

XLIX
H
56.

L
52
53

~~267~~ P. 16

IN SUBTITULATAM
UTRIUSQUE MAJESTATIS
ROMANO-PONTIFICIÆ
ET
HISPANO-REGIÆ
CONJUNCTIONEM

Hendecasyllabon E. V. O. S. J.

*Et nos imperii aut opum cupido ,
Nec nos invidia impotentis ira ;
Nec cæcus furor aut superbus error ,
Nec mensis dolus impia minister ,*

*Nec vis , nec rabies cruenta belli ,
Nec tristes furia , nec omnis Orcus ,
Junctis agminibus furore juncto
Conspiret licet , & licet mineatur ,
Insurgat licet , omnibusque pugnet
Machinis licet , omnibusque telis ,
Nullis diffidiis reuellet unquam ,
Quos arte pietas fidesque prista ,
Et sincerus amor Deusque junxit ,
QUIS NOS nostraque signa SEPARABIT ?*

PROPYLEUM

AD ACTA SANCTORUM MAII

SUB FELICISSIMIS AUSPICIIS

INNOCENTII XI.

ROMANI PONTIFICIS OPTIMI MAXIMI

ET

CAROLI II.

HISPANIARUM INDIARUMQUE REGIS CATHOLICI

IN SEX TOMOS DIGESTA

AUCTORIBUS

Godefrido Henschenio & Daniele Papebrochio,
operam & studium conferentibus

Francisco Baertio & Conrado Janningo,
Societatis JESU Flandro-belgicae Presbyteris Theologis.

ANTUERPIÆ. MDCCXLII.

Apud MICHAELEM KNOBBARUM, sub signo S. Petri.

PROSTANT VENETIIS

Apud } SEBASTIANUM COLETTI ET
Joc: BAPTISTAM ALBRIZZI Hieron. FIL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

540 EAST 57TH STREET

CHICAGO, ILL. 60637

TEL. 733-4331

1967

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

1977

1978

1979

1980

1981

1982

1983

1984

1985

1986

INNOCENTIO XI. PONTIFICI MAXIMO.

UM sacri contra Turcas fœderis fervet opus, in Apostolicæ Sedis, cui SANCTITATEM TUAM præsidere gratulamur, soliditate fundatum; audemus BEATITUDINI TUE sistere Acta Sanctorum Mensis Maii, defuncti nostri Magistri P. Godefridi Henfchenii studio nostroque, Tomis septem collecta, digesta, illustrata. Licet enim priores Menses quatuor, totidem Decessoribus Tuis, URBANO, ALEXANDRO, geminoque CLEMENTI fuerint oblata; et atque adeo velut præscripto iam jure, ceteri ex ordine videantur ad Apostolicam Sedem deferendi (nam cui potius, cum ei de Sanctorum meritis judicare, & cuique congruos honores decernere unice competat?) sunt tamen huic Mensi perquam multa singulariter propria, quæ suadeant eidem Patronum optare SANCTITATEM TUAM, etiam absque istis exemplis. Ut enim omnibus Ecclesiæ Ordinibus auctoritate & dignitate præpollens, ita cunctis aliis sacri Anni partibus præcellentior hætenus est Majus Mensis, tam Sanctorum in eo explicandorum multitudine, quam numero duplicato Tomorum, ex quibus integratur: horum autem singuli præfixum habent Tractatum aliquem, Pontificæ seu curæ seu historię propiorum. Siquidem Ephemerides Græco-Moschæ ante Tomum primum, per totius Anni cursum ex notioribus utriusque Nationi Sanctis contextæ, eorumdem Gentium reductioni præladunt, sub Tuo gloriosissimo Pontificatu sperandæ: Hodoeporicum sacrum Joannis Phocæ & Hierosolymitanorum Patriarcharum Chronologica Series, eo animum vocant, ubi collapsam Religionem Tuis auspiciis resuscitandam ominatur, ex felicissimis sumptorum Te auctore armorum principiis. Ut vero taceamus Archiepiscopos Mediolanenses, Tungrensesque ac Trajectenses Antistites, ante ultimam Maii partem deducendos, quid magis ad PETRI Successorem, INNOCENTIUM XI. pertinet, quam omnium, quotquot inter utrumque supremam illam Sedem tenuerunt, ordinata successio? Atqui ut horum tempora, hætenus multiplici ambage confusa, digerere novo conatu tentarem, magnorum & amicissimorum mihi Virorum suasionibus impulsus, eosdem in limine quartæ quintique Tomi, tamquam in Propylæo, compluribus vetustæ artis statuis exornato, disposuimus; variisque & curiosis Dissertationibus, eodem spectantibus, velut tabulis æmœniis pictis, distinximus; ut in istis, per annorum, dierum, ac mensum calculos, scrupulosius supputatos, deducendis, lassatus Lectoris animus; ante has tantisper quasi respiraturus subsistat. Quid? quod uno hoc in Mense, decem omnino Romanorum Pontificum Sanctorum, quot simul alio in nullo, Acta veniant integre proponenda. Divorum videlicet ALEXANDRI, ELEUTHERII, URBANI, JOANNIS, PASCHALIS, qui omnes Primi ex appellatione fuerunt; LEONIS quoque ac BENEDICTI, tali nomine Secundorum; tum GREGORII VII. CÆLESTINI V. ac PII pariter V. quorum virtutes heroicæ & præclare gesta ac fortiter tolerata tam magnam habent similitudinem ad eximias eas dotes, quas in TUA SANCTITATE miramur, ut singulos seculo nostro in ipsa revivisse gloriemur, nominatim PIUM V. Quamquam enim hujus felicitatem, unico navali ad Echinadas prælio memorabilem posteris, longe supergressa est Felicitas Tui Pontificatus, quæ victoriarum Christianarum cursum exorâ solvendo Viennæ obsidionem, & hinc-quidem sub Cæsareis Ducibus per utramque Hungariam, inde sub Invidiosissimo Poloniæ Rege per Podoliam atque Ukrainam, Mari autem Adriatico atque Jonio toto Socialibus Venetorum classibus hostem terrens & urgens, pergit triumphos triumphis innectere; nec prius (ut speramus) conquiescet, quam quidquid cis Hellespontum ac Bosphorum est provinciarum, a Mahometica spurcicie expurgatum, una cum ipsa Constantinopoli, Cultui atque Imperio Christiano restituerit, nunquam amplius Unioni Romanæ subrahendum. Quid tamen dico, Conquiescet? Pulsos Europa Barbaros persequenter in Asia Principes Christiani, Tuis excitati monitis, adjuti opibus, benedictione muniti. Dum autem hæc sient, Cælo ac Terra plaudentibus; ful-

Propylæum Maii.

a 3 minis-

minatricem Clavigeræ Tuæ Potentiæ dexteram sentire pergent vitia : quæ Tu, PATER BEATISSIME, penitus exterminanda confide, fretus eo, cujus in sanctiori ista militia vires geris, Duce ac Capite Ecclesiæ CHRISTO ; cui perennis inde gloria, Tibi merces æterna (sed o ! fero) proveniat. Amplius aliquid cum neque apprecari valeat devotio nostra, neque optare TUA BEATITUDO optimorum votorum hic finem facimus : & , una cum hisce septem Tomis, nos nostraque scripta ac sensa omnia, edita atque edenda in lucem, subjicimus censuræ Apostolicæ A. D. M. DC. LXXXV.

SANCTITATIS TUE

Humillime provalui ad Pedes

DANIEL PAPERBROCHIIUS

FRANCISCUS BAERTIUS ET CONRADUS JANNINGUS.

Societatis Jesu.

AD S.D.N.

A D S. D. N.
INNOCENTIIUM XI.
PONTIFICEM MAXIMUM.

Christianæ Reipublicæ Patrem, Austriacos, Polonos, Venetos, aliosque Principes Christianos,
solenni federe conjunctos, concitantem in Turcas, atque opibus undique congestis juvantem.

*DEUS Pontificum, Paterque Patrum,
Amor Christiadum, Timor Scytharum,
Immensi Gregis Altior atque Cypsel,
Et Sanctissime Pastor, INNOCENTI;
Huc aures animunque verte, curis
Oppressum gravibus: juroas levare*

Aeternos facili Lyra labores.

*Musa Te mea, Te referra gestis,
O nostri Pater Orbis INNOCENTI,
Major Casare, Regibusque major,
Audax Musa quidem, tamen fidelis:
Impar Musa quidem, tamen parata,
Tamen prompta Tuas per ora laudes
Et transmittere posteris triumphos.
Non hanc syllaba continuax retardat.
Nomen versibus INNOCENTIORUM
His includere, non coacta, novit.*

Gaudete Hendecasyllabi: impotentem

*Hujus Nominis, bujus incapacem,
Eis audax licet & licet diserta,
Invidens Elegia se fatetur.*

*Heroum numeri, impares secundo
Succumbunt oneri: nec amulatrix
Pindari, licet eloquentioris,
Oda grande vales referre Nomen.*

*Tu Reges stabili obligare pates,
Tu decimas sociare Christianas
Ardes, fodere sanctiore vinctas.
Tibi se Venetus, tibi Polonus,
Tibi se Austria vindicata debet.
Tu classes reparas, jugoque vastum
Duriisque Oceanum vicinis catenis.*

*Tu pugnas precibus, Deumque prodis
Unus concillas. Videri fugas
Tandem, Strigono volere jussu,
Turcos cedere? Pontifex fugavis.*

*Turci Te trepidant, Tibi precantis
Feroces acies & arma cedunt:*

*Tua plus querimonia flagrantem,
Et suspiria blanda, mixta votis,
Plus, quam brachia cuncta nostra, possum.*

*Nec solis precibus timendus hosti es,
Nec sola pietate bella vinctes*

*Sacra confectis. Undequaque longo
Aggestum studio profundis aurum;
Si res dura ferat, paratus Aris
Ipsis detrabere, approbante Culo.*

*At, Te Trahede, nil timeamus Aris:
At, Te Pindice, vasa plura Divis
Dantur sospitibus: nitentque gemmis,
Quas gessavit Arabs & Indus, Ara.*

Tu si-

*Tu stipendia militi ministras:
Tu fores Venetas, fores Palomas;
Fores Auspiciat; fores Cefaccas:
Armas Allobrogem, incitas Etruscum:
Currentes Bavari ad arma laudas,
Gallos ad sacra vocibus Paternis
Urges Sudera, provocas Iberos,
Impellis Melitanque Januamque.*

*Tuis auspiciis Vienna moles
Ridet barbaricas, & arcet hostem:
Tuis auspiciis vetus receptum
Gaudet Strigonium, immemor malorum
Qua sub Odrysiis tulit Tyrannus.
Tibi se Vicegrada reddit ultro:
Tibi Paccia cedit, atque Testum
Et regni caput ipsa Buda, tanta
Hec! cur gaudia distulere Divi?
Hec! cur panices irrisi laboris?
Ad, ne penitus. Redite Budam,
Redite Auspiciat: graves phalanges
Pertinacibus admovete muris.
Crebra grandine verberate turres
Tormentis ignivomis, impias, superbas
Solo sternite, manibus revulsi.
Jam Calum favet, annuitque votis.
Tantum ostendite bella: Buda vestra est.
Anni praeeritis novis sinistras
Pensabunt Superi moras triumphis.*

*Vestra est arc Novariniana, vestra est;
Vestra est Agria; Regia Alba, vestra est;
Vestra est Hungaria, omnis ora vestra est.
Fugit Tekelius, caput rebelle.
Sed nec, quo fugias pedemque figas,
Expes atque ope destitutus omni,
Et nulli miserandus, est asylum.*

*An vano rapior furore Vates?
An fingunt sibi, que volunt, amantes
Ipsi somnia? Ludimurne rursus?
Non vano rapior furore Vates.
Non ludor, Deus incitat furentem,
Et Vatis movet ora concitati,
Et per me populis futura pandit.*

*Nostra est Podolia, omnis ora nostra est.
Janus agmen agit Scythis tremendum;
Regum maximus ille Janus, ille
Terror Bistonidum, ille victor, illud
Bellis fulmen: adest: parate Turca.
Turca, Janus adest: Scythia, migrate.
Ad Jani fugiunt subacta nomen
Ipsi agmina restituta Divis.*

*Nostra est Moldavia, omnis ora nostra est:
Nostra est Valachia, agnis ora nostra est.
Solis terrificus minis subactas
Janus ducit Jazygum catervas.
Servit Dacia, servit omnis ora.
Bellis denique Gallis Iberos
Liber, Christidum jurare censam
Commitem parat arduum labore,
Exhausto America seracis auro,
Conduela undique militum caterva,
Junges CAROLUS arma, Caesarique*

Nec terra deeris comes, nec alto.
 Classis jam Oceanum volas per opacum,
 Quae Creta recipi Cyprusque possit.
 En Caelum faret; ite, Maris freti.
 Secundo; Javes aquor, ite Iberi,
 Et Cretam reparate, Turca pallet
 JOANNIS memor, Aethiae cladis.
 Pontifex vocat; ite, Creta vestra est.
 Ad primam fugiet iremens carinam,
 Jovis Barbarus Insula relicta.
 Jam stravit Venetus viam, Insulisque
 Hinc atque hinc domitis, ovens superbit.
 Agnoscat Dominus Rhodus Priores,
 Et vicina Cyprus, caputque belli
 Longinqui Syria, & superba merces.
 Involens procul hinc abactus armis
 Europam fugiat Tyrannus omnem.
 Vix tutas Aethiici recessus,
 Colchisque ultima praebant latebras.
 Itte, & Hungaricas referte lauros,
 Quis terris amor est ciete Marium:
 Itte, quo LEOPOLDUS urget; itte.
 Hoc interitus auspicante, Divos
 Hoc praebeant suus, suamque sortem,
 Victor CAROLUS arcion ruinis
 Insulas. Mora nulla: claustra letam
 Pandam rupta viam; disique reddit
 Una aut altera, qua negabat annus
 Olim, tractus inutili labore.
 Ducit CAROLUS agmen, inclitorum
 Genus Lotharidum, nec arte belli
 Involens Praevius minor, nec usu,
 Sed & Bojica Maximilianus
 Trahens agmina, concitatori
 Jam Sponsus rapitur per arva cursu
 Rursus Hungarica, & relata gestis
 Offensare nova trophaea Sponsa,
 Ac dignus Socero Genet propinquus.
 Quidquid Sarmata bellicosus armis,
 Germanus, Venetisque subjugavit;
 Quidquid vincet Iber, tuum INNOCENTII est
 Nil Jamus sunt te, nec amulator
 Jam CAROLUS, aut uterque possit;
 Quamvis Bavaricis uterque turmis
 Ad pugnam sociatus meatur.
 Quamvis adju uterque Caesar ipse.
 Tuo numine pugnat hic & ille;
 Tuo numine vincit hic & ille.
 Et soli tibi vincit hic & ille.
 Lauros Hungaricas Polonicaeque
 Tuis destinas hic & hic capillis.
 Posthac non nisi laureatus ibis;
 O Terrum Pater; o Amor bonorum
 O nostri Divus Orbis, INNOCENTII!

Accinebat

EMMANUEL VAN OUTERS S. J.
P O.

POTENTISSIMO
MONARCHÆ
CAROLO SECUNDO
HISPANIARUM INDIARUMQUE
REGI CATHOLICO.

Lla vere Austriaca Pietas REGIÆ MAJESTATIS TUÆ, coram Augustissimo, nec ab ipsis quidem Angelis digne satis adorando, EUCHARISTIÆ Sacramento, ad infima quæque misteria dimittentis sese; cujus admiratio totam primum Madritensem civitatem; tum, didita late fama rei gestæ, Hispaniam universam, atque inde Orbem Christianum implevit stupore; nos quoque, minimos omnium Vasallorum Tuorum, intimius quam dicere possimus affectu. Itaque relatricem tantæ Virtutis Epistolam, Teutonice reddidisse, Belgicæque omnibus legendam proposuisse non contenti; Chalographicam quoque & Poeticam advocavimus in subsidium, ut oculis simul & auribus, profa & versa, subjecta facti præclarissimi notitia, vivaciorem sui speciem imprimeret animis. Opportune autem notitia rei, xx. Januarii actæ, ad nos pervenit, quando jam manu tenebatur calamus, exaraturus formam Epistolæ, qua REGIÆ TUÆ CLEMENTIÆ, Acta Sanctorum Mali, offerremus, sub Vestris Sanctissimique Domini nostri INNOCENTII Papæ XI. auspiciis, hoc septennio edita atque edenda in lucem, donec septimum Tomum impleverint. Etenim id facturos quærere non oportuit unde ordiremur: quia ceteræ omnes laudes Tuæ, quantumvis multæ maximæque, quasi nullæ nobis videbantur præ ista. Ut vero præfumeremus laborem hunc nostrum & Magistri defuncti, Godofridi Henschenii, ad SACRÆ MAJESTATIS TUÆ Solum præsentare; animos Ipsa nobis fecit, quando tam benigno vultu excepit S. FERDINANDI Regis Castellæ ac Legionis Acta, ex voluntate Decani atque Capituli Hispalensis singulari volumine accurate explicata per unum ex nobis, & in septimo Maii Tomo accuratius demum proferenda. Quomodo enim non adveniret gratus in comitatu plusquam mille quingentorum Sanctorum nominatorum (quam multorum in Majo habentur res gestæ, simili fide diligentique conquistæ) qui solus accedens, gratissimus accidit CLEMENTIÆ TUÆ? Habemus nihilominus hoc ipso in limine, ad Thronum MAJESTATIS TUÆ Introductorem eundem, qui ad SUÆ SANCTITATIS Pedes etiam nos deduxit; Venerabilem Dei servum, Petrum Georgium Odescalcum, nihilo minori Titulo Tuum, quam Illius. In Tua quippe Infubria & Civitate Comensis natus, in eademque ad Alexandrinam primam Cathedram ex præsentatione PHILIPPI II. promotus, deinde ad Viglebanensem Episcopatum translatus nunc PHILIPPI III. Gloriosissimæ utrimque memoriz Avorum Tuorum, ibidem laudatissimam vitam felici morte conclusit, corporisque sui depositum reliquit. Tantis porro tamque multis Patronis subnixi, coram Rege, qui, ipse insigni sanctimonia pollens, Sancta quæcumque digne novit æstimare; reverenter quidem, sed tamen fidenter, nos nostraque omnia prostermus ante Thronum Tuum Augustissimum; orando ac supplicando, ut inter amplissimi Imperii, per orbem utrumque extensi, gravissimas curas, dignetur SACRA MAJESTAS TUA etiam cognoscere, quid operis Tuo in Belgio Tusque in urbe Antverpiensi, ab annis quinquaginta quinque, moliatur minima nostra Societas Jesu. Est illud jam fere ad mediætatem deductum Tomis sedecim bene magnis; paulatimque absolvendum speratur, aliis etiam pluribus futuris, per eos quos ipsa nobis successive substituet, ad Dei Sanctorumque honoremque, & publicam universali Ecclesiæ utilitatem; quibus augendis, cunctis maxime Tuæ Potentiz vires, omnesque animi devotissimi affectus impendere agnosceris; nullam pacem volens, nisi quæ illuc serviat; nec bella detrectans, cum opus fuerit, ad tuendam causam Religiosis. Utrumque ut MAJESTATI TUÆ vertat bene, votis omnibus optabant, quotquot extabant usquam fideles subditi Tui, nunc vero optabant etiam ardentius, cum viderint Sanctos,

Sanctos, Sanctorumque Sanctissimum sic a Rege sap. coli; ut ipsos quoque, exemplo instructos suo, faciat ad veram Sanctitatem coniti, amulatione laudabili: RUDOLPHI HAPSPURGII, unde Austriaci Cæsares, ac deinde Hispani Monarchæ genius ducunt, similis Tuae Pietas erga Eucharisticum Numen; inter silvarum solitudines, procul ab hominum conspectu exereita, Romanum illi Imperium contulit firmavisque in posteris: eadem, inoumero eorum populo, patenti demonstrata campo, Tuum Tibi conseruet & augeat. Cumque tanta Virtus diu fulserit terris, completo sanctissimæ vitæ curriculum, Sanctis omnibus deducentibus (ut D. FERDINANDO illi supra memorato accidisse narrat vitæ historia) transferatur ad cælos, æternum illic iuiletura. Sed olim ista; nec prius quàm, Superis bene faventibus, videas, Augustam domum, Prole valida communitam; luxata hinc inde iura Monarchiæ Hispanicæ, restituta in integrum; perdomitos fidei Catholice hostes, Turcas, Saracenos, Hæreticos, Infideles; Pacem denique Ecclesiæ universæ constitutam, uti vovet M. DC. LXXXV.

SACRÆ MAJESTATIS TUE

Cientes & Fideles omnium minime

DANIEL PAPBROCHTUS

FRANCISCUS BAERTIUS ET CONRADUS JANNINGUS.

Societatis Jesu.

RUDOL-

RUDOLPHI HABSPURGII

REGIS SANCTISSIMAM EUCHARISTIAM RELIGIO

CAROLI SECUNDI

HISPANIARUM INDIARUMQUE REGIS CATHOLICI

Novo exemplo representata Madriti,

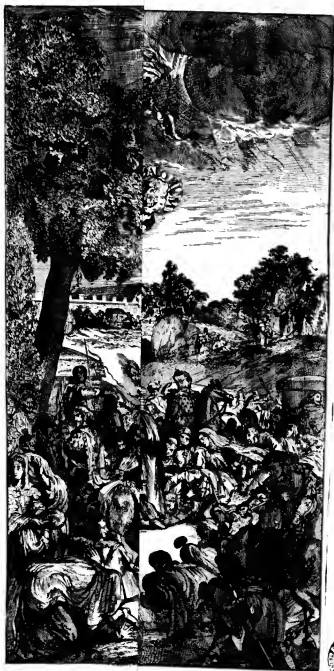
Anno Domini MDCLXXXV. XIII. Kalendas Februarii.

Ex Epistola Hispanica, tertio post die Antverpianam data.

Ciōnes quædam tam illustres sunt, ut minio aurove dipingi potius, quam communi tinctura mereantur describi. Talis fuit ea, quæ Hispanicam Aulam in stuporem rapuit nudius tertius. Tam eximie religiositatis exemplo edita a Rege ac Domino nostro, vere Catholico, prorsus ut videatur Pater æternus, ipsam Filio suo unigenito in strenam anni novi incunctis reposuisse, ex æterno suo arcanoque consilio, ipsum inter homines identidem novis honoribus extollendi; omnibus quidem suæ dignitate inferioribus, ejusmodi tamen, ut nova veteribus semper præcellant, dubiumque faciant, an securari post anni majus aliquid digniusque vituros se possint sperare.

Dies xx. Januarii, glorioso Martyri S. Sebastiano sacer, tam serenus a nubibus, a ventis quietus, a sole amonius illuxit Regis huic Madritensi urbi, ut cælum videretur compensata velle paucis horis prægressa plurium noctium algidarum frigora. Tam grata aeris temperatissimi opportunitas elicitur in campos, ad ferenitatem auræ captandam, quidquid erat Rhedarum Nobiliumque; aliis Pardum versus viam tenentibus, aliis per S. Bernardini portam sine numero sese effundentibus, inter quos fuit etiam Rex ipse. Forte contigit ut eadem hora, a S. Marci Vicariæ ecclesiæ, intra Martinianæ Parochiæ terminos constituta, egredere-
tur Sacerdos cum Venerabili Sacramento, Viaticum administraturus pauperi cuidam olitori, graviter ægotanti, in vico a Micis calentibus nomen nato. Ibat ille, superpelliceum indutus quidem, sed injecto testum pallio, & Clericello uno dumtaxat ad lumen præferendum comitatus; quemadmodum usus fieri patitur, quoties vel locorum distantia, vel infirmorum urgens necessitas prohibet instructiorem pompam adornari. Ita per S. Bernardini portam egressus, compendium simul quærebat viæ pediti aptioris, simul & occursum vitabat equorum hominumque tam multorum, quot ea hora tractum illum occupabant, sola inclinati humiliter capitis reverentia, ex eo quem occupabant loco, salutantium transeuntem, ne quam oblectationis eo tempore quæsitæ moram paterentur. Sed omnibus religiosior Rex (cujus Rhedæ propinquior erat Sacerdos, quando secundum villam Floridam, per confitas ibi cupressos, decussanda ei publica via erat iuro in locum designatam) cognoscensque hunc tali in habitu gestare penes se aliquid Christianorum mysteriorum, quæsit, Sanctissimumne, an vero sacrum Oleum deportaret. Ut autem ille respondit, Sanctissimum: continuo ejiciens sese e Rhedæ, humoque stratus, adoravit Dominum suum. Deinde confurgens, &, præter Regis suæ Majestatis usum, Mercedis compellatione honorificæ Sacerdotem cohonestans (veluti qui se conservum crederet habentis secum communem utriusque Dominum; nec æquum censeret, tali jam surgentem ministerio, eodem quo Vassillos loco habere) Sacerdotem, inquam, Rex oravit in suam ut transiret Rhedam, & locum unde cesserat occuparet; Clerico mandans, insidere portellam, suisque eam manibus cum quanta potuit reverentia claudens. Tum ipse nudo vertice, & galerum altera manu tenens, altera portellam apprehendens, sequi ex latere Rhedæ pedes, quousque veniretur in locum jacentis infirmi. Ibi rursum Rex portellam aperuit, Presbyterumque cum Domino, velut pedilesequens, retro asseclans, ingressus ad decumbentem est: & mansit genuflexus nuda in humo, quoad usque officio suo functus esset Sacerdos; vix satis sui compos, præ admiratione tam excellentis Religionis, cum in Regio illo vultu legeret, quanta reverentia deberet ipse sacris Mysteriis operari. Pefacto ministerio, quæsit sua Majestas, quis status, quæ conditio infirmi esset: & bene instructus de singulis, congruum eo loci elemosynam reliquit; spem insuper faciens elocandæ ad matrimonium filiæ, quam pupillam & omni orbam suffragio morte sua is erat relicurus. Hinc rursum itum ad Rhedam est, Presby-
terque

terque eodem quo antea modo intra eam locatus. Rex autem, secundariam alteram (quæ Status dicitur, & Regii corporis latricem solet vacua subsequi) ita conscendit & subsequi iussit, quomodo ipsomet foris in Palatia redentem affectari solent Nobiles sui. Vulgata hujus novitatis fama eodem coarxit magnam populi rhedarumque multitudinem; stupentibus cunctis, & ex terreno Rege discerentibus, quomodo deberent Coelestem venerari. Ita omnis istæ pompa, per totam quanta est viam ducta usque in urbem est; ventumque ad Fontem Legationum, ubi Majestas sua in pedes desiliens, rursusque stratoris officio fungens, Rhedam qua Sacerdos vehebatur aperuit; adoratumque Sacramentum secutus, intra ecclesiam S. Marci deduxit, et alacritate vultus, reverenti modestiæ admixta, quæ Angelica potius quam humana videbatur: & genu flexus non asserxit prius, quam finita ceremonia Benedictionem Presbyteri excepisset cum ceteris, petens ut is pro se oraret. Tum demum ad suam se Rhedam recepit, inter festivos applausus creberrimi populi, devotis interpolatis lacrymis; quas spectaculi religiosissimi venustas, per affectum tenerræ devotionis, exprimebat. Admirationi quippe in hoc actu erant; non solum supereminens tanti Monarchæ dignitas, coram cœli terræque Domino sese quanta poterat religione humiliantis; sed etiam decor ubique summus, observatus a sua Majestate, neque futuri occurfus præcia, neque consilio cuiusquam instructa, nec alio Ceremoniæ magistro usa quam interno dictamine Catholicissimi cordis sui, assueti spirituales auditum adhibere suggestionibus certissimæ fidei de veritate nostrorum Sacramentorum. Fieri posthac poterit ut multas magnasque Regis nostri victorias Fama annuntiet; sed nescio an ullam allatura sit umquam Hispanicæ Nationi, Regi Deoque fidelissimæ, quæ tot benedictiones accumulet super caput illius, atque actus tam Heroici exemplum. Datum Madriti, xxiii. Januarii MDCLXXXV.

AUSTRIACÆ PIETATIS,

PRÆNARRATO ACTU LUCULENTIUS DEMONSTRATÆ,

HYPOTYPOSIS

A R. T. Emmanuele van Onfers Flandro-belga S. J. comatu

Poetico adornata,

*Austriadum pugnas alii, iustosque triumphos;
(Villares seu terras tulit, seu gurgite vasto,
Oceanus, Reges alius dum amplectitur Orbis)
Quo decet ore, canamus; et quo decet ordine, pandamus,
Religio mihi carmen erit; quando hinc sibi laudem
Præcipuum repetimus, et iuratum in secula nomen.*

*Nequidquam facunda auri se divite vena
Ingeris Americæ, titulosque affectas inanes.
Nequidquam census populi, responsa petentes
Austriadum, et vultu venerantes supplice nutum,
Solicitant, Major rerum mihi nascitur ordo.
CAROLUS hinc dicit renuit. Communia magnam
Nil tangunt mentem veterum præconia Regum.*

*Imperio late populus tenuisse superbo,
Fortuna, casusque fuit. Submittere Scythia,
Seque, Suisque Deo, Regalem vincere fastum,
Hoc Virtutis opus; propria hæc victoria Regis,
Hoc solidum decus. Haud illud decerpere miles
Audeat, et prætium vultu jactare seroci
Sanguinis esse sui. Nil Consiliarius, aut Dux,
Expertus belli casusque exercitus omni,
Inde petes. Fortuna tacet, licet irrida laudi.*

*Quid sibi vult populi subitis stupor? Unde per urbem
Concursum? Festo resonat cur Mantua planctu,
Mantua, magnorum Sedes celeberrima Regum?
Quo cupidam rapiunt, et qua spectacula plebem?*

*Et me pompa juro: juro ire, et discere causas
Latitæ, atque oculos mentemque explere inendo.*

*In medium celeri cursu feror impiger agmen
Undantis populi: mora nulla retardat euntem.
Huc oculos, atque huc desigo, et singula lustro
Mente avida. Subito nova res oblata stupentem
Devinet, et pompa non enarrabilis ordo.*

*Regali rebitur curru, non divite cultu,
Nec tanto officio par maiestate Sacerdos,
Arcanum gestans et inobservabile Numen,
Enigma quod se ceteris sub imagine celas,
Feri puer accensam non magno lumine tadam.
Subsequitur Rex ipse pedes (reverentia vultum
Dejetis, sanctusque oculi Numinis horror)
Vertice nudato, lachrymisque satentibus ignem
Regia quo serenti præcordia. Nullus amantem
Avocat, aut fastus causas obtendat inanes.*

*Ipse Deus, qualis Superis quantisque videtur,
Desertis culti templis cunctique beato,
Si nostras talis terras tantisque revisat;
Haud alio cultu testari possis amorem
Rex pius, et præsens supplex agnoscere Numen.*

*Mirantur populi; proceres mirantur: & omnes,
Exemplo Regis vincti, solvantur honestas
In lacrymas: omnes pompa pars esse laborant.
Obfudere vias densa vicisque corona,
Spectandi studia, juvenes avidaque puella;
Decrepitque senes, saltu moritate, trahuntur
Attoniti, gaudenque premi. Res nulla fatigas
Obnoxi. Jurat ipse labor. Cognoscere tanti est;
Et Regem spectare pium, exemploque moveri.*

*Ille, nihil turbam effusam populumque moratus,
Progreditur; funditque preces, & Numen adorat,
Dehis in terram oculis & supplex dextra:
Nil tamen inde minor. Talem Te, CAROLE, malim
Hispani vidisse Tui, quam clade superbum
Hostili, & merita redimittum tempora lauro.
Non ita lateat Tua Gens, si, marie secundo
Elatus, capias traberes in vineula Reges,
'Par Praeco, & versis lugeres Gallia satis.*

*Hac est, hac rari species & causa triumphi
Nobilior: palme hac longe majoris imago.
Non pubes capiva, & tincta sanguine Regum
Excuria, casique Duces, aut oppida capta
Afflicti animos, aut fractis cornibus annes,
Aequorave injectis Neptuno pressa catenis,
Ut victor Rex ipse sui. Reverentia Divum
Si patitur (certe patitur) cerne ora Tuorum,
Et mentes agnosce pias. Quae gaudia vultu
Significavit quo non animorum certior index.
Cerne, precor: digna hac est Regis & honestas voluptas.
Omnes, ecce, oculi Te, Rex, figunt in unum,
Letitia testes: solus Tu lumina poscis
Omnia, Tu scilicet. Quin passeris ipse vicissim?
Quaque Tuis praebeas, ingenio gaudia, gustas?
Hoc etiam prohibet rigida observantia Divum;*

*Et nostras audire preces. Immutus eodem
Haeret in obtutu: mortalia negligis ora
Atque oculos, praesente Deo. Gressu inde modesta
Urges iter; parva dum ventum ad limina sedis
Syracusanque casam. Custos hic pauperis horti
Aegram animam jam supremo languore trahentem,
Christiadum poscens evadis Sacra ultima votis,
Aeterna pignus patria mortisque levamen.*

*Sistit equos, sistit lentas auriga quadrigas:
Rex manibus ridentem, famuli vice functus, amicis
Pandis, & egressum blando excipit ore Ministram,
Deducitque intro, lectoque affunditur aegri;
Multa Deum pro se, proque agro media precatus,
Et pro commissis Superum sibi munere Regnis.
Nil casta, nil sordet, nil oris luridus horror,
Nil faser, morbi nil dira pericula terrent
Numinis inflammation & Relligionis amore.*

*Obstupuit subito aspectu conterritus ager:
Undique diu vana se credidit umbra.
Torrigit admiranti Epulum calesce Sacerdos,
Et sese indignumque iterum, indignumque vocatus,
Quem Deus, & quem Rex tanto dignentur honore,
Unde amor & pietas tanta est communis utrique,
Et Majestatis suprema oblivis, valem
Us vident animam, & tanto spem pignare firmam?
Deficiens, ait: & grates Regique Deoque,*

Quo panis nutu atque incerto mutare, solvi.
 CAROLUS attollens oculos, lucemque supremam
 Quarentem calo, suspirantemque repera,
 Muneribus verbisque bonis salatur amicis,
 Contraclis fugiens dum labris spiritus errat:
 Et nata (quoniam afflictum cura illa tenoret
 Una patrem) tutelam orbanda suscipit ulro,
 Et vultum & iustam datem promittit egeni.

Fortunata nimis tanto Tutore, Puella,
 Desine Divorum fata incusare genendo,
 Et mortem plorare patris, Rex CAROLUS omnes
 Dum partes genitoris agit, feliciter orba es,

Quis voepi vulgi interea, quis gaudia fando
 Explicet, aut possit plausus equare canendo?

Hi pompa causas scitantiibus ordine narrant
 Austriades de more ibat, fructurus aperto
 Prospectu camporum & tempestive serena,
 Numquam intermissa Regni, solatia, cura
 Debita nempe petunt, Caelestia sacra ferentem
 Ut vidit casu procul, agnovitque Ministrum;
 Desiluit curru cium, & mox poplite flexo
 Prostratus adoravit Numen, palmasque tendit,
 Inde Sacerdotem, parvulum & nil tale putantem,
 Compellens ulro & summo dignatus honore,
 Compulsi invictum Regalem ascendere thronum,
 Ipse humilis, pedes ipse, Deum comitatus evanem est
 Capiturus, mentemque trahens sensusque revinctos;
 Sape rebellantes vano conamine sensus,
 Vincula rumpeutes, indignemurque teneri,
 Quo magis ingenium vinculis infraque repugnat,
 Hoc magis ille domat; sua per vestigia monstrans,
 Quo deceat nos Christidum Mysteria cultu,
 Nos humiles venerari, & Sacra arcana veteri.

Illi, Jesciden supra, memorabile factum
 Laudibus extollunt; sacri dum Fuderis Arcem
 Duclit concelebras throni, & carmina dicit,

Pars clamat, vultum insigni pietate Regotis
 Rudolphum. Generis cedant exordia magni
 Aetati rebus, & jam florentibus annis,
 Privato vix major erat Rudolphus, ubi ingent,
 Lepius equo, specimen Divini ostendit amoris.
 CAROLUS Imperio quantum terraeque marique
 Vincit Arum, tantum Pietatem vincit Aviam.

Pars memor Albinii (quem Roma antiqua, sacratum
 Fastis, aeterna transmisit ad aethera fama)
 Comparat Albinio Regem, Austriadaque Quiritem.
 Quis tamen Albinus? tanto cor nomine dignus?
 Romanus erat, media de plebe Quiritum,
 Excipit, nocere & natis descendere iussit,
 Aeternas curru Flammas Vestisque fugatam,
 Dum conjurati cingunt Capitalia Galli.

Albinio Regem, Austriada conferre Quiritem
 Definite, & laudem laude extenuare minori,
 Albinus tantum Regi, Romanus libero,
 Inclutus Heroi cedit, quantum impia vero
 Vesta Deo. Pudeat minimis componere summa.

Dum loquitur, egreditur, pueri praesente, Sacerdos,
 Vix memor officia, lacrymis suffusus honestis,
 Attomius votisque, sui: Reverentia Regis
 Moverat insolita pietatis imagine mentem,

Agglomerant populi; magis iudique & iudique vulgus
 Densum humeris premit, atque magis: Regemque videre
 Primi ardent, primi virtuti applaudere tanta,
 Et coram libare oculis. Arcere satellites
 Nititur incassum turbam, & sedare tumultum.

Intrusa via est: dum quisque irrumpere cernat,
 Et causam præbere mora. Jam CAROLUS adfluit
 Adite casum, cunctis manifesta in luce videndus,
 Cælesti simulis Genio, se maior, & ore
 Pulchrior humano, Divinis promittas ignis
 Luminibus tacitis, & flammis accensa reducet.
 Religio tales oculis afflatur honores,
 Majestas tanta est, & digna gratia forma,
 Et castigati tam rara modestia vultus.

Omnibus erumpunt lacrima, sua gaudia sufficit:
 Desiderant voces: oculos prius irrigat imber,
 Suspensos tanta specie admonitque supremi
 Natus. Horrorem Rex inficit omnibus, illum
 Quo premittit prior, afflictoque inspirat eundem:

Fit via: decedant: spatium intusper iniquis
 Rex liber, curram rursus deduci ad aures
 Sæpe recusantem, deserta fronte, Ministrum:
 Et relegens iter omne, Deum comitatus ad alta
 Templi triumphum est, & laus reddidit aris.

Quis nunc ignem sistat super æthera Patem,
 Sub pedibus nubes atque ignes tellus prementem?
 Ut valeam Divorum audire & reddere voces,
 Gaudiaque, & totum cantu vulgare per Orbem;
 Excelsis, intenti omnes, in nubibus herent,
 Despectumque solum, converso ad Regia vultu
 Absena, & accessum studiis celestibus Urbem.
 Abreptos inapua reuoc spectanda mentes,
 Et scilo pietas hanc nunquam visa priori.
 Gratantur Regi, Geni gratantur Iberi,
 Et Sturpem gaudium non degenerare superbam;
 Ast dignus calo magis inclarescere fasces.

Anie omnes magni Generis clarissimus Auctor
 Exultat Rudolphus, & uno in Rege moratur,
 Expendique sue Sobolis certissimum signa,
 Et seculis olim non inficienda futuris:
 Quicunque sibi præfert, præstatum audire, Nepotem,
 Gestit, & antiquis Heroem Heroibus addi.

Austriadum late series pulcherrima Regum
 Circumstat, pascitque oculos, sua bella recensens;
 Nec frustra exhaustis pro Religione labores,
 Tam sancta quos Prole Deus pensavit, in una
 Ut Proximum studia & mores agnosceret omnes.

Immortalem illuc videas longo ordine Gentem;
 Illic Albertus geminis, dum vita manebat,
 Illustres bellis, qua causa Densque iuraret:
 Illic Fernandos, & magnanimum Leopoldos,
 Nulli armis quondam, nulli pietate secundos,
 Rudolphumque, perem meritis & nomine Primo;
 Matribusque, Scythiis domitis Turcsque ferocem;
 Et geminum iuncta Fredericum; omnesque Philippas;
 Quos Reges Dominosque vltro coluistis, Iberi.

Emmet Heroes inter fortissimos omnes
 CAROLUS, Herculeas ausus superare Columnas,
 Et monstra æternis oppugnare omnia bellis.
 Nominis hic magni Virtutisque alius effert

A

*Heredem, & Divis & Culo laudibus aquas.
Adsum & varia, Generis laus altera, Diva,
Multiplicis parum & felici prole basia:
Nec magnos Lucina illos tolerasse dolores
Pavisti, ut posses quondam, laboribus annis,
CAROLE, Tu natus, magnæ spes maxima Gentis.*

*Suspice (nos melior quamiam, & mortalia major
Omnia fastidis) cælestes suspice sedes,
Et celsura Tuis olim virtutibus astra.
Illiæ Majorum chorus ingens, ecce, Tuorum,
Tali Te Genito, tali Te Regæ triumphans.
Submissum tinctas tibi Tibi sanguine lauros,
Et signa Imperii, & fasces sudore paratos,
Et Patria defensa & Religioni honores.*

B

*Tota Tibi jam nunc domus omnipotentis Olympi
Panditur: & celi iusta plus parte, recedis
Prima turba Deo. Vultum se quisque facietur.
Te socium Divæ, Te Sidera cuncta reposcunt,
Atque indignamur nostros curare triumphos.
Hoc dignum invidia tellus, hoc possides satum.*

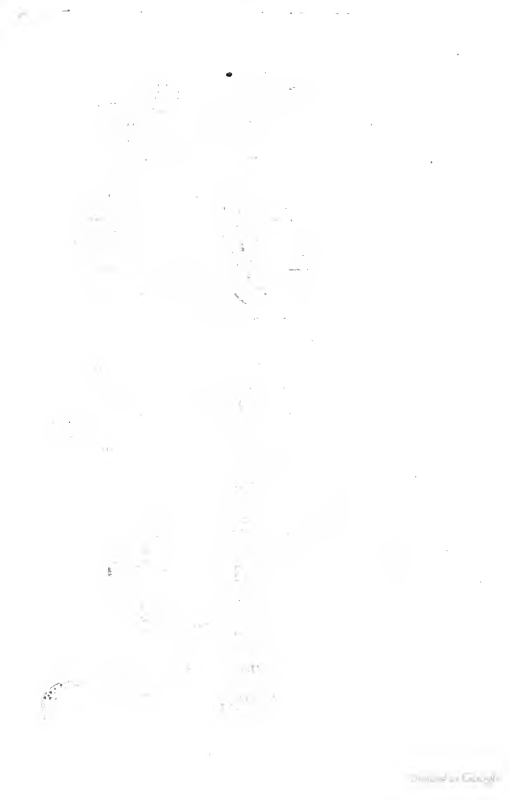
E

*Perge tamen; neque nos, quævis maturus Olympo,
Defere: sed terras Clemens miserere jacentes.
Immuneri circum populi Tibi brachia tendunt;
Et, ne tam Jovis Superas audire, vocantes
Ad sua regna, velis, concordis voce precantur.*

*Nec Tu rejicies miseros, quibus omnis in uno
Rege salus & fortuna inclinata recumbit;
Nec Deus, Auspiciis æterno sedere junctus,
Persolabit semper sati inviolabilis ordo
Et series immota Tibi; neque fallere cuiquam est.
Vires, & perges victorum exsistere monstra,
Et pulchris laus virtutem extendere fastis.*

C

*Hic finis centum Regnorum, hic terminus esto.
Interea hanc pompam Sanctorum Amalibus addi,
Omniaque inscribi victoris sacra Fastis,
Ree, parere; & fidem non designare Clientem
CAROLE, mollet Amor, Majorum Gloria, sera
Posteritatis Honor, Decus immortale Tuorum.*

Venerabilis Dei Servus
PETRVS GEORGIVS ODESCALCVS
 Patricius Cornen ex Alexandrino Viglebanen. Episc.
 obiit Anno MDCXXVII May

SANCTÆ AC VENERABILIS MEMORIÆ SERVUS DEI
PETRUS GEORGIUS ODESCALCUS
PRIMUM ALEXANDRINUS, TUM VIGLEBANENSIS EPISCOPUS,

Anno MDCIX. die VII. Maii piensissime defunctus;

INTRODUCTOR
AD ACTA SANCTORUM MAII,

*Primum Italice descriptum a Joanne Baptista Sala, ipsius quondam Secretario, deinde Ecclesiæ
Cathedralis Comensis Canonico Penitentiario, nunc vero ex ejusdem
jam demortui autographo Latine traductus.*

LECTORI AUCTOR.

*Julius a suis
officiis pae-
fatus hie
descriptus
fuit.*

Scripsi Vitam D. Petri-Georgii Odescalchi, primum Alexandrini per tredecim annos Episcopi, deinde Viglebanensis ad annos circiter decem. Scripsi autem mandante Illustrissi. D. Fr. Gabrieli Adarzo, cum is adhuc esset Viglebanensis Antistes, nunc propter insignia sua merita ad Hydronicum Archiepiscopatum, nunc Catholice sue Majestatis, translatus. Etenim quia ipsi Ecclesiæ Viglebanensem gubernante, imo & eorum insuetudine, compluribus mirandis signis testari dignatus erat Deus, quam carum in sua gloria habere verum illum Servum suum; officii proprii esse credit illi, talis Decessoris memoriam commendare posteritati, curando ut exemplares ejus virtutesque actiones scriptis traderentur, ab idoneo plurium aequum teste. Talem quærenti, meam aliqui tenuitatem fuggerunt; ut qui extremo sexennio domestica ejus familiaritate usus eram. Quapropter jam diu Præfati Comensis Antistes, ubi tunc agebam, quam posuit instantissima illud opera facendum injunxit. Equidem non fui solus regulari obsequium, tamotamque dilectio mihi Patrono debitum, recusandoque incurere notam ingratusdini. Quapropter, licet per ætate in aliquo defectus, parum habilem me credebam exaudivendo illiusmodi mandato; non presumpti, eidem obsecari, detrectando commonstrata recipi, quam vivaciter impressam memoriæ servaverim imaginem benedicti illius Animæ; atque præfatum obligationem meam multiplici erga optimum Patrem, præter cetera multa in me collata beneficia, dignati tam amanter excusare pavoribus meæ minime levis errata. Patrem dixi; talem enim se juxta erga me gessit, quin & professus est semper, litteris ad me datas subterfugere solitis, tamquam Patris amantissimi.

Com primum officiosus in familiam ejus, mirari coepi, quam oculis videbam in eo, virtutes; acque imprimis diligens in Pastoralis sollicitudinem, in regenda Ecclesiâ sibi commissa, & ardentissimum ejusdem amorem erga Deiparam Virginem Mariam; coppi etiam cogitare, ex Dei gloria bonoque publico faceretur, quiquis tot insignes dignissimi Prælati actiones probebret occultas remanere, assereretque in locum. Quare cum minus cognovim haberem vitæ totius ab eo alia cursum, rogavi Doctorem Jacobum Taronem, nunc Valentianum ad ripas Padis Canonicum, qui eidem ministraverat, primum Romæ in minori Prælatu, deinde Alexandrinæ jam Episcopo ordinato; ut mihi scriptum traderet quicquid notata

dignum sciebat. Fecit is promptissime quod rogaveram, & revelationem bene longam contexit; quæ, una cum ceteris a meipso notatis, annorum multorum spatio mihi inter manus mansit, nihil minus quam de ea vulganda cogitanti; donec mandatum supra laudati Antistitis adegit illuc animum applicare. Tum vero coravi ut ad priorem instructionem, mediis eodem Illustrissimo Domino, accederent a Reverendiss. Domino Scalia, nunc Episcopo Alexandrino, quæcumque alia isidem possent haberi aotitque informativa, pro eo tempore quo ipse Episcopus fuerat D. Petrus-Georgius. Mihi autem mihi fuerat basimodi instrumentatæ; primum, descriptum ex Annalibus ejusdem civitatis, compositis per Abbatem Hieronymum Ghilias; alterum, subsciptum manu propria Michaelis Colli, Archidiaconi Cathedralis ibidem Ecclesiæ, tamquam testis oculati; tertiumque, similiter subsciptum, a Christophoro Ravelli, Canonico S. Petri in ecclesiâ ejus Abbatiali & Collegiata Alexandrinæ, unius & primis Clericis in Seminario illuc per Odescalcum fundato. Cetera desumpti partim ex scriptis penes me asservatis, partim ego met vidi, val ex ipsius ora accipi; ingenue aliquando confessi, quod vitæ sue totius rationem accuratior rem mihi dedisset, quæ ulli unquam Confessorio suo, Atque hæc dicta sunto ad certiorum reddendum Lectorem de veritate eorum, quæ scripseram sum, stylo quam possum purissimo minimeque fucato, ita quævis curiose verborum ornatus obfuscat dignitatem actionem, per se & absque illis assummandarum.

Hæbrons Antier, ante præfatus de observantia Urbem VIII Constitutionibus Doctorisque deferenda; proinde æquum mentis meæ est, inquit, ei de quo scripseram sum in aliquam Sanctitatis opinionem inducere, vel inodo tam augere; sed rem totam Apostolicæ velle iudicio integram relinquent, alia nullam fidem posse quam pure humanam. Quod si quid vel in minimo præscriptis limites excesserim, id totum pro non scripto haberi volo. v. qui fin æt mori velim obedientissimum Ecclesiæ Romanæ & Catholice filius, cui soli competit, ut appelletur Magister veritatis. Ita ille: ego vero simul observantia studio velis concedere rogantibus Comensibus, per quos exemplar Vita acceperam, atque imprimi amantissimum huius operis nostri Primo Aloysio de Testis, Congregacionis Senejohæ Præpositi, atque Amaliam Censuram nostram no Conditi, ut ipsa ad diem VII. Marti collocaretur ratione quæcumque; sed jam tum in animo ha-

*(per me
antier
notat)*

*(operi
aggre-
dunt)*

*(per
pro
Antier
rebat)*

*tanquam
descriptus
fuit.*

*Indignus
fuit, non
mala
jam.*

*per me
notat
de
rebat)*

A hunc praesentem mensum, quandocumque vel totius vel
 majori parte absentem habebatur, offerre S. D. N. In-
 nocentio XI. Odescalcum etiam ipsi, licet ex alia fami-
 lia. (septem enim ejusdem nominis eadem Comensis ci-
 vitanus nunciat, ubi nunc habentur commune inter se,
 prater patrem & perfructum clarissimam atque infi-
 nitam gratuliam) consui idemum illum fore Introducto-
 rem, per quem ad Sacratissimum illius Pedes invenirent
 accessum, & in oculis gratiam. Quod si soli modo Ro-
 mane Curie distinctius cognita virtus Praefuli, omni
 veneratione dignissimi, sacre Pontificis Summi nostri
 cognationes insuper altiores, de eodem aliquando in
 Sacerdotum numerum referenda, solummodo equidem for-
 tunatissime me credam, qui tanti momenti negotio pro-
 motu occasione aliquam dare, vel administrum
 quantumvis leve potuerim addere. Unum manes, in
 pauciora capita divisum a nobis hoc opusculum esse,
 quam diversis Auctor, ea nomenque usque ad XVI.
 quem numerum etiam in margine notatum invenies Le-
 ber. Effigiem dedi, quam mihi perita satis manu pi-
 ctura missa praestantior de Tauris, licet non absente in-
 dia videtur prototypi, ex desueta vultu ponit quam
 vixisse fuisse accepti. Fecisset nescias D. Alexius
 aliam Viglebanus sculptam haberi, ante eam vitam,
 quam anno MDCLXXII. cognovit diligentia elab-
 oratam, nosse P. Odescalcum levitatis, ibidem ad
 praetium promittendum, & S. D. N. Innocentio XI. de-
 dicandam, amiserat Joanni Maria Ferraria, Vigle-
 banensis Ecclesiae Canonico, ut appellant, Canoni,
 quartus post Episcopum dignitatis ea in Ecclesia perso-
 na. Fama quae via iste, non satis intellecta Auctoris
 intentione, summi ipsius nomen substituerat operi ali-
 o, novumque per se arbitratu addere ausi videntur,
 Auctorem quod Joannem erat represente, suppressa entem
 mensuram omnia, neque in hunc usque diem perni-
 tam istam mancipii, quoniam nosse sub idem tempus
 Collegii Comensis Rector R. P. Joannes Baptista Cras-
 pius, anno MDCLXXX. omnem operam dederat ut exem-
 plar indispertitum necum componeretur. Fecit
 Denique, ut Praefuli meritisque in Sanctorum solato Ca-
 thedrae, possessor istius & accuratior Vita, cum am-
 pla posthuma Gloria miraculorumque Appendice, edi-
 gisset in universali totius primi Senatus Supplemento,
 post post Junius nos melius jam praefatus sum.

CAPUT I.

Genus, natiuitas, & vita Petri Georgii usque
 ad Episcopatum.

Magni voluminis multaque eruditionis opus foret,
 antiquitatem & nobilitatem familiae Odes-
 calcae scribendo explicare, quando etiam nunc eam
 dem habet perfortas tam multas, virtute ac pietate
 praestantes, ut omnes pro meritis suis laudare negi-
 tationem esset eloquentiae excellentioris. Ego initium pon-
 o in Bernardo Odescalco, avo Domini Petri-Georgii.
 In isto emicuit integritas vita, singularis pietas,
 & zelus ardens Religionis Catholicae. Primus in civi-
 tatem Comensem induxit Patres Cappuccinos, & col-
 latus cum duobus Nobilibus Comensibus opera, Con-
 ventum S. Bonaventurae eidem fabricavit; unum ex
 primis locis, quae praediti Ordini in toto Mediola-
 nensi obvenirent. Patribus quoque Societatis (teste
 eorumdem historico Sacchino libro 5. §. 91. Donum
 ad habitandum commendare primo, deinde donavit
 Bernardus Odescalcus, & regione scholarum suam.
 Beato insuper Hieronymo Emiliano, Congregationis
 Somaliacae Auctori, auxiliata est illius caritas, nam
 in Vita illius, per Augustinum Torturam scripta,
 legitur lib. 11. cap. 31. quod per Hieronymum, Com-
 munitatem, brevi exciata sint duo pauperum decreti-

linum loca, adveniens imprimi & opus egregie adju-
 vante Bernardo Odescalco, a primario exortatus nobili-
 tate, & Thoma Odescalco olim Mediolanensis
 Senatus patre, qui Christiano liberalitate inter cre-
 dit Hieronymi capta firmavit & curavit, tantumque de
 Spiritu ejus hausit, quod sic & sua demerito omnia im-
 pensis pauperibus valuerit, eoque mortuo bona supel-
 letilis pars distrahenda fuerit ut creditoribus fieret
 satis.

2. Pietati singulari eximium Religionis zelum Bern-
 hardus junxit, per qua solcite vigilans detexit quan-
 dam Hereticorum Vallis Tellinae machinam, in to-
 tius Italiae perniciem dolose comparatam. Curave-
 runt illi, in extrema quodam vallis ipsius loco, cui
 nomen Pulcianum, libros nonnullos haereticæ doctri-
 nae latens imprimi: eorumque duodecim cistas imple-
 verant, & tamquam aliteris generis merces ad varias
 direxerant mercatores. Hujus fraudis indicium cum
 ex ipsa Tellina valle detectum fuisset. Cumque ad Bern-
 hardum, continuo delatum ad Inquisitorem Fr. Mi-
 chaelem Galerium, posset Papam Pium V. Nec ma-
 tra, in ipsa Comensi Ripa perfidias merces attinuit
 detentique Inquisitor, & magnum periculum vitæ
 opposuit sele volentibus ea promovere per alias ex-
 tior civitates, nomine sacri Officii libros omnes re-
 questrans. Hinc casu viriliter de Bernardus pro defen-
 sione Inquisitoris exposuit, propinque in domo quod-
 am & a populari forent prociuum habuit, quoad
 palam facta est omnibus frans perducendum haereticum.
 Quapropter Inquisitor praefatus, postquam ad
 Cardinalem dignitatem, ac denique ad Praetium
 ascendit, Bernardum semper carum habuit, & quæ
 filium Praetium Ecclesiasticæ dignitatis admovit. An-
 tonius Galutius in Vita Pii V. lib. 1. Cap. 1. ejusdem
 re licet meminit: Ad eam rem opera ipsius Bernardi O-
 descalcæ, Comensis Praetis: qui a pauperibus suis
 eas vallas incendentibus de rebus haereticorum omnibus
 centus fides. In erat & Sedulitate Civis ejus erant
 vix, vix post & apud sanctæ Inquisitionis Praefectis
 velle gratias. Fuit autem vir magnæ prudentiæ,
 & propterea electus a civitate sua Orator ad Carolum
 V. Imperatorem, tum in Curiam ei Bononiæ acce-
 ptam gratularetur, tum ut negotia quædam in publi-
 ca rectorum, cum eodem tractaret.

3. Bernardus inter alios filios fuit Joannes Thomas
 postea Legum Doctor, magnæque assimilationis: qui
 semper exercuit munera principis in Republica Bono-
 niæ Auditorum Territionis erat: Mediolani autem,
 postquam civitas in dominium transit Hispanorum,
 primus ex Comensibus promeruit et ad Senatorem in
 eadignitatem. Ab S. Camillo singulariter carus exi-
 mio plane movere incupiscit ab eodem et, valse in-
 quam crystallum, in quo facer Dominice Crucifixum
 clavus usque ad diem illum servatus fuerat. Idem
 Ticius magno in prelio habitus fuit a Cardinali Fri-
 derico Borromæo, illius die vacante, dum ipse
 eandem civitatem regeret cum dignitate Potestatis.
 Præter, præter commune seculi illius iudicium, de do-
 ctrina & integritate Joannis Thomæ, habemus lucu-
 lentissimum Stephanus Lambertengii testimonium,
 super Statu Mediol. glossa 7. verbo Consensus
 75. sic scribentis, Thomas Odescalcus, Regius Sena-
 tor, dignissimus vir etque integerrimus ac doctissimus.

4. Ex prædicto Thoma & Catharina Miglia, natus
 Cremonæ fuit nosse Petrus Georgius, cum ille ille
 ageret Potestatem: aique a sacra fonte levatus fuit
 per D. Emanuele de Luna, Gubernatorem Cremonen-
 sem; & D. Ludovicum Bergaminum, Comitiss-
 Intellexi vero constanter dici, baptizatum esse
 a D. Nicolao Mondrati, tunc Cremonensi Episcopo,
 postea Gregorio Papa XIV. quamquam in libro ba-
 ptismali illorum temporum, nulla baptizatus fiat
 men-

D
 Familiae
 mensuraet
 system
 auctoris
 religioAnnot
 de hanc
 auctoris
 et
 Inquisit
 pectis
 EAnnot
 post
 P. P. ComenPater Sena-
 tor Mediol.F
 comes Card
 BononiæCAP. II.
 Cuius
 natus Pet-
 rus Geor-
 gius

A mentio, solenneque scribitur: Die quinta Augusti Petrus Georgius, filius illi Domini Jurisconsulti Thomae Odelschlegli, patris illi D. Emanuele de Luna, matris Comitis Bergamini. Videtur autem quod eadem Virgo, quae dum illum memorabilem reddidit miraculo nuntius, quibus signavit locum edificandi sibi Romae templi in Esquilino, similem tunc gratiam contulerit infansulo, ut non solum monasterium eius ipsi consecraretur, sed vivum etiam templum efficeretur, in quo semper resplenderet flamma amoris erga ipsam, & iuge caperet incrementum. Vici non potest quanta cum solaciorum educaretur a patre filius, non solum primus, sed etiam unicus, litterarumque pietate imbueretur.

Ad hanc quod attineret toto cum affectu se applicuit filius, obsequens paternis monitiis, ut mores ejus demiratus Annibal Roccamonata, Pädagogus pueri, quique ministerio ejus exiit adhuc utique dum factus Episcopus esset, ipsi etiam Viglebrani servitus; ut de devotus pueri sibi commisit actionibus breviculum scriberet; quod cum in arcum quandam revolvisset, eo mortuo, & nemine quid esset obfervaret, delatum est in domum consociatorum ipsius Annibalis: quare nihil aliud referre sibi posse, quam quod Doctus Vincentius Tyronius in quodam scripto mihi relicto occurrit his verbis. Legi res multas memorabiles in scriptura quadam D. Annibalis de Domano suo, ubi cohabitabant plurimi alii & eventus ejus, a prima juventute usque ad promotionem Episcopalem. In litteris quoque tantum profectus puer ingenuus, quantum demoustrat ejus sermones & libri quos prae dedit, elucere ubique doctrina ejus non minus quam pietate.

Talia cum esset tamque bene infusus puer, omnium successione spem in eo collocatum habens pater, non diu eunctis illi requirere eidem parem indole & nobilitate uxorem: sed cum es periret ipsum alienorum a statu conjugii, non parum occidit habuit laborare, ut ipsum ei persuaderet. Dixit autem mihi Dominus Episcopus, quod ipse aliquando dormiente in cubiculo vicino cameræ patris sui, hic summo mane confurgens de strato, illumque vigilare inveniens, usque adeo exarsit, propter oblativum ejus in propositis, ut denique vidit generitorem deo deo. Tunc statim firmatus est matrimonialis contractus inter adolescentem & virginem quandam de domo Guizzardi ex nobilissimis familiis Vallis Tellinae.

Cum ad celebrandas commodius nuptias transfuisset Iese Domusum, Comenii lacini aditum oppidum, in sebreum incuissit Petrus Georgius. Voluit ohiolominus pater, ut ad oblectamentum sponsae ageretur chorea, similibus in nuptiis solita celebrari: ipse vero mihi dixit, quod irpudantibus aliis, prae febrili rigore sublebat tremebundus in lecto. Max, autem ut cepit a febre convalescere, agrotare vicissim exoritur est sponsa, & materneale vinculum morte sua subleque dissolvit. Haud diu post, novam filio conditionem quaerens pater, cum vellet Ticino, ubi Potestatem agebat, Mediolanum proficisci, ad contrahendum stabilendum, infirmus etiam ipse Deo animam reddidit.

Illius obitu liber Petrus Georgius, ad id effectum impellitur, ut quod se impelli divinitus sentiebat, & Romam una cum D. Paulo Odelschlegli pateri suo profectus, habitum induit Clericale. Excellebat pariter illi res, non solum integritate vitae, sed etiam doctrina, & prudentia tali, ut ejus opera ubi Pontificis summi fiat ad maxime quoque munia. Fuit enim Referendarius & Decanus utriusque Signaturae, & a Paulo IV. constitutus Auditor generalis Camera Apostolicae: a Pio similiter IV. Viktor generalis Status Ecclesiastici, & Gubernator Picensi: a Pio V. crea-

tus Episcopus Praenestis & Atrienfis, missusque ad Regem Catholicum Nuntius, sapientiam etiam Legatus ad varios Italici Principes: quin etiam modum eidem ab eodem esset, ut suo Pontificis omnino benedictionem impetraret confederare contra Turcas classis, toto Praefate dignus Nuntius, & cujus, aliena licet vice, benedictionis meritis utcumque adscribi possit generositas illa, consilium animi inspirata, quae tam gloriosam peperit Christianis victoriam. Dehinc praeterea Senatus fuit, ad pacificandam illius Urbis Nobilitatem, prout magna cum sui commendatione effecit.

Sub tanti Praefati disciplina Petrus Georgius obrolit se Romanae Curiae ministerio: cui suam probavit virtutem & dexteritatem, primum factus est a Sisto V. utriusque Signaturae Referendarius, Abbreviator Parci majoris, & Protototarius Participianum. Cuius muneris occasione, fuit, licet omnium Prototototarius Collegiarum junior, assumptus ad formandos processibus pro Canonizatione S. Didaci ab eodem Pontifice celebrata; de cuius Sancti etiam laudibus, eorum praedictio Sisto totaque Collegii Cardinalium, pronuntiavit elegantissimam orationem, postea etiam vitam scriptis, eademque cum ipsi Pontifici oboluit, tum in Hispaniam destinavit ad Regiam illi Majestatem: a sede ipsi Sancto specialiter constantemque devotus. Nec frustra suam illi impedit operam, sed mercedem nimine promittendam retulit. Cum enim Episcopus Nihilentis exisset, Mediolani hospitaretur in monasterio S. Angeli Patrum Zoccolantium; & compolitus ad quietem Patribus ac familiaribus suis, se transfuisset ad ecclesiam viaticuram altaria (prout iam morem sibi fecerat, observavit etiam a Religiosis rigidas saepe disciplinas orationi conjungere) cumque a Capella S. Francisci transiret ad apostolicam capellam S. Didaci, invenisset manus fulgentis fuit, nec praecipitaret in sepulchrum, quod media in ecclesia, quae transfundum illi erat, recens fuerat fabricatum, atque ut opus feceretur patens relictum, inscio ejus rei Episcopo: quare, cogito deinde periculum, laboraret in quoque suum latus agnovit, & debitas eidem retulit gratiarum actiones.

Gubernatorem deinde Firmanum dixit Gregorius XIV. cujus civitatis statum ita equillum coolevavit: vigilans sua & admostrando iustis promissionibus, repurgans provinciam sibi coequebant a re legatis, quos Banditos vocat, univerfa Ecclesiae Patrimonium infestantibus, eladeque eis notabiles inuult, ipse contra eos progressus sapient. Quodam etiam vice epum Nepotem la molissim exulum Ducis Marci Schiarra, fecit in carcere decollari: ne forte in executione sententiae tumultus aliquis oriretur in populo, postea vero truncum cadaver per urbis vicus iussit spectandum circumduci quo carpento. Eo in regimine contigit ut quidam ejus familiarissimus, oblata grandi pecunie summa, sollicitus ipsum persequeretur ad relaxandum in aliquo rigorem iustitiae: sed ita exceptus est a Petro Georgio iussusque secedere, ut nunquam ei permittum fuerit pedem intro ad ipsum ferre.

Nihilominus perasso huius muoris anno, cum successorem accepisset, vocatus est in suspensionem, quasi quidam equos frangendo caules, qui praeterebantur ad solum decessum, indebite relaxasset. A qua suspitione dum se purgat, & dies aliquot ultra constitutum discessit suo tempore Firmi subditi; Marcus Schiarra, qui mortem nepotis vindicaturus indicia ipsi secendens, in una per quam transiret sciebat silva, ratus consilium suum fuisse detectum, & proprio fere capiti metuent, inde recessit, itaque expeditum reliquit: quod suum discrimen, & liberationis causam divinitus praordinatam polles intelligens,

D
EX ITAL.
JOSEPH,
SALA.

romani Pap
Ejus Refe
endarius,

E
pauca de
ancto T. Di
daci.

per rem de
dici jover
a 22 p. 30

Colubertus
Petrus Roc
daci accom
munt.

repellit, us
mora.

auditi. f.
dici vita
fuerit p.
pign.

EX IVAN.
30. MAY.
1741.
Molensius
Lignus
pauca.

A gens, gratias Deo erigit. Clemens deinde VIII. extraordinarium Legatum destinavit Odescalcum ad ad Dominos Helveticos, pro componenda quadam pœtensione notabilis valde summa, causa subsidiorum militarium Gregorio XIV. in usum Francicæ considerationis præstiturum, & Camera Apostolica, dicebant, sibi adhuc debita. Quare profectus Commum, nec multum in ditionem eorum se inferent, dexterrime totam rem composuit, effecitque ut libentissimis animis contentos se fore pollicerentur; soluta quarta parte summa præcensa, cum maxima satisfactione Pontificis, qui Publico in Consistorio Nuntium suum de super collaudavit.

CAPUT II.

Episcopatus Alexandrinus sequeptus, ordinata familia, Seminarium institutum.

CAP. IV.
B
Molensius
Episcopos
Alexandri-
nos,

In iustitia
ad iustitia
fama.

ompositio
mari
fama
fama

Alexandri
episcopos

Vladum Romam redierat Odescalcum, quando Cardinalis Octavius Paravicini in ipsum, annos ægre triginta natum, de consensu Pontificis, transiit Episcopatum Alexandrinum; cujus possessionem mox ejus nomine adivit Antonius Armutius, Cathedralis ecclesiæ Archidiaconus, cum incredibili gaudio totius civitatis, coissimas habentis præclarum huius Prælati qualitates, conjunctam scilicet cum insigni sanguinis nobilitate integritatem vitæ, & famam doctrinæ minime vulgaris. Ille autem sacris Ordinibus omnibus initiatus, primum Missæ sacrificium obtulit in ecclesiâ S. Petri de Montorio, ad ipsius Sancti altare: deinde XXI. Maii anno MDCCII. Alexandriam versus iter instituit. Ubi Lericiem pervenit, confectis navigium Genuum tendens; sed turbato mari coactus terram repetere, calcendit Seltis, rive Orientalis oppido.

12 Hic dum malaciam operitur, resumenda navigatio idoneam, & per litus obambulat; vidit piscatorum lembum, a cuius epibus cum requirisset quam copiosum fecissent captores, responderunt illi, propter inclementiam maris obis se capere potuisse, oque etiamnum sperare. Ille nihilominus, oblato unius jactus pretio, suaderet capere ut fortunam tenerent; ægreque persuasit, cum piscatores & laborem suum & illius pecuniam perditum iri protellaremur. Statuto tamen pretio potius ut præsentem Capiatum recrearent, quam quod aliquid putarent capiendum, tantam mox attraxerunt piscium copiam, ut ei colligenda soli non sufficientes, coacti fuerint lembum alterum in littore stantem vocare auxilium. Ipse vero bonam capture partem, una cum pecunia, dimittens utrique naviculariis; ex altera portionem honestam misit Patribus Dominicis, vicinum littori monasterium habentibus. Postellati enim loci, & vestimentis qui in navi erant, præter illud quod ipse cum familia assumptis vel in viaticum reservavit. Rea uenit illa non solum piscatoribus miraculo fuit & Patribus Dominicis, sed omnibus etiam usum aliquem illius plagæ habentibus, utpote nunquam visa illis in locis, minus autem mari sic agitato.

13 Genuum appulus prohibitus est propter suspensionem pestis in Pedemontio detectæ, terram capere: interveniente tamen D. Archiepiscopo Centurione, impetrata calcendens licentia fuit. Itaque receptus hospitium sumptis in ædibus Papirii Odescalchi: opportuno autem illoci in casu (qui dum extricaretur opus erat aliqua mora temporis) accedit piscium caporum commotus, quem serbavit. Genua deinde Boscum appulit Antilles, septem passuum millibus Alexandria distitum, ubi ad conventum Patrum Prædicatorum diversis; & conuultorum visitationibus quem secretissime admittis, Alexandriam advenit sub

vesperam in Vigilia Corporis Domini. Sequenti mane solatus est urbem instituta solennissima processione: proxima vero Dominicæ gregem suum alloquentes bonus Pastor, occasione Indulgentiarum sibi in hanc functionem primam concessarum, & contagionis haud procul Alexandria Anno detectæ, azbortatus est omnes de suggestu, ut ad eundem altum fructuosum celebrandum quam optime & religiosissime se compararent. Per epistolam deinde Passionalium absentes totamque diocelam suam salutavit, & propter pestem imminentem constituit expulsiorem Sanctissimæ per horas quadragesimæ, in præcipuis omnibus civitatibus ecclesiis, ubi ipsemet aderat Communionem distribuens, faciens etiam adhiberi musicam & conciones in prædictis ecclesiis. Tantus autem fuit supplicatio fervor, novi sui Episcopi exemplo stimulatus; ut exorari se passus Deus, pestilentia flagellum a tota civitate ac diocesi Alexandriam abstinuerit.

14 Porro cum quarat Apollonius, si qui domus sui præfæ asclit, quomodo Ecclesiæ Dei diligenter habeat? placeat narrando exponere formam regiminis, que usus hic Prælati est, tam circa seipsum quam circa domesticam familiam. Surgebat ergo sub auroram a somno, & tam mane quam vespere signum nota dabatur, convocans omnes in capellam; ubi una cum ipsemet orationi vacabant mentali vocalique, secum dum modum ab eo descriptum, deinde etiam prælo vulgatum, sicuti fuerat in Provincialibus Synodis Mediolani constitutum. Finita oratione & Missa celebrata, nullo umquam die pœnermetabatur, audiendo casus studioque se dabat. Præter jejunia Adventus & Quadragesimæ ac Vigiliarum ab Ecclesiâ præscriptarum, toto reliquo anno servabat abstinentiam omnibus diebus Lunæ, Mercurii, Veneris, & Sabbati. Carnem insuper macerabat, vegeta præteritæ ætatis, ciliis ac disciplinis, sed quam poterat secretissime. Cibis pœnerum utebatur communibus quando habebat tradandos hospites, quod sæpe contingebar (amabat enim, post functiones quasvisque publicas, aut tantum sollemniter Sacrum, retinere ad prandium assentes sibi Canonicos alioque) curabat ut servaretur decor, invitatorum conditioni aptus; seque & ipsos tractabat aliquanto lautius; quemadmodum etiam fieri volebat in præcipuis anni festivitatibus, in quibus familiam suam adhibebat mentis, propriis manibus distribuens suam cuique portionem. Potus autem tam erat parvus, ut tertiam bibendi vicem raro excederet: condimentum vero meniz primarium libri sacri erant, & quidem circa finem vitæ non nisi de Virgine Deipara trahentes. A vestitu ejus omnis aberat superfluitas vanitatisque, ex lana communi, nullo addito serico. Ex exteriori quidem habitu totus decens erat miridusque, uti & cetera que dignitatem ejus spectabant omnia: aut solus utebatur indumentis tantis vilibusque, ut quando mutare eorum novis cogebatur, nulli exinde ulli possent esse. Addis Taron; quod nunquam cum viderit utentem manicis aut chirothecis, neque adjuvare ullo ad induenda exuendaque velles utebatur. Parietes etiam conclavium invellens tenebatur, duobus & æcepis, que in hospitium usum tapetis satis commo- obduerat; que autem ipsius propriæ habitacionis serviebant, orobatur aliquot sanctiorum imaginibus, lectumque ac mensam habebant laneo panno levidensio intrinsecum.

15 In familiam neminem admitti abatur cujus non esset probata virtus: quicumque autem in ea erant seculari, mane ac vespere communi intererat orationi, sicuti distulit supra, Missam quotidie audiebant idque ordinarie in capella. Prima quoque Dominiæ mentis & festivitatibus majoribus, de manu ipsiusmet Prælati communicebant: & post orationem vesperti-

omnes de
per interea
ex ipsa
aliquot;

E
CAP. V.
omnes de
ex ipsa
omnes de
ipso

omnes de
ex ipsa
omnes de
ipso

omnes de
ex ipsa
omnes de
ipso

omnes de
ex ipsa
omnes de
ipso

A nam, faciebatur eidem omni Dominica, per domesticum Præbiterum aliquem, coram se exponi doctrinam Christianam; cuius materia ex illius præscripto sumebatur de Catechismo Parochiali, quem sic explicari cupiebat, ut quævis idiota rem capere posset. Proci a domino sita exulabat sermo omnis vanus, nedum obsecrans, quod sit tale famulorum etiam infans per inadvartentiam inebatur, suis hoc erat casu ut dissimularem committere iudicaretur. Quolibet mente singulos accerere ad examen particulare; & post comendatam cuique animæ suæ curam, interrogabat, an quid bene ei esset in omnibus, quod victum vestitumque & cetera; deinde non quid aversisset in domo exempli minus boni, numque iustitiam, ut consuetudo prava, vel simile quidpiam domo gloriaretur. Hac diligenter efficiebat, ut pax & disciplina domus servaretur, unde ipsi obsequium diligenter, civitatis exemplum, omnibus ad Episcopum accedentibus satisfecit provenirent. Felices enim vero Domini, quibus concepit ministrari a famulis, Dei timore præditi! nec minus fortunati famuli, quibus in suis paternis obsequiis speculum virtutum Christianarum! Ne qua successu inter domesticæ ministeria consilio laberetur, definitis ea quædam a se scriptis regulis: quibus non solum docebat, quid quique in genere circa seipsum deberet observare, sed etiam cum respectu ad cuiusque officium; itaque quædam huiusmodi ipse universis observationem suam, ordinata ac plene omnia, & cum pace communi agebantur.

omnis
familia

regula
de
scriptis

CAP. VI.
omnis
familia
domus

16 Composita, sicut dicti, familia, ad res Ecclesiæ sue ordinandas applicuit animum, interque primas curas ei fuit, ad Cathedralis ministerium, iuxta Concilii Tridentini Decreta, erigere Seminarium Clericorum, eo loco ubi stabat S. Mariæ ad Ulmo Parochialis, antea Episcopatus. Ibi iussit ædes fabricari perquam decore, & octodecim Clericorum capaces, duodecim scilicet ordinarium & supernumerariorum loci: quibus non solum Rectorem providit idoneum, sed etiam Magistrum bene in Theologia versatum, nec non in literis humanioribus omnique virtute instructum. Augustinus Galea hic fuit Generatilis, Lomæ natus, postea meritis suis provehens in Theologus Cathedralis. Addidit musicæ artis doctorem, a quo etiam organa pulsare disceret & fiducialiter, atque ad omnem ecclesiasticam functionem habiles exedderentur. Tum etiam bonæ eorumdem educationis exempli scriptis ordinationibus, secundum quas regulæ etiam ut tempora somni, orationis, refectiois, recreationis, scholarum & cetera necessaria. Ille ut observarentur exactius, primum grandi in tabula charactere eleganti describit illas fecit, quam & sui nominis subscriptione firmavit; deinde curavit ut horologium ibidem erigeretur, quod præter horarum indicium etiamungeret vice excitatori, atque ita exercitia singula lunæque tempore oborturentur.

et
hinc
regula
de
scriptis

et
hinc
regula
de
scriptis

C **17** Ipse vero Seminarium illud omni hebdomade visitabat, nunquam ei permissum, & aliis non paucis vicibus, frequenter per se assidens lectissimis repetitionibusque ordinatis. Postquam autem Despare Leuæque ecclesiæ prædicavit, voluit ut omni sabbato primo mane, mox ut aperiebatur porta civitatis, eo se conferrent omnes, audiri Missam illæ sibi a suo Magistro dicendam, ut ita illis instillaretur specialis erga magnam Patrem devotio. Extraordinarius porro affectus ipsius erat erga eosdem, quos non solum conservaret Clericos suos, verum & filios nominare; utque eorum sibi obligaret animos, non raro submiserat eidem aliquid lautoris edulsi, cordis vere patris indicium, quo juvenis excitaretur ad studium litterarum ac litterarum; quo autem a ceteris distingue-

et
hinc
regula
de
scriptis

rentur, habitum violaceum ipsis præscripsit. Quin etiam aliquando cum illis manducabat familiariter in communi refectorio: cumque instillabatur horarum quadraginta comprehensiones in illa ecclesia, summum quoque ibidem capiebat; ut cœnis cogitaret de observatione regularum iurum, & pietate Clericorum, & bono regimine Seminariorum.

CAPUT III.

*Cura reformandi Clero & Diocesis visitanda
impensa a Patre Georgio.*

18 Inde conversus ad reformandum Clerum, nihil magis sollicitus quam ut Ecclesiasticos omnes videret secundum statum suum vivere, mox a fundamento Seminariorum rei ipsi applicuit animum, ut facili cognoscerent omnes, decessum firmius ipse esse, omnes in viam perfectionis reducere. Etenim factus ipse exemplar veri perfecti Episcopi, vel solo aspectu suo cunctis officiis admovebat, ut suam ad formam componeretur. Namque ut Alexandriam intravit, non aliud propositum sibi esse ostendit, quam Dei gloriam episcopi letitiam & animarum salutem. Itaque noluit a D. Laura Colli, cognata Præpositi Plebis Corigenis, recipere capiam lineæ vestis plenam; a D. Canonico Cantore Cathedralis sue, vasa quædam argentea; a Capitulo Quingentario, armario scriptoris Napolitanis duo, quibus Odellæ calceis gentis insignia studiose inserta erant. Quamvis enim accepta: rei omnia sibi sic oblata, ut protestaretur si donatoribus eo nomine obligatus; mox tamen ea restituit, volens puras manus ab omni munere conservare. Neque solum id servabat ipse, sed etiam observari inviolabiliter voluit ab omni familia sua quoad vixit. Atque pax hæc sufficiens pro multis aliis a se ipsis illustranda, satique sit addere, quod ab Aromatariæ monasterii S. Clarae Alexandriæ reculebat acceptare ampullas aromatæ, eandemque abstinenciam tenuerit cum ceteris Alexandriæ & Viglebanensis diocesis Sanctissimis.

CAP. VII.
Cura
reformandi
Clero
visitanda

E
omnis
familia
domus

omnis
familia
domus

E
omnis
familia
domus

E
omnis
familia
domus

E
omnis
familia
domus

E
omnis
familia
domus

E
omnis
familia
domus

E
omnis
familia
domus

19 His aliisque documentis manifeste paruit, qui esset sui regimini finis, quamque non intendit illi vel consanguineis thesaurizare, sed animas duntaxat lucrari Deo; seque consumere instar lucernæ, positis super candelabrum gradus Episcopalis, dissipandis tenebris varietate & corruptiorum morum, subintroducta Evangelicæ perfectionis luce; indecessus & quasi centinuas in exercitiis curæ Pastoralis. Omni Dominica, tam Alexandriæ, quam Viglebanensis, intererat ipse cum Canonici Marciani plasmidia, sedens in Sede Episcopali in choro; omnes autem se servitibus etiam Officiis ceteris præfens aderat, nec uno prædicationibus, tam per festis eadem quam per Quadragesimum. Accidit autem aliquando Predicatore, ipso quoque pulpitum erat adducitur tempore, infirmari, cum ille, ne pejunum verbo divini populum abire oporteat, petita illa concedenti Cathedrali; dixitque ad concionem, mirantibus omnibus; idque in aliis similibus defectibus plus iteri fecit.

20 Omni sabbato, vigiliisque & festis Deipare, cum esset Alexandriæ, accedebat vesperti ad Antiphonam que de illa canebatur in ecclesia; & Viglebanensis ad Salvæ. Aderat autem illis cum tanta devotione tanque decore, & cuncta tam angelicæ peragere in ecclesia; ut tamquam res præ singulari ab ipsis etiam secularibus ostentaret, omnesque cunctos ad devotionem provocaret. Discebat ab eo Ecclesiastici modum celebrandi religiosus Missam, silentium tenendum in ecclesia, reverentiam compositionemque in choro; in quo si morabatur aliquem incuriosum ceremoniarum alienius, pota in asurgendo de sede, vel incli-

E
omnis
familia
domus

E
omnis
familia
domus

E
omnis
familia
domus

A inclinatio capite, sub digestum e choro moneri eum faciebat, aut etiam multari li culpa gravior videbatur. In ultimo Episcopii Viglebanensis conclavi senectus est cancellata, prospectum habens in eborum Casconiorum: ad quam cum sciretur sape se applicare Episcopum, observatum quod devotione peragere Officium, vovis eorum applicavit ipsi istam Hymni sacri stropham, qua dicitur,

*Spemulato aditus desuper, qui nos diebus mensibus,
Aditus nostris prespicit, a prima luce in vespemam.*

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

11 Facili ergo oorm Cleri, ut facilius omnes ad devotionem induceret, studebat exhibere omnibus paternis viscera affectionis: quatenus facti capaces ejus quam ab ipsis exprobat observantia religiosioris, eandem non tam adstricti auctoritate Superioris deferrent, quam filialis affectus vicissitudine spontaneae exhiberent. Sic dispositis subditis, primo instituit Congregationem specialem Clericorum, cui Spirituales Patres Rectoresque & Officiales delegit bonitatis eximie, quos mutabat ideocumque, secundum cuiusque merita metius & officia. Huic assistebat, exhortationes ipse faciens ad congregatos, aut alios qui facerent idoneos adductus. Quandoque instituebat spirituales cum ipsa conferentias, modumque docebat eliciendi ex Evangelio currenti motiva opportuna: a laetitudine serio id agendum excitans, etiam premolis propositis, quibus devotio foveretur. Hinc fiebat ut inciperent bene administrari Ecclesia, cum ex jam non committerentur aliis, quam qui disciplina ecclesiastica probe essent imbuti. Utebantur omnes decenti habitu, vivebant recollecti ac modesti, nemo conspiciebatur vagus per fora aut plateas, sed occupati studis aut Dei servitio, civitatem totam edificatioris bone perfundebat odore.

B
In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

12 Huc facit quod Viglebanis frequens esset ad senectutem quondam, ultimam in porticu palatii, unde, quantumvis eminus, pariet tamen prospectus in arcem que ante Cathedralis expanditur, idque praelentim temporibus in quibus illos loci solent ejus convenire in circuitus, aut obambulando tempus fallere. Quod si ibi videbat Ecclesiasticum aliquem, qui se confabulantibus jungeret, moramque cum isdem traheret, siquidem cognosceret eum, poterat certissimo expectare monendum se ne id amplius faceret; quod si nequebat hominem discernere, mittebat qui quareret diligenter. Nec carui successu sperato vigilantia talis, qua omnes reddebat circumspectos perusalosque, minime convenire, ut perlonam ecclesiasticam inveniret circa officinas aut in plateis oculis. Curavit etiam extirpare abusu longioris capillitii & cincturorum. Cumque apud contumaciorum quempiam minus proficerent paterna monita ut eos sibi sonderi faceret; decrevit adhibere potestatem superioris & iudicis, casuarieque ejus prolixam publice relecandam mandare: quo consilio id evicit, ut cognoscerent omnes, vel dimittendum sibi habitum Clericalem, vel ita vivendum sicut decebat ministris Ecclesie.

C
In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

13 Instituit prater Congregationem Parochorum quor mensibus habendam, ubi relolveretur casus conscientie, secundum decreta Provincialium Synodorum: & huic volebat etiam intervenire Clericos Seminarii, quocumque erat in Sacris, & alios Presbyteros civitatis. In hac antem Congregatione, æque ac in illa Clericorum, exhibebantur testimonio de personis ministris Ecclesiæ appositis, circa vitam eorum & mores, doctrinæ Christianæ frequentiam, Sacramentorum usum, alique similia; multum urgente Episcopo observationem decretorum eo conditorum; & deprebentibus negligentibus imponebat mortificationes aliquas, diligentiores contra referebant pium quodpiam munusculum. Idem etiam legabatur ordinare aliquid vel ex decretis Triden-

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

nis aut Provincialibus, vel ex Auctore gravi, tradente ex professione quam spectat officium Parochorum ac Clericorum. Et huic lectioni subiungebat plerumque ipse pro zelo suo id, quod indicabat utile, ut penitus comprehenderent excellentiam dignitatis, ad quam a Deo vocati erant, & obligationis anxios pondus.

14 Ut cognosceret quod quisque talentum haberet ad agendum cum populo de cathedra, jubebat quandoque ab aliquo eorum sermonem institui: & animans eos quos singulariter dotatos ioveniebat, non patiebatur ceteros minus excellentes cadere animis, sed stimulat ut quam melius possent applicare facere exercitio tam utili; solitis dicere, praelertim gerentibus eam animarum, sufficere ovibus si vocem sui Pastoris audiant. Indefessus porro in cunctis functionibus Pontificalibus, & tam frequens erat, ut passim diceretur Viglebanis, D Odescalcum plura paramenta solum attulisse, quam septem ejus decessores Episcopos. Quoties Pontificali Missam celebrabat, addebat eidem sermonem ad populum, conceptibus rationibusque tam efficacibus factum, ut mihi aliquando dixerit Prædicator quidam minime vulgaris, expresse adveniens ut D. Odescalcus audiret concionantem, estecut omnem prater ipsum fuisse, qui sibi persuaderet aliquid dicendo potuerit. Quis autem non firmiter statuisset vivere ex officio veri Ecclesiastici, qui ob oculos verisabantur quotidiani sui Prælati exempla, preceptisque suis facti norma. Denique ad firmiter radicandam subdiendumque disciplinam, convocatis quotannis diocesanis Synodum: & trium sic habitum Acta lecta imprimi, cum opusculo quo Parochi præscribatur modus publicandi populi fellos dies, & quicquid aliud enuntiandum plebi Concilio præcipiunt sui Pontificum Bulla.

15 Ab ordinando Clero ad visitandam diocesim se convertit, omnium necessitatibus certius prospiculus, tam intra quam extra civitatem; & per se cogniturus, quæ eide fluxus ecclesiarum singularum. Visitationem cuiusque loci præcedebat decretum indiciumque temporis, quo illuc veteris Episcopus esset, liquidem extra civitatem locus erat. Idem ille populolior, prima vice intrabat eum vestitus Pontificali, vocatamque ad concionem plebem concesso pulpito mox saluabat, exhortans omnes ad Eucharistia & Chrismatis sacramenta suscipienda. Hospitio Parochi dumtaxat utebatur, inviolabiliterque observatum volebat, ut nihil sibi apponeretur in mensa præter jusculum unum & alias fectillas duas. Somnus capiebat in stramine, sic tamen ut boam noctis partem orando traduceret studendove. Cum sacrum Chrism conferret Castellæ (qui locus frequens est, atque in duas distinctas parochias, quarum alteram Patres Augustiniani, alteram Servici administrant) rusticorum præsentium quidam approprians ei qui ungebatur, elata manu impetit alapam, dicens: Recordare, Recordare. Disputavit Episcopo actiois illius importuna presumptio, eamque iudicans procedere ex ignorantia Sacramenti digitoræ, lous subito maiori alcedit in fugellum, populoque explicuit molliorem percussione, adhiberi in tali actu solitas, & quam reverenter ea excipi debet: quod plurimum plebi illi profuit, nec minus quam potes inflicta temerario illi.

16 Ovilium insignie oppidum lastrans, iovenis plebem totam divam in factiones, cum paulo ante ibidem esset etiam Archiepiscopus trucidatus. Non tamen prius inde recessit, quam compositis odiis tam pacatam relinqueret, ac si nihil ibi turbatum fuisset, & mulier quædam, anus potens in centrixque dicordiarum, cum flecti nunquam posuisset, passus intra dies miserebilitate obit. Omni diligentia curabat

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

In hunc
C. congrega-
tione Cl.
sternam.

CAPUT IV.

Publica pietas erga Venerabile, Sacellum Crucem, Sanctissimamque Reliquias, varie audita a Petro Georgio.

49 **O** Rdmate istum in modum Ecclesie, eam quibuldam devotionibus, velut totidem pretiosis mobilibus. Atque incipiens ab eo quod est omnium pretiosissimum, nec tantum monile, sed thesaurus coarctatarum gemmarum, gratiarum inquam divinarum, vobis in hac vita relictus a Christo, sanctissimum scilicet Eucharistiae Sacramentum; religionem et erga ipsum studium promovere devota illius expositione. Inhiuit (verba sunt Archiepiscopi Michaelis Colli) devotionem quadraginta horarum, bis iussu audentem mense quolibet (interius videlicet & dimidio mense) per vestigia in una ecclesiarum civitatis: & assidue ipse eidem actioni tam religiose & constanter, ut omnique se patereur de siderari, intraque hore, maturina vestreque praefatos communem ibidem precationi. Ordina verat autem ut bis de die ad concionem populi verba fieret, unum ex distis sermonibus sibi servatis: ad quem maximum affectu concurrebat omnis populus praefatum Nobilitas, tam propter suam ejus dicendi modum quo auditorem emollebat, quam propter opinionem haud vulgaris ejus sanctitatis apud omnes receptam. Post celebratam ibidem Missam sacra impartiebatur Communionem recentis aut quadragenas personas, divinum istum cibum de manu ejus praestantissimum: quod si deesse concingeret qui aures praefatos consentibus, suas ipse praebat promptissime. Ita Archiepiscopus; cum verbis addo, quod ejusmodi expositione Sanctissimi conabatur ut plurimum musica, apta populari frequentie allicienda.

50 Refert etiam Christophorus Rivelli, quod similiter inhiuit exponendum Sanctissimum in praefata civitate cunctis Dominicis: quodque hujusmodi decretum invenitur impressum, hodieque etiam observetur praedicta devotio, tam Dominicarum quam quadraginta horarum. In hoc Adventu, Quadagesima, & Quatuor Temporibus anni, omni etiam Feria quarta, sexta & Sabbato saepebis vespere exponi Venerabile cum musica: quam expositionem inquebat praedictio & cantabat Misere. In quatuor autem Temporibus solebat Praefat ex faldatorio, ante altare majus collocato, breviter ad praesentes dicere. Ad hanc autem tam frequentem expositionem mandandam movebatur singulari illa, qua ipsemet erga Sanctissimum ferebatur, devotione & reverentia, ut etiam ipse illud gestaret frequenter. Eadem etiam impellente curabat, ut ad processiones, in quibus erat circumferendum, praefatum in festo Corporis Domini, instruerentur plateae omnes quam speciosissime ac sumptuosissime; ipseque tuos illud portabat discalcatur, per totam quam longa erat viam; per Ollavam vero assiduebis omnibus officiis in Cathedrali. Cumque idem Sanctissimum tertio quaque Dominica expoluit illic Vigileban, ad illud se conserbat cum universa familia sua, una hora ante vespertum; genuflexus assiduebis. Erat etiam tam studiosus servandi otioris, omni ea in re quae ad usum ecclesiae & potissimum ad Missae sacrificium, pertinebat, ut sapientius in provius ingrederetur sacris; & suppellectilibus modum concinnataeque repositos, multum latere; oegligentiam vero, si quom deprehendisset, acerbis verbis castigaret, quandoque etiam, cum defectus gravior erat, ad penitencias injungendas procederet.

51 Quis autem in isto divinisimo mysterio reco-

A refere, utrum in iis quae visitata loca essent scandalis aliqua, vel publica peccata aut consuetudines periculosae; quamque sedulo frequentarentur Confessio, Communio, Doctrina Christiana; & censuris curabatur opportuno remedium providere. Super omnia autem sollicito inquirebat in vitam moreque Ecclesiasticorum, praefatum ainarum Curam habentium; cuiusmodi Beneficium si vacare concingeret nihil praetermitteret quo persona eligeretur praesenti necessitati. Quam in rem facis fuerit reculisse quod de ipso scribit Abbas Gbilini, Numquam, inquit ille, curam animarum divisit cum aliquo, cujus non haberet omnino perfectam integritatem doctrinamque sufficientem: atque hoc ei tam sancte firmiterque propositum erat, ut eo in genere affirmaretur inexorabilis; tartumque eret, apud cum frustra adhibendum quantumcumque potentis intercessoris commendationem, qui solum intuebatur virtutis doctrinaeque meritum in eo cui esset Beneficium conferendum.

52 Dixi supra Obedientiam imprimis fuisse sollicitum ut Parochi attenderent tradenda doctrina Christiana; quodque etiam domi propriis eam curabat explicandam, nequis ejus remaneret ignarus. Sed quia minus dixi, pro magnitudine sollicitudinis quam adhibebat tam sancto exercitio; addo quae fecerit ad ipsam promovendum. Vigilebani constituerat unum ex domesticis suis Sacerdotem, qui in Cathedrali Catechismus exponeret. Hic ut primario loco praesentia adesset statim ac domum Missa celebrata rediret illaque erant in mensa cibi, ministrabant ipsi portionem suam, ut sumpto quantumvis praedio de mensa largire, atque iis ecclesiam posset confestim redire. Tum personamque visitabat loca, tam Alexandriam quam Vigilebani, et ibi illi deservit: quam ejus fidelitatem ut explicare commodius, utar verbis Archiepiscopi Colli. Continuae, inquit, & indefessae urgebat Doctrinae Christianae traditionem; & quandoque adibat ecclesiam in quibus rodebatur, ipsa exercitii alios hora; tantaque cum caritate & benevolentia explanationi intererat, ut etiam oegligentissimos obligaret ad illuc comparandum, & fidei Christianae rudimenta percipiendum. Ita ille fecit praeter ea ad conservandam iocremumque rei tam salutariae regulas, circa hoc observandas in unaquaque parochia, quarum typis vulgarium exempla etiamnum Alexandriae habentur.

53 Quia vero ad officium Patrum familias imprimis attinet filios instruere in fide Christiana, aut eo mittere ubi illam doceantur, jubebat Vigilebani bis in anno convenire omnes patres matresque familias, & sermonem ad eos de cathedra instituent, explicabat eisdem obligationem circa istud suum; cum etiam ad hoc, ut cum Dei timore virescentes ipsi, liberis suis eundem curarent inculcare; caveo utque suis illos exemplis pervertere, ludis, incontinentiis, societatis praevidi dedisti. Apparebat autem fructus ex ejusmodi adhortationibus multiplex, cum zelantia publicum bonum Pastoris oratio alia descenderet in animos illorum, vivamque obligationis tanta imagine depingeret viva Episcopi vox. Nam suus ad aedonibus omnibus exinde magis citumpeste se habebat, ne quod forte scandalum praeberebatur liberis; & singulari diligentia iuvigilabant eorumdem instructioni & educationi Alexandriae autem reperit Congregationem, talem in finem expresse institutam ex patribus familias, quolibet mense in quoque parochia solitis conveniri super isto negotio: quorum convocatio visitabat identidem, exhortationes iis ita ipsemet habebat: singulariter autem praesentia suam exhibebat coram, in Cathedrali convenienti ad sacellum S. Iosephi: cuius tegimini regulas aliquos fecit imprimi.

Populum Mail.

D
DE ITAL.
JO. BAPT.
SALA.

CAP. X.
Institutionem
ecclesiasticam
frequentat

quod mense
bis iussu audentem
mense quolibet

E

ipse autem
semper praefatos

ipse de Domini
ecclesiasticam
miser;

F
et alios
fere.

in ipso illud
circumferant.

erat autem
in sacellis
servandis.

Summa exp.
ita ut non
ignori possit
Cetera;

A lius memoria Passiois Dominice; curavit infu-
 se ut memoria eorum gratanter recoleretur, propter lan-
 guisem nostrae redemptionis, in illa Passione effu-
 sum. Propter tam Alexandriae quam Vigneblae in-
 stituit expolitionem & adorationem ligni sanctissimi
 Crucis Dominei nostri cum mox narranda solemnita-
 te. Sed prius quam hoc veniam, docendas nobiles
 flor et, quod in sacris quidam Cathedralis Vigne-
 blensis, qui Theophrastus et nomen & ubi servatur
 argentea vela omnia & ornameta Pontificalia: do-
 nata a Francisco II. Duce, quando Vigneblanen-
 cepidum in civitatem exiit, fundatque ecclesiae Ca-
 thedrali oravit; ubi inter alia vela sacra & liptanthe-
 ces argentes, quorum numerus & modus optime de-
 clarant magnanimitatem generosi illius Principis, mox
 capsula et, mole mihi, sed pignore iuxta cunctos
 pretiosissimas; parvula, inquam, ligni, mensuram
 digitis auricularis aequas. Haec esse de vera Christi
 Crucis, traditione quidem antiqua tenebatur, & verissi-
 mole faciebat Auctor docti Dux ipse Franciscus; qui
 tamen nullis de eo exstabat scriptura, non audebat reli-
 giosissimus Praeful publica venerationi exponendam
 permittere, consecrationem ad id commodum huius-
 modi reperit. Habebat Vigneblae D. Philippus,
 Infans Africæ & Princeps Maroccolis, sic dictus,
 quia ad fidem Christi cooverlus, patrimonium in baptis-
 mo habuerat Philippum II. Hispaniarum Regem.
 Hic post baptismum Romam profectus, ad exhiben-
 dam Christi vicario Paulo V. reverentiam, inter alia
 vela sacra domi, etiam Sanctissimæ Dominicæ Crucis
 partem valde notabilem acceperat. Curavit igitur
 Princeps, quantum sufficerebat ut, in transivimus
 prioris parietis collocatum, Cruculam efformaret, ita-
 que securam redderet adortantium religionem. Tunc
 ordio avit solemnitatem, hoc qui sequitur modo per-
 ceptum.

35 In diem tertium Maii, publicari fecit infirmos
continuum processionem: deinde apparuit rite, in
placibus que transeundum erat, quam ecclesia Catho-
drali ipsiusque majori alicui, post Missarum solennium
Pontificaliter peracta, pompam duxit per civitatem:
que regesta, & famela Cruce super aram principem
locata, subit in fuggellum, & solita sua facundia
ac devotione sermonem habuit ad confertissimum
populum. Postea in locum ecclesie sacrum se recepit,
ubi in orationem se dedit, jejuniis usque ad
vespertem: interim dum quavis hora a variis Præ-
dicatoribus iteratim dilectio, per medium horam
continuanda, & oratione alterius dimidie horæ in-
terpolanda. Fuerunt igitur eo die auditi sermones
omnino decem, horis se partitis, ut unaquæque eor-
um parochia singule, mutuo libi succedentes, afflu-
erent, cum suis Parochis & omero iuvene Discipulo-
rum. Vespert autem cum duo denique evitas con-
venisset, nova iussuque per ecclesiam processione,
dataque benedictione, repositum sacrum lignum est
solennitatisque finita.

33 Jam lupra dixi, quod Alexandrie familiem
antes eodemque ritu devotionem infunderet; occasione
faciles particulae famulis, pridem in ea ecclesiae affer-
verat; cuius custodia, sub novem clavibus, totidem
nobilibus civium familiis erat concessa; sed abique
ae veneratione & cultu, quem ipse iudicabat tam
preloso pignori convenire: ideoque ibidem paren-
ter per omnia ordinaverat festivitatem, quae ab Alex-
andrinis folius cum pietate & promptitudine lu-
cepta, anniversaria religiose tali quoque die peragi-
tur. Ut autem non solum die illa Crux honorati-
etur & sacris Passiois proleceretur memoria, varias
faciens Cruces Congregationes Alexandrie infundit,
sacris collocari Cruces ipsas aut tabulas, excrevis-

coloribus Crucifixum referentes, in capitulis platearum et locorum frequentiorum ubi omni vespere congregata vitulina infimil faciebatur orationem, ab ipso ordinantur. Utque ejusmodi inflictiue perpetua foret, nec possent Cruces moveri; fecit omni parietem murorum in quibus depicti erant; et regulari ceteris imprimi, a praeclitis Congregationibus observandas, quemadmodum videre est in Synodo anni MDCLV. Diffise etiam Congregationes omni feria sexta ante Ave Maria procedebat ad visitandam Sanctam Crucem. Deinde ad imprimendam profundius animis subditorum recitationem Passionis, voluit ut iidem sextis feriis, post Ave Maria in meridie, speciale signum daretur tionis campanae, ad renovandam memoriam Passionis; et majoris instructionis causa iussit imprimi libellos precum atque punctorum meditationum, qui ipsi quoque leguntur libro Synodorum inferri.

34 Nec permittit promovere devotionem erga Sanctos, eos praefertim quorum Reliquiae aus Corpore habentur Alexandria. Ad ecclesiam nemque Desipere Lauretane, a se fundatas, misit per Clericos Seminarii multas variorum Sanctiorum Reliquias inclusas bulbis, brachiis aut cruribus, sculpis & iocuratis. Annus autem sancti, quemadmodum orat in suis Annalibus Abbas Ghilinus, fuit imprimis memorabilis Translatione SS. Baudelini & Valerii, Praetorum civitatis Alexandrinae, facta die octava Septembris. Fuerant eorum corpora annis ab hinc quadragenis condita intra ecclesiam ipsius S. Baudelini consecrata: qui tamen zelantissimus Pastor majorem eis venerationem operaret, extrahi ipsa de priori loco fecit, & sollemnibus instituta processione, eum ex omni circum regione innumeri homines affluere, per ornatissimas tapetis aulicis placuas, circumferri sub Baldachino, quoad Legum Doctores porrabatur, sequente ipso in Pontificali Episcopico, & Potestate cum Officialibus ac Deputatis ad regimen. Sae illa demum relaxa ad eandem ecclesiam, antea priores suas capades reclusa separatim fuerunt; corpus scilicet S. Baudelini, in ea capella, quae Patrum Dominicorum hac in urbe redditumque ubique servit; S. Valerii in altera, quae hodie spectat ad Dominicum & Joannem Stephanum Balianos. Nobilis Alexandrinus.

C A P U T V.

*Deipara cultus a Petro-Georgis promotus cre-
ditur restaurator ecclesiarum, peregrina-
tione in Cretam, Ithracidiam.*

35 Inter alias egregie hujus Prelati virtutes emi-
nebat singularis erga beatissimum virginem
Mariam devotio, quæ prosperè hic in unum colligam af-
fectus illius demonstrationis illustratio, tam in variis,
quæ ejus bonori erexit, edificis; quam illius
operibus piis, ad illius bonorum diu vixit exer-
citiis. Ad edificia quæ astat, anno MDGCI. D.
Episcopus oster, die xxv. Novembris, S. Cathari-
næ Virginis ac Martyris factæ, dedit initium fidei-
tatis Domui ad familiarissimum Lauretane, in loco ad
medium dumtaxat milliariè distanti à civitate, extra
portam Athesensem, folièni positione primi lapidis
marmoræ, cui nomen ipsius de numeris anni, men-
sis atque diei inculpatus erat: quoniam circa hoc ve-
lut portu lateres, quot erant Canonici sui, in-
scriptio ejusque nomine; otc non alios, pro au-
mento Clericorum, tam Seminariorum quam familiarium.
Deinde depulsi sunt certos homines qui introderet
oneri, lustrans illud infernet quotidie, donec

THE ITA
JOURNAL
SOLA

*ad quatuor
fuerit 13.
gloriam per
omnes*

particular
for various
new series
etc.

മിന്നം പര-
സരവേള കൂ
ട്ടാക്കുന്നതിന
മുന്നോട് .

Dr. J. Ma
Jahromi
447.2262

6

Full version
on demand

© 2004 by
Pearson Education, Inc.
All rights reserved.

•

1. *What is the purpose of the study?*
 2. *What are the research objectives?*
 3. *What are the research questions?*

James Hall
group president
E

© 1998
 by the
 American
 Psychological Association

CAT XIII,
Zelazne pro-
stony Dus-
towa

*Antes de
fundar o In-
stituto De-
mo-Lago-
rante*

A absolveretur, secundum mensuram ac formam quam Laurens ipse attulerat, una cum transfusumque Virginis statue exemplo, quod quum simillimum sculpendum curaverat, & anno MDCCV. die XIX. Maii, caposum in Cathedrali soleio inter benedixerat, postea die designato loco collocandum; quemadmodum & factum est, deducendum sacram imaginem virginis duobus Congregationibus Disciplinatorum, cum universi Clero, non solum seculari sed etiam regulari.

36 Memini ipsum mihi dixisse, quod in ea processione designati Angelico habitu pueri, bini ac bini deferabant omnem altaris supellectilem, crucem, candelabra, libros, pallia, & cetera, quibus subito instructa stetit ara: ad quam sacrum solenne cum cecinisset Episcopus, idem insignem mox sermonem habuit de laudibus Beate Virginis, exhortans omnes ad conferendas elemosynas in usum ecclesie circumducendas, easque iam factum initium habebat. Fuerant autem ordo isti Clerici, qui finito sermone per populum illum quasi infinitum discurrerent, oblata colligentes; & horum tanta fuit copia, ut facile agnoscere Episcopus posset, hanc sibi mentem inspiratam ab ipsa matre Virgine, quae non esset inchoatum opus dimissura imperfectum. Utebatur tamen etiam ipsa consueta diligentia, quatenus non solum ecclesiam absolveret, sed etiam habitationem designatam Patribus Jesuitis, quibus pium illum locum deinde commendavit. Dux enim ex primaria Nobilitate civitatis delegit, qui oppidum circumcinctum domestici, magnam pecuniam ac frumenti vim ad illum finem attulerunt. Quin etiam cito illuc allata apparuit calces, laterum, lignorum vis ingens, quamvis vix aliquis credere possit. Decrevit autem Episcopus quatenus inflatam solennitatem praedictam, cum Indulgentia plenaria cum in finem obtenta, qua occasione larga similiter elemosyna corroboretur a quatuor Clericis Seminarii, inter populum parvis. Quin etiam rebus tempore ad portas urbis confluerat duos, qui reciperent offerendas a redditibus ex agro spicas in usum fabricae; tanquam, erant fervor etiam pauperiorum, ut nullus non aliquid largiretur.

37 Huic in modum perfectus est pium ille locus ac cum, quem debet videre est, statum: quem quam gratum Desipara habuerit, satis demonstravit numerus gratiarum, istis miraculose relatarum, de quibus conditi processus habentur. Dixit autem Archidiaconus Colli, quod Episcopus suo civis exemplo motus ad frequentandum hanc eadem insisteret omni Sabbato, qualicumque domum tempestas foret, illuc egredi. Movit hoc ira paulatim universos, ut praedictis diebus Sabbati, ut neque permittentibus transiret luvosis ibidem viis, magna intolorum acolorumque copia eodem fa conferret, desiderantium de manibus Episcopi sacra iam ibidem Communionem suscipere. Prius autem quam dicta sancta domus ea trueretur, fecerat elegantibus picturis ornari interior ecclesiae majoris, omni hebdomade opus per fa lustrare, & dirigendis pictoribus diligenter intendens. Haec enim D. Archidiaconus, ejus relationi libens adjunxero, quod post delatam illum factam stratum, notatus fuerit pluries per noctem illum, egredi uno solo famulo Annibale comitante, cum latercula i qui & referebat, discalceatis pedibus iter istud solum Episcopum emeiri, totaque noctem ibidem orando transuere.

38 Anno istius MDCCV. fundavit Alexandria extra portam Marengam ecclesiam alteram, quae dicitur S. Mariae de Berthelem, inter ipsam portam & flumen Bormidam: quae propter structuram elegantiam & loci capacitatem multum commendabilis, commendabilior tamen redditur representatione Stabuli, ad similitudinem tugurii ejus, in quo Christus nasci dignatus fuit (quemadmodum etiam factum videtur in devo-

tis illi sacri montis Veralensis capellis) addito intra ipsum Stabulum altaria ad Missam dicendam. Solebat Episcopus ipse hanc adducere causam adificatarum tabulis locis ecclesiarum, quod cum frequenter populus spartiarum confuere civitate egredi, voluerit illi sic praebere occasionem excursionis istas frustrare & meritorie facienda, extructis istis locis, in quibus recordarentur beneficiorum, per Verbi incarnationem ibi representatam acceptorum divinitus.

39 Insuper refecitavit Praefat Oedalcens davotionem, quae jam elanguerat, erga B. Virginem Mariam, a Sanitate cognominatam, extra muros Alexandriensis in hortis suburbanis; collocata ibidem pictura pulcherrima, fumpibus Antonii Mariae Preda, qui etiam pretium imaginis Laurentiae solverat: quum deinde ecclesiam erexit in Parochialem, quod & legit in aliis per diocesim ecclesiis, simplicem dumtaxat Capellaniam habentibus; videlicet ad Portam novam, septem miliaribus distantem ab urbe: nec non in Castellotero, quod novem miliaribus distat. In aliis quoque diocesis ecclesiis veterem formam simili de causa mutavit. Inter cetera autem pia Oedalcis opera praetermittere nequeo, quum meminerim ejus, quod fecit pro orphanis pueris S. Martini. Manebant haec in loco, non minus remoto ab urbe, quam incommodo ad suam ordinariam functionem, quae erat deducere moruos ad sepulturam; unda non leve intus ipsarum personarum emergebat periculum. Huic malo occursum volens Episcopus, fabricavit eis conventum loco magis securo; quod multum deinde utilitatem pauperibus illis attulit. Denique recondidit Alexandriae Academiam immobilium, ejus iam ipsa pene memoria perierat: assignans conventibus Academicorum aulam in proprio suo palatio, quem circum appella erant Academicorum symbola, dato eis Principe Annibale Gualco, viri literatissimo: deque communi assensu omnium Proctore perperus lectus est ipsemet Episcopus: post ejus translationem perseveravit Academia illa usque ad tempora belli Aethiops.

40 Non satis habuit Oedalcus, erecta Alexandriae Laurentiae ad similitudinem; dare etiam exemplum voluit Deiparam honorandi, frequentis ecclesiarum ejus visitatione. Itaque decretum habens peregrinationem suscipere ad sanctissimum Dominum nostrum de Crea in Monte-ferrato, iter in hunc modum apparuit. Invenit Antonium Ammucium, Cathedralis fuit Archidiaconum; & Joannem Albertum Inviati, ejusdem ecclesiae Canonicum; cum duobus Patribus Canonis Regularibus S. Mariae de Guallo, & P. Priore S. Stephani de Borgolio Servata ac socio, ut fa comitarentur; addit familiarium aliquot, ut simul omnes essent trectet. Hi ad iter expediti, sub XIII. horam diei ejusdem Martii praecedentis Quatuor tempora ante festum Corporis Domini, convenientes in sanctam Domum Laurentiam Alexandriae, post brevem orationem definitamque peregrinationis suscipiendi regulam, ut scilicet exclusi omni vana cogitatione sanctis dumtaxat Meditationibus & laudibus Mariam intendentes, in viam se dederunt, cantantes hymnum Ave Maria Reilianterque prosequentes semper pedes, inter hymnorum, letaniarum ac psalmodiarum modulationes, pervenerunt Quirgentum.

41 Hic recepti a Capitulo & populo, deducti in ecclesiam sunt; unde post orationem ante majus altare factam, omnes ad cenam in domo Curati sumendam abiegit Episcopus; ipse vero in ecclesia remansens, subit cryptam, latitaturus corpora Sanctorum Dalmatii, Primi & Feliciani, istuc reposita. Post cenam rediit familia ad sui Praelati obsequium, qui eadem dimissa in usum fa cubiculum recepit, ad

D
SE 1786,
JO. APT,
SALA.

de alio
B. J. v. P.
1786
SALA.

E
repositum
corpora
Dalmatii;

repositum
corpora
Dalmatii;

CAF. XP.
perpetuum
et ad S. P.
de Crea in
Monte-ferr.
anno

F

non satis
diligentia

de oratione
fuit perierat.

A preparatum sibi stratum, sumptoque pascis & aque modico, noctem transiegit: mane autem frequenti Missam celebravit, & Vinalem versus abiit, cum suis, in duos abhor partis, atque Canonicae horas cum Officio de Diva alternatim recitabatibus. Ut autem yentum esset ad amicum aliquem locum, & quieti nonnulli capienda idoneum, proponebat meditando punctum aliquod de Passione Domini; & post moram temporis interrogabat singulos, quid circa propositum sibi punctum essent meditati. Inter hujusmodi colloquia ventum est Vinalem, ubi capto apud Patres Servitas hospitio, statim socorsit ad visitandam ecclesiam & altare Virginis: audiatque ibidem Missa, comitatum quidem dimisit ad prandium, ipse vero rediit in cameram pane & aqua contentus fuit. Deinde post modicum quietem, assis pro hospitio gratias, sub horam xxi. diei resumpto itinere, recitans Vesperas, atque inter solita exercitia Cream apuderat. Hujus loci sacrum montem cum primum habuerint in conspectu, dimissi in gressu, cum salutarant per Salve Regina.

B Fornellum ad pedem montis appulsi, remissis ad calos quas facceoxerat vestibus, nudipedes omnes, post primam capella S. Eusebio dicunt visitationem, ceperunt hinc & hinc subita collem, canentes Letanias Hymnolodice de Diva: donec pervenientes ad ecclesiam valvas, ibidem a Patribus recepti fuerunt. Ab adoratione Sanctissimi, itum coeque est ad capellam Despar: ubi subita oratione, sacrum illud simulacrum deo contemplatus, osculatusque pedem S. Margaritae, valdeixi Patribus, & iussu se ad cenam recipere familia (erat enim seria Quatuor temporum) ipse mansit in ecclesia, orationem producent coram facie imagine; ac tandem ad monasterium se recepit: laudatque apparata sibi collatione, & adis gratias, rediit salis, solio pane & aqua refocillandus. Noctis deinde, non sine admiratione Patrum, cum in comparuit ad Mutinas (id quod solitus erat facere quoties hospitabatur in monasteriis) paulo fuorum ad sententiam. Mane facta Missam dixit, & familiaribus suis sacram Communionem impertivit; visitatque omnibus sacris illius montis ecclesiam, reversus ad monasterium, ad consuetam refectioem se recepit, non admittis qui sibi fuerat parati cibis, quantumcumque a Patribus & Archidiacono fuorogaretur.

C Impensis reliquis dies est lustrandis monasterio & ecclesia, postero autem die, post praesentiam suam iterum ad maiusale officium exhibitam, atque post dictam Missam, de votioneque finem, egit debitas Patribus gratias; & inter recitationem horarum Canoniarum versus Vitarigum proficisci coepit. Cazortium advenienti obviam se dederunt multi viri Nobiles, nomine Oclavii Castellarii, cum Rectore ecclesiae aliique Sacerdotibus ipsam expectantibus extra oppidum, ubi ab omnibus magno cum júbilo fuit exceptus, deducitque ad acclitum. Peracta devotione, cum inde egrediretur, secretis admonitus est, inter praedictum Oclavium & quendam ejus fratrem, eodem in oppido commorantem, gravissimas inimicitias trahi ab annis jam quatuordecim, magno cum vulgi scandalo totiusque loci notabili damno: quod antem decursus erat, negi D. Tullius Careti Episcopus Castellensis, neque Praefes Scotia, neque Senator Murra, neque aliae personae principales ullae, potuerunt quidquam ad reconciliationem saepe tentatam proficere. Pluribus opus non fuit ut Odescalcus ad ejusmodi iovitatus acquiesceret, cum tam singulari multae hilaritatis fastiditioisque testificatione, ut bonus Oclavius totus liquesceret iolatio; unde inter agendum gratias, pro exhibito sibi honore, protestabatur facere velle quidquid a se postulasset hospites tam gratos.

44 Acceptavit oblationem ille: interrogavit ta-

men, utrum ex animo, ac per concitamentum ad protestatur. Oclavio autem affirmante quod ex animo, idque resque probaturum iri si quid imperare dignaretur; birgo, inquit Episcopus, hanc unam mihi gratiam, per Dei & Virginis amorem, peto, ut velis reconciliari fratri tuo. Exultabat Oclavius gravitatem injuriarum, a fratre receptarum; & dignitatem plurimum gravium personarum, quibus id antea concesserant, sed non poterat nisi inficis tale quid facere. Sed non admittens exultationem Episcopus, Ego, inquit, illarum omnium Dominorum personam sustineo, in meque recipio ius facere satis, declarando rem totam ipsorum causa actam esse, tantum inquirer ille quod promiserat, futurumque iterato confirmari verum, cum unica res esset, ex qua maximam erat capitur voluntatem; quamque non solum ab eo peteret, sed etiam crearet; rem utique licitam & honestam, imo obligationem certe ex debito hominis Christiani. Igitur, ne fidem semel datam falleret, alius agere non fecerit, si continuo concederet domo ipsius. Serio agi videns Oclavius, & emollitus efficacissima oratione supplicans Praefulu, expandit brachia in amplexum; & potius quam talem hospitium a se expelleret quilibet paratus agere, acquiescit reconciliationi faciendae, aliud nihil postulans, quam ut frater proficere, id placent sibi quaecumque contra ipsum fecerat dixeratque. Hae autem existimata sunt nova se singulari Despar gratia: si enim deveniendum fuisse singulitatem ad ea quae inter ipsos contraxerant, haud facile fuisset repositus finis.

45 Tunc amplexu strigens Oclavium Episcopus, congruat eidem egit gratias; monitumque de omnibus illius fratre, reconciliationis cupientissimo, eundem fecit accessit. Introduxit is ad praesentiam fratris, data quam fuerat postulatui satisfactio, amplexum dedit receptaque, non sine multis lacrymis processit, quod fraterno deinceps amore inter se vellet essent. Admirationem adstantibus tenuerunt letitiae spiritualis sensum movit tam felix tantae insepertus successus: tantoque motu populi gaudio exceptus est pacis retharaz nuntius, ut quidem ad pulandas campanas accurrentes, signum communis exultationis dederint, quo cunctis ionotur reconciliatio fratrum. Tum itum ad mensam egi, solumque ab Episcopo jeeoium, ceteros observatum, sedentibus hinc inde fratribus hilariterque convivantibus. Post praedium vero & astas Deo gratias eadem etiam acceperunt Desparz Virgini, ejus intercessionis acceptum ferebatur tantum bonum & quod ita Alexandrie mi hilaris Episcopus rediit.

46 Nihil non machinari diabolem diebus antecineratibus, ut per crapulam, incontinentiam, ludos & jocos ab omni generaliter populo offundatur Deus, notum satis est. Ei ramen se opposuit qui valuit Odescalcus, & cum Alexandrinam ecclesiam regeret, & cum deinde Vigilebani praefidiret; excoqui os spiritualis qualdam conversationes, quae & oblationis servitute, & animos diversarent ab ejus temporis periculosa relaxatione. Designavit scilicet ecclesiam quindecim, quae vel Desparz essent dicat, vel aliquam insignem imaginem aut Costragernitatem Ordinem ve religiosum haberent. Ioer has divisit totidem Rosarii Mariani mysteria, representanda a Domioies & exagefime usque ad Dominicam Quinquagesimae, hoc modo. Procebat ad designatum ecclesiam ibidem, quo interludendo, recitabatur ibidem, ab uno aut pluribus Angelis, poema aliquod vulgare, de eo quod representabatur mysterio. Tum sequebatur eidem appositus sermo, cui interludatur iovectiva aliqua contra licentiam Buchthaniam, & invitatio ad spiritualium recreationem ab Episcopo institutam. Unusquisque autem ecclesia dabat operam,

A ut apparuit numeris laminis, aut alia quapiam inventione nova, curiositati faceret satis simul & devotioni serviret. In oppidis ubi copia non est plurium ecclesiarum & concioatorum neque iudice, Curas aut alius Sacerdos quispium convenienti plebi prelegebat aliquid, peritens aut mysterium, aut ipsum vocaliter repræsentabatur, tum subdebantur Letaniæ B. Virginis. Fuit tamen promptus populorum animis, tantoque concursu recepta hæc præ institutione; ut ipsi etiam operarii domui partirentur vices inter se, quibus possent intervenire devotioni Rosarii.

47 Quando deinde Viglebani Oedecalus fuit, cupiens magis magisque stabilire hunc usum, compoluit quindecim discursus de Beata Virgine; in quibus legere et ipsæ affectum erga illam, quantumque desideraret ejus honorem quocumque sibi possibili modo promovere. Neque frustratus est intento suo: liquidem quicumque opus istud noverant, pariter contentione, legi a oemine posse, quam animum erga Deiparam concipiat. Facit eo maxime Discursus undecimus, foris etiam imprimi curavit, in eorum gratiam, quibus commodum non est majus opus emere. Hic collectæ leguntur sexaginta tres devotiones erga Virginem, & unicoque additur miraculum, quo illa ipsam sibi esse gratiam monstravit. Librum deinde dedicavit Paulus V. sperans a sua Sanctitate obtinere exhortatorium Breve, directum omnibus Episcopis, adsequens talis institui in illico plenarie indulgentiæ. Quin etiam cogitabat de eodem in linguam Latinam vertendo, ut quam plurimi aliis nationibus devotio illa fieret communis; neque exemplaria mittere ad quoscumque Antistites, non solum ut usum illum reciperent, sed etiam ut sibi mittere dignarentur delineationes atque origines omnium miraculorum in unaquaque diocesi Imagiump Desparæ, ex quibus æri incisa designabat componendum volumus grande. Sed ipsa Virgo, a qua petebat præmium, hujus sui laboris paritatem, hunc et præstavit, quam absolveret necdum imprimi coepit, prout in fine hujus Vitz dicitur. Plura omnino referre de hoc instituto, cum ipse ampliam omnium rationem reddat in Praefatione ipsius libri, ac postea ubi præscribit modum ejus et cetera in urbis oppidisque. Si quis tamen de istis plenius cupit cognoscere, legat ultimum quod prælo subiecti opus, cui titulus Institutum devotionis ad honorandam beatissimam Virginem Mariam.

CAPUT VI.

*Viglebanensis Episcopus sedibus Diocesum ordinis
Societatem Dispense alius fundat, aliud
reflaxas, utrumque insigni
cum solennitate.*

48 Contigit interea Ecclesiam Viglebanensem, quæ est de jure Patronatus suæ Catholicæ Majestatis, pro viduari Pastore, per mortem D. Marcelli Landriani. Ad hanc licet aspiraret multi, genere & meritis insignes; agente tamen Comite de Fuentes Governatore Mediolanensi, sui Oedecali notitiam erat, prælatu illi omnia est a Rege, qui etiam noverat illum, & magni faciebat. Placuit supra modum ejusmodi promotum Viglebanensibus omnibus, nec minus dilectis Alexandriani, tam digno Præfule se privati gravare serenitibus. Anno tamen MDCC. Dominica præcedente festum S. Ambrosii, civitatis & Cathedralis Patroni titularis, Pontificaliter Viglebanum ingressus recessusque fuit, maxima cum demonstratione honoris & observantia. Continuo autem applicuit animum ad acquirendam notitiam illius novæ suæ Diocesis: & postquam scilicet eadem omnia

quæ notavimus ad ingressum ejus in urbem Alexandriam, mox ad bonum regimen Ecclesiæ ad Dispositos sequentes Congregationes instituit: primam, super bono regimine Ecclesiæ; secundam, super visitatione Diocesis officio; tertiam, super administratione Seminarii; quartam, super Ceremoniis; quintam, super regimine Sacramentalium; sextam, super operibus suis; septimam, super calibus coefficiente difficultatibus, ad quam deputati serviebant etiam examini Ordinandorum; ultimam denique, super causis civilibus & ecclesiasticis, præsertim criminalibus. Unicuique autem Congregationi assignavit sex personas, viri & doctrinæ peritissimas, ut plurimum Canonicos; quibus pugebat Superiores Ordinum Religiosorum, aliosque Doctores ecclesiasticos, prout congruum magis existimabat, & Congregationis ipsius qualitas exigebat, ipse singulis solutus intervenire.

49 Illustrata deinde discepti anno MDCC. die prima Aprilis primam Synodum celebravit; aliam, anno MDCCXII. die octava Maii, tertiam, MDCCXIII. duodecima Junii. In quibus omnibus palam apparuit, quam habere experientiam tractandarum animarum, qualisque esset zelus ejus ad promovendam ecclesiasticam disciplinam, splendorem ac decorem sacramentalium, devotionis augmentum, reformationem morum in populo, observantiam sacrorum Canonum & Conciliorum, tam generalium quam provincialium. Nihil diligenter prætermittit, quæ efficere posset, ut quicumque fungeretur officio aliquo ad suum regimen pertinet, sive si secularis vel ecclesiasticus foret, eidem toto studio conatque incumbere; atque ut in omnibus unusquisque laboraret, singulis præscribat modum formaque in officio tenendam. Præterea his quotannis convocatis omnes Confessarii, tam seculares quam regulares; quibus exponit obligationem suam, ut in tanto numero quam prudentissime versarentur, ad exterminandum publicorum vitiarum prævariumque interfectum adhiberent. Ad concedendam insuper facultatem Confessiones audire, fecerat imprimi instructiones speciales, pro civitate oppidisque; & tam hic quam ibi exponendi ad Sacerdotibus, aliisque omnibus olim admissis, jubebat earum exemplar tradi, ut eos moneret officii sui, & communi aut necessitati publicæ.

50 Invenit præterea regulas particulares, in jubente impressas, alias per prædicatores urbanas, & per forensibus alias; quibus postquam suum eis officium commendasset, monuissetque iocundè emendationis peccatorum in genere, distincte explicabant ea quæ in locis specialiter gliscebant, ad quæ singuli delinabantur. Sacramentalium, Contractionum & Ecclesiarum forensium Capellanis quoque compendebat regulas & circa doctrinam Christianam observationemque fœderum conceperat alias speciales. Ad hæc monita pro audientis cum fructu Missis atque sermonibus, circa frequentem usum Sacramentorum, reverentiam habendam ecclesiis, & potissimum sanctissimæ Eucharistiæ Exhortabatur ad quasdam devotiones erga Beatissimam Virginem suscipiendas, præsertim Rosarii. Commendabat etiam pietatem erga Custodem Angelum, Sanctumque Tutelarem. Præterea monebat usumque, ut si in executione mandatorum suorum difficultatis aliquid inveniretur, vel aliud ab eis diversum magis præstuturum judicaret, ne omitterent certiorum se facere, quatenus vel id fieret quod magis ex bono publico erat, vel subtilia difficultate commodius obtineretur inter eos fructus. Omni autem cum suavitate tractabat eos, qui erant in curanda salute animarum occupati, quo animaretur ad laborandum alacritate in vicia Dimittit, & ipse, tamquam omnium primum mobile, erat omnium norma atque exemplum habundantem ea causa laborum.

A 51 Quemadmodum vero Alexandria fecerat, ad ad promovendum Deiparae cultum, sic & Viglebanus varias in ejus honorem ecclesias & altaria vel restituit vel edificare curavit. Inter alias tuem, ejus diligentia debet Viglebanum, devotum sacellum Domine ooltra, de Vineis dictum, quod inter vineas hanc procul ab urbe situm sit, sub nomine Virginis Elisabeth cogitatum vitanis. Ibi inter columnas altaris loculus inauratus conspicitur, in quem transferri fecit vetustam statuem magnae Matris, parvulum filium amanter pectori adstringentis, interim dum ille populo videretur benedicere. Steterat hac olim in quodam Cathedralis ecclesiae sacello, sicut & alia quaedam in pariete picta: cumque sacellum istud suburbanum, opere peritus magnifico exadificatum fuit, primum quidem in pervigilio Assumptionis sollemnissima supplicatione sollicita, praedictam statuem de capella sua in Cathedrali transiit. Postera die absolutis Vesperis, ducta per urbem pompa est; qualem nunquam alias illa viderat, cum in pulcherrimo theatro, & reginae portae principalis in area ante ecclesiam erectum, cujus summitas id modum celsi adornata Sanctissimae Trinitatis Personae habebat, in throno maiestatis supreme residentes, induti Sanctorum Angelorumque chori, progredienti & templo pompae occurrentes, & Divam vario carmine salutarerent, indeque ordinationem descendentes cum Duce suo Gabriele, Angeli; Patriarchae vero atque Prophetae, Adamum, Davidemque secuti, Apostoli denique, Martyres, Confessores, Dilectores ac Virgines, in suas quique classes distincti, processione procederent: quae plenius efficitur describendis, cum iocundi insolitoque totius aetionis apparatu, nisi peculiari libello, ea de re impresso, id fecissem. Mirum autem accidit, primo, quod cum eo tempore vel maxime arderent in regione bella, oibis tantum incommodi tanta in multis diebus evenit: deinde, quod celum, unde primo mane pluvia timebatur, deinceps nebulis obiectum manet, opportune ad refringendos, qui alias intolerabiles fuissent, mensis Augusti calores. Porro sequenti Dominica, cum iam loco suo aptata staret statua, picta vero imago subitus eam, primam istae Missam cantavit Episcopus: itaque finita sollemnitas est, incredibili cum satisfactione civium advenarumque, quibus die multos scribivore dies illuxerat, omoiique ex parte oratio.

B 52 Similiter effecit Odescalcus ut restauraretur Aedificatio Lauretanae similitudo, quae iam inde ab anno MDXXIV. ad avertendam pestilentiam erecta, ex revelatione facta cuidam Dominico, Franciscanae Regulae Tertiario; deinde post octennium Patribus tradita Cappucinis, & ab iidem anno MDLXVIII. in consuetam Ordini formam redacta, denique, ipsis circa MDCLV alio transgressis, desolata ac pene destructa jacerat. Pius enim Praeful, qui circa annum MDCLVII. curaverat, ut in meliorem statum reduceretur ecclesiosae quaedam alia, septem Deiparae doloribus dicata; etiam Lauretanae ipsi refinende animum applicuit. Jam fabrica aliquo usque promota erat, & operarii indubitate labori promovendo; quando me Antistes Mediolanum misit, ad curandam statum Marianam Lauretanam similem, de qua deinde lubi domi XII. Julii anni MDCLXII. scriptis in hac verba: Ne prae-terminatus curare ut statim scripturae adhibeantur manus, necesse est enim quamprimum absolvere sanctam hanc domum. Dicimus necesse esse, propter revelationem ea de re factam hoc modo.

C 53 Laborantibus commemoratis in extruendo illius aedificatio mure die Lunae praeterito, quadam octodecim annorum juvenis ex adjuvatoribus sedebat ante sanctam domum mducatam, alii autem duo fabri redierant in civitatem. Cum ecce puero additit subito persona

ignota, in habitu Cappuciorum, absque mantello, in veste quae videbatur nova, & fane satis grosso adfringebatur, ex qua deinde Coronae facies autem erat extenuata vehementer, & barba modica utique sobria. Hic interrogavit puerum, equis istae fabricabatur. Dominus Episcopus, respondit puer. Tum alter. Ubi vero est Magister tuus? In civitatem ivit, ait iste, comparatorum aliqua hic necessaria. Tandem ille; Dicas, inquit, Magistro tuo, & hic significet Episcopo, curandum esse ut quam primum perficeret eorum struendam hujus ecclesiae: quod nisi faciat, sinister aliquis eveniet casus; de quo ne possit postea queri, sciasse fuisse praemonitum: tu vero ne cuncteria magistro tuo referre quae audisti. Conterritus juvenis, tum propter subitam apparitionem illius Cappucini, tum propter miraculam modum loquendi; eundem, motu conversum ad latum sinistram sacellum domus, scqui cepit; sed neminem prope vel circa reperit, quantumvis diligenter lustraret omnia. Dicit autem quod Cappucino humeros avertens, vidit in dorso ejus grande discoloris panni struendum, quale solent gestare Cappucini: credens quae apparuit vera esse ipsiusdem S. Francisci, volens huic suum locum honorari. Cras legitime examinabitur res tota; interim vide an hujusmodi admonitio sit contentenda; cum dici possit Deus id imperare. Fac igitur quantum potes, ut statum quam primum elaboretur. Haec enim epistola, tota scripta manu Episcopi propria, quam etiamnum servo penes me. Ipse vero, cum instante me intellexit opus finitum haberi, venit personaliter Mediolanum ut sacram statum percereret Vigilantiam.

54 Atque hic Lector notet reverentiam, cum qua ardens ille amator Deiparae solebat negotia illius tractare. Voluit ipse in propria rheda conducere statum ad navim, quae parata stabat extra portam Ticinensem, itura in Biagrassum. Postquam autem iam in media rheda collocari fecisset, eandem ibi suis manibus tenebat erectam: in navi vero reponi eam fecit supra mensulam, aptatam id modum altaris, cum luminariis accensis, ante quam decantantur Psalmi, & recitabatur Rosarium alique laudes Virginis, donec veniret Biagrassum. Hic humeros ipse suos suppositi imagini, in proximum Zoccolanti conventum deportandae; ubi nocte ea hospitium cepit, imagine Marianae intra ecclesiam decenter collocata cum cereis, usque in diem loquentem arforis. Sequenti die recepit eandem in rhedam suam, sicut ante fecerat Mediolani. & Viglebanum delevit collocavit in palatio, cum luminariis & incenso. ubi frequentissime eandem salutabat, mire gaudens, habere in propria Jomo statum dilectissimae Matris suae, cui posset identidem exhibere reverentiam.

55 Jam absoluta erat adicula totius fabricae, restabat altare construendum; cui cum opus sit petra, subulo, calce, aqua ad comiscendum cementum, vide obsecro quantum curam singulari adhiberit devotus Praeful. Dicebat; cum ipsa Virgo purissima & sanctissima sit, congruum videtur, ut nihil nisi sanctum & mundum operi ejus admoveatur. Itaque petras & terram confecti fecit in eam rem, sum quas ex Hierusalem sanctisque ibi locis atulerant Patres Zoccolantes, tum quas ipse fecerat comportari, praefertim Barbassina, ubi sanctus Petrus Martyr celsus fuit, unde complures terrae copiosi alii sunt; & vasta, atque similiter multis ex fontibus miraculosis, & sacrosanctis nra altaria Beatae Virginis, Mediolani, Caravaggi, in Rho, & alibi. Magnum etiam vas aqua plenum adducit fecit Torneo, oppido quodque miliaribus distante a civitate Comensi, ubi allevatur unus ex clavis Dominicis, & servit usque benedicendo; ipse vero eadem sacro ferro devotis, religiose asservabat in suo

E. XPTG.
Episcopus
statum
statum
statum

In quorum
statum
statum
statum
statum

Episcopus
statum
statum
statum
statum

E. P. X.
Episcopus
statum
statum
statum

Episcopus
statum
statum
statum
statum

Episcopus
statum
statum
statum
statum

per appo-
statum
statum

Episcopus
statum
statum
statum

E

ad altare
statum
statum
statum

INTRODUCTOR AD ACTA SANCTORUM MAII.

KXKE

A scriptorio armariis purificatorum, quod adhiberi fuerat illi post intrinsecum tergendum. Habebat etiam integrum laterem ex patrie eius cubiculi in quo natus erat S. Carolus, indeque acceptor, quando fuit conversus in ecclesiam, invitatus ipse a Cardinali Frederico ad presentiam consecrationis illi exhibendam. Similiter ex variis altaribus, antechae de structis, congregaverat lateres ut petras; & quidquid operi recens adhibebatur, id prius bene dixerat, Scilam rise inducat. Ad hac compit etiam ipsemet, suis manibus & invitatorum ad opus pium Sacerdotum, Canonitorum, Cappucinatorum subigere & temperare calcem, cementumque; conficere; & aquas praelibatas affundens terra, quam dicit e sacris locis allatam.

B Cum vero jam omnia materies preparata sit esset, deportataque in locum ubi erat construendum altare, suis ipse manibus primum illius lapidem collocavit, illum scilicet laterem, quem ex natali S. Caroli loco auulerat; itaque Sacerdos alii conlequenter profectus fuit reliquum altaris fabricam, magister cantuarii non alio sine assilenteibus, quam ut laborantes dirigeret; noluerat enim permittere ut alia quam consecratio manibus fieret altare, supra quam in honorem Deiparæ sacrificandum esset corpus & sanguis filii ejus. Finito opere, instituta solemnissima processio est, die vii. Septembris, nascens Virginitas dicata; que ut ordinatior esset, compulerat Alphabetum economorum B. Mariae Italica lingua. hac fere forma, quatenus singula latine reddere.

Allegrezza (i. Laetitia) Paradisi; Bellezza (i. Pulchritudo) Angelorum, Cœlestis (i. solatum) Patriarcharum, Desiderium Prophetarum, Exemplar Apostolorum, Ferendum Martyrum, Gloria Confessorum, Honor Virginum, Indignus (i. Directio) personarum Religiosorum, Lux Contemplativorum, Majestas Absolverum, Norma Viduarum, Ornamens Conjugatorum Preclara Infantium, Quis Tentationum preteritum Pontificum, Refugium Tristitum, Securitas Peregrinorum, Tutela Pupillorum, Pueritia Infantum. Sub hâc encomiis, per pueros personatos prelati, sequebantur pueri puellique, in varias & congruas cuque titulo clâdes Sanctorum Sanctarumque divisi: quibus deducenibus & sequente Episcopo exteque, deducta in locum præparatum est flamma: & finita est sollemnitas, cantata ibidem Pontificaliter Missa.

C A P U T VII.

Rigor Petri Georgii in urgens disciplina, & decretis ac jussibus Ecclesie vindicandis.

Quancumque pius ac zelosus Pontifex omnibus omnia fieri niteretur, non tamen ita delectare agere cum singulis poterit, quin aliquorum tam ecclesiasticorum quam secularium conditionibus incurreret, sub prætextu majoris boni apparentis, ejuspiritalium regimioi se apponentum. Ecclesiasticus quidam Vigliabensis, eo colore quod quidam Decreta Synodorum Provincialium Mediolanensium, ac nominatim septime, cujus executionem Odelcalcum urgebat, non esse Vigliabani recepta, adversari Prælatum suum corripit, & ut erat vehementioris nature, nonnullis in eandem secum sententiam traxit. Itaque deliberavit Romam ire, causam illam contra Episcopum acturus. Verum cum res tota innotuisset Mediolani Cardinali Archiepiscopo Frederico, ipsa hora qua inde in viam dururus se erat, illum jussu comprehensus atque in carcerem deductus est. Ibi cum culpam suam agnovisset, liberum quidem recipere optabat Antilles; sed non ita la fâctis fuit Cardinalis. cujus par-

ter causa agebatur. Necessè ergo fuit, ut, post plures detentionis dies, ipsemet Episcopus intercessor accederet pro suo penitente; qui deinde reverlus non solum amanter habuitur, sed variis etiam favoribus cumulatus. Habebat illum secum ad celebrandum Natalem: si bospites ei esse domi suæ peregrinos sciret, miraretur eo vina aliisque delicias demum quacunque occasione monstraret idem signa peculiaris affectus, ad stuporem omnium: ex quibus Carolus Reslensis, Præpositus & prima Dignitas in Capitulo, dicit aliquando; Qui vult amanter haberi ab Episcopo, oportet ut ei fuerit quandoque inimicus. Vix est mihi res eadem non reuocanda: ille vero respondit: Memento me Episcopum esse, qui debeam in omnibus esse exemplo, præsertim in dilectante inimicorum. Atque hoc fati sit illo in genere, ut perloquatur lectori, columbam sine felle Odelcalcum fuisse.

58 Desiderabat autem non solum communem in civitate pacem, sed etiam particularem unicuique in sua familia: quem io finem ordinavit Congregationem specialem, cui in singula parochiis tres Nobiles præficeret, invigilatores num usquam subasseretur aliquid litigii aut contrarietatis, siue ex præsentibus aliqua reali, siue ex alio capite. Ne autem E pacificatio tardaret defectu arbitri, cognoscitur rationem, si qua esset ea alterutra parte, vel quæstio ad conscientiam spectans; unicuique parochia deputavit Doctorem ecclesiasticum, pro eo quod ratio rationa erat; & Patrem Superiorem Barobaziarum, pro eo quod conscientiam attinebat. Ipse vero litigantibus interponebat sese, tam decenter tamque sua vixit, ut plerumque sequeretur optata concordia. Adeo id male habuit nonnullis, quibus sola ira erat poscitur in turbida; ut præsentibus id aliud non esse, quam saltem mittere in mensem alienum, seque consensum pudicem causam, ad Episcopalem jurisdictionem non pertinetiorem; ad disturbandum opus tam laudum tamque utile publico, ausi fuit etiam ad Regios ministros rem deferre, sed frustra.

59 Quidam ex Disciplinatis, qui præter aliorum consuetudinem assumpserant sibi oium recarandi majoris Officii, ut majorem Clericalia quasi professionis speciem præficerent, præsumperant etiam argenteam Crucem fabricandam curare, atque in publicis processionibus ostendere, ut Clerus solet. Cumque primum amice, deinde iudice monuit, nihil ad se spectare monitionem erederent; demum Episcopo necesse fuit excommunicationem in eos, velut contumaces, fulminare. Adeo acriter id pupugit istos, pene dixeram Indisciplinatos, ut manifesti Regios ipsorumque Gubernatores contra Episcopum appellarent; ea vis sperantes jurisdictioni ecclesiastica deducere semetipsos. Verum Odelcalcus & Ministros Regios ipsorumque Prælatum & omnem Senatum de re ita edocuit: ut autem melius cognoscatur & ipsius diligentia, & Disciplinatos male fundata causa, liceat mihi eam ipsam epistolam, quam Senatui scripsit, huic Capitulo inserere.

60 Cum in Synodo Provinciali septima constitutum haberetur, sique a S. D. N. Romano Pontifice confirmatum, ne Confratres recitent Officium majus, sed contenti sint recitando minori B. Mariae Virginis: & loco deferende Crucis supra altare, portet imaginem Crucifixi; etiamque sua Sanctitas, vel gravi & in virtute obediens, mandet Episcopis, ut ejusmodi Synodale Decretum exequantur; conatus tum obligationem meæ sacre fatis circa Disciplinatos hujus civitatis. Postquam autem pluries eos rogavi amanter, omnibusque patens officio erga ipsos usus sum fuisse, quon potius ipsos iades experire contumaciores; coactus fui transire ad præcepta, eorumque

D
EXITAL
IO-BAPT-
MALA.

ab eodem
tamen non
transiret.

Pacificus
erant fere
sancti & om-
nesque
ordinati.

Latius fuit
itaque causa
interlocutione
interromp-
tum.

appellantes
ad deum
non habebant.

fuit præfere-
re crucem a
sanctis.

A Dominum, ut semper vos conservet, & crescere in sua sancta gratia faciat. Quomodo autem propheta Odeschalchi supra immergimus, tam Mortarientes quam Vigilantes, impleta fuerit, dicitur inferius.

CAPUT VIII

Que loci Petrus - Gregorius sui apud Prælatos Eschola, & Regius Minister.

CAF. XII.
diver off
funtio in
C. Card.
Bismarck
O. Taverni
nam,

64 **Q**UAM erat retinens juris sui Odeschalci, tam erat observans alieni. Quapropter Cardinali Frederico Borsommo sancta memoris maxima erat familiaritas conjunctus, & eique plurimum debebat: & ille vicissim, per literas & verbositas, conferebat cum ipso omnia majora sui regiminis negotia: adeo ut arbitrio ejus committeret controversiam, quam habebat cum nepotibus Cardinalis Taverna, super bonis mensis Archiepiscopalis. Taverna quoque tantum præsumebat de integritate Odeschalchi, ut tantam fecerit etiam ipse: imo statim atque pervenit ad Episcopatum Novariensem, expeditiv a se Nobilem quendam expresse, qui illum suo nomine salutaret, declararetque singularem animi sui voluntatem ex tali vicinia. Borsommo insuper simul cum ipso se consolabatur in sua afflictionibus, quæ ambobus patiebantur, pro tuenda jurisdictione ecclesiastica, dicens et hæc formalia verba: Habeamus patientiam, Domine, vult enim Deus ut feramus Crucem hanc usque ad mortem. Invitavit etiam Odeschalcum Aromam, consecraturus ibi in ecclesiam cubiculum, ubi natus fuerat S. Carolus: quando autem in aedem Mediolani, impendebat cum faciendis pro se Ordinationibus alijsque functionibus Pontificalibus; frequentius, tamen in visitanda parte diocesis, sciens quam utilis esset ejus presentia illi qui visitabat locis.

Id. Fynde
Mediolani, ja
batur pro
morum
alligis

65 In Mediolanensi Synodo septima elegit eundem Borsommo, qui in illo consensu Episcoporum fecit & Cleri primæ verba faceret, coram Senat, Magistratu & Ministris Regis totaque civitate. Auditus vero fuit non solum cum voluptate sed etiam cum admiratione tanta, ut cum deinde res esset relata Gubernatori Comiti de Fuentes, cui optime nota erat sacundia Odeschalchi multum se exculari voluerit, quod interesse non potuisset; petierique, ut prius quam Mediolanum discederet, coram se diceret vice altera. Visa opportuna occasio huic rei est solennis Translatio sanctarum Reliquiarum, quas Joannes Baptista Callisti imperaverat faciebatur in varias ecclesias distribui, portantes eas processionally Episcopis: itaque placuit Sermo tunc habitus, ut Callistus rogari quærent cum imprimi pareretur, tamquam devotionis & eruditionis planissimum. Verum ipse, qui rem non habebat ad verbum extensam, sed solum in scheda summarum notatam, cetera consuevit sibi eloquentie commiserat, non voluit prius in hoc more gerere.

Cardinali
Borsommo
O. Farnesio
Farnesio,

66 Veniente Mediolanum Cardinali Odoardo Farnesio, voluit idem Borsommo, ut, qui tunc etiam Mediolani aderat, Odeschalci secum in lectica procederet, ad illam saluandum. Ecce autem dum veniunt ad palatium, ubi hospitabatur Farnesius; adest veredarius, nuntians obisse D. Carolum a Basilica Petri, Episcopum Novariensem; rogansque ut Eminencia sua dignaretur presentia sua exequias dicti Presulis conchoscere. Dispositum omnibus mora tanti viri, sed quia Borsommo non poterat propter præsentem Farnesium Mediolanum discedere, unanimiter Cardinales ambo in præsentem pariter Odeschalcum vertunt oculos, cumque oraverunt, ut illo caritatis officio pro se fungeretur. Cum ergo idem etiam Farnesius

adit. m
quæ Epi
Joan. Nov
nuptis,

sus fratrem rogasset, & pro visitationis labore assumptum egisset gratias, dimisit eum a se sub horum tertium, & ad suam ipsius rhedam deduxit abeuntem. Qui nihil cunctatus in viam se dedit, ac mane postero matutino adfuit: seque solum Episcopum in illa functione videntem, competenti hora processit in pulpitem, & suavissimo eloquio funebrem pronuntiavit orationem. Sumptus thema, *Requiem æternam* &c. demonstravitque, curam Pastoralem, Episcopo impositam, unam ex laboriosissimis esse que alicui possint in hac vita injungi; quia exercetur in procuranda Dei gloria per salutem animarum, præ cunctis hujus mundi thesauris pretiosiorum, & quibus maxime infidius laborum demon. Narravit deinde labores defuncti in regimine commissi sibi Ecclesie, qui totum seipsum impendebat; pedes videlicet itineribus, visitando totius diocesim; manus, tot libris scribendis & functionibus faciendis; linguam, prædicationibus; & cetera omnia corpora membra fatigationibus assidue. Nunc vero cum appareret a Domino datam requiem illis omnibus, tantopere in Dei causâ exercitis; sperandum rationabiliter videri, quod etiam animæ ejus æterna requies obtingeret, quod corpori mita cum ipso cum utiliter laboraverat. Quia autem nominatim Carolus, & S. Carolo Patrono suo olim ministraverat; addebat, quod sicut hunc fuerat imitatus in labore Pastoralis, animarum zelo, & probitate exemplaris vitæ; præsumendum quoque esset, quod cum eodem requie frueretur eadem. Fuit cum omnium Novariensium stupore auditis orator, quem sciebant præparande disitioni aliud tempus non habuisse, quam nollem videri impemiam.

O. avial
fructum
pro. habet.

E

67 Quoniam autem mentionem fecimus sepulture, Episcopo illi defuncto impensa; addimus etiam aliud caritatis opus, viventi datum. Multum ille & frequenter impeditur pedagra, afflicto lecto: inque vice quadam Vigilantibus inquit cum Canonico Dolci ducentos & amplius ordinandos ex sua diocesi, quibus omnibus Odeschalci promptissima caritate manus imposit, addita ad eorum solatium oratione latina ex falditorio. Fuit etiam invitatus a D. Gambura, Episcopo Derionensi carco, ad solennem Translationem Reliquiarum Corporumque sanctorum, in veteri Cathedrali detestorum, occasione solennis, quod supra ipsam cadens totam destruxerat; Missæque celebrans, omnem illam populum cum Episcopo suo recessavit elegantis panegyri.

Placit. Fyde
pro. habet
pro. habet

68 Longissime differrebat fama virtutum ejus, que etiam movit aliquos, ut ad ipsum notabiles quasdam personas destinaret, opem ejus implorantes: apud tuas regnantes Paulum V. in negotiis maximis & sanctæ fidei propagationem concernentibus. Auduit eos benevolentissime Odeschalci; & quoad negotium prepositum, cum omni diligentia quærens in veritatem rei, prius quam ipsa sue Sanctitati representaretur, suggestit quidquid utile atque opportunum existimabat, ad felicem exitum consequendum. Postea vero misit alium quendam expresse, licet sub diverso prætextu, ad Pontificem: qui considerata qualitate negotii, profus gravitate & prudentia, non solum annui ut daretur assensum, sed etiam media eodem disposuit. Interim tamen ad meliorem vitam transiit Odeschalci, cum magno optimi Pontificis sensu: qui sicut talenta ejus habebat cognita, ita vehementer doluit non posse tanti momenti negotium ipso mediante perducere ad finem.

CAF. XIII.
in sacra
gravi assu
per. habet
per. habet

69 Jam diximus quantum de eo estimationem habuerint Cardinales Borsommo atque Taverna: nunc addo: nihil minorem fuisse eam, quem alij quoque Cardinales conceperant; qui post consecratum subscriptionem semper in epistolis propria manu addebat aliquid peculiaris demonstrationis erga ipsum.

Manit. fu
a Cardine
idem,

EX ITAL.
DE JAFF.
ITALIA.

De Colu-
membus
Regis.

anullos
efficiat
negotii &
sacramenti

C. XXII.
Prophecia
de regibus
Ius.

A Satis erit unum ex omnibus retulisse Cardinalem Al-
dobrandinum, nepotem Clementis VIII. sic subscri-
bentem, Januarii anno MDCCX. Admodum recens
apud me est memoria nostrae antiquae amicitiae & me-
riorum vestrorum. Praeter Commem de Fuentes, qui
ipsi promotionem ad Episcopatum Viglebanensem cu-
ravit, omnes alii Gubernatores Status Mediolanensis
similiter eundem maximi faciebant. Scio autem
quod Marebio de Inoyola eo sit usus, in summis
consequentiis negotio, pro obsequio suae Majestatis Ca-
tholicae, nec cuiquam fidei, nisi maxime familia-
ri. Dux Feriz ejusque conjux parem semper opinio-
nem de eo pre se tulerunt, & haec cupiebat quam
frequentissime ab Odescalco visitari, quoties Mediolani
erat, ut posset eum ipso agere de rebus spiritualibus,
cum sua maxima consolatione nec minori fructu. Qua-
propter Dux ipse cum impendit, ut Ducissae suaderet
frequentius egredi de Palatio, unde solum bis integro
anno prodierat, semel ut corpus S. Caroli, alias ut
Hospitale majus videret, insigni certe mulieribus, per-
ferentibus siliis qualitatibus, exemplo melleae.

70 D. Petrus de Toledo, in precando felicia festa
gaudebat ipsum aliquando praeriter, cum admira-
tionem suam exiguam. D. Alfonso de Idriaque,
qui primum fuit Magister equitum generalis in hoc
Status, deinde rediit Castellanus Mediolanensis, atque
Magister-Campi generalis cum pure successiois in
Gubernationem; tantopere Odescalcum amabat affli-
ctabatque, quod Viglebanii residens gaudebat eum idem-
tatem visitare, & vicissim ab eo visitari. Regressus
autem Mediolanum ad praedicta munia administran-
da, cum esset in castris, audiretque D. Odescalcum
venire ad se, progrediebatur obviam de cubiculo, us-
quequo ipsi occurreret, propiorerque sibi factum
stringebat amplexu brachiorum, cum omni testifica-
tione affectus & reverentiae. Simili ratione eadem af-
ficebantur Praesides Senatoresque, & primarii quique
Officiales, tam togati quam milites. Quadam au-
tem vice, cum copiae Vercellae ducenda esset, tanta
fuit erga illum devotio Ducum militumque, ut cum
prius in campum vellet prodire, quam ejus benedi-
ctionem susceperent. Quapropter necesse fuit ad meo-
ram cum acrombeas nos intrmittere, ut suae satisfac-
cerent Religioni. Denique officia, quae habuit in Cu-
ria Romana, satis ostendunt, quo loco apud summos
Pontifices foret.

CAPUT IX.

Petri Georgii sanctitatis divinitus vocis delectata
ejusdem erga omnes benignitas.

71 Sed & ipse Deus, quanti faceret labores ab O-
descalco sua causa toleratos, ostendere vo-
lens, dono prophetiae eundem ornavit, quo multa
sutura praedixit: ac cominitum vindictam. Vigleba-
nensis imminet, propter eorum erga ipsum in-
obedientiam. Quod ut certius Lectori innotescat,
placeat ei accipere ipsamet verba, quae mihi per epi-
scopum scripsit, manu propria, Illustriss. D. Fr. Ga-
briel Adarzus, Archiepiscopus Hydruntinus, sub die
x. Januarii MDCLXXV. ubi post alia quaedam, specta-
ntia Vitam D. Odescalchi, & suo loco relata, haec sub-
jungit. Nihilominus explicite scribendum est, quod
multis cognoverint D. Odescalcum variis in occasio-
nibus ductum spiritui prophetiae. Paucis autem men-
sibus ante mortem suam, quodam die de pulpito dixit,
id quod multorum animis in civitate Viglebanensi alie-
naret insidiam, magnoque cum dolore auditum fuit.
Praedicans scilicet de culpa inobedientiae & contuma-
ciae, quam ostenderent in causa Confratervitatum,
ita dixit: *Judicatis me esse mellestem vobis, qui vero*

non sum, nimisque vos premere precipiendo iustitia. D.
Unita utique sunt, filii, quae a vobis desiderata fieri, &
non potest non esse utile vobis illud, in quo vestra exer-
cetis obedientia. Majores vestri Episcopi haec voluer-
unt a successoribus precipi, & a vobis exhiberi. Pa-
tratus Comples amos, ut meritis sit commensuratus, ego
in intimando, vos excoquendo. Simos multi sub jugo in-
obedientiae, quod est suavis conjux leve. Non recedite
tremus contra stimulum, quoniam durum est vobis, di-
centique Angeli, Numquid adhibet vobis sedes inquisi-
toris, qui singulis laborem in praecipio? Si autem me
exhortantem non audieritis, timeo, timeo, imo, vi-
des vos tradendos in desideria cordis vestri, excutietur-
que Passere & alutantes; & minum non vestiretis
in vobis, Periculi petieritis panem, & non acat qui
seangeret os.

72 Ita autem revera contigit. Mortuo eodem san-
cto Episcopo, annis aliquot vacavit Sedes. Deinde
venit D. Franciscus Romerus, Archiepiscopus Lan-
zanensis, qui paucis annis reledit, & defectu sanita-
tis transiit Neapolim, ubi manit mensibus aliquot,
inventus curandae valetudini, postmodum in Hispani-
am rediit, atque ibidem circiter sex annis obvit.
Tunc Episcopatus collatus fuit Illustrissimo D. Julio
Guierrez, Archiepiscopo Scaez & Oeconomo A-
pulisio atque Regio hujus Status; qui abique culpa
sua totis novem annis manit expert. Consecrationis,
propter accidentia varia, quae una supra alia & tam
inopinata evenerunt, ut solummodo videatur divini-
tus praedicta fuisse, ad castigandos Viglebanen-
ses & complendam prophetiam sancti Iulii Praetati.
Consecratus autem Episcopos Guierrez ad suam Eccle-
siam venit: sed novem folum mensibus cum rexit, o-
buitque, magno sui relicto desiderio & dolore de tam
subito jactura, hominis utiqueque excellentissimi.
Post ejus mortem rursus duobus annis vacavit Sedes,
quibus exactis nominavit sua Majestas ad eam Cardi-
nalem Dongium, sed prius quam hic consecraretur,
occupavit cum Innocentius X. aliamque Ecclesiam
in comissis; atque ita rursus vacavit Sedes altero bie-
nio, donec ad eam venit ann. MDCLXX. mense Aprilis Il-
lustrissimus D. Fr. Gabriel Adarzus, in cuius solenni
innotu compositi fuerunt multi versus, quibus signi-
ficabatur commune gaudium, iudiciumque iam cessas-
se divinum ultionem, quam praenuntiaverat D. O-
descalcus, dicendo ipsis, quod in penam suae inobedi-
entiae caritatis essent Praetato multumque cum dehedera-
turi. Omnia jam cessaverit omnia, & non ultra
prestatur flagellum! Nam quem Viglebanenses rec-
perant latus ann. XLV. dolens amissum, ad Archiepiscopo-
rum Hydruntini transiit; adeo ut a vii. Maii an-
ni xx. usque ad hunc mensem Aprilis anno LVI. quo in-
travit in ecclesiam illam D. Fr. Gabriel Adarzus, id
est annis xxxviii. non habuerit Viglebanum in Palatio
suo Episcopos residentes, ad summum vixit omnes seu
annis completis, & carcerum Praetato plerumque xxvii.
annis interpolatis & dispersione. Ex ipsi Viglebanen-
ses recognoscunt hoc malum ab Illustriss. Odescalco fuisse
communatum & praedictum, & tunc ut dicitur
probatatur.

73 Potest Dominatio vestra etiam dicere, quod
hodieum zelumque Sanctus, tam in civitatem suam
ita tota duceat: eo quod tanta sint prodigia & mira-
bia, quae Deus operatur per ejus intercessionem. Spe-
cialiter autem, quod relicta verit puerum, viginti
septem ab hinc mensibus suffocatum in vivo quodam,
ablatumque violentia aequae deuremisi ad octoginta
passus, unde decedit huiusmodi molem diu circumactum
quapropter D. Episcopos Fr. Gabriel decrevit, ad in-
stantiam Capuli & civitatis, petitionemque Filia-
rum fundendam informationem, de gratia quam Deus
est operatus inter fideles, implorantes auxilium pra-
dit.

omnigeni-
tis Vigleba-
nensis
prophetiae

dixerunt
fieri vobis
timeo

prope am-
pore

omni-
bus suis
omni-
bus

sanis ani-
morum

habitu
per quos
fuerunt

A dicti Venerabilis D. Odecalchi; ut ea Romam mittatur. Testificatur autem D. Fr. Gabriel, quod cum muli ipsi discesserent, de sepulchro praeferri D. Odecalchi prodeire odorem suavissimum, quamvis corpus sub terra sit inclausum areis, lapidibus & calce obrechia, ac deinde tabulis lignis, quibus terra ad selqui ulnam profundam incubuit; ipse D. Fr. Gabriel ad locum sepulchri accessit, eo tempore quo nemo in ecclesia aderat, non habens in suo comitatu nisi famulum unum & sacristam, iussitque amoveri scamna supra sepulchrum posita: & prostratus in terram applicuit narea cuidam riuale, in una petrarum inventa, & fragrantiam plane celestem percipit. Exurgens itaque, mandavit deponi scamna sessaque reponi, sicut antea sternerat.

quod omni
gratiam
sternat.

74. Haecenus manu propria D. Episcopus Adarzus, ad quorum illustrationem libenter adiunxerim, tumulum, in quo repositum fuit corpus Odecalchi & etiamsum requiescit, ipsomet dum viveret mandante celsissimum fuisse ante altare Despara Virginis, intra capellam, quam in Cathedrali fabricandam curavit, pro aliquo cui devotio suggereret, ut illic vellet sepeliari ante praedictum altare: cumque adhuc vacuus maneret tempore mortis ejus, ipsimet sepeliendo electus est. In eodem sepulchro reposita fuerant intestina, me praesente & emptis, collectaque intra arnam testaceum, eorumque loco fartus est venter spongias & myrrha. Quando autem compositurus eram corpus intra capellam, minimum tertio ingressus sum tumulum, thetre cum suffumigant, ad dissipandum faetorem, qui ea co aperto exalabat, totaque ecclesia se diffuderat: quare dum a multis jam annis dicitur celestis quidam odor iode existere, iudicet quilibet eque esse possit illustrius.

CAP. XXIV

75. Tanta erat apud omnes altissimum bonitatis ejus, tamque nota universis ejusdem affabilitas, nec minus evidens desiderium incensum quoscumque juvandi, ut ad cum in suis necessitatibus nemo non fideret: recurrebat consilium vel auxilium regularius, ut prope certus haud frustra id sibi suorum. Novi ergo magnam conditionis personam, cui cum easus perquam mirabilis obvenerit, non dumtaxat fido locali comitatus, media nocte, ne cognosceretur, Episcopium adiit, Odecalchi alioquin postulare. Suspecta familiaribus erat ignori hominis tali hora accessus: quapropter non nisi multa cum cautione introducendum sibi putaverunt. Verum mox ut in Episcopi praesentiam venit, subito ei se manifestavit; & ipse, dato familiaribus signo, inivit ne ultra quarent aliquid; audivimusque dimisit quam secretissime punit. Ego vero qui postea cognovi, urgentissimum illum casum existisse, fidenter lectori assueveram, gravissima scandala inde exoritura fuisse, si pro sua singulari prudentia consilique praesentiam promptum remedium ei non tulisset Odecalchus.

arguitur de
fama de
venerabili ma
dicat.

76. D. Alphonsus Pimentelius, Magister equitum in Statu Mediolanensi, Eques ipse, qualem consili norunt, nobilitate, magnanimitate, & bonitate eximius; cum vice quadam Viglebanum transiens selimant ad castrum, non posset ejus diuturniori colloquio, uti assueverat, gaudere; noluit tamen eo insolantio sine benedictione discedere. Itaque sciens Episcopum eo ipso maximo tempore occupari supplicatione ducendi, conatus est cum ubi ubi posset reperire: atque obvium in publica quadam platea nactus, coram omni populo se provolvit in genua, seque assurgere prius consensit, quam benedictionem a deo petere. Quando autem idem Eques postea revertit plumbeis glacie vulneratus in obsequio Vercellensi, ex quo vulnere etiam obiit; praesentiam suam jugiter eidem exhibuit, assidueque consolans, & ad bene moriendum disponens, praebito etiam per se la-

de amio
morum de
sua poe.

cro Viatico, quoadusque expiravit.

78. Quod vero de pauperibus dicam, & quam praesent in ejus caritate auxilium habere consiliumque, viri & feminae, pusilli & magni, infirmi ac sani, tribulati & quacumque necessitate pressi, cujuscumque effluvi conditionis? Atque hinc existit universalis ille montissimusque plantatus per totam Viglebanensem civitatem cum ad sepulchrum efflueret; qui tantam in admirationem rapuit Episcopum Calalem, exequi ipsius intervenire dignatum, ut diceret, quod civitas ipsa recte posset vocari Civitas fletuum. Lacrymabantur enim omnes, eo quod viderent moriurum non solum Episcopum, Pastorem, ac Patrem suum, verum etiam refugium universorum. Quin & in ipso iustitiae vindictivae exercitio acerebat se caritas erga proximum.

D
CRITAL
NO RAPT
CALA.

Alia narrat
in epi fact
a non plura
dus evia-

Exemplum
in paranda
pro bene-

E

non reman
sunt pro
fuerunt fu
torem.

Preibyer quidam, scandalosa omnino vita, qui sub protectione ejusdem Magnatis confidens impune profectus effrenem libidinem, post multa frustra adhibita correctiones ab Episcopo, tandem jubente eo datus in carcerem erat. Hic ad extremam mendicitatem redacto, ex ipsa domo Episcopali submissus, batur multa gratis: tumque tam ipse capivitate quam exhortationibus sollicitus pro eo Praetuli ad poenitentiam rediisset: accessit Odecalchus quemdam ejus fratrem secularem, pridem ab illo dissidentem, propter propudiosam & ecclesiastico indignam licentiam; voluitque ut reconciliatus ipsum deum in domum reciperet, sub certa ad victum pensione; quod autem supererat de fructibus Beneficii ejus, mandavit consignari eadem mercatorumque accipi posset quo velletur, ne porro cum dedecore status & Ordinis sui, pannois incendere pergeret: itaque ordinatis omnibus permittit extra de carcere, valde emendatum & aeternum in c. l. q. O veram delinquentis puniendi formam! Ex hoc autem calce conspecta potest fieri de aliis similibus infinitis.

79. In Eleemosynis porro particularibus domi ejus distribuebatur, quocumque pro praesentibus, certa quantitas panis: si quid autem pecuniae ex causa aliqua, inter manus vel in camera ejus, remaneret, totum cedebat egentibus primo obviam. Scribit autem Taro, quod cum aliquando non nisi decus unus domi in inveniret, ejus dimidium dari iussit pauperi peregrino, & eleemosynam petenti. Pecuniam vero, quae inter praedictum collocabatur, consignabat Canonico cuidam erogandum in quibuslibet a manu sua afferentibus: eorum enim accersis ad le pauperes inerragabat ipse, cum certius distinguere sibi constaret de cuiusque indigentia, & quod collectae deerat supplebat de suo. Sed & erga infirmos tota caritas erat, ad quos cum in visitabatur pro danda in benedictione cum Indulgentia in hora mortis, veniebas promptissime, quantumcumque forent pauperes, atque ipsos per se coniolabatur. Nec solum hoc faciebat, quocumque cum in infirmabatur domi suae cum adiens; sed vidi aliquos, quos semis octoofis, vicibus uno die reviseret, propriis quandoque manibus medicinis potirgens. Nulli autem expensis volebat parcam, cuius libere nitetur. Quod si pericululosus morbus erat, confexi ego ad unius agrorum eorum accessi ab ipso omnes medicos civitatis (quos illi erant) quin & quartum aforis advocari, quem domus suae excipiebat, ut continue assisteret infirmo, praefer medicamentorum pretium, etiam mercedem ei solvens de suo. In ipsa autem eorumdem visitatione, tam am monstrabat affectus sinceritatem, respando lectos, & varia commodioribus ipsorum prospiciendo, ut confunderetur acri & obliuiscerent praesentem ad tantam demissionem: quemadmodum ipse ego non solum vidi, sed & in propria persona experiri lobe sum.

Praesentibus
narrat de
manu vel in
camera

F
deferunt
quocumque
propria sua
fuit.

CAP. XL

Singularis Petri Georgii devotio erga Desparam.
Uamque omnis vita hujus S. Praetuli aliud non esset, quam exercitium continuum variae erga

CAP. XXV

A erga Christi Matrem devotionis, & perpetua procuratio honoris ejus prestat tamen multa, mirum notanda in hoc argumento. Cum enim in suo Discursu de Instituto devotionis illius, tam in rem omissis 63. praeceps ipsam exercendi, eas omnes ipse in usum veterat quatenus erant possibile. Ac primo quod per Rubricas lucebat, Sacram de Diva faciebat: quoties sermonem habebat ad populum, inferbat ei quidpiam illuc spectant. Super mensam plerumque praelegebantur ei libri de eadem materia. In itineribus, post recitatum Rosarium Officium; ordinarius ejus sermo erat de Maria. Si ea causa aliqua sibi commissa proveniebat quidpiam sportulæ nomine, id continuo inferebatur in truncum elemosynarium, & positum ante altare Deiparae. Si veniebat in locum ubi esset ejusdem vel ecclesie, vel sacellum, vel imago aliqua miraculis celebris; ante omnia procedebat ad eam visitandum dictæ: Missa honorandæ; ut vero inter visitandum parochias commoditatem haberet in tali quæpiam sacrificandi (sic forte distabat longiuscole a loco ubi pernoctare veritas surgebat ante aurorum, eosque conferrebat, ut ad horam visitationis functionibus designata, mature adesset, si prius revertem quam familie tunc surrexisset.

B Et An. xdcus. quo Romam ivit, statim atque illuc appulsi requisivit, quot ibi ecclesie ejusdem consecrate in nomine Deiparae: intelligens autem a xpi. numerari, ordinat processit ad singulas, & in singulis Missæ sacrificium obtulit. Per obsequium virum, lenem ac fidum sibi, curavit vetula cuidam, infirmæ ac pauperi, cui nomen esset Mariæ, de habitatioe providi. Familiari cuiquam suo Ordinem concessit Presbyteratus, injuvit eidem, ut, io prima quam discursus esset Missa, peteret ipsi gratiam a Deo tam ardentem amandi ipsius matræ, quatuor subinde alii exardescunt in amorem mulierum: & quia occasione habuit scribendi eidem Sacerdoti forte absenti, subjuncti Epistolæ hæc fere verba: Nondum sentimus in nobis inflammatum illum amorem erga Virginem, quem cupimus: proinde ne cesses io vestris sacrificiis rogare Deum, ut mihi hanc gratiam faciat: quia igitur, quomodoque; ioculenter, namque me dicit, Sufficit. Omnisbus secum agentibus commendabat devotionem erga eandem. Cum seris captandi causa egrediebatur domum, in rbeda sui pedes, terminus exspatiandi propolitus semper erat aliqua illius ecclesie, capella, vel oratorium. Habuit aliquanto tempore in uno conclavio domus suæ statum illam Marianam, quam cum descripta superius solemnitate postea curavit collocandam supra altare ipsiusdem in Cathedrali Viglebani: ad illud autem conclave lapsius itabat, noctu præsertim, quando familia cubitum se receperat, ibique insiliebant orationi: & flagellando corpori, quin & cereos sæpe faciebat ardere.

C Et cum abisset verum ultimum opus suum, de Instituto devotionis ad honorandam Virginem; in ultimo ejus discursu, tam petiit gratiam a Maria, tam ardentem procedem obtinenda supplicavit, tam promptè sicut exauditus; ut res omnino digna videretur, cui devotus Lector advertat animum. Ita ergo scribit: Recipe, Benignissima, pusillum hoc muos, quod offertur Tibi: & ut gratissimam gratias ac dona nobis repende. Nos parva Tibi damus, tu reddes nobis grandis, & digna magnitudine vestra. Si vis interveneritis precibus desiderarem impetrare vitam proliam, parum id foret: si pollicerem honores optique temporales, quantumcumque hæc maxima, illi premi essent quos habet mundus, etiam parum, si peterem quidquid pollicrum, hominem, ac pretiosum in creaturis reperitur, etiam parum. Volo a te petere grandis, & amplitudini tuæ proportionata. Quæ autem ista? Cuius noli tu exaudire orationem. An gratias & dona spiritualia? Veniam peccatorum meorum impetra. Etenim quid temeritas quæ in te spero peccatorum. Per te speramus peccatorum veniam: & in te, Beatissima, est et proliam nostram

premiurum. Tu quæ es anchora suprema reorum, escutis defectus meos a pud Deum, quorum causa versor io continuo timore iudiciorum ejus magnorum. Per te spero ejusmodi indulgentiam: in te, Beatissima, spem repositam habeo premiurum æternorum. Si mihi nomen in advocata fidelis in vita & in morte. Gratiam mihi impetra in præsentia, & gloriam io altera.

E Effice ut recipiar in paradiso, tecum gressurus in æternum; ut postquam contemplatus gaudia tuæ, tuisque doloribus fuero compassus in terra, tuæ fiam particeps gloriæ in celo. Devotio propolita in v. mysteriis terminatur in mysterio ipsiusdem gloriæ: finis ergo de hujus presentia & alterius ejusdemque laboris mei sit acquisitio ejusdem gloriæ. Desideravi ego ut mediante devotione ista honorarer io terris; ome autem opto intervenit patrocinii tui pervenire ad honores celestes. Obtulit tibi coronam compassum ex xv. rotis, tu mihi impetra coronam distictam celestibus geminis. Ad majestatem Reginae pertinet, habere famulum coronatum. Obtuli tibi brevem impericlamque laudationem, vellem autem semper perfectius perfectiusque apud Superos te laudare. Prædixi mihi magnas tuæ coram hominibus, nunc cupere te collaudare coram Angelis ac Beatis omnibus. Hæc summa desideriorum meorum: ad hoc premiurum adspiro, hoc solum ambio, aliam mercedem nullam volo, nullam postulo, o Mater gratiarum. Equidem indignum me novi qui istud impetrem, sed tu es digna que obtineas: concedatur tuo merito, quod iuste accipietur demerito meo.

Nei datur, hoc si non datur, licet omnia deatur:

Si datur hoc unum, tunc datur omne unum.

Hæc talem & tantam gratiam ut consequar, flexis humi genibus, corde sursum elevato, linguam affectu, mentem calamo jungens, quam possum humillime pro quaedam tibi supplico. Suscipe, o benignissima, dilectissima Domina, orationem meam: præstata illam distictio filio tuo: effice ut eidem gratiore subscribat, brevi hoc, sed efficacius ac pleno energia verbum, Amen.

E Ego, qui, sicut primum totius operis exemplum scripsi, sic illo distictæ addidi etiam extremam istam clausulam; cum dimissis ab eo egredierer ex Mulao egressus, audivi illum movere sedem. Ergo curiositate motus, ut viderem quid demum æstaret animi; per convenientis ostii rimam observavi, quod ingrederetur in cubiculum suum, ubi dormire solebat. Mos autem vidi prostratum io genus, coram imagine Deiparae marmorea, stante in excavato pariete supra reclinatorium: ibique opus illud manu tenens ac Virgini offerens, de scripto eandem orationem iteravit; cuius effectum etiam cerni obtinui, per gratiosum & desideratum, Amen. Siquidem paucos intra dies infirmatus, vitæ suæ cursum finivit.

CAPUT XI.

Merbus, Obitus, Sepultura Petri Gregorii.

M Orbis Godescalchi extremus, fuit duplex tertio cootious, & abundantiore pitius quam studium continen tantam accumulaverat intra floribus, ut nullis medicamentis evacuare es pœuisset: quantumlibet connumerent non solum medici civitatis, sed etiam peritissimique ex civitate Papienti: qui cum acerit ad eum venissent, dixerunt, paucas admodum vitæ horas superesse agroto. Illi auditis, continuo apprehendi tabellam Deiparae accedensque exhibui, rogans ut jam dignaretur opere ipso exercere, quod docuerat alios in hora mortis faciendum; recurrendo ad Virginis patrocinium, ejusque auxilium implorando, in hoc ultimo & tam periculo transitu: indicans etiam medicos judicare convenientes esse, ne sese disponeret ad suscipiendum Viaticum; atque hoc dicto, cum prosequi ulterius verba non possem supersurgens dentibus se lacrymis, egressus sum de cubiculo. Ibi vero consilium me revocans, interrogavi, ome timentem cito moreretur. Respondi non alium me habere timorē quam

WE ITAL.
du BAPT.
TALA.
Præst. d.
ipso sub
ad famul.
ad i.

omnes nobiles
fuit pignus
famae domus
nobiles.

in hoc erat
pro se ut in
suo affectu
semper pœuisset.

C. XXII.
aliquos
aditum
opus de
devotione erga
d. P.

post pau
et in
dilectum

etiam
gratum

etiam
pauca
famae

ad hoc
opus
ad hoc
affectu
revertit

f

Multas
ad
et in
dem
dilectum
nobile

Placuit
me
suscipio

quam

A quam medici incoferant, dicendo paucas vice horas superesse. At ille rursus, quod ad Canonicos quidem attineret, promptissimum ad eam se esse, inquietabat, de cetero non sollicitus esset. Quia ipsa ejus verba refero, non morietur tam cito, sed habebimus tempus ut fruscor solatio Patris nostri Confessarii. Erat hic quidam Pater Doria, ex Ordine Zoccolantium, qui moriebatur Alexandriae: ad quem licet expeditus esset moriens velox, non tamen adesse poterat nisi die sequenti. Nihilominus quia medici consueverant ipso vespere morituro, festinatum est in praebendo ei sacro Viatico. Ergo nonnihil temporis dari sibi petiit, quo se ad tantum Sacramentum suscipiendum apparet, solusque relinquitur. Interim non vocatum est Canonico Capitulum, coram quo devotissime Corpus Christi velut morituro suscipit. Eadem occasione habuit ad eodem perquam devotum sermonem, cuiusque affirmavit quod licet nonnulla sententiarum disparitas sibi cum ipsis intercessisset, nunquam tamen omiserit paternum affectu eodem uti solebat prosequi. Deinde commendavit ipsis quam instantissima potuit servitium divinum, & solum pro Ecclesia eorum; idque cum verbis tantae ceneris iudicii, ut ex omnium oculis ubertim prorumperet lacryma.

B Non tamen, sicut praedixerat medicis, ita evenit, ut ipso die moreretur: quin potius vespere nonnullis melius habere cepit, nocte autem sequenti tam placide dormivit, ut iidem medici, mane regressi, mutata sententia, coepissent etiam sperare de servanda illi vita. Interim adventu qui desiderabatur Pater Confessarius: ego nihilominus, quia dies ille erat febris recurrentis deterior, rogavi ut in alterum meliorem differret consultationem quam ex eo volebat expere. Non, inquit ille, sed bodie id agamus, dum tempus habemus. Neque, vana praesagium est fuit: sequenti enim die increvit morbus, & ipsa corpi letargo corripita: quo cum singulis perternis aut quaternis horis expiraretur, revocari semper ad se Confessarium, postulabat: quod eundem reconciliari, quae semper libera clarq; utens: idq; fecit quaterve. In hoc ultimo statu me alloquens dixit: Nihil formides, Joannes Baptista: praesentem enim habemus personam, quae nos vult juvare in hora moris. Non possum ego nisi pie credere, personam istam fuisse Deiparam sanctissimam, quae de auxilio suo securum esse iusserat: licet ipse pra humilitate non luseret eam nominare. Invaluit denique tantum sopor letalis, ut numquam ultra expiraretur, quare collata eidem est extrema Unctio, praesentibus multis Religiosis, die 7 Maii & circa horam iv. intrantis octavae reddidit spiritum creatori suo. Fuerat Presul semper devotissimus erga S. Michaelem, cuius pie affectionis ego conficius, dixi non morituro nisi in ipso S. Archangeli festo, quemadmodum & evenit. Principio huius lux infirmitatis die quadam inventa est lampas, quod ante Sanctissimum accensa pendeat in Cathedrali, collapsa in terram: id quod habuit fuit eae mortis praenuntium.

C Intellecta mori illa a eunctorum fuit cum eo doloris sensu, quem merebatur Episcopus, semper creditus non sibi vivere, sed Deo, ante ad honorem Deiparae, splendorem Ecclesiae, commodum spirituale ac temporale proximorum. Testamento manda veras sepeliendum le in ecclesia Virginis Lauretanae, quam (propterea dictum supra est) resuratori fecerat ad extraordinarium Capituli instantiam indulserunt consanguinei, ut in Cathedrali conderetur, iussu Canonico rationibus adversus extremam voluntatem praevaleantibus. Ego tamen, ut aliquatenus facerem dispositioni ipsius satis, ad eadem Lauretanam cor detuli, quod, dum corpus aperiatur, in huius formidini panni violenter consideram: & hanc reposui intra arculam laicam bipartitam, ponens in altero loco fidem subensam talis: reposita: hac autem capsula postea fuit condita post aliare istius sanctae domus Lauretanae. Ad exequias celebrandas fuit

rogatus D. Scipio Paschalis Episcopus Casalensis, qui cum omni promptitudine functionem istam explevit. Orationem funebrem, quae deinde typis mandata prodierat, recitavit Pater Fr. Petrus Martyr Minuti ex Ord. Praedicatorum. Quia vero lapsus mihi vivens dixerat, quod volebat sepeliendo sibi supra pectus postum liberum, quem ultimam composuerat de Iustissae devotionis Mariane; ejus, licet necdum insequi impressi exemplar, unum apertum statim, iuxta desiderium ejus, postquam inra sandapilam, Auctori contumeliam.

B Finitis exequiis depositum est cadaver in sepulchro novo, quod vacuum reperiebatur ante aram Deiparae; quodque effodi fecerat pro eo qui ex particulari affectu illuc voluisset primus sepeliri: & ibidem requiescit etiam nunc, ut supra dictum est. Erat perfectae staturae beneque dispositae, colore vivo, facie tam pulchra, hilaris ac devota, ut rapere animos omnium le intentionem oculis clavis atque modesta, ore frigidenti, barba & erime, cum moriebatur, nonnihil tendentibus ad capitiem. Anno deinde M. C. XCV. sequentia composui Epistaphia; quorum primum collocatum est in Cathedrali Viglebanensi, supra columnam Presbyterii, vicinam organo, ubi versamque capella Virginis maris, alterum supra defuncti sepulchrum cum insignis Oedecalcorum, quae purissimo in marmore excelsi fecit. D. Doctor Raymundus Oedecalicus, ex proximis defuncti consanguineis unus, qui cum vivente semper obervasset, etiam mortuum voluit ea devotissimi affectum testificatione prosequi. Porro cum Taro in fine, scriptiois suae dicit, quod *Multa alia fecit & dicit, quae non sunt scripta in libro hoc*: faciam & ego locum alius, scripto meo ad iustitiam quicquid deinceps competeret de huius S. Antistitis actis; quamvis nullam prestermiserim diligentiam, ad colligendam omnem possibilem notitiam corvendum, ad Dei honorem Virginique sanctissimae: quibus fit laus & gloria per secula seculorum, Amen.

EPITAPHIUM

D. O. M.

Petrus Georgius Oedecalicus, Patrius Novocomenis, Thoma Regis Senatoris filius, Ecclesiae Patris & Familiae Lumbi. Hic utriusque signaturae praesentandis, praesentibus, participandis, litterarum Apostoli, curatissimus, firmi gubernantis, ad Historiam legati, Murenae felicitatis obivit. Episcopus Alexander, postmodum Viglebanensis, a huius extructis ari, scriptis condidit, pique instituit, animo & pietatis in Deum, Deiparam, & sanctis Gloriosa creata monumentis. Pastor & Patri semper vigilans & Pius, inter peritum lacrymans, nunquam sensit lacrymans, cuius oculis divinis utretis cunctis teris obit, nunc M. C. MD. CXX. devoti animi testimonium parentis episcopi I. C. Raymundus Oedecalicus P.

Supra Sepulchrum.

Mariam Virginem, quem vivens Petrus Georgius Episcopus curavit, hic ejus ossa deposita venerantur.

APPENDIX.

De quibusdam memorabilibus ante & post mortem D. Oedecalici.

EX his quae vixit tempore acciderunt, primo referam id quod Canonici Ravellius in suis informationibus narrat, ipsius illius verba, quoniam omni fide mihi lucida videntur, utpote viri perquam familiaris in domo Episcopi. Ita autem scribit. Quodam mane in Episcopum venit mulier, dum Anthes ad Missam se parabat, habens in brachiis filium deformatum variolis atque ipsos oculos, quos aperire nequibat; ita ut potius frustum ossis carnis quam erevatur humana videretur. Petabat illa magna cum infantia aequum abductionis manuum ejus, ante, in medio, & sub finem Missae, pergens eo in sinem vasculum ex argilla Majolicensi. Hanc cum accepisset, quomodo tulisset, nescitur quo instinctu, credi tamen potest quod affectu devotio-

Anis, lavit se oculis, faciem, & corpus infantis: qui continuo aperuit oculos, & ppi; toto reliquo corpore ita melius habere, ut intra paucos dies omnino sanus appareret; & ipse scriptor cum vidit annos jam sedem natum.

Autiga quidam Caesaris Rhod, nepotis ipsius Odescalchi, mulierem impediebatur ab actu conjugalium autem magno concepit de sanctitate Episcopi opinionem, curavit, mediante me, habere aliquid aquae ab ipso benedictae; per ipsam, ut mihi asserbat, liberandum se sperans. Ego, licet non sine difficultate, ipsam ei obtinui, & ille eam bibit, bibendamq; uxori porrexit; ex eoque tempore liberis se eo impedimento fenderunt. Dederunt etiam ex ea bibere eandem filiae suae male habenti; & haec etiam multato statim colore, annis molestiae experta mansit.

Statum a morte Odescalchi, narravit mihi Mater Antonia Maria Ribera, Superior monasterii Akenensis Viglebani, mulier excellentis, non solum nobilitatis, sed etiam spiritus, casum sequentem. Emerat monasterium istud fundum quemdam hortum suo contiguum, quem ea accessione ampliari volebant. Adver-

Bat locum D. Odescalchi, visurus an muri essent aequae alti ac alii quantum requirebat clausura: verum quia prius observat, quam ipsa esset licentia deiciendi murum intermedium, oretus dumtaxat sibi facta, vehementer anxius, eo quod materia inde proveniret valde egeret, dubitavit autem an concessa facultas non expirasset cum concedente: sed nec ele-

Cctus adhuc erat Vicarius Capitularis, ad quem posset recurrere. Ergo ad desinitum se convertens ait: O anima benedicta, quam credere me convenit jam recepisse in coelum; tu, quae tanta cum caritate semper occurrissi necessitatibus monasterii huius; etiam in praesenti perperitae succurre mihi apud Dominum Deum. Haec cum dixisset, abiit ad Missam audiendam, se postea in cellam suam sumptuosa quidam medicinae. Interim misit Vicariam suam ad portam carcerum, posuit in eadem materia; ut praesentis istae adesset neicio cui rei agenda. Quae mox ut eo apulis, percepit haud procul a se iacere lapidem: dumque attenta circumspicit quid eum iecerit, ermine vel eminus comparente, vidit ibidem eisdem murum illum totum, remanente sola porta ubi stabat cum modica parte vicina. Maxima autem consideratione dignum fuit, quod ruina facta sit eam in partem, ubi monasterio erat utilior futura, licet in eam non inclinaret, sed nec inclinari quidem facile posset, uti referebant ipsae Matres.

Subjungam hic aliam Epistolam D. Adarzi, quae mihi significat, quid se praesente acciderit, consideratione minime levi dignum. Haec, inquit, ex scribo Dominum mihi vestigi ut praebam occasionem significandi mihi qualiter valeat (nisi enim ut plene) & quae in statu fuit D. Odescalchi quam scribis. Ut autem majorem cum fervore procedas, volo Tibi referre quid Viglebani acciderit, dum adhuc essem Mediolani. In conventu Cappucinorum Viglebanensium aeger maligni febris tenebatur Frater Circator monasterii laicus, dictus Fr. Augustinus, extra spem vitae; nepote jam amicum Viarum, & mos extremam Unctionem suscepit. Ego, qui boni illi Religiosi haud mediocriter afflicte, ad eum visitandum vii, in festo S. Antonii Patavinus fui vesperam: cumque aliquandiu collocutus essem cum P. Guardiani in hortu, dixi quod cupere infirmum videre. Rogavit ille ut ne irem, quia jam moriebatur. Perfissi nihilominus in proposito, voluimus ascendere, sicut & feci; atque intravi ad Fr. Augustinum, interrogans qui valeret: ipse vero nihil respondebat, & solum fixis oculis me intuebatur. Vides autem cum in summo gradu febris affectu vehementer sitis, fuggi P. Guardianum, ut ei penam adferri jube-

ret. Allata ergo ei est aqua, & exhibita infirmo quantitas etiam ei, ceteri unciarum; quam benedixi dicens: Fr. Augustine, In nomine Dei, & Virginis mariae suae, se D. Odescalchi, bibe hanc aquam. Bibi Frater, & in terminis mihi dixit: Grande obsequium mihi praestitisti. Tum Guardianus pulsum arteriae exploravit, & dixit, multo melius infirmum habere; idem fecerunt dixeruntque P. Vicarius, & P. Infirmary cum alio Patre, qui fuerat in seculo medicus. Paulo post interrogavi infirmum, utrum placeret ipsi rorsus aquam potare. Respondit, Omnino; allataque est media circiter quantitas prioris; ens limititer benedixi, isdem usus verbis. Statim autem atque eam gustavit ager; Jam, inquit, perfractus sum. Iterum ergo P. Guardianus cum supradictis Patribus tentantur pulsum ejus, dixeruntque liberatum esse omni febre. Porro cum secunda vice aquam agro porrigerem, fuggi infirmo Guardianus, promitteret quae primum vice egredereur & conventu, visitare sepulcrum D. Odescalchi, id quod libenter facturum se vovit. Recupera-

Eta sanitas surgens de lecto, rogavit instanti P. Guardianum, liceret sibi spariari foras ad captandam aiam. Negabat primum Guardianus facultatem, dicens, quod promiserat primum iter facere ad sepulcrum D. Odescalchi. Verum tanta fuit postulatantis importunitas, ut ei fecerit potestatem eundem quod vellet cum assignato socio: ivit autem ad ecclesiam a Dominaleptem doloium dictam, modice distantem a monasterio Cappucinorum. Verum cum domum revertiretur, tanti mor eum invaserunt dolores, ut cogeretur recessu in lectum, seque marium diceret. Continuo ad iacentem accurrens P. Guardianus, monuit intelligere quam salubriter ipsi consuloisset, funderis ut prius factum a se viderem compleret; formulamque praevit, quam verbatim subsequens valeat a Deo posulare: & cessaverunt una cum verbis dolores. Proximo autem die processit ad visitandum sepulcrum, atque inde ad me veniens, ille omnia mihi narravit. Jamque i informationes de super confecta habetur, & interrogati medici asseruerunt, impossibile fuisse, ut subito auferretur tota febris: cessaverat enim in instanti, id quod maxima consideratio est dignum. Haec inter teferre tibi volui ad solatium tuum, cum etiam ut Deo gratias reddas, atque ad profectum corporum laborem scribendi Vicam desundi, magis magnificanti: confido enim facturum ad Dei gloriam minime vulgarem ipsius Sancti Episcopi.

Scripta erat haec Epistola Mediolani, die xxi. Augusti mdcclii. additaque erat altera ad ipsum eundem D. Adarzum, Viglebanus scripta, & sic nuntians. Multi hic sunt infirmi, & moriuntur multi: quotidie etiam videntur quasi infinita miracula fieri interveniente D. Odescalco: Canonici autem Crux, casum mihi alias narravit perquam raram. Virum quemdam dicto D. Canonico noxum invaserat febris: cumque ipse Canonici aliquando esset plicarum egressus extra portam Valtis, factus talem homini obviam, interrogavit eum quomodo valeret: cui ille respondit, redire sibi febris omni die. Ergo, inquit Canonici, eas hanc proci hinc ad Dominum nostram de monte Carmeli, fuggi sitque ut recitaret ter Paternoster & ter Ave Maria in honorem sanctissimae Trinitatis, rogando D. Odescalcum, ut sibi impetraret id quod esset ei majori Dei honore & obsequio: Impulit etiam capiti ejus pilulem, quem ipse Canonici ab eodem D. Odescalco acceperat. Quam post die iterum viro praedicto factus obviam, interrogavit quomodo exinde valebat: ille vero respondit, quod ex ea hora quae pilulem illum habuit capiti impulit, numquam redire ad eum febris. Totum vero istud hic retuli, quia cum quod illustri Dominatio sua gratia ea sit intellectus de nostro illo Beato.

DANIELIS
PAPEBROCHII S. J.
CONATUS
CHRONICO-HISTORICUS
ROMANORUM PONTIFICUM,
CUM PRÆVIO AD EUMDEM APPARATU,
DISSERTATIONIBUS ET FIGURIS ÆNEIS VARIE ILLUSTRATUS;

ILLUSTRISSIMO AC REFERENDISSIMO DOMINO

D. LAURENTIO CASONO

SDN INNOCENTII PAPÆ XI.

A Secretariis notis atque Latinis Epistolis & Cardinalium cætui quem confistorialem
appellans Secretario,

Illustrissimi, ac Reverendissimi Domini

AUGUSTINI FAVORITI:

*Viri auctoritate ac gratia & poliori litterarum scientissimi, deque Sanctorum A&is quod
vixit optime meriti,*

CONSOBRINO ET IN OFFICIIS SUCCESSORI,

DANIEL PAPEROCHUS & SOCIETATE JESU,

Illustrissime ac Reverendissime Domine

Is ris alieni nexu, moriente creditore, non solvunt civilia Jura; multo minus
patitur gratitudo, beneficiorum memoriam simul cum vita Benefactoris aboleri:
fortius enim animorum vincula adstringuntur, quam corporum. Quamdiu igitur
in Te, dignissimo Consobrino ac Successore tuo, vivet Augustinus Favoritus, &
quamdiu Casona Familia stabit, manebit mea erga Hanc Tuumque Nomen obli-
gatio: quia ipso commendante eidem insertus jure hospitii, adhuc jacunde æque
ac grater memini caritatis, mihi & P. Henschenio in Domo Tua paterna exhibitæ, cum Roma
in Belgium redituri Hetruriam lustraremus, anno Domini MDCLXI. Sed & Tu vicissim, post Neo-
magensem pro pace conventum regressus ad Urbem, voluisti recordari quantulumque mei obse-
qui, & tibi & Ablegato Sabaudico hac Antuerpiæ præstiti: postea etiam dignanter professus, quod
amplissimis illis meritisque titulis, in quibus Favorito successisti, addi quoque cum desideres,
quo nos ille sibi obstrinxerat, *Petroni*; quasi Te non satis crederes ejus ac aile heredem, nisi scri-
bentes *Sanctorum A&is* etiam tibi eodem nomine haberes obligatos. Primis enim ad me litteris man-
dasti, ut jure hospitii tecum semper agens, *Favoritum in Te adhuc viventem agnoscerem*. Perlectis de-
inde eorum Thefis Libellisque, qui suas origines, mihi non satis probari visas, ægre tulerunt,
& silentii tenendi constantiam identidem obiciunt ut contumeliam, sapienter rescriptisti; *Minime
decere virum gravem, evangelicamque disciplinam in sanctissimo Instituto professum, tam inanibus
trivis disputationibusque distineri, qua conterminis Belgio hæreticis risum excuterent, dum totius Ec-
clesiæ causa agitur, expurgando Sanctorum gesta a fabulis, qua in ea irreperunt priorum temporum
credulitate*. Quanti apud me ponderis fuerit illud Tuum prudentissimum consilium, suffragis Erudi-
torum ex omni ordine ac natione virorum passim confirmatum, qui: is intelliget vel ex hoc præ-
liminari de Pontificibus Romanis Tractatu, animum advertens frequentissimis, quæ in decursu se
offerebant, occasionibus refutandi Librarios obgannientes; si tanti erant faciendi, ut propter eor-
um vitiositates augenda esset Parergis pluribus præfens Lucubratio, etiam absque talibus jam
prolixior. Hanc vero cur Tuz potissimum censuræ subijciam, Tuo inscribam nomini, causam
accipe. Viderat cum adhuc viveret Favoritus & *Maxellus*, operam a me positam in explicanda
Patriarcharum Hierosolymitanorum Chronologica serie, visamque probaverat: cum autem ex
Romanorum Pontificum vetustioribus Catalogis, ante Aprilis ab Henschenio productis & qua-
damtenus illustratis, pridem esset persuasus, circa hos quoque haud parum studii utiliter collocan-
di fuisse, ut Sedis cujusque tempora habeantur accurate definita; indicavit per nostrum P. Pe-
trum Possinum, sibi Romæ familiarem, optare se, ut huc prius Ilyum verterem, quam Patriar-
chatum Alexandrini & Antiocheni pene obliteratam historiam niterer & pulvere fuscitare, sicut
promississe videbar. Rem ergo, Eruditoribus non paucis desperatam, illo hortante aggressus; pos-
quam conatu haud penitendo visus sum eo perduxisse, quo a tenuitate mea adduci posse spem fa-
ciebant multa ineditorum hæcenus monumentorum, propriarumque per annos sedecim observa-
tionum præfida; cui potuissim prius repræsentare perfectam, quam qui suscipiendi operis suasor
præcipuus fuerat? Eodem autem hac quoque ratio accedere poterat, quod ipso in Limine, sive

Appa-

A Apparatu ad hunc Conatum prævio, inducendi erant Favoriti ipsius dilectissimi duo, interque se (dum alteri vita manebat) amantissimi, opinionibus tamen diversissimi, *Henschenius* inquam & *Possinus* prænominati, pro sua cujusque decernentes sententia. *Henschenius* quidem, ex ea quam hic consequi studio mortales possumus ambigua prorsus rerum notitia (jam enim certior, ut confidimus, intueretur veritatem) perfringere natus, ut salutiferæ Crucifixionis annum credere velimus ipsum fuisse, qui *Coss. duobus Geminis* insignitur, & communem Christianorum Æram aenis quinque præverit; *Possinus* vero, in contrarium tendens, pro eadem communi Æra manutendenda, quasi eam omnino deficiat nihil, quo minus iusta sit, qualem totis seculis duodecim credidimus. Neque, duobus istis sic comparatis, formidasset Favoritus invidiam periculosi arbitrii, quo vel defuncti læderetur fama, vel gratia periclitaretur viventis. Non erant illi disceptaturi affectibus, rixosis utique disceptatoribus & oppido molestis, sed meris rationibus; itaque animati comparituri singuli, ut alter alteri optaret victoriam cedere, si salva posset veritate. Quidquid audito utroque Amicus communis iudicavisset, grave accidisset nemini. Ad hæc coningit sæpe, ut in supputatione temporum, præsentis Conatu instituta, fundetur discrimen, repertiendum inter Decretales Bullasque, Pontificiam auctoritatem nomenque ex vero præferentes; & alias complures, sub tanti tituli quamvis eminenti reverentia diu impune toleratas, nunc vero passim apud peritos proscrip-
 ptas a dicendo in historia Ecclesiastica testimonia. Ecquis vero de talibus cognosceret potius, quam
 C cujus proprium munus erat præmeditari epistolæ, ad præcipua mundi Capia ab Apostolico Culmine dirigendas, & Actorum Consistorialium scripto consignare tabulas? Verum quod mentis proposito me decuit præstare, non sic etiam ad effectum deducere licuit, interveniente Favoriti morte: Amicis tanto acerbiori, quanto longius aberat a gradiori ætate, cujus maturitas lenire vulgo solet jacturam decedentium, cum annum vitæ dumtaxat nomum supra quinquagesimum ageret, ipso in flore virilis plenitudinis. Senferunt ergo luxeruntque cum quotquot noverant, seque ei affectibus obligaverant. Sed hos luculentius nemo testatus est, quam præcipuus quoad vitam æstimator virtutis ejus, idemque operis nostri *Mæcenas* munificentissimus, *Celsissimus Princeps Ferdinandus Fursenbergius*, erecto defuncti exuvii & memoriz in Basilica Liberiana Monumento, quod nulli Pontificiorum ibidem monumentorum pretio aut elegancia cederet, cum hujusmodi Epitaphio.

D. O. M.

AUGUSTINO FAVORITO ZARZANENSI,
HUIUS BASILICÆ CANONICO,Qui illustri ingenio, excellenti doctrina,
angusta & Sedis Apostolicæ majestate digna eloquentia,
& imprimis Latinæ orationis copia, nitore ac gravitate;

Carminum etiam gloria

Florentissimis veteris ævi Scriptoris æmulus;

per octo & viginti annos in Palatio claruit.

ALEXANDRO VII. CLEMENTI IX. ET X,
AC INNOCENTIO XI.

ab Epistolis,

atque in Cardinalium Coetu, quem Consistorialem appellant, a Secretis suis;

ab eodem Innocentio,

nunc Ecclesiam sancte & feliciter administrante,

gravissimis negotiis admotus,

curarum molem invicta constantia,

fortitudine, fide, ac integritate

sustinuit;

prisca sanctimonia,

& hominum ac pecuniarum, ceterarumque rerum caducarum contemptu;

& omni Christiana virtute,

maxime vero caritate erga pauperes,

quibus vivus & valens quidquid paucis contento supererat assidue distribuebat,

veras divitias, insontem claritudinem, felicitatem & gloriam

invenit.

FERDINANDUS

Dei & Apostolicæ Sedis gratia

Episcopus Paderbornensis & Monasteriensis,

S. R. I. Princeps, &c. Liber Baro de Fursenberg,

Amico intimo,

cui vivo, propter incredibilem ejus abstinentiam nihil unquam largiri potuit,

mortuo

mortuo cum luctu mœrens hic posuit.

Vixit annos LIX. menses X. dies X.

Obiit anno MDCLXXXII. die XIII. Novembris.

Non licuit Principum optimo, Amicorumque fidelissimo, tamdiu saltem vivere, quoad perfectum opus nuntiaretur: nam & ipsum æque immatura & acerba mors, anno vitæ LVI. nobis sustulit, v. Kalendas Julii, post septimum a Favoriti obitu mensem. Licet Vobis conjunctam utriusque in monumento pulcherrimo memoriam quotidie intueri, spirantemque muto in marmore vici præstantissimi vultum recognoscere; Mihi aliud non suppetit in tanta distantia regionum, quam ut eodem mea dirigam pro defuncto vota; dum meum hunc tenorem Conatum, quem Favorito dicandum destinaveram, ad Te defero, dignissimum ejus Consobrinum, quin etiam in Officiis Successorem; veluti ea ratione qualemcumque gratiam reddere possim Benefactori mortuo, quam venturi malueram exhibere. Etenim nomen dumtaxat videmini commuicasse, non personam; & redidivum in Te habere Favoritum, Romanæ Curiz, nobisque Amicis ejus gratulamur. Attamen, ut cetera similes sis, unum quiddam est in quo (salva utriusque pace) Vos inveniri cupio quam dissimillimos. Annos Ille omnino viginti & octo, in eodem gratiæ & auctoritatis gradu, quatuor ex ordine Romanis Pontificibus adhiit, rara inter Palatinos felicitate, quibus ferme usuvenit cum Dominis mutare fortunam: Tibi vero contingat opto, non modo nullos a mutanda fortuna suscipere timores (quos facile Tua virtus superaret) aut a mutato Domino experiri luctus (quos tali eventu etiam optimus quisque debet assumere) sed uni INNOCENTIO XI. Optimo Maximoque Pontifici, ad tempora etiam productiora, non minus constanti, quam fideli deservire obsequio. Tantum perge, qua corpissi benevolentia, nostra respicere ac fovere studia, honorando in suis Sanctis Deo & Veritati vindicandæ consecrata.

Manuscript.
per Joannem
Gottfr.
Gottfr.

A CLARISSIMO ATQUE EXIMIO DOMINO D.

EMANUELI A SCHELSTRATE.

S. T. D. BIBLIOTHECÆ VATICANÆ PRÆFECTO, etc.

Daniel Papabrockius Societatis Jesu, optimorum studiorum, bene publico ecclesiæ Catholice sustentationem, progressum felitem et fructum copiosum rovet, precatur.

PAtere, Clarissime atque Eximie Domine, ut inter Vaticanæ Bibliothecæ scrinia occupatum Te appellet hæc pars altera Conatus mei Chronico-historici, post priorum centum sexaginta duorum Romanorum Pontificum successionem decursam ante quartum Tomum Maii, in limine quinti principium sumens a Gelasio II. Non ut Te doceat aliquid, quod vel nescias, vel ex coarctatis eam in rem manuscriptis scire melius nequeas: sed ut ibi sub oculis Tuis versetur aliquando, ubi defectus ejus notare commodius possis, & ex monumentis ad manus tuas identidem recurrentibus supplere facilius. Hanc mihi fiduciam dat amicitia nostra, in communi patria interque communia studia firmiter coalita, antequam Te Romam evocaret S. D. N. Innocentius PP. XI. modis omnibus observanda voluntas; eruditionis Tuz fama, & Eminentissimorum Patronorum judicio, ac denique scientia propria moti, ad Bibliothecæ, toto orbe sacratissimæ atque instructissimæ, Præfecturam conferendam in Te, non minus inde profecturum ad elucubrationes proprias, quam colaturum ad conatus alienos. Licuit hoc mihi jam nunc aliquoties feliciter experiri: vita autem utriusque comite, licebit porro in vasto nostro de Actis Sanctorum opere frequentius ostentare beneficia, quæ propensam Tuam ergo omne bonorum studiorum genus humanitatem rebus magis testentur quam verbis. Plura dicerem, præclarosque ingenii Tui fetus, & quid ex iis profecerim ipse commemorarem: sed laudes, quas mereri maximas satis habes, audire cum nolis, parcam modestiæ Tuz; tantumque rogabo, ut pergas facere, quod facis impense, fovens atque adjuvans studia nostra, illustrandis Sanctorum, uti cœpimus, Actis nonnihil conferentia ad explanationem Historiæ Ecclesiasticæ antiquioris recentiorisque, cui tantum luminis ipse attulisti; eo majus nihilominus de Tua diligentia sperare nos jubens, quo instructiorem ad abdita quæque indaganda Te facit Præfectura istæ; quam ut diutissime geras, non mei unius, sed Eruditorum ubique omnium commune est votum.

(2) P R Æ F A T I O

AD REVERENDUM ADM. AC NOBILISSIMUM DOMINUM

D. CLAUDIUM CASTELLANUM

CANONICUM S. MARIE PARISIENSIS,

De horum Paralipomenorum occasione & usu.

Adm. Rev. ac Nobiliss. Domine.

L Oanni Bollando nostro, & Mazæiro, vasti sui operis primitias edituro in lucem, cum Abbate Lætiens, cui se plurimum ea tota in re debere agnoscebat, sic con-
 venerat: ut cum is nullos sibi libros dicari vellet, de iis tamen quæ esset in exor-
 dio monendus Lector, cum ipso pateretur loqui se, ita modestæ ejus parcitu-
 rum, ac paritarum voluntati, ut tamen satisfaciens necessitati, non omnino videretur oblitus gratitudinis, debuit pro acceptis beneficiis. Eo exemplo etiam
 placet agere Tecum, qui malles soli Deo Sanctisque probare singularem in toto opere nostro le-
 gendo ac relegendo diligentiam, & in defectibus notandis sinceritatem; multum enim ad rem com-
 munem faciet, si alii quamplures eamdem nobis operam navare persuadeantur, commemoratione
 auxilii a Te impensis. Permite igitur, ut de hisce, quorum suavitatem præcipuum tibi habeo, Pa-
 ralipomenis, lucubrationi meæ priori addendis, & novæ, si quando fiat, editioni servituris, To-
 tum præloquar, & quæ Lectorem scire convenit paucis dicam.

Præmiserat Tomo I. Aprilis Catalogos Romanorum Pontificum Antiquiores duos Godefridus
 Henschenius p. m. Magister meus, nonnullisque Annotationibus ac dissertationibus illustraverat.
 Ad hos, atque ad fundatam in his Chronologiæ melloris rationem, cum fuisset rogatus aptare la-
 borem unius ex nostris, eo fine, ut eorundem Pontificum defensionem, contra hæreticorum ca-
 lumnias suscepam, historico quodammodo filo posset aptius continuare; tam multa mihi occurre-
 rant nova, aliisque haud animadversa hæctenus, non tantum primis quinque sæculis (ultra quæ
 Catalogi isti vix pertinebant) sed etiam sequentibus aliis; ut visum Henschenio eidem fuerit, ex
 ejusmodi animadversionibus in unum collectis præse Tractatum conscribi, alicui ex post edendis To-
 mis Sanctorum Maji haud inepte præfigendum. Hoc dum inter præli quotidianas occupationes sub-
 inde incipio, atque interpolatis vicibus perficio lentius, alio multiplici magisque urgenti studi-
 o distractus, novis subinde accessionibus ita per decennium crevit opus, ut nec bipartitum quidem
 commodè posset aliis Tomis conjungi; pluribusque placeret ipsum seorsim colligi in Volumen u-
 num; quod, auctum novis præliminaribus, ac dedicatoriis; & septem Tomorum, in quos men-
 sis iste dividebatur amplitudini respondens; PROPTER MAJOREM diceretur. Ita futurum videbatur,
 ut illud vendi posset, etiam seorsim, sub proprio suo nomine CONATUS AD PONTIFICIAM CHRO-
 NOLOGIAM. Dixi CONATUS; nec enim plus audebam promittere, ex iisque identidem addenda,
 mutanda, corrigenda occurrerunt satis intelligens, nihilo pauciora postmodum occurrura mihi
 aliisque, quæ addita, mutata, correctæ vellem. Nec fessellit præfatio talis. Siquidem sub ipso
 progressu impressionis, sæpius interrupit, Appendicem plusquam uni faciendæ materia sese obtulit,
 quam conveniret (si aliquando opus recudatur) loco & ordine commodiori digerere. Postquam ve-
 ro, absolutis qui restabant duobus Tomis Maji, vacavit ipsos septem Tomos recognoscere, eorum-
 que defectus communi post ultimum Appendicem supplere; licuit etiam de perficiendo jam edito Co-
 nato cogitare.

Hoc porro ut maturius facerem, quam animo antea constitueram, suadebat extraneorum quo-
 rundam Typographorum mihi nuntiata propensio, ad editionem alteram, etiam inconsulto me,
 curandam. Equidem prohibere neminem possum, ab eo quod publici juris jam est in rem suam
 vertendo: quod tamen fas & æquum est, oro, ut si quis facere istud velit; nolit eo quo accipit or-
 dine simpliciter procedere, & Appendices ad finem dare, ubi eas nunc reperit (quod quid aliud
 esset, quam frustrare Lectorem commodo, per hæc Paralipomena sibi opere præparato? sed se-
 quatur instructionem nunc præscribendam, ut novum quodammodo opus videri possit, priori accu-
 ratius atque perfectius. Id ut facilius etiam sit, nec per plura folia discurrere correctorem sit opus,
 breviculas omnes animadversiones correctionesque priores iterare hoc loco non gravabor, & quæ
 prolixiora fuerint, eo saltem ordine indicare quo erunt assumenda.

Quod Apparatum prævium spectat, is, non nisi post totum Conatum prælo egressum, designa-
 tus fuit; partim in eorum gratiam, quibus aut scilicet aut voluntas deesset ipsa Acta Sanctorum
 ejusmodi, ubi pleræque ejus partes requirendæ essent, partim ex voluntate Bibliopolæ, suis typis
 ac sum-

D
 2) Prefatio
 Paralipomenorum
 ad eum

ac sumptibus impressionem curantis, optantisque singularem illum Tomum aliis simul prodeuntibus mole parem videri. Apparatus hujus partes sunt duæ: Posterior, Aprilis non habentibus nec habituris omnino necessaria, continet Henichenianos antiquos Catalogos, qui quatenus Pontificum vetustiorum seriem explicant, secuturo Conatus pro fundamento sunt, ac proinde ratione nulla præteriri possunt in propria ac singulari editione. Partem priorem, eamque majorem, conficiunt Exercitationes Henichenianæ ac meæ, nec non R. P. Petri Possini Epistolæ, quibus explicantur præcipua Dominicæ Genealogiæ atque Chronologiæ capita: sine quibus cum possit haberi Pontificum successio suis omnibus numeris absoluta, dubitabit forsitan aliquis, utrum conveniat iisdem recudendis augere molem libri, saturi per se omnino iusti. Itaque in alterutrum eventum placet materiam præparare, tam eam quæ adesse debet, quam quæ potest abesse: ut qui hæc Paralipomena nunc ement cum Actis, vel Chronologiam seorsim jam habent, nihil desiderent alterutris addendum.

Jam vero, uti liberum unicuique fuit, Imagines Pontificum, de quibus in Præfatione ad Partem I. Conatus mei ago, emere vel dimittere; ita magis etiam liberum erit opus hoc retuturo, adhibere vel non adhibere easdem. Et hoc postremum, meo quidem iudicio, consultius foret; ut quid enim eo ornatu non necessario aggravabitur pretium libri, satis per se grande, propter aliarum iconum magis utilium multitudinem, etiam Paralipomenis hæc augendam? Denique rogatum Lectorem velim, ut interpunctionum, a typothetis, etiam post admonitionem incuriosis, conturbatarum aut inepte transpositarum menda, quæ oculus, attentus ad sensum, facile observabit, benigne excuset & corrigat etiam; præsertim in ordine ad editionem aliam: pro qua ne nimis videretur anxius, nihilque tunc futuris Correctoribus fidere, omisis illa hic annotare sigillatim.

Conatus porro ipse Apparatum subsequens, hac vice trifariam dividendus notabitur, ut cum Paralipomena, nunc danda, suis singula aptabuntur locis, appareat æqualis fere partitio operis. In hac etiam partitione apparebit Dissertationum numerus auctus plus quam in duplum, ut nunc quadraginta novem habeantur, ubi viginti tres dumtaxat censebantur antea. Non ideo tamen existimet lector, tantundem novæ materiæ per hæc Paralipomena accessisse. Etenim Dissertationum nunc appellatarum plures, titulo dumtaxat novæ sunt, reapse autem implicabantur Commentariis Chronologicis eorum, ad quos spectabant, Pontificatum; a quibus omnes placuit eadem nunc ratione abjungere, quæ ab illis abjunctæ fuerant priores viginti tres: quemadmodum declarabit mox subiiciendus Index Materialium, ad prius editum Indicem collatus. Eo autem servient Dissertationes istæ, ut in Pontificatum spatium, per annorum, dierum, ac mensum calculos scrupulosius subducendis, lassatus Lectoris animus, ad illarum curiosam novitatem aliquantum respiceret, siquæ minori cum fastidio ad ulteriora progrediatur.

Præterea ad operis totius faciliorem usum, in calce horum Prolegomenorum ponetur Index Alphabeticus rerum memorabilium, omnibus Partibus communis, secundum explicationem notularum ipsi præfigendam, ut de eo præfari nihil hic opus sit. Talis Index non potuit priori editioni aptari, moram tunc nullam ferentibus ultra prælis. Si quid post hæc vel nobis ultro occurrerit, vel alio suggerente didicerimus, etiam post horum Paralipomenorum editionem, id ut similiter inferi loco suo possit, optarem novam Editionem præfari a nemine nobis non præmonitis; tantum enim abest ut illam impeditam velimus, quod potius pro viribus eandem juvare intendamus.

CONATUS CHRONICO- HISTORICUS DANIELIS PAPEBROCHII

Ad Universam seriem Romanorum Pontificum, cum
prævio ad eundem Apparatu.

PRÆFATIO.

De hujus tractationis occasione ac scopo, servanda Baronio reverentia, & quorundam
jurgii silentio prætereundum.

Um sub annum seculi 17. currentis
septuagesimum tertium, Prælimi-
narem suam ante Aſſa Sanctorum
mensis Aprilis Diatribam ad veter-
es Pontificum Romanorum Cata-
logos, recognoscendum præloque
opandam, mihi tradere præcepit.
Magister meus R. P. Godefridus

Henschenius: Accipe, inquit, Testamentum hoc
meum, quod tibi tuisque post me adiutoribus socie-
tatem præbeat de Romanis Pontificibus, ut qui ante
seculum fecimus videri, certius expediri quoque statu-
di, quo quisque tempore sedere capere deservique, sub-
sidi antiquarum Catalogorum, quos pœcis visis, &
mini vix dignè assumis, hoc me, extrema testasse,
opera tibi tradidit illustratas. Accipere, & tanta tamque
diuturna in sacra historia experientia vix commenda-
tum munusculum, velut talentum, non datum, sed
credidum, & fidei mea commissum. Oculis autem in
id semper sui vixisse intuearis, ut ejus nomen mihi ali-
quo expeditorum reddideris, utque ita, quæ illi inde-
bita reliquerat plurima, determinarem accuratius, in
versisq; literis singularem Epocha ducendo etiam mira-
culum ac diuturnum numerum, & quæ cuique Natalis dies
primus in Cathedra, quæ Francus extremusque dies
fuerit.

Rebar equidem, semel periculum posito tam bone
Pontificie Chronologie fundamentis, posse & antiquas
ejus ruitus maximè non magis repelleri, & ipsas co-
arguentari cum succedentium seculorum serie, quam in
Annalibus Baronianis florere solitas, neque novæ
vix egeret sustinentiam. Sed utrobique præceptis
opinionis solsum me tuos primùm exoriri, cum aliquo
usque progressu in opere, eorum me videri volui ut
caput, utroque relegere, plus una vice; propter
nova que interdum se offerrent rerum temporumque er-
roris, acque Henschenio utque mihi prout animadver-
sa. Quæ dum exploro, & crebro ad opus applicitor
fidelitatis ergoquis, aptius refragere identidem quid-
quid absque mihi, velut absque amissi vixit consuevit.
Res enim Chronologica se fieri se habere, sicut
omne, quarum si annuum novum introit, prænotat
etiam & quandoque amari commutari necesse est; ac
sepe, propter unum alterumve diem, deservit atque
dantur, longum prout sequens quoque seriem re-
ducere ad eam. Ad ultimum deinde progrediam se-
cula, ubi prout mihi promittam omne, propter or-
dinem Annalium ecclesiasticarum Conciliorum prægre-
ssum diligenter, deprehendi majorem momenti rebus
Trogium Meum.

historiis quoque ita fieri imperiam ab eis operam totam, ut,
quævis istis etiam multa optime solidoque constituta
haberetur ad Chronologiam pertinentia, sicuti tamen
illis ordinanda instrumenta idonea defuerant, ex
hanc admodum solite perquisiverit Auctor; de in-
gressu autem plurimum contentos simpliciter statu-
isse, quæ vel apud libri Pontificatus scripturam (Da-
masum multi errando crediderunt) vel apud Anas-
tasia Bibliothecarium reperiret; sicuti, quam ex
commode barones inter se, vel potius desperari repone-
rent, eorum agnos erroris corrigendi, vel ad concen-
dum revocandi digna nimium testimonia.

Hæc vero, quod ex Diatriba Henscheniana nullo
jam imperium, certius quædam clarissime agere, fieri
scilicet æquum posse, ut hanc historiam Ecclesiasticam
partem perit ad aet aliquo, quæ ubique fieri subduci-
ret alicuius in Baronianis decessus; quod ingenuis Scri-
ptoris plane rationi merito vix haberebatur ut tolerabile
videretur, verborum æquum. Memoriam etiam Jo-
annis nostri Deckerii Felicitationem fere Theobertum,
de anno etiam ac mortis Domini, Greci edidit anno
1605. usque adeo displicuisse nostræ tunc Secretarii Ge-
nerali Præpositi R. P. Caudie Agnitione, quod de il-
lis longe aliter quam Baronius floruerit, ut nec ipse,
nec qui successit ei Maximus Varsileus post se non
in lucem vixit tunc crudelitatem ejusdem Auctoris de
eodem argumenta Tenes Theologorum maximæ &
Chronologiarum Dissertationum, in Christi Theo-
theopie Natalem, seu de primario ac poliori divine ac
humane Chronographia vincula, idem quoque etiam hodie
apud nos duraverunt. Quamvis autem multis post hæc
Dionysius Petavio in Gallia, in Belgio Jacobus Tir-
nus & Egidius Barberius, ex disciplina Deckerii suc-
cessu permissi sint quoque in apertis Chronologum E-
vangelicam ordinare; saltem id est, cum jam inter
Eruditos satis ubique conveniret de insufficiens Baro-
nianæ sententia. Non idem adhuc evenerat successus
Pontifici ubi ex tradita, & delictis illi quæ dixi vi-
ri vix ausi fuerant tam delibere. Quæ autem etiam
maximè servasse videtur Diatriba Henscheniana,
cum ultra meditationem sexti seculi se non raterent,
cum audire fere Catalogum veterum conspectum præberet;
utrumque cum planè excepto etiam Roma fuerit, non
tamen sicutum me reddere poterat, æque solitari id-
em cessant, per omnes partem duodecim scriptoris
illustrissimæ Tenes circulatorum sententiam. Hæc
ergo omni animi, nec satis poterat apud me ipsum
constituisse, expeditorum vel ea pia prescripti, vel pro-
dulo ad finem in lucem existeret, donec R. P. Petrus

A

Fol-

A Postquam, Societatis vestrae post Orlandinum atque Jacobinum Historiographus, vir ab omni genere eruditione Romano Urbis inter postumissimos, eruditus sollicitudine istiusmodi, & exploratis doctissimi virorum sententiis, meum per epistulas non uno tempore, commemoravi quid cum praecipua doctrina basinibus hoc fopere transisset: quorum epistolatum unum alterumque specimen hic quoque non liceat exhibere.

in Antiqua
Caeli
Bibliot.
diff.
manus.

4 Residebatur ille Tuscani per annum annis 1678. cum meas forte acciperet excoarctatus, quo minus sciderit id aeger quod posse videbat; quando eadem appetit perierit, acris captandi consa, Illustriss. Michael Angelus Riccius, tum quidem Confessor Congregationis S. Officii, Rituum, & Indulgentiarum, Secretariusque Congregationis de Indulgentiis, atque Pontifici estimatus imprimis, super vero ab Innocentio Papa XI. sacro Cardinalium adscripti Collegii, sed eo in gradu, quem iurissimam suspensat, non deo suspectus. Hunc conveniens Postumum, cum meo nomine ageret gratias, pro veteri monumentis ad Albi Sanctorum inservenda alia communicatis; & si quidem alia reperisset diceret, ipsi tradenda cum simul Romam rediret.

Id manus
Romae
dicitur
quodam

B commendandum progressus, cum multa per honorifica congereret, & eundem, inquit Postumum, etiam probas, quod Patres, dum Vitis Sanctorum illustrant, plerumque profuerunt aliqua historice emendanda accommodata? Ut de ceteris taceam, circa obitus ingressusque Pontificum multa illi annotant, haud parum ab haecenus creditis diversa, qualium specimen hic videris in quadam ad Apulem Praefatione: habereque ipsos auctores longe plura ipsi generis, adeoque posse conscribere integrum ad hunc diem Pontificum Catalogum, cum veris & bene probatis decessionis successuque cuiusque eorum Epochis, sed retardata in tali opere vulgandum, metu ne quodam offendat crebriora Baroni sententia diffisio. Ille vero ad ea: Atque vana quidem, meo iudicio, & nihil nisi panice formido talis est. Satis illi saepe testis sunt, quanti Baronium facias, nec iussa unquam illi oborietur suspicio, invadere ipsos illius gloriae: quin & proficere quae ipsum fugerit, imitari potius sit diligentiam illius & votis obsecundare, quam illa ex parte debere ipsi a cunctis reverentiae deesse. Audeam igitur, me quidem auctore, & quicquid collectum habent ejusmodi argumenti quamprimum in lucem publicam effundam; magnam mihi ab Eruditis gratiam, sine admixtione ullius aequalitatis pias invicem.

Idem
vires
D. Jo. Luc.
manus.

3 Hic abique ex tali tantoque viro auditis Antuerpiaeque perfringit, in Urbem Postumum rediit; ubi cum eo convenit D. Joannes Lucius, editus de Regno Dalmatiae atque Croatiae libris attingensque spectantibus monumentis celebris, vixit jam senilis etiam ipse. Qui cum causa consulendi Henricum de sua quadam conspecta scriptura aliquod obstitisset, quod nobis destinaret; Venerandus ille Senex, inquit idem Postumum, & assidua cum Eruditis Urbis conversatione sensu publici apprimis conficiis, extraxit mecum sermone tam ardeat incubuit, ut quae nova lumina circa obitus successusque Pontificum Romanorum monumentis non antea visis haurissem, quamprimum edere: ut sibi videri diceret, ad id vos officium quodcumque & conscientiae obligatione cogi. Cumque metum qui vos moraretur exponerem, deiebat terram esse panicem, modo id fiat cum congrua significatione venerationis erga Baroni memoriam. Respondit ego; Iste auctor praedictorum successu, opinio feni vestro Henriciano conatus domantem probari posse, quasnam proprias ad praesentem Major mea nulla inieceretur. Quod ipsum in notissimum eadem rursus suadendi trahens jam saepe dixit Postumum, praestitit Decembris capis amico curiositate interrogare, sequid splendidi

plausibilisque argumenti Praefationum loco, paratum D habueram in Tomo Maii singulis, ut scilicet in Martio atque Aprili; & digitum in id quod caput ibi intrinsecus, Vidio, inquit, in limite Aprilis vestri maris idem Brundam magnifice Pectus speciosa Majore vestre. Extat ibi delibata in chronologia Romanorum Pontificum, & monumentis serius reperta emendatae: delibata; itaque, & speciosa quasi merum. Nam praecipua scribentis opera confutur tribus Excoarctationibus, percurritis quidem, sed parum admodum ad veram scilicet successuque Pontificum successibus, utramlibet tandem in partem desinuntur ipsosque illis & horribilibus obsequi difficultatibus quaestiones, de anno nascentis ac morientis Christi. At Pontificum vel incunatum vel definitum verba Epochae, certioribus & notandum visis ad indubitabilia monumenta testimonium aut indicio desinit, res essent quae Summatim (qui sere primas solum paginas nuncupatorum sibi voluminum legere solent, intima non cognoscunt, curis negotiisque prohibiti) in Prolegomenis peribentem decurrerent, quam Eruditi cupide scrutantur, quam omnes avido spectant. Ergo quod poetris, ne gravemini promare, integram plenamque illustrationem historiam Pontificum, a mensis quibus sciat in numeris repurgamus.

alio addit
officia
per
manus.

6 At enim periculum est, ne, Roma peractum, multos offendat crebra, nec evitabilia hoc agentibus, diffisio a sententia Baroni. Hoc metuatur, & necia re nec in hominum opinionem talis formidinis umbra illa rebus? Quis non videt nullam esse culpam Eminentissimi Historici ecclesiastici Paris, non vidisse, quod nondum exstaret ab ipso vivente, monumenta? Quod scilicet spectat Baroni degenium, scripti alius quod Illustriss. Michael Angelus Riccius, quod D. Joannes Lucius mihi de hoc dixerint, non ex sua ipsorum solem, sed & omnium qui hic de qua B. radiorum, quibus fuit familiarissimus, Iententia. Patrum Oratori Romani, inter quos vixit ipsi quaeque dispositus metis. Id heri mihi diserte confirmavit R. P. Leander Coloredus, cui novissime Congregatio sua partes imposuit provehenda ulterius continuationis Baronium, post Odoicum & Musagium. Equidem arbitror adeo non illa re maculandum Baroni memoriam, ut potius expendum eius causis volentibus sit, si quid ei deficiat postea reperiunt, non ab haecenis vel aliter infans insulubunde obstruat (quod si vobis omittatur, fiet) sed a benevolis & impense faventibus, cum ejus delatione ex laudum predicatione, produci.

alio addit
officia
per
manus.

7 Ita tunc quidem insidias Postumum, sed Henricum, jam seve oligenatus, cum intelligens eorum quae postulabantur nihil ita paratum habere a me, ut capis perficiendis limandisque quantum necesse erat & non requireretur addere multum in tempore studijque, ut deo non esset invidiosus, necesse ad aures quidem alterius admittere vellet formam de me, quae supra vires gravandum me crederet, si emendare impropositum tum vel maxime serventi inveniunt, & simul supplevisse tum ut intelligasque verum ultimumque totumque Actus occupatus, eo in super onere gravatur, mixto per aeternam jam parum admodum posse succedere; quodque ubi bene sustineretur, requirere iudicabat hominem tantum, & quidem non novum. Cum autem non deservant fieri posse, ut ante obitum suum videret totum suum Maii tum ad solutum a praesentibus, si modum id ego curarem; tum ut mandatum deponeret & manibus Testamentum ipsum, amicus mensi Junio referendandum, ante ejus me Tomos (non enim plures forent apponendi, licet ad seu excoarctaret Major) dividi ille perquam ipse posset, & sicut totidem Propylaea constitueret.

alio addit
officia
per
manus.

A 8 Interim amici, praefertim Parisiis suadentibus, emissam lucem esse *Mani* perit prima, sane perquam feliciter. Vix enim effugerat mensis unus ab editione, ac celebrata totius aevi ac typographi visibus, (etiam cum amplissime dicitur 17 qui ad quinque priores dies additis tertium *Tomum* saltem erat parum secundo ex primo) cum hominem, alias adhuc vixitum incensum autumno anni 1630. paralyticis corripuit postteritibus, & simul aperuit quomodo utile fuerit dimidi *Mani* emittendi consilium. Facillim parva eadem ea causa fuit, ut nec illis quibus superius undecim mensibus, nec etiam altero dimidia anno duduci commode ad praelum poneretur porce secunda *Mani*, cui restabant etiamnum perficienda prolixiora plerique, et Graeco & aliis linguis non Latinis, Asia. Ut autem istud absolutum mature resumeretur impresse, videbatur omnino non posse absolvi per aestatem anni 83, sicut fuerat cogitatum, adeo multa ac spinosa Typographi superaverant impedimenta, quae cum cogerent properare lentius. Licet per has quasi inducias cogitare de audacibus iterum eorum praestibus, qui Pontificum Chronologia postalabant quatuordecim, nisi fecisse se profectus Eruditissimus Pater Antenuus Fagi, Ordinis Minorum Conventualium in Provincia antebac Provincialis, in Prolegom. volum. 3. ante Dissertationem suam Hypothesin, quam bis jam paulo paratius accepit, anno 1634. Lugduni editam. Ergo deus cum in manus jumpit, ac propter obliata noviter, ut dixi, ceteris quaedam, totum ac caput reclusus negotium, ad hanc quam videt molem operis adduxit, per limina posteriorum trium *Tomorum* *Mani* dividendum, nisi hoc etiam amici diffinissent. & simul totum legere ante unum eorum malavissent. Hoc ergo consilio capta impressio fuit: sed non multum promotus erat, cum apparuit necessitas dividendi alteram partem *Mani* in totos quatuor, simulque constituit, Consuetum istum granditorem foretiam, quam in in natus totum limine totum stare possit, redigendum de ea partem de consilium, non tam commodum, quam necessarium, si cum ipse illis conspiceret tota deceret, quomodoque totum cognitionem fuerit. Divisum itaque impressio fuit generis per operis, eodem quo Asia impendebatur tempore: utriusque autem iam lucem spectantibus, alia alia quo se ingesserant rationes, quae suaverant, ex duabus nimis commode distractis partibus, & novallus Prolegomenis quo addi possent, atque a sensum emptoris exigenda videbatur, titulum Apparatus praevii latuit, unum flagellare volumus cingere, quod Asia Sanctorum additum, haberet titulum Propylaei Majalis; secundum vero summum, appellaretur, id quod proprie erat, Consuetus Chronico-historicus ad Catalogum Romanorum Pontificum, sive, Chronologia Pontificia. Primum autem huius insubrietatem occasionem esse qui vult, legat dicenda ad Commentarium de LXXIX. Pontifice Adornato; illa enim huius loci non est.

B antebac Provincialis, in Prolegom. volum. 3. ante Dissertationem suam Hypothesin, quam bis jam paulo paratius accepit, anno 1634. Lugduni editam. Ergo deus cum in manus jumpit, ac propter obliata noviter, ut dixi, ceteris quaedam, totum ac caput reclusus negotium, ad hanc quam videt molem operis adduxit, per limina posteriorum trium *Tomorum* *Mani* dividendum, nisi hoc etiam amici diffinissent. & simul totum legere ante unum eorum malavissent. Hoc ergo consilio capta impressio fuit: sed non multum promotus erat, cum apparuit necessitas dividendi alteram partem *Mani* in totos quatuor, simulque constituit, Consuetum istum granditorem foretiam, quam in in natus totum limine totum stare possit, redigendum de ea partem de consilium, non tam commodum, quam necessarium, si cum ipse illis conspiceret tota deceret, quomodoque totum cognitionem fuerit. Divisum itaque impressio fuit generis per operis, eodem quo Asia impendebatur tempore: utriusque autem iam lucem spectantibus, alia alia quo se ingesserant rationes, quae suaverant, ex duabus nimis commode distractis partibus, & novallus Prolegomenis quo addi possent, atque a sensum emptoris exigenda videbatur, titulum Apparatus praevii latuit, unum flagellare volumus cingere, quod Asia Sanctorum additum, haberet titulum Propylaei Majalis; secundum vero summum, appellaretur, id quod proprie erat, Consuetus Chronico-historicus ad Catalogum Romanorum Pontificum, sive, Chronologia Pontificia. Primum autem huius insubrietatem occasionem esse qui vult, legat dicenda ad Commentarium de LXXIX. Pontifice Adornato; illa enim huius loci non est.

C Ceterum libens fateor, quod illud ne unum quidem commiserat luci fuerit, si non P. Franciscus Baerius, a Martin P. Hoffebanus adjuvante mihi Socius, dum Consuetum Joannemq. P. Danieli Cardono iussellum ad tempus, Roma detinent Theologiae studio, suscepisset in se comas & singulas auctorum, dicunt, ac maxime numeros, litterarum item Dominicanarum, ac Paschali circularum oblatitantes, idemdem recurrentes, revocare ad servitium diligens & accuratum; si ne quo sperare humanitas non poterat, quod ceteros calamus aut memoria fallens non subinde peccaret aliquis, aliam aut in locis mihi alteros errores nunc corrigere. Quamcumque enim se gratum sperare me subebat homines cordati & eruditi, videbam tantum, nihil minus quam accidisse illis testator Baerius in Appendice ad *Tomum* X. aliam mihi paratos esse non solum monitores (qui tamquam maligni benefactores celantes mihi ostes, sed etiam alios, qui (ut ait Asia) Propylaeum *Mani*.

scriptos adversariorum loco constituit, dum nostra D intento animo carpunt, &c. Nam quomodo nos alius erroris poterant, qui etiam munda manifeste typographica (sive quibus liber nullus editus, quatuordecimque vigilantium correctionis impendit) tamquam mala sua mentis argumenta exagant? Enitendi namque alterum exemplum intemperantius illius devocavit.

10 In Appendice ad primum *Tomum* *Mani* reperitur annus 1534. male compositus cum rebus gestis circa Augustanum in Lusitania conventum, a Caenosis Regularibus ad Pradicatorum translatum, Commendatum loci tenente D. Emanuele de Sausa, regnum administrante D. Catharina pro nepote Sebastiano, Provincialatum vero suorum gerente Pater. P. Ludovico Granassensi. Singula nemina testentur, in historia saculi superioris non omnino rudem, moerore poterant, in anni numero sphalma esse typographicum, atque per G. substantivum D. fuit totum cum curvillari laboris, & vultus cum semel ante agere, ac quare, quomodo filius fuerit ante patrem, & octo Dominica non ante S. Domitium. S. Prochiri, namq. an 70. Dispositis Christi, Cuius apud Copcos, notatus in margine fuerat ad tam Appendicem, quod de ipse est *Tomus* 1. Apud pag. 910. Contrigit ut post ultimam a nos scilicet ejusdem solis recognitionem, jubente Henslerio ponetur ad Appendicem peccandem linea parca, quatum causa si sequatur omnia loco meta novitil sunt, sic etiam moveri metis debebat, quae totum respondens marginalis synopsi: meta autem per secundam typographica non est: & sic verba illa, Cuius apud Copcos, spectantis ad S. Prochiram, inveniantur unum appposita loco quicum nullum habent connectionem. Hoc primo intuitu notare quivis non cecit poterat, & tantum dimittens oculis videre paulo inferius locum quo illa spectabant. Sed oculis passis nulla habet. Unus quidem verum quod dicit, satis & abunde habere se credidit, quo angustus Elencum errorum & fallitatum Papebrochii (mirare reliquis scriptoris modestiam) & quoniam volebat dictam interpretari ad sui consuetudinem ejusdem Sauti, totum quidem pagina illa usque, sed tam in procedente nominis, An non licet inquit, inquit, An illi loco habet? Infamia Copci colebant idola, canam, scilicet, &c. an hoc vult? Sic autem temere jallum semel contritum, non in aliorum nibilo moderatorem libeller transiit paginasque implevit. Quid igitur, si S. Petrum cultum habere apud Romanos dicam, scilicet in iduere, quia tempus Romani, adhuc gentiles, infamia Bacchi ac Venus idola colebant? Commiserationem ista, non irasundum domus sensato moveant; sequatur ut praelaudum Baronius ante supra loco consilium prudens; convertamus in nostrum lucrum aliena dispendia, & si quid vane obiectum, confutemus; si quid offendat erratum, corrigamus; si quid obicium, elucidemus; insuper & si quid addendum deventer in manus, pariet adjiciamus.

11 Fuit hoc a nobis (nisi alius magis proprius locus citans aliqui retro laudam suadens) in epistole totius semeliter primi Supplemento, quod post unum absolutum paratum. Invenit revocatur ad Baronium, & quod ante 1. *Tomum* 1. Martii in Vita Balladei unum 41. scriptis, bis iterum dico: Fidenter sapes, sed semper reverenter, a sententia magni illius Auctoris recedimus, idque ubique alia ipsius nota vel injuria factum accepi volumus. Fateum enim fieri posse, ut magis aliusque pignoris humeris infidens quatuordecim pumilus, precipitatus longius aliquando, & quo ipsius latent intucatur, idque nunc etiam fieri facilius, propter hoc antiquorum monumentorum nullia, partem a nobis recens inventa collectaque, partem ab aliis in lucem eruta, postquam Baronius desit Ecclesiasticam historiam per Aunales digerere, & quae ille se videre potuisse, rectius utique certiusque judicasset. Etenim lapsissime

A accidit, ut in historiis aliqua sua questione facti occurrant nodi quidam diu inexplicabiles, qui eruditorum aliquo veteri testimonio facillime posita resolvantur. Quod cum Catholicis ac Religiosis scriptoribus verendum faciat, ipsi quoque quos sic refutant honor fuisse innotet, & heterodoxis occasio tollitur seipsum tumide extollendi, velut super alienorum errorum a se factas ruinas, si quod Chronologicum opus deprehen-
derent. Sic ego ante annum 1661. sic utrum hodie intelli-
gi vel nomen Baronii infertur, velis viri aucto-
ritas majoris, nec unquam sine honoris praesensione nomi-
nandi, ut si ad officiationis superfluitate placulum bo-
berat, necessitas veritatis, praemonito semel (ut hic
facimus) Litteris; per quem deinceps nobis licet sit
simpliciter in decursu appellare Baroniū, sic ut nomen
se laudat sit, etiam istis ubi corrigatur, cogitando
semper quod, ut ait ipse, Nihil cum oritur statim per-
ileum est, neque in longa ac perdifficili via illato
semper pede conceditur incedere. Nāquam autem ei
referunt ostendere sapient, quem in Pontificum succe-
ssiones ordinandi.

sanctus
presens et

B Annot ille quidem minime parvus, totumque pri-
mum Tabulam, statueris Christianae Chrono-
logiae principii impendens; & omnes difficultates per-
pessus credebatur, initium vulgaris Aera tribuendo ad
duos vetus Consensus, praeterquam catum saltem erat;
aut si successu, cui Chronologi Eruditione omnes postea
adulterant, nemini qui sequendum id sibi putaret in-
venire, quibus autem ad annos vel duplo plures pra-
vertendum aera commutatum consensum, vel omnino
nullis adiscentibus: quoniam etiam ipsi, ubi ad Imper-
ium Populi Senesque Pontificatum pervenit, ne evan-
gelium pergeret a seculo communi dissidere, utrumque con-
trahere pios aequo coactis, nec obscure professus est, cui-
cunque alteri obnoxiis etiam difficultatibus se subscipien-
tem, scilicet quas ponat, quasque Hicetibus postea
servari, conditionibus. Tum vero tamquam utrum
sancti fatigatis, languidinis capiti Pontificis successiones
sunt contemere, ut supra dixi. Postquam autem etiam
Anastasiū Biblicorumque, quo praecipui natus fuerat,
ipsam distulit, omni finem seculi noni subfiliis; ma-
gnes ubique tenebras repavit, quoniam disceptare tenta-
vit alios, alios nec tentavit quidem; optavit tamen
conferre aliquem qui omnes disceptet. Id praestitisse
C me non ausum praesentem, gloriari alius superesse ad-
hibere reor multum materiam gloriari non minus quam fru-
stra laboris: ideoque hanc tractavi, praeterea Chrono-
graphiae Pontificum, qui primus se ostendit quatenus
E, nemini fere Coarctis Chronico-historici. In hac si
sepe non attigeris, alterque feliciter id faciens suc-
cessu, mori, si quos intueris, errores corrigis; adeo
non feram id agere, ut cum animi gratulatione sincere
cristianis ei palmam fin, eodemque praesumptu illi
assideretur, qua eruditissimi Patris Joannis (a) Ma-
billonii de re Diplomatica opus excepti, & postquam le-
geram approbavi, licet in non parvis comicarum eis,
que in argumentis tamen intacto, optima quidem vo-
luntate, sed in operi ad rem tantam instrumenti necessi-
tate, obiter delibavi, occasione Trevirensis ejus-
dem signorū. Quamvis enim istud seculum ejus sit
lucubravitale per discepta, effusente ipsam Ma-
billonem ad sacrum tamen dignitatem istius iustique operis illa
se mihi ipsi vultis, ut in ea ex nobis fere amplius inveniam
quod placeat, quam quod ex dubis istis a me fortuito
notis tam insigni Commentatoris nunci petatur, ab eo

pluribus fere
disceptant

pluribus ef-
fusus est
tamen discep-
tis.

qui rem ex professo pertractavit. Equidem sic existimo, D
nomen sursum vici, ut si gloriosum fuit errore, si
tamen certis diei possit cum alio, quam cum ipso
argumenti obsequente originalium diplomatum do-
scit; nemine iam adhuc invento qui speraret inveniri
aliquam methodum posse, ad cuius falsitatem disce-
rendum inter diplomata vetera, nisi emularet multa esse
inter ea sublesta fidei, saltem quoad historiam, pro qua
sola satagebam. Libenter inveniri restant Sa-Dionysio
archivum, quam lesse inconfutabilem videri, reveren-
tiam, sub ea quam Mailloniū offeri parvula ut quodam
iste inveniri non negatur, vel omnino falsa, vel in-
terpolata, vel dubia, tum primum tum secundo si-
piti; quia, bonus ac simplex erat Dubletus, qui quod-
libet incidit in manus, sine dolo malo in publicos ocu-
los producit.

E 13 Nunc Regulas, quibus Conatus istum meum con-
tingendum paravi, ne per incertum vagaretur, passim
accipio. Primum cum Hicetibus statui, certior notis
esse temporum notas ac minus facile a liberis variabi-
les, quam quo per Consules Romanos definiantur, quales
per primis tribus seculis suggeri apud eundem an-
tiquior Catalogus usque ad Liberium Papam de dactis,
Statui deinde dies illi, quo casusque Pontificis Sepul-
tione adscribi posteriori fecit. 6. Catalogus ex deinde
Anastasio Biblicorumque, non esse dies Obiit, nisi
nec Sepultura non alteriusque post obitum diei falsae, tum
pro tredecim primis; in ceteris vero ante Silvestrum aut
etiam aliquam diu post, esse dies Elevari solentem
corporis in aliqua Romanorum cryptarum, in reliquis vero
Translationis, a Basilica Lateranensi ad Atrianam,
sepe diu post Obitum successoreque Electionem & Ordi-
nationem celebrare: quoniam talis dies, quibus festum
erat Disputatio Vaticana adscripsi illi, nulla habita
ratione diei vere obitum, adscripsit postea Martyrolo-
gi medii aevi, cum singulis adscripsit Sanctarum Fa-
lis. Interim veram diem Mortis, pro antiquioribus qui-
dem existimavi certum prius non posse quam ex veris-
simo Martyrologio, quod S. Hieronymus esse credimus, et
saltem ejus aetate collectum; pro ceteris vero, in diebus bi-
siliis alio studio observatum, prout ex decursu em-
petit. Porro a die Mortis sic desinit, per obsequia
cuique quod antea, mensum ac dierum spatium, usque ad incip-
tam Pontificatum singulorum pertingens, in magno saepe
numerationis discrepantie per codicum MSS. varietate, eas
numeros alii praestant, per quos retro ad dies perveni-
bam ad Dominicam diem, qui fuerit Pontificis Ordi-
natio, coram collecta quante potuit fidelis plebe, ipse
etiam in personis vident, celebrare. Per passus enim e-
ram, talis diei ad istum actum observatum ad Aposto-
lica traditione fluxisse, & in ista personarum confirma-
re Symon Urbis Praefecti testimonio, de eodem
Pontifice Bonifacio scribentis, quod eo in Patriarchum La-
teranensem inducitur, expectatus fuit dies consecutus
quo possit ordinari. Ordinatus nempe fuit ipse quo Sym-
on scribet die 4. Kal. Januarii seu 25. Decembris
anno 418. & hic dies tunc Dominicus erat. Pridie deinde
Constantinum Plende-papam, per viam inteream in Pa-
triaratum, ipse quo Paulus Papa quoque invenit prius
obitum Dominicam, solamque Clericorum, feria
sequenti Subdianum atque Diaconum, non autem
semen Ordinatum Episcopos suscipiendo ingerere se-
si, nisi in Dominica praenunti, & alia similia loca plura in
Anastasio subinde notari, cui secundum in viis Pon-
tificum scribendis Gulielmus, Biblicorumque etiam ipse,

Tam-
quam re-
gulae con-
tra incertum
a seculis
discrepan-
dem,

E

den On-
tationis in
Dominica
seculis.

E

600

(a) Mailloni, non Mailloni; illud enim propius accedere ad pronunciationem nominis Francisci Mailloni, judicavit D. Menage, superius huc aetate Parisiis abire illam diu rerum: quia pudico etiam ipse cessit, qui se aliquando Mailloniū scripsit, cum volebat nomini suo terminacionem Latinam dare. Legatur capto de-
cepta de hic, & in reliquo opere nostro, Maillio, Mailloniens, & cum recudi debuit aliquid, hic re-
curatur.

A cum ordinationem Hadriani II. peractam in Dominica offerat, scilicet ad sui secundum morem.

14. Atque ad Ordinationem Episcopatus die numerandum tempus cuiusque Pontificatus, non a die Electionis, neque hinc, sed illius beatissimi esse Natis, tam multis in decursu operis demonstrat exemplis, ut certius nihil haberi possit. Tantum enim abest ut ante characterem Episcopalem cum Ordinatione suscipiam, primis duobus cum dimidi seculis, Pontificem faceret sola electio, & in Patriarchum Lateranensem ipse electionis die solus intrudibilis (quod ex dno Baroniis, verum Pontificem numerum Stephano ante post Zachariam electis, sed nunquam consecrato, idemque ab aliis omnibus praeterito, auxit) ut arguendum primum in Clero Romana locum teneret, si et ex gradu inferiori assumptus. Patet hoc ex Epistola, quam post Severini Papa mortem & Joannis IV. electionem anno 649. Episcopus, Presbyteris, Doctoribusque seu Abbatibus Scotiae scripsit, Hilarius Archiepiscopus & servans locum Apostolicus Sedis, Joannes Diaconus & idem nomine Electus, item Joannes Primicerius & servans locum Apostolicus Sedis, & Joannes

B servus Dei Consiliarius ejusdem Apostolicus Sedis, vult penes quos, Sede Vacante, per vicarium residere sequendum gradus sui ordinem. Tempus ergo cessantis Episcopatus (in Catalogi loquuntur) sive (ut nunc loquimur) vacantis Sedis, a Morte unius ad Ordinationem alterius supputabit, quibus in istum illorum tempus, quibus scripti Catalogi sunt, loqui vult, cessante recte intelligi. Nihil interim harum observationum sibi Baroniis fecit, quod mirum si male semper castravit, & quid mirum, si inter scriptos diversimode numeris, defraudandi Pontificatum atque Interpontificum spatium, nequiverit discernere quosnam recipere ut vicariosque, quosnam reciperet ut atomas liberariorum secunda, quem nimis quam facile intercurrere aliqui nullumque ipsi etiam erit, & unde non solet ista malum fidere, quosvisqueque aliunde affliges spee aliqua certiora erit. Alia ejusmodi placet, & nobis per decursum hujus scriptorum observata, invenit Lachar, agnoscatque, non eadem styli continuas semper fuisse Catalogos, sed, prout vult auctores praesentis sunt, sic & styli nonnulli mutari: cujus vicinitas hanc obiecta vestigia etiam in Anastasio Bibliothecario videre est, sunt autem accurate notanda, ne in multis laboris. Hinc cum in die 11. secundi, quo caput electi Pontificis ab ipse sua Electionis die numerare annos Pontificatus sui, mortui etiam ipse styli, atque cum styli phrasim, indignante tempore Sedis vacantis: quia cessante usque ad diem Ordinationis sui Coronationis Episcopatu, Sedes tamen consecratur impleri per inflationem scilicet annis die electionis: qua de re pluribus agitur ante Pontificum Catalogi 11. sub anno 1118.

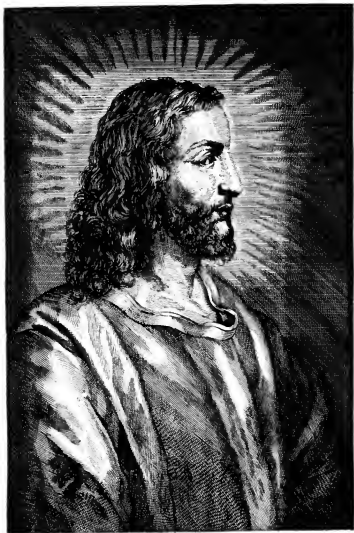
15. Multas quoque Epistolas, Romanorum Pontificum falsa inscriptis nominibus, delirum aliquos & sententia veraces idemque non agnitas, diu illosisse creditatis Christiani orbi, ipsique ecclesiasticae Juris compilatoribus, qui etiam Nicolaus Papa I. ejusque deinceps Successoribus, nonnullis tam generalibus quam particularibus, fuerunt summi & distincti decalis Ecclesiae vestrae Antepontificis deus, & utique ad Praefata Bibliotheca Vaticana, parva plaudente, Romana urbe non ante vacante, D. Emmanuel a Schelstraen, Antiquitatis illustrata parte 2. Diffusi. 3. cap. 5. ubi videre licet, quanta ex veneratione omnibus alim fuerunt, quos autem nonnulli vellet differret habebant, & quibus ex causis. Quae causae licet apud Baronium & Bellarminum Cardines, Antonium Augustinum Terracensem & Petrum Maria Perisensem Archiepiscopos, Philippum Labbeum, & Gabrielum Cessarium notissime compilatorum Conciliorum editi

Propterea Mei.

ces, videri possint; juxta tamen eorundem Epistolam conversionem, quatenus Chronologia a nobis censuenda repugnant, interferre hinc testatur, in quo fabrida necesse erit aliat quosdam filium, historia Ecclesiastica vestrique operis perurbetur, notare: prospera quod his Justitiam die subinde Pontificum quorundam praeterea auctoritas, quos ipsi itaque Ecclesia injuria sit, quisque eos audet in dubium revocare.

16. Non ita sensu instrictissimus Augustinus Favoritius, quatuor Successores Pontificum in scribendis ad varios Principes arcana litteris & Consistorialibus Dominorum Cardinalium illis Secretariis, nuper quidem mortui, sed adhuc in dignissimo consuetudo ac Successore suo Laurentio Calmo superstiti, cui cum anno 1680 scripsisset, quanto eo nomine esset in Belgica excitata tempestas contra summi edicta a me laboris, cum contra Societatem nostrorum universorum morum causa, non sine unioni quorundam ad usque summi Pontificis tribunal deferendum; ipse 17. Decembri, vixit jam prima parte Maii, vestigiaque ad Hieronymum Patriarchae Patrovis potius apud P. Passivum tradidit, in hunc modum rescriptis: Gratulor tibi, qui imo Ecclesiae universae, successus prosperos operis de Virtu Sanctorum, in quo facie juvando ac promovendo debent boni omnes pro viribus allaborare. Ego enim deo occasione illi suffragandi: atque interim significavi Sanctitati tuae, quam in iuste de vobis queratur Religio nonnulli viri: qui si ad Pontificem querelas detulerint, ne illi rem sibi esse fecerint cum Principe, veri inimicum & oecogitorem affluenter. Potes Patri Passivum mandare, ut, ubi res tulerit, mihi significet quid factu opus sit: omnia enim curabo diligenter, percupidus bene merendi in tam preclaro opere.

17. Erat tunc Pontifex S. D. N. Innocentius Papa XI. apte intelligens, in ista qua solum aut meris non spectant, nec a Theologis vel Canonis, sed ab Historicis sunt discenda, nihil sibi sanctitatis competere humanae majestati; nec indignabitur, si quibusdam Drogis suorum Secretariis subinde datur committeri quidpiam, non alia quam qua suggestum a superstitibus est accipendum fide. Unum illi, qui per auctoritatem Pontificum quorundamque veterum statum praesentem et styli, & quae tradunt quae ipse tradi esse potest nec vult; quem ab aliis praesentibus exigue defendendum illi reverentiam, deferret ipsi in ista rebus, in quibus statum aliquod, & fideles etiam etiam sub gravibus poenis obligare, non solum potest, sed etiam vult: Religiosus observaretur Urbani VIII. Constitutio, circa formam & habitum sacrorum imaginum, quae inceptis Sacrae sanctae Tridentinae Synodus, servatissime prohibere die 15. Martii 1643. ne quis cuiusquam gradus, qualisvis, ordinis &.ensis, imaginis D. N. Jesu Christi, & Deipae Virginis Mariae, ac Angelorum, Apostolorum, Evangelistarum, aliorumque Sanctorum & Sanctorum (atque adeo etiam Prophetarum) quorundamque, sculptere aut pingere, aut antea huc fulgus aut pictas & alias quomodolibet efficias tenere seu publico aspectui exponere, aut vestire cum talis habitu & forma, quam in Catholicis & Apostolica Ecclesia ab antiquo tempore consuevit, nec etiam cum habitu particularis aliquos Ordinis Regularis. sed missa illat facit: & secuta de agnitate iudici, nihil gratia cuiusque contra veritatem agnitionemque errare, pergo tum de sanctissimum amicum tradidissimum voti, tum aliorum hanc impati doctrina Christianam plurimum etiam veneratione desiderii facere satis; & qualem illustrissimus Favoritius aptare se plecta significavit, Romanorum Pontificum seriem tenere. Haec tenet (quod fortasse quidem vult, satis autem superque est in Hieronymi manibus scisse semel, nullo idem ad ea habuisse compertum response: Nam inquam etiam

IESVS CHRISTVS
PONTIFEX IN AETERNVM

AD CONATUM

CHRONICO - HISTORICUM

APPARATUS PRÆVIUS.

*Revisio-
dendi hanc
Apparatum
liberum.*

A *Præsent hic primum indolis præditi; et peni-
simum sine, ut haberetur concensus antiquissimorum
duorum Catalogorum, ab Henschenio ante Aprilium
editurum, qui erat fœderis basis et fundamentum no-
stra subsecutus locutionis uberioris; secundario
tamen etiam et directus, ut per appositam Dissertationem
Epistolæque, intelligeret lector, an & quatenus so-
lueri posset receptissimæ apud plures Patres sententiæ,
de Christo, Duobus Geminis Consulibus posse, id est,
et ante, si ea sententiæ vera sit, ante a Christi Incar-
natione aut Nativitate numerantibus hœdit, ad perfec-
tum catalogum deficiant anni quatuor omnino vel quin-
que, dum conspectu Christum, quando crucifixus fuit,
egisse aut etiam petrasuisse ætatis sue annum 33. Nunc,
quia nescio, an sit, qui forte hanc Conatum iterato sub-
jiciens prælo, probaturi sint, tantum molum Disserta-
tionem præcuram, multum quidem ad primi summi-
que & alteri Pontificis Christi Jesu historiam facien-
tium, sed Romanorum Pontificum, Victoriarum ejus,
Chronologiam perquam parvam; placeat ipsam Appara-
tum parvum, & magis necessariam partem dividere a
minori necessario; bene tamen primo locum ponere, ipsius
argumenti ad exigentiam naturæ, ut, quæ Christum spe-
ctant, præponantur spectantibus ad Vicarius Christi.*

PARS PRIOR

Continens Exercitationes & Epistolas, Genealo-
giam & Chronologiam Christi spectantes,

P *Primus vetustissimæque Pontificum Romanorum
Catalogus, ab Henschenio ante Aprilium editus,
& quæ tunc licuit illustratus, sic inchoavit: Imperan-
te Tiberio Cæsare, passus est Dominus noster Jesus
Christus, duobus Geminis Consulibus, & Kaleodas
Aprilis & post Ascensum ejus beatissimus Petrus Li-
piscopatum suscepit. Cum ergo ostendisset Henschenius,
in Præfatione ad ipsos vetustissimos Catalogos, quante
iniquitatis & auctoritatis primus sit; ut statim in lu-
mine ostenderet Lectorum esse de anno Crucifixionis sen-
tentia, occurrat tractandum sibi consui Quæstionem
illam, subjicit ad Præsentium prædictam Exercitati-
onibus tribus: quas antequam hic præponam, placeat
præparat quædam notas de ipsius Christi Genealogia redu-
cere in medium ex mente Martii; & quas antebac Hen-
schenius Exercitationibus præposuisset, ut Magister pro-
terum legum discipulis concederem, istum nunc præpo-
nere, ut sequer naturæ humanæ ordinem, cui prius con-
tingit nesci quisquam neci. Usurque interim argumenti la-
ce sit, hoc quod sub jectio nostri Salvatoris Elogium.*

JESUS CHRISTUS

PONTIFEX IN ÆTERNUM.

JESUS CHRISTUS filius David, secun-
dum Legem & Marthæum, per Salomo-
nem; secundum Carnem vero & Lucam, per
Nathan; & Josephi, per utramque lineam

patrui Mariæ Virginis, non tantum putati-
tus, sed legalis filius ac necessarius heres,
adeoque etiam Rex Judæorum, & promissus iis
atque ex iis Messias; conceptus de Spiritu
sancto xxv. Martij, natus de prædicta Virgi-
ne xxv. Decembris; anno, secundum plures
Antiquos, ante vulgarem æram a Kalendis
Januarii inchoandam sexto; & expletis vitæ an-
nis xxxiii. Mensibus iii. crucifixus sub Pon-
ticio Pilato Præfide Judææ, Romano Imperato-
re Tiberio, Duobus Geminis Consulibus xxv.
Martij, anno xxix. vulgaris Æræ: tertio die
resurgit a mortuis, & quadragesimo post as-
cendit in coelum v. Maii, relicto in terris
Vicario Petro ejusque successoribus; a quo in
Apostolica Romana sede fluxit series summorum
universalis Ecclesiæ Pontificum. Alii volunt
immediate ante communem Æram natum,
ipso autem ætatis suæ an. xxxiii. per tres men-
ses dumtaxat inchoato, mortuum iii. Aprilis,
& xv. Maii assumptum in coelos, quod præ-
priori veterum plurimum sententiæ, nobis quo-
que verisimilius est. Mallems tamen dicere
posse, anno uno citius conceptum & natum,
& anno sequenti in Autumnum provento, a-
doratum a Magis, moxque avectum in Ægy-
ptum; tum anno ætatis xxx. nondum expleto,
vulgaris æræ xxix. in autumno baptizatum; ac
denique obiisse ut supra, expletis vitæ annis
xxxiii. ac mensibus iii. Singula sequentibus E.
exercitationibus & Epistolis explicabuntur.

EXERCITATIO THEOGENEALOGICA.

De Christi Parentumque ejus, & Consanguineo-
rum atque Affiniorum Stemmate.

Et Tomo 3. de Aliis Sanctorum Martij Pag.
9. & seqq.

Idem Catalogi Romanorum Pontificum, qui consi-
que principia extingue desinunt, etiam hoc ipsum
docere nesciunt, quo quisque patre natus sit. Ad id
ignarus, qui Chronologiam Summi Æternique Pon-
tificis Christi explicandam sibi proposuit, maxime ali-
um foret, Genealogiam ejusdem illustrare exhibe-
re, quatenus per Josephum, virum Mariæ, potius
quam per hujus patrem Josephum, in eum sicut fuit Re-
gale Sacerdotium, velut in promissum Patribus Mes-
siam. Igitur ex Commentariis moxi de S. Josepho, Pa-
tre Christi, non solum Patetius, sed etiam Legali
(quod præ carnali generatione apud Judæos valet) ad
dicam 19. Martij introitum Tam deducti, et excerptum
& recitavi faciem, quæ inter primæ horum veterum sta-
ndorum iudicamenta de illius Genealogia deduxi, appro-
batione creditur maxime, quorum unus magister R.P.
Gui-

*Antiquo-
rum
etiam
Chrono-
logia.
que anti-
quorum
etiam
Chrono-
logia.*

A Guilielmus Becanus p. m. in *Academia Leodivensi* publicis sacrae Scripturae per annos plures captae, tanti doctissimi illam, sibi invicem, fecit; ut non dubitaverit eandem mihi, sui discipulo, acceptam referre, & successibus sequendum relinquere.

hanc non
esse Jam
Bisum

2. Non tam enim ego appellandus Auctor inventi illius, quod nam. 23. ex pressis verbis praefatus fuero, non esse meum, sed R. P. Joannis Bessoni in lucubrationibus super Cantica ad Verbum 13. Cap. 2. ejus primas de vera cogitatione latius deduxit exposuitque R. P. Petrus Fossinus in Dialectico Theogenealogico, post primam Graecorum Patrum in Mattheum Catenam: quod ne semel dictum cuiquam casideret, iterum num. 41. id ipsum insculptam. Facile est, etiam impartiri valde discipulo, Magistrorum inventis addere probantibus aliquid aut claritatis, hoc aut severim alii assument, brevitate certe argumentis huius, rescriptis curiosisque quaestibus multis, quos idem Fossinus eruditissime tractat, partim principali doctrina confirmanda additis, partim praesentibus praesepum peculiarium nonnullorum, inter Christi praecursus numeratam. Addidi quia etiam, ut sunt cuique in isto argumentis bonis resisteret; quod omnes et singulas resolutiones tractat Dialectici amplexus est atque in synopsis redegit R. P. Joannes Baptista Cancellotus, S. D. N. Alexandri VII. quod vixit Confessarius, in Apparatu ad suos Annales Marianos. Idem fecit eruditissimus Petrus de Marca Archiepiscopus Verbitensis in Dissertatione de Semetipso Christi, dia inedita, & nuper a Balazie vulgata in fronte Opusculorum ejus, in qua ubique laudat Fossinum Auctorem. Porro ne Lectionem censuendae numerorum diversitas, nolo hic (quod alias res exopteo videretur) novus alios inducere, sed supersede eisdem, qui sermone in Martio, eandem namque Paragraphorum peritorem, secundum praesentis istae titulus. Omnes ergo totius primi Paragraphi, quatuor uno continetur Acta Vitae S. Iosephi, ex Evangelistis Mattheo & Luca, atque honorum tituli in eis fundati. Secundo illustrantur ejusdem Cultus & sectum, inter Graecos & alios Orientis Ecclesias; Tercio, Festum & officia propria in Ecclesia Latina; istis, inquam aedibus, sit nobis hic primus, qui ibi est.

audita est
Martia ne-
pila

§. IV. Iosephi & Mariae Matrimonium ex Lege necessarium, quo in gradu consanguinitatis contrahitur?

C

hanc alia
fieri de
C. de Ioseph
Bisum

32. Spiritus sancti economia est, inspergere res credendas dubitandi causa, ut trani obitum volumine nunc penitusque credidit, non ignorat videri praesentem auctorem. Id cum in loco de tempore nati in divina promissione Messiae, tum maxime in ejus Genealogia licet cernere: quod tandem e Abrahami semine & Davidis stirpe descenditur non erat passum & ubique predictis, sed bene quomodo sua subsisteret veritas, tam maxime obsequium fecerant Evangelista Lucas atque Matthaeus, cum expressae generationum serie & quasi tabularum fide, eandem videbantur clare demonstratam voluisse praeparare. Nam praeterquam quod aliter naturaliter, legaliter atque Genealogiam tenet, cum non a Davide ad Iosephum descendit per Salomonem, alias generationes ad caput rediit per Nathanum: quid est hoc, quod genus nobis Iosephi explicent? cum Iosephus, abstracte a lege & praeceptis spectatus ut Maria sponsus, erga Christum, solum Mariae filium, habuerit sese semetipsum ad privatum. Quomodo autem certum est, avos praeterquam nulle praefata modo ad Genealogias privatum pertinere, tam certum esse debet esse, qui vel a Luca vel a Matthaeo nunciantur filios Iosephi, non etiam Mariae progeniteri, ad id quod ipse titulus Mattheus manifeste, Lucas implicite satis aperte insinuat promissis, genera-

est Genes
de Ioseph
Bisum

tionem videlicet Iesu Christi, sectus amine nihil adeoque occasionem praebere adversariis veritatis, aut Evangelistas mendacis, ut fidei nostram falsitatis arguerent. Occurrere quidem passim Patres una sermo etiam omnes, ex eodem verbo Mariae cum Iosepho fuisse, indeque constare communem esse Genealogiam ambarum: a Iosepho enim laudari Iosephum, quam minime tenuisset si contra praecipuum Legi, aliunde quam et tribu patris sui uxorem duxisset. Hic autem non alia lex potest adferri, quam qua occasione filiorum Salpbaad lata, intelligenda est de solis puellis, hereditates paternas in solidum cernantibus, & recipere ad eos solis se videtur extendit, qui solibus puellis praeterea agnatione iungebantur, ut ex Scripturarum historis pluribus manifestum est.

33. Quare nihil ex responsione Sancti Patris est effectum, nisi voluit res ex veteri traditione certa haberetur, casum Legi praedicti de B. Maria contrigisse: quia unica Iosephi praesentis atque hares debita fuit Iosepho, arguente tunc propinquo, ut idem amine esset, & esse intelligitur, Maria vel Iosephi genealogia tenere. Quia autem ratio idem hic vero, tamquam vulgatum notum, in populari conscientia relinqueretur, scriptis suis tenere ducimus praebere Evangelista fuisse, in quo sermone praeterquam confidendum diligentia, fides exerceatur. Porro varium invenimus viam, quod unusquisque legere apud interpretes et videre poterit, praeter ceteris nobis placeat veris nostra Societate doctissimi, Petri inquam Pessini episcopi, minime vulgari doctissimi, quem ab R. P. Joanne Bessoni in Lucubrationibus super Cantica ad Verbum 13. capitulo 1. breviter praesepum, laudat deduxit capellamque in Dialectico, post primam Graecorum Patrum in Mattheum Catenam: ubi omnibus nequaquam expensis persequitur, concludit, utrumque Evangelium Genealogiam Christi per Iosephum non aliter tenuisse, nisi quatenus idem praesentis amine qui Iosepho, Mariae quoque maiores fuerant: unde Patres legitimam consequuntur a genealogia Iosephi ad Mariae genealogiam, adeoque ipsius Iesu, duci volunt. Id autem aliter ferri non potest, quam si vel eodem uterque fuerit pater praegnatum (quod capere veritas initium inter utroqueque matrimonium) vel hoc illius ex fratre nepoti, ipse patrum ejus. Quomodo enim aliam cognationem quidam fingat, nam aut plures personas inducet, ad Genealogiam Christi nihil pertinet, qui non ex Iosepho, sed ex sola virgine cornum F traiecit. Ex quo iussu censuit Fossinus, Sanctus Patres ea, quam diximus, responsione fidei praerogasse ad dicendum, B. Mariam ex Iosephi fratre uxorem esse, est id nomen explicaverit.

34. Sane ex aeterna mediatione Scripturarum (ver-
ba Fossini sunt totum dispensationem concludens) & antiquae poluiz Judaici populi, compertis mihi videor, fuisse in usu Hebraeorum genus quoddam singulare rure legimine ut adoptionis conjugalis: quod officio cupulam, illuminatione communi confutur, vinculo adstringebatur quique parvus, pupillam nepem, peccataura morte patris orbam relictam, domum suam ducere, sibi que aut filio suo deponere; interitum dum adultis postmodum arare celebrari possent nupuz. Longe pergit moris huius exempla poterant, inde usque ad Abrahamum, Hebraeorum generia auctore, straeque ejus Nachore; qui pupillam virginem, a fratre ipso Arane relitias, Isecham, alio nomine Sarai, & Melcham, curandas suscepit. Verum habemus recentius efficaciaque argumentum simul & exemplum insitum huius, libro 1. Iheris peritum cap. 31. his verbis: Erat vir Judaeus in Sulan civitate, vocabulo Machabaeus: qui fuit maritus filiae fratris sui Edithae, qui altero nomine vocabatur Edithae, & utrumque parentem amiserat, pulchra nimis & decora facie; mortuique patre ejus ex matre, Mar-

D
per amine
Isecham &
Bessoni
Bessoni
Bessoni
Bessoni

est in gra-
du praesentis

Maria po-
terat fuisse
Ioseph

F

praeterea ex
v. de Ioseph
Bessoni

de Mariae
est ex
Bessoni

A Mardocheus cum sibi adoptavit in filium: quod ex Hebraeo acceptum verborum, sed a Rabbini in nostro intellectum & explicatum sensu, LXXII. Interpretes venerabiles ac sacrosanctae auctoritatis sic Graece reddiderunt: *ad si ex mardochei domo est ysaia, i. mardochei domus laevi dicitur: defunctis autem a ius parentibus, eruditum cum sibi in oratione.*

12 Ut enim plane sit singularis ratio, sicut Elisha Mariae, quae ab homine conjugio ad divinos gradibus nuptias vitam & libertatem generi suo amoluit: ita Mardocheus signa fuerit Iosephi, qui non nisi duplici necessitate atque officio, tam obedientiam tam caritatis addidit, cum tantis quondam conceptis prius ac religiosi voti firmata proposito, virginis a d extremum spiritum non solum servanda, sed etiam profuturo; ceterum sicut, ut Virginem in domum suam sustineret accipere, sponsalique & nuptias cum ea celebrare, ad consanguinitatem carnalem, nisi expressis iuberet Deus, nunquam processerat, ob simile Beatae Virginis votum, eadem fortasse divinitus revelatum. Dixi certe nihil plausibilis potest ad conjugium tali voto posterius censendum, quam ut eo tempore omisi voti necessitas incidit impotenti conjugio cavendi, quae eo a quo utramque obstruere, si Legem vellent, ut profecto volebant, observatum. Eadem ratio maiorem Iosephi, beatissimi cultibus statum, ab omni creditum antiquitate, ponit ante suspitionem quaecunque inconvenerit, alias in vulgi animis facile deservitum: & quod caput est, sicut ad Genealogiam sicut ad Evangelium pertinet, neque superfluum abunde nominibus ad Virginitatem nihil perturbantibus, neque dubium esse necessitatibus. Est enim Virginitas patris Iosephum retineat, est tamen qui cum gradum implet Iosephi, non tamquam pater sibi accit, sed vero patris domi reperit, ostendit omnes Mariae & Christo adscriptas majores, quos et veteres expressit passim in serie Iosephum.

13 Quae in aliorum sententiis non ita se habent. Nam qui gratia Heli voluit esse Heliaschum, & utrumque idem cum Iosephum nominis, hanc autem Jacobi Fratrem, ut ex his praeputi sponso Ioseph & Maria patres inter se fuerint: ut quoniam Ioseph affigunt patrem, utrumque unum in Christi Genealogiam reducant: plures autem si alius ut voluit asserendo, ut ad eorum consanguinitatis radicem perveniant. Cerachius a Lepide super Lucam, rem omnem apud se erudit, si Ioseph patrem, & matrem Mariae Annam germanam fuerit: ita ut Lucas paternam Mariam genus deduxerit: maternam Matthaei, quod ipsi sponso cum Iosepho commune. Magnam nobis Cornelii nomen est ac merito venerabile: quia tamen paucissimi dixerunt sit, activit abhorret credere, quod Lucas naturalem in alio omnino generationem secutus, in ipso principio pro filio filiae posuerit generum: sic inanis iustitiam merito argueretur Matthaeus, qui vanam regem omnium pompam, in quo Christo nihil iuris ad regem Davidis Remum esset, proleatorem Iudaie, Messiam Davidicam hereditatem heredem, secundum legimum successorem appellavit: & postulat. Qui enim ignoret Iudasque mulierem, quae, nisi petente Iohanne sit, sit frater huius, nulla leu videtur in alienam familiam cadere, omni propter iure paternum eo ipso credere quod sit excludit? Adeo ut Anna nomen Iosephum, ortu ex familia, ut supponitur, non regis, non potuerit natum an eo consanguinitatem patris Iosephum filium, nisi ea ex Iosephum domo emissa: ad quod faciendum nulla fuit, quod eparerit, leu exegit. Nam quae potest proferri sen, quae postulat hanc proinde materis sui consanguinitas obligat? cum inde manifeste possit consanguinitas debeat nasci, quoniam videretur omni ratione leges volebant.

§ V Iosephi Genealogia duplex apud Matthaeum & Lucam, & Christi ex utroque processio.

27 **A** Litterae huiusmodi, est, a iam dicto Passio non in solis conspectu saltem: cui quidem plurimum Sanctorum veterum interpretumque praeferre, de omnes, ad Evangelium huiusmodi carnalis generationis servari ordinem, ad aliter legibus successione rationem haberi. Sed perique eorum temere Africanum fecerit (a quo alioque in utraque, lucas consanguinitas disciscunt) nec rationi nec Scripturae satis conformiter videntur adscriptisse Matthaeus, ejus quae secundum naturam est generationis seriem, Lucam vero aliter quae secundum legem successione. Etiam Matthaeum, qui Iudaie Hebraice scribat, omnia jura in legis praescriptis mentionibus, a quo erat hoc facere quam Lucam, ejus Evangelium Graece conscripserit, ad Gentis potius illustrandas dirigebat, Iudaicam ceremoniarum legumque non adeo curans, aut praesens ignavit. Peram ne Spiritus sanctus praescribere hoc in parte videretur, potius quid scilicet sit, quoniam quid fieri uteretur inquiramus: utramque autem commode assignemus, utriusque serie generationis cum Passio exprimeretur, easque cum irrefragabili Scripturarum testimonio conferentes.

28 Quid igitur Lucas? Cum in principio scitis sua, a Christo sursum ascensurus, filium cum diversis Iosephi expressit addidit, ut putabatur, ut naturalis quae generationem suspiceretur. Patet autem, propter conjugium Iosephi cum Maria, quod est utriusque patris fac, velat vulge natum supponit, atque ideo nihil dubitari quin huius anni sit, qui pater illius generationis carnalis, alique nullo deinde restrictione sic porro ad veteres eo ordine revocandos absolute progreditur, qui fuit Heli, qui fuit Mathath: atque ita de reliquo. Nisi enim carnalis esset seriem ut rationem preceperit, altera Christum extendit utperit illud, ut iuravit, ut putabatur: & porro eodem patre conscripsit Evangelium pergere, quoniam alius majorem Christi duplex est pater: legalis alius, alius naturalis. Hanc autem non facit Lucas, sed omnino contrarium, in Obedi: cujus tamen patrem Boerem, libri Ruth cap. 5. eandem palmam in concione proficentem: Talles vocellus hodie, quod Ruth Moabitidem, uxorem Mahalos, in conjugem sumplerit, ut suscitaret nomen defuncti in hereditate sua, ne vocabulum ejus de familia & fratribus & populo deleatur. Obed ergo, a quo conjugem praeceperat, Mahalos impudens fuisse secundum legem, nisi natura ordinem tenuisset Lucas, & tam vero Iosephum filium Heli dicere voluisset, quam vero Obed fuit Boeri, quoniam legaliter filius Mahalos: nec potest alius nullus gradus assignari, in quo legis, nec natura rationem habuerit Lucas.

29 E contra vero Evangelista Matthaeus, ubi cumque serie naturalis defuit, jura sponso successorem. & crebris potest exemplis ostendi, ut genus ut eo vel simpliciter vel metaphorice accipi, ut sit idem quod, habuit in Davidica familia principatu, & benedictionibus, in ordine ad Messiam Davidi atque antea ipsum Abrahamum datus, successorem. Haec enim videtur innuere saltem illa praeparat: Liber generationis Iesu Christi, filii David, filii Abraham. Quae de re vobis accurate disputatum Possimus, cap. 10. ubi ostendit, videri concessum Abrahamum jura habendi unum semper in terra, usque ad Christum natum, qui se representaret, representans de Messia se se nescire haret. Qui quidem naturae sitis, qui erat inter fratres sedes nascendo primus (vult revelatio particularis interverores; ut sa Jacobo, Juda, Davide, & Salomone accipi) idemque tota linea per naturam

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

ut non dicitur
fieri ex
fuerit
m.

A Item generationem propagatam, usque dum Salomoni & Salomonidarum preceptis evigilantibus solium est, ut hic ab initio se precipuis arde turbaretur: stante tamen & suam finem per quam legalis successione obtinens, primarie Dei preceptis & promissionibus fide, ut in sequenti- bus declarabitur. Ex quibus hoc quoque consequitur, ut Evangelicistam neminem naturalem prorsus tenere ordinem, quod est absurdum; aut tenere Locum; qui proprietas ad Adamum usque praeuolant, cum in Abrahamo sisset Mathab, ut primo capite repromissio- nis dicitur, secundum quem natus Melchis praedicabatur Iudaeis, postea euanthibus Abrahams antecessores, qui ipsi erant cum multis aliis gentibus, ac demum cum hominibus omnibus communes.

30 Ad probandum ferre id quod jam diuimus de Mathab, ipsum scilicet ferre naturali deficiente, ad lega- lem recurrere, primo quidem demensit Passus, sanctissimum Regem Ezechiam non fuisse impium Acha- zarum naturalem filium: demensit, inquam, euanthi- ter ex Scriptura docemur cap. 33. & 34. omnibus euanthi- bus ocellis, filium Achaz dicit non posse Ezechiam, & quasi eadem natus fuisse in novennis pueri potuitatem supra eadem ibidem, & quidem formosior: qui enim illi atulit legumum uocem iuuenis? Achaz autem regnauit non assequens fuisse filium, eundemque per sacerdotem ferentem in honorem idoli Moloch balocausta consumpta melle, in eisdem Scripturis laud difficultat- colligitur. Ut primum apud Isaiam cap. 44. merito la- tari Philistha poterit, quoniam suo liberis moriente Achaz, commissa fuit virga percussoris sui, Ofia uolentes, qui ex Regibus Iudae primus in potas Philis- thas affligere, & eius non postrema in Achaz desce- ribat. Sed cum latitum tempore Prophecia: quia de uolce colubri egredientis regulus, id est, de eodem stirpe regis ex qua Ofia processit (volus colubis per serpem regem, & in destruentis extendensque man- uiscentibus uoluerit fructum consument) egres- sus esset Ezechias; qui uolens alatus serpens celerrime maximam longe integre praesentem spargere per omnes Philisthae diuites. Ipse enim, ut dicitur a Regem 18. percussit Philisthas usque ad Gazam & omnes terminos eorum, a turte coludum usque ad ciuita- tem munitam. Cuius autem filius? Id quidem in ob- scuro est, satis tamen Scriptura indicat, Ofia, consen- su ac studio populi euectum in regem, plures fuisse fratre- rum assequens fuisse, ut quod ita expresse & prae- uocem popularis feruoris facie memissent historiis Sin autem altius adferendum, Iesaphat in saltem omni- bus consistit alios sex filios, nominatum a Paralip. 21. expressis, genuisse. Domum uadecumque natus, si fi- lius non fuit Achaz, quod non fuisse ostenditur; dubi- tari non debet quia iure successione, patre regis stirpe extincta, successit Ezechias, per cognationem gra- dum seque uicinius: quod satis est ad intrinsecum ad- sensum.

31 Alterum legalis successione a Mathab relata exemplum, sed naturale admettum, habemus uersu 11. ubi dicitur. Iosias autem genuit Iechoniam & fratres eius in transmigratione Babylonis. Nempe Iosias, Iosia post Iohannem praenatum promittitur, Babilone exstincta, filius ejus Iechonias in horrenda uis Iosia ha- reditate, patris filii Sadaia & Sallam filios aequalis; qui prout hic fratres Iechoniam uidentur dicit: nisi la- tus athen feruorem accipere mali, pro praecius quibusque ex communi uis Iosia consanguinitas, qui amos in transmigratione Babylonis exstincti sunt: uidelicet eo jam postum abditi patrem, dum adducerentur, cum filius Sadaia, qui fuerat fratri suo Iosia substitutus in regnum & Nabuchodonosor, occisi sunt in Babilonia. Post transmigrationem vero Babylonis, id est, post- quam iam omnis populus cum Principibus suis abditi est in Babilonem, ibidem Iechonias genuit Salathiel.

32 Quomodo autem genuit? Rex quidem Evilmo- dach, ipso anno quo regnare cepit, captiuium Regem leuauit de carcere, & poluit thronum ejus super thronum Regum qui erant cum eo: quis tamen negare au- deat impietatem terribilem istam Dei comminationem de Iechonias Hieremia 22. pronuntiatam? Hae dicit Do- minus: Scribe uirum istum Ieremiam: non quia noluit generit filius (paulo enim superius propagat ab eo se- minari & in captiuitate morituri filii meos) sed quia non erit de semine ejus uir, qui sedet super solium David, & potestatem habeat ultra in Iuda: quod per- fectum minime fuisse impletum, si Iechonias ex filio eo, si fuisse Zorobabel, dicitur & filia gentis Iudaeae, in sedes patrias restituta, Princeps; multoque minus si per hunc Christum ipse, cuius reges non erit finis, & monum prorum promissionum apostolicum complemen- tum, ex Iechonias finem per naturalem generationem se- riem fuisse propagatum, ut uoluit ii, qui Mathabum facient talis ferret audientem.

3. VI. Repromissiones diuinae a Salmo-ridis ad Na- ghanthas translatas: ex his Christi paren- tes secundum utramque lineam.

33 *E* Xtinxisse suo liberis, ut distum est Iechonias, Sa- lomondarum postrema, in uocem euanthi- spem Iudaei Babilone captiui paulo ante mortem suam rursus assensu, prorsus Salomona stirpe exaruit, & quoadmodum 5. Brigitte reuelatum fuit, non est completa in Salomone promissio: sed ab illius post- ris traiecit ad posteris Patris ejus Nathan, ex eadem Bethsabee nati post Salomonem: a qua Nathan carnalis generatusus lineam ad Salachiem usque deducit per se in Luca: & concludit, Mathabum in eo euanthi- posteris legalem dominatam successione spelleat. Alique huc facti sunt Psalmi LXXVIII in quo Propheta scri- bit David istam Principem, a Salomoni ad Na- thanitas non cum promissione filii de nascitur ex se Melchis filia traiecit, comminationem iustificabiliter deplorat; postquam ita magnificis exultis, Mileri- cordias David habetis, bene, Davidi absolute & irreuocabiter addites; quales cum potestatis esse quique fore, quae faciant in Salomone tradita, nec sibi perhasisset paterna indagationis flagella, filius po- tentibus intentata, usque ad comminationem Christi processit: rursus filii filia iuramento repta: & quasi non intellexisset, Deum de se Davide uox dixisse Mili- cordiam autem meam non dispergam ab eo; sed eam in aliquo filiorum ejus implebo, nullis acuminatim obsecris, & pro cuiusque meritis ega singulas me ba- biturus; ita daleuter exclamat: Tu uero repulisti & de despectis, regem fecistis stirpem, euanthi a Sa- lomone deducit: Diffidisti Christum tuum, fere alio transulisti. Deinde euanthi presens, quae sent in ar- bitris excedit & Salomondarum stirpem iumentabile: Ubi sunt, inquit, misericordiae tuae antiquae Domine! Memore esto opprobrii seruum tuum, quod exprobaueris: amici tui... comminationem Chris- ti tui.

34 Genitis uidelicet in salubrem post mortem Iechonias Iudaei, atheni arbitratu suum in Salomoni- midis completum in non cum deum apparere uocem: sed nemine uocem fuisse, quoniam aliter asque ipsi euanthi accipiemus, & in Nathandam successi- fime complendum agnosci, diuina uoluntas in filio psalmi euanthi Prophecia, dicendo: Fiat, fiat. Euanthi tamen diffidit filii Iudaei uita illa asque in- fallibilis Melchis ex Deuote expellat, quae difficultas obsecrisque tunc etiam erant, quando in morte Jaco- bi, qui S. Iosepho asque adeo etiam Marce Virginis puer legalis assignatus, defect principis illa per Ab- lud de deo Zorobabelitarum propego; & ut ad ueros

per legem
Iosias
conuincit

aduersus
in Ezechia

Achaz
fuit
liberis
non
fuit
fuit

in postea
apponit

C

a. in postea
non legiti
stirpe

per uocem
Iosias

D
in Salo-
monis
fuit
legiti
fuit
Iosias

ad Salomoni-
midis ad
Nathan-
itis traiecit
& reuocant

quod re
est Iosias
et

Christi
commu-
tationem
procedit

de Iosias
fuit Iosias
Iosias

A supponimus heredes peruenire, per naturales generationes a Reza, altera Zorobabelis filia, descendendum fuit ad posteritatem Heli: idque permixto Joachimo, ut perinde commisso post Jacob immediate fuerit Joseph nomenandum, ut Mariz, non qualisvisque, sed, ut Adui dicunt, viri ualens, cognatus proximo iure sumptus ex paterne Legi: quo sensu uiri nomen uideri non potest a gentilitio alienum, utpote gradum non constituturum idemum. Ea enim fides, ut uice patris Christo Josephus esset, in eumque, etiam naturalium cum Vergine matre fuisset matrimonium, solius agnitionis iure, tamquam in legalem filium, omne ius fuit filius legalis Josephi, quam uere in dote eadem matre & Joachimo carnalis erat filius & heres Heli, qui idem & Mariz uxor & Josephi genitor fuit.

B *35* Ita fere passus, et quo rectius sed et difficultatem in persequendo herede Jacob, Abundantius alium, uidetur mihi posse latere, adducendo relictam ejus uxor Bertheleem Heli, patrem Joachimi, in quo aliter ipsius Heli matrimonio procreandi filii, non conferatur esse ipsius, sed Jacobi: hujus, non alius, sumus heredes. Qui quidem Heli, prius suo filio Joachimo, iam sortitu conjugis aut certe familiaris per se duos a quo, relinquens quas habebat in Iuda sacchari, et interitella Jacobi uxor, per quam effectusque sibi huiusmodi proximo, non tam hereditas quam distinctio amplius, propriusque spes suscitandi ex ejus relictam Heli, transire solentur in Galilaeam, nequaquam prius ex Templo archibus iuris sui proximitasque, probante; cum quo receptus Nazareth, desundi videtur, adducit iuramentum, dispensari sibi: monas in ipsius Jacobi dote, cum ille sibi natus liberis, quem perperam Josephus fuerit, Mariz Virginitas sponsas diuinitas designat, qui ad ille suo legali patre uxorale Nazareth natus, aut ante Epiphanius, Pantheri cognomen sortitus (non autem a carnalis processione locum, nisi apud Damascenum bellicianatur Graeci) Pantherum etiam ipse cognominatus fuit, unde est illi gentili Calchagid quigenum auarator, affertur a Iudeis se accepisse, quod Mariz conceptus aduerterit, Nazareth uirum, ex quodam, cui omen Pantheras, idest, ex Josepho. Hoc passus Nazarethum, & ceteris qui sem uellenti exanimare Iudeis, minime ignotum esse poterat, quo itale praeuenerit Christus se esse, qualem per miracula probabat, filium David, non qualemumque, sed istum quem et possere iusti erant. Quare nihil obest quo minus Nathanael, Legi peritus, sciretque in Nazareth haberi sales Jacobs (ut dicebatur) filius & familiaris, non dubitante interrogauerit, sed passus affertur, quod ex Nazareth potest aliquid boni esse. Et autem dicitur, idem filium dubitauerit, quia uerum in Michaa scriptum; Et in Bethleem terra Iuda, nequaquam minima ex in principibus Iuda, ex te tui mater Dux qui regit populum meum Israel, & nomen ipsum crediderit & dicebat Iesus Nazareus aut Iesus de Nazareth; saltem autem domesticus pariter natus erat non fuisse natum in Bethleem Iuda. Nunc quidem uere mihi uidetur, duodecimum Iesum, quando inueniuntur non patet: sed in medio doctorum, audientem & interrogantem illos; inter alia quo ipsi interregando potius quam aliquod affirmando decuit, etiam ipsam scripturam ipsi receptam uoluisse, querendum non propter istud apud Michaeam erantiam, Michas necessarios esse appellandam ea Bethleem, et tempore quo familia Jacob Abrahama uxor in Galilaeam, & tamen aliunde consuebat Messiam uel aduenire, uel mori aduenire; eoque interrogatus effecisse, ut cognoscerent, famulatum anale fuit, si quoque modo natus in Bethleem Messias, aliunde sortitus quam in

Bethleem assumpturus, sicuti posita saltem est, praedecantibus Apostoli Iesum a Nazareth.

36 Quidquid bonum sit (neque enim infra megi re-
fari, quem certatim Iudeis fuerit, ex Jacobo istius
fuerit capellandum Messiam) dico ex praemissis conse-
qui, Josephum cum Mariz uxore, non fuisse absolute
necessarios inferendum fore Iudaem regem Iudaem Chris-
to, nisi quatenus ipse erat, ut legitur Nepos Jacoba
efficit & crederetur. Dico, effectus crederetur, quia
propter nuptias istas cum Iesu, filius, ut putaba-
tur, Joseph, secundum carnem, & huiusmodi Patet
vocaretur, non tamen uerum se erat, utpote non ex
voluntate carnis, neque ex voluntate uiri, sed ex
Duo conceptus; utque Mariz quidem filius, legiti-
mus simul ac naturalis (illegitimum eam dominical
foci copula illegitima) non tamen idem Josephi filius
fore legimus Iuda legalis poterat, nisi per legitimum
matris sui cum illa nuptias, qua mater per eadem nup-
tias fides quasi filii Josephi, apud heredes illis pro-
crearet. Quod nisi fieret, Josephum nullum filium neque
naturalem neque legalem relinquere, & sic de hisse
ius promegeturum legis in Jacobo, in eoque Iuda
spes procreandi Messiam, deriuat ad germanum Josephi
fratrem si qui erat; erat autem, ut infra apparebit,
germanus Cleophas, cum alio aliunde liberis habuit,
nam ex Mariz, Mariz Christipara Conditura & nepos
Joachimi, Jacobum Fratrem Domini. Fuerant in-
super eadem nuptias etiam ab alius ueritas causas indu-
ta a Deo; quoniam copulae duae ha, ut extra suscipi-
um formosiora copula uirginis conceptus mysticum
ueretur, interdu cum miracula comprehensum, Dico
filius Messiam circa uirum conuenit & passus
qui, & recepte ab eo genitum fuisse. Deinde in ser-
uantes Iude de coniugis uir uirginis uirginis
hereditas in solidam adueniam, qualis erat Jacobi
Mariz. Quam legem usque ad conscientiam uelasse,
ut ejus negligeret culpa copulandam, satis indi-
cat, ex libro Tobia cap. 3. iuncta 122. interprimam
edictum Gratiam, illa septimum uirum & adhuc uir-
ginem Sara uirum: Unigenitus sum partu meo, filium
prater me non habenti qui possit ei succedere: neque
uitem aut ex fratre natum nepotem, cui me uxorem
forem: quasi subiectionem, culpa filii uiri non pos-
sunt nullam eiusmodi habere, alius uirum confisus
aduenire nec impudens sibi non uirum talem, quasi
propter legem praeteritatem uirum, ad uirum
dam inueniam, proximo, cui se seruo obligauerit,
negato talibus nuptias erogandum.

37 Porro, ut modo digressi est ex reuocata notio, fundamentum aduenire filiumque istius legalis Chris-
ti ad Josephum esse ius quoddam, ut vocat, respon-
torum, in Iudaem republika constitutum, & autem
nonne inter defensionem reliquias peruenire: ut quod
Habeat Iudei periti, omnino esse per a iuramentum
gane fieri posse, ut in sua gente aliquis abique certe ha-
rederet moriantur: quia fieri non potest, quin iussum asse-
rentur, perueniret ad eum quoddam, qui habet in
uiri aliquem ex se uel a generatione carnalis linea de-
scendantem, qui possit representari in ordine ad her-
editandam hereditatem: quae si desisset propagandi
naturalis proventus potius negaret, non habet in quo
consistat, necessarii non potest reuoluitur, usque dam inue-
niat aliquem quodam iuris filium superstitem in suis
sepositis; qualem in praesenti casu fuit Christus, per
Mariz & Josephum ascendens ad Jacob, patrem feli-
ci legalem, per Mariz uxor & Iacobum ad Heli,
ipsius etiam Josephi patrem carnalem, indeque ad com-
munem uirginis stirpis progenitorem Zorobabel, ac
perro duplixi iterum uia, per S. Iosonem atque Na-
thanael, ad David; sicut mox infra apparebit. Et
hoc est cur dicat Iosephus Historicus, libro aduersus
Appianum, Iudeam tam diligenter religiosissime Iose-
phus

Josephi
Christi
fuit

Josephi
dum de
primis
matris
et
fuit

quod pro-
prium sit
Iudei
Mariz
pater
Josephi

quo non
potest
dubium
suffragari
Iuda

in Iuda
non
potest
dubium
suffragari
Iuda

Josephum
fuit filium
Ioseph
et
Ioseph

E
Iosephum
fuit filium
Ioseph
et
Ioseph

F
Iosephum
fuit filium
Ioseph
et
Ioseph

et
Ioseph
fuit
Ioseph
et
Ioseph

A *hoc in parte, quod non Sacerdotibus quilibet per varia loca & sana dispersis, ut Aegypti Chaldaique sed uoi generi, uoi templo, delicto Hierosolymis, monstrantibus Aaronis posteris, ipsique adeo principum, summo Pontifici etiam singularem diuino insinuo prescripserant, custodiendum in arcanis literis memoria rerum, tum publice gestarum, tum privatis quidem familias ac personarum attinentium, sed quorum successores posse ioceresse publice. Quas suserat ut euerso a Chaldaei templo interiret quis ausisset, lib. 1. Esdrae caput 11. legat, ubi Sacerdotum quorundam, quorum de genere dubitabatur, Genealogia quaesita dicitur (utique in araria aut chortaphylacis sacro, Babylonem cum reliquis ex piruitate tradidit, indeque remigrantibus Iudeis relata) neque non inuenerit, egesti sunt de Sacerdotio: argumento, inquit Pontificis, manifesto, omnium familiarum ceolum ubi diligenter esse solere, saltem Sacerdotium & Regnum: eandemque adhuc durare diligentiam ueritas emont, qui gentem mouent.*

ut quibus
Christum
Mattheus
apostolus.

36 Taliū ergo tabularum fide probaturus Mathaeus, Christum, qui se Messiam dixisset probasse, que tanto signorum euidencia, id ipsum habere, quod illi patrum spectakoni & requirendum, uerum ac legitimum a Davide successorem; id quod intendebat est perspicuum asseruit, omnes Iudeos forte apud Spiritum sanctū dirigere obseruans. Ideoque uix dubitamus, quin Ochosiā, Iosū & Amasiam Regum nomina, idem pratermisit, quia in dictis tabulis ea desiderabatur, per quamdam uoluntatem excommunicationis, quam uidentes inuenerant, sententiam ex eisdem Sacerdotali & expulsa iudicio ignominia confusa; quemoda deinde est ex Ecclesia usurpatis eius nomina Episcoporum mortuorum, qui macula grauari notati fuissent, & sacri Diptychis expungendi: quod etiam in Ioskim) echnia patre, & alius forte manulis uoluerit. Cur autem istos posui quam alios aque ac magis impiorum erasit & fecit Sacerdotes, de his solidique dissentis Possimus cap. 30. & 4. Cujus doctrina ut facilius capiat, eorum in h) Genealogicum schema a Davide ad Iosephum, duo secundum legem in Salomone, inde secundum naturam Cae Nathane dultum, donec series miraque, in Zaltathiele & Zorobabele conueniant, aigne ab his rursus diuise, ad inuicem redeat in Davide. Nam qui uoluit duos praenominatos, Zaltathielem inquam & Zorobabelem, alios apud Mattheum esse quam qui sunt apud Lucam, nullo id probant argumento: nec dubitamus quin Zorobabel natura filius Zaltathielis fuerit, licet 1. Paralip. 3. dicatur filius Phadaia, patris fortassis sui non fratris, cui praeinde Zorobabel filius legalis fuerit: cuiusmodi successione, quatenus ad supplendum naturalis serie defunctum fuerant assumpta a Mathaeo, notare uoluitur: asseruisse: ceteras res illa mela signauimus.

SCHEMA GENEALOGICUM JOSEPH FILII DAVID, ET JESU CHRISTI

FILII DAVID

secundum ordiocom

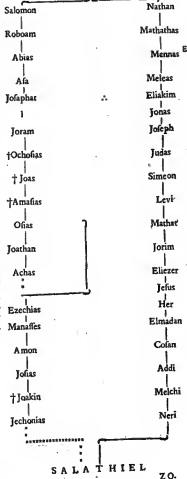
LEGIS

NATURÆ

ex Mattheo.

ex Luca

DAVID FILIUS ABRAHAM

ZOROBABEL

Abiud

Refas

Eliachim

Joannas

Azor

Judas

Ab anno primo rediit per Zorobabelem & Babylonem populi Israelitici usque ad Christum numerantur passim anni DCCCXV. quibus cum non sufficerent generationes novem, quae apud Mathematicos domesticas numerantur, conseruata est, ut interduci aliquos (incertum quos & quae loci referendi, & forte non omnes naturali serie prognati) ex sacris templi libri capantibus fuerint, ab similitudine causam, ob quam figendi & superius Reges iret, ac denique Iudaea Ierobeam pater, fuerunt in istam etiam; adeoque a Maththaeo, sicut illes respiciant, in recensendis Christi progenitoribus omitti.

Sadoc

Joseph

Achum

Jannes

Eliad

Melchi

Eleazar

Levi

Mathan

Mathat

Jacob

Heli

JOSEPH

Joachim

MARIA

JESUS

39 Expasita porra, ut dicitur, ista secundum Legem genealogia, Maththaeo, tanquam rem sacram Iudeis, juris sui minime ignavis, ipsismet examinandum reliquit, quomodo successiones illa legales per generationes carales & proxiima consanguinitatis iura nobilitaret: ut qui satis haberes ostendisse ex ipsorummet tabulis, salsis Abrahamo & Davidi promissiones ad Christum pertinere: adeoque impluisse Deum id quod promiserat Genesim 49. Non uideretur Iseptrum de Iuda, & Dux de semine ejus, donec veniat qui mittendus est. Ut rari adhibe datur Iseptrum in Fraecia post certam regiam stirpem matronarum, uno & in Anglia, etiam postquam illi rerum pontis sunt extranei penitus Propyleum Mali.

Normannia Duxes; ita daretur Iseptrum in Iuda, quomodo Iudaeus populus Reges et Principes habuit, a quibus suis Regibus regeretur, et quomodo magis deum tribus aut nationibus vel astris essent. Iam autem postremum fuit Archelaus, statim post mortem patris multatus a Romanis dimidius parie regis, quod ipse deinde pulso, in Tetrarchiam scilicet ipsi quodristiam: & restituta est extra seuerum Iudae, Romanis Praefidis reueruata. Atque hoc dicitur sit in eamque ut hostibus apuione, qua Herodes, dicitur Alcoloniata, postrema regnantis in Iudaea stirpis antea, creditur, ut cognouit, suu etiam genere Aluagena & Idumaei fuisse; nihil ad Jacob, abili ad Iudam peruenisse. Nam sepe laudamus Pessiani noster, edita nuper Dissertationis cradita, demaestruat contrarium; allegans in Iosepho Nicetium Damascenam, Antipater Herodis patri familiarium, diserte affirmatum, quod praedictus Antipater fuit genere Iudaeus, ex primis oribus Iudaeorum, quic Babylonem in Iudaeum venerunt. Nec uera apparet qua uera specie uari se potuisset Herodianorum haecis, eradi uolentem ipsum esse promissum Iudaeis Messiam, licet nequamquam actum ex Davide, si neque ad teum Iuda, etque ad aliam aliquam Israeliticam ad ille spectaret: cum Deuoc. xviii. expressi diceret Moyses, Prophetam de gente tua & de fratribus tuis, sicut me, fulcraut tibi Dominus Deus tuus. Adde & alia argumeta, nequamquam iustitia, ut quod Castellan, Idumaei Principes & Herodis Iouis ipsique uariis, clam id agere per Cleopatram apud Antonium, natiueris Idumaei exuere Iudaeis Legit iugum, quod Affertui Principes impetrat, atque ad ritus auius eedere, passus expulsum sit: excusante Aetna, hanc se posse fidelissimum sibi Herodi tanquam dalerem murare; iudicio satis clare, quod tam Antonio quam Castellan cessant, Herodem uere Iudaeum esse, atque adeo ageremus laurum istam Iudaeis Legit immunitatem. Iam ergo Pessiani, quod Herodes & a Patribus & ab Histensibus Iudaeis Idumaeis dicitur, quic in Idumae, dam illis pater fuit Antipater Perregem agere, uatus & educatus fuerit, sunt Paulus Tarsensis, Barnabas Cyrenae appellatur, uariuibilem Iudaei; deinde polonari Iosephi testamones eorum ipsorum Iosephum, alibi aliter laquei uisum, rem conspecta in lib. 20. Antiqu. cap. 6. ubi narrat, quomodo exstitit Caesarem inhabitatum Iudaeorum acris, contra Syros ibidem degeneres, contentio, de equalitate in iure ciuinitas. Si quidem Iudaei primatum in hac parte sibi arrogabant, ac fretri ratione, quod Urbis Conditor Herodes Rex de ipsorum fuisse genere. Id porro Syri de Herode quidem ita esse fatebatur, ceterum allegabat, quae aunc Caesarea uocaretur, antea Turris Scratonia fuisse dictam, quon tempore nullus ejus ciuis Iudaeus erat.

qu Non igitur ablatum fuit Iseptrum de Iuda, quomodo Herodes iste uisus; ablatum est autem ipse post Christi natiuitatem exuile & fuit Archelaus aui nifi in partem succedens, ac deinde praefus abbatate. Non etiam ablatum fuit (sicut supra ostendimus) usque ad natum Messiam, Dux de semine Iuda, id est Tribus Iuda deinde caput, Principatum illum Israeliticis populi hereditarium transfusus ad succedentem, eamque suam, si am & naturalis, solum legalem filium, ablatum est autem temporalis iste Principatus ante eo, qui etiam possideret eundem. Quod ut certius constaret Iudaeis, serentique se alium a Christo frustra expectaturus; primam quidem esset Deus ut primarie duo Davidicae Domus semine in Christo ueruerant, omnibus eorumdem familiarum primis ipsi Christo hereditas in ipsum Messiam erederentur, nec alium expectantibus. Superius quidem ex Davidi domo familia plures aliae, una cum Christo natiuita recensita Beblerni; sed exstis atque depodit in Herod-

Ieremi
explan
dicitur

quod ap
dum p
nauit

non dicit
Mile ab
uerum ap
a Julia

ex cu
Alia d
mactat
fidelissim
der

hinc a Iam
Natali d
bus dicit
fuerit.

Dandis
datus p
matis f
inductio
natiuita
Cingit.

aliquos
secundum
Pepysiana

A *solymitana arbor templique excidii Genealogicis istis tabulis, ex quibus nos autem pro altera probum debuisse, incerta erat omnis eorum inter se de primatu contentio. Hinc vero etiam majori ex parte Vespasianus discessit, si vera est sententia, apud Eusebium lib. 3. cap. 22. velata, quod post expugnationem civitatem, eos qui a Davide genus ducerent, perquiri iussit (facile autem erat ex ipsi Crucis sacris sub Augusto libri familiaris fugientes invenire) ne quiquam apud Iudeos ex regio stirpe superesset; eoque ex causa gravissima crucis persecutio Iudeis illata fuit: quam prorsum Cleopha ex Iuda filio possente, cum majore illius filio Simone, credi non aliter evasisse, quam merito et titulo professionis sue, omnem venturi Regis spem mentationem abominatus. Iterum tandem sub Trajano nova persecutione suscitata, nec ipsi quidem Simeoni est parci-um, licet Episcopo Christianorum et centum viginti annos nato.*

aliquos
etiam du-
centur Tri-
bus Iude
nativitas
Davidi.

41. Neque dicat, quod per representationem jam ex-
pletam, quoniam Iudas erat ex Iuda carnaliter pro-
pugnus, tam diu necessario utendum sit aliquis, qui
a Iuda et Christi Resurrectionem et perpetuitatem in
ea sanctatam volentibus credere, habeatur Dux et cap-
ta familia Iuda: et Davidi, quoniam prorsus ex-
tincti, eodem jure haberi sit, qui Christus Salomoni;
quia talis non esset stirps de semine David, adeoque
non eadem cum Christo, sed simili duntaxat jure in-
venirent causam suam. Nec de quatuordecim Ducatu in-
telligenda sunt Davidis benedictio, sed de eo qui si-
milis cum regno esset sumptibus exordium in Davide, et
utendum in Melia, expressus Davidis semine totius
tamque saltem inter praemissa. Quod nisi jam scilicet cre-
dere velint pervenire, ne falso quidem nunc possint sa-
ciendum sperare, si vera est epistola nostra de excidit
Davidis Domo et famulus singulis inde deducit.
Permanet certe ad divinam providentiam, tollere
Iudeis omni rationi spem illam, quam potissimum in alia
quocunque Davidica stirpis ramo collocare. Quod si
forte ex hodierno vivitibus alii (nemo enim est in illa
totique dispersa gente, qui non aemulit tribum ex du-
dum enim, servasti etiam et familiam certam, ex
iis quas olim fuisse nobiles seari ipsorum tradit) si for-
tasse etiam aliqui pretendunt genus ducere
ex Davide, illis omnem Iudaei sapientiam vram si-
dem habebit, cum non possit ignorare, quam impossibile
talibus sit, demonstrando evincere potestatem erigendi;
et ut cum possint demonstrare, nunquam tamen po-
terunt desinere, ut ante, quia sit successioni proximior
tam multisve ante sparis, qui similiter se jactent a
Davide descendere.

C 5. VII. Eorum qui Fratres Domini vocentur in
Evangelis, Sanctique Praecursoris cum
eodem Domino consanguinitas
vel affinitas.

Prorsus in
Iudeis
et Iudeis
et Iudeis
et Iudeis
et Iudeis

42. *Agarresthai eret, anti apud se Christi doctrina
et miracula intuenti, invidiosae suae
persecutio colorem aliquem datur, ita inter se con-*

*pitum quoniam Marthae xat. Unde huic sapientia hae D
& virtutes? Nanne hic est fabri filius? Nonne mater
ejus dicitur Maria, & fratres ejus Jacobus, & Joseph,
& Simon, & Judas, & sorores ejus nonne omnes apud
nos sunt? unde huic ergo nimia ista & incredulita-
benur in eo. Eadem enim quoad substantiam, sed
brevis nonabil, habet Marci vi. Hinc varie apud
vires existerent sententia. Et impius quidem Helio-
dus blasphemando praesumpsit detrudere. Deipate vi-
tium tempore Virginis, ac si post Christum, de Spi-
ritu sancto conceptum et salvis pudicitiae claustris es-
sum in lucem, sus cum Joseph matrimonio usque, istos ei
liberos generasset. Paulo tolerabilis infamiam non
purientes Graeci, qui Josephum Marim exoraxer-
ant jam viduum, et plarium ex priore theso liberorum
parentem. Nenulli denique apud Latinos emia ex-
dia sibi fere existimant, si S. Anna, Christi avia,
placis maritis junxit, ex quibus nata fuit illa
passim Sorores Matris Jesu vocantur; unde scilicet
et eorum filii, sanctae Heliae phra, vocantur Fratres,
quorum etiam numerum liberaliter augent, addendo eis
Joannem & Jacobum filios Zebedi, ex matre, ut vo-
lunt, Salome. Ne autem incertum maneret, qua
ratione ad Christum suum Praedictum spectarent, ignotum
quid de eo tradiderit Graeci (quibus tamen ipsi magis
fidei habenda non erat, congrue vetustatis auctoritate
desistim) Emericianum quendam commentum fuit,
quae Sinlana nupta, Annem Mariz et Hieronim
Elidethe matris peperit: quod cum fecit illi esse
qui S. Augustinus Sermones ad Fratres de erem, et S.
Cyrille Alexandrie nescit quid de erem S. Anna suppo-
suerunt; tot passim scilicet ex necessitate habuerunt,
ut pudesat pigetque recensere eruditius alias vires, ob-
stis veluti oculis eidem sublevis adherescentes. Sed de hic
alias, malim ego nomina ignorare, quam fingere, aut
sine idoneo teste obtrusa acceptare.*

43. *Virginem vicisse Josephum ac mortuum esse, tota
passi Histrionum tenet Ecclesiae Latine: Virginem
autem viris, non quemdocumque, sed deliberato arbitrio
in omnem vitam praeposito, voti quoque religione firma-
to, quale etiam ante matrimonium conceperat ipsam
Deipere, satis probari videtur ex hujus tam filia
affectionis terrissime interrogant. Quomodo fiet
illud, quoniam virum ann cognoscit? minus vixisse
voluerit, si integram Josephum fuisse matrimonii legiti-
time contractu sui, et sponsa sua quatuordecim annos
tristum sacre juri suo contrariis. Agit hanc de re plenius
noster de Josepho Commentarius 5. vii. quae tractantur
Sanctorum Christi pariterum desponsationem et continentiam
vritum; pro qua, istis satis testibus et minus ad
nostrum nunc argumentum facient, suppositi hic Pa-
traphonum alium, vixit, mox sicut explicanda,
praemittere Genealogieum Systema debet, quod alias pro-
posui, leviter immutatam, omnes nonnullis, hanc fa-
cile postremo universitate probandis; quales sunt Barla-
bas utique, Joseph & Judas; alius vero dicitur, Si-
monne & Iuda Apostolis, sub verisimili conjectura quod
ex perveniant, ad sacerdotale genus Achae traditatis.*

suppositi
aliquis.

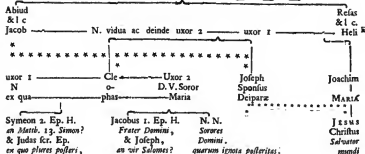
E

Systema
divinum
et
proprietate,

F

AD CATALOGUM PONTIFICUM: 15
CONSANGUINEORUM
SYSTEMA
 EX PARTE JOACHIM ET JOSEPH
 PRINCIPALE.

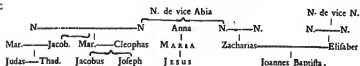
Z O R O B A B E L

SYSTEMA SACERDOTALE.

EX PARTE ANNÆ.

A A R O N.

44. Phenomenorum caelestium causam reddiderit, & cursus siderum descripturi Astrologi, varii quædam consilii systemata, non quasi presument definiere quemadmodum naturam considerat Deus; (seruant enim hanc eandem, qui a nobis errant, etiam superæcerorum corporum, ab omnipotentissimo Dei sapientia modis diversis, licet a nobis necdum intellectis, etiam potuisse) sed quod, in eo quem ipsi incognitum statum ream, putent se posse explicare cunctis, quæcumque in ipse suo argumento obijciuntur difficultas, creduntque se verum Systema reperiisse, saltem quoad nos, licet aliud forte Deus constituerit, eisdem omnes effectus habens, quod illi ex & in suo Systemate se putant deprehendere. Idem ego hic teno, dum constet quod neque officiorum vel conjugumque patris inter duas personas reperiri in variis capitulis variis, ut de singulis statuamus aliquid, in qua Evangelica læta amia vel verisimiliter reipsa; vel verisimiliter fuisse, si in quem consilio nascendi erit obligatus personæ, de quibus est questio; non repudiaturus, si quid alteri æque verisimile occurrerit; Propyleum Maii.

& hæc ipsa etiam retrahatur, mox atque ostensum fuerit esse in his aliquid, quod distinet Evangelicæ mihi congruat. Supponendo ergo, tamquam certum, Mariæ Deiparæ nullum fuisse, non dico filium aut filias præter seculum, sed neque propriæ dicitur Fratres aut Sorores, quorum liberis JESUS fuisse Confobrini, ipsique in latini acceptione ejus Sorores ac Fratres. Jesum quoque statuerit virginem obiisse, restat ut illi fuerint progeniti ex aliqua Josephi & Joachimi, vel etiam Annæ, Fratre aut Sorore; ne in requirendis consanguinitatis titulis longius abeamus quam ipse verba necessarii importent.

45. In his autem venit accurate observanda summa illa Evangelistarum diligentia, in personis synonymis, tam viris quam feminis, per cognomen quædam distinguenda: ea enim videtur præbere certissimum fundamentum hic stabilienda diversitas. Et quia ejusmodi cognomen ut plurimum sumitur ab alio nomine proprio, posita in genitivo, ante omnia meos, nomen gentis casus, alicui nomen æque absolute additum, de-

A notare, quod si, cui generis sit additur, sit ejus qui in gentibus prout filius; si autem nominatus sit, scilicet ejus generis, significare, quod ejusmodi semine, sit ejus qui exprimitur in gentibus uxor aut filia. Neque tam innotuit locum ubi sit signetur, ejus persone, que exprimitur in gentibus, Marius, Pater, Mater, Frater, aut Soror: quia hec subintelligi non solent. Dicitur, Joseph viri Mariæ; non Joseph Mariæ, legitur Symon, pater Alexandri & Rufi; non Symon Alexandri & Rufi; Maria, Jacobi & Joseph mater; Jacobus, Frater Joannis; Soror Matris Jesu, Maria Cleophae, atque ita de ceteris. Ubi ergo dicitur Maria Jacobi, & Judas Jacobi; intelligi censetur, Mariam istam fuisse Jacobum aliamque uxorem vel filiam; non matrem, ut volunt, qui ipsum esse Mariæ, Cleophae uxorem, censuunt; similiter Judam, filium Jacobi, non fratrem aut patrem. Isti sic positi.

Barthol.
quasi Iacobus
et Ioseph
Barthol.
quasi Iacobus
et Ioseph
Barthol.
quasi Iacobus
et Ioseph

46 Sicut I. Jacobum, Hierosolymorum Episcopum primum, ipsique fratrem Joseph, natus ex Cleopha & Sorore matris Jesu Maria (hæc enim Jacobi & Joseph Mater dicitur) appellatus autem nomen fuisse Fratres Domini per alios, ex eodem Cleopha patre quemadmodum gentis, atque specialiter aliquæ pro illis juræ, quod acceptas, non a solo patre (nam ex hujus capite enim erat æqualis) sed etiam a matre, nata ex Desipere Avunculo Marcerena, sive ex aliquo S. Anna fratre aut Sorore. Nec autem non ex Patre non Anna Desipere, S. Joachimi Fratre aut Sorore? Idem quidem id est, ut ordine ad duplicem consanguinitatem natum cum Jesu respiciendum in Jacobo Adelphothero (nam de hoc præcipua nobis est questio, cum de Josepho ejus fratre, quem prætorum esse testatur Salomon suscipit, alium sit in Evangelio filiumque) præter tamen conditionem elige, ut major sit inter Jesum & Jacobum similitudo; cum ambobus Reguli simul & Sacerdotali stirpe potissimum, eandem præter eandem intelligitur. Et sicut Jesum, quem ipsi quoque Judæi, ad fidem ejus convertentes, summum istam agnunt Pontificem, conveniunt aliquæ parte genus ducere in ejus gentis Sacerdotibus, ut etiam congruum esse, ad eandem Sacerdotali stirpe ut præfuit alium esse, qui constituenda ex Judæis in Hierosolima Ecclesia primus præfuerat erat Episcopus.

Barthol.
quasi Iacobus
et Ioseph
Barthol.
quasi Iacobus
et Ioseph

47 Sicut II. ex Hierosolima antiquissimo & Apostolico temporibus primum scriptore apud Eusebium, Cleopha ipsum fuisse fratrem Josephi, adeoque & Joachimi; & quod consanguineus est, non enim in sua, ex qua Jacobum Adelphothecum genuit, prout vel avunculum. Quia tamen Cleopha atque de ipse Joseph, natus erat ex ea qua fuerat Jacob, ut supra diximus, sine liberis mortui, adeoque secundum legem æstimabatur & appellabatur filius, non Heli, sed Jacob; & quæ res est Judæis, legalis potius quam carnalis propagationis rationem habere; ideo sit, ut liberi ejusdem Cleophae, Simode quæ ex Maria suscipit, puta Symeon sive Simon Hierosolymorum secundus Episcopus; tum Judas, qui se fratrem Jacobi nominat, velis dignitate, esse non ætate potius; deique Cleopha junior, Christi rediret in conspectu vestra Eusebium dignum in specie potissimum; & plures alie factæ eorum sorores, ex prioribus aliquæ Cleophae matrimonio; sit, inquam ut ipsi omnes, affines Christi potius quam consanguinei fuerint habiti, ut ipsi ratione communis sui fratres Jacobi. Istam tamen Juniores Cleopham non posui in Symeonem, quia ejus cum Christi consanguinitas usquequæ indicatur in Evangelio, solaque in nominis identitate fundata censuenda, sicut ut ipsum die annuierem filius Cleophae Sacerdotis. Dicit autem Cleopha melius distinctum exilio, cum ut uxor juvenis, solata matrimonio legit per viam mortem, decessit Jesum sequi potuerit; tum ut Christi Heli potius in Eusebio, non Jacobum nomen sententiam Discipulis ceteris, quæ omnes fuisse

et alia
concordia
autem

an aliam
concordia
autem

Magistro suo junioris, aut ut summum coarctos, nisi per se. Sed neque Sorore velis Christi ex prioribus Cleophae matrimonio prædictis ascripsi, ad deflectionem velis testamur; aliaque, quod illa plures esse potuerit. Nam quæ sit in Evangelio nominatur, potestatem ex eodem Cleopha & Mariæ matrimonio præfuisse; atque ita duplex uxor, atque ac Jacobus Adelphothecus; ad Domum propriam pertinuisse. Sicut qui putant, Cleopham ipsum, alio nomine dicitur Alpham, idque, ne cogatur ab hujus filio, non ex duodecim Apostolorum, distinguere Adelphothecum, & ita cum Jacobo Zebedæi, tres Jacobos admittit; sed eorum opinionem resistit ad xxv. Marti, quæ fuisse ipse Alphus, Cepharaita, Apollolotum Matthei ac Jacobi pater.

48 Sicut III. eundem Cleopham, priusquam Mariæ suæ conjungitur aliam habuisse uxorem, ex qua generis Symeonem, secundum Hierosolymorum Episcopum dicitur. tale proxime post Jacobum consanguinitatem cum Christo, hoc enim titulus, in Iudeis quæ adhibetur nobis illius Ecclesia, multum valere debet; quoniam in eæ fratre suo prædictis tredecim numerum annis fuit, atque qui post mortem ætatis viginti annorum fuisse, quando completit matrem suam, ante Christum ex. Fuisse autem patrem ejus Cleopham, eundem Josephi Spousi Desipere fratrem, ex toto antiquitate præbuit Ballandæ ad xviii. Februaris; testem allegans ex Eusebio Hierosolymum; qui tunc esset, ad ejus electionem, non solum eundem ætatem quoque cui tunc erat Christi Discipulus; sed omnes quibus cum Domino secundum carnem intercedere cognato, nam multi eorum supererant. Adde ego, fuisse Cleopham, non solum fratrem Josephi, sed fratrem ejus per matrem; atque adeo decessit ejus filius, inquam ex filio legali Jacobi natus (nisi Christus re forexisset a mortui, regnaret in æternum) succedere Josephi nullis ex se liberis velintibus. Isti autem filius adnumerandus omnino est Cæmææ maritus Epistola scripsit Judas, qui præfuit illi Christi servum, fratrem Jacobus, frater Adelphothecus esse; velis dignitate, nisi non ante prioris. Quæ loca a Juda Thaddæo, alius Juda Jacobi, sic dicitur patri sui (de quo infra) amicos, distinguendum ego putem, contra plerisque aliter sentientes, ab eandem supra attam; non tamen minor ejus Hierosolima inter Convocans Scripturas receptam; cum inter easdem recepta sint & Marti & Luca Evangelia, quæ tamē eandem Apostolum ex majoribus non fuisse. Neque scripta est Epistola illa, quantum ex tota contextu colligere licet, ad fideles Judæos, Hierosolymos sub Jacobo monente, ad quos subintrojerant aliqui Evangelium adulterantes. Cum ergo talis Epistola antioribus ipsius Jacobi in illa primitivis Ecclesia publice legentes, atque facili potius prærogativa istam retinere, quam commendare Petro Evangelium Marti, & Paulo satagente Evangelium Luca. Porro si primam illam Cleopha uxorem, dixerimus Salve enigmam fuisse videmus; potuit hæc utramque Barlabam, Josephum & Judam, privilegio est antioris: quod tamen sine æquitate tunc non dixerim, quoniam motus tunc nominibus antiorum numerum Fratrum Domini, quasi Cleopha eis generis in uxorem fratris Salve absque liberis fuisse. Sicut enim nobis in presentiarum est, fratres inter se, ex non naturali patre Heli, fuisse Joachim, Josephum, & Cleopham.

49 Hoc modo habuit Schema Domus & familia David, Christum concurrens, sicut commendat & assequi illa personarum consanguinitas dispositum, ut nihil quodam videtur. Restat ut alterum Schema componamus Domus & familiae Aaron; quatenus Christi, qui erat servus servorum legem filius Joseph, eque Davidici regni verus successor, secundum eandem ac Mariæ sumptum, genuit etiam ducet ex Sacerdotibus; non

Expositio
quoniam
Cleopha
non aut
Symon
Ep. M.

E

et Iacob
Joseph &
Epistola
con.

an & pri-
mogeni
fuit & Ju-
da Barla-
m?

Autem ex-
ponere
autem ex-
ponere

A per Avum (sic enim sperabatur eum, non solum legaliter, sed & carnaliter esse filium David) ergo per avum, filium Sacerdotis alienigenae Aarenis, & quidem praecipue summi Vasis: non Vasis enim ministrum designaverunt.

tim Simonem, cognomenque Zelotem, qui ex habita-
 tione in Cens Galilee Cananem; Chanaanem ali-
 que per eorum scribitur, qui in Graeco optime distinguitur
 Kananite: et Samaritan. Sed neque fundamentum
 habet conjectura illa, quae ipsam facit Sponsum, et cu-
 jus nuptiae aquam in vinum convertit Dominus; et si
 dubitari nequeat, tunc Sponsum alio rursus ad Christi
 cognomen pertinere. Quod si revera sit patris fuerat
 duo filii Apollini, Simon et Judas, ex patre Jacobo;
 habemus quatuor per fratrem in duodecim numero;
 cum prater Petrum et Andream filios Joannis, etque
 Joannem et Jacobum filios Zebedei, invenimus et
 Alphram noster Matthaeum et Jacobum, et huius acceden-
 tis Simon et Judas quatuor in bene genere fratres. Quibus
 se peffius, nomen et prebati: egregie fratrum can-
 sasnam commendat Christum, ipsa duodecim salu-
 clivine. in qua ipse vocatur, Praefatus fuerat.

Answer to
Appellate
for 4 years
surrender

na familia Sacerdotale. Non minus fide *Ps. Augustinus* ratiocinatio est, lib. 1. *de Consensu Evangelistarum* cap. 1. Marie genus Sacerdotale probatur ex Luca, insinuant quod cognata eius esset Elisabeth, quam dicit de filiabus Aaron. Nihil namque bre argumens efficere, si sola asseratur, *Q. non etiam conjugum mater eius Annam Sacerdotale genus transisset.* Igitur, si, prout dicit Augustinus ait, firmius tenendum est, carnem Christi ex utroque genere propagatam, & Regem scilicet & Sacerdotem, in quibus personis a populo Hebræorum etiam mystica uisio figuratur, id est Christum, unde Christi nomen elicit, eadem firmitudine tenendum est, etiam Annam fuisse de filiabus Aaron, Sacerdotem uero Sacerdotis de Vice Abi, & Zacharia Sacerdotis amicum.

31 Perro examinatus tandem, & omnem in partem
versatam hac materia, coram meo velim; si quid alibi au-
tem distulim a nobis minus conferre promissi Systematis;
quidvis, licet multo nova & nominis prorsus distincte
exposita consideremus; nullum tamen simus a novitate
declinam praejudicium apud nos latere; quandoque
nova est, & nihilominus probata illa, cum Mariz po-

Helicoverpa
armigera (Linn.)
Tobacco
Larvae feed
on tobacco
leaves.

*fast and flexible
business with
flexible terms
from 2*

P

1. *Staphylococcus aureus*
 2. *Staphylococcus aureus*
 3. *Staphylococcus aureus*
 4. *Staphylococcus aureus*

quasi *f*₀
*p*₀, *s*₀
for *i*

Journal of
Education

[illegible]

১৯৮১ সালে
 পদ্মশ্রী
 পদ্মশ্রী
 পদ্মশ্রী
 পদ্মশ্রী

giron di
de Maria
Paradisi
dove l'opri

10

Wine
from
the
C
case,
I
case?

30 *Nefice congeneri* in *Evangelisti* Maria, a maritis
dicta Maria Jacobi, ad Christi Genealogiam aliquan-
tum referri potest: quod si posui, maritum ejus Jacobum
libertum dixit: Dixerunt Fratrem vestrum vestri potius
naturum esse aliquo ejus Avunculo vel Matregero generi
Sacerdotali, quam ex Fratre vel Sorore ipsius Annae;
adeoque si aliquo tantum con sanguinitate appellare vel
Evangelisti voluissent, non Sororem, sed Cognatam
dixerunt fuisse, fratrem Elzebachem dicitur Liberum. Misit
autem qui ex hoc conjugio natus fuerit Apostolus Iu-
das qui et Thaddaeus, alius dicitur Judas Jacobi. E-
ratque hoc Enfirionis in Hirsburgensis fidei iudaei Dami-
onis aemulus, quasi effugio de pollesteria Jude, quem
fratrem fuisse lecupitorem carorum tradunt, postea ad
Iudam Epistolae secundum permissio. Urgebatur
enim ex invidia, velut quia ex David genere descendere,
et quodammodo aliquos ad Trajani ultique tem-
pora Imperii fuisse et Ecclesiae praesuisse, et eodem
tempore traditum. Sicut autem interitum ejus in Jacobum
super dictis, verum illius Marii in maritum, adeoque et
filium eorum Judas Thaddaeus fratrem con sanguinitate Chris-
ti, ita multo magis interitum ejus, hoc conjugio: na-

B 1 demo

A notare, quod is, cui generatus sic additur, sit ejus qui in gentibus peccator filius, & autem nominatus sit israelitae gentis, significetur, quod ejusmodi frater, ejus qui caprimulgus in gentibus uxor ait filio. Nomen tunc inuenerit locum ubi sic signatur, ejus personae, quae praeiit in gentibus, Maritus, Pater, Mater, Frater, aut Soror: quia haec substantiis non solent. Iterum, Joseph vir Mariae, non Joseph Mariae: legimus; Symon, pater Alexandri & Rufi, non Symon Alexandri & Rufi; Maria, Jacobi & Joseph mater; Jacobus, Frater Joannis; Soror Mariae Jesu, Maria-Cleophae, aique tria de terra. Unus ergo dicitur Maria Jacobi, & Judas Jacobi; intelligi consuevit, Mariam ejusdem fratri Jacobi alioquin uxorem vel filiam, non matrem, non uxorem, aut sororem, qui ejusdem cum Maria, Cleophae uxore, confunduntur; similiter Judam, filium Jacobi, non fratrem aut patrem. Illi sic positi.

[illegible]

ſed quous etiam agnoscit? ſed etiam a matre, nota
 de Deipſa Annunciat vel Matertera, ſive in aliquo S.
 Anna fratre aut Sorore. Cum autem nomen Patris vel
 Amia Deipſa, S. Jacobum fratre qui Sorore? Ideo
 quidem in eſſo, in ordine ad diſtincti conſanguinitatis
 nomen cum ſiſſe reſpondendum in Jacobo Adelpheſum
 (nam de hoc preſcripto nihil eſt quaſiſſe, cum de Joſeph
 ejus fratre, quem primum in eſt reſtituta vultuſa
 ſuſcepit, aliamſiſſe in Evangelicis ſtitemus) pro
 nomen tamen conditionis in legi, ut major ſiſſet Ieſum
 et Jacobum ſimulando, cum ambo ex Regiſi ſiner et
 Sacerdotis ſtirpe proceſſiſſe, ſanctos preſtes reſus in
 intelligentiſſe. Et ſic Ieſum, quem ipſi quous Judaei,
 ad fidem ejus converſiſſe, ſumumſiſſe agnitiſſe
 Pontificem, converſiſſe aliquo ex parte ſic dicere
 ex ejus gentis Sacerdotis, ita etiam congruum erat,
 ab eodem Sacerdotis Revocare non preſum aliumſiſſe
 qui conſtituente ex Judaeis in ſuſtalem Eccleſie primus
 preſidendiſſe erat Episcopum.

47 Statu II. ex *Prophete antiquissime & Apostoli*
scriptis temporibus propriis scriptis quod Enselmus, Cleo-
pham ipsum fuisse fratrem Ioseph, adeoque & Joachi-
mi, & quod confiteatur ei, uxor sit eius, & quod
Jacobum Adelphorum suum, patrem suum annun-
ciat. Quia tamen Cleophas non est ipse Ioseph, uxor
erat ea quae fuerat Jacob, non supra decimus, sine li-
beris mortui, adeoque secundum legem & stimulum &
appellatur fratrem, uxo Heli, frat Jacob; & quia ma-
nus non habet, legitur patris quom carnalis propagatio-
nem non habere; idcirco, ut libere agatur in Cleopha,
dicens quod in Maria suscepit, patre Symeon Iose-
phum fratrem suum secundum Episcopos: iam Iu-

*Magister fuisse iuniores, aut ut summum eorum, mihi D.
persuadeo. Sed utique Sorores alias Christo esse priores
Cleophae matrisque praedicti adscripti, eo desolam
idolum insistentem, alias agnosce, quod ille plures esse
possunt. Nam que sit in Evangelio nomeninnotat, per-
tinetur eis eadem Cleophae & Mariae matrisque pro-
prie; agnosce autem duplici quia, ex quo Jacobus Adelpheus;
Adelpheus, ad Domumque propriam pertinere. Sicut qui
patens, Cleophae ipsam, alia nomen dicitur Alphitum;
igitur, idque, ut eorum autem huius sit, una in docu-
mento Apolloniam, distinguere Adelpheum, ut ita
cum Jacobo Zebedi, tres Jacobos adducere; sed re-
rum apocryphum refertur ad xiv. Nam, quoque sit ipse
Alphus, Capernaum, Apolloniam Malchae aut
Jacobus mater.*

48 *scilicet Miltiandem Cleopatra, principem Mar-*
tine conjungere aliam debuisse matrem, quia
generis Symeonem, secundum Hierosolymum Re-
prophetam electum, sine proximo possi faciam con-
genuerunt cum Christo. Hoc tam turpissimum in iudicio
et adinde verba illius sceleris, multum valere debetis;
quoniam in istis fratre suo praefatus tredecim muni-
bus annis fuit; ut patet qui postea dicitur centum
viginti annorum fuisse, quodam complexu martyrum

juam, anno Christi cxxvi. Episcopus ait patrem ejus Cleo-
 phanem, cuiusque Josephi Spem Deipare fratrem, et
 isse antiquitate probatus Bullandus ad xviii. Fibri-
 nium; etiam adnotat ex Episcopo de Josepho: quod etiam
 affert, ad ejus electionem, non solum contraxisse unde
 quousque eum qui transierat Christi discipulus; sed omnes
 quoscumque Domino secundum carnem intercedebat
 cognatus, non emitti eorum superant. Adde 12.
 ejus Cleophanem, non solum fratrem Josephi, sed
 fratrem ejus ger manum; etiam adnotat dicitur ejus filius,
 tanquam ex filio legali Jacobo nati (nisi Christus re-
 surrexisset a mortuis, regnaretis in eternum) succede-
 re Josepho nullus ex te liberet contingant. Ipsi autem
 non solum adnotat multos amicos et Communes annis
 Epistolae scripsit Judas, qui se presbiteri filii Christi fer-
 puit, fratrem Josephi, fratrem Adelpheos esse; ve-
 luti dignitate, esse non estote pariter. Quomodo in Ju-
 da Thaddaeo, nomine Judae Jacobo, se dilecto patrii fili-
 (de quo infra) alius, designandum 120 patrem, con-

Haemophilus
typhimurium
Clayton &
Rice 1955
Symons
Fig. 14.

E

Or Jude
Snyder &
Sons Co.
Inc.

അഭിമാനം
സംസ്കൃതം
പദം

Er stieg
hinunter
auf den
Boden.

an O pol-
nogen fa-
sigkeit fa-
das Basen-
ke?

1. *Chrysomelidae*
 2. *Chrysomelidae*
 3. *Chrysomelidae*
 4. *Chrysomelidae*
 5. *Chrysomelidae*

1. **செய்த தகவல்**
 2. **பெற்ற தகவல்**
 3. **பெற்ற தகவல்**
 4. **பெற்ற தகவல்**

A per Avram (sic enim apertebat eum, non solum legis-
set, sed & carnaliter esse filium David) ergo per avram,
filium Sacerdotis aliamque Aaronis, & quidem prece-
ptum unius Patri: per Vices enim minister distinguitur
familia Sacerdotalis. Non me hoc sed D. Angu-
stinus contumacia est, lib. 2. de Consensu Evangelistarum
cap. 1. Maria genitrix Sacerdotele probatur ex Luca,
insinuante quod cognata ejus esset Elisabeth, quam
dicit de filiabus Aaron. Nihil tamen hoc argumen-
tum efficeret, si sola affectus, & non etiam consanguin-
itas matrem ejus Annam Sacerdotalem gereri innuisset.
Igitur, si, prout idem Augustinus ait, firmissi-
metoedum est, tamen Christi ex utroque genere
proptagatum, & Regum scilicet & Sacerdotum, in
quibus personis apud populum Hebræorum etiam mys-
tica unctio figurabatur, id est Christum, unde Christi
nomen elicit, eadem firmius tenendum erit, etiam
Annam fuisse de filiabus Aaron, Sorem nemis Sacer-
dotis de Vice Abie, & Zacharie Sacerdotis amitam.
Neque objiciatur illustratio Josachim, qui cum veteris-
simis quibusdam in tribu sua & familia uxorem duceret:
jam cum esset uxore, ialem nullam legem Judæis fuisse,
& Leviticis tribui, nullam sortem in terra promissi-
simis habentibus, liberos fuisse nuptis dare & accipere
ex & in quocunque tribu, modo nulla inde temenda of-
feri possibilia consensu, uti non erat ex matrimonio Aon-
ne. Cur autem Zacharie amita Aona potius quam
ipsius Elisabeth? cum hoc Mariæ vocetur Cognata,
non autem Cognata uxore. Respondens quod, licet voca-
bula Cognatus & Cognata, quæque eis in Græcis
testamentis respondet *ἐξ* & *ἐγγενή*, ex vi primæ institutionis,
atque secundæ personarum latitudinis proprietatem, de-
beant significare ex eodem genere natos, atque adeo
non affines, sed vere ut affines consanguineos: tamen
ad usum vulgari, a quo modo in Italia perdurante, co-
gnata dicitur, non quæ alius vocatur consobrigna, sed
quæ fratri suo consobrigno uxor est aut Mariti soror,
Glorem Latini dicunt, cui in consanguineo genere respon-
det Levir, id est Sororis sive Consobrigni maritus, vel
uxoris frater. Hinc in *Adm* 5. Caecilia Virginis ac Mar-
tyris, legimus illa fuisse sui Valentini fratrem Thimo-
theum sic allicta: Hodie te facere meum esse cognatu-
m, quia amor Dei te fecit esse contemporem scolo-
rum. Quod autem Latini, in hoc, non alia signifi-
catione natus vocem, atque sic intellexerit
interpres, reddere tam Latine Cognata; videtur ex eo

C satis probari, quod idem Evangelista de consobrigno
agnos Fratres & Sorores appellat, non Cognatos aut
Cognatas, & sic Jacobus Episcopus dicitur Frater,
non Cognatus Christi.

50. Nescio an veritas in Evangelium Maria, a marito
dicta Maria Jacobi, ad Christi Genealogiam aliquatenus
referri possit: quod si possit, maritum ejus Jaco-
bum libentius dixerim Disparia fratrem vocari potuisse,
nam ex aliquo rursu Annæ vel Matertera generis
Sacerdotalis, quam ex Fratre vel Sore uxore ipsius Anna;
adeoque si aliquis tale consanguinitatis appellare eam
Evangelista voluisset, non Sororem, sed Cognatam
dixisset fuisse, sicuti Elizabetham dixit Lucæ. Mirus
dubio quæ de hoc conjungat natus fuerit Apostolus
qui & Thaddæus, alius dicitur Judas Jacobi. Ess
tamen quos Evangelista in Hegesippo scribit sub Dominica
necessarios, quasi essent de posteritate Judæ, quem
fratrem fuisse secundum carnem tradunt, patrem ad
Judam Epistolæ scriptorem pertinuisset. Urgetur
enim ad invidia, velut qui de David genere descenderet
tempore, ex quibus etiam aliquos ad Trojam usque tem-
pora super fuisse & Ecclesiam prelatuisse, ex eodem
Hegesippo traditur. Sicut autem insertum est an Jacobus
in pace dictus, veritas ipsi Marci maritus, adeoque &
filius eorum Judas Thaddæus fuerit consanguineus Chri-
sti; in multis magis insertum est, huius consanguini na-
turali Propetium Marii.

tum Simonem, cognomento Zelotem, aut in habita-
tione in Cane Galilee Cananæum; Chisaozem ali-
qui perperam scribunt, qui in Græco episcopo distinguitur
Kanaizitis & Kanaizitis. Sed neque fundamentum
habes conjectura illa, quæ ipsam fuisse Spasum, adeo-
que cupitis eam in unum convertiri Dominum; est
dubiter neque, quin spontem aliterius ad Christi
cognationem pertineret. Quod si verum fuerit fuerit
duo ipsi Apostoli, Simon & Judas, ex patre Jacobo;
habemus quorum pater fratrum in duodenum numero;
cum prater Petrum & Andream filios Joannis, atque
Joannem & Jacobum filios Zebedæi, inveniamus ex
Alpham namque Matthæum & Jacobum, & his succeden-
tes Simon & Judas quorum in hoc genere forent. Quibus
sic positis, utramque & probatur: egregie fraternam co-
munionem commendat Christus, ipsa duodecim talium
electione, in qua duo tertio prater Fratres factus.

51. Porro examine tandem, & amem in potest
versate hoc materiam, corroborem velim, si quid aliis
tunc dictum a nobis minus coarctum præmissis Systematis:
quibus, licet multa verba & veritas priorum distinctis
explicata continentur, nullum tamen timo a veritate
detracta præjudicium apud aures lectionis; quando aqua
nova est, & nihilominus probata illa, quæ Mariæ pa-
trum erant Joseph fecit. Ad filios Zebedæi, Joannem
& Jacobum, quod attinet, nullum vel minus re-
perio apud Evangelistas vestigium alienæque affinitatis,
vel consanguinitatis; & Theodoretus Episcopus Cyren-
opolitanus illud Psalmi lxxvi. Principes Iuda Ducen-
corum, Principes Zabulon & Principes Nephthaim;
illud inquam, ad litteram explorat; Ex his inquit
tribus ceteri Apostoli originem traxerunt: & illi qui
vocabantur Fratres Domini ex tribu Iudæ: Petrus au-
tem & Andreas & Jacobus & Ioannes & Philippus ex
Bethsaida fuerunt; Matthæus & Jacobus dicti sunt
habuisse Capharnaum; Simon Zelotes Cananæus
appellatus est: omnia autem hæc loca Galilææ sunt,
Zabulon autem & Nephthaim ibi suam habuerunt
fortem. Non est quidem parum efficax hæc argumenta-
tio; quæ possum dicere Iudæ, & exploratæ Babylo-
nica revere, præmissis habuisse, non solum Iudæ, sed
etiam aliorum Tribuum series, prout ad dictos Iuda-
lites dicitur, nec ita solentem regressi, vana. Sic
ipsi Fratres Domini, æque ac pariter Ioseph, dominum
habuisse Nazarethi, neque quia Simon Apostolus a
Cane Galilee originem traxit, potius eam ad ille-
rum numero sequens trahendum: aliquid tamen causa est,
ut, cum istas omnes dederimus tribui Iudæ, ceteros, de
quibus id non constat, neque posteros aliquæ ratione
reddatur verisimile, duobus alius tribubus in Psalmo
nominatis relinquantur.

52. Adde quod Zebedæus pauper omnino fuisse erat,
cui prater novumque & vasa nihil possibilia sacris
Patres relinquant: Mariæ autem, in utriusque para-
tis fortuna, si non amplissima, benevolentia tamen nota
dotataque veritas in manibus scriptis; subri quidem, sed
usu potius quam absolute necessitate: siquidem Iudæis,
aut consensu ex Paulo, etiam obsequium & satis alios
apostolicos, mariti erant ipsorum aliquid & discere &
ceteros. Ut autem ex sanctis hereditariis legibus sui
patris Iacobi, diris ipsi inter ipsos & necesse fratres
Cleopham Sabanæque, nihil ad Iesuphum peruenisset
quam domus Nazarethana; credendum est tamen, non
omnino fuisse, adeoque humane affectionis obedi-
entia ipse fuisse. Hæc autem patris ac matris au-
tore ex alio hactenus, non potius non videtur Iudæ fuisse
si verum est, quod de istis traditur, consanguineo ipse
proventum eorumque potius nam dicere templo,
aliam largiri pariter, terna sufficienti ipsi ad sus-
tinenda familia vera; unde & veritas & postea posse
dicitur referretur, & Aona etiam domum Hierosolymam,
quæ in templum conversæ deducere poterat; in qua

B 3 deuo

fratres f-
tatei da-
tum.ante In-
mediis
Zacharie
& huius
veritatis
falsitasdix. repre-
sentat illud
quod supra
est argu-
tum.etiam dicit
de Maria
fuisse illam
sui ipsiuscum filio
Iuda Thad-
deus.Marci
fratrem Si-
monem Cana-
næum, &
Epistolam
Cane?dicitur in
Apostoli
fuit a Iuda
fueruntAd notandum
veritas fpe-
ctat vi-
dentem fuisse
Zabulon.sed est Za-
bulon vel
Nephthaim
sed sim.sed est Za-
bulon vel
Nephthaim
sed sim.fuerunt enim
matremque
quæ consan-
guineamomni fide-
ph. in. in. in.

deuo

A dema fortitan & nato & educata Maria fuit, mater factum tuu habuideris, quando filio in templo oblata servatus. Epistola eiusdem virginis benevolentia pra valgo

¶ Maria, servata pueri dicitur.

quod filio daretur dicitur.

fortitas fecit, quod later facies duo videntur: recepta fuerit; quod omnes nuntiis gentes ad fortitatem praestantes fuisse per esse credere. Itaque dicitur pueri consilio, quam parentum paupertas, natus in stabulo Christus, exceptum mox aliquo in domo Bethleem reperi, ubi inveniretur a Magis; diebus post ipsummet Christum Evangelium paupertatem primam professum opere, quando cum cepit docere verbo; & a variis ad suum discipulatum exigeret, ut venderet quia habebant omnia darentque pauperibus: quod consilium mox amplius Desipula sit, ultro eleemosynas deinceps victura cum Filio.

EXERCITATIO THEOCHRONOLOGICA GODEFRIDI HENSCHENII

Qua Christus anno XXXIX. Aetate communis mortuus,
& quinquennio ante illum natus fuisse.

§. I. An recte statueretur Christus Passus duobus
Geminis Consulibus, & VIII. Ka-
lendas Aprilis.

A Admirandum plane apparet consensum vniu-
B sum Patrum & Scriptorum, cum Proximo
primi antiquissimae Catalogi, ubi dicitur imperante
Tiberio Caesare, passum esse Dominum nostrum
Iesum Christum, duobus Geminis Consulibus, VIII.
Kalendas Aprilis. Est hoc dies XXV. Martii, ad quem
latus de duximus sacrum Christi crucifixi memoriam, ex
triginta & pluribus antiquis Martyrologiis, quorum
veterissimum S. Hieronymus tribuit. Ubi etiam ad
eundem diem referentur figura Christi crucifixi: ut
Judas Michael Archangelus, de dracone triumphans;
Adamus creatus, lapsus, mortuus; Abel iustus, primus
Martyr, Melchisedech, Rex & Sacerdos; Isaac,
a Patre Abrahamo destinatus sacrificio; Israelites,
mare Rubrum transgressi. Iuxta sanctum Lactantium, cum
Christo crucifixus, ad diem XXV. Martii etiam habuerit
Martyrologium Romanum esse inscriptum. Idem dies in
dem confirmatur ex Tertulliano, Augustino, Beda,
Hieronymo Philippi, in Quaestione Chronologica de
Anni anni & passu Christi Salvatoris cap. 19. addit il-
lustres scriptores SS. Thomam & Antonium & alios
triginta, afferentes Christum XXV. Martii passum: imo
et, Marianam scilicet temeritati proximam, velle
hanc sententiam labefactare. Alphonsus Selmerus,
tom. 1. Praefatione 78. fere sub hac, ait, inter tra-
ditum Joannis a Turretremani manuscriptis unum se
invenisse, qui inscribitur: In quinque conclusiones
Episcopi Abulenensis, de mandato Papae examinatas.
Prima inter eas damnata haec erat: Dominum Iesum
passum anno natus tricesimo tertio correntis. Secunda,
nequaquam vigesimo quinto Martii, sed tertio
Aprilis mortuum. Sed his obiter indicatis, placeat hoc
tuo addere aliquos antiquarios, in variis regionibus
degenantes, testimonium de Christo crucifixo duobus
Geminis Consulibus, die XXV. Martii & feria sexta,
quod alius proximi anni non congruit; idque in eadem
linea, ut suo loco de Summis Pontificibus Catalogo de-
betur consilium auctoritas, relicta alius libertate ulterius
res veritatem inquirenda.

¶ Hoc de Con-
sulari Cir-
cumlocutione
agitur.

¶ Hoc ad
Tertullianum
refertur in A.
1718.

¶ Primum itaque prodant antiqui Tertullianus, qui
fereit circa annum Christi ducentissimum & sequentes,
& quem S. Cyprianus ad verum delictum suum Magis-
trum appellare solitus est. Haec contra Judaea
asserit. Christi passio perfecta est sub Tiberio Cae-
sare, Consulibus Rubellio Geminus & Rufinus Geminus,

mensis Martio, temporibus Paschae, VIII. Kalenda-
rum Aprilium, die prima azyrmorum: quo Agnum
ut occiderent ad vesperam, a Moyse erat praeceptum.
Haec Tertullianus in suo cum Judaeis tractatione. At-
tere post Tertullianum seculi Novemdecimi fletus, Re-
toricam docet anno CCCCL. Lactantius Firmianus.
Haec libro quem scripsit ad Donicum Confessorem de
Meritis Persecutionum, cura Stephani Balguy super
feliciter praedita in lucem, in annotationibus eandem:
Extremis temporibus Tiberii Caesaris, ut scripsum le-
gimus, Dominus noster Iesus Christus a Iudaeis cruci-
gius est post diem decimum Kalendarum Aprilis,
duobus Geminis Consulibus. Alia Lactantii loca infra
dabuntur um. 17. Sacerdos illi Severus Salpinx, S.
Martini discipulus, qui jam bicentium aequo ad Con-
sulatum Silestis fere annum eodem, tradidit
libro secundo, Domipum crucifixum esse Fusio Gemi-
no & Rubellio Geminio.

¶ Tertullianus
asserit.

¶ Augustinus
aut in A.

¶ Tertullianus
aut in A.

¶ Tertullianus
aut in A.

¶ Tertullianus
aut in A.

¶ Tertullianus
aut in A.

¶ Tertullianus
aut in A.

¶ Tertullianus
aut in A.

¶ Tertullianus
aut in A.

3. At praeterquam majoris ponderis testimonium con-
fessus S. Augustinus, quilibet de Doctrina Christiana
cap. 18. asserit, ignorantiam Consulatus, quo natus
est Dominus & quo passus est, nonnullis coegisse er-
rare. Haec vero lib. 18. de Civitate Dei cap. 34. indi-
cat, dum insinuat, deperitisse annis post Con-
sulatum Tiberii Maiani, adeoque finem, eummet
Christi fuisse quadringentesimum viginti annum,
cumque ante istum ipsius Augustini praedictum,
quando dicitur Capiti, se bene discipulo, ne & ipse ab-
erret, ista responderet: Mortuus est Christus duobus
Geminis Consulibus, octavo Kalendas Aprilis: resur-
rexit tertia die, sicut Apostoli suis etiam sensibus pro-
baverunt. Haec ibi S. Augustinus. Vixit eodem seculo
Vilhelmus Aquitanus, qui Constantem Paschaem anno
quadringentesimo quinquagesimo septimo scripsit, cum-
demque haec verba asserat: Crucifixus Christi, du-
bus Geminis Rufino & Rubellio. Habebat Hispania
eodem tempore vicum eradam, Idemque Gallia
Episcopum, qui Constantem deduxit usque ad annum qua-
dringentesimum sexagesimum septimum. Hinc attri-
buitur Consulatum descriptis, accensuras a Philippo Le-
bri sub initium primi Bibliothecae nova exerta, in
qua traduntur ista, Rufino & Rubellione Consulibus
passus fuisse Christum. Post Idemque sequitur in eodem to-
mo Constantem integrum Prospere Aquitani, & pag. 44.
sub hac in Aetate, ista sequitur: Ulixior traditum
habet, Dominum nostrum decimo quinto anno Tibe-
rii Caesaris, duobus Geminis Consulibus, crucifixum.
Similes Catalogi antiquis Consulatum Romanorum alle-
gat Caspianus in Commentario Consulatum Cassiodori,
in quibus dicitur passus Dominus Iesus Christus Con-
sulibus duobus Geminis. Omnia Evangelium No-
tandum, quo archiepiscopus Gualteri apud Iremum lib. 1. cap.
18. in quo dicitur passus Christus sub Pontio Pilato,
anno quinto decimo Imperii Tiberii Caesaris, sub
Consulatu Rufi & Rubellionis. Concludat Georgius
Cotterius historicus Graecus, qui cum Graecis suis asser-
tionibus reinvigilat, ad annum XXXIX. Tiberii passum esse Chri-
stum, sub fine adiungit: Exaltus temporalis iustitiae
istius supplicii a Romanis est notatum, & evasit ni-
mirum Geminis Consulibus: novem & opud plurimos
Latinos, ad sua usque tempora, bene perseverantem
sententiam, tamquam Ecclesiae Romanae. Consensus alio-
rum antiquorum iuxta praeterit.

4. Eandem sententiam super asserit, in centesimo
& constantem Ecclesiae Catholicae traditionem, An-
tonius Capellus, Franciscus Constantinus, in libro
de Cana Christi supra, de quo praecipue Vite eius
capitulum, edito Parisiis anno MDCCXV. cum appro-
batione Vincenti Marinelli sacri Magistri sacri Palatii
Apostolici, & Nicolae Riccardi Ordinis erem. Prae-
dictorum Sacra Theologiae Magistris & Regentis collegii
S. Thomae saepe Alcantarum, qui, mandante eodem
Al-

¶ Tertullianus
aut in A.

A Magistro sacri Palatii Apostolici, legi, & auream dissertationem appellavit, per singularem eruditione, pietate indiguit, robusta etiam ratione agendi pro viciandis sanctae Romae Ecclesiae antiquitatem & traditione, dignam quam communem lucem adipiscatur, maximo litterariae Reipublicae emolumento. In hoc ergo libro cap. 3. plura littera reperies, quae hanc sententiam confirmant.

3 En, quod in Praefatio propositum est, scilicet passum esse Christum duobus Geminis Consulibus viis Kaledas Aprilis, peritum probatum xxv. Martii ad Sacram venerationem passionis Christi, passum caput hic confirmari, quod plenius hic sequentibus Paragraphis. Feriam hebdomada sextam fuisse, in confesso pudet esse. Unica ab aliquibus difficultas apprehenditur, quasi non fuerit a Judais dies decima quarta mensis Nisan sequens, non concurrente plenilunio astronomice. In hoc autem quaesivere aberrant, quatenus id quod minime tunc observabatur, deest non Joannes Keplerus praefatus Astronomus, in *Elogio Chronici* anno MDCKV. *Franciae* excusit, pag. 90. contra *Renssaeum* & *Calvisium* ita loquitur: In prima coeoverbia de Paschate haeret uterque in Astronomia, valui mihi in pice. Mirum fatum. Ipse Astronomus ceteros non Astronomos abstrahit ab Astronomia in actione hujus causae. Probandum est legitime, Judaeos tam bene fuisse Astronomicos doctos, quantum hodie cognitionem afferunt ad haec causam. Ego contrarium affirmo, peritos illos Judaeos, usque ad Christi ferre tempora, in usum Calendarii nihil ultra vulgi captum fuisse. Et pag. 64. Valde igitur, ingens decepti sunt nostri Astronomi, his ultimis centum quinquaginta annis, qui, ex hoc perfecta Astronomia, plures loca ad Christi tempora; ex Pleni lunis, festa Judaeorum, ex his & concursu Feriae, annum Passionis auti sunt determinare alium, quam veteres, etiam Christi proximi, tradiderunt. Si hodie quis, omisso computo Ecclesiastico aberrante, ex Astronomia perfecta, accommodatis decreis Nicanis quae possunt, computat Paschata superiorum saeculorum, est celeberrime aberraret ab usuali Paschate, & vix unquam iustum historiae annum assequeretur. Ita Keplerus, versissime, & ad propositum difficultatem accommodatissime. Illic vultis adducere tempus, quando Pascha ex praescripto

C Synodi Nicaeae celebratur Luna xv, xvi, xvii, tunc qui non ad iustum correctionem Gregorianam Kalenderii, anno MDLXXXI. caput, celebratur Pascha Luna astronomiae xxiii. xxiii. xxiv. & quandoque integra Lunatione, ut vocant, feriat. Ita anno MDCLXXIV. quo haec primum praelo parabantur, quando nos celebravimus Pascha die xxv. Martii, Luna xvii. tunc qui di-
*con iustis
 deinde non
 tunc non
 tunc non*

stam correctionem non ad iustum, suam Pascha celebravimus mense Aprilis, non tamen xxii. Aprilis, quem xli. appellarent, quoniam esset Luna xvi. sed hebdomada integra feriat, die xli. Aprilis, illis xli. & Luna astronomiae xxiii. quod observandum esse ipsi sateant. Quidam etiam, a sententia Kepleri, abique diebus post verum plenilunium celebrant suam Pascha Judaei; & sic Christum in verum comprehensum, veterum consuetudinem & sanctorum, quo alios motus necessarii sunt: cui tamem argumento minime subiacere volumus.

6 S. Epiphanius, cum Heresi 70. §. 2. divisisset, Pascha nocte celebrari non posse, quam aequinoctium confectum sit, addit, Judaeos illud nequaquam observasse, apud quos depravata ac perturbata erat omnia. Et *Constantinus Magnus*, epistola ad Ecclesiam ex Synodo Nicaeae data, (qua refertur pag. 465. editionis *Luparum* anno 2. Considerari) de Judaeis ait, quod ne hac quidem parte veritatem percipiant: quippe qui ut plurimum aberrarent, non modo errorem non corrigunt, sed in eodem anno alterum Pascha celebrant.

*Imo Breda, Paschabianus Episcopus Lipsbitanus, Mar-
 & Serrarius, a Breda in tractatu de Paschabianis
 Judaeorum cyclo cap. 5. excusit, voluit Judaeos veteres Pa-
 pascha indicisse, non ea causa Luna, sed ea Novembris cyclo.
 Adducit etiam, apud Moysen nullum plenilunium
 mentionem fieri, sed solum praescribi diem decimum
 quatuor mensis primi. In simili astringuntur multorum
 veritas est Samuel Petrus, a ejus eadem habent
 quatuor tractatus Petrus excusit, scilicet Leges An-
 tiquas ab eo collectas, digestas & commentariis illustratas,
 Nicollanorum lib. 9. & observationum lib. 3. in quibus
 veterum loca illustrantur & explicantur; & Elogi-
 gae Chronologicae, in quibus de variis annis Judaeorum,
 Samaritarum, Graecorum, Macedonum, Syriacorum,
 Romanorum typis, cyclicisque veterum Constantianorum
 Paschabianis disponitur. In his Elogio lib. 1. cap. xi.
 scribit, Christum passum duobus Geminis Consulibus
 anno Aerae vulgaris xxi. x. quo mensis Nisan caput die
 xi. Martii feria sexta: ergo dies xiv. Nisan fuit die
 xiv. Martii. feria quinta. Eo die Pascha celebravit
 Domini, & sequenti die xxv. Martii feria sexta pas-
 sum est, quo ipso die vespere plerique Judaeorum, certe
 illorum Primores & Pontifices, Pascha celebrantur.
 Haec latius ibidem Petrus sapienter. Peritum sequitur
 & exponit tabulas expasit Joannes Petrus in Disserta-
 tione de tempore Dominicae passionis cap. 16. Et hoc me-
 do serventur a antiqui Patres & Scriptores, ex similibus
 tabulis & constantia majorum traditione, Christum pas-
 sum primo die xymorum feria sexta, vii. Kalendat
 Aprilis, & duobus Geminis Consulibus, & consequen-
 ter consequent tunc habuit esse Lunam xv. erant, si-
 cut Astronomiae non esset, quod passum talis in sua
 sententia debet admitti. Addebat & id quaeque, quod
 palam est, veterum Mathematicorum tabulas a Nicae-
 olim fuisse correctas, Nicaeni deinde a Calippe, Cal-
 lippi ab Hipparcho, Hipparchi a Ptolemaeo, & Ptole-
 maei cursum ab Affegano esse emendatos. Quos, cum
 melioratos, deinde ad incudem vocat Alphonso Rex
 Castella; & hoc, velut maneat & impolitus, Cope-
 rnicus reddidit lima. Ipsi demum Copernici Tycho Bra-
/>
 he olim: idemque alii hactenus praestare conantur: ut
 non tamen proverbialiter tunc ferre, scilicet omnia
 Hierologia, quem Astrologus conciliari possit. Quare
 propter Mathematicorum calculum aut operam parti-
 mura velle a doctrina antiquorum Patrum, unanimes
 consensu tradita, desistere, non videtur viis sapientie
 & eloquii mysticorum praesentibus, maxime in totum sa-
 pientis, quod, ut Petrus lib. 12. de Doctrina tem-
 porum cap. 15. observat, Judaeis cyclos haud accurate
 lunariibus vestigiis insisterent, sed nonnunquam loo-
 gius aberrant.*

§. 2. Quomodo reliqua vita Christi distat senten-
 tia ut adhaerenda.

7 Controversia de anno mortis Christi tanta vi-
 ab eo inter mortales ducta ferre deperdere,
 nemo est qui non videat. Haec ab emendat etiam in, qui
 alios ad hoc proposita sententia opinionem suam exprimit,
 solent laborant, ut Evangelica historia quatuor
 annis sua probarentur consilio. Id quomodo etiam in an-
 tiquorum hac sententia praestari possit, aggredimur ad pla-
 care. Venerabilis Breda, libro de temporum ratione cap.
 5. Habet, inquit, oi salior, Ecclesiae fidei, Dominum
 in carne populo plus quam triginta tres annos ultra ad
 suae tempora Passionis vixisse. Imo Christum manifeste
 in hac vita annos triginta tres, et Apostolorum tradi-
 tione, testatur doctor M. Florentinus Balthusae Iden-
 ticae tempore Henrici I. Pontificis sacrales. Supra
 laudatus Henricus Philippus praefert cap. 5. hujus senten-
 tia affecta, praecipue vices, plures quam triginta, vixisse
 Illic ergo annos & menses videm tribuimus. & quia
 Con-

Obiit
 anno
 31-39
 p. Marci

Obiit
 anno
 31-39
 p. Marci

Quatuor
 Plurimum
 deinde non
 tunc non
 tunc non

con iustis
 deinde non
 tunc non
 tunc non

non parum
 ex illi omnia
 arguitur.

A Consulatus duorum Gentiorum ex accuratiori calculo convenit cum anno Aetvulgaris vigesima nono, arbitramur ante initium hujus Aetvulgaris omnino quinguo adducendos esse cum ante citato Capitulo, quod & Kephlerius innot addendos. At Deckerius, Petavius, Bucherius, Senefcalus, alique, annos quatuor adjiciunt. Beroius ad duos annos praevenit, ad unicum Consulatus: qui tamen postremi duo annos primum Christi nati ab Epocha Aetvulgaris non separantur. Unumque distat quinguo annos probemus clari, deducimus hujus initium ab anno ante vulgarem Aetvulgaris sumamus, additis rursusque anni Consulatus Romani: sic enim etiam intelligitur, quod ante Incarnationem Verbi & Christi Nativitatem gesta, ad Evangelizandum quoque historiam pertinent. Consules ergo erant.

**M. Marcius Censorinus,
C. Ahenius Gallus.**

8 Ut Rex pacificus veniret, cujus vultum desiderabat omnis terra, subitae fuerant omnia per orbem Romanum bella. Distit enim Consulatus affert Cassiodorus in Chronico, Germanos omnes, inter Albi et Rheum, deditos Tiberio Neroni: qui, estellante Diocle lib. 55. cum Volgio Patruale (hic autem cum Tribuno vixit, militibus, praefectura, quaestura, legatione & praeura sanctus) omnes Germaniae partes viduas peragravit. Tam vero Augustus nomen Imperatoris accepit & Tiberio communicavit, ut ait praedictus Dom Pace autem constantia terra marique, Jani Quirini porta terminus fuerunt clausae: quod, ut ex Tacito deducit Paulus Orosius lib. 6. cap. 32. adnotat Vopiscus ad Augustinum, quietissimo semper oblectata oculo ipsa etiam rubigo consignavit.

**Tib. Claudius Nero,
Gn. Calpurnius Piso.**

9 Annus hic primus pacis universalis censetur; quando Gabriel Angelus missus ad Zachariam eodem nuntiavit concipiendum S. Joannem Praecurserem Domini.

**D. Laelius Balbus,
C. Antistius Vetus.**

10 Actus hic annus tempus acceptabile & diem sanctus, diem xxv. Martii, quando missa iterum ad virginem Mariam, aeterna filius de Spiritu sancto incarnatus, & homo factus est. Quo tempore, ne illud gaudium apud solum Desipram Virginem consisteret, arbitramur stellam apparsisse in Oriente, qua cuncti & gaudium repleat Magi iter apparuit & suscepit. Tempus hoc infra ex infantia inconstabit. Impletum denique est tempus Elisabeth parvendi, & peperit die xxiv. Junii Joannem Baptistam. Quibus mysteriis ab Evangelista Luca narratis, additur exitus edictum a Caesare Augusto, ut describeretur universis orbis. Erat tunc & nullo alio anno sequente Syria Praefectus, (ut ex Josepho lib. 16. Antiquitatum Judaeorum cap. 17. liquet) C. Sentius Saturninus, qui ante annos tredecim iuravit cum C. Lucretio Vespellone Consul creatus; & postmodum, in infra dictum, iterum Consul factus. Ab hoc autem anno esse Consulum, dicit Tertullianus lib. 4. contra Marcionem cap. 19. Sed & censui, inquit, consilium actus sub Augusto tunc in Judaea per Sentium Saturninum, a quo quod genus ejus, Christi scilicet Salvatoris, exquirere potuissent Judaei. Idem autem cap. 7. dicitur, esse Consulum istum; Dominice civitatis sedem solum, quem Romana archiva custodiunt, Haec ubi. At quomodo in Luca dicitur huc descriptio prima facta a Praefecto Cyreno, tangit plane ementi,

quocumque anno ipsum dicimus consigisse, cum circa hoc tempus non reperitur Cyrenus, sed Quirinus, Praefectus Syria fuisse. Verba praefata sua Graeci effertur: Ait d' idrypan apud iudaeos, id est Cyrenus ubi Quirinus, ubi Joannes Georgius Herwanus in nova Chronologia cap. 245. tradit, postquam apud vim habere comparaturis mysteriis, Josephi gentis & apud S. Lucam fieri ostendit, ut sensus sit huiusmodi: Huc est descriptio prior, & diversa ab ea, quam postea, ut infra dicitur, instituit Augustus, cum Cyrenus esset Syria Praefectus. Haec Herwanus, & cum ea plures. Immo si ipsum, etiam testimonio S. Hieronymi, pro prioribus dantur acceptum: ut cum Luca 11. v. 26. de immanis spiritibus, qui assumpti septem spiritibus immundis se reverent, ita habetur, vel spiritus vel iterum et idrypan iudaei huius tunc praefectus, quod verba etiam habetur Matthaei 12. v. 28. & utrobique ita transferuntur: Extitit novissima hominis illius peiora prioribus, cum ad verum esset, peiora primis. Ita Matthaei 12. v. 28. videri videtur ab eo dicitur, utrobique videri, ut spiritus, S. Hieronymus ita vertit, iterum misit alios spiritus plures prioribus, cum peiora vertentur, plures primis. Alii tamen exempla legi possunt apud Hieronymum. Alii vocem idrypanem velut sumant, & sic S. Iustinus bene Cyrenum appellat Judaei in Cyrenis, Procuratorem. Rebellantes autem praedicti Herwanus & Celsus in Celsis, ad quos demandat missi Quirinus, eos expugnavit, & ad quos nullus virorum in vicinis urbibus collectus. Quid hic tamen Legatus aut Procurator missus in Syria, talis tantum Consulus exigiendi, quod cunctis Syriae Satisfactus, ipse autem Romanus reversus. Emiliam Lepidum uerum ab Augusto accepit? Ut ait, ob hunc Consulum ibant omnes, tunc Luca, ut profiterentur, singuli in suam civitatem. Ascendit autem & Joseph in civitatem David, quod vocatur Bethleem, ubi Jesus Christus Salvator noster secundum carnem natus est die xxv. Decembris. Nemo, ut S. Augustinus lib. 4. de Trinitate cap. 3. habet, sicut a maioribus traditum suspicem Ecclesiae custodit auctoritas, oblatu Kalendas Aprilis conceptus traditur, quo & passus. Natus autem traditur, octavo Kalendas Januarii. Quam traditionem accurate observamus.

**Augustus Caesar xii.
L. Cornelius Sylla.**

11 Circumcisus est Christus ipse Kalendis Januarii, denique 11. Februarii in templum delatus, & a Simone in alnus acceptus; inde (ut testis S. Augustinus & alii sentiunt) Bethleemum relictus, ubi Josephus jam aliquod domicilium fuerat... Interim hoc eodem anno Sentio Saturnino Praefecti Syriae fuerunt Quintilianus Varum indeque Josephus lib. 17. Antiquit. cap. 7. & hoc approbante Antipater filius Herodis in vincula est captus. Sub finem illius anni; Etce Magi ab Oriente venerunt Hierosolymam, ubi & Herode missi in Bethleem, intrantes domum, non stabulum, invenerunt puerum, in sua matre, non infantem positum in praesepe, sicut Praefectus ipse noster Natalis Dominus; & praecedentes adoraverunt, Natalis ejusdem Anniversario die xxv. Decembris. Illis autem per aliam viam regressi, & Christo in Egyptum ablatis; videns Rex quia illud esset a Magis, misit in Bethleem, & occidit pueros a bimatu & infra; secundum tempus apparete inemptus Stella, quod exquirat a Magis, elapsa ab ejusdem Stella anno mactatus xx. & no. die xxv. vel xxix. Decembris, quorum alterutrum eodem situm relictum; in suis fastis antiqui Latini, Graeci, Syri, Arabes, Egyptii.

C. Calvisius Sabinus II,
L. Passenus Rufus.

Herodes aget seditionis aliquot Judaeis iussu vivit comburi, ut s. 2. dicit lib. 17. de senectute Josephus, addens eclipsin Lunae eadem nocte contigisse: quae verba Graecis interpretantur. Qui autem si vj. annis regnavit, Josephus asserit, hanc eclipsin Lunae contigisse tribus horis ante Solis ortum, ut s. 2. Marini, & huius diuicorum pene sex, & annis duobus sequentibus nullam fuisse eclipsin ante Pascha: quae fit ut ab hac eclipsi, mortem Herodis progressa & tam signanter indicata, maximam eorum auctoritas chronologiae ut quam praeparavit. Ovisi data filio Antipatri, superius Rex Herodes quingentes diebus, ante Pascha mortuus. Assensum cum Josepho Petrus, qui hoc eodem anno post eclipsin eclipsim (cujus exactum epilogismum exhibet) Herodem totum junctum fuisse, lib. 2. de delictis temporum cap. 1. & lib. 13. ad hanc aenum & lib. 4. Rationis temporum cap. 22. Menae Herode, Archelaei filius erat, post seditionem quae in Paschate exorta fuerat seditionem, Romanis est praefectus, ut ex patris testamento regnum ab Augusto obtineret. Ibi Cajum Caesarem, Augusti nepotem & filium adoptivum, in concilio primo locum censemus vidit: uti progressus cap. 11. Josephus. Ante finem aenum hujus anni Cajum Caesarem fuisse in provincias praefectum, usque Romam reversum, ex Patreulo, Suetonio, & aliorum Romanorum historicorum constat. Interim Archelaus, accepta dimidia parte regni Herodis, Ethnarcha ab Augusto constitutus, in Judaeam erudit.

Cn. Cornelius Lentulus,
M. Valerius Messalinus.

Christus valens Angelus in terram Israel celatus est in Egypto: cuius mysterium memoria scripta est Marius-epilogae Romanae ad decem v. l. Januarii. Verum quod Archelaus regnavit in Judaea, simul Josephus rexit, & admodum sanctus in portu Galilaeae (ubi Herodi Antipatri, Archelaus frater, imperabat Tetrarcha) habitavitque in civitate Nazareth, & ab eductus Nazareth usque ad mare galilee.

Augustus Caesar XIII.
M. Plautius Silvanus,
suffect. C. Caninius Gallus.
Cossus Cornelius Lentulus,
L. Calpurnius Piso.

ERA CHRISTI VULGARIS.

*11 In vocamus Aera, quae etiamnum finis, & ad initium ejus aptatur passim a Chronologorum aliorum quatuor Aerae numeri. Et haec quidem, quae ab Epocha passim notata sunt, hanc ita magnam habent, ut reduntur, & diffinitum ordinatur Aera aeniorum u. Mundi oratione: hanc tamen & illas, uti en-
nisi, non recepto assumentur, sic potestate, ut anno 1. Aera vulgaris habetur.
Anno Rex Constantino-politanae a condito, ut putant, orbe 5509
Anno Periodi Julianae, & Scythico inventae, 4754
Anno Urbis Romae conditae, & computi Paronius, 754
Anno Olympiadis, cxcv.
Anno Julianus, in hoc quae finis et aliquibus additio-
ri scilicet, caput a quarto Consulatu Julii Caesaris
Dilectus. 46
Anno Rex Hispaniae 39
Imperii Augusti Caesaris 44*

Regnum Archelaei, Herodis, Antipae, & Philippi 5

[Ab his annis initio vulgaris Aera sic numeratur facile est & procedendo descendere usque ad hunc aenum aeniorum Christianae Aera 1741. & retrocedendo ascendere, fuit ab eo initio dila Aera]

*Etatis Christi aenior festus, quae & aliis tribus sequen-
tibus, Consoler erat*

C. Julius Caesar.
L. Emilius Paulus.P. Vinicius Nepos,
P. Alfenius Varus.L. Aelius Lamia,
M. Servilius Gemma.Sex. Aelius Carus,
C. Sennius Saturninus II.

Cajus Caesar ab Augusto ex Syria evocatus, in Lycia moratur. Corpus Romae evocavit Quintus. Tiberius cum Germanis & Agrippa adeptus.

L. Valerius Messalla,
C. Cornelius Cinna.Emilius Lepidus,
Aruntius Nepos.

Archelaus supradictus Consulibus & anno principatus decimo, secundum Josephum cap. ultimum lib. 17. a fratribus accusatus, trans Alpes relegatus est, & Judaea, quae illis parochia, in provinciam formam redacta est. Tunc in Syria missus est Quintus seu Cyrenus Praefectus, ut iura populi redderet, ac hunc Caesarum institueret. Et haec est scriptura a Josepho lib. 18. cap. 2. indicata: respellit eum, descriptum, ob quam S. Josephus & Drisera Bethlehemum abierunt, & Lucae Evangelista appellatur prima, & ab aliis, praeter hanc scripturam.

Q. Metellus Creticus,
L. Licinius Nerva.

Christus, relegatus jam Archelaei, & cessante metu, quod Josephus & Mariam coegerat in Galileam sedere, ascendit Hierosolymam, & invocatus est in templo, sedens in modis Doctorum, audire & interrogare eos: & reversus cum parentibus Nazarethum, erat subdignus, alio. Luca 2.

M. Furius Camillus,
Sex. Nonius Quintilianus,P. Sulpitius Camerinus,
C. Poppaeus Sabrinus.

11 Tiberius Caesar bellum Dalmaticum confectus, sedens quingens die huius belli consummatus nuntium est de elade in Germania accepto, in qua Quinctius Varus, nuper, cum Herodes mereretur, Praefectus Syriae, jam Germaniae Praefectus, cum tribus legibus ab Arminio Germanorum Duce circumventus & oppressus est. Hinc Tiberius Caesar de sua villaria triumphum agere, non potuit, sed cum novo exercitu ad Rheum praefectum, Imperii Romani firmavit. Ita Dio & alii.

P. Cornelius Dolabella,
C. Junius Silanus.

Tiberius Caesar, ob rem Romani Imperii contra Germanos praefectum, seipsum Patreulo perperam Romani Imperii Patronus habuit.

M. Eni-

AD CATALOGUM PONTIFICUM.

23

ANNUS	CHRON.	TIPOG.	REPER.	NUM. VIDERI	NUM. VIDERI
30	2	10	16	17	
Falsa mense Januario persecutione, visus est Christus Apollolis omnibus, jubens fortassis Hierosolymam cernere veta ad hunc diem, aut Baculum in numerum Apolloliam recipi; & xxv. ejusdem mensis, apparere in via Christi, convertitur Paulus Sejano Roma penitus statue					
31	3	11	17	18	
Tiberius Augustus v, Aelius Sejanus.					
Tiberius Imp. Christum inter Dies honorandum proposuit. Impeditur cum Senatu Sejanus Consul, qui interfecit. Rei infra explicatur.					
32	4	12	19	20	
C. Domitius Ahenobarbus. A. Vitellius Nepos, eigne suffectus. Furius Camillus Scribonius. Ser. Sulpicius Galba, L. Cornelius Sulla.					
S. Paulus vtrius Hierosolymam videre Petrum. Alii hoc anno Celsus possim dicunt.]					
33	5	13	20	21	
Paulus Fabius Priscus, L. Vitellius Nepos.					
34	6	14	21	22	
15 Philippus, Herodis Antipatri frater, diem suum obiit, anno Tiberis Principatus vigesimo, cuius praefuit triginta septem annis Trachonitici & Galatitici ac Batanae, vir perpetuo modestus, & amicus quieris & orni, lio Josephus lib. 18. Antiquit. cap. 6. numerando scilicet annos Praefectura ab obitu patris Herodi Acalonice, mortui in Pesebat anno quarto ante Aram vulgarem. Hinc disto anni Era labentis XXXIV. in Pesebat, clausi erant disti anni triginta septem (in uera Graecia anni xli viginti) & ferebat adhuc annus Tiberis vigesimo usque ad diem XIX Augusti: qui Tiberius distans ejus attribuit provincia Syria.					
35	7	15	22	23	
C. Celsus Camerinus, M. Servilius Rufus.					
Herodes Antipater est devotus in bello ab Areta Rege, ejus filium in nazarem sumptam repudiarat, ut Herodiam duceret. Josephus cap. 7.					

ANNUS	CHRON.	TIPOG.	REPER.	NUM. VIDERI	NUM. VIDERI
36	8	16	23	24	
37	9	17	24	25	
Q. Plautius Plautianus, Q. Papinius Galienus.					
Cn. Aceronius Proculus, C. Pontius Nigrinus.					
38	10	18	25	26	
M. Aquilius Julianus, P. Nonius Asprenas.					
39	11	19	26	27	
Herodes Antipater spoliatur Tetrarchia Galilee, & cum Herodiade mittitur in exilium: ipse autem Tetrarchia ejus donatur Herodi Agrippa, Josephus cap. 9.					
40	12	20	27	28	
Cajus Caligula Caesar II, L. Apronius.					
Pontius Pilatus in multis incidit calamitates, proprio se manu interfecit. S. Hieronymus in Chronico.					
41	13	21	28	29	
C. Caligula Caesar III. Suff. L. Gellius Poplicola. M. Cocceius Nerva.					
[Petrus relicto Antiochie Evadit Romanum migrasset, si vero ibi annis XVI. sedis, quod non probatur.]					
42	14	22	29	30	
Cajus Caligula Caesar IV, C. Sentius Saturninus.					
[Interfusa Caligula VIII. Kal. Februarii, successit Caligula ipsius Tiberius Claudius, qui translati in seipsum anni Consulatus, primum se Consulatum dicit; mox secutus postea etiam alius, ut proximus Caligula a sua assumptione Consulatum ordinem affunderet, secundum numerarent. Quin etiam idem Claudius instituit, ut huiusmodi solum Consulatus essent: sicut in sua Diffinitione Hypothesis cap. 1. num. 2. docet P. Antonius Pagi. Hoc anno Claudius Herodi Agrippa amplifecit paternam regnum, addidit ad Galileam Judaeam & Samariam. Quidam & S. Jacobus frater Joannis fuerit tunc praefectus in Hypothesis.]					
43	15	23	30	31	
Tib. Claudius Aug. II. C. Cezina Largus.					
Orta fuit, quam Agabus praedixerat Ab. XI. Paulus & Barnabas collectum stipem Hierosolymam portavit, ubi id prius factum sit anno XXXIX. Petrus (si Eusebius creditur) Romanum tendit contra Simonem Magum; sed ei summam Claudii gratiam adepti praevalere pro tunc iniquis Apostolos, in Syriam rediit; a plerisque cedidit Cathedrali, eam collectam reliquisse, quod nobis modo non probatur.					
44	16	24	31	32	
Tib. Claudius August. III. L. Vitellius II.					
Herodes occidit Jacobum fratrem Joannis gladio;					

24

ANNO	CLAVIS	RELIQ. VET. CH.	videns autem quia plerique Iudeis, appositus ut appropinquaret Petrum, valens post Pascha prodiret in populo. <i>Act. xii.</i>
47	19	7	Tib. Claudius Imp. IV. L. Vitellius III. <i>Petrus commodiori colento, Antiochia Episcopum Evodum instituit, & eo orare apud eum, tradit se totum predicationis Evangelice, atque Ecclesiarum per Asiam Europaque ordinationi.</i>
48	10	8	A. Vitellius postea Imper. L. Vipsianus Poplicola Q. Pompejus Longinus Gallus Q. Veranius. <i>Edicto Claudii Roma pelluntur Iudei, teste Oratio.</i>
49	11	9	C. Antistius Vetus M. Gullius Rufus Nervilianus. <i>Petrus ad confirmandum Christianos et Gentilibus qui Romam erant delinuii idagister, illud se confert, nihil verius edictum; ibique Caesarem superis Pontificis collectat 18. Januarii.</i>
54	26	14	C. Añnius Marcellus. M. Añnius Añiola. <i>Mortuus Claudius: succedit ei adoptivus Nero 13. Odisbris.</i>
55	27	1	Nero Claudius Imp. Aug. L. Antistius Vetus. Q. Volusius Saturninus. <i>Lini a S. Petro ad visitandos Ecclesiasticos egressor- danatur Vicarius, juxta Catalogum Pontificum.</i>
56	28	2	P. Cornelius Scipio, C. Lecanius Bassus M. Licinius Crassus <i>Nero post incensam Urbem, presententiam sospicem Christianos: redit ad famam nuntii atrocis Pe- trus.</i>
63	37	11	P. Silius Nerva, C. Julius Atticus Vestinus. <i>Petrus erit, Paulus gladio confusant marti- rium iussu Nervae tunc Romae passus 33.3.</i>
66	38	12	C. Lucretius Telephus, C. Svetonius Paulinus. <i>Nero post multum sanguinem etiam domesticum suum abbi in Græciam, non ante sequentis anni au- tumnum redititititit Italianum.</i>
67	39	13	L. Fonteius Capito C. Julius Rufus. <i>Nero, reversus e Græcia (ut ait Svetonius) Nea- polim abbi equis introita, ut mos est Hierosoli- tarum: simili modo Aotium, iode Romam: sed & Romam eo curru, quo Augustus olim triumphave- rat, secutus avarum & boos, repertum.</i>
68	40	14	C. Silius Italicus M. Galerius Turpilianus. <i>Græciam repetiturus Nero Neapolim abbi, inde ur- gentibus aliis super alion nuntius Romam petre- pidus redit. Consules ante tempus privat honore, atque in variis locum solus ipse Consulatum init, idque (ut ait Plinius in Peneg.) in Principatu sui sine; denique in fuga Neapolim versus ex- tinguitur 12. Julii.</i>
69	41	15	Ser. Sulpitius Galba Imp. II. Titus Vinicius Rufus. <i>Occisus Galba & Vitellius, imperium assumit Vespasianus 1. Julii, relictis a vitelliano Hierosolymitanis suo filo Tito.</i>
70	43	16	Fl. Vespasianus Imp. II. Titus Cæf. Vespasianus.] <i>26 Hierosolymam se fecidit, anno post Christi pas- sionem XXVII. secundum Commoneum; secundum Cata- logos anno XLII. ut plures numerant. Solenne autem suis antiquis scriptis calculis annorum suppliciter a Christi Passione aut Resurrectione, aut etiam (quod id eminebat) a Consulatu duorum Geminorum. Ita Severus Sulpitius a tempore Domini Crucifixi et Consulatu Geminorum usque ad Consulatum Silitio- nis, sive annum CCC. enumerat annos CCCXXII. & os- tendit Christianorum confirmari. Similiter in antiqua sup- putatione (quam Combedentis, repertam in nonnullis Nimis exemplaribus, edidit ante Britanniam a se illu- stratam in Apparatu de Angli Saxibus) numerantur anni a duobus Geminis Fabio & Rebellio usque ad Si- licionem, & sic deinceps usque ad Anglo-Saxonum ad- ventum in Britanniam. Eodem modo a S. Gregorio Tu- rocorum, ad saltem Histore Francorum, numerantur anni a transitu maris Rubri usque ad Resurrectionem Domini, & a Resurrectione Domini usque ad transi- tum S. Martini. Apud Consilium rome 2. Antiquarum Lecturam, Augustinus antea Choroici, ab E. verdo mundi ad XLII. Alexandri Imperatoris deducit; lib. 1. cap. 17. A Passione Christi, incipit, usque ad hunc an- num, qui est XLII. Alexandri, anni CCVI. quos scilicet a Consulatu duorum Geminorum ad annum XLII. Alex- andri fluxerunt.</i>

§. 3. Distra sententia confirmatur et rebus post Christi passionem gestis.

17. Vides, benevole Lector, vniuersiore traditionem (us loquatur Profer Agnitionem) haberi, Domini nostri, decimo quinto anno Tiberii Caesaris, duobus Geminis Consulibus, crucifixum; quod, indidate duplici epoebe Tiberii, ostendunt epoeam eam sacra Scriptura conuenire. Hanc eandem decimum quintum Tiberii annum semel iterumque indicat S. Hieronymus, explicans caput ix. Danielis Prophetæ de septuaginta annorum hebdomadis; ubi in quaestione diffi-
cili antiquiorum Scripturam septuaginta presert; ac primo Iulium Africanum, qui septuaginta hebdomadas Danielis sunt ad annum quatuordecimum Tiberii Caesaris, quando passum esse Christum, & compleri hebdomadam septuaginta, juxta locum Hebraeorum supputationem, viderit. Alter autem a S. Hieronymo citatur Tertullianus, contra Iudeos ita scribens: Imperii Tiberii decimo quinto anno palatit Christus, annos habens quasi triginta tres cum pateretur. Eisdem annis & mensis tres Christum natum fuisse, cum pateretur, nec quinguo die ante. Simili modo Clement Alexandrinus lib. 1. Stromatum, annum decimum quintum Imperii Tiberii cum tempore, quo passus est Christus, comparat. Et ibi tres intra ducentos annos post passionem Christi vixerunt: Jungunt illis Firmianus Lactantius, qui sub Constantino Magno floruit, Crispi Caesaris filii ejus exstantes Magister. Hic lib. de Vera sapientia cap. x. Sub Herode, inquit, Iudeorum Tetrarcha, anno decimo quinto Imperii Tiberii Caesaris, Iudei Christum cruci affixerunt. Idem cap. xiv. Zacharias, inquit, adoleuit Darius & Alexandri acate, annis quingenis ante annum decimum quintum Imperii Tiberii Caesaris, quo Christus crucifixus est. Hæc ibi.

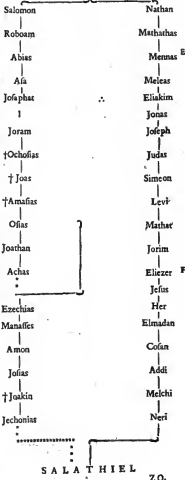
18. Sed progrediamur ad res illustres, gestas post Christi passionem. Occurrit primo, quod Tiberius Imperator voluerit Christum inter Deos honorari, sed ab Nila Sejano ac reliquo Senatu impeditus, ipsum Sejanum cum variis Patribus interfecit jam tum Consulatum anno XLII, eo m post Geminis Consules laboraret secundum annos Totam historiam præterea deservit Paulus Orosius aduersus Paganos, præfata ad S. Augustinum præfatione, & libro vii. capite xv. illa habet: Postquam passus est Dominus Christus atque a mortuis resurrexit,

A hoc in parte, quod non Sacerdotibus quibilibet per varia loca & fana dispersis, ut Egypti Chaldaique sed uni generi, uni templo, delato Hierosolymis, ministrantibus Aaronis posteris, ipsique adeo principum, summa Pontifici curam singularem divina instituit præscripserunt, custodienda in arcanis literis memoria rerum, tum publice gestarum, tum privatarum quidem familias ac personarum attinentiam, sed quarum successiones nosse interesset publice. Quas literas ne everso a Chaldaeis templo interiret quis cuiuslibet, lib. 1. Esdræ caput 11. legat, ubi Sacerdotum quorundam, quorum de genere dubitabat, Genealogia quaesita dicitur (necque in arario aut cherophylacis sacro, Babylonem cum reliqua captivitate tradidit, indeque remigrentibus Judæis relata) æque non inventa, egesti sunt de Sacerdotio: argumentum, inquit Possunt, manifestum, omnium familiarum censum ibi diligentem esse scribere, saltem Sacerdotalium & Regiarum: eandemque adhuc daturæ diligentiam norant omnes, qui gentem norant.

de quibus
Christum
Nathana
asseruit.

38 Talem ergo tabularem fide probaturus Nathana, Christum, qui se Messiam dixisset probassetque tanta signorum evidentia, id ipsum habere, quod illi passim in scriptis & erantebant, veram ac legitimam a Davide successorem: id quod intendebat esse perfectissimum asseruit, omnes Judæis juris apice Spiritu sancto dirigente observans. Ideoque cum dubitamus, quis Ocholus, Josi & Amasie Regum nomina, ideo prætransferti, quia in illis tabulis ea desiderabantur, per quamdam veluti communicationem, quam veritates incurrerant, sententiam in istum Sacerdotalem expensis judicio ignominie causa; quomodo deinde est in Ecclesia usurpatus mos nomina Episcoporum mortuorum, qui macula gravius notati fuissent, a sacris Diptychis expungendi: quod etiam in Joachimo seculis patre, & alius forte nonnullis valuerit. Cur autem istos potius quam alios auge ac magis impie crederetur a sacris Sacerdotes, deesse solidique descentis Possunt cap. 30. & 4. Cujus doctrina ut facilius capiamur, eorum tibi Genealogicum schema a Davide ad Josephum, hinc secundum legem ex Salomone, inde secundum nostram C. & Nathanae doctrinam, donec series utraque, in Zolathiel & Zorobabel concurreret, atque ab his rursus divisa, ad invicem rediret in Davide. Nam qui velans duos pronominatos, Zolathielem inquam & Zorobabelem, alios apud probant argumentis: nec dubitamus quin Zorobabel nostra sit Zolathielis fuerit, sicut 1. Paralip. 3. dicitur filius Phadajm, patris fortasse sui aut fratris nata majoris, absque barodibus ex se procreatus mortui, cui prout Zorobabel filius legalis fuerit: cujusmodi successiones, quatenus ad suppleendum naturalis series defectum fuerant assumpto a Nathanae, notare volumus: asteriscis: ætæta resilla imola signavimus.

SCHEMA GENEALOGICUM
JOSEPH FILII DAVID,
ET JESU CHRISTI
FILII DAVID
secundum ordinem
LEGIS NATURÆ
ex Mathæo. ex Luca
DAVID FILIUS ABRAHAM

SALATHIEL

ZO.

ZOROBABEL

Abiud

Refas

Eliacim

Joannas

Azor

Judas

Ab anno primo redacti per Zorobabelem Babylonem populi Israelitici usque ad Christum numerantur passim anni DXXXVI. quibus cum non sufficiunt generationes novem, quae apud Moysen duntaxat enumerantur, consequens est, ut intermedium aliquod (incertum quod & quae luce inferendi, & forte non omnes naturali serie prognati) ex sacris templi libris expulsi fuerint, ut similem causam, ut quam signati ↑ Imperii Reges regi, ac denique Judaei Iechoniam patre, fuerunt ex iohanne erasi, utaque a Matthaeo, sedem illis respiciunt, in recensenda Christi progenieribus emissi.

Sadoc

Ioseph

Achim

Jannes

Eliud

Melchi

Eleazar

Levi

Mathan

Mathat

Jacob

Heli

JOSEPH

Joachim

MARIA

JESUS

Norimannia Dues; ita duravit saepem in India, D
quandam Judaeorum populos Reges ac Principes habuit,
a quibus suis Regibus regeretur, ex quoque magis deum
tribus aut natione si vel assumpti vel transfusi essent. He-
rum autem postremus fuit Archelaus, statim post mor-
tem patris multatus a Romanis dividua parte regat;
quod ipse deinde pulso, in Tetrarchibus scilicet est
divisus: & reliqua est extra sacra Judaeorum, Romanis
Praefidis reservata. Atque hoc dilucidum fit in continen-
tiabibus epistolis, quae Herodes, dicitur Alcoloni-
ta, postremo regnavit in Judaea stirpis antiochae, credi-
tur, ut cognoscatur, sic etiam genere Antiochae &
Idamiae fuisse; nihil ad Jacob, nihil ad Judam per-
tinuisse. Nam saepe laudens Possius noster, edita na-
per Dissertatione tradita, demonstravit caritativam
allegant in Josepho Nicetam Damascenam, Antipater
Herodi patre familiarissimum, de se ipso asseruisse,
quod praedictas Antipater fuit genere Judaeus, ex pri-
mis ortus Judaeorum, quae Babylone in Iudaea ven-
nerunt. Nos vero oportet quae veri sunt veri se po-
tuisse Herodianorum heredes, credi volentem ipsam
esse promissum Judaei Messiam, licet nequaquam na-
tam ex Davide, sitque ad tribum Juda, neque ad E
aliam aliquam Israeliticam ille spectabat: cum Devo-
rum. xvi. capitulo dicitur Blasph. Propetiam de
gente tua & de fratribus tuis, licet me, suscitabit tibi
Dominus Deus tuus. Adde & alia argumenta,
nequaquam scilicet, ut quod Castellani, Idamiae Prin-
ceps & Herodis viri ipsius carissimus, sed ad agna-
per Cleopatram apud Antiocham, ut iterum Idamiae ex-
civere Judaeae Legis jugum, quod Antiochus Pri-
ncipem imposuerat, atque ad vires vires redire, possit
repulsion sit: excusante Antiochae, band se posse fide-
lissime sibi Herodis suum dolorem continere; iudicis satis
clare, quod tam Antiocham quam Castellanum exstiteret, He-
rodem vere Judaeum esse, atque adeo agerem latum
istam Judaeae Legis immunitatem. Inferi ergo Pos-
sian, quod Herodes & Patribus & ab Histories Ju-
dam Idamiae dicitur, quia in Idamiae, dum istos pa-
ter fuit Antipater Perseum ageret, natus & educa-
tus fuerit, sicut Paulus Tarsensis, Barnabas Cyprius
appellatur, veri nihilominus Judaei: deinde palam
Josephum testimonio contra ipsosmet Josephum, alibi aliter
loqui visum, rem conficiat ex lib. 10. Antiqu. cap. 6.
libri 1. hanc
Natali die
Huius die
Judaei.

40 Non igitur ablatum fuit Scepterum de Juda, quan-
dum Herodes iste viris; ablatum est autem ipse ipse
Christi natiuitatem extrinseca & sita Archelaus non nos
in partem succedente, ac deinde praefus obdare. Non
etiam ablatum fuit (sicut supra ostendimus) usque ad
natum Iherosolymam, Dux de semore Juda, id est Tribus a
Juda deducta caput, Principem istum Israeliticum
populi herodianum transfusus ad succedere, tan-
que suum, si non & natus, solum legalem filium,
ablatum est autem temporalis iste Principatus ante eo,
qui eternum possideret eundem. Quod ut certius conste-
ret Judaei, scirentque se aliam & Christo fuisse & po-
tuerat, primum quidem efficit Deus ut primaria duo
Davidicae Domus familia in Christo terminarentur,
omnibus carandum familiarum proximi ipse Christo
heredibus in ipsum in Messiam credentibus, nec alium
aspiciantibus. Supererat quidem ex Davidica domo
familia plures aliae, una cum Christo noscitur reco-
gnita Babyloni; sed exstis atque deperditis in Hero-
foly.

Joanni gra-
tiam de-
claratur

39 Explicata porro, ut dicitur, ista secundum Le-
gem genealogia, Matthaeo, tanquam rem facilem Ju-
daei, juris sui memini ignavis, ipsi sunt ex aminandum
religios, quomodo successiones illae legales per genera-
tiones caruales & proximae consanguinitatis iura asse-
rentur: ut qui suis habere ostendisse ex ipsorummet
tabulis, factas Abrahamo & Davide promissiones ad
Christum pertinere: atque impluisse Deum id quod
promiserat Genes. 49. Non auferetur sceptrum de Ju-
da, & Dux de semore ejus, donec veniat qui mitem-
dus est. Un enim adhuc duras sceptrum in Francia post
victam regie stirpis mutationem, una & in Anglia,
etiam postquam illi verum potius sunt extranei penitus
Propetiam Moii.

erat na-
tum po-
tuerat

non aut
lib. 10. ubi
veritas na-
tae ostendit
a Julia

E

in eorum
stirpe de-
monstratur
fuisse Herod-

libri 1. hanc
Natali die
Huius die
Judaei.

Davidicae
domus pro-
prietate, fac-
tissimum
monstrat in
Christo.

B

A solymitana urbis scriptique excidia Genealogici istis tabulis, ex quibus jam antea præ altera probari debuisset, inserta certum non in eo se de primis contentis. Hinc vero etiam majore ex parte Pessapaensis dispensis, si vera est summa, apud Eusebium lib. 3. cap. 12. relata, quod post expugnam civitatem, eos qui a Davide genus ducerent, perquiri jussit (facile autem erat ex ipsi Crasus satis sub Augusto liberis singulis nominare) non quoniam apud Judæos ex regia stirpe superest; eaque ex causa gravissima rursum perfectio Judæis allata fuit: quam præfatus Cleopha ex Juda filius posterus, cum majore illius filia Simone, credo non aliter rursus, quem merito & titula professionis sue, amicum vocari Regis spem memoriamque adjuvantem. Iterum tamen sub Trajano nova persequutio saeculari, ac ipsi quidem Simone est peritiam, licet Episcopo Christianorum & centum viginti annis nato.

*plurimæ
quædam
autem
Tria
huius
modi
sunt.*

B Neguedias, quod per representationem jam expletam, quamdam Judæorum ex Juda carnaliter propagati, tandem necessario invenientes sit aliqui, qui a Judæis, Christi resurrectionem & perpetuam in ea fundatam salutem credere, habetur Dux & caput in familia Juda: & Davidis, quoniam præfatus exiit, quodam jure hæres sit, quæ Christus Salomonis: quia talis nominis stirps de semine David, ad quos non tamen eam Christo, sed simili duntaxat jure tuncque eamque suam. Nec de quocunque Duce intelligenda est Patriarchalis benedictio, sed de eo qui simul cum ergo esset sumptus exordium in Davide, & utraque in Melvia, ex ipsi Davidis semine totius tamque solenniter promissa. Quod nisi jam factum credere velis peritiam, non falso quidem nunc possit faciemque sperare, si vero est epinitis nostra de extinguita penitus Davidis Domus & familia singulari inde deducit. Peritiam certe ad divinam providentiam, tollere Judæis omni ratione spem illem, quam peritiam in alio quocunque Davidica stirps tanto collocate. Quod si forte ex hodierna viventiis alii (nemo enim est in illa toto orbe dispersa gente, qui non nominem triduum ex duodecim nomina, servasse etiam & familiam certam, ex his quos olim jussu nobilis reus ipserum tradidit) si fratres, inquam, hodiernam aliqui pretendunt genus ducere ex Davide, illis nunquam Judæis sapientia certam fidem habebit, cum non possit ignorare, quam impossibile talibus sit, demonstrando evincere præfatum arguam; & ut cum possit demonstrare, nunquam tamen poterunt desistere, ut antea, qui sit successioni proximior: tam multitudine orbe spaciis, qui similiter se jactent a Davide descendere.

C § VII. Eorum qui Fratres Domini vocantur in Evangelio, Sanctique Præcursoris cum eodem Domino consanguinitas vel affinitas.

*Præfatus
etiam
Christi
genus
modi
huius
modi
sunt.*

N Agerothani orbes, nati apud se Christi destrina & miraculis increduli, invidentia sue & persequita colorem aliquam dant, ita uter se contem-

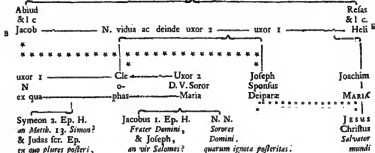
ptim querant Marthæ xun. Unde hinc sapientia hæc & virtutes? Nonne hic est fabri filius? Nonne mater ejus dicitur Maria, & fratres ejus Jacobus, & Joseph, & Simon, & Judas, & sorores ejus nonne omnes apud nos sunt? unde hinc ergo omnia ista? & scindantur in eo. Eadem omnia quoad substantiam, sed brevius nominibus, habet Marci vii. Hinc varia upud varias extiterunt sententia. Et impius quidem Hæreticus blasphemando præsumptus detrahens Deipara virginitatem semper Virginis, ac si post Christum, de Spiritu sancto conceptum & salvum pudicitia clausuli effusum in lucem, fac cum Josepho matrimonio usa, istis ei liberis genuisset. Paule tolerabilis insinuatioris nupurientes Graeculi, qui Josephum Mariæ conjunctum jam viduam, & plurius ex prioribus liberorum parentem. Nonnulli denique apud Latinos omnia expedita sibi fore existimant, si S. Anna, Christi avia, pluribus maritis junxisset, ex quibus ante facta illa quæ passim Sorores Mariæ filii vocantur, nade scilicet ut eam filii, consuevit Hæretici phresi, vocant Fratres, quorum etiam numerum libenter augent, addendo eis Joannem & Jacobum filios Zebædi, ex morte, si volunt, Salome. Ne autem incertum maneret, quæ ratione ad Christum suas Prædicas spectarent, quærentes quid de eo traderent Græci (quibus tamen ipsi magnæ fides habenda non erat, obgræta versatilis ambrosia delectum) Emerentiam quendam civitatem sunt, quæ Stoloan nupta, Annam Mariæ & Ilmeriam Elilabechæ mater pepererat: quod cum secuti isti assent qui S. Augustino sermones ad Fratres de ferme, & S. Cyrille Alexandro nescio quid de ore S. Anne supposuerant, ut passim scilicet ex veteribus habuerant, ut puditas pigetque recensere eruditus alius viror, blabhi veluti oculis eadem fabellæ adverbosum. Sed de his aliis, malum ego nomina ignorare, quæ fingere, aut sunt idemque isti obtrusa acceptam.

43 Virginem variis Josephum & mortuum esse, tota post Hieronymum tenet Ecclesia Latina: Virginem autem vixisse, non quemdecumque, sed deliberato ambiguit in eam vitam propolito, voti quæque religione firmate, quæ etiam ante matrimonium conceperat ipsam Deipara, satis probari videtur ex hujus tam plena asserationis expressa interrogantia, Quomodo fiet illud, quoniam virum non cognoscit? vius utique valitura, si itaque Joseph jussit matrimonium legitime contrahere uni, & spem sue quæcumque vitam irritum facere juri sue contrario. Arguitur de eo plenius noster de Josepho Commentarius §. vii. quæ tractantur Sanctorum Christi parentum desponsatio & continentia votum; pro quo, istis satis legendo & minus ad nostrum nunc argumentum faciente, suppositi hic Paragraphe alium, reique, mox suscit explicanda, præmissa Genealogicum Systema dicitur, quod alias præfatus, leviter immutatam, omisso nonnullis, hinc facili passiva multitudine probandis; quæ sunt Barabas interque, Joseph & Judas; alii vero dicitur, Simone & Juda Apostoli, sub verisimili consuetudine quod se peritiam, ad sancti dotale genus Adm translatum.

CONSANGUINEORUM SYSTEMA

EX PARTE JOACHIM ET JOSEPH
PRINCIPALE.

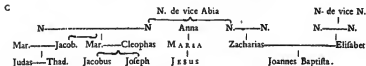
ZOROBABEL

SYSTEMA SACERDOTALE.

EX PARTE ANNÆ.

A A R O N.

non ut
tiam.

44. Phœnomenorum celestium rationem reddideri, & causas siderum describunt Astrologi, variis variisconstitunt systemata; non quasi præsumant definire quomodo naturam considerent Deum; (sciunt enim hanc eandem, qui a nobis errant, motum supraerorum corporum, ab omnipotentissima Dei sapientia modis diversis, licet a nobis necdum intellectis, condidisse) sed quod, in eo quem ipsi excogitant statu rerum, putar se posse explicare omnia, quæcumque in ista suo argumens obviatur difficulte; creduntque se verum Systema reperisse, saltem quod nec; licet aliud forte Deus constituerit, eisdem omnes effectus habeat, quod illi & in suo Systemate se putant deprehendere. Idem egobis tenti, dum causas quod nexi officitior vel consanguinitatis possit inter duas personas reperiri in variis capitibus variis, ut de singulis statueris ali- quid, in quo Evangelii loca omnia vel verificentur reip- sa; vel verificata fuissent, si in quem concepito nascen- di ordo obviasset personis, de quibus est questio; non repudiaturus, si quid alteri quoque verisimile occurreret, Propyleum Mali.

hic ut ap-
paret ad
omnia qua
adhibentur.

45. In his autem vixi accutate observanda sunt illa Evangelistarum diligentia, in personis synonymis, tam viris quam feminis, per cognomina quædam distin- guendis; ea tam videtur probare certissimum fonda- mentum hic stabilenda diversitatis. Et quia ejusmodi cognomina ut plurimum sunt, ut ab alio nomine pro- prio, posito in genitivo, ante omnia nomen, nomen ge- nitivi casus, alius nominativus absolute additum, de-

que supponi
omnes et
Joseph
vel Anna
fratres
eos fuisse
huc na r.

etiam ap-
paret in
genitivo
nominativus
pro cognomine additum

A notari, quod si, cui generitio sic additur, sit ejus qui in genitio ponitur filius, si autem nomen natus sit filius matris generis, significare, quod ejusmodi femina, sit ejus qui exprimitur in genitro uxor aut filia. Neque enim invenitur locum ubi sit significatur, ejus persone, que exprimitur in genitro, Matris, Pater, Mater, Frater, aut Soror: quia hoc subintelligi non solum. Itaque, Joseph vir Mariæ, non Joseph Mariæ, tegitur; Symon, pater Alexandri & Rufi; non Symon Alexandri & Rufi; Maria, Jacob & Joseph mater; Jacobus, Frater Joannis; Soror Mariæ Jelu, Mariæ Cleophae, atque ita de ceteris. Ubi ergo dicitur Maria Jacob, & Judas Jacob, intelligi consuevit, Mariam istam fuisse Jacob uxorem vel filiam, non matrem, ut voluit, qui istam cum Maria, Cleopha matre, confundunt; similiter Judam, filium Jacob, non fratrem aut patrem. Isti sic posuit.

46 Status I. Jacobum, Hierosolymorum Episcoporum primum, ejusque fratrem Mariæ, natus ex Cleopha & Sorore matris Jelu Mariæ (hæc enim Jacob & Joseph Mater dicitur) appellatur antinomastice fuisse Fratrem Domini per aliam, ut videtur Cleopha patre quodammodo genitum, utque speciatim aliquo præ illis jure, quod accipitur, non a solo patre (nam ex hujus capite mater erat etiam) sed etiam a matre, atque ex Deipore Avocentis vel Matertera, sive ex aliquo S. Antæ fratre aut Sorore. Cor autem ex Patre vel Antæ Deipore, S. Jacobum Fratrem aut Sororem? Idem quidem est esset, in ordine ad duplitem consanguinitatem nam cum Jelu reperitur in Jacobo Adelpheotheo (nam de hoc præcipua nobis est questio; cum de Josepho ejus fratre, quem prænotamus esse relicta vidua Salome suspicari, altum sit in Evangelio situm) præter tamca cæduntur eligi, ut major sit inter Jelum & Jacobum similitudo; cum ambo ex Regali simul & Sacerdotali stirpe processisse, ratione præter eadem intelligitur. Et dicit Jelum, quem ipsi quoque Judæi, ad fidem ejus convertentes, summum essent agnoscere Pontificem, cæcavit etiam aliquæ parte genti docere ex ejus genti Sacerdotibus; ut etiam congruum erat, ob eandem Sacerdotali stemmate non potius alienum esse, qui consuetudine ex Judæis in Jerusalem Ecclesie primum præfuerunt ex Episcopis.

47 Status II. ex Hegesippo antiquissimo & Apostolici temporis proximo scriptore apud Eusebium, Cleopham ipsum fuisse fratrem Josephi, adeoque & Joachimi; & quod consuevit esse, matre etiam sua, ex qua Jacobum Adelpheotheum genuit, patrum vel avunculum. Quia tamen Cleophas æque ac ipse Joseph, ætas erat ex ea que fuerat Jacob, ut supra diximus, sic liberis mortis, adeoque secundum legem estimabatur & appellabatur filius, non Heli, sed Jacob; & quia mos est Judæis, legalis potius quam carnalis propagationis rationem habere; idcirco sit, ut liberi ejusdem Cleophae, ætate quam ex Matre suscepti, puta Symeon sive Simoo Hierosolymorum secundus Episcopus; tum Judas, qui se fratrem Jacobo nomen, velus dignitate, esse non erant potuerit; denique Cleophas junior, Cæsariedinensis cæsariorum versus Emonem dignatus in specie peregrinus; & plures alia fuisse totum foret, ex primo aliquo Cleophae matrimonio; sit, inquam ad istum amorem, afficit Christi potius quam consanguinitatis fuerit habitus, non esse ratione communis sui fratris Jacob. Istam tamen Jacobum Cleopham non posui in Synthesi, quia ejus cum Christo consanguinitas usquam invenitur in Evangelio, solumque in nominis ideitate fundata cæcavitur, sicut ut ipsum hoc annoverem filium Cleophae Senioris. Duci autem Cleophae melius distinguimus, quoniam non fuerit, soluta matrimonio lege per viam mortis, decedente Jelu sequi potuerit; ut autem cum Christi Heliptemæ Emon, non solum cæcavit sententia Disputis ceteris, quos cunctos fuisse

Magistros sui juniores, aut non summum ætatis, mihi persuadere. Sed neque Sorores alios Christo ex priori Cleophae matrimonio predictis adscriptis, ob defectum idonei testimonii, alios agnosce, quod ille plures esse potuerunt. Nam que sit in Evangelio nominatur, potuerunt ex eodem Cleopha & Mariæ matrimonio processisse; atque ita duplitem ætatem, æque ac Jacobus Adelpheotheus; ad Dominum præparati fuisse. Sicut qui putant, Cleopham ipsum, alio nomen deditum Alphum, idque, ne cognatur ad hujus filio, uno ex duodecim Apostolorum, distinguere Adelpheotheum, & ita cum Jacobo Zebedi, tres Jacobos admittere; sed eorum opinionem refutari ad xxv. Mat. quæ scribit ipse Alphus, Capharnaite, Apostolorum Mathiam ac Jacobum pater.

48 Status III. eundem Cleopham, primum Mariæ suæ conjugem autem habuisse uxorem, ex qua generis Symeonem, secundum Hierosolymorum Episcopum electum, utale proxime post Jacobum consanguinitatem cum Christo, hoc enim titulum, in adscriptis adhuc nobis illius Ecclesie, multum valere debet: quoniam si esset frater sui prædictus ille decem nominis amicus suus; utique quo possum datur ætatem viginti duorum fuisse, quando compluit martyrium suum, ante Christi cv. fuisse autem patrem ejus Cleopham, ejusque Josephi Spensi Deipare fratrem, ex tota antiquitate præbent Hollandæ ad xv. c. i. Feb. Martii; itellam allegant ex Eusebio Hegesippo: quæ etiam offert, ad ejus electionem, non solum consuevit unde quoque et qui tunc erant Christi Discipuli; sed etiam quæ cum Domino secundum carum intercedebat cogitatio, nam multi eorum supererant. Adde ego, fuisse Cleopham, non solum fratrem Josephi, sed fratrem ejus germanum; atque adeo debuisse ejus filios, tamquam ex filio legali Jacobo aetate (nisi Christi resurrexisset a mortuis, regeretur in æternum) succedere Josephi nullis ex se liberis cæduntur, isti autem filii adnumerandi omnino est Canonicæ auctoritate scriptis Judæis, qui se præstare Jelu Christi servum, fratrem Jacob, scilicet Adelpheothei esse; nulli dignitate, esse non erant potuerit. Quæ licet a Judæ Thaddæo, alius Jelu Jacob, sit dicitur a patris sui (de quo infra) amice, distinguendum ego patem, contra plerisque aliter sentientes, ob easdem supra allatas; non tamen minoris ejus Epistolam inter Canonicas Scripturas receptam; cum inter easdem recepta sint & Mariæ & Luce Evangelia, quæ tamem constat Apostolos ex majoribus non fuisse. Nempe scripta est Epistola ista, quantum ex toto contextu colligere licet, ad fideles Judæos, Hierosolymis sub Jacobo manentes, cum ergo talis Epistola auctoritate ipsius Jacobo in illa promissa Ecclesia publice legatur, æque facile potius prærogativam istam retiare, quam commendare Petra Evangelium Mariæ, & Pauli satagere Evangelium Luce. Porro si primum istam Cleopha uxorem, dixerimus Subjugum fuisse viduam; postea hæc uxorem Bariabam, Josephum & Judam, prærogatæ sit attulisse: quod tamen hæc auctoritate non non dixerim, multo minus contra omnibus auxerim nostram Fratrum Domini, quasi Cleophas eos generis in æternum fratres subjugum fuisse viduam: fatis enim nobis in presentiam est, fratres inter se, ex uno naturali patre Heli, fuisse Joachim, Josephum, & Cleopham.

49 Hoc modo habetur Systema Domus & familie David, Christum concernens, fatis commode & absque ulla personarum consensu dispositum, ut mihi quidem videtur. Restat ut alterum Systema componamus Domus & familie Aaron; quatenus Christus, qui erat futurus secundum legem filius Joseph, æque Davidi regnatorum successor, secundum carnem ex Maria sumptum, gratia etiam doceret ex Sacerdotibus; non

fratrem
quæ tam-
de Jelu
Jacob
Frater
Domini
non solum
consanguinitatem
cum Christo
Dignus;

Ex Joseph
fratrem
Jelu;

Ex alia
Cleopha
uxore
Jelu;

Ex alia
Cleopha
uxore
Jelu;

Epistolam
Cleopha
uxoris
Jelu;

E

Ex Jelu
fratrem
Jelu;

F

Ex alia
Cleopha
uxore
Jelu;

Ex alia
Cleopha
uxore
Jelu;

per

A per Avum (sic enim oportebat eum, non solum legatorem, sed & carnalem esse filium David) ergo per avum, filium Sacerdotis alacrum Atracum, & quidem proutque unius Patri: per Patrem enim minister distinguatur

propter distinctionem

familia Sacerdotalis. Non mea hoc sed D. Augustinus ratiocinatus est, lib. 1. de Confessione Evangelistarum cap. 1. Mariz genus Sacerdotale probatur ex Luca, insinuat quod cognata eius esset Elisabeth, quam dicit de filiabus Aaron. Nihil namque hoc argumens efficiat, si sola affinitas, & non etiam consanguinitas matrem eius Aaron Sacerdotalem generi inseruisset. Igitur, si, prout idem Augustinus ait, firmissime tenendum est, carnem Christi ex utroque genere propagandam, & Regum scilicet & Sacerdotum, in quibus persona apud populum Hebraeorum etiam mystica unio figurabatur, id est Christum, unde Christi nomen elicit, eodem firmitudine tenendum erit, etiam Annam fuisse de filiabus Aaron, Senem unius Sacerdotis de Vice Abie, & Zachariam Sacerdotis amicum.

Neque obijciatur ipsius Ioseph hunc, qui cum venisset aliunde quatenus tribu sua & familia unum ducere, iam cum esset in exilium, talem unum legem Iudaei fuisse, & Leviticis tribus, nullam sortem in terra promissionis habuisse, librum fuisse nuptiarum dare & accipere ex & in quatuordecim, modo nulla inde timenda esse possessionem consuevit, nisi non erat ex matris parte Aaron.

Cum enim Zacharie amica Anna potius quam ipsius Elisabeth? cum hoc Mariz uxor Cognata, non autem Cognata uxor. Respondens quod, licet vocabula Cognatus & Cognata, quodque et in Graeco textu respondet & & cognatus, ex utraque institutione, atque secundum potius laetitiam proprietatem, debet significare ex eodem genere oatos, atque adeo non affines, sed vere ad strictum consanguineos: tamen in usu vulgari, usque modo in Italia perdurante, cognata dicitur, non qui alius uxor confobrina, sed quae fratria seu consobrina uxor est aut Mariti soror, Glorem Latini dicunt, cum in masculino genere respondet Leviti, id est Sororis seu Consobrinae maritus, vel uxoris frater. Hinc in Actis 1. Catali Virgini ad Maritum, legitur illa sponsa sui Patris fratrem Tiburtium sic allocuti: Hodie et facere meum esse cognatum, quia amor Dei te fecit esse consanguineum idolorum. Quod autem Lucas, in hoc, non alia significatione utatur vocis cognatus, conque sic intellexerit interpreti, reddens cum Latina Cognata; videtur ex eo

facile probari, quod idem Evangelista de consobrinis agens Fratres & Soceros appellat, non Cognatos aut Cognatas, & sic Jacobus Episcopus dicitur Frater, non Cognatus Christi.

50. Nescio an erroris in Evangelio Maria, a marito dicta Maria Jacobi, ad Christi Genealogiam aliquatenus referri possit: quod si possit, meritum eius Jacobum libentius dixerim Dupara fratrem vocari potuisse, natum an aliquem Avunculo vel Matertera generis Sacerdotalem, quam ex Fratre vel Sorore ipsius Anna, adeoque si aliquem talis consanguinitatem appellare eam Evangelista voluisset, non Sororem, sed Cognatam dixerit fuisse, sicuti Elizebetham dicit Lucas. Nihil dubio quod hoc coniugii natus fuerit Apostolus Iudas qui & Thaddaeus, alias dictus Iudas Jacobi. Eius tamen quod ex Eschasy in Hieroglyphis scribit sub Domitiano accusatus, quasi esset de posteritate Iudae, quem fratrem fuisse secundum carnem peruenisse. Urgebatur enim ex invidia, veluti qui ex David genere descendente, ex quibus etiam aliqui ad Traiani usque tempora super fuisse & Ecclesiae praefuisse, ex eodem Hieroglyphis traditur. Sicut autem insertum est an Jacobus supra dictus, tertius ipsius Mariz maritus, adeoque & filius eorum Iudas Thaddaeus sortis consanguineus Christi, ita multo magis insertum est, hoc coniugium natus

Prophylium Mari.

tum Simonem, cognomen Zelotem, aut ex habitatione in Cana Galilee Canaanum; Chanaanum aliqui perperam scribunt, cum in Graeco optime distinguatur Kananites & Kananites. Sed neque fundamentum habet consuevit illa, quae ipsam fuisse sponsum, ad cuius nuptias aquam in vinum convertit Dominus; esse dubitari neque, quin sponsum aliterut ad Christi cognationem perueniret. Quod si uxor frater fuerant duo isti Apostoli, Simon & Iudas, ex patre Jacobo habemus quatenus per fratrem in duodecim numerum, cum prater Petrum & Andream filios Joannis, atque Joannem & Jacobum filios Zebedae, inveniamus ex Alphao uxor Matthaeum & Jacobum, & hoc accedentes Simon & Iudas quatuor in hoc genere forent. Quibus sic positis, novam & probatam egregie fraternam caritatem commendasse Christus, ipse duodecim saltem elezione, in quo deo tercia pariter Fratres fuerint.

51. Porro examinata tandem, & omnia in partem versata hac materia, certissimum videtur, si quid alibi ante a dictum a nobis minus conforme praemissis Systematis quibus, licet multa nova & summi primum distincte capite contineretur, nullum tamen unum auctoritate doctrina praedictam apud eque lectores; quando aqua nova est, & nihilominus probata illa, quae Mariz potius credi Iosephum fuisse. Ad filios Zebedae, Joannem & Iacobum, quod attinet, nullum vel ementi reperio apud Evangelistas vestigium aliquem affinitatis, vel consanguinitatis; & Theodoretus Episcopus Cyri, explicans illud Psalmi LXXVII. Principes Iuda Ducem eorum, Principes Zabulon & Principes Nephthalim; illud inquam, ad litteram explicans; Ex his inquit tribus ceteri Apostoli originem traxerunt: & illi qui vocantur Fratres Domini ex tribu Iudae: Petrus autem & Andreas & Iacobus & Ioannes & Philippus ex Bethsaida fuerunt; Matthaeus & Iacobus dicti sunt habitasse Capernaum; Simon Zelotes Canaanus appellatus est: omnia autem hac loca Galilaeae sunt, Zabulon autem & Nephthalim ibi suam habuerunt sortem. Non est quidem praeter haec argumentatio, quae possit dicere Iudaei, & caperunt Bethleem reverti, praesens habitasse, non solum fuisse, sed etiam aliorum Tribuum fratres, prout adhibet Isaacus dezer, merito saltem regressi, vocatus. Sic ipsi Fratres Domini, atque ac parentis Ioseph, dicuntur habitasse Nazareth, neque quia Simon Apostolus a Cana Galilee originem traxit, potius eum ab illorum numero sequendum: aliquem tamen casus est, ut, cum istis omnes dederimus tribus Iudae, ceteros de quibus id non constet, atque passim aliqua ratione reddiderit verisimile, duobus alius tribus in Psalmo nominatos relinquantur.

52. Adde quod Zebedae pauper omnino piscator erat, cui prater naviculum & retia nihil possessionis sancti Patris reliquantur: Maria autem, in utroqueque parentis fortuna, si non amplissima, honestior tamen nata dataque videretur in manu Ioseph; fabri quidem, sed usque potius quam absoluta necessitate: siquidem Iudaei, ut constat ex Paulo, etiam nobilissimi & sicuti alias opulenti, morti erant speciem aliquam & discedere & emigrare. Ut autem ex fundis hereditarii legalis sui patris Iacobi, divisis inter ipsum & fratrem fratrem Cleopham Sibamque, nihil ad Iosephum pervenisset quem domus Nazarethana; credendum est tamen, non amissa uxor, adeoque humana affinitate non inde gnam spona sua fuisse. Hac autem patris ac mariti unio ex affe heredi, non potius non mediocriter dicitur fuisse, si verum est, quod ex ista traditur, consanguinitas ipsos pervenit in eorum partem unam datur templo, uterumque largi propter, tertio iussione ipsi ad sustinenda semine omnia, unde & verus & passim possessio referuntur, & Anna etiam deum Hieroglyphum, quod in templum eorumque budge permanet, in qua

B 3 deuo

autem Zachariae & Ioseph, non est filius Iacob

duo respondet quia Maria quae uxor est Ioseph

etiam dicit de Maria Ioseph, deus Ioseph

etiam filius Ioseph Thaddaeus

etiam filius Ioseph Thaddaeus

deinde in apostolis hoc a parte parentis

ad uxorem velum Ioseph dixerunt Ioseph Zebedae

sed ad Zebedae vel Nephthalim

sanctissima mulier omnia possit

quod Ioseph non potest non mediocriter dicitur fuisse

*A domo sanctian & nata & educata Maria fuit, mater
saltem tunc habitaverit, quando filia in templo oblata
tutetur. Eiusdem etiam Virginis beneficii prae vulga*

• Maria,
fatto con
più dati
CA.

சுமந்தி நல்ல
செய்தி அம்ம
மகிழ்ச்சி புற-
முகம்

nense Martio, temporibus Pasche, viii. Kalenda-
rum Aprilium, die prima azyorum, quo Agnum
ut occideret ad vesperam, a Moysē erat preceptum.
Hec Terullianus in sua cum Iudeis concertatione. *Ter-
tullianus*
ad Iudeos
Aster post Trivittianum fecisse Niveodem stormi, Rho-
torum decem annos CCCL. Laetantur Formisat.
Hinc libro quatuordecimo ad Donatum Confessorem de
Membris Persecutorum, cura Stephani Balgari super
felicitate preterita lacum, ita narrativum exorditur:
Extremis temporibus Tiberii Cæsaris, ut scripsum legi-
mus, dominus noster Iesus Christus a Iudeis cruci-
gatus est post diem decimum Kalendaram Aprilis,
duobus Geminis Confusibus. Hic Laetantius laus infra
adnotat nos. 17. Succedit illis Severus Sulpicius, S.
Martini discipulus, qui suam historiam usque ad Con-
sulatum Silvestri sive annum ccc. deduxit, ita id quo
libro secundo, Dominum crucifixum esse Fulvio Gemi-
no & Rebelio Gemino.

*Bemerkung:
Die Ergebnisse
des Experiments*

et
t

**Philosophical
Activities**

Volant
Espace des
Missions.

*Prof. Dr.
gustavo
de Gallo,*

Copyright
Copyright
Copyright

Keywords: *gender inequality, gender discrimination, gender inequality, gender discrimination, gender inequality, gender discrimination*

Dr. Steven
Kaplan,
sum. 2004

EXERCITATIO THEOCHRONOLOGICA
GODEFRIDI HENSCHENII

*Quæ Christus annis XXIX. ætæ communis mortuus,
Coniugenda ante illum natus fuerit.*

§. 1. An recte statuatur Christus Passus duobus
Geminis Consulibus, & VIII. Ka-
lendas Aprilis.

Admirandas plene apparet confusus vitiolatusque Patrum & Scripturarum, cum Praemissis primis antiquissimisque Catalogis, ubi dicitur imperante Tiberio Caesare, passum esse Dominum nostrum Iesum Christum, duobus Geminis Confusibus, VII. Kalendas Aprilis. *Est hic dies xiv. Martii, ad quem late de duobus sancti Christi crucifixi memoriam, una trinitas & pluribus antiquis Martyrologiis, generatim vestigiis SS. Hieronymus tribuit.* Ubi etiam ad eundem diem referuntur figura Christi crucifixi ut sancti Michael Archangelus, de dracone triumphans, Adamus creatus, lapsus, mortuus, Abel iustus, primus Martyr; Melchisedec, Rex & Sacerdos; Isaac, a Patre Abrahamo delinatus sacrificio; Isaacus, mare Rubrum transgressus. *Iam sanctus Leo, cum Christo crucifixus, ad diem xiv. Martii etiam hodiernum Martyrologio Romano esse inscriptum. Item dies eodem confirmatur ex Tertulliano, Augustino, Beda. Hieronymo Philippo, in Quinquagesimo Chronologico de Annis nostri & passu Christi Salvatore cap. 19. addit iustus Ieronymus SS. Thomam & Antonium & alios triginta, afferentes Christum xiv. Martii passum: esse aut, Menaeam festare temeritati proximum, velles hanc sententiam lubefacere.* *Alphonso Salmeron, tom. 1. Praefatione n. 8. fere hoc fuit, ait, inter tractatus Joannis Turresmatti manuscriptorum unum hic invenisse, qui inscribitur: In quinquae conclusionibus Episcopi Abulensis, de mandato Papae exomnes. Prima inter eas dammata haec erat: Dominum Iesum passum octavo utatis tricesimo septimo corrente. Secunda, neququam vigesimo quinto Martii, sed tertio Aprilis mortuum. Sed bisulones indicant, placet hoc locum adhuc aliquos antiquorum, in variis regionibus degentium, testimonio de Christo crucifixo duobus Geminis Confusibus, diei xiv. Martii & serie late, quod alii praemis ante nos congruit; idque etiam non fuit, ut sua opinio de Summis sanctis duobus Cataloge debita confusis antiquioris, restitit alio libere alterius rei veritatem inquirendi.*

B

Must ad.
frases
Fraseologia
and on A.
book

3. *Primum inquit prodierit antiquis Tertullianus, qui
fuerit civis romanus Christi discipulorum et sequens,
et quem S. Cyprianus ad verum doctrinam suam Magi-
strum appellare solitus est. Hic libro contra Iudeos na-
di esset: Christi passio perfecta est sub Tiberio Cae-
sare. Consulibus Rebello Gemino et Rufio Gemino.*

3 *A praecipua maiori ponderis estimationem conferi S. Augustinus, qui lib. 3. de Doctrina Christiana cap. 18. agens, ignorantiam Constantium, quae natus est Dominus et quae passus est, nonnullis cogitavit errare. Hanc ergo lib. 18. de Civitate Dei cap. 34. indicat, unde illa scribit, elapsis viginti sex annis, post Consulatum Theodori Manti; adeoque scimus, annum Christi Iussu, quadringentesimum vigintiannum aetate, cumque ante annum Iussu Augustini praedictum, quando dille Capiti, et bene discula, et S. Epip. aberravit, illa intererat: Mortuus est Christus duobus Geminis Consulibus, octavo Kalesiensis Aprilis i referretur reris die, huc Apostoli Iussuam lenibus perbaverat. Hae ibi S. Augustinus. Vixit rotem fensile Vilius Augustus, qui Consuem Paschalem anno quadringentesimo quingagesimo septimessestus, cumque ipse verbus suspicatur: Crucifixi Christi, duobus Geminis Rufino et Rubello. Hebebat Hispania eodem tempore vixit eruditum, Idemum in Galliae Episcopum, qui Chironem deduxit usque ad annum quadringentesimum sexagesimum septimum. Hic attribuit in Consulatum descripti, accuratius a Philippo Labbe sub latium sine primi Bibliothecae novae capulo, in qua traduntur esse, Rufo et Rubellione Consulibus passus est Christus. Post Idemum sequitur in eodem teno Chironem interregnum Prosperi Aquarini, et Pag. 46. habet in Anbaria, illa sequuntur: Ulterior traditio habet, Domum nostrum decimo quinto anno Tiberii Caesaris duobus Geminis Consulibus, crucifixum, Similes Catalogus antiquus Consulatum Romanorum allegat Confusum in Commemoria Consulatum Cassiodori, in quibus datur passus Dominus Iesus Christus Consulibus duobus Geminis. Omittimus Eugenium Nicodemum, quae daturat passus Christus apud Irenaeum lib. 3. cap. 18. in quo dicitur passus Christus sub Pontio Pilato, anno quarto decimo Imperii Tiberii Caesaris, sub Consulatu Ruri et Rubellionis. Constat Grogens Ordinem differunt Graeci, quorum Gregorius Iussu istum restituit, ad annum 2. Tiberii passus esse Christum, sub formam adnotat: Explicit tempus Iussu istum Iussu istum Romanis est vocatum, evensit Iussu istum Geminis Consulibus: saeculae apud plerumque Latinos, ad Iussu istum tempus, hanc professore Iussu istum, tempum Ecclesiae Romanae. Consensus al-*

4. Eandem *testamentum* asper *affertur*, ac *sententiam* & *confessionem* Ecclesie Catholice traditionem, *Antonius Capellus, Franciscus Contencione*, in libro de *Cana Christi* *suprema*, & *dogma* *precipui* *Vite* *etiam* *capituli*, *editio Parisi* *anno* *MDCCXV*, cum *approbatione* *Venerabilis* *Martini* *loci* *Magistri* *Sacri* *Palatii* *Apostolici*, & *Nicola* *Riccardi* *Ordinis* *etiam* *Prædictorum* *Sacra* *Theologie* *Magistri* & *Regentis* *collegii* *S. Iobannis* *super* *Abravum*; cui, *modeste* *etiam* *enclim*

A Magistro sacri Palatii Apostolici, legiti, & auream dissertationem appellavit, prae singulari eruditione, pietate insigni, robusta etiam ratione agendi pro vindicatione Sanctae Romanae Ecclesiae antiquitate & traditione, dignam quam communem lucem adipiscatur, maximo literariae Reipublicae emolumento. In hoc ergo libro cap. 5. plura scilicet reperies, quae hanc sententiam confirmant.

§ En, quid in Praenotio praepositum est, scilicet passum esse Christum duobus Geminis Coenulis vixit Kalendis Aprilis, primum probatum xiv. Martii ad Sacram memoriam passionis Christi, primum etiam hic confirmari, quod plenius sic sequensibus Paragraphis. Feriam hebdomadae sententia fuisse, in confesso apud omnes est. Unica ab aliquibus difficultas apprehenditur, quod non fuerit a Iudaeis dies decima quarta mensis Nisan requiritur, non concurrere plenitudo astronomica. In hoc autem quodvis aberrare, quentes id quod minus tunc observandum, dedit nos Joannes Keplero praefatus Astronomus, in Eclipsi Chronici anno mdcxv. Transcursus expositi, pag. 90. contra Responsum & Calculum ita loquitur: In prima controversia de Paschae haret utrumque in Astronomia, velut mus in pice. Mirum satum. Ipse Astronomus ceteros non Astronomos asserit ab Astronomia in actione huius causae. Probandum est legime, Iudaeos tam bene fuisse Astronomicos doctos, quamam hodie cognitionem asserunt ad hanc causam. Ego contrarium affirmo, praefero illos Iudaeos, usque ad Christi fere tempora, in usu Calendarii nihil ultra vulgi capum sapuisse. Et pag. 64. Valde igitur, igitur decepti sunt nostri Astronomi, his olimis centum quinquaginta annis, qui, ex sua praefata Astronomia, plenitudo ad Christi tempora, ex Pleni lunis, festa Iudaeorum, ex his & concursu Feriae, annum Passionis aut sunt determinare alium, quam veteres, aut Christi proximi, tradiderunt. Si hodie qui, omisso computo Ecclesiastico aberrante, ex Astronomia perfecta, accommodatis decretis Nemenis quae iustantur, computare Pascha superiorum seculorum, in celeberrime aberraret ab usu Paschae, & vix unquam iustum hebdomadam annum assequeretur. Ita Keplero, verissime, & ad praepositum difficultatem accommodatissime. Hinc nostri ad hoc tempore, quando Pascha ex praeposito

C Synodi Nicaeae celebratur Luna xv, xvi, xvii, tunc qui non admittunt correctionem Gregorianam Calendarii, anno MOLXXXII. Augustum, celebrant Pascha Luna astronomica xxi. xxi. xxi. & quandoque integra Luno, tunc ut vident, feriat. Ita anno MOLXXIV. quae huius primus praeterea parabatur, quando non celebravimus Pascha die xxv. Martii, Luna xvii. tunc qui diem correctionem non admittunt, suam Pascha celebrant mense Aprilis, non tamen xxii. Aprilis, quem xii. appellarent, quoniam esset Luna xvi. sed hebdomada integra feriat, de xxix. Aprilis, illi xii. & Luna astronomica xxi. quod absurdum esse ipsi fatentur. Quidam etiam, & sententia Keplero, aliqui diebus post verum plenilunium celebrant suam Pascha Iudaei: & sic Christum in horto comprehensum, venerunt cum Iherosolymis & Iherosolymis, quae alias minus necessariae fuissent: cui tamen argumenta non inobare volumus.

§ S. Epiphanius, cum Haereti 70. §. a. dixerit, Pascha ante celebrari non posse, quam equinoctium confectum sit, addit, Iudaeos illud nequaquam observasse, apud quos deputata ac perturbata erant omnia. Et Constantinus Magnus, epistola ad Ecclesiam in Synodo Nicaeae data, (quae refertur pag. 465. editionis Luptatensis a. Conciliorum) de Iudaeis ait, quod ne hac quidem parte veritatem perspicimus: quippe qui ut plurimum aberrantes, non modo errorem non corrigunt, sed in eodem anno aliterum Pascha celebrant.

Imo Beda, Paschasius Episcopus Lichfeldensis, Martiana & Severiana, & Baebiana in tractatu de Paschali Iudaeorum cyclis cap. 5. etiam, vixit Iudaei veteres Pascha indicasse, non ex causa Luna, sed ex Nomenae cyclo. Addunt alii, apud Moysen antiam plenilunium mentionem fieri, sed solum praefatum dum decimum quartum mensis primi. In finem antiquitatis monum eruditus est Samuel Petitus, a cuius calamo habentur quatuor tractatus Passus caenae, scilicet Leges Aegyptiae ab excolitis, digestae & commentaria illustratae, Miscellanea lib. 9. & observationum lib. 3. in quibus varia veterum loca illustrantur & explicantur, & Eclipsi Chronologicae, in quibus de variis anni Iudaeorum, Samaritanorum, Graecorum, Macedonum, Syro-macedonum, Romanorum 1971, & ceteris veterum Christianorum Paschalibus disputatur. In his Eclipsi lib. 2. cap. 21. scribit, Christum passum duobus Geminis Coenulis anno Aerae vulgaris xxi. quo mensis Nisan cepit die xi. Martii feria sexta: ergo dies xiv. Nisan fuit die xiv. Martii, feria quinta. Eodem die Pascha celebravit Dominus, & sequenti die xxv. Martii feria sexta passus est, quo ipso die vespere plerique Iudaeorum, ceterique illorum Primores & Pontifices, Pascha celebrant. Haec latine ibidem Petitus explicat. Primum sequitur & exponit tabulis expansis Joannem Vessius in Dissertatione de tempore Dominicae passionis cap. 16. Et hoc modo servavit antiqui Petros & Scriptores, ex funditis tabulis & continuatae memoriarum traditione, Christum passum primo die aymorum feria sexta, v. s. i. Kalendis Aprilis, & duobus Geminis Coenulis, & consequenter consecravit tunc habitum esse Lunam xv. civilem, licet Astronomica non esset: quod passum reliqui in sua sententia debent admittere. Addunt & id quaque, quod palam est, veterum Mathematicorum tabulis a Nicetae olim fuisse correctas, Nicetae deinde a Colippe, Callippi ab Hipparcho, Hipparchi a Ptolomeo, & Ptolomei rursus ad Affragano esse emendatas. Quae, cum male tenentur, deinde ad incutem vocat d'iphosius Jac. Cassella; & hoc, velut minus & impolitic, Exprimere reddidit lima. Iste demum Copernici Tycho Brahe eliminavit: idemque alii haec omnia praestare conantur: ut non tenentur pro veritate tamen ferre, facilius omnia illos legia, quam Astrologos conciliari possit. Quare propter Mathematicorum calculum aut operum curam velle a doctrina antiquarum Patrum, non nisi consensu tradita, desistere, non videtur viri sapientiae & eloquii mysticum praesentia: maxime in rebus J. P. deique, quid, ut Petavio lib. 22. de Doctrina temporum cap. 12. observat, Iudaeorum cyclis haud accurate lunariis vestigiis insisteret, sed nonnumquam longius aberraret.

§ 4. Quomodo reliqua via Christi dista sententia sit adaptanda.

7 A Controversia de anno mortis Christi totam viam ab eo inter mortales ducta ferre dependere, arduum esse non videtur. Hinc ab omnibus istam est, qui alias ab hoc praeposito sapientia opiniones sunt amplius, scilicet laboratum, ut Evangelicis historicis contentum cum sua probantur consistere. Id quomodo etiam in antiquioribus hae sententiae praestari possit, aggredimur explicare. Penebilitas Beda, libri de temporum ratione cap. 5. Habet, inquit, in fallor, Ecclesiae indices, Dominum in carne paulo plus quam triginta aetate annos usque ad suae tempora Passionis vixisse. Imo Christum mandasse in hac vita annos triginta tres, ut Apostolorum traditione, testatur eodem M. Florentinus Hieronimus Idemque tempore Henrici I. Pontificis exaratum. Supra laudatus Hieronymus Philippus praefat cap. 5. huius sententiae officiat, praecipue duas, plures quam triginta, huius ergo annos & menses videm attribui: & quia

De anno
Christi
morte

De anno
Christi
morte

Con-

A Consulatus duorum Geminorum ex accuratiori calculo conflatum cum anno Era vulgaris vigesima nono, arbitramur ante initium hujus Era anno omnino quinque addiscendum esse cum ante citatus Capello, quo & Kephlerus innuit addendum. At Drickerus, Petavio, Barberius, Seneca, alique, annos quatuor adjecerunt. Beroius ad duo annos praevenit: ad unum Osnabriga: qui tamen postremo duo annos primam Christi nativitate Epochae Era vulgaris non separavit. Ut autem doli quoque annos probemus elatos, deducimus hujus initium ab anno ante vulgari in Exam octavo sumemus, additis cujusque anni Consulibus Romanis: sic enim etiam intelligitur, quae ante incarnationem Verbi & Christi Nativitatem gesta, ad Evangelicam quoque historiam pertinent. Consules ergo erant.

hic sunt
proprium
dilecti.

AN. ADY.
REAR
VOL.

M. Marcus Censorinus,
C. Asinius Gallus.

8
Belle Sub
lino

8 Ut Rex pacificus veniret, cuius votum desiderabatur annis terra, sublati fuerunt iustitia per orbem Romanam bella. Dissidens Consulibus offerri Cassiodorus in Chronico, Germanos omnes, iover Albim & Rhenum, deditis Tiberio Neroni: qui, astante Dione lib. 55. cum Felio Patreula (hic autem cum Tiberio vixit, voluitque, praefata, quatuor, legatione & praeura iunctis) omnes Germaniae partes videri peragravit. Tum vero Augustus nomen Imperatoris accepit & Tiberio communicavit, ut ait praedictus Dione Pace autem consistens terra marique, Jam Quirini porta tertia videri fuerunt elatos: quos, ut in Teite deducit Paulus Orestes lib. 6. cap. 2. adversus Paganos ad Augustinum, quatuordecim semper obsecratis ocio ipsa etiam rubigo conligavit.

Joan. de
Joh.

Tib. Claudius Nero.
Gn. Calpurnius Piso.

7
F. Jo. B.
concepit

Annus hic primus pacis universalis censetur: quando Gabriel Angeli missus ad Zachariam eodem nuntiavit concepitum S. Joannem Praefatum Domini.

6

D. Lilius Balbus,
C. Anicius Vetus.

Christus
concepit

Belle Sub
lino

9 Annus hic annus temporis acceptibilis & diem salutis, diem xxv. Martii, quando missi iterum ad Terram Mariam, avertit Dei Filius de Spiritu sancto incarnatus, & bene factus est. Quo tempore, ne illud gaudium apud solum Desperam Virginem consisteret, arbitramur stellam apparuisse in Oriente, quae tunc et gaudium repleti illi iter apparuit & suscepit. Tempus hoc infra in instantia constituit. Impletum deinde est tempus Elisabeth parienti, & peperit die xxiv. Junii Joannem Baptistam. Quibus mysteriis ab Evangelista Luca narratis, additur exilium edictum a Caesare Augusto, ut desolaretur universus orbis. Erat tunc & ante alio anno sequens Syria Praefectus, (ut ex Josepho lib. 16. Antiquitatum Iudaicarum cap. 17. liquet) C. Sentius Saturninus, qui ante annos tredecim fuerat cum C. Lucretio Vespellino Consul creatus: & postmodum, in infra dicitur, iterum Consul fuit. Ab hoc autem anno esse Census, docet Tertullianus lib. 4. contra Marcionem cap. 19. Sed & censui, tanquam, constat actos sub Augusto tuos in Judaea per Sentium Saturninum, apud quos geous ejus, Christi scilicet Salvatoris, exquirere potuissent Judaei. Idem autem cap. 7. dicitur, esse Census illum, Dominice activitatis testem fuisse, quem Romana archiva custodiunt, Hec ibi. At quomodo a Luca dicitur huc descriptio prima facta a Praefecto Cyrino, tanquam plane omnia,

hic sunt
proprium
dilecti.

Christus
concepit

concepit
dilecti
proprium
dilecti

Christus
concepit

Christus
concepit

Christus
concepit

Christus
concepit

Christus
concepit

quoniamque nonnullum ipsum dicitur contigisse, cum circa hoc tempus non ceperit Syria, sive Quirinus, Praefectus Syria fuisse. Verba praefata sic Graeco effertur: Αὐτὸ δὲ ἀποφαντὸν ὅτι οὗτος ἐξυπακούει τοῦ Συναγῆ Κούρη, ὃν Ἰωάννης Γεωργίου Ἡερωτὸς ἐν νέῳ Χρονολογίᾳ cap. 24. tradit, postquam ipse vim habere comparavit scriptis, restitit gentium consuetudinem, atque hoc saepe in sacra Scriptura & apud S. Lucam fieri solent, ut sensus sit hominibus. Hec descriptio prior, & diversa ab ea, quam postea, ut infra dicitur, instituit Augustus, cum Cyrenus esset Syria Praefectus. Hec Herodianus, & cum ea plures. Imo in eodem, etiam testimonio S. Hieronymi, pro prioribus duntaxat accipiuntur: ut cum Luca 11. v. 26. de imundo spiritu, qui assumptis septem spiritibus immundis se revertitur, ut habetur, ait: γένοιτο αὐτῷ λόγος, ὅτι ἀρπάζει ἑαυτὸν ἡμεῖς τὸν πῦρ, quae verba etiam habetur Matthaei 12. v. 28. & notabile ita transferuntur: Et sicut ovissima hominibus illius peiora prioribus, cum ad verbum esset, peiora primis. Ita Matthaei 23. v. 36. dicitur: ἀποκτείνετε τὸν ἑαυτοῦ τὸν πῦρ, ut expugnaret, & ad quatuordecim veterum in vicinis urbibus sollicitavit. Quid si non Legatus aut Praefectus missus in Syriam, tulerit mandatum Census exigendi, quod certum fuerit Sentius Saturninus: ipse autem Remam reversus & militem Lepidum vixit ad Augustum accepti? Ut sit, & hoc Census ibant omnes, velis Lum, ut prostereretur, singuli in suam civitatem. Ascendit autem & Joseph in civitatem David, quae vocetur Bethlem, ubi Jesus CHRISTUS Salvator noster secundum carnem natus est die xxv. Decembris. Nam, ut S. Augustinus lib. 4. de Trinitate cap. 3. habet, sicut a majoribus traditum suscipiens Ecclesiae custoditis auctoritas, octavo Kaleodas Aprilis conceptus traditur, quae & passus. Natus autem traditur, octavo Kaleodas Januarii. Quam traditionem auctoritas observamus.

Augustus Caesar xii.
L. Cornelius Sylla.

Christus
concepit

Christus
concepit

Christus
concepit

Christus
concepit

[Circumscissus est Christus ipse Kalendis Januarii, den 1. Februarii in templum esset, & a Simeone in manus acceptus: inde (ut recte S. Augustinus & alii sentiant) Bethlemae restitutus, ubi Josephus jam aliquod demum fuerat. Interim hoc eodem anno Sentio Saturnino Praefecti Syria successit Quirinus, qui cum Varum induit Josephum lib. 17. Antiquit. cap. 7. & hoc praesente Antipater filius Herodis in vinculis est receptus. Sub finem illius anni, Ecce Magi ab Oriente venerunt Hierosolymam: & ab Herode missi Bethlem, intra eos domum, non statim, ioverunt puerum, in finem matris, non infantem posuim in praesepe, sicut Passus ipse nolle Natalis Dominici: & praecedentes adoraverunt, Natalis ejusdem Anniversarie die xxv. Decembris. Illis autem per aliam viam regressis, & Christo in Egyptum abire: videns Rex quia illius esset a Magis, misit in Bethlem, & occidit pueros a bimatu & infra: secundum tempus apparentis incipiens Stellae, quod exquidit a Magis, & illis ab ejusdem Stella via monstratus xx. & non, die xxviii. vel xxix. Decembris, quorum alterutra eadem illam revolvant,] in suis Fastis antiquis Latini, Graeci, Syri, Arabes, Egyptii.

C. Cal.

C. Calvisius Sabinus II,
L. Passienus Rufus.

Herodes agee seditionis aliquos Judaeos iussu vivos emendari, uti l. 2. doli lib. 17. de iudic. Josephus addens ecliptum Luna eadem nocte contrigisse: quae verba Graece sic interpretantur. Kai e autan di ny diop contrigisthanti. Koppilari assitit, hanc ecliptum Luna contrigisse tribus horis ante Solis ortum xxi. Martii, & fuisse digitorum pene sex, & annis duobus sequentibus nullam fuisse ecliptum ante Pascha: quae fit ut ab hac eclipti, motum Herodis progressu & nam signante indoret, maximam rebus accedat chronologia si quam proposuimus. Occiso deus filio Antipatri, superius Rex Herodis quinq; diebus, ante Pascha moritur. Aggravatur cum Koppilari Petrus, qui hoc eodem anno post dictam ecliptum (cujus exactum epilogismum habet) Herodem vasa suum fovebit, lib. 2. de doctrina temporum cap. 1. & lib. 13. ad hanc annum & lib. 4. Rationis temporum cap. 23. Marius Herodes, Archelaus filius ejus, post sedatum quae in Pascha exorta fuerat seditionem, Roma est profectus, ut ex patris testamento regnum ab Augusto obtineret. Ibi Cajum Caesarem, Augusti nepotem & filium adoptivum, in conspectu primariorum tenentem vidit: uti profectus cap. 11. Josephus. Ante finem autem hujus anni Cajum Caesarem fuisse in provinciam profectum, neque Romam reversum, ex Paterno, Suetonio, & alii Romanis historicis constat. Interim Archelaus, accepta dimidia parte regni Herodis, Etnarcha ab Augusto constitutus, in Judaea residit.

Cn. Cornelius Lentulus,
M. Valerius Messalinus.

Christus natus Angelus in terram Israel exiit est ex Egypto: cujus mysterium membra inscripta est Moyses in libro Romano ad diem vii. 1. Januarii. Verum quod Archelaus regnavit in Judaea, tumuit Josephus exire, & admoventis scissis in portu Galilee (ubi Herodes Antipater, Archelaus frater, imperabat Tetrarcha) habitavit in civitate Nazareth, & ab educatore Nazarenus cognominatus est.

Augustus Caesar XIII.
M. Plautius Silvanus,
suffect. C. Caninius Gallus.
Cossus Cornelius Lentulus,
L. Calpurnius Piso.

ERA CHRISTI VULGARIS.

11 In vocamus Aera, quae etiamnum fuit, & ad initium ejus aptantur passim a Chronologi aliorum quatuordecim Aerae auctori. Et haec quidem, quae ab Epocha passim notari solet, haud ita magnam habet, ut redimatur, difficultatem: diffinitum ordinat Aera auctorem a Mundi creatione: hanc tamen & illam, uti ex ipso, nec recepto affirmantur, sic percurrit, ut anno 1. Aera vulgaris habeatur.

Annus Aerae Constantinopolitanae a conditu, ut putant, orbis 5509
Annus Periodi Julianae, a Scitigero inventae 4714
Annus Urbis Romae conditae, a computo Paronae 754
Annus Olympiadis, cxcv.
Annus Julianus, in hac quaestione ab aliquibus additur solutus, capiti a quarto Consulatu Julii Caesaris Dictatoris. 46
Annus Aerae Hispanicae 39
Imperii Augusti Caesaris 44

Regnum Archelai, Herodis, Antipae, & Philippi 3

[Ab his annis initio vulgaris Aera sic numeratis facili est & procedendo descendere usque ad hunc nostrum annum Christianae Aera 1741. & retrocedendo ascendere, fovebit cum motu dictae Aera]

Aetate Christi annus sextus, quae & aliis tribus sequentibus, Consules erant

C. Julius Caesar.
L. Aemilius Paulus.

P. Vinicius Nepos,
P. Alfenius Varus.

L. Aelius Lamia,
M. Servilius Gemma.

Sex. Aelius Carus,
C. Semius Saturninus II.

Cajus Caesar ab Augusto ex Syria revocatus, in Lyria moritur. Corpus Romam revexit Quirinus. Tiberius cum Germanis & Agrippa adeptus.

L. Valerius Messalla,
C. Cornelius Cicerus.

Emilius Lepidus,
Aruntius Nepos.

Archelaus supradictus Consulatus & anno principatus decimo, secundum Josephum cap. ultimo lib. 17. a fratribus accusatus, trans Alpes relegatus est, & Judaea, quae illi perierat, in provinciam formam redacta est. Tunc in Syriam missus est Quirinus seu Cyrius Praeses, ut jura populi redderet, ac bonorum Census institueret. Et haec est descriptio a Josepho lib. 18. cap. 1. indicata: respicitur cujus, descriptio, ab eodem SS. Josepho & Drusena Beithleemum obierunt, a Luca Evangelista appellatur prima, & ab aliquibus, prior hac confectus.

Q. Metellus Creticus,
L. Licinius Nerva.

Christus, relegatus jam Archelaus, & essente metu, quod Josephum & Mariam congerat in Galileam sedere, ascendens Hierosolymam, & invenit est in templo, sedens in medio Doctorum, audientem & interrogantem eos: & reversus cum parentibus Nazarethum, erat subditus illis. Luca 2.

M. Furius Camillus,
Sex. Nonius Quintilianus,

P. Sulpicius Camerinus,
C. Poppaeus Sabinus.

12 Tiberius Caesar bellum Dalmaticum confecerat, sedens quinquaginta dies hujus belli consummati nuntiatum est de clade in Germania accepta: in qua Quintilianus Varus, antequam, cum Herodes moreretur, Praeses Syriae, jam Germania Praefectus, cum tribus legationibus ab Armato Germanorum Duce intercomitatus & appressus est. Hinc Tiberius Caezar de sua villula triumphum agere non potuit, sed cum novo exercitu ad Rhenum profectus, limites Imperii Romani firmavit. Ita Dio & alii.

C. Cornelius Dolabella,
C. Junius Silanus.

Tiberius Caesar, ob rem Romani Imperii contra Germanos praestare periculum, scilicet Patruum perpetuam Romani Imperii Patruum habuit.

M. Ami-

		ANNUS			
11	16	1		10	15
				11	16
				12	17
				13	18
				14	19
				15	20
				16	21
				17	22
				18	23
				19	24
				20	25
				21	26
				22	27
				23	28
				24	29
				25	30
				26	31
				27	32
				28	33
				29	34
				30	35
				31	36
				32	37
				33	38
				34	39
				35	40
				36	41
				37	42
				38	43
				39	44
				40	45
				41	46
				42	47
				43	48
				44	49
				45	50
				46	51
				47	52
				48	53
				49	54
				50	55
				51	56
				52	57
				53	58
				54	59
				55	60
				56	61
				57	62
				58	63
				59	64
				60	65
				61	66
				62	67
				63	68
				64	69
				65	70
				66	71
				67	72
				68	73
				69	74
				70	75
				71	76
				72	77
				73	78
				74	79
				75	80
				76	81
				77	82
				78	83
				79	84
				80	85
				81	86
				82	87
				83	88
				84	89
				85	90
				86	91
				87	92
				88	93
				89	94
				90	95
				91	96
				92	97
				93	98
				94	99
				95	100

M. Æmilius Lepidus,
T. Statilius Taurus.

Lege per Consules lata, provincias cum Augullo communiter administravit Tiberius, teste Suetonio *rele prospera dicitur a Tacito*, filius & cohæres imperii; qui eodem anno (ut Suetonio verba præferat) a Germania in Urbem post biennium ingressus, triumphum quem distulerat egit. Dedicavit & Concordiæ ædem, item Pollucis & Castoris suo fratrique nomine de manubiis. Quæ fere eadem cum indicatis Consulibus referuntur apud Dionem lib. 56. nisi quod is dedicationem Concordiæ prius Consulibus vendicatur adscribere. Apud Paternulum vero qui aderat, cap. 121 ista leguntur: Eadem & virtus & fortuna subsequenti tempore ingressa animum Imperatoris Tiberii fuit, quæ initio fuit: qui concussis hostium viribus, classis pedumque expeditionibus, cum res Galliarum maxima molis, necesseque plebis Viennensium dissensionem, coercitione magis quam pœna, molisset, & Senatus populique Romanus, postulate patre ejus, ut aquam ei sui in omnibus provinciis exercitibusque esset (etenim absurdum erat non esse sub illo, quæ ab illo vindicabantur, & qui ad opem ferendam erat primus, ad vindicandum honorem non iudicari parem) in Urbem reveritus, jam pridem debitum, sed vindicatione hostium delatum, ex Pannonia Dalmatiliq; egit triumphum. Hæc ibi. Ab hoc ergo anno, saltem labente, fere ad aliquot menses prægresso, principum Imperii Tiberii Caesaris, novum Augulus, sed simul cum Augulo regnantis, sumendum est: cuius annum xv. ab Evangelista Luca cap. 3. predicatione Joannis Baptistæ & baptisma Christi ceterum, infra referemus. De hoc prima Tiberii Imperii epocha consulendi Capitolis indicato cap. 5. Herodianus cap. 284. & Boetius lib. 3. Belgii Romanorum cap. 3.

Germanicus Caesar,
C. Fonteius Capito.

C. Silius Nepos,
L. Munatius Plancus.

Sex. Pompejus,
Sex. Apulejus.

13. Augulus in Campaniam profectus, Nolæ, die xiv. Augulsi, vita & Imperio sanctus est: cui tunc ex integro subrogatus Tiberius, Imperium solus administravit. Et hinc ducitur incunum annorum, secundum quos tractatur Christus ab antiquis Patribus & scriptoribus mortuus annos xv. Tiberii Augulsi, Geminis Consulibus: sic ut hujus secunda Æra Tiberiana annos operentur auspiciis a die xiv. Augulsi, & ideo singulorum, ut bisserum dividendos, duplices omnibus indicat.

Drusus Cæsar fil. Tiberii,
C. Norbanus Flaccus,
T. Statilius Sufen. Taurus,
L. Scribonius Libo.

C. Cælius Rufus,
L. Pompejus Flaccus.

Tiberius Augulus III,
Germanicus Cæsar II.

M. Junius Silanus,
L. Norban. Balbus Flaccus

M. Valerius Messala,
M. Aurelius Cotta.

Tiberius Augulus IV,
Drusus Cæsar fil. Tiber. II.

Quirinus seu Cyrenus, in Evangelio memoratus, mortuus est: cuius fœdendam & præpotentem sententiam de scribit Tacitus lib. 4. Annalium.

C. Sulpitius Galba,
D. Haterius Agrippa.

C. Asinius Apollo,
C. Antistius Vetus.

S. Cornelius Cethegus,
L. Vitellius Varro.

C. Lentulus Mauricus,
M. Asinius Agrippa.

14. Pontius Pilatus succedit Grato Valerio Prefecti Judææ. Agobani in Principis sui annum xxxix. Herodes Antipas, Tetrarcha Galilææ (cujus postea iussu S. Joannes Baptista capite placuit & Christus illiusus) & Philippus frater ejus, Tetrarcha Ituræ & Trachemidæ regionis; cum Lyfania, Adulana Tetrarcha. Factum est autem verbum Domini super Joannem Zachariæ filium, prædicantem baptismum penitentia &c. Luc. 3. cui est hic Tiberii annus xv. at Tertullianus xii.

Cn. Cornel. Lentulus Getulicus,
C. Calvisius Sabinus.

Christus baptizatus a Joanne vi. Januarii, Dominica die, annorum ætatis quasi triginta, id est, viginti & duorum ætatem. Post septimum autem quadraginta dierum incepit se suspendere predicationem.

M. Licinius Crassus,
L. Calpurnius Piso.

Secundus annus predicationis Christi.

Ap. Junius Silanus,
P. Silius Nerva.

Tertius annus Predicationis Christi.

C. Rubellius Geminus,
C. Fusius Geminus.

Legatum Christus suscitavit. Ingressus Hierosolymam, Dominica Palmarum xx. Martii. Ultimam cum discipulis cenam sumit feria quinta xxiv. Martii, & die xiv. mensis Nisan. At die xxv. Martii, feria sexta in Parasceve primo die ægyptiarum, notus annus triginta tres & mensis tres, pro redemptioe generis humani in Cruce mortuus est.

[Die autem xxvii. videret a mortuis resurrexis, ascendit in caelum v. Maii, missis Spiritum sanctum xv. ejusdem. Deinde, anno versatilius ad horum vergente, Visus est plurimum quingentis Fratribus simul, de quibus 1. Cor. 15. 6. scripsit eos vivum ad imminuentem persecutionem: Certe illi plurimum quingenti fratres, quorum istis fuerant, incommode dicuntur simul convivisse ad Domini

AD CATALOGUM PONTIFICUM

ANNUS
CHRIST. TAB.
REGENT. IMPER.

um videndum in Monte Galilee, quo solus inven-
tum adfuit Matthias: neque etiam diverſim fuiffe
in Monte Oliveti, ubi rursus ſoli viderem, cum
Maria tamen & mulieribus videntur adfuiffe. Et
vero quomodo illi iſte plerumque quingenti fuiffent
qui poſt Aſcenſionem, collectis quicunque poterant
aliis, ad ſuburgendum unum loco ſede, ſolum erant
turba hominum, virorum ſcilicet & mulierum
ſere centum viginti? Putamus igitur ſos tunc
Chriſti apparitiones, quas Paulus commemorat
1. Cor. 15. 6. poſt Domini Aſcenſionem, tunc poſt Pen-
teſteſta ſolles; aque ac illam, qua ipſius Dona-
ſcum tunc conſpectus eſt Jeſus in viſa; adeoque
verifiſſimas eſſe ac ita, quas memorat Evangelista,
ſolitas per dies XL poſt Reſurrexionem.] Deinde
viſus eſt Jacobo, ſcilicet fratri Domini, creatus il-
lum aequali cum duodecim poſtſeſto Apoſtolo, ſi-
cut poſtea Paulum. Denique XXVI Decembris la-
pidatur a Judæis Stephanus; Jacobus de ſequenti
XXVII. ſecundum Hieronymianam Martyrologiam,
ordinatus Episcopos Hieroſolymorum.

30 30 16
17

C. Caſſius Longinus.
M. Vintius Quartanus.

31 31 18
18

Tiberius Auguſtus v,
Ælius Sejanus.

31 31 18
18

Tiberius Imp. Chriſtam inter Deos honorandam pro-
ponit. Impedit cum Senatus Senatus Caſus, qui
interſecunt. Rei infra explentur.

31 4 13
19

C. Domitius Ahenobarbus.
A. Vitellius Nepos, eique ſuffectus.
Furius Camillus Scribonius.
Ser. Sulpitius Galba.
L. Cornelius Sulla.

32 5 13
19

5. Paulus venit Hieroſolymam videre Petrum. Alii
hoc anno Chriſtam paſſum dicunt.]

34 6 34
20

Paulus Fabius Priſcus,
L. Vitellius Nepos.

15 Philippus, Herodis Antiſie frater, diem
ſuum obit, anno Tiberi Principatus vigefimo,
cum poſt præſulſſet triginta ſeptem annis Trachoni-
ditidis & Gaſſiaditidis æque Bazaræ, vir perpetuo
modellus, & amant quæſita & oſti, in Jeſupho
lib. 11. Antiquis. cap. 6. numerando ſcilicet annos
Præſulære ab obitu patris Herodis Aſcalonitæ, mori
in Paſche ante quartæ ante Aram vulgarem.
Hinc diſſo anno Æra laboris XXXIV. in Paſche,
elapſi erant diſſi anni triginta ſeptem (in tanta
Græco Eræ vel vulgaris) & ſubſeſto adde annos
Tiberi vigeſimos uſque ad diem 11X Auguſti: qui
Tiberius diſſonem ejus attribuit provincia Syriæ.

35 7 13
21

C. Ceſtius Camerinus,
M. Servilius Rufus.

Herodes Antipater eſt devictus in bello ab Arce
Rege, cujus filium in numerum ſumptum repudiat, ut
ſitrochædam doceret. Jeſupho cap. 7.

ANNUS	TEMP. IMPER.	Q. PLAUTIUS PLAUTINIANUS, Q. PAPINIUS GALIENUS.
36	33	
37	34	Cn. Acronius Proculus, C. Pontius Nigrinus.
		<i>Moritur Tiberius Imper. xxv. Martii; cum a matre Augusti cognosceret anno xxv. menses vi. dies xxviii. Clemente Alaudamum tribuni illi annos viginti sex, menses sex & dies viginti novem. Consulibus. S. Semonius: sed hi anni computantur a tempore, quo simul cum Augusti imperavit, scilicet ab anno Era vulgaris xi. usque etiam 5. Lucius ejus annos computavit. Tiberius successit Cajo Caligula, filium Germanici. Hoc Herodem Agrippam, filium Aristoboli, captivum Romae, liberavit; donavit illi Tetrarchiam Lyfaniae; & imperio caput ejus diademata, Regem creavit. Jeseptus historicus nascitur. [Pomus Antiochia Cathedram ecclesiae 22. Februarii.]</i>
38	10	M. Aquilius Julianus, P. Nonius Asprenas.
		<i>Herodes Antipas spoliatu Tetrarchia Galilaeae, & cum Herodiade mittitur Lajadunum in exilium: ipse autem Tetrarchia ejus donatae Herodi Agrippae, Jeseptus cap. 2.</i>
39	11	Cajus Caligula Caesar II., L. Apronius.
		<i>Pontius Pilatus in multis incidit calamitates, propterea a matre interfecti. S. Hieronymus in Chronico.</i>
40	12	C. Caligula Caesar III. Suff. L. Gelius Poplicola. M. Coccejus Nerva.
		<i>[Petrus ecclesiae Antiochia Evodia Romanem migravit, si vero ibi annis xxv. sedis, quod non probatur.]</i>
41	13	Cajus Caligula Caesar IV., C. Sentius Saturninus.
		<i>[Interfecti Caligula VIII. Kal. Februarii, successit Caligulae ipse Tiberius Claudius, qui transiit in Jeseptum anni Consulatus, primoque se Consulatum duxit; mox postea postea etiam alius, ut praevium Kalendae in sua assumptione Consulatum ordinem assumunt, secundum numerarent. Quia etiam idem Claudius instituit, ut si consules (solum Consulatus essent: sicut in sua Dissertatione Hypocrite cap. 1. num. 2. docet P. Antonius Pagi. Hoc anno Claudius Herodi Agrippae ampliusque paternum regnum, addidit ad Galilaeam Judaeam & Samariam. Quidam 5. J. Jacobus frater Joannis fuerit tunc profectus in Hispaniam)]</i>
42	14	Tib. Claudius Aug. II. C. Crecina Largus.
		<i>Orta fames, quom Agabus praedixerat Aeth. xi. Paulus & Barnabas collectam super Hierosolymam portantes, missi ad petrum saltem sit anno xxxix. Petrus (si Jeseptus creditur) Romanum rediit contra Simonem Magum; sed si summum Claudii gratum adepto praeservare pro tunc nequius Apostolus, in Syriam rediit; a perisphago credens Caesarem, a sua collectam reliquisse, quod notum modo non probatur.</i>
43	15	Tib. Claudius August. III. L. Vitellius II.
		<i>Herodes occidit Jacobum fratrem Joannis gladio;</i>

A rexit, & discipulos suos ad predicandum dimisit, Pilatus, Praefes Palaestinae provinciae, ad Tiberium Imperatorem atque ad Senatum retulit de passione & resurrectione Christi consequentibusque virtutibus, quae vel per ipsum palam facta fuerant, vel per discipulos ipsius in nomine eius fiebant; & de eo quod certatim, crescente plurimorum fide, Deus crederetur. Tiberius cum suffragio magni fauoris retulit ad Senatum, ut Christus Deus haberetur. Senatus, indignatione motus, cur non sibi prius secundum morem delatum esset, ut de suscipiendo cultu prius ipse decerneret, consecrationem Christi reculavit; edictoquoque constituit exterminandos esse Urbe Christianos; praecipue cum & Sejanus. Praefectus Tiberii, suscipiendae religioni obstinatissime contradiceret. Tiberius tamen edicto accusatoribus Christianorum mortem minatus est — plurimos Senatum proscriptis, & ad mortem coegit. Vaganti sibi Patricius virum consiliis causa elegerat, horum vixit duos ioculones reliquit, ceteros diversis causis necavit; Sejanum Praefectum suum, res novas molientem, interfecit. *Hae Origine, quibus confonant, quae Tertullianus scribit in Apologetico adversus Gentes capite v. Tiberius, inquit, cuius tempore nomen Christianum in seculum introivit, annuntiatum sibi ex Syria Palaestina Christum, quod illic veritatem illius divinitatis revelaverat: detulit ad Senatum cum praerogativa suffragii sui: Senatus, quia non ipse probaverat, respuit: Caesar in sententia mansit, comminatus periculum accusatoribus Christianorum. Hae ibi, ad quae annotat Pamelius, eamdem historiam legi apud Eusebium, lib. 2. cap. a Nicophorum, Orosium, Cedrenum, posteriores denique historicos omnes: quibus fidem non addidere tam probatis scriptoribus, vanum foret. Eusebius scribit, a Pilato iudicatum Christum resurrectionem, miracula, eumque Deum haberi. His postea, traditur Sejanus suscipiendae religioni Christi obstinatissime contradidisse. Porro veritas Tiberius ut Sejanus ad ipsum Imperium aspiraret, iuravit illum per Senatum condemnari, & Confulem cum magnis quinque viciis diebus XVII. O. Habuit anni XXXI. cum pluribus, ut apparet, vinculis aut impeditus consecrationem Christi a Caesare propostam, & constituit Christianos Urbi propositi. Quibus omnibus ut spatium temporis iustum datur, & conversi ab Apostolis Iudaei alique in Syria Romanam venerint, secundum post Aescensionem Christi decurri annum C arbitramur, & ex anno dicta cadu confirmamus, duobus Geminiis passum esse Christum: de anno autem illo, constare potest ex Cornelio Tacito, Dione Cassio, aliisque passim, narratisque potestissimi hominis subitam eventum.*

et vixit
la in senat
ex eo fa-
da.

iam iam
Roma ha-
bitus
Christiani.

anquam
pedita oc-
cupavit in
juventu Com-
peli.

post passum
Christi anno.

19 Interim vero dum Roma Tiberius Imperator addidit esse Christo Domino & Christianis, visum in Palaestina maxime obtravit Iudaei; a quibus comprehensus Stephanus, cum diceret, quod Iesum a deo in domum suam venire, lapidibus obrutus addidit in Domino Protomartyr. Huius morte in Asia Apostolorum relata, addidit cap. viii. Facta est autem in illa die persecutio magis in Ecclesia quam erat Hierosolymis; & omnes dispersi sunt per regiones Iudaeae, & Samariae, praeter Apostolos. *Hae ibi: ob quae verba Barionis ad Caesarem anni XXXI. morti quaesitum, cor Apostolorum, quorum causa turbis omnes a Iudaeis fuerant concitatae, Hierosolymis manere concessum fuerit: & aperit respondet, id non nisi miraculo & illius tantum virtutis tribuendo: eius arcem exigam. Opus, inquam, Christi Salvatoris, qui Apostolos dedit implere quod iusserat, ut inter insensibilissimos hostes ad duodecim annos, quemadmodum habet Apostolorum traditio, versarentur. Haec pluribus Barionis. Apostolus ipse Urbis Romanae Senator fuit, sub Commodi Prophyrio Matri.*

Imperatore circa annum Christi CLXXXV. martyrium passus, cuius Acta domus die XVII. Aprilis. De hac Eusebius, l. 5. dist. Eccl. c. 23. narrat, quemodo Catechizantibus confutaret: & enumeratis in quorum mentibus fecit, sub formam istam habet; Meminis Thraseam, qui circa haec tempora Martyr fuit. Ad haec, tamquam ex veterum traditione, refert: Dominum Apostolus fuit praecipisse, ne intra duodecim annos Hierosolymis discederent, id est, ne ultra Syriam & vicinas ditius abirent. Quia ultima sunt verba ipsius Apostoli, non S. Thrasea Martyris, ut aliqui censent. Calitur S. Thrasea v. Oribasius. Celebratur autem Divisio Apostolorum in pluribus Ecclesiis, & variis Martyrologiis inscribitur ad diem XV. Iulii. Apostoli namque ante in Syria & aliis vicinis Palaestinae ditantibus Evangelium Christi annuntiant; & tunc praeter illius verbum dispersi in omnes terras cuius sunt curae & in suis orbis terra verba eorum. Falla porro est divisio Apostolorum anno Aera vulgaris quadraginta, cum Iohannes tunc post Aescensionem Christi annis duodecim, quod iam statuta chronologia magnam addit confirmationem.

In Discessu tunc S. Petri Apostolorum Principis ad Principem orbis urbem Romanam, ibique primum Ecclesia universa Cathedralam collocavit: in qua, testimonium, ut in seipso ad eius elegit discessu, sedis annos quinque & viginti saltem usque ad annum LXV. quae cum martyris eorumque infra demonstramus. Tunc etiam S. Iacobus Apostolus, filius Zebedae & frater Joannis Evangelista, postea discessit in Hispaniam, ut communis Hispanorum traditio habet: ac posuit tam ipse quem S. Petrus, ob occurrentes causas circa annum XLIII. reversus fuisse Hierosolymam, quando Herodes Agrippa, ut assisteret quodam de Ecclesia, occidit Iacobum fratrem Joannis gladio: videtur autem quae placeret Iudaeis, apprehendit & Petrum, velut post Pascha producere populo. Hae anni XLIII. cuiusque infra in elegit S. Petri probamus; eumque sic posuimus S. Iacobus ad tertium usque annum in Hispaniam discessisse, si ut etiam in hac parte, quae alia tam difficultat probatur, non laboramus. Alter Iacobus, Alphaeus filius, ex duodecim Apostolorum numero, ab illis in diocesi Druosine junctus, Gergo, Eleutheropoli, Ostracina, & in vicinis Aegypti, Arabiae, & Palaestinae locis, imo & in Perside, Evangelium Christi annuntiauit, ac tandem cruci affixus Ostracinae Martyr occubuit. Verum quia tam huius quam aliorum Apostolorum tempus martyrii non fuit a scriptoribus cum anno Passum collatum, non potest vnde statuta chronologia confirmari vel infirmari. Tertius autem Iacobus, filius Alphae & Mariae sister Domini, & sicut Paulus in & ipse Apostolus appellatur, a Duodecim, die XXVII. Decembris ordinatus est Episcopus Hierosolymitanus, habens anno Aera vulgaris XXXI. duobus Geminiis Consulibus, quae fuerat Christus in cruce passus XXV. Martii ad quod dum martyrium ejus celebratur in perpetuum Martyrologii Hieronymiani apographis, item apud Iacobum atque Netherum, & in quibus plurimis antiquis variorum Ecclesiarum Falsis scriptis. S. Hieronymus, de Scripturis Ecclesiasticis, sum de eo Elegium ita concludit: Triginta annos Hierosolymis rexit Ecclesiam, id est alique ad septimum Neronis annum. A. primum secundum nostram chronologiam. Nam annus VII. Neronis, pbrafi Romanorum a) annis annos imperitum nostris, convenit in annum Aera vulgaris senagesimum; dum primus Neronis, licet non in regno regnaret, cum anno LV. abfcessit. S. Iacobus autem anno LX. die XXVII. Decembris annis Sedis explevit triginta, & super hoc annis tres menses usque ad Pascha sequenti anni senagesimi, quae Hierosolymis a) pbrafi templi dirigit, vallum ligno percussus, & martyrium completus. Reliquae de variegis Iacobus Alphae, & Iacobe Cleophae filio habentur jam dicta ad Kal.

D
Dixit d.
pbrafi
anno 11. a
Christo pas-
sionem

facta ex 10

Catholus S.
Patri Ro-
mae, ad 175
annos.

Discessit in
Hispaniam.
Iacobus
Zebedaei

ex act. 17
factus
Martyr.

S. Iacobus
Alphaei
discessit
in Hispaniam
Ostracinae

F

S. Iacobus
Cleophae
fuerat
Patri
Iacobus
Martyr.

scripsit an.

A Kol. Maji. Passunt etiam a conspectu hujus questionis indagantibus legi laudanda S. Jacobi Alphi: Apostoli authenticis Niceta Papilago, & Commentariorum rerum gestarum S. Jacobi fratris Domini per Symeonem Metaphrastem, qui utique tractatus erant apud Franciscum de Combesio tom. 6. Bibliothecae Patrum concinatorum ad Kal. Maji.

Epiphanius
Hieronymus
et alii

37. Petrus
& Paulus
et alii

21. Plura etiam sunt in Actis SS. Petri & Pauli, quae chronologiam de Passione Christi, duobus Geminis Consulis perallic, confirmant, & infra in elogio S. Petri praefertur: in primis Synodus Hierosolymitana habita anno Christi XLVII, a conversione S. Pauli, quae contigit proximo post passionem Christi anno XVII, & diebus antequam Roma perirentur Iudei. Sed vel maxime clarescit veritas dictae chronologiae dum SS. Petrus & Paulus tractantur, necesse anno post Passionem Christi XXXVII, quia illorum martirium contigit Consulibus Nervae & Vestiniani, anno Aera Christianae LXV. praefate tunc Roma Nervae Imperatori, qui anno sequenti discessit in Graciam, non reversus est Romam nisi aliquot ante mortem mensibus, & inde ipsius sepulchrum in Janui interfecti, cum secum XIV. Imperii annis abisset. Atq. hoc de S. Petre Apostolo, priore Pontifice Romano: quem istis Consulibus obfuit confirmant, quoniam in Sede sua habuit successores, & namque praeter, Linum, Clementem, Cletum, Anacleum, Evaristum, Alexander, & alii: praeterea stabilitur praedictam sententiam de Christo in cruce passum, habebat Geminus Consulibus anno Aera vulgaris XXXI. Ad singulorum autem elegia confirmatur tempus ipsi assignatorum talis, ex veterinis Ecclesiae Romanae monumentis, patet ex Catalogo, Vitis & Gestis Summorum Pontificum, cum exaratis & praefatis, ex pertractis generis utraque, Martyrologio & Hieronymi veteris Ecclesiae & Actis Sanctorum Patrum arbitrio in in evanilois quae ad Romanos Pontifices praenotant, fidem majorem adhibendam Romanis Ecclesiae alumnis quam ceteris, nisi mox ad XXV. Aprilis Bonae, contra Eusebium, qui Cletum & Marcellum Pontifices omisit, aut certe ab Anacleto & Marcello non dissimulat.

Hieronymus
et alii

22. Exordium urbis Hierosolymitanae contigit anno secundo Imperii Vespasiani & septuagesima Aera Christianae auge autem atq. dispersit ludaeorum solita est in Sabbato de octava Septembris, id est exordia bisse Extinctionis addidit, adfuerunt a Dionysio Petro, I. & de D. Itraas tempore c. 12. quod Clemente Alexandrinus, Origenes & alii quidam ex antiquis Hierosolymitanae urbis excidium collocant ante quadraginta molenando a Passione Christi, nemum quod anno Tiberii decimo quinto, secundum passorem hujus Aerae, Geminus duobus Consulibus pallum esse putat Domitianum. Inter alios antiquos est S. Hieronymus in Septimo c. 1. v. 17. Verba Origenes contra Celsum, & sunt illorum de morte sapientum de Passione Christi, & de tempore die Iudaei, septuagesima, vel octo Septembris nasciturus. Nam quadraginta duo anni, ut tunc, intercesserunt inter Iesu Christi crucem, & everione Hierosolymorum. Et hoc sufficiens, ut ostendamus dicta sententia optime condere cum tota serie vitae Christi, & eorum post ipsam passionem perallic. Adversus peralliciter, nullam aliorum sententiam a nobis data opera rejicere, sed solum nos praesupposuisse casum annuatiorem Patrum & hujus primarii Pontifici Catalogi, quoniamque in habet commoditatem ad Evangelicam historiam narratam absque ulla violenta versione explicandam. Sicut enim opinione relinquimus, quam si probabiliter passus arguenda facere, libenter dimittimus dispensata habemus, & majori certitudine certiorque veritas lucem undecumque oblatam gratante recipimus, in omnesque fuit praecipua aliorum opinio panis suggerimus, ob quos ad receptissimam annorum Geminarum Consulum, ubi quibus passus traditur Christus, annuatiura recessimus, primum Graecorum deinde etiam Latini.

23. Eusebius Pamphilus in annum Tiberii Caesaris D. XV. adducit, neque Epocham illam duplicem supra expostitam differant, & tres solidae annos Christi praedictorum erubuit, passumque eius assignavit ad annum Tiberii XVII. Consulibus Periclio & Vitellio. Verum Periclio in Magistro mortis Iussus est Fortius Camillus Scribonianus, quem natus cum Ca. Domitio Ahenobarbo Consulatum gressu teatone Tacitus & Dio Cassius. At Eusebius nonnumquam in duas perpetuo dividit, Ahenobarbum cum Aprantio in annum sequentem rejicit, usque ad tempus annuum subdit Galbam & Syllam: quos 7 annos, Dio aliquo indicant immediate successisse Ca. Domitio & Camillo Scriboniano: unde apparet quam obstatam horum temporum notitiam habuerit Eusebius. Alter & Graecis est S. Epiphanius, qui haec 51. c. 32. antea habuit ratione anni Tiberiani XV. annum aetatis Christi trigessimam primum signavit Consulatu duorum Geminorum, & annum sequentem XXXI. Consulatu Rufi & Rubellionis, cum magna insistit bis a duobus Geminis statum divergit, & annum XXXIII. (quo per dies XXXIV. incobata passum affertur Christum XII. Kal. Aprilis) signavit Consulatu Vianicii & Longini Caelii, qui revera duo Geminis immediate sunt successores. Et sic, Epiphanius attribuit Passum Christi primum post Consulatum Geminorum annum, aut ex pertractis computat secundum, quem tertium statuerit Eusebius.

Post
an. volu-
garem a
Dionysio
Eugenio
enunciatur.

24. Apud Latinos, usque ad tempus Dionysii Exigui Abbas Romanus, videtur sensus amicum fuisse, Christum duobus Geminis Consulibus passum. De hoc autem, Beda lib. de Ratione temporum c. 45. sic scribit: Primo decem novendici circuli versus, temporum ordo praefigitur: quem Graeci calculatores a Diocletiani Principis annis observare. Sed Dionysii venerabilis Abbas Romanae Urbis, & utriusque linguae, Graecae videlicet ac Latinae, non ignobili praeditus scientia, Paschalis scribens circulos, noluit eis, licet ipse testetur, memoriam impij perceptorum innuere, sed magis elegit ab Incarnatione Domini nostri Iesu Christi annorum tempora praenotare: quatenus exordium spei nostrae notum nobis existeret, & causa reparationis humani, id est passio Redemptoris nostri, evidentius elucere. Ita Beda: quippe non Dionysium relinquit, Aera Christianam a Kal. Januarii annum sequentis incipiente. His postmodum ceteri sensu sunt, sed dissimulat aliquantulum, alii ab Angelica Salutatione sive Pasche ipsam sequente, alii ab ejusdem carne anni de primo, alii cum Beda ab Aera (si qui idem esset anni Romani incipiens), alii a Pasche metropolitanae sequentis, alii aetate numerare, donec tandem annu amores praevalluit alium bisse fecit modum, qui, quoniam commodissimus erat, & sancti Christi annos Romani anni minus a Kal. Januarii dictis affert. Paulus cap. 6. lib. 23. indicat, praesidente Eugenio IV. Papa, creato anno MCCCCLXXI, adhaerens Blondo Foroliviensi, Pontifici collegi a secretis Noxae, in bulis atque relictis Pontificalibus scribi primum capelle hanc annorum supputationem, atque a chronographis acceptam usui suo accommodatam, relicta vero studiis libertatis hujus rei veritatem aliorum indagandi. Hanc nos Aera vulgaris nostram Christi decimus, licet aliquot ante illam annos Christi notat statimur.

Epiphanius
et alii

25. Eodem cum dicta Dionysio seculo vixit Cassiodorus, qui in Chronico ad annum DXX. deducit, Tiberio Cesare v... Consulibus ipse scribit: His Consulibus Dominus noster Iesus Christus passus est, VIII. Kalendas Aprilis: & delecto Solis facta est, qualis antea vel postea nunquam fuit. Gregorius Consulatum Iulianus Caesar. v. & Julius Sequens anno Aera vulgaris XXXI. Idem bis novissimis temporibus affertur Decretum, Petavium, Bacherium, Senefallus, alique: sed

A sed subditi aliter astronomici calculi, pro VIII. Kalendas Martii, x. Kalendas Januariæ Passionis designant. Crispinians, nemum in Cassiodori suspicatos, ad Co. Domitium & Camillum Scriboniorum, a Cassiodoro preteritis Consulibus, consuevitque his Consulibus ante Ætæ vulgaris XXXIII. passim Christum, velut ex ipsius Cassiodori mente, statuit, cum fecit cum Enschio concordare, quoniam annum assumpti Cardinalis Beronius, & annus XXXIV. statuit Ætæ vulgaris: sed ne perpetuo differretis a communis chronologie, postmodum duo annos pretermisit. Jacobus Grandæus in Chronologia sacra, & Philippus Lobbe in Compendio Chronologie Historie sacre & profane, afferunt Christum incarnatum & natum Consulibus Cornelio Lentulo & Calpurnio Pisone; & sic annos Christi nati ab ante Ætæ vulgaris non distinguunt, passimque addunt, cum Testate (cujus sententiam fuisse damnatam supra insinuatimus) anno statui & Ætæ vulgaris trigésimo tertio, die tertio Aprilis, Sulpicio Galba & Cornelio Sulla Consulibus. Fecit plenissimum, in seculum sextum conveniens. Verum sic trivium ante Christum natum, ut supra ostendimus, fuisse & vicia sublati: Herodes: quod nullo modo illi potest: & tamen illa deducit rerum ab Ætæ gestorum, apud Iosephum, Dionem, aliosque nulla modo permittit rursus interitum initio Communis Ætæ propius advenire. Hec omnia deducit esse ex fine supra diximus, ut catalogo antequam, quem pergemus explicare sua consuevit antelitas, relicta aliis libertate, rem alterius disputandi.

Hanc libertatem, & ab Henschio & a me custodit obstatem, rogatus affamare utique amissimus Petrus Possini, Secretarius pariter noster apud Tolosam in Cellis, ternas in consensum scriptis Epistolas, ad manu tenendam vulgarem Chronologiarum Ætæ: quæ valde lectum conferendam erui, quæ ceteris Lectori consilii possit quam partem daret in questione momenti tanti, utique Historie Ecclesiasticæ hanc ac fundamentum Quo autem necessitas easdem posterius acceperimus, placet obsequi prius dicere.

AD R. P. PETRI POSSINI S. I.

Epistolas Chronologicas tres de anno Nativitatis, Baptismi ac Mortis Christi, diversam ab Henschio adferunt sententiam adfluens.

DANIELIS PAFEBROCHII
PRÆFATIUNCULA.

A Nisi jam duo premodum effluerent, quod quæritur quinquaginta Tomi Majalis impressione necesse forebenter promoti. Typographo tamen presumentes se posse & ipsos & reliquis Maji totius absolvo ante Ætatem anni MDCLXXIV. sequentem Chronologicis Consuetudinem ad Præla detuli Tomi quæritur prelatumque adjungendum, uti bellum a me solum cum in Martio, Aprilis, ac tribus progressus Maji Tomi. Detuli autem illam ad præla re autem, ut totus habetur impressus prius quam cogit & me dimittere ad tertio Probationis conjuncta inter nos euerit L. Fancium Baerium, Collegam meum: cuius presentiam mihi necessarium erat, ad soltem in opere tam diffidit & tot trivis implicite successum obtinendum. Et datum quidem tali impressionis initium fuit statim ad Paschate anni MDCLXXIV: sed multis magnis, intercurrentibus causis factum est, ut statim adeo pridem exire capessit, non nisi post vixitque Tomi Alia impressa absolvo: ut. Ad hoc autem jam manibus typothetarum erat illius Præfatio, quævis infra jam legere ante secundam partem Apparetur, cum ad me Possini perferentes Eundem or-
Propterea Maji.

dine Predicatoris virescere aliquot, quorum prius tam deventilatur quæstiones hic in studio propositæ: itaque R. P. Petri Possini Dissertationes due in Matthæum ambæ autem primo aspectu perscrutari, aliquantulum notam indicere prælo, & interim ipsa Sanctissimum Alia, id est primariam opus meum promovere, donec utroque illius scriptoris argumenta cognoscere melioritatem, atque conserere cum illis quibus Henschio benia sententia, tæteus certior mihi visis, nitentur. Nec longa exploratio apud fuit, ut statuerem, Romanum S. Petri Pontificatum, vel nullam vel exiguum habere cum predictis Quæstionibus consensum, prout meo altius Dissertatione eo, quæ nunc in ordine secunda est. Quia tamen videbam prædictum Pontificatum ita pro communis sententia stare circa Christi mortem, ut circa ejusdem constantiam proxime accedens ad sententiam Henschio, ea in parte ubi ipse firmior videbatur, nolui statim totam deferre videri: sed altera mensuram propositi argumenti excessus in gratiam Magistri tam cari, compelsi etiam Dissertationem primam, quæ viam sterneret et cui forte placeret media ista via, sed tam ante malum post ipsam primam epistolam legi, quæ ipsi respondens præquam apte Secunda. Ita responsa, quam statim illud interpretatus impressor, perire pergere præla iussit, ne tractatus de Pontificibus statim a principio aliter deus ad scopulos dissertationis intemestine minimeque necessariæ. Intendamus enim, si pregrederetur lentius opere (quemadmodum accidit, per supervenientes non Belgæ calamitates conuenit) spatium mihi iussum daretur, vel per me ipsam deferre quæstionem antecessam: vel si minus id possem, alius nec potest ipsum P. Possinum curare ut id fecerit pro me. Hæc possumus cum successisset, extendenda esset alius in causis pagine & quadam in Henschio Extentio ne corrigenda videtur, & simul Possinians Epistolas hic requirit iussit.

EPISTOLA I.

Negans alteri anno, quam XXXIII. vulgaris ætæ, posse Christi mortem aptari.

PERIA a me novissimis Litteris, xxx. Junii Amverpia Tolosam datis, ut (quoque quadam Epistola, paulo ante ad te scripta, significationem, haud adhibere me sententiam vā Maximali Nostri Godefridi Henschii, in Prologomenis I. Tomi Aprilis vestri propolus, quæ Christum affirmat) VIII. Kal. Aprilis Cæsar Augustus Geminus passum ne gravaret totum meum circa hoc sensum exponere. Facio quod jubes, ita hinc protinus exordiens.

1. Annus quo gessere Consulatum C. Rubellius Geminus, & C. Passus Geminus, fuit circa illam debitationem Ætæ Christi vulgaris XXIX. annum qui Juliano dicuntur XXIV. a morte Augusti & ortu statim ab ea imperare Tiberii xv. per menses quatuor & dies undecim inchoatur; denique Periodi Julianæ MMMMDCCCLII. cymularum cyclosum solis x. cum lii. Dom. B. Cyclosum vero Lunæ xi. Tale in annum ergo posse conferri (salva fide quam Evangelicæ debemus) Passionem & mortem Christi. Sic sentendi causis habeo argumenta tria, quæ singillatim ordine tractabo.

2. I. Quia quintus decimus Tiberii, Lucæ memoratus, fuit ipse annus notatus consuluat Geminorum: ergo is idem esse non potuit, quo passus est Christus: cum manifeste Christi Passio saltem triennio postior sit predicatione Baptismi, anno illi a Luca impetrata. II. Quia Consulatus Geminorum insigni-

A Tiberis aliquis fuisse Liberius Eruditus, qui libros in lucem emitteret; tali per omnes concedendum arbitrarer, ea Heri sui Imperii annorum utrumque non alius confecta numeratione uti, qua decet ejus velut domesticum officio Clientis & Familiaris proferretur. Num esse illa similia Lucæ potuit excusatio, in hoc contra torrentem Historicorum Chronologorumque oidei? Hæc cuncta, in mea illa dissertatione certissimis comprobata testimoniiis, quiquam æquus Arbitrator legerit, nunc illud equidem confido judicaturum; a prolepti annorum regni Artaxerxis, ad similem Tiberii Principatus anticipationem in Lucæ Historia, nullam trahi posse legitimam consequentiam.

B At quorūm hæc coniectura minor ad suscipiendum, Lucæ xv. Tiberii annum ab Augusti obitu numerasse? cum hoc idem ipse S. Evangelista, pene manifeste declarat: dum quæ adhibet *Æram* annorum Tiberii, non quæcumque, si plures forent, sed eam singulariter te testatur exprimere, in qua ejus annus xv. cum Pilati Procuratore Judæe concurrat. Sic enim diserte scribit Evang. Cap. xi. *Anno quintodecimo Tiberii Cæsaris, presicante Pontio Pilato Judæam &c.* Age vero, quando cæpit procurare Judæam Pilatus? Plane non ante annum *Æræ* Christi vulgaris xxv. et. scribit siquidem Josephus in hunc modum Antiquitatum lib. xv. i. cap. v. *Pitellius, Marcæ illi amicus ad Procuratorem Judææ missus, Pilatum iussu Romanæ præfæci, responsum apud Cæsarem ad obsequium per Judæos crimine. Ita ille decem annis exstitit in sua Præsentia, (græcæ Origines sic habent: *ἵνα ἴδω τὸν ἄνθρωπον*) cuius necesse haberes parere visis-
simo excessu Tiberius. Hæc Josephus: e quibus verbis transalio in ea decennio, anno *Æræ* vulgaris xxv. tali enim anno Tiberium mortuum constans omniū affirmatio est. Ex qua tunc obitus Tiberii notatur xv. Kal. Aprilis, apparet discessum e Judæa Pilati consigisse Martio inuene, quando nondum pervenisse in Judæam poverat omnium eventus tam insignis. Ergo omo prius quam anno *Æræ* Christi vulgaris xxv. perduos jam menses iohanno, capessivit Pilatus Judææ Procuratorem. At, quod est idem manifestissime consequens, nondum annis *Æræ* Christi vulgaris xxv. aut xxvi. Judææ Procurator esse cæperat. Et igitur evidens, quem annum Lucas vocat *quintum decimum Tiberii Cæsaris*, qui fuerit Baptista prædicatione insignis, in *Æræ* Christi vulgaris numeratus xxv. non fuisse illum, cujus caput numeri duceretur a quadriennio præcedente obitu Augusti: cum non quæcumque *quintodecimum Tiberii annum* Lucas memoret, sed talem qui cum *Pilati Præsentatione Judææ* concurrat: qualis solus ille est, qui a morte Augusti principium numeri trahit.*

C Alterum Argumentum e tribus prius propositis, quo impugnatur conjunctio *Consulatus Geminorum cum Passione Christi*, breviter hasc forma concluditur. Nullas Characterum Chronicorum, quos P. Henkenius partim ex suo sensu, partim ex Evangelistarum affirmatione concordari, confert in annum, quo Christus est passus; quadrate in *Consulatum Geminorum*. Ergo annus quo *Cæss. ambo Geminii* fore nequit, vel ex ipso P. Henkenio principio, fuisse verus Passionis annus. Probatio Antecedentis Mathematicæ Demonstratione conficitur. Est enim ad calculos evidens, Annum, cui nomen dederunt *Cæss. C. Rabellius & C. Fusus*, ambo *Geminii* cognominati, fuisse annum in Periodo Juliana mmmcccxlvi. quo manifestum est fuisse numeratum Cycli quidem solaris annum x, Cycli vero Lunaris five aurci numeri annum xt. cum Littera Dominicarum indice B. Atqui ex

comparatione & concursu Cyclorum amborum evidenter patet, isto anno *Paskia* Judaicum, five diem xv. mensis Hebraici *Nisan* dicti, quali oportuit pati Christum ex Evangelistis, fuisse xvi. mensis Romani *Aprilis*, feriam autem non sextam, sed festimam, hoc est sabbatum: Igitur ille annus certissime carui characteribus in eo a P. Henkenio requisitis. En etenim ipsius verba num. 4. Exercitationis i. pag. v. *Passum esse Dominum nostrum Jesum Christum duobus Geminis Cæss. vi. i. Kal. Aprilis, hic est Martii xxv. Tum sub finem ejusdem Paragraphi, five numeri 13. Characteres ejus anni ex sua opinione proprios brevius colligens, ponit: Christum Crucifixum duobus Geminis Cæss. die xxv. Martii, feria sexta. Characteres igitur, five notæ distinctivæ & individua anni quo Christus est passus, ad P. Henkenio sunt, dies xxv. *Martii* in xv. mensis *Nisan* incidens, & dies Hebraicis *Veneris* dictus, five *Feria sexta*. Cum ergo, ut dixi, mathematicæ monstrare, illo anno *Consulatus Geminorum*, nec xv. *Nisan* incidisse in xxv. *Martii*, sed in xvi. *Aprilis*; & in *feriam*, non, *feriam* five diem *Veneris*, *sed septimam*, hoc est festimam, clare patet, quod demonstrandum erat, annum quo *Cæss. ambo Geminii* fuerit, characteribus ab ipso P. Henkenio requisitis caruisse.*

Non me laet, quo scuo nostrum hoc telum excipiant Adversarii. Apunt per ea tempora Cyclum, quo Judæi utebantur in suo rite celebrando Paschate, fuisse corruptum. Uode hoc habent? Nam æquales aut affines illius ævi Auctores Judæi ambo, Josephus & Philo, plane contrarium affirmant: & quem passum notant in Evangelio videmus, numiam etiam & superstitiosum, Sacerdotem, Scribarum & Pharisæorum diligentiam, in minimis etiam ritibus & ceremoniis sacre sue disciplinæ usurpando; & moedicos tenendis, ea idem facile fuisse. Intellegunt, inquit, ista Cycli corruptio ex loco quodam Epiphani. Primum trecentis annis posterioris scriptoris: loco deinde tam perplexo, tam ambiguo, ut postquam in eo sanando & ad saltem tolerabilem reducendo sensum, diu multumque Keplerus, Petavius, Bucherius sudarunt, fatui conantur, vix se quidquam exculpere sani potuisse. Tali ergo, tam dubio, tot nominibus recubili testimonio, credetur res tam inopinata? Nimirum, eo commodum quo Christus est passus anno, adeo insuetam, proculque inspicabilem intervenisse perturbationem in rationibus temporum, quo factum sit, ut nec mensis, nec dies, nec feria constaret, æquinoctii quoque verni observatio, proram aliqui (quod apud) puppinque faciem in definitione ac constitutione Paschalis festi, funditus negligetur; denique ut xvi. *Aprilis* die, totis duobus & viginis retro diebus, in xxv. *Martii* regrederetur, feria *verofestata* in locum sabbati succederet. Hæc quæ sit tam enormis labes contra Deū legem inolevisse, Christus, qui minores longe defectus sacre disciplinæ solius esset: pretereodere, tacitus transmississe? Evangelista vero etiam approbasset? An omo enim, cum scribit Lucæ capite xxi. *Veni dies Argemum, in quo necesse erat occidi Pascha, & si in diebus ei mæxæ non tantum rem sua festam, sed ritie ac legitime ut oportuit passum indicem?*

Hæc igitur, quæ fine fundamens, sine idolo oco auctore allegata, eodem jure, eadem facilitate quo proferuntur, repelluntur, tamquam futilibus amissis, ad tertium argumentum procedamus. Id tamen præsumam tracto, velim observari, & characteribus anni, mensis, aut diei Passionis, alios esse arbitrarior, alios necessarios. Arbitrarios voco, quos aliqui & populari opinione, divinx Traditionis falsam famam habente, ipsi assignunt: necessarios autem di-

A 2. Hoc accedere volumus aliqui profundioris speculationis ac studii demonstrationis verbum in hebdomada Danieli; secundum quod nomen vulgare erat **XXIII** ipsam esse; quodlibet, tamquam supranumeraria hebdomadae ante id est quarto, praedictus Christus accedens, succedens quoque scripturis ad quatuordecim Reges, desolata signatur desola veteris Testamenti. Hoc novissime conatus est demonstrare, Dissertatione tradita super *Masibai* **XXIV**. v. 15. P. Petrus Passivus. Sed non video quomodo ea ratione demonstrari quidquam efficaciter posset pro vel contra alteram sententiam; dum ipse Dissertationis illius auctor denique fateatur, ex anno quo mortuus est Christus definendum esse, unde sumenda in his hebdomadam istarum initium. Licet enim ex Propheta censetur, numerandas illas ab exilio babilonis ut iterum edificaretur Jerusalem, & licet ipsa demonstret, hunc sermone, a tribus diversis Regum edictis pro resurrectione solius templi valde diversum, esse litteras quae Nibemais (sic scribitur lib. 2. Esdrae cap. 2.) anno vigesima Artaxerxis Regis obitus ad Duces Babilonis transmissum, ut traderent eum donec veniret in Iudam; & ad Asaph Cusodem salus, ut daret ipsi ligna quibus tegere posset portas Templi, turres Domus, & muros Civitatis; censuras tamen aequae, annuum ipsam vigesimam non esse numerandam, ad passim historici praesentis numerant, ab anno 1111. Olympiadis **LXXVII**. quando mortuo patre Xerxes solus regnavit Artaxerxes caput, anno ante eram vulgarem **CCCCLV**. quia sic Christi mure debet differri ad annos esse ultra **XXXIII**. Sed querendum aliud regni principium, quae scilicet quod comminaretur cum patre gressi. Dum autem hoc censuit, nec censuit quare anno ante obitum patris Artaxerxis iste regnavit sic caput; nihil praeter incertam obsequiarum Persiarum esset, quae debetesse fuisse Regem a patre dictum, obitus patris, quae m dactis ante dictum obitum anno; quod tamen necesse est, ut sciamus, mortem Christi, quae praedictus futura anno obitus **CCCCLXXVII**. hic enim est modus hebdomadae **LXX**. anno post **XXXIII**. quem **XXX**. vulgaris erat censetur. Nam quod pro prieto numero assumitur, Artaxerxes solum natum patre iam in Regem coronatum, & statim unum saltem **XVI**. regisse quando assumptus in regni consensum esset; utrumque per solam conjecturam ducitur, provida neque certum ullam conclusionem fundere, cum & prius esse autem idem Artaxerxes potuerit, & duodecim etiam annorum. Quotidien ergo certatim sit sicut decreverunt, retrogradando a morte Christi ad initium hebdomadae septuaginta, & ab hoc initio per annos viginti ad initium Artaxerxis, non illud vulgo notum exterius scriptoribus, sed magis domesticum, eoque Nibemais atque Esdrae Artaxerxis domesticus, aliquis in Perside notis familiaris. Ceterum ut ista via consuetudo utilis; ea tamen quae supra notavi, quaeque alia aliunde adduntur multa, talia sunt, ut periculis esse oportet, quoniam scietur vis se movere; praesidentem, qui omnia dissolvere possit credat.

B gnomon transmissum, ut traderent eum donec veniret in Iudam; & ad Asaph Cusodem salus, ut daret ipsi ligna quibus tegere posset portas Templi, turres Domus, & muros Civitatis; censuras tamen aequae, annuum ipsam vigesimam non esse numerandam, ad passim historici praesentis numerant, ab anno 1111. Olympiadis **LXXVII**. quando mortuo patre Xerxes solus regnavit Artaxerxes caput, anno ante eram vulgarem **CCCCLV**. quia sic Christi mure debet differri ad annos esse ultra **XXXIII**. Sed querendum aliud regni principium, quae scilicet quod comminaretur cum patre gressi. Dum autem hoc censuit, nec censuit quare anno ante obitum patris Artaxerxis iste regnavit sic caput; nihil praeter incertam obsequiarum Persiarum esset, quae debetesse fuisse Regem a patre dictum, obitus patris, quae m dactis ante dictum obitum anno; quod tamen necesse est, ut sciamus, mortem Christi, quae praedictus futura anno obitus **CCCCLXXVII**. hic enim est modus hebdomadae **LXX**. anno post **XXXIII**. quem **XXX**. vulgaris erat censetur. Nam quod pro prieto numero assumitur, Artaxerxes solum natum patre iam in Regem coronatum, & statim unum saltem **XVI**. regisse quando assumptus in regni consensum esset; utrumque per solam conjecturam ducitur, provida neque certum ullam conclusionem fundere, cum & prius esse autem idem Artaxerxes potuerit, & duodecim etiam annorum. Quotidien ergo certatim sit sicut decreverunt, retrogradando a morte Christi ad initium hebdomadae septuaginta, & ab hoc initio per annos viginti ad initium Artaxerxis, non illud vulgo notum exterius scriptoribus, sed magis domesticum, eoque Nibemais atque Esdrae Artaxerxis domesticus, aliquis in Perside notis familiaris. Ceterum ut ista via consuetudo utilis; ea tamen quae supra notavi, quaeque alia aliunde adduntur multa, talia sunt, ut periculis esse oportet, quoniam scietur vis se movere; praesidentem, qui omnia dissolvere possit credat.

C Natalis Alexander, videns hinc sese constritum tueri, ne ante annum vulgarem **Era** **XXXI**. t. Christum mortuum foretetur; inde, ne Herodem statueret obsequii anni ante eram vulgarem quare; notum & armatum ad tam habilem sententiam adduxit in medium, ut Christum diceret huius, anno obitus sui **37**. inchoato, ante **38**. numeratum, si cum Hefseben posuisset Christum natum, ut ergo ante ea tribus mensibus prius quam moreretur Herodes, quod congruentius videtur distans fuisse. Sed quid facit illis verbum Lucae, afferentis, quod Christus, quando natus est manifestare, post septuaginta & sexque Baptismum, erat quasi annorum **XXXI**. si ante **XXXI**. erat vulgarem jam esset ingressus aetatis in **XXXI**. aut etiam **XXXI**.? Respondeo perperam non solum, Quasi, idem videtur, quod Ciceret,

sen Plus minuisse, & utrumque habere latitudinem, D majorem minorem, pro certiore numeri cui ad hunc majorem vel minorem. Christum autem extremamque **IV** anno, quadraginta quae triginta praeterea videtur debere, cuius inde dixerunt, quinquaginta annos annuum habere. Idem observat, persusumum illam, quod Christi hunc mortuum esse mesas Iliarum, ex eo etiam videtur, quod Apostoli primigenio Christum, cum Christo anno vertens celebrarent **XV**. Martii, primum Pascha ante, ipsa Persae Persae Iudeorum, recalcitrant memorem Passivum Christi; hujus autem conservari Paschalis memoriam Graeci in suis Mense usque hodie conservare, idemque in Occidente nostra Hispaniae ac Galliae plures antiquitus tenuisse. Alii alii, considerantes Christum esse mortuum feria **VI**. & annum Duorum Geminorum habuisse litteram Dominicalem **B**, assumptum esse videtur diem **XXV**. tantum cum dicta feria concurrerent, idque in libris, quod tunc quoque recurrentiam Christum fuisse ferent; nihil interius solliciti, quam id bene vel male cum Iudaeis episcopis anno Paschate conveniret.

E Ceterum non sicut mens Hefsebeni (nos porro mea est) in hanc quaestionem multipliciter perplectentem alius se inferre; satis habuit magnam prima Catalogi antiquitatem & auctoritatem scripturis suis proponere, & ostendere quam apte satis se haberet praesentis ipsae Chronologia; quae si forte a vero deviet, sa primo anno Petri per Consulatus Geminii proximum designando, non potuerit tamen exisse in ultimo, aliud certius demonstrabile. Adhuc igitur de S. Petri Pontificem, postquam ejus Chronologiae utrique sententia de anno mortui Christi aptaretur, in Dissertatione de exordio eius tuta, primum apud Antiochum, deinde apud Romanos Caesares; talis ponam Pontificis Chronologiae ratione fundamentum, ut quatenusque circa Christum sententiam tueri, in Petro tamen mecum & cum Hefsebeni debetesse convenire; nec aliter repugnet alteri quoad Caesarem Romanum, quomodocumque de Antiochena sententia. Tota enim de sententia in eo consistit, quod prius servit cuiusque passum Christum dices, ut plures paucioresque habuissent sui anni, modum intermissum annis & assumptum alterius Caesares, quos annos predicando Evangelio Ecclesiisque vendendo Apostoli impenderit.

F Interim nos dissimulavimus, Grandissimi sententiam, quoad annum Crucifixionis, praeter aliam longe verisimilioris mihi videtur. Quatenusque enim ad hanc in eadem apta sit duplex aetatem Tiberii Epocum, Tiberii ab Hefsebeni & postea; dum tamen censuit, praetermissam, neque Romanis scriptoribus neque exterius fuisse usurpam in designandis temporibus, annos autem Fasti Imperium illius solum ordinari ab eo Angusti; age mihi possum persuadere, quod Lucas & Evangelista, beatus Apostoli Geminii Pauli, pro Geminibus, Graecis passim ac Romanis, Evangelium seribens, utrumque initium Praedicationis Iohannis ebronis characteris insigere, notando annum **XV**. Tiberii; pro anno, quem primo audito omnes erant incertissimi addere in Consulatum Duorum Geminorum, voluerit notare alium, quadricensio antea, sub Consulatu Lentuli & Albinii, de quo nemo esset cognovisset, nisi expressis moverent, aliter quam vulgo solent anni numerari, scilicet a tempore per patrem communicati Imperii. Hoc etiam quid fuisse aliud, quam litteras inducere in periculum praesentis id ignorandi, quod Evangelista videbatur velle novissimum esse, cuiusque historiae se servanda habere?

G Postea quidem praecedere aliquis, quod sicut Hispaniae Provinciae ferebatur apud se nulloque ipse **Era** propria, in bonorum Augusti assumpta, **XXXVII**. ante ante vulgarem nostram, eandemque consilium ipse ennumerat per quatuordecim secula: ita Iudaei, post de-

Ar. 1111.
pro
Ar. 1111.
Ar. 1111.

Nati fuit
Ar. 6
Ar. 6
Ar. 6

Tiberii
Ar. 1111.
Ar. 1111.
Ar. 1111.

Ar. 1111.
Ar. 1111.
Ar. 1111.

A positionem Archelai, propriam jam Rege destituti cuius enatam numerarent, ad unanimum communicati ad Augustum Tiberio Imperii, per adulationis excessum, propriam *Etiam sibi* consulerint, siquidem usqueperierint cum Lucio scriberet. Sed hoc facinus decrevit quam probatur, nulla talis consuetudine Iudaeae vestigia apud scriptores ostente; atque in super quod Lucius non scripsit Iudaei. Alioqui hoc faceret, tum Persarum exemplum, quibus illa gens duo servorum, tum alia quaedam in Scriptura sacra: puta de Ieroboam Rege Israel & Joschin Rege Iuda, quorum anni in duplici epocha fluunt, dum 2. Paralip. 25. & 4. Regum 14. dicitur Amasias Rex Iuda obisse anno xlv. Ieroboam, & me sequenti capite 15. filius eius Azarias successisse anno 27. ejusdem Ieroboam Joschin vera affirmatur 4. Regum 14. decem & octo annorum fuisse cum regnare cepit: 2. autem Paralip. 36. annorum dumtaxat octo: quam disserpationum explicans Interpretes, Cajetanus, Salianus, Caelestius, & alii, per annos quos iidem Reges communiter habuerint tam patribus suis.

7. Tali autem explanatione, etiam Tiberio aputa, fortassis foret, quod Lucius non desisset annum cū Iudaeis (qua voce plerumque nuntius scriptores Graeci, quando agunt de Imperatoribus Romanis, Augusti saepe utuntur) sed de Iudaeis, quae ea vox, quae ac vox optime, indifferenter ad quaecumque imperium, & de Provinciae Praefidis ordinari dicitur, quomodo modum mandatis Lucio subiungit, & quomodo totius Partis Imperii & Iudaeae, Procurator Pontio Pilatus Iudaeam: vel Iudaeae Praefide: & in hoc sensu etiam apud Tacitum dicitur, quod Tiberius, lege per Consules lata, provincias cum Augusto communiter administravit: quod Graeci, & Iudaei diceretur: adeo ut ex vi verborum non necessitas debitas loci intelligi de summo obsequio Imperio.

8. Mallem tamen (sic jam dicit) credere, quod Evangelista voluisset autem annorum numerum, per totum Romanum Imperium aequaliter & uniformiter intelligendo; sicut intellexit Interpres vulgaris, quando ad solenne verum Imperii. Quod si passus sit annus, minime obsecro dubitare, etiam dicitur subnotandum Hieronimus eo anno relinquere, quo relinquendum suadet emendat historici, quibus sententia altera nititur; facile apparebit, quomodo alii circa natalem annum Christi, alii circa mortalem erroverint, quae est nova Natalis

C Alexander fratres, sed pariter consiliiandi (ut quidem primo fronte videri potest) perquam commoda. Hi enim, quibus notum erat, quo anno mortuus esset Herodes, in cuius diebus Christum natum adoratumque a Magis Matthaeus ostendit; cum legerent Christum manifestari cupisse dum esset annorum quasi triginta, consequenter esse temerarium, ut mortuus fuisset in Consulatu duorum Geminarum, parum curantes de annis Tiberii. Ipsi vero, quibus hi erant notiores magisque in oculis, ut de retro gradientes per annos triginta, et eorum dicerent, quomodo modo numeratus Rex Christiana primus, nihil curantes de Herode. Error autem hic tante excelsitudinis fuit, quod de annis ab Incarnatione numerandi minus curatum erat usque ad Dionysii Emigii tempora, id est ad medietatem saeculi vi. cum emori ubique Christiani satis haberent moribus ac religione a Gentilibus dicere, reliquis vero conciliis eruditus modum nequaquam assidue sequestrari; ideoque sicut legimus, ponderibus, mensuris iisdem, & ceteris non minus necesse, quod contrarium sacro sollicitudinis potius quam potius fuisse.

9. Passi necesse subnotandum Concilium, quo Paschalis Circulus non de novis annis etque Romano Paschalis mitteretur eusa Alexandrinis in Aegypto Episcopis commissa fuit; necesse quidem, dum tamen ante Dionysium Emigium, videri potest publice introductus in Ecclesia usus annorum a Passione numerandorum.

Testatur enim Beda lib. de ratione temporum cap. 45. D

Frates, qui Romae fuerunt anno iuxta Dionysium docti in Natali Domini, in cereis S. Marci scriptum vidisse, & inde descriptisse hoc modo: a Passione Domini nostri Iesu Christi anni sunt decalvati. Quod licet ipse eo adduxit, non probet Romanam Ecclesiam, ubi tempus Dominicae Passionis populi in memoriam revocant annuatim, semper adnotare numerum annorum, tribus & triginta annis minorem, quam ab ejus Incarnatione Dionysius posuit (in quo descriptum, quod Dionysius ab Incarnatione incipiens, totis XXXIII. annis praeverit tempus Passionis) videtur tamen id probare quod intendunt ii, qui annus vulgaris Rex XXXIII. passum Christum fuisse. Etiam inseriptum cereis, quam Fratres isti viderunt, non pro eo Dionysiano anno, quem tunc numerabant, fuisse videtur; sed pro sequenti, quem nos a praesenti Januarii Kalendis aspicimus; quique retrahendo diem ad mensis tres, tunc vere secundarum mensis sententiam numerati poterat docti. a Passione; sequens congruum erat, ut ante incipiam anni explicaretur ratio seculorum praeanno sequente, qui praeside inscribatur certo, tunc iste anno legendus. Quid enim dicit, Ante incipiam anni? Ipse

annus Ecclesiastici Romani incubebat a Natali Domini viii. Kal. Januarii, ut patet ex annuum antiquissimi Martyrologii Hieronymiani, quod Romane Ecclesiae in usu fuit, praesquam in ea usque ad recipere, ad cuius Martyrologii exemplum descripta ecclesiae antiquera omnia, etiam Gallicana, ab ista die ordinantur. Antiquissimi etiam Sacramentorum libri (Missalia nunc vocamus, quod die, Gallicanum nunc in S. Gelasii Papa instituit, alterum Gelasium ante annos octo confectum accepimus in mss. Regine impressi) a Missa dicenda in Vigilia Nativitatis incipiunt sumunt, eque ac liber Sacramentorum S. Gregorii: quoniam ad deinde mutatum sit, exemplum Iaraffe sumpta Mediolanensibus, rursus Ambrosiani transiit, ut a Domestico I. Adversus Missalem libri incipit diceretur.

10. Camigitur Dionysius, in sua de Paschatis ratione Epistola, sic legitur: Quia vero S. Cyrillus primum Cyclum ab anno Diocletiani claus cepit (est die nobis ccccxxvii.) & ultimum in cccxlv. terminavit (qui nobis est dcccxi.) nos a cccxlvii. anno ejusdem Tyranni posui quam Principis (id est dcccxi.) inchoantes volumus circulus nostris memoriam impii & persecutoris innescere; sed magis elegimus ab Incarnatione Domini nostri Iesu Christi annorum tempora praeferre. Cum, inquam, sic legimus Dionysius, nec a Passione Domini, sed ab Incarnatione tempora praeferre intendit; apparet enim, qui annus a Passione Monachus Anglici visum, cereis S. Marci inseriptum, ipsa ecclesiastica anni cordia; id est in Natali Domini, pro praesente mendo anno erudit; non fuisse hoc fecisse rursus & calendarium, quod Dionysius fuerat emendat inducere, sed quem acceptum a majoribus, adnotare quo die ante ipsum saltem Romae receptum fuisse: quidni ab anno Cyrilli, aut etiam multo citius capium? Nam Cyrillus (ut apparet ex verbis Bedae) anni Diocletiani Circulus fuit adaptaverat; illi autem acceptum a majoribus inscribere eisdem annis, numeratos a Passione, id est Redemptionis humanae principio, credo ad eandem causam, ad quam postea elegit Dionysius ab Incarnatione, tamen a paschali nostra principio, exordiri. Ipsi autem cereis, quibus hic quoniam inscribuntur festa secundum Paschalis tantum mobilia, existimas Claudius Cassellanus meras fuisse calendarum, absque elliptico; ad eorum antiquitatem, quae ex suis aliis durabilibus materia antiquitus inscribebantur, ad eorum memoriam illustrandam quorundam obitum, ipsam inseriptum, posteritatem commendandam; eorum vere adhibeam, quia non nisi ad annum annum debet conferri scriptura, quomodo etiam inscribuntur vestigia quid

alacritas si
avertit
Istam enim
a via vulg.
provinc.

aliquosque
aliquosque

Ceteri illi
quod fuit
tunc?

Anno 15.
Istam enim
Istam enim
Istam enim
Istam enim

A quid ad horum tempore memoriam signabatur; immo-
brans autem papyrus Egypti vel arboris, si quid
voluntas servari dicitur; arbor autem vel marmore, quid-
quid perpetuum esse oportet. Columnam certe nomi-
nat ipsa benedictio formula (sed jam hujus columnae
praecoxia novimus) & Reperta Tamenque aliqua re-
presenteret a summo Columnarum ignis & nubis, qui
Israelitas per desertum duxit.

11. Postquam vero Paschalis anno ipsi cerea inscribi
desist, compage in chartis inscribenda sepe nota; notari;
eodem chartis vel tabella effigebatur error: quod niam-
um in Romanensi S. Mariae ecclesia rursus Ordine
Clementis obprobriis, dicitur nos idem Cassellanus,
praefat ipse aliquando cum fieri. Fit autem in Gallia
praedict Paschalis, quia cum Paschalis ibidem antiquitus
inchoabatur annus, saltem Ecclesiastico, ut in Con-
cordia Turonensi anni delicti. probat Mabillon pag. 172.
Sicut aliqui civilis anni incipere a Martio; quod usque
universum placuit Franciae (ut placuit secula creverit
XIII.) Paschalis diversitas cum bonum habere. Per-
manens servum esse in Paschate primum exponere Pa-
schalem mardianum, ad habundantiam verum cum Dominica
Septuagesima excurrere capiam, nisi tabella complecteretur
annum Paschae anni loquentis, prout intelligi reari
ipse fieri. Sed ita duorum annorum dimidius Caten con-
junctur in nam: longiusque praestiterit Romanorum
europae usque, eandem in Natalibus praepositum prin-
cipis anni Ecclesiastici. Nisi minus omnino Alexandri-
ni, quibus in Novecenti Consul praescripto commendata
erat promulgatio Paschalis, in Epiphania Dominica com-
muni faciendo instituerunt, teste Cassiano Collat. 10.
cap. 1. ubi ait, quod inter Aegypti Regionem, mos
est antiquae traditione servari. & servatis ex ipsius
S. Marci institutione in peracta Epiphania die.

12. Epistola Pontificis Alexandri (ipsa usque die in
Alexandrina ecclesia publica) per universas diri-
guntur Aegypti Ecclesias, quibus & initium Quadra-
gesimae, & dies Paschae, non solum per civitates omnes,
sed etiam per universa monasteria designantur.
Idem usum et antiqua usque, secundum institutionem S.
Ambrosii, fit Medietatis; usque tamen ad additum etiam
in eandem rem Columna cerea, per affixum tabella-
re: solum enim reperio in veteri ritus Ambrosiani Mis-
sali, quod, Lecta Evangelio festi illius, Ration Dia-
conus annuntiat Pascha, in quo die & mense sit futurum,
hoc modo (idque cum eodem ibidem subnotat).
Noverit caritas vestra, Fratres carissimi, quod an-
nante Dei & Domini nostri Jesu Christi misericor-
dia (tali die, sicut erit) Paschacum gaudium celebra-
bitur: & respondet Ceteris, Den gratias.

13. En distis intelligi, unde originem suam habuerit
Cerei Paschalis benedictio, non tamen Roma: hoc
cum ritum istum addidit in sepe suscepit, atque Ro-
mane Ordine expressit; attestante in Rubricis de Sabbato
sancto, quod deservit per eum benedictio Cerei,
in forendis dumtaxat civitatibus agitur: nam infra
civitatem Romanam, mane primum Sabbati sancto ven-
it Archidiaconus in ecclesiam, & fundit ceram in vas
mundum majus, & ex ea fundis similitudinem argon-
tis dec. Ubi videntur Praefatum Ecclesiarum nomen,
non solent videri, quibus inchoabatur annus a Pa-
schate, nisi subnotat per eam Heterum, alius Januarii
Kalendas ad transiit subnotantibus, utriusque novum
mensis praenotantibus, sed Suburbicaria Ecclesia om-
nes, id est, sub Urbe Romana Vicaria constituta per
aerem. Haec autem fit praenotatio, non quid minus
haberet Romanae illarum annorum mater Ecclesia; cupit
etiam simile aliquid facere, hoc deinde aere il-
lus Agnus, qui etiam subnotat Dominum in Albis dis-
tribuit post Communionem: daturusque die usque per
annos singulos, jam inde a seculo vi notus; quoniam
Romana Ecclesia, in Benedictione Paschalis Cerei, se

confirmavit ceteris; & tunc, Agnus aeternum be-
nedictionem servantes sub summo Pontifice, ipsam re-
servaverunt ad singula sepe nota, post primum quo idem
factum Pontificatus sui annus. Hoc vero jam aliam in-
notata Ecclesia alia, ex ipso Paschali benedictio Cerei de-
scriptum praenotat, transformatas in Agnum per
mardianum, & simili ritu ad die distribuebant, in Ser-
monibus in Nova ad Ennodium observat.

14. Ad communiendam pariter antiquitatem profici-
entis, atque benedictionem Paschalis Cerei, mira facti;
quod formula, Institutionis, Benedictionem istam pro-
ducitur. Evulter Angelica verba contentum, eodem sit
in Missali Ambrosiano, quod deservit in ipso Romano
Ordine, nisi sequens in deservit 1. quodque eandem
Augustinus, qui cum Medietatis diceretur, in Africam
venerat tradidisse. Nam in utroque universum Mis-
sali supra laudato, continetur Benedictio Cerei B. Au-
gustini Episcopi, qui adhuc Diaconus cum esset o-
dit & cecinit. In hoc quoque sequitur Institutionem Prae-
fatum, multum diversa ad Ambrosianam, praefat est e-
dem cum habenda Romana; producti tamen praenotat
Apostolica commendatione, quae tunc emittitur. Cere-
us autem eum fuit Augustinus fuit, qui ad Praefatum
Diaconum Praefatum, SS. Augustinus & Hieronymus
Episcopi notum, de Cereis Paschali Traditionem, Tam-
perum S. Hieronymus inscribit, scripsit, quod nec-
dum annus completus erat, quod Principem Gratia-
num, prodente exercitio suo, ante feda captivitas,
dehinc miserabilior oppellit interitus, ante cecidit.
Agnosce & istis longe solidae probatur ritus praedicti
vestitus, quem & Hymna Praefatum ad incensum lu-
cernum, cui deinde alius illius supplicium ad incen-
sum Cerei Paschalis. Nam qui cum Hymno antea
praenotat libere legenti, iudicabit Auctor de Pa-
schali Cereis immo non cognoscit; sed quemadmodum
ad alios dei bonas, sic etiam ad bonum ascendendum
in domibus inseruntur ipsum Felicitas concionem in
compensat. Ceterum quod de columna te-
nebris suggerit Cassellanus, id Roma potius valuisse,
nisi aliam columnam istam illa habebat; sed qui eandem
in Paschate benedictionem instituit, eo fuit ut in figura
ecclesiasticae discipulis duna appareret Christi accen-
dendum inter Socra, quod dicit in Missa Alerandri
Evangelio eodem castigaretur; idem dand dubi in-
stitut eandem cum elychon facienda.

15. Atque has distis fuit occasus Cereorum, quibus
inchoabatur antiquitus ante a Passione Domini, a qua
per ritum eum & ritus fere manifestos retrocedenda, veniunt
ad initium praedicti a Joanne Baptista, deservit per
Lucam. Et eandem quidem solis se habebat illa qualis-
cumque traditio ecclesiastica, in supplicatione annorum;
vocellat autem primum caput, cum Dionysius cum
voluit usque ad Christi Incarnationem extendere; per
solam & non prius habuisse Christum, cum baptizaverit.
Plures autem eum habuisse (quod nos libenter dicimus
cum P. Nazilio Alexandro quando in anno mortis
posterius omnes credere ad Hieronymum fratrem);
confutavit S. Irenaeus, scribens (ad. contra haeres. cap.
39) quod jam in aetate seniore decedebat Christus
quando doctus, sicque iugiter, omnes Seniores testan-
turque in Asia apud Joannem discipulum Domini con-
venirent, ipsum tradidisse eis Incarnem. ... Quam-
dam autem non solum Joannem, sed & alios Apo-
stolos viderunt, & haec ab eis audierunt, & testantur de
hujusmodi relatione. Ipse quidem Irenaeus, qui cum Sa-
nctoribus ista epistola fuisse potius, indicantem sibi ab illis
doctrinam in matrem seniore prope usque potestas ar-
bitrio, eique aptare verba Irenaeus. Quinquaginta
annis nondum habet (quod, inquit, de eo dicitur qui
jam quadragesima annos exivit, quinquaginta autem
nondum attingit, non tamen multum a quinquagesimo
aetate.

Beneditio
Cerei Dei
in Paschate
sancto
Romae

quidam
venerunt
in die
sancto

E

F

Meorum
Christi cum
baptizaverit
autem
cum anno
communi
30.

et S. Irenaeus
medietatis
in apostoli
S. Irenaeus.

pro utrum
distinctione
etiam Pa-
schalis Co-
muni

A abhinc illud a quadragesimo aut quinquagesimo anno orditur, taleque aetatem habuisse Christum sensit, quod recipere non possumus. Sed si hominis aetatem, quam ille dividit quadragisimam, bisartam pariter, in juveniorem senioreque; cum eam septuaginta annis regiat Plinius circumscribit, profecto qui annus XXXV agens aut superans predicabat, & annus XXXVIII morebatur velle dicebatur iam in aetatem seniore declinare: nec plus potuerant illi Iohannis discipuli significatum voluisse. Sic autem non erit opus dicere, quod Apostoli (quos omnes aut plerisque oportet concipere suo magistro iunioris) omnes etiam aut plerique infra trigessimam annum vocati sint ad manus Evangelicum, prout consequens esset si tricesimus dumtaxat erat Christus quando eos vocavit.

15 Verum istam sententiam S. Irenaei quatuordecim antiqui & antiquissimi testibus nixi, teneri nulla ratione posse, Iudeis sequens Pessus Epistola, die post praedictam impressionem allata, in qua sumum se monet Auctor pernae editionis Alexandri vicidius paginarum hominum, non vero secundum auctorem, qua ad manus ipsi non erat: quare necessarium duxi eisdem secunda editionis paginas notare in margine, si cum forte vocem ad eos libros legentes habuerit, opus sit adire ipsum ejus, qui refutatur contentum.

EPISTOLA II.

Adversus superbia Paradoxon confirmans contra Natalem Alexandrum, Christum anno praedicte trigesimo ut vulgaris Aera, sic & aetatis suae, baptizatum fuisse.

Proponitur
Iudeis d.
Irenaeus.

N On illibenti mihi, haud operam, quin & juvenum negotium inopis, Pater, invitans ad legendas Lucubrations R. P. Natales Alexandri, Erodiat hominis, & non una de commendabilis scriptoris. Percurri semel, iterum, saepius; penitusque interloqui tres ejus Quaestiones de Annis totidem Christi, Nati, Baptizati, Mortui. Harum alteram & tertiam, quod ad capitale punctum attinet, nempe concusum aere vulgaris cum Baptismo & morte Christi, pleno suffragio in quatuordecim transcribo laudem. Quodam his dumtaxat ad ea negotiorum injecta spatium transigere displicent. In prima multum est quod excipiam. Dum horum rationes exequor, ad longinquam te legendi patientiam compara: Tibique quo interim tentaberis iudium impus, eius causam, jubenda scriptioe necessario prolata, volens consecrasti. De duabus postremis, remi breviter transigendum, prius aggrediens, paucis expedit.

non probat
tunc praedictum
Irenaeus
& Eusebius
baptizatum
Irenaeus.

*al. 151.

a Doctae aculegerent in harum priore demonstrat P. Alexander, baptismum sine dubio dici debere Christum, aliquanto post inchoatam praedicationem Joannis Baptiste: cujus exordium, quod a S. Luca designatur anno Quarta decimo Tiberii Caesaris, numeri huius initium necessario decedendum a morte Augusti, illustratus & avaritissimis evincit argumentis. Haecenus recte. Illud non probo, quod pag. 100. obiter inducit, callide obrepens ad seum adkredendum de Christo, anno nativitate XXXIV. baptizatum, sententiam: saltem non recipiendum annum inter initium Praedicationis Joannis & Baptismum Christi. Nego enim vero. Tu eade unde id conficis? Capessit ex profecto probationem istius Propositionis pag. seq. nihil tamen adducens aliud, nisi hoc: Inter vocatorem S. Joannis & baptismum Christi, multa interfuisse quae spatium saltem anni anni possiderent, prohibebat colligere Evangelio Luc. III. Sic verbis totidem P. Alexander. Contra ego Quid probabis, quid non; & inter ipsa probabis, quod plus minusve sit verisimile, praedixit, opinor, debetur arbitrio. Ad hoc te tri-

bunal vadere. Cedo, quid afferis, quo tua, quam mea contraria probabilius decerni debeat opinio? En verba S. Evangelistae: Anno quatuordecimo Imperii Tiberii Caesaris... factum est verbum Domini super Joannem Zolobaria filium in deserto: & venit in omnem regionem Iordanis, praedicans baptismum Paenitentiae. Mox quibusdam adiectis de concursu populorum ad baptismum Joannis, tum de argumenti concinnatione ejus, versu demum XXI. ejusdem III. Capituli subiungit: Factum est autem cum baptizaret omnes populos, & Iesus baptizatus & secutus, apertum est caelum. En quae interpretatur S. Lucas, inter initium Praedicationis Baptista, & Baptismum Christi: egressum multorum & Pagis & Urbibus Iudaeae novitatem istam spectandam Joannis praedicantis; eoque audito, factum & ministratum a venerabili Oratore baptismum usurpantium, cui se ad extremum turbis ipse Iesus admiscuit. Quid, per omnium ex quo bonoque de rebus estimantium fidem? quid, inquam, hiecit cui non recte, more humano confirmandum vel trimestre solummodo spatium ducitur abunde sufficere?

3 Egotamen alterum tantum supererogo: & Christum, item ut Joannem, existimas observare studuisse, in suis quoemque publice fungendi commissio ipsa munere primordialis, tricenariae principum aetatis, in veteribus Prophetia (prout de Ezechiele constat) teneri solitum, inchoasse ambos arbitror Praedicationes suas anno incurrente trigesimo vix ipsorum: ac propterea, Joanne, qui sex mensibus Christo erat senior, a Kalendis mensis Julii, anno ab ortu ejus incurrente trigesimo, prodire ac dicere ad populum & sanior; Iesum postea simili expectata epocha aetatis propriae, ubi se principio Januarii sequentis aetatem suspicari tricenariam suscepit, usum exequi palam, baptismum suscepit, Missionem cepisse. Velim audire, quid his plausibile queat opponi: cum nihil proferatur; jure meo concludo, falsam istam & incredibilem assertionem esse.

Nihil
dicit, forte
adjuvans
auctor q.
Irenaeus
ad. 151.

4 Lego praeterea, nec laudo, in eadem II. Quaestione pag. 105. P. Alexandrum, dum respondere constituit testimonio S. Lucae, eidem assertionem ipsa ponit, baptizatum Christum XXXIV. aetatis anno, concedere, in Evangelistae verbis partem quae, Graece non, liberam dare facultatem lectori quatuor annos superaccumulandi summe indigne; idque ut evincat, allegare Mithaei locum ex Cap. XVII. ubi ait: Christum post sex dies futuram suam Transfigurationem praedixisset, tamen rem eandem narrans Lucas scribat, Transfigurationem conspici per vii dies: P. transfigurationem post sex dies, quasi (sive, ut habet vulgata Editio) sex diebus octo. In quo minor illum non vidi, per id demonstrari contrarium quae quod ipse vult: nempe, non ad augmentum, sed ad diminutionem potius, quod Lucam partem aetatis valere: idque innotuente Vulgare auctorem, non quae, sed se ibi loci posse pro aetate, quod hoc ultimum adverbium manifestius exprimat quiddam deficiens a plenitudine rotunda summae. Profecto enim illic S. Lucas, adjunctione vii dies, innotuit, de numero completum dicam octo, detractas velle se duas dierum geminarum partes, primam annu, octava alteram: quae inter, sex solidi a Maltheo memorati dies fluxerint. Quis enim non videri fore, ut haud velle posset Lucas affirmare, vii dies, quasi aut se aetate duas, fuisse interjecto inter Christi Sermonem & Transfigurationem, si revera tres quatuorve insuper, hoc est undecim aut duodecim interfuissent?

5 Debilis etiam mihi videtur & persusiva responsio, quam P. Alexander adhibet ibidem pag. 106. ad Canonem II. Concilii Neocaesareae, in Palestina celebrati anno Domini CCXV. in hac verba formatum: Prebyter ante annos triginta non ordinatus.

Drini.

et Canon
Neocaes
reus non
Irenaeus
ad. 151.

A Dominus enim Iesus Christus in anno trigesimo & baptizatus est, & capiti decere. Haftenus Canon: ad quem P. Natalis: Respondit, seculum concilio Niceasense esse, quod Christus ante annum trigessimum baptizatus non fuerit, non vero quod annus praecise trigesimo adierit ad baptismum, ita ille. Facili valde fit, qui sibi per hanc satisfactionem contrarius Disputator auouet. Enimvero cum non statim apparet, quomodo inconuenienter decrederetur a Concilio, idcirco quod Christus non ante annum trigessimum baptizatus fuisset, etiam si baptismum suscepisset non nisi quarto demum post annum; tamen ut aequum debere sanciri, virum quemlibet, simul attigerit annum trigessimum, sine dubitatione promovendum ad Sacerdotium, gratia illi facta annorum quatuor illam summam excedentium; per quos et si Christus expectaverit, baptismum differens, tamen quadriennio prius quam Christo par sit meritis hominibus reprobantur apicem Sacerdotalis Ordinis: quasi non potius decuerit, talium differti euectionem ad eum gradum, aliquot annis, aut saltem mensibus post illam vix annorum summam, qua Christus, a conceptu primo virtute omni ae divina sapientia praeditus, ad baptismum debere sanctiri. Hae qui prudens citra praedictum aqua iudicii laetare perpendit, ne huic confido persuasum fore, Patres Concilio Niceasenses, dum ita sanxerunt, sine ulla dubitatione credidisse, non quadriennio post trigessimum; sed, ut discrete exprimitur, in anno ipso trigesimo, Christum & fuisse baptizatum, & cepisse predicare.

B Percutit denique me graviter illud, ab eodem P. Alexandro Quæst. 111. pag. 221. in Conclusionem secundam posuit: *Christus mortuus est anno aetatis suae xxxvii. incertus*. Quippe vehementer abhorrens ab omni primorum Ecclesiarum seculo sensu; in id passum incumbente, ut Christi vitam universam quam minorem ultra trigessimum annum extenderet; adeo ut eam non pauci conati sint intra istam praecise metam includere; vi etiam Evangelii illata, dum ad hoc compingunt in annum unicum totam Christi Praedicationem. At errore longe contrario xvi. nostri homines, quia Iosepho & Dion, iis Iudæo, huic Ethneco, ambobus Christi & Herodis ætate plus uno seculo distantibus, inconstanter loquentibus, & certo corruptis, plus quam Evangelio deferunt, ultra hos terminos omnium fidenter eruperunt, Christum, tum est mortuus, propiorum fuisse quadragenario aevi fingere. Sed id consuetudo mox uberius. Hic satis erit legi sapientissimam S. Patris Epiphani sententiam, inter illa extrema iustum medium indiguitans. Sic is scribit Hæres. 11. Num. xxxii. *ἐν τριαντοῖς ἔτην τῆς ζωῆς τοῦ κυρίου ἡμετέρου παρὲν τὸν χρόνον ὃν ἡμεῖς ἀποκαταστήσαμεν ἔτην τῆς ζωῆς τοῦ κυρίου ἡμετέρου*. Comperit enim, anno trigesimo tertio suæ in sæculum præsentis, passum Vigintiannam. Hæc una, proba, sana, omni-bus qui recte sapiant tenenda sententia est: prout magis ex modo dicendis apparet.

C Venio enim tandem ad caput Controversiæ, que mihi proprie hic cum P. Natali est, prima eius Quæstione tractatum: io qua etiam agatur, non de anno quo passus, sed quo natus est Christus: tamen quia ex constitutione aevi Christi vere natalis, unice pendet determinatio temporis, hoc est, dechoito Controversiæ hæc, quæ Christus aetatis mortalis anno crucem subierit; non falso autem, nec vane polliceor, tertiam a P. Alexandro propositam Quæstionem, io primæ quam idem præmisit discussione decidendam.

D Antequam autem rem capessio, paulisper hæc iuvat in Prolegomenis, siue [ut Politicis hodie ultio-ri verbo utar] in Preliminaribus, quæ P. Alexander suo huic Tractatui præstitit. Ibi memoriter enumeratis variis Patrum Ecclesiæ veterum de anno Christi Natali sententiis, non omittit ordine suo inferere opti-
mam omnium, sic scribas pag. 166. *Epocham a*

nitentiam Christi, fieri anno Italiano XLVI. *Æra vul-
gari* i. *Julianæ Africanæ in Fragmentis quod Pa-
tristice vocatur Lib. 8. Aulicis. Cap. 4. Pausanias Mo-
nachus Ægyptius, qui Arctas Imperatoris gratie flo-
ruit, teste Synacello in Chronographis; Dionysius Exi-
gnus, qui ab hoc anno suam Incarnationis Christi Æ-
ram erudit, Beda, Lib. de Temporum ratione Cap. 45.* Ita Natalis; qui & his quatuor quinque addere potuit S. Epiphanius, propter locum a me supra sum, & de-
scriptum. In his mirari fuit, eum tam sic propositam
sententiam rejiceret, quæ & antiquitate & gravitate
Aulicorum facile cunctis ceteris antistat. Quod non
agre, opinor, fatebitur qui perspexerit, nullum e
tota Ecclesiastica vestitus in rebus Chronologicis
[quam artem ex profecto satistabat] peritorem & di-
ligentem haberi Iulio Africano, scriptore secundi
seculi. Huic qui consensus alii tres, & quem ego
adungo, Epiphanius, an non totius omnium consen-
sus sunt, qui maxime idonei vel testes vel iudices in
hac utique causa censentur? Pandorus in Ægypto
natus, ubi rationis temporum accuratus quam ali-
bi usquam subducebatur; & ad idipsum ocio abundans
ob professionem vitam monasticam: Dionysius Exiguus,
exercitissimus in hac Palastra disquirendum & o-
dinandorum temporum, & unum id tota fere vita so-
lum agens. Denique Beda, quomodo uberius, diu-
turnus, laboriosus, de rationibus, Æram, Epo-
cham, univèrsaque illa subtilitatis arum ostensum
Computorum exquisitio commentatus est. An non
hinc idoneæ cernuntur causæ, eor, in tali dumtaxat
argumento, illi quatuor maxime adjecto ipsi quin-
to S. Epiphanius? cur, inquam, illi quique Ecclesi-
astici Scriptores præterii alibi, etiam Patribus, debe-
ant: idcirco quod SS. Patres, præcipue intenti dog-
matibus declarandis, interpretandis Scripturis, vir-
tutis inculcandis, constituendæ disciplinæ, Hæresibus
confutandis, ad Chronologicas quæstiones fere non
nichiliter, interdum & ex occasione descendunt? præ-
sertim cum aliorum quinque sententiam univèrsam
a mille annis Christianus Orbis eo ipso se amplè de-
claraverit, quod Æram fere Incarnationis siue Nati-
vitatibus [quæ vel in unam ambæ constanter; vel, si
discretae sunt, in unam coincidunt, facili detractione
vel adjectione novem mensium, quibus solis posse-
runt a priori disjungantur] usu hodieque duratice fixæ
que immutabiliter tenet.

E Verum, omissis admirationibus, quæ speciem
quærelarum habent, quod supersumus, agamus. Dis-
ceptemus, inquam, legitime & probe more cum P.
Alexandro, propagatore sententiæ, quæ Christum
natum ponit, quinto retro prius anno, quam ejus na-
talem Æra vulgaris signet. Inter Leges aequi certaminis
una est, ut perihus commissi & oculi præstentur arma.
Cum duæ sine utilitate hodie altercationum erudiciorum
formæ; altera preste ac dialectice argumenta strigentium,
altera liberis dilatatiorum altiorum momentorum
rationum: Ego, etsi in longo inloquerem huic pro-
fectori; tamen ad prorem, quam Adversario plus
placere video, accommodare me conabor; & non di-
ducta, dignis extentis, maneb; sed io pugnam com-
pressa, ut Xeno ajbat; hoc est, conclusivioribus &
lyllogisticis nude propositis, singularem per partes ri-
gore Scholastico probatis, contra irrumpent pari mo-
do pugilem excipiam. Est P. Natalis Alexandri in 1.
Quæst. Dilectionis 11. unica his verbis formata
Conclusio, pag. 163. *Christi natus est anno Juliano*
XLII. desinente ante Æram vulgarem v. Imperii Augusti
XL. a temporis Incarnationis, seu a morte Cleopatræ XLVI.
Regni Herodis XLVI. a morte Antigoni, vel XXXVI. a
consecratione Regni, Urbis Rome condita DCCCLX. O-
lympiada CCXII. anno IV. a dñm MCCCXIV. a
Mundi creatione XXXIII. Cass. Augusti C. fere unde-
cimo,

* al. xxi
sive quæ
ante aetate
que Italia
fuit

1810 pro-
missis re-
spon-
sionibus

1810 pro-
missis re-
spon-
sionibus

a al. 184

1810 pro-
missis re-
spon-
sionibus

1810 pro-
missis re-
spon-
sionibus

1810 pro-
missis re-
spon-
sionibus

1810 pro-
missis re-
spon-
sionibus

A partem. Alteram deinceps non minus luculenter demonstratum eo.

15 Illa sic habet. Testimonia Iosephi, quæ P. Alexander affert pro sua sententiâ, Herodis mortem anno Juliano XLII. deligente (unde sequitur, Christum esse natum quinquennium ante initium Æræ vulgaris) nihil ipsi profuit. In bujus probationem hunc formo Syllogismum.

Si extestimonis Iosephi que pro sua sententia P. Alexander allegat, non inferatur Herodem obiisse anno XLII. Juliano, eclipsi Lunæ a Iosepho notata infirmo: sed anno XLIII. Juliano, in quo nulla Eclipsi Lunaris concigit, ejusmodi testimonia nihil illi profunt.

Atqui res ita se habet. -

Ergo vera & certa est meæ Minoris pars altera, affirmans, Josephi testimonia, quæ pro ic. P. Alexandro allent, nihil illi prodesse.

Major bujussecundi mei Syllogismi videtur evidens. Minorem in hunc modum probo.

16. Sententia fidei, Herodis mortem anno Juliano XLII. defunctis, locum mortis proferit P. Natalis Alexander Josephi fundum lib. XVII. Antiqu. cap. X. quem fecit recitari in fine pag. 154. & initio sequenti: Defunctus est Herodes pater deservitum regno Antipatrum anno XXXIV. an quo ante a Romanis Rex declaratus est anno XXXVII. Ex his Josephi verbis ratiocinans P. Alexander, ita subiungit pag. 165. Atqui Herodes Rex factus ante a Romanis anno cap. XXXIII. an Juliano 6.

mator est et ceterumque erga omniumque anni iustitiam
 Et terram possi anni, hoc est anni Juliane nono, divitiis
 interfessibile Antigone, terram possit est. Ignor
 hoc anni Juliane nono 34 vel a sexagesimo 37. numerandi
 sunt anni, quorum aliter est, anni Juliani 47. Ita
 ibi P. Alexander. Experiamur an recte calculos po-
 nit. Addeatur annus Juliano sexto anni x. xvii. ulti-
 mus collectae summae sine dubio erit non xlii. Julia-
 nus 3; sed xlii. famulicr adjuvantur annis ix. Juliano
 anni xxvii. extremus noster est xlii.

17 Non hic cum patet paralogismus tam oculato
seriptori circa consilium excedit. Vidit P. Alexander,
annum, quo est Herodes maritus, a Iosepho diffi-
cultissime affirmari inipsum fuisse Eclipsi lunari, lu-
culens, in Iudaea clare visus. Talis autem nulla proelus
emissit tunc anno Iuliano XLII, ut certissime con-
stat ex Tabulis astronomicis. Fuit autem una satis
confusca, isdem Tabulis expressa die 13. Martin
angelus, non est. Thoma hic, annis decem, non

no Iuliano xlii. Quare ad bunc annum detorque, et
modica vi addita, numeros oportuit, et annum xlii
mordicus tenere. Sed quid facias, cum bunc illi eu-
demus annuum maximis, nempe Mathematicis et
muralis extorquent; neque ipsum ad xlii: quoniam
numen crudis, transire illud defectus Deliqui luna-
ris, trimetris fere spatio ante moritur Herodis signa-
tissime a Iosepho possit? An non hic reflectat mani-
festissime probetur, quod men Minor affluebat: Te-
stimonium, quod P. Alexander Natalis ex Iosepho pro-
ferimus, Epum vulgatum aliter, nihil illi prodesset

He is famous

Christo nata sui quadrimetres superfluitis, praevia
Eclipsi Lunari magna, in Tabulis astronomicis ad 49.
Decembri anni Juliano XLV. conspicue apparente, cui
omnis quo Iosephus natus est Eclipsi Lunae mortem
Herodi praecedente, & praesagisse credita, exacte
conveniant: manifestum videtur, debere nos eam
hodie apud epli cu iueri, praefertim si contra eam
libri validius afferatur quibuscum testimonium Iosephi,
quo Adversarii nihil profunt, cum alia nos eisdem
Auctoris testimonia proferamus, nobis clare iustifica-
ntia. Atque rem sic habere hic a mensura ineluctabiliter
evincunt. Ergo teneo cum illis est Aera
Christi vulgaris. Multa quo hic addiderem si sub
causam ingerebant. Sed quia per hanc exhaustio propem-
dum videtur mandatum litteris vix ante haec men-
sem datis, X. Octobris impio, non obsequio nimio
fiam importunus, verbum non addam. Vale Pater
optime, mei memor, praefertim ad aram. Scribebam
Tolida 12. Novembrij anni 1682.

His accipitis Iohann. refutare videtur, ut Houshebenius sententia præcipue præcipue monuit, bellius Polino inter alia, His tamen communis valde in speciem obijungit, tolleretur de medio. Quare eundem verum incompellat litem, quibus rogatur si per totum caput respondendo dilabatur, prout fecit, deinde post totam Epistolam male: nam se quædam multa citius rogerem, motus longioris quæ caput incedens in profunde in profunde Typographæ, propter difficultates temporum, libris Belgicis cum casu commoveret infirmis posteriori anno h. augustin; per quæ etiam ostendit sui posteriori. Maior partem dimittere oportet nam temporis deorsum se autem, ut tribus Tomis ablatum non amplius possit. Responsum autem Eruditioni Viri bonijmodi Epistolæ explicationem fuit.

EPISTOLA III.

*Respondens tribus Henscheniani quinquennii ante
Eram vulgarem ponendi fundamentis.*

Circa duas ad Te, volentem potentemque, dandum scripsi et me Dissertatiunculas pro veritate *Arae Christi* vulgaris; quas tu, non sine successu *illic* vifas: scribis te Augusti Anno hujus *MDLXXXV*. euper te, & quoddam tecum; ut, si possem, diluam argumenta tria, quoniam nullus *illic* non nisi *apud* avelis finitus a complexu contrariae sententiae, verum *Christi* natalem in quibus ante initium *Arae* vulgaris nonne deligitur. Primum horum, ut indicas, docetur a *Crispino Saturnini*. Alterum, a *severino C. Gasparis* in primo loco, cum Romanus venit *Aurelianus* Regnum in *Telluriam* *Patris* petitorum. Tertium, ut *merito Sejani*, anno 31. quoniam tamen *Crispianus* dicitur *Edictis* *causantissimus*, ut *Christiani* exterminarentur. His totidem verbis argumenta in tua Epistola proponitur.

a. Quibus antequam adaequissimas, ut Scholae loquuntur, et nihil dissimulantes difficultates, solutiones opponi; placeat moliri a me quendam irreverenter et inoffensive audacie speciem, ex eo fortasse cupimus lupiscandam, quod jam tertio veni- deam contra voluntatem ac sententiam aulici Henrichii *ex personis*, cujus memoriam iste annuus debere venerabilem aequi pariter et iniqui conficiant. A quo quidem adeo vel negando, vel in dubium vocando remoror sum; ut ultro profiteri, in ejus Vari praestantia meritoque laudatissimam, studii, ingenio, doctrina, industria, religione, admirandis praedicandisque nemini meum munus concedere: sed nego, illud exegisse aut expolite unquam a sol- cutionibus Pythagorae ereclitatem ac quoddam infe-

I

fca

உ. ஜெயசிங்கம்
தலைவர், கருவாறு
வட்டார அலுவலகம்,
கருவாறு, கருவாறு
வட்டார அலுவலகம்,
கருவாறு.

*fit autem
quodam ad
pelle Luna
cum effec-
tibus,
* ad. 187.*

● 結論

Tetrahymena
pyramidalis
pyramidalis
pyramidalis

Felicia Hippelates n. sp.
holotype
male, from San Jose,
C.R.

quanti Au-
clerici fa-
glia cum
sanctis per-
sonis.

A fensisset: quin & cum scio, pro sua insigni modestia, & ingenti veritatis amore, plenam semper suis Auditoribus aut Lectioribus fuisse potestatem, excogitandi contra si quid posset, & ubi satis explorasset, profatendi quicquid suis etiam iocis ac placitis adversum sektionem forte inquisitione reperire potuissent. Eo quid in Diatriba Praefinitaria ad Primum Aprilis Tomen, postquam hanc ipsam, de quinquagesimo anticipatione Natalis Christi supra caput. Erre vulgaris opinionem, quam potuit efficacissime probasset, & Exertitatione de eodem tertio, Pag. xxi. subiungat: *Sane eniqui episcopum obsequimus, quam si probabiliter posset argumentanda sacra, libenter dimitemus disputata bolimus, & majoris certitudinis certiorisq; veritatis lucem antequam oblatam prostante incipimus.* Talis est, tam dilerta, tam ingenua, viciumque decente vere magnam, praescriptione velut auctoritas, securior accedat ad agendum quod jubet.

¶ Alii
hinc a Ter
tulliano
Primum
negat

3 Primum argumentum, dictum e Censu Sacurini, totam suam (si quam habet) vim accipit a duplici Tertulliani testimonio. Utrumque legitur Libro contra Marcionem IV. prius capite vii. his verbis: *De Censu denique Augusti, quem scilicet fidelissimum Dominice Nativitatis Romanam Aeternam custodimus.* Alterum extat cap. 19. totidem his litteris: *Sed & Censu causas etiam sub Augusto nunc in Judaea per Sentum Saturninum, apud quos quare inquirere potuissent.* In priore loco nihil esse quod stabilitate a me sententiae incommodet, manifestum arbitror. Nam Censui ibi memoratur Augusti, sine dubio is ipse est, quem, ut S. Lucas docet, iussu Augusti Cyrenus egit in Judaea, quando B. Maria Bethleemi Christum peperit: quod contingit anno xlv. Juliani desinente, die 25. Decembris, qui solo septiduo praecessit Kalendas Januariarum anni xlv. Juliani, primi. Erre vulgaris, Dissertationes duae meae priores satis, mi salior, efficaciter adstruunt: Tertullianum nihil haesitans dicente quod his quidquam obstat. Nam & Ego Censum Augusti, per Cyrenum actum in Judaea, fidelissimum scilicet Dominice Nativitatis agnoscere & admittimus.

¶ Non adhib.
sententia,
si adhibe
tur lateri

4 Alter non nihil praefert infernum mihi, quicquid Censum, Augusti iussu actum, non, ut Ego, Cyrenae, sed Sentum Saturninum videtur tribuere. Quod si revera est, nec vereor, nec canthor, me illi Adversarii obijcere; magno utique suffragante fretus Luca Evangelista; qui clarissime Censum, sive *Avvayyov* Deseripcionem, Edicto Augusti praescriptam, cuius occasione Iosephus cum Maria u ore praegnanate Nazaretho Bethleemum migravit, scilicet ait *Primum sub Praefido Syria Cyrenae, qui quidam erat Xapav Kypriov*, Evang. Luc. cap. 2. Omnino nefas est quemquam dubitare Christianum, qui, siquidem Auctor Canonicus, cum scripserit quantavis aliqui dignitatis, non tamen Canonico, committitur; ei ipsam auctoritatis defecti oporteat, qui Spiritui insinatus sancto ac Deo dictante scripsit, pra alio qui humani solum ingenii sensu litteris expressit. Quin ajo, ne ipsam quidem, si revivisceret, Tertullianum recusatorem Evangelistae credere, Censum, ejus occasione Christum Bethleemi natus est; a Quirinio, sive, uti scribit, *Kypriov Cyrenae*, actum affirmant.

¶ Non
dicitur

5 Plus dicam, & dicto fidem adstruam. Existimo Tertullianum, cum id posterius commo ex cap. xix. libri IV. contra Marcionem charae illevis, de Censu a Luca memorato, de quo egerat prior sententia & libri ejusdem capite vii. minime cogitasse: quod hisce indicio affirmo. Cap. vii. de Censu agit singulari: Cap. xix. Censum pluraliter exprimit. Cap. vii. *Saturini* non meminit. Cap. xix. hunc memorat *Censum Adorem sub Augusto*. Cap. vii. Censum vocat cum de quo loquitur, *fidelissimum scilicet Dominice Nativitatis*. Nihil tale de *Saturini Censum* Cap. xix. memo-

caris affirmat. Nec sane adejus tunc propositum Cyrenisus ille census faciebat. Non enim de Christi Natali erat illic ipsi cum Marcionis lis: sed de Matre ac Fratribus Christi, quos ait Lucas cap. vii. 30. *Stentis furis quarentes cum vadere.* Ad Jelum respondisse nuntiavit id libri: *qua est Mater mea? aut qui sunt Fratres mei?* Marcion ex eo interbat: *Censum non esse natum.* Reddo Tertulliani verba id demonstrantia: *Venimus ad consilium argumentum annuum qui Dominum Nativitatem in Controversia decessit. Ipse, inquit, contestatur se non esse natum, deinde: *Quid ubi Mater? aut qui mihi Fratres?* Ut illam Haereticorum argosiam elidat, subiungit mox: *Non contestor dicimus: Primum, non potuisse illi annuati, quod mater & fratres ejus foret scirent, quarentes vadere cum, si nulla ei mater, & fratres nulli fuissent: quos utique vocat qui annuati, vel retro vider, vel tunc ibidem comperat, dum non videre desiderant, vel dum ipsi nuntium mandant.* Subjicit deinde ac refellit cavillationem Haereticorum, qua vim infringere istius argumenti conabantur, ajentes; illos qui nuntiavit Christo praedicationi, matrem ejus ac fratres fore esse, non hoc ex vero, aut ex sensu proprio fecisse, sed totam id finis illi tendendi gratia. Contra illud effugium Tertullianus excipit. Primo, solere Evangelistas, cum quid sentandi causa Christo dictum efferunt, id ipsum annotare: quod adductus testimonium evincit. Deinde figuratum illud evertit, negans ullam habere potuisse, qui talia Christo dicerent, ejus per huc tendendi causam, sic continuo subdens: *Et tamen in abundantis causas tentaverunt expostula: qui eridenter ostendunt illum per nominatum Matrem aut Fratrum? Si aut fuerit, natus est, an non? quando de hoc facti quidam, quam ex tentatione discesserit? quis autem dubitavit natum, quem vidit homo? quem audisset, se filium hominis professum? quem de conspectu amoris hominis quatuor dubitavit Deum aut filium Dei credere, Prophetam facilius existimantes, licet magnum aliquem, utique tamen natum. Existim in exploratione ut noster testis tentandus, quodcumque aliud argumentum tentaverit competisset, quam per eorum proferendum mentem quos potuit etiam nati non habere. Deinde, amobus nati mater advoct? amobus nati adgenerantur & fratres? non licet patres magis & severos habere, vel & nomen? sed & Censum causat alios vocat in Judaea per Sentum Saturninum, apud quos genus ejus inquirere parati sunt. Adeo nulla constantia per sententiam istius. Hec tam multa idco descripsi, quia ex his consilio aequum & prudentem Lectorem evidenter agnoscitur, in secundo Tertulliani loco, non igit de illo Censu, quem in priori vocaverat *fidelissimum scilicet Dominice Nativitatis*, quod nimirum Christus ipse recens natus Bethleemi descriptus sit: sed de aliis anterioribus per Sentum Saturninum actis, quibus *Genus ejus* hoc est, mater & fratres ipsius majores nati censeri potuissent, de quorum statu & qualitate tunc dicebat: prout mihi quidem, spero & aliis quoque satis attentis, indubitanter persuldeat verba praecedentia mentionem istam Censum in Judaea per Sentum Saturninum actum.**

6 Non me fugit, eorum Petavium de *cap. vii. lib. xxi. de Doctrina Temporum*, ut suam nostramque sententiam de Extraordinario censu Quirini, a tribus Ordinariis & celeberrimis, quor ab Augusto habito Sveonico scribit, diverso, sententiam cum Tertulliani auctoritate conciliat, existimasse. Quirini Censum ideo Saturnino tribuit, quod dum ite Frates esset Syria, a missis in Judaea peculari iussu Augusti Quirino sit actus; unde contigerit functionem Extraordinarii Ministri, Ordinario & majori assignari Magistratus. Veram praeter quam superflua illa cautio deprehenditur ex eo, quod alios quidem

¶ Non adhib.
sententia,
si adhibe
tur lateri

¶ Non adhib.
sententia,
si adhibe
tur lateri

¶ Non adhib.
sententia,
si adhibe
tur lateri

A Censui anteriores Terratilius Saturnino imputet, minime autem quem Cyrius, Lucio teste, fecit, ob quem editus in lucem Bethleem Christum est, prout superius evicisse me confido: etiam existimo, quando is Censui esset alius, jam desuisse Saturninum praefectum Syriae. Cur ita opinor facit, quod apud Josephum lego, lib. Ant. xvi. cap. vii. quando Antipater filius Herodis Roma rediit, advocatum ab Herode adfuisse Hierosolymis Quintilium Varum, successorem jam paulo ante Saturnino missum ab Augusto: *ἐν τῷ χρόνῳ δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἦν ὁ τότε τῷ αὐτοῦ Ὀνόματι Κωνστάντιος, ὁμοῦ καὶ Σατυρίνου τῶν ἐν Συρίᾳ ἀρχῶν ἐπικρατούντων, ὅταν δὲ αὐτοὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἦσαν, ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει ἵδμεν. Forte adfuit Hierosolymis per hoc ipsum tempus Varus Quintilianus, successor quidem Saturnini in Syria Praefectura missus, praefectus autem eo ipso tempore Herodis, ut et efficitur in causis super iussuibus hunc rebus. Nec vero primus ille fuit in Provinciam ingressus Vatis:*

quasi Roma primum Antiochiam (quae sedes erat Syriae Praefectura) tendens, Hierosolyma ex itinere tunc primum diverteret. Nam clare iudicat Josephus, oratum eum ab Heroda, cuiusam Antipatri jam tractari coeptam decidere volente, ut ne gravaretur ad se venire Antiochia, ubi paulo ante Syriae Praefectura a Saturnino decedente acceptum Magistratum cepisset exercere. At enim infra eodem capite Josephus, Varum arbitrio perissum, confectum se recepisse Antiochiam, ubi scilicet residere consueverat. Quod indicio est, eum aliquanto aoea possessionem illuc Praefecturae Syriae decedente Saturnino inivisse. Eo Josephi verba: *αὐτὸς δ' ἔκτοθεν αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἦν ὁ τότε τῷ αὐτοῦ Ὀνόματι Κωνστάντιος, ὁμοῦ καὶ Σατυρίνου τῶν ἐν Συρίᾳ ἀρχῶν ἐπικρατούντων, ὅταν δὲ αὐτοὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἦσαν, ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει ἵδμεν.* (concordo, ut putat, per veneti intercepti vim probatam, cogitasti parricidi Antipatri) *ἵστον ἐκείνου ἐν Συρίᾳ, παύσαντος ἀντοχίαν προσέβηκεν ἐπὶ τῶν ἱερουσαλὴμ νομαρχῶν, quod ille esset Syriae Praefectura. Ex latria rerum gestarum, quam inde digressus ille & sequenti capite Josephus, manifeste patet, intercessisse ob hoc de Antipatri iudicio usque ad Herodis obitum, mensis saltem sex. Cum autem Herodes obierit circa Pascha, hoc est, mense Martio aut Aprilis, necesse est iudicium de Antipatro fuisse habitum mense circiter Octobris anni praecedentis mortem Herodis, qui fuit Iulianus xlv. Opportuit ergo Quintilium Varum, uno saltem aut altero prius mense, nempe Septembri vel Augusto, Saturnino successisse. Cum autem ex Evangelio adjuvata Ecclesiae Traditio certum sit, Censum Judaeae a Cyrino alium, cuius occasione Christus in Bethleem natus est, mense Decembri celebratum; evidenter constat, hunc extraordinarium Cyrii Censum, Scotio Saturnino, tamquam tunc Syriae Praefecti, imputari nequiverit.*

7 Non erit abs re hic obiter occurrere opinioni, facile primo aspectu Lectori obviante ex verbis Evangelii, de Cyrius, quafi iam tunc Syriae Praefectus, quod Lucas *ἀνταρπῆς* designationem illam factam dicat *ἀνταρπῆς* esse *ἑνὸς τοῦτο τοῦτο* Syriae Praefecti Syriae Cyrius. Quamquam eo responso quod viri Eruditi probabiliter disputant, & idoneis testimoniis fuleiunt, tam Latine Praefecti, quam Graece *ἐπίσκοπος* appellationem Extraordinarii quoque nec supremam communicari Praefecturae: puto tamen ad praesentem usum sufficere observationem vocis *ἐπίσκοπος*. Non enim Lucus absolute ac simpliciter dicit *ἐν τῷ δὲ ἀνταρπῆς ἔχοντι ἑστῶτι ἀνταρπῆς* esse *ἑνὸς τοῦτο τοῦτο* Syriae Praefecti: sed *ἐπὶ τῷτο, prima facta est.* Vox prima respectum signat ad secundam, cum iam is esset ordinarius & supremus Syriae Praefectus Mait.

Praefectus, aliam. En quid Josephus cap. i. lib. xviii. D. Antiqui post narratam Archelaei depositionem, & exilium in Galliam de hac secunda Quirinio descriptione scribat: *Quirinus Senator Romanus, per omnes bonorum gradus ad consulatum usque processit, & in primis aetate, a Caesare (Augusto) missus in Syriam foret.* *ἵστον ἐκείνου ἐν Συρίᾳ, παύσαντος ἀντοχίαν προσέβηκεν ἐπὶ τῶν ἱερουσαλὴμ νομαρχῶν, quod ille esset Syriae Praefectura. Ex latria rerum gestarum, quam inde digressus ille & sequenti capite Josephus, manifeste patet, intercessisse ob hoc de Antipatri iudicio usque ad Herodis obitum, mensis saltem sex. Cum autem Herodes obierit circa Pascha, hoc est, mense Martio aut Aprilis, necesse est iudicium de Antipatro fuisse habitum mense circiter Octobris anni praecedentis mortem Herodis, qui fuit Iulianus xlv. Opportuit ergo Quintilium Varum, uno saltem aut altero prius mense, nempe Septembri vel Augusto, Saturnino successisse. Cum autem ex Evangelio adjuvata Ecclesiae Traditio certum sit, Censum Judaeae a Cyrino alium, cuius occasione Christus in Bethleem natus est, mense Decembri celebratum; evidenter constat, hunc extraordinarium Cyrii Censum, Scotio Saturnino, tamquam tunc Syriae Praefecti, imputari nequiverit.*

8 Secundi Quirini solutione, ad quam me hinc accingo, persurgat, si possim, brevis; & ut spero, dilucidus. Id nalcitur ex eo quod Josephus scribit Lib. xviii. Ant. Cap. xxi. praefectum Romam paulo post mortem Herodis patris Archelaeum, ut ab Augusto imperaret confirmationem Testamenti paterni, quo ipsi Regno iudaeae legabatur, nihilantiis quibuldam; audiunt, dum pro se in tali negotio diceret, in eam Antiochiam evocatus ab Augusto, in quibus erat *Caesar Augustus & Julia Augusta filia filius, ab ipso adscriptus, designatusque successores, primum in concessu locum suum.* Verba Josephi sunt: *ἐν τῷτο (ἐν τῷτο) τῷτο ἑστῶτι ἀνταρπῆς ἑνὸς τοῦτο τοῦτο Syriae Praefecti Syriae Cyrius. Quamquam eo responso quod viri Eruditi probabiliter disputant, & idoneis testimoniis fuleiunt, tam Latine Praefecti, quam Graece ἐπίσκοπος appellationem Extraordinarii quoque nec supremam communicari Praefecturae: puto tamen ad praesentem usum sufficere observationem vocis ἐπίσκοπος. Non enim Lucus absolute ac simpliciter dicit ἐν τῷ δὲ ἀνταρπῆς ἔχοντι ἑστῶτι ἀνταρπῆς esse ἑνὸς τοῦτο τοῦτο Syriae Praefecti: sed ἐπὶ τῷτο, prima facta est.* Vox prima respectum signat ad secundam, cum iam is esset ordinarius & supremus Syriae Praefectus Mait.

9 Video quo nitatur qui hac nobis obiciunt. Magis optere ostentant testimonium Dionis, Lib. xv. testis anno retro facto, Iuliano xl. Urbis Conditae dccxlvi. quo Cass. iuxta C. Anthonius verus & D. L. L. Balbus, ita memorantur, ut is accensere videatur C. Caesaris praefectionem in Armeniam; unde eum nunquam redierit Romam, non possit: Romae ab Archelao reperiit post mortem Herodis anno Iuliano xlv. Qui sic disputat; error manifestus Dionis.

Item quia
apertum
est Christum
natum

A rum observat. Uterque sub tempus idem propriam problem promovere in Orbis Imperium fludebat: Deus Pater suum ab aeterno genitum Verbum, ex intergerima natum Virgine octavo Kal. Januarii; ipsi inde Kalendis nomine Jule innotuit. Mundo imperatorum o-berendit. Eodem die Consulatum adspicatus Caius Cessar, Augusti ex nepote adoptivus filius, matre progenita adulterii infami, onem designati terrarum imperatoris tulit (salum quidem & mendax, nam quadriennio extinguis inglorius perit) interim dum Jesus, tacitis nec interruptis uspiam ausibus, ad supremum, quod hodieque duraturum aeterno xvo possidet, rerum omnium Regnum profecit.

3. Neque
cuiuslibet
se quod
Tiberius
paulum
Tiberius

34. Procebo ad tertium Argumentum, quo probati Christum passum ante Aera vulgaris xxxxi. t. quidam putant; inde vim trahente, quod Terullianus, & ex eo Eusebius, Paulus Orosius, Cedrenus, & Nicephorus scripserunt: Tiberium, Pilati litteris comperta Christi Resurrectione a mortuis, referendum suo nomine ad Senatum curasse de divinis et hominibus decrederet: Id frostra aspernato, consiliis maxime Sejani tunc Consulis, ob talem repulsam inflammata ira vehementer Tiberium. Sejano necem Senatuique permulctis decrevisse. Haftenus narratio, quae fabulosa sit, an vera historia, disquiri jure possit. Terullianus, qui unus fundus est (nam Eusebius, Orosius, alique ex eo hauserunt) jactatum in vulgus rumorem qualemcumque, melioribus pro causa, quam Apologetico tractabat, inferere argumntis, et Rhetorum arte, ad cumulum potuit. Erant primis Ecclesiae seculis Christiani, qui fingere ac mentiri pro Religione piam crederent. Hi multos libros, magnis veterum nominibus insignes a se suppositos, sparserunt; ut magis hodieque, nec injusta, querela multorum est. Talium aliquis forte superfluxit memorie vulgatae innotuit tragici Sejani Levitico in Senatore Tiberii signum istud, a facile credulis eupide arreptum; cupis qualemcumque ulum in suam rem praedentem Terullianus non neglexit. Nam aliqui, quomodo credibile sit, statim a Resurrectione Christi adeo perfusum de ejus Divinitate fuisse Pilatum, ut repente scriptis ad Tiberium litteris, leniter, cauto, calido, nec nimium religioso, fidem fecerit mysterii quod ipsi Apostoli, ipsi Discipuli, vixit etiam signis ingentibus, non nisi agere se tardere crederentur? idemque tam plenam, ut in confessionem ad Senatum de eo Divis aggregando retulerit?

videtur
Christum
innotuit

C. Quam vero causam habere potius repinus in re talia ad-ferendi Principi, cupis & nota peodebant ejus omnes statum ambitionisque rationes? quae nihil sane connexion cum Christi consecratione habebant. Crederem (& in hoc mihi sperarem nonnullum assensuros, ex iis qui morum Sejani eam informassent ideam, quae ex Historicorum huius aequilum, Taciti praeteritum ac Suetonii, scriptis exhibet sese) si et Tiberius significasset, cupere se, ut Crocodilus, cultus ab Aegyptiis, a Senatu Romano, jure Romanae divinitatis donaretur; privilegio pari et quo sepe Epitaphius, Consul consulto acceruerit & Phrygia, cultum, sedem, & templum in Tibetis Insula iam pridem obtineret; Sejanum, quo erat animo & genio, libenter obsecratur studio Caesaris, spefundanda semper magis stabiliendaque potentia, unico innoxia sulero Tiberii gratiae, cupis, usque morosi & irritabilis hominis, perdenda aliam se facere, illa desiderii ejus ac studii frustratione, non poterat nequire. Quale praeterea est; quaque, ut lenissimam, non pronum creditum, quod e. Orosio refert, *Edicto confirmasse Sejanum, ut Christiani exterminarentur?* Mira res! Christiani Romae fuerunt uno statim ante altero a Christi Resurrectione anno: cum in Judaea ipsa & Syria (ubi duodecim Apostoli & septuaginta Discipuli Christum

an quod
miserabile
et innotuit
paulum
Tiberius

Prophetum Meni.

predicabant, mirabilibus prodigiis passim edendis fidem a se dictis adstruentes) non nisi multis posterius annis esse coeperunt; quando nimirum, ut ait Lucas, Act. xi. 26. *Primum exagminati sunt Antiochia Christiani.* Jam ergo falso tribuitur S. Petro gloria, Christianismi Romam importati sub Claudio: qui iam illic nomine se numero stabilius, multis annis ante finem Tiberii, fuisset. Jam ergo errant & fallunt memorie omnes receptissimae, ac pro indubitatis habita tot seculis, Tabularum Ecclesiasticarum, dum primam a Romanis Idololatriae Persecutionem Christianissimi Neromiam numerant; quam tamen plus annis triginta praecessisset anterior *Sejani Edicto* indicta; Sejana ideo, vel Sejaniana oominanda. Sed cur, quoso, nec Suetonius, nec Tacitus, nec Dion, in causis, quas late differunt, necia Sejanum, odique in eum Tiberium, memorant offensionem et recitata Christi relatione in numerum deorum Romae cultorum? Equidem, quae sunt illi tunc diligentia, in sensibus, moribus, affectibus, verbis quoque & actibus minimis Tiberii notandis, crederem nec istud ejus pro Christi gloria inceptum, aut latere ipsos, aut ab eis dissimulari potuisse, si unquam fuisset: praeteritum cum ex his duo, maxime priores, quod & scriptis eorum constat, infensissimum in Religionem Christianam animo fuerint. Quare ambos, in persecutandis & testandis Tiberii vitis attente curiosos & acerbos disertos, credibile non est negligituros occasione culpandi Principis, populo exili; super cetera crudelitatis, rapacitatis, infandae libidinis, quae late persequuntur, citimae, etiam impietatis & sacrilegii, eo sciti quodammodo, violanda, quantum in ipso fuit, Romana Religione, per conatum adimicendi ei acceritum procul barbaram, ipsorum iudicio vanissimam, superfectionem.

no de causa
fuerit a
Tiberio
negat
paulum

Utrumque
affertur,
necesse esse
aliquem
anno
pi.

35. Piacet tamen, ne videat alius declinare quod frangere nequam telum, ultra id saltem pro vero transmittere. Sit sane, ut volumus. Statim a Christi Resurrectione motus istatus litteris Tiberius apothecia ei decerni a Senatu Romano cupierit nequidquam [quippe Sejanum in contrarium nitente] unde in Sejanum & Senatores multos gravi ab irritato tali repulsa Tiberio ultiora ira procella ingruitur: quod iam posset? Ergone propterea oportuerit ante annum xxxi. Aera vulgaris mori Christum & resurgere? Minime gentium. Nec enim audiendus qui dicitur, Sejanum catastrophem illo anno coegisse, ex ipso qui pro hoc citantur testibus, comprobo. Fuit annus Aera Christi trigimus primus, in Julianorum ordine lxxv. Urb. Cond. dcccxxxiv. quo Cass. fuit *Tiberius Augustus v. & Aelius Sejanus*. Non erupit illi anno in Sejanum Tiberii odium, clarissimum docet Dion Cassius lib. lviii. duobus locis. Primo pag. 717. [ut erat editioe Henrici Stephani anni 1598.] ubi ait: Sejanum iam Excoletum, adhuc incolumem, & specie principis favoris apud Tiberium solita cum maxime florentem, *pauisuisse quod non in Consulatu aliquod ventasse*. Hoc est, non constum exprompisset iavandis Imperii, quod jam dudum machinabatur. Verba Dionis sunt: *παύσασθαι τὸν πρῶτον ἐκ τῶν ὑπερῶν ἐν τῷ χρόνῳ*. Deinde pag. sequenti ajens, Naviium Serotiorum Macrotem, Praetorianis cohortibus Praefectum, a Tiberio clam missum ad perducendum Sejanum, arcana mandata communiassse cum Memmio Regulo, tunc Consule: *nam Colliga ejus Sejanum servabis: vā ē, sed Memmii consilio ē (i. i. Macrotem) Missum Praetorē vā tamen servabis: (i. vā) servabis dicit vā tū Sejanū (i. vā) tamen servabis, vā tamen*. Ex his manifeste patet, non fuisse tunc anno Consulatum Sejanum. Quarecum quomodo anno fuerit consul Memmii Regulus. Frustra id quidem in falsis fiet: vā totis annis circa haec triginta, nec retro, nec prosum, in dyade Consulatum reperitur id nomen. Non enim fuit ille Regulus Consul ordinarius, sed sufficitus.

D 3

Quando

A Quando autem & cui? Opinor Servio Sulpicio Galbae: qui anno a Sejano Consulatu tertio, Ære Christi vulgaris XXXIII. Id est anno XLVIII. Urb. Cond. DCLXXXVII. Consulatus ordinarius gestisse signatur in Fastis cum Luc. Cornelio Sulla. Non toto autem anno perstitisse Galbam in Consulatu, sed sex tantum mensibus, docet nos Svetonius in ejusdem Galbae postea Imperatoris Vita, sic scribens de illo cap. VI. *Consulatus per se sex menses ordinarius gessit*: suffecto ei videlicet in posterius semestri Mennio Regulo. Nec abhorret ab hac coniectura, quod L. Cornelius Sulla, quem collegam ultimis anni sui mensibus habuit in Consulatu Memmii Regulus, hic a Dione indicatur, fuisse Tiberius suspectus favoris in Sejano. Nam præterquam Familiz Corneliorum & Cesarum numquam bona & fida concordia coalescunt, eo quo Julius Cæsar, auctor claritatis domus Cæsareæ, ægre Sulla Proferiporis gladium effugit, uti Svetonius narrat in Vita Julii cap. I. incipiam hac ipse Galba primo Collega Cornelius Sulla, bis reperiit suis accusatus conjurationis adversus Cæsares; & cum prius periculum propitia sorte declinasset, secundo succubuisse, iussu Neronis occisum. Vide Tacitum hac testantem Annal. XI. & XIV. Indignant hæc nobis veram Epocham exitii Sejani, ultimos menses anni Ære vulgaris XXXIII. quo passim non Christum indubitanter credimus, & resurrexisse mense Aprilis. Quæ de re a Pilato scriptæ litteræ ad Tiberium pervenire potuerunt mense Mayo aut Junio. Indoque cuncta cetera facile sequi, quæ nobis obvietur immerito, cum nostra sententiz novum firmamentum adiciant.

CONSULTATORIÆ

TRES EPISTOLÆ

Ad eundem R. P. Petrum Postolum,

I Super anno Christi trigésimo apud Lucam, & Evangelicæ Histories principis exitum ordinandi.

C Uam ad me dedisti, Pater amantissime & eruditissime, Epistolam ultimam, licet inenue Octobri scriptam, vix ante Februarium hujus anni MDCLXXV. accipere merui, variis ex causis inter Partium amicorum manus retentam diutius; adeo ut jam fere incipiam formidare, ne non satis mature adveniret propere ad finem partis primæ Chronologici hujus mei consus, & ad postam cupiebam una cum prioribus duabus. Nam licet istis Epistolis plenissime exhaustis quidquid litterarum laboris tibi injuxeram, ea quam ipse dederas fiducia usus; doluisse tamen desiste tam illustre Corollarium, quale possit hæc ista Dissertatione sperare. Tanto igitur ea advenit gravior, quois longior expectatio magis accenderat desiderium. Nulla providere mora interpolata, tuum istum vere triplicem sociolum, quo Communis Ære Christianæ auctoritas firmissime adstringitur ne vacillet, adnequi operi jam metam spectanti. Hoc dum ago, nonnulla adhuc mihi occurrunt ratio, qua, salva fere in omnibus quo solidissimo ratiocinio affirmasti, videre posse, istum ut probabilem, fulmere sententiam, pridem mihi placitam, secundum quam in meis ad Ephezerios Græcœ monachas observationibus statui, acti in terra Christi Anniversarium diem ipsum esse, quo eundem Beilæmi adoraverunt Magi duce Stella, primò a mensibus viginti & uno, aut etiam tribus, videri ipsi in Oriente coepta; secundum quod tempus, ab istodem Magis intellectum, egerit Hero-Jes instantes pulserit a bimatæ & infra, ipse

peractæ cædi vix totis tribus mensibus superfluit: iuxta quem calculum baptismum Christi contigerit anno ætatis eius XXX. expulso, mora vero utatis ejusdem XXXV. per tres menses inchoato. Quæ de re obsecro, ut, velut Discipulum consultabundum cum Magistro, Te cum aliquantisper differretorem audeat; & si aliud nihil, occasionem saltem accipias, Evangelicæ Christi ascensum historiam parti felicitate illustrandi, qua apud me affirmasti communem sententiam de anno ejusdem morientis: eaque elucidandi, quæ possint in ultima Mæi parte legi, quando angustus temporis ad hanc editionem reliqui nunc prohibeo responsum expectare.

a Ordior ab eo Lucæ Inco, qui solus, vel nullus definire potest id de quod dubito: *Eccepe Jesus*, cuius baptismum iam retulerat Evangelista, erat incipiens *quasi annorum triginta*. Sed *etiam de 30* laus non æquo videtur *disputari*. Ea verba, absque commate ante *disputari* sumpta, quomodo videantur simpliciter vulgaris Ære auctores, ut intelligatur Jesus tunc æonum ætatis trigessimum ingressus, haud dubie rem conficiunt: quamvis enim parientia *est* (ut tu optime nosti) sit ut plurimum dubitativa (affirmative enim diceretur *si* unde Iosue Joannis, *Jesus est pater noster*, gloriam quasi *ingressus*) adeoque idem valeat quod *erit*, live *plur minus*; satis tamen illius indifferentiam videretur determinasse Evangelista, ad defectum potius, quem ad excessum, si vere *si incipiens*, *disputari*, ad æonum numerum retulit. Quæro ergo utrum omnino dicendus sit eo refulsit. Non ita existimavit Martyr Ignatius, vel quisquis sub eius nomine composuit Epistolam ad Trallianos, ubi ait, *Christum capite tribus annorum decedebat esse baptizatum*. Sed nolo auctoritate incerta oiti, ideoque obliuiscor etiam verbis Judini Martyris, in Dialogo cum Tryphone dicentis, quod Jesus *triginta plus minus annis moris*, *præterquam venerit pater ejus Joannes*. Ipsi me verbis adstringo, & Græcæ linguæ ciceratissimum interrogo; satisne Græcæ constructio sit *disputari* *in* *triginta*, *incipiens* *annorum triginta* pro *est* *etiam* *annorum triginta*; mihi nec Latine si loqui placeret, nedum dicere *incipiens* *annorum triginta*. Alii vero utraque in lingua clara constructio sit absque voce *est*, *erat* *annorum quasi triginta*. Quo igitur istud *disputari*, *incipiens*? Fallor, si non ipse se explicat Evangelista, primo Actorum ubi ait de Jesu, *Intrauit & exivit inter nos Jesus incipiens* (*disputari*) *a baptismo Joannis usque in diem quo assumptus est*: & rursum cap. X. *Verbum* ... *incipiens* (*disputari*) *a Galilæa post baptismum quod prædicavit Joannes*. Quid autem *incipiens*? Utique *intrauit & exivit* inter discipulos suos; live (quod initio dixerat, & forsitan magis apte eo de quo agitur loco intelligatur) *facere & docere*. Ad hanc autem sententiam obtinendum, ut idem valeat quod, *erat* *Jesus*, cum *incipies* (*facere scilicet & docere*) *quasi annorum triginta*, aptum in Græco textu postponitur *si* *disputari*, quem præponitur in Latino *incipiens*, cum id eo loco utcumque dubium sentium faciat, non item quando postponitur.

3 Hæc mihi si concesseris, & si *incipies*, permiseris tantisper responsi tæxus, velut ad postum questionem impervientes, haud difficulter concessurum etiam Te confido, quod indehincam locutionem debeat quam minime opus est ampliare: proinde de eo qui trigessimum æonum ætatis sua diebus dumtaxat tredecim excessit, rectius intelligi quod dicitur *annorum quasi triginta*; quam de alio, cui integer pæne æonus deest ad ætatem istam, quædiu scilicet nihil magno pre in contrarium obstitit: multo autem magis quando per saltem explicationem & sensum laxatur ipsam, intra quod, non item in multo contractioni, est omnis com-

verum Def-
Julio per
Julio, Galba
an. 33.

anno Græcæ
Luce Inco
incipiens

E

Ad petrum
Postolum

F

fulmine
de prelo
et in
ita in
je capite
quæ cum in
postulat

Itaq; cum
modum
græcæ
græcæ

A modo & citra perturbacionem ullam digerantur, quae vel Evangelistae de Christo, vel Historici de Heroe de narrat. Videmus ergo an ultimum praestare possit acceptio prior, si enim fuavus enervabatur vis praedicti, qui alius praepositus opinio communiorque defendis, non facile flebentis in contrarium, si eam potius velis sustinere, insuper habitis difficultatibus, quae (quantumcumque magne mihi videantur) non sunt tamen etiam me iudice prorsus infuperabiles; & omnino forent toleranda, quando certum est, ipsam amplius concedi non posse, quorumcumque etiam proposito commodo. Quia autem iam pridem tibi consilium est Evangelicorum textum docere tuis Disquisitionibus illustrare, patere ut etiam ad reliqua etiam contenta mytheria excurrat oratio, obiturius et chronologicis tritis fastidium pie nec inutilis meditationis sanguine conditura.

*Die ne Hellas
wurde ein-
dringend
gegründet.
44. Juli 1900.*

4. *Phonamus* igitur anno *Juliano* *xlv*. ante *Epocham* *Aerae* *Communis* *secundo*, die *xv*. *Martii*, quando missus est *Angelus* *Gabriel* ad *Mariam*, vel *23. Januarii*, quando *Joseph* & *Mariæ* deponationem ouper accepimus recolendam, potius æt aliqua congruentia temporis, ad *Annuntiationis* die nec remotioni similium, neque iullo propinquioris, quam alia aliqua auctoritate *Phonamus*, inquam, *contem* *Magis* *confici* in *Oriente* *Stellam*, aut *juxta* *Henichenium* *15. Martii*, aut *potius* *die* *xviii*. *precedenti* *Januarii*, siquidem per *sum* *deponationem* *Virginiæ* *quis* *acquirebatur*, ad *Regnum* *Judicum*, in *par-* *trui* *simul* *ac* *manti* *quis* *caput* *deuoluitum*, *transfere-* *ndum* *in* *eum*, *quem* *ipsum* *paritam* *erat* *illis*, *si* *non* *naturalem*, *certe* *legitimam*, *quemadmodum* *ex* *tuo* *Pater* *Reuerende*, *eruditissimo* *Dialectico* *Theologo* *neologico* *alias* *dedici* *docuere*. *Dum* *autem* *eam* *Stellam*, *si* *ex* *infra* *dum*, *obseruunt* *illi*; *Hierosolymis* *Nazarethum* *duella* *Virgo*, *post* *dum* *continen-* *ciæ* *matrimonii* *mensæ*, *concepit* *Verbum* *ex* *ea* *car-* *nis* *fatum* *die* *15. Martii*. *Tum* *inuitante* *Palestina* *felli* *proxime* *celebrandi* *religione*, *com* *Joseph* *re-* *gregia* *Hierosolymam*, *com* *bona* *illis* *venia*, *in* *co-* *mmitatus* *notatum* *sibi* *Zachariæ* *familia* *personarum*, *ad* *idem* *festum* *aduentum*, *accurrent* *in* *Montana* *Judææ*, *solis* *vi*. *P. M.* *distantia* *Hierosolymis*, *visita-* *tura* *Elisabeth*, *manfuræ* *apud* *eam*, *quæ* *dis-* *cussæ* *ad* *Pentecostem* *revertens* *Josephus*, *venires* *ipsum* *re-* *ducturus* *domum*; *ignarus* *interim* *arcani* *infallibilis*, *quod* *erat* *spiritus* *Sanctus* *in* *prosa* *via* *operatus*. *U-*

culce dimittere eam, id est, incin illa Nazarethum D
redire, indeque clam mittere libellum repudii. Sed
ne faceret prohibuit Angelus, monens ne timeret ac-
cipere *Mariam conjugem suam*: quia de Spiritu sancto
erat, quod conceperat.

Tum vero, priusquam impleteretur Elisabeth tempus pariendo, ad quod non decebat manere ibi Virginem, cum hac rediret Nazareth annis circa 10. Jani; ubi nati paulo post Joannis, & mirabilium eam natiuitatem secutorum nuntium laetus acceperit, ac reliquum ferre annum manserit, donec esset edictum a *Caesare Augusto*, per quod Bethleemum egeretur profectio. Huc 25. Decembris Dispara Unigenitum suum peperit, & pannis involutum reclinavit in praesepe, quoniam *desertus locus in diversorio*. Sed hunc sciscitatio debuit advenus Paforum, Angelico monitu ad videndum insistentem recens natum accurrensem, & quae viderant nudantemque annuntiariis. Quomodo enim patreteretur Bethleemici ciues diutius in stabulari ante permanere puerperam, de qua tanta ibi praedicabatur magnalia? Ucut fit, novo anno invenit circumdatus ibi Puer, et, *postquam*, ibidem etiam, *impleti sunt dies purgationis* Mariae, quadraginta videlicet, secundum *Legem*, tolerans illum in diversorio, ut *visitaret cum Dominus*... Et ut persequatur omnia, *severis fuit in Galilee, in civitate Nazareth*. His deinde verbis Vaticanus. Scilicet a. scribere insignis, Harmonia Evangelica Auctor & in omni historia veritas illius, fabrick narrationem de adventu *Magorum*, ex Matthaeo hinc ordiente, praetermissis omnibus usque ad annum xxi. retulerat Lucas, sicut hic et converso praetermisit quicquid deinde sequitur ex Matthaeo, usque ad reditum ex *Aegypto*. Sed quoniam idem Lucas Cap. iv. narrato Christi baptismo & jejuniis, simili fere qua verba phrasi utitur, dicens, *Et confitebatur omnia tentationes*... *gressusque esset Jesus in diversas civitates in Galilea*, & *factus erat per universam regionem deinde*, cum tamen ex Joannis 3. constet, multa & magna intercessisse, quae ille omisit; dubium hoc loco nascitur, utrum revera Hierosolymis in Nazareth immediate sit itum, an vero Iosannamodo potius rediit ex *Aegypto*; maxime cum oportet Bethleem reducere matrem & puerum ante festum

& Equidem eo propendeo, ut tamdiu textus Evangelicis secundum rigorem verborum accipiam, quando alium clariorem textum non cogit contrarium facere : & satis caute invenio, cum Parentes Christi, profuturum habentes sedem capere Beth'lemi (quemadmodum inde colligo, quod rediens ex Aegypto Iosephus, propter regnatum in Iudaea Archelaeum *statim exire* ; curas alias, usque ad domicilium ibi iam tantum fixum) taceat, inquam, fatis invenio, cum converteret, imo oportuerit eos prius reverti Nazarethum. Nempe ut Iosephus, a sua hisce & potissimum verosimiliter aliqua rapam cum sponsa egressus, urgente Edicto ut Beth'lemi proliferentur ; longius posthac & forte in perpetuum abscuteretur, disponeret omnia ad migrationem, distracta quae transibit non poterat superfluae, domoque & agellis elocatis. Causam quoque Bethleemum commigrandi non unam concipio : nisi persuasum mihi, non tam pauperem fuisse Mariam ut passim Conciones conciones medicatur, utpote honesta in fortissima natam ; si verum est, quod parentes ejus, annuorum provencum partem tertiam hinc servare contenti, alias duas partem fuerint soliti inter templum & egenos ; item, quod Anna mater ejus, Josachim conjux, fuerit hinc Sacerdosis, unde & domum Hierosolymis ipsa habuisset, & agros maritus ac piscus dicitur ; Iosephum autem & Mariam credo verosimiliter in Scripsur, Messim spectantibus & vulgo decantatissimis, ut scirent illum e Bethleem enarum opacum Iheram promitti. Cum ergo videretur, Deo hoc

- *ammonia* De-
 - *erated* per-
 - *oxy* acid
 - *phosphorus*, with
 - *paper*
 - *chlorine*

E
na. falk. gr.
elms wolk
el prafion
laron an
anwile

Trade names:
For oral use
Naloxone
Naloxone

at families
Lynn never
saw her
Marble.

C⁺ più avanti
 m possono
 c molto
 c anche per
 c la salute

Marino Piva
geografo
Brescia

more for
me and
for a
piece in the

A mirabiliter ordinante, factum esse ut is ibi nasceretur, quin & agnosci utcumque coepisset, Pastores annuntiantibus; ipsique Bethleemici vicini, tum amabili hospitis suorum conversatione, tum spe futura aliquando amplitudinis sue capiti, multis verisimiliter instillente ut stabile apud se domicilium fingeret; eoque in finem forsitan offerrentur ex ipse ades, quæ olim fuerant Joschimi & Heli plurimique progenitorum, quas & coniungere potest necdum venditas, sed solum elocatas alius esse; quare non potuissent commoveri, ad Nazarenam commemorationem, simulæ suæ peregrinam, commutandam cum Bethleemica, tanto commodiori ad domum tam spirituale quam corporale solatium. prope Hierosolymam & Templum, ubi & Simeonem iustum & Annam Propheetissam habituri essent, mysterii grandis confocios. Et hæc quidem illi cogitare poterant, humanæ modo res soluti assilare & gerere, nisi cum divinæ impulsu alio agebantur. Deus autem eo hæc disposuerat, ut ibi haberet eos, ubi adoraretur puer Jesus a Magis, requirereturque ab Herode, & unde foret in Aegyptum

B brevis transitus.

7 Neque absolum videatur, quod familiæ Christi facultates aliquæ (licet non magnas, nec tanto generi pares) prælumam fuisse. Nullam indecentiam, sed congruentiam multam in hoc reperiet, quisquis, sepositis præjudiciis, ad sacram Christi Historiam adverterit animum: & fabulæ profectione non excludit omnia omnino facultates; præsertim cum apud Judæos tunc temporis nemo non aliquod opificium diceret, sicut patet in Paulo, artem ichenopegiæ tractante, licet alias literato & non ignobili. Præterea nulla necessitas cogit, Evangelicæ pauperietis exemplum, in Christo aut parvulis ejus, statuere ante illius Baptismum; post quem primum capis facere & docere, tum alia multa, Judæis nova, tum vendere omnia & dare pauperibus, ad habendum thesaurum in caelis. Hoc primum fecisse Deiparam, mortuo Josepho jam virum, libenter dixerim; nec enim par alii ratio pro abdicatione honorum in prima juventute sciendi, quæ pro voto virginis, cuius illa vexillum creditur etiam ante pubertatem crexisse; uti facili quis per se intelliget.

8 Ceterum prima agnoscendi prædicationeque Messie, velus jam nati, initia, per Pastores in Bethleem, perque Simeonem & Annam in Templo, dixerim non magnum strepitum fecisse, sicuti non magnum dabant de se fulgorem; propter plebejam conditionem personarum, ad quarum notitiam pertinebant istiusmodi

discretaque. Quod si eorum quidpiam in aures oculoque venit potentiorum ac superiorum Principum populi, Ministrorum templi, Herodiani aulæ assilurarum, pro somniis ea deliramentisq; habuerint dormitantium rusticorum & senum sacrum, necdum potaverunt de quibus ab Herodem Regem referret aliquis, aliunde satis ægrum animi, seque ridendi credendum tam insulsa humana affirmatione succulibusque narrationibus, quales in supersticiosa plebea Judæorum, ut spargebantur quotidie, sit facile contemnebantur, & contempta evanescerant citius, quamvis nullum ciebat notabilem motum. Ast vernum cum Magi ab Oriente venerunt Hierosolymam, dicentes: *Ubi est qui natus est Rex Judæorum?* videmus enim Stellam ejus in Oriente, & venientes adorare eum: audiens id Herodes Rex, turbatus est, & omnis Hierosolyma commota: & congregans omnes Principes Sacerdotum & Scribas Populi, sciscitabatur ab eis, ubi Christus nasceretur. Quando autem venerunt illi? Cum natus esset Jesus in Bethleem Juda in diebus Herodi Regis, inquit Matthæus. Tantumdem dicere potuisset, si vel decennis jam puer fuisset. Nihil ergo hinc habetur præsidii ad sustinendum, quod vel xxi diebus Christi Nativitas, vel mox a Præsentatione id Templo, Magi venerint. Dixi ego, & (si quidem liceat) pergam libenter dicere, ipsi anniversario Natalis die sanctam Adorationem Magorum, quia tali die recondit eam universis fere Orientis, nocturnam diurnaque officia inter duo ista mysteria sic disperiens, ut vox nascenti, dies adorato Christi in solidum tribuatur.

9 Proinde rem hoc modo factam concipio. Anno xlv. Juliano exente, die autem xxi. vel xxii. Decembris, advenirent Magi Hierosolymam; tum unius diebus transierit ipsis in aula Herodis, dum examinantur studiosi ipsi, consulunturque Sacerdotes & Scribæ; die autem xxv. Bethleemum dimiserit cum Herodes, non sine comitatu aliquo, specie quidem honoris & ducatus, revera autem eaploranda causa & explorata mox referenda; ibi inventus sit, non jam infans parvus involutus, sed puer annulus, in gremio matris ludens, adeoque pro capiti illius atutale apertis ad hospices peregrinos blando risu excipiendo; oblatisque munera parvulorum manuum injecta jucunde palpan-da: non in Stabulo, sed in Domo, ut expresse habet facere Textus. Hanc ætatis differentiam etiam Græcorum libri rituales, præcipuorum mysteriorum figuris æque ac nostrates insigniti, ipsis exprimentis imaginibus, quales, ex Mæxas jam semel productas, iterum repræsentare non fuerit importunum.

perit nihil
Judæis
omnis ab
divitæ

anno Chris-
ti prædi-
cationem.

Exente
an. et. ad-
veniens
Magi,

et Parvum
adorantem
die commu-
nerent
nativitatem
Jesu
E

anonymi-
ter ad magi
fuerit illius
piscator 2

A 10 Quia & Occidentalis Ecclesia in tertis Missa legit Evangelium de Magis; de quibus tamen solennius agendum instituitur die Epiphania; sicut & de primo miraculo in Cana; quomvis una cum ecclesia Orientali recolat mysterium Manifestationis præcipue, in baptismo facta & antonomastice Epiphania nominatur. Non tamen quia anno die omnia tria facta sint: apparet enim ex S. Maximo, nullam ejusmodi traditionem in Ecclesia fuisse, quantumque id oculo vulgo pro traditione habetur; & certum est, Nuptias in Cana Galilee factas esse; tertio quæstione post baptismum mente. Itaque, sicut ex usu Occidentalis Ecclesie, unico cultu tria mysteria confundente, nihil certi haberi in nostram rem potest; ita rectissimo judio sequemur in istis Ecclesiarum Orientalium consensum: quem eatenus etiam probare Occidentales videntur, quæbus in recedenda paulo post Nativitatem memoria puorum, ab Herode interfectorum, eum isdem confertur.

B 11 Conveni porro genio Herodis, pollicite prudentia non minus quam languinaria, talis qualem supra dixi sollicitudo, custodia Magis adiungenda: nec verisimile mihi est, satis habuisse simulare voluntatem inventum. Regem etiam pro se adorandi. Sed quantumvis eorum felicitas Dei providentia, misso Angelo, qui in somnis & Magos moneret per aliam viam reverti in regnum suum, & Josephum saltem parvam ac matrem ejus; & fugare in Egyptum: quod utrumque eadem ipse nocte factum est, ut adventus die speluncarum latebris se tutati sint, frustratque exploratores, orto mox mane ad insequendum egressos. Ex his ad se reversis die 16 Decembris illum se Herodes intelligens, cepit crudele consilium: furori tamen fraudem admittens mox suo, verosimiliter simularis, quasi nihil dubius & valde laus de nato jam Bethlehem: Massia, honorem ei haberi vellet, carereque omnes ejusdem ætate etiam ibi natos, pueros simul sumpta regio educandos; & ideo adduci cunctos ad certum locum imperavit, a *himata* & *vastis*, secundum tempus apparentis Stellæ quod exquirere a Magis; neque illos tantum sed & ceteros ex omnibus finibus Bethlehem. Quos tamen fines non magis debemus nobis fingere, qui ut ipsam Hierosolymam imo & Moana Judæa complectatur, sicut faciunt qui omerum occisorum augere volunt, ipsamque Joannem Baptistam vocant in consortium periculi, a quo eum mater Elizabeth in speluncam fugiens liberavit: sed debemus eos ab ortu & septentrione perquam exiguo concipere, qui scilicet fines Benjaminicæ tribus oppidum respicit, latioris autem versus meridiem & occasum, æque ad unam circiter leucam extensus. Ea res facile diem xxvii. & viii. occupavit; ut verosimilius sit coelestium ex fraude usum in locum parvulorum eadem primum patrata fuisse die xxix. secundum Orientales, licet Occidentales, Natalis Domini celeberrimam augustiorem facturi continuatione festorum, diem xxviii. præsequebantur. Favet huic explanationi, quod Eusebius quidam, in tractatu de distantis locorum locorum, inter Symmida Allatians secundo, sub annum mcl. scripto, ex iscolatum traditione dicat, *innocentium, iussu Herodiæ occisum, partem matrem, contra meridiem secunde milliano a Bethlehem, secunda a Tethu, sepulchrum quiescere.*

C 12 Nunc vero quod ad *himata* attinet, ejus defensionem causam, ex tempore apparentis Stellæ sumptam, adeo manifeste dicit Evangelista, ut, nisi præjudicio occupatus animus ad tempus contrahendum adstringi se existimet, dubitare nequeat, quin ab initio cepit conspici in Oriente velle, usque ad eandem infantium, bonum circiter elapsam sit. Ex hoc in Palaestina tam certum habebatur, ut S. Hieronymus, Chironicon Eusebii istuc verum & interpolando augens, æque

indidem oatus ibique educatus Epiphania, Salamina in Cypro Episcopus, non satis exploratum habebat: quam non longo post occisos infantes tempore vixerit Herodes, integro post natum Christum biennio defuncto adventum Magorum. Qui vero annum, quem eidem Christo nostra adit opinatio, recusat admittere; magnas inter angustias temporis harere necesse est, non solum ex hoc capite, quod facere debuit, longe majus tempus, quam erat opus, determinatum ab Herode fuisse; sed etiam gravibus illis ipsius morbis, ante mortem extremo circiter Martio obitam, viz quatuor aut sex hebdomadarum tempus inveniet; siquidem non poterat ante Februarium proximum a Christi nativitate eadem prædictam patrata concipere.

13 Josephum de istis audiamus lib. 2. de bello Judaico. Hic cum cap. xx. prolixè scripisset, de accusato, convicto, & vinculis tradito Antipatro, se mutato testamento: (Que omnia ratione quam optima censes, Pater, acta fuisse per autumnum extremi istius anni) caput sequens sic exorditur: *Morbus autem ingruissebat, quod cum Jenebris pariter ac mare argeret, & annis jam septuaginta natus erat, & filiorum cladibus enim adro habebat afflictum, ut nec bona quidem valetudine quædam juvenilitatis admittens. Accertem autem faciebatur agnitionem, quod Antipater videret: hunc cum, non esset aus aliud agens, sed cum convalesceret, capitebat occidere. Ad hoc etiam calamitatis studium si populi quidem tumultus — quo Rex commotus, magnitudinem quidem trucidandi morbo superavit; atque in concensum procedens, festinatione compellitur, agere exoratur ut solos auctores excarnificare facis haberet. — Hinc tamen totum ejus corpus, morbo occupatum, vixit doloribus disgregatum. Nam fabricis quidem non mediocriter erat: prurigo autem intolerabilis habebat omnem corporis superficiem; assistit quoque venter colicis tormitur, & pedes velut in interitus vixit tumerant. Quia & infamia venustatis, putredineque virilis membri venustates generans, ac præterea crebris anhelibus & nocturnis, nec non membrorum cunctis contrahis tam saugebant, ut quæ hac ad Divinitatem referretur, aliam esse dicerent Septuaginta.*

(quos scilicet, ob seditionem concitatum in Aquile autem dejectione, vivos incendi fecerat) rectius meo judio factum, si tot innocentium puorum dixissent eum fuisse viderit. Denique cum narrasset Josephus, quomodo, tentatis frustra per Galitboas aquas remediis, corpus ejus indidem se dissiluisse, *si etiam lumen quasi mortuus revolvens argueret; & quomodo Hiericubus decubens, ibidem Saloma sorori mandatum dederit de mactanda quam primum expirasset omnibus Judææ Primoribus, seque ipsam frustra esset conatus cultello occidere, & legatos recepisset afferentes Roma possetatem pro arbitrio da Antipatro statuendi, (quod & mox fecit, novo ejus ad evadendum a vinculis conatu irritatus) se rursus testamentum mutasset: conculcat dicens, quod, *post interitum filii quique debetis occidi, moritur; idque aote Palæstina, ut ex Josepho colligitur, adeoque mense nostro Martio; nam anno Juliano XLVI. Palæstina Judæorum celebratum fuit in Sabbato, concurrente cum 12 Aprilis nostri, quemadmodum ex sua Traditionis principis demonstrare se putat is, qui modo Amstelodami habetur gentis suæ in talibus veracissimus, quemque desuper consulendum curavi.**

14 Hæc ideo placuit referre solius, ut clarius apparet, quam difficile creditur sit, ex omnia (qua tamen adventu Magorum oportet dicere posteriora fuisse) conchiliæ posse intra quinque aut sex hebdomadas, quos scilicet superent, si solum hi viderent in februario. At vero in nostra opinione, quæ xxx. Decembris necatos infantes suggit, longe

sequi oportet
ad istum
etiam Nativitatem

matrem
Istam
post autem
mortem,
B

quædam
de
etiam
fuit
etiam
etiam
etiam
etiam
etiam

aliqui
hinc
apparent
fuit
jam
fuit
completi

Herodis
infantis
etiam
pueros
ad
infans

etiam
fuit
etiam
etiam
etiam

A commedius sese habent singula. Nam & ipsa nocte se-
cutus lunæ defectus, solito grandior, mortem ei vi-
sus est præfigisse: & dici poterit illa morborum līas,
que supra narrata est, tanta iruisse in tyrannum, ut
agere cum Magis tam compote tamque ordinata, que-
madmodum egisse narratur, non possit: nisi an-
ima veniens, nec eorum ex Evangelin apparentia ulla
est, vel eos ad decubitem sic Regem admissos, vel
consultationem cum Sacerdotibus ante lectum institu-
tam. Denique ex eo quod suggero Stellæ apparentis
initio, non nisi xxvi dies supererat ad complendum
bionum, quod requiritur, ne vis Evangelio inferat
alieniori acceptione verborum, præter genuinum
& culibet nobium eorum sensum.

13. Macrobius fortassis mihi obijcies, libro 11. Sa-
turnalium Cap. v. narrante, quod cum audisset Au-
gustinus, inter pueros, quos in Syria Rex Iudæorum in-
ter bimatum iussu interfecit, filium quoque ejus acceperat,
ait: Melius est Herodis parvum esse, quam filium. Hinc
nam aliquis sic posset arguere: Nullus hic alius quam
Antipater signari potest: neque enim filium bimum non
homo minorum, Bethlehem natus in ejus finibus annus,
Herodes tunc habuit: sed hoc umbra irragalia, quod in

B idem tempore intercedit, in novis fama præsentium mi-
nuta, necessarium vultis diti Angusta deducere. Si ergo
nulla vultus Antipater cadit potest ultra quinque dies
mortem Herodis prævertit, & Herodes obit ætate
Mortis imperator fuisse. Si se ita acciderit cogitare,
oblecta, animum reflectat ad Sejanum, cui Orosius,
ex fama nequaquam tolerabiliter mendaci, causam
mortis fuisse scriptis, pericidium Christi cultum, in-
distantemque Christianis persecutionem. Nemo Tertul-
lianus, qui primus Orosio in narrationis suis est, haud
diu post annum docentissimum scribens, minus disert
ad ætate Sejanus, quam ad ætate Herodis Macrobius,
seculo 4. ex ætate florens. Nec tam disparia inter se
sunt, cejanus solitus adulari Tiberio, eisdemque in
una te quæpiam contradicere, quam infans bimus, &
grandis jam ætatis vir, qualis erat Antipater. Ut o-
culi dicam de jam probata (ut quidem videtur) tem-
poris differentia, ut etiam de loci diversitate, in qua
facile ignoretur fame, de longinquo adveniat.
Permitte igitur, ut tibi respondem, fabularem
quempiam in duas irragalias supradictas contulisse
Augusti dictum; apertius ut ego quidem e-istimo prola-
tum ab eo (si prolatum est) quando idem Imperator,
qui Herodi postulant facultatem capitale supplicium
stauendi in præstantissimos ipseque Cæsari carissimos

C adolescentes, filios suos, Alexandrum & Aristobu-
lum, tamquam tentati parvuli reos, eandem in-
victissimum coefferat; rursus postulabatur ipsum dare,
contra eorum accusatorem Antipatrum, neque fi-
lium Herodis, ab ipsoque Augusto similiter declara-
tum successorem ñngit: tunc autem illud Augusti di-
ctum, non solum Antipatri, sed & Iosannæ eadem
præcedit.

16. Nihil porro ex facta profanaque historia occur-
rit mihi, quod ejusmodi opinioni adversetur. Nam
quod sancti Patres, ouquam ex professu in curam ex-
plicandæ Chronologie intenti, solumque ex casus fe-
rebat oblata Evangelii loca hinc inde attingentes, &
verosimiliter, ut poterant, sed perfunctorio prociat
ratiocinio conciliantes, in ejusmodi cogitationes, qua-
les prolixi, nunquam venerint; non magis eis obesse
debet, quam id obesse velis tuo illi præstantissimo
Commentario, quo Christi Genealogiam oobis ex-
plicasti, placidoque omnibus, quibus innocuit,
Evangelio. Constat enim tibi via de leprugusta Heb-
domadibus Dissertatio; tota enim illa Prophetia Ipe-
lat annus; cum eum quo Prædictio nem exorsurus,
sum eum quo occidendus esset Christus; non eum quo

erat nasciturus. De oraculo vepromerentis Iacobi, prom-
ittentisque non defecturum Spectrum de Iuda neque
Ducem de semore ejus, donec venerit qui mittendum
erat; non distineberis, credo, idæque fuisse adimplem-
dum, si vel decem annis citius natus fuisset Christus
quam obit Herodes. Dicit etiam potest, imo debet,
illam Spectri Ducisq; ablationem, intelligendum
esse paulatim factam, initiumque habere anno Juliano
xlii. ante Æram vulgarem iv. in morte prædicturum
Alexandri atque Aristobuli, legistimorum Herodem
tam ipsius Herodis quam Affamonarum Regumque-
madmodum finem habuit in Archelao, anno ejusdem
vulgaris Ære vi. quando is a fratribus accusatus & re-
gno privatus, Regium quoque titulum secum extulit
& Judæa. Denique pulcherrima illa cogitatio Bonami-
ci sui (quem virum & ego maxime facio) nihil de suo
splendore perdidit. Si enim non esse natus Christus
Rex Iudæorum & testisq; moarcha futurus, eodem
tempore quo Cæsar ab Augusto avo designatus
est Consul Romanorum & terreni successore Imperii;
eodem tamen tempore ut talis agnitus est & adoratus
a Magis, totique Hierosolymis proclamatus; quin
& annuntiat regis Orientis per eodem Magos in
propria reveris; & quæcumque patebat Romanorum
Imperium diffamatus, per tot Infantium eudem
stragem. Hanc tamen lupa modum exagerrari jam
superius monui, quasi ad plura milita ouerimus oculo-
rum exereverit, non eniferantibus iis, qui se lo-
quuntur & lentuunt, quam exiguam oppidum Bethle-
em fuerit, & quam angusta fines ejus: in spacia autem
tali nonne multum, si centeni aliquot reperti sint,
infra biennium nati?

17. Expectabit nunc me fortitan aliquis, ut
quando ante Nativitatem Christi integræ pene anno
apparuisse Stellam dixi; nec nisi veniente se rursus
anno, Magos Hierosolymam advenisse; reddam tam
longæ moræ rationem congruam. Quid enim? An es
regione adeo remota venerint, vel tam distitis lo-
cis sese aggregarit ad invicem, vel totius eras facien-
dis apparatus inierint, ut denique tanta tarditas in-
erat ad obsequendum vocationi divinæ, ut fere biennio
opus fuerit? Nihil horum. Ex una Chaldaea (in qua
præcipue vigeant astrologia studia, & cum respectu
Hierosolymæ Orientalis est, nec nisi ducentis l. uciq;
distans, ut ea hebdomadis quatuor commode emetri
quis pedes, paucioribus etiam possis veltus camelo
vel dromedario) omnes reor advenisse: quoniam in
ægrum suum re versos singulariter ait Textus facer; F
neque magno comitatu vel apparatu instructos mihi
imagino, quidquid alii dicant, Scripturarum oracu-
la de Gentium plena conversione litteraliter intelli-
gentes de Magis; ideoque hinc illarum primitiis ap-
pari solita in sensu accomodatio, de nisdem prima-
rio dicta præsumentes; nec animadvertentes, id sal-
si argui ex ipso Magorum tam oculis recessu, ut ne
vestigia quidem deprehenderet Herodis emissarii po-
tuerint, ipsos totum diem in spelunca, quæ etiam nunc
monstratur, laudentibus. Nihil igitur prædictorum
pro causa allegaverim. Suis mihi ad solutionem que-
stionis est, quod neque Stella isti inscriptum legior,
cujus rei index esset; neque sciat ipsi id statim, re-
velante inuovo Deo, didicisse, sed permisi sine velut
Astrologi ejus motum & cursum diutius observare, quo
denique supervenies revelatio acris simularet ad
requirendum eum, cuius tam singularem nuntium tam
diu fuerant cum admirat ione contemplati. Nam quod
dicuntur Balaam Madianita fuisse posteri, qui pro-
eula Syria in Chaldaeam delati, illic secum detulerint
aliquam ouitiam oraculi ab eo editi de Stella ex Iacob
oritur; cuius intellectus per tot secula tam certus in-
ter Magos servatus sit, ut ad primum novæ Stellæ ap-
spectum sciverint eam esse de qua ille prophetaverat,

& q. i.

import
autem sit
arguere
ipso die in-
terficiat
Lammati
pitu post-
erit.

Augusti
de die ju-
dæa

a Macro-
bio ad se
apertum
adversu
diti;

Augusti
modi diti-
am fide
dubios, &
verum infu-
na late.

Reb de Ios-
annæ ubi
supra præ-
dictum

non Wel-
dum de
Duxit;

non Par-
tite loca
in notitia

non citat
quidque

enclitico
nullo modo
non veris-
simum

Oraculo
propheta
Balaam

A & quidem indicem nati Regis Judæorum, id totum speciose magis quam vere dici exillimo, uti & alia multa de ipsis, plenissima fabulis, quas apud Harmanum Cromptachium nostrum legat qui volet.

t3 Oponeo ego, opationem meam libenter cellulis
phoretis, aequa ut magis verifilium proferenti, in
fubstantia aere regione per modum comae incensum
phoretis, quod quidem nocte commuai motu cum
Lunae calo occidit, quod quidem, proprio quodam
motu defert videbatur, nunc in hac, nunc in illam par-
tem, & semper immouere verticaliter loco, aut dire-
ctio illi procurante radio ipso notare, ubi con-
tingebat aere Virginem, aut pariterum Chriftum
aut iam antaxum: quo in motu proprio, ab omnibus
aliis obferuatis phoretis diuerfo, cum aliquid prae-
ter naturam aqi videbatur: curiofius in eo cepit in-
uadere Chaldaici Aftronomi, per varia fux profici-
fimus colligia fperdi: & per deputatos cum in rem alii
quo, mactet & defcribere fibi egli loca, ex quibus
Stella illa defpiciebatur terram, cum effer in puncto e-
leuationis fux. Huiusce obferuationibus ultra e-
leuationis confiderandi & communicandi cum multum
temporis abfumeretur, itidem ut inter aetiofi loca
Aftronomi fieri, tota regione illa magna haud dubi-

8 movebatur expectatio videndi finis, ac tandem etiam cognoscendi, quid illa veluti lingua ceteri indicamus Deus vellet, quod esset ipso evicta declarandum. Interim Jodai, credo, nihil illi curabat; curvum in terrarumque, & celsissimum phascon observandarum tunc am omnis curio, quo magis ab idololatria abhorrent, a qua non esse fasius remoritur istius Chaldeorum studium eo facilius opinabantur, quod omnia perita colenda Celsitis Militia superflua inde totum haberet. Sic, cum ad petitionem magistraus exaeblia flais reduci vellet nuntius, perlinas quibus jam defendebat in boragie Achaz, retrosum decem lincis, sole utique refoetio, non legimus ne r magnopere commotis Iudaeis qui soli causam noffe poterant: legimus autem Paralip. ii. cap. xxxiii. advenisse mox legationem Principum Babylonis, ut ceterosque de partem quod audierat per se totum, a facilius verit, sicut fama forebat. id factum illis ad preces laiae.

19 Sic preparatis ex longa observatione animis & parentibus Christi tandem Bethleemum regressis, cum proposito ibidem commorandi, mensis circiter Novembris defuerit apparere Stella: Deoque placuerit

procedere ipsos defuerit: sed nihil simile indicant ipsi, cum agunt, videtur *Stellam ejus in Oriente*, qui, si fuisset aliud idem, dicere potius debuissent, *defuerat* *Stella ejus ex Oriente* hoc: & rursus digestis ab Herode dicenda fuisset apparuisse *Stellam, qua deducerebat eos ex Chanaan*.

ad Occatione hujus tam mirabilis Stellæ, placet simile quoddam referre ac Vasa facientis Principis Ioanne filie Alphonfi V. Lusitanie Regis, in Avernensi Ordinis Predicatoris Conubio mortuæ anno 1490. prout ex publica oculatulaque trivis oppidi fide illud scripfit ipsius comæ & domesticæ. Soror Margarita Finetia, in hæc modum: Anno Domini 1471. mense Martio, cupi supra hoc monasterium Avernense apparere celestis signum, perquam evidens ac manifestum; videlicet quod, postquam sol occubuerat, monstrabat seseingens Cometa, per modum stellæ, quæ etiam turbato ære, colorque obscuro ac pleno nubibus, ceteris stellis noquam apparentibus, semper tamen conspiciebatur, luce integra refulgens usque ad auroram, fixaque continuo supra Conventum, nec umquam inde moveri soliti, ubi lub nitius principum videodam le dederat; videlicet supra dormitorium, ac postea supra locum in quo postea D. Infanta ad fabricandam curavit; specialiter vero supra eam partem, quæ hodie manum labori destinata, nomen inde retinet, alias suum supra partem, quæ modo servit pro sacristia. A prædicto autem Cometa fide Stellæ tendebatur grandis & clarus radius, ac bene largus, nisi quod lub finem nonnisi retraheretur: qui radius egrediebatur ex ipso Stellæ conato, & totius cœli spatium permeans, pertingebat usque ad crates montisætheris, absque ulla sui diminutione vel aceresione offensa & lucidus. Quandoque vero, cum supra facillig locum apparebat Stella, inde usque progrediens circumibat per cœlum a cratribus usque ad dormitorium; alias autem ipsa quidem Stella manebat supra prædictum dormitorium, radius vero circumducebatur usque ad sacristiam: atque ita semper crenebatur, modo ab una, modo ab altera parte, ne una quidem nocte deficiens a Completorio usque ad Auroram, quando subito disperebat, quemadmodum noctu iam fabulo solet apparere. Magnam admirationem cum his insistentibus adferebat tam admirabile & insignitum prodigium, erantque variaz variorum de illo opinionones: cum enim tale alibi nostris temporibus umquam esset conspèctum, credebatur effectus cause omnino miraculose esse; notabaturque ab omnibus hora, qua videri incipiebat ac desinebat; nec non mutatio, quam faciebat de nocte in noctem, modo ad unam, modo ad alteram monasterii partem sese offerebat oculis... Ipsa nocte diem xxx. Julii sequente, quæ adventum Domine in oppidum excepit, Stella illa non comparuit, aut tunc aut postea, nisi neque radius ab illa procedens, unde cunctis certo diu intelli geretur, lucem illam fuisse de vicinis delatissimam, ad præsignandum mentis puritatem bonique exempli splendorem, quo perfusura locum Domine erat.

at Hactenus Vata, et veteri Lufino Latine reddi,
et pro supplemento dicitur: ubi pratermissa fuit,
ad aliquid aliorum Tomorum dianda. Huic concurre
re aliquis possit formam Stellæ, quæ ultimam appa
ruit Magis Bethleemum emittens, quo quæ tunc
iacebat autem attingere vite iocum, in quo puer erat,
caput audire et veritas promovere tantum, quantum
illis præcedentes appropriantibus oppido. Alias dis
par valde ratio fuit Stellæ utriusque licet etiam dispa
rat fuit. Aveniris enim, folis incolis data pro ſig
no, ideoque modice elevata, extra oppidum via aut
næ vix quædam videtur confici potuisse: Chiribi vero
numera, vocandis procul politis Magis definiant, ſu
blime proſtrua erigi debuit, ut curiosos oculis cognoscere

A statim etiam lego, *Petri hoc descendit Capernaum ipse Jesus, & fratres ejus & mater ejus, & discipuli ejus, & ibi manserunt non multis diebus: & prope erat Pascha Judæorum, & ascendit Jesus Hierosolymam.* Atqui annus communis ære æx. quo Luna xx. Christiana, si qui tunc fuisset, Pascha suum dedisset 12. Aprilis debuit illud dedisse Judæis die circiter 111. Aprilis. Hinc vero ad vi. Januarii retrocedendo, tres fere menses inveniremur, medii inter diem Nuptiarum & Pascha Judæorum, qui sane bene multos dies efficiunt, contra quam dici videtur Joannes. Sed autem dixerimus, cum Orientalium omnium communi sententia, Christum vi. Januarii aquis Jordanis tinctum a Joanne, non multum profecto laborabimus, ut per assignatos ab Evangelista dies ad diem Nuptiarum, indeque per dies non multos ad Pascha peringamus. Dicitur enim *jejunium* dierum xl. Christum abintulisse die xv. Februarii, hinc [ut Epiphania] calculo & verbis utar *Idem habendum aut paulo amplius in Nazareth a diebus tentationis, & prima dies a patre Joanne, utique secunda: & rursus a Joanne prima & secunda. quando secutus est ipsum Andreas, deinde Simon Petrus, & postea die, vult Evangelisti consensum habere, Philippum vocatio ac Nathanael: & deinceps tertia die nuptia facta in Cana Galilee, post prædictis ducit.*

aliqua
periphrasim
in
sententia;

hic enim
facile post
quod dicitur
se junxit, vult
tunc ad m.
dum Pa-
schæ referri;

et post in-
gressum de
Hierosolymam
in Beth-
saida;

et non in
Bethsaida;

Bethsaida, invenit Petrum, adduxitque ad I. D. sum; eo adhuc loco manentem, ubi Andreas cum ipso noctem egerat, *in crastinum autem*, id est, 12. Martii, voluit eire Jesus in Galilæam, & vocavit Philippum, deinde invenit Philippum Nathanael. Et die tertia facta sunt nuptia in Cana Galilee, & erat mater Jesus ibi; vocatus est autem Jesus & discipuli ejus ad nuptias.

diei post
Nath. in
Cana Galilee

Hic ego non facili capere possum precipitantiam interpretum; qui alteram, & alteram dum, ad deinde seriem faciunt sibi immediate succedere, non considerata locorum distantia; cum interim & Nazareth, & multo magis Cana, bidui itinere abessent a loco ubi discipuli primi a Jesu suscepti fuerant. Cogitare etiam oportuerat, quod Jesus cum discipulis vocari ad nuptias non poterit, nisi jam aliqua eorum afciorum fama usque in Cana præcurrendis. Denique animus erat reflectendum ad ea que Marcus Cap. iv. narrat, de iterata magisque feria duorum illorum, nec non filiorum Zebedee vocatione, que prædictas nuptias procul dubio antecessit. Equidem mihi videor longe convenientius cogitare posse, quod Jesus, remissis ad propria Andrea atque Petro viii. Martii, voluit quidem in crastinum eire in Galilæam; & Capernaum advenit die x. ubi mox in Sabbato die xi. Martii, cepit predicare, & xii. Martii, ambulavit juxta mare Galilee, vidit duos fratres, & procedens vidit alios duos fratres: utriusque autem reliquii rectius fecimus suis cum. Cum his prædicandus Christus ascendit paulatim versus Cana, & invenit Philippum xiv. Martii, atque Philippus Nathanaelem tertia autem die, id est xvi. facta sunt nuptia: xviii. Sabbatum fuit: post quod descendit Capernaum ipse Jesus, & mater ejus & fratres ejus & discipuli ejus jam nominatim: manseruntque ibi diebus non multis, puta usque post Sabbatum proximum xxv. Martii; quia prope erat Pascha Judæorum, die iv. Aprilis celebrandum. Nempe non solum jam Jesus, sed discipuli ipsique verosimiliter matre sua comitatus, opus habuit moderationibus itineris progressi, sic ut Hierosolymam advenit ultima Martii; ubi prædicam in Sabbato, die i. Aprilis, & alia, forte tertia die, quæ erat Parasceve Paschæ, euntes & vendentes eiecit e templo.

E Martii

et alibi
ante Pascha
Judæorum.

His ad Evangelium Joannis non incongrue deducis, ut forsitan alius fastidium multis, mihi tamen non satisfacio. Et enim a Marthæ dicitur Jesus habuisse Capernaum statim a regressu in Galilæam, ibique & in vicinis oppidis plurima patrassè miracula, & magno de se famam quoque verum emisisse, priusquam Nazarethanam Synagogam ingressus, secundam consuetudinem suam, ipse sibi quasi ex ore civium suorum obiceret, *quanta audimus facta in Capernaum, & hic in patria tua.* Hinc autem vehementer moveor, ut inter Baptismum Christi, & primam in Nazareth post Pascha concinnem, multo longius tempus intercessisse suspicer, quam mensium duorum; ipsumque Salvatorem, tum ante nuptias longiusculam moram transisse Caparnam, unde etiam ibi habitare dicebatur, tum etiam post Pascha serius aliquanto reversisse illic: ideoque (si tibi, Pater, videatur) nihil libenter fecerim, quam cum Epiphania primum Christi miraculum, *quo manifestatus gloriæ suæ, & crediderunt in ipsum, tamquam Dei filium & Messiam, discipuli ejus*, putarum fuisse vi. Januarii. Iste enim fuit vera & propriissime dicta Christi, Epiphania, id est, Manifestatio: de ceteris autem videtur mihi dicere posse, quod S. Hieronymus super Ezechielis cap. i. scribens ait de Nativitate, *Tunc absconditur ei, non apparet*; hinc annuntiatus pastoribus ab Angelo, agnitus a Simone & Anna, adoratus a Magis, & revelatus Joanni a Spiritu sancto. Siquidem illarum quasi privatum factum manifestationes, non fecerunt eum lectum, ut post eas non pergeret adhuc latere: con-

Id est deo
Joannis facta
fuit, non
dum Mar-
thæ;

Idem; pro-
prieus in
Hierosolymam
facta fuit
Epiphania
et tunc
Joannis
Epiphania
dicitur

F

E

verbo

6. Hujusmodi calculus paulo laxius sumptis [quia nihil cogit istæ omnia cum Epiphania constringere intra dies x.] laxius, inquam tempus istiusmodi calculi, facile supputantem deducet bene profunde in Martium, atque adeo proxime ad Judæorum Pascha, quod hic demonstri. Regressum in Galilæam post jejunium quadragesimale Jesus adduxit in Nazareth die xi. Februarii: nec enim ex loco deserti, in quo jejunavit, paucioribus quam quatuor diebus perveniri poterit, a pedite expedito & octo quotidie leucas cunctis spaciis emittente, ut de viarum amfractibus nihil statuum, die autem xviii. quia Sabbatum erat, & nec licebat Judæis iter facere, quietem tenere Christum oportuerat. Nazareth deinde triduum saltem usum, ordinandis ad longiorem absentiam rebus, impensum volo; quo transacto & Sabbati quiete observata, redire cepit ad Joannem Jesus die xxvi. Februarii, & feria vi. id est 111. Martii, junxerit se Judæis, ab Hierusalem ad eundem Joannem euntibus; interque eos ipsi ignotus offenderit se Baptista suum, statimque recessit; ut poterit ad litteram verificari, quod mox legitur, *Meditus autem vestrum fletus quem vos audivitis.* Hic vero bene notandum quod adducit: *Hæc in Bethsaida facta sunt trans Jordanem, scilicet diei itinere ab Hierusalem, & quinque vel sex a Nazareth. Altera autem die videt Joannes Jesum venientem ad se, puta post quietem Sabbatam die v. Martii: & ait Ecce Agnus Dei.*

7. Tum vero rursus altera die, respiciens Jesum ambulans Joannes, idem ei dedisse legitur testimonium: Sed ubi & quando? Magnam enim latitudinem patitur vox illa die altera; neque necessarium significat immediate sequentem, sed idem est, sc. *Alia quadam die*: & qui sequenter in Evangelico textu de vocatione primorum discipulorum, persudavit Joannem, cum hæc fierent, Galilee flosius quam Bethsaida, ubi antea a Christo & Judæis inventus fuerat, propriorem fuisse. Deur ergo conjectura locus, diciturque [si placeat] Joannes ipse, transito Jordane, venisse itinere bidui in *Æmon juxta Salim*, de quo loco legitur Joannis xxi. *quia aqua multa erant ibi, & convenerat, & baptizabantur.* Ita secundum testimonium fuerit Jesu a Joanne datum viii. Martii; & duo ex Joannis discipuli, quorum unus Andreas, secuti sunt illum, usque in hospitium suum, puta in Salim, manseruntque cum eo die illa. Sequenti autem die, puta viii. Martii & feria iv. Andreas per lacum Genesareth navigaturus Propylum Marii.

tuisset. Ezenim S. Joannes Chrysostomus Ser. 31. in
Natali Domini, habito ad Populum Antiochum
sub anno Domini CCCXXV. dicens: postquam isti fe-
licitatis, quem modum dicitur ostendit, si fuisse
sincerat Antiochum, quod dicitur affirmat; quod *hic dicit*,
et *hic dicitur*, quod *Occidentis habitatio*, et *equus fons*,
et *Maris habitatio*, novum seminum argentis non solumis,
propagari, jam inde ab aliis, ut *admodum antiquum*,
sed, jam inde a primordio, ab ipso Thetide Gades ali-
quid, habuisse equitatis et colubis fons. Deinde, eadem
fere qua Nicetas ratione subdubiti calculi, quidquid
prolixius nata disarat in summam colligens, sequitur, in-
quit, in anno ingreditur *Jesus* fons *Sacerdos* in
Sanctis Sacerdotum: tunc nuntius de *Joannis* nativitate
accepit, tunc illius obitus, tunc *novus ejus* concipere episcopus,
post mensis Septembrem: cum *autem* *Jesus* jam *mensis*
ipso in aetere haberet, qui *scilicet* *est* *Martius*, *episcopus* deinde,
et *Maria* concipit. Ab *Aprilis* igitur incipiendo novum
mensis *is* numeramus, in *hunc* *praefatum* *scilicet* *inciden-*
tem, *qua* *Domini* *est* *Jesus* *Christus* *natus* *est*.

17 Sed negata hypocheli, quod Zacharias fuerit
Sacerdos, quodque ingrediens in Sancta Sanctorum,
illudque expiatione, fuerit oblatio visio (quoniam
fuit optimo iure negatur) ex Luca, indicant unum
aliquem ex communis Sacerdotum inferiorum ordinis
fuisse, cui tunc forte obigerit ponere incensum super
altari, quod habat extra Sancta Sanctorum) nega in
quam hypocheli, ruit (quod salvis reverentia S. Chry-
sostomo debita dixisse las fit) hanc illarum ratiocinatione,
si focucent praeiens apud Nicenum auctoritas Iosephi
fuisse, sed quum quam affirmatur, quod die eodem, quod
lunum Sacerdotem conigerat ex lege ingredi in
Sancta, non sine sanguine expiationis, obigerit etiam
Zacharias fuisse ponens incensum. Atque Chrysalomum
non meminisse Iosephi, mentionem fide dubio facturus,
si Antiochenis olim fuisset Episcopus Iulii, allegatis
Iosephum, in eam aliorum exarbitratur non scriptis tale
le negligit. Præterea, ut in hypocheli aliquid forte
valeat ratiocinatione utraque, ad definiendum mensum
concepit Joannis, non valat ad definitionem diei. Rur-
sus autem mensi flexus ab eorum conceptione, cum ha-
beat las incensum dicium triginta, nequit determinan-
diam Incensum, atque ita consequenter. Dato enim
quod Baptista conceptionis fuerit xxiii. Septembris, ut
habetur dicitur xiv. Martii, probare aliunde debet men-
sem fuisse non expulsum, et septimum incensum fuisse,
cum vocat Angelus ad Mariam. Illud autem de xx et

C. Septembris a quo accensum est, etiam in predicta Hypothesis. Ut enim concedatur decimum diem mensis Tiliis anno 1600 concurrere cum xxiii. Septembris 1601, manifestum, fuisse 12 dies in communi quod festum 11. Statuente Christum conceptum & octavo anno communis 1789 epocham immediate praegressum, tertius dies post Sabbathum; in nostra, fuisse dies secundus: ministrabant autem Sacerdotes Aeternici per vires familiarum suarum, de Sabbatho in Sabbathum, quando non licebat eis ad uxorem accedere; vitis quoque ministrabant, mulieres veraciter manebant in loco habitationis suae quam Elisabeth habebat in Montanis Judaeis, quatuor circiter leucis ab Hierusalem. Ut igitur 1789 aeternis domum se contulerit, flatim ab expleta debodamine ministris suis; non posuit Joannes fuisse conceptum. nisi 1601. xx.iii. aut xxiiii. Septembris.

16 Quasceper, dimissis ejusmodi calculis, rum
quod Joanneum, tam etiam magis quoad Christum in-
certis, si non eia certis, saltem circa mensis die-
bus; exstimo Julium, si vere scriptis, aliud non lerp-
siffe Ciceroni, quam quod Romani Ecclesia toleque
Occidentis traditione acceperit, celebrandum Natalem
Domini xxv. Decembris; eamque traditionem confir-
masse auctoritate Iosephi preallegata, si hac etiam re-
apse inventa fuit. Iliam autem diem Romani habuerint
Perpetuum Mai.

vel ab Apollonio aut Luca Evangelista, qui etiam post scriptum Evangelium posuit et Desparat, de seipso confitetur, eundem distinctius discipule, vel, quod opinatur Chrysostomus, ex libris Centum iohannis habitorum Romæ servatis; ad hos enim liberos, velut publicæ extantes quo tempore, appellat seculo tertio inveniunt Tertullianus. Illos tamen liberos habet neglexit, ut exilium, excolere iulius & Cyrillo allegat, si posuisset; unde debet mihi fieri ejus præfatio Epistolæ ad Cyrillum, vel ipsorum librorum existentia Romæ, eum Juliano perierit Pontificatum, integro post Tertullianum seculo & amplius. Ut ut est, illa qualis-que iulii definitio, quædammodum non inspecta habet ad fidem, ita non statim recepta fuit: & Cyrillus de eam posuisset dicitur, ferat, iterum, ac tertio de Sede sua expulsi, non videtur ei in usum adducenda; animam appellare possunt ante mortem Constantii; postquam a Juliano Apostata perierunt ad Ecclesiam fuisse redire, fecisse idem Hieronymus posuit circa annum CCCLXII, aut aliquot eo ferius, quod anno CCCLXXV. An iohannis conceptione fuisse ex Chrysostomo fecimus, veteri uero consensum seculorum etiam modo permanente in Cypro & Ægypto. Quomodo deinde Constantinopoli probata mutatio per alias etiam Orientis provincias iocualiter, pergit Joannes Nicæ Archiepiscopus hic narrare.

17 *Quia magistri Theodorus conflavitque Atradium*
Byzanti scriptum, utemque Honorium Romanum, utemque
Honorii Byzantini, pergitis aliquid confiteri, ut, uterque
magister ac frater, ut Romani qui die Natalis Domini cele-
brant, cum Labianis perfecti multisq[ue] Traperis ac
Medulis, ungue portis festum B[ea]tisimae deiparae
inter perfecti, nulla dimittimus peragere, utresq[ue]
festum apparui [puta Adorationis] Magorum et primi
in Casa mirabilis [sub] *aliqua altera ac altera festivitas*
splendens assistens. Porro vota sunt Honorii verba et,
etiam more C[on]stancie fratre, ap[er]to. Rev[er]end[us] sancti
Patriarchae Ianni C[on]st[antinopolitani] indidit. At ille, multa
seculis ac aliorum sit max[ime] infelicitas, qui s[ic] in fe-
stis festum celestis, quosq[ue] fr[atr]es Averas ac Cypra B.
Epiphaniae, ut ac Hebraeorum scriptis ac Iosephi Chre-
onographi histeria feremus confirmat. De votis
Natalis deficiunt xxx. Deservitque quippe majoribus Indu-
mentis erui. Iste felicitate beati Vita, Ioanni et Polybio tam
falso inscripta, quam ipsa tota infelicitas, ut ostendi
ad xi. Maji, et [sic] h[oc] p[er] h[oc] obscur[e] ex veris ejus
gestis etque parentibus nec tenuibus, nec Iudicis, fe-
culentis et perquam Christianis natum, licet discipulis
varijs etiam Iudaeorum imbutis, Hebraeorum rerum
notitiam habere[n]t minime vulgare, quam opera pra-
feru[n]t. Alij quoq[ue] anag[ra]phi Ep[isto]las, inquit inde lo-
quuntur, Januarius celebravit Natalem in regia rege
15. Decembris. Scripturae autem ad Theophilum Patri-
archam Alexandrinum, ad Ioannem Patriarcham Hiere-
solum, utemque ad Flavianum Patriarcham Antiochenum;
acque[m]que fr[atr]es; utresq[ue] Patriarchae, Romani Eclesias
secuti Januarius prae temporebus Ana[stasi]ae Romae Patri-
archae erat, anno CCCXCV. creatus, et exsente CCCL.
defunctus. Res autem credi potest facta ipso anno feci-
lari: quia Ioannes Hierosolymitanus primus ordinatus
videtur fuisse sub exordio seculi ipsius. xv.

18 *Tripertem autem [idem cum Ioanne Chrysostomo Episcopo] etiam Epistola ad magnam [scilicet] Imperatricem Armeniae Perfidem, quae ad tempus obijt ante a sua se disiegit cum in provincia Antiochie praefectus [scilicet] Rex ad Perfidem Regē. Eam ergo Epistola in ratiōne insigni Seraphe, inuēit quae huius calumnias vires addedit; et, ad magnam Regem, compellit Regem Antiochie atque Cribellum cum Cesare. Cum scdm adductos Perfidem Regem, fuit iam talis multiorumque moribus nihil ad Imperatricem aut fuit iam Ioannē Chrysostomum – ab eo referentem est. Eadem habet Histores Synopsi de Per-*

A trischis Armenis, ad annum usque MCCCXXV. perducta, & ex codice praeferebat notam anni MCCCXXV. anno demum auct. Romanis typis edita, cum copiosis Clementis Galgani Annotationibus, sub titulo Conciliationis Ecclesiae Armenae; ubi etiam invenitur, quomodo iidem Armeni, absente Isaac Catholico suo, ut dictum est, ausu eti suscepere propriam Natalis Dominici celebrationem; tandem sub annum DLX. in Threventi consiliabulo schisma fecerint a Gracis, statueruntque, quod, *sicut Christus erat con-junctus* (scilicet in animis blasphemabant, anire on-tur) *Deus & homo; ita pariter Nativitatem & Baptis-mum ipsius, conjunctum esse dicit, & non plures fas esse celebrare.* Consequenter etiam ibidem legitur, quod perseveraverint Armeni in eo schismate usque ad tem-pora Patriarchae sui Ieseni, & annum circiter DCLXXI. quando adducti ad concordiam, ceperunt quidem et-iam ipsi divini celebrare praedictas festivitates; sed an-no dumtaxat XCV. in rebus fidei tranquillitate perman-serunt, interque in schisma relapsi sunt: sub Joanne Ozinefi, cum anno DCCCLVI. Monachisterio Con-siliabulum ea de causa adunatis.

19 Cum autem ab isto Joanne decimus tertius nu-meretur Zacharias, is ad quem scripta fuit prae-morata Joannis Niceni Epistola, ejusque successor novus Dominus Chacchi Ecclesiam rexit anno Armenorum CCCCX. qui respondet nostro DCCC-LXI. uti notat Galabius pag. 111. intelligitur quod praedictus Zacharias, pertinet ad seculum IX. ultra medietatem protractum, ad circa an. DCCCXX. flore-rit; quae chronologia eisdem Epistola praefata Combeflanti laetit, ut opera pretium fuerit, eam hic omisse. Conati omnino sunt Innocentius II. & Eugenius III. seculo XI. inchoato alesi Pontifices, datus ad Gregorium Patriarcham litteris, eum ad re-surgendum concordiam perducere; illiusque frater ac successor Narsis, & utriusque nepos Gregorius us-ter, propensissimos ad eandem concordiam se atten-derunt; primus anno MCLXX. instituta cum Theoria-no Graeco Theologo super controversiis collatione; alter, coacta Tarlicensi Synodo sub annum ab inde septimum, V. septembris moriente ad annum MCLXXX. Mamulo Commeno Imperatore, *per gravissimum casum Patria morere*, divinum hoc opus imperfectum remansit usque ad annum MCCCIV. quo Sinesis Ar-menorum Concilium reunientes Ecclesiam decrevit, scripta Gregorio Patriarcha Canonibus, quos ejus successor Conciliosimus, decimo post anno, in Synodo Arianensi confirmandos curavit; haec modicum tan-to in bono partem habentibus Catholicissimis tunc Genitis illius Regibus; Haythoe Ordinem Minorum professio, filio ejus Leone, atque Oticon, hujus pa-truo, illius fratre, & utriusque successor.

20 Sed neque in Aegypto recepta fuit, statim sa pro-bata Constantinopoli, festum Dominicorum divi-sio. Nam S. Ildorus Pelusiacus, post annos ab ae divi-sione XX. aut XXX. diserte scriptis, quod, cum Theo-phania, aut secundum carnem Nativitas, Dominus die occurrat (ubi nota in singulari cum dicere, *veniens*, tamquam de unico festo, licet duo nomina habeat) *duplicem solemnitatem efficit, ut velut festum in felle.* Et Joannes Cassianus, Ildoro suppar, Collat. 10. Peruviana, loquit, *illius Saeculorum Episcoporum* *dictum, vel Dominici Baptismi vel secundum carnem Nativitatis esse deservant; & idcirco utriusque sacramenti solemnitas, non deservit, ut sub Occidui provinciae, sed sub non de hujus sollemnitate celebraretur.* Hinc factum existimo, quod Iulianus Imperator seculo deni-que VI. ut ait Nicephorus lib. 17. cap. 28. *tunc ubi ter-rarum Christi Nativitatem tamquam in consuetis festa* die, scilicet proprio, & ab Epiphania distincto, quomodo jam pridem fiebat Constantinopoli: sic

Iulianus Imperator paulo post fecit de festo. Hypo-pantes seu Purificationis: quem oportet uti, qui VI. Januarii Christum natum credebat, primum celebra-verint xvi. Februarii. Illud autem mysterium, quia Hierosolymis gestum, non miror si festum quo-que antiquissimum ibidem sit, licet Romana Ecclesia serius illud suscepere, ac forte primum sub Iuliano, aut quando Orientalibus tradidit Nativitatis festum: quando etiam videtur ordinatam festum Annuntiationis; nam & hoc in Oriente ab initio celebratum fuisse, videtur ex antiquissimorum Pa-trum Graecorum hominibus constare, & ipsi in VI. Aprilis debuit incidisse.

21 Quod autem & hac & cetera Beatae Virginiae fe-sta serius suscepere eadem Romana Ecclesia, colligo ex vetustissimo Ecclesiae Carthaginiensi, ad annum Romanum ordinatae, Calendario, Tomo 3. Anale-ctorum Mabillonis. Ibi enim ea absunt omnia, adest tamen VII. *Kalendas Januarii Domini nostri Iesu Chri-sti filii Dei festum, scilicet Nativitas; & V. Kalen-das Sanctorum Iohannis, quos Herodes occidit; & VIII. Idus, sancti Episcopi; & VIII. Kalendas Iulii, S. Iohannis Baptista item Nativitas.* In Sacramentario vero Gelasiano, nuper Roma edito, cum aliis vetu-ristimis ejusdem argumenti, sub titulo Codicis Sacra-mentorum, adducta Desponsa festa, *Nativitas, An-nuntiationis, Purificationis, & Assumptionis;* quas vix dubitaverim omnes in Hierosolymitana Ecclesia primum institutas fuisse, Auctore forsitan S. Cyrille, indeque paulatim propagatas. Note autem quod ex diebus natalibus, tam Christi quam Baptista aq. Dei-parae, quos libri centuales suggestisse poterunt, facila fuerit Conceptionis diem cuique congruum definire, per retrogressum novem mensium. *Circumstantia festi non novit Codex Gelasianus, sed Orationes Domini;* *Kalendarii vero Iesu ex Aegypto, VII. Januarii;* *Trenti figuratae, VI. Augusti;* diebus prolixius tribu-rit festis, serius longe instituta fuerunt; uti & quod deiparam, festa *Prasentationis in templo, XXI. Novembris, ac Purificationis apud Iherosolim;* nam hac sal-tem immediatus secuta est Annuntiationis diem, & tamen ponitur post Octavas sancti Baptista 11. Iulii, quando Constantinopoli alia et causa celeberrimum festum agitur D. Virginis in Blachernas; novissima autem etiam Desponsationis & Exaltationis portus ab Hispanis assumpta sunt Officia, soli Clero festiva; quae cum ipsa quoque, festo arbitrariae, sint insti-tuta; mallem in priori Octavas mea, mentionem Desponsationis omitti.

22 His hic deductis, & in epitome Tolosam missis xxi. Januarii anno MCCCXXVI. cum jam aliud nihil quam arduis sensu responsum praestolare, Burde-gala movetur, obisse illum, prius quam vel exem-plar Conatus nostri delinatum sibi, vel ultimum mis-sam Epistolam accipere poverit; obisse autem To-lo-la, in festo Purificationis Virginis, cuius iam: ula-tam Conceptionem propagaverit ante XXV. annos, libro cui titulus, *Vincencia vultus, sive Constantinus libri Petri de Vincentia, contra Immaculatam Deiparae Conceptionem editi;* qui quidem liber primum Mont-bani in Gallia prodit anno MCCC. io octavo, deinde anno MCCC. Panormi in Sicilia reclusus fuit. Alle-gatus carthago ante octiduum, vir anorum LXXVI. aut amplius, de more hora quarta matutina surrexerat, leque ad orationem, conlectus omnibus, com-ponere coepit, cum defecere seie sentiens, rapem taravit, quam pridie vespere fecerat peccatorum Confessione; namque Vocationis sacramento me-nitur (hoc enim per temporis angustias solum licuit) exspiravit placidissima, ante quintam horam.

23 Iust multas, & in novissima Societate Biblio-the-

Petiti Pa-
miserunt
quidocpi-
um?

quando ill
alia festa
desponsa?

E

Operum
ad illa
prosum

perinde
prosum
fuit obitus
a. Prior.
1682.

a. l. m. ad
28. 671.

60. m. l. m.
28. 671.

a. l. m. ad
28. 1707.

Al. m. l. m.
quasi pro-
miserunt
ad illa
prosum
1671.

a. l. m. ad
28. 671.
28. 1707.

A theca enumeratas Iubilationes. Romæ Tolosam reversus in Provinciam suam unde venerat, Narbonæ natus, primo vulgavit *Pae Dissertationem in Mathematicam*, de genere *Herodis & Herododadiis Danielis*; deinde *Theologum Aethiopicum*, sive *Synagoga opusculum ab Eodem a Græcis olim Patribus de se aethiopis scriptum*, ex MSS. Codicibus; tum *Eucrationem Apocalypsis*; postquam utrumque opus in quarto. Et jam præ manibus habebat, utinam & perfectum reliquisset aliud grandius, sub titulo *Oecumenis Prephetia & Historie*, in *Mysteriis Vite*, mortis ac *Resurrectionis Christi*; & huic præponendam *Dissertationem Proamiale de adventu Christi*, non nisi post præfatum *Adami lapsum decretum*, amiserat in lucem, cum *Supplicii Carmine ad Verbum Eternum Incarnatum*, quæ ab eo vixit prius servanda Scriptura quæ de ipso extant, curassent intra fines seculi debitas.

24. Quam in hoc opus ultra fluxura fuerit resolutio eorum, quæ nunc cum ipso consiliabundus tractaveram, nemo non videt; quapropter nos potest non acerbè accedite mihi mors, alioqui non immatura, tam eruditæ Patri, tamque facile solutori omnia quæ animum hæcenus suspensum retinebat. Interim jactum de morte factam juras utcumque solari distinctioni designati operis cognitione, qualem a R. P. Rodellio accepi, prius quam in Tolosa migraret ad regendum nostrum Apamense Collegium. *Tutus*, inquit ille, generalis hic erit. *Oecumenis Prephetia & Historie*, in eventibus jam potius æterni, Scripturis Canonice prædictarum, Exegeticis omnibus exegeticis declarant.

De ejus partitione de loquuntur in Prefatione Auctor. *Vestrum opus in quatuor Partes pariter. Prima, quam modo unicuique de successu sui moneretur, a cunctis Mandi usque ad Salomonis obitum præteritis annis octo supra ter mille, librarum; Centumiarum quindem in hoc obsequissimè pertractatis, cætera quæque Sequitur non parum per necessitatem debuit. Hanc exipiet Pars altera, æm ab eodem regni decem Tribuum, ad Herodis præmordium, cœntia filia de duces. Tertia debet vitam Christi considerari universam in ejus morte, decessu ad inferi, asensu ad culos desinens. Quarta incipit, a Christi Pre dicationis Evangelicae per Pentecostem ab Apostolis facta, per duces per varias facies libris prædictis secularium aut celestium historiarum cœntia rerum, ad ultimum Romani Græcorum Imperii catastrophe, cæntia Constantinopolitane Urbis a Turcicæ expugnatione parvorum anno Christi 1453. Hæc si quis attendere, ita munus constans, ut per se solum etiam ab aliis abrupta usum ac locum inveniat, in se diffinita membrorum, quæ a capite abscissa nec habere prædicti nec jures cœntia. Totius hujus argumenti nihil repositum est absolutum præter primam Partem: sed & hæc, inquit Rodellius, videtur Auctor noster describere voluisse, sic enim habentur ab ejus secundo manu quaterni duo: dividitur autem Pars illa primo in libros tres, subduos in variis Eucrationibus ut appellat. Secunda partis nihil apparet, præter libri 1. Eucrationes festi, quales vixam quorum solummodo invenimus, iacobitarum librum 1. Partis tertia: præ Quartum nihil repositum. Est vixam, solum primam absolutum jussu, est de se se opere ut jam complete in quereat, ut quod itum forte habetis designatum in sedebat, quos non sit facile colligere in ordinem, necdum perferre. Utinam nihilominus eisdem cogitationes resumat post Possinum aliquis, doctrina & leicite pari excipiens relicta ab illo lampadem, nostris tenebris inferendam. Etenim prætor, in præmissis nihil a me asserendi causa propositum, sed solum animo exquirendi judicia petitorum.*

Propyllum Maii.

EPISTOLA III.

Ad Illustriss. D. Emmonselem a Schellstrate, Vaticanæ Basilicæ Canonice & Bibliothecæ Præfectum,

Pro majori elucidatione patris Epistola,

Non sine ingenti læticia intellexi, ANTIQUITATIS, secundum Tuis curis ILLUSTRATA, accessuras aliquot Diffinitiones Chronologica: in quibus Henrichii nostri, imo antiquitatis pene totius sententia, de Christo *Davidis Geminis Cassi*, passio, atque adeo totius quoque annis & septem diebus ante Epocham ætæ vulgaris annis, multipliciter confirmatur sit, tamquam unice idoneam fovendam omnibus circa argumentum istud emergentibus difficultatibus; & adversas aliorum rationes, a Possino nostro in epistome collectas, refutaturus. Idem ætatem se mihi scripsit eruditissimus P. Antonius Pagi in sua, quæ nimirum diu prodire cunctatur, Anastheori Critica ad Ecclesiasticos Annales Baronii. Equidem nihil libentius unquam viderim, quam inventum novo-antiquum eruditum mei Magistri, probatum eruditissimum omnibus; & ideo in Conatu, ita me utique sententia ætemperavi, ut si xix. anno vulgaris ætæ, seu xxxiii. salutis cruce crucifixio, ducenda eandem primi Pontificatus Chronotaxis tale habeat principium, quod teneri cum utavis Epochæ possit.

3. Quod in secunda mea ad Possinum Epistola in communem ætatem propenit, solum visum mihi annum unum ei præponendum requirere; & eo scilicet, ne, si decenda de Magis atque Herode, deque Baptistino in Jordanem, vellem [sic] facile possem [sic] etiam Henrichianam sententia apare; rem lacrem minus versatis incommodam, & non necessariam iis qui pag. 8. Apparatus vidissent Christi unum versum ætem per annos chronologicæ ab Henrichio explicatam. Eodem enim recidit omnia, quod prædictos articulos, si uno five quinq, integris annis communem ætatem præcessit Nativitas Salvatoris; quia semper, plusquam integro anno secuta eam fuerit mors Herodis, anno scilicet vel quæ vulgati ætæ prævio, vel primo ejusdem: quorum ultimum qui Christi primum fuisse asserunt, & extremum simul Herodis, nimirum quantum ardeant tempore; dum constant Servatorem adhuc initio Februarii fuisse Hierosolymis præsentem in templo; & Regem opinantur mense Mario, duabus ut minimam ante Pascha hebdomadis, exipisse.

4. Hæc angustia vehementer laxata Volamen jejuniorum Judæicorum; si verum sit, quod ibi dixit aliquis legi ad vii. diem *mausis Castis* [qui nostro cœntia xiv. Novembri respondet] quasi dies in ideo Judæis festus sit, quia in eo Herodes, *Sapientium persequatur, mortem obit*. Neque solis communis ætæ contra Henrichianum Teque ipsum Patronis, commodas dilatio esset; ex hoc capite non amplius cogendis, quidquam præponere vulgati Epochæ: sed etiam mihi Tibique. Mihi autem speculatur, qui sic possit innotum apparentis Stelle, quod Annuntiationis Prodromi addipit, ad sex menses differre, usque in ipsum Verbi incarnati momentum; Magique ad Christum, menses xiv. m. m. adducere; xxi. de ejus conceptione mense Mario, eodemque mense octavo Infantes dicere, a *Davidis & infra*, secundum tempus quod exquiratur a Magis crudelis Rex, pota ante xxi. Martii, quam prægressa eclipsus Lunæ a Keplero descripta, indicium fuisset malorum, tyranno divinius imminuentium; ita ut ipsa die illa cœntia egrotare, & usque in Novembrem præcæntia penat, in suum caput cœntia.

E 3

4 Sed

*Paulus
in Epistola
ad Romanos
cap. 12.*

*De moribus
Judeorum.*

*Quam in
Patriam
Judeorum
14. 15.*

*De his
rebus,
quod
scribitur
in
Matth.*

*Incipit
de Carle
narratio
de Herodi
quod scribitur
in Matth.*

*De tali
du
pauca
scribitur
in Matth.*

4 Sed quantumcumque mihi blandatur congruentia illa, veritas tamen Josephus si applicare animam. Hic cum lib. 17. Antig. Judae. cap. 8. narrasset quomodo Rex, post multas Romam contra Antipatrum filium legatos, morbo correptus testamentum condidit; scribit, quod desperata deinde salute, magis fuerit effratus; in quo Judas & Marias, Judaeorum doctissimi, cognito ipsius incurabili morbo, juvenem ab eum pendente induxerant, auream Aquilam ex testa templi detraxere; cuius scintilla Aureos Sociosque vivos ille exussit, *qua nolle etiam sua defilem posse est.* Exinde refert, aggravato morbo providisse Regem, ne illamentatus moreretur; jubens, mox ut exspirasset, Nobilium Judaeorum multitudinem Circo clausam occidi. Literis tamen Romae illis, quibus ei permittitur de Antipatro statuere ut vellet, recreatur aliquantisper deinde Caput 9. & Caput 10. complacitur mutatum continuo testamentum, casum Antipatrum, ac quinto post die mortuum Herodem: cuius lunus Archelaus filius, Rex ex paterno testamento auctoritate, superflua pompa exultat, atque continuos septem dies defunctum luxit, deinde conciliandis sibi per beneficia amicos intendere coepit.

5. Et haec omnia acta esse ante Pascha ipsius illius anni quod ubi Herodes, censuratum sit ex Cap. 11, si quid unquam ex illo Josephi loco haberi certum potest. Dixit enim quod INTEREA dum supra notata agebantur, conturbatus Archelaus fuerit, importunitate eorum, qui instant Paschate per ipsos Asymorum dies conglobati, ad mortem postulabant Herodis amicos; in ultionem Doctorem suorum Judae & Marias; in quos cum tantum exercitum idem Archelaus immisisset, ac celsis eorum tribus millibus dissipatis turbam, ad mare descendit una cum amicis, Romamque navigavit, quo patrum regnum sibi confirmari impetraret. Hae autem navigatio, sicut immediate secuta est Pascha, de seipsum immediate praecessit seditione iudeorum, & ante illam plus quam duodecim vel octodecim diebus non potest obfuisse Herodes. Nec est quod aliquis suspicetur Archelaum, Herode sub fine Novembris mortuo, iter iam sibi necessarium propter instantem hiemem to anni tempestatem commodiorum distulisse, usque ad Pascha vel anni tertii ante Aerae vulgarem, vel eisdemmet Aerae secundae. Nulla moris dilamina formidat cupido regnandi; maxime si periculum in mora sit, ut revera erat. Nam fratres Archelai, Herodes Antipas atque Philippus, non erant amici & patroni Romae, per quos paterni regni partem poscerent; quam & obtinuerant, dimissa solum parte Archelai relicta: qui nec hanc quidem multum amittit, sed paucos post annos, accusantibus iisdem fratribus, eadem privatus, relegatusque in Galliam est; & Judae in provinciam redacta, cessavit penitus regnum Judeae.

6 Verum quid fiet Volumine jejunium? Cura, obsecro, examinetur, satisne aut verus liber sit sit, aut suaverit Latine reddita verba, quibus Herodis mors dicitur in eo consignari. Jam enim ex ipsius libri Titulo suspicari incipio, diem vii. Carle ibidem nati, non ut festivo agendum gaudio, sed ut iusto ieiunio recolendum; utque non causa Herodia, qui Sapientem occidit; sed ipsorummet Sapientum, qui ad Herodem inirentes fuerant. Et sicut levi punctum notatione invenitur factum, ut interpreti activum pro passivo obrepserit, & sic contrarius factus sit sensus. Vide etiam ut accuratum aliquem & pmeridum Judaicorum calculatorem simul & Astrologum ex illa gente invenias; qui definit, in quem Romanum diem *septimus mensis Carle incidit*, duobus illis annis, quorum uter Herodi penultimus fuisse controversi potest. Nam & si alterum invenitur luna tibi die

passa eclipsim, pra indubitate habebimus, Sapientem, quorum illic eadem commemoratur, igni traditos tali anno fuisse; atque exinde ordiemur tempus quo agnovit Herodes, idque decimus quadrimester; ceteras autem eclipses omnes assignabimus recipimus, veluti ad historiam Herodis nil pertinentem, auctoritate praedicti Voluminis confirmata, ex tam felici & haec nemo cogitavit consensu; simul etiam habebimus definitum annum, post quem ante sequentis anni Pascha mortuus Herodes credi possit, adeoque & annum quati ante menses eiecit quidem Christi. Quod si nec illis nec aliis vicinis annis reperimus eclipsim aliquam, *die vii. mensis Carle* vocatam: potius quem tali die credere ad Herodem morbo correptum, aut Sapientem occisum, totum illud Judaeorum Volumen abijicere et manibus, & ad ceteras Judaicae gentis quinquas ablegabo. Tum vero quid supererit, nisi ut alterutro controversiorum annorum aliam quam eclipsim, quae interit Sapientum secuta, Herodis morbum praegressa sit? In ea quam propugnandum suscepit sententia, offeritur eclipsis accurate supputata a Keplero: sed, nisi aliquam priorem invenias, non poterimus cum Josepho finem vivere Herodi facere duabus aut tribus ante Pascha hebdomadis, nisi saneamus, brevissimum fuisse morbum illum, sub quo tam multa acta idem Josephus scribit. Econtrario, qui primo anno vulgari Aera mortuum Herodem dicunt, nullis hae laboribus angustis: duas enim ex Grandaeo nostro eclipsi dabunt eam mortem praegressam, usum 19. Decembris, qua de Iulianum eorum Orientales culant, alteram die 8. vel 10. Jan. (Sethus Calvius scribit) 10. Januarii, qua de postemque ceteros Infantes suspicari, 6. Januarii Christum adoraverunt Magi, sed jam anniculum.

7. Huius postea, ut alterutra sententia Christi natus sit mente xv. ante obitum Herodis; primo mihi facile assensum te credo, omnia quae de Magis, de fuga, de Infantibus cap. x. Matthaei narrat, facta esse ante ultimum morbum Regis, & quae eundem praecessit eclipsim. Nunc quoque, num quid difficultatis reperias in eo, de quo postea institueram consultare cum Possino; quod scilicet tria illae aliquantia post Christi nativitatem mensibus, idque intra paucos dies continuos, acta sint; sicut continuo uno tempore ab Evangelista narratur, dum exposito Magorum recessu, *Ecce, inquit, Angelus Domini apparuit in somnis Joseph, & eoque & puero ac matre subductis in Aegyptum, Herodes, videns quoniam circumfessis, ratus est valde, & multum occidit omnes pueros.* De fuga, quod differri possit, facile concedit, scio; quando nec vehementer reformidare te indicat, ab ea differenda usque ad xxviii. vel xxix. Decembris. De Magis fortasse dubitabis, obstante, quam Baronius praetendere videtur, *receptum Ecclesiae consuetudinem*, quod natus xiv. Decembris mundi Salvator, decimo tertio post die laboratus in Bethlehemica spelunca, & quadragesimo praesentatus in templo; indeque a parentibus adductus in Nazareth, ibi manserit, quousque apparet Josepho Angelus fugam praescriptum in Aegyptum. Nam qui hoc tenent (sui tenent interpretum recentiorum plerique) etiam ex Nazareth fugam inquam dicunt; eoque te cogi putat ab Evangelista Luca, dicente, quod Joseph & Maria, ut perfectiores omnia, Hierosolymis in templo, secundum legem Domini, reversi sunt in Galilaeam, in civitate sua. Nazareth. *Puer autem creverat &c.*

8 Verum, quod ad Ecclesiae consuetudinem attinet; Orientalis quidem Ecclesiae ea antiquitas fuit, quam Armeni & Aegyptii ultra sex secula tenuerunt; ut, uno die vi. Januarii, simul recoleret Christi conceptus, natus, adoratus, baptizatus; ac in Cens manifestati mysteria: Occidentales, licet primis duobus

*De mensis
Josephi illi
die, creditur
non ante
Christum
passum.*

*De moribus
Judeorum.
cap. 12.*

*Tam vero
quid obstat,
ut mensis
Magi, per
Josephum
scribitur
ante ultimum
morbum
Regis.*

*De
fuga.*

*De tali
du
pauca
scribitur
in Matth.*

Abus mysticis proprium diem habuerit a principio assignatum, alia ramen scilicet conjunctim recoledda insiluit, ut quidem tunc contingerit, ignorare se proficere, nec in eis videtur adoratio aliter priorem tenere locum, quam quia prior tempore fuit. Testis nobis S. Augustinus, Serm. 1. in Epiphania sub initium, dum inquit, *Hodie illud celum Sacramentum, quo se in bonum Deus virtutibus declaravit, pro eo quod hoc die fuit in caelo Stellam, ortus fuit nuntius, praeibit i fove in Cana Galilaeae in convito nuptiali aquam in vinum convertit; fuit quod in Jordani undas aquas ad repationem humani generis fuit baptismo consecravit.* Et Sermo 2. in Sequ. Dominicam, vel ipse, vel potius S. Maximus, *Licet de solennitate divi hujus videretur fuisse diversa traditio, una tamen sancta devotio est fides: Et quoniam nonnulli hodie Dominam Stellam duos venientes ab Oriente Magis aestimant adorant, aliam autem offerunt usque aquas in vinum convertisse, quidem vero illum baptizatum a Joanne confirmant, in omnibus Divi hujus credunt.* Festum porro Iohannicum Occidentalis Ecclesia videtur non aliter affixisse Decembris, quam eadem affixit festum Joannae Evangelistae, licet, secundum vetustiores scriptos, in Juno mortui vel translati; ut scilicet continuatio festorum plurimum Nativitas Domini evaderet solennior: in quo Romanos fuisse imitati Orientales, quando Nativitatem eandem ab Epiphania distinguere dicebant; pro Joanne Evangelista assumentem commemorationem Iosephi, aliud nullum festum proprium apud ipsos habentis.

B 9. Et huc distat de die adventus Magorum; ex usu Ecclesiarum tum indeclinio nullam definitionem accipere idoneo, multo magis necesse est dicere de tempore. Nam quod ceteris habemus antiquiores Scriptores, Eusebium, Epiphanium, Augustinum, si tantum abest ut decimo tertio post Nativitatem die Christum adoratum fuisse dicant; ut, dum eodem quo illa natus est die primum apparuisse Stellam putant, non nisi ferme post expleum abinde biennium adventisse Magos in Bethleem stantur. Hoc quidem teneri vetat Herodes, citius obitus certioris demonstratione probatur. Constat tamen ex hoc ipso errore, quod veteribus insitum sit ex Lucae textu scrupulus motus sit, quo minus Praesentationi in templo ab eo narratur, & Nazarethanae commemorationi non nisi post mortem

C Herodes inchoanda, totum id interjiceretur quod Cap. 2. narrat Matheus. Si vero adventus Hierosolymis in Bethleem relatus est infans, sive ad modicum tempus in Nazareth; oportet tamen ut inde abluat in Aegyptum sit, ubi futurum erat ut quereretur puerum. Herodes ad perendum cum: qualvis autem, non Nazarethano in oppido, procul in Galilaea posito; sed in proximo Hierosolymis Bethleem & finibus ejus: & hic oportet ut fixum parentis Jesu habuerit domicilium, alioqui non diceretur, quod ex Aegypto revertens Ioseph, tamen in Iudaeam ire habitatur. Si enim ibi habitationem ante eam habebat, nec eogere quidem de ea debet.

D 10. De Herode etiam nimis benignus sentire mihi videtur, quilibet sibi potest persuadere, eum, non redeuntibus ad se ex condito Magis, nihil commotum fuisse, donec scilicet intelligeret diu in templo a duobus vestitis, facilius contemnendis, quam tam solenne Magorum indicium. Et hoc ille licet visus sit in comitibus dimissio, ac palam monstrata diligentem metum indicaret, atque jam constitutam civitatem magis conturbaret, non potuit tamen homo suspicacissimus, & amittendi regni metuens, non alijugere illis occultos exploratores: per quos tamen nihil aliud proficere, quam ut illud sit videret a Magis, alia via cum regressis postquam invenerat quod quaerant; quomodo conceptam iram contine-

re diu potuit, tam pronus in sanguinem fundendum, D etiam proximorum? Ergo vel ex illo capite, non potest Matthaei textus interpolari Praesentatione positi in templo; cumque praepositi totus nequeat, debet postpositi totus. Hoc autem dici nequit de sexto Lucae cui aemo dubitat quin saltem interponenda sit fuga & infanticidium. Quid? quod Magos statim a discipulis Magorum dicat, *Eccae Angelus Domini apparuit in somno Ioseph*; nescio autem an in toto Evangelio vel unicus monstrari possit locus, ubi & Ecce non ignificet immediatam consequentiam; nam etiam ubi initio Capitis dicitur *Cum notus esset Jesus... ecce Magi*, & Ecce non simpliciter referri possit ad Nativitatem; sed conjunctim ad verba sequentia in dictis Herodis Regis; quali diceretur, *Paulo prius quam illi finitatur.*

E 11. Quanto autem prius? Hoc pendet ab ultimo Herodis morbo, cum eclipsi capto; qualis sit alia nulla assignabilis sit in Henrichiana sententia, quam quae accidit xii. Martii, non multis ante obitum Regis hebdomadis (liquidem obit, ut demonstratum est, ante Pascha) videtur posse Magorum adventus ultra primum Christi nati annum differri, ut reversa advenit accident die vi. Januarii, eadem quae postea visum est ex aqua factum: si autem potest inveniri eclipsis alia, vel vii. die mensis Caslei, vel alio quoque mense ante expleum annum quinquem, vulgari Aera praevium; quatenus illa fuerit anticipare eadem Sapientum, adeoque et morbum Regis prolixiorum facere; tantum de aetate Christi detrahatur Henricheno oportet, qua adoratus a Magis sit, etque occasione caeli salutes. In communioni vero sententia, si solum anno uno citius natus Christus dicatur (ita ut eum priori aetate concordet, quatenus ipsum tenet explevisse annum xxxix. ac vii. mensem aetate suae cum fuit crucifixus) si aequas eclipsim habere mense Caslei sive Novembris nostro, illa qua oportet die ad salvandam fidem Voluminis Jejunorum, liberum erit eligere unam ex duabus eclipsibus, xxxix. Decembris & vii. aut x. Januarii se offerentibus, inserimque statuere, maline in aetatem conferre adventum Magorum & caetera mox secuta (ut triduellum Infantium eadem viderit Herodes in sua ipsius domo positam praesentissimum duorum filiorum plurimisque familiarum necesse, a se pariter imperata, aliquot mensibus prius quam in eum morbi incurrebant) an vero in hiemem differre scelus, quod immediate morbus exceperit. Posterior conditio id commodi habet, quod diem vi. Januarii adorationis Magorum relinquere poteris: per, tam adducendis Magia, quam abducendo Christo, tempestatem anni offeret commodiorem, ac faciendos itineribus assiduum.

F 12. Tactum erit corandum, ut in ipso delectu ratio aliqua habeatur bimatus, a quo ceperit Stella Magis apparere, quando Herodes occidit Infantes. Diem ergo ortus ejus quaeramus oportet, ex Evangelio vel aliunde notabilem, qui nihil minus ad Chillum pertinet, quam Stella ejus aspectui nuntia, & nati monstratur. Talis autem dies vix potest alius concipi, quam quo vel Verbi divini incarnationis fuit anniversaria Maria, vel Domini venturi praesentatio facta Zacharia, cum ille promittebatur generandus, qui eius adventum praefiguratus erat. Interim stante dubio, inter antiquos ab olim versato, utrum Christum annum xxxix. aetatis suae in sua passione transgressus sit tribus mensibus, aut solum inchoare erit: minor eos, qui unius anni discrimen reperiunt inter calculum Dionysii Exiguus & Venerabilis Bedae (a quo, si verum fieri volumus, non solum ab illo eius hodiebus numerandorum annorum Christi exordium sumptum) minor, inquam, eos rationem discriminis ab hoc

non transgressus annos.

quoniam habet commensuratio eclipsium.

E

de bimatus incarnationis, solum notum.

Disciplinis Evangelio de uno ad commensuratio praesentis.

hoc

A hoc petere, quod prior ab Incarnatione, alius a Nativitate infiniuntur annos numerandos; cum potius dicendum id fuisse factum ideo, quod prior annos xxxiii. plenus, alius inchoatus duxerat putaret Christo convenisse. Nam utrum hominis ab eius conceptu numerare, nulli, quod sciam, nationi haecenus in mentem venit. Cur igitur hoc dicemus in Christo fecisse Dionysium? & non potius ipsum in ea fuisse sententia, qua nobis haecenus verosimilior visa est, de plenis lxxxii. annis l. quorum trigessimum, currentem adhuc, vel solum xlii. diebus capietum, commensens cum anno xxxv. Tiberii Caesaris, necesse habuerit Epocham suam uno anno prius figere, quam fixit Beda: ideo autem visus sit ab annuntiatione Verbi conceptu annum inchoasse, quia intentio ejus erat scribere de circulo Paschali, & docere qua die, unoquoque post Christi in carne adventum anno, celebrandum Pascha deinceps esset. Nam aliqui annus Romanus inchoabatur a Januario; nec nisi post eam in festum Langobardorum in Italia regnum cepti sunt ibidem anni, incertum quando, numerari a Paschate, idque differunt; Pisanis ad novem menses praevenerunt Romanis anni initium, Florentinis ad tres sequentibus, & utrisque ceteris Italicas civitates in suum stylium bifariam distrahentibus.

B Hae sunt, *ILLUSTRISSE DOMINE*, quae Tibi volui consideranda proponere, prius quam Dissertationes Tuas in lucem emittas; non ut ipsas ea illis corrigas, sed ut meo iure utramque partem sententiae fundamentis omnibus distinctius cognitis, occasionem habere certiora docendi, praeveneritque objectiones, quae fortassis contra tuas assertiones formarentur. Sciens autem quod hoc anno MDCLXXV. iiii. impessa jam pridem Consultatoria mea secunda, coeperint inter nos de argumento litterae commutare, quorum ultima datae sunt vi. Martii; non miraberis, multo minus indignaberis, spero, quod Tuos responsos non expectatis Epistolam hanc attulerim huc jamjam finientis Paralipomenis, & in lucem dandis mense Aprilis.

APPARATUS PRÆVII

PARS POSTERIOR AC POTIOR

C Continens antiquiores Pontificum Catalogos, partim antehac impressos cum Aetis Aprilis, partim ex Mss. vel aliunde nunc additos.

PRÆFATIO HENSCHENIANA

De aetate, auctoritate, ac stylo istorum Catalogorum.

Mensis Aprilis
Promissimus Aetis Sanctorum mensis Aprilis tractatum de serie & successione Summorum Pontificum Romanorum, qui primis aliquis seculis Ecclesiae reuerentis, tamque maximo aut vix sanctitate exornatus, haec tamen nos ad illud studium, tum antiqui Catalogi reuerendum, quos hoc datus; tum pontificum dicti saeculi plurimum, in tum mensum cadentes; quorum aetates ac rei gesta non satis liquide definire & illustrari poterant, absque decessorum successorumque aetate notitia, quam cum dictis Catalogis dare intendebamus, ut veritas undequaque stabilita clarior ob oculos proceret. Et huius, quos dixi, ad Aprilium spectantibus, primo Christi saecula floruit S. Cletus, a Principis Apostolorum & primo Pontifice Petro cum SS. Lino & Clemente ordinatus Episcopos, credimusque

post hoc Ecclesiam rexisse: qui a successore suo Anacleto, contra quam sententiam Eusebius & plures alii, esse cum his Catalogis distinguendus; (ego vero ipsos in hoc ita sequor, ut ad eandem sequela obliquos non successores meos, si exploratis audierim iudicium aliter ea de re sentiantur statuerim. Post istos autem vel datus, vel iterum) credimus usque ad tempora S. Evaristi, successisse S. Clementi; sed priusquam, aut Apostolicus Episcopus, id est nulli Cathedrali adscriptus. Saeculo secundo vixerunt, & sem diebus mense ceciderunt, SS. Sixtus I. Anicetus & Soter. Inter memoratum Evaristum & hunc Sixtum, praefuit Ecclesiae S. Alexander: cujus Aetia successore videntur univocum decessorum & successorum Pontificum eborationem posse firmissime stabilire. Eandem corroborant S. Hermas urbis Romanae Praefectus, & Quirinus Tribunus, alique ad x. Aprilis velati, ad eodem Alexandro contrarij & martyris coronati sub Aurdianum Comite; & alius Iudex, Princeps, & Imperator compellunt; & cujus facinora a variis ad Aurdianum Angustum, successore ferius impetrant, fuerunt perperam translata. Successorem SIXTI I. Telephobus & Hyginus; de quibus alium est sententia prima) amant, sed quoniam tunc agi a nobis potuit, qui saecula antiquitatis suorum necdum imbebamus; una veracitatis melius, maxisque sinceritatis ad veri factique discrimen perpendendum, amata illis volumus omnia, & quae indicantur sola verum suo subijciunt.

D Hygino successorem datus S. Anicetum, cui S. Pius subrogatus, suis annis aliquos veros Pontifices, ante per annos circiter septem SS. Hygini & Aniceti Episcopos Vicarios quatuor menses fuerunt Episcopi Vicarii Lini, S. Petri Apostoli; Sixtus, S. Alexander, ceteri inchoati; Stephanus, S. Lucii in exilium alii; & aliorum alii. Imo qui Liberio, sub Constantino Imperatore in exilium alio, praefuit S. Felix II. inter Pontifices Romanos ab Ecclesia numeratus, quamvis non federis post dicti Liberii matrem. Saeculo autem Corbisi septimo, cum S. Martinus Papa esset ad Eusebium Theodori Callispa capiti & in exilium obligatus; mandante Constantino Imperatore, in ejus locum constitutus est S. Eugenius, qui prius fuit S. Martini Vicarius, ac deus verus Pontifex, & scriptis Martyrologie Romanae.

E Pro Pontifici (quem non pauci Anicetum praeposuit, id quod alii potius examinandum relinquit) successit S. Soter: in cujus Aetia, xviii. Aprilis illustrata, deinceps annos cum annis circiter novem praefuit, atque anno Christi clxxx. vixisse sanctum esse. Cardem Baranum, qui aliter de anno decessorum sentit, coactus tempore sedis ad non integros quatuor annos contrahere, ejusque obitum anno clxxx. assignare; Si quis, inquit, certiorum de annis Soteris invenit chronographiam, quae iamten Cletus & numero Romanorum Pontificum non ejiciatur, nec litterarum Marcyrum Lugdunensium incertum testimonium contemnatur, haud inviti assentimur. Haec Baranum: cuius desideria speramus a nobis solum satis solidissima & commodissima methodo, chronographiam istam petende ex ipse S. Soteris Aetia, nec non a successore S. Eleutherio, cujus anno vii. mora est apud Lugdunenses persequere, cum huius Pontificis veritas satis ubique innotuisset. Imo successit Cleti ab Anacleto distincti, contra usque Graecitate undeque per se in his catalogis manu teneri. Postea, in persecutio Diocletiani, post si anni mense Aprilis SS. Capus & Marcellinus Pontifices.

F Eusebius lib. vi. Historia Ecclesiastica cap. 31. asserit, Capum & Marcellinum iuxtae visitasse. Sed, quod vehementer obspiciendum est, ita aberrat, ut videretur aliter voluisse a veritate tam longe recedere. Cui decesser Eusebius sedis annis octo, cuius decem

A *maius concordia Eusebii: dein intermissa sequitur, SS. Marcellinum & Marcellum ejus Successorem, in unum omniumque hominum consensu, qui ceteri, ob nimiam similitudinem, Marcellio confusi, successores S. Marcellini statim in Chronico SS. Eusebii, Melchisedem & Silvestrum, sub quo fuit Chronicon suum. Quare Eusebius cum suis signaculis amandato, in his quo sunt Romana Ecclesie, majorem esse adhibendam fidem ejus alumnis, quam ceteris, consensum cum Baronio, in Notis suis ad xxvi. Aprilis, quo celebratur SS. Cletus & Marcellinus, quos Eusebius a Successoribus Anastasio & Marcello non distinguit.*

B *Latina igitur potius quam Græcis cetera Romanos Pontifices habere cum habere consuetum, duntaxat ac magna solitudine indagavimus quosdamque de summis Pontificibus tractatos, ob ejusdem Ecclesie alumnus antiquioribus conscriptos; Et anno MDCLII. Romanis appulsi, hæc de re cum viris magis eruditis agimus. Commendabant aliqui Librum Pontificalem, ex quo Vita Pontificum edita sunt ab Alexio Lepomano totius totius Pontificum Prætorum Patrum, usque ad S. Felicem vi. Et tempora Constantis Imperatoris, quo Et in totis Conciliis, saltem usque ad tempora S. Gregorii Magni, allegantur, & postmodum v. Anastasio Bibliothecario aliique auctoribus continuantur, ex postum in Annalibus Ecclesiasticis laus doctorum, Lucas Hollenias, Bibliotheca Vaticana tunc Cusis (quem nobis Alexander VII. Pontifex Maximus, ut virum eruditum & hominem pium, commendabat) obtulit Catalogum Summorum Pontificum, ex antiquissimis membranarum Palatinis Vaticane bibliothecæ descriptum. Hunc Catalogum ipsi transscriptum dedimus usque ad Stephanum III. Papam, sive ad tempora Pipini & Caroli Magni Regum Francorum; namque constitueramus aliquando ipsi Catalogi minime obesse ceteris, subjungere. Verum quia ibi non indicatur Consulatus Romanus, non videbatur ita tunc illum usum habere posse, nisi ut ex ceteris terribilibus discessimus, quo parum fidendum sit computi annorum, cui Consulatus aut Imperatorum desunt. (Quia tamen illiusfide, D. Emmanuel a Schelstam eundem olim a nobis voluit, deprehendit Anastasium Bibliothecarium, ex primo, quem max laudamus, Catalogo ita sumptis nomina Consulatum. Et ex secundo Alia Pontificum, ut existit, quem dixi, Palatino sive acceptis numeris enumerum, mensum, dierum, atque ordinationum; opera præsum omnino videtur, ipsum post alios duntaxat sequenter dare, in superque nonnulla ejusdem generis monumenta, quorum in vestris Conatus aliquis usus erit.) Alium Catalogum reperimus in illustri Bibliotheca Regina Suecia, contentum in codice membrance valde magno sub numero 58. quem, usque ad Felicem IV. Et tempora Justiniani Imperatoris dedimus, descripsimus, & hic damus; sed loco duntaxat secundo, quia post studiosam longamque meditationem judicavimus, primum locum & majorem characteris prærogativam deferendum alteri, non longe a prima Catalogo, qui penes nos pridem fuit, deductus usque ad initium Libris Pontifici & tempora Constantis Imperatoris, sive annorum ccc. lvi. ut in adjuncto ibidem Catalogo Consulatum (qui in Constantio Augusto VII. Et Constantio Cæsare desunt) manifestum reddatur.*

C *Perpetuum autem, tum ob summam antiquitatem, tum ob methodum scribendi, quo tempora singulorum Pontificum per Consulatus, qui tum Republicæ Romanæ præfuerunt, accurate designantur: quam Regiam vim esse docet Patribus Baronius, in Præfatione ad Annales suis Ecclesiasticis; Et ad annum LXX. ann. XXXVI. ita concludit: Tempora numerata per Consules libenteribus sunt accipiendo auctoribus, cum*

ceteris illa frequentior, liberalior, & verior notatur esse chronographia, atque in usum frequentiorum accepta, quæ a Fastis deducta est Consulibus. Certe quidem cum vetera monumenta in antiquis scriptoribus interdum invenimus esse Consulibus confusa, magno efficitur gaudio, perinde ac si in tenebris obstrati sit aliqua exoptata præfulgens. Hæc Baronius: qui tamen faciem illam pro primis Pontificibus sibi non curavit accendere: quod nec in Vita S. Soteris aliusque Sanctorum Pontificum Alis mense Aprilis, ne supra indicatum est, coluit, secere conati; ad eandem faciem alios quoque contraversis dirimimus, quem admodum Baronius seculo tertio Et sequentibus facit sapienter: cuius res exemplum nostrum adduxisse satis est.

7 *Sub Julio I. Pontifex, cuius Vitam elucidavimus xlii. Aprilis, fuit Synodus centum & singula Episcoporum Romæ collecta, imperatoribus (ut Alia Synodus sub initium habens) Constantio & Constante anno quarto, sub die xli. Kalendas Octobris, Iodotio sexto, & sub firmo additur, Data Kalendis Novembris, Feliciano & Maximiano viris clarissimis Consulibus. Baronius anno ccc. lxxviii. num. LXVII. primo in locum Maximiani substituit Titium, quo ipso anno collega Feliciani fuit: ac datus sic loquitur. Quod autem ipse ad Synodum dictis Consulibus annotatam, cum triplici & inter se diversæ chronographia signetur, mendam in notis numeris irreparabilem esse intelligere. Primum enim anno quarto ditionum Augustorum, rusum Iodotio sexto, atque demum nominatis Consulibus ponitur eadem Synodus celebrata. Si igitur moveatur controversia, quam harum trium chronographia fideliter habebat, nec quidem senectutis notatis Consulibus potius iharcodotio existimaverim, illa postulum inter alias ratione persuasus, quod facilius sit io notis omnes eretice illabi, quam in ipsa nomine, quod omnes puto iustissime concessimus. Hoc enim est quod nos inolevit, ut cum vel anni Imperatoris vel Indictionis, in legibus ab Imperatoribus latas, memor haberetur, Consulatum quoque nomine adderetur: eam nimirum ob causam, ut Fallorum soliditate, annorum Imperatorum numerus vel Indictionis semper interget faretur; vel si librorum vitia corrumpere, ex notatis Consulibus restitui per facile posset. Hæc Baronius, quo in dictis Romanorum Pontificum Catalogis necesse fuit observando: quod subinde ipsa Imperatorum nomina cum librorum aut scilicet, qui perversum habebant chronologum, sint immutata, Et restituendo ex Fastis Consulatum ibi restitutum, quo usque imperator illorum invenire.*

8 *His postis progressibus, ad Audientiam illi jam primarii Catalogi perquirendam, pro numero partium illius diversarum, ipsos quoque cæsemus distinguendos. Primo complectitur cum S. Urbano Pontifice, anno ccc. lxxviii. mortuum fuisse. In hac priore parte nulli Consules hic repetuntur, quoniam sub ipse, sub quibus sedere incepimus quidem, fuerit vera sancti quo martyris carnis carum decessit: (sed cum Pontificatus, qui potuerunt ante partem vel incipere vel finire tenent, relinquuntur. Exempli causa: S. Alexander dicitur fuisse temporibus Trajani, a Consulatu Palma & Tullii utique Eliano & Verere. Ceterum est Et ordinatus anno ccc. vii. cum Coll. Gallo & Brodus: sed quia hoc annum decessit Cæsaribus tenent usque ad xxvi. Octobris, huc ita relinquuntur. Et in designando initio Alexandri primi nominantur Palma & Tullius]. Deinde Romanus & Vetus fuerunt Consules anno ccc. lxx. quo ultimus tunc anno habuit Alexander, & superius usque ad diem III. Maji anni ccc. quo Consules erant Niger & Aprobianus: qui tamen non attribuantur S.*

*Et per hoc
chronographia
diti
manet.*

E

F

*Primo per
priori dicitur
fuisse, ad
S. Pontificem
mortui.*

*prætor
alios M.
Regio*

*In hoc
Catalogo
descriptus*

A *Alexandra*, sed *Soli S. Sista* ajus fuerit: interim *Alex* assignat *S. Alexandri* debent, post hujus mortem, nota Dei, eodem anno, defunctum esse Trajanum, quod certum est contigisse in *Cilicia x. die Augusti*, Nigro & Aproniano Consulibus. Hujus pariter (si non scripserit, scribenda certe auctor) videtur posse fuisse *S. Anterus* Papa, qui gesta Martyrum diligenter a Notariis exquisivit, & in ecclesia recitavit. Sed in *salutem non vixit in fine Pontificatus*, videaturque gesta (& quidam possunt summorum Pontificum) exquirisse necesse Pontificem, sub *S. Pontiano* successore *S. Urbani*. Imo *Alex SS. Urbani & Callisti* hujus decessisse videtur a *S. Antero* scripta, dicuntur *xv. Martii*, quo cecidit *S. Urbanus*; & *x. Martii*, quo cecidit *SS. Callistus* Presbyter, *Palmarum* Consul, *Simplicius* Senator, aliquae Martyres, quarum res gesta in *Alex SS. Callisti* notantur.

B *Secunda* ergo *Pari* incipit in *dictis* Pontiano, & in hac passim majores Pontificum eligi referuntur, idem Consul repetantur, duas ordinationes & mortis Pontificum assignantur. Et hac *Pari* (quoniam successisse auctoribus videtur habuisse, nonnulla style diversitate dignoscitur; quorum primi cum *S. Felice* fuerit, secundus tres hujus successores adiecit. *Eutychianum*, *Cajum*, & *Marcellinum*; tertius *invenitur* apud *Liberii* initia scripturam continuaverit, *floruit* autem sub hujus decessore *Julio*: in ejus *Eligio*, praeferat mem in prioribus *Eligio* servatum, habetur accurate hujusmodi ab re curricularum notatum: ad qua *xii. Aprilis* ad hujus *S. Julii* Patem confirmatum hujus Catalogi emanantem soliditatem. *Liberii* vero tempore hanc veterem Indiculum Romanorum Pontificum contextum fuisse, etiam afferit *Dionysius Petrus* lib. 5. *Rationariis* tempore *ca. p. 5.* qui *ca. in penes* se habuit. Post obitum *Liberii* constituit esse Pontificem *Romanus S. Damianus*, qui rogatus a *S. Hieronymo*, Gesta Pontificum, quae potius reperire in suis *Sedis Rudin*, ad eum direxit, (si qua fides epistolis, quae sub auctoribus nominis praefata habentur in *novissimis* MSS. Catalogi Pontificatibus: de quibus, licet ad multae posteritatis tempora continuaverit, ac verba intelligentes perlegit, quaei certum saltem auctoritatem habentur *Damianum*, servatum in *Damiani* liber de *Romanis* Pontificibus passim allegatis a scriptoribus superioris aetatis, et quibus *Pidamensis* *Luceas*, usque *Damianum*, inquit, *Chronica* summo Pontificum vigorem recipiant *Damalo* scribente. *Frequens* communis litterarum & liberorum inter hunc & *Hieronymum* scribitur non amone incedit videtur, hunc ipsam antiquiorem Catalogum primum ab *Hieronymo*, etque a *Damalo* missum fuisse: sed quae ad hoc prodandum profuerunt *Epistola*, decessit *style* tam *brutis* & *tervatis*, ut jam pridem vix aliqui erant, & nuper *Clementinus* *Schellström*, in primo sua illustranda *Antiquitatis* comento ita vixque confertur, auctoribus tam auctoribus quales ambo ipsi sancti fuerunt, non convenire, & ipsi etiam quid in *Damalo* *Hieronymus* requiruisse supponitur argumentum minui quadrare. Nos vero ante hujus necessitatis Catalogi exemplaribus epistolas reperimus, sed ante posteriorem Catalogum, qui usque ad *Felicem IV.* pergit, & non una *lucis* deprehenditur interpolatus. Nullam etiam eorum rationem habendam patet *Martius* *Milescus* *Saragorici* *J. C. Romanus*, *Vitam* & *opera* *S. Damiani* *Papae* a *collella* *Edmundo* *1631* licet pra oculis habet *proferre* quibusdam, quibus *Damianus* ab *Hieronymo* prius *Platonium* *Gracia* fidei reddendum, & hic eadem quod prius a *mitti*. Illustratur *sancti* in *nostro* *Aprilis*, unde eas jam multum expungit.

10 *Redeant* praeterea antiquiorem Catalogum, atque inde quod tam habuit *Joannes* *Cyprianus* *vix*

eruditus, & inserit *Commentarii* *sua* *Aurelii* *Cassiodori* *Consulas* incipit a *Consulatu* duorum *Geminorum*, in quo, imperante *Tiberio* *Casare*, passus est *Dominus* *nostris* *Jesus* *Christus* (quem locum in *Disquisitione* *nostro* ad *idem* *Progam* *lata* *explicamus*) & hinc cum *Pontificatu* *S. Julii* *Pontificis*, *si* *supra* *inducimus*. Eadem habuit in antiquis *memorant* *Nicolaus* *Fabritius*, *Peterson* *Dominus* & *Senator* *Agostinus*, uti testatur *Antonius* *Capitulus* *de* *Cena* & *Agostinus* *Christi* *cap. 5.* *Quoniam* *Petrus* *in* *Commentariis* *in* *librum* *secundum* *Peetrum*, incipit citari *Damianum* *in* *Vitu* *Pontificum* a *Consulatu* *Saturnini* & *Scipionis*, quando *S. Linus* *creatus* *est* *Episcopus* & *Petrus* *S. Petri*, & *prosequitur* usque ad *finem* *dicti* *libri* & *Pontificatum* *S. Julii* *sive* *finem* *praefati* *Catalogi*. Verum quia immixtus *Consul*, quorum in *altis* *Catalogis*, *libro* *Pontificali* & *apud* *Alexandrum* *nulla* *hic* *mentio*, opinamur illos aut in *Catalogo* *praefati*, quem habuerit, excipere esse, aut in *Cyprianus* *desumptis*. *Apographum* *nostro* *communicavit* *alio* *Joannes* *Bollandus* *nostris* *Regio* *Bacherre*, qui illud edidit in *Commentariis* *sua* *Caesarem* *Postolam* *Pollari*: sed et non parum fulgorem ipsi addidit, dum *Catalogum* *istum* (quem *consularem* & *variis* *inductus*) non *falsis* *assumit*: dicit tamen, reliquorum *Catalogorum* *suorum* *videtur*, & *posse* *studeat* *disfructus* *aliorum* *deparari*, atque ad *rigendum* *veteris* *historiae* *fidelitatem* *adhiberi*: quod nos hoc tractatu conamur *praefare*, & *judicio* *eruditum* *hominum* *subicere*, ut quod *strenuissimum* *assumatur*, *selegetur*.

11 *Alter* *Catalogus*, quem *in* *dictis*, in *Pr. Cadico* *Regina* *acceptum* *secundum* *lucis* *damianus*, in *priore* *Consulatu* *habet* *desumptis*, sed *subinde* *non* *fuit* *causae*: in hoc tamen est *utilis*, quod aliquot *locis* *lausan* *primit* *Catalogi* *praefare* *et* *se* *suppletur*. *At* *hic* *in* *in* *qua* *in* *imperialibus* *S. Damiani* *ad* *Felicem* *IV.* & *tempore* *Justiniani* *Imperatoris* *transierunt*, non *habet* *Consules*, praeterquam in *Joanne I. &* *dictis* *Felice IV.* quando *vixit* *auctor* & *valuit* *imitari* *antiquum* *primit* *Catalogi*. *Pestis* *apud* *Alexandriam* *vixit* *Consulibus* *nulla* *habuit* *idea* *in* *religius* *divergens* *fuit* *tempore* *per* *epistolas* *Pontificum* & *Consulis* *sub* *hi* *habuit*, in quibus *Consules* *inducuntur*; item *per* *Consules* *apud* *Presbyterum*, *Marcellinum* *Comitem*, *Vilbertum* *Transmontanum* *attribuitur* *initio* *Pontificatus* *variorum* *Pontificum*: in quibus *tamen* *auctoribus* *major* *diligentia* *requiritur* (quippe qui *inter* *se* *non* *amoverunt* & *subintravit* *aliquanda* *concordiam*).

12 *Porro* *historia*, in *dictis* *Catalogis* *vaucata*, *lucis* *explicatur* *non* *solum* *in* *Libro* *Pontificali*, qui *in* *ante* *inducimus*, sed *etiam* *in* *alio* *inductus* *Bis*. *de* *Vitis* *Pontificum* *ad* *Stephanum* *III.* & *Pipinum* *in* *Carolum* *Magnum* *Regis* *Francorum* *deductis*: neque *ille* *in* *altis* *codices* *Marquardi* *Frederi*, & *alia* *pervoluta* *Beroliniani* *monasterii*, ac *verito* *Parsivisi* & *Philippi* *Labbe* *inducta* *alterius* *deducta* *habentur*. *Comitatus* *vixit* *et* *Alexandri* *Bibliothecarius* *usque* *ad* *Nicolum* *Papam* *sive* *anno* *DOCCCLXVII.* & *Guilielmus* *Bibliothecarius* *aliquae*, usque *ad* *obitum* *Idrisii* *V. sive* *anno* *MCCCLXXXI.* & *secundum* *notandum* *habemus* *in* *illis* *codices* *nostre*. *Hic*, *prout* *intercepta* *sunt*, *citamus* *MSS.* *Gesta* *Pontificum*. *Hic* *Gesta* *supra* *inducta* *epistola* *SS. Hieronymus* & *Damianus* *praeposuerunt*, eodem *moda* *quae* *ante* *secundum* *Catalogum*. *Post* *dictas* *epistolas* *hic* *referuntur* *etiam*. In nomine *Domini* *incipit* *series* *Pontificum* *Romanorum*, qui in *Sede* *B. Petri* *Apostoli* *ab* *ipso* *usque* *ad* *hoc* *tempus* *sedebunt*. *Finis* *autem* *cum* *obitu* & *sepultura* *Martini* *V. edita* *hic* *clausula*; *Celsavivus* *Episcopus* *patris* *diebus* *x.* *[Antea* *tamen* *in* *Gregorio* *XII.* *agens* *de* *Gabriele* *Condemnatio* *addit*, qui *postea* *Eugenius* *Papa* *modernus* *dictus* *est*, neque *post* *mortem* *Martini*: *qui* *etiam* *in*

A Innocentius VII. memini Nicolai V. post Eugenium ordinari; idque obsequia obsequii diversitate, ut sub Eugenio scriptis primus liber, sub Nicolao reperiendi videntur, prout nos cum habemus.]

Interpolatus ab eo sunt Jac. Zeno scriptis sub Paulo.

13. Fuit eo tempore Jacobus Zeno, Patricius Venetus, vir in rebus agendis clarissimus, & in omni scripturarum humanarum quam divinarum discretissimus & doctus, qui his temporibus, ad agendum ingenium, de Vitis omnium Pontificum Romanorum librum elegantissimo sermone conscripsit. Ita Jacobus Philippus Bergomensis lib. 15. Supplementi Chronicon Britiae anno MCCCXXXV. excusit. Est dictus Zeno creatus Episcopus Ballonensis & Feltrensis in Provincia Marchis Trevisina XXV. Aprilis anni MCCCXLVII. & postea Episcopus Patavinus anni MCDLX. renuntiavit. Obiit autem, eodem anno MCDLX. anno a Natali Christi MCDLXVI. id est anni novem antequam in lucem prodiret Supplementum Bergomense, quod passim circa Vita Pontificum a Jacobo Zeno scriptis sequuntur Tribus, Episcopatibus (asserens optima hinc expoliata) Gelsus, Passerinus, Vossius & plures alii. [Huius ergo opus esse M. nostrum diu fecimus suspicari, falsitatem etiam asserimus. Sed conjectura primam dissolvit nos docuit praeterea Martinus Mollatus Saragoritanus, S. Damiani elegimus ex Zeno transscriptum exhibens, aliquantulum quam nos habuimus contrahit: deinde eodem prout notavimus, dicti geminam Zeno quae antea in Bibliotheca Vaticana; & compositum quidem esse sub Paulo I. adque post annum MCDLXIV. qui est creatus est, sed non productum ultra Clementem P. anno MCCCXCV. vix sentiam.]

14. Holstenius Henricheniana Praefatio, ut est a me interpolata; cui eximium addidimus, quod translatum ad primam Apparatus huius portum Exercitationibus Henrichenianis de me, duci antiquiores Catalogos dare consilium & consequenter praefatum, absque commentationibus illis, quibus eorum contentus ante Aetia Aprilis, intersinguntur: quippe quae, post prolixum nostrum circa idem argumentum laborem, tunc potius essent quam adjuvamentum. In ipsi autem Catalogi recensendis, vellem numerus Annorum, Mensium, acque Dierum, quibus fecerant singuli, nec non Episcoporum, Presbyterorum, etque Diaconorum, ab unguemque ordinatum, Latine numeralibus litteris, quibus arithmetice scripti sunt, reddi: falsa primi colatione cum ipsi M. si id fieri poterat possit. Nam quod est a longum extendere Henrichenianis, minus mihi placeat: extendi autem eae, quia volebat uti Typographicis bodieris usque numeris, quos in priorem locum substituerant nostri Romani Ammannes, tanquam commodiores sibi, in quo quis spondeat nihil peccatum ab eis fuisse? Nunc vero accipio Praemium Catalogi primi, pro quo Secundus habet duas Epistolas, SS. Hieronymus Damasque supplicat.

P R O O E M I U M
P R I O R I S C A T A L O G I
De anno & die Crucifixionis.
I mperante Tiberio Caesare, passus est Dominus noster Jesus Christus, duobus Geminis Consulibus, VIII. Kalendas Aprilis, & post Ascensum ejus Beatissimus Petrus Episcopatum

assumpsit: ex quo tempore per successionem depositum, quis Episcopus, & quot annis praefuit, vel quo imperante.

I. CATALOGI PARS I.

Eique respondens pars Catalogi secundi, ulque ad S. Pontianum.

PETRUS annis XV. mense I. diebus IX. Fuit temporibus Tiberii Caesaris, & Caii, & Tiberii Claudii, & Neronis, a Consulatu Vinicij & Longini, usque Nervae & Vestini. Passus autem cum Paulo die III. Kalendas Julias, Consulibus supradictis, imperante Nerone.

Beatissimus PETRUS, Antiochenus, filius Joannis, provinciae Galatiae, vix Bethsarda, frater Andree, & Princeps Apostolorum. Primum sedit Cathedram Episcopatus in Antiochia annis X. Hic Petrus ingressus in urbem Romanam Nerone Caesare, ibique sedit Cathedram Episcopatus annos XXV. menses II. dies III. Fuit Temporibus Tiberii Caesaris & Caii, & Tiberii Claudii & Neronis. Hic scripsit duas epistolas, quae Canonice nominantur & Evangelium Marti, quia Marcus auditor ejus fuit, & filius ejus de baptismo. Post omnem quatuor Evangeliorum fontem, quae ad interrogationem Petri firmata sunt, dum alius Graece, alius Hebraice, alius Latine confitent. Hic martyrio cum Paulo coronatur. Hic fecit ordinationes tres, Presbyteros decem, Episcopos tres, Diaconos septem, per mensem Decembrem: qui & sepultus est via Aurelia in templo Apollinis, juxta palatium Neronianum in Vaticano, inter Zetarium triumphale, tertio Kalendas Julii.

II. LINUS annis XI. mensibus IV. diebus X. Fuit temporibus Neronis, a Consulatu Saturnini & Scipionis usque Capitone & Rulfo.

Linus natione Italus, regionis Tusciae, patre Eculano, sedit annos XI. menses III. dies XII. Fuit autem temporibus Neronis, a Consulatu Saturnini & Scipionis, usque Capitone & Rulfo Consulibus. Martyrio coronatus. Hic ex precepto B. Petri constituit, ut mulier in ecclesiam velans capite introiret. Qui & sepultus est juxta corpus B. Petri in Vaticano, IX. Kalendas Octobris.

III. CLEMENS annis IX. mensibus XI. diebus XII. Fuit temporibus Galbae & Vespasiani, a Consulatu Trachali & Italici, usque Vespasiano VII. & Tito.

Clemens natione Romanus, de regione Cegio monte, ex patre Faustino, sedit annos IX. menses II. dies X. Fuit temporibus Galbae & Vespasiani, a Consulatu Trachali & Italici, usque Vespasiano VII. & Tito. Hic fecit septem Regionibus dividi Notariis fidelibus Ecclesiae, qui gesta Martyrum solliciti & curiose unusquisque per Regionem suam diligenter perquirerent, & fecit duas Epistolas. Hic fecit Ordinationes III. Presbyteros X. Diaconos XI. Episcopos per diversa loca V. per mensem Decembrem. Obiit Martyr III. Traiani, qui sepultus est in Gratia VI. Kalendas Decembris: (1) & cessavit Episcopatus die XII.

IV. CLETUS annis VI. mensibus II. diebus VII. Fuit temporibus Vespasiani & Titi & initio

Do-

(1) Hanc cessionem ideo charactere distincto appono, quia vehementer dubio, utrum primo Auctori, an potius interpolatori hujus secundi Catalogi (interpolatum enim fieri cogitur) inscribenda sit Inscriptio, an definitio.

A Domitiani, a Consulibus Vespasiano VIII. & Domitiano VI. usque Domitiano IX. & Rufo.

Clerus natione Romanus, de regione Vico Patricii, patre Emiliano, sedit annos XI. mensem I. dies XI. Fuit autem temporibus Vespasiani & Titii Domitiani, a Consulatu Vespasiani VII. & Domitiani VI. usque Domitiano IX. & Rufo Consulibus. Martyrio coronatur. Hic ex precepto B. Petri XXV. Presbyter ordinavit in Urbe Roma mense Decembris, qui etiam sepultus est iuxta corpus B. Petri in Vaticano, VI. Kalendas Majas.

V. ANACLETUS annis XII. mensibus X. diebus III. Fuit temporibus Domitiani, a Consulibus Domitiano X. & Sabino, usque Domitiano XVII. & Clemente.

Anacletus, natione Græcus de Athenis ex patre Aniceto, sedit annos XII. mensem X. dies III. Fuit autem temporibus Domitiani, a Consulatu Domitiano X. & Sabino, usque Domitiano XVII. & Clemente Consulibus. Hic memoriam B. Petri construxit & composuit (dum Presbyter factus fuisset a B. Petro) ubi Episcopi reconsecratur: ubi tandem & ipse sepultus est. Hic fecit Ordinationes I. Presbytero V. Diaconis III. Episcopos per diversa loca VII. & cessavit Episcopatus dies XV.

VI. EVARISTUS annis XIII. mensibus VII. diebus II. Fuit temporibus novissimis Domitiani & Nervæ & Trajani, a Consulatu Valentis & Veri usque Gallo & Bradua.

Evaristus, natione Græcus, Antiochenus, ex patre Juda de civitate Bethleem, sedit annos IX. mensem X. dies II. Fuit autem temporibus Domitiani & Nervæ & Trajani, a Consulatu Valentis & Veteris, usque Gallo & Bradua Consulibus. Hic Titulos in urbe Roma dividit Presbyteris, & septem Diaconos ordinavit, qui custodierunt Episcopum prædicantem propter stylium veritatis: Hic fecit Ordinationes IV. Presbyteros XVII. Diaconos II. Episcopos per diversa loca XV. Qui & sepultus est iuxta corpus B. Petri in Vaticano II. Kalendas Novembrii, & cessavit Episcopatus dies XII.

VII. ALEXANDER annis VIII. mensibus II. die I. Fuit temporibus Trajani, a Consulatu Palmæ & Tulli, usque Eliano & Vetere.

C Alexander, natione Romanus, ex patre Alexandro, de regione Caput-Tauri, sedit annos X. mensem VII. dies II. Fuit autem temporibus Trajani, usque Eliano & Vetere. Hic passionem Domini miscuit in predicatione Sacerdotum. Martyrio coronatur cum eo Eventus Presbyter & Theodulus Diaconus. Hic constituit Aquam sparsionem cum sale benedicti in habitaculis hominum. Hic fecit Ordinationes III. Presbyteros VI. Diaconos II. Episcopos per diversa loca V. per mensem Decembris: qui & sepultus est via Nomentana, ubi decollatus est, ab urbe Roma miliario septimo, V. Nonas Maji, & cessavit Episcopatus dies XXVII.

VIII. SXTUS annis X. mensibus II. diebus XXI. Fuit temporibus Hadriani, a Consulatu Nigri & Aproniani, usque Vero III. & Ambibulo.

Sixtus natione Romanus, ex patre Pastore, de regione Via-lata, sedit annos X. mensem I. diem I. Fuit autem temporibus Adriani, usque Vero & Angulo, martyrio coronatur. Hic constituit XI. ministeria sacra non tangenter, nisi a ministris. Hic constituit ut quicumque Episcopus evocatus fuerit ad Sedem Romanam Apostolicam, rediens ad parochiam suam non fulciperetur, nisi confirmata salutationis plebe ad Sedem Apostolicam. Hic constituit, ut infra actionem Sacerdotis, incipiens populus bymnum de-

cantaret Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth &c. Hic fecit Ordinationes III. Presbyteros XI. Diaconos III. Episcopos per diversa loca IV. qui etiam sepultus est iuxta corpus B. Petri in Vaticano ut Nonas Aprilis, & cessavit Episcopatus menses II.

IX. TELESFORUS annis XI. mensibus III. diebus II. Fuit temporibus Hadriani, a Consulatu Titiani & Gallicani usque Casare & Balbino.

Telesfor, natione Græcus, ex anachoreta, sedit annos XI. mensem VII. dies XXI. Fuit autem temporibus Antonini & Marci. Hic constituit ut septem hebdomadis jejunium celebraretur Pascha: martyrio coronatur. Hic fecit ut Natali Domini nostri Jesu Christi noctu Missæ celebrarentur, & in ingressu sacrificii hymnus diceretur Angelicus, Gloria in excelsis Deo &c. tantum nocte Natali Domini. Hic fecit Ordinationes IV. Presbyteros XII. Diaconos VII. Episcopos per diversa loca XIV. per mensem Decembris: qui etiam sepultus est iuxta corpus B. Petri in Vaticano, IV. Nonas Januarii, & cessavit Episcopatus dies VI.

X. HYGINUS annis XII. mensibus III. diebus VI. Fuit temporibus

Yginus natione Græcus, ex Philosopho de Athenis, sedit annos IV. dies III. menses VI. Fuit autem temporibus Severi & Marci a Consulatu Magni & Cumerio, usque Orsilo & Prisco. Hic Clerum composuit, & constituit Gradus, & fecit Ordinationes III. per mensem Decemb. Presbyteros XV. Diaconos V. Episcopos per diversa loca VI. qui etiam sepultus est iuxta corpus B. Petri in Vaticano, III. Kalend. Januarii, & cessavit Episcopatus dies III.

XI. ANICETUS annis a Consulatu Galliani & Veteris, usque Præfente & Rufino.

Anicetus, natione Syrus, ex Patre Joanne, de vico Amis, sedit annos XII. menses IV. dies III. Fuit autem temporibus Severi & Marci a Consulatu Gallicani & Veteris, usque Præfente & Rufino. Hic constituit, ut Clericus comam non nutret. Hic fecit Ordinationes V. per mensem Decemb. Presbyteros XVII. Diaconos IV. Episcopos per diversa loca VIII. qui etiam sepultus est iuxta corpus B. Petri in Vaticano, XII. Kalend. Maii, & cessavit Episcopatus dies VI.

XII. PIUS annis XV. mensibus IV. diebus XX.

Fuit temporibus Antonini Pii, a Consulatu Clari & Severi usque duobus Augustis. Sub hujus Episcopatu frater ejus Hermes librum scripsit, in quo mandatur contineturque, quod ei præcepit Angelus, cum venit ad eum in habitu Pastoris.

Pius, natione Italus, ex patre Rufino, frater Pastoris, de civitate Aquileja, sedit annos XVII. menses IV. dies III. Fuit autem temporibus Antonini Pii, a Consulatu Clari & Severi, ... Sub hujus Episcopatu frater ipsius Hermes librum scripsit, in quo mandatum continetur, quod præcepit Angelus Domini, eum venit ad eum in habitu Pastoris, & præcepit ei, ut sanctum Pascha die Dominica celebraretur. Hic fecit Ordinationes V. per mensem Decembis, Presbyteros XVII. Diaconos XI. Episcopos per diversa loca XII. qui etiam sepultus est iuxta corpus B. Petri, V. Idus Julii, & cessavit Episcopatus dies XIV.

XIII. SOTER annis IX. mensibus III. diebus II. Fuit temporibus

Soter, natione Romanus, ex patre Concordio, de civitate Fundis, sedit annos IX. menses VI. dies XII. Fuit temporibus Severi, a Consulatu Rustici & Aquilini usque Cathego & Claro. Hic constituit ut nulla Monacha pallam saceram concingeret, nec in-

A censum poneret intra sanctam Ecclesiam. Hic fecit Ordinationes 11. per mensem Decembrem, Presbyteros XVII. Diaconos XVII. Episcopos per diversa loca XI. qui sepultus est juxta corpus B. Petri, x. Kalendas Masi. *Obiit Episcopus dies XI.*

XIV. ELESUTHERIUS *annis*..... Fuit temporibus Antonini Commodi, a Consulatu Veri & Erenniani, usque Paterno & Bradua.

Elesuther, natione Græcus, ex patre Abundantio, de oppido Nicopoli, sedit annos XV. menses XII. dies XI. Fuit temporibus Antonini & Commodi usque Paterno & Bradua. Hic accepit epistolam a Lucio Britannico Rege, ut Christianus efficeretur per ejus mandatum; & hoc obtinuit, ut nullus (cibus) repudiaretur a Christianis, maxime fidelibus, quem Deus creavit, qui tamen rationabilis sit. Hic fecit Ordinationes 11. per mensem Decembri, Presbyteros XI.

B Diaconos VII. Episcopos per diversa loca XV. qui sepultus est juxta corpus B. Petri, VII. Kalendas Junii. *Obiit Episcopus dies XVII.*

XV. VICTOR *annis* IX. mensibus II. diebus X.....

Victor, natione Afer, ex patre Felice, sedit annos X. menses II. dies X. Fuit temporibus (Commodi, Pertinacis, & Severi) Caesaris, a Consulatu Commodi v. & Glabronis, usque Laterano & Rufino. Hic consecravit, ut Pascha die Dominica celebraretur, sicut Pius. Hic fecit sequentes Cleros: martyrio coronatus. Constituit ut necessarii faciente, ubi invocatus fuisset, sive in flumine, sive in mari, sive in fonte aut agno (tantum Christianos confessione declarata credulitate) efficeretur integre Christianus, quicumque hominum ex gentilitio veniens ut baptizaretur, fecit concilium, & interrogatio facta est de Pascha, vel de die prima cum Theophilo Episcopo¹ Alexandrino de luna. Hic fecit Ordinationes 11. Presbyteros IV. Diaconos V. Episcopos per loca XI. qui sepultus est juxta corpus B. Petri, v. Kalend. Augusti. *Obiit Episcopus dies XI.*

XVI. ZEPHYRINUS *annis*..... a Consulatu Saturnini & Galli, usque Prasente & Extriatore.

C Zephyrinus, natione Romanus, ex parte Abundantio, sedit annos XI. menses VI. dies X. Fuit temporibus Severi & Antonini, a Consulatu Saturnini & Galliani usque Prasente & Stricato Consulibus. Hic constituit presentiam omnibus Clericis & laicis fidelibus, sive Clericus, sive Levita, sive Sacerdos ordinaretur. Et fecit constitutum de Ecclesia, ut patenas vitreas ante Sacerdotes in Ecclesia ministri portarent: dum Episcopus Missam celebraret, ante se haberet Sacerdotes omnes adstantes, sic Missa celebrarentur; accipio cum jux Episcopi interesset, ut tantum Clerus sustineret: omnibus presentibus, ex ea consecratione, de manu Episcopi, jam coronam consecratam acciperet Presbyter, tradendam populo. Hic fecit ordinationes IV. per mensem Decembri, Presbyteros XIV. Diaconos VI. Episcopos per loca XI. qui sepultus est in cimiterio suo, juxta comeceterium Calisti, via Appia: *Obiit Episcopus ejus dies V.*

XVII. CALLISTUS, annos V. mensibus II. dies X. Fuit temporibus Maerini & Hellogabali, a Consulatu Antonini & Adventi, usque Antonino III. & Alexandro.

Callistus, natione Romanus, ex patre Domicio, de regione Urbe Ravennatium, sedit annos V. menses I. dies XI. Fuit temporibus Maerini & Hellogabali, a Consulatu Antonini..... & Alexandri. Hic martyrio coronatur. Hic constituit jejunium die Sabbati in anno heri, frumenti, vici & olei, secundum Porphyrium Masi.

phetam, quarti mensis, septimi & decimi. Qui sepultus est in cimiterio Calepodii, via Aurelia, millesimo tercio, pridie Idus Octobris. Hic fecit Ordinationes V. per mensem Decembri. Presbyteros XV. Diaconos IV. Episcopos per loca VII. *Obiit Episcopus dies V.*

XVIII. URBANUS *annis* III. mensibus XI. dies XII. Fuit temporibus Alexandri, a Consulatu Maximi & Aeliani usque Agricola & Clementino.

Urbanus, natione Romanus, ex patre Pontiano, sedit annos VIII. menses X. dies XII. Hic ministeria sacra argentea consecravit, & patenas argenteas viginti quinque; posuitque etiam Clericos. Hic sua traditione multos convertit ad baptismum, etiam Valerianum (sponsam S. Ceciliae: & multi martyrio coronati sunt per ejus doctrinam. Hic fecit Ordinationes V. per mensem Decembri, Presbyteros XVII. Diaconos VI. Episcopos per loca VII. Qui sepultus est in cimiterio Prætextati via Appia, quem sepelivit B. Tiburtius XI. Kalendas Junii, & *Obiit Episcopus dies XXX.*

L CATALOGI PARS II.

De hac divisione egimus in Prologo nostro; & continetur ex stylo ex modo precedendi, apparet, non solum manifeste parvis utriusque diversitas; sed etiam singulorum, in quatuor ipsam dividimus, Sectionum.

SECTIO I.

XIX. PONTIANUS annos V. mensibus II. dies VII. Fuit temporibus Alexandri, a Consulatu Pompejani & Peligniani. Eo tempore Pontianus Episcopus & Hippolytus Presbyter exules sunt deportati in insulam noivam Sardiniam, Severo & Quintiano Consulibus. In eadem insula distinctus est IV. Kalend. Octobris, & loco ejus ordinatus est Anteros XI. Kalend. Decemb. Consulibus supra scriptis.

Pontianus, natione Romanus, ex patre Calpurnio, sedit annos VIII. menses V. dies XI. Martyrio coronatur temporibus Alexandri (sedit) a Consulatu Pompejani & Peligniani. Eodem tempore Pontianus Episcopus & Hippolytus Presbyter exilio sunt deportati ab Alexandro in Sardiniam insulam Bucinan, Severo & Quintiano Consulibus. In eadem insula maceratus, & afflictus subitus, defunctus est III. Kalend. Novemb. Hic fecit Ordinationes XI. Presbyteros V. Diaconos V. Episcopos per loca VI. quem B. Fabianus adduxit navigio, & sepelivit in cimiterio Calisti via Appia, die depositionis ejus IX. Kalend. Decemb.

XX. ANTHEROS mense I. diebus X. Dormit III. Nonas Januarii, Maximino & Africano Consulibus.

Anterius, natione Græcus, ex patre Romulo sedit annos XI. mensem I. dies XII. martyrio coronatur temporibus Maximini & Africano Consulibus. Hic gesta Martyrum diligenter a Noctariis exequiavit, & in ecclesia recondidit, propter quod a Maximo Praefecto Martyr effectus est. Hic ordinavit unum Episcopum: qui sepultus est in cimiterio Calisti via Appia IV. Nonas Januarii, & *Obiit Episcopus dies XI.*

XXI. FABIANUS annos XIV. mensibus XI. dies X. Fuit temporibus Maximini & Gordiani & Philippi, a Consulatu Maximini & Africani, usque

F De-

¹ V. in Catalogo in Praefatione.

A Decio II. & Grato. Passus XII. Kalend. Februarii. Hic regiones divisit Diaconibus, & multas fabricas per cœmeteria fieri iussit. Post passionem ejus Moyses & Maximus Presbyteri & Nicolaitras Diaconus comprehensi sunt, & in carcerem missi. Ep tempore supervenit Novatus ex Africa, & separavit de Ecclesia Novatianum & quosdam Confessores; postquam Moyses in carcere defunctus est: qui fuit ibi menses XI. dies XI.

A. Grato Fabianus, natione Romanus, ex patre Fabio, sedit annos XIV. mensem I. dies XI. martyrio coronatur. Fuit autem temporibus Maximini & Africani usque Decio II. & Quadrato, & passus est XIII. Kalend. Februarii. Hic regiones divisit Diaconibus, & fecit sex Subdiaconos, qui septem Notariis imminerent, ut gesta Martyrum fideliter colligerent. Post passionem ejus Moyses & Maximinus Presbyteri & Nicolaitras Diaconus comprehensi sunt. Eodem tempore Moyses in carcere defunctus est, qui fuit ibi menses XI. & sic multi Christiani fugerunt. Hic fecit Ordinationes vii. per mensem Decemb. Presbyteros XXI. Diaconos VII. Episcopos per loca XIV. qui sepulsi est in cœmeterio Calisti via Appia, XIII. Kalendas Febr. & *Cessavit Episcopatus dies VI.*

XXII. CORNELIUS annos II. menses XII. dies X. a Consulibus Decio II. & Decio usque Gallo & Volusiano. Sub Episcopatu ejus Novatus extra Ecclesiam ordinavit Novatianum in urbe Roma, & Nicolaitras in Africa. Hoc facto, Confessores, qui se separaverunt a Cornelio, cum Maximo Presbytero, qui cum Moysse fuit, ad Ecclesiam sunt reversi. Post hoc Centumcellis expulsi, ibi cum gloria dormitionem accepit.

Cornelius, natione Romanus, sedit annum I. mensem VI. dies II. martyrio coronatur. Hic temporibus suis, rogatus a quadam matrone, corpora Apollolorum Petri & Pauli de Cæcumbia levavit noctu: primum quidem corpus B. Pauli acceptum, B. Luciana posuit in prædio suo via Ostiensi, juxta locum ubi decollatus est. B. Petri Apostoli accepit corpus B. Cornelius Episcopus, & posuit juxta locum ubi crucifixus est, inter corpora Sanctorum, in templo Apollinis, in monte Aventino, in Vaticano Palatio Neronis, III. Kalendas Junii. Post hoc factum fecit Ordinationes I. Presbyteros VII. (Qui etiam decollatus est ad templum Martis: ejus corpus noctu collegit B. Luciana, & sepelivit in crypta juxta cœmeterium Calisti, via Appia, in prædio suo, XVII. Kal. Oct.) & *Cessavit Episcopatus dies XXVI.*

XXIII. LUCIUS annos III. menses V. dies X. Fuit temporibus Galli & Volusiani, usque Valeriano II. & Gallieno II. Hic exul fuit & postea nuntius Dei ad Ecclesiam reversus. (Decessit) III. Nonas Martii, Consulibus supra scriptis.

Lucius, natione Romanus, ex patre Porfirio, sedit annos III. menses III. dies III. Fuit temporibus Galli & Volusiani usque ad Valerianum III. & Gallienum. Hic in exilio fuit: postea nuntius Dei in columis ad Ecclesiam reversus est. Hic precepit, ut duo Presbyteri & tres Diaconi in omni loco Episcopum non deferrent, propter testimonium Ecclesiasticum: qui etiam a Valeriano capite truncatus est III. Nonas Martii. Hic fecit ordinationes duas per mensem Decemb. Presbyteros IV. Diaconos IV. Episcopos per loca VI. qui etiam sepulsi est in cœmeterio Calisti, via Appia. & *Cessavit Episcopatus dies XXX.*

XXIV. STEPHANUS annos IV. menses II. dies XXI. Fuit temporibus Valeriani & Gallieni, a Consulatu Volusiani & Maximini usque Valeriano III. & Gallieno II.

Stephanus, natione Romanus, ex patre Joho, sedit annos V. mensem V. dies II. martyrio coronatur. Fuit temporibus Valeriani & Gallieni & Maximini, usque ad Valerianum III. & Gallienum II. Hic constituit Sacerdotes & Levitas velles saceratas in usum quotidianum non uti, nisi in ecclesia. Hic fecit Ordinationes duas per mensem Decemb. Presbyteros V. Diaconos V. Episcopos per loca II. Sepulsi in cœmeterio Calisti, via Appia, III. Nonas Augusti. & *Cessavit Episcopatus dies XXII.*

XXV. SIXTUS annis II. menses XI. diebus VI. Cœpit a Consulatu Maximi & Glabronis, usque Tusco & Basio, & passus est VII. Idus Augusti. (Ex Presbyteri præfuerunt) a Consulatu Tusci & Bassi usque in diem XII. Kalendas Augusti, Æmiliano & Basio Consulibus.

Sixtus, natione Grecus, ex Philoſopho, sedit annum I. menses X. dies XXI. Martyrio coronatur. Fuit temporibus Valeriani & Decii. Truncati sunt capite cum B. Xisto VI. Diaconi, Felicitissimus, Agapius, Januarius, Magnus, Vincentius, Stephanus VII. Idus Augusti: & (Presbyteri) præfuerunt a Consulatu Maximi & Gravinon, usque ad Consulatum Tuscii & Gravinon III. Kalend. Augusti. Quo tempore fuit magna persecutio sub Decio (capra) & post tres dies passi sunt Laurentius ejus Archidiaconus, & Claudius (Subdiaconus), Severus Presbyter, & Romanus Oſthanius, & Crescentius Lector. Hic fecit Ordinationes duas, Presbyteros IV. Diaconos VI. Episcopos per loca XI. Sepulsi est in cœmeterio Calisti, via Appia. Nam VI. Diaconi ejus, in cœmeterio Prætextati, via Appia, VIII. Idus Augusti. Beatus vero Laurentius, via Tiburtina, in crypta, in agro Verano, VII. Idus Augusti: & *Cessavit Episcopatus annos II.*

XXVI. DIORYSIUS annis V. menses II. diebus IV. Fuit temporibus Gallieni ex die XII. Kalendarum Augusti Æmiliano & Basio Consulibus, usque in diem VII. Kalendas Januarii, Consulibus Claudio & Paterno.

Dionysius, ex monacho, cujus generationem reperire non potuimus, sedit annos V. menses II. dies III. Fuit temporibus Gallieni, ex die undecimo Kalendarum Augusti, Æmiliano & Basio Coss. usque in die VI. Kalend. Januarii, & Consulatu Claudii & Paterni. Hic Presbyteris Ecclesiam dedit & cœmeteria; & parochias & dioceses constituit. Hic fecit Ordinationes Episcopos VII. per loca. Sepulsi est in cœmeterio Calisti via Appia, V. Kalendas Januarii: & *Cessavit Episcopatus dies XXI.*

FELIX annis V. menses XI. diebus XXV. Fuit temporibus Claudii & Aureliani, a Consulatu Claudii & Paterni, usque in Consulatum Aureliani II. & Capitolini.

Felix, natione Romanus, ex patre Constantio, sedit annos IV. menses III. dies XXV. martyrio coronatur. Fuit temporibus Claudii & Aureliani, a Consulatu Claudio & Paterni, usque ad Consulatum Aureliani & Capitolini. Hic constituit super populum Martyrum Mithras celebrari. Hic fecit Ordinationes duas per mensem Decemb. Presbyteros VII. Diaconos III. Episcopos per loca XI. Sepulsi est in cœmeterio suo, via Aurelia, miliario secundo, III. Kalend. Junii: & *Cessavit Episcopatus dies V.*

PARTIS II, SECTIO II.

XXVIII. EUTYCHIANUS annis viii. mensibus xi. diebus iiii. Fuit temporibus Aureliani, a Consulatū Aureliani iiii. & Marcellini, usque in diem vii. Idus Decembris; Caro ii. & Carino Consulibus.

Eutychnon, natione Tuscus, ex patre Marino, sedis annum i. mensem i. diem i. Fuit temporibus Aureliani, a Consulatū Aureliani iiii. & Marcellini, usque in diem Idus Decembris, Caro ii. & Carino Coss. Hic per loca trecentos sexaginta duos Martyres sepelivit. Hic fecit Ordinationes v. per mensem Decemb. Presbyteros xiv. Diaconos v. Episcopos per loca xi. qui & sepultus est in cimiterio Callisti, via Appia, vi. Kalendas B Augusti, & cessavit Episcopatus dies viii.

XXIX. CAJUS annos xii. mensibus iv. diebus vii. Fuit temporibus Cari & Carini, ex die xvi. Kalendas Januarii, Consulibus Caro ii. & Carino, usque in x. Kalendas Maii, Diocletiano vi. & Constantio ii. Consulibus.

Cajus, natione Dalmata, & ex genere Diocletiani Imperatoris, ex patre Gajo, sedis annos xi. menses vii. dies xii. Fuit temporibus Cari & Carini, ex die xv. Kal. Januarii, a Consulatū Cari ii. Hic fugie persecutionem Diocletiani, in cryptis habitans, & Confessor quievit. Hic fecit Ordinationes iv. per mensem Decemb. Presbyteros xvi. Diaconos vii. Episcopos per loca vi. sepultus est in cimiterio Callisti, via Appia, x. Kalend. Maii. Cessavit Episcopatus dies xi.

XXX. MARCELLINUS annis viii. mensibus iiii. diebus xxv. Fuit temporibus Diocletiani & Maximiani, ex die pridie Kalendas Julias, a Consulibus Diocletiani vi. & Constantio ii. usque in Consulatū Diocletiani ix. & Maximiani viii. Quo tempore fuit persecutio, & cessavit Episcopatus annos iv. mensibus vi. diebus xxv.

Marcellinus, natione Romanus, ex patre Projecto, sedis annos viii. menses iv. dies xv. Fuit temporibus Diocletiani a Maximiani, ex die Kalend. Junii, a Consulatū Diocletiani v. & Constantii ii. usque Diocletiani viii. & Maximiani viii. quo tempore fuit persecutio magna, ita ut, infra triginta dies, quindecim millia hominum promiscui sexus, per diversas provincias, martyrio coronarentur. (De qua re ipse Marcellinus ad sacrificium deductus est ut thurificaret, quod & fecit: & post paucos dies poenitentis ductus, ab eodem Diocletiano, propter fidem Christi, cum Claudio & Quirino & Aconino capite sunt truncati & martyrio coronantur. Jacerunt corpora sancta in plures dies viginti quinque, iussu Diocletiani, ubi Marcellus Presbyter octo collegit corpora Sanctorum, & sepelivit via Salaria in cimiterio Priscillae, in cubiculo quod patet usque in hodiernum diem; quod ipse praeceperat poenitentis, domi traheretur ad occisionem, in crypta iuxta corpus S. Crescentianus, vi. Kalend. Maii.) Hic fecit Ordinationes duas per mensem Decemb. Presbyteros iv. Diaconos ii. Episcopos per loca v. & cessavit Episcopatus annos vi. menses vii. dies xxv. persequente Diocletiano Christianos.

PARTIS II, SECTIO III.

XXXI. MARCELLUS, annis i. mensibus vii. dies xx. Fuit temporibus Maxentii a Consulatū Proplem Maii,

(Maximiani Herculei) x. & Maximiani (Gal. D. Iulii) vii. usque post Consulatū x. & vii.

Marcellus, natione Romanus, ex patre Marcello, sedis annos xv. Fuit temporibus Maxentii, a Consulatū Maxentii iv. & Maximiani usque post Consulatū. Hic fecit Ordinationes per mensem Decemb. Presbyteros xxv. Diaconos ii. Episcopos per loca xxi. sepultus est in cimiterio Priscillae, via Salaria, xvi. Kalend. Februarii. Cessavit Episcopatus dies xx.

PARTIS II, SECTIO IV.

XXXII. EUSEBIUS, menses iv. dies xvi. a xiv. Kalend. Majas usque in diem xvi. Kalendas Septembris.

Eusebius, natione Graecus, ex Medico, sedis annos vii. mensem i. dies iiii. Fuit temporibus Constantini*. (Sub hujus tempora inventa est sancta Crux Domini nostri Jesu Christi v. Nonas Maii. Hic baptizatus est Judas Quiriacus.) Hic fecit ordinationes iiii. Presbyteros xiiii. Diaconos iiii. Episcopos per loca xiv. Hic sepultus est in cimiterio Callisti, via Appia, vi. Nonas Octobris. Cessavit Episcopatus dies vi.

PARTIS II, SECTIO V.

XXXIII. MILTIADIS annis iiii. mensibus vii. diebus* ix. ex die vi. Nonas Julias, a Consulatū Maximiano VIII. solo, quod fuit mense Septembris, Volusiano & Rufino, usque in iiii. Idus Januarii Volusiano & Aniano Coss.

Melchias, natione Aegyptius, sedis annos iiii. menses vi. dies vii. ex die Non. Julii a Consulatū Maximiano viii. usque ad Maxentium ii. qui fuit mense Septembris Volusiano & Rufino Coss. Hic constituit nulla ratione die Dominica aut quinta junium quod de fidelibus ageret, quia eos dies Pagani, quasi sacrum junium, celebrabant. Et Maichiri in ventu suo iohre ab eodem die. Hic fecit ut oblationes consecraret per Ecclesias ex consecrata Episcopi dirigerentur, quod declaratur sermone. Hic fecit Ordinationes uiam per mensem Decemb. Presbyteros iv. Diaconos xiii. Episcopos per loca xi. & cessavit Episcopatus dies xv.

XXXIV. SILVESTER annis xxi. mensibus xi. Fuit temporibus Constantini, a Consulatū Volusiano & Anniano, ex die pridie Kalendas Februarii, usque in diem (pridie) Kalendaram Januariarum, Constantino & Albino Coss.

Silvester, natione Romanus, ex patre Rufino, sedis annos xxi. menses x. dies xi. temporibus Constantini... & Volusiano, ex die Kalendaram Februarii, usque in diem Kalend. Januarii, Constantino & Volusiano Consulibus. (Hic in exilio fuit, in montem Soracem persecutione Constantini conculsus: & postmodum rediens cum gloria baptizavit Constantium Augustum, quem curavit Dominus per baptismum a lepra.) Hic fecit constitutum de omni Ecclesia. Hujus temporibus factum Concilium cum ejus consensu in Nicæa Bithynia, & congregati sunt Sacerdotes, trecenti septemdecim Episcopi Catholici, & quorum chirographus eucerit; alii imbecilles ducenti octo: qui exposuerunt fidem integram, sanctam, catholicam & immaculatam; & damnaverunt Arium, Photium, & Sabellium vel sequaces eorum. Et in urbe Roma congregavit Episcopos ducentos septuaginta septem, & damnavit Callistum & Arium & Photium: & constituit ut Presbyterum Arium oco susciperet, nisi Episcopus loci designati: & crimina ab Episcopo confici, & privilegium Episcopis (dedit) ut baptizatum cognoscere propter haereticam

* Probabile
interpositum
refertur
a Max.

* al. ed.

Etiam hoc
videtur ab
Interpositum
re a Max.

F a sus-

* Alii inter-
positum
proponit ad-
denda infra
notantur.

A fustionem. Hic constituit, ut nullus laicus cristen Clerico inferret. Hic constituit, ut Disconi Dalmatica uterentur, palla linostima laeva eorum regeretur. Hic constituit, ut nullus Clericus propter causam quamlibet in curiam introiret, nec ante Iudicem eundem causam diceret, nisi in ecclesia. Hic constituit, ut sacrificium altaris obo in serico, neque in panno sancto celebraretur, nisi tantum in lino: sicut corpus Domini nostri Jesu Christi in sindone lino sepultum est, sic Missa celebraretur. Hic constituit, ut si quis desideraret in Ecclesia ministrare aut proficere, ut esset Lector ad annos triginta, Exorcista dies triginta, Acolythus annos quatuor, Subdiaconus annos quatuor, Cyllos Martyrum annos quatuor, Diaconus annos quinque, Presbyter tres, probatus ex omni parte, etiam foris qui sunt, testimonium habere bonum, & sic ad Ordinem Episcopatus ascenderet; nullum maioris vel prioris locum invadere, nisi ordinem temporum cum pudere cognosceret, omnium Clericorum votiva gratis, nullo omnino Clerico vel fidei contradicente. Hic fecit Ordinationes sex per mensem Decembrem, Presbyteros xlv. Diaconos xxxvi. Episcopos per loca lxx. Eodem tempore fecit Constantinus Augustus basilicam in palatio Sessoriano, ubi etiam de ligno sancti Crucis Domini nostri Jesu Christi auro & gemmis conclusit. Eodem tempore fecit basilicam S. Laurentii. Eodem tempore fecit basilicam sanctorum Martyrum Marcellini Presbyteri & Petri Exorciste. Sepultus est B. Silvester via Salaria, in cimiterio Priscille, miliario tertio ab urbe Roma, pridie Kal. Januarii. *Cessavit Episcopatus dies viii.*

XXXV. MARCUS menses vii. dies xx. Fuit temporibus Constantini, Nepotiano & Facundo Consulibus; ex die xv. Kalendas Februarii, usque in diem Nonarum Octobrium, Consulibus supradictis.

Marcus, natione Romanus, ex patre Prisco, sedit annos vi. Fuit temporibus Constantini, Nepotiano & Secundo Consulibus, ex die Kalendarum Februarii, usque in diem Kalendarum Octobris. Hic constituit, ut Episcopos Obsequia, qui consecrati Episcopum Urbis Romae consecrarentur. Hic fecit Ordinationes duos per Decembrem, Presbyteros xv. Diaconos vi. Episcopos per loca xvi. Sepultus est in cimiterio Balbini, via Ardeatina, pridie Nonas Octobris: & *cessavit Episcopatus dies x.*

XXXVI. JULIUS, annos xv. menses ii. dies vi. Fuit temporibus Constantii, a Consulatu Feliciani & Tittiani, ex die viii. Idus Februarii, in diem pridie Idus Aprilis, Constantio v. & Constantio Cesare Consulibus. Hic multas fabricas fecit, basilicam in via Portuensi, miliario xii. basilicam in via Flaminia miliario ii, quae vocatur Valentini; basilicam Juliam, quae est regione vii. juxta forum Divi Trajani; basilicam trans Tiberim, regione xiv. juxta Callistum; basilicam in via Aurelia, miliario iii. ad Callistum.

Julius, natione Romanus, ex patre Roscio, sedit annos xv. mensem i. Fuit temporibus Constantii, (a Consulatu) Feliciani & Maximiani. Hic fecit Ordinationes tres per mensem Decembrem, Presbyteros xviii. Diaconos viii. Episcopos per loca viii. Sepultus est in via Aurelia, in cimiterio Calpodii, miliario iii. pridie Idus Aprilis. *Cessavit Episcopatus dies xvi.*

XXXVII. LIAERNUS fuit temporibus Constantii, ex die xi. Kalendas Junias, in diem Consilium Constantio v. & Constantio Cesare,

FINIS CATALOGI PRIMI, PROSECUTIO ALTERIUS.

A Liberio usque ad Felicem III.

Liberius, natione Romanus, ex patre Augustus, sedit annos v. menses ii. dies iii. Fuit temporibus Constantii usque ad Constantium Augustum vii. Hic exilio detruditur a Constantio, eo quod voluit haereticos Arrianos consecrare, & fecit nonos tres. Et congregati Sacerdotes, & cum consilio eorum Liberius, ordinauerunt in loco ejus Felicem Presbyterum Episcopum, venerabilem virum. (Ex fecit Concilium Felix, & invenit duos Presbyteros consentientes Constantio Augustus Ariano, nomine Ursinum & Valentem, & dimisit eos in Concilio quadraginta octo Episcoporum.) Post paucos dies zelo ducti Ursinus & Valens, rogaverunt Constantium Augustum, ut revocaret Liberum de exilio, ut unum tantum communionem participaret excepto rebaptizare. Qui Liberius consentit precepto Augusti, ut unam participationem communicaret communionis. Tuos revocaverunt Liberum de exilio. Eodem tempore Constantius una cum Ursino & Valente convocaverunt aliquos, qui ex facie Arrianis erant, & misit & revocavit Liberum de cimiterio S. Agnæ, ubi sedebat. Ex ingressus Romam in ipsa hora Constantius, fecit Concilium cum haereticis, simul Ursinus & Valens & eiecit Felicem de Episcopatu, qui erat Catholicus, & revocavit Liberum. Ab eodem die fuit persecutio in Clero, ut intra Ecclesiam Presbyteri & Clerici necarentur. Qui Felix depositus de Episcopatu, habitavit in praedio suo a die iii. Kal. Augusti. Ingressus Liberius in Urbem vii. Nonas Augusti, consentit Constantio haereticis, non tamen rebaptizatus est, sed consensum praestitit. Fecit Ordinationes ii. Presbyteros xlv. Diaconos v. Episcopos per loca viii. Sepultus est in cimiterio Priscille via Salaria vi. Idus Septembris. *Cessavit Episcopatus dies vi.*

XXXVIII. FELIX natione Romanus, ex patre Anastasio, sedit annos i. (Hic declaravit Constantium haereticum, & rebaptizatum secundum. Hic martyrio coronatur.) Hic fecit basilicam in via Aurelia, miliario ab Urbe secundo, ubi & requiescit. (Hic fecit Ordinationem per mensem Decembrem, Presbyteros xxi. Diaconos v. Episcopos per loca xvi.) Qui etiam capite truncatur, cum multis Clericis & fidelibus, occidit juxta muros Urbis, ad latus forme Trajani, iii. Idus Novembris: & exinde respuerunt corpus ejus nocte Christiani cum Damaso Presbytero, & sepelierunt in basilica supradicta xvi. Kaled. Decemb. *Cessavit Episcopatus dies xxviii.*

Verba omnia quae in Elogio Liberii & Felicis videri [in]clusa, non esse genuina sed ab interpolatore adjecta, demonstrabit. Dissertatio auctoritatis alia. quae Felicis hujus martyrium verum esse signum probabit; ex libello Paulini & Marcellini Presbyterorum schismaticorum: assertum eorum quod Felix ante septem annos post egressum Liberii vicerat suo in praedio, haud emissura, ad constantiam occidendum Catholicos Clero, a quo per schisma sese abpauerant, evagerrare crudelitatem adversus Felicem exercitum, si quid simile verum acciderit.

XXXIX. DAMASUS, natione Hispanus, ex patre Antonio, sedit annos xvii. menses iii. dies xi. Fuit temporibus Juliano. Fecit basilicas duas, unam ad viam Ardeatinam, ubi requiescit. Hic accusatus in crimine de adulterio, factis Synodo purificatur a quadraginta quatuor Episcopis, qui dimoverunt Concordium & Callistum Diaconos accusatos, & restituerunt de Ecclesia. Hic fecit Ordinationes

vipe

A v. per meosum Decemb. Presbyterus xxxi. Diaconus xl. Episcopus per loca l. t. Sepultus est in Basilica sua iis. Idus Decembris, cum matre sua & germana. *Cessavit Episcopatus dies xxv.*

XL. Sicius, natione Romanus, ex patre Tibertio, fedit annos xv. dies xxxv. Hic constituit fecit de Ecclesia, & direxit per provinciam. Constituit, ut sine consecrato Episcopo loci cultibet Presbytero non liceret consecrare. Hic constituit hereticos sub manus impositione reconciliari. Hic fecit Ordinationes quosque, Presbyteros xxxi. Diaconos xv. Episcopos per loca xxxi. Sepultus est in cimiterio Priscille, via Salaria, vii. Kalendas Martii. *Cessavit Episcopatus dies xx.*

XLII. Anastasius, natione Romanus, ex patre Maximo, fedit annos * 111. dies x. Hic constituit, quoties Evangelia recitatur, Sacerdotes non sedent. Hic fecit Ordinationes duos, Presbyteros v. Diaconos v. Episcopos per loca xi. Sepultus est ad Ursum pileatum v. Kalendas Maii. *Cessavit Episcopatus dies xxi.*

XLIII. Innocentius, natione Albanensis, ex patre Innocentio, fedit annos xv. menses i. dies xxi. Hic constituit Sabbato jejuniis celebrari, ideo quia Sabbato Dominus in sepulcro positus est, & discipuli jejuna verunt. Hic fecit Ordinationes quatuor per Decembrem, Presbyteros xxx. Diaconos xxi. Episcopos per loca l. v. Sepultus est ad Ursum pileatum v. Kalendas Augusti. *Cessavit Episcopatus dies xxi.*

XLIII. Zosimus, natione Græcus, ex patre Apronio, fedit annos i. menses ii. dies xi. Hic constituit ut Diaconi lavam reftam habere de pallii linofsimis, & ut per Parochias omnes benedicantur. Hic fecit ordinationem unam per mensem Decemb. Presbyteros x. Diaconos xii. Episcopos per loca vii. Sepultus est iuxta corpus B. Laurentii, via Tiburtina, vi. Kal. Januarii. *Cessavit Episcopatus dies xxi.*

XLIV. Bonifacius, natione Romanus, ex patre Jocondo Presbytero fedit annos * 110. menses viii. dies v. Hic sub contentione cum Eulasio ordinatur: & fuit diffensio in Clero menses vi. dies xv. Et facta Synodo deponitur Eulasio sub aliis Episcopis, quia iuste non fuerat ordinatus: & ex consensu omnium fedit Bonifacius Præfult. & constituit Eulasio in civitate Nepesina Episcopus. Hic constituit ut nulla mulier vel monacha pallam feratam contingeret aut lavaret, aut incensum poneret in ecclesia, nisi Minister, nec servum Clericum fieri. Hic fecit Ordinationem unam per mensem Decemb. Presbyteros xiii. Diaconos xv. Episcopos per loca xxxv. Sepultus est in cimiterio S. Felicitatis via Salaria, vii. Kalendas Novembris. *Cessavit Episcopatus dies viii.*

XLV. Celestinus, patris Campanus, ex patre Prisco, fedit annos viii. menses x. dies xvi. Hic fecit ut Pfalmi XL. d. d. antefacris pfalli, quod ante non ficher, nisi tantum Epistola Pauli Apostoli & sanctorum Evangelium, & sic Missa celebrantur. Hic fecit ordinationes tres per mensem Decemb. Presbyteros xxxvi. Diaconos xii. Episcopos per loca xlvi. Sepultus est in cimiterio Priscille via Salaria, viii. Idus Aprilis. *Cessavit Episcopatus dies xxi.*

XLVI. Xistus, natione Romanus, ex patre Xisto, fedit annos vii. dies xviii. Hic a quodam Balfo incriminatus, accusatur. Ex precepto Valentiniani Augusti, cum magna examinatione facta Synodo, purgatur a l. v. Episcopis, & eiecit Basilium a communionem. Hic fecit Ordinationes. Presbyteros xxviii. Diaconos xxi. Episcopos per loca l. xi. Sepultus est via Tiburtina, in crypta ad S. Laurentium. *Cessavit Episcopatus dies xxi.*

XLVII. Leo, natione Tuscos, ex patre Quintiano Propyleum Maii.

no, fedit annos xxi. mensem i. dies xiii. Hic fecit constitutum de Ecclesia. Hic invenit duas hereses, Eutychem & Nestorium, & per rogatum Marciani Augusti, orthodoxi Principis, ex bujus precepto factum est Concilium sanctorum Episcoporum in Chalcedone Orientis, in basilica sanctæ Martyris Euphemie; & congregati ccl. xvi. Sacerdotes; & aliorum chirographus cucurrit cccc. Episcoporum, qui condemnarunt Eutychem & Nestorium. Et post dies xlii. iterum in unum congregati cum chirographis, qui presentes fuerant, exponents fidem ec. Episcopi, cum Augusto Marciano piffimo, qui fidem suam una cum Augusta Placidia publice ante conspectum sanctorum Sacerdotum Episcoporum declaravit, ubi iterum damnatus est Eutyches. Et postmodum rogat Imperator Marcianus, simul cum Episcopis xlv. & misit Sacram, rogans Leonem Papam, ut fidem expolitam fidei Catholice & Apostolice ei dirigeret. Beatus vero Leo direxit totum, & firmavit Synodum sanctam. Hic fecit epistolas multas, exposcentes fidem Catholicam rectam, quæ hodie in archivio Ecclesiæ Romanæ tenentur, & decretalem quam per universum mundum spargere fecerat. Hic fecit ordinationes quatuor per mensem Decembrem, Presbyteros o. lxxii. unum, Diaconos triginta unum, Episcopos per loca centum septuaginta quinque. Hic constituit ut monacha non acciperet velamen capitis benedictionem, nisi probata fuerit in virginitate lxxaginta annorum. Sepultus est in basilica B. Petri tertio Idus Aprilis. *Cessavit Episcopatus dies vi.*

XLVIII. Hilarius, natione Sardus, ex patre Crispiano, fedit annos v. menses ii. dies xi. Hic fecit decretalem & per universum Orientem direxit, & Epistolas de fide Catholica. Hic fecit Ordinationem unam per mensem Decembrem, Presbyteros xv. Diaconos v. Episcopos per loca xxi. Sepultus est S. Laurentium in crypta, iuxta corpus B. Xisti. *Cessavit Episcopatus dies x.*

XLIX. Simplicius, natione Tiburtinus, ex patre Castino, fedit annos xv. menses i. dies vi. Hic constituit ad S. Petrum & ad S. Paulum, & ad S. Laurentium hebdomadas, ut Presbyteri manerent, propter baptismum & poenitentiam petentibus: de regione prima, ad S. Paulum, de regione tertia, ad S. Laurentium, de regione septima, ad S. Petrum. Sub bujus Episcopatum venit relatio de Græcia ab Anicio, qui fuit Episcopus Constantinopolitanus, & adfirmabat Petrum Alexandrinum Eutychanum hæreticum, falsa petitione ab Acacio. Tunc fuit Ecclesiæ exequens. Tunc Simplicius Præfult damnavit Petrum Alexandrinum, de quo Acacius innumera crimina adfirmabat. Eodem tempore ceterisq. Timotheus Catholicus & Acacius, dicentes, Quia vere in moribus Presbyteri Catholici Petrus esset mixtus. Tunc Papa Simplicius dissimulans, nunquam scriptis Acacio, sed damnavit Petrum. Hic fecit Ordinationes per mensem Decembrem tres, Presbyteros lvi. Diaconos xi. Episcopos per loca lxxxii. Sepultus est ad B. Petrum v. Nonas Martii. *Cessavit Episcopatus dies v.*

L. Felix, natione Romanus, ex patre Felice Presbytero, fedit annos viii. menses xi. dies xv. Sub bujus Episcopatum iterum venit relatio a partibus Græciarum, Petrum Alexandrinum revocatum ad communionem ab Acacia. Tunc venerabilis Papa Felix, mittens Defensores ex constituta Synodo Sedis sue, damnavit Acacium cum Petro. Post annos tres, iterum venit relatio ab Imperatore Zenone, ut penitus rediret Acacius. Tunc Papa Felix fecit Concilium, ex (cujus) consensu mixti duos Episcopos Misenum & Vitalem, ut si invenirent complerem Petri Acacium, iterum damnarent; si non offerret libellum poenitentiam. Qui dum introissent in civitatem Constantinopolim,

* corrigi
Falschens.

E

F

* Anst.
Præfult
aliquo
vult

F j cor-

signa.

innot.

* forte. Hic
fecit Pfal-
mum XLII
(qui dicitur
non dicitur)
ante fides
fides
pfalli.

A corrupti pecunia data, supradictis Episcopis non fecerunt secundum preceptum Sedis Apostolicæ. Venientes vero Romam ad Sedem Apostolicam, fecit Papa Felix Concilium, & examinationem facta in Concilio, invenit eos reos, & eiecit Misenum & Vitalem Episcopos a communione. Tunc Misenus Episcopus non se tacuit corruptum per pecuniam: cui Concilium concessit penitentiam. Hoc vero factum temporibus Odoacri Regis. Hic fecit Ordinationes duas per mensem Decembrem, Presbyteros xxviii. Diaconos v. Episcopos per loca xxxi. Sepultus est apud B. Paulum. *Crispini Episcopatus dies v.*

LI. Gelasius, natione Afer, ex patre Valerio, sedit annos iv. menses vii. dies vii. Fuit temporibus Theodocii Regis & Zenonis Augusti. Hic suggestu Synodi, cum fletu sub satisfactione libelli purgatum, Misenum Episcopum revocavit. Hic fecit Sacramentorum Pralesiones eauto sermone, & Epistolæ fidei elimato sermone. Hic fecit Ordinationes per mensem Decembrem, Presbyteros xxxiii. Diaconos ii. Episcopos per loca lxxvii. Sepultus est apud B. Petrum xi. Kalend. Decembris. *Crispini Episcopatus dies vii.*

LII. Anastasius, natione Romanus, ex patre Petro, sedit annos i. menses xi. dies xxiv. Hic fecit ordinationem unam per mensem Decembrem, Presbyteros xli. Episcopos per loca viii. Sepultus est apud B. Petrum in Vaticano, xi. Kalendas Decembris, & *sestus Episcopatus dies vi.*

LIII. Symmachus, natione Sardinus, ex patre Fortunatus, sedit annos xv. menses v. dies xxv. Hic fuit temporibus Theodocii hæretici & Anastasii Eurychii Augusti. Hic amavit Clerum & pauperes, bonos, prudentes, humiles, gratissus, & cum eo ordinatus Laurencius, sub intuitione Episcopi. Es qua causa separata est aliqua pars Clericorum vel Senatorum, alii cum Symmacho, alii cum Laurentio: & facta intuitione hoc constituerunt pariter, ut ambo Ravennam peterent ad iudicium Regis Theodori, qui dum pervenissent, hoc iudicium acquiescit invenit, ut qui prior ordinatus fuisset, vel ubi pars maxima consenserit, ipse sederet in Sede Apostolica: quod tunc acquiescit in Symmacho invenit & cogitatio vacitatis & fuit Presul beatus. Et eodem tempore Papa Symmachus fecit Synodum, & constituit Laurentium in Noctia civitatis Episcopum, intuitu misericordie. Post annos vero quatuor, zelo & dolo ducti aliqui ex Clero & aliqui ex Senatu, incriminavit Symmachum, & subornant testes falsos, quos miserunt Ravennam ad Regem Theodoricum hæreticum; accusantes B. Symmachum; & occulte revocant Laurencium Romam, & fecerunt schisma, & separaverunt se ab invicem, & pars aliqua a communione Symmachii, mixtæ relationes Regi; & petunt a Rege Theodorico Vilitatem Sedis Apostolicæ Petrum Altinatem. Eodem tempore B. Symmachus congregavit Episcopos centum viginti quinque: & facta Synodo purgavit a crimine falso, & damnatus Petrus Altinus invalens Sedem Apostolicam, & Laurencius Nocternus. Tunc ab omnibus Episcopis & Presbyteris & Diaconis & Clero reintegratur Sedi Apostolicæ B. Symmachus, cum gloria, apud B. Petrum sedente Presul. Fecit Ordinationes in urbe Roma quatuor mense Decembris, Presbyteros xlvii. Diaconos xv. Episcopos per loca cxvii. Sepultus est apud B. Petrum, sub die xiv. Kal. Augusti, in pace. *Crispini Episcopatus dies xii.*

LIV. Hormida, natione Campanus, ex patre Iuliano, de civitate * Iridione, sedit annos viii. dies xvi. Hic Episcopatus auctoritate, ex constituto Synodi, missis in Græciam secundum humanitatem Sedis Apostolicæ: & excoñciliavit Græcos, qui obligati erant sub athena, propter Regem Alexandrinum & Agæum Constantinopolitanum. Hic Papa petere ad

Regem Theodoricum Ravennam; & ex Concilio Regis direxit Ennodium Episcopum Ticinensem, & Fortunatum Episcopum Catenensem, & Evantium Presbyterum Urbis, & Vitalem Diaconum Urbis, euntes ad Anastasium Augustum, ut sub libelli satisfactione (Græci) revocarentur: (sed) nihil egerunt. Item secundo misit Hormidam Evodijum & Pegerinum Episcopos, & Poilionem Subdiaconum Urbis: & portaverunt Epistolæ fidei, & constitutiones per civitates numero xvi. & libellum pecquem redirent. Quod si non fuisset epistolæ suscipere, constitutiones per civitates spargerent; in quo noluit consensisse Anastasius Augustus, eo quod erat in hæresi Eurychi consensens. Voluit itaque eos per remunerationem corripere.

Illi autem, contempto Principe, nullatenus consenserunt accipere pecunias. Furor accensus Imperator eiecit eos per locum * piculolum, & imposuit eos in navis sub periculo maris, cum Magistrano & Perfeciano, Meliodoro & Demetrio; & hoc dedecus in mausditi Imperator, ut nullam civitatem ingrederentur. Illi vero secretis supralicis epistolæ fidei xix. per manus Monachorum Catholicorum, posuerunt pacem in civitates. Quæ tamen epistolæ fidei (non sunt) ab Episcopis civitatum; qui consensientes Anastasio Augusto hæretico, timore eas Constantianopolim direxerunt in manus Anastasii. Furia ductus Anastasius, Papa Hormidam inter alios sacro, hæc scripsit, Nos habere volumus dictum non nobis haberi. Per eum divinus ictus Augusti interit. Sumptis itaque Imperium Iulianus orthodoxus, & mittens ad Sedem Apostolicam * (petit) ut reintegraretur pax Ecclesiarum. Tunc Hormidas, cum consilio Regis Theodori, direxit Germanum Episcopum Capuenum, & Joannem Episcopum, & Blandum Presbyterum, & Felicem Diaconum Sedis Apostolicæ, & Discolerum Diaconum. Quos susceperunt, munus ex omni parte fidei, una cum libello, quomodo redirent Græci ad communionem Sedis Apostolicæ. Qui venientes iuxta Constantinopolim occurrerunt illis multitudine Monachorum & Illustrium viroorum, in quibus Iulianus Imperator & Vitalianus Magister militum, simul a Carello Roemudo quod dicitur, usque in civitatem Constantinopolim, cum gloria & laude, ingressi sunt, una cum Græco illustri. Ingressi itaque in civitatem, suscepit Iulianus Augustus orthodoxus cum gloria.

Omnis itaque Clerus Constantinopolitanus, una cum Joanne Episcopo sentientes eo quod gratia suscepit, incluserunt se intra ecclesiam maiorem, quæ vocatur sancta Sophia, & Concilio facto mandaverunt Imperatori, dicens: Nisi vobis reddita fuerit ratio quare damnatus est Episcopus civitatis nostre Accacius, nullatenus consentimus sedi Apostolicæ. Et facta Concilio, simul cum Iuliano Augusto, in conspectu omnium illustrium, rursus Legati sedis Apostolicæ elegerunt ex suis Diaconum Diaconum ad reddendam rationem. Qui ita exposuit culpas Accacii, ut evitantes omnes, simul cum Iuliano Augusto, acclamarent dicentes: Et hic est in æternum damnatus Accacius. Eodem tempore Iulianus Augustus, accepta veritate, ut sine aliqua dilatione faceret libellum ad communionem sedis Apostolicæ: quod etiam factum est, & concordaverunt ab Occidente usque ad Occidentem, & cunctis pacis Ecclesiis: qui testat libelli hodiernum recordatus retioctur. Hic invenit Manichæos, quos etiam diffusi examine peragrarum, quorum conites incedo consumpsi ante fores basilicæ Constantinianæ. Hujus temporibus Episcopatus Africa reordinatur, post annos sexaginta quatuor quod ab hæreticis fuerat exterminatus tempore perditionis. Eodem tempore venit Corona aurea, cum gemmis pretiosissimis, donum a Rege Francorum. Hic fecit Ordinationes, Presbyteros . . . Episcopos per

duos, per
poderunt
et per pa-
nulum.

per supple-
mentum
facto.

† Anst.
pomerio
ho fuit
pomerio
ne Episcopus
† Anst.
pomerio
ho fuit
pomerio
ne Episcopus

C

† Anst.
pomerio
ho fuit
pomerio
ne Episcopus
† Anst.
pomerio
ho fuit
pomerio
ne Episcopus

† Anst.
pomerio
ho fuit
pomerio
ne Episcopus

A Joca. sepultus est apud B. Petrum vii. Idus Augusti. *Græcorum Episcopatus dies vii.*

LV Joannes natione Tulus, ex patre Constantio, fedit annos x. i. menses vii. dies xv. a Consulatu Maximini usque ad Consulatum Olibrii. Hic vocatus est a Rege Theodorico Ravennam: quem Rex rogatus misit in legatione Constantianopolim ad Justinum Augustum, virum religiosum, qui summo amore religionis Christianæ hæreticos extricavit; nam summo fervore ecclesias Arianorum in Catholicas dedicavit. Exinde voluit (Rex) totam Italiam gladio perdere. Tunc Joannes venerabilis Papa egressus eum fletu & mugitu ambulavit, & viri religiosi Excofules & Patricii, Theodorus, Importunus, Agapitus, & alius Agapitus, hoc accipientes in mandatum legationis, ut redderetur ecclesie hæreticis in parte Græciarum; quod si non fuerit factum omnem Italiam gladio perderet. Iustinus autem Augustus cum ei, simul & Senatoribus tantis & talibus Excofulis & Patriciis Urbis Romæ [occurreret], omnem concessit petitionem, & propter sanguinem Romanoorum reddidit hæreticis ecclesias, secundum voluntatem Theodorici Regis hæretici, ne Christiani, maxime Sacerdotes, ad gladium mitterentur. Tunc vero, beatissimo Iohanne Pontifice, sed & viris illustribus politis Constantianopolis, Rex Theodoricus tenuit duos Senatores, Excofules & Patricios, gladioque interfecit Boethium & Symmachum, quorum etiam corpora abscondi præcepit. Venientes vero supradicti viri cum Iohanne Episcopo, post omnia per ordinem ad Agapito Patriarchæ defuncto (in Græcia) suscepti fuot a Rege Theodorico cum dolo & graodi odio: quos gladio voluit punire; sed metuens indignationem Iustini Augusti orthodoxi non fecit, tamen omnes in custodia maceravit. Ita ut B. Iohannes Papa, in custodia afflictione maceratus, deficient moreretur: qui defunctus est Ravenna cum gloria xv. Kalendas Ianuæ, in custodia Regis Theodorici. Post hoc nomen Dei omnipotentis, quadragesimo octavo die postquam defunctus est Iohannes Episcopus in custodia, subrogatus Theodoricus Rex interit, a Divitiis percussus. Hic Ordinationes fecit per loca. *Græcorum Episcopatus dies x.*

LVI Felix, natione Samnita ex patre Castorio, C fedit annos iv. dies xiiii. a Consulatu Mavortii usque ad Consulatum Lampadii & Orestis, a die iv. Idum (Julii, usque ad vii. Kalendas) Octobris. Hic fecit basilicam SS. Cosmæ & Damiani in urbe Roma, juxta templum Urbis Romæ. Obiit temporibus Athalarici Regis: qui sub die iiii. Idum Octobris sepultus est apud S. Petrum. Hic fecit Ordinationes duas: Presbyteros xii. Diaconos iv. Episcopos per loca xiiii. *Græcorum Episcopatus per dies iiii.*

Post Felicem alii ix. Pontifices inveniantur, ab eo, qui secundum Catalogum circa annum 560. transscripti, continuant hoc modo.

Bonifacius, fedit an. ii. dies xxvi.
 Joannes fedit an. ii. menses iiii. dies v.
 Agapitus fedit menses xi. dies xvii.
 Silverius fedit an. i. menses vi. dies xi.
 Vigilius fedit an. xvi. menses vi. dies xxvi.
 Pelagius fedit an. iiii. m. x. dies xv iiii.
 Joannes fedit an. xii. menses xi. dies xvi.
 Benedictus fedit an. iiii.
 Pelagius fedit an. x. menses i. dies x.

CATALOGUS TERTIUS

Usque ad Stephanum II. perductus

En antiquissimi membranis Palatinis Bibliothecæ Vaticanæ.

Membrana iste invenitur ante Pselmi Pontificales, in Codicibus XXXIX. Armeniis i. indique i. l. a. n.

scripta hic conferuntur cum Anastasii Codicibus omnibus, ad quas nulla est Regia Parisiensis editio: qui cum pariter noverit a numeris hic indicatis recedant, notabatur in Marginibus Anastasii numerus, ut certe diversus: si vero tantum aliqua exempla distarent, sane supponimus ea que hinc M. conferimus quoad numerum, esse fœderatæ, & discrepantia alibi occurrenti nulla habebitur ratio.

Beatus Petrus Apostolus & Priores Apostolorum, Antiochenus, filius Joannis, provincie Gallie vicco Bethlæide, frater Andreæ, primum fedit ecclesiam Episcopatus in Antiochia annos vi. & in Romanam ingressus sub Nerone Cæsare, ibique fedit annos xxv. menses ii. dies iv. Hic scripsit duas epistolas, & Canonice nominantur, & Evangelium Marci: & ordinavit Episcopos iiii. Linum, & Cletum, & Clementem; & Presbyteros x. & Diaconos viii.

Linus, natione Italus, regiois Tusciæ, patre Hercolano, fedit annos xi. menses iiii. dies xi. Hic ordinavit Episcopos xv. Presbyteros xvi iiii.

Cletus, natione Romanus, de regione Vico-Patricii, patre Emilianus, fedit an. xii. menses i. dies xi. Hic ex B. Petri præcepto xiv. Presbyteros ordinavit in Roma.

Clementis, natione Romanus de regione Cælio monte, ex patre Faustino, fedit annos vii. menses ii. dies x. Hic ordinavit Episcopos xv. Presbyteros x. Diaconos x. iiii.

Anacletus, natione Græcus de Athenis ex patre Antiocho, fedit an. x. iiii. menses ii. dies x. Hic ordinavit Episcopos vi. Presb. v. Diaconos iiii.

Evaristus, natione Græcus, ex patre Judæo, nomine Juda, de civitate Bethlehem, fedit an. vii. menses x. dies ii. Hic ordinavit Episcopos v. Presbyteros vi. Diaconos ii.

Alexander, natione Romanus, ex patre Alexandro, de regione Caput-Tauri, fedit an. x. menses vi. dies ii. Hic constituit aquam Sparianis cum Sale benedicti. Hic ordinavit Ep. v. Presb. vi. Diaconos ii.

Xystus, natione Romanus, ex patre Palliore, de regione Viatrata, fedit an. x. menses ii. diem i. Hic constituit ut ministeria sacra non tangeretur, nisi a ministris. Hic ordinavit Episcopos iv. Presbyteros xi. Diaconos iiii.

Telephorus, natione Græcus, ex Anachorita fedit an. xxi. menses iiii. Hic constituit ut septem hebdomadas ante Pascha jejunium celebraretur, & in natale Domini in nocte ii. Missæ celebrarentur, & Gloria in caetis Deo caneretur. Hic ordinavit Presb. xii. Diaconos vii.

Yginus, natione Græcus, ex Philosopho de Atheis, cujus genealogiam non invenit, fedit an. xii. menses ii. dies xv. Hic Clerum composuit & divisit gradus Ecclesiasticos. Hic ordinavit Episcopos vi. Presbyteros xv. Diaconos v.

Pius, natione Italus, ex patre Rufino, frater Pastoris, de civitate Aquileæ, fedit an. xviii. menses iiii. dies iiii. Hic Angliæ admovent præcepit Pascha die Dominici celebrari. Hic ordinavit Episcopos xii. Presb. xii. Diaconos xii.

Aoicetus, natione Syrus, ex patre Joanne, de Vico-Umiliæ, fedit an. x. menses ii. dies iiii. Hic constituit ut Clericus comam non ostenderet. Hic ordinavit Episcopos xv. Presbyteros xvii. Diaconos xii.

Soter, natione Campanus, ex patre Concordio, de civitate Fudis, fedit an. i. menses vi. dies xii. Hic constituit, ut oulla monacha pallam sacram tangeret, nec incensum poneret in sanctam Ecclesiam. Hic ordinavit Episcopos xi. Presb. vii. Diaconos ix.

Eleuther, natione Græcus, ex patre Abundio, de oppido Nicopoli, fedit an. xv. menses ii. dies ii. Hic constituit ut nulla ecclesia Christianis repudicaretur, quæ ratio-

- rationabilis humanaque efficit. Hic ordinavit Episcopos xv. Presbyteros xii. Diaconos viii.
- Vistoe, natione Afer, ex patre Felice, sedit an. x. mens. ii. dies x. Hic constituit in Palcha die Dominica celebratur, sicut & Pias. Hic ordinavit Episcopos xii. Presbyteros iv. Diaconos vii.
- ^{P. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.}
- Zepherinus, natione Romanus, ex patre Abundio, sedit an. vii. mens. vii. dies x. Hic ordinavit Episcopos xii. Presbyteros iv. Diaconos vii.
- Callistus, natione Romanus ex patre Domitio, de regione Ravennatum, sedit an. vi. mens. ii. dies x. Hic ordinavit Episcopos vii. Presbyteros xvi. Diaconos iii.
- Urbanus, natione Romanus, ex patre Pontiano, sedit an. iv. mens. x. dies xi. Hic ordinavit Episcopos viii. Presbyteros vi. Diaconos v.
- Antherus, natione Græcus, ex patre Romulo, sedit an. xii. mens. i. dies xii. Hic gessit Martyrum diligenter exquisivit. Hic ordinavit Episcopum i.
- Pontianus, natione Romanus, ex patre Calpurnio, sedit an. ix. mens. v. dies ii. Hic ordinavit Episcopos vi. Diaconos v.
- Fabianus, natione Romanus, ex patre Fabio, sedit an. xiv. mens. xi. dies xi. Hic ordinavit Episcopos xii. Presbyteros xxi. Diaconos vii.
- Cornelius, natione Romanus, ex patre Castino, sedit an. iii. mens. ii. dies iii. Hic levavit corpora Apostolorum Petri & Pauli de Catacumbis. Hic ordinavit Episcopos vii. Presbyteros iv. Diaconos iv.
- Lucius, natione Romanus, ex patre Porphyrio, sedit an. iii. mens. i. dies iii. Hic præcepit ut duo Presbyteri & tres Diaconi Episcopum in omni loco non dederent. Hic ordinavit Episcopos vii. Presbyteros iv. Diaconos iv.
- Stephanus, natione Romanus, ex patre Inbio, sedit an. iv. mens. v. dies ii. Hic constituit Sacerdotes & Levitas vellet sacras in omni quovisiano non uti, nisi in ecclesia tantum. Hic ordinavit Episcopos ii. Presbyteros iv. Diaconos v.
- Xyllus, natione Græcus, ex Philopho, sedit an. i. mens. x. dies xxi. Hic ordinavit Episcopos xii. Presbyteros xxi. Diaconos vii.
- Dionysius, ex monacho, cuius generationem non potius reperire, sedit an. vi. mens. ii. dies iv. Hic Presbyteris ecclesias dedit, & parochias & dioceses constituit. Hic ordinavit Episcopos viii. Presbyteros xii. Diaconos vi.
- Felix, natione Romanus, ex patre Constantio, sedit an. iv. mens. i. dies xxi. Hic constituit supra memoriam Martyrum Missas celebrari. Hic ordinavit Episcopos v. Presbyteros viii. Diaconos v.
- Eutimianus, natione Tulus, ex patre Marino, de civitate Lunis: Sedit an. i. mens. i. dies i. Hic constituit fruges super altare, & omnes benedicerentur. Hic ordinavit Episcopos iv. Presbyteros xiv. Diaconos v.
- Cajus, natione Dalmata, ex genere Diocletiani, ex patre Gagio, sedit an. xi. mens. iii. dies xii. Hic Ordinavit Ecclesiasticos disposuit. Hic ordinavit Episcopos v. Presbyteros xxviii. Diaconos viii.
- Marcellinus, natione Romanus, ex patre Projections, sedit an. ix. mens. iv. dies vi. Hic ordinavit Episcopos v. Presbyteros iv. Diaconos ii.
- Marcellus, natione Romanus, ex patre Benedicto, de regione Vis-lata, sedit an. v. mens. vii. dies xxi. Hic constituit titulum in Urbe Roma propter baptismum & penitentiam. Hic ordinavit Presbyteros xii. Diaconos ii.
- Eusebius, natione Græcus, ex Medico, sedit an. ii. mens. i. dies ii. Hujus tempore inventa est Crux Domini nostri Jesu Christi, & Judæ baptizatus est. Hic ordinavit Episcopos xiv. Presbyteros xi. Diaconos ii.
- Melchisedech, natione Afer, sedit an. ii. Hic constituit ut omnia ratione die Dominici aut v. feria, je-
- junis quibus fidelibus ageretur. Hic ordinavit Episcopos xii. Presbyteros viii. Diaconos v.
- Silvester, natione Romanus, ex patre Rufino, sedit an. xxiii. mens. x. dies x. Hic congregavit Episcopos concilio, & exposuerunt fidem Catholicam, & Christum ab Episcopo confici, & baptismum confirmari. Hic Dalmaticas præcepit indui, hic Sacrosanctum totum in lineum panum involvi. Hic ordinavit Episcopos lxxv. Presbyteros lxxii. Diaconos xxvi.
- Marcus, natione Romanus, ex patre Prisco, sedit an. ii. mens. vii. dies xxi. Hic constituit ut Episcopos civitatis Ollis, qui consecrat (Episcopum xxvii. Presbyteros xxv. Diaconos vi).
- Iulius, natione Romanus, ex patre Rulpho, sedit an. xv. mens. ii. dies vi. Hic constituit ut nullus Clericus causam in publico ageret, nisi in ecclesia. Hic ordinavit Episcopos ix. Presbyteros xxviii. Diaconos ii.
- Liberius, natione Romanus, ex patre Augustino, sedit an. vi. mens. i. dies ii. Hic ordinavit Episcopos xii. Presbyteros xxi. Diaconos v.
- Felix, natione Romanus, ex patre Anastasio sedit an. i. mens. iii. dies ii. Hic ordinavit Episcopos xii. Presbyteros xviii. Diaconos iii.
- Damasus, natione Hispanus, ex patre Antonio, sedit an. xviii. mens. iii. dies x. Hic accusatus invidiose de adulterio, purgatus est xlii. Episcopis. Hic constituit ut Psalmi die nocturne in ecclesia canerentur. Hic ordinavit Episcopos lxxii. Presbyteros xxi. Diaconos xi.
- Syrinius, natione Romanus, ex patre Tiburcio, sedit an. xv. Hic ordinavit Episcopos xxiii. Presbyteros xxi. Diaconos vi. Hic præcepit penitentibus ultimum Viaticum non negare.
- Anastasius, natione Romanus, ex patre Maximo, sedit an. iii. dies x. Hic constituit, ut quando Evangelium recitatur, Sacerdotes non legerent, sed curvi starent. Hic ordinavit Episcopos xi. Presbyteros viii. Diaconos v.
- Innocentius, natione Albanensis, ex patre Innocentio, sedit an. xv. mens. ii. dies xxi. Hic constituit ut qui natus fuerit de Christiana denovo nasci per baptismum (debeat). Hic constituit Sabbato jejunare, quia Dominus Sabbato in sepulchra jacuit, & discipuli Sabbato jejunaverunt. Hic ordinavit Episcopos lxxv. Presbyteros xxx. Diaconos xi.
- Zosimus, natione Græcus, ex patre Abramio, sedit an. i. mens. iii. dies xi. Hic multa constituit in Ecclesia. Hic ordinavit Episcopos viii. Presbyteros x. Diaconos iii.
- Bonifacius, natione Romanus, ex patre Jacundino Presbytero, sedit an. iii. mens. vii. dies vii. Hic constituit ut nulla mulier aut monacha pallam sacram lavaret, aut incensum in ecclesia posceret, nisi ministris. Hic ordinavit Episcopos xxvii. Presbyteros xii. Diaconos iii.
- Consellinus, natione Romanus, ex patre Prisco, sedit an. viii. mens. x. dies xvii. Hic constituit ut Amphiphona ante Sacrificium caneretur, quod non ante fiebat, nisi tantum Episcopi & Pauli recitabatur, & sanctum Evangelium. Hic ordinavit Episcopos xlvi. Presbyteros xxii. Diaconos iii.
- Xylus, natione Romanus, ex patre Xyllo, sedit an. vii. dies xxi. Hic incriminatus est post annum & mens. viii. a quodam Balso, & cum lvi. Episcopis purgatus sit, & Balso est damnatus. Hic ordinavit Episcopos lxi. Presbyteros xxviii. Diaconos xii.
- Len, natione Tulus, ex patre Quintiano, sedit an. xxi. mens. i. dies iii. Hic congregavit Episcopos mille ducentos, qui exposuerunt fidem Catholicam, duas naturas in Christo, Deum & hominem. Hic ordinavit Episcopos clxxxv. Presbyteros lxxxii. Diaconos xxi.
- Hilarius, natione Sardus, ex patre Crispino, sedit an.

- A** an. vi. mens. ii. dies x. Hic sacris Episcopatus de fide Catholicæ per orbem Orientalem, & confirmavit tres Synodos, Nicænam, Ephesinam & Chalcedonensem. Hic ordinavit Episc. xxi. Presb. xxv. Diaconos v.
- A** Simplius, natione Thurbianus, ex patre Calpurnio, sedit an. xv. mens. i. dies vii. Hic consuevit ut ad S. Petrum, & S. Paulum, Sanctumque Laurentium Presbyteri manerent propter pœnitentes & baptizandos. Hic ordinavit Episcopos xxviii. Presbyteros lviii. Diaconos xj.
- A** Felix, natione Romanus, ex patre Felice Presbytero de insula Falsiola, sedit an. viii. mens. xi. dies xix. Hic ordinavit Episc. xix. Presb. xviii. Disc. v.
- A** Gelasius, natione Afer, ex patre Valerio, sedit an. xv. mens. viii. dies xix. Hic liberavit a periculo famis civitatem Romæ. Hic fecit iustitias & hymnos, sicut B. Ambrosius. Hic ordinavit Episcopos lxxvii. Presbyteros xxi. Diaconos xi.
- A** Anastasius, natione Romanus, ex patre Petro, de regione quinta Capu-Tauri. Sedit an. i. mens. xi. dies xxv. Hic ordinavit Episc. xvi. Presb. xi. j.
- A** Symmachus, natione Sardinus, ex patre Fortunato, sedit an. xv. mens. vii. dies xxviii. Hic & Laurentius sub consensione uno die ordinati sunt, & Symmachus in Lateranis & Laurentius in Ecclesia B. Mariæ & Symmachus confirmatus est in Sede secundum iudicium Theoderici Regis: & Symmachus postea incriminatus cum lxx. Episcopis per purgavit. Hic consuevit ut omni die natalitibus Sanctorum Gloria in excelsis Deo, caneretur. Hic ordinavit Episcopos cxvii. Presbyteros xcii. Diaconos xvi.
- A** Hormisdas, natione Campanus, ex patre Iusto, de civitate Eritrone, sedit an. ix. dies xvi. Hic consuevit Clerum & famulatus erudit. Hic ordinavit Episcopos lv. Presbyteros xxi.
- A** Joannes, natione Thuficus, ex patre Constantio, sedit an. ii. mens. viii. dies xvi. Hic in custodia assiduum moritur. Hic ordinavit Episcopos xv.
- A** Felix, natione Samnis, ex patre Calistio, sedit an. iv. mens. ii. dies xii. Ipse ordinatus est in quietem. Hic ordinavit Episcopos xix. Presbyteros lv. Diaconos iv.
- A** Bonifacius, natione Romanus, ex patre Sigibaldo, sedit an. ix. dies xxvi. Hic & Dioscorus sub consensione ordinati sunt, sed Dioscorus eodem tempore defunctus, Bonifacius Sedem tenuit.
- A** Mercurius, qui & Joannes, natione Romanus, ex patre Projecto, de Celio monte, sedit annos i. mens. iv. dies vi. Hic ordinavit Episc. xxx. Presb. xv.
- A** Agapius, natione Romanus, ex patre Gordiano Presbytero, sedit mens. xi. dies xix. Hic ordinavit Episcopos xi. Diaconos xv.
- A** Sylvester, natione Campanus, ex patre Hormisdas Episcopo Romæ, sedit an. i. mens. v. dies xl. Hic ordinavit Episc. lxxxix. Presb. xlvi. Disc. xvi.
- A** Vigilius, natione Romanus, ex patre Joanne Vicariano, sedit an. xi. mens. x. dies xviii. Hic est ordinatus a duobus Episcopis & uno Presbytero. Hic ordinavit Episcopos xlii. Presb. xxvi. Disc. ix.
- A** Joannes, natione Romanus, ex patre Anastasio, sedit an. xi. mens. xi. dies xxvi. Hic ornavit & restauravit cœmeteria sanctorum Marjrum, & constituit per singulas Dominicæ oblationes & luminaria ibidem agere. Hic ordinavit Episcopos lxi. Presb. xxvi. Disc. xii.
- A** Benedictus, natione Romanus, de patre Bonifacio, sedit an. iv. mens. i. dies xxviii. Hic ordinavit Episcopos xxi. Presb. xv. Diaconos i.
- A** Pelagius, natione Romanus, de patre Ungildo, sedit an. x. mens. ii. dies v. Eodem tempore tanta pluvie fuerunt, ut omnes dicerent, quia aque diluvii superiundarent: ac tales clades, quales a seculo nullus meminit fuisse. Hic ordinavit Episcopos xlviii. Presb. xxi. Diaconos vii.
- A** Gregorius, natione Romanus, ex patre Gordiano, sedit annos xii. mens. vi. dies x. Hic exposuit hominibus xl. & Moralia Job, & super Esaiam, Pastoremque & Dialogos, & multa alia fecit. Hic augmentavit in Canone, Diebusque nostris, usque in finem Missæ; Angulicam convertit ad Dominum nostrum. Hic fecit ut missa super corpus B. Petri caneretur. Hic ordinavit Episcopos lxi. Presb. xxxix. Diaconos v.
- A** Sabinius, natione Thuficus, de civitate Blera, de patre Bono, sedit an. i. mens. v. dies viii. Hic addidit luminaria in ecclesia B. Petri. Hic ordinavit Episc. xxvi.
- A** Bonifacius, natione Romanus, de patre Joanne, sedit mens. viii. dies xxviii. Hic ordinavit Episc. xxi.
- A** Bonifacius, natione Mariorum de civitate Latina, ex patre Joanne Medico, sedit an. vi. mens. vii. dies xii. Hic ordinavit Episc. xxv. Disc. viii.
- A** Deusdedit, natione Romanus, ex patre Scythano Subdiano, sedit an. iii. dies xxxiii. Hic dilexit Clerum multum. Hic ordinavit Episcopos xxx. Presb. xix. Diaconos v.
- A** Bonifacius, natione Campanus, de civitate Neapoli, ex patre Joanne, sedit an. v. Hic consuevit ut nullus iraderetur de ecclesia. Hic ordinavit Episcopos xxviii. Presb. xxv. Diaconos iv.
- A** Honorius, natione Romanus, ex patre Petronio Consule, sedit an. xii. mens. xi. dies xvi. Hic temporibus levata est iras in ecclesia B. Petri. Hic ordinavit Episc. lxxviii. Presb. Disc. xx.
- A** Severinus, natione Romanus, ex patre Avieno, sedit mens. ix. dies iv. Hic ordinavit Episc. iv.
- A** Joannes, natione Dalmata, ex patre Venantio, sedit an. i. mens. xv. dies xviii. Hic per omnem Dalmatiam & Illyriam multum pecuniam misit ad redemptionem captivorum qui prædatis erant. Hic ordinavit Episcopos iv.
- A** Marcellus, de civitate Tuderina provincie Tuscia, sedit an. vi. mens. i. dies xxi. Hic congregavit Synodum Episcoporum xv. & condemnavit Cyrum Arianandrum & Sergium Pyrrhum & Paulum Patriarcham C. P. qui contra immaculatam fidem novitates innectere præsumptum, & sextam Synodum, conscribentes confirmavit. Hic ordinavit Episcopos xxviii. Presb. xi.
- A** Theodorus, nationi Grecus, ex patre Theodoro Episcopo, de civitate Ierusalem, sedit an. vi. mens. v. dies xviii. Hic ordinavit Episc. xlvii. Presb. xxi. Disc. iv.
- A** Eugenius, natione Romanus, ex patre Rufiano, sedit an. ii. mens. ix. dies xxiv. Hic ordinavit Ep. xvi.
- A** Vitalianus, natione Sicensis provincie Campanie, ex patre Anastasio, sedit annos xiv. mens. vi. Hic regulam ecclesiasticam arque vigorem ut mos erat omnino conservavit. Hic ordinavit Episcopos xxvii. Presb. xxii. Diaconos i.
- A** Adeodatus, natione Romanus, ex Monacho, de patre Iohanne, sedit an. iv. mens. ii. dies v. Hic ordinavit Episc. xlviii. Presb. xxv. Disc. v.
- A** Donus, natione Romanus, ex patre Mauricio, sedit an. i. mens. v. dies x. Hic ordinavit Episcopos vi. Presb. x. Diaconos v.
- A** Agatho, natione Scula, sedit an. ii. mens. vi. dies iv. Hic ordinavit Episc. xliii. Presb. ix. Diaconos i.
- A** Leo Junior, natione Scula, de patre Paolo, sedit mens. x. dies xvi. Hic constituit locum ut qui ordinatus fuerit Archiepiscopus nulla confusione, pro alio Pallii aut diversis officii, Ecclesie persolvere debebat. Hic ordinavit Episc. xxi. Presb. xl. Disc. ii.

A Benedictus Junior, natione Romanus, sedit mens. x. dies xii. Hic ordinavit Episc. xii.
 Joannes, natione Syrus, de provincia Antiochia, ex patre Cyrano, sedit an. i. dies ix. Hic ordinavit Episcopos xii.

Canon desit.

Sergius, natione Syrus, Antiochie regionis, ortus ex patre Tiberio in Panormo Siciliæ. Hic statuit ut tempore consecrationis Domini Corporis, Agnus Dei a clero & populo decantaretur. Hic constituit ut diebus Annuntiationis Domini, & S. Mariz, & S. Simeonis, quod Hypapante græcè dicitur, Litaniz, exant. Hic ordinavit Episcopos xvii. Presb. xviii.

* m. viii. Sedit annos xii. mens. vii. dies xxi.

Joannes, natione Græcus, sedit an. xii. mens. vii. dies xii. Hic ordinavit Episcopos xv. Presbyteros ix. Diaconos ii.

Joannes, natione Græcus, de patre Platone, sedit an. ii. mens. vii. dies xvi. Hic ordinavit Episc. xii.

* Episc. Silynnius, natione Syrus, de patre Joanne, sedit an. vii. dies xv. Hic ordinavit * Episcopos xiv. Presbyteros x. Diaconos ii.

* Episc. Constantinus, natione Syrus, de patre Joanne, sedit annis vii. dies xv. Hic ordinavit Episcopos lxxii. Presbyteros x. Diaconos ii.

* Episc. Gregorius, natione Romanus, ex patre Marcello, sedit an. vi. mens. ix. dies xi. Hic constituit ut in quadragesimali tempore quicquid feria jejunium atque missarum celebrationes herent, quod ante non agebatur. Hic ordinavit Episcopos cl. Presbyteros xxv. * Diaconos iv.

* Episc. Gregorius, natione Syrus, ex patre Joanne sedit an. x. mens. vii. dies xxv. Hic Græcæ Latineque lingua eruditus fuit; Psalmos omnes per ordinem memoriter retinens, & in eorum sensibus subtilissima excitatione limatus. Hic ordinavit Episcopos lxxx. Presbyteros xxi. * Diaconos ii.

* Episc. Zacharias, natione Græcus, ex patre Polierano, sedit an. x. mens. vii. dies xvi. Hic ordinavit Episcopos lxxxv. Presbyteros xxx. Diaconos v.

* Episc. Stephanus, natione Romanus, ex patre Constantino, sedit an. vii. dies xxiv. Ordinavit Episcopos xv. Presbyteros ii. Diaconos ii.

* Episc. Pubus.

* Episc. Stephanus desit.

* Episc. Adrianus.

* Episc. Leo.

* Episc. Stephanus.

* Episc. Palchalis.

Ne quid porro subtraham suppellectilis nostræ antiquaria, unde illustrari Pontificum historia possit; addo membranæ, ante annos (ut apparet) sexcentos descriptam ex alia vetustiori, finem cum Vigilio Pape accipiente, id est in anno dlv, ubi etiam finem accipimus Nomina Apostolicorum, inter Analecta Mobilium tom. 3. pag. 426. descripta, & inventa post collectionem quandam Decretalium Canonumque, ultra annum dxxii. non extensam. Sed ut multa nomina rursus istis scripta, sit & numeri valde diversæ habentur a nostra membrana numeris. Nec minor diversitas occurrit in altera Corbejensi membrana, quæ in eodem Analectorum tom. 3. pag. 429. incipit de Episcopis Romanæ Ecclesiæ, & protrahitur usque ad Joannem VI. in eo sic finitur, ut ejus decessoribus Sergij I. annis diebusque omiserit annotare. Diversitatem utrobique repertam, sub indicio litterarum BC, quibus prior posteriorque

membrana Corbejensis significetur; subius apponemus; si forte alicui usui sit aliis, nostræ enim labor jam longius progressus erat, cum adferretur, quem ut ex istis jurei nunc quidem possit.

NOMINA APOSTOLICORUM

Usque ad Vigiliū, ac porro usque ad Joannem VI. continuata,

Ex Veteri membrana nostra, collata cum gemino Ms. Corbejensi.

B Eatus Petrus profuit R. an. xlv. m. ii. d. vii.

R. sedit annos x. mens. ii. dies xii.

C. desit Petrus.

Linus an. xli. m. iiii. d. xii. vi. Kal. Dec.

C. sedit annos xii. mens. v. dies xii.

Cletus an. vli. m. i. d. x. vi. Kal. Maii.

B. an. xli. m. i. d. xi. C. an. vlii. m. ii. d. v.

Clement. an. vi. m. ii. d. x. ix. Kal. Dec.

B. an. ix. m. x. d. i. C. an. vi. m. i. d. xlv.

Anacletus an. xli. m. i. d. vii. xvi. Kal. Maii.

Desit B & C.

Evaristus an. xlii. m. vii. d. ii.

B. an. vlii. m. x. d. ii. C. an. xlv. m. iiii. d. xii.

Alexander an. x. m. vii. d. ii. v. Non. Maii.

B. an. xli. m. vii. d. ii. C. an. vli. m. vi. d. vi.

Sixtus an. x. m. xiii. d. xxi. viii. Id. Apr.

B. an. x. m. ii. d. i. C. an. xlv. m. ii. d. i.

Telephorus an. xli. m. iiii. d. xxi. Non. Jan.

B. an. xli. m. i. d. xxi. C. an. xli. m. iiii. d. xxi.

Viginius an. iiv. m. iiii. d. vii. ix. Id. Jan.

B. an. iiv. m. iiii. d. i. C. an. vi. m. iiii. d. iv.

Anicetus an. vlii. m. iiii. d. iiii.

B. an. xli. m. iiv. d. ii. C. an. xli. m. iiv. d. iiii.

Urbicinus ansem præpositus Aniceto Pius.

Pium an. xli. m. iiv. d. xxi. ix. Id. Julii.

B. an. xlii. m. d. i. C. an. vlii. m. iiv. d. iiii.

Soter an. ix. m. iiii. d. xxi. xi. Kal. Maii.

B. an. ix. m. iiii. d. xxi. C. an. xlv. m. v. d. ii.

Eleuther. an. xiv. m. iiv. d. v. viii. Kal. Jun.

B. an. xv. m. iiii. d. ii. C. an. v. m. x. d. xxi.

Victor an. v. m. i. d. x. xii. Kal. Maii.

B & C. an. v. m. iiii. d. x.

Zepherinus an. xvi. m. ii. d. x. vii. Kal. Sept.

B. an. xvi. m. vii. d. x. C. an. xvi. m. vi. d. v.

Calistus an. v. m. ii. d. x. ii. Id. Octob.

B. an. v. m. x. C. an. v. m. ii. d. x.

Urbanus an. vlii. m. xi. d. vii. viii. Kal. Jun.

B & C. an. x. m. i. d. ii.

Antherus an. xli. m. i. d. xxi. xii. Non. Jan.

B. an. . . m. i. d. xi. C. an. xli. m. i. d. x.

Pontianus an. v. m. iiii. d. xi. xii. Kal. Dec.

B. an. v. m. x. d. xxi. C. an. ix. m. v. d. ii.

Cyrobis præpositus Pontianus Antho.

Febianus an. xiv. m. ii. d. x. xiii. Kal. Febr.

B. an. xiv. m. i. d. x.

Cornelius an. xli. m. ii. d. x. xvi. Kal. Oct.

B. an. xli. m. iiii. d. . . C. an. xli. m. ii. d. iiii.

Lucius an. xli. m. iiii. d. iiii. xv. Non. Mart.

C. an. xli. m. iiii. d. . .

Stephanus an. iiv. m. ii. d. xvi. xv. Non. Aug.

B. an. vi. m. i. d. . . C. an. . .

Sixtus an. xli. m. xi. d. vi. viii. Id. Aug.

B. an. i. m. i. d. . . C. an. i. m. x. d. xxi.

Dionysius an. xli. m. iiii. d. vii. vii. Kal. Jan.

B. an. v. m. v. d. . . C. an. vi. m. v. d. i.

Felix an. ii. m. x. d. xxi. xii. Kal. Juo.

B. an. iiv. m. i. d. x. C. an. xli. m. i. d. xxi.

Euthi-

- A Euthicianus an. 12. m. 2. d. 19. Id. Dec.
B. & C. an. 1. m. 1. d. 1.
- Gajus an. 11. m. 19. d. 12. x. Kal. Maji.
B. desunt dies. C. d. 11.
- XXX Marcellinus an. 12. m. 11. d. 27. m. Kal. Maji.
Hic persecutione Diocletiani doctura sit ut iheruscher,
quod & fecit: & post paucos dies perierit,
ab eodem Diocletiano pro fide Christi Martyrio
coronatus est, v. l. Kal. Maji, & cessavit Episcopatus
an. 19. v. d. 27.
- Melius hoc absens ab utroque Corbejensi.
Marcellus an. 7. m. 11. d. 27. xvi. Kal. Febr.
B. an. 1. m. 17. d. . . . C. an. 13. m. 19. d. 27.
Eusebius an. 11. m. 11. d. 27.
- B. C. an. 6. m. 1. d. 11.
- Melchior an. 11. m. 11. d. 27. 19. Id. Jan.
B. & C. an. 19. m.
- Silvester an. 13. m. 1. d. 21.
B. & C. concordant, nisi quod in B. desunt dies & ad-
datur Postion ejus Kalendas Januarias, pro Fridie
Kalendas.
- Marcus an. 12. m. 11. d. 11. Non Octob.
B. an. 11. m. 1. d. 11. C. an. 11. . . . d. 2.
- B Julius an. 11. m. 11. d. 11.
B. an. 19. m. 11. d. 11. C. an. 19. m. 11. d. 2.
- Felix an. 7. m. 11. d. 11. ubi postpositus Liberio.
B. . . . d. 1. C. Felix sed.
- Liberio an. 12. m. 11. d. 11.
- B. an. 19. m. 11. d. 11. C. an. 19. m. 11. d. 11.
- Damasus an. 19. m. 11. d. 11. Id. Decem.
B. an. 19. m. 11. d. 11. C. an. 19. m. 11. d. 11.
- Siricius an. 19. m. 11. d. 11.
- E B. & C. omittunt interfectus dies.
Anastasio an. 11. d. 11.
- B. an. 11. d. 11. C. an. 11. d. 2.
- Innocentius an. 19. m. 11. d. 11.
- Concordant B. & C. nisi quod C. habet, m. 1.
Zotimus an. 11. m. 11. d. 11.
- B. an. 19. m. 11. d. 11. C. an. 19. m. 11. d. 11.
- Bonifacius an. 11. m. 11. d. 11.
- Concordant B. & C. nisi quod d. 11.
- Celestinus an. 11. m. 11. d. 11.
- B. an. 12. m. 1. d. 11. C. an. 19. m. 1. d. 11.
- Siricius an. 19. m. 11. d. 11.
- E Concordant B. sed C. habet d. 11.
- Leo an. 11. m. 1. d. 11.
- B. an. 19. m. 1. d. 11. C. an. 19. m. 1. d. 11.
- Hilarus an. 11. m. 11. d. 11.
- C Concordant B. nisi C. an. 19. m. 11. d. 11.
- Simplicius an. 19. m. 1. d. 11. Kal. Mart.
- Menfis dies in B. in C. solum sunt d. 11.
- Felix an. 12. m. 11. d. 11.
- B. an. 19. m. 1. d. 11. C. an. 19. m. 1. d. 11.
- Gelasius an. 19. m. 11. d. 11.
- B. & C. concordant, sed habet d. 11.
- Anastasio an. 11. m. 11. d. 11.
- B. & C. an. 1. m. 11. d. 11. C. solum d. 11.
- Symmachus an. 19. m. 11. d. 11.
- B. & C. an. 19. m. 11. d. 11.
- Hormisdas an. 19. m. 11. d. 11.
- B. d. 11. C. d. 11.
- Joannes an. 11. m. 11. d. 11.
- B. an. 11. m. 11. d. 11. C. an. 11. m. 11. d. 11.
- Felix an. 11. m. 11. d. 11.
- B. an. 11. m. 11. d. 11. C. an. 11. m. 11. d. 11.
- Bonifacius an. 11. m. 11. d. 11.
- B. an. 11. m. 11. d. 11. C. an. 11. m. 11. d. 11.
- Joannes an. 11. m. 11. d. 11.
- Concordant B. sed B. solum habet an. 11.
- Agapitus an. 1. m. 11. d. 11.
- B. solum habet an. 1. C. an. 19. m. 11. d. 11.
- Silverius an. 1. m. 11. d. 11.

B. solum habet an. 1. C. an. 11. m. 1. d. 11.

Vigilius an. 19. m. 11. d. 11.

B. an. 19. m. 11. d. 11. C. an. 19. m. 11. d. 11.

Hic membra nostra cum utroque Corbejensi
M. quorum primum hic desinas hoc subiungit: Ab Ap-
postolica Sede Petri Apostoli usque Ordinationem San-
cti Silvestri anni 19. m. 11. d. 11. ubi videtur an. scripsisse,
vel scribere voluisse an. 19. m. 11. d. 11. idque in sententia
qua merito Apostoli refert anno Neronis pontificatus
Christi 19. m. 11. d. 11. cum ordinatus Silvester sit anno 19. m. 11. d. 11.
Membra Porro Corbejensi posteriora, sic alterius con-
tinuatur.

CONTINUATIO M. S. C.

P Pelagius an. m. 1. d. 11.
Johannes an. 11. m. 11. d. 11.
Benedictus an. 19. m. 11. d. 11.
Pelagius an. 1. m. 11. d. 11.
Gregorius an. 11. m. 11. d. 11.

Fiunt usque hic LXIII.

salutem non numerata Petra, obsequio Cleo & Mar-
cellino.

Savinianus fed. an. 1. m. 1. d. 11.
Bonifatius fed. an. m. 11. d. 11.
Item Bonifatius an. m. 11. d. 11.
Deus-dedi an. 11. d. 11.
Bonifatius an. 1. m. 1. d. 11.
Honorius an. 11. m. 11. d. 11.
Severinus an. m. 11. d. 11.
Johannes an. 1. m. 11. d. 11.
Theodorus an. 11. m. 1. d. 11.
Martinus an. 11. m. 1. d. 11.
Eugenius an. 11. m. 11. d. 11.
Vitalianus an. 11. m. 11. d. 11.
Adeodatus an. 11. m. 11. d. 11.
Domus an. 1. m. 1. d. 11.
Agatho an. 11. m. 11. d. 11.
Leo fed. an. m. 1. d. 11.
Benedictus fed. an. 1. d. 11.
Johannes fed. an. d. 11.
Cosmas fed. an. 11.
Sergius fed. an.
Johannes fed.

Potes a tribus jam indicatis membranis sola prima, sci-
lucet nostra, ob causam praenotatam, una cum proceden-
te veteri Catalogo usui nobis erit, ad diiudicandos nu-
meros, per quam diversa in diversis Anastasii Codici-
bus signata. Unum autem Anastasio edidit Regia
Parsina, ex fide Codicis Viterbiani, cum variis in mar-
gine testimoniis, ex M. Cassinensi & Barberino, no-
tatis per litteras C. B. Ad eadem adduxerunt similes te-
stimonia varietates, & ex duobus Codicibus Feculanis,
notatis A. B. & ex Codicibus Maguntino, Tironico,
Regio, notatis M. D. R. 3. denique ex alio Codice Tironico:
quibus omnibus addidit volum nostrum M. aggregatum
de Vitis Pontificum, usque ad Pontificatum Martini V.
Intelligi etiam cupio, quod, cum assignatis unicus Pon-
tificatus vel interpositis terminis, nullus in subse-
quenti commentariolo Auctor apponitur, extra contro-
versiam sine numeri auctorum, mensum, ac dierum,
quatinus omnia vel plerumque exemplaribus concordare
conveniendi, nec aliunde suppletis confirmatis ponderis
certioris.

Oderunt Vitalis Monachus Viterbiensis circa, annos
1624. Historiam Ecclesiasticam scribere, librum ejus
secundum finem cum brevi necessitate Romanorum
Pontificum, quibus usque ad Leonem IV. perdidit,
ita scribit: Ecce mentio nemini Pontificum, qui
post Beatum Petrum Apostolicam Sedem praesulerant,
in hoc opusculo denotari, prout in scriptis sancti Papae
Damiani ad Hieronymum vel in gestis Pontificibus
intelligi-

A investigavi. Porro de aliis quadraginta, qui post Leonem IV. usque ad nostram ætatem præfuerunt Apostolice Sedi, hæc usque integra gesta non inveni, idcirco vix pauca de illis audeo præfari. Nomina solummodo nitor eorum per ordinem proferre: sed de progenie vel actibus eorum compellor omnino filere, donec possim donante Deo plenior de illis, ut cupio, scribere. *Non habuit ergo Odoarius epus Austriaci Episcopatus, multis morat Consecrationem Guilelmi: qui autem servit, juvenis hic attente.*

CONTINUATIO

En Lib. 2. Hist. Ecclæ. Odoarii Vitalis.

Benedictus Papa, sedis anno 1. mensibus vi. diebus x.
 Nicolaus Papa, annis ix. mensibus x.
 Adrianus Papa, annis v.
 Joannes Papa, annis x.
 Marinus Papa, annis i. mensibus iv.
 Adrianus Papa, annis i. mensibus iv.
 Agapitus Papa, anno 1. Ignatus alius.
 Basilis Stephanus anno 1. Sedit omnino Stephanus annis vi. quem an prius Basilium dictum intellegat Vitalis, & unde id accepit, nescio.
 Deinde Formosus, Joannes & Stephanus tempore Ludovici Transmarini floruerunt. Atque inter Formosum & Stephanum VIII. contemporaneum Ludovici Transmarini, Pontificis omnino xxvi. intercesserunt, in quibus Joannes, non sub illo, sed sub potestate Caroli Simplicis floruit.

Ipsos quoque fecerunt *Masius, Agapitus, Othavianus, alius Joannes XII. hæc Benedictus, Joannes, Benedictus, Joannes qui Orthodoxum Juniores Benedictum. Ubi Joannes XIII. adscriptus, quod ad successorem perit. Benedictus, & omnia Dene. Benedictus, rursusque, omnia successores tribus, Gerbertus, in Pontificatu Silvester, Agapitus, nulli notus (nisi hoc nomen ante servit Joanni XII.) & Benedictus IX. Sic per adnotare censum & decem (incipiende scilicet a Stephano VIII. Ludovici Transmarini æquali) Patres, x. præfuerunt Apostolica Sedi: cum inter in hoc eadem nomenclaturæ xiii. quod vixit libenter adscribere possit ipsi autem nullas quod reliquas ignoravit qui notata xxi. fuerunt, nisi contrarium malimus opinari, & Pontificum numero denarium non in ac nomina nonnulla tantum excidisse, per libenter negligentiam. Certe etiam, in desuendo tempore parum accurate, sic notantur.*

Clemens Suidgerus, qui fuit Bambergenfis Episcopus, sedis annis ix. & Henricus Imperatorem benedixit & Agnoscebat.

Poppo Damasus qui fuit Aquilejensis Præfuit, sedis anno 1. debuit scribere mente uno, & Brexinensem Episcopum dicere: nam Poppo Aquilejensis vixit anno xlviii. quadringimo octavo quom Damasus Pontifex creaverat.

Leo Lothariogus, sedis annis v. Hic Bruno Tulicæ Pontifex fuit: in Galliam venit: Romæ ingens Concilium tenuit. Præfca sanctorum Patrum decreta, quæ existeret, revocavit, & multa in utroque ordine libenter & utiliter correxit.

Gebehardus Pisser sedis annis i.
 Fredericus Stephanus, filius Gothelonis Ducis, sedis anno 1.

Gerardus, Nicolaus, qui de Francia primus assumptus est, sedis annis ii.

Alexander Lucentis, sedis annis xi.

Gregorius Hildebrandus, a puericia Monachus, sedis annis xiv. [ponit xii.] Trujus tempore Henricus Imperator Guibertum Ravenensem intravit, & expulso Papa Romanam Ecclesiam valde turbavit.

Desiderius Pisser, qui Casinenfis Abbas fuit, sedis Decembris 11. imo iv.

Urbanus Odo, qui Cluniacenfis Monachus fuit, & Ostiensis Episcopus, sedis annis ii. exercitum Christianum in Hierusalem contra Papæos direxit.

Pascalus Rainerius, qui de Valle Brucorum fuit Monachus, sedis annis xii. imo xviii.

Gelasius, Joannes Gaditanus: [lego Gajetanus] sedis annis xi. mrim, incompleti, simul vixit mensis xii.

Callixtus Guido, filius Guilelmi Burgundionem Ducis, qui Vionensis fuit Archiepiscopus, sedis annis vi.

Honorius Lambertus, qui fuit Ostiensis Episcopus, sedis annis v.

Innocentius, Gregorius Papænfis, sedis annis xii. imo xiv. incompleti, qui nono Papatus sui anno ingens Concilium Romæ aggregavit: & multa (quamvis pauca ferventer) consilium. Agis Vitalis plenius de eodem Concilio, ut ad annum mcccxxx. Indict. ii. in medio Quadagesima celebrato, lib. 12.

NICOLAI MANIACUTII

Canonici Regularis Lateranensis, Ordinis S. Augustini Enumeratio Metrica Summorum Pontificum usque ad Alexandrum III.

an veteri Ms. Archiepiscopi Lateranenses erant ab Ophrophio Pervino.

Si vis Pontifices Romanos noscere Sedis, Carminebus nostris perluctus fere valdebis.

Primo Papatus Petrus est ius Sede locatus.

Qui confederant, Linus, Cleuticus fuerunt.

Hic Clemens postus, simili fuit ordine sanctus:

Hinc notat modus: hic quartus, hinc secundus.

Hinc Anacletus presedit, hinc Evaristus.

Hinc Alexandro succedit ius ordine Xylus.

Hos juxta postus Telephorus est & Hyginus. †

Additur Anicetus, seu Præfuit ordinis Euse-

Soter & Eleuter, quibus est Victor quoque junctus.

Quos zepherius habet comes Martyrque Calistus.

Ursinus, turba Christi præfuit in Urbe.

Post hos succedit, Præfuit in arce locatus.

Hinc Pontianus, hinc Anicetus †, hinc Fabianus,

Cornelius, Lucius, Stephanus, Xylusque secundus.

Hos rutilas juxta Dionysii, Sede vetusta;

Felix Romanus, cui jungitur Evaristus.

Hic Comes Cyprianus seu Marcellinus † habentur.

Marcellus nec non Eusebius enumerantur:

Miltiades etiam: post quem, Silvester, haberi

Te Dominum Papam decrevit in ordine Cleri.

Marcus, cui Julius succedit, Liberiusque,

Felix & Damasus. Cleri speculamine decusque.

Exule Liberio Felix ius Sede locatur.

Martiusque subit cum Libiano revocatur:

Quare Liberio Damasus successor habetur.

Sicut Hiernonymi Chronica narrare docetur.

Postea Siricius † numeramus Anastasiumque,

Hinc, Innocentius, scilicet, qui comitatus urumque.

Post Zosimum vero Bonifatius numeratur:

Hinc Callistus cum Xylis conlocatur.

Hos autem juxta Leo vir doctissimus extat,

Eloquium rufus quantum fuerit manifestat.

Hilarus hunc, & Simplicius, Felixque † sequuntur,

Post quos Gelasius, & Anastasiusque leguntur.

Symmachus, Hormisdas rutilas, Præfuitque Joannes,

[Et Felix quartus, Bonifatius atque Joannes.]

Agapitus cum Silverio †, tecumque Vigili.

Plagium legimus Papali Sede potiri:

Hos meriti magni Papæ premitto Joano.

Papam post istum [Christi] numero Benedictum.

Pela-

- A Palagium Romæ Prælatum postea prome.
Hinc tu, Grægori, confortans cuncta, dæcoi
Ecclesiæ Christi, sal æque lucerna fuisti.
D Post re Bleranum civem Iago Sabiniæ d
Hinc Bonifacius & Bonifacius annuamur cur.
Deusdedit & quintus Bonifacius hic societur.
Honoriæ cum Severino, teque Joanne
e Inter prædictos Castelles & scribimus omnes.
f Post hos Theodoro Martini condecimus,
De quo quod fuerit per Græcos passus, habemus.
Additur Eugenius, Præful quoque Vitalianus,
80 Adeo g que datum cum Domino f suscipimus.
g Scribitur & hinc Agathe, Siculæ regionis alumnus;
Er copulatus ei, prudens Leo Papa secundus.
His adjuvantur Benedictus atque Joannes:
Er Conon reum, Sergi, textuque Joannes.
Hinc alio Papa gavisus est Roma Joanne
Et cæ, Sissini, genia genitor Joanne.
90 Post f Constantinum Gregorius aliter habetur:
Tertius hic etiam Gregorius afficitur:
B Cui Zacharia, Stephanus, Paulique decemter
i Hic Constantinus / Serpbanus quoq; consumerentur.
Post Hadrianum Leo tertius esse videtur.
100 Post Stephanum quartum f Paschalis Præful habetur.
Eugenius vero Papa subscritur illi,
Cujus successor tu, Valentinus, fuisti.
Gregorius quartus, & Sergius, & Leo quartus:
Pontificem dictum post quoque legimus Benedictum.
Hinc, Nicolæ, tuo tua gaudet Roma decore,
Cujus Hadrianus post mortem solus honora.
Octavi viguit post hoc doctrina Joannis.
110 A quo Maritus f per paucis præfuit annis.
f Post k tantus Præful subscritur hic Hadrianus,
Er Stephanus quintus: genuit pater hunc Hadrianus.
Postea Formosus Cathedram legimus tenuisse,
Inde Bonifacium Papatum promeruisse.
Post Stephanum sextum, Romanum perlege tandem:
Er post Theodorum, nonum subscrite Joannem:
Cui, Benedicte Pater, Leo f tecum consumeretur.
120 De ritu Damasi Christophorus afficitur.
Sergius hinc ruralis Anastasio copulatur.
Et Lando vivens modice / super astra levatur.
I Omnibus hæc tandem decimum conjungo Joannem.
Tuo Leo cum Stephano præredit, Papa Joannes
130 Cui Leo, post f Stephanus succedat dogmata grædes,
m Nec non Maritus, Agapirus atque Joannes.
C Præfulibus quibus conjungitur hic Benedictus:
n Cui Leo jungatur, Joannes, & Benedictus:
140 Er Dominus, oec non Bonifacius, & Benedictus, f
Er decimum quartum post istos scribe Joannem
p Er decimum quintum post istos scribe Joannem,
Er decimum sextum post istos scribe Joannem.
Gregorius quintum prius, & post scribe Joannem.
Post quam Silvestrum prius, & post scribe Joannem.
Huic etiam nonum decimum subscrite Joannem.
Sergius hinc quartus subscritur & Benedictus:
Reitar vicinus Joannes & Benedictus:
Hunc nonum decimum deponunt scripti Joanneem;
Quod cur & venerit, debet hoc cognoscere carmen.
Quendam Joanneem & Marcurium voritamus,
q Ithum g vicinum, nonum decimum oumaramus.
150 Silvester f cum Gregorio, Clemençe secundus,
r Cum Damaso rutilant: Leo f post, Victorque secundus;
Stephanus hinc nonus, nec non decimus Benedictus;
Er succedit eis Nicolaus in ordine mixtus.
1 Alter Alexander, & Gregorius copulatur;
160 Victor f, & Urbanus cum Paschali comitantur.
Gelasium mundo concessit postea Christus,
Qui decedenti succedit Papa Calistus.
Honoriis Cathedram post omnes hos decoravit:
Hinc, Innocenti (tu) Papam Roma voravit.
Post Calicem, clementis dogmata sanctus,
Propyllum Man.

Christiata letitia fit præ confortibus uocatus.
Lucius hinc, mundi cupiens redificare morbis;
AR rapus statim, quia dignus non erat orbi.
Tertius Eugenius, qui mure præclarus habetur;
Dooer vult vivat; demum super astra feretur.
Sunt centum quinquæ nec non & septuaginta, x
Quartus Anastasius f mox Ecclesiæ viduavit:
Quam sibi mox copulans Hadrianus clarificavit.
Hinc licet ioveitum Papali Sede potitum
Scimus Alexandrum, per secula commemorandum.
Sunt omnes centum, suot octo & septuaginta.

ANNOTATA.

Hinc Pontificum Catalogum, Eugenii Papa III. tem-
pore exortam, moxque continuatum asigne ad Alexan-
dram III. publicandum sibi Omphrius credidit; tamquam
ad interrotta nomina Pontificum etiamque seriem
conservandam marime fuerint; & ad plura, de qui-
bus supra, confirmanda spiritum. Epi sumen corre-
lione nonnulla, soltem, ut recusus Calista est anno
1666. quod subsequens Annotata monstrabit, & si-
mi illustribus liquid in eo obscurum possit lectorem af-
fendere:

- a Omphrius Mater, ac si Pontificis nomen feret.
b Idem Palagius.
c Hinc versus existeret, adeoque alium æ propriæ tem-
pore supplevit.
d Et hic abundebat, quem expunxit:
Hinc Bonifacium civem numero Anastasium,
supponens error libentis inducitur ex geminatione prioris.
e Helitus nomen reperi quod Honorium admodum erat
Sanctis; imo ex Pontificibus viginti quatuor, qui inter
Sensiles Gelasium & Martinum sedebat, solum inven-
iuntur octo, qui et Sancti celebrantur.
f Omphrio. Post hos Theodoro Roma Martinus g
ali apparet, geminata perperam ultima ac prima duo-
rum nominum syllaba, natum esse versus superfluum
Romæ.
g Conjectio hæc, interjecta ad sensum versumque sup-
pleendum, desit eadem Omphrio.
h Idem, Describitur, aliæ reduntat prima syllaba,
i Constantinum nemo alius ferat Pontificis inferuit,
est videtur occupatum Siderem aliquandiu teneri: ut
tamen ratio exigat, ut per Eusebiemur (quod habet
Omphrius) legatur Constanterius; uti in paulo post
sequentiæ ducunt versusque fine signat satis per, illa,
cui, legendum est, isti eunt.
k Idem Omphrius Præstantibus P. C. hic: quæ versum
non facit. l Idem sub. m Idem post Stephanum.
n Confundit hic Auctor duo Joannes 11. & 117.
o Ego Bonifacium proponendum Domino oratio.
p Annuerat hic Auctor Joannem filium Roberti,
quem a Pontificum numero excludimus; & idem sequen-
tem vocat 117. & sic consequenter usque ad 121. quem
ipse appellat Vigilem: & hanc numeri discrepantiæ
causam patet, quæ Joannem 11. aliqui vocant Mer-
curium: sed sit iactis debet jam inde ad initio variatam
fuisse in numerandis istius nominis Pontificibus: nec ve-
re discriminis causam in eo soltemur, quod dicitur Jo-
hannem Roberti ab aliis ferat, ab aliis non ferat Pontifi-
bus adnumerari. q Omphrius Iulianus.
r Nis pro Silvestro, quem Annapapam fuisse credimus,
ponimus Benedictum IX. ut æque veritas præstetur.
s Omphrius Rutilus Leo Victorque.
t Idem Copulatur, Comitatur. u Idem tenetur.
x Non per se inventi talis numerus per nomina he-
notata, nec tamen dubitari quæ scriptas ex mero An-
drevi sit, post tri denno adjuvatis Pontifices vestras cal-
culus subdarent, & numerandi ceptum septuaginta octi:
Fortassis sicut Constantinum Pontificem adnumeravit, sic
etiam adnumerat isidem, sub continetate simul cum aliis or-
dinatus, Eulium contra Bonifacium f; Laurentium contra
Symoniam; Doolcorum contra Bonifacium II. Theodo-
rum vel Theodoretum contra Cononem; & Theophylactum
contra Paulum: quorum nomina hinc quoque versibus illu-
gata non cumfati versibus expunxit ut qui Calicem discri-
bendum erant. Verum si non actum est, cur omni sacras
expunxit duo, videlicet Novatianus contra Cornelium, &
Ursinus contra Damasum, a Schismaticis æque erantati?

CONATUS CHRONICO-HISTORICI P A R S P R I M A ,

A S. Petro usque ad Zachariam .

P R Æ F A T I O

De vulgatis Pontificum Romanorum
Iconibus .

D i o n i s i u s p e r T i t u l u m i n d i c a t e r a t i o n e m r e d d i t u r , a n t e s e c u n d a m a c t e r t i a m P a r t e m h u j u s m e i C o n a t u s , e l e g i i n i t i o P a r t e p r i m a p r e f e r i n q u i d d e I m a g i n i b u s ; q u a s , O m n i p o t e n t i s e x e m p l o , n o n h e s i t e r r o n o n p a s s i m a d d i b e r i , n u n c v i d e m u s , q u a s f u e r i t n o s t r a q u a q u e o p e r i i n f e r i o r e s T y p o g r a p h u s , i n d u l g e n d a m e i u s i p s o p a u e r i . P r i m u m e r g o a c c i p e v e r b a J o a n n e s B a p t i s t a d e C o n s e l l i o r i s , q u i c a s d o m i t a r i t u c i d e r e : n a m O m n i p o t e n s F i g u r a l i g u r i s n u s e r u t .

B a d c o n f i r m a n d a m C a t h o l i c a e A p o s t o l i c a e f i d e i v e r i t a t e m , q u a n t u m m o m e n t i a d e r a t l e g i t i m a R o m a n o r u m P o n t i f i c u m s u c c e s s u , a b i p s o D i v o P e t r o A p o s t o l o , c u i g r e g i s p a s c e n d i c u r a m C h r i s t u s D o m i n u s c o n c e d i d i t , a d h a c u s q u e t e m p o r a n o s t r a c o n t i n u a t , v e l i n d e , C h r i s t i a n e L e c t o r , a n i m a d v e r t e r e p o t e s , q u o d h o s t i s g e n e r i s h u m a n i d i a b o l u s , p e r m e m b r a s u a i s c h i s m a t i c a s & h e r e t i c o s , i n h o c u n u m , o m n e s t u d i u m s u u m c o n f e r t , u t f u n d a m e n t u m h o c , i n q u o C h r i s t u s E c c l e s i a m s u a m a d i f t a v a t , s u b r u e r e & e x a n i m i s f i d e l i u m p e n i t u s e x t i r p a r e p o s s i t . S c i t e n i m s e r p e n s i l l e c a l i d o s , s e t u m d e m u m c i r c a E c c l e s i a m p a u s a g r a t i o s g r a s s a t u r u m , s i q u a n d o g u b e r n a t o r e m s u b a t u r , & p u l c h e r r i m u m o r d i n e m E c c l e s i a m c o n t u r b a t u m a n i m a d v e r s i t . C e t e r u m d i v i n a i l l a b o n a s & a p e n t i a , q u a p r a s i d i o s u o n u n q u a m E c c l e s i a m d e s t i t u e r e s o l e t , i n t e r t o t l a b e n t i u m t e m p o r u m v a r i e t a t e s & d i f f i c i l i t a t e s , i d s a n c t o r u m P a t r u m v i g i l i c u r a s t u d i o q u e p e r f i c i t , u t v e l u t i p e r m a n u s t r a d i t a m , i n t e g r a m t o r u m s e r i e m h a b e r e m u s , q u i p o s t D i v u m P e t r u m A p o s t o l o r u m P r i n c i p e m , E c c l e s i a m D e i , d u c t o r e S p i r i t u s a n c t o , i t a p r a s u e r u n t , u t & s a n a m a C h r i s t o A p o s t o l i c a e t r a d i t a m d o c t r i n a m i l l i b a t a m c o n s e r v a r e n t , & f r a t r e s s u o s i n f i d e c o n f i r m a n t e s , h e r e t i c o r u m e r r o r e s , q u i b u s p l u r i m o r u m m e n t e s f a s c i n a r e d i a b o l u s n u n q u a m i n t e r m i t t i t , e v e r t e r e n t a c c o n d e m n a r e n t . Q u a q u i d e m i o r e s i n g u l a r e m S a l v a t o r i s n o s t r i p r o v i d e n t i a m , & i n p r o m i s s i o n e P e t r o A p o s t o l o f a c t a v e r i t a t e m m a n i f e s t e e x h i b e a m a d m i r a r i l i c e t , q u o d c u m i n p l e r i s q u e E c c l e s i a s , q u a s a b A p o s t o l i s e r a n t f u n d a t a e , E p i s c o p o r u m c o n t i n u a s e r i e s s a p i u s i n t e r r u p t a d e f e c e r i t , s o l a R o m a n a E c c l e s i a t a m e x c e l l e n t i d i v i n a g r a t i a p r i v i l e g i o d o t a t a v i d e a t u r , u t i n t a n t i s t y r a n n o r u m p e r s e c u t i o n i b u s p o r t e i n f e r i a d v e r s u s e a m p r a v a l e r e n o n p o t u e r i t ; & f i d e s P e t r i , p r o q u a C h r i s t u s u t n e d e f i c e r e t o r a v i t , i n s u c c e s s o r i b u s P e t r i , p e r p e t u o s a l v a & n u l l i u s e r r o r i s l a b e c o n t a m i n a t a , v i g u e r i t . H i n c v i d e r e l i c t p r i s c o s i l l o s s a n c t o s P a t r e s , c u m p r o v e r i t a t e c o n t r a f a l s a s h e r e t i c o r u m o p i n i o n e s d e c e r a r e n t , a b i p s i s A p o s t o l i s d e d u c t a m R o m a n o r u m E p i s c o p o r u m s u c c e s s i o n e m , t a m q u a m v a l i d i s s i m u m a r g u m e n t u m , d e s t r u e n d i s i l l o r u m e r r o r i b u s a d m o n u i s s e , & h a n c d e m u m c e r t i s s i m a m f i d e i r e g u l a m e o s j u d i c a s s e , q u a m c u m v i s i b i l i P a t r e & C h r i s t i i n t e r r i s V i c a r i o p e r o m n i a c o n f e r e r e .

*Remaneat
Pontificum
series*

*validum
adversus
haereticos
scdm.*

C u o n i a m a u t e m q u o d f u n t h o m i n i b u s i n l i t t e r i s v e r b a t a S c r i p t u r a , h o c s o n t i d e a n t p i c t u r a ; n o n

modo per illas, sed & per istas, pii majores nostri rudioribus insinuare voluerunt, quos veræ fidei duces & magistros sequi, quorumque vestigiis insilire potissimum deberent. Atque hac maxime de causa, in templis Deo dicatis, quæ in hac alma Urbe veneranda antiquitatis memoriam retinent, sanctorum Pontificum seriem, multis in locis, coloribus expressam reliquerunt; ut vel hac etiam ratione populos in fide confirmarent, & quam doctrinam illis traderent, nimirum eam quæ ab Apostolis eorumque successoribus ubique diffunderetur, omnibus palam facerent. Hæc ego mecum expendens, & quorundam impetratis devenirent perdis quidam homines, qui a patre suo diabolo edocti, omnes machinas, ad obdolumandam hæc præclaram in Ecclesia Dei lucem, adhibere, diligenter consideram; ut & ipse pro modulo meo aliquid adferrem, ac in Ecclesiæ gazophylacium, tot clarorum virorum, qui perpetuam hanc Pontificum Romanorum successorem scriptis suis egregie defenderunt, thesauris refererem, cum illa paupere vidua, deo munera immitterem; Pontificum imagines conquirere, & conquisitas in lucem proferre consuevit rem fane arduam & cum primis difficilem aggressus: quæ tamen, per Dei gratiam, adeo non infeliciter cessit, ut licet magnum laborem profecissem, non tamen nisi re plane peritæ conquirere potuerim.

Multas enim Pontificum effigies, post eas quæ pridem opera F. Osmphri Panvini in publicum prodierunt, studiose conquisitas, partim ex sepulchris, picturis, & multis antiquis, partim ex numismatibus excerptas, in unum collegi; reliquas autem ex Basilicis sanctorum Petri & Pauli, diversifque in Urbe Ecclesiis depromendas curavi, eas potissimum ratione ductus, ut cum tibi, Christiane Lector, vivas imagines repræsentare non possem; saltem eas exhiberem, quas a multis retro seculis, in antiquioribus urbis Romæ Ecclesiis depictas cernere licet, ut sic antiquitatis nihilominus speciem aliquam, vel in ipsa habitis ratione videre, & ea re oblectare posses. Probabile enim est, quamvis seculum illud posterioris pietatis fuerit exars, in effigendis tamen ejus generis imaginibus, Romæ præsertim, traditionem quandam secutum fuisse. Nam absurdum videri non debet, in ipso crelescentis Ecclesiæ initio, non defuisse multos, qui quod studium in coelestibus demouant idolis antea nefaria ponebant, in postmodum sacro Baptismatis fonte abluti, illud ad propagandam verum veri Dei cultum, qui in Sanctis suis pie colitur & honoratur, laudabiliter converterint; & ad devotionem excitandam, eorum imagines, qui pro Christi gloriam mortem oppetere non dubitarent, apud se religiose asservaverint: illorum autem maxime, quos vel dignitate Ecclesiastica, vel vite sanctimonia, vel miraculorum magnitudine, ceteros superare videbant. Imaginum certe in Ecclesia Dei usum antiquissimum, & ab ipsis Apostolorum temporibus deductum fuisse constat: quo tempore, cum artes ista passim in urbe floruerint, haud obscure conjectari possumus, eos qui Sanctorum Martyrum aut Pontificum imaginibus asservandis studebant, naturalibus potius lineamentis expressis, quem fictitia aliqua eorum effigie, fuisse delectatos. Hæc & id genus alia, ubi diligentius tecum, benignæ Lector, consideraveris, bona

*ad instru-
endum ru-
diorum po-
puli, vel
ad arguen-
dos*

E

*collatae.
B. de Card.
Lectus*

F

*non quali-
tate illa
propaganda*

A spe sum, quod diligentiam hanc nostram non improbat, qui veneranda antiquitatis memoriam, quantum licuit, editio hoc libello conservare, omnibusque palam facere studuimus, Romanorum Pontificum successionem, quam optati temporis hæretici impudenter oppugnant, eis apud nos integrum vigere, ut non modo omnes, genus, & patrum singulorum, sed etiam effugias ipsorum, ad vivam expressas ostendere possumus. Bene vale, & labore hoc nostro felix frorce.

4. *Hæreticus Aulicus, qui nunc etiam contraxisset docere posses, quibus in locis ac monumentis singula effigies spectari poterant, addito de cuiusque vetustate iudicio. De Onuphrio vero religioso, Ordinisque Augustiniani presbytero ac sacre antiquitatis revereatissimo; de quo Joanne Baptista (cujus etiam antiquarum Urbis Romæ statuarum libri duo habentur) excusit Venetiæ anno 1579. qui Serenissimi Principi D. Andrea S.R. E. Card. de Austria Pontificis sui dedicavit, commemorat Joannem & Anacletum Cavalierius, suis consanguineos, quorum alius ipse Cardinalis, alter ejus Serenissimi Patris Ferdinandi Archievici, Maximiliani Cesaris Nepoti, a Consensibus sacris fuit; de Onuphrio, inquam & Joanne Baptista presamamus, fide optima edidisti quas invenierant imagines. Interim per vetustate ceram, que sequi se præsentant, prototypum autem spendere, admodum multa esse quæ seculum XII. aut XIII. antecesserint. Quanto enim eas magis magisque considera. & confere cum antea dictis in Appendix ad primam Partem, nunc autem translati ad Dissectionem XXXVII. de forma Pallii aliorumque Pontificalium ornamentorum medio ævo mutata; tunc certior redder de plerisque, fuisse grati concegatas. Primas certe XXXII. imagines, usque ad S. Silvestrum, cunctas effigie S. Petri (requis veteri lineamenta semper fuisse a Romanis conservata, nullis dubito) esse adnotavit ad eo, qui primas præsumpsit hujusmodi seriem in aliquo Romanorum ecclesiasticum pingere, facile emat mihi concesserint. Pallium, jam inde a Leone, super simpliciorum Plantam datum, una eademque forma, qua usque ad S. Gregorium & alia, Romanos Pontifices usque fecerunt, non eadem culpe; non etiam hæc tam insensuramque, Gregoriana similem, Pallium tamen diu ante Silvestrum coepisse addideri, vellem certiori argumeto probatum videre: seculi XI. inventionem*

C. istud est, cum aliquanta subinde pace finient Ecclesia mobilis asseruerit mansisset, non agere credidero. 5. Sed quod idem præter, mutata in Silvestro universa habitus Pontificalis forma ipsam ejusque successores Papat Romanus instituerit ut plurimum pingere cum Tiara coronata (Regnum poseri appellaturam) & plerisque dactis formæ Pallii, qualem non reperio ante Honorii III. tempora & æra Christiana seculum XII. hoc mihi suspitionem ingerit, primum talis seriet præterea post Honorium istam ære etate vixisse, qua Clemen omnis, ad imitationem sui Pontificis, hæcque modice prelixi utebatur, ut sunt per me quæ dixi XXXI. Icones. In his autem effigendis, parvi isonnes aut plerisque ipsius cui pingebat Basilica Presbyteris sibi præposuisse exprimendis; quemadmodum hac nostra ætate P. Henrichens scilicet memorat, in insigni S. Michaelis Antverpiensis Præmonstratensis ordinis Abbatia: ejus antea priorem cum placuisse eorum ornare præter, expresserit totum ferum Abbatum, jam inde a B. Waltheimo S. Norberti discipulo; de ipsi ea ordine ætate fuerunt quoque tunc ibi erant Canonici, quorum plerisque nomina sunt idem Henrichens modis indicat ut sapini. Nihil sermone conjecit ad formam potest de Silvestro ejusque successoribus usque ad S. Gregorium incluserit, quæ plerique omnes rase ad eam mente exprimentur, contra quam in geminis ipsi S. Gregorii præter præter videtur esse.

Gregorius Maii.

6. Sic rasti barbi accedunt Capa Chiores, quarum 13 in SS. Felice II. & Innocentio, seculi XV. Pontificibus, initium apud Cavalierium videtur; nam ego leberem in Cappachio Honorium IV. inveniam aliquem, expressum in talibus, licet diu antea consueverit, cum ab subditis functionibus populi benedictus procederet, aut Laurentius Palatii possessionem, moxque electi fuerant; insinuat est. Magni tamen horre ad formam Canalicum seu Planetarum, incipiens apud eundem Cavalierium apparere cum initio sexti seculi, in imaginibus SS. Hieronymi atque Joannis. Eas enim seculo ultra VIII. ad XV. seculum, plane, ut etiamnum Grecis sumi, emine retandas & antiquas alias fuisse; ibi sunt.

videtur inslar largi scapularis accisat, & in lateribus apertas usque ad humeros, superimpositas, ut possint assue, variis operis artificisque, nescio an dicere possim, Pallio; adeo multum differt ille quæsumque ætatis a communis Pontificibus antiquis amittit. Ego deinde vehementer dubito, an talium aliquando usque fuerit; magisque veretur, ne istas ex ingenio fuisse hæretici præter, æstimationem iam majoris antiquitatis in eis ceptant, quanto remotiores ad omni usque formam excogitasset. Lecti enim in quadam Joannis XII. picture & in Transiberiana Innocentii III. obide, fuisse loci exhibendis, appareant Planetæ usque ad humeros fuisse, pro majori intentione commode, nullam tamen usque ad humeros, usquam etiam ante prius quam a tergo striduerit, quod utrumque sentit. Neque ea fuisse videtur diu probata fuisse, cum usque antea seculo, & ultra, in seculis tam Pontificum quam Canonice, appareant eorum sculpa imagines in Casula undique clausa, & super brachia pingenda redacta, ne ostendamus in Dissectione præfata. Denique usque ad Joannem X. qui ante DCCCXV. electus in ordine est cunctis usque sumus, nemo apud Cavalierium est, de quo possim præsumere, acceptum esse in picture vestimentis idem ad perscrutandum, quod ex prototypo ad vivam sermone immediatè aut mediata accepit. Pæter hoc per Joannem XIII. & Eugenium III. aliquantulum præsumi. Verum alii plerique, usque ad Clementem V. æque incertam de seceptionem relinquunt, ac alii prægressi: & post istum, qui videtur certus ære primi, sed finem seculi XII. ætatis, non parvi occurrunt iterum, quos suspicari ex ingenio sole plerique supplet, donec ad præteriora nobis tempora veniat.

7. Istis tamen omnibus considerationibus non abstinentibus, Typographi, Cavalierianis imagines, magno suo sumptu curatas, offerunt, extensa permissi ipsas inferre aperit, ut eas invenire videretur nemini, sed absque eis emere volentibus venales exhiberet libros æque ac aliis: quod etiam veluti consuevit omnibus, per impressas lateque sparsas Synopses Tameram, una cum hoc Conatu præcedentium. Casula enim que permixta injunctis imaginibus una cum libris meis offerri, hæc potissimum fuit, quod animadverterem easdem, tam Romanas, tam alibi identidem sculptas atque rescriptas, a primi alius Cavalierianis prototypis elementis magis magisque diffidere; consueque ad ignis dominibus insignia quadam Pontificalia, & ad addiderit temporis formas aptari, præter historiarum fidem; ac nominatim circa tiaras. Cum enim hæc consue simplici coronam omnes instructas fuisse usque, ad Bonifacium VIII. qui ipsum duplicem; primum vere Urbisæ V. addidisset tertium circuleum, ficuti erudit novus Nicolaus Alemanno, in Dissertatione Historica de Parisiensis Laurentianis a Francisco Card. Barberino restituta pag. 139; cumque Cavalierius, id satis accuratè observaret; in ita tamen quæ nuper accepimus Pontificum figuræ, Romæ curasse anno MDCCXV. nulla duplici coronam tiaras spectamus; triplici vero jam inde a tempore Alexandri III. anni fere ætatis ætate quam conveniat: & periculum est, an prægressi tem-

G 2 perie

præter
aliqua
fuisse.

istius.

hæc
re
re
re

casus
ad
lucis
inven
re.

E

re
re
re
re
re

quæ
in
Caval
prototy
fuisse

A poris longius serpat depravatio, cui fideliore hac imitatione prototypi consulum volum. Abstineri autem ipsi a tolleris gentilitate, quas satis liberaliter & audaciter addidit aliqui, etiam multis seculis prius, quam ea essent excogitata, sumptas ab hominibus usu antiquiorum in Italia familiarium, inter quas Pontificis potest singulare dividunt. Explodit hanc vanitatem merito scriptor laicus R. D. Alfonsus de Tassis in suis Annalibus Nervocensibus, cuius verba legi possumus ad xxii. uelut Maji, ubi de Eusebio Episcopo Camensi pag. 166. Primum ejusmodi offerens usus fuisse scitur praedictis Bonifacius VIII. genite Cajetanus: scilicet subinde, sed inconstanter, alii, qui quidem nobilitas nati erant: ceteri denique auctor eisdem sibi delegaverunt: quae licet prius potuissent pro ultimis hifce seculis, uoluit tamen subire aliam invidiam delatam.

forte gen-
tibus con-
nulli addi-
ta?

sed memo-
ria seculi
paulatim
abierit.

¶ Videtur quidemque hunc Conatum excusari, utrum ex sua sit, deus excusare non debet; alioquin satis imaginem repeteretur per decessum operis, etiam absque illis. Etenim animadvertens nostrum P.

Augustinum Oldoinum monumenta sepulchralia quorundam Pontificum, quae quidem etiam nunc Roma supersunt integra, vel ab antiquiorum Basilicarum Vaticanarum aegyptiorum reliquiis depicta, satis accurate studiosque collegisse, necessarios Ciceroniam edendo; eorum vero quae in reliqua Italia, Gallia, atque Germania, istis nō Pontificis quidem mortui sepulchra sunt locis, invenimus, exiguum habuisse rationem; & dedit operam per interpretis amicos, ut ea vel omnia vel plerumque nasceretur, & art. similiter incidenda curaret, praeterea quae jam Oldoinus ediderat. Denique praeter alia quaedam illustranda antiquitatis adjuvante, ex Romanarum Basilicarum Musaeis, & reliquis veterum pastinatissimis collata, acceptum etiam ex Alfonsi Ciceronii, ac Cominatoribus ejus Bullarum plumbarum ac numerorum doctorum figuras, non plures tamen quam satis sit ad primas earundem figuras formandas mutationes successisse fallax agnoscendum; atque ad certius judicandum de sinceritate eorum, quae forte effugerunt.

PRIMUS PONTIFEX ROMANUS

S. PETRUS APOSTOLUS.

PETRUS, ante vocationem Simon, ex patre Jona seu Joanne, de Bethsaida Galilaeae, a Christi Ascensione in caelum die v. Maii, anno xxix. vel die xiii. Maii, anno xxxii. Universalis Ecclesiae primus Pontifex, eandem rexit usque ad annum lxxv; crucifixus Romae sub Nerone, xxviii. Junii, expletis in supremo illo gradu annis xxvi, mense i, diebus xxv, vel annis xxxii, mense i. diebus xvi. Romae vero sedit saltem ab anno l. annos xv, mense v, dies xii.

Primo indicantes Pontificii universalis terminos Henscheus definitus Consulatus anni xxx. Violentius & Longinus, atque anni lxx. Nerva & Vellio. Passim ex Caesaris historia tam certi redduntur, ut ubi haberi certior possit: multos tamen decipit Eusebius, Judaeus Petrum affirmans usque ad annum ultimum Neronis, quae si fortassis legatur apud aliquem, qui eum, cum intelligat, quomodo Roma ultimum Neronis, postea direxerit in Graeciam, ut amplius recessus in Urbem; sed in Campaniam manu propria interemptus die ix. Junii anni vulgaris era lxxviii. Imperii sui xiv. incluserit a xlii. die Octobris; Quod autem non potuerit Nero, aut iste, aut sequens anno, Apostolum crucifigendum mandasse, patet, quia hoc antea ipso inspectante Simoem Magum in aere in iram praecipitavit; & Paulus, abstinens ab hominibus impati consueverit mulieribus atqueque illis tribus, etiam ejus in Christianos vehemens incensus; quae omnia Neronis in urbe praesentiam requirunt.

quod certe
non debet
esse?

primus
et ex anno
morte
Christi.

Episcopus
Romae
habet imper-
ium expe-
dit.

¶ Quod Pontificatus universalis initium assignet, nemini qui dubitare possit, quia illud a Christi in caelos Ascensu peti debet; ejus autem duratorem, ut in veteris Consuletibus satis ostendit, non curavit Aulus primi Catalogi desinere. Hoc deinde facientes posterorum Catalogorum auctores ad Eusebium sententiis, sed cum respectu ad solam Romanam Cathedralam, cuiusque Consuletibus, addiderunt assignari ab illa ejusdem Sedis annis xxv. menses ii. dies iii. fons per quam iussit: cum a die xviii. Januarii, quo festum Romanae Cathedralis Ecclesiae celebrat, usque ad xlii. Junii, si numeris mensis v. dies x. Anni autem xxv. progressu arguerent vere reperi, usque annu xl. Romanam adducit Petrum: quod non convenit cum sententia ipsius Eusebii, decessu anno ii. Claudii (qui est vulgaris xlii.) Romanam primum abisse, dum sic loquatur: Petrus secundo Claudii anno, ad expugandum Simoem Magum Romam pergit, ibique viginti quinque annis

Cathedram Sacerdotalem tenuit, usque ad ultimum annum Neronis.

¶ Jam vero, prius quam proprias meas Dissertationes trado, placet exhibere Exercitationem IF. Henscheianam, antea ex Aprilis publicatione in Apparatu pag. 41. servatis ipsam quibus olim alius ille est numerus (quod alibi similiter in talibus observatur) & ponit ex Aulicis arguta mihi mente mutata.

DISSERTATIO I.

Chronologia Henscheiana aetatum S. Petri, ab Alesiose Christi, usque ad ipsius Apostoli passionem.

IN Praeipue primi vetustissimae Catalogi, jam supra positi, relatum est, passum fuisse Dominum nostrum Jesum Christum duobus Geminis Coeli. vii. Kalendas Aprilis, idque verisimiliter esse coacti fuisse tribus Exercitationibus specialibus Praeparatis fundatis, contra communem sensum volentium. Era annos vulgares habere. Dicimus tamen, ex principis ibi positis, videri Christum pro redemptionis generis humani incarnatione, & in utero virginis sacratissima Maria Conceptum esse xxv. Martii, die autem Decembris pariter xxv. natum, D. Lelio Balbo & C. Antistius Vetere Consulibus; & consequentes quatuordecim annis hanc vulgarem praevenerunt. Denique quia Christus annos triginta tres ac menses tres in hoc vixit manifestissimam cum antiquis Patribus quidem (ut jam de viis) duobus Geminis Consulibus, xxv. Martii, Feria sexta in Parasceve, in cruce mortuum fuisse; & die xxviii. ejusdem Martii, Feria prima, jam Dominica dila, resurrexisse. Annus i. est Era vulgaris viginti annos natus. Tunc, ut diximus in eadem Proemio, post aleniam Christi Beatissimum Petrus Episcopatum suscepit, sed nulli certo loco adscribitur; qualem quatuor annis adscribitur.

Post Christi
passionem
Apostoli
anno Era
vulgaris 39

S. Petrus
Episcopatus
suscepit
anno i.
ante indi-
citionem.

Tab. Prima.

I. PETRVS

II. PAVLVS

III. CLAVDVS

IV. ANDREVS

V. ANACLETVS

VI. EVARISTVS

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896

1897

1898

1899

1900

1901

1902

1903

1904

1905

1906

1907

1908

1909

1910

1911

1912

A illi in Oriente eadem *Mr. Anastasi Bibliothecarii*, inter libros Cardinalis Mercurii non adnotatus: & significatur *supra* alios Apostolos praeminentia, potestas a Christo collata, pascendi ejus oves & agnos. Principes ergo Apostolorum constitutus, apud alios peroravit de aliquo in locum Iuda praedictum sufficere, & in duodecim Apostolos eligendo: ubi praemis precibus fore electus est Matthias. At post effusum in die Pentecostes *supra* discipulos Spiritum sanctum, habitis publicis concione convertitis circiter tria millia; deinde elaudum in porta templi spaciata sanavit, atque Ananiam & Saphiram meritis punivit. Quo adhuc anno post septem Diebus electus, S. Stephanus pro fide Christi Persecutus, die XXVI. Decembris est lapidatus.

37 Accessit annus *Ara* vulgaris tricesimus, quo Consulatus gesserunt C. Cassius Longinus, & M. Vinicius Quartinus, cui Consulatus in eum Catalogo adscribitur initium Episcopatus S. Petri; ob duplicem causam; scilicet, ut, ob majorem erga Christum reverentiam, totius domum Gentiorum Episcopatus illi etiam post ascensionem volueretur, licet addiderat Petrum tunc Episcopatum suscepisse. Altera causa, necessario antea, est, ut iuxta modum procedendi, in priore parte hujus Catalogi semper observatum, sicut *supra* nominamus, videm Consules etiamque oportuit. Anno ergo *Ara* vulgaris trigesimo, cum post magnam eorum persecutionem dispersi fuissent fratres; Saulus, deinde Paulus vocatus, qui divus Iobab Ecclesiam, Demetrius Christi in via Damasceni apparenti interpretatione convertit est. Qui postea auctor sua conversione, adeoque anno *Ara* vulgaris trigesimo venis, venit Hierosolymam videre Petrum, et ipse Paulus in sua ad Galatas Epistola cap. IV. testatur. Quo eodem anno, cum, ex Anastasio Bibliothecario de *Viti* Pontificum, colligimus collocavisse Cathedram sui Episcopatus in Antiochia, quoque ibidem *supra* annos sedisset. In eujus rei memoriam solennitatem Cathedra Antiochena quotannis celebratur XIII. Februarii. Hic autem septem Cathedra hujus Antiochene annos, non ita qui accipit, ut in ea urbe ejusque diocesi permansisset Petrum voluisse permittat ipsam eodem tempore varias regiones, Syria potissimum, peragrasset, & plurimos vixit locis consiluisse Episcopos, uti ad diem ejus natalem XXX. Ianni latius erit ostendendum.

38 Elapsi septennis Cathedra Antiochena, substituto eidem S. Evodio, primam Ecclesie Christianae Cathedram in Urbe Romana, Sede Imperatorum & orbis capite, collocavit, anno *Ara* vulgaris quadragesimo: a quo a uno incabandi in Catalogo citato sunt anni viginti quinque Sedis hujus. Et hi viginti quinque anni debentur in eijus Catalogo, uti & in *Mr. Palatino*, itaque in Pontificis Romano, & apud Anastasium Bibliothecarium in *monasterio* & *prolo* cuncti codicibus, nec non apud *Lincolnienses*, Abbonem & alios veterum Pontificum scriptores, et tandem in *Mr. gestis* Pontificum ad Martinum P. deductis. Hi autem anni viginti quinque deducuntur a diebus anno vulgaris *Ara* quadragesimo, usque ad sequebantur quinquam, & Consulatum Nervae & Vespasiani, quoniam obdixit hunc primum Pontificem cum hoc Catalogo ostendimus. Memoria Cathedra Romana solent quatuordecim annis renovatur ad diem XVIII. Januarii: quoniam cum rexit, non moxdi assistens Roma aut in ejus districtu, sed totum sibi in Imperio Pontifici subiectum Ecclesiam, per totam Romanum Imperium dispersam, assumptis curandam; ejusque praecipuas regiones, atque totae nationis Pontificum, et potissimum Hierosolymam subinde visitavit. Interim Caes. Coligula Imperator, qui anno XXXVII. Tiberius succederat, a Cherea & alii conjuravit, IX. Kalendas Februarii anni XLI. interempto subrogatus est patruus ejus, Tiberius Claudius: qui *Nero* Agrippa, filio Aristobuli, regnum amplavit, addita Samaria & Iudaea.

da. Hic cum tertio anno Iudeam obtineat, ab Angelo percussus interit, anno XLIII. aut initio sequenti.

39 *Horus Herodis* & *Claudii* Imperatoris tempore, ingens comes, ab Agabo Propheta praedicta, incolunt, anno vulgaris *Ara* XLII. quando SS. Paulus & Barnabas *supra* collebantur portuam Hierosolymam. Quae in *Actibus* Apostolorum Cap. XI. relata, addunt Capite sequenti, quomodo Herodes Agrippa, et assigunt quendam de Ecclesia, occidit Iacobum fratrem Joannis Iacobi. Videtur autem quae placent Iudeis, apprehendit & Petrum, volens post Pascha prodere cum populo: sed in Angelico ductus est ex via. Quod arbitror non fallum anno XLIII. At, prout Cap. XV. in *idem* Apostolorum *Actibus* nactus, orta Antiochia sit ditione, propter Iudeos ad Christum convertos, qui volebant Gentis *idem* convertos circumcidi; Paulus & Barnabas Hierosolymam profecti sunt; ubi facta conquisitione, post audita SS. Petri & Iacobi suffragia, communi decore staverunt, Gentis convertos non obligare lege Moysi.

30 Tempus hujus Synodi optime potest colligi in Epistola S. Pauli ad Galatas, ubi primum, ut *supra* diximus, scriptis se post annos tres, scilicet a sua conversione, venisse Hierosolymam videre Petrum, anno scilicet *Ara* vulgaris XXXII. Deinde post annos quatuordecim iterum ascendisse Hierosolymam cum Barnaba, et cum Petro & alii Apostoli de subter diffensionem agere. Quod prout conigit anni XLII. & sic, teste S. Hieronymo in Caput I. Pauli ad Galatas, a prima hujus conversione, quae contigit anno *Ara* vulgaris XXX. amecantibus annis septemdecim. Sentitur quidem eum & Bononia plures, illud Consilium habitum, cum Iudei essent Roma pulsi: sed *ra* ipsi Apostolorum *Actibus* & peregrinationibus Pauli interpretis, quae addit Capite XV. & scribis sequenti narratur, consentaneum colligunt. Fuerunt autem teste Oratio lib. 7. c. 6. anno *Claudio* XL. Christi XLII. expulsi per *Claudianum* Roma Iudei, sed cum simul capuli fuerint Christiani, dubitans Oratio. Faciente tunc Roma S. Petrus, & si jam, manifestum in Urbe; aut si discessit, quoniam versus iter infusus, plane laet. Pontus sequebatur Corinthus submissis.

31 Postmodum cum S. Petrus videret Roma Ecclesiam recte constitutam, vellente majori cum libertate alia quaque regiones Iamque fides infusisset; S. Linum, quem a morte habuit successorem, ordinavit Episcopum & constituit sibi Vicarium. Tempus indicat idem antiquus Catalogus, infra in *Linum* praefectum, dum assignat Consulatum Q. Volusii Saturnini & P. Cornelii Scipionis, qui illam dignitatem gesserunt anno LXI. Hujus Ordinationis memorantur etiam *Actibus* SS. Petri & Pauli in Graecis translata, & a *Lipomano* & *Serio* ad XXXIX. Iam edna his verbis. Cum Petrus non diutius Romanos mansisset, & sanctum baptismate multos regenerasset, & Ecclesiam constituit, & *Linum* Episcopum ordinavit, venit Tarracinam, in qua Epaphroditum Episcopum ordinavit. Hoc in *dictis* *Actibus*, ex quibus scitis S. Epaphroditum Trecentenis fuit vindicator, Martyrologio Romano ad diem XII. Martii inscriptum. Inducatur deinde in *idem* *Actibus* variis S. Petri peregrinationibus per Egyptum, Africam, Hispaniam, Britanniam. Adversus autem Eusebium, lib. 2. *Historiae Ecclesiasticae* cap. XI. Nerone, circa initia Imperii, clementius se gessisse, & defensionem pro fide nostra benigne suscepisse: adeo ut tunc per totum Imperium vindicator Christianae religionis vera fuisse laet diffusa & propagata: S. Dionysii Episcopos Caesariatum, cuius *Actibus* illa illa *Actibus* ad diem VIII. Aprilis, quique cum dispersis Apostolorum putati vixisse, in sua ad Romanos & S. Soterem Vapam Epistola asserit, SS. Petrum & Paulum in urbem suam Corinthum ingressos, sparii Evangelicis doctrinae semine eos infusus; & in Italiam simul profectum, cum Romanos

A similiter iohanniticos, eodem tempore martyrium pertulisse.

polio se-
cretus in
E. Neronis

32. *Eusebius deinde loco paulo ante citato subiungit* ; Com Nero postea ad terrissima quousque facinorosa prorupisset, quorum quosque cum ceteris sevirum eius expertos. *Varia huius persecutionis causa profertur, quorum primaria fuit Urbs Romana, anno LXV. Consulibus C. Lecano & M. Licinio incensa* ; se videbatur, esse *Tacito lib. 15. Annalium*, Nero condenda urbis nova, & eognoimento suo appellanda gloriæ querere, & sic iustum incendium credebatur. Ergo abolendo ramari subsidit reos, & quatuordecim

post inter-
dum de-
coris, cap-
tae prope-
rante

penis afflicti, quot, per flagitia, ioviles, vulgus Christianos appellabat. Persecutionibus addita ludibria, ut iterum tergite contesti, laniatu canum iociterirent, aut crucibus affixi, aut flammandi in usum nocturni luminis urerentur. *Hec aliquo Tacitus. Suetonio cap. 16. dicuntur afflicti supplicii Christiani, geous hominum superstitionis nova se malicia. In tempus supra persecutionis anno se ego sum quousque, eoque meo prima consensum. Actus in Apollonio aliter, ab Simonem Magum dicitur, aliquo et volens a S. Petro in seriem deprecari & evadere. Additur & tertio causa in Asia Graeci ante iudicium. Iohannes S. Petrus fide Christi-*

ab Eusebio
Neronis
amissionem,

33. *Habemus igitur annum persecutionis, in Christi-*

et similes
Neronis

34. *Omnia haec late persequitur, diste lib. 15. Anna-*

postea cum
E. Paulo
inter-
dum de-
coris,

35. *Uam certum est, utramque Sedem consecrassse ac*

homo postea
polio, ab-
jecto Neronis
in E. Neronis

dormio postea esse cum cuberetur & militibus, ei-
theras & theatralia instrumenta ferentibus. Annus
vero sequentem insinuat Neronem magno infansia, &
quosdamque personarum aut multarum evadit, & insinuat
in Olympico certantibus cursum agitur, & in omnibus
aribus, in quibus ludi agerentur, certavit. Iohannis
etiam libellum Pisonemque persedere, & evadit ex
omnibus provinciis multa hominum milia, Vespasianus,
qui capto tunc Iudaea bello praerat, post postem
contra Tarsabaz villarum dei viis, Odebris, anno Neronis
xiii. ad Ilium sex milia Iulianorum juvenum
submisit, ut Iulianus, qui contra Vespasianum pugna-
ret, scribit lib. 3. Belli Iudaeici cap. 19. Consulio etiam
Delphis oraculo Apollinis, ut Suetonius scribit, senten-
tiam Neronis & miram sollicitudinem speravit. Interim
cum multa Roma conspirationes contra eum exurgerent,
Helios Praefectus Urbis, sensisse per lucas movitum
ultra adit, & ut bene sequente rediret procuravit.
Neapoli, cum esset Romanus veniens, andros desolati-
onem Gallianum xxi. Martii, ne dem Suetonius Con-
sulis Silio Italico & Galerio Turpiliano, seipse Con-
sulem creavit, quod haec ratione Gallus debellavit ;
imo tamen Senatus veniens tollere praefectum, sed despo-
nere de iusticia, & ab omnibus desiderium se videns, ju-
git, atque seipsum ix. Ianu interfecit.

qui reor-
tante de-
se q. Iuan
marcius.

35. *Post ergo rolle indignant SS. Petrus & Paulus,*
Neronem Roma praefectus, Nerva & Vellianus Consulibus,
anno Aera Christianae LXV. Neronis ; si spectetur tempus
imperii corporum, cum xxi. xii. Iulii habet, Iulii se-
lani praetore Odebris esset iudicatus. (Praetore habente
anum post postem Christi trigessimus septimus, quem
regnum S. Hieronymus de Scripturis Ecclesiasticis in
elegis S. Pauli, nec non, Hieronius, Iulianus, Nicop-
horus & alii ; sed ne supra in S. Augustinus inquitur,
ob ignorantiam Consulibus, qui Christus passus est,
coacti fuisse obtrahere aliqui. Dum nam ferat Christi-
anissima passum, & velle S. Petrum in urbis veniente
usque ad distans annum XXXVII. etiam huius montem
severe poveri debuerant. Nos autem, qui cum S. Augu-
stino & alius dicimus, postam Christi duobus Gemio
Consulibus, ut est anno Aera vulgaris quinquies nena,
annum ab hunc trigessimus septimus iudicatum inven-
imus, dum S. Petrus passum dicimus Nerva & Vellian
Consulibus, hoc anno L.V. Aera vulgaris.) Atque hoc
modo, patris Petrus ipse iudicatum in Oriente
annus quatuor, Antiochiae Iulianus, ac Roma viginti
quaque, ut supra in M. Marcianus diximus. Hanc
martyrii etiam confirmant iustitiae in Pontifice,
Lionis, Clementis, Clevis, Anacleus, Evaristus,
Alexander, aliqui de quibus deinceps scribitur sumus ;
& in quibus omnibus (ut supra in primo Prologo dixi-
mus) constans Enchiridion de tempore, qui quique Pan-
filius scribit, fidem non meretur ; qui dum, scribit Clevis
& Marcellum, magna cum sepe dicitur, & alius
ex mero conjectura eriditatur tempus. Sed ut
ab eo distans Betronis in morte S. Petri, & deinceps
per secentos annos.

qui reor-
tante de-
se q. Iuan
marcius.

E

F

DISSERTATIO II.

De Sede S. Petri Antiochena, deque initio poli-
ae in Urbe Roma Cathedra.

1. *Uam certum est, utramque Sedem consecrassse ac*

Posta Ca-
thedra, &
Antiochia
destruenda,

A Nerone Cesare, ibique sedis Cathedram Episcopatus annos viginti quinque. Fuit temporibus Tiberii &c. eademque transierit sic verbatim: *Anastasis, nisi quod pro decem annis Antiochene Sedis, habetis castrum in eundem eorum latibus annos septem.* In uno autem ejus exemplari, quod fuit *Codex* alii *Mozarini*, hoc in margini scriptum est aliq(uo), quasi *Anastasis* defunctus fuisse vellet. Dominus noster Iesus Christus, i. summus Pontifex, omissis xlii. annis Imperii Augusti. Annis xlii. mensibus iii. in hoc numero vivit. Trigesimo anno baptizatus, reliquum tempus praedicavit. Post ejus Passione anno sequenti tenuit Petrus Apostolus in paribus Orientis Cathedram annis ii. deinde anno Domini xxxviii. venit Antiochiam, ubi sedit annis vii. dies vii. deinde venit Romam, ubi sedit annis xxv. mensibus vii. dies viii. Has describere voluit, non quia magne auctoritatis sit (manifestum enim est totum in anno Augusti, qui eo morte Antiochiam debuerat l. xlii.). & tota Petri praedicatio usque ad annum Domini lxxi. sed quia occasione dederunt Hierosolymis quatuor annos usque per Palaestinam Episcopatus adducendi in suam obsequium. Nec sane paucioribus annis videtur in Palaestina relinqui posse Petrus, quando Paulus dicit se post tres annos a sua conversione transisse Hierosolymam illum videre, tanquam diu commorantem. Non tamen aut hoc quatuor, aut illos septem plenus fuisse Hierosolymis: quia Petrus Romam adduxit annis lxi. utque innotat (non Cathedra Romanorum instituta recitat xlviii. Januarii) & a Mayo anno xlii. usque ad Iulianum annis xl. solum habentis anni x. menses viii.

B Alterum est autem quomodo patuit, in eadem spatio temporis in viciis posse annos illi, solum inchoantemque quae ex *actis*, & *Apollonii* Martyris testimonio, tanquam veterum traditionum imago, scribit Eusebius l. i. cap. li. Dominum Apollonius suscepisse, ne Hierosolymis evederent. Ut enim ad servandam traditionem istam frustra festis Hierosolymis, pro Hierosolymis istam Palaestinam subissent, ita frustra sunt, qui eadem nuntiant, et verumdemum S. Jacobi praedicatorem in Hispaniam, quia in *actis* scriptis Hierosolymis, anno xlii. quando a Christi morte, vivit anno xxxiii. vel xxxi. solum effluerant anni 4. vel ii. Si enim auctoritas illa subsisteret, converterent etiam anni xlv. qui eo eodem Eusebio ascribuntur *Romani* Petri Pontificatus. Est ergo vel Apollonius vel ipse Eusebius error hic evidens, annos duodecim pro duobus scriptum, qui non multis plurius videntur Apollonius scripsisse Hierosolymis, quando Paulus Apostolus, post tres annos a sua conversione, id est post annos quatuor a morte Christi, videretur Hierosolymam aut videre Petrum, & mansisse apud eum duobus quindem, aliorum autem Apostolorum videri neminem, praeter Jacobum Fratrem Domini. Est ergo hic aliquid quod in Diatriba sua veritatem Hierosolymis vellet, si videret.

C Ipsum autem xlv. annorum spatium Romani Pontificatus, pro quo statuerunt istis impugni Hierosolymis, quatuor posse & ubique legatur in Catalogo, primo & versatili posteritatem, ad voluit pro traditione habetur in vulgo, nullum tamen aliud videtur habere fundamentum, quam in *actis* scriptis Eusebio extra annum a mortu Christi; & usque unde sumptum initium de anno ii. Claudii, quo Romanus pontifex fuit Petrus: inter hunc enim & istum annum Nerone videbatur tunc anni posse interire. Porro subversis semel fundamentis auctoritatis Eusebiana circa hoc paulum, sequit superius causa in Scriptis vel Petri, quo prohibemus isti temporibus quere etiam integram decemum subtrahere. An forte obliata potestatem prima S. Petri Epistola, qua missus Romae scriptum esse praesentem Marcum: quia cum Eusebio dicit ii. Claudii anno dicitur esse Alaudianum; & quia huius discipulis affert Hieronymus,

in libro de Scripturis, idem laudans a Philone fuisse, id quod hoc sub Imperatore Claudio legatum alii a pro Judaei fuisse sicut ante sub Caio, Romae (ut dicitur) est locutus cum Apollonio Petro, ejusque ibi amicitias habuit? Ut hoc omnia dicit ad secundum Claudii annum pervenire, solum tamen sufficiunt, quod revera Petrus ipse anno (ut scribit Hieronymus) Romam evertit, & inde Epistolam istam scripsit; non autem quod iam tunc habuerit Cathedram constitutam. Imo cum ibi tunc eadem habuisse, verisimile mihi facit ejus praesentia Hierosolymis sequenti non anno, ubi eorum Pascha captus ab Herode, & in vincula est conjectus: nem quod Paulus, post annos a sua conversione quatuordecim (ita enim intelligere malum, quam a primo ejus praesentia Hierosolymam advenit) cum Petro, Ioanne, Barnaba, & Jacobo in ecclesiam veniens, adduxit in Syria Petrum reperi, cum eoque venerit Antiochiam.

D Dicitur igitur, Petrum quidem Romam vixisse 11. annos Claudii (qua res Eusebio decepta) sed praesentem apud Imperatorem proitis Simonem Magi, qui ejus iussa jam etiam in Deo Roma coluerat, ecclesia inter duos pontes ante SIMONI DEO SANCTO; non rediit in Syriam; itaque manifestum, quod divina admonitio (si Hierosolymam dicitur) vel sua propria sponte, iterum Romam revertit. Causa autem illuc revertendi eadem esse poterat, quae Iudeis eorum eximio, Edictum scilicet Claudii, contra eos anno xlii. promulgatum. Laetis enim dubitis Orestis, an eum Iudei capessit quoque ab Urbe Saturni converti ad Christum ex Romanis Gentilibus; nulla tamen ratio iudicet credere. Iustum autem fuit, ut si qui palam nuntiarent Christiani indigne, ad certam magistrum jam delinquit praesentia, aliamque Apollonius vult, sed Gentilibus minus non qui quae latere possit, praesentia confiterentur. Hoc vero periculum ceteris amantibus et principibus Petrus in se suscepit et liberavit, quod congruum videbatur, ut mandicari Roma etiam primum Cathedram Episcopalem habere; scilicet autem tunc se credere potius dicitur nuntiare, adversus Claudium, quantum magis Iudeis insensum. Itaque operari vult, sed initium a quoque quatuordecim Romam advenit Apollonius, & nec se auctoritatem Cathedra in fide & successores suis constituit.

E Placet vero hic annus vel idea magis, quod litterae Democritum habent d. habuerit xlviii. Januarii in Damasco. Quae cum non infra appareat, et ex consuetudine plurimum consequenter seculorum, Ordinationes Episcoporum, praesentia Romanorum, semper in Damasco aut saltem in festo solenniter celebrari; huiusmodi observantia, tunc initium nullam ostendunt, credi potest ad Apostolica institutione fuisse, ipsamque Petram ejus in semetipso fuisse exemplum. Et sane cum Ordinationes illae primum seculis, cum inter persecuciones fuisse, in Cleri electione & Populi acceptance pendere; verisimile ad eandem designabatur dati, qui populus ab opere suavitatis conservaret ad sacra, vel in scriptis peragenda, convenire. Haec potius est, nuntius bellorum (quod sciam) amandanda, meum quoque istis in hoc Tractatu futura sit, ad eam tamen videndum numerum evocandas in viam, & in pluribus, quos varie huiusmodi variis offerunt, eligendis uno pro alio. Nec gererent, autem pro Cathedra Antiochena initio, annum simili non commode invenire. Si eorum pro litterarum Democritum seriem retrograderis, habebis annum xlii. quo eodem litterae D. fecit ut xlii. Februarii, Cathedra istius festo insigni, etiam Democritus fuerit. Hinc vero progrediamur per septem annos, a Catalogo & S. Gregorii Magno effectus, pervenit ad annum xxxviii. habentem litterarum Democritum B. quo fuerit ordinatus successore Eudodis, sortis die xlii. Marti; ut Apollonius supra septem

A annos, etiam tres menses & dies octavo ibidem sederit. Proinde autem, quas dicitur obiisse Apostolos, Ecclesiae commendando usque Episcopos consecrando (sicut habet Commentarius de peregrinationibus Apostolorum apud Surinam) facile terminum istud requirunt; nemo autem nos cogit illam intra sex septemque menses Antiochia Romam adducere.

Or. 16. De
antiochia
seditione
Iacobus pro
anno 13.

6. Hac vero Chronologia istud quoque habebit commo-
di, quod sic non solum invenientes anni duo, quibus Hierosolyma mansit Apostoli alii priusquam in diversas regnes dispergeretur (etiam in ea sententia qua Christum passum dicit anno XXXII.) sed insuper ante illud nescio unde accepti, & adscripti vago S. Petri per Orientem Episcopatus. Nec enim necesse erat manere ipsum constantem Hierosolymis, licet illic frequentis esset; quandoquidem ibi, jam inde a XXVII. Decembris, ejusdem quo Christus crucifixus est anni, proprii Episcopum habebatur Iacobus. Dicit autem praedictum, in eadem quo anno XXXIII. sententia, simuliter Dominum suis, non item in sententia Hierosolymis, Consulatum duorum Geminorum Ordinationem Jacobi adhibentis. Sed

17. De
antiochia
Iacobus pro
anno 13.

17. Iacobus huius, pro eo commo-
di quod praebet tota Chronologia de iacta utriusque Cathedra, ad librum de A-
libus Apostolorum alioque affines historias apud ordina-
dam, quocumque dicitur ante mortem Christum dican-
te. Si enim cum Ordinatione Jacobi omnia retraxerit
que Antiochiam Cathedram spectant, sic ut
hac constantia fuerit anno XXXV. solum amittere Domini-
cam, qua fuerit ejus initium (quod praebet Sede minus
curandum, quam pro Romana) & inter utramque ha-
bitur longum intervallum impedit, praedicationis Evan-
gelicae ordinandique Ecclesiae per totas omnes regiones
impensum, qua deinde Romano Patriarchatu & vix
semper Constantiavopolitana fuerant successura.

De Petri
ordinem se-
dit, placet
habet.

postquam
alio anno
XX. prohi-
bit.

7. Quod ad confirmationem vulgari opinionis de an-
no XXV. dicitur Romano Pontifici actum in die Coran-
tensis fidei. Non videtur annos Petri, non docet qui-
dem Ordo Romanus in tribus ea occasione servari ius-
titiam, qualem habebimus impressum Venetiae anno MDLII.
sed neque badieria praestitit, aut aliquis quem legitime
audierit: verum tamen esse huiusmodi probatur experi-
entia, siquidem de praedicta Ecclesia universalis Pontifi-
catu est gressus. Tantum enim abest, ut anni XXXI.
vel XXXV. in eo excessit aliqui, ut in totum necesse
quon habebimus numeramus ducentorum quadraginta
quatuor Romanorum Antistitem, non nisi septemdecim

C invenientes excessisse annos XV. Romanus Petri Cathedra
affigentes a nobis: ex istaque soli sex annos XX. se-
perant, scilicet Silvester I. & Hadrianus sui
minimi patris, Leo, atque Alexander uterque III. &
Urbanus VIII. qui autem annum XV. superaverit, nunc
eiusdem repetitus est Benedictus XIII. a verisimo
Pontificum Catalogo expulsum a plerisque: contra
quem hic etiam nonnulli obferunt, quod ab assum-
pto Papali titulo vixit ultra annos XXVII. praeter
certum consuetudinem in quibus ea dignitas circa centro-
versum fuit. Pridem vero Aulicis antiquis Vita S. Mo-
ne Episcopi Mediolanensis, mortui anno circiter CCL-
IX. & tamen crediti quatuor ducentis ante se habuisse
decessores, quando Ecclesiam Romanam regerat S. Fa-
bianus, qui post Apostolos viginti annos abierat;
pridem, inquam, antiquis ipsi Aulicis mones, pro-
fundum oculum & investigabile Dei iudicium, qui
... illis proliora vixit curricula contulerit, summos
vero primates & daces spiritualis certaminis, quanto
fortius in prociolo Christianae fidei dimicantes, tan-
to ad caeli palatii oculus properantes, videlicet laurea
redimidos, secum peremerit regnare concesserit. Ne-
que enim aliter, argui, decuit, quam ut in tam pre-
cellenti Pontificali gratia triumpho, vicissim con-
stantiique sibi succedentes Ecclesiae totius Rectores,
universum suis orbem monumentis repleret; & qui-

bus & certandi aodaciam, & praedicandi constantiam, D
triumphi quoque reportandi fiduciam ceteri fumeret
Ecclesiarum Principes & Magistri.

8. Perro quod in secundo tertique Catalogo Petrus
dicitur Antiocheus, intelligendum est fuisse Martham
XX. v. d. dicitur, quod Jesus transierat viam Genog-
zerib seu Mare Tiberiadis, & venit civitatem suam,
id est Capharnaum; non quod ibi natus, sed quod ibi
tunc habitaret, sicut Antiochia numeratur erat Pe-
trus, priusquam Romam migraret.

Petrus
dicitur
Antiocheus?

DISSERTATIO III.

De singulari Primatu S. Petri pro universalis Ecclesiae,
supra Apostolos alios, ipsumque Paulum,
etiam in urbe Romanos Cosopolito-
rum & Cosopolitum suum.

Quamquam praeposui in titulo argumentum pri-
mo huius Tractatus editione compendie tradid-
rim, sub finem Dissertationis praeterea; ipsum ta-
men deinde visum est huius loco tam proprium, ut me-
merat plenius explicatum legi. Volo igitur resposen-
ae, ex passum CL. V. Petri de Marca apostolicis, Ex-
ecutionem istam ipsam, unde Episcopus praedictum sum-
pseram; & huius illam substantiam mandare ser-
vandam editionem sollicitis. Compositi illi eruditissime
scriptor coe tempore, quo Regni in Catalonia incendit
innocent adhuc secularis saeculo; deinde sub annum
Christi MDCLII. in Clerum transiit, & demum
usque Episcopus Conferentissimus, atque post fratrum
consecutus, sed ab eadem ecclesia cito translatus a d
Archiepiscopatum Tolosanum, ex designe (priusquam
anno MDCLXII. eunus illa maior saeculo, in. Ka-
lendas Julii moreretur) datus eum Archiepiscopus
Parisiensis. Illam autem sententiam, pro bene & pre-
eminente Sede Apostolica, lucubracionem pulcherrimam,
ideo etiam libenter huius Tractatus inferendam
propono, quod & celeberrimo illius opere, de Concor-
dia Sacerdotii & Imperii, excerpta quaedam loca, praeter
Aulicis mentem coarctant aliquando nonnulli ad-
versus praedictam Sedem vertere, cuius ipse semper
fuit reverentissimus; nisi in ejus Vita, a Stephano Ba-
luzio edita intueri est. Ipsam audiamus.

Hanc
que
Antiochia
Romam

E

P. C. L. Petrus
de Marca.

Contingit plerumque studiosis antiquitatis inve-
stigantibus, ut novarum observationum publica-
ndam libidine correpti, ad insectas & absurdas opi-
niones amplectendas descendunt: quas si a oovitatis
cupidine vacuo & libero animo expendere, ipsi eas
respuerent prius, & sine auctoritatis pondere com-
pressas perpetuo silentio damnaverint. Ejus generis est
theologia recentioris ejusdem, qui non infimum ioc-
ter eruditorum sublella locum occupat. Exciderat il-
li in commentatione quadam, ut Petri & Pauli Apo-
stolorum, tamquam duorum Romanae Ecclesiae Capitu-
li, societatem, in unum Caput coalescentem, ad-
notaret. Neo tulit impune hallucinationem istam:
quae statim ab eruditissimo viro Isaac Haberto, tunc
Parisiensis Ecclesiae Theologo, dein Vabrensi Episco-
po, libello de re publicato castigata est. Illi con-
tumeliae, ut ipse interpretabatur, amovende, novam
& specialem lucubracionem Scriptor anonymus iom-
psumpt, qua Petri & Pauli in Romano Pontificatu
consortium, binosque illos Apostolos, duo ejus Ec-
clesiae Capita ex aequo, aliter consuevit. Versutus
evangelionibus & scriptis Patrum testimonis, incau-
tatione super impregne R. Peter Diana: cuius multip-
lici variae lectionis climaque iudicio quantum de-
beat Ecclesia Christiana, nec ipsos laetis qui literas
non noverunt: quorum pavida mentes, coacti de
rebus gravissimis Theologiae morales magistri, inter-
pos-

ut non
plac
ita
offere
fuit.

ut non
plac
ita
offere
fuit.

ut non
plac
ita
offere
fuit.

A postea Dixerat nomine, lapsissime recreantur.

1 Ut mihi neque faciente ferende in disceptationibus ecclesiasticis ius aliquod adhuc competat; neque vacat per otium, arduis reipublice negotiis ex Regis Christianissimi mandatis in Catalonia Principatu distributo, de proposita questione, veluti uni ex contu inquisitionem veritatem, tractare, ita viro eruditissimo, qui a me, quid ea de re videbatur, humanissimis litteris peruenit, non respondere nefas omnino esse dixit. Quare sententiam meam in verbis temperabo, ut ablit & a subtilitate & crevis verumque disputationis, & a tadio majoris longiorisque exercitationis. Attamen, quemadmodum, in veritate vindicanda, mihi cum recentiorum & veterum dogmatibus conveniet; ita, in re ipsa explicanda, antiquiorum Patrum locutiones, cum hodiernis loquendi formulis comparatas, usurpabo; quod institutum momenti majoris esse facile quique percipiet, qui motas a Sclariis in huiusmodi questione coartatas, non aliunde fere originem fuisse sciet, quam ex suspitione, quod libi volentes ingesserunt, ex mutatis locationum formulis, immutatas esse questionum Theologicarum definitiones. Ad propositam autem opinionis dispositionem, tria capita explicanda sunt. Primum est, Petri Apostoli comparatio cum ceteris Apostolis, adeoque & ipso Paulo Apostolo. Secundum est, in quo Paulus reliquis Apostolis antecellat. Tertium, quid ex Petri & Pauli auctoritate in Ecclesiam Romanam derivatum fuerit.

2 Quod attinet ad primi capitis inspectionem, res altiore Christi, summi omnium magistri & iudicis; apud Mattheum & Joannem decisa. Collegii Apostolici Principi constitutus est Apostolus, in Petram Ecclesiam edificandam designatus, tradendarum clavium pollicitatione, reliquis Apostolis praestitibus specialiter illi facta; & deum pascendarum ovium cura & sollicitudine illi demandata, verbis utrobique ad Petrum solum directis. Variis hinc inde explicationibus hujus argumenti via dissipari vel augeri solet: sed praestit veterum auctoritati, qui ex processu in hoc locos incubuerunt, obsequentes cedere. Cyprianus, Optatus, Papias, Hieronymus, & Augustinus, inter ceteros, dum quaedam certissima ponunt; pari quidem consensu honoris & potestatis praedictos fuisse Apostolos, Petram scilicet & reliquos; sed originem unitatis a Christo in Petro fuisse constitutam; ut unitas Ecclesiae, a Petro incipias, manifestaretur, & Christi auctoritate disponeretur, ut loquitur Cyprianus. Ex quo super omnes Apostolos Ecclesiae soliditatem fundatam, sed Caput in Petro inter duodecim electum constitutum, ut schismata tolleretur occasio, ait Hieronymus. Nempe ut una esset Ecclesia seu Cathedra Petri, nec Apostolorum singuli suam sibi Ecclesiam & Cathedram assererent, a Petri communionem alienam, ut observat Optatus. Quia, licet claves omnibus Apostolis dante eorumque successoribus; eas tamen Christus soli Petro spondit, qui Ecclesiae personam figurata generalitate referebat: ideoque tempus Primatus Collegii Apostolici in Petro fulgentiori gratia emicuit, ex Augustino; ut ex una unitas fundaretur, ut notat Papias.

3 Quod attinet ad primi capitis inspectionem, res altiore Christi, summi omnium magistri & iudicis; apud Mattheum & Joannem decisa. Collegii Apostolici Principi constitutus est Apostolus, in Petram Ecclesiam edificandam designatus, tradendarum clavium pollicitatione, reliquis Apostolis praestitibus specialiter illi facta; & deum pascendarum ovium cura & sollicitudine illi demandata, verbis utrobique ad Petrum solum directis. Variis hinc inde explicationibus hujus argumenti via dissipari vel augeri solet: sed praestit veterum auctoritati, qui ex processu in hoc locos incubuerunt, obsequentes cedere. Cyprianus, Optatus, Papias, Hieronymus, & Augustinus, inter ceteros, dum quaedam certissima ponunt; pari quidem consensu honoris & potestatis praedictos fuisse Apostolos, Petram scilicet & reliquos; sed originem unitatis a Christo in Petro fuisse constitutam; ut unitas Ecclesiae, a Petro incipias, manifestaretur, & Christi auctoritate disponeretur, ut loquitur Cyprianus. Ex quo super omnes Apostolos Ecclesiae soliditatem fundatam, sed Caput in Petro inter duodecim electum constitutum, ut schismata tolleretur occasio, ait Hieronymus. Nempe ut una esset Ecclesia seu Cathedra Petri, nec Apostolorum singuli suam sibi Ecclesiam & Cathedram assererent, a Petri communionem alienam, ut observat Optatus. Quia, licet claves omnibus Apostolis dante eorumque successoribus; eas tamen Christus soli Petro spondit, qui Ecclesiae personam figurata generalitate referebat: ideoque tempus Primatus Collegii Apostolici in Petro fulgentiori gratia emicuit, ex Augustino; ut ex una unitas fundaretur, ut notat Papias.

4 Quae legit Veteres, satis agnosce, me ab eorum verbis non discessisse. Quare, si non illis accommodare velimus, non infirmabimur, inter Apostolos fuisse consortium honoris & potestatis. Dignitas Apostolatus in eo versabatur, ut designati a Christo Apostoli per universum orbem Evangelii veritatem spargerent, testes mysterium fidei inspectionem: populos, quae Judaei, quae Gentiles, in hunc Christi erudirent, Sacramenta pascere, Episcoporum ministerio munirent. Itaque nulla potest reperiri in Petro prerogativa, quod attinet ad Prædicationis vel Sacerdotii

munus; nec etiam quas potestatem Ecclesiarum instituendarum, nempe praticendo illis Presbyteros & Episcopos, vel etiam in reos animadverendo monitionibus & censura divina, ut loquitur Tertullianus.

5 Quod erit ergo praecipuum? Petri Anne, ut de persona ipsa Apostolorum iudicium feras? Sed eorum status, qui summa erant praediti potestate, & a fide defecere divinis eradi non poterant, a summe in Petro jurisdictionis usu eos esse imbebat. Attamen manifestum est, ut Capitis a Christo constituti, duobus praecipue modis colere debebant.

6 Primus modus colendi in Petro Primatus, verfabatur in communione cum capite retinenda. Hac autem communio necessitas duplifer spectari poterat; vel habita ratione Apostolorum, qui ex officio ad communionem cum Petro ut Capite conservandam tenebantur; vel etiam ratione habita Ecclesiarum, quas per provincias ipsi instituebant ea lege, ut Petrum tamquam Ecclesiae Caput respicerent, ejusque regimini subirentur. Illarum est necessitas, quam observati verbis Christi preceptum est. Etiam ut Ecclesiae unitatem solidaret, uni Claves tradidit, ut docent Veteres supra laudati, & super Petrum, edificandam Ecclesiam Petram dictum, totius aedificii compagem imposuit. Quare nullus ceteris poterat esse legitimus, nullus Ecclesiae Pastor admitti, qui a Petro, id est, ab eius communione, discederet. Constantiam fidei, Ecclesiae quidem suae Christum solenni formula pollicetur, adeo ut inferorum vires eam expugnare non possint; sed illi Ecclesiae hoc privilegium spondit, quae edificata esset supra Petram, quae fundamentum illi ieretur. Quare, si quis immobilis pietatem & integram fidei professionem etiam hodie deprehendere velit, accedendum illi est ad illius Ecclesiae corpus, quod communionem Petri amplectatur, quod a Petri soliditate non deficiat. Ceteri ceteris per orbem sparsi, qui se a Capite facto dissidio raverunt, hanc fidem patent, ut in Oriente & Occidente dolantes cernimus.

7 Secundus modus colendi in Petro Primatus Apostolus erat, ut causas communes, ad universalis Ecclesiae disciplinam pertinentes, ad eum, tamquam ad Collegii & Ecclesiae Principem, discutendas referrent (quod factum a Paulo, in questione de rituum Judaicorum usu, a Gentilibus ad fidem conversis retinendo vel repudiando) & hac quaestio decisa fuit a Petro, exercebant in Apostolorum concilio eius relationis cum prerogativa suffragii, more Principum Romanorum. Quare relictissime a Leone primo explicata est Primatus in Petri persona auctoritas; nempe ut eadem potestas, quae reliquis quodammodo Apostolis concessa fuit a Christo, in Petro fuit praecipua collocata: unde professus, ut in eo consensu fuerit quodam dissentio potestatis, ut ait Leo: scilicet quod in Primatus prerogativa versatur, quaeque ad gravium causarum resolutionem, & ad communionis cum Capite necessitatem ceteros adigit.

8 Cum autem Caput in Ecclesia constitutum fuerit a Christo, ad schismata & dissidiorum occasionem tollendam, ut ait Hieronymus; hinc ne vetam esse & certissimam definitionem istam, Ecclesiam Christianam acephalam esse non posse, illiique statum iure divino esse monarchicum, ut loquebatur Gerson; ne aliqui quotidianis divisionibus proficiantur. Quae Petri privilegium reale fuit, in Ecclesiae perpetuum commodum; non autem personale, cujus generis erat reliquorum Apostolorum dignitas. Hinc namque cum influerent Ecclesiae, per varias Provincias orbis, singulis suis finibus circumscriptis Episcopis proprias regendas committebant, sique munere a Christo sibi delato fungebantur. Hoc est, quod Recentiores volunt, cum in Petro, potestatem ordinariam

A agnoscit, in reliquis vero Apostolis, delegatam seu extraordinariam, quae morte extinguitur. Quod illi, locutione a Jure petita, docent, non alia phrasi, Judicia quoque, sed facilius, expressius: nempe, privilegium Primatus Petri fuisse perpetuum: cum forma Ecclesiae, quae perpetua esse debet, & ab hominibus mutari non potest, instituta fuerit in Collegio Apostolorum una cum suo Capite.

*Non omni
Episcopo
privilegium
dicitur fuisse
a Petro.*

*Non est
de
Concordia
cap. 2.*

*Paulus post
alios agitur
per.*

9 Primitiva illius institutio rationem secuti sunt Apostoli, qui conditis a se Ecclesiis per Provincias, *formam Petri* praeposuerunt, ut loquitur Leo Papa 1; id est, distributione Episcopatum per Provincias Romanas facta, singulis Episcoporum Provincialium conventibus unum Episcopum praefecerunt, qui Caput & Primas esset totius coetus, ut alibi * scripsisse memini; per quos aut unam Petri Sedem universalis Ecclesiae cura conflueret, quemadmodum idem Leo adnotavit.

10 Post Collegii Apostolici institutionem, accessit Paulus, a Christo ipso ordinatus Apostolus, nempe, ut pariter ceteris frueretur privilegio honoris B & potestatis, non autem ut superior esset Petro, aut eum a Jure Primatus dejiceret.

*In hoc de
Episcopatu per
religione
agitur.*

11 Quae Primatus laemus de comparatione Petri cum ceteris Apostolis, juxta verba de mentem Veterum, sic explicant Recentiores; Apostolus pares fuisse inter se cum Petro in gradu Apostolatus, sed non in Regimine, quod soli Petro competebat. Id autem intelligendum est, ut supra memini, principaliter, communis aequae relationis necessitate; ne aliqui reliquorum Apostolorum jus, ad instituendum & regendum Ecclesias a Christo illi indultum, infringatur.

*Episcopi
per se
non
Gentilis.*

12 Secunda inspectio, de privilegio Pauli, in paucis, sed illustria verba contrahi potest. Erudienda sunt Gentium manus, quod omnibus Apostolis injunctum erat a Domino, illi speciatim conceditum est, quemadmodum Judaeorum institutio Petro ipsa, ut ipsemet Paulus observavit: quod ita accipiendum est, ut liberum quoque Pauli fuerit cum Judaeis colloqui, & Petro Gentiles erudire, ut factum ab utroque Apostolo & Acta & Epistola testatur.

*Episcopi
non
Gentilis.*

13 Altera quoque prerogativa doctrinae viguit Paulus, qui singularis eruditio orationis illustrata, & profana literatura cive Romano dignam, & Judaica disciplinae apparatus ad pedes Gamalielis congestum, scriptis sermonibusque suis expressis; & expansis sibi Christo mysteriorum arcanis, ceteros revelationum magnitudine supergressus est: unde ab Augustino Clavis scientiae huius Apostolorum Principi eleganter tribuitur, quemadmodum Apostolorum omnium summo Clavis potentia.

*Episcopi
non
Gentilis.*

14 Peragratis Judaeis, Syris, Asiae, Macedoniae, Aethiae, & Myrici spatii, & quam plurimis in Ecclesiarum fundatione exhaustis laboribus; ut adimplet ea quae ducuntur passimibus Christi, ad urbem Romanam, verbo informatum Romanos, quo scriptis antea literis confirmaverat, intrepidus praeco Religionis accessit: quoniam, ut notavit Chrysostomus homil. 11. ad Romanos, omnium Ecclesiarum sollicitudine sibi injuncta, necessarium erat ut ad Dominum Urbis regimen & gubernationem sese ingereret.

*Episcopi
non
Gentilis.*

15 Hic se materia aperit de tertio capite agendi, inquirendique, quid auctoritatis Ecclesiae Romanae contulerit Petrus & Paulus. Sane de Petro nullus est ambigendi locus, quin Apostolicam Cathedram Principatus, qui semper in Romana Ecclesia viguit, tunc Augustino, ex Petri Primatu profuserit. Hoc docent Concilium Ephesum & Chalcedonenfe, Optatus, Augustinus, Valentinianus confilicatio, & omnes Antiqui. Ratio vero est in promptu. Quoniam Petrus Romanam Ecclesiam praefatus rexit, & in ea regenda paulum optinendo eam sibi propriam & particularem

fecit. Quemadmodum Joannes Apollolus Ephesinae Ecclesiae Episcopus dicitur, non autem Paulus: quia, licet iste Ephesus verbo & scripta eruditus in fide, ab ea tamen urbe discessit, alius doctrinae pabulum erogaturus: Joannes autem, in regenda & administranda Ephesina Ecclesia, ad necem usque perseveravit: imo vero ibidem discessit, live regionis Asiae curam, septem Episcopis in eo tractu per totidem civitates constituit, quos in Episcopali recenset, studiosissime gessit: quo respectu antiquus Auctor apud Photium in Bibliotheca. Quare a Cypriano locum Petri dicitur illius Ecclesiae Pontificium, & Romana Ecclesia *Principatus*, unde unitas Sacerdotalis exorta est. Illo exemplo, Cathedram Petri dixerunt Ecclesiae Romanae Sedem, Optatus, Augustinus, Hieronymus, & Orientalium plerique, Basilii, Nazianzenus, Antiocheni Concilii Patres apud Eusebium; Synodi, Ephesina, Chalcedonenfe, Quinta, Sexta, Septima, Octava; & generaliter Transiitorum omnes, qui Romanam Ecclesiam dignitatem attingerunt, illam ad Petri Primatum referunt.

16 Hinc est quod a Sede Romana *veneranda communio* jura manant, observat Ambrosius, in Epistola Synodici Concilii Aquilejensis: & communio nis cum ea Sede & Petri Cathedra necessitas invenit Irenaeus & Hieronymus: quod jus inter cetera Primatus Petri privilegia observavimus. Dubiarum sane causarum relationem Romanae Sedi faciendam, ex divina auctoritate, & veteri traditione, & secundum Canones professor, non solum Siricius & Innocentius, una cum Concilio Milevitano & Africano, sed etiam Cyrillus Alexandrinus. Primatus iste, Petri privilegio innixus, in aliis causarum figuris, prout Ecclesiae unitas exigitur, sese tandem patefecit, consentientibus Episcopis, & membris Petri venerantibus, ut loquitur Concilium Sardicense.

17 Paulum vero, in Romana Ecclesia instituentem, quas partes egisse dicemus? Sane, ut opinor, Apostolicum officium in ea formanda implevit, atque ad eum Episcopi, quod munus cum Apostolatu conjunctum erat. Ac prout, si ea regula, quam supra proposui, metienda est antiquis illa Episcoporum institutio, vere & proprie Paulus Romanae Ecclesiae Episcopus fuit: in ea enim regenda diu laboravit, etiamque decoravit sanguine, pro veritate quam docerat profuso. Quare Epiphanius, diserte Petrum & Paulum Episcopos Romanos vocat. Præterit Irenaeus, qui successione Pontificum Romanae Ecclesiae describit Petrum & Paulum primos enumerat, a quibus ceteros deinceps ad suam aetatem recenset: quem sequitur Eusebius, Clementi tertium a Petro & Paulo, in Romano Episcopatu, locum assignant.

18 Et ne quis offendantur, ac si duorum Episcoporum societate Ecclesiae unitas & vetus disciplina laederetur, quae semper eaque Ecclesiae Episcoporum eumque singularem praeficit; observandum est, hanc politam Synodo Nicenae debere: quae Canone lato, ne plures unam Ecclesiam praeposuerent Episcopi, prouderat, ad tollendas dissidiorum occasiones, praebuit. Alius mos Apostolorum temporibus vigebat, qui majoribus & insignioribus civitatibus plures Presbyteros live Episcopos praeficiebant, ut murus analis fassus, ad propagandam in suburbanas regiones fidem sufficeret. Unde Pauli exhortatio ad Presbyterium Ecclesiae Ephesinae his verbis concipitur: *Attendite vobis* & *omnesque greges, in quo vos Spiritus sanctus posuit* & *Episcopus regere Ecclesiam Dei*. Antiquum etenim illud Presbyterium ex pluribus Episcopis constitutum erat, sic exigente temporum ratione, ita tamen ut uno ceteris praeremitteret: quod ab Apostolis ipso institutum, qui tandem quoque solos Presbyteros secundi gradus, ad constandum Presbyterium, seu ma-

*D
Episcopi
non
Gentilis.*

*Episcopi
non
Gentilis.*

*Episcopi
non
Gentilis.*

*Episcopi
non
Gentilis.*

*Episcopi
non
Gentilis.*

*Episcopi
non
Gentilis.*

*Episcopi
non
Gentilis.*

Avis Ecclesie Senatum, adhiberunt: quas de re copiosius alibi a nobis disputatum.

19. Interim ad presentem questionem id observasse fuisse, non alienum esse a praxi Apostolorum, plurimum unius Ecclesie Episcoporum communionem. In Romana vero non erat quodlibet offensio, ex illa Petri & Pauli societate, timenda esset. Præterquam enim quod duo illi Apostoli, gratia divinis afflatis, nihil spirare poterant præter concordiam Apostolicam, illud quoque intercedere mutæ pacis vinculum, nempe officium communionis cum Petro retinende, ut omnia Ecclesia, in Petri Primatu fundata, servarent. Duo ergo in solidum Romanæ Ecclesie Episcopi, Petrus & Paulus: sed ita, ut Petrus, Collegii Apostolici Caput & Princeps, suam quoque dignitatem tueretur.

20. Ex hoc Episcopatu Pauli manavit, ut Hieronymus, Damasus Apostolos honore sequi dixerit; Romani quoque Pontifices, inter ceteros Sedis sue decora, hoc quoque posuerunt, se Vicarios esse Petri & Pauli; eorumque Throni Successores, ut loquitur Hadrianus I. in Epistola ad Constantium & Irenem Imperatores. Quem imitatus est Gregorius VII. qui se in Petri & Pauli Throno federe iactat, in formula excommunicationis contra Henricum Imperatorem.

Sciò non inepte diei a peris, Pontificis Romanos fuisse Petrum, in plenitudine potestatis; Paulo vero, in plenitudine legalitatis seu iurisdictionis, ut loquitur Joannes de Capistrano. Quæ ratio Pontificis quoque movere potuit, ut Pauli mentionem non omitteret, cui ab antiquis Petribus doctrinæ præcipuam tributum non ignorabatur. Unde insignis reverentia concilioribus Romanæ Sedis: quæ cum ceterarum Ecclesiarum, non solum mater esset, sed magistra quoque; in eo magisterio auctorem suum laudare posset gentium præcipuum doctorem. (Sua ratione ostendit Synodus Romanam Ecclesiam commendat, quod cum Petrus & Paulus, summi Apostolorum apices, præ ceteris Ecclesiis e-rulerint. Sed nihil verat, ut monui supra, quin etiam Episcopalem auctoritatem, qua suagebatur Paulus, in Romanos Pontifices transiisset; Apostolicam quippe communicare non potuit, qui morte extinguiebatur. Petrus quoque Episcopalem auctoritatem ad Romanos Episcopos transiit, & præterea Capituli prærogativam, id est, ius universalis regiminis, consilium cum Episcopali gregu.

Alioqui, nisi successio illæ auctoritatis a Paulo derivare admittatur, ægre ac ne vix quidem explicari posset formula illa, quam a temporibus Nicolai I. id est, octingentis fere abhinc annis, summi Pontifices usurpant, cum aut excommunicatione reos deliquit, aut a peccatis elementer absolvent: utrumque enim se auctoritate Petri & Pauli decernere testantur: quod nisi ex successione Pauli in Episcopatu interpretationem recipiat, frigidius dictum videbitur. Labores enim, ad erudiendam fundandamque Ecclesiam Romanam a Paulo suscepti, & solus in urbe Roma eruo, ut ad Sedis dignitatem augendam orandamque maxime conferunt, ita ad auctoritatem impediendam alibi aut parum pertinere videntur.

21. Hanc auctoritatis a Petro & Paulo deductæ communis enim, impressæ obliquantis hinc annis in Bullis plumbeis utriusque Apostoli imagines testantur, Paula ad dextram Petri collocat, unde præcipui quoque hæc Pauli impensis argumenta quidam trahunt. Absurde. Quod cum illius dextrum videatur, si Pauli imago cum Petri imagine comparatur; est iustus finistram, si referatur ad insipientes: ex qua relatione lapi mensendus est boni gradus in conventibus publicis. Hinc profectum, ut Episcopi in parata chori sedes, quæ dextra est ingredientibus, in qua respondet cornu finistralis, in quo finistram

& dextrum latus nuncupemus, respectu habito ad divi; Nominis præsentiam, ac si Dei maiestas ibi federet (veluti super Cherubim, ut in veteri testamentis) vel Christi corpus vultu ad populum obversis ibi consisteret. Olim eadem ratio habita est, cum loca assignarentur in ecclesia viris & mulieribus: pars enim dextra viris data, finistram mulieribus, inspecta ingressu ad templum positione, ut patet ex antiquis incrispationibus. Idem observatur quotidie in Gallia, in Iohanni Magistratum totum cum ad ecclesiam convenimus. Qui enim apud eos eminentiores, locum chori dexterum, qui responderet cornu finistrali altaris, ut dixi, occupat; reliqui vero finistram latus, quod responderet cornu altaris dextro. Ex hac quoque ratione ingressus tractum, ut in auditorio publico Senatus sive Parliamentorum Gallie, Præzides illi latus occupant quod finistram est, si consessio ordo a personis sedentium ducatur, quod tamen respondet lateri dextro adstantis cœtus. Quod splendidius eminet Rege in Senatu Parisiensi sedente pro tribunali: ad apud namque finistram consistent Peres Francie ecclesiastici, quibus præcipuus honor deferuntur. Duces vero dextram occupant: quæ latera vices mutant habita additionum ratione, ita ut eorum dextera responderet ordo Parliamenti ecclesiasticum. Aliud obtinebat in antiquis Synodis generalibus, ubi propolia in medio consessio laicorum Evangelia vici Christi præsentis gerebant: ad cuius dextram Leges summi Pontificis considebant, quæ tamen ingredientibus erat finistram. Postea illæ observationes variis mutationibus ex antiquitate petitis in utramque partem illustri, nisi laici esset ex præsentis usu consummisse locum, imaginis Pauli in Bullis plumbeis destinatum, secusum esse censendum; primum obtinere Petri, ratione Primatus, ut doctebat.

22. Et ita quæ huc usque proposuimus, apte consequitur, assertum a Receptoris dogmæ in eo peccare, quod duo Capita Petrum & Paulum in Ecclesia Romana ex æque constituto videntur. Duo Capita, sive duo Episcopi, ferri possunt, ex mente veterum & medicorum auctorum, & ex eo qui hodie viget formulæ utroque: sed addicendum illud, ex æque, spongia deleri debet vel potius cœteris iocari: quia Primatum, quem in regimine universalis Ecclesie solos Petrus obtinuit a se ipso Christi, per iudicandam comparationem cum Primatu Pauli, qui veratur in sola ecclesiastica institutionis magisterio, ut loquitur Maximus Taurinensis, penitus labellat. Quare, non solum a traditione antiquorum Patrum fientiam, sed etiam iuri divino contrariam propositionem illam casco.

DISSERTATIO IV.

De tribus Episcopis a S. Petro pro urbe Roma ordinatis, & Vicariis Pontificalibus tam ipsius quam aliorum Successorum.

ILLUSTRISSIMO atque nobilissimo Dominum Emmanueli Schellstræ, primo litterarum suarum Incubationum partem, cui Antiquarum illustratio titulum fecit, præfatur: sermone Chronologicum Romanorum Pontificum usque ad S. Sixtum, etiam maxime hæret P. Henrichium, non potuit tamen inducere in animam, ut Chronologicum præfatum ab ipso, sermone Consulum in Consilio expressum fecisse, iussisse sibi crederet; sed desperata per hanc viam omnia, & alia nulla meliori sperata, melius in illa serie singulis singulorum Pontificum annos & pandere sententias, secundum Catalogum & auctores variorum, ut quæ dicturas deinceps eras possent singuli, ad eam quam mallet, quamque meliorem iudicaret, Chronologicum applicare. Agnoscit ille

Sed ita
Petrus m.
Sacerdos
vultu
vultu
vultu

Nisi f. illi
ut Pontif.
ut ex aucto.
ritate Petri,
et Pauli
president.

namque
auctoritas
Episcopatus
transfere

quod in
Bullis vi.
duntur
imago a
dextra de
vultu

et dextro
vultu
vultu

quod in
Bullis vi.
duntur
imago a
dextra de
vultu

Conclusio
debetur
qualiter a
dextra de
vultu

et dextro
vultu
vultu

et dextro
vultu
vultu

A
PETALUS

magis huiusmodi
solum
Constitutum
fuerit
autem
ut
fuerit

le primum Catalogum, quo praecepit Henschenius nuntur, omnium Catalogorum antiquissimum esse, & fontem videri ex quo alii omnes originem ducunt . . . atque ut magnum antiquitatis monumentum merito ab Henschenio publicatum, utpote ex quo secundus Catalogus (ad deinceps alii cum Anastasio Bibliothecario ex sequentiis) Consules suos mutavit; qui si ubique indubitabiliter essent, nihil posset haberi in tota ecclesiastica historia certius. Sed Consules ipsos plerisque locis confusus videtur esse creditus Bacherus; tam quia additis aliquot Pontifici antea, mensum, ac dierum numeris aliquando maior est, quam in eis assignata eiusque initia ac fini Consulatum paria possit interiri; tam quia sepius Consules unius Pontificatus misceantur cum Consulibus alterius Pontificatus assignatis; unde provenit, quod Henschenius frequenter recurrendum sit ad Vicariatus, ut quo tempore praecessor adhuc sedebat verus Pontifex, ibi & successori assignaretur Vicariatus. Hanc vero modum explicandi praedictam difficultatem, licet sibiatur Schellstratus esse valde apum ad iustificandas Catalogorum deficiis, seu veras seu apparentes, putat tamen in S. Scythano, quem S. Lacin Vicarium aliquandam fuisse Henschenius statuit, nihil modo voluitur; manifestum autem perveritatem asserit eo, quod Clemens Cleto, Amicus Pio in ipso ordine praeparatur.

non enim
Petrus
fuit
autem
fuerit

a Equidem scire, etiam in hac, quam primus Henschenius calcare docuit, via, nonnulla occurrere offendicula, sed ea tam insuperabilia esse non eredo, ut rem omnino faciant deserta: conspiciuntur finitima, ut cum hac meum Constatum videtur ut illustrissimus idemque modestissimus, non parum promissum esse cognoscere; ipsaque etiam alteri, eademque passim me videri volentis multo faciliorem reddunt. & omnino spem asse, ut viri eruditissimi pudentius emulantes ac levigantes quidquid egredere difficultatis asperitatisque. Fateri praeterea, asserunt ab Henschenio Vicariatum nullum esse indicium apud antiquos, nisi quod Sanctos Linum, Clementem & Cleum; nec desse qui hoc a Petro ordinatus, aut saltem Vicarius fuisse magis. Sed si utramque probare potuerit, saltem ut perquam simile videri; vix dubium quod verissimile futura sint ostendere dedidit. Camque tali verissimilitudini accesserit, distinctius signis Consulatam congruentia singulorum; & quam non incommode in plerumque applicentur antea, mensum ac dierum numeris in primo Catalogo notatis, multo magis crescit verissimilitudo quaestio, eoque pertingit spero, ut moderata ingenia, nec finitima curandorum requirantur ubi finitima haberi talia non possit (praesertim in argumentis ab aliis descriptis) veluti & videri assequere.

C

3 S. Petri Elegium in secundo Catalogo Henscheniano sic habet. Hic fecit ordinationes tres, Presbyteros decem, Episcopos tres, Diaconos septem, per mensem Decembrem. Omnes hic pro urbe Roma intelleguntur consecrati: nam quod ad videri Episcopos auctor libri Pontificalis addit, per diversa loca, merito censetur: quia enim ignotus, ab Apostolo Petro longe plurimus per diversa loca, id est, pro diversis locis, ordinatus Episcopos. Scilicet igitur aliquid phrasim, Antiqui Catalogi a. in sequentiis passim ascriptam, hic quoque creditur applicandam. Secundum esse videri, in nostro Catalogo 1. per universam fere mensuram Ordinationum: unde autem eas accepit auctor fere sequebatur prioribus posterius, quae deinde alii descriptis, incertum est. Verissimile tamen puto, eandem antea non aliquam notitiam existisse, & forte ante finem saeculi 1. scribi coepit. Ut si, de tribus Episcopis a Petro ordinatis, perquisitis cunctis antiquis fere, teste Epiphonio barresi 27. cap. 6. & quatuor id alie opinando potius quam asseverando dicere maluerit, auctor libri Pontificalis, nihil basitans, ut scrip-

possit
Episcopi
a. Petri
ordinati

fit: Hic, scilicet Petrus, ordinavit duos Episcopos D. Linum & Cleum, qui praesentiter omne ministerium Sacerdotale in urbe Roma populo vel ad se venientibus exhiberent; Beatus autem Petrus orationi populum erudiens vacabat. . . . Hic B. Clemens. Episcopum consecravit, cui & Cathedram vel Ecclesiam omnem dispositionem commisit, dicens: Sicut mihi tradita est a Domino meo Iesu Christo potestas ligandi solvendi, ita & ego tibi committo. . . . Post hanc dispositionem martyrio cum Paulo coronatur.

4 Miratur Schellstratus hanc quaestionem ventilans, quomodo praesentissimi viri hoc de Clemente credere praesertim, basitans in epistola ipsius nomine velut ad S. Jacobum Fratrem Domini scripta, quam ut nemo dubitaret fuisse supplicatam esse, tam alii ex capitulis, tam evidentibus in eo, quod S. Jacobus ante Nerone vi. iuxta Eusebium (qui hoc saltem credendum) meritis obierit ante Petrum, & tamen epistola post mortem huius scripta fingatur. De Lino autem & Cleto asserit idem Schellstratus, vel a Petro omnino ordinatos non esse, vel ordinatos esse pro aliis cruciatibus. Verum nisi Sedi ordinatum Episcopum, ad alterum, etiam in praesentem tradit, adeo primis oculis scilicet insensibile Romanis fuit, ut cum sub finem saeculi ix. gravissimum ex causa Olfensu Episcopos Formosus in Episcopatu fuisse coactum, maligni homines totis viribus se dedit crediderint, non tantum ut persequerentur verum, sed etiam ut desinunt, veluti Apostolica Sedi invidere, indignissime trasserent. Non praesentiam igitur tale exemplum datum fuisse in ipsa illius Ecclesia innumerali. Alterum non modo gratis negatur scilicet, sed multo magis ostendi potest fuisse conveniens, ut tanta urbi non sufficientes solas per se Petrus, & quidem longioris temporis in praedicandis nationibus Eo agere abessent subinde (ut praesentiam quae de illius transmissio vulgo tradita ex antiquis scriptoribus ad xxix. Iulii colligimus) infunderet relinquereque pro se Vicariis, Episcopis characteres insignes. Tandem ex signatur, scilicet esse Ordinationem Clementis a Petro scilicet, quia scilicet est quia illius Ordinationis meminit epistola; cum vera & aliunde certa Ordinationis potestas occasione praeberet ejusmodi Epistola commendanda, fuit alii sepe scilicet docent ut supplicatam Deverale, quibus veri Canonis inferantur.

5 Quare, non dixerim quidem cum Henschenio, Linum & Cleum idem ordinatos a S. Petro, ut sibi successores succederent in Pontificatu; sed primo quidem, ut vicaria opera intra octiduum cruciatum subrocatum ipsum, ordinatus per vane loca Episcopis, & per ipsum Romanum diaconum omnis gradus Clerici; deinde ut sua, cum vi exigeret, abessent vix exhiberent populo ministerium omne Sacerdotale, id est Episcopale, tertio, ut se meritis non habere opus Romano Ecclesia, et quoniam Pontificem sibi elegisset, Ordinatores praerogative quare: quod quatuor ejus periculis passim Marcellini Papae excessum praecipue apparuit, quando, propter persecutorem immunitatem, non potuit accesserit ordinari nisi passim annos quatuor Sedi vacante. Ad hoc non solum aliter, sed bene etiam necessitate periculis passim, & exemplo S. Petri, tempore persecutorem praesentem, usurpare Ordinationis Episcoporum Vicariatum, qui quatuor anni Sedi adhuc adscripti erant, sed alii ad Evangelium praedicandum usum subrogati, vocantur ab Henschenio Episcopis Apostolicis sed, quia Apostolici titulus, Janus Pontifici Romano magis est proprius, veritas fortassis vacante Episcopis Evangelici.

6 Tales ergo per mensem Decembrem (quo mense Ordinationes faciendas viderentur in Apostolica traditione Romanis Pontificibus accepisse) per triduanum istius mensis jejunium, conveniens ad communem comprehensionem populo, tres ordinaverit Petrus; non simul, sed successive, prout crescenti pontificis fidelium in urbe se

Linus, Cleto
et Petrus
et Petrus

quod etiam
ordinatus
valde fuit

et multum
habuit
ordinatus

Erant illi
Pontifices
et Petrus

Janu-

A *suburbis non metus sed etas aegeri eorum aque ac Presbyterorum & Diaconorum numerum. Postea vero idem Petrus dignissimus ab urbe & serie nunquam reuertens ad eam amplius, proposuerit populo, ut eligeret suum solum Vicarium, sed (quo modo nunc appellamus) Coadiutorem cum iura successum; adeo ut sic electus Linus iam tunc inceptor confecti & vere esse Romanus Episcopus non tamis supremus nisi per introvocationem, merito Petro succedendo: unde saltem sit ut Vicarius solus Linus Petro cum Pontificatus consensu notetur in Catalogo, non item aliorum duorum; quos scilicet ad hoc non fuerunt vocatus Petrus & Clero populoque recepti. Cum autem postea Petrus, speciosa presentari ecclesiasticis finibus, Clementem praefertis Linus, et tradidisset iurisdictionem, nisi forte, merito id recusat, & juri cuiusque digne sibi non remittat Clementis, ob eam causam infra dicimus causam; sique Clero ac populo libertas amplius ejus, quem antea ad hoc elegerat collocandi in Apostolica Sede. Itaque in Lino (quod & de aliis propriis intelligi) tres quasi Ordinationes contigit; primam Episcopi Evangelici, per urbem Roma, quam illam sacras ab principalibus membris primi in illa ecclesia Presbyterii, quod autem fuerant, post similem Ordinationem, Cletus & Clemens; secundam, in Vicarium cum jure successum, quo ipsum sacras totius Presbyterii caput post Petrum, etiam super Cletum etque Clementem, anno LXI. die 11. Maji (et hujus solus ratio a Catalogo habetur, nec subdit nisi urgente aliqua necessitate, puta ob Pontifici absentiam iurisdictionem, capere debet, mortuum vel e ceterum) tertiam Pontificatui, probato novo Cleri populi que consensu, quam a secundo non dissimulat Catalogo veteris. Tale porro distinctio bene intelligenda, facile intelligi videtur, cum plerique in consequentibus Pontificibus, solum inveniantur extremis vixit annis aut mensibus acceptis Vicariis, tales scilicet qui eo ipso conferuntur Romani Episcopi & futuri Pontifici, licet eadem antea dicitur iurisdictionem ad Episcopos ad opus Evangelii, aut etiam Vicariis, sed mutabiles ad annum ejus qui ipsos assumptos Pontificis.*

B *Secundo, in Vicarium cum jure successum, quo ipsum sacras totius Presbyterii caput post Petrum, etiam super Cletum etque Clementem, anno LXI. die 11. Maji (et hujus solus ratio a Catalogo habetur, nec subdit nisi urgente aliqua necessitate, puta ob Pontifici absentiam iurisdictionem, capere debet, mortuum vel e ceterum) tertiam Pontificatui, probato novo Cleri populi que consensu, quam a secundo non dissimulat Catalogo veteris. Tale porro distinctio bene intelligenda, facile intelligi videtur, cum plerique in consequentibus Pontificibus, solum inveniantur extremis vixit annis aut mensibus acceptis Vicariis, tales scilicet qui eo ipso conferuntur Romani Episcopi & futuri Pontifici, licet eadem antea dicitur iurisdictionem ad Episcopos ad opus Evangelii, aut etiam Vicariis, sed mutabiles ad annum ejus qui ipsos assumptos Pontificis.*

C *Secundo, in Vicarium cum jure successum, quo ipsum sacras totius Presbyterii caput post Petrum, etiam super Cletum etque Clementem, anno LXI. die 11. Maji (et hujus solus ratio a Catalogo habetur, nec subdit nisi urgente aliqua necessitate, puta ob Pontifici absentiam iurisdictionem, capere debet, mortuum vel e ceterum) tertiam Pontificatui, probato novo Cleri populi que consensu, quam a secundo non dissimulat Catalogo veteris. Tale porro distinctio bene intelligenda, facile intelligi videtur, cum plerique in consequentibus Pontificibus, solum inveniantur extremis vixit annis aut mensibus acceptis Vicariis, tales scilicet qui eo ipso conferuntur Romani Episcopi & futuri Pontifici, licet eadem antea dicitur iurisdictionem ad Episcopos ad opus Evangelii, aut etiam Vicariis, sed mutabiles ad annum ejus qui ipsos assumptos Pontificis.*

7 *Pars bona omnium dicitur dilectum lucis & confirmationis non eorum accipiant ex praesentia Epiphani loco Haverii 17. e. 6. quem vel idem totum jura dicitur servare Roma primum omnium Petrus & Paulus Apostoli pariter & Episcopi fuerunt: inde Linus, cum Cletus, post hunc Clementis Petri & Pauli synchronus. Neque vero miretur aliquis, quod ante ipsum qui Petri & Pauli aequalis erat, aliquis in Pontificiam dignitatem successerat: isdem enim & seculi temporibus vixit, utrum autem adhuc superstitibus Apostolis a Petro Ordinationem Episcopalem suscepit, et seculi abdicans ab administratione cessaverit [ita enim in quadam Epistola scripta] Recedo, ex eo, inquit populus Dei. nonnullis hoc videlicet iudans, quibusdam Commentariis ad scriptum habebimus] an potius secundum Apostolos ab Episcopo Cletus sit constitutus, liquidum non constat. Quamquam vel haecquidem rationes poterant, vivantibus adhuc Apostolis, Petro scilicet ac Paulo, Episcopi alii surrogari, quod isdem illi predicandis Evangelii gratia in alias urbes regionem, protectionem fulgerent, carere autem Episcopo Rome non posset: liquidum Paulus in Hispaniam pervenit, Petrus vero Pontus & Bithyniam saepe numero peragravit. Ac fieri sane poterat primum Clemente constituto cum sit defugere (si ita tamen contigit, quod ego opinando potius quam asserendo dixerim) postea Linus Cletusque mortuis (qui duodecim annorum spatio sigillatim Episcopatum obtinuerant, post Apostolorum Petri Paulique necem, qui in duodecimum annum Neronis incurrit) tum demum Episcopatum expellere sit coactus.*

8 *Ad hunc porro locum annexata sunt quodam. U. 11. namque Apostolum pariter Romanum Episcopum, Proprium Mito.*

nominari. 11. Clementem ab Epiphani ordinatum dici ante Linum & Cletum, sed hoc opinando potius quam asserendo. Neque nos de eo statueri quidem, solum dicere, si prius Episcopus fuit a Petro ordinatus Clementis, non tamen nisi circa finem vitae ab eo fuit designatus Pontifici suorum. 11. Ut versimiliter & quasi necessarium ab eo statueri, quod discedentes alii Apostoli Episcopos Vicarios annis alii plures Roma reliquerant. 14. Non iniquo quidem coacti, an eorum natus fuerit Clementis de quo serie non dubitasset, si primum antiquissimumque Catalogum potius quam Eusebii Chronicon pro oculis positum habuisset. V. Ex hoc capite ignoscendum mihi esse, quod Clementi praeparet Cletum, sicuti ex eodem capite saltem ignoscimus, quod Cletum ab Anacleto, non distinet. VI. Neronis annum XII. ipse quidem quo Apostoli cuncti sunt anno initium summe mensis Octobris, sed rectius scribendum fuisse XI. intermitten tamen consensu Epiphanium, eam eadem non posse ad annum XIII. differri. VII. Ignorant Epiphanius fuisse postpositum Clementi episcopatum ad Iacobum, aliqui in ea potius argumentum sumptum quoniam ex actis ad Corinthios, obiter ad dicitur collo hoc praeterea. VIII. Eundem Epiphanium, allegando praeterea illius ad testamentum Corinthiis verba, solum indicatum voluisse, quam verissimilem credi possit. Clementem pro majori Ecclesiae dono id fuisse, quod iuxta postea alius; non autem finem utriusque statuisse causam, si cui statim Vendidit, nequam inter fideles super Pontificatu diffensionem.

9 *Obfero denique Epiphanium agere de sola illa celline, quam post Petri mortem Clementis fecit, de qua sic egregie Natalis Alexander Hist. eccles. Dissert. 13. Licet Clementem a B. Petro ordinatum tradant quodam plurimi, non sequitur quod Romanam Sedem immediate post illum concederet. Designatum quidem fuerat a S. Petro Romanam & universalem Ecclesiam Episcopus, sed ad exempli perniciem devianam, Clero (ut credere per alii) consensiente, singulari Spiritus sancti afflatu jure suo cessit. Enimvero pessimum exemplum preberi animadvertet, si ex iure ordinationis & designationis de se facta & S. Petro iussuque iusta esse jeceret Pontificumque futurum pro videbat, ut si Pontifici liceret sibi designare successorem, plures in Cathedra Petri lubrediti, sed Petri vultus non secuti, revelationem carnis & sanguinis non sancti Spiritus afflatum attendere... si quid sumum Ecclesiae Sacerdotium ab ordine Melchisedech in ordinem Aaronis descendere; nec dignitatem celestis gratiae faceret Antistitem: sed carnalis successio generaret Sacerdotem. Suspicer autem causam ob quam Petrus praeterito Linus, suo jam pridem Vicario in ipso successione lesse, ipse auctoritate propria successorem designavit Clementem, non solum fuisse praecipua ejus merita; sed etiam, quod Romani generis nobilitate sublimis, plus gratia & auctoritate collatus videretur, ad emperandum Gentiliis in contra Christianos furorem super excusatum; Clementem occurrere vel idem magis ab eo gradu abstinendo tunc sibi credidisse, quod cum Nero nec inimici amentis neque summi capitis parceret, ipse se facilius esset in tyrannum ac ministrum ejus oculos odiumque incursum, quo majori esset inter Christianos nomine conspicuus.*

10 *Adversus jam assertos Vicariatus ostendimus quendam Amicum nostrum allegare memini Concilii Niceni decreta, tamquam non absurda carere voluntate. Ita ut ex ipso vixit die Eximius 400. ne in civitate duo sint Episcopi, vel (sicut verba Dionysius Eriani) ne in una civitate duo esse Episcopi probentur. Hoc, inquit ille, quando non abstinere videtur patet, si ejus rei adeo frequentia erant ipsamque prima in sede exemplat Petrum si eamdem istam paulo alius resumptis, invenies de illi solum Episcopo agi,*

D PETRUS
repperit
constat.

E Continuata
refertur L.
m.

corpus hinc
dicitur Petrus
successorem
repperit

Flavianus
dicit hinc
constat

A qui ferens ordine & potestate aequalis. Legimus enim de Cathari, ad Ecclesiam recipi potentibus: ne primam quidem statui, ne praemissa communis fidei profusit, & promissa decretorum circa lapsi & dignos adferant, istis ubi fide ipsi inveniantur; manent in suo quique Ordine, post acceptam in Ecclesia Catholica manuum impositionem: Si autem Catholicae Ecclesiae Episcopus, vel Presbytero aliendi existente, accedat eorum aliqui, clarum est, inquit Concilium, quod Ecclesiae quidem Episcopos Episcopi dignitatem habeat, qui autem apud eos, qui Cathari dicuntur, nominatur Episcopus, Presbyteri honorem habeat, nisi forte placuerit Episcopo ipsum nominis honore censerit: si vero hoc ei minime placuerit, providebit ei aut Choroepiscopus aut Presbyterii locum, ut in elero perfectus esse videatur, ne in civitate duo fidei Episcopi. Ubi clarum est solum curri, ne duo sine potestate aequalis; cum nominis Episcopalis usum, si Episcopo prebuerit, etiam Catharice relinquat posse Concilium deservit. Erant autem Cathari, qui ita se, idest

Puros, dicebant, nunquam in persecutione lapsi, & a D secunde usque abstinere; unde clari in superbiis, se ipsos a lapsorum & digamorum communionem fugerant, fideique sanctis convenerunt: Episcopos instituerant: sed jam incipiebant eos soli scribentis punire, aptabaturque recipi in Catholicam communionem, salvo cuiusque gradu, licet aliqui tam a Catholica Episcopi non recipiessent.

11. Notandum porro in Margine numeros annorum, vestigia aequae datur, quibus nunquid Pontifici sedis; non eos notabo quales in contextu summarii distineti nota, & notandi Catalogi praeparant, sic ut tempus Pontificatus consuetudine cum tempore Vicariorum; sed illud scripsi supponendo a tempore summo potestate suscepit, era die Institutionis Pontificatus, quem tunc Coronationem nominaverunt; usque ad diem mortis seu abdicacionis, si quando ex ante mortem sella est, uti solum putamus a SS. Clemente, Fabiano, & paucis aliis.

Tempus Pontificatus quod tunc hoc notandum in margine.

II. S. LINUS.

di. m. 66.
ad 67. m.
p. 1. m. 4.
di. 67.

11. 66.
11. 67.
11. 68.
11. 69.

LINUS, natione Tuscus, Patre Herculano, ordinatus a Petro Episcopo anno LVI. in Dominica IX. Maii, ejusdem per annos novem Vicarius, summus vero Pontifex post illius Martyrium anno LXV. peractum, a die forsan VII. Julii eademque Dominica, fuit temporibus Neronis, & post annos II. mens. II. dies XVII. obiit anno LXVII. XIII. Septembris, cum Ecclesiam qua Vicarius qua Pontifex rexisset annis XI. mens. IV. dies XV. & vacavit Episcopatus dies XVII.

Non fuit a
C. I. Irenaeus
dum
dum.

A Nam Ordinationis suae Institutionis prioris, & annu meriti, signant Consulatus Saturninus & Scipio, Capito & Rufus: inter quo primus Catalogus veterisque resse paritur tempus gestis quomodoque Romanis Episcopis, unde in ista secundo Catalogo anni undecim summatim non resse in primo scripsi duo. Interim apparet consensu erroris, quo Eusebius Epiphaniusque & alii abduci auctor XI. vel XII. Lino, post mortem Apostolorum, adscripsit. Romana Brevaria, usque ad annum MDXXXV. quo novum unum permissu Pauli III. concionatus Cardinalis Quinquaginta, postea abrogatum, nihil de S. Lino habebat, nisi quae in nostris Catalogis leguntur. Quingentes autem, prolixior in Testimoniis, alibi strictior, duae quoque Pontificis eundem dilatare, addidit, quod a Saturnino Consule, cuius filiam a deomnibus liberaverat, cupit supplicio affectus est: idque bodietum, diversa licet phrasa, recitatur, non armadortemibus sit, quibus successore recognoscendum Brevarium commissum est, quod Saturnini Consulatus ante annis a nono decem praeterfuit mortem S. Petri. Barone in Annalibus, pro Consule, scripsit Consularem: sed talis non nisi sub Adriano iurisdictione cupere adhiberi, eorum exortibus soliti praefici. Neque ad XVII. Decembris lectis enumerare, unde acceptum sit, illud de filia Saturnini liberata, & alio plura a Quingento addito; qui interem superfluum casum cum verberibus Brevarium Consulum notat nomen, quibus quoque Pontifex Episcopus esse cepit ad desit; & cum in hoc sensu sunt ceteri, existim nullum eorum non videntur.

Inductio
se a
quod
aut.

2. Cessant Episcopatus spatia usque primus Catalogus notari: invenitur illa in secundo & descripta alio, incipiendo ab Anacleto, Anastasio Bibliothecarius incipit in figure in ipsius Lini successores. Creditur est hoc scriptum fuit seculo saltem quarto: & Catalogum illi notum non auctor cum ipse non invenit expressis memoratis litterarum, praeterquam pro primo & secundo seculo, eadem in sui calculem distinxit: sed hic corruptus plura nomen, etque in

variis exemplaribus variis, non possunt certum probare datum. Aliunde regitur in melius designatur, quid sit ex verefinitate consuetudinis mortis & ordinationis die, uti jam capimus. Ergo hic notari dixi XVII. quibus opus fuerit ad induendum successorem Clementem ut Pontificatum susceperit, quod fecit secundo Dominica Octobris post Lii mortem Petri IV. obitum. Plus tempore interire se vis, licet: longior post Clementis Abdicationem Vacatio facile se potuit, non tantum hebdomada una alterare, sed etiam mense integro & amplius decursum. Ego a contrario, tantum ad se ut longius tempus requiratur in Anonymi, procedente secundum sententiam, quae Lino immediato Clerum subjugit, & huius personam non distinguit a persona Anacleti; ut possim viduare Interpontificum esse contentum, & successorem ordinatum credere XXVII. Septembris.

3. Facendum est enumerare Catalogi, incipere ad Hensebent laudari, circa primis XII. Pontifici, non esse eam finem ac certitudinem, quae videtur esse in subsequenibus; & usque ad annum vulgaris Era CLX, incerta sensu haberi omnia, ex ipso tempore sumpta calente, qui sub annum CCXXVI. ergente ecclesiam S. Anacleto, incipit videtur distingi Catalogo, sentiam atque cum definitio Pontificatus determinationis scribendo: in quo ipso determinatione, ut ex sane corae documentis processit Anacleto, qui postea causi, nihil etiam mutatum a praefigendo eandem sententiam, pro suo cuiusque cepto et iudicio. Inter autem praecipua difficultates duae in primis XII. Pontificibus; videlicet, nomen Clementi praepos debet Cleto, & Anacleto successori Pio. Faciens hoc Catalogi, & cum in Hensebent: contrarium magis nunc placet Eruditi, iudicium a Cleto repositum Anacleto dividere. Nolo deservit in alteram partem pronuntiare, ne vel contra id eam, quod versum in ipso consue, vel hoc affirmari, ipso in principia distigere videtur ab Hensebent contraria opinione, Catalogi habere. Neque non faciem, placent utroque sententiam proponere, ne primo quidem loco Hensebentiam.

Pontificatus non per
milia Pontificatus
differtentiam
Catalogi.

III. S. CLEMENS.

CLEMENS, natione Romanus ex patre Faustino, ordinatus a S. Petro Episcopus, & ante mortem designatus successor, tum quidem prudenter recusavit onus, deinde vero susceptus est Lino anno LXVIII. in Dominica XI. Octobris. Fuit temporibus Galbæ & Vespasiani annos IX. menses II. dies XII. post quos abdicavit Pontificatum anno LXVIII. XII. Decembris: & cessavit Episcopatus mensem I. dies XXIV. ipse vero supervixit Episcopus evangelicus, prædicationi soli intentus, usque ad finem primi seculi, factus sub Trajano Martyr in Chersoneso XXII. Novembris, indeque post plura secula Romæ relatus ad ecclesiam sui nominis.

Consules veteres relinquant Lino, Consules anni LXVIII. utpote majorem ejus aetate partem occupant; & primum postea novus Consules anni LXVIII. assignant Clementi, quomodo jam vide a precedenti Olibri Pontificatum cense: qui porro præcedens, per annos IX. menses I. et dies XII. porrovis usque ad Decembrem anni LXVII. quo Consules fuerunt, ibidem pro ultimo Clementis anno notati, Vespasianus VII. & Titus. Verum pro XI. mensibus, quos habet primus Catalogus, accipit ex secundo menses II. & retinui dies XII. a priori assignatos.

3. Successoribus ordo idem tenetur a S. Agastino & Optato Milvitano: Hieronymus enim, qui junior Eusebium in Chronica tras fecerat, tertiumque a S. Petro Clementem fecerat; sensu deinde, agens de eodem in libro de Scripturis, statim quod plerique Latinorum fecerunt post Petrum putari fuisse Clemeonem. Huc suspicari quis possit, quod tunc nondum in Cæsaræ Missa ad Commemorantes nominabatur Clementis post Cleum; adeoque nullum sit hoc sumptum argumentum: sed commemoratio nisi illorum vel amplius, ceterorum Damiani vel Gregorii, fuisse Hieronymi videtur aut mortui adnotare in dictum, si sequeretur Eusebium cum Orientibus; hoc fortasse sola causa moti, ut Clementem postponeret Cleio; quia non videatur, quomodo hic alius potuisset ad Trajani tempora pervenisse, sua quoque Martyrium petuisset omni antiquitas testabatur.

4. Abdicandi causam Vendelinus objeçit aliquam in Ecclesiâ dissensionem, similem Corinthiaca, ejusque causam illas scribens Clementis, jucebat, ut si quis esset inter eos strenuus, misericors, & caritate plenus; diceret, Si propter me sedatio, contentio & schisma orta sunt, emigro; abbo, quocumque volueritis; & quæ a plebe mandantur faciam; solum Christi ovile, cum consilio supra se Presbyteris, in pace degat. Quæ verba videtur Ephraïmus accepisse tamquam prolata in persona propria heresi ap. 6. cum recte intellexit, non hanc, sed priorem a morte Petri cessionem confirmans; ut qui idem fecerit ipse, quod alii, videlicet Corinthiis, postea fecit. Quod ad ultimum Cassianum attinet, licet ejus nullum clarum ac distinctum casus in antiquitate testimonium, satis certa tumore non videtur, ea communi auctorum omnium veterum consensu, de morte sub Trajano edita, quæ ab eo ejusmodi cessione nequit cum Catalogis conciliari. Ipsa autem secunda Cassio facile personæ debetur ei, qui satis juris personarum de primo; indicat enim animum alienum n. secundo gradu, & tunc cupientem Evangelio prædicando vacare.

4. Quæritur annum Christi DCCC. sub nomine Iuliani Mercatoris (alii legunt Peccatoris) sanctum Hispanum Antistitem intelligi volentes, more plurimum Episcoporum usitato in Conciliis hujusmodi istos titulos usum, consensumque Decretalis Epistolæ, veteribus ante Sicilianum Pontificibus nonnullisque post eum superinductis, quæsi Rivalis Episcopis Magnaniti ex Hispania ad Periplectem Nani.

Indis, Galliisque communicavit, tandem auctoris Bivio inferendas Collectionibus Consularum Generalium, sed ultima Labbeana non sine consensu quas merentur; qui, inquam, Decretales istas conservaverit, veritas ne forte Linus abisset ante S. Petrum, nullus ei assignari ausus est, sicut nec postea Cleio, eundem ab Anzelmo non distinguens, statim vero in Clemente fecit, & ex quoque quas eadem jam Romanæ Ecclesiæ Præfatis assignat, duas primas inscriptis Jacobo Fratri Domini, & Episcopo Episcoporum, egenti Hebræorum sanctam Ecclesiam Hierosolymis, qui tamen ante Petrum abierat, ut supra dictum est.

5. Sunt qui existimant, quod Hincmaro Remensi Episcopo, isdem Epistola tandem assignasse casus, primis, qui de illis dubium postea moti, fuerit Wilelmo, hæretico turpissimum; inter ejus Propositiones in Concilio Constantiensis damnatas hæc XXXVIII. fuit; Decretales Epistolæ sunt apocryphæ, & seducunt a Christi fide; & Clerici sunt stulti, qui student eis. Ast verissimile est, eum de ceteris omnino Decretalibus ita sentiam; merito autem in eo damnamus, etiam quod suppositum illas, quatenus ea a fide seducere dunt; cum circa fidem moreque nil doceant, quod ab optimis auctoribus acceptum non sit, sicut libet videre in marginis Labbeana editionis, post incredulam diligentiam in conquirendis fontibus adducta a Davide Blondello; heterodoxa ille quidem & Centuriarum Magdeburgensium partes tenente, contra nostrum Turrianum, frustra eas defendere conatus, qui tamen hoc nomine libenter se debitor agnoscat Scripserat Catholici, pro eo quo tenetur veritati studio, etiam a Wilelmo gratanter suscipiatur correctio innoterati erroris, si primis in impostum decessisset. Nam illa Epistola, ut ait Labbeus, adeo deformes videntur perspicacibus viris, saltem hodie, ut nulla arte, nulla cerussa aut purpuris lacari possint. Rejeto casu fidenter Baroniis, & ad annum 535. num. 5. Remanabundus: Eant, inquit, procali fidelium casu, qui in Ecclesiam, non habentem maculam neque rugam, ejusmodi conatus inferre quisquiliis; longeque longius a Catholico orbe, qui, quod cornere videatur, mendacis suffulcire nitantur; nam super solidum fundamentum firmamque petram structa est, semper manens, numquam calura sincera fides.

DISSERTATIO V.

Sententia Henschenii de Ordinatione, Pontificatus Abdicacione & obitu S. Clementis.

39. Cardinalis Baroniis, cum in suis Annalibus ad annum LXXIX. lato de S. Clementis Pontificatu differuisset, ista num. XLIII. sub finem habet: Si cum in ordine & tempore primorum Romanorum Pontificum quempiam errare contigerit, in multos alios errores terri omnino cogetur. Præterea ergo hæc ex-

Abbas. de. ad ph. d. d. m. p. m. a. d. 14.

Bar. a. 91. ad 913. ad q. m. d. d. c.

ut p. m. a. d. 14. c. 14.

Leandrus. Blondellus. c. 14. c. 14.

Leandrus. Blondellus. c. 14. c. 14.

Leandrus. Blondellus. c. 14. c. 14.

Leandrus. Blondellus. c. 14. c. 14.

Leandrus. Blondellus. c. 14. c. 14.

A qui ferens ordine & potestate aequalis. Loquunt enim de Cathariis, ad Ecclesiam recipi potentibus: ac primum quidem statui, ut praesens communis fidei professio, & promissa decretorum circa lapsos & digressos observantia, istis ubi soli ipsi inveniantur; maneat in suis quibus ordine, post acceptam in Ecclesia Catholica maxime imponantur: Si autem Catholica Ecclesia Episcopo, vel Presbytero alieno existente, accedent eorum aliqui, clarum est, inquit Concilium, quod Ecclesiae quidem Episcopi dignitatem habebit, qui aemul apud eos, qui Cathari dicuntur, nominatur Episcopus, Presbyteri honorem habebit, nisi forte placuerit Episcopo ipsum nominis honore censerit: si vero hoc ei minime placuerit, providebit ei aut Chorepiscopatus vel Presbyterii locum, ut in clero prioris esse videatur, ne in civitate duo sint Episcopi. Ut clarum est solum caveri, ne duo sint potestate aequalis; cum nominis Episcopalis usum, si Episcopo praebetur, etiam Cathari reliquis posse Concilium definiri: Erant autem Cathari, qui ita se, id est

Puros, dicebant, nunquam in perfectione lapsi, & a secundis auspiis abstinere; unde etiam in superbiis, se ipsos a lapsorum & digressorum communione sequestrarent, sibi quae sanctis conveniant & Episcopis instituerant: sed jam incipiebant eos soli sebi sumis putare, ut ab antiquo recipi in Catholicam communionem, salvo cuiusque gradu, licet aliqui eam a Catholico Episcopo non recepissent.

12. Notandum porro in Margine numerus annorum, mensium atque dierum, quibus uniusquisque Pontificatus sedis; non eos notabo quales in contentis summarii hystorici notis, & notandis Catalogi proponunt, si ut tempus Pontificatus confundatur cum tempore Vicariorum; sed illud sortum supponebo a tempore summae pontificatus suscepit, cum die Institutionis Pontificatus, quem nunc Coronationis nominamus; usque ad diem mortis seu abdicationis, uti quando ex ante mortem facta est, uti factam putamus a SS. Clemente, Fabiano, & pontificis aliis.

Tempus Pontificatus quod sit in margine.

II. S. LINUS.

Linus, de ad 17. ad 17. ad 17. ad 17.

Not. ad 17. ad 17. ad 17. ad 17.

LINUS, natione Tuscanus, Patre Herculano, ordinatus a Petro Episcopus anno LVI. in Dominica IX. Maii, ejusdem per annos novem Vicarius, summus vero Pontifex post illius Martyrium anno LXX. peractum, a die forsan VII. Julii eademque Dominica, fuit temporibus Neronis, & post annos II. mens. II. dies XVII. obiit anno LXVII. XIII. Septembris, cum Ecclesiam qua Vicarius qua Pontifex recessit annis XI. mensis IV. dies XV. & vacavit Episcopatus dies XVII.

Non fuit a Cat. Eusebio de consensu.

ANUM Ordinationis sua Institutionis prioris, & annuum mortis, signent Consules Saturninus & Scipio, Capito & Rufus inter quo primus Catalogus veritasque esse patet tempore gestis quemadmodumque Romanis Episcopatus, modo juxta secundum Catalogum anni undecim summarii non velle in primo scriptis duo. Interim apparet necesse erroris, quo Eusebii Epiphanius & alii abduci annos XI. vel XII. Lino, post mortem Apostolorum, adscripturas, Romanis Brevitatis, usque ad annum MXXXIV. quo annuum suum permissit Pauli III. continuavit Cardinalis Quirinus, postea abrogatum, sibi de S. Lino habebat, nisi quod in nostris Catalogis legatur. Quirinus autem, prolixior in Testimoniis, alibi stridit, hujus quoque Pontificatus eorum dilatare, addidit, quod a Saturnino Consule, cujus filiam a demonibus liberaverat, capitali supplicio affectus est; idque bodietum, diversis literis phrasibus, recitat; non animadvertentibus illi, quibus successore occupandum Brevitatem commisit, quod Saturnini Consulatus annus annis eorum decem processerit mortem S. Petri, Baronius in Annalibus, pro Consule, scripsit Consularem: sed tales non nisi sub Adriano juridicando capere adhiberi, eorum eorumque soliti praefici. Notus ad XIII. Decembris licet examine, unde occupum sit istud de filia Saturnini liberat, & alia plura a Quirino addita; qui interim superfluum censuit cum veteribus Brevitatis Consulatum ante notat, quibus quibus Pontificatus Episcopus esse caput ac desit; & cum in hoc sensu sumi ceteri, exitum nullum eorum videntur.

Interdum fuit non notum.

2. Cessanti Episcopo spolia usquam primus Catalogus notatur: ut veniant illa in secundo & deservit alii, interpretando ab Anacleto, Anastasius Bibliothecarius incipit ea signare in ipsius Lini successores. Cuiusmodi hoc ex ipso fieri facile saltem quare: & Catalogum illa notumque docent cum ipsa non inveniantur expressis monumentis litterarum, praesentem pro primo & secundo fecit, eadem ex sua calculatione deservit: sed ut corruptis plures omitti, utique in

veris exemplaribus variis, non possunt certum probare dictum. Alio igitur melius deservit, videlicet ex verisimilitudine consistit mortis & ordinationis die, ut jam incipimus. Ego hic notavi diei XVII. quibus opus fuerit ad inducendum successorem Clementem ut Pontificatum susceperit, quod fecit secunda Dominica Octobris post Lini mortem circa IV. obitum. Plus temporis interjacere si vis, licet longius post Clementis Abdicationem Vacante sede se possit, non tantum hebdomadae una altera, sed etiam mense integro & auspici decurari. Ego & contrario, tantum adhibi ut longius tempus requiratur in Ananias, procedente secundum sententiam, qua Lino immediate Cletum subjugit, & hujus personam non distinguat a persona Anacleti; ut possim tradere Interpontificum esse consensum, & successorum ordinatum credere XXVII. Septembris.

3. Facendum est enumerare Catalogi, tanquam ab Hensebium laudati, circa primis XII. Pontificis, non esse tam fontem et certitudinem, qua videtur esse in subsequenter; & usque ad annos viginti REX, incerta satis haberi omnia, ex eorum tempore sumpta edentia, quae sub annum CCCXXVI. regente ecclesiam S. Anacleto, utrum videtur deesse Catalogo, seriatim atque cum desinit Pontificatus determinatione scribenda: in qua ipsa determinatione, ut ex satis certis documentis processerit Anacleto, qui polliceri ausi, nihil etiam mutatum a sequentibus eandem ferunt, pro sua cuiusque caput ac iudicio. Sane autem praecipua difficultates duo in primis XII. Pontificibus; videlicet, utrum Clementis praepositi debeat Cletio, & Anacleto antecederi Pio. Facinus hoc Catalogi, & cum illi Hensebium: contrarium magis non placet Eruditi, idcirco a Cletio recessus Anacleto dividere. Nolo deservit in alteram partem pronuntiare, ne vel contra id eam, quod verisimilitudo ipso consensu; vel hoc affirmari, ipso in principio deservit videri ab Hensebium contraria opinione, Catalogo inherere. Neutrum ne faciam, placeat utramque sententiam in praeparare, ac primo quidem loco Hensebium.

Facinus: non in primis XII. Pontificibus est observandum.

III. S. CLEMENS.

CLEMENS, natione Romanus ex patre Faustino, ordinatus a S. Petro Episcopus, & ante mortem designatus successor, tum quidem prudenter recusavit omnes, deinde vero susceptus est Anno aevi LXVII. in Dominica xi. Octobris. Fuit temporibus Galbæ & Vespasiani annos IX. menses II. dies XII. post quos abdicavit Pontificatum anno LXVII. XII. Decembris: & cessavit Episcopatus mensem I. dies XXIV. ipse vero supervixit Episcopus evangelicus, prædicationi soli intentus, usque ad finem primi seculi, factus sub Trajano Martyr in Cheroneſo XXXI. Novembris, indeque post plura secula Romam relatus ad ecclesiam sui nominis.

Quæſitæ
hæc Pontifi-
catum
notant.

C Analogi veteres relinquent Lino, Consulatus anni LXVII. neque majorem ejus anni partem occupanti; & primo postea novus Consulatus anni XXVIII. assignatur Clementi, quoniam jam inde a precedenti Obsequio Pontificatus exarsit: qui per progressum, per annos IX. menses II. die XII. pervenit usque ad Decembrem anni LXVII. quo Consulatus fuerat, ibidem per ultimo Clementis anno aevi, Vespasianus VIII. & Titus. Verum pro XI. mensibus, quo habet primus Catalogus, accepti ex secundo menses II. & tertius dies XII. a priori assignatus.

Quamvis
postea Cle-
mensis Clau-
sus
in Causa
visitæ?

3. Invenimus etiam idem tenetur a S. Augustino & Optato Milevitanis: Hieronymus autem, qui junior Eusebium in Chronis uti fecimus, tertiumque a S. Petro Clementem fecerat; secundo deinde, agens de eodem in libro de Scripturis, facit per plerique Latinorum secundum post Petrum patet fuisse Clementem. Hæc suspicari qui possit, quod tunc animum in Causa Clauſæ ad Commemorantes nominaret Clementem post Clauſam; adeoque nullum si sine suspensum argumentum: sed commemorantibus istis auctoribus vel emphaticum Damasum vel Gregorium, fuisse Hieronymi uti uti mortui auctoritate inductum, ut sequeretur Eusebium cum Orientalibus; hæc factis sola causa moti, ut Clementem postea Petro Clauſo; quia non videbatur, quomodo hic alius postea ad Trajanum tempora pervenisset, sua quoque Martyrium petulisse omni antiquitas testatur.

Cur hanc
Clementis
adversari?

4. Abdicandi causam Vendelinus objecit aliquam in Ecclesiæ dissensionem, similem Corinthiæ, ejus causa illius scribens Clementem, suadebat, ut si quis esset inter eos strenuus, misericors, & caritate plenus, diceret, Si propter me seditio, contentio & schisma orta fuisset, emigrao; abibo: quocumque volueritis; & quæ a plebe mandantur faciam; solum Christi ovile, cum constitui supra te Presbyteris, in pace degat. Quæ verba videtur Epiphanius accepisse tamquam prolata in persona propria hæretici 27. cap. 6. cum recte intellexit, non bene, sed præterea a morte Petri regnum conferimus; ut qui idem fecerit ipse, quod alius, videlicet Corinthiis, postea faciat. Quod ad ultimum Consensum attinet, licet ejus nullum elarum ac distinctum exet in antiquitate testimonium, scit certe tamen nobis videtur, ex communis auctoritate eamque veterum consensu, de morte sub Trajano obita, quæ absque ejusmodi consensu nequit cum Catalogis conciliari. Ipsa autem secunda Clauſa facile persolvitur ei, qui satis fuerit persequi de prima; videtur enim eamdem alium a facinus grediri, & novis cupientes Evangelio prædicandi vocare.

Ad 2. et
3. et 4.

4. Qui circa annum Christi 800. sub nomine Isidori Mercatoris (alii legunt Peccatoris) sanctum Hospitem Auspissum intellegit videtur, more plurium Episcoporum assistere in Concilio dumtaxat istis titulis usum, consensuque Decebat Episcopos, veteribus ante Sicilianum Pontificibus nonnullisque post eum supponendis, quales Rhenus Episcopus Moguntinus ex Hispania ad Peripetum illi.

Ad 2. et 3.
et 4.
et 5.

tolis, Galliisque communicavit, tandem auctore Bino inferendas Collectivas Concilium Generale, sed ultima Labbrana non sunt consensu quæ merentur; qui, inquam, Decretales istas consensu, veritas ne forte Lino obfuisse ante S. Petrum, aut illi assignare ausus est, sicut nec postea Clero, eandem ab Anselmo non distinguat, insimul vero in Clemente fecit. Et ex quibus quæ eadem jam Romane Ecclesiæ Præfati auctor, duas primas inscripsit Jacobo Fratri Domini, & Episcopo Episcoporum, regenti Hebraeorum sanctam Ecclesiam Hierosolymis, qui tamen ante Petrum obierat, ut supra distinximus.

5. Sicut qui existimant, quod Hincmarus Remensi Episcopo, isdem Episcopus tandem acquiescere coactis, primis, qui de illis dubium postea movit, fuerit videlicet, hæreticis suspensum; inter ejus Propositiones a Concilio Consensu damnatæ hæc XXXVIII. fuit; Decretales Epistolæ sunt apocryphæ, & seducunt a Christi fide; & Clerici sunt fulti, qui student in. Ad verum simile est, cum de consensu omnino Decretalibus ita locutus; merito autem in eo denotatum, etiam quod suspensum illis, quævis eas a fide seducere dicit; cum circa fidem moremque non doceat, quod ab optimis auctoribus acceptum non sit; sicut libris videtur in margine Labbræ editionis, post incredulam diligentiam in eaque videtur sententia addita a Davide Blondello; heterodoxis illis quidem & Contrariarum Magdeburgensium parvi tenetur, remota nostrum Turrianum, frustra nos defendere conatur, cum tamen hoc nomine libenter se debuerit agnoscat Seripieri Catholicis, pro eo que tenetur veritatis studio, etiam a Wielfo gratanter suspensum conciliis innoterat erroris, si prius in imposturam deo visis. Nam illa Epistola, si aut Labbræ, adeo deformes videntur persequacibus viris, saltem hodie, ut nulla rete, nulla cecula aut purpuris lucari possint. Rejicit autem fidei Barones, & ad annum 335. ann. 5. smachodandus: Eant, inquit, procul a fidelium catu, qui in Ecclesiam, non habentem maculam neque rugam, ejusmodi conatur intere quisquis; longeque longius a Catholico corde, qui, quo corruere videntur, mendacis suffulcire nituntur: nam super solidum fundamentum firmamque petram fructa est, semper manens, nunquam calura sincera fides.

Ad 2. et 3.
et 4.
et 5.

Ad 2. et 3.
et 4.
et 5.

Ad 2. et 3.
et 4.
et 5.

DISSERTATIO V.

Sententia Heschenii de Ordinatione, Pontificatus Abdicatio & obitu S. Clementis.

39 C Ardinus Baroni, cum in suis Annalibus ad annum LXIX. late de S. Clementis Pontificatu differret, ista num. XLIII. sub finem habet: Si in ordine & tempore primorum Romanorum Pontificum quempiam errata contigerit, in multis aliis errores ferri omnino cogetur. Præstat ergo hæc ex-

Ad 2. et 3.
et 4.
et 5.

Ad 2. et 3.
et 4.
et 5.

Retiana, dubitari posset, quia id Græci in *Meneologia* Basilien Imperatoris & magni Menæti adscribunt, idemque Trajano adscribit in *Ms. Synaxario* Græco Collegii Laderianis Secretarii scilicet Parisii: cui conscribitur *Acta Latina*, ex quibus *Acta* in Martyrologium suum ista translatis, 12. Kalendas Decembris, Romæ natalis Clementis Episcopi, qui jubente Trajano, multis fidei in exilium trans Pontum maris. Ubi multis ad fidem vocatis per miracula & doctrinam ejus, precipitatus est in mare, alligata ad collum ejus anchora. Sed recessit mare orantibus discipulis per tria millia, & invenerunt corpus ejus in arca fixa in templo mar-

moreo, & anchoram juxta. *Hæc ibi. At locus trans Pontum maris est Taurica Chersonesus, de qua egimus vii. Martii, ad Acta SS. Epistolam, Basilien & Severian Episcoporum, ibidem martyrio coronatorum. Corpus S. Clementis inde Romam transfusa S. Cyrillus Sacerdotum Apostolus, cui ad hoc S. Meribadi frater Acta a nobis memoratur 12. Martii. Denique hæc laus S. Clementis est, quod ie primus post Martyrium, per Notarios, ad id a se constituta, solliciti & cum se perquisiti iussit, sicuti post eum SS. Antonius & Fabianus Papa etiam præstituerunt.*

IV. S. CLETUS.

Cletus, natione Romanus, Patre Emiliano, dudum a S. Petro Episcopus Evangelicus ordinatus, vacante Clementis cessione Cathedram ascendit anno LXXVII. die XV. Februarii, in Dominica: eamque tenuit temporibus Vespasiani & Titi, nec non initio Domitiani, per annos VII. menses XII. dies XI. usque ad XXVI. Aprilis, anni LXXXIV. quo Martyr obiit: & cessavit Episcopatus diebus XII.

Post mortem Clementis vacasse Sedem mensibus XV. diebus X. punit Baronius, nulla versimili tanta mora allata causa: cum antea mortis ex Chersoneso Romam perferri poterit duples brevius tempore. Quamquam licet nobis, inter easdem quam tenemus ab editionem & institutionem Cleti, menses fore duas interire quibus dispersum sit, validius & acceptanda esse recitationis Clementis, nihil forsas sollicitus videm se opponente Clecto, quam ille humiliter precebat in simplicem Episcopum Evangelici, quem antea tunc erat, gradum repuit. 3. patrum enim illud tantis fere brevibus, quanto serius post Linum facit Clementem succedere, habito semper respectu ad Domitiani, quibus & institutionem & remanentem congruam totam populo fecisset.

2. Mortem autem non solum primis sed etiam secundis Catalogis adhibere Interpontificii tempus ostendit, noscitur tametsi Anacletus, non quælo apud antiquos reperiri, sed quælo videtur ex suo libello calculi formatum: ut scilicet obis nulli ducamus ab eo recedere, & procedere ex nostris. Itaque, licet Cletus & Anacletum

Confirmamus dies XII. quæ ab omni modo nos adducunt ad Domitianum. Non tamen prohibemus vacationem restringi ad dies VI. ut proxima a Cleti obitu Domitiana assumptus sit Anacletus, jam antea, ut nos dicimus, ordinatus Vicarius. Porro pro anni VI. vel XII. quæ haberi Catalogi, post vii. Consulibus id exigentibus: & ad menses 11. primi Catalogi, addidi dies XI. ex Catalogo secundo. Isti autem anni XI. quos habet secundus Catalogus, videtur accepti ab eis, qui Cletum ab Anaclecto non diffinuerunt, & alterutri attribuerunt annos XII. ut nos tribuimus Clecto Epiphanius. Anaclectus Episcopus, Usuardus Anaclecto. Petrus primus Catalogus Cleti Pontificatum circumferens Consulibus Vespasiano VII. & Domitiano VI. qui morantur annum LXXVII. eandem autem finem cum Consulibus Domitiani & Rusti: quia, quæ altera illius Cletus vivit, longe minus pars sui sequenti anni: & ideo istius anni Consulibus potius adscribendis erat successori, quandoque videtur præpositum erat non iterum omnia Consulibus. Dicitur autem in Catalogo 2. quod Cletus ex præcepto Petri viginti quinque Presbyteros ordinavit in urbe Roma, id est, orbem in totidem parochias distinxit, cum scilicet addere scilicet, Petri Vicarius, ut quæ supra diximus modo, obsequio fuit successori.

3. Fortis S. Cletus, in Epistola sua, primis omnium usus illis verbis, Salutem & Apostolicam benedictionem: quod obsequio nullis veteris auctoris infirmioris scriptum a Hieronymo Polano in Chronico, & a Joanne Stoll-Pyppertum Mart.

la in Vita Pontificum: indeque transcriptum a Polydo Virgilio de Genebrando & Bernardino Ferrerio, hæc in Brevario Romano, sicut illud Pius V. de iussu, legitur patenter, sed non idem probatur. Non probantibus autem hanc quædam indignatur Remond Curio, sed audis ex gratia: & laudat illud bene metendi de re Christiana, deinde, si qui videntur obrepisse, erroribus, licet non statim nec enim conuenit admoveat correctioni ad sui optate modum. Quam moderationem miram particularem etiam Ecclesiæ & Religiosorum cuius tenentur, neque magis in suis Brevariis, ab Ecclesiis similiter approbatur et præstatum, seu verius toleratur aliquando autem correctione dignum, quiritur, tum finem tum Romanis Pontificibus sacreque Congregationi Rituæ catholicæ fieri injuriæ: quod sane facimus, tanto major cum indignitate, quoniam inuicem cum rigore expenduntur Romæ sit obista Officia, atque ad unum duntaxat Cardinalis relationem permittuntur seu approbatur, quam quæ pro totius orbis Catholici usu etiam habentur, nec tamen erudituram censuram subducuntur, velut ambigunt nulli obnoxia.

4. Existimant eruditi hoc tempore vixi, Gregorium VII. induxisse in mare, qui postea obtinuit, ut saltem & Apostolicam benedictionem impetraret, quibus literas daret. Ego in Prolegomenis ante 2. Tomum Aprilis nom. 105. d. 11, Leonem IX. ante 2. priorem fuisse, in eo more stabiliter assumendo. Sed & Joannem XIII. reperi, qui modo salutem in Christo & visitationem, modo Christianam salutem & Apostolicam benedictionem, modo Apostolicam benedictionem & salutem impetravit, ubi tunc videtur istum aliquod tali formula dedisse seculo Christi decimo, quæ ultra medietatem producta sedis. Alii nam nos docet Mobilium, in suis illis de re Diplomatica præclaræ operi, quæ tunc tunc meum legere supererit, multoque certior veri scilicet in ea dignisendi principia dedidit, etiam Joannem V. & Sergium I. quorum originarias minimeque suspensibiles Bullas præfati, seculo VII. salutem & Apostolicam benedictionem, quandoque præmissi. Antiquiora exempla si quis invenit, hanc dissimuliter recipiam; modo manet, quod ante Leonem IX. vel saltem Gregorium VII. formula ista non fuerit stabilis usque recepta. Cletus autem tale quid potuisse affigere est mirabile magis, quod litterarum ab ea scriptarum nullam illam vestigium extat, addum rursus formula ab eo instituta, quæ nos ad bonam memoriam caluisse, & multis domum seculi post resuscitatum, etiam quæ post de rebus ante annos 1000. ge-

A *hic aliquid credere obsequium vultuisti esse.*
5 Tale habetur, quod Marcus Antonius Sabellius,
sub haec seculum xv. scribens librum 6. Ennodii sua 9.
et Crisostomum, nunc in Italia videretur, Primum
die requiritur, ejus insinuat homines, longiori, ut ait
ipso, sermone scriperant; quod fuisse Cletum, qui
Petrus primi Pontificis fuit discipulus, a concilio nuntio
Crucem habente dicitur moriuit, ut hospitalem
domum fundaret illi, qui Romam peregre venient
Religionis causa, essent qui ibi pressio, ut itineribus les-
sis comiter exciperent pieque reficerent. Gestarent
hi perpetuo Crucem, monumentum Dominice pas-
sionis: quodque rem his principiis ortam Cyriacus Je-
rosolymorum Antistes, quem Julianus Apostata occi-
dit, primus illustravit. Hic ille: qui secutus Marcum
Antonium Baldum, istius sue Religionis historiographus,
Silvestro Monacho Oceanum Religionum collegit cui
successit, Clementem IV. Alexandrum VI. Paulum
III. & IV. nec non Pium V. Romanos Pontifices, ab
an. MDCCLV. ad MDCLXII. qui fuit in Balis ac Privi-
legio Ordini datus eadem observant; alii, isti non con-
sentit. Alexandrum III. & Innocentium III. priores an-
tiquiores, nominant qui confirmatus relictum Ordinem;
extendi enim fuisse maius decore, quam frustra

nisi ad probendam successionem confirmationem; aliorum
similia pretenduntur exempla. Sed ut antiquiorum rem-
um Alexandri, Innocentii, et Clementis non profertur
Bulla, ita gratis presumunt talia de dicto Ordine,
non seculis ignota, afferisse. Alexandro VI. et
successoribus seculi xv. Pontificibus si quid tale sugges-
sum revera fuit, eodem id illi modo receperunt, quo pas-
tes Gregorius XIV. anno MDXXI. Privilegio Ordinis
confirmatus, auctoritate per commemorationem Privi-
legiorum Ordinibus Mendicantibus concessam, quon-
do praefatus, quod Magister Generalis & Fratres Con-
gregationis Cruciferorum exponi sibi fecerant, quod
prædicta Congregatio per B. Cletum instituta & per
Alexandrum III. Romanos Pontifices reformata
fuit. Hec verba qui acciperet velis Gregorius ipsius asser-
tum, cum tantum referant ut asseritum supplicium,
non ita videretur abhorret; sed ostendit ignorem Sypli
in similibus sceleris solvi, cum in similibus sic relatis, nec mi-
nimum quidem penam majorem quam antea habuerunt
probabiliter, inde accedit, aliud omnino agendum
& ratandis Bullarum scriptis de se largioribus,
quam desuere quæstiones hystericæ, nunquam examini
suo oblati, nec si offerrentur recipiendas ab ipso, ne-
dem decidendas.

qui id as-
serit de-
cessit
sub 17.

V. S. ANACLETUS.

ANACLETUS, natione Græcus de Athenis, ex patre Antiocho, fuit temporibus Domitiani, jam inde ab anno LXXXIII. die XI. Maji, in Dominica ordinatus, Cleti fortassis jam tum captivi, Vicarius, qui suffectus Pontifex, anno LXXXIV. in Dominica, die IX. mensis similiter Maji; rexit Ecclesiam universam, qua Vicarius qua Pontifex, * annos XII. menses II. dies III. usque ad XIII. Julia FERIA II. anni LXXXV. Et cessavit Episcopatus dies XII.

A *Nacleti Vicariatum exigit annorum XII. menses*
inter Consulatus Domitiani X. & Sabini,
atque Domitiani XVII. & Clementis comprehensus ipse
que, ab utroque Catalogo, uno etiam alio omnibus as-
signatur; qui ex Anastasio aliisque, menses II. pro X.
idem expessit, subitus Hæresim maluit: quod
identidem tenuit, quia ad alios VIII. menses retro-
trahendo Anacleti Ordinationem, veniret ad XI. Se-
pembri anni LXXXI. que FERIA IV. hebdomada fuit,
non Dominica. Tali die ut etiam post Successor dicitur
ordinatus, notatur in X. Catalogo dies Vacantius XV. mu-
tatur in XII. quoniam facillime a sacerdotibus liberis com-
mutatur V. & VI. Posti tamen prædictum Vicariatum
sub dubio, in quod primi qui Anacletum tribuuntur Con-
sules, Domitiani X. & Sabini, fœlum denotat an-
num, quo ille successit Clecto; sicut etiam quo obiit, si-
gnatus Consules Domitiani XVII. & F. Flavius Cle-
mentis, Clementis, olim Pope & adhuc viventi, fœ-

fortasse aut aliter consanguinitate, quod spectabilem no-
bitatem ejus, superius a nobis asserit, confirmat.

1 Ceterum Anacleti Vicariatum vel ideo renoverit
lustravit, quod ex passio minus vixit fuit, ipsum non
fuisse, distinctam a Clecto, non solum apud Græcos, sed
etiam apud SS. Irenæum, Augustinum, Optatum Mil-
levianum. Ceterum distinctam tam in Catalogi quam
alibi a nobis prædixit antiquissima Martyrologia tam
certain videntur facere, ut dubio locum superesse agere
posset. Dubitas tamen, imo absolute negas distinguendos
Natalis Alexander, peritiorum, ut ait, iudicio sub-
icit. In his Hadrianus Valesius est, Ensebi illustra-
tor, eoque in ejus omnes sententias iusto præfatus: qui F
etiam ad cap. 13. lib. 3. observat, Græci omnes An-
acletum. Irenæus Anacletum dei, qui passum Latini
alii Anacletus est. Plura in eandem sententiam habet
noster Hællus, ubi de S. Irenæo, quem consulat eund
apud præsum erit.

VI. S. EVARISTUS.

EVARISTUS, natione Græcus Antiochenus, ex patre Juda de civitate Bethleem, fuit temporibus novissimis Domitiani, & Nervæ, & Trajani, anno LXXXV. primum Anacleto creatus Vicarius XXV. Martii, in festo Annuntiationis Dominice, tunc FERIA IV. ante Dominicam Passionis; deinde eidem subrogatus successor die XXV. Julii in Dominica, præfuit qua Vicarius qua Pontifex, * annos XIII. menses VII. dies II. usque ad XXVI. Octobris anni CVIII. & cessavit Episcopatus IX. diebus.

R *Elisbi Anacleto Consulibus anni LXXXV. quia*
maiorum ejus partem vixit, assignatur Evar-
isto primi Consulibus anni sequentis Valens & Vetus,
ultime autem Gallus & Brada. Interpretissem die-
bus XII. ex secundo Catalogo ab Anastasio aliisque, tran-

scripsit, restitui ad XII. ut Successor ordinatio cede-
ret in Domitianum; neque sane circa jam prædixit or-
dinem Vicarium debet plerumque laque esse deliberat.
2 Quod actus Decretalis Evaristo supplicis; Pri-
mo quidem ad omnes Episcopos Africa, data IX. Ka-
lendas

Consulibus
et 12.

Ab an. 84.
ad 91. an.
et 91. m. d.
et 1.

Baron. a
102. ad
103. an. 9.
et p. d. 104.

Index, nota
propter non
aliam.

F
Abi dicitur
etiam in
100.

Ab an. 95.
ad 101. an.
et 101. m. p.
et 1.

Baron. a
102. ad
103. an.
et 1.

Abi dicitur
etiam in
100.

A aliis pluribus in Confessione Christi in insulem Pontium fuisse deportatum. Ipse Clemens vero solum exilio vel carcere multatus erat, in urbe mansit, usque ad tempora Trajani, anno DCCXXVII. primum ad Imperium promoti, atque per. persequi Christianos coegit; quando ipse Clemens inter primos delatus (ut qui latere nequicus posset) relegatusque in Chersonesum est, ubi & martyrium postea consummavit, necdum scite differatur. Quod ad Domitianum attinet, hoc (ut ex illius superius liquet) suis confessoribus Clemens, non cum matre & Euxinibus suis deperisset a S. Petro adhuc parvulus; deinde ab Euxinibus eisdem perfunctus, repudiato spolio Aureliano, virginitatem servare Deo; ac denique, cum propius sui constantiam per decem aut plures annos probasset, essetque annuum trigentesimum supergressus, a eisdem in Urbem Clemente anno LXXXV. postulatorem, votum virginis suae ejus manibus velamento sacrari. Nigae obest huc Chronologia, quod ea quae fuerat, Aurelianus, Titus Aurelius Fulvius, post annos tres designati Consulibus, fuisse filium aut ex fratre natum, etiam post sex annos & grandaevo jam Virgine, tam impotenter instituisse, ad concubendam appropinquare sibi cupiens, interposita Imperatoris auctoritate. Nigae cum a Romanis ea etate moribus discrepat, vixit amovibus indolisque istiusmodi juvenem, citius per decentiam & amplius, servande interim spem conjugii, non refectando libidine, sed sicuti empiricando causa conceptus, ac perveniens cunctisve sollicitudine ad optatum, Imperatorem quidem, sed paenitentem Virgine, cui Consensu affusit & opulenta benedicta leuonabatur. Atque hoc obiter dictum sit, velut ad ipsius Domitillae Aetiam jam exorsa posteritatem; ut cum Ergus Patreus, fides Virginitatem servantis in dubium, ipsamque fecisse nuncem Clementis Consulibus, Aetiam illarum fidem subvertit patiamur.

B Ista ita posita, haud est difficile concepta, quomodo Cletum alii posteritatem Clementis, alii potius eum non creverint. Sed contra est:

C Quod S. Ignatius, in Epistola ad Romanos Cassiodorus dicit, de ea se audivisse, cum ipsa Roma apud beatum Anacleum Papam esset, cui nunc (cum scribitur scilicet Ignatius, paulo ante Passum, id est anno CIV.) successit beatus Clemens Petri & Pauli apostolus. Ad Traianum autem, cum Sacerdotes laudasset, Diaconosque dixisset esse, qui purum & inculpatum ministerium illis exhibent; addit, ut Sanctus Stephanus B. Jacobus, Timotheus & Linus Paulo, Anacleus & Clemens Petro. Notum hoc de Ignatianorum Epistolam fide auctoritate displicere. Henschenius noster, qui ea in fiam dixisset, & quaedam eorum certe veras, alias certe suspensivas esse statuit; istam quidem ad Traianum potius elasse concessit, alteram vero ad Marcom Cassiodorum reliquit in medio ad S. Petrum, nihil certi invenimus quo ea vel affirmaret vel infirmaret. Ad eadem autem XXV. Aprilis, agens de S. Cletum, ut Clementem progressus, sed ab Anacleto postea distinguendo, idem Henschenius; cum nonnulli istius loci sibi obijcerent, respondens, ea verba a posteriori inserta dixit Epistola, & desine in genuinis MSS. Graecis, quae non reperimus Florentiae in Bibliotheca Medicea, quibus Epistolam indeidem transcripsit edidit Haec Vossius, collatis cum antiqua versione, quam in tribus Codicibus MSS. repertam vulgaverat Oxoniae Jacobus Usserius Idem servasse S. Ignatius concitati auctoritate; nisi episcopi malimus, tam hunc quam Ignatianorum Epistolam Interpolatorem, scitatis Anacleum vel Anencleum vocari a multis non ipsum qui Lino successerat. nec intelligentes quae occasione nomen istud sic eruditissimae, existimasse, scilicet brevitate causa fieri, quod Lini successer vocabatur etiam postquam Cletus. Hoc interim solum vocem (ut supra dixi) manifeste in Canone: quia jam semel positum non de-

bebat mutari; non continendum autem eandem personam hic ibi mutari, sicut in Pontificis quae postquam Catalogo, nec Joannes XII. nec Leon VIII. nec Benedictus V. nec IX. his nominantur; ita gestos ubi Pontificatus interpolaverit alii, ipsi ad tempus ubi ubi scilicet statim aut sponte credendum, a quo tunc Pontifices.

D Qui secundo loco obijcit possit audire Communionem adversus Marcum, si non Tertullianus ipse, certe eorum Marcionites, adque servati scripti scripti; ut fidem magnam mereretur, ad Anicetum Pio postmodum, ut possit Pontifices natus fuit tam vicinis; non tamen probabit a Cletum distinguendum Anacleum, & utriusque postmodum Clementem, nisi hanc faciat quoniam a Petro, quod alius fecit et. aut ut. nemo. Disceperis ergo eum, quod, cum antiquitus scriptum inveniretur, Cletus seu Anacleus, postea dicitur superius Cletus & Anacleus, scilicet jam ea una duobus nominibus per eos qui amplius sapere non poterant, quomodo non esset diversus nomen, quorum tempora fuisse Clementis Praefatus interpolat; interim dum alii, in eisdem relinquentes quoniam illum, malebat secundum a Petro locum Clementi dare; ut scriptum illum deserviret, ex quo videretur sibi non posse dubitare, quia saltem Anacleus post Clementem fuisse; nec auderet hoc fecerunt Cletum. Non vero, non personas distinguenda sed tempora, videtur illa utriusque nominis hanc locumque aperuisse; & ea potius sanctiorum Patrum more, successerat Petri, usque ad Evaridium inter numerum tertiarum reile commisit.

E Ad ipsam nihilominus personarum distinctionem tendendum, etiam hoc argumentum movebatur Henschenius, quod in Catalogo posterius, circa medietatem saeculi vixit, & extitit post illum, Cletus quidem dicitur Natione Romanus, de Regione Vico patricii, patre Aemiliano, postea vero Anacleus, natione Graecus, de Athenis, ex parte Anicio. Non tamen ignoravi Henschenius idem, istum secundum Catalogum longe inferiori fidei esse, nec purum a figuratis tunc patentissimis; proindeque merito se fuisse transivum, ne qua isti quocumque loco frangi subisset, nisi malisset credere praesudicem, quod apud ipsum fuerit aut Martyrologio & Breviario, licet recentiora omnia. Ego autem, postquam praesudicem, non tam Cleti quam Anacleti nomen Graecum esse, insinuatque Romanis prope dilicite sed ut Paulus Tharsi in Galatia notus, civem Romanum se dixit propter communem sui patriae privilegium; ita quibus nomen Athenis erat, eodem Romano exultante privilegio gaudendum, Romanus dici poterat. Nec enim regnans ex qui patriae nomine dicebatur Anicio, additum fuisse Romano morti secundum nomen Aemilianum, imo fidei, S. Paulum Apostolum Romanum servatis cum filie, deinde habuit in Vico Patricii. Nunc quod ad diem Sepulchri attinet, qui, in decem ex tredecim primis: consuevit, eam solum accipitur quasi esset dies ipsius mortis, quoniam contrarium nequis probari, neque alius verisimiliter suggeri de Cletum quidem, in eodem secundum Catalogo dicitur; sepultus est juxta S. Petrum in Vaticano vi. Kal. Majas, in Anacleto autem, hic memoriam B. Petri construxit & composuit, ubi Episcopi reconderunt, ubi tandem & ipse sepultus est. Diem hic praetermissum (forte quia quae in a Cletum diversis corpus nunc quomodo inveniretur, adeoque nec utari dicit potuerat) Diem, inquam, ibi fuisse studiose, non casu, praetermissum, sed septem quidem exemplaria Anastasiana, necnon; in Idus Julii; sed incertum memini, quae fide id scilicet sit, & relinquantur locis suspensum, id apostolum ab illis, qui volebant eum a Cletum distingui, nec solum istum absque die certe reliquit. Quod autem corpus servandi post Petrum Episcopi invenit fuisse sub nomine Cleti, potius quam Anacleti, eo reuterim, quod pri-

F oris istud fuisse genuinum nomen, adeoque in sepultura notum, potius quam posterius, sola vulgi asperper-

ex autem
Communionem
postmodum
nomen;

ex diversis
non tamen
in a Cletum
largo patre
ac patris;

apostolum
diversis die
sepulture
quod de
notatum;

Reverentiam
patris pro
diversis die
notatum;

Solentior
diversitas
per aliam
S. Cletum
& Anacleum
ex apostolis
& Ignatius;

A tione assumptum. Hostiens deduxit si probaverit, Le-
ber, jam saps dixerim Pontificum Elogio mutabit ut
sequitur, & hinc mutationi confirmandos subiectis
Commentariis intelligit.

III. S. CLETUS seu ANACLETUS.

*C*letus, natione Græcus, de Athenis, postea
etiam dicitur Anacletus, ex parte Antiochie Æ-
miliane, Romæ in Vico Patricii commemorare dudum
a S. Petro ordinatus Episcopus, suffraganeus est sublati
per martyrium Lino anno LXVII. proxima Dominica a
morte illius, id est XXVII. Septembris; Fuit temporibus
Galbæ & Vespasiani annos VI. menses II. dies VII.
usque ad III. Decembris anni LXXXII. quando ex de-
creto Vespasiani contra Philosophos exiit ab Urbe,
renuntiavit Papatu.

IV. S. CLEMENS.

*C*lement, natione Romanus de Regione Cælio-
monte, ex Patre Faustino, ordinatus a Petro
Episcopus, paulo ante Passionem, anno circiter LXV.
renuntiavit Cletu, factus Pontifex V. Decembris in
Dominica anni LXXXII. fuerit temporibus Vespasiani
et Titi, atque initio Domitiani, annos VIII. me-
ses II. dies XII. usque ad annum LXXXIII. & diem XVI.
Novembris; quando elegit etiam ipse Pontificatus re-
nunciare, in carcerem vel exilium abeas a consanguineo
Domitiano, qui parvuleum suum, & Clementis
patrum, Sabinum Consulm occidi recens jollerat.
Radium quidem, casio altero parvulo Clemente Con-
sule, in Urbem Clemens anno XCV. fed Pontificatum
non resumit; occasione autem Consobrina Domi-
tillæ se velat, rursus in exilium vel carcerem abeas,
superavit Episcopus Apostolicus, usque ad tempora
Trajani; atque in persecutione, ab hoc mota annos
CVI. relegatus est in Chersonem; ubi religata ad col-
lum anchora precipitatus in pelagus, Martyr obiit
XXIII. Novembris, corpus autem ejus, inde post plu-
rima secula relictum Romam est, ad ecclesiam sui no-
minis.

II. S. CLETUS seu ANACLETUS.

*C*letus, vel Anacletus; jam Anacletus, id est,
Revocatus, cedente Clemente, anno LXXXVII.
xvi. Novembris; in Dominica, Pontificatum resum-
psit, renuntiavit tempore Domitiani adhuc annos XI.
menses II. vel X. dies III. usque ad XVII. Januarii vel
Septembris anni CVI. Domitiano Christianos per-
sequente factus Martyr; & translato postmodum corpo-
re ad S. Petrum, colitur XXVI. Aprilis sub nomine
Anacleti adscriptum diem XII. Julii, forte ob no-
vam Translationem. Cessavit Episcopatus post ejus

mortem dies saltem quinque, vel duos, usque ad pro-
ximam Dominicam.

V. ALIAS VI. S. EVARISTUS.

*E*varistus, natione Græcus Antiochenus, ex patre
Juda de civitate Bethleem, fuit oviſſimis tem-
poribus Domitiani & Nervæ & Trajani, primum an-
no XCV. creatus Anacleti Vicarius, XIV. Martii in fe-
ſto Annuntiationis, nunc Ferie IV. ante Domitiani
Passionem; deinde ſequenti anno XIV. Junarii, vel
XX. Septembris, in Dominica, ſubrogatus Succellor,
ſedit univerſum, quæ Vicarius quæ Pontifex, annos
XIII. menses VII. dies II. usque ad XXVI. Octobris,
quo colitur: & obiit, verosimiliter Martyr factus,
anno CVIII. ſequente Ecclesiam Trajano; quando
a S. Ignatio Antiochenus Martyrum tulit, laceratus
a bestis XVII. Decembris. Cessavit Episcopatus
dies IX.

*E*n hinc intelligit, Pontificales numeros, si bene ſen-
tentiam teneris, detrahitur annis hinc usque ad ſi-
nem referendos, annis ſubſumendis, ac ſi ſingularum
nominibus uterque annos ſub dubio addiderit, ut
hic ſolum in S. Evaristo; quod ne ſemper ſeri expre-
ſſe debeat, ſatis eſt hic ſemel monuiſſe.

A Petro adſta ſic mutanda in noſtra Chronologia,
& quatenus verofimiliter videbuntur, etiam probanda
magis poterit moveri Leber, ſi conſideres verosimiliſſimum
opiniſque S. Alexandri Acta, in quibus poſſus ſub Tra-
jano dicitur; adeoque ante Auguſtum anni CXVII. quo
ſi obit. Videbit tamen, per aſſignato ei & Evaristo de-
ceſſari tempore, aſcendit usque ad annos noviffimos
Domitiani; prout eſſe efficitur nullatenus poſſe, ut Cle-
mens, quondamcumque deorum ſederit; in ſupremo
Pontificatu perſeveraverit usque ad tempora Trajani,
ſub quo tamen poſſum eſſe conſeſſe, perſequeretur ab eo
motu ad annum CVI. Non eſt igitur (ſicut mecum ſi-
detur) Abſcraſſio Clementis ad Hæſebium exegit
ſa idea danteat, ut præſumptum Cleri & Anacleti di-
ſtinctio ſtabiliatur ſingulis verofimiliter. Nam uſi Cle-
ment ſeu Anacletum, poſt XI. annos Lini, ſunt XX. an-
nis (quod nemo hactenus cogitavit) in Pontificatu
relinquit, nunquam adducit Clementem ad initium
ſeræ perſecutionis; tunc autem Evaristum & Ale-
xandrum, contra certam fidem Alarum, ſuo loco me-
rebit; tandemque cogit cum Bionio, ſatis præſe cum
Soteria Pontificatu, breviffimum facere. Multo mi-
nus cum Clemente ad Trajanum pervenire in calculo
Eſebii, Cletu ſolum annos duodecim adnumerantem,
& inde, usque ad Evaristum, Clementis danteat
notum. Si enim ſolum perveniret ad annum primum
ſeculi XCVII. & noviffimum integrum deſiceret in initium
perſecutionis attingat. Neque præterea, cum eodem E-
ſebio, Apoſtolorum Poſſionem uſque ad ultimum annum
Neronis diſtinxit, quomodo eandem Juno ipſum Roma
tunc non fuſſe deſenſit.

VII. S. ALEXANDER.

*A*lexander, natione Romanus, ex patre Alexandro, ſuit temporibus Trajani, pri-
mum Evaristi Vicarius ordinatus anno CVIII. die I. Octobris in Dominica; deinde ejus-
dem ſuccellor die V. Novembris, quæ ſimiliter Dominica erat; & ita quæ Vicarius, quæ
ſummus Pontifex ſedit annos VII. menses VII. dies II. non computando diem mortis* marty-
rio obiit III. Maii, III. menſibus & VII. diebus ante mortem Trajani Imperatoris anno
CXVII. & ceſſavit Episcopatus XXVII. diebus.

*R*etiſſi, ut antea, deſeſſeri Evaristo Conſuli-
bus anni CVIII. Alexandri initio aſſignatur
Conſules omnes ſequenti Palma & Tullus, acceptus
autem in ſecundo Catalogo menſis III. dies II. poſtus

quam ex primo menſis II. diem I. ne argueret Sydem
vocatam relinqueret inter Evaristum & Alexandrum
plus quam quatuor integris menſibus. Facillime autem
potuit libræ ſic numerus vnde excedere, quæ in aliis an-
notat.

Tab. Secunda

VI. S. ALEXANDER

VII. S. SIXTUS

IX. S. TRIPHORUS

X. S. HYGINUS

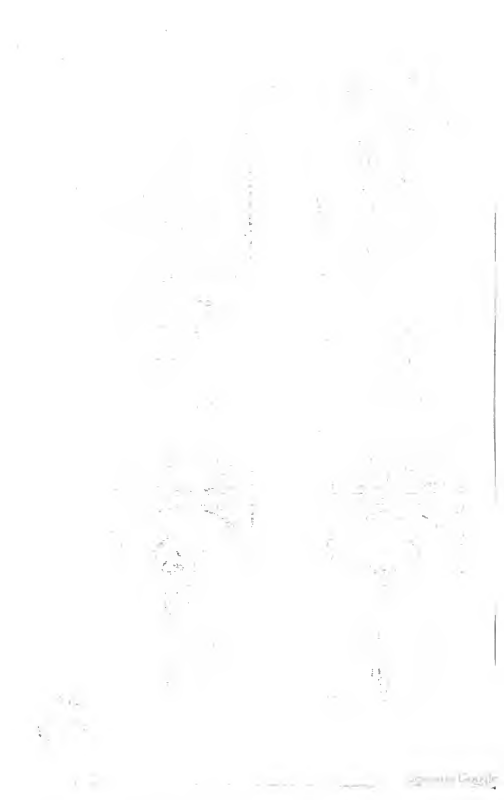

XI. S. ANICETUS

XII. S. PIUS

A ueritatem expropterea magis integre scriptum iocaverit *Au-*
ster secundo Catalogi, in eo solum exstitit, quod
(ut sumum nefas quod calculum impleret) ex viis annis
Flaviano, fuerit x. Verum quidem est quod, pro mensibus ii. nu-
meranda mensis vii. apertat Alexandrum fuisse Vice-
positum institutum ante obitum Euerisli: sed perfectioris
tempore quate tunc erat, adeo non potest id mirum videri,
quod contra debitas conveniensimum iudicari:
ideoque idem non istam facientes, sic optime numero
Catalogorum cum die Obitus & Consulum nominibus
concordantes. Consules autem fuisse magistratu anni
cxvi. fuerunt Elianus & Verus: post quos in alterum
annum, cuius Consules Successores relinquantur, vocat
& vocat. Alexander adbus quatuor mensibus, id est numeri par-
te anni. Interpositum quod Catalogus in eoque An-
astasium ad diem xxxvii. extenditur, denario uno decretum,
ut Successor passus in Domitiam ordinatus fuisse.

a Quae huius Pontificis moribus antiquis descri-
pta *Acta, in quibus dicitur, quod ejus ac faciem*
Natalitia celebrantur quinto Nonas Martii, ideo obsequi

B illa diversitate idem dies notatur, tam in Hieronymo
Martirelogio, quam in Pontificali Catalogo 2. &
aliis bene fecit; quod iterum in S. Sixto, de cuius
Natali consabatur in *Actis S. Laurentii, ob eandem cau-*
sam notare poterit. Acta quidem illa Barro ad an-
132. videtur sua antiquitate mendosa, mirumque est
tenere antiquitatis aestimari hoc posse eadem, cum
menda, non libere, sed siculorum iudicium esse soleant
atque longius remota a tempore quo actum est aliquid.
Sed causa utram in igne crepare non necessarium est fieri-
nam illa ipsa Alterum verba, quibus nostri Chronolo-
gia nituntur, distinguit, sub Trajano Imperatore &
Aureliano Comite utriusque militie Alexander pue-
rum per tota membra transfusus, & eodem anno mortu-
us Trajanus esse. Nempe anno decimo Hadriani, qui
Trajanus successit, verum non credbat Alexandrum: non
potuit igitur ea ac sincera recipere, quae tam enormi in-
tervalla distabant a calculo iurum Annalium. Omnes
adversam suspicionem satis amolitus est Henrichotius
sus ad illa Acta Commentario, unde hic datus Disser-
tationem PL. quae prius Apporetui inserta fuerat, sub
titulo Euerisliensis PL; sed corrigi debet, quod ille ex
meo tunc sensu, numerus primi Catalogi habebatur,
sumpsi Interpositum quod in se; pro eoque sub-
stituiendum, iuxta numerus secundi Catalogi, Vicaria-
C. Alexandri, probabiliter mihi vult videri.

3 Ex Decretalibus videm Alexandro suppositis, priores
duas redarguunt Consules Trajanus & Elianus,
utque tam totis Consularibus Fastis conjuncti, ut impu-
denter plagiaris facta dissimulat: tertia vero, omni-
bus divino Sacerdotio suagentibus data Kalend. Martii,
Eliano & Vetere Coll. est contra fassus & Chronolo-
giam non peccat, sensum tamen praedit in loco Misbae,
ex Hieronymo versum accepit: quod vitium amittit
illis signum conveniens est, quod de stylistis obique idem,
& valde aliena & pura adbus primorum saeculorum au-
rores praesentem Latinitate.

DISSERTATIO VI.

Chronologia in vetustis Catalogis fundata, ex
Actis huius Pontificis confirmatur
ab Henrichotio.

A d illam fundam. S. Lin, Cleti, Anacleti & E-
uerislii mortuum, in subsecutis cuiusque Elogio
deceat, progressi sumus in Vitis Pontificum, per
Anastasium, Luprandum, aliosque collectis, & ad
antiqua Brevaria collectis, quod propria eorum Pon-
tificum Acta non reperimus scriptis conscripta: qualia
habemus de S. Alexandro, illustria & ob suam anti-
quitatem videranda. Editae sunt Surini, sed style, ut

praefatur, modice mutatae. Extant ea primae style in
bibliotheca Vaticana in membranis, epina memo, li-
teris grandisculis, ante annos, quantum apparet,
senio senectute caecata; & codex numero 1191. in-
signitur. Nec eadem habemus, ne variis & admodum
praeclaris codicibus MSS. de summa, editum ad diem ter-
tium Martii, scilicet ex Treverensi Imperialis monasterii
S. Maximi, Rehdarshaus Canoniarum Regularium
in diocesi Egiptensi, Andemensi Ecclesia Catho-
drali, duobus codicibus vestitis, ac tribus Serenissima
Christina Regina Sveciae: eodemque passim extant in
aliis MSS. quae omnia non laudat amare. Extant etiam
a foveo Membris, ante annos circiter ducentes, ex
Mss. Italianis edita; & ex aliis MSS. Germanicis, infer-
untur Historiis Sontorum, anno 1485. Colonia, &
anno 1487. Lovanii excusit, sed hinc inde contraria.
Hac placuit praenotare, quod in Annalibus Ecclesi-
asticis ad annum cxxvii. dicuntur sus antiquitate men-
dosa: quia in distis Annalibus erat Pontificatus S. Alex-
andri a tempore per Acta signate vacante remota, quae
anno secundo Hadriani Imperatoris & sui creati, & an-
no ejus decimotertio martirium passus. Verum sub Tra-
jano & creatus & passus est.

48 Consules, iuxta Barro in Praefatione nostra ci-
tato, optime contraversas dicimus. Et biveritatem
Alexandri erant A. Corodius Palma & C. Calpurnius
Tullus, anno Christi cix. Trajani Imperatoris xii. *Acta*
ultimo integro anno eisdem S. Alexandri, erant Con-
sules Aemilius Elianus (aliquibus Velianus, seu He-
lianus) & L. Aoutilius Verus, anno Christi cxvi. Tra-
janus xix. post quem annum vixit S. Alexander, & fere
carceri inclusus, usque ad diem 111. Martii anni sequen-
tis, & sic ab anno cix. & die 12. Martii, praefati
Electus annos octo, menses duos, diem unum, in pri-
ore Catalogo indicatur. Jam, quia cardo totius contr-
versae vertitur in ultimo primi Consulum; observandum
est illud in utroque hic date Catalogo reperiri, item apud
Luprandum & Anastasium, in omnibus codicibus edi-
tis & ineditis, in libro Ponticali, in MSS. Gestis Pon-
tificum. Hinc ergo ad praedicta Acta S. Alexandri trans-
imus: in quibus dicitur eodem anno, post mortem S.
Alexandri, nuntius Dei defunctus Trajanus Imperator,
scilicet octis tribus mensibus & septem diebus, cum
ex Oriente rediurus in Italiam, virore defuisset in Cilicia.

49 Verum ulterius ipsa Acta consideremus: in quibus,
relata plurimum ad Christum conversum, ad-
ditur: Unde cum hac ejus opera ad Trajanum Prin-
cipem venissent, misit, ea Acta quo praefatus erat,
Aureliano Comitem utriusque militie, de Seleucia
Isauriae, ad intersectionem omnium Christianorum.
Et sub finem, Aurelianus iussit Eventum & Theodo-
lum decollari, Aureliano postum per tota membra
transgigi. Hae ibi in omnibus supra citatis codicibus
Aliter, quibus adspiciantur antiqua Brevaria Ro-
mana MSS. & excusae anno 1479. 1521. & 1524.
quae penes nos habemus. Conferuntur genuinum Martire-
logium Ueda (quod vetus in Ecclesia Romana olim re-
curatum, post oculum reperitur in codice Vaticano ec-
clesiae S. Petri) ubi legitur: Alexander pontificis cre-
berrimis per tota membra peremptus, sub Aureliano
Iudice, tempore Trajani Principis. Eademque Mar-
tyrelogio inscriptis Rabanus, & latius deducunt ex re-
tatis Actis, tam Ade, qui affert passum sub Trajano
Principe, Iudice Aureliano, tam Notkerus, qui ju-
beoet Trajano Principe ab Aureliano Comite utrius-
que militie. Ubi exemplum variat. Aliquo enim
illustria Mss. habent sub Aureliano Principe, & eodem
verba leguntur apud Billiam, anno 1498. necesse
secundum verum Romanum curia; utique apud Mola-
nam in secunda & tertia editione Ujard. Manu-
scriptus, passum Trajani tempore sub Aureliano Comi-
te. In Brevario Romano passus fuit v. edito, dicitur

Tempus
facti,ex Catalo-
go Pontif.et alia
propterea.omnes inf.
in dicitur
in MSS. a
Trajano.

t

Acta
flaviana
et S. Alex-
andri.

A. sub Trajano Imperatore rexit Ecclesiam.

Aurelius
Commodus
Griecus
nomen

50 Eisdem S. Alexandri Adis, nris & solis, de-
hant natiuitatem sui Martyrii, S. Quirinus, Urbis Roma-
na Testis; S. Hermes, Praefectus; & huius fere,
S. Theodora; tunc post sub Trajano Casate Augusto,
& Aureliano, Comite utriusque militiae in Maurit-
a, ad interfectionem omnium Christianorum missa, sui
omnes Senatus ita famulosus est, ut ipsum Principem
crediderent esse Trajanum. Erat ariusque militiae Co-
mitatus, summus honoris & dignitatis titulus, qui ad
tempora Aradus & Honorii duravit: & sic in Nestia
Imperitatus solita recessit duo viri spectabiles, Co-
mites rei militariae per Egyptum & Mauriam, sub
quorum dispositione erant variae legiones & ministri Im-
peratorum. Hanc ob causam videtur dictus Comes Au-
relianus variis titulis honoratus, & appellatus Iudex,
Praefectus, Praeses, Princeps, Imperator. In Lexico
Hesychii, Kpatistis, Kpatas, Kpatas, Comes idem
est Princeps & dicitur, & apud Suidam, Kpatas & dicitur
Kpatas, Comes est Princeps populi. Erant etiam Impe-
ratoris dicti, qui alius, Praefecti capiarum & Ducis
exercitus dabantur, & Appianus (qui eodem quo
hic Aurelianus Comes tempore vivit, testatur lib. 2.
B. Bellorum civilium, Imperatoris nomen suo tempore
dari solitum Ducibus exercituum, post victoriam ce-
lis hostibus reportatam, Hic comenda iam explican-
dum datur, quomodo supra apud Ursardum legatur.
S. Alexander cum locis sub Aureliano Principe pas-
sus: & xxx. Martii, S. Quirinus sub Aureliano Impe-
ratore martyrii coronam consummavit. Quae verba
aliquibus interpositis sic explicat Molanus in 1. & 3. o

ditione: Sub Aureliano (Comite utriusque militiae & D

Traiano) Imperatore. At simpliciter Quirinum pas-
sum sub Trajano Imperatore scribitur Ade & Neke-
rus; Petrus vero de Natalibus, in persecutione Tra-
iani, sub Aureliano Comite utriusque militiae. Man-
velent, Felicitas, Canisius, Traiano imperante, sub
Aureliano Praefecto. Eodem modo sunt explandis Ade
& Nekerus, dum afferunt S. Hermetem a S. Alexan-
dro Papa conuenerunt, & sub Aureliano Imperatore
passum, vixit moriens Comes scribitur, in Martyro-
logio anno 1490. Colonia & Labena exco, & a Canisio, & Theo-
dora sub Trajano Imperatore passus. Simili modo ad Kalen-
das Aprilis intelligendi Ursardus, Ade, Nekerus,
Bellianus & alii, afferentes, S. Theodora, sororem
S. Hermetis, martyrizatam sub Aureliano Principe
aut Imperatore. Verum iterum melius, in Martyrolo-
gio Colonia & Labena dicto anno 1490. exco, Aure-
lianus Comes appellatur.

51 Est; qui dubitet, satisne certi credi debeat S.
Alexander Papam in Canone Missae post Commemo-
rationem de sanctis nominari, nobis dicitur, Cum San-
ctus Apostolus & Martyribus, Joanne, Stephano,
Matthia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcel-
lino, Petro, qui cum canis, inquit, Pontificem Ro-
manum postponendi Episcopo Antiocheno, scilicet Ignatio
Unget eadem, quae sunt, ut Stephanus Diaconus
proponatur Apostolus, scilicet praestant tempus, qui
martyrium tulerunt. Ecclesiae autem hinc Alexandro
Papa quem Officio, invenire alium Alexandrum, non
celebrem in Romana Ecclesia nominis, ut SS. Marcellinus
& Petro proponi mereantur

Sub Trajano
p. 68. c.
Quirinus.

VIII. S. SIXTUS

SIXTUS, natione Romanus, ex patre Pastore, fuit temporibus Hadriani, ordinatus primus
Vicarius Alexandri, XIII. Decembris in Dominica, anni CXVI. eo deinde sublati suc-
cessor die XXI. Maji, quae anno CXVII. similiter Dominica fuit, prima post Pentecostem.
Rexit autem Ecclesiam, * quae Vicarius quo Pontifice, annos x. menses XII. dies XXI.
usque ad 11. Aprilis anni CXVII. postea a Paschali I. aut II. translatus in Vaticanum,
& hinc anno MCKXXII. Aletrium, & cessavit Episcopatus, mensem 1. dies XXXII.

* Baron.
140. ad
143. ubi p.
m. 12. d. 6.

1. Patrum regibus, a primo Catalogo signati, non
nisi per Vicarium servari poterat, & servatus
commodo, sicut secundum Catalogo Anastasius & al-
ius cum fecerit, ut non cum Martyrologio Flori,
dicatur mortuus & sepultus SIXTUS III. Nonis Aprilis.
Unde autem liber Pontificalis cum Ursardo, Adone,
aliisque posterioribus Martyrologis, necesse est vi-
desse, scilicet me ignorare: quia tamen tali die cum
habet etiam Romanum Martyrologium, ideo de ipse ibi
regimus, nihil in alteram partem praesudicando, sed
utrumque testimonium proferendo.

2. Cum autem Pontifice solus est SIXTUS, Confatere
erant assignati in Pontifice Niger & Apronianus: &
quoniam non nisi minorem partem anni CXVII. peten-
tur, utrum Confatere ejus nomen, qui proceden-
tem annum moratus, Verus III. atque Ambulans.

3. Decretales duae Sexto postpositae nominant Hadria-
no & Vero Coll. per summum eis subvicarium temerari-
um, qui nec Fastus quidem insperare auctoritatis, nisi saltem
per aliquem Caesarem inde accepit, quod
intervenit postea, & caeterum aliquem deo infestis
signum.

4. Romanis Canonibus, enumerant Pontifices, in
Vaticano Basilica quiescere credunt, usque Xistum au-
tem; Hic, inquit, fuit sepultus (scilicet post ali-
quod de prima sepultura loco elevatum) juxta ser-
ratum prope corpus B. Petri, ubi est adhuc arca de
mosaico, quem hereticis Paschalis Papa I. Sed vel alia
ejusdem Translato, & juxta eundem solita est a Paschale Pa-

pa II. ante annum quo hic obiit MCKXVIII. vel ab hoc sub
eandem arcam condita etiam fuerint corpora S. Fabiani,
Sergiique II. ut plenus dicitur ad hujus postremi Pon-
tificatum; vel designe in numero nominis Pontificalis
erroris Canonibus, errorumque ii quos in nomenclatura
Paschalis I. antecessores habuit atque frequentes. Quid
autem si Paschalis II. conditis sub aliis duabus praesum-
mat, ipsius SIXTI corpus inde exierit, transfe-
rum in aliquam Romanorum Ecclesiam ab ipso repa-
ratum, patet S. Xisti; de quo dubium forte erat, Se-
cundum ejus nomen ea Prima dicto esset, quod in omni
exco, non mandatum non fuerit, certum cognito Secun-
dum illam ecclesiam esse. Tale quidpiam si licet opor-
tuit, facile conepere, qui fuit potius anno MCKXXII. in Al-
fania sanctum aliquod corpus petentibus, proutum
sunt illud concedere; qui cum diceret ea causa destruc-
tum fuisse altare, sub quo Xisti corpus quondam condi-
tum? Et si quidem etiam necdum non inveniatur Roma,
Sancti corpus palam habendum.

5. Ut igitur, credimus ipsam esse annuam Ali-
fania, dumque illuc vellet apud Aletrium subsistere:
apud qui quomodo fuerit anni MCLVII. sub proprio al-
tari recedendum, & anno MDLXXIV. in eundem trans-
latumque situm, deducimus ad diem VI. Aprilis
ann. 11. & p. 49. Apud post altum translationem con-
fessum, Roma Caesarem excurrere Iannicus pater &
Aletrio transire, repertis veteri ecclesiae Cathedrali
membris, Ad laudem divioi nominis & ad com-
mendationem B. Xisti primi Papae & Martyris, de jussu

Corpus sub
altari in
Vaticano

a Paschali
I. vel II.
locatum,

medi

Audi Relationem, scriptam ante annos ut minimum ducentos trecentos.

*Item mactum
ad
statu habet
erit.*

6 Ingratitudinis & degeneres filii non immerito noceantur, ferentes propter a perceptione paternae substantiae jure hereditario alieni, si progenitorum suorum ignaviam, quibus in infra dicendis negligentia somnos obrepit, filialis reverentia praeter naturam debitum praeterit. Antiquorum igitur legationem, licet, per succedendum astrationem, infra scripta rei memoriam nondum interceperit oblivio, quia tamen in scriptis redacta non existit, prout divina infuderit gratia, secundum quod a fide dignis & prioribus nobis acceptamus, supplere pro viribus fatigantes, quo ordine, quibusque miraculis gloriosissimi Martyris Sixti Romani Anticilii, quem sub Hadriano Romanorum Imperatore pro Christi nomine passum sacra scriptura testatur, de Urbe ad civitatem Alatriam, currentibus annis Dominicae Incarnationis MCMXXI. Pontificatus Domini Innocentii II. anno II. Indictione VII. die XI. mensis Januarii, succensus sermo petecurrit. *Corrigendus est annus Indictionis, quae tunc non fuit sed X numerabatur; annus vero Pontificatus hinc scilicet dicitur secundus, quam in recentius scriptis lapide vetustis: hic enim Innocentius ipsi selum inchoatur die XXIII. Februarii sequenti. Annus quoque talis interpres, praeferebat tunc Alatriensis membrana, promissa relationem fuisse exhibens.*

pm. 113.

7 Dudum nunc Dei (absque cujus imperio nec folium arboris decidit, nec unum pascerum ad terram cadit) in civitate Alatri, quae intra meas regni Apulias est, aris insepere humana corpora varia & desperatis aegritudinibus stimulant, cum ipsius civitatis incolae, medicorum consilio ac omni humano suffragio frustratos ac destitutos se fore aspicerent; divinum experierunt auxilium, quod prout ipsa Veritas innuit semini denegavit. Inito igitur saniori consilio, praefati cives ad praedictum Romanum Pontificem Dominum Innocentium, tunc in Urbe morantem, idoneos Ambasciatores sine mora transmittunt; importune ac instantes, prout factum oportet, supplicantes, ut alicujus Corporis sacri reliquias ad civitatem Alatri mittere dignaretur, cujus virtute fugeret ab obsessis corporibus valetudo. Quo audito vehementer pius Pater indoluit, habitoque cum Fratribus super huiusmodi postulari consilio, praefatis Ambasciatoribus corpus Sancti Martyris Xisti pie ac benigne concessit.

*ad foveam
dominici
pp. II. annis
qua mactum
ita praefati
sunt.*

8 Si quis jam satageret Ambasciatorum huiusmodi gaudiorum immensitatem linguae aut calami officio designare, vix sufficeret ad enarrandum. Accepto itaque Ambasciatores sacri corporis pretioso thesauro, cum reverentia & honore decedebat, illud in sermone super mulam imponunt; & accepto itinere gratulabundi & vestigio repedare festinant. Dum autem ad quoddam trivium pervenissent, dictum animal, praefatum thesaurum deferens, amplam stratum non absque Dei voluntate devians, cepit arripere semitam, per quam sub compendio per abrupta montium pervenitur Alatrium; contradicentes tamen & remanentes dicto animali ducatum praestabant, ne per semitam diverteret superaditum. Verum cum nec verberibus neque adulationibus possent dictum animal a compa semina declinare, Ambasciatores praefati, super novitate huiusmodi turbationis & admirationis non parvam materiam assumentes, divino tandem relinquunt arbitrio, ut jam dictum animal incedat quo maluerit, absque contraditione cuiusquam.

*sed mactum
qua ipsum
locus de
litterarum
divinitus
flectitur.*

9 Quo quidem absque humano ductu ad locum,

qui dicitur Volubrem, ubi aquae pro usu animalium colliguntur, non eminus ab Alatriana civitate, pervenit; idem animal figens gressum, velut columna immobilis permanebat; nec minis aut flagellatibus seu etiam applausibus exinde recessit; donec Episcopus, Clerus & Populus Alatrius, eidem sacro Corpori venientes obviam, processionaliter & honorifice ad dictam civitatem Alatriam (cujus cives, uti & praedicti cives Alatrienses, morbo vexabantur) huiusmodi thesaurum & animal conduxerunt. Introducto itaque in civitatem Alatriam praefato thesauro, inter cives Alatrios venerabilis & quodammodo pia consensio, per quam ad arma pervenit, exoritur; dum alii volui dicti Corporis sacras reliquias in civitate veteri collocari, alii vero remanentes ac flagranti desiderio afluantibus Corpus ipsum gloriosum reponi debere in Cathedra ecclesiae, in supremo videlicet civitatis. Cumque aliquandiu super hac tam pie inter eosdem cives extiterit decretatum; tandem consilium fuit, ut supra dictum animal libera concessa facultate, quo illud ipsius Dei decerneret, populus universus acquiescere deberet omnino.

*et post
quam de
se
relinquitur
tunc.*

10 O mira Dei sapientia! o tremenda potentia! o ineffabilis gratia! Dum bruta animalia, sensuales relinquunt, ritus & animos rationales assumunt, & divina innotant aique testantur volentem. Nec mora; jam dictum animal, divinitus inspiratum, nullo prorsus humano conduce praebulo, venerandum corpus ad Cathedralem devexit ecclesiam; & tam diu flexis genibus, ubi dictus Martyr sibi locum elegerat, moram traxit, quoad usque Episcopus & Clerus adstante Alatriorum populo, dictas Reliquias, tamquam eis oblatas a Domino, honorifice suscepunt, easque in altari, quod in ipsius honorem post paucorum dierum curricula extractum est, honorificentia debita collocant. Sed extemporaneo furris altari illud: *constat enim ex reperta palmarum sub ipsa secula, scilicet ad statum primum fuisse dedicatum anno MCLVII. annis utique XXV. post altatum Roma corpus. Et hic distinctior notitia desolus facti indicat, non nisi saeculo XIV. scripta fuisse quae retulimus. Sequitur autem in praenota membrana. Post cujus sacri Corporis advenum mirabilem, aeris prociens corruptione fugata, agra civium Alatriorum corpora recipienti plenissimum sanitarum.*

*F
Alatriensis
mactum
dispositum
fuit.*

11 Ha! Deus, quam acutus doloris aculeus Ambasciatorum eorumdem animos pertransivit; dum tanto talique thesauro, post tot labores & innumeras sollicitudines, frustratos & expoliatos se & dictam civitatem Alatri fore conspicerent, quo sperabant ab aegritudinibus, quibus gravabantur, eximi ac totaliter liberari. Post multarum denique precum importunas instantias, iidem Ambasciatores ab Alatriis civibus digitum unicum dicti sancti Corporis obtinent, quem ad ipsorum civitatem deferunt, cum omni honore & reverentia: ob cujus Martyris merita, aeris epidemia omnino cessante, obsessi Alatriensium corpora a languoribus quibuscumque prociens liberantur. Legitur igitur & exulit in Domino civitas Alatriana, & condignas gratias exsolvat Altissimo, qui dignatus est ipsos tali tantoque diare thesauro, talemque ipsi exhibere Patronum, cujus meritis & intercessionem dicta civitas & anxios praeservatur anfractibus, & in bonis operibus prosperatur, ipsius annuente gratia, qui cum Patre & Spiritu sancto vivit & regnat Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

IX S. TELESOPHORUS.

Ab an. 137.
ad 138. an.
36. 4. 7. 6. 4

H. Baron.
144. 145. 146.
147. 148. 149.
150. 151. 152.

TELESOPHORUS, natione Græcus, ex Anachoreta, fuit temporibus Hadriani, primum ordinatus Sixti Vicarius 111. Octobris, Feria 1v. anno cxxvi. deinde illius successor 11. Junii die Pentecostes anno cxxvii. rexit autem Ecclesiam, qua Vicarius qua Pontifex, * annos xi. menses 111. dies 114; defunctus anno cxxxviii. v. Januarii: & cessavit Episcopatus dies vii.

Ordinatus
diebus
pro Hadriano
11.

A NNO cxxvii. indicant nobis Consules Titianus & Gallianus: annum vero cxxvii. (post quem solum v. dicitur Telesophorus) Cæsar & Balbinus. Quomodo autem in primum Catalogum Iosephus Hadriani irreperit, enim Antonini Marci, pro quo in secundo Catalogo legitur Antonini & Marci (quod scilicet Anastasius aliquis) ignorare me sceler. Nam Hadrianus vixit post Telesophorum usque ad xii. Julii; Antoninus vero, adoptatus ab Hadriano xxv. Februarii ejusdem anni, neque Marci cæsum habuit, neque Collegem Imperii Marcum Aurelium Antoninum; sed hunc & senatus ejus Lucium Aurelium Verum adoptavit cum titulo Cæsaris, neque in imperio successores reliquit.

Ordinatus
diebus
anno De
mactum.

1. Quod autem ex præscripto annorum, mensium ac dierum numero sequatur, Telesophorum ordinatum esse Episcopum Patrum Feria 1v. argumento nobis est, Ordinationem illam factam esse in carcere a Sixto jam captivo, & supposito passum ad hoc electam a populo presbiterumque fuisse Domitiam præcedenti: quod idem valere possit in alius Vicariis, a Pontifici capto similiter in carcere ordinatis, ut patissimum quorum Ordinatio non diu præcessit Ordinatio martyrum, sicut accidit in meo sequentibus Hygino, Callisto, Alexandro.

filia Dorothea.

3. Affixa Telesophoro epistola eadem patet, qua due illæ superiores sub decursu Sixti notatae; subscribitur autem Antonino & Marco Coeli. qui nos fuerant ante annum cxi. & ex Epistola Damasi ad Illyricos non parum notum, sicut videre licet in novissimo tertium editione Labbeana ad marginem notatum.

4. Vitam ejus a Zegreo Paulo conscriptam ab Adis Sanctorum Januarii abesse eurapoceri Bollandus, scilicet apparet eandem legenti: in Elagio autem Henschenii explicabo, quomodo & quatenus mensis ille imprime capere, prius quam hic socius accedat operi; cum nempe Bollandus aliud non habebat præpositum, quam collectas underumque Vitis daret; nihil minus tunc cogitavit quem illam accusationis studii diligenter & speciosum stigma manendi laborum, quem deinde post socii predicti accessum, et se sedente & vitam præstante, statim addidit, faciendo Notis Comentariorumque, a quibus videtur antea omnia apud Eruditos veniri, bond agra ignorantia tante rei principio rudiori, veritatis a falsis, verisimilitudinis a magis dubiis non satis discernenti. Hoc vero non debui (sunt optant aliqui) dissimulasse, quia tantis operis interest id fieri; ne (quod admodum vulgo solet) præjudicium ei crees imperfectis illa primum diem, qua in prægraffa suis tam egregie conscripta. Neque mireris si in Appendice Additionum, Retractionum & Annotationum suum istum de Vita illo fuisse dissimulatum Bollandus; quando hoc aliud non fuisset quam verum ad hoc novellumque operi concitare tempestatem, incitavit illi nequaquam tolerabile futuram. Satis habuit de eo, quod corrigi absque strepitu jam amplexus non poterat, necesse silentium, continuasse in talibus passis agere, sicut feci & ipse & Henschenius, & facere etiam velui ego; scilicet, si licuisset per eos, quorum maxime intererat non moveri hunc lapidem offensivum, neque publicis neque privatis utilis.

Flux
quomodo
edita
in Januarii

E

X S. HYGINUS.

Ab an. 138.
ad 139. an.
140. 141. 142.

H. Baron.
153. 154. 155.
156. 157. 158.
159. 160. 161.

Philocalus
162.

HYGINUS, natione Græcus, ex Philosopho de Athenis, fuit temporibus Antonini Pii, primum ordinatus Telesophori Vicarius, anno cxxxvi. vi. Octobris, Feria vi. deinde successor anno cxxxviii. xiii. Januarii in Dominica; rexit Ecclesiam, qua Vicarius qua Pontifex, * annos xiii. menses 111. dies v. quorum annorum forte ultimos octo vel quatuor in carcere captivus egit, & vixit usque ad xi. Januarii anni ci. cessavitque Episcopatus dies vii.

Consules, anni cxxxviii. qui primi Hygino adscribuntur, sunt Magnus & Camerinus; ultimi, quorum Consulatui solum xi. diebus superavit, Orbitus & Priscus. Et hi satis certis nos faciat de xiii. anni ipse attestandis, licet Catalogus secundus & alii deinceps, atque etiam Græci post Eusebium, solum quatuor annos ei relinquant. Quod autem iam pocius ipsius anni ab istis sumeretur, cassimæus propter se privatorum alienationem solum ejus celebritatis initio Vicarium jam ante ordinatum solum habuerit; & hinc ita annum cxxvii. subleto, substituerit alium. Sed de principi illi Vicario cum plus quam consuetudine haberi aequat, notum aliqd observare; de Pin, vel (si verus) Aniceto, ad Vicarium Pontificalem assumptum, meo argumentum.

2. Vacantis Episcopatus dies 111. passim notatis in Catalogo, produci ad vii. ut insinuat Pontificali Successoris Domitiani interitus. Suppono enim coram populo, saltem in cryptis electa, factam: de quo so-

licius non fui in Ordinatione Hygini ipsius, quem suppositum, in Domitiana quidem pastulatum a populo in ecclesia collecta, sed consecratum privatum in carcere in Telesophoro, ut primum potius accessus intererit: ut quos interitus oportebat, & liberatis ab interpellatione Gentilium primum custodibus prædicto obtineri.

3. Porro supposito Hygino Epistola, a aliis multis multis laboribus, non parcat tamen in Chronologia, Epistola subscriptum exhibentem Consulem Magni & Camerini. hic enim (ut videtur) primum illius annum signat. Ridiculum tamen se præbere Auctor, quod veluti fides a se Epistola Consulum nominibus advenit: quæ authenticare, et si plurimum accipere ex Catalogo, in quibus tamen notatur solum primum & ultimum, quasi Pontifices intervernerint scilicet nisi primi ultimusque sue Sedes annis.

Prædicta Epistola
Epistola
fide

F

A
NODUS HISTORICUS

Circa duos proximos Hygini Succesores.

*Replicata
quæstio an
Antoniæ pri-
or Pius vel
secundus.*

Primus in Cleon & Clemente falsitas, non insul-
tatur, ut ex illis, elucet, videbas inquisi-
tione præfatus præde, sequendo duellum Consulum
in Catalogo Pontificum conceditur obique notatorem;
cum iterum præfatus nodus præfatus difficultas non penitus
applicabilis occurrat. Si enim Catalogus sequimus, usque
inherentes Hieronymum, Augustinum, Optatum Mi-
levitanum, dimittendum erit nobis auctoritas cæterorum,
atque adeo in parte irrefragabilis, SS. scilicet

*Idem & Hegesippi testimonium, ut Pium postponamus
Antoniæ: si illos cum Eusebio dante recipimus, anti-
quissimus filium Consulare. In tanta perplexitate ambiguitas
hæsi, fateri, dū multumque, & me in amicum
partem torseri. Tandem tamen incidi incipere consilii
Divinatione, quæ nodum non solvere, sed fœdare vide-
tur; his geminis Consulibus pari inter duos Pontifices
aliter digressa, sit tamen ut errandæ notitia seruetur
intacta, & Pium præponamus Antoniæ, licet falsa
mutatione in antiquissimo eorum Catalogo, nade con-
suetudine ceteros omnes velut ex fonte præsumptis potius.
Prius tamen quam illam proponam, placeat Magistris
mei Hensebrius, nihil temere ausi, sententiam expli-
care consuetudinis.*

XI. S. ANICETUS.

Juxta Catalogos & Anastasium.

ANICETUS, natione Syrus, ex patre Joanne, de vico Amisæ; fuit temporibus An-
tonini Pii; ordinatus die XIX. Januarii, in Dominica anno CL. usque ad XVII. Aprilis,
anni CLIV. adeoque sedit annis IV. mensibus III. & cessavit Episcopatus dies XVII.

*De jure antici-
patæ auctoritatis.*

Primus antiquissimus Catalogus, jam loco non
amissus, ab Hygino Pontifice X. usque ad XII.
Callistum, sicut in Hygino, Sotere, Victoris amissi
omnes Imperatores, sub quo quisque eorum sedet, quod
tamen facile est supplere; sic in Aniceto, Eleutherio,
et Zephyrino amissi spatium temporis quæ federant,
hæc paulo majori cum incummodo, nec æque facile in
alio reparanda. Ergo Aniceto juxta Hensebrius de-
fuerit cum numeris antecum eo mensium, qui ab al-
tera Dominica post Obitum Hygini, in sabbo mortis,
emergere potuit usque ad diem Martis propria. Hanc
vero licet secundus Catalogus noster XII. Kalendas Marti,
ferendum tamen esse uti feribant Anastasius alique
XV. Kalendas, persuademur ex die Cultus.

*Unde hinc
anni v. ap-
parescit.*

2 Sed quod esse dicimus, quod secundus Catalogus
annos XII. menses III. vel IIII. dies III. eodem assignat
An. festus illa alim scriptum, etiam in antiquiori Ca-
talogo erat? Si non erat, dicam cum Hensebrius, quod
sicque qui Hygino illa annos detraxerant, ipsi in suo
calculo invenientes desistere, addiderint succedere. Sin
antiquior iste numerus est, a die XVII. Aprilis anni CLIV.
retrocedam per annos XI. mensis III. dies III. ad XII.

C Januarii, anno CLXIII. eademque in Dominica, quæ
facta Aniceto erant Hygini Vicarius, triennio anti-
quior quam id etiam ostendit Pius; atque hanc duam

fuisse causam, cur mortis Hygini, cum ad Pontificis
Electum procederet, fuerit paratus Pio, id ipsum
sustinere curiam roganti.

3 Quod autem post ordinatum Anicetum, etiam
Pium ordinaverit idem Papa Hyginus, causam suspi-
caber suisque illius etiam asperitatem exilium vel su-
gem. a qua tamen ante mortem Hygini redierit: vim
enim potius assignare causam præfatus; Pium
jam ordinatum alterum eodem ordinatum. De Pii Or-
dinatione, anno CLXVI. falsa non debemus testes Consules
cum antiquo Catalogo: cui similis probatio non habetur
pre Aniceto requirunt, nihil forte commodius usum
occurrit quod aptetur, quam id minus necessarium usum
esse in immediata, quam mediant Hygini succedere.

4 Interpontificis dies XVII. post mortem Aniceti in
MS. nostro nonnullis exemplaribus Anastasiani ac-
cepti; cum alibi solum III. VII. vel XV. legemur.
Consules, qui primum ejus in Pontificatu annos si-
gnant, fuerant Vetus & Gallicanus; qui ultimam,
Fraxinus & Rufinus: & his magistratu defunctis su-
peruissis ille usque ad Aprilis. Epistolam autem Dece-
ptalem fingere quidem valens sub eisdem nominibus, quæ
si diversam universis Ecclesiis per Gallie provincias
constitutis, in subsignando Consulibus Gallicanus &
Rufinus conjuncti, errore satis idicula.

*De curia
Antoniæ Pri-
oris etiam
ordinatus
Pianus?*

*Consules de
Antoniæ
Antoniæ.*

*De Decem-
bris.*

XII. S. PIUS.

PIUS, natione Italus, ex patre Rufino, frater Pastoris, de civitate Aquileja, fuit tem-
poribus Ansonini Pii, anno CLXVI. XXI. Februarii in Dominica Sexagesima, Hygini Vi-
carius ordinatus: eodemque in munere etiam sub Aniceto ministrans, hoc defuncto, summus
Pontifex factus est, anno CLIV. die VI. Maii, in Dominica: & sedit, qua Vicarius qua Pon-
tifice, annos XV. menses IV. dies XII. usque ad XI. Julii quo colitur, mortuus, anno CLXI.
& cessavit Episcopatus, menses IX. & dies XIV.

*Consules
Prius antici-
patæ.*

Non dubito quin magnam Lectoris serapatam in-
jiciat hæc dactam distorcionem vocatis Sedu, quam re-
ferre tamen possit in persecutionis fervorem & defunctum
ordinis mature Visiteri. Hoc autem responsione tantum
per adusse, circa Consules, quibus hæc utitur abra-
cataloga, observe, quod prima Ordinatus annum in
Catalogis signat Clarus & Severus; ultimum vero duo
Augusti, per quos se consules nulla modo liceret Pium
ponamus Aniceto. Sub primis autem singulis De-
cretalis aliquas edidisse Pium, tamquam Apostolicum
Proprium Maii.

Sedis Archiepiscopus, vel hinc arguendus falsi, si
id non falsi fuerit tunc transcripserit ex Codice Theo-
dosiæ.

DIVINATIONE

Ad Pium sic proponendum Aniceto, ut notati a Ca-
talogis Consules quodam meum servemur.

Hegesippus, hujus omnino temporis scripserit, quem
Eusebius in libro de Scripturis cap. 22. ait,
I 2 omnes

*De Prius
ad illi, ex-
p. m. in d. 6.*

*De Pontifici
fuerit ex
ut dicitur
Hegesippus &
Eusebius.*

A omnes a Passione Domini usque ad suam actum ecclesiasticorum actuum historiam composuisse, ab Eusebio allegatus lib. 4. cap. 21. sic loquitur: Cum essem Romæ, mansi ibi usque ad Pontificis Aniceti tempora, cuius iam quidem Eleutherus Diaconus erat: huius successit Soter, quo mortis extitit, Eleutherus mortuus Episcopale capelcit: ubi, quo modo inter Anicetum interferi Pius possit, non apparet, nisi sciat, Hegesippum, exente ad hoc Aniceto ingressum in Orientem, illius Successores obsequio solum relatu cognovisse; quod agere quicquam obtineat ab homine, qualem me proficere, reverentissimam auctoritatis coram; in tali praesertim argumento, cuius natus via ulla terrarum intervalle videtur posse obscurari, quoadvis adhibere veritas est factum. Clarior tamen adhuc loquitur S. Irenæus, Episcopus Lugdunensis in Galia, Italia tam vicina, ibidem annuente martyris coronatus, cuius in lib. 3. cap. 3. hæc sunt verba: Hyginum, post Pius, post quem Anicetus.

*Et videretur
fieri potest
ut simpliciter
B*

a Prebis auctoribus tentandum est aliquid, quod an divinatione mihi successerit, erudit LeBrier indicio relinquitur. Potest igitur mihi licet veteres ac primi Catalogi verba, quæ nunc in leguntur.

Anicetus..... a Consulat Gallicani & Veteris, usque Præfente & Rufino.

Pius..... a Consulat Clari & Severi usque Duobus Augustis.

Pero, inquam in hæc verba licet hoc modo invertere.

Pius..... a Consulat Clari & Severi, usque Præfente & Rufino.

Anicetus..... a Consulat Gallicani & Veteris, usque Duobus Augustis.

Hæc mutatio permixta, videtur mihi posse ordinare amice, ut continuata successione Pontificum Vicariis

conque, etiam in his duobus & consequenti Sotere, eo Dico ubi alius requireretur inter pontificum plures quam senescire, potius dies sufficiant; quibus Seder vacaveris.

3 Quod si interverges, qui fieri poteris ut in Catalogis Pontificum omnibus sit inveniatur etiam, non solum Pontificatum, sed etiam Consulatam hoc in loco; & tantis, quos supra nominavi, Doctores ducere in errorem; licet difficile sit singulorum in similibus spoliis consensum indicere, & plerumque sufficere debeat veritatem ac appellatam nasse: quia tamen (ut supra dictum est) liberrimum fuerit facilius numerus turbas quæ verba, præsertim nomen proprium, vacillanda est ratio quæ difficultatem bene minuat.

4 Concupimus ergo Catalogum, qui bipartitus est, sic fuisse consensum, ut, qui patet priori usque ad XVIII. Pontificem Pontianum, patet alterius primus seditionem subjunxit usque ad Eutychianum XXVIII. inveniens per librarii negligentiam Pii & Aniceti Pontificatus simpliciter commutatos; adferunt tamen utrique Consulibus istos, quos Divinitas nostra nobis suggerit. Iude nihil dubitaveris, qui vult post Anicetum desinit Pius; tamque videtur sic non posse consilium, quod E Anicetus, Duobus Augustis; Pius, Præfente & Rufino Cons. vivere desinit; putaveris Consulibus ultimis utrumque mutatis (nam de prioribus non debuit laborare, consensum sibi veteris, qui Vicariatum tempore adiungitur tunc Pii Pontificatus) putaveris, inquam, salvo futuræ omnia, ultimis utrumque Consulibus mutatis. Meliorem explanationem connotationemque parum, usque adeo dispensationem, si quis suggerat; promissam sequatur: nunc ex iam præsumpta, & quædam tunc probata ostendit, duo successores in duobus Pontificatus, sic digere.

*et ostendit
potius a,
divinitas
proponitur.*

XI. S. PIUS.

Junta Hegesippum, Irenæum, & alios.

Pius, natione Italus, ex patre Rufino, frater Pastoris, de civitate Aquileja, fuit temporibus Antonini Pii, ordinatus S. Hygini Vicarius anno CXLVI. XXI. Februarii in Dominica; successor vero anno CL. proximo vel octavo post mortem illius die, puta XII. vel XIX. Januarii, similiter in Dominica, sedit temporibus Antonini Pii, quia Vicarius quæ Pontifex, * annos VII. menses IV. dies XX. usque ad XI. Julii anno CLIII. & cessavit Episcopatus diebus XIII.

*Utrum autem
et
C*

O Umortuus Pii iam resideret ad Consulatam duorum Augustorum, non poterat non numerare annos XV. (nam XX. scripsit error amanuensis fuisse, monstrat utriusque Consulatam intervallum) menses autem disceptare mortuorum reliquit, sunt invenietur. Cur

autem secundi Catalogi Auctor dederit Pio annis XVIII. menses XIII. dies XII. & Vacanti Sedi dies XIV. non est opus disquirere; quando licet priori Catalogo, ut majoris antiquitatis sit & fidei, inhaerere, non computato veterem de.

XII. S. ANICETUS.

ANICETUS, natione Syrus, ex patre Joanne, de Vico Amisa, fuit temporibus Antonini Pii, anno CXLIX. XV. Decembris in Dominica, capto aut aliter impedito Vicario Pio, factus & ipse pro eodem Vicarius Hygini; quo in munere ministrans, etiam sub Hygini successore Pio, factus est successor anno CLIII. XVI. Julii etiam in Dominica: atque ita quæ Vicarius quæ Pontifex, rexit annos XII. menses XVI. dies III. usque ad XVII. Aprilis anni CLXII. & cessavit Episcopatus diebus VII.

*Chronologia
auctoribus
falsitas
hæc*

O Uos annos atque dies Aniceto primi Catalogi Auctori, ne legere possimus, crasi numeri servata; sed apparet, quod possit semel alius quæ oportuerit Consulibus ultimis, reliquisque non erant mensibus XIII. diebus XII. non plures quam XII. ante numerari putarent, qui alios fuerant numerandi XI. secundi

post Consulatam Duorum Augustorum: cui quia saltem superavit Anicetum usque ad XVI. Aprilis, minoris festius anni CLXII. parte, huius anni Consul, non Aniceto, sed Successori Sotere adferendum.

a Secundus Catalogus, cuius jam supra meminimus, tempore sustinuit Imperatoriis fœderis VI. consensum, non solum

A solam notas, quæ die quisq; obiit, sed etiam quæ loco sepul-
tæ sunt. Dixit autem de S. Anacleto quod cum Presby-
ter factus fuisset a Petro, solus atque gratiam beneficii
vixit jam Paulus redire, memoriam S. Petri con-
struxit & composuit, ubi Episcopi sepelirentur (sub ter-
ra videlicet, in Vaticano, ubi jam antea sepulti fuerant
Linus & Clemens) ac postea dixerunt Anacleti successores
decem præterea, præter Alexandrum, sepulti juxta
corpus S. Petri in Vaticano. Sed veritas ut hoc factum
erit, nam corpus vixit eorum, scilicet duos Ani-
ceti, in cimiterio Calistii depositum fuisse, non solum
tradunt Florus, Rabanus, Anastasius, sed etiam ibi
reperitum fuit anno MDCXIII. sub Clemente VIII.
donatumque Duci Alampio, in cujus domo hie se-
cello Roma ante hauratur. Videri igitur possit antea
Catalogi istius, ex sua consuetudine, eos enumerari juxta
S. Petrum conditos credidisse, quorum sepulchra non re-
perebat alteri loco adscriptam, quæ consuetudo enim a-
liquando secessit.

DISSERTATIO VIII. al. IV.

B De die Natalis seu Depositionis veterum Pontificum,
notata in Hieronymiano Martyrologio, dis-
tinguenda à die Elevationis, seu Cultus, seu
Translationis, sub nomine Sepulchra
notata in secundo Catalogo, &
apud Anastasium.

Priores autem Magni Gregorii Elegiaci Alexandrini
Custodum Martyrum gesta, quæ pia memoriam
Constantis temporibus ab Eusebio Cesariensi colle-
ctæ erant. Hæc sanctus Pontifex, dum in Romanis bi-
bliothecis diligenter perquisitis ignorare faceret, Nos
scimus, penes eos omnia Martyrum per dies singulos
passionibus collecta in uno Codice nomina habemus,
atque quocumque diebus in eorum veneratione Mi-
ssam solennem agimus: non tamen in eodem volumi-
ne, quis, qualiter hic passus indicatur; sed tantum-
modo nomen, locum, & dies passionis ponitur; unde
fit, ut multi, ex diversis terris atque provinciis, per
dies, ut prædixi, singulos cognoscantur martyro-
corati. Est hoc Hieronymianum Martyrologium, cujus
anagmasticæ exemplares Episcopatus nostri plurimum usi
deservit: nec in Iannario, sed in reliquis deinde
mensibus fideliter continetur: postquam illud cum a-
liis quatuor exemplaribus Mis. solennem, Anastasiani
& Differentioribus eruditè illustratum prædixi Lu-
ca, opera amplexum hospitis nostri Francisci Maria
Florus. Antea hic requiritur, æmulo innotuit
cui tale opus cum majori verosimilitudine arduerit,
quem ipsum, cujus nomini adscribitur, Hieronymum,
Eusebii copiosissimè collectantem ad ejusmodi lucubrati-
ones usum. Idem etiam verosimile ut eo reddiderit, quod
ultimas Romanorum Pontificum in sedem commemorati-
onis sit S. Bonifacius, plene eorum Hieronymum, cujus non
solum Depositio, sed etiam Ordinatio hic exprimitur.

C Interim præterea eorum, quorum non fuit celebris
martyrium scilicet quæ in populo, aliis præter diabo-
les in ista Martyrologia nominati depositi, alio dicuntur
sepulti in secundo nostro Catalogo: qui sapientia
Cæsulum atque Principum (quæ primis expressit)
et eorum, mensum et dieum numerum (quem sue ar-
bitrari non solum res: in Antior secunda) possit quodam
etiam singulorum illis, Ordinationemque à singulis ec-
clesiasticis celebrari, designat locum et diem Sepul-
chra, in quædam hæc sate coniungit ipsum deservit
a Martyrologio, alium locum indicantem, qui prima
Sepulchra prænotanda fuerit. Cum igitur videretur hæc
difficiles posse Chronologia ejusque Pontificatus ordi-
nem, habita anno et die mortis singulorum; & eorum
etiam redderet Consules, ea primo Catalogo in am-
plexum Marti.

post scriptos fideliter translati, solum resbent dispen-
dam de die, standumque esset videretur Martyrologio, an
revertenti usque, fundere in antea in secundo Catalogo,
ante post S. Hieronymum scriptum. Factum hoc ultimum,
non solum Cardinalis Baroniæ, cui Hieronymianum in-
fludaput ignotum fuit, sed etiam Hieronymianum
profectum esse existimus, quod prius ultimum quæ
opera sua habent lectis definitis, neque magis prolixi-
tus de minoribus circumstantiis, ad dirigenda recte tem-
pora plurimum nobilitantur sacrorum: quæ res cogi-
tata, tamen imperfecta, porro usque extendere, etiam non
namque sui ad eas quæ tunc erat sententia leviter dis-
cedere, ipse non solum id non agere solum, sed etiam
appellente hactenusque ut pergeret.

3 Quomodo autem videretur gratia Hieronymianum
Martyrologium præ Catalogo secundo commendari, non
illa tamen sola causa me movit, cui hinc illud præferam:
sed etiam convulsus multiplex et aliarum convenerat
ulteriorum hæc S. Innocentium de ante mensum ultimum
huisse consuetudinem ex Pasche feni Lysbatani epistola ad S.
Leonem; Libertum, exarante, non innotuit Septembris
descriptum, monstrabant enim Martellum, ægi, Fau-
stus. Qui eadem dubitare possum quæ eorum solent,
quibusdam vixit Pontificum Octidus certum nonnulli Hi-
eronymiani, quæ in aliis quædam Constanti autem, quid fa-
ctum esset, istius secundi Catalogi auctor, ipse ubi eorum
diem non determinaretur scilicet majus, vel cum
notaverat prius Catalogo (sicuti illius viderimus parte
3.) semper fere, & magis quidem plurimum temporis
intervallum, disceptat a Martyrologio, cur tamen Sepulchra
huius appellat diem natare mortis, quæ diem mortis in-
vestigare, utriusque rei hæc causa videretur occurrere.
Primo tandem, quod ipsius Antior ante mortis esset
Pontificum nomina in Vaticano Necrologio deservire ad
illam diem, quæ solentis exque fuerant in Vaticano
Basilica celebrata, est, ut in consuetudine diu aliquando
dilecti fuisset, per se passus commemorare ecclesie vel
sacro in Lateranensi Patriarchio, usque dum in tamula
alibi operas prænotat illud solennem pompa deinceps
tur. Nā ante Leonem V. anno legitur in Laterano sepul-
tus: & antiquarum Romanorum usus, scilicet ad quatuor
aut quingue prima secula sepulchra, tenent, ut de sancto
corpore offerrentur ante urbem, ubique juxta viam
aliquam publicam condiderent.

4 Porro cum essentibus perfectionibus, & hacten-
te eorumque prænotante Constantis, Basilie per Ur-
bem plures extrinseque, & sepulchra Martyrum splen-
dide renotantur; diem quæ corpora Romanorum sub Ge-
tilibus Pontificum vel elevata hauriant, vel aliter tra-
lata sunt, specialiter memoria digni vix fuerint, &
sacri ecclesiæ huius solis adscripi. Hæc vero, ut nota-
ris reperit, sic transferri prædixi secundo Catalogi
auctor; unde nos accepit libri Pontificum, Bærum
passim laudatis, colligit, ex doctorum collectis inno-
taveritque Martyrologium passim Bedam, ac dicitur
Romani Brevariæ ante secula non multa ordinari
itaque in habere tempus, excerptis (ut dixi) pen-
dit, veteres fere omnes Romani Episcopi alim celebrat
dus, quæ dicitur huius obitu, si præcipuum Hierony-
mo scdm qualem meretur coarctamus. Alique nitem
priorem reddere Pontificum æmulo in ista Martyrolo-
gia representat, ut eam ambig, quæ eadem ratio-
ne quæ etiam, aliorum quæque dies mortis habentur
prænotant SS. Petri, Clementis & Alexandri, quos
etiam ista illa, magna quæ permittuntur eorum
eorum Natalem videri in ultimum, aut in prædixi
Martyrialium nomina serargine delictorum innot-
rent, est Martyrologium istud vixit quocumque recita-
retur. Quæ tamen aliud sunt non passim, eorum
Catalogum illius quæ Catalogi secundas expressit diem
aliquam reliquit, et tunc vixit aliam vixit ingreditur,
Hieronymum sequens.

De Marty-
rologio Ro-
mano vixit
S. Gregorius
Martyrii.

De Marty-
rologio
S. Hierony-
mi.

De Marty-
rologio
vixit post
vixit.

De Marty-
rologio
vixit post
vixit.

De Marty-
rologio
vixit post
vixit.

De Marty-
rologio
vixit post
vixit.

De Marty-
rologio
vixit post
vixit.

De Marty-
rologio
vixit post
vixit.

De Marty-
rologio
vixit post
vixit.

XIII. S. SOTER.

Ad an. 176.
ad 177. an.
S. S. 176.

Ad an. 176.
ad 177. an.
S. S. 176.

SOTER, natione Campanus, ex patre Concordio, de civitate Fundis, anno CLXII. XVIII. Januarii in Dominica, ordinatus Vicarius Aniceti, Successor vero XXV. Aprilis, similiter in Dominica; fuit temporibus Antonini & Veri, regens Ecclesiam qua Vicarius qua Pontifex annos IX. menses III. dies V. usque ad XXIX. Aprilis anni CLXXX. * quando in cœmeterio Callisti via Appia sepultus est; postea vero a Sergio II. ad ecclesiam SS. Silvestri & Martini in montibus translatus: & cessavit Episcopatus, mensem I. dies XI.

Consules Soteri assignantur (non quidem in antiqui Catalogo, unde adressi, sed in secundo, quo translatus ex primo) priores, Rusticus & Aquilinus; posteriores vero, quorum magistratus usque ad Augustum ille superavit, Cethegus & Clarus; utique habentibus anni IX. menses III. sed dies V. non II. puto, ut potuerit prima ejus Ordinatione in Dominica cadere. Inter pontificatus eius dies XI. notantur a secundo Catalogo, mensem I. præparat; quo se commodius peruenire ad vestrum sequentis Pontificatus in Dominica celebrandum. Antiquorum Catalogorum pariter habuisse præ oculis debet, qui in hoc & sequentium aliquos Pontificum Decretales elementat, tam apud leges Consules, qui ipsi subseribere: atque non habuerunt, qui ipsi idem concesserunt; sed, qui notantur Consules in annum CLXII. & CLXX. congruentibus. Non desunt tamen alia, propter que in servandis parum jurare possit in Consules signanda non deservit, puta SS. Leonis & Marini Pontificum verba ille usurpavit.

Martini
Soteri

3. Eusebii, lib. 5. Historie Ecclesiastica, persecutionem sub Antonio vero in Gallia moxam deseruimus, indicat tempus prius per Pontificem Romanum, & sic incipit Prohemium doli libri: In tur Sotere, Romano ubi Episcopo, post octavum Episcopatum annum, vita functo, duodecimus (imo, decimus tertius) ab Apostoli Eleutherio in ejus locum succedit. Deinde idem tempus ceteris vulgo nota deservit his verbis: Quo tempore agebatur annus decimus septimus Imperii Antonini Veri, tunc violentior morte est peremptio, & postquam, ut Cap. I. scribitur, in Gallia, in qua duæ nre ceteris insignes præstantieque urbium matres celebrantur, Lugdunum & Vienne. Anno XVII. Imperii Antonini Veri incidit in annum Christi CLXXVI. quando passus fuit Lugdunum secunda Junii, SS. Photinus Episcopus, Sanctus Diaconus, Sancti alii quamplurimi, cum illis ibi heretici Baldina, quorum nonnulli martyrii ad Ecclesias Asiae ac Phrygiae fuerant transmissi inde communicata Eusebio, & ab hoc via historia inserta, latine ad dictum diem secundum Iulium illustranda. Nunc etiam hic Martyribus virgines. S. Eleutherii Papa, & idem I. formam aliqui S. Ireneum, tunc temporis adhibe Presbyterum Ecclesie Lugdunensis, commendantur memorato Pontifici per epistolam, & Catalogo priorem Martyrum impressum: de qua epistola ego Eusebius cap. 4.

4. Hic habet aqua Cardinalis Baroni, ut initio infirmum. Videtur Photino mortuo Episcopum suffecisse legatum, & ut malum differret tam successorem, non tamen altera annum CLXXIX. eundem procedere: Soteris enim initium non potuerat in sua calcule incipere ante annum CLXXV. Si ergo ex anno VII. tam Eusebio tribuatur, videbit fieri non posse ut ad Eleutherium Irenæi fuerit destinatus: quippe qui, ut ex calcule patet, solum episcopatus Eusebii regere ante CLXXXI. Ergo, eandemque videtur ad annum solum quatuor, minus diebus duodecim, Soteris relinquendus, ut hic potuisset obisse Iulianum ante CLXXX. & Eleutherii sustinere solum in Gallias potuisse: Si Quir. inquit, ceterorum de annis Soteris invenire Chronographi-

am, qua tamen Clerus e numero Romanorum Pontificum non ejiciatur, nec literarum Martyrum Lugdunensium sincerum testimonium contemneretur; haud inviti assensimus. Retinamus nos Clerum in numero Romanorum Pontificum, & ab Anacleto alium deum (vel gentium unum ejusdemque persone Pontificatum distinguimus); idque facimus secus eisdem adhiberi, in quibus tempus Sedis Soteris jam stabilimus. Peperit literarum Martyrum Lugdunensium testimonium cum omni veneratione admittimus. Iam hoc testimonio nitari, arbitramur necessario S. Eleutherium, a morte SSoteris, ante mortem in Gallias persecutionem, aliquando præfuisse Ecclesie, ut potuerit ejusdem virtutes amantissimis Christianis Lugdunensibus; qui deinde ad fidem in carcerem coacti, ad eum epistolam miserunt, rogantes ut pax & concordia Ecclesiarum conservaretur. Tunc rursus ipsius litteræ irrita evenerunt, ut legimus apud Eusebium lib. 5. Historie Ecclesiastica cap. 3. in hoc sum; & cap. 4. indicatur, litteras hasce Romam fuisse delatas a S. Irene.

in hunc
sacerdotem
Soteris

5. Nihilominus reliquimus Soteri, non solum esse, sed ipsi integre novem annos, menses ites, duos dies; quia cum Catalogo usque tenemus, deservit ejus obisse anno CLXI. Duobus Augusti Consulibus; quibus successerunt anno CLXII. illi, quos prius Soteri idem Catalogus tribuit, Q. Junius Rusticus & Vettius Aquilinus. Sedisse autem Soter dicitur, obique ad Cethegum & Clarum, qui fuerunt anno Christi CLXX. & sic sufficit Soteri Eleutherius, jam septimum in Pontificatu annum agebat, quando morte est superabile in Gallias perempto. Ferre illis duobus paribus Consulibus memoratum in Elego S. Soteris, attestante Osnobrius in Commemoratione sua in librum 2. Fastorum, ad annum Urbis condita 915. & 913. Videtur autem S. Soter, altera bis Consules, vivisse ad diem XLII. Aprilis anni sequentis CLXXI. quando Consules fuerunt Septimius Verus, fuit Severus, & Herennianus, quibus Consulibus adscribitur initium Pontificatus S. Eleutherii successerit. Si de ergo in suo Pontificatu S. Soter annos novem, ab anno Christi CLXI. usque ad XXX. aut XLII. Aprilis, anni CLXXI.

in quo anno
Soteris obiit

quæ ad annum
est, ad
176. puto
et non
Soteris

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

6. Idem novem anni referuntur in altero Catalogo, qui seculo Christi sunt conscripti, nec non in tertio, qui si seculo illorum concernunt, atque ad Stephanum III. Papam delinunt; neque necesse Vitis Romanorum Pontificum in altero M. Frebii, & M. porcellii Bertrami manasterii continerentur. Felle Anastasii Bibliothecarii ad Nicolanum Papam fuit annum DCCCLXXII. presertim ejus Vitis Pontificum, easdemque Gallicanis Bibliothecariis & aliis annorum usque ad Martinum V. Papam fuit annum MCCCXXXI. ad emendandum autem novem Pontifici Soteri assignantur, uterque in magno consensu fit apud Lupatandum de Vitis Pontificum Romanorum, non in libro Pontificali, & antiquis Brevariis Romanis manuscriptis & recentis anno 1479. 1490. 1511. & 1514. quæ puto nec habentur: ad diem in Brevario fuit P. V. edito, in quo omni pontifici Consulum, sub quibus Soter Pontificatus in insensu & obitus; quæ in aliis Brevariis & reliquis mediæ ætatis,

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

in quo anno
Soteris obiit

XIII SIXTUS

XIV SIXTUS IV

XV SIXTUS

XVI SIXTUS VI

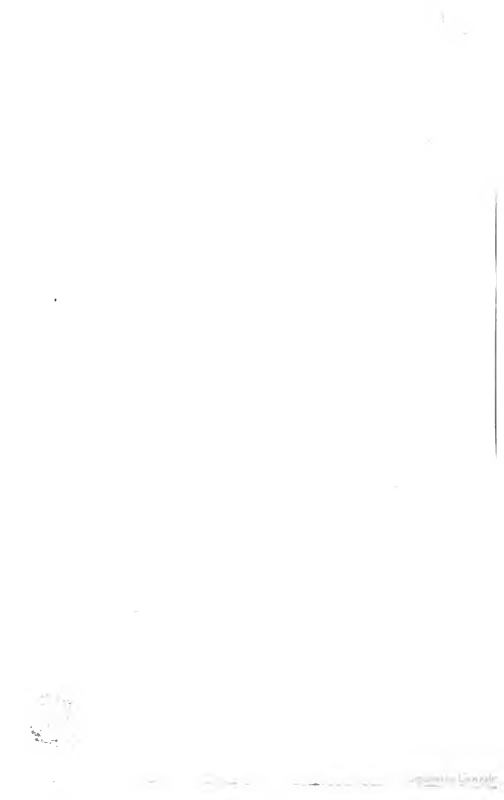

XVII SIXTUS

XVIII SIXTUS

A *libus. maximo iterum consensu, commemorantur hisce verbis: Fuit Consulari Rustici & Aquilini, usque ad Cethegum & Clarum. Idemque in Aprilis Hæschæniæ, ad xxi. diem istius mensis, verbis parum infidem, perire et a sedem fontem scripsi; commendat*

enim nonnulli eorum ordo fuit, supplenda quædam, referenda plura, ut ex duobus istis Commemoriis, de S. Socere de quo SS. Epipodio & Alexandro. Martyribus etiam Lugdunensibus, anno clxxxviii. passis, commendat: non in rem præsertim dicentes haberetur.

XIV. S. ELEUTHERUS.

ELEUTHERUS, natione Græcus, ex patre Abundantio, de oppido Nicopoli, anno clxxi. ordinatus Episcopus iij. Junii in Dominica; fuit temporibus Antonini & Commodi; & sedit annos xiv. menses iij. dies iv. usque ad annum clxxxv. * mortuus vi. Septembris, depositus Via Salaria, & postea translatus juxta S. Petrum in Vaticano, die xxvi. Maii, quando colitur: & cessavit Episcopatus annum i. dies iv.

Ab. an. 194.
ad 185. ad
19. m. 1.
4. d.
* Baron. a
194. ad 195.
6. m.

E *Xistit in primo catalogo numerus annorum, per Consules primos (Severum & Erenianum) utinamque (Paterum & Bradum) nec invenimus nisi annos xiv. licet postum Catalogi alii habeant annos xv. & servatis quæ Catalogi secundiographum habet mensibus iij. addimus dies, non xi. vel v. ut Anastasio*

vel Catalogo; sed dies iv. ut ordinatus Eleutherus hic fuerit etiam in Dominica. Interpontificum autem spem maxime ex die quo Romæ via Salaria, nunclem S. Eleutheri, Episcopi nunc Hieronymianum Martyrologium, usque in diem, qua idem & in notatis Consulibus colligitur Victorem successorem ordinatum

E
I

XV. S. VICTOR.

VICTOR, natione Afer, ex patre Felice, fuit temporibus Commodi, Pertinacis & Severi; ordinatus xi. Septembris, in Dominica anno clxxxvi. sedit annos x. menses vii. dies x; depositus xx. Aprilis, anni cxcvii. *, translatus ad corpus S. Petri in Vaticanum xxviii. Julii, quando colitur: & cessavit Episcopatus menses xii. dies xxi.

Ab. an. 186.
ad 197. ad
20. m. 7.
d. 10.

* Baron. a
194. ad 195.
20. m. 7.
d. 10.

A *Notum præscriptum numerum, & in Catalogo secundo etque ab Anastasio notatum (licet egraphum primi Catalogi solum habeat annos ix.) equant Consules primi, Commodus V. & Glabrio, secundi Lateranus & Rusticus: menses autem iij. mense in vii. ut minus laus pontificum præcessit, & in Dominicum Ordinationem occidit. Depositumque dum Hieronymus sic notat: Romæ Depositio Victoris Episcopi.*

a *Causa tam dicitur ne ante & post Vacationis, non*

potest alia accipi, quam quod nullus datus fuerit Eleuthero & Victori venerabilis Pontifex, tam Ecclesiæ tam alia pace frueretur, adeoque illius crandi causa nullaingeret. Interim (ut sit) essentia pontificatus refricaverat verosimiliter servat caritatis inter Romanos fideles, succurrebantque nonnulli vigente ambitione amulationisque Christianæ plebi jam minus potenter inter Pontifices servatis & Romanum possente; Clero contra liberam sibi electionem permitti valente, qui etiam ipse Clerus inter se disere super hoc punctu erat.

Causa dicitur
venerabilis
pontifex.

XVI. S. ZEPHYRINUS.

ZEPHYRINUS, natione Romanus, ex patre Abundantio, fuit temporibus Severi & Antonini; ordinatus anno cxcviii. xi. Junii in Dominica, sedit annos xix. menses vi. dies x. usque ad xx. Decembris anni cxcvii. *, sepultus postea vel elevatus in cœmeterio Callixti via Appia xxvi. Augusti quando colitur: & cessavit Episcopatus dies v.

Ab. an. 186.
ad 205. ad
19. m. 10.
* Baron. a
204. ad 205.
20. m. 10.
d. 10.

C *onsules qui ante ordinatum Zephyrium magistratum intraverant, Saturninus & Gallus; quique eundem senabant eam erat, Præfens & Extricatus; ceteris nam reddens de annis Pontificatus xxx. licet secundum Catalogos (nam primus hic corruptus est) scribit solum annos xvi. Hieronymianum Martyrologium ad xxi. Kal. Januarii sic habet, Romæ Zephyrinus Episcopi: quem supponit præponit esse Meriti diem, Augustum mensis festis postea Translationi adferre.*

a *In secundo Catalogo legitur, & ab Anastasio aliisque transferuntur, quod Zephyrinus fecit Concilium de ecclesia, ut patetis videret ante Sacerdotes in ecclesia ministris portare: dom Episcopus Missam celebraret, ante le haberet Sacerdotes omnes adstantes, sic Missa celebraretur; excepto cum ius Episcopi interesset, ut tamen Clerus sustineret. omnibus presentibus ex eis consecratione de manu Episcopi iam consecratam coronam acciperet Presbyter, tradendam populo. Omnia hæc obscura fuisse jam: videntur*

tamen & ipsorum quodammodo sic posse.

i *Ut patet vitæ, qua inveniunt in ecclesia præferti Sacerdoti, quosque ab S. Urbano Papa factis argentes, ob alios etiam nunciis substantes legimus, fuerint ingentes poteri, recipiendis Offerentiis temporis fidelium seu utriusque oblationibus, seu pœnis, ad nuntiandum eorum Commemorationem, una cum eo qui Sacerdoti super Patena sua paratus erat, conferendus: quæ cum Actibus ecclesiæ circumstantes collegissent, ducatur, finito Credo & dicto Domine vobiscum, Pontifex, sicut habet vetus Ordo Romanus, ubi oblationes a fidelibus laicis sive viris sive feminis offeruntur, easdem accepturus. Ne autem dubitare possint, quia oblationes illæ essent idem panes, quos postea consecratos accepturi erant communicantes, facimus verba, quibus jubetur, ut Pontifex, qui caelestem panem accepturus esset, a tercio pane, quem jam a laicis accepit, manens lavando expurge: totis autem manibus surgat..... apportante sibi Diacono oblatas, quas nunc vocamus Hostias seu Particulas. Et sic etiam sim-*

certiorum
quodam
Pontifex
vita
erat

pli-

Ratio
com-

Constitutio
et
scriptura

A plian Presbyteri, atque in Missis proutis aqua ne in solennibus bodiendum manus lavant, post Oblationem Panis ac Vin, mix in Corpus & Sanguinem Christi convertendum.

11 Sic componatur altare, ut sacrificans Episcopus Cirrum ante se habeat circum altare, populum a tergo, nisi ubi & quando va specialis jure contrarium fieri debet. Ad quem duplicem usum hic compescio videmus plurimum Basilicorum Romanarum altaria, inter oblongum & rectum templi, ut contraria alibi more verso, sacrificantem habentem post se stantem, facie converso ad Occidentem, & ad populum in navi collectum. Unde fit ut idem Sacrificans necesse non habeat, ad Dominum Vobiscum, se convertere. Passalia autem altaria ipsamque Sacrificantem consistebant Presbyteri & Diaconi, inter altare vero & populum Clerus reliquus cum Genuis. Hoc locorum discrimen, olim commune plerisque, nunc in S. Clementis ecclesia Romae notari, observari Gelasius Cassellanus, idque Praedicatoribus S. Dominici laudi vovisti, praestitit, qui antiquam istam dispositionem mutavit, nec fecerat Benedictum in Basilica S. Pauli & alibi. Simili etiam ferme Altare idem mihi scribis reperiri Bonaonia in ada S. Petri; sequit in suis, ac nominatim in crypta S. Mariani super sacrificasse. Tale etiam illud est, quod Nurnia super corpus S. Joannis constitutum ipsi vidi-

mus, & ad 112. Idali dedimus ar rucisum.

112. Ut de manu consecratis Episcopi, non Diacono aliquis, sed Presbyter acciperet tradendum populo coelebratam coram: quae loca ego de ipso Euchari- stia populo exhibenda praesentem mihi est. Panis panis, qui ante consecrationem nominatur Corona oblationis, post eandem vocatur hic Corona consecrata. Præter Appellatorem testimonium habemus, apud S. Gregorium lib. 4. Dialog. cap. 55. ubi Presbyter obsequens sibi in balneo animae istis purgenda, rituum, quod esset videbatur hominem ratos, duas oblationum coronas quas secum attulerat, obtulisse dicens gratias agis ergo: illa vero negans sibi licentiam videri se paveri qui sanctus erat, petisse ut ipsum pacem pro se omnipotenti Deo offerret, eum scilicet in Missa consecrando, non se a peccatis solvendum proculari illis sacrificiis: eum autem vocatur Corona, divinus alius; si ab orbiculari signi- modi panis figuram fluxit, uti sanctissimus panis, appellatio talis.

3 Mirum est porro, quomodo Tertullianus, in Monachum prolapsum haereticum, praesumpserit laudare Zephyrium, ut eorum approbaretur. Sed consensum haereticorum fraudem, Romanorum Penitentium approbationem mentientem, etiam in hoc religio consuetudine Natalis Alexander sec. 3. Dissert. 1.

XVII. S. CALLISTUS.

CALLISTUS, natione Romanus, ex patre Dometrio, ex Regione urbis Ravennatum, fuit temporibus Macrini & Heliogabali, & initio Alexandri, ordinatus a S. Zephyrino in carcere XIX. Julii, in Sabbato, anno CCXVII. successor autem ejusdem institutus XXV. Decembris in festo S. Stephani, feria VI. sedit qua Vicarius, qua Pontifex, annos V. menses II. dies X. usque in XXVIII. Septembris anno CCXVIII. sepultus in cœmeterio Calepodii via Aurelia XIX. Octobris, quando colitur: & cessavit Episcopatus dies XXI.

Dies mortis assignantur ex Actis, quae habentur, & dant, quod corpore Sancti in puteum propinquitate, & superneque rudicibus cumulat, post dies decem & septem veniens Alerius cum Clerici noctu ad puteum, levavit corpus B. Callisti Episcopi, & sepelivit in cœmeterio Calepodii via Aurelia pridie Idus Octobris: quae causa est ipsius acti de solendi, & inseribenda Hieronymianis Martyrologis his verbis: Romae via Aurelia in cœmeterio Calepodii Callisti Episcopi: Propter hoc tamem non debemus firmare, ne-

aliterum etiam, quoniam Actis non entem, dies necesse in eo dicto Martyrologio, non sunt vere eorum mortales, sicut hic supponimus. Tempus porro supra indicatum notamus Consulibus nostris ipse anno, Christi vero anno CCXVIII. Anoninus & Adventus; nec non, uti- timi, sub quibus martyrium perivit, Anoninus, non ist. sed 111. Consul, & Alexander. Corpus ad Cisterciensem in Belgio monasterium a B. Everardo Convent, & inaudere translatum creditur; quod de translatione ad dictum cœmeterium divergimus.

XVIII. S. URBANUS.

URBANUS, natione Romanus, ex patre Pontiano anno CCXXII. XII. Junii, Feria V. ordinatus in carcere a Callisto Vicarius, eidemque successit Pontifex in Dominica XX. Octobris, temporibus Alexandri; rexit qua Vicarius, qua Pontifex, annos VIII. menses XI. dies XII. martyrio coronatus XXIV. Maji, sepelitur in cœmeterio praetextati Via Appia XXV. ejusdem mensis, anno CCXXXI. & cessavit Episcopatus dies XXXII.

Noti quos Urbanus post Callisti mortem habuit Consules anni CCXXXI. assignantur a Catalogis Maximus & Alianus: & cum Consilio anni CCXXXI. quibus usque in Majum superavit, confirmant tempus eam Vicariatus, quam Pontificatus supra designatum. Acta diem Martyris indicant, tertium post 111. Kalendas, id est IX. Kalendas Junii, ac sepulturam VIII. Kalendas, idque in Cœmeterio Praetextati via Appia. Verum antea, in opposita praesentis nostrae parte corpus innotuit fuisse videtur, cum in Hieronymianis Martyrologis ad VIII. Kalen. Junii sic legatur Via Nomentana miliario octavo Natalis Urbani Episcopi. Est an-

tribuit locus, ubi Petrus baptizabat, ad Nymphas dictus, ubi etiam SS. Petrus & Marcellinus sepulsi in reum Acti legimus, atque de eo Cœmeterio Atrium Romae substantia lib. 4. cap. 20.

Hic finitur antiquioris Catalogi Pars I.

Hic finis sumus fecimus duellum primi antiquissimi- que Catalogi, sic comit ut nomenque idem Consules bis nominantur; Pontifexque annis ex re sit dignissimus, ut si prior in suo ultimo anno transfecisset Pontifex Junonem, intelligeremus successoris ejus solam solitari, ad-

XIX S. PONTIANVS

XX S. ANTHERVS

XXI S. PABIANVS

XXII S. CORNELIVS

XXIII S. LVCIVS

XXIV S. STEPHANVS

A dferibit primis Consulibus, prout anno Magistratum ingressi; sua auctoritate Julium esse mortuam, tunc tunc praedictis Consulibus standere consensum Pontificatum istum, ut sequenti initium notari possit Pontificatum illorum nominibus, sub quorum Magistratu major anni primi pars erat decursa. Post hoc in eodem Catalogo manifeste notatur stylis, tam alio in vrbis (quod facile primo intuitu esse observatur) tum maxime in forma antea dorum est: sub quibus dum prior Pontificatus finitur & incipit subsequens, tam in fine notius quam in principio alterius, eodem nomine repetitur. Prior Pont. finitur in Pontiano, merito creditur sub eodem fuisse conscriptum, adeoque haud temere maximum ei auctoritatem concessimus, quicquid deinde ejus fuit auctor: qui si non fuit S. Anterus, postea Papa, (sicut Henricum visum est posse per universalem conjecturam dici) fuit saltem illius aequalis.

Quod sequitur a Pontiano usque ad Liberium, auctoritate Partis nominis comprehendit Henricum sed ego ejusmodi vestigia relegens, non facile esse aliquid verum adde aliquid non verum majorem scire haud magno super addito studio deprehendi varietate successisse Anterus etiam reliquorum; & hanc, quam secunda Partis Sectionem i. v. v. solum usque ad Eurychianum per annos XLV. pertinet; ut ejus major etiam quam prioris auctoritas esse videatur, tamquam a se ipso praefatus carere atque per omnia aequalis descriptis. Partibus hoc, quidem Eurychianum videbimus novum novi Anterus diligentiam, nec ante primum ultimumque dictum ejusque Pontificatur. Interim hauriente hujus secunda Partis, quicquidque, composuerit, in hac progrediente tam certius, quanto distinctius suspensimus Consulibus nominaret.

Adferibit
arguit in
p. & fa-
quod
p. v. v.

quod
arguit in
p. & fa-
quod
p. v. v.

PARTIS II. SECTIO I.

XIX. S. PONTIANUS.

PONTIANUS, natione Romanus, ex patre Calpurnio, fuit temporibus Alexandri ordinatus Urbani Vicarius xxv. Julii, in Dominica, anno cccxx; eidemque successit Pontifex, anno sequenti xxvi. Junii, similiter in Dominica, & exul in Sardinia insula se abdicavit, xxviii. Septembris, anno cccxxv. cum rexit Ecclesiam qua Vicarius, qua Pontifex, annos v. menses ii. dies iv. & cessavit Episcopatus mensem i. dies xiv. ipius vero corpus, martyrio coronatus xx. Octobris, fuit Romanum relatum a S. Fabiano, ibique colitur die depositionis suae: posterioris in cimiterio Callisti via Appia, xix. Novembris.

E
ad an. v. v.
ad an. v. v.
ad an. v. v.

E
ad an. v. v.
ad an. v. v.
ad an. v. v.

Tempore hac ultra finem ex designatis in Catalogo Consulibus, primis quidem Pompeiano & Peligniano, Magistratum suscipiens initium anni cccxxi. (quod adhuc scripsisse prius more fuit Anterus prima Partis) secundo vero, cum reliqua historia post additis a Constantino, Severo & Quentiano. Solum pro diebus vii. quos notat Catalogus, ponimus iv. numerum pro similitudine characterum facillime inter scribendum alterabilibus, ut fuerit in Dominica Pontianus ordinatus.

Reverentia
sic et Catalogo
p. v. v.

2. Reconstitutionem Pontificatus nobis indicant hoc verbo: In eodem insula distinctus est iv. Kalendas Octobris, & loco ejus ordinatus est Anterus: nec enim una amplius placet conjectura, pro distinctus suggerere legendum defunctus; cum secundum Catalogum expressit Pontianum diei defunctum iii. Kalendas Novembris. Ad antea dorum ante? Nihil est quod contrarium cogit dicere, sed ne quod magis per se suadet id affirmari. Ut si sit, ordinatus fuit Anterus, non ix. sed x. Kalendas, si id in Domitiana festum est: & Depositus Pontianus Roma debuit celebrata fuisse, non ix. sed xii. Kalendas Decembris. Coergeri autem igitur errare numerorum istorum in Catalogo. Annotatus cum affectus dum Moritio Sepulchraeque distinguere (quod tamen post hoc sepius saecula dum est) Obitus quidem diem eundem non locuti, sed taciti diem Depositionis: quod autem in illius exemplaribus editis eadem praeparatur, Anterus, manifestum est vitium Librarium: cum his, illi a quo ad alibi, legatur loco Pontiani ordinatus.

3. Hieronymianum Martyrologium nusquam distincte nominat hujus Pontifici, utpote perire mortui, solum ad xii. Augusti ubi legitur, Roma usque SS. Ypolitu Martyri, Pontiani Episcopi, Luciani, Cornelii, Cassiani, Calesti, cum sociis eorum, quod nullo modo videtur huc spectare.

DISSERTATIO VII. AL. V.

An iocet SS. Pontianum & Anterum locus esse possit Cyriaco Ursulano? deque argumenti negativum in ejusmodi questionibus efficacitas, & de ipsius Ursulani martyrii tempore, modo, a quo auctoribus conjectura.

Non sola Hierosolymitanorum Episcoporum Series perturbata expressit intra se habuisse quendam Cyriaco, Cracis Dominica monasterio, tempore Eusebii Papae, ac demum sub Juliano martyrium passum, qui hoc ratione totius quinquagesimo anni Sedem illam tenuisset, suppressit tunc alius qui interim ipse seimus presumpsit: sed etiam Romanorum Pontificum Chronologia, ipsamdem nominat alius inter Pontianum & Anterum immixtus, qui sece hinc secedit. Inter utrumque hoc solum discrimen est, quod Hierosolymitanus ille veteri ferebat quini signum sit, annis servasse una centum post Juliani mortem actum; Romanus primum nominari capere negat & pluribus annis post etiam SS. Pontiani & Anteri, quando S. Elisabetha Schomugensis anno Incarnati Verbi mcccvi. divinitus (sicut praetendit) meruit edoceri, non solum quo tempore passum fuit undecim malle Virgini, verum etiam qui pater S. Ursula, quem cognovit ejus, quantum religiosus tam laice quam ecclesiasticis personis Collegium virginum fretum fore; & qui & quomodo etiam ipsi cum sacris Virginibus Martyrium perierunt. Dicit enim quod quidam Papa Urbis Romae, Cyriacus nomine, decimus nonus post Petrum, passus sit. Fuit siquidem iste Pontiani Papae successor, & rexit Ecclesiam anno i. menses x. & sic in loco suo virum Sanctum, qui Anterus dictus est, ordinavit: & cum undecim milibus virginum discipulos Anterum suum reliquit. Nam & ipse de Britannia natus plures consanguineas in sanctarum Virginum numero asseritur habuisse, & quia Sedem Apostolicam iocivo Cle-

Reverentia
sic et Catalogo
p. v. v.

Reverentia
sic et Catalogo
p. v. v.

**PONTI-
FICUS.** A reliquit, nomen ipsum de Catalogo Romisorum Pontificum idem Clerus erant. Ipse tamen secure hoc fecit: quia divinitus sibi fuerat revelatum, cum eisdem Virginibus martyrii palmam se percipiturum. Passum autem sanctum Virginum collegium, juxta praefatam Narrationem, circa annum incretari Verbo CCCCXV.

**passu
requis
scripsit
et. C. 10.
f. 10.** 2. *Holstius Robertus Antisthedorensis in Chronico, usque ad annum MCC. perdat: & his conformia ex eadem Narratione configurantur lego apud scriptores seculi XI. & XII. quidam Allicem Abbatem trium sanctorum in simul ebroum ad annum CCCCXV. & VII. (nisi quod pro x. mensibus, ponit hebdomadas x.) i. incertum Bellivocensium, lib. 30. Spanii de Virginitate cap. 40. T. de-
6. Martini Palanum in Chronico, & Jacobum de Por-
tugina in Legendo; quibus & alii passim, esse a for-
pula multa inue recipiuntur, nec dubitantibus quin
a se forent ut praedictorum isti sanctae Virgini divini-
tus revelato, summa denique auctoritatis posset & cu-
jusdam veluti canonizationis prerogativam addidisse
visus est Antist. Glasie ordinarius, in 6. Decretalium lib.
3. Tit. 7. de renuntiatioe, quem Baldus appellat Ca-
rocinum veritatis; rigne adhaerendum esse docens, pro-
mittit quod secundum eum procedendo, in aeternum non
errabitur. Glossator iste [sanctum Andream fuisse di-
cunt] Addit. 2. ad Titulum praedictum, volens irrefo-
gabilis, ut opinabatur, exemplo demonstrare, licet ne
valide fieri posse renuntiationem Papam. Darus au-
tem, inquit, certum exemplum de Cyriaco Pape, de
quo legitur, quod cum Urfula & undecim milibus Vir-
ginum martyrizatus esset. Scribitur enim de ipso, quod
sibi quondam revelatum est, quod esset cum illis Vir-
ginibus palmam martyrii receperat. Tunc congre-
gatus Clero & Cardinalibus, coram ipsis renuntiavit
dignitati & officio. Sed iste Cyriacus in Catalogo Ro-
manorum Pontificum non denominatur, quia eredi-
tum fuit per Cardinales, quod non propter devotio-
nem, sed propter oblectamenta Virginum Papam
dimisisset. Ita natus ipse oculis legi in editione Pontifici
anno MDLX. ad quemque allegantur ab alio in editione
Lugdunensi anni MDLXI.*

et
Glasie
ordinarius
def. Day.

Tabellio
antiquus.

ne nos in
Breviario
anno Ro-
mani.

C Talis eam jam inde ab anno MCCCXX. in omnibus
studium Universitatis praetegerat Magistri, audien-
tes discipuli, inter ceteros in sacris Canonibus doctores;
quid attinet nominare celebres omnis professionis con-
ditionisque scriptores, etiam Archiepiscopales & Cordina-
lia dignitate praecellentes, qui saeculis immediate se-
quentibus, cancellandis anteaque Sanctorum bi-
bliis multa opera capiti impendi, ferendum vero per-
quam exigua, certum illud (ut Glossator appellat)
exemplum immutabiliter protulerunt lendavonique. I
Et quantum parvis quaque versum Urfulanarum Virgi-
num reliquis, longe longeque praeparant etiam fuerat
eorum cultus, simul cum eademdem Legenda, ecclesiasti-
cis Legendaris inserta; postquam hi, propter pro-
fuitatem sepositi, successerunt qui appellatur Bre-
viaria; antiquioribus hujus generis plerumque nihil quidem
habens de Cyriaco, quia veteri Legenda priorem du-
taxat partem in eadem, quantum ne in eis de-
lectionibus satis erat, ubi vero solebant cultus vel pietas
vel praestantiora seculorum addiderunt, etiam de il-
le caeterum praecitato. Sic Romano apud nos Breviaria-
rum, anno MDLX. excoisum Venetis, cum totis
notis de ipsa Passione Lectionibus de reliquo Officio pro-
prio, in eorundem Lectionibus in se, narrato Virginum
sanctae appulsi, dicit, quod eadem adventum Pa-
pa Cyriaci valde letitias, cum ipse esset de Britan-
nia oriundus, & cum summo cum honore suscepit, cum
omni Clero & Populo. Angelus autem Domini ap-
paruit Papae in ipsa nocte, monens eum ut cum eis i-
ret & palmam perciperet Martyrii. Quod apud lece-

lans, coram omnibus Cardinalibus, ipsis licet recla-
mantibus, & dicentibus non decere Papam post qua-
dam mulierculas abire, Papam resignavit. . . & Le-
ctione vii. Secutus est autem ipse Vincentius Cardinal-
is, & Jacobus de Britannia Patriarcha Antioche-
nus dec. Allegatur etiam aliud anni MDL. Breviarium,
peno aliter ordinatum, ubi similibus fere verbis res ca-
dem dicitur; quodque renuntiavit, cum anno uno ce-
cessisset Ecclesiam & mensibus circiter tribus, nonus de-
cimus post Ierum Apollonum.

4. Verumtamen videtur Romanis ea narratio perquam
dubia etque suspecta semper fuisse: nam Bonifacius Pa-
pa VIII. antea sensu Decretalium, ejus (ut patet Ca-
lestino V. canonis promissi) maxime intererat, cum
adeo insusitatem, multumque an licita esset disputatam,
etiam pluribus confirmat, neminem inveniri quem no-
mimo vellet, praeter S. Clementem, licet aliqui (sic
videmus) nominatissime tunc essent qui praedictarum re-
velationes. Cum autem Venetum illud, quod dicit, Bre-
viarium Rome comparari; licet in eo nihil haberetur de
Cyriaci nomine (res prolesso incredibilis & exem-
ple carens: si non etiam impossibilis) adeo narratio
narrata displicuit, ut non respondere iussu sit totum S.
Urfula Officium, pro reque vixi S. Hilariis restitui
ad xxi. Octobris; nisi apparet in eo quod habetur, sum-
ma cum diligentia emendatum & castigatum, & in al-
ma Veneriarum urbe expensis D. Lucae Antonii Junia
Florentini (ejusdem qui exanderat primum illud anni
MDLXI.) impensum anno MDLXIV. Hic tamen in
Kalendario adducit inveniebatur primo loco notum no-
men Undecim milium Virginum: est in eo quod Joann-
es Soter excedebat Colonia, anno MDLXV. om-
nibus Clericis atque Presbyteris, juxta exequitum at-
que laudabilem sacrosanctae Sedis Apostolicae ordinati-
onem, per totam Christianitatem indifferenter com-
mune, ubi Lectiones sunt de tempore quam de Sanctis,
vel & sacris divinis litteris vel ex probabilibus suis
desumptis auctoribus, ut meminit quidem Virgum
invenias. Quomodo autem in Breviario praecitato anni
MDL. (quod non vidi) resque comparatur etiam Cyriacus,
aquidem desio: hoc scio non diu se compariss. [sic] ut
S. Urfula ac Societatem Virginum Commemoratio-
nem, absque ulla propria Lectione demeruisse recen-
tam. Glossam quaque veterem, quod aequo ad annum M.
DLXI. Cyriaci renuntiationem referret, Gregorius
XIII. jussu correctam evanissit.

5. Quod autem mirum, si jagacitibus Romanis, adeo
pergrina & promissu decem saeculis ignota histia, sus-
pecta plurimum fuerit: quando inter ipsosmet Calen-
darios, sepositis praedictis poteratque traditionibus ve-
rum anni sensum profecto asse, non desuenerunt? U-
nus pro amibus sit, Calisto Agrippina notis, Wer-
nerus Rolletius, ubi denuo notum anni MDX. Hic
in Fasciculo temporum, quomodo usque ad annum MCCC.
perducat, postquam exigit de S. Pontiano. Nota,
inquit, quod in quibusdam Historiis habetur, quod
Cyriacus immediate successit Pontiano, & Papam
dimisit ut eum Virginum martyrio coronaret: sed
temporis ratio hoc non permittit. Ita ille, in folio que
tunc habere poterat Catalogum Pontificum monu-
erant. Quod vero dictum fuisse putamus, si an-
tiquum hunc nostrum Catalogum habuisset, & recte di-
gestos Consulares Fastos, & in illo ab hujus ipsius tem-
poris auctore scriptum legisset, quod Pontianus Episco-
pus in Sardiniam deportatus esset Severo & Quintiano
Consulibus, ibique discissus iv. Kal. Octobris, &
loco ejus ordinatus Amator xi. Kal. Decembris, qui-
que intra unum eandemque annum CCCCXV. quibus illi
Consulatum gesserunt? Prudeniter profecto severus Bre-
viarium Colomanum tam veterum quam recentium
colletores, quod Urfulana histia aptamen, satis e-

sed et hic
consuetudo
est.

missa fide
invenimus
ratione f.
Urfula &
Sacerdotum.

exemplum
dum per
apud in Glasie
f.

ne ipsam
Calendarii
hujusmodi
crediderit.

a *gre fidei oblitum natum, non potuerunt iniectione Cyriaci mentem gerendam apud Ecclesiastica Historie vel literis potius.*

*Baronii de
mores in-
tento,*

*6 Baroniis, licet in sua chronologia, citra Consula-
re filum ducta, Pooticam mentem differat usque in an-
num CCXXVII. Cyriacum tamen velis monstrum elimi-
nari ab Historie Ecclesiastica, hisce verbis: Non au-
diendi penitus recentiores quidam qui post Pontianum
introducunt Cyriacum quemdam Pontificem, cupis
nulla profus extat mentio in serie Romanorum Poo-
tificum, vel apud Optatum Milevitanum, vel Au-
gustinum, vel Cresconium, aliove Indices Vatica-
nos; nec apud Græcos, ut Eusebium, Nicephorum,
vel alios; adeo ut ne digna quidem sit, quæ pluribus
confutetur, sententia; quippe quæ nulla penitus ois-
tatur ratione vel testimonio antiquorum. Hoc modo
cum alitis infinitis aliis argumentis eruditissimus An-
selmus patens, velim scire quibus oculis ista legerint,
qui quædam ex ratiocinationis genere continens vergeti se
sentiant, difficultatem omnem se devorasse patens, si
per contemptum dicantur, Argumenta ista negativa
esse quibus concelantur verbi, straminea, infantia,
legittas parvulorum, idque sine delictis, sine discrimi-
ne, quæcumque casu; præcipuè eruditissimus domini-
us eruditissimus in quod haberi possit ratiocinium, ad
veritatem securandum o saltem in rebus antiquis, ubi
de factis vel traditione quaeritur.*

*in argumen-
to negativi
fundari;*

*quæli enim
Pavre in
quæstioni;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

*quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

facis superque compertum habemus, cum ex præsti-
tutis agitur, quæ in facto, usu, & traditione
constituit. Itaque Cyriaci Pontificatum etiam ipse in-
ter fabulas reputat, juxta regulam quæm statuit sibi his
verbis: Tunc in rebus historicis aliquid fieri momen-
ti negativi ratio, cum ex generali gravium, literato-
rum, diligentiumque scriptorum, qui ingenti le-
veritatis quamdam prudentiam adjuverint & ad eli-
gendum & ad judicandum, quique fide invicem per
multa secula (si de rebus valde antiquis agatur) sub-
secuti sunt, reticentia formatur: & alibi. Tunc in
materia fidei firmissimum est inficiale argumentum,
quando ex generali Scripturæ sacra, Divinæ aut A-
postolicæ traditione, sacrorum Conciliorum & Ec-
clesiæ Doctorem silentio depromitur. Non enim omnes ho-
minum, boni satis aliqui constant sibi: nec raro argu-
mentum, adeo ratiocinatio, ut voluerit negativi argu-
mentum plus robore in quæstione fidei quam in historia inesse.
Nihil ergo in hoc disceptat a Launoy, mutum suam
horum die, nec minus clare sic explicatorem in Discre-
torio: Ut res ex se ipsa spectetur, nec admittenda nec
reicienda est quævis abruptiva ratiocinatio; in au-
tem quæ ex conditione facti, ex usu & traditione pen-
dent, si quadret in omnem penitus subjectionem matre-
riam, firmissima judicari debet; si non quadret (quia
potest magis & minus quadrare) aliquando probabili-
tatis habet aliquid, aliquando nihil, idque sapienter
quo in discrimine regula ulla possit certa constitui
sed quidquid est totum viri sapientis & æquanimis judi-
cio relinquatur, ex quo recte & apposite ratiocinandi
leges omnes manant.

*quæstioni
generali est
aliquid rati-
onis inesse;*

*quæstioni
generali est
aliquid rati-
onis inesse;*

*de fidei
quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

*7 Quævis enim in rigore Dialectico non sequatur:
Non est scriptum vel dictum, ergo non est factum:
(nec enim minus fuisse & Christum suspensum loquens;
licet hoc locutione æque ac alii inter Evangelistæ inveni-
ant, tamen non est scriptum Apollonem a discipulis, & huius
satis proximi omnes) recte tamen sequatur: Hoc vel il-
lud caret congruæ antiquitatis & auctoritatis testimo-
nio, ergo factum esse non est prudenter credibile; si-
cut non est testificatio refectus. Legari in universali
omnem eorum sententiam, quæ vel gestis vel intervallis
ipsi vel ex præsentibus recipimus, post eorum, documen-
ta, adeo post scripta ingenuis, aut mille annis simpliter
asserit; & nec enim locum habet illud Baroni. Quod
recentioris auctore de rebus antiquis sine alienius ve-
tustiori auctoritate profertur, contentum Tan-
to enim sit rectior & eruditior ex argumentis arguitur
demonstratio, quanto rectior solis, de cuius credibili-
tate controversetur, ad plures pertinere & a pluribus
scripto configurari debuisset, propter sequens sui clari-
tatem: qualis est Romæ Pontificatus assumptum, re-
gnum, vel mutatio; ut est in casu nostro, ubi & scri-
ptor habetur, ipse quo Pontianus discipulus est Ante-
riusque ordinatus anno, Catalogum ab aliis collectum in-
sequi incipies pro præmissis quadraginta annis; tamque
secutus alii; qui non est eruditus non refertur ali-
quid de Cyriaco fuisse, etiam ille tacente, si nunquam
in rerum materia fuisset.*

*8 Accedit, quod qui cum primi extiterint in laqueis,
eos jauerint circumstantes, quæ secunda fidei adeo
nihil profunt, ut patet obiter videtur. Tale est,
quod Romani Urbis at Europa præ totius Cæsarum
Pontificis et præpositus sub Pontificibus Cyriaci fuisse,
qualis fere est bodie, plenus Regibus, Principibus,
Davidis Constantinis; & quidem cum titulis Anglia,
Burgundia, Brabantia, Constantinopolis; liberitima;
que per loca fere dispersa, Cardinibus quoque &
Patribus; quorum ante Jacobus, natione Britanno
septem annis ecclesiam Antiochenam rexit; restadi-
que gentis sui Cyriaci casu Romam adduxit, scilicet
fuit innumeris Cæsaribus fecit; & innumeris casibus
per Humanis corporibus sic operam dedit, ut quo possit
erectus*

*de fidei
quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

*quæstioni
quæli enim
inversum;*

A forteligit, nomen ipsius de Catalogo Romanorum Pontificum idem Clerus erant. Ipse tamen secure hoc fecit: quia divinitus sibi fuerat revelatum, cum cildem Virginibus martyrii palmam se percepturum. Pallium est autem sanctum Virginum collegium, juxta praefatam Narrationem, circa annum incarnati Verbi CCCCXVII.

1. Holstenus Robertus Antisiodorensis in Chronico, usque ad annum MCC. perdidit: & his confirmat ex eadem Narratione consequenter lego apud scriptores seculi XIII. videlicet Albericum Abbatem suum Fontium in simili Chronico ad annum CCCCXVII. & VIII. (ubi quod pro x. mensibus, ponat hebdomadas x.) Vincentium Belluocensem, lib. 20. Speculi historialis cap. 40. Theobaldum Cantuariensem, lib. 2. de Apibus cap. 53. perio 6. Martinum Polonium in Chronico, & Jacobum de Voragine in Legenda; quibus & alios passim, circa servatum Italia hunc recipientibus, nec dubitantibus quia ad se ferens ut praedictum ipsi sancta Virgine devotum revelata, summa denique auctoritatis pondus & ejusdem veluti canonizationis prerogativam addidisse vixit est Auctor Glossae ordinariae, in 6. Decretalium lib. 1. tit. 7. de remissionibus, quem Baldus appellat Carocem veritatis; neque adhaerendum esse docens, praemissis quod secundum eum praedictum, in aeternum non erraretur. Glossator iste [Joannem Andream fuisse dicant] Addit. 2. ad Titulum praedictum, volens irrefragabilis, ut opinabatur, exemplo demonstrare, laute ac valde fieri posse remanentem Populum. Datur autem, inquit, certum exemplum de Cyriaco Papa, de quo legitur, quod cum Urbs & undecim milibus Virginum martyrizavit effl. Scribitur enim, de ipso, quod sibi quondam revelatum est, quod esset cum illis Virginibus palmam martyrii recepturus. Tunc congregatis Clero & Cardinalibus, coram ipsis renunciavit dignitati & officio. Sed ita Cyriacus in Catalogo Romanorum Pontificum non denominatur, quia creditum fuit per Cardinales, quod non propter devotionem, sed propter oblectamenta Virginum Papatum dimisisset. Ita nec ipse talis legi in editione Parisiensis anni MDLXIX. eademque allegantur ab alio ex editione Lugdunensi anni MDLIII.

3. Talis cum jam inde ab anno MCCXXX. in omnibus studiorum Universitatibus praegerent Magistri, anticum descriptum, inter certissima Iuris Canonici decreta; quid animo nominare celebres omnis professionis conditionisque scriptores, etiam Archiepiscopi & Cardinalis dignitate praecellentes, qui seculis immediate sequentibus, cum colligendo anteaque Sanctorum historiis multa opera capis impendi, fecerant vero perquam exigua, certum illud (ut Glossator appellat) exemplum nonnullis praeferens laudaveruntque. Et quamvis partitis quaque versum Ursulanorum Virginum reliquis, longe laetius propagata etiam fuerat earum cultus, simul cum eorumdem Legenda, ecclesiasticis Legendaris inserta, postquam his, propter profanationem sepositis, insererant quae appellantur Brevaria; antiquiora hujus generis plerumque nihil quidem habent de Cyriaco, quia veteris Legenda priorem duntaxat ac particulam exhibet, quamvis non infrequenter sita erat; ab utroque seculorum cultus vel plures vel prolixiores lectiones adducendae fuisse, eum de illo referent praecipuo. In Romanam apud nos Brevarium, anno MDLXI. excusum Venetiis, cum suis novem de ipsa passioe Lectionibus ac reliquis Offitio proprio, in eorumdem Lectionum sorta, narrato Virginum Romanarum passioe, dicit, quod ad earum adventum Papa Cyriacus valde letatus, cum ipse esset de Britannia oriundus, ac summum cum honore suscepit, cum omni Clero & Populo. Angelus suum Domini apparuit Papae in ipsa nocte, monens eum ut cum eis iret & palmam perciperet Martyrii. Quod apud le ce-

lans, coram omnibus Cardinalibus, ipsa licet reclamantibus, & dicentibus non decere Papam post quiddam mulierculas abire, Papatus resignavit. . . & Lectione vi. Secutus est autem ipsum Vincencius Cardinalis, & Jacobus de Britannia Patriarcha Asoiochenus &c. Allegator etiam aliud anni MDL. Brevarium, paulo aliter ordinatum, ubi similibus fere verbis res eadem dicitur; quodque renunciavit, cum anno uno recessisset Ecclesiae & mensibus circiter tribus, nonus decimus post Venerum Apostolum.

4. Perantem videretur Romanis ea narratio perquam dubia atque suspensa semper fuisse: non Bonifacius Papa VIII. auctor fuisse Decretalium; tamen (aspice Caelestino V. remanentem promoti) maxime intererat, rem adeo iustitiam, multumque an ista esset disputata, exemptis pluribus confirmata; neminem inveniri quem nominare vellet, praeter S. Cleumentem, licet aliqui (sicut videmus) nominatissime tunc essent quae praedictae revelationes. Cum autem Venitum illud, quod dixi, Brevarium Roma comparavit; licet in eo nobiliter haberetur de Cyriaci nomine (res proinde incredibilis & exemplo carens, si non etiam impossibilis) adeo narratio auctoris displicuit, ut maxime pauci ipsius sit totum S. Ursulae Offitium, pro reque vixit S. Hilariis restitui ad xxi. Octobris; uti apparet in eo quod habetur, summa cum diligentia emendatum & castigatum, & in alia Venetiarum urbe expensis D. Lucae Antonii Juncti Florentini (ex quibus gressu excederet primum illud anni MDLXI.) impressum anni MDLXIV. Hic tamen in Calendario adhuc invenitur primum loco notatum nomen Undecim milium Virginum: *est in re quod Joannes Soter excredebat Coloniae, anno MDLXVII.* omnibus Clericis atque Presbyteris, juxta exquisitam atque laudabilem sacrosanctae Sedis Apostolicae ordinationem, per totam Christianitatem indifferenter commune, ubi Lectiones iam de tempore quae de Sanctis, vel & sacris duntaxat litteris vel ex probabilibus sunt desumptae auctoribus, nec mentionem quidem Virginum invenit. Quomodo autem in Brevario praedicti anni MDL. (quod non videtur) rursus comparatur etiam Cyriacus, eundem nescio: hoc scio non diu sit comparasse, saltemque S. Ursulae ac Sociarum Virginum Commemorationem, ab hisque alia propria Lectione duntaxat fuisse retentam. Classis quoque veteris, quae servat ad annum M. DLXII. Cyriaci renuntiavit non esset, Gregorius XIII. iussu certissimam evanuisse.

5. Quod autem mirum, si sagaciteribus Romanis, adeo peregrinis & primis decem seculis ignota historia, suspensa plurimum fuerit? quando inter ipsosque Calenias, sepositis praedictis patetque tradidimus veterum annis sensum proferre auctores, non desuerunt, qui solum Cyriacum Papam & paucendum judicarent? Unum pro omnibus sit, Gelasia Agrippina aetas, Wernerus Rollevius, quidemque mortui anni MDLX. Hic in Fasciculo temporis, quem usque ad annum MCCCXC. perdidit, postquam ingressi de S. Pontiano. Nota, inquit, quod in quibusdam Historiis habetur, quod Cyriacus immediate successit Pontiano, & Papatum dimisit ut cum Virginibus martyrio coronaretur: sed temporis ratio hoc non permittit. Ita ille. ex solis quo tunc habere poterat Catalogum Pontificum monentem. Quod vero dicitur iussu posuimus, si antiquum hanc nostrum Catalogum habuisset, & recte digressus Consulares Fastos, & se illo ab hujus ipsius tempore auctore scriptum legisset, quod Pontianus Episcopus in Sardiniam deportatus est Severo & Quintiano Consulibus, ibique defunctus iv. Kal. Octobris, & loco ejus ordinatus Anserius xi. Kal. Decembris, aique intra annum eundemque annum CCCCXV. quibus illi Consolationem gesserit? Praedictae proinde fuerunt Brevariorum Caleniarum tam veterum quam recentium collectores, quod Ursulana historia episcopus, satis &

Exhibet
mensuram.

C. Talis cum jam inde ab anno MCCXXX. in omnibus studiorum Universitatibus praegerent Magistri, anticum descriptum, inter certissima Iuris Canonici decreta; quid animo nominare celebres omnis professionis conditionisque scriptores, etiam Archiepiscopi & Cardinalis dignitate praecellentes, qui seculis immediate sequentibus, cum colligendo anteaque Sanctorum historiis multa opera capis impendi, fecerant vero perquam exigua, certum illud (ut Glossator appellat) exemplum nonnullis praeferens laudaveruntque. Et quamvis partitis quaque versum Ursulanorum Virginum reliquis, longe laetius propagata etiam fuerat earum cultus, simul cum eorumdem Legenda, ecclesiasticis Legendaris inserta, postquam his, propter profanationem sepositis, insererant quae appellantur Brevaria; antiquiora hujus generis plerumque nihil quidem habent de Cyriaco, quia veteris Legenda priorem duntaxat ac particulam exhibet, quamvis non infrequenter sita erat; ab utroque seculorum cultus vel plures vel prolixiores lectiones adducendae fuisse, eum de illo referent praecipuo. In Romanam apud nos Brevarium, anno MDLXI. excusum Venetiis, cum suis novem de ipsa passioe Lectionibus ac reliquis Offitio proprio, in eorumdem Lectionum sorta, narrato Virginum Romanarum passioe, dicit, quod ad earum adventum Papa Cyriacus valde letatus, cum ipse esset de Britannia oriundus, ac summum cum honore suscepit, cum omni Clero & Populo. Angelus suum Domini apparuit Papae in ipsa nocte, monens eum ut cum eis iret & palmam perciperet Martyrii. Quod apud le ce-

non vero in
Brevario
omni Romano.

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

scilicet
omni
scilicet

gre fidei obiter notatum, non patuerunt in iella Cyriaci mentione gerendum apud Ecclesiasticam Historiam vel leviter peritus.

*Rationi de
alio loco
tamen,*

*In argumen-
to opposito
fundari.*

*7 Stramonius ergo secundum istos argumentator Barro-
tus, insantes Patres, Concilia, Doctores, quoniam
etiam in causis fidei, sedum in historicis questionibus
sic fuerunt ratiocinantes. Spiritum ex insensatis unum
dicit alterum. Gregorius Nyssenus Orat. 1. contra Eu-
nemium. Unde hoc affirmandum audaciam quis habet
ut dicat, ipsum Dominum, qui est omnia creatura
opifex & conditor, non esse incrementum? Ex qua divo-
cutus inspirata voce? Quis Apostolus, quis Evange-
lista talem emisit vocem? Quis Propheta, quis Legis-
lator, vel Patriarcha, vel quis alius eorum qui a Spi-
ritu sancto afflati & instruiti fuerunt? Carbolici Prae-
fules, in Callistone cum Severiano & Acapholis, Con-
stantinopolis hostis anno p. xxi. oppositis sibi ab illis
Dionysii Areopagita nomine cadentes hoc expudens
argumento: Illa testimonia, quae vobis Dionysii Areopagiti
dicuntur, unde potestis ostendere vera esse, sicut
suspicionem? Scien quia erant, non potuissent la-
tere B. Cyrillum. Quid autem de B. Cyrillo dicimus?
quod & B. Athanasius, si pro certo scivisset epus
fuisse, ante omnia in Niceno Concilio de consubstan-
tiali Trinitate, eadem testimonia proculisset adver-
sus Arii diversae substantiae blasphemiam? Si autem
nullus ex antiquis recordatur esse ea, unde sunc potes-
tis ostendere, quia illius sint, nescimus.*

*non est
tempus;*

*si contrarium
incredibile
liber sit ad
tempus
veritas.*

*8 Plura exempla qui vultis collecta videre, adeat Lu-
cretius Lamey Versificus Theologi Dissertationem du-
vi nequarum argumenti; si tamen Dissertationi dui debet,
in qua nihil disputatur, concluditur nihil, nisi quod
ex sola coactione scriptorum omniis guerris, in
quibus fidei vel doctrinae ecclesiasticae sic ratiocinatio-
nem, utro fiat illi, quod in Doctrina praesentis erat,
eos qui sine illo discrimine rejiciunt ab utroque omne
argumentum, tamquam si nihil difficultatis in eo pos-
sit esse; non intelligere quomodo in intelligendis sic
non ille, quod ex negativis nihil concluditur. Id
quod edocet Lamey atque videtur est sensus erroris, ut si,
qui istam Lamey scripturam excutendam in suscipit
magistellus Carnutesi, ipse statim iatio & ante om-
ne obsequio, rejiciendas non esse quolibet argumen-
tationes negativas, neque temere cum aliquo opposi-
tur exclamandum, ex negativis nihil concludi: quia
Scriptores sacros, ipsa Concilia, & Ecclesiae Docto-
res bene multos, qui antiquiora, quia mediis, qui
recentioris aetatis, inficialibus argumentis utosuisse,*

*satis superque competenter habemus, cum ea praescrip-
tis agitantur, quae in facto, uso, & traditione
confidunt. Itaque Cyriaci Pontificatus etiam ipse
satis fabulis reputat, iuxta regulam quam statuit sibi hic
verbum: Tunc in rebus histor. cui aliquis erit momen-
ti negativi ratio, cum ex generali gravium, literato-
rum, diligentiumque scriptorum, qui ingenio se-
veritatis quamdam prudentiam adjuvantur, & ad eli-
gendum & ad iudicandum, quique tele invicem per
multa secula (si de rebus valde antiquis agatur) sub-
secuti sunt, recitencia formatur: & alibi. Tunc in
materia fidei firmissimum est inficiale argumentum,
quando ex generali Scripturae sacrae, Divinae aut A-
postolicae traditionis, sacrorum Conciliorum & Ec-
clesiae Doctorum silentio de promittit. Non rursus bo-
minem, hanc satis aliqui constantem sibi nec raro con-
trariam, adeo exadidit sibi, ut voluerit negativae argu-
mentum plus rebus in quaestione fidei quam dubitatione
Nihil ergo in hoc disceptat a Lamey, utrum suum
brevis illis, nec minus clare sic capiamus in Doctrina-
ria: Ut res ex se ipsa spectetur, nec additenda nec
rejicienda est quod ab utroque ratiocinatio; in iis au-
tem quae ex conditione factae, ex usu & traditione pro-
cedunt, si quadret in omnem penitus subiectum mate-
riam, firmissima iudicari debet; si non quadret [quia
potest magis & minus quadret] aliquando probabili-
taria habet aliquid, aliquando nihil, idque lapsus:
quo in discrimine regula nulla possit certa constitui,
sed quidquid est tarum viri sapientis & equanimis iudi-
cio relinquatur, ex quo recte & apposite ratiocinandi
leges omnes manantur.*

*9 Quamvis enim in rigore Dialectice non sequatur:
Non est scriptum vel dictum, ergo non est factum:
(nec enim minus fuisse a Christo sustinere Legem;
sicut hoc loquens agos ac alii vix Evangelistae iace-
fessit, taceantur enim Apostolorum discipuli, & hii a
tate praeteritis omnes) recte tamen sequitur: Hoc vel il-
lud caret congrue antiquitatis & auctoritatis testimo-
nio, ergo factum esse non est proderit credibile: si-
cut non esset ex dubio refutationis Lugeri in universali
omnium eorum silentio, qui rei ipsae vel in iustificatione
ipsi vel ex praesentibus exceptis, postea non, ducunt,
necum post septemagesimo anni mille annos simplici-
ter affirmo: tunc enim locum habet illud Barro-
tus Quod a recentioribus auctoribus de rebus antiquis sine aliquo ve-
rificationis auctoritate profertur, contemnunt Tuo-
tem autem si ceteris & ceteris ex argumentis negativis
demonstratio, quanto magis scilicet, de cuius credibili-
tate controversatur, ad plures pertingere & a pluribus
scriptis consignari debuisset, propter assequum sui eluci-
dationem: qualis est Romani Pontificatus assumptio, resi-
gnatio, vel mutatio; ut est in casu nostro, ubi & scri-
ptis habetur, ipse quo Pontificum dissentit, qui Antec-
tulque ordinatus anno, Catalogum ab alio collectum pro-
sequi incipias pro promissis quod ex iusta aetate; namque
secutus alii; quos non est credibile non refutationis ali-
quid de Cyriaco fuisse, etiam ille taceat, si unquam
in rerum notata existisset.*

*9 Accedit, quod qui cum primi aeternitatis in lucem,
et iunioribus circumstantiis, quae faciendo fidei adeo
nihil praesent, ut potius obesse viderentur. Tale est,
quod Romanus Urbs ac Europa pro totius Christianae
Pontificis et praeparatur sub Pontificatu Cyriaci statui,
qualis fere est hodie, plenus Regibus, Principibus,
Ducibus, Curialibus; & quidem cum titulis Angliae,
Burgundiae, Brabantiae, Constantinopolis; liberima-
que per loca sacra dispersa, Cardinalibus quoque &
Patribus; quorum nam Jacobus, antea Britanniae
scriptum annis ecclesiam Antichristum reor; videntur
quod gentis sui Cyriaci consue Ramam advenit, saltem
sit in iustis Colonensis sociis; & immolandi calorem
per Haunon corporibus sic optem dederit, eo quo post
ceteros*

*quodcum
generale est
alio muler
per fuisse
muni.*

*& si factum
valde est
de his fidei
demonstratio
quod non
falsum
falsum*

*aliquos non
quod tunc
quod non
ita propo-
siti.*

*et de qua
quod non
de his
& ceteris*

A hinc habuisse B. Elisabeth. Nomen vel in hoc argui possit, consulendum sibi creditur Petrum Morinensem, Jurisprudentiam titulo inter Romanam Urbis Advocatos sub Urbani VIII Papam celeberrimum, unde et nomen ipsum acceptum. A nostro seculo non alienum, & pag. 121. integre ab eo productum in hac verba: Non crederem Glossam Joannis Andreæ idcirco minime allegari posse, quod e corpore Juris Canonici erasa fuerit, cum minime appareat summi Pontificis auctoritate fuisse improbatam. Nam Gregorius XIII. in priori constitutione, quae in ipso Decreto à Gratiano compilati vestibulo occurrit, verbis utitur ex quibus apparet, non fuisse intentionem summi Pontificis, ut Glossae Catholicorum virorum, quamvis erroneae aliquid continentes, de medio tollerentur; cum satis esset, brevi alique aorta opposita, lectorum de recta sententia admonere; id quod videmus in pluribus locis Decreti, tam respectu Glossarum quam ipsius Gratiani, factum fuisse. Verum ut concedamus ab illa sententia appellari posse, & Joannem Andream in locum, unde soluti animi rigide rejecti fuerat, esse repositum; non habebit tamen ejus Glossa (de *Cyrillae sedes*) eandem vim & efficaciam, quam reliqua ejus scripta obtineant, quae de Juris Pontifici quaestione tractant, maximam scilicet apud omnes .. sed eam quam habent Jurisconsulti, de aliena professione tractantes, qualis est bihilarium cognitio. quae, pro temporum conditione, non potuit ad Joannem Andreæ, nec ad ceteros ejus auctores, exacta pervenire.

B Non poterat ipsius Jurisprudentia aptas respondere in Historiarum foveam, quae non existimant Pontificis auctoritatem quae conferret; ad habendam pro canonica quidquid quae damnaeque probatur improbatam Roma fieri. Nec sane quia ex institutionibus de S. Bruneau, ad Institutionem Academiae Parisiensis, expulsa est auctoritas conversionis vulgo jectae, definit religiosissimi Patrum Conciliorum Ordo eandem adducit ad verum iuræ; & Joannem Columbi noster in capite sacrum Opusculum pueri non dubitavit Differentiarum de eorumque; de illis sane, sed in qua non satis agnoscebat, nec considerans quod de argumentis disceptat, accusat eam irreverentiam in Apostolicam Sedem, quod illam damnae Canonici anathematis, non quidem expulsum, olim tamen in Romano Brevariarii lectum probatentque, subinde anstis appellare Fabulam. Quasi vero Brevarium ecclesiasticum & ceterarumque Historiarum illis consuetum quidquam detrahit, quod ad homines humani spiritus datus, petuerit aliquid ut vera capere, quod posterius etque eruditior aetas plane ad fabulalem e plebs.

C Neque adeo peregrinum videri cuiquam debet, si magni caeterorum adductus aliqui (ut adducti fuerant illi qui prodicium anathematis prius vocant in contrarium) contra totius unius Ordinis sensum venias circa ejus originem. Namquid etiam (ut alius praeferam) Sanctus ille Cyriacus Hierosolymitanus, inter hujus Differentiarum nominatos desinit esse modum emendatissimum; quae Cruget per seculum primum ignorantiam capere dicit, cum fuisse Fundatorem sui Ordinis; licet certum aliis videatur, ut primum venisse in eum religionis Ordinem, sub imperio Laetianum in Syria; & vere Sanctus Hierosolymitanus Episcopus Cyriacus, longe antequam Cruci invocationis demonstraret. Satis igitur scitis, Columnae si ante & calamo temporis eam suam egerit; ostenditque praedictam anathematis non primum audiri & creditam (ut Adveneras dicitur) tribus seculis post mortem S. Bruneau, quando ipsam scripsit consignavit Joannes Gesius anno MCCCXX. sed res habere, quae in prima appellat pagina, & Ordine Caribianis ab anno MCCCXX. LXXXIII. & XIII. anno MCCCXXIII. & MCL. sic ut altimus solam XLIX. annis Proprium Eran.

distet a morte Sancti Fundatoris obitus ante MCL. Ita agendum alit quibusque, cupientibus in Historia quaestione moveri veniat amoveri ad praedictam ejusam: non adveniens Dens & machina; nec si quid forte error Pontifici aliqui salasse jactandum, namque in ea re quae notitia ejus normi excedit temporis intervallum; multa minus exigendum ad Papalem auctoritatem in summo non aliqui forte potenter potest intelligitur rigere, sed gratia habenda iis qui tolerabili aliquo sensu eorum canonicis servare veritatem, quando rigore illi tenet neque; hac enim summa est quae illis tali causa debetur reverentia.

18 Hoc finem, tam omni aures velle Crenobensis visus est, & quasi Henricum nostrum legisset, ad XIII. Maji in Com. de S. Servatio nam, 13. differens, item de tempore Haemica irruptionis, amice quare, quid tandem de Usulano Morisio sentiam. Etenim Magister ille mentis illi se transferri a tempore imperantis Roma Maximini, id est; ab anno CCKXIV. ad statum Maximi, tradit in sua parte Britannia Gallisque tyrannidem excurrente extitit Gratiano, circa annum CCKLXXIV. ut tamen non continens Usulanorum peregrinationem & navigationem per Rhenum, cum dicit; Hunc, dum Gallias occupat Maximus, populandum excurrebat per eas omnes, quae illi se primae adveniant Germaniae superioris inferiorisque regiones, ipso fortassis anno CCKLXXV. quando x. Octobris, in eisdem, Colonia Agrippina obdientes, videntur incensile Urulazae Virgines, cum illi scilicet jam essent in reditu, Remia Tungrica & alia pluribus urbibus destruit; cumque eorum vestigia insequeretur Maximus, ut adversus finales incursionem deinceps mitteret regiones, sedemque Imperii sibi Trevis constitueret.

19 Places, facit, illa Henrici quod tempore rationato; nec miratur si soluisse Legato Auctore, ut Maximinum supplicasse videretur per Maximo; ut si Henrici Papae occasione sumptus a Siricio, quem circa Haemica locum fuit annus Roma praefuisse Pontifici, hanc vero acceptorum traditione, signum est anno CCKLXXV. Joannem nescio, ordinatur fuit. Satis etiam tunc libera ac si quod fuit ad Urbem peregrinato fidelium, ex quibusque Christiani Orbis pariter. Non tamen potest mihi facile credere apparet auctoritate, quae simul in Britannia solvere fuit plus quam ducentorum navigantium classis; nec enim pauciores eorum erat a transfundendo x. milia Virginum, cum congruo numero clericali, familiarum, ac nautico comitatu; cumque adversus ventis altam, totam impellit in aliquo d. Rheini estum, per quod Basilicam usque subvehit incredibili tali tempore peregrinationis multitudine, reliquum inter per Flandricam Rheingum terra confecerit, in tanta tunc feribitum cepit auctor nota memorare; eo tamen in primis memorabilis, quod per majorem partem Virgines confiter, annis adde semel-tota sua & fuiti maris fuit fama sic replicatibus, ut complices Italicae navigationis Episcopi, Reges item ac Principes, ipsos fuerint usque Coloniam comitati. Adde, quod Rheini ad Massam commune estum (nam de veteri Rheini medio alio, nisi tunc ab hac patente, sed tamen propter deducit in Leukum & Vahlin agnos casti, regitare non licet) afflatus in quovis illud, ducentum tantum fluvium in Oceanum effunderetur in capax, & multo tunc etiam quam tunc amplius; nullas a mari necesse longe ultra Rotterdam transmittit, quae athen in Hollandia Coloniam usque subvehit navigio planities carinae necessarii sunt, quam quanta in mari afflatus est illa athen vi & alia Confusum Rheini atque Massellae aut saltem Mami pervenire possunt, quoniam maribus apertis, ut Argentum usque perveniant; donec vero Basilicam, propter summam fluminis rapiditatem, non datur ascensus, nisi forte exigui contritus, multiplici

A *ante remigum nisi impulsis, ut mihi Argentinæ scribit nostri uox est Collegæ Rector P. Carolus Darlowel. Rati igitur etiam ex hac parte navigatio ex Britannia, atque ita facile quo mutata identidem navigiorum qualitate & quantitate solummodo Rhenum ualuerit dicere, quanto tunc hac minori fuerit Basilicam pervenire, tanto magis poterit augere numerum, cum magis facere tam enervem, ut incredibile omnino sit, tot fuisse invadenti paratos eymbos perisse, quot passus fuisset XV. aut XVI. milibus annorum deportandis.*

aut magis
numeri ratio
militum;

20 Quid ergo? inquit. An obliterata peregrinatione Ursulanarum Romana, in Baroni sententiam ibimus, sequenti Galsedum Asaphensem, apud ipsosmet Britanniæ maris de sabulosis suspectum, quemquam ille preficere interpretem se duntaxat fuisse historia, patria lingua ante duodecimam quo vivit et ipse fecerat conscripserat? Dicitur in, Censu Britanniæ ejusque militibus, in America Gallie regione habitus a Manu, petitis a Dianthe Cornubia Regis a teres fuisse, in quem finem Rex illi filium Ursulam, cum XI milibus Virginum ex nobilitate lectis, alia autem ex

pietate ad LX. milia, misisse videtur undecimque accessit; quorum majori parte disposita aut submersa, cetera cum Ursula, inciderunt in exercitum Genui Hannum & Melga Filium Regis, Gratiani post mortem inferius Germaniae oram populantibus, ad insurgendum vires Noxam, sibi Imperium arrogantis; horum autem laqueum cum nillet parvo puella, omnes fuisse trucidatos. Reversis illam LX. milium appendicem Baroni, ad an. 383. fuisseque habet, si duabus Britannicis Legionibus (consecrabatur autem legiones singule, cum plene erant, sex mille capitibus) pro numero militum qui tunc in eis reperti fuerunt, totidem delectæ virgines sint, omnes numero undecim mille. Credit qui passus, aut in America totum fuisse mulierum castrum, ut exemplo, nullis in historia legendo, ea debuerit trans mare accersi; aut tam faciem futuram Britannicam Imperium aliquem, ut iterum fere feminis fuit iterum ea distine sua in peregrinationem mittens regionem, maris ipse invenit. Magnus tamen miles, deprehensus a piratis maritimum oram consistens dicitur, & quia ad primam ipsorum conspectum emarsescitibus in libidinem barbaris consensit, mulieribus, sicut fuisse casus, quod properaret alio (verba Baroni sunt) nec esset omnino ea demulcere blanditiis. Creandum mihi quærat, ad Coloniam Agrippinam mollescentes omnes; urbem venturum maritimum, sed quo adverso flumine agere subire necesse medietate quævis expedita possit, remissa vel remigio abesse, intra illa vel decem dies. Hannum præterea notis, ex ea regione, quæ nunc Tertia Crimenfis ac Præpositus dicitur, ad Magum paludem deductis, tam parum videtur expecta fuisse et peditionem maritimam, quam afflicta pervenerunt summa et levitate proximis. Valuit ergo etiam istud commentum, neque vel ex Britannia venisse Virginem, vel adverso Rheno subversis euntes crediderunt, aut omnino navigasse, quando jam peregrinationem Romanam rejectis, a quo resumpta Basilica navigis descendendo secundo flumine duxerunt.

nam ut si
esse Coloniam.

hæc de
suo consilio

21 Ceterum facilis mihi est explicare, quid non esse credendum putem de hoc argumento, quam pro conjectura necesse recipimus decidere dici transversitas dici possit. Eodem multismodis casu a dantiæ urbes Colonensis patet, restat ager Ursulanus, nunc ardi inclusus, unde primam fœcis vi. cum alia successu temporis, erua sunt Sanctissimum corpus, parum singula, parum hunc ipsam mancipatam, eo verissimiliter modo quo narravit nobis Crendebius dandis ante annum MDCL. inspiciente se, inventa ad erum quingenta juxta corpore congerie, in ipso agri Ursulani quasi centro, videns scilicet aut dote, pro se

latitudine una in linea lateraliter juncta, tum modica D interjecta humo eadem alia, atque ita plures una in secula ordine; videmus autem ipsi eodem deinde effa, namque comperta in locum, cum evidentibus eadus indicis fragmentisque solummodo inde admixti, sicut illa corporibus ipsi, & quodam effluviis sua formæ, quarum in eadem modo inherere cupides. Sancta Ursula, & aliqui præpositum Sanctarum Translacioni, ante annum DC. felle. Testimonium præbet deus anni Vitis S. Caudei, paula post ordinati Episcopi, cuius capiti, in Basilica Sanctarum Virginum sacra fuerunt, vasa suis custodere columba, ac deinde juxta tumulum cupuldam Virginis elabi ea vultis. Ex ea namque templi Ursulani tam veteri nomenclatura, apparet, jam tum certo creditum Colonia fuisse, magnam Sanctarum Virginum ac Martyrum eorumque in regione casamque humanam haberi, quarum numerus vulgo undecim milium consuebat; cistum ad hoc paucarum vel nullarum cognita haberetur nomina, paucarum etiam sepulchra expressiori notitia nominaretur; annis non multo pluribus quam decem ab eo decessit tempore, quo Hannu Coloniam obsidisse credimus.

22 Ferrus sit, quibus antiquis fundamentis nunc Colonensium traditioni fidem omnino argere sufficit, velique tenere, non aliud ex loci fuisse quam etiam cuncterium, quarum deinde, vel naturali morte solum, vel in aliqua barbarorum incursum casum, fuerant corpora seculis ante posteritibus reposita. Ferrus generis esse plerique, & quidem talia quo Martium Sanctarum haberi interant, traditioni prædicta credo; solum labens, ut cuncterium, quo ratione (nam de tempore passus fuisse nunc inter eundem censere) ad hunc Coloniam ea ratio sit. Ad hujus autem dubii elucidationem aliquam parum notare, quod supra monui, Hannu ea ex prædictis regionibus, quam hodie ad Merim paludem Tartari tenent. Harum pœra quas illi hodieum bellandis ratio, tam tunc fuisse Galliarum qui dicitur, nam quid non verisimile dicere videbitur? Scimus autem, & nimium scimus tenent, gentem illam, sicut fere arabibus legimusque & viderimus equis instructam, stetit insitor præcilla pervadere regionis, vastando, urando, cadendo, nec alii fere perendo, quam qui se in & atis servitium barbarica vultus capere fuisse: quales tamen sape numerus, ex prædictis Regi Paleno Casarique subiectis, abducentur, ut qui captum mancipium quatuordecim per eos advektorum, considerant, merentur adhuc homines inveniri, in regionibus eorum incursum obesse ista. Et si quidem nunc fere præmissi se in capere abducentur ea in quas inanes fiant terti, barbaris & inclementia magna; mulieribus tamen hoc abduci, quantum habet nos inaudimus, non magnopere sunt graves; cum & ipsi durante ex peditione parum passagii afflicti videri, & felle ad erumnam pœra incredibilium violentiam cogitationemque quotidianam, tunc temporis manus preme in tenent fuit, & capivimus corpore capivimus solus & integra adducere ad mangonium, eoque vel maxime virginibus paratis.

23 Nec quæquam in nostro casu meretur numerus qui eorum undecim milium. Legat libri Numerorum Cap. 21. & invenit quod Israeliti, alii qui Madianitarum sortilegium fuisse, solique virginibus parere; ex non illo populo non maximo, in parum præda numerorumque animas hominum levis femine, quæ non cognoverant viros, triginta duo milia. Quod si regnum illa, barbas lenas 150. ambus sua vin complere, conjuravit cum Almonia (in qua nunc est apud Maximum legata Ambrosia) reversi a Gallia Huni fuerant, prompti aliqui irumpere in eam per Ruteniam, quo fuerant contra Junius & Bonitus Valentius dux duxile & cum reliquis Adribanum usque in Braduanum pervenit, quarum sola longitudo plusquam centum leu-

quisque

Rumit
Tertius
fuit
omni
invenit;

femine
et
virgines
que
non
supra
se
fuit;

Belgiam
que
pau
lanti.

A certum est, & per quos Hunni deorsum ac sinistrorsum excurrerint, usque in Campaniam Gallicam Flandriamque; non multum viduissime, quod exierint aliquos anteiorum fortasse militum (sepelientes aduixisse Rur distula seculi sequenti duxine) cum prada per tot regiones abla inter reliquas, in ea numeraveris undecim milia illibatarum Virginum. Illi autem ad Coloniam sua merita tandem retribuitis; & verum undique reperitur assuetudo divitiarum sarti, insulatus alias in semine feminem arbor incidit; Ducibus praefectum, in formosiores ac nobiliores, qualem omnium Principem Ursulam recipere licet; contemptas etiam verbo e-
et insulatus a sepe Ma-
auro, prope
Colonia
insulatus

Colonienfibus sepelenda dimittere.

B Quod si cunctis velis quis, S. Ursulam Regis a-
Possit deni-
qui Ursula
Britanni
Regi sua
fuisse.
 lienius filium fuisse, atque ex Britannia Ro-
 manam ivisse, indeque redeuntem secundo Rheno delatissi-
 me Coloniā, redem tempore quo ipsa ab Hunnis in-
 vasa ad dubitū obfidebatur; atque hoc disceptabo posse vo-
 carenti aliqua ratione tenere, recessit in qua fidem hu-
 manam sperare circumstantis. Sane cum Tertilia-
 num gloriantem legimus Lib. Ado. Indici cap. 7. quod
 Britannorum inaccessa Romanis loca Christo sunt
 subdita; non possum intelligere Scotos aut Tribos, trans
 celebem illum marem ad portus insulae Borealis uno
 passus, indeque Romanis atque ac Britannis insisteri;
 sed cui qui ad Occidentem fuit, linguam semper suam,
 & deique & libertatem, & Reges proprios quodammodo
 tenuerunt; Religiosi quidem Christiani plerique, sed
 & deo barbari, quales Iacynthandus Gildas describit;
 apud quos (ut citra saecula) ungebatur Regis, non per
 Deum, sed qui ceteris crudeliores extiteret; & paulo
 post ab uictoribus, non pro veri examinatione;
 trucidabantur, alius alectis trucidioribus. & si
 agebantur cuncta filii contraria, ac si nihil mundo
 medicina a vero omnino medico largiretur. Non so-
 lum autem secularis viri, sed & ipse Grex Domioi
 ejusque Pastores, qui exemplo esse omni plebi debe-
 rant, christate quamplurima, quasi viro madidi, tor-
 pebant resoluti; & animosum tumorem, purgiorum
 contentione, iudicetio boni malique judicio carpe-
 bantur.

C Tali verum Britanniam flata, Ursula, ve-
 las istum inter spina, nata si tamque forte Rex pa-
 ter, in specum Christianum, Romanorum delatissimam
 praesidio, a vicino ita marem Regis Gualis, Scoto vel
 Tribu, patem redimere cogitur, & sanguine affluente
 iuvilla firmare; celebrandum nuptiarum inducitur po-
 terius filia, praetento quoque peregrinatione, Romana: ad
 quam cum delecta utrumque virum comitatu redire per
 Oceanum ac mediterraneum mare navigarent. Sacris
 antem locis visitatis, sum de reditu ad naves, in porta
 Remensis flammis, occurrerit, dicitur involatū ru-
 rem de parente a Maximo tyranno conditis; & Liguria
 Etruriaeque litora ac maris infestis viribus; quorum me-
 tus perhaserit, recessit timor, per potates eatenus
 Romanorum regnes descendere versus Rheno fluvium, ubi
 non desueta esset aliarum espia narium, quibussem in
 patriam reverberent Virgines. Sed Dec aliter dispo-
 nente in Hunnos incidit, ingens agmen rapivorum
 femini potissimum sexus secum trahentes; cui ad Ma-
 rtyrium animando divinitus se delatum intelligens
 iuvilla Regine, eadem se cum sequebatur animae adju-
 vavit. Sic vera potius amara molitina fuit; atque post
 fugam barbarorum a Colonienfibus sepulta, cum hoc
 disceptante, quod Ursula ac servata Britannica, for-
 tissime ornam, tamquam sanctioribus ac dignioribus &
 ceteris Tutula maris potius, solia juvenis lapi-
 dea illa erat in quibus passus fuit reperta (non
 totidem fere Cromatibus nunciat fuit inscriptis
 nominibus) relique data fuerit, qualem supra descrip-
 si, sepultura.

D Ego res eas, quarum sermone non possum nisi
 per conjecturam concipere, libenter imagine, modo cum
 quam concepti possit simplicioribus illis; illis autem
 duabus quoque potius, hanc agere optio, quoniam
 de in numerum manus venire poterit cum Scythiae
 Ursula; & perantur ad undecim usque milia, non
 quidem ipsam ex Britannia secuturam, sed cum ipsa
 in adu eligenti Christiana malarum, Principes
 creari: quomodo item inter nomina, vel sepeliri in-
 scriptis, vel evolante cognita, Latina plerique
 Britannica penes, non nulla etiam Testimonio Al-
 moniaque notatur: quomodo ipsi Ursula ac Se-
 cula in principum corpora ferri a sepelientibus, ac
 suis

et insulatus
a sepe Ma-
auro, prope
Colonia
insulatus

idem, ut
fuerit bar-
barus, sed
fuit.

Ursula
etiam
venerit
hug. adu-
per vicerit
insulatus,

et deinde
diffusi po-
terit bar-
barus,

Romano
progre-
sum vel
invenit
Romani.

Ursula
etiam
venerit
hug. adu-
per vicerit
insulatus,

XXI. S. FABIANUS.

FABIANUS, natione Romanus, patre Fabio, fuit temporibus Maximini & Cordiani & Philippi, ordinatus anno CCXXVI. XI. Decembris in Dominica; sedique annos XII. mensem I. dies X; martyrio coronatus XX. Januarii anno CCL., translatus in Vaticanam a Paschali II. & cessavit Episcopatus annuum I. menses XII. dies VI.

Ann. 156.
ad 210. 20.
156. 2. 1. 10.
B. Baron. 9
156. ad 157
20. 21. 6. 4.

S Epulus est, inquit secundus Catalogus, in Cometerio Callisti via Appia XIII. Kal. Februarii, nec ab hac die alia moris dies requirenda videntur: quoniam eodem de eodem Hieronymus martyrologium ipsum sic habet, & quidem primo loco Romæ in cometerio, Fabiani Episcopi & Scabelliani: ejus pestiferi, eodem die anni XXXV. post Fabianum sub Diocletiani martyrii, tanta fuit celebritas, ut licet sancti hujus Pontificis nulla ceteris Acta, conjuncta tamen utriusque commemoratio & lecte etiam aliquando corpore, utriusque potum venerationem reddiderit. Postea tamen a Sergio Papa II. translatus corpus, siue pars ejus est ad ecclesiam SS. Silvestri & Marci in montibus.

1 Antiquior Catalogus annos Sedis XIV. menses XI. dies X. numerat: sed annum unum detrachendum docent Consules; indeque jubet ut pro XI. mensibus sumamus unum, qui solus habetur in 2. Catalogo. Fuerunt autem priores, & eodem quo Fabianum ordinatum diximus Decembris magistratus fuerunt, Maximinus & Africanus; postea, Decius II. & Gratus, eodem interitus ipso Januario quo illa ad palmam venit. Neque suspensum esse possunt eque annuumeri, cum fient jam fere octavimus in numerum facile sit ceteros obrepere scribentibus, in omnibus non item. Ad hunc Pontificatum spectas factum memorabile, quo S. Pontius & Pontiano Pontifices baptizati, in Vita sua dicuntur, per Philippum Imperatorem ad funera anni Millesimi Urbis condite sacrificia invitati, eosdem convertisse, & ad ipsos S. Fabianum Papam adduxisse: unde egregie confirmatur, quo ad ipsos sancti Pontificis dictum XX. Januarii deduxerunt antecessores nostri Bollaudus atque Henschelius. Corpus S. Fabiani sepulchrum fuisse in cometerio Callisti Via Appia scribit Anastasius: inde translatus fuisse ad Basilicam Vaticanam, & sub eodem sub quo Paschalis Papa I. S. Xistii I. corpus condiderat, alteri conditum a Paschali Papa II. dicam ad Pontificatum Sergii II. esse transsepulchrum.

2 Henschelius, quo mensium numerum utrumque saluaret, eosque successorem Cornelium ordinatum circa IV. Junii, anni CCL. cum post martyrium S. Fabiani Sedes vacasset mensibus IV. diebus XV. Sed IV. Junii in ferium XII. non in Dominicam eo anno ceciderit: & sic uti observat Henschelius, in gravi illa sub De-

cio persecutione, cujus initium passum Fabianum tenemus, Sedem ultra quatuor menses vacasse indicant litteræ Cypriani ad Clerum Romanum & hujus ad illum responsa, utique nuntius ultro citroque ser quaterque missus, in quibus aliisque a Clero Romano alius Annus facile totus elapsus esse patuit, sicut etiam Card. Baronius censuit ad an. 253. num. 37. Nihil tamen istam distantiam cessantis Episcopatus officium probat, quam ipse primus Catalogus, quando dicit, quod post passionem Fabiani Moyles & Maximus Presbyteri & Nicolitrus Diaconus comprehensissimi, & in carcere missi: quo tempore supervenit Novatus a Cæsarem, & sepelitus de Ecclesia Novatianum & quidam Confessores, postquam Moyles in carcere defunctus est, qui fuit ibi menses undecim, dies undecim. Atque Epistola Cypriani 16. ad eosdem necdum schismate divisos scripta est ante creationem Cornelii, & quidem, cum eorum patientia reverentia anni volubilem circum victricis glorie dignitate transgressa esset; unde idem Baronius num. 38. etiam notat, extenuis pace & unitate concordem, in creatione Cornelii primum schismate fuisse divisos causa Novatiani. Est porro leon. Annalium jam citato opere, primum legere, quam multa eo tempore egerit, scriptis, decoratus Clerum, pro incumbens tunc sua Ecclesie universali curæ: meritis enim tam multa non anno fieri potuisse, adeoque non longum videretur tempus hunc vocatum constitutum.

4 Quod Epistola Fabianæ suppositæ attinet, una Kal. Julii, Maximino & Africano Consulibus data, ordinatum ipsius quinque mensibus praeteritis; altera, Africanam & Decium Consules senecis, usqueque simul invenientes in veteri Consularibus Fastis.

5 Dedimus XIV. Marti Acta probatissima S. Pensis Nobilis Romani, anno CCLVII. apud Cicerellam, urbem perantiquam juxta Nearam in Alpibus Maritimis, martyris coronati, descripta ab ejus famulari, & plerumque teste oculato Valerio. Hoc a S. Pontiano baptizatus, & a Philippo Imperatoribus ad anni millesimi Urbis condite sacrificia sumus invitatus, eosdem convertisse, & S. Fabianum ad ipsos adduxisse narratur eodem cap. 5. unde egregie confirmatur, quo ad ipsos S. Fabiani dictum XX. Januarii deduxerunt Anastasius nostri Bollaudus atque Henschelius.

Protestant
id est

Ann. 156.
ad 210. 20.
156. 2. 1. 10.
B. Baron. 9
156. ad 157
20. 21. 6. 4.

XXII. S. CORNELIUS.

CORNELIUS, natione Romanus, fuit temporibus Decii & Volusiani cum Gallo regnantis, ordinatus XXVII. Aprilis, in Dominica anno CCLIV. atque cum vixisset in Pontificatu annum I. menses III. dies X. Centum-cellis gloriosam dormitionem accepit V. Augusti anno CCLII. indeque relatus, sepultus est juxta cometerium Callisti XVI. Septembris quando colitur; & cessavit Episcopatus dies LXV.

1 Primi Consules Decius II. & Decius, cum secundis Gallo & Volusiano satis probant, esse etiam hic in Catalogo. Summum annum I. pro II. quo notat Catalogus prior: quod dum, locum, & modum Martii attinet non plene declarat. Quia autem peregre motus Cornelius erat, adeo Remensis Ecclesie Depositiui apud se festo die pro Natali Propyleum Martii.

semper habuit; & si inscriptis reperitur Cornelius Hieronymus Martyrologio, & quidem primo loco post Exaltationem S. Crucis, postea fortassis adjectum, Romæ in Cometerio via Appia Natalis Cornelii Episcopi.

2 Interpentembris tempus in secundo Catalogo acceptum die uno immutatum, quo ejus antea videretur ex-

Interpentembris
S. Pensis

A *strum Cornelii voluisse comprehendere; nec volumus ipsum stritum intelligere euntem Dominicum pro institutione sacerdotis. Obfero etiam ad eodem ostendere, in definendis vacationibus, eisdem plerumque aduocatum videri ipsum mortis diem; & hoc etiam plerumque videtur Baroni, quum institutionem sacerdotis ordinis secundum dies vacationis notaret in libro Pontificali, quem sibi pro oculis praecipue ponit post Anastasium.*

Dominicus illa.

3 *Restat ut nosse, neutrum ex praedictis Consulibus, nec ullum quod in fastis reperiretur per Consulium subnati Epistolae Cotalet monasterio attribuitis, quando singulis data Decio & Maximo Consulibus, quorum ultimus nomen secundo post Decii mortem ante Magistratum iussit.*

DISSERTATIO IX. a. VI.

De loco, modo, & ac tempore, quo obiit

B *S. Cornelius.*

Propter hanc causam

P *Assim quidem creditur sanctus Pontifex, Romae antetemplum Martia, una cum Cereali eiusque familiae sustulit crucis: & quae consilium Centum-cellae religioem fuisse, prout inde ab antiquitate litterarum et in S. Cyprianum retrahit ad Imperatorem Romanum esse, & Cornelii ad custodiam studium. Sed quoniam antiqua ex personae fuerit, ex auctoritate 2. Catalogi, quem Beda, Ado, Anastasius suis fecerit; videtur tamen praeteritis quibus debere auctoritatem antiquis Catalogi.*

qui cum fuisse ad Pontificatus hunc Cyprianum.

2 *Nec obijci S. Cornelii quatuorque illa; haec enim cum aliis multis laborant vitiis, tum ex imperitiis, quod & casu imperii & meritis Cornelio inuente auctoritate faciant Decium: a quo ubi eumque passum Sanctum, Dei ipsum tuorum patrona adferunt S. Cyprianus in Epist. 54. testis Decii & Iulianus adbus Cornelio scripta ad Antonianum; ubi illum laudant, Quanta, inquit, in suscepto Episcopatu virtus? quantum robur amicitiae? quanta firmitas fidei? Sedisse interitum Romae in Sacrosancta cathedra eo tempore, cum tyrannus infestus, Sacerdotibus Dei sancta & infanda comminaretur; cum multo patienter & tolerabiliter audiret leuari aduersus se simulacrum Principem, quam consilium Romae simulacrum Sacerdotem Enamque maiestas Domini progenies & bonitas Sacerdotem, quem fieri voluit, factum quod protegit: tamen Cornelius, quamvis ad eius deuotionem pertinet, passus est quicquid pati potuit: & tyrannum, armis & bello postmodum victum prior Sacerdotio suo vicit.*

Qui cum fuisse ad Pontificatus hunc Cyprianum.

3 *Adde quod postquam ab urbe discessit Decius, contra Gothis pugnaturus, quo bello sub finem anni ccc. perit; & postquam in caeteris Moyses obijciit, die xxv. Novembris, quando soluit; Cornelius, quasi respirante per mortem tyranni Ecclesia, salus audacior, Syodum pluresque peraginata Episcoporum Roma celebrata non immerito. Haec perit ex his, a quo ex litterarum et in Africa uiciorum frequentia, ad Gallum Imperatorem deferri potuit; eique, ne suspitum est eum non potuit; seditionem minari vix, consilium deinde dare comprehendendi Cornelii; & casu qui hoc praeparat multum, relegendi Centum-cellae; ubi con-*

de hunc referunt Cyprianum.

solatioris Cypriani acceptis ante mortem, armis in D. caetero Romae toleratis versatim accedentem. Ob quam etiam idem S. Cyprianus Ep. 58. & 67. Cornelium appellat Beatum martyrem; & Ep. 58. ait, martyrio quoque dignatione Domini honoratum; ac denique ep. 76. dicit, quod eum Dominus praeter Sacerdotii honorem martyrio quoque glorificauit. Nec tam minus martyres censentur ab Ecclesia qui in carcere vel exilio grauissimo mortem obierunt, quam qui gladio soli martyrium suum citissime oboluerunt, ut patet in SS. Pontiano, Marcello, Joanne, Silverio, atque Martino.

4 *Quia autem corpus Romae relictum, eodem loco conditum fuit, ubi Cerealem & sanctos antea tumulauerat B. Lucius; solium videtur ut quoniam fuit tam sancta confessio ac deride sepultura, eorum non fuisse credendum carnis, per martyrium non die ac loco toleratum. Videtur autem & illorum passio & Cornelii expulsa ad initium Martii pertinere: hoc enim sanctis die 11. Nonas Martii, apud Anastasium, quo dicitur Cornelius cum bene ecclesiae tradidisset Stephano Archidiacono, quasi jam ad mortem damnatus, quo tamen ipsi sit in exilium commutata. Ex his autem liquet correctione aliqua egerit S. Hieronymum, primo in Vita Pauli Eremita, ubi ait, quod sub Decio & Valeriano persecutoribus Cornelius Roma & Cyprianus Carthagine felici amore damnatus fuit: & rursus in libro de Scripturis, ubi dicit de Cypriano, quod Passus est sub Valeriano & Gallio non Principibus, eodem die quo Roma Cornelius, sed non eodem sono.*

5 *Initium huius Pontificatus ad mensum Aprilem pertinere, Baronius censet: quia Paschalis tempore perierunt fuisse electionem, Mayo autem praerum, fundem ante & post illa. Fuit anni ccc. Pasche celebratum xxiii. Martii; ab hoc die quantum commemoranda sit Cornelii festus, non potest nisi per consilium definiiri; quum in debili Catalogi 2. auctoritate debile plane, deest alia notitia ratio occurrat, postquam quondamque collocare. Dicitur ibi inter Fabianum & Cornelium mississe Episcopos die vi. Hinc numerum resistent, & desolatum supplet additum unius anni ac trimum mensum, uti facit eundem ostendimus; a die xx. Ianuarii, quo passus est anno ccc. Fabianus, peruenit ad xxviii. Aprilis, quo creatus sit anno sequenti Cornelius. Hinc parva per ann. 1. mensis 11. dies 2. quibus is sedis praegressus, peruenit ad diem v. Augusti, quo Centum-cellae idem obiit.*

6 *Ass. xiv. Septembris celebrandum Cornelium antiqua omnia Martyrelogia praescribunt. Faten: Sed dies hic acceptus est in Asia, unde & secundus Catalogus accepit, ubi dicitur sepultum S. Cornelium in Crypta iuxta Cemeterium Callisti, Via Appia, xviii. Kalendas Octobris. Hoc autem omnino verum existimo. Cum enim eversa Urbe obierit Cornelius, consequens fuit (sicut supra dixi) ut Carperis iuxta orbem depositus dies magis salubris ad posteros haberetur, & festis adscriberetur. Facit igitur festis sancti Carperis Translatio, Centum cellis Romanis, quadragesima post sancti mortem die; & ubi obijciit, quo minus censorii passus S. Cornelius ordinatus die xxviii. Aprilis. Atque ita probata nostraeque chronographica apta manet Baronii sententia, quod mensis iuxta Pontificatus.*

Pontifex hunc Cyprianum.

mensis 1. Augusti.

de hunc referunt Cyprianum.

XXIII. S. LUCIUS.

Ab an. 318 ad 321. an. 321. an. 322. an. 323. an. 324. an. 325. an. 326. an. 327. an. 328. an. 329. an. 330.

L *UCIUS, natione Romanus, ex patre Phosphory, fuit temporibus Galli & Volusiani, ordinatus Cornelii relegati Vicarius, forsae Centumcellis anno ccc. xiii. Junii, festis quidem tunc v. sed in carcere vel exilio, ubi Dominica ratio habenda non erat: eadem vero successor successus x. Octobris in Dominica, rexit Ecclesiam, qua Pontifex qua Vicarius,*

A rius, annos II. menses VIII. dies X. usque ad 1111. Martii, quando obiit anno CCLV. & sepultus est in cœmeterio Callisti Via Appia: cessavit Episcopatus diebus XLII.

Tunc quidem annos, prater jam distos dies ac menses, habemus omnes Catalogi: sed evidens, quamvis antiquum & idem universale mœdum, redargunt pari ubique consensu nosse: nec tertium annum Lucio d. permissum, Coosules, primi, Volusianus & Gallus; secundi, Valerianus III. & Gallienus I. Interim supplicatiois nuntiatur quæ eorum sub nomine ejus Decretis, d. 11. Kal. Aprilis Gallo & Volusiano Coss. quia tunc uratum erat ipso ordine, ut, ne quidem ad Vicariatum. MSS. quodam Anastasiam apud Florentinum, Natione Tuscum de civitate Luca ex patre Lucio scribitur: unde id scilicet putat, ut postea Umbaldus Alinsensis Lucensis anno MCLXXXI. erexit Pontifex, Lucii III. nomen operetur.

a Diem Martii, a primo Catalogo tam distincto notatum, sicut in his Martyrologio Hieronymus ad vii. Nonas Martii, post Nativum Martirium MCCC. vel MCCC. Romæ, signat, depositio Julii Episcopi. Verum historicum esse erratum, & legendum Lucii, ex Ussardis & ceteris probari potest, nec non ex antiquissimis ad Bedam genuinum supplementum Divionensi.

3 Interpositum autem dierum XXX. quod habet secundus Catalogus; undecim diebus augendum docet tempus sequenti Pontificatus, sic & non aliter recte ordinabile.

4 Barroius miratur, quomodo sub Valeriano ac Gallieno Martyrio affusus S. Lucius dicatur: De tempore eorum indubitatum fidem facit Dionysius, inquit, Episcopus Alexandrinus: qui cum his ipsis temporibus vixisset, ad rerum gestarum veritatem probandam, iolar omnium esse debet, imo unum cum ceteris prætermittit auscultare debemus. Hic autem absque aliquâ ambiguitate testatur, Valerianum permultis ab exordio Imperii sui annois Christianis optime meritum. Quamobrem nihil est quod ad Valeriani Imperium Lucii Martyrium, quod furente persecutione Cypriano auctore factum esse consilior, referre jure possimus: præteritum Eusebio assensum dicenti, ipsum vix octo mensibus sedisse. Nec Barroius ad annum 157. nec sui & annos Imperatorum & Nominis Consulatum diuino retardant, usque dum ad Probi tempora venimus, illam duorum annorum eversionem corriget duorum Consulatum extinctione. Sed ut ipse non credidit Eusebio de octo mensibus, ita nec nos videm Eusebio eruditiorem de tempore cessi Lucii.

5 Quod autem Barroius irrefragabile putat testimonium Dionysii, & eversa tale esset, si inveniretur; id

ego apud Eusebium lib. 7. cap. 9. ubi Dionysii verba referantur, non invenimus: sed solum quod Valerianus, quando erga Sanctos Dei manifestum erat animo, oem suum ipso benevolenter: passquam autem se in caspam magerum Principis tradidit peritatem, non etiam crudelior extiterit. Quando autem manifestum Valeriani diceretur cum nec eminus quidem indices Diocypius, eorum rite Barroius de permultis Imperii annis id intellexit, quod nec de primis quidem Imperis dictum necessarium debet intelligi: potest enim ille cullius Margi peritatem se tradidisse sub Imperio Decii aut etiam citius, eique ad persequendum Christianos operum hand vulgarem navasse, unde, ipse ipsos Barroius ad finem anni 153. utriusque nomen dista sepis sui Decii & Valeriani persecutio. Cuius Decii te precipitum adversus Gubos Senatus arbitrium detulisse eligendi Censoris, omniū suffragii de illis Valerianus sit, tamquam amicus bonorum, inimicus tyrannorum, hostis criminum, hostis visiorum (inter quæ vel principum confectus fidei Christianæ professio) dum post Valerianum regressus Romam ad munus illud quam severissime exercitandum. Quinimo ad x. Maji & Ala SS. Alpbis, Philadelphus & Cyreni divinus, cum jam iactis ab initio Deciani persecutionis, id est ab anno CCL. fuisse illius incensorem & manifestum principum. Non itaque nec premisit esse Dionysii locum, qui Valerianum, non eum ipsos illiusque Barroius, agnoscentes hunc Christianorum esse mortem Deciorum, id est ab anno saltem CCL. sub cuius fœre dei interfectus dicitur; biennio autem post Valerianum exarsum impetrare, id est in fine anni CCLIII. qui & Consulatus ejus primo adscribitur, adeo ut Lucius tertio denum ejus Consulatus, Christi anno CCLV. fuerit Martyr Julius, & facti sit temporis quæ Valeriani nomen mutum putaret, etiam si concederetur (quod non a Barroius quidem concedi potest) initio Imperii sui benignus erga Christianos fuisse.

6 Quæ vero objici possunt ex Barroius, ad series incedendum Valeriani Imperium, de anno tertio & quarto Gallo ac Volusiano, quibus biennium demum tribus solet, utriusque inscriptumque m. a. s. s. e. corruptis. Nam si secundus Tribunitia eorum Pontificatus annus in aliquibus eorum recte componitur cum secundo Consulatu; necessarium saltem dicenda (nec insuperamus alia, quæ cum eodem secundo Consulatu componantur 111 & 117. annum dista Pontificatus, uti recte observavit Lobbes noster in Epitoma chronologica.

XXIV. S. STEPHANUS.

STEPHANUS, natione Romanus, ex patre Julio, S. Lucio in exilium ejecto, Vicarius ordinatus XII. Februarii in Dominica anno CCLIII. successor vero ejusdem institutus anno CCLV. die xv. Aprilis similiter in Dominica, temporibus Valeriani & Gallieni, rexit Ecclesiam quæ Vicarius quæ Pontifex, annos IV. menses V. dies XXI. usque ad 11. Augusti, quando Martyrio coronatus est anno CCLVI. sepultus in cœmeterio Callisti via Appia, postea autem a Paulo I. translatus ad ecclesiam SS. Stephani & Sylvestri nunc dictam S. Sylvestri de Capite, inde anno MCLX. Tranum in Apuliam, & anno MDCLXXXI. Pisas ad Ecclesiam aequitris Ordinis S. Stephani. Cessavit Episcopatus dies XX.

Primi Consulatus Volusianus & Maximus esse signentur annum, quæ Vicarius Lucii ordinatum statim Stephanum; sed quia secundi nebulantur Valerianus III. & Gallienus I. atque adeo idem annus quo mortuus fuit Lucius, consensu Hæsebonius, vix

quinque integros menses Pontificem fuisse Stephanum; & pro eo quod in primo Catalogo et tribuatur anni IV. menses II. dies XXI. credidit interponere numerum dicendum quod annos II. menses IV. Verum (ut recte observat Schafstranus) S. Stephanum ultra, quique mens

jam index ab
an. 157.
Christiano-
rum index

vicarius ab
dei Decian.

fulvus
abscissus
Tribunatus
dei Decian.

P

off. de. 157.
ad 157. an.
1. m. 2. d.
10.

Barroius, a
157. ad 158.
an. 1. m.
p. d. 11.

Radiat.
vix ann.
Stephanum
junioris:

A ses contra rebaptizantes egisse ut verum Pontificem, elamat Cypriani auctoritas, dum hac re eum egisse insinuat tamquam Episcoporum Episcopum; uti & Firmiliani testimonium, de Petra Ecclesie fundamentali, in qua eum gloriarum solum monuisse declarat. Adde, ejusdem Firmiliani Epistolam datam esse, cum fere viginti annis secunda esset a morte Alexandri Imperatoris, ut notat Baronius ad an. 238. num. 46. ea autem accidit anno cccxxv. & post istam Epistolam caput inter Stephanum & Cyprianum Carthaginiensem, Dionysium Alexandrinum, aliisque vehementius agitari controversia de valore Baptismi ab hæreticis collati, non potuit itaque anno cclv. eximius fuisse Stephanus.

Et notat
in Catalogo
annos 17.
Julius.

3 Quid ergo? An desperabimus, cum eruditissimo Scriptoris hujus Pontificatus chronologum obtineat per Consulatus? Nervitamen profecto; sed servatis eorum nominibus, multo numerus facillime evadentes, & ubi dila S. Stephaniani usque Catalogi notat Valerianum 111. & Gallienum 12., servat Valerianum 14. & Gallienum 11. & habet annum, quo martir cor-
natus sit Stephanus cclvii. habet etiam prius 30034v primi Catalogi, pro mensibus 11. menses 5. in secundo Catalogo, reliquit notat, quam in prima; & addit in prima debet 321. constatam habet Chrono-
logum, temporeque iustitiam in omnia rebus, qua a Stephano ut summo Pontifice ab eadem Historia ecclesiastica dicit. Hæc porratione conveniunt cum Baro-
nio, annum quo actus est Stephanus assignante Con-
suletis prædicti, sic recte et Consulatus adnotat habuisse, & per suam narrationem Chronologum non distul-
sit Volerianum 14. & Gallienum 11. usque ad annum cclx. De die Martii controversia nulla est, quin idem
fuit qui Sepulchra Stephano data in Cimiterio Calli-
sti via Appia: unde etiam Hieronymus in Martyrolo-
gia ad 14. Nonas Augusti primo loco, Romæ S. Stephan-
ni Martyris: ubi erode in Augusti mense legi debet,
Episcopi & Martyris.

Deinde
Iustitiam.

2 Eisdem Stephanus, primum Vicarii, deinde Pon-
tificis summi gradum in ejus epistolis, nisi supposititia
essent, locuti essent; dicitur enim quod eorum unum
ad Hilariū scripsit, v. Kalend. Maii, Valeriano
& Gallieno Consulibus, solum ut sup. Episcopus
(utique anno cclv.) Notis autem Aprilis, isdem
Valeriano & Gallieno, sed Consulibus illis 11. hoc 111
tamquam jam finitæ Apostolicæ & universalis Roma-
næ Ecclesie Episcopus, omnibus per diversas provin-
cias constitutis Episcopis. Verum chronologia no-
stra non debet istiusmodi signentia probari, quoniam
cordia, & S. Leonis Papa epistola sumpta, suis sunt

1 Cita & dies habentur in Actis S. Laurentii, post
triduum 2. Augusti, sicut Sixtus prædixerat,
martirio celebrissimo coronati: in quibus eundem anno
omnes sumptis Hieronymus, servatis in suis Martyrolo-
gia, & quidem primo loco, Romæ in cimiterio Calli-
sti via Appia natalis Xisti Episcopi. Annum vero uni-
versi atq. pro hujus Pontificatus initio ac hoc supra
expressum, accuratissime notant Consules primi, Ma-
ximus & Glabrio; secundi, Tullius & Bassus; & ideo
pro anno 11. quo habebat primus Catalogus, & secun-
do sumpti annum 1. necnon hujus secunda pars sig-

Ratio ver-
poteit

lino ergo assignante ejus regimini tempus inchoare au-
te Consulatus nomen, sicut sacendum fuisse ea sig-
na prima pars, nunquam his nominibus eisdem Con-
sules.

2 Singulariter autem hoc loco notanda primi Catalo-
gi verba sequentia: Et Presbyteri præfuerunt a Con-
sultu Tullii & Bassi usque in diem 11. Kal. Augusti,
Emiliano & Bassi Consulibus anni cclix. quod si
fuerit 22. Julii electus Episcopus est S. Dionysius, &
vel statim vel proxima Dominica, tunc in xxiv. Julii
cedente, consecratus.

detegenda impostura. Interponitur porro invaria-
tum servatum, sicut illud in Catalogo 2. notatur.

4 De Translatione corporis supra notata agit in li-
bello, quem de ipsa ecclesia edidit, Joannes Græcensis
Severanus; ipsiusque Pauli I. Bullam allegat datam In-
dictione xv. qua fuit annus vi. Christi dcccxi. ubi
dicit se istam ecclesiam in atriisq. Sancti benem
noviter construxisse, in domo quoque libi parietali suc-
cessionem obtinuit; & corpora in neglectis per Longe-
dorum impugnationes cunctis translatasse; S. Sil-
vestri quidem xviii. Junii, & S. Stephani xvii. Augu-
sti: eorumque postea partem Sergius 11. translatasse per-
tuit in ecclesiam SS. Silvestri & Martini de mandatis.
Interim ex iis que publice imprimatur voluit (ge-
nerat vocat) anno mcccxxxii. eum admirationis di-
dicitur, virosque Magos Ducis mense Julii ad vindi-
ctam Nesselenses transfecisse cum multis nobilitat, re consi-
liis ut in reditu Tironum Apulia videri appetentes, re
seum ad urbem prædixit S. Stephani Pontificis corpus;
quod & factum esse, postea insinuat, atque ex vo-
luntate ejusdem Magus Ducis Fisas delatum, ad eccle-
siam ejus. Hæc ibi jam inde ab anno mclxi instituta
a sa Ordini Equitum ejusdem S. Stephani atriis fecit
Dux Cosmus, penitentiali Sancti isti dicitur, post-
quam anno mcccxxxii. diebus festis 11. Augusti ipse
fuit regimini principis, ad Novem-mulum rebelles
subjugaverat.

Translatio
corporis

E

3 Dico quidem hæc dubit, autem credere, primum in
ablatum nunquam ita fuisse corpus prædictum: sed
dubium tandem dissolvere relationes Trans impressa
anno mcccxxxii. & lxxxii. in quibus constat, per-
petua innotat translatio haberi, quod anno mclxi. in-
notat quidem ejus monasterii (quod ordo Benedic-
tini habebat in pensula prope Tironum sita, qua dicitur
Colema) Romæ appulsi. ejusque ecclesia fuit
corpus servabatur custodienda semeliter, modum
inventum ipsum sursum subter, evadendique ad mo-
nasterium suum; ubi ipsum et atriis per personam
eum latur 11. Augusti consecrationem mirabile, diuque
oculorum, tandem, cum jam locus ad Franciscanos
transferebat, repetitur fuit anno mcccxl. in fides S. Stephan-
ni Prætoris xxvi. Decembris, eoque repetitur
loco, unde nuper extraxit fuit, cum hoc in plumbis
certificatione: Hic jacet corpus S. Stephani Papæ &
Martyris, conditum A. D. mclx. postea invenit & p
reconditum A. D. mcccxl. Aliquo ita evanuit omni sa-
pientia de Stephano Papa IX. illuc fere delato; cum ha-
jus corpus anno mcccxl. Florentia fuerit repetitur in-
tegrum, ut suo loco dicitur, atque duobus sculis post
Stephani corpus Columnaribus Benedicentibus allatum.

non enim
vixit. Tull-
cos,

et illi.
Fide.

XXV. S. SIXTUS II.

Act. 177.
ad 178. m.
et 179.

Baronius
ad 178. m.
et 179.

Ratio ver-
poteit

SIXTUS, natione Græcus, ex Philosopho, temporibus Valeriani & Gallieni primum or-
dinatus Vicarius S. Stephani, anno cclvi. in Dominica, xxi. Augusti; eisdemque sus-
fectus Pontifex anno cclvii. die xxv. Augusti, similiter in Dominica; sedie qua Vicarius,
qua Pontifex, annum 1. menses 11. dies vii. martyrio coronatus anno cclviii. vi. Augusti;
sepultusque in cimiterio Callisti via Appia: & cessavit Episcopatus menses 11. dies xviii.

Successores
legendi de-
lato loco

Tab. v.

XXV S. SIXTUS

XXVI S. DIONISIUS

XXVII S. FELIX

XXVIII S. EUTYCHIUS

XXIX S. CALIXTUS

XXX S. MARCELLINUS

A pie juvenis idem Compiler, nihil referre con-
fuit, quo anni mense dandi sub eisdem Felicitas nomi-
ni Episcopatus commisseretur, sed, ut per solis, pri-
mam Nonis Junii, tertiam Nonis Februarii ejusdem

Consulatus adscripsit, cum illo totum Claudii, & Pe-
troni Consulatu Vicarius fuerit, ut nifi prin-
cipio sequenti anni, eodem quo nunc Consul Magistra-
tum die, supremum Pontificatum inivit.

XXVII. S. FELIX.

Ab eo. 179
ad 176. 16.
p. 16. 16.
d. 16.

* Brevi
179. ad 1.
p. 16. 16.
d. 16.

Tempus
Vicarius
et solis.

Quibus
179.

de 12. De
causis.

Brevi
ab eo
Pontificatus.

FELIX, natione Romanus, ex patre Constantio, temporibus Claudii & Aureliani pri-
mum ordinatus Vicarius exeunte anno CCLXVIII. die XXVII. Decembris; deinde ipfis Ka-
lendis Januarii anno CCLXX. successor Dionysii, sedit qua Vicarius, qua Pontifex annos
v. menses XI. dies XXV. usque ad XXI. Decembris anni CCLXXIV. sepultus in corme-
terio suo via Aurelia, ac postea a Felice Papa II. elevatus in ecclesia, ipsius nomini ibi-
dem erecta XX. Maii, quando colitur: & cessavit Episcopatus dies XIV.

DISSERTATIO X.

De S. Felice Ecclesia via Portuensis, cujus sit & cojus
idem Corpus fuit Gregorio XIII. Joventum,
Primine, an Secundi?

S Epulatum in cimiterio via Aurelia miliario st.
III. Kal. Junii, habet Catalogus secundus, e-
dem modo quo idem in Felice II. postea scribit, quod Ec-
clesia basilicam via Aurelia, miliario ab Urbe secundo,
in qua & sepulchra sit; cum cunctis hanc Ecclesiam ad
alia per viam Portuensem; ad quam etiam ducentis postea
habet nomen S. Felicitis. Non aliter autem postea hanc
contradictio explicari, quoniam quod via Aurelia concen-
trari cum via Portuensi, ipse ubi staret S. Felicitis Ec-
clesia, ut ex nunc hinc, nunc illi adscribatur. Nec
eum concepti possunt esse Romani Scriptores, quales
sunt Anselmi Catalogum, & Anastasius in eadem,
et aliter per S. Hieronymum, & max infra allegan-
das Eubien, veterum Romanorum penitus. Sed tu
diversis partibus dila una, sit ut altera, scilicet Aure-
lia Crastamentis, altera Portuensis in tendas, unde
nomen accipit, quemadmodum etiam ipsum potuerit,
explicari impossibile foret considerari tabulam, quam
sub Leicio illustrato Kircherus noster praefixit; nisi suc-
curreret Raphael Fabretti in super editis Dissertationi-
bus de Aquis & Aqueductibus veteris Romae. Hic
enim, Dissertatione 3. praemittit eandem topographi-
cam, qua Urbs & pagi circumpositi continentur, in
eaque distinguit viam Aureliam duplicem, Novam
unam, quae in Portuensem usque in potuit incurrisse; &
alteram simpliciter dictam Aureliam. quae ab alio longe
principio ad eundem tamen Crastamentorum terminum
distat ab Urbe in Occasum viam Portuensem, quae a
Berea in Meridum procedit, intersecta debuit, si ha-
bit principium ducentis ab ea parte, quae olim S. Felicitis,
nunc S. Pancratii dicitur, sicut & ipsa est Ecclesia,
juxta quam Fabretti fuit una illi descripta. Quod
autem sobriana S. Pancratii Ecclesia, supra cimeter-
ium S. Calpodii sit, eadem fuit, quae olim S. Fe-
licitis dicebatur, cunctis Olearii Pancratii in eadem de-
scribitur; usque illam quidem appellat nunc S.
Felicitis, sed ex Anastasio cum laudant, ut a Felice I.
condita, a II. amplificata; quod de alia, quam
de qua agimus, arguit intelligi.

S Sed haec, quae vix ducentis passibus distat a muro,
quomodo, inquit Claudii Castellani, in sua ad me
Epistola, censetur esse miliario ab Urbe secundo?
An forte, sicut antiquius, meribatur distantia a
Columna Miliaria, quae habet itaque etiamnum in
area Montis Capitolii? Ista aurem ecclesia, qui po-
tuit Portuensi Portae comen dedisse, ut S. Felicitis
nuncuparetur? Porro profecto, inquit idem, de bu-
jus iam dicta Ecclesia, longius ab ea quae S. Pancratii est,
sit requirenda, sed requirenda frustra: sicut & pluri-
mum

E

passus 2.
Felix via
Portuensis
agor consti-
tuitur in
offi. de qua
hic agitur.

F

vicarius
primus an-
tiquissimus
et alio,
quorum so-
lutione an-
tiquissimus
fuit.

A *mae* alia, quarum sola nunc apud Anastasium supersunt nomina, siue habentur queritur, nec invenitur. Etenim via dimidia pars earum ovis supersit, quae exstant tempore Schraderi. Ubi ovae S. Abba Cyrus in Orpheo, versus monasterium Carinarum, aique adeo diversae ab altera ejusdem nominis extra Portam Portuensem? Ubi S. Agatha, in Lardario? Vix plures ordine alphabetico subiungam? Inveni mihi, si potes, S. Andream, in Aquaremaris; S. Angelus in Foro; S. Asterium; S. Auream, versus Trophea Marii; S. Basilidem, S. Beneficium, in Sconca & in Panarella; S. Bladium, in Ripa; S. Cassianum; S. Cacciliam, in Lupe-picho; S. Cosmam, in Tracio; S. Crescentianum; S. Crescentium; S. Donatum, in Aventino; S. Eadmundum, trans Tiberim; S. Felicem, in valle Murcia; S. Felicem, in Pineis (non in Pineis) prope S. Paulum, ubi & S. Adaudus colebatur; S. Georgium, Specium fidei de Specibus (non Specium aut Specibus) Spersi enim a Specendo, id est videndo, dicebatur quidam Officialis, quales etiam hodie in ecclesia benedicti plures Galliae nominantur.

B *des* Spei, poeris choralibus praepositi, a Latino singulari *pe* unde *Aulpep* *Harpex* &c. Quere etiam S. Hermetis, ab Hadrisio I. amplificationem ecclesiam; S. Hippolyti, Abbatissam eadem; S. Januarium; S. Laurentium, ad Taurillum, aliumque in Turribus, ac tertium in Moedozio; S. Leo I. Basilicam, dedicatam a Leone II. S. Mamilianum; S. Mariam, in Cacabariis, in Conella, in Cyro, in Candlari, in Caminis, in Fanatica, in Mediaea, in Sardia, in Vinea, & de Virginibus; S. Marciani ecclesiam, in flauratam a Leone IV. S. Marcum, extra Portam Appiam; S. Menonem; S. Nicomedem, prope S. Agnetis; S. Nicandrum, extra Portam majorem; S. Pamphilum; S. Olannam; plures S. Salvatoris, scilicet in Eratio, in Julia, trans Tiberim, in Curibus, in Cacabariis, ad Ursum-pileum ubi olim Guibelmus, de Literatis, in Maxima, in Sotera, in Militia, de Praefecto, in Pede pontis, ad tres-Imagines, in Pietate &c. S. Senem; S. Sindonem; S. Symmetrium; S. Stephanum, in Bagauda, in Caragalla; in Dulcicio, in Pineis &c. S. Solium; S. Silviam, prope S. Sabbam; S. Thomam, in Fraternitate; S. Urum, in Bancia; S. Clytum, ad Corfus; S. Zenonem. Haec porro omnes ecclesiae, praeter tot alias quarum nomina memoriae non occurrunt, ovisque sufficiunt ad comprobandum quod intendebam de multis frustra quæri ubi fuerint? *Hactenus* ille, Romanarum antiquitatum servatoribus copiosam praebens indaganti prope modum desperata materiam.

C *Via* autem Portuensi etiam aliquam fuisse Ecclesiam S. Felicitas testatur. Eubius perovisus *Aulior*, in sua Cosmographia Tiberis earum describens, apud *Auriam* lib. 2. cap. 18. & sic de eo loquens: Ingressus per Divi Apostoli Petri Portam, juxta Offensam quae est Divi Pauli, & viam Portuensem quae est Felicitas Martiris, urbem egreditur. Celebrem profecto aperit fuisse Ecclesiam, quae etiam nomen dedit nui *Vaticani* Romanorum: idcirco merito delectat *Hofius* & *Africanus* nullum eam vestigium reperiri. *Assi* mihi antiquum videtur creditur, quod illi fecerint, haec intelligi posse de Felice II. cuius & filium Martirium esse infra docbo, & satis debet laborare ut sentia probem obvia, ab Ariano eodem & consecratum contra Liberium; mortem vero ejus in diem XXX. Julii incidisse, auctores plures aevi Felicitas & Martirium testantur.

4. *Ita* dubitari possit an corpus illud, quod ab eccle-

sia illa desolata videtur in urbem fuisse translatum ad *Adm* 55. *Cajma* & *Damiani*, quodque *sub Gregorio XIII.* circa annum MDLXX. ibidem in arca marmorea est sepelitur, eum titulo dicatur, id esse Corpus S. Felicitis Papae & Martiris qui damnatus Constantium; potest, inquam, dubitari, an tale corpus non sit potius *hujus* primi, atque indubitanter Sancti Felici Papae & Martiris. Crescit autem ratio dubitandi eo, quod in tempore Gregorii VIII. quando Brundisii Cardialis resistens ecclesiam S. Pudensiana, ibidem cum aliis Religiosis possum esse legatur corpus;

Martiris & Papae Felicitis, honore secundi. sicut habet marmorea vetus tabula, apud Onuphrium Panvinium in libello de 7. Ecclesiis pag. 168.

5. *Alteratur* certa prima Felicitas esse debet, a qua *corpus* Portuensi Via depositum corpus, crella desuper ecclesia honoratum, versumiliter a Felice II. prius quam in Romanum Episcopatum ab Ariano intraderet, cum addit Diacrius esse: in qua ecclesia posita etiam hujus Secundi, in vobis suo praedilecto mortui, corpus cum eadem a Damaso, ambigunt fuisse appellatum, cum & Patris & Conditoris idem nomen esset. Quia autem Primi atque indubitanter Sancti, & Pontificis, & Martiris Felicitas nulla eratam *Alia*, exarbat autem Passio Secundi (fabulosa illa quidem, sed tamen scilicet vi. verissima credita) hac scilicet dixerim (quod in pluralitate corporum nui Sancta attributorum dicit solum potest) ut quisquis ea eadem ecclesia corpus alienigenae Felicitis accipiat, potius Secundi, asper per sua *Alia* famossior, quam Primi habere se crediderit: ex ipso enim sepulcratores titulus satis apparet, illorum autem *Alia* inherentes sui scriptis. Quid tam voluit Deus, ut eo praefixo tempore, quae maxime agnoscere de Felice II. & auctoris Pontificum, imo & Sanctissimum Evangelio de, reperitur corpus, quod illius, non Primi, notam qualemcumque habebat; sic praefixi potest hoc esse revera Secundi corpus; Primi autem id quod translaturum est ad S. Pudensianam. Utrius porro sit, quod Transfuit in Apulia pretendunt ad ea translaturum fuisse, & apud *sub* haberi (dicunt enim esse S. Felicitis Papae & Martiris) aut an omnes alterutrum non facile dicere, nisi visis istius praetentantur fundamemum.

PARTIS II. SECTIO II.

N *O*rum postibus deprehendo *Auliorum*, qui Catalogum Pontificum inveniens perortum usque ad Eusebianum initium, illud uti repererat ita reliquit, nihil addens: sed in eodem conclusurus, non fuit contentus solis ex primere Consulibus, sub quibus sit obiti, verum mortis quoque signavit diem. Nam post nomina Consulium Aureliani & Marcellini, hac quidem vice sanctorum subiungit, usque in diem vii. Idus Decembris, Caso t. & Carino Coss. deinde sic procedit, primam alimungas diem nominans hoc formula, ex die ... usque in donec veniat ad gravem illam personam, in qua vel caput *Aulior*, vel in eamdem relegatur, aut fuga dilapsus usque ad tempore Melchiodis Papae, alius quibuscumque, volueritis Catalogum Pontificum perexterre, libertatem reliquit, id quo vellet modo faciendi; & sic alias, in Marcellio, alias in Eusebio Stylas invenitur: post quem iterum, vel idem quateriam partem capiat, vel alias fide stylam eundem tenens, peruenit scribere usque ad Liberium: & sic rursus habemus annis LXXVI. &c. ab *aulioribus* plene eorum perortum.

A

XXVIII S. EUTYCHIANUS.

Ann. 171.
ad 181. an.
8. m. 1. 6. 1.

* Baron.
171. ad 181.

Tempus
Sedi.

Translatio
Corporis.

Patria
Lunae, ad
Lunam

C

Ann. 171.
ad 181. an.
8. m. 1. 6. 1.

* Baron.
171. ad 181.
8. m. 1. 6. 1.

Dei morte

Oratio
congr. 18.
171. ad 181.
8. m. 1. 6. 1.

EUTYCHIANUS, natione Tuscus, de civitate Lunæ, ex patre Martino, die vi. Januarii feria iv. in festo Epiphaniæ ordinatus, anno cclxiv. fuit temporibus Aureliani, & Probi & Car: sedit annos viii. menses xi. dies iii. martyrio coronatus viii. Decembris anni cclxxxiii. & sepultus in cœmeterio Callisti via Appia, unde postmodum ossa Lunam, ac denique Sarzanam sunt translata: & cessavit Episcopatus diebus vii.

A Nos hic signatis pulcherrime ferment, qui tunc Magistratum gessere, Consules primi, Aurelianus i. & Marcellinus; secundi, Carus ii. & Carinus: pro die autem vii. Idus Decembris (quem habet primus Catalogus, ut Eutychiani martyrii festum) notari vi. Idus: ceterumque summi abusu Ecclesie commemorantur ipsi anversariam celebrant; idque celebrant, quod sic retrogradando ad Ordinationem ipsius, veniatur ad festum Epiphaniæ, solitum deinceps maxima sollemnitate sub cryptis degentium celebrari. Ceterumque probat Hieronymianum Martyrologium, ubi similiter ad vi. Idus Decembris primo loco scribitur Romæ Eutychiani, & insequentibus libenter excipisse videtur titulus Episcopi, alius addi solitus.

2 Catalogus a. & hunc secutus Anastasius aliquem, notum vi. vel viii. Kalend. Augusti, quasi tunc primum sepultus in cœmeterio Callisti fuisse Eutychianum. Occasionem dederit Elevatio vel Translatio aliquæ ibidem solita tali die, secundo v. sol. Innocentio I. cum ite loci edificavit inquam S. Sebastiani Basilicam ad Catacumbas, super platam sub qua S. Petri & Pauli corpora diu quiescerant: interimque templum confirmavit, quod dicit, de die Natalis mirande querendo. Ipsum corpus alio in portum Lunam relictum, nunc invenitur atque a nobis hauriturum & anno moclxxii. respectum fuit Sarazæ, urbe vicino, que Lunæ prout desolata destræque in hunc Cathedrali successit.

3 Quia tamen Tuscus dicitur Eutychianus, Strabo antea lib. 4. & Pomponius Mela lib. 3. hic Claudio, i. sic Augusti avate feriebant, Lunam autem attribuitur Tuscis sed Lugurii; idem Frontinus, in sue de Scaulis Lucensibus opere, agrum de martyrio S. Romani, cuius corpus S. Eutychianus creditur Lucensibus donasse; sug-

gerit, in nominanda urbe patriæ antiquum fuisse mem- dam, cuius beneficium Lucenses huius Scaulis Pacifici corpus obtulerint, quod prius Lucensibus, nunc so- lum latercula diversis, debebatur. Quia etiam ait en- tate in Lucensibus Archivio antiquum instrumentum (quod sanc probatum oportuerit, ut de antiquitate iudicium fieret) quo Pacificus hic dicitur satis in Castello Montis-magni prope Slaviam, quod intra territorium, oco Lucens, sed Lucens est, solis X. P. M. distans ab urbe. Ego veniri urbi præiudicatum volo: maxime tamen apud me momenti est, ut esse debet, diversis Pro- vinciarum, a Statibus & Pompeio indicata, qui licet vixerint, nunc sub Tiberis, aliter sub Claudio, duobus ad Eutychianum & fimo seculi, non pote tamen tem- pro hoc tempore recipiendum aliquam limitum Provin- cialium mutationem obsequio idoneo testimonio: nec puto absque testimonio recipiendum mutationem limitum, que solita sit ante hoc tempus.

4 Hic porro in viam nobis redit Illustrissimus Anna- libus Partis Baruvius; utque redire possit, ante Pro- bi Imperatori vii. ad v. restringit, eo securus, quod videtur circa eodem annum variari ab auctoribus; simul etiam transiit a fimo anni cclxxvii. & viii. Consules, Probum & Paulinum, atque Probum ii. & Rulm; pro quibus reneceat etiam Eutychianus in Cassam Pa- seblem Villam, cap. 31. faturus. Sed de Passarum (qui nunc habetur) siccitate, non Eruditorum bo- die dubitas. Si quid autem perplexitatis superaret ra- tione suffragamur Consulibus, aut alia quovis ex capis, id tamen eademque videtur laudatus in huius Cuius Praefatus Antonius Pagi Dissertations Hypothesis, Aulicæ, & contra objectiones Novissimas vindex.

Baruvius
ad
vitem etiam
sollemnem.

XXXIX S. CAIUS.

F

CAIUS, natione Dalmata, ex genere Diocletiani Imperatoris, ex patre Cajo, fuit tem- poribus Car: & Carini, Diocletiani & Maximiani, ordinatus Pontifex in Dominica xv. Decembris anno cclxxiiii. seditione annos xii. menses iv. dies vii. usque ad xxii. Aprilis; quando obiit in cryptis latians, anno cclxxvii. & sepultus est in cœmeterio Callisti via Appia, cessavitque Episcopatus menses ii. dies vii.

D Ecima Kaleodas Maii, que Caji Pontificatum fi- nit primus Catalogus, etiam in Hieronymiano Martyrologio, post Natalen S. Philippi in Hieropolis, sic legitur: Romæ in cœmeterio Callisti S. Caji, vel Caji Papæ. Quod autem sequatur Catalogus alium nullum diu videri, iudicio mihi est Elevatorem corporis vel Dedicationem Ecclesie propriæ (quales dies in ista Catalogo fere observantur) anversariis Passibus de sollemni iussu; istius vero Ecclesie restauranda no- bis hoc seculo occasione præbuit corpus incertum anno moclxxii.

2 Iamque Pontificatus in eadem primo Catalogo at- tribuitur a xvi. Kaleodas Januarii. Sed vel hoc erratum a librario est, distrahendo antea, vel ejusdem addi- tione, in numero dierum vii. præter annos xii. & menses iv. Sedi Caji attribueretur, Hi enim a x. Kaleodas

Maii, retroactis pervenimus usque ad xvi. Kal. Janu- arii: qui dies cum anno cclxxiiii. Dominicus fuerit, porro totus cur prius numerus potius quam posteriori cor- respondere adhibendam esse flauerimus. Interim ex die mortis indubitata, videretur satis certo prægredi posse ad sequentes Pontificatus.

3 Ad Alia ad Hieronimo in Aprilis collectis addi vo- lum, quod S. Caji Thebas, ex Oriente accersitus, cum Duce suo S. Maurino Romæ baptizaret, quatuor eorum martyrio, per Eusebium Lugdunensem Episcopum descriptis sub medium sequenti seculi, Marcellini Papæ amice inscribere aliqui; quod multum per- pleuitatem diversis attulit, sequentibus, Maximianum Diocletiani Collegam anno cclxxvii. triumphasse de Bagaudibus, contra quo vocatus Thebas fuisse For- tassis autem in dicto Martyrio, ad xxii. Septembris di-

18

A iustitiam, aliud nihil peccatum sit, quam quod Pontificis titulus per usurpationem addiderit Marcellino, qui illis revera baptizatus, sed iussu Caei, & aditus Romano Ecclesiae Presbyter in aliquo Urbis Tunc.

4 Quae Cajo & decessit rursus Eusebii adscribitur Decretalis, Consilium quidem hinc sumptis satis apte subiungitur: sed communis eo laborant inter se vi-

tie, quod ex Leonis Pape Epistolis loca integra, in iustitiam quae etiam non habentur in libro Hilarii de Trinitate, ad ipsa Leonis nominum allegatis, ibi vero conspecto sensu diffunduntur. Sic etiam supposita Marcellini epistola meridiana luce clarius concurrit epistola 65 Hieronima, pro eisdem assumpta.

XXX. S. MARCELLINUS.

MARCELLINUS, natione Romanus ex patre Projecto, fuit temporibus Diocletiani & Maximiani ordinatus Pontifex, anno CCXVII. die xxx. Junii, Feria III. propter persecutionem; sedit annos VIII. menses III. dies xxv. usque ad xxiv. Octobris * anni CCXVI. colitur xxvi. Aprilis, quando forte elevatum est corpus ejus in cimiterio Priscillae, ubi fuerat sepultum; & cessavit Episcopatus annos III. menses VI. dies xxxIII.

*At an. 196.
ad 194. m.
F. m. 1. d. 12*

** An. 196.
ad 194. m. 1.
d. 12.*

*Cassio
Eusebio
Marcellino
Hieronimo*

*Triginta
diebus
m. 1.*

*Triginta
diebus
m. 1.*

*Triginta
diebus
m. 1.*

*H*ujus sancti Pontificis Natalis nusquam invenitur in antiquissimo annuario, ejus jam saepe meminimus, Martyrologio, atque hoc de desitu magis confirmatur sententia Florentini, afferentis ipsum esse genuinum S. Hieronymi sumum, Eusebiiann collectanea fecimus. Et cum illud Roma scriptum ab istis fuisse, aut ex alio fonte quam Eusebiano non desit: sed cum Eusebio: nequevisse distinguere Marcellinum, a successore Marcellino, hujus scilicet etiam meminit, & Hieronymus, in Palestinae scribitur, occasionem dedit eundem similiter praeterandi.

1 Porro in Catalogo primo clare descriptum hujus Pontificis initium ex die pridie Kalendas Julias Diocletiani VI. & Constantini. Idem per numerum annorum, mensium atque dierum expressum, adeo certe dignum ad diem meritis a nobis indicium, Diocletiano VI. & Maximiano VIII. Cons. & ad hoc rursus die, per Victorini praescripta tempora, tam commodum pervenit ad istum Successorem Marcelli, ut secum animo progressi videremus, licet S. Marcellinus, tamquam sepultus xxvi. Aprilis, adeoque in vel tunc vel paulo ante mortem, colatur ab Ecclesia, in portali die inscriptus Martyrologio Bedae ipsamque sequentem, aliam (ut credimus) sententiam non habentibus, nam illius reatum, de quo ipse Baronius, ipsum alios praeparavit quoad lapsum penitentiamque Marcellini, fuerit num. 32. non esse in eo ubi quis tunc peccet censitas, quod in multis vehementer depravatum esse videatur.

2 En die autem quo obit Marcellinus atque eum quo Marcellus capis, indurando annis per Consules vocatis, confirmatis, Episcopatum cessavisse, annos non xv. ut scribitur in eodem Catalogo: non etiam vi. ut habet Catalogus 2. vel vii. ut Liber Pontificalis; sed III. annos: & facile fuit transcribentibus rater se variare numerum, III. in vi. vel per se non scriptum annos xv. in vii. At si tunc jam saepe memini, non solus fuit, nisi delicta opera, nomina Consulum alterius. Interim insensit, & nequissimum aliter usurpata Antidotei primi Catalogi diligenter, in notando annis menses, ac dies censibus Episcopatus; arguit hic plane insensitum quid accidisse, quoniam tempore fuit persecutio, ab eodem Catalogo indicata. Sola autem menses VI. dies xxv. quos respondit annis notantur Baronius, quid obsequo habens in Ecclesiastica historia, ad ipso hactenus de illa, tam insensit, ut ista siquidem notari mereretur?

3 Porro ille cingere ex suo computo argumenta, quae nihil attinet hic attingere, cum satis sit nostram nobilitate chronologica, ut illa ultra evanescant. Quare porro ad an. 304. num. 26. quae tam diuturna cessantia causa esse potuit, cum Maximiano persecutore se abdicante. Constantinus Christianus favens liberis mox accepit Imperii habenas. Sed ecce, hujus iustitiae illius obitus, & sequentem annum 305. imbecitas a Porphyrio Alex.

Martyrio SS. Joannis & Socorum, eorum se pro nobis respondens, quod, Quantumlibet Constantinus Imperator Occidentalis nobis regimen administraret, in extremis tamen mundi paribus ipse agente, in Britannia scilicet alibi que oris Occidit, res Italicae ex Galerii Maximiani sententia regi potius videbantur: quem obtemperantem Constantii filius Constantinus, quod ab eodem Galerii Maximiani appeteretur insidias, coactus est veloci fuga sibi consulere. Roma detrahit anno CCXVI. Imperium sumptis Marcellino, Maximiano Herculis filius, nihil minus quam poterat in Constantino servum, atque ita, quae per Diocletianum & Maximianum enascentes persecutiones, Roma continuata est usque in annum CCX. Numerum praeterea non fuit, quod cunctis omnibus aut fere omnibus Latini, Haereticis Umbrae, ac Pictis Episcopis, tandem expellendis fuerunt, quae desinit, nos ordinatos Victorini relinquentes Marcellino, Successorem consecratis. De hujus autem Victoriano diuturnitate tanto dubitamus minus, quanto clarius agnoscentis Adolestem qui Appendiculae ipsam avaritiam creavit jam Marcellin, ipsius tamen Marcelli Pontificatus non descriptis (cassianus forte id commodum ab alio quocumque post mortem illius facendum) fuisse illis synchronum. Velis Glossa in 6. Decret. tit. de Renunciacione, ut tam Romano Pontifici licere probet, assumme quod Marcellinus renunciavit Papatui, cui substitutus fuit Marcellus. Sed haec Glossa, nescio unde sumpta, expungit aequo merito potuisset, ac illa de fabulose Cyriaco, ad secundam S. Ursulae renuntiavit, expuncta est.

4 Quia tamen non dubitamus, quin haud adeo diu post Marcellini mortem electus Marcellus fuerit: & Baronius Pontificatus quosque auspiciat a die Electionis, non autem a die Ordinationis Episcopalis (a quo tamen annis suis usque in hodiernum diem plerique Pontifices in signandi litteris bullisque auspiciant) videri possumus haec in parte non nisi quoad modum loquendi deservire. Libenter tamen concessero, etiam posse illa quam deus servissima persecutionis diuturnitate, evanescere aliquid: Clarum saltem fecit sub terra patuisse ad celebrandum electionem, neque multis mensibus: ad id opus fuisse: ideoque paulo nihil hic notari de diuturno Presbyterorum regimine, fecit, tamquam de re insolita, licet post mortem Sixti II. cum tunc undecim mensibus fuisse Ecclesiae etiam absque Electo. Restat ergo solum reddere rationem, cur Interpontificis dies xxv. qui praeter annos & menses jam dictos notantur in Catalogo, contra veritas ad xxxIII. Ratio autem est, quod ad initio Marcellini usque initium Marcelli, numeratis annis, mensibus, ac diebus, inveniebantur duo dies abundare; quos malui detrachere ex Interpontificis spatio, circa numerum annorum manifeste notato, quodque similiter in numero dierum posset vitiosum fuisse; quam ex tempore, Pontificia

*Roma
Eusebio
Hieronimo
Cassio*

*Sola
tamen
Ordinatio
Marcelli
non illius
dictatur.*

A dem Diocletiano pro fide Christi cum Claudio, Cyri-
no, & Antonio capite sunt truncati & martyrio sunt
coronati. Conjuraverat autem Marcellinus Marcel-
lus Presbyterum, dum pergeret ad passum suum,
ut precepta Diocletiani non impleret. Post hoc sa-
lam iniecerunt corpora sancta in puteum, ad exemplum
Christianorum, diebus xxv. ex iusta Diocletiani.
Exinde Marcellus Presbyter collegit nobis corpora,
cum Presbyteris & Diaconis, cum brynis, & sepe-
livit via Salaria, in cimiterio Priscille, in cubicu-
lo claro, quod patet usque in hodiernum diem, quod
ipse preceperat dum traderetur ad occisionem, in ery-
pra juxta corpus S. Crescentionis, vi. Kalendarum
Majarum.

6 Hæc sunt verba, ut ex ampliori aliquo Vitarum
Pontificiarum, quam Anastasius habuit, contextu tran-
scripta, hoc solum dempto, quod præ Sinuella, ex Pla-
tina Attique Concilio resistit, legimus Felanum,
inordinatum Synodum: quæ omisso, Luitprandus
sancti habuit Synodum in civitate Campaniæ altam di-
cit. Sed scriptum præterea nomen sancti reputari li-
berius potest: ascribitur & Numerus Episcoporum ibi-
dem celebratum, prædicti tempore præfari incredibili-
tatem. Si cum in plena Ecclesia pater, Constantino Imperatore
sermone & sumptibus necessariis præbent, mul-
tum fuit, ad Nicænum Concilium colligi potuisse Ep-
iscopos CCCCXV. quæ credes in tam læva persecutionem,
tam prope urbem Romanam, confluxisse Episcopos CCCCXV.
ubi si sex vel octo adfluxissent, cum aliquo Presbyterorum
numero, melius sane debuisset conscribi. Si autem præ-
ter Marcellinum viginti, ut supponitur, lapsum con-
veniret Synodus; quantum quæso credere debebat
tempori, ut res ubique innotescere, conspiciere ad Syno-
dum contra Presbyterium lapsum cecidit Clerus Roma-
nus, Episcopi ipsi possent undequaque convenire? Et
credere aliqui fragilitatis istius lapsus, si quis fuit,
non prius quam ipsa fieret reparatus a Marcellino i
Egese autem clivum hunc, si, non bene, præterit aliquid;
ceram præcipio Clero & non aliterve ex vicinis aut foris
tunc Roma præfatis Episcopis, confisum culpam
ejusque punitionem esse præfissam, ad unum vel
optimi animum (quod sanis consensum foret, pro tanto con-
gruentior & majori convocatione numero) non faci-
endum.

7 Alique hinc æstimabunt Lectores, quid iudicii ferendum
sit de illis, sub nomine Concilii Sinuelli nonnullis, ubi
ad trecentos augustinus numerus Episcoporum, adeo ut ne-
quiverint simul congregari in locum unum, sed quin-
quageni ex quinque singulis conventum haberent,
& quasi ex eo numero trecentorum sua quique vice senten-
tiam ferrent. In his autem illis narratur, quomodo
quidem Marcellinus Christianorum Episcopus, & Urbanus
quidem Capitoli Pontifex, de iustificanda altercati
inter se, convenirent, una nocte simul se sistere Diocle-
tiano & Maximiano (quasi vera si simul Roma fuerint)
tam ab Urbano deceptus Marcellinus indultusque in
templum, usque fuerit ad elladionem testibus suis mi-
titer intem; ad quorum solatium convocata Syno-
do, comparatis eorum ad Marcellinum; saltemque
excusare volens non valens, cum omni damnationem
ejus audiret pronuntiare, dicentibus sanctis, quoni-
am prima Sedes non iudicabitur a quoquam, scripsit
ipse & subscripsit damnationem suam primis omnino;
subscribentibus contra ipsum & tres ejus Presbyteri: os
ad Diocetum duci, reverenti Episcopo, reverenti Pres-
bytero, Diaconibus tribus, x. Kalendas Septembris,
Diocletiano vii. & Maximiano vii. id est anno ecci-
que audito Diocletianum, cum esset in bello Persiarum,
misit Romanæ urati, & multos Episcopos ad marty-
ri coronam traxit. Hæc autem narratio cum auctori-
tatis & formalis tam peregrina, ne dicam sancti, ne-
queam animo comprehendere, quæ ratione potuerit
Propylæum Mon.

illa illa in compilationibus Conciliorum absque debita
causa relecta.

8 Ego Romane Ecclesiæ præteritis additum penitus
aliquid, si passus, quam detractionem velim illam tamem, quæ
hic præteritis prima Sedes non iudicari a quoquam
co acceptam ipsam, quasi personam Pontificis, quæ bonis fir-
gularis est, nullum iudicium subiacere, non videri falsum est,
sed ab ipsam Ecclesiæ pastorem repulsa in Canone, Si Pa-
pa, dist. 40. sumpta ex verbis S. Bonifacii Magni
Archiepiscopi & Martyris, ubi statuitur, ut Papa iudic-
etur a nemine, nisi fuerit a fide devius, quis autem mo-
gu ab ea devius quam idolatra, qualem nobis faciant
Marcellinum, quæ ejus lapsus innotet, hand sane pro-
denderit illegitimus lapsus S. Petri? Nec enim hic cum
Christum negavit Petrus erat sceleratus, sed primatus solus
est post Christum Ascensionem, licet autem, designatus,
quandæ Magisterium fuisse confisus est Christum filium
Dei viri. Prædicti perro atque eruditæ Lectori reliqua
segitillam expendentes ponderare debent particulas om-
nes in falsis relationibus. An autem & quantum Mar-
cellinus peccaverit, non decesserit aliquis Marcellinus,
id abunde delinxi ex arduum tuleram tolerantia, quam talis
loco de tempore ad exortitionem necesse est credere, ut vel
ides meritis reputari inter Martyres.

9 Perre si citam martyrium per capitis resissionem
passus absens Diocletianus aut presens Maximianus con-
summarum Marcellinum, quæ ratione id potuit ignorare
Augustinus de tali persona, cuius lapsus (& si forsitan
per calamitatem confisus) si totumque debuit, contrarius
Ecclesiæ; æquum fuit delictum quoniam potius maxima
vulgari quoque verum penitus nunc ejus, iustis marty-
ri coronatus, ut communi omnium scandalum communi-
ter apparetur majoris edificationis exemplum. Tale
autem nihil scilicet supponit Augustinus, cum in libro
de unico Baptismo cap. 16. sic respondit Petiliano:
Quid iam opus est ut Episcoporum Romanæ Ecclesiæ,
quos incredibilibus calumniis infectatus est, obiecta
ab eo crimine diluamus? Marcellinus, & Presbyterius
ejus Melchias & Marcellus & Silvester, traditionis
codicum divinarum & iherosolimitanis ab eo crimine
arguuntur. Sed numquid ideo convinctus aut con-
victi aliqua documentorum firmitate monstrantur
ipse, sceleratos & sacrilegos sancti dicunt; ego, inno-
centes fuisse respondeo. Quid laborem probare defensionem
meam, cum ille nec tenuerit probare conatus
sit accusationem suam.

10 Perro quidem est quod Augustinus, penitenter
descendens ad defensionem Melchias, quæ potissimum
impetebatur, ostendit id ei nunquam antea, cum maxime
opus fuisset, a Donatistis exprobratum, de ceteris autem
tacet: manet tamen, quod ut minimum de his quibus
tacet; & manet difficultas quomodo ignorare potuerit lap-
sum summi Pastoris, tam memorabilis penitentia repa-
rum: manet etiam quod Augustinus tempore, post Carth-
agenensem tamen Concilium, in quo aliam sententiam
de lapsu illis; tamen aliqui primus a Petiliano temere
iactatus fuerit, non tam Marcellini, quam Melchias
accusandi erge, deinde amplius ab ejus peritioribus
Donatistis, omni modo satagentibus, ut beatus apostolus so-
latus sententiam adveniret, & omnes ponderosè asse-
ruerent. Quæ ratio neminem ut falsum, in Melchias &
Comprehensorem ejus fuerit, afferret id Augustinum verum
fuisse in Marcellino, eodem Augustini id non expresse
negant, credere non debent, nisi fieri aliqua auctorita-
te ex numeris quæ sit eorum, quæ, Acta proculdubio com-
munis sententia, ferunt de morte ejus postieris reliqua,
nulla defensionis eorumdem Auctorum præmissa. In his
fuisse Auctorem Catalogi Lixederum, nisi alius quoque
manifestissimum scilicet interpositum eum invenit: & qui-
bus emendat fidem adhibita æque ubi perferenda; non
videtur exemplis interpositum illis: eorumque totum

L 2

optima

MARCEL-
LINUS.
Sicut asse-
rentur
nulla esse
Episcopum
convenire
paulatim.

lyones au-
tem dicunt,
etiam Lyones
esse.

aliqui suppo-
nunt, non
propterea
credendum.

qui ad 200
de rebus in
Acta Syno-
di dicitur
huius.

E
Quomodo
autem, si
post lapsum
non rege-
retur fidei
Marcellinus
non?

etiamque
ipse illa
auctori-
tatem.

¶

A optime sibi colere, itaque sufficientem excusari posse.

MARCEL. II. Hactenus fueram de hoc argumento commemoratus.

tur imperiū ante edendū confilio, tempus ubi dā dā faceret
 et torisq; coram eundem eliminandi, qui jam ultra se
 cū XII. precesserat; Et ex Ramani archiepiscopi aspe-
 ctu fuit subiecta quædam, infra sua loca preferenda. Iste
 sortis prodierunt Eusebii, fratri Natusi Alexandri in
 fidele. Hæciora cœli effluvia Capiti Differentiæ, quo-
 rum signis jam per ferat 11. ubi Capiti effluvia, quo-
 Marcellini lapsus committitur effluvia, conclu-
 dit. auerere Cur Domini. quo omnem veterum

lapidum in hoc Contineat et Collectiombus, uti unum
Credendum traditionis argueat; Marcellini Pontifi-
cis lapidum ne therificationem lapidum non produ-
cant et probeverant? *¶ Subjunctum:* Certe in celeberrima
illa mandatorum Pontificis fidei Collatione Cartha-
gine, Catholico inter et Donatistas, cum sepe por-
ro in iactantem barbaei ad vincendum traditionis
Melchisedech Romani Pontificem, et prolixo admo-
dum astra legi petivissent; nihil in eis quo res proba-
retur penitus invenimus, nec refert Augustinus in
Brevisio Controversiis duos articulos cap. i. & lib. poli-

set Marcellinus, ipsiusque ejus obicere non cessassent, ad faciendum negotium Melchiadi, qui ejus Presbyter fuerat; sicut ex persona Felicis Apungitani Cassilianum moverunt quæstionem, quod ab eo fuisset ordiatus, qui fuerat sacrorum librorum traditor.

13. *Plinius ad Iulianum consiliarius suum transiens*
Alexander, ait, propter Consilium Sineuulium populum
supplicatum ac plane fœdum esse, variet illic expeditis
complicatas, a nobis dissimulatas, quorum 11. est
quod in Aquisiensi Concilio Marcellinus dicitur
introductus a Diocletiano in templum Jovis, Vellæ &
Idiæ, sacrificiæ Herculi, Jovi, & Saturno. Illud
porro verosimile non est, cum cuique Numini pro-
prio in templo nuncupata fuisset vota & oblatæ sacrifici-
æ, omnia Antiquitatis monumenta habent.
tv. Ferunt istiusmodi A&A, Marcellinum condemnatum
ac Diocletiano esse perlatum, cum esset in
bello Perlarum, quod aperte convincitur falsitatis,
cum bœnnio integram se Imperio abstatet. Diocletianus
(scribitur autem nō deservisset Beloriz, & Ca-
lvisius Meji mo ecclv.) de Persis profligatus cum Ma-
ximiano Collega suo Romæ triumphum egerit.

V. Actia ipsi habetur, multitudine Gentium
normam adimplere Idolorum peritellae, ut de rumo-
re qui sparsus erat contra Marcellinum certiores fi-
rent, Marcellinum e contra ipsum ferre possent, si
eum viderent idolis sacrificantem. At in ista narratio-
ne omnia sunt quae veri speciem nullam habent. 1. quod
tempore persecutionis, quo fidei Christianae professio-
nem diligebantur, nec Christiani arceum in medio

rint in publicum, et quod ad templum idolorum ac-
efferint, sacrificii aut thurificationis sacrilegæ futuri
esse, et hanc sententiam secundum iuram superflitioni

rius spectare collatus licet, ut constat ex Tertul-
liano possum in libris spectaculit, sed maxime cap.

hominum horrore claudere, hic addit: *Et ergo glisem*
et unumquemque in sanguine suorum devotissime, quante magis
augustinus ostendit, etiam et avari, et idolis sacrificia volu-
ntarios oblatos, quia non intelligunt transfigurari, sed
in ipso spiritu et anima degenerari et, quoniam manifestius
magis ad Deum perveniunt quam transfigurari. Quod si spec-
ulaculo adde Christianis non licebit, quia et idolola-
triae confabula universae eorum parantur, ut ait Tertul-
lianum, quanto magis ipse erat illicum sacrificia ip-
sa, talia exhibita quibus nides, spectare?

SPACE
SUNLIF

Navalis
describes
superficial
skin.

இருவரும்
மேலும்
பொருள்
கொள்
வதில்
உள்ளார்.

Dr. J. M. H.

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 103-107.
 2. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 108-112.
 3. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 113-117.

2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354
 2355
 2356
 2357
 2358
 2359
 2360
 2361
 2362
 2363
 2364
 2365
 2366
 2367
 2368
 2369
 2370
 2371
 2372
 2373
 2374
 2375
 2376
 2377
 2378
 2379
 2380
 2381
 2382
 2383
 2384
 2385
 2386
 2387
 2388
 2389
 2390
 2391
 2392
 2393
 2394
 2395
 2396
 2397
 2398
 2399
 2400
 2401
 2402
 2403
 2404
 2405
 2406
 2407
 2408
 2409
 2410
 2411
 2412
 2413
 2414
 2415
 2416
 2417
 2418
 2419
 2420
 2421
 2422
 2423
 2424
 2425
 2426
 2427
 2428
 2429
 2430
 2431
 2432
 2433
 2434
 2435
 2436
 2437
 2438
 2439
 2440
 2441
 2442
 2443
 2444
 2445
 2446
 2447
 2448
 2449
 2450
 2451
 2452
 2453
 2454

Journal of Management Education 34(1)

XXXI S. MARCELLVS

XXXII S. EUSEBIVS

XXXIII S. MELCHISEDECH

XXXIV S. SILVESTER

XXXV S. MARCVS

XXXVI S. SYLVESTER

A omoibus redderet confessoria, aut saltem aliquo ex parte verisimilia. Licet enim in his plurimum laboris infunderem, nihil praterca labor confectus, nisi ut impossibile esse reperirum, ad veritatis lineam eadem revocari aliquo modo posse. *Atque*, inquit, idem Barmanus, qui & ipse Siniciana *Alia* in priori suo editione *Romane* habuerat de suppositis suspensa, in secunda *Aurepensis* conatus est suspicionem detergere, et quae verisimilia facere, non autem id fecit in causa *Polyphroni*. Estote, sed notandum tantum id conatus est (ut apparet in *Appendice* ad annum 302. post 1. Tomum) quatenus utcumque satisfaciatur vehementissimis virorum doctissimorum querelis, da Martyrologio atque Brevario Romano, quod illa in Ecclesia recitanda coniectant, suadetque Ecclesiam Romanam, quae ante obliuiscens annos ita publice lesa reperit, quamvis sibi valde molesta, haud adeo vana leviterque illa habetis legenda reliquissa. *Atque* in hoc libenter Bar-

manus subscribitur: quae tamen haecenus abolita non sunt, D aliquando abolenda non diffidimus, cum scilicet inter omnes conveniret de eorum falsitate. Dicimus autem Barmanum, non nisi paucos et multos obiectosque felixendas suscepisse, idque languide fecit & parum effecit per dissimilima volit de exempla. Quod autem ait de tempore obliuiscens annorum, quidvis ita lecta in Ecclesia fuerat, id neque certa aliqua documenta probat; nec ut probaret, sufficere posset fides indubitata *Alia Siniciana* afferenda; cum similiter aut etiam divitiis tolerata in *Alia S. Silvestri*, altiorumque monachorum, nunc sine scrupulo examinentur, & fide indigna iudicentur. Verum autem Romano Ecclesiam maxime assumptis legendi *Sanctorum Alia* sub *Martianum* Officium, ante annos plures quam quadringentos aut quingentos, equidem dubio vehementer, adeoque privati solum usus, non publici, erant si quae extra cathedram in Romanis Basilicis Passiones vel Legendae.

PARTIS II. SECTIO III.

XXXI. S. MARCELLUS.

MARCELLUS, natione Romanus, ex patre Marcello, fuit temporibus Maxentii, ordinatus Pontifex anno cccviii. die xviii. Maii, Feria iiii. Pentecostali, scilicet annum i. menses vii. dies xxx. usque ad xvi. Januarii anni cccx. & cessavit Episcopatus menses iii. ipse vero sepultus fuit in coemeterio Priscillae via Salaria.

Alia. iust.
ad 110. m.
10. 0. 0. 30.
* Epist. ad 109
ad 109. m.
19. 0. 0.
dies 25.

Primo Catalogo inherens S. Hieronymus in suo Martyrologio, vel ante ipsum Enrichum in Collectaneis, dicit xvi. Januarii sua exordium: Roma via Salaria in coemeterio Priscillae, depositio Marcelli Episcopi & Confessoris. Adhuc celebris mansit Roma huius diei memoria, ne cum arella postmodum esset sub ejus nomine nova ecclesia in ipsa Lucina quam de dicatam domo, eoque situm ejus corpus, alius annoversetur id scilicet esse videtur; quo fiat ut idem dies etiam in secundo Catalogo notatus inveniamur.

Diem mense

Ratio num.
p. 11.

3. Utique annus, primus scilicet & ultimus Marcelli, ex primo Catalogo, suppletis defunctibus, habetur notari a Consulari (Maximiano Harculi) x. & Maximiano (Galeri) vii. usque (iterum) post Consulatam x. & vii. ubi iterum necessario addendum, ut habetur annus ccc. Est autem, ut supra dixi, alius hic stylus, dum dies primus ultimusque notatur.

Ratio num.
p. 11.

2. Secundus Catalogus eidem annos iv. assignat; Analeptus & Audier Mj. noster annus v. menses vi. dies xxi. & eradi possunt voluisse Marcelli Pontificatum ordiri a die, quo cum Clerici Romani elegit in locum defuncti obijt Victorius Marcellini, nisi simili auctoritate Eusebio Marcelli Successori idem irroboreus annos vi. mensem i. dies iv. tunc tamen Pontificatum eum fuisse brevissimum. Nihil levis idem Audieris in sequendis Consularibus narratur, dum scripserunt a Consulari Maxentii iv. & Maximiano, usque ad vel usque post Consulatam. Maxentius enim se ipse Consulem solum fuit Collega dixit an. cccxii. quo alio nominabatur Cois. Constantinus i. & Lacinum i. primum autem Consulatam cum Romulo usurpavit eodem anno, qui fuit utriusque Maximiani Consulatu x. & vii. captus notari, id est eodem quo nos Marcelli Ordinationem posuimus cccviii.

4. Interim Consulari Maxentii & Maximiano (usurpator autem nomen Maximiano pro nomine Maximiano,

ut in Consularibus Victorius esse videtur) subscribitur Decretalis sub nomine Marcellini fabricata; sed frequentia eorum plagia, in margine a nostro Labbe notata, manifestius detegunt imposturam, cui aliquam satis affert Consularis Fassi, vel Consulari usquam notari.

Decretalis
supposita.

5. Epitaphium Marcelli scriptum a S. Damaso Papa, atque ex Andea du Chesno celatum, sed non satis intellectum a Bollandis in Januario, videtur hic regendum.

Epitaphium

Veridicus Rector; lapsus quia crimina flere Prædixit miseris, fuit omnibus hostis amarus. Hinc furor, hinc odium sequitur, discordia, lites, Seditio, cædes: saluum ut fœdera pacis Crimen ob alterius, Christum qui in pace negavit Finibus expulsi patriæ, feritate tyrannus. Hac breviter Damalus voluit comperta referre, Marcelli ut populi meritum cognoscere posset.

* lapsus

Hic notat Bollandus: Nulla alibi (quodcumque) mentio exilii Marcelli. Sed nos hic etiam illa; quia Marcellus hic non dicitur, Finibus expulsi patriæ. Quis ergo? Idem qui Christum in pace negavit, ob cujus crimen soluta pacis fœdera, qui denique feritatus tyrannus fuit; quod non intelligit imperitus liberrimus, commodum solum scilicet se credidit si scriberet, Tyranni. Velut ergo Damalus significare, quod quia Marcelli ad pacem non revertens, & male respiciens atque incutens praevocatus predicator odium commovit ipsi atque, fecit sit in quo narrat effectus, ad denique bellum civile inter Constantium & Licinium: quem Licinium primo quidem cum Constantino Christianum videt valuisse, demonstrat ex Eusebio Barrois ad an. 314. num. 12. & sapit videtur a Constantino tandem in Gallias relegatum, ex Januario Nicomedensi Presbytero etiam, dicitur in Vita S. Basilii Episcopi Amaseni, a nobis data ad xxvi. Aprilis.

* epistol.

applicavit.

XXXII. S. EUSEBIUS.

Ann. 336.
M. J. d. 11.

* Hic. e.
336 ad 337
M. J. d. 11.
d. 11.

EUSEBIUS, natione Græcus, ex patre Medico, fuit tempore Maxentii, ordinatus anno cccc. xvi. Aprilis in Dominica: fedit menses v. dies xi. defunctus xxvi. Decembris*: sepultus vel elevatus in cœmeterio Callisti via Appia 11. Octobris: & cessavit Episcopatus dies xi.

Errone
catali.

Habet quidem antiquus Catalogus, prout est transscriptus a nobis, menses quatuor, dies sedecim, a xiv. Kalend. Majas usque in diem xvi. Kal. Septembris. Sed cum manifestum die appareat summum numerum, legendum credidi menses quinque, dies undecim a xvi. Kalend. Majas usque in diem vi. Kal. Octobris. Hanc enim verum esse Dispositionem diem, persuadet Hieronymianum Martyrologium his verbis ipsum exordiens: Romæ via Appia in cœmeterio Callisti, depositio S. Eusebii Episcopi. Quod igitur in secundo Catalogo legimus sepulsi vi. Nonas Octobris, de die Sepulsi aut Translationis intelligi, pro qua tamen festum manifesti die Martis. Et hic etiam invenitur in tribus perventis Romanis Martyrologiis, Bedæ contrarium Supplementibus (Vaticano festivi, Barberino, & S. Cyrini) ubi ad vi. Kal. Octobris dicitur Romæ depositio S. Eusebii Episcopi & Confessoris, & idem etiam Adobabes. Pancratius Reg. 9. Eccl. 19. a. gen. de Ecclesia S. Sebastiani, quæ supra ipsum Callisti cœmeterium via Appia habetur, asserit ex hoc Pontificum corporibus ibi olim sepultis, sola duo, SS. Eusebii, & Eusebii, hic adhuc servari: sed si Eusebii corpus unum ac deinde translatum translatus esse ostendit, cur non dubitaret de corpore S. Eusebii, non ipsum quidem etiam alio sit? Fabulam de inventa hujus Pontificis tempore Cruce, elegit secundo Catalogo inferre, refutatum invenit in Adu. nostris die 11. Maii.

Maxentii
Aulic.

Quia autem, ut supra, loco expuncti Maxentii non additur Post Consulatus, ideo opinor nec Maxentium quidem die a prima Aulice scriptum fuisse, adeoque diversum hunc esse ab eo qui de Marcello scripserat: remane ab eo, qui resuæcitate secunda Seditio-

nis diligentiam, tandem continuavit usque ad Librium, primum ultimamque diem definiente. Denique vacante Sedis dies vi. notatis in secundo Catalogo, converti in xi. ut haberem Dominicam, quæ instituta fuerit Successor Melchides.

Baronius sinitur Eusebium hysteriographum, cui quæ post inharere, solum vii. menses hinc Pontificatus dare: ipsamque manu adnotatum sequi, & scribere annos ii. menses vii. dies xvi. usque ad xvi. Septembris, quæ id magis convenit rationibus suis: cum nos putamus petitis inharere Consulatum notis, tamquam characteri temporum omnium certissimi & receptissimi. Quod ad Eusebium Cæsariensem attinet, ejus rei, utpote hoc tempore viventi, deferendum præteritis, saltem quod hinc Pontificis; nisi etiam in his tam negligenter versorum constaret, ut Marcelinum & Marcello non distigueret, in unum duos personas confunderet: quod omnino suspensum, & vix credibile foret ab eo fieri potuisse, nisi scilicet ipsi sciretur, simulque existeret omnem ejus in hysteria Pontificis auctoritatem.

Porro quod Eusebii Pontificatus Consulatum nullum adferret Catalogi, eo fit, quia præter tyrannum Maxentium, qui sibi soli i. Consulatum arrogat, ante cccc. nullis Consul fuit, sed scribatur, iterum post Consulatum x. & vii. ut iam supra agnosceretur reperta, quas sub Eusebio nomine habemus, placuit eas subseribere Constantino Consule. Sed hic primum Consulatum gessit anno cccvii., secundum vero dominatus initu cccviii. quorum neuter annus Eusebio congruit. Nihil melius exempla alia pro Constantino habet: ejus patrem Constantium, quæ hic festum & ultimum Consulatum suum gessit anno cccvii.

XXXIII. S. MELCHIADES.

Ann. 336.
ad 337. om.
M. J. d. 11.

a. Mart. e.
337 ad 338
M. J. d. 11.
d. 7.

MELCHIADES, natione Afer, fuit temporibus Maxentii & Constantini, primum Eusebii Vicarius, a die 11. Julii anni prædicti cccc. quæ fuit Dominica; eique mortuo successit est post dies xi. viii. Octobris, similiter in Dominica; fedit quæ Vicarius quæ Pontifex annos 111. menses vii. dies ix. usque ad x. Januarii anni ccccxv. *, elevatus in cœmeterio Callisti via Appia, die x. Decembris, quando colitur: & cessavit Episcopatus dies xi.

Diameriti

Hieronymianum Martyrologium die 11. Julii, post velant eius Romæ, subjugit; & depositio Melchides Pape: sed liberius in nostro festum erodimus, ut pro voce Ordinato, legatur Depositio: nam antea die x. Januarii in eodem Martyrologio scriptum fuerat, Et depositio Melchidis Episcopi. Atque hinc coramographum nostri Catalogi, in quo legatur Melchides, supra annos 111. menses vii. sedisse dies ix. usque in diem x. Idus Januarii, & pro 111. Idus substituitur xv. Secundum Catalogum nec locum nec diem sepulture, notari ab eo alios solite, habet, quod non Aulicis sed transcribentibus imputandum credo, cum Anastasius clare dicat,

quod Melchides (sic enim scribitur recentioribus) sepultus est in cœmeterio Callisti via Appia, id est crypta 11. Idus Decembris, quod indeque solitus; neque dubitandum quin eo sit dies Elevatus vel Translationis, forte ad ecclesiam S. Silvestri in Campo Martii, ubi hodie esse corpus auctor.

Annus Octobris clare notus Volusianus & Anianus Coss. non a quo clare etiam initium signat Maximianus viii. solus, qui Magisterium ipsum initu anno cccxi. Coss. tamen hinc nominandi sunt, quod crasti jubente Constantino tribus Consulibus Maxentius, tamquam tyranni; annus, quo primum ordinatus Melchiar-

Revis. 1704
p. 11.

A chiades est, vocare videntur; ad quam etiam consensum ad nomina decessoris Eusebii nullas notatas Consulas necdam enim ipsa ceperat fragmentari, quod exoltescent Consulam majestate postea sequentissimum fuit, ut nominata ultime Consula, vocantes post eum anni scriberentur, iterum, tertio, quarto dec. post Consulatam N. N. Apparet autem quod Eusebius Vantista, in seipso capientes longioris cessantis precellam, & breviter ante incommutandum ex vocatione tet annorum ac mensum post obitum Marcellini, septuaginta consensum in usum revocare Antecessorum morem, jam fere exulatum ad annos quinquaginta, ordinandi sibi edoce videretur, ex Cleri ac populi voto, Victorium successisse, propter persecutionem Maximian. Apparet etiam idem vel simile quid in Eutychiano ceperat stylus, cum resumptum nomine Consulam, & additur, ex die vi. Nonas Julius usque in 11. Idus Januarii.

Quoniam
est.

2 Crispinus Episcopatus xx. dies post Melchias mortem, quo x. Ianuarii describitur. Iurium Deceatibus Pontificum, a pseudo-Hisidoro consociationis, miscetur non subtilis nomine ad omnes Hispanie Episcopos, data Kalendis Martii; Volusianus & Rufinus Clarissimis Consulibus, quando festus a dubio fere quinquaginta Melchias obierit: ut vel hinc impo-
sita potest, non minus quam ex Scripitis iusto Hieronymi versum in allegatis, & prolixo fragmento sumptum ex Eusebio de vita de Pseudo-Hisidoro, Eusebio Emissum possim, sed falso tributo; cuius auctor a quibusdam perhibetur Fausus, etate certe antiquus & Gallico eloquentia pallens, sed Melchias morte junior: qui tamen locus Ledebur movit in nova Consularum editione, ut scilicet deceret, aurum latere plurimum in sacris Mercatoris, insignis scilicet veterum Poetarum testamento, totius auctorem nomine transcripserit.

Non omnes
Pontifices
referre ad
Hieronymum;

3 Priscianum itaque ad S. Silvestrum, haec impo-
nente prima etiam Christiana Ecclesia, quem sub Eusebio Imperatore egit; placeat hic, ex Osnabrii Patrum Additionibus ad Platnam, Annotationem bandini-
dorum nostro argumens subjungere, & simul consensum

cedere cum Martyrii titulum non dederim votis, quibus posteriores quidam Catalogi cum dare videntur, nonnullis etiam Breviariis ipso & Martyrologio recentiora. Si ille habet ad Pontificatum Hygini: A S. Petro Apostolo usque ad Telephorum, omnes Pontifices, ob Christi confessionem capitis pueras dedisse Damasus auctor est (hanc etiam cum vulgo adscribit ad Osnabrii librum Pontificalem) Vulgo etiam traditur, omnes quotquot deinde fuerant Episcopi Romanos, usque ad S. Silvestrum, martyrio vitam finisse: quod (salva semper veritate) a veteribus historicis traditum non reperio: quin etiam non semper quæstiones capitis in Christianos exercebantur. Trajanus referit suo inquisitionem in hoc fieri prohibuit. Hadrianus, Pius, & Marcus neminem, quod Christianus esset, in ius vocari voluerunt; ut ex ipsorum scriptis, quæ adhuc extant, constat. Et quamquam populorum vel Præsidum tabie ejusmodi Decreta, quæ Christianis favere videbantur, sæpe infringere, & ipsi in Christianos atrocissimè deservire; non tamen perpetua erat persecutio, nec semper crimen capitale celebratur Christiani nomen. Hyginus & Pius in optimi Principis Antonini Pii tempora inciderunt; quem & persecutiones in eis prohibuisse, & Christianis æquum fuisse referre, in Epomene Dionis, Xiphilinis. Martyrii insuper eorum nulla in Damasi libro mentio est. Insuper exiat in Bibliotheca Pontificis Vaticana vetustissimus liber, ante sexcentos annos in membrana scriptus: in quo nomines Romani Pontifices usque ad Silvestrum II. exarati sunt, ab accuratissimo quodam scriptore collecti. In his ante Silvestrum Papam Anicetus, Eleutherus, Zephyrinus, Anicetus, Dionysius, & Miltiades aperte & clare Confessores, reliquorum vero pars Martyres appellatur: sunt etiam aliqui, qui neque Martyrii neque Confessoris adjectionem habent. Porro autem omnes hi Pontifices forte vacantes Martyres, quod, est violenta morte non decedunt, multa tamen pro Christi confessione a furente plebe & iniquis magistratibus, qui perpetuum in Christianos odium reutiebant, passi sunt.

D
MELCH-
ADEL.

multo aut
ad Silvestrum
fuerit;

E

Item Mar-
tyres.

XXXIV. S. SILVESTER.

SILVESTER, natione Romanus, ex patre Rufino, ordinatus Pontifex xxxi. Januarii, quæ fuit Dominica, anno cccxiv. sedit annos xxi. menses xi. diem i. usque, ad xxxi. Decembris, anno cccxxv.*: sepultus in cœmeterio Priscillæ via Salæcia, indeque a Paulo Pa-
pæ I. translatus ad ecclesiam S. Silvestri de Capite nunc dictam: Cessavit Episcopatus dies xvi. i.

Ad an. 114.
ad 111.
ad 110.
ad 109.
ad 108.
ad 107.
ad 106.
ad 105.
ad 104.
ad 103.
ad 102.
ad 101.
ad 100.

Non omnes
Pontifices
referre ad
Hieronymum;

T Empere definitis utrinque nominati Consules, Volusianus & Annianus, sique Constantinus & Albinus, ex die pridie Kalendas Februarii usque in diem pridie Kalendarum Januariarum, sicut expresse notat primas Catalogus, non satis feliciter transcripserunt ad eluti. Nullum autem alium separatim date præter diem Martii assignat auctor secundæ Catalogi: semper enim prævoluit ille, qui & in Martyrologio Hieronymiano post Martyres Cartaginenses octavo Romano, sic legitur. Et depositio S. Silvestri Episcopi.

Non omnes
Pontifices
referre ad
Hieronymum;

Quod in eodem secundo Catalogo dicitur, in exilio in montem Soractem in persecutione Constantini percellus & postea traditus cum gloria baptizasse Constantinum Augustum, quem curavit Dominus pro baptismo a lepra, excommunicatus & reprobusque ad diem xxxi. Masi quo colitur Constantinus, unde sequentem non differendum accipimus in gentium eorum, qui Asia ipsa non habent, ostio hujus Cœnotici editore recudendum. Sed & ipso Baroniis, qui ista præpagas, Ad S. Silvestri depravata esse agnosci. Notat Alexander sermo 4. pag. 18. Apocrypha, ut revera sunt, sint scrupulo appellati, & itera istam sobulam stitum

refatos: cui si quis hic iterum obiceret Nicolai I. Episcopi & Benedicti Romani Litteras, responderet Alexander eodem, quo supra ad sobulam de lapsa & paventia Marcellini.

3 Inter pontifices dies nec est, nec etiam difficile definire, (quicumque denum numerus in Catalogo: alique, vel apud Anastasium veteres) quomodo definitam certam habebimus, ut nunc habemus, dum quo quisque ordinatus atque defunctus est. Translatio prædicta certa nobis est ex bulla ipsius Papæ Pauli superius in S. Stephano allegata: neque credibile est Sergium Papam II. resonantem ecclesiam S. Silvestri & Martini in montibus pluviam portam eo detulisse. Astuti, teste Dominico Romano de Bibliotheca Vaticana Custode, apud Anastasium lib. 2. de consensu virisque Ecclesiæ cap. 6. num. 2. putant se habere genuinum Silvestri Papæ scriptam, & quidem pluribus Bullis signatam: quod licet fidem potius suam superet, dehi tamen operam ut illius quatuorque Bullæ clypeum, & abasiditum specimen obtineam, scilicet oculis indeque subjungendum, suspensum interin Silvestri II. esse, quod Silvestri I. credidit, eorum annorum dclxx. Sergium intervol-
lo.

multo aut
ad Silvestrum
fuerit;

Ale. Non deservit desiderio meo Canonici Atrani, & re per D. Joannem Bapt. Capelli Decanum suum intellexit, concordiis suffragis decreverunt referandum Archivum, quamquam nullus vel in Capitulo vel in urbe ita reperitur, qui de ejusmodi Bulla quidquam aliquando audiret. Verum omnis deputatorum ad id Dominum diligentia frustra fuit: qui tamen non contenti proprii tabularii arcibus omnes excaverunt, etiam vicinos SS. Florentiae atque Lucille & S. Bernardi Abbatibus fuisse foras, nihil amplius inde repererunt, quam desperationem quidquam aliter reperiri.

Corpus an
Romana
abm. 753

q. Ludovicus Fredericus, testam de Sallis & Batis civitatis ac diocesis Bistonsis, in auctoritate Gasparis Silingardi Episcopi, scribit, quod an. MCCCLXXV. Novemb. die XXIV. Septemb. in Dominica, apertum fuerit Sepulchrum, ubi S. Silvestri corpus coarctari credebatur, per manus Episcopi Tripolitani Benedicte, coram Gurneo Etsio, Abbat. loci Commendatario, pluribusque Prælati, Presbyteris, atque Notariis Martensibus, quodque inventa sit ossa Corporis pleneque, cum lamina plumbea huius insculpta: Hic requiescit corpus B. Silvestri Pontificis, cujus precibus Deo credidit Constantinus Magnus, delatum ab Anselmo Abbate, & Assulpho Rege Italorum, & Stephano Pontifice concessum, anno Nativitatis D. N. Jesu Christi DCCCLII. die XX. mensis Decembris. Hanc inscriptionem, scribit 21. aut 22. esse, haud dissimiles crediderunt: antiquior Aulicæ, Regem, non Italorum, sed Langobardorum nominasset. Quæ porro verosimilitudine ipsa Novissimarum credulitas utatur, licet ab dicto ultimam Decembris expenderet; quæret iterum, quæ Titulo Mantuani ejusmodi Sancti Pontificis corpus, vel saltem intactum aliquam Reliquiam, se habere essent.

non videri
Episcopi
propterea

5. Quod in imagine Silvestri hic notaverim, ab antiquissimis pingi cum terra in capite, quod decesseret ejus omnes nomen præferant. Consuetum in opusculis vulgaret Jacobus S. Georgii ad vultum aureum Cardinalis, XII. Maii lib. 2. de Ceremon. Bonifacii VIII. p. 150 sic eorum: Hoc Romam tenens quondam fastigia Cæsar, Imperatoris mundo, magnus pietate monarcha, Constantinus Apex statuit, dum primus in orbe Fonte sacro purgatus Heros, proprium sibi regnum, seu phrygium, manibus Silvestri in vertice prefluit, C

Constantini
dominatio

Officiumque humilis gessit fratris, ab ipso Mundatus lepra, monitus per somnia Prioreps, Sani hac (ut apparet) sumpta ex famelo, quod erat sub nomine Constantini edicto, cujus textum suppositum esse nec ipse quidem negat Baronius, qui dominatum ex conciliarum subsistantium nititur veram probare. Verum certe credidit Paulus II. cum anno MCCCLXX. Guilielmus Toparche Monasteriensis, Ludovicus XI. Francorum Regis Legate, honorificentissime loquens de beneficiis Regum Francie in Romanam Ecclesiam, bene habere ab ipsa agnosci eas terras, quas Titulo Patrimonii possidet. Quamquam enim (verba sunt Pontificis), ex Gallico Guilielmi fideliter Latine reddita) Constantinus Magnus fecisset domum atque translationem Patrimonii, quod Ecclesia sanctæ Sedi applicavit, in persona S. Silvestri; eo tamen ipsa Ecclesia nunquam fuerit est, nec ejus pacificum habuit possessionem, donec operam suam eo contulerant Francie Reges. Sed hoc utique a Paulo dicta; & prius apud Mabillonem sua origina aliorum ipsorum lingua legenda, lib. 6. de re Diplom. num. 20. una magnam efficere poterunt, ut veri eruditus desinens de rei veritate dimittere; optaret quædæ certiora Constantiani donata, etiam quod scilicet subsistantium, documenta. In illa enim verborum instrumenta, quod ab omnibus numerum nunc rejecit, apparet oblique barbaris syllis, a quo Constantiano iudicari; vulgum tamen clarius, quam

Infirmitas
cum rem
solum sibi
fuit.

bat in parte, ubi de Phygio Pappi agitatur. Nihil attendendo nihil propriis vere videri, quam suppositum esse ab Isidoro Mercatore cum aliis Episcopis pseudographis veterum Pontificum. Convenit siquidem rationi temporis quo primam vendendam experiret Isidoro mercet. Laudat illud eodem tempore Hincmarus; stylum denique & phalaricem plane fassidum scribendi; quo Isidorus iste usus est, ad amissum relict. Constantini, Joannem Diaconum auctorem existimantis, verosimiliorem conjecturam, videtur ad Pontificatum Stephani III. quem nonnulli præsumptu propterea accusare. Interim sicut Lex IX. lxx. Gratiani, quia auctoritatibus inde sumptis in rem suam nisi sunt, fictionis ignari, impostores iudicantes a nemine; ita columnam mera est, viri eruditus impugne, quod Romanos Pontifices faciant Impositores, quos quid arguunt impostura, et quod illorum aliqui quondamque videntur in suis Bullis Breves vixisse landasse.

5. Omisso sobolis diei posse videtur, quod consuetum per Constantinum ecclesiasticum pace, Silvester vel prius, alioquin, vel ipsius mandato, Pileum sumptum Romano more, symbolum libertatis; namque curio phrygiæ seu diademate ornatum inferre, quæ capiti tenget; ad significandum Regale Sacerdotium, Sacerdotum omnium Principi collatum a Christo: cui predictas Bonifacius VIII. alteram coronam imposuit, capiti eo volens utriusque regneret utriusque ac spiritualis prerogativam, Pontifici competentem. Tropicum denique ornamenti terrarum, ante annos circiter trecentis, assumptum legitur Urbanus V. annuere missas fore per causam. Ceterum quod de Tura, et pharis formam habent, hic dicit, acti a S. Silvestro usurpata ex capitis, per meram consuetudinem dicit, dum eam SS. Gregorius Magnus & Leonem III. reperiunt, nullis capitibus constanti expressis, verum ut ea consueverat fuisse certe sit, quamvis S. Silvester sit potestatis progenitor cum S. Anselmo Papa abique Tura, ab edifice, in Lateranensi oratorio inferius exhibendo pictura, Anselmo IV. sc. xii. curata. Ut ut est: debuit fuisse Tura illa consuetum Pontificum Romanorum gestum, saltem v.iii. seculo, quando febricitans fuit Constantianus Donatus.

Paraphra-
sis
Tura

forte de
gemma
de libe-
ratione
Eti-
logia.

DISSERTATIO XII.

Expenditur & refutatur vulgata narratio de Constantini Imperatoris lepra, per baptisimum ei a Silvestro collatum curata.

ACTE S. Constantini Imperatoris, ad XXI. Maii, quo colitur, a me cautius explicata, quatenus & regimur dubia quadam circa conversionem atque cultum ejus, Capite 11. hanc Titulum præferunt, Conversionis de Baptismo Constantini discussa. Satis autem fuit Litterarum, ut illius peritus sentenda capidum, & Acta predicta habentem, ablegare illud. Ut autem utique fiat satis, qui nova ac propria edidit. Ceterum hanc assumpserunt aliquando edendum emptum fuit (magnum enim ad historiam Pontificum munus rei est) placet tali casu prædixit Caput hoc loco recedi, sicut habetur Tom. 5. Maii pag. 14. & sequ. additis etiam parte Capiti 11. ubi Baronius quadam pro vulgato errore argumenta refutatur. Recedit autem utrumque Caput prædictum, sub eadem, quæ ibi servatur unumquemque partem, inspicere Dissertationem prælatam hoc modo.

8. Postquam Eusebii Cæsariensis cap. 60. libri 4. de Vita Constantini expressisset, quæ fuit Apostolorum ad eum conversus fuit Imperator, pro certo sibi perisiduos horum memoriam, eo in loco, ubi corpus suum post mortem deponendum erat, non parum sollicitus animæ suæ esse illaturum; Nec vero, inquit, Demi cum

Collocare
Piscine
monasterio
apud Con-
stantiam.

A voce atque expectatione sua frustratus est. Nam cum primas Paschalis festi exercitationes obidisset, ipsumque Servatorem ostendit diem, tum sibi tum aliis omnibus laetum atque hilarum reddidisset; his illum rebus inventum, & in huiusmodi operibus persistantem usque ad exitum vitae, Deus, cupis archiloicis hunc gereret, opportune tandem cum ad meliorem sortem transferre dignatus est. Principio quidem inaequalis corporis intemperie, post hac morbus eum invaluit. Itaque ad aquas calidas civitatis huius progressus, inde Heclesopolim delatus est, urbem matris sui nomine appellatam: ibique in templo Martyrum dei commoratus, supplicationes & preces obseculat Deo. Cumque extremum vitae diem sibi iam imminere sentiret, tempustandem adesse exilium in, quo totius vitae delicta expiare, firmissime credens, quaecumque humanis peccavisset arcanturum verborum efficaciam & salutari lavacro penitus esse delenda.

9 Hæc cum apud se reputasset, genu flexo humi procumbens, veniam Deo supplicare poposcit, peccata sua confitens in ipso Martyrio. Quo in loco manus impositionem, cum solenni precatione primum meruit accipere. Hinc ad suburbana Nicomedis digressus, convocatis Episcopis sic ad eos verba fecit: Hoc erat tempus, quod jam dudum sperabam, cum incredibili cupiditate efferrem, votisque omnibus dedideram, saltem in Deo consequi. Jam tempus est, ut signum illud quod immortalitatem conferi ut so quoque pereipiamus. Tempus est ut salutaris signaculi participes fiamus. Equidem olim statueram id agere in flumine Jordane, in quo Servator ipse ad exemplum nostrum id ipsum suscepisse memoratur: sed Deus, qui optime novit et que nobis utilis sunt, hoc in loco nobis id ipsum exhibere dignatur. Proinde omnia remouetur dubitatio: nam liquidem Deus, vite mortisque arbiter, hic me diuini vitæ agere voluerit, idque semel decretum est, ut impoſuerum una cum populo Dei permisceat, & in Ecclesiam adiciat cum reliquis omnibus orationum participes sit; eas vivendi leges mihi prescribere non esse spondet, quod fiat Deo digne. Hæc cum dixisset, illi foliis ritu divinas ceremonias peregerunt; in iunctisque ei quæcumque necessaria erant, sacrorum Myſteriorum participem eum fecerunt. Solus igitur, ex omnibus qui unquam fuerant Imperatoribus, Constantinus in Christi martyris renatus & consummatus est; & diuini donatus signaculo exultavit spiritu, renovatusque est, ac divina luce repletus. Ex animo quidem maximam copiebat voluptatem ob fidei excellentiam; evidentissimam autem divine potentie magnitudinem acconitus mirabatur.

10 Postquam omnia rite implata sunt, candidis ac regis vestibus locis inſtar radisibusque est amictus, & candidissimo in lecto recubuit, nec purpura contingere amplius voluit. Post hæc subleto alius voce, precabundus gratias egit Deo, & finita precatione hæc subiiecit: Nunc me revera beatum esse, sunt immortalis vite dignum, nunc divinæ compotem lucis factum esse cognosco. Misereaque & infelices esse ajebat, qui tantis bonis privarentur. Cumque Tribuni ac Duces militarium copiarum interrogasse vicem suam dolerent, quod orbus iplos relinqueret & longiorem ipsi vitam comprehenderet, hic etiam respondens, nunc demum veramque vitam adeptum esse dixit: seque nonnumquam nolle, quantumque honorum participes factus esses: proinde præparare se, & profectionem ad Deum suam nulla perverſatione differre. Singula deinde pro arbitrio suo dispotuit: ac Romanis quidem Regem urbem intolentibus annus quadam monera legavit; sui suam libera Imperium, valde paternam hæreditatem reliquit, eunctis prout ipsi videbatur conſtituens. Porro hæc omnia gerebatur in

maxima illa sollemnitate venerande & sacratissime D Penitencolles, quæ septenario hebdomadam numero decorata, unitate obligatur: in qua & communis Servatoris alcentiam in cordis, & sancti Spiritus in terras defensionum contigisse sacra litteræ testantur.

11 Hæc Eusebius, ipſius S. Hieronymi, licet aliter quæ propter deſcriptionem Origine inſenſibilem, in historia ecclesiastica tantis habuit, ut nullam ejus partem vel omnino verbo fugiendam conſuevit, immo apuſcula varia et ſpſſantia Latine reddiderit, & in pſſula 65. ad Pammachium quærit, quæ inveniri poſſit eo prudenter, doctior, eloquentior? Non ſolum autem Hieronymus, ſed etiam Origenes Occidentique maxime ſemper Eusebium ſecuti, paſſim cum ut hiſtoriam ecclesiasticæ parentem venerant: unde Gelafius II. Romanus Pontifex Ep 3. ad Episcopos Illiria etiam quærit: quid in Hiſtoriographis inventi Eusebio Honorabilis poſſit: & Gelafius Cyrenæus lib. 2. c. 2. appellat tandem ecclesiasticæ fundi præſtantiffimum aræſtorem, ven ſtudioſiffimum & inter veteres Ecclesiasticæ hiſtorie ſcriptores fide digniſſimum. Scio equidem Eusebium, non ſolum ante Nicænam Synodum, ſed etiam poſtea hanc ſubſcribendo conſenſit aut conſenſiſſe ſimulatum, ita ſanctæ Ariani, ut inter eorum Ducet bonæ immerito numeretur, quod quid eundem cauſæ Valeſius: ſcio multam magnanimitatem Conſtantino addere poſſe, integre ſaneque narrando que contra Arianaſm perſequeſſum præſentem Nicæna præſentem egit, adeoque nec paſſim quidem eſſe poſſe poſſibilem. Sed ſi cauſæ, ac ſpectu de iſta Conſtantiōne ac interſeſſe, quæ Conſtantie Imperatori Ariani Eusebioque Nicomediſſi & ſequacibus ejus diſplacuit moveret, ex adverſo tantum ſubito inveni ſtudio videtur cauſæ, ne ad eorum gratiam quidquam ſcriberet quod ſollicitate poſſet redargui. Hæc cum niſi voluſſet cauſæ, obſeſſe te quam multa alia et eorum mente ſcribere poſſet de cauſa S. Athanaſii, quæ affirmari ac valde eredi inſinuat plures intererent Imperatoriſſi uſuſque ſalutis Ariani, quam quæ ſcriptis de baptiſmo Conſtantini, ad ſumma rei quæ ob iſte ſtudioſiſſime agebatur parum aut nihil ſuſcitant? Ut autem ſingere voluſſet, qui poſſit in reſteſſe coram tanta Curialium multitudinis, non unus horum memoret, ſed plurimum diem vel etiam hebdomadam deſeruiſſe? An nullus in toto numero Episcoporum Conſtantini in Perſas merente caſtra ſequentium? ſunt ſincere archidexa, qui ſecundum Eusebium eorum (nec enim illi tum ſe ad hoc gerebant pro Ariano, ſed Nicænam fidem tenere ſimulantes ſolum ſubdant) Quæſioſiſſe appellations abſtineret? an nullus, inquam, in tanto numero ſuſſet inventus, qui inſpſſum mentis ac ſolam ſaceret? & hiſtoriam, et poſtea ſubſcribere cauſam, omniſſe ſide præſentem indignum?

12 Quid ad præſentem quaſtionem attinet, Eusebio fidem habuerunt ex præcipuis Latinis Doctores duo, Hieronymus & Ambroſius. Et Hieronymus quidem plus etiam quam oportebat, cum ſcripſit in Chronico quod Conſtantinus, extremo vite ſue tempore ab Eusebio Nicomediſſi Episcopio baptizatus, in Arianaſm dogma declinavit: neque eum ille dicit, vel ab Eusebio baptizatum, vel Arianaſm dogma amplectum; ſed ad conſequens eſſe Hieronymus credidiſſe. Melius Ambroſius in ſuorum Theodoſii ait: Nunc ſibi Rex eſt Auguſtæ memorie Theodoſius, quando in regno Domini Jeſu Chriſti eſt, quando recipit ſilium Gratianum... quando ei Placida ſua adheret, quando adheret Conſtantino, cui licet baptizatus grata in ultimis conſtituo communis peccata dimiſerit, tamen quod primus Imperatorum erodidit, & poſt ſe hereditatem eſſe Principibus derelictum, magni meriti locum reperit. Hieronymus porro & Ambroſius habuſſe Eusebio fidem, nihil ultra indagantes nec taliter ſi diſſicile excuſari ſi ſeum anno d. in Rome habitant, & contrarium, ſi verum eret, cauſas

Heclesopolim
intervenit
imperatorem
invenit.

et in Mact
intervenit
ſubſcribit
omniſſe præ
ſentem

apud
poſt inſpſſum
ſeruat

archidia
ſine

in Perſas
ſuſcitant.

non Euseb
iam.

E

et in illa
preſentem
vix poſſet
valde
maſſe.

aut inter
poſſet.

Attentius
ſunt Hiero
nimo &
Ambroſio.

A D. Cardinalis Bona vixisset, jam forte haberemus Brevarium Romanum in multis reformatum: hoc enim maxime cordi habebat: & aliquando mecum deambulans per horum monasterium S. Bernardi ad Themas dicit, inappropinquabile sibi esse lectiones profecto S. Silvestri: eumque reponeret, si Constantinus Romanus baptizatus non esset, cur appellatur communiter Baptisterium Constantini? respondit: quia ipsum construxit fecit, quemadmodum ob eandem causam Basilica Lateranensis Constantiana dicitur. *Neque hoc nostrum primum seculum in dubium revocatur fides Alerum S. Silvestri: invocati enim etiam sunt Latini ab alio suo, quibus saltem lepra Constantini suspecta fuerit de fabulosis. Certe Goffridus Puerbecastus, sepulchrum in hoc Conatu allegans, qui seculo xii. floruit, in Chronica parte 6. ita loquitur. Quod autem de lepra legitur, videtur apocryphum; quia in nullis libris authenticis neque in Chronicis legitur. Malebierum Caeni lib. 1. ca. 3. Lepra Constantinum laborasse apud idoneos scriptores nullquam legi, inquit: & paucis interpositis de quo Cajetanus, qui hoc ipsum negat: Habet hic, inquit, scriptores omnes veteres ejus aetatis, qui tacebant, non omisisti, & scripsissent; scilicet omnino rem, si fuisset. Adeo auidi interquirit feru S. Silvestri Legendum, indeque sumptis Brevarium istiusmodi, quos utique anteignitabant usurpant in Ecclesia, & Legendum quidem etiam esse verissimum, & Gelasio Papa notum. Verum sic etiam nota et fuerunt scripta de invocatione Crucis Dominice, & vero salum, sicut & Albus B. Silvestri, non omnino repudiata a Gelasio, qui nonnulli et Catholicis legebant. Inde summa nemo esse satulatus, si aetate earum, quam ante invadunt, fuisse; sicut Albus Silvestri vult fuisse Baroniis, res salum arguente, quia, velle Gelasio, a multis in urbe Romana Catholicis esse legi consuebat. Neque plus efficit argumentum primum a brevitate temporis, quod inter Silvestrum & Gelasium intercessit, non amplius utique quam seculum: si enim voluerit, deberet etiam post scriptum de Crucis invocatione velle, quod Baroniis non admissit. Fecit ergo cum Postino auctore Ep. 3. in Apparatu supra num. 14. quod erat primis Ecclesie seculis Christiani, qui fingere ac mentiri pro religione piam crederetur ut magna hodieque nec iniusta querela multorum est: & a talibus potius tam Albus, quam Scripta predicta evasasse; sed quia non efficitur potius, tam ingratum consuevit ante a Gelasio.*

C 11. Resistant salum, ut ea quoque expellamus, quibus Cardinalis Baroniis creditur vulgatum de lepra & Baptismo Constantiani aetate earum, quodammodo habiles. Præstat ea potissimum in relecta Gentilis Histories Zefimus. Hic enim dissimulata ab Eusebio, nunc laudes Imperatoris merito, Constantinus tristis, circa Crispum filium & uxorem Faustam, sic a cæcitate libro suo 5. in Baroniis vultus sit efficacissime præbuit suffragatam revera Christianam a Constantino persecutionem eam, quam Jobanias S. Silvestri Albi supponat, & eam vincta sicut lepra ista. Ipse ergo Zefimus verba, licet maledictum & salum plena, ad Græci textus fidem exalta, præstat in medium, sicut et deinde in predicto de S. Constantiani Albi commentario Cap. 3. ann. 30. auctorem ardentem bene præferat.

10. Postquam, deinde Lætanum, universum Imperium ad unum Constantini rediit potestatem; non hic amplius iniuria a natura malitiam regere, sed pro imperio agere omnia: nam qui patrii sacris extenuis vult fuerat, non bonorum, sed utilitatis causa; & vultus crediderat, expertus eos veraces in omnibus, quæ sibi feliciter futura prædixerant; ubi Romanam venit, omnis arrogantie plenus, ab ipso domestico lætanum dum sibi impatiens exordium pu-avit. Itaque Crispum filium, Claudia (ut ante dixi) ornatum

in suspitionem adductum quasi cum noverca D Faustâ confuisset, nulla ratione juris naturalis habita, de medio sustulit: cumque mater Constantini Helena tantam calamitatem aegro ferret animo, & intolerabilem ex eade juvenis dolorem perciperet, consolaturus eam Constantinus, malum malo majori sanavit: nam cum balneum accendi supra modum iussisset, eique Faustam inclussisset, mortuam inde extraxit. Horum ipse sibi conficius, & contemptorum insuper sacramentorum, accessit ad Sacerdotes, postulans piacula criminum. Sed his respondentibus, quod nullus radiorum inveniat expiationis modus, quo tanta crimina possint expurgari; Ægyptum quidam ex Iberia delatus Roman, palatinique mulieribus saculis familiaris, in Constantinum invidia; eique affirmavit, Christianorum fidem expurgatam esse peccati cujuslibet, quippe cui promissum esset, quod etiam impiis eam suscipientes continuo extra omnis culpe reatum poneretur. Hunc sermonem cum facile suscepisset Constantinus, & patria quidem sacra dimisisset, iis vero se tradidisset quæ docebat Ægyptius, principium impietatis fecit, habere divinationem suspensam. Nam quia multas res prosperas per eam sibi fuissent prædictæ, eventumque res ipsæ luerant; verebatur ne alius quoque, ipsam contra se consuleret, quod futurum erat prædicaretur: ideoque convertit se ad abolenda ejusmodi divinationis. Appetente autem patrio quodam scilicet, quo oportebat ire exercitum in Capitolium, ejusmodi ascensum impudentem explodens, & sacram religionem concutens, incurrit odium Sæcularis populi. Non ferens autem omnium in se propemodum iacta convitia, quæbat urbem Romæ æquandam, in qua palatium sibi construeret, Byzantiumque concessit.

11. His similes ac fere totum cum sapienter audisset eodem quo Zefimus tempore, eorum animi post rem gestam, scribens Zefimus lib. 1. cap. 5. sic respondit. Scio quidem Gentiles vulgo narrare iustos, Constantinum, cum quodam genere proximorum interfecisset, & in necem sibi consensisset, penitentiam dulum de expiatione scelerum consuluisse Sopatrum Philosophum, qui tunc temporis Plotiniani scholæ successionem tenebat; illum autem respondisse, nullam esse ejusmodi localem expiationem; qua repulsa coarctatus imperatorem, incidisse in Epitropos qui penitentia & lavacro baptismi ipsum ab omni Ecclesie purgatos se esse polliceretur. His igitur, quoniam ex animi sui sententia respondissent, illum delectatum, religionem eorum suscepisse, & cum ipsum Christianum factum esse, tum subditum ut idem facerent impulsi. Verum hæc mihi videntur esse conficta ab illis, qui Christianam religionem vituperare student. Etenim Crispus, cujus causa Constantinum iustitiatione opus habuisse dicunt, anno Imperii patris sui vicesimo mortem obiit, quidam alius superest effect, ut potest secundum Imperium obtinens locum, & Cæsares dignitate decoratus, multas una cum patre leges pro Christianis tulerat, sicut temporum notæ singulis legibus subiectæ & legislatorum nomina etiamnum testantur. Sopatrum vero primo quidem hæc quæquam verosimile est in colloquio venisse cum Constantino, qui tunc temporis in illis dumtaxat partibus, quæ circa Oceanum ac Rhenum possent, tum, imperio porrebat. Haud quæquam etiam credibile est eum igitur, Herculem Alcmenæ filium, post eandem liberatum & post necem Iphiti, cum licet amicam eque hospitum inique interfecisset, Cæteris sacris Athenis expiarum fuisse. Gentiles igitur huiusmodi scelerum expiationem pollicentes esse, ea quæ sibi facia evincunt; simulque mendaci eos coarguunt, qui Sopatrum affirmant conerari pronuntiasse; ocy, enim autem dicere ista necesse Philo sophum, qui eruditionis causa apud Gentiles et ætate nobilissimum habebatur.

Hec

Zefini de
Constantini
conversione
monachispollicetur
facile
expiationem
a
Constantino
acceptam
paulo a
Christianis

E

sine autem
Gentilibus
inducit

F

Zefimus
Zefimus

A 32 Hæc tam rationabilis responsio Zosimæ nemini non satisfecisset, credo, nisi Baroniis, suis de Romano Constantis baptismi præjudiciis volens, invenisset quo interiret eum modum, ex Zosimi calumnia in sua pariter ita præveniens, dum illum ex Iberia Ægyptum adventum, credit fuisse advenitum ex Hispania Hæc Cordensium Episcopum, Ægyptium, id est, Magum, Gentilibus creditum, qui suaverit baptismum a Silvio Petro. Ergo Zosimenum primo incredibilis

Aspidocheloni

B

Aspidocheloni

et inaudientem periret accusatur,

Aspidocheloni, qui Crispum occisum a patre negat, solum argumentum, quod Crispus vivens ad viginti annos imperii pervenerit, multas interea cum eo leges flatu. *Allego de Crispi cæde ut dubitasse quidam Zosimenum video; sed ex legis, quos ille tempore per Christianis cum patre condidit, religionis erga meminit contra Gentiles, mutanda religio cum causam Constantium non fuisse, qui dicitur Christianis probatur. Contra Gentiles, inquam, non contra eos qui ab initio quidem Christiani fuisse Constantium dicunt, dicit autem post baptismum fidem deinde ad Gentilis ritum imo et ad Christiani persequendum reversam, illius insulsi facinoris horrore adductum, ad expectandum baptismum tacente dilatum: saltem eam futuram aliquando non potuit ducere Zosimenus, qui de Romano ille Baptismus nihil audiverat, aut saltem nihil credidit.*

33 Miseratur deinde Zosimenum Baroniis, Zosime apponitur, quod non potuit cum Constantino, tam proci agens, initio Imperii, colloqui Sæptur; quasi Zosimus diceret, non Crispum occisum, qui expressit id resisti post vultum Lætanæ: Et En, inquit, in qua errorum instructus ipsum ignorantia rerum conjecit et temporum. Sed viribus et pace Baroniis eadem quam ipse petit a Zosimæ, dixerim, quid hoc insulsi aut incipit quam Zosimenum Zosima respondendum fugere, qui eodem quo ille tempore, diversa in regione vivens ac scribens, Zosimi fortasse non nomen audivit nunquam; et Sæpturum nominant ignotum Zosimo ea refutat, quæ Gentilis vulgo narrare solent palmæ erat, non quæ leges res apud aliquem: nam prout Zosimam, prudentes mortui in tempore, nunc sciat scriptis talis de Conversione Constantini, non magis in hoc fide dignus, quam in eo quod insulsi cum ad id ascriptum divinationibus usum. Quomodo autem fide incipit potius Gentilium vulgus, ut Crispi necem consuevit cum initio Constantini, in quibus factum esse Christianum constare illi poterat, jam quæret si qui viderit, quomodo etiam Christiani, eodem quo Zosimenus scribitur seculo, incipere potuerint circa historiam invenit a Crispi et Alia Silvio.

34 Denique in advertentia vel obliquo accusat Zosimenum Baroniis, in eo quod Plotiniana secula magister appellat Sæpturam, non cognoverit, eam seculam ex Plotino disjunctam tenuisse, quod divina iustitia in homines invigilante, qui eadem perpetrassent, non aliter a diis veniam consecuti essent, nisi ipsi eandem quam aliis intolissent paterentur; quomobrem si abique tali expiatione animæ a corpore solverentur, casus in ferocis supplicia periret, argue iterum detradi in nova corpore, ut occideret idem subiret quod ante in alios patrant. Sed hoc Zosimenus imperperat Baroniis, obstruere vel non a tam digne ipse, potest lineæ ante ex Ennapii si scriptis de Sæptur, quod ostra vultu appetens, animoque magnus et ferax, aspernatus reliquos in verba iracundiam agere, magis celeritate ad vultum Imperatoris accurret, quasi Constantini propitium et impetum committitur ac ratione superaturus: certe eo eliminatione poteritque pervenit, ut Imperator delinquit cupulæ ab homine, infensum eum ad dexteram publice habuerit: res audire visum incredibile. Hunc talem credere potius Baroniis a deo fuisse scriptum, ut illud sua vultu seculi peculiaris dogma non fuerit diffusi Proprium Mæ.

malaturus, oblata occasione tam capite tamque cæca evocatus ad potius superfluitatem Imperatoris ad eam parum politicum ut non viderit, quam facile posset ex sublimi ille feroci grada detrahatur, facilius responsi Principem contristeret, cum proceres aulici, invidia disrupti, quod Regia Philosphiam disiceret, nihil committeret; quod ei per insidias tollendo commodum foret? Idem de obliquo in Sacerdotibus, quoniam meminit Zosimus, multoque majore jaro dictum erit; qui obsequio controversia expiationis desideratam et suis ritibus familiarem continuo premisissent, si tam fuissent requisiti. Interim valde incongruum videret, quod si qui tam insignis Crispi in eadem Christianique per os apparetis miraculo adductus fuit ad fidem Christianam; in eadem celebranda festis langueret, vel potius ab eadem apostata, antichristi talibus fuerit quasi compellendus ad eandem redire. Et hoc fuerat considerandum eruditissimum Baroniis, petiit quam per Zosimam, in alius manifeste mordaci, tanquam condescendit contra Zosimenum. Sed hoc per eum erga sententiam, Romanæ (ut patet) Ecclesiæ antichristi, effusis libenter ignoscimus, tantum viciis ignoscimus mihi, quod Cardinalis Porro et eum in fere per Galliam studiorum videri receptissimum vultu sententiam, preteritum ejus antichristi, alias mihi emenda.

35 Jam quod exaggeratum edo Constantini, ab optimis principibus nimium quam disciscit, crudelitatem aciem, quæmetiam in Christianos cadere potuisse ac debuisse idem Baroniis contendit; quæ occasione alium dedit, vulgandis mordacissimum hoc Epigramma.

Augusti aurea secula quis requirat?
Sunt hæc gemæ, sed Nerona.

Fuerit hoc Constantini petulantia, domestici insulsi Constantini imperperatam, quæ delictis sacra sua sub aboleri Christiani vero cæcosus Imperatorem Christianum, cum Eusebio l. c. 14. et dicat, quod insulsi et humanitas ac bonitas, et fidei morumque sinceritas, eo ipsum adduxit, ut crederet fide in speciem pietatis hominum illorum, qui vel pro Christianis habebantur, vel sinceram erga ipsum benevolentiam callida mente simulabant. Quibus illa cum semet ipse credidisset, iocundum fortassis in ea quæ parum decora ac ut impetigi, maligni demonio invidia hanc velut maculam reliquis epulandis aspergeret. Et hæc quidem illa universum de candidis in quibus Constantinus utinque culpabilis videbatur aliquibus: de candidis autem si rationis reddere voluisset in particulari, dirigeret fortis cum ipsorum Baroniis, Licinium Iulianum, ex fere Constantia actum, nisi causa vulgo intererit, verosimiliter tamen culpam patri sue fuisse Constantium vero in Crispo filio, insulsi magis quam verum, in Faustæ conjugis, etiam iustum Iulianum appellatum. Numerosos amicos, quos successit interfectis scribit Eurypis l. 10. juxta antiquissimum editionem anni 1545. quæque Baroniis (exercent, ut credimus, per imprudentiam calamo) innoceos appellat, piosque id committens crediderim, quod nomen Principis facillime tandem deprehenderentur fuisse aboli, obsum exuberantem matitiam, ut loquuntur Christiani, et infestabilem cupiditatem; quæ prout dabo fuit Sæptur ille Philosophus, eandem Abilero agente infestis; idque iusta Dei dispensatione, quæ Constantium canit a vero religio abalitur. Sed ex illis piosissimi fuisse, aut etiam non, ille anno mortem subit, quæ fuisse magis Constantiani pretenditur, verum ut dicit successit fuisse de medio fuit, etiam diu post mortem Crispi atque Faustæ, et cum qui pretenditur Romanus baptismum, cum tempore Eurypis fuit. Et si plures quam elat in eo fuissent ea ratione occisi, quid hoc ad fidem Christianam spectat, impugnamus Constantinus nomen persecutoris, quantum nec in nos quidem nominatur, cuius ea causa vel prius capitis talis fuit?

A quam S. Silvester Papa, in ecclesiis ipsorum Apostolorum est elargitus: eundemque successores ejus in festis Duplicibus et in Quadragesimis duplicarunt. Romanus Basilica Vaticana Commemorat, sub Eugenio III. et circa medietatem seculi xvi. ipsam describit, exordium ab eisdem et Basilica Paulina ad hanc usque, sua Silvestri Papa scilicet a Constantino Augusto, et Corpus illud primum se condidit: Quas itaque Basilicas S. Silvester Papa una die, ad honorem Jesu Christi filii Dei et ejus Genitricis et beatorum Principum Apostolorum Petri et Pauli, quia una die coronati sunt, solemniter consecravit, convocatis Episcopis et Sacerdotibus et turbis fidelium per univ. orbem. Nihil simile apud Auctorem aut antiquorum aliquem legimus, ideoque non credimus istam consecrationem per univ. orbem fore solam esse; prodest tamen hac ab eo promissi, ut intelligamus minime parum futurum Auctorem in exaggerando Basilica sua magnitudine, quocumque credere poterit. Cum autem de Indulgentia ab eodem Silvestro ista concessit nihil dicit, nunquid non merito concludere possumus, nihil de ista ad hoc usque tempus in mentem venisse?

B 6 Agit tamen ista Cap. a. de Remissione dedicationis hujus Basilicae, sed ita ut indicat primum, ea loco prouti die concessam Indulgentiam, datam esse, cum jam Italiae partem Lombardiam teneret; quorum scilicet nomen non nisi aliquam multis post S. Silvestrum seculis Romani meminit, ac ne Anastasii quidem tempore sic usurpabatur, tunc enim adhuc dicebantur Langobardi vel Longobardi, ante primum dilaui in Italiam Duce Alboino transfugisse. Sed Canonice ipsum nomen audimus. Quia solennitas (Dedicationis scilicet) maxima est, maximam remissionem Apostolica providentia omnibus ad eam devotis venientibus condonavit. Quae videlicet remissio Apostolica providentia sic tripartito distinguitur, ut Romanis et circumadjacentibus, vois annis; Tuscis, Lombardis, et Apulis, et ceteris mare non transibuntibus, duorum annorum; sed et his qui maria transire oporteret, trium annorum tantum remissio peccatorum. Similis eadem remissio facta probatur in hac B. Petri Basilica in Cœna Domini, quod consecratur ibi Sanctum Chirima; in Alcenione Domini similiter. Auctorem ista Indulgentia Pontificem notatam nominare potuisset: interrum nihil est quod suadet xl. seculo anteriorem fuisse. Capta autem semel tali principio gratia, magis parvum accessibus aucta fuit: nam (si verum est quod apud Baranum ait seculi xvi. scripsit Massius Vetus, in antiquis monumentis Basilicae S. Petri) bene recordationis Calixtus Papa II: (ordinatus hic fuit anno mxcxi) altare B. Petri, quod nimis vetustate et lapidum percussionebus quodammodo violatum videbatur, optimis marmoribus vestivit et decoravit: & in fello Aonuntiationis B. Mariæ cum toto Concilio lapidem altari satis honorifice & devoto consecravit: in qua videlicet consecratione (& in invenimus in libris nostris scriptum) fecit remissionem trium annorum annualiter ad eam venientibus.

C 7 Et haec sunt quidem pauci habebantur dies, ejusmodi Pontificia largiente commendata; proceduntibus annis & crescente facilitate concedenda Indulgentia, eandem crevit diuturnum numerum, ut nullus omnino dies relinqueretur, qui aut aliquam Remissionem obtinere possent Basilicam Vaticanam visitantes: quorum summam circa annum mccc. colligit Nicolaus IV. apud Quapropter Pontificum in tabula de vi. seculis pag. 55 sum de his Bullis sic orditur: Sicut ad nos, tam ex scriptis antiquis in Basilica ipsa reperitis, quam ex Seniorum Canoniorum ejusdem Basilica relatione pervenit, Praedecessores nostri omnibus vere poenitentibus & confessis, ad praesentam ecclesiam venientibus reverenter, videlicet in civitate Domini scilicet Propylæum Mau.

premi annorum & septem quadragesimarum: & ab Octava Pentecostes hinc ad festum ipsius B. Petri die quolibet trium annorum & trium quadragesimarum a principio Quadragesimae usque ad festum Pasche, quolibet die, necnon & in festivitatibus Nativitatis B. M. unius anni & quadragesima dierum; & reliquis singulis anni diebus, quadragesima dierum remissionis suorum peccatorum concederetur: quae Remissiones, sic per poenitentem, poenitentemque singularem commendatas, Nicolaus ipse totas & gratas habens, easdem claritate Apostolica approbat; & ut Christi fideles, ad ipsam basilicam venientes, reddantur de acquirentis talibus remissionibus certiores de novo, inquit, remissiones hujusmodi misericorditer elargimur. Haec autem, teste practato Pontifice, Bonifacius VIII. Clemens VI. Urbanus VI. Nicolaus V. & alii Papae confirmarunt & auxerunt. Ad Pontificum referri se, qui postea idem argumentum traxit ex Pauli de Angelis, in notis ad Romanum Canonem: atque hoc omnia eo colligere placuit, ut appareat nomen antiquorum fuisse, qui Indulgentias Vaticana Basilica enumerant, S. Silvestri meminerit.

8 Ut autem ad ecclesiam S. Sebastiani revertatur, testat de eadem praesentatus Pontificum, & pag. 99. sic expresse loquitur: Sunt in hac Basilica maxime Indulgentiae & remissiones peccatorum, ut ex scriptis tabellis appareat: harum deinde duas praesent, unam ad altare S. Sebastiani, alteram supra ostium coemeterii Callisti, absque ulla verborum mentione S. Silvestri: aliam vero ista tabellam nullam invenit, ea quoque praesentis post scriptum esse lapide, qui nunc ibi spectatur. Cum autem Quapropter ista scriptis circa annum mclxxvi. plura scriptura de Indulgentiis loci hic plura fuisse, praesentem possumus, novum istud esse figmentum, aut certe non multis antiquis ipso in quo nunc versamus seculo.

9 Idem porro argumentum formae potest etiam contra praesentem Codicem ac Tabula Lateranensem ventura: siquidem nec hujus meminit Pontificum, aliam eam non praetermissuram, qui non omisit tabulam ligneam, atque maxime apicalem recentem scriptam, in qua descensum patet nomine Sanctarum Reliquiarum, usque exigitur conferuntur, ut pag. 108. non dubitavimus sic scribere, in Basilica Lateranensi anniversario dedicationis die, ex Romanorum Pontificum concessionem, magne Indulgentiae concessae sunt, Romanis quidem & finitimis annorum m. Tuscis & Transpadanis. Transalpinis m. m. quae Indulgentia eadem ibidem est Per. v. in Cœna Domini. Eas omnes Indulgentias Basilica Lateranensis confirmavit & auxerunt Alexander IV. anno mclxx. & Bonifacius VIII. Papa anno mccc. Consecrat cum verbis Romani Canonici; atque ad instar Vaticanae Indulgentiae istam Lateranensem distinguunt videtur, judica utrum verisimile sit, ea aetate, quae summa in Vaticana Indulgentia erat annorum vlti (sicut patet ex Bulla Nicolai IV. anno xxvi. post Alexandrum IV. creati) pro Laterana fuisse nullam illam millecupiam; & utrum hoc sibi persuaderi possint Pontificum, si frigidius singula examina fecerit, viri sane eruditi, sed defunctis aetate sine anno xlii. adeoque, si vivisset doctus, adhuc multum adjuverit ad veri solisq. discernendi facultatem, quae longo dubitandi usui acquiritur.

10 His ita positis, ut dubitari merito possit an lapis & tabula, de quibus hic agimus, multis sint antiquiores anni centum; frustra tamen videtur mero Lateranem, quod appellatur duplicem seculum poenitentem videatur seculo xiii. interisse. Quotquot enim de Officiis ecclesiasticis scriptum, & ante annos centum simul impressi habentur Calixtus, videlicet Ordo Romanus, Isidorus Hispalensis, Albinius Flacus, Amalarius, Rabanus Maurus, Walafidus Strabo, Berno Augustinus, & Tuo

M 2 Cur.

Indulgentia
in Basilica
Vaticana
concessa
fuit a Silvestro

4. quae
hic concessa
fuit (sicut
monstrat
tabella
Liberiana)

Mar. apostolici
huiusmodi
dilectus Calixtus II.

maxi adhibe
de anno
Nicolai IV.

Indulgentia
in Basilica
Vaticana
concessa
fuit a Silvestro

De Basilica
S. Sebastiani
et tabella
Liberiana
fuit concessa
anno 1546
seculum

ut nec de
tabella Liberiana

p

Idem lapis
antiquior
remissionem
centum

A *Caractensis*, atque *Micrelegus* (ultimi autem duo ferebantur anno MLXXX.) *repositi* appellatorem ignorant, *scilicet* qui sunt *Solemnitate*, *Domicilium* & *Ferialia* festa distinguere; *festa* autem *Sanctorum*, quae quidem sunt *xx. Lectionum*, ad modum *Officii Domini* ordinati; quae *tertium*, ad modum *Ferialium* *jobert ordinari*. *Claudius* etiam *Cassellianus*, *enotio* *seruatus* talia, antiquis *nihil* *nisi* *potius* *allegare*, quam *sua* *Parisiensis* *Ecclésiæ* *paruum* *Pastorale*, *ab* *anno* *civiter* *quadringentesimo* *exaratum*; ubi in *præfatio* *Kalendaris* *sepe* *occurrit* *Duplex*; non *se* *dictum*, quia in eo *dupliscitur* *Asaphana* (in *ritu* *Romano* *affuerit* *serjan* *videri* *fecit*) ad eum *negue* *Parisiis*, *neque* *aliis* *multis* in *locis* *Galliarum* *obtinuit*; sed *quæ* *duabus* *compari* *pulsatur* *ad* *singula* *Officiorum* *tempora*; & *duo* *Canones* in *mediis* *Choribus* *predicant* *ad* *singula* *Responsoria*; ad quæ *compone* *uno* & *Canter* *unus* *sufficiens* in *Simplit*; in *Simplitibus* *autem*, *alternis* *duo* & *annis*, *id* *faciunt*. *Primum* *inter* *Pontifices*, qui *hactenus* *inter* *Duplex* *appellasse*, *sunt* *Benefactus* *VIII. in* *6. Decret. lib. 3. tit. 2.* nonnullos *Prædecessorum* *suorum*, qui aliquorum *festa* *Sanctorum* *sub* *duplici* *ordinaverunt* *Officio* *celebranda*, *imitari* *intendens*. Unde *hoc* *scilicet* *habebat*, a *Silvestri* *atque* *longissime*, *remotas* *intelligi* *debere*, qui *officium* *ei* *Indulgentiarum* *pretendebatur* *pro* *Duplicibus* *dupliscitur*; quod *neq* *Nicolaus* *quidem* *IV. in* *mentem* *venit* *facere*, *Vaticanas* *Indulgentiarum* *confirmanti*.

DISSERTATIO XIV.

Icones Constantini Magi & Helenæ Augustæ,
ex eorum nummis ab Alexandro Wil-
shemio nostro illustratæ.

Quamquam *agere* *possum* *apud* *me* *ipsum* *statuere*, *utrum* *expediret* *ex* *priori* *expediret* *hanc* *in-* *feruisse* & *inferre* *Pontificum* *Icones*, a *Joanne* *Baptista* *de* *Corvetanis* *collektis* *editasque*; *artifice* *tamen* *opera* *pretium* *fuisse*, *de* *causa* *omnis* *antiquitate* *ac* *fidelitate* *nomini* *differuisse*. Idem *dixerim* *de* *Imperatorum* *Regumque* *effigibus*, *ad* *ecclésiasticam* *historiam* *rationis* *adhibendis*, quatenus *eum* *eorum* *gestis* *concreta* *alia* *est*. Quorumnam *autem* *gesta* *magis* *ad* *ipsam* *partem* *conferat*, quam *Constantini* *Magi* *ac* *Helenæ* *ejus* *Helenæ*, *sub* *quibus* & *a* *quibus* *Genitium* *servitute* *causam* *Ecclésiæ*, non *solum* *libere* *explicare* *se*, sed *extremo* *etiam* *ornato* *ac* *potentia* *capit* *esse* *speculabiles* *ac* *venerabiles*? Itaque *non* *importante*, ut *equidem* *reor*, adducam *hæc* *Dissertationem* *Wilshemii* *nostræ*, *non* *præ* *quam* *quidem* *illius* *Tractatum*, cui *sub* *anno* *MDCLXXI. Antwerpæ* *imprimendo* *occasionem* *dederat* *Constantinus*, *ante* *Annoles* *Treventinæ* *Broweræ*, *nova* *forma* *supplementis* *que* *donatus* *a* *Idelfonso*, *in* *frontale* *eiusdem* *imaginem* *expressit*, *alia* *omnino* *specie* *quam* *per* *erat*. Dabo *autem* *Dissertationem* *hanc* *fieri* *ipsam* *continuo* *inferiusque* *passi* *ipsius* *S. Constantini* *Acta* *Pergeri* *l.*

3 *Anteriorum* *imagines* *non* *sunt*, inquit *C. Plinius* *Secundus*; quæ *essent*, *præstabili* *laque* *foret* *cas* *pingere* *quam* *corporum*, *maiusque* *læpe* *numero* *vir* *bonus* *nolui*, *quam* *confici*. Nunc *vice* *animi*, *quod* *de* *homine* *potuit*, *faciem* *vitæ* *que* *transiit* *in* *tabulas*, *propagatis* *fit* *in* *ærum* *quam* *maxime* *similibus* *figuris*. Sed *injuriam* *nobilissimo* *invento* *consensu* *insultu* *inlicita* *meto* *in* *imaginibus*, *tantum* *sibi* *indulgente* *licentia*, *ut* *in* *monstra* *etiam* *conversas* *polichærrimum* & *ad* *similitudinem* *Dei* *factum* *animal*. Addit *injuriam* *crimen* *aliud*, *vestitus* *culisque* *circumpositis*, *in* *quo* *neque* *personæ*, *neque* *loci*, *neque* *temporis* *discrimen*.

3 *Constantini* *Maximi* *veram* *imaginem*, *omnium*

ejus *innumeri* *conservaverant*. *Poterat* *vel* *hinc* *de* *D* *exemplum* *imperiis* *sculptor*, qui *pro* *Constantino* *Maximo* *Græcam* *nobis* *aliquem*, *aut* *Syrticum*, *aut* *ludorem*, *quos* *tormentum* *vocat*, *Equitem*, *sehemate* *prolius* *ridicule* *proposuit*. *Vide* *eum* *monstrum* *imagini*. *Vultus* *barbatus*, & *(ni* *fallit* *obtus)* *labra* *missæ* *horrentia*. *Tobælia* *in* *capite* *Syrtibus*: *circum* *eum*, *corona* *radixæ*, *rostris* *ardens* *pinoulis*. *In* *manu* *dextra*, *lancea* *ludorum*, *quos* *dixi*, *equestrism*: *in* *læva*, *scutum* *eum* *vultus* *Gorgopis*: *ad* *latus*, *acicio* *Perseus*. *Loricæ* *bracæ*, *ocrea* *quales* *in* *tormentum*, *ex* *lamina* *perpetua* *ferrea*. *Paludamentum* *plane* *ingens*, *auræ* & *ventis* *permisus*, *ceu* *in* *hoc* *vestitu* *Romano* *exultante* *insistit*. *Hic* *est* *Constantinus* *Maximus*, *semi-Geta*, *femine* *tormentum* *Equet*? *O* *scitorem* *(scitorem* *enim* *qui* *te* *dicit)* *o* *scitorem*, *in* *equem*, *egregium*? *Quid* *si* *Gothum* *aliquem* *ex* *hæboria* *veteri* *efformandum* *suscipisset*? *Quid* *si* *Athalaricum*, *aut* *Vitigem*, *aut* *aliquem* *barbaræ* *illius* *gentis* *principem*? *Quæ* *tu* *hic* *prodigia* *consecrantes*? *Athalaricum* *saltem*, *si* *barbarica* *veste* *indueres*, *totum* *colu* *aberrares*. *Hæbe* *nummum* *ejus*, *videndum* *in* *paucis*, *quem* *præditi* *specie* *in* *tabulam* *concoli*. *Quod* *in* *aversa* *parte* *est* *muliebri* *caput* *cum* *eristata* *galea*, *prohibetur* *se* *titulo*, *alibi* *quod* *trunca* *vox* *TA*, *explicanda* *est*, *legendumque* *INVICTA* *ROMA*; *quomodo* *etiam* *scribitur* *in* *pecunia* *Antii* & *Theodorici*. *Converso* *nummo* *Athalaricum* *intendere*. *En* *ut* *cultu* *habituque* *totus* *Romanus* *admiraretur*? *Mater* *eum* *Amalefuentia*, *moribus* & *disciplina* *Romanorum* *eum* *a* *pueritia* *imbutum* *curaverat*, *ut* *Auctor* *est*: *roci-* *puius*. *At* *tu*, *Sarmam*, *consecro* *aut* *Helvetum*, *aut* *scitio* *quem* *efficeret*. *Sed* *hæc* *tua* *ibi* *figmenta*. *Constantini* *Maximi* *iconicum*, *id* *est*, *veram* *imaginem* *accipite*, *quicunque* *verum* *amatis*; *veram* *in* *quam*, *quia* *et* *nummiste*. *Nummi* *enim* *Romani* *Principum* *vultus* *est* *verum* *imponere*. *Unde* *alia* *peritorum* *moneta* *Romanæ* *lex*, *ut* *in* *inspella* *leviter* *ecuias* *fit*. *Nummos* *autem* *Constantini* *non* *alios* *proponam*, *quem* *qui* *cui* *Trevir*; *non* *quod* *alibi* *lignatis* *fit* *forma* *dispar*, *sed* *quod* *illi* *magis* *ad* *rem* *sint*.

4 *Horum* *porro* *Constantini* *nummorum* *observatio* *duplex*, *in* *facie*, *in* *habitu*. *Illæ* *semper* *eadem*, *hi* *varii*. *Facies* *luculenta*, *maximè* *jam* *senioria*; *nasus* *aquilinus*, *barba* *rufa*. *Net* *aliter* *se* *descripserunt* *Cedrenus* & *Nephorus*; *servi-* *ce* *capite*, *capillo* *non* *denso*, *barba* *cara*, *ut* *Jo. Paulinus* *in* *carce*, *oculis* *lentis*. *Habitus*, *triplex*; *ordinarius*, *militaris*, & *consularis*. *In* *primo* *nummo* *Constantinus* *ordinario* & *quodammodo* *inductor* *caput* *ambiente* *lauro*. *Hæc* *enim* *est* *usus* *prioribus* *Imperii* *annis*, *in* *posteriorum* *(ut* *tradit* *Aurelius* *Victor)* *habitu* *regum* *genus*, & *caput* *externum* *perpetuo* *diademate*; & *nummus* *est* *inter* *nostros* *P. CONAT*. *hoc* *est*, *perculus* *Constantinopolis*, *in* *quo* *Constantinus* *cum* *diademate*. *Causam* *autem* *diademate* *perpetuo* *adferre* *Patruus* *Silvius* *in* *lateralio*, *quem* *conscriptis* *Postumiano* & *Zenone* *Coll.* *anno* *epochæ* *vulgaris* *CCCLXVIII.* *ediditque* *anno* *sequenti*, *Consule* *Protogene*. *Ita* *enim* *de* *Constantino*, *Diademate* *capiti* *suo*, *propter* *resistantes* *de* *fronte* *capillis* *(pro* *qua* *re* *se* *supponit* *ejusdem* *ex* *gemma* *adornata* *consilio* *est)* *quod* *constringerentur* *intus*, *cujus* *non* *hæc* *confutatio*. *Aversa* *hujus* *nummi* *facies*, *iora* *lauro* *sertum* *hæc* *continet* *litteras* *PLUR. NATAL. FEL.* *quæ* *ego* *quidem* *ita* *legendas* *credo*: *Plures* *natales* *selecei*, *vel* *selecei*; *formula*, *ante* *hunc* *diem*, *quoque* *nummum* *quidem* *lestu* *comperi*) *numquam* *in* *ea*, *equæ* *dignæ* *excuti*.

Nummus
II. et III.
aureum
militarem.

C
IV.
Constantinum
representans.

V.
Principum
representans.

Helena
mater
Constantini
representans.

5. Secundi nummi & tertii, militaris est ornatus; non genere, sed forma varius. Nam secundo subinde monitur sinistra manus, spicula dextra: postus semper loricatorum, & galeatum caput: erista galeae imposita, aune erigitur & spargitur flabelli specie, nunc lineata secundum galeae supremam flexum vergit in occiput. Memorabile, quod in galea primi nummi & in averfa facie secundi, spectantur nomini Christi monogrammata. Quartus nummus Constantinum habet Constantem in Trabes; scilicet aquiliferum de more praefentem manu, lauro etiamnum ambiente caput, & capillis velus in cincinnos crispatis summam frontem velamibus, arte, ut arbitror, tonsoria, ob crinium raritatem atque defluviu, de qua supra. Conspiciatur etiam Princeps maximus toto corpore. Signa militaria ei in utraque manu: paludamentum restrictum, non veli modo turgidum: lorica, genuum tenus promissa. Brachia, modica ultra cubitum; crura, laturum tenus, nuda, cum caligis gemmatis. Principes juvenutis in Romana republica inere, qui in equitibus decurione (Trojam appellabant) docebant agmen. Postea id ambivere munus subinde Caesares, & pro magno habere, titulis Imperatoris inferi *Principatus* *juvenutis*, sicut hic Constantinus jam Augustus, sed adolefcent, probante id juvenis epus in nomo vultu.

6. Ita relicto sibi in imagine Constantino, matris quoque imagini scribamus vindictas: nam & pro hac suppositum alium homines non indocti. Et quamquam jam huic malo providerat Jacobus Chiffletius, vir eruditio clarissimus, propolis trium Helenarum nummis, matris Constantini Maximi, uxorem Crispi & Juliani Caesarum; non satis tamen in ani-

madversum a secutis scriptoribus, in quibus Afirdus, Divae Helenae Constantini matri sufficit Helena Juliani conjugis. Sed haec turbas discunt vel soli nummi, probe inspecti. En ergo Theodora Augusta, Constantii Chlorig secunda uxoris, pecuniam. Hanc compone parumper eodem produs cultu compeum struendumque utriusque caput, modico aurum tenus demisso crinium sinu & cirris in frontem dependentibus; hoc solo discrimine, quod Theodora capillum tingit laurus, Helenae caput ambiente fascia seu diademate, forte quod religiosa mulier laurum dicatam Apollinis repudiaverit. Dignissima porro observatio est Crux, quam duo nummi manifeste in averfa parte representant.

7. Contemplantur nunc & Helenae Juliani conjugis monetam. Vides longe aliter compositum capillum; strictum nempe & terte perum, nullo aurum tenus demisso trinali sinu. Fascia quidem comam transversim coronat, sed praeter hanc alia media fronte subie verticem, unde inclinata in occiput cum cultum efficit, quem cernere est in pecunia. Eliza Flaccillae & Gallae Placidiae, conjugum Theodosii Magni. Cultus itaque & ornatus capitis his omnia dirimitur, haud dubia fide, cum esse oportere Helenam Constantini matrem, cui cum Theodora par capitis ornatu: ac cui similis cum Flaccilla & Placidia, Helenae esse Juliani conjugis, quae posterioribus illis Augustabus tempore vicina est. Discernere ergo, viri docti, & Helenae alteram ab altera separare, nec imagines earum suppositas invicem permutare.

XXXV. S. MARCUS.

de 116.
de 121. 27.
de 125. 13.

MARCUS, natione Romanus, ex Patre Prisco, fuit temporibus Constantini, ordinatus XVIII. Januarii anno CCCXXXV. in Dominica & festo Cathedræ S. Petri Romæ, sedit menses IX. dies XX. usque in diem VII. Octobris, * quo etiam colitur, elevatus die VI. Octobris, in cœmeterio S. Balbinæ via Ardeatina; inde vero translatus Florentiam ad ecclesiâ S. Laurentii. Cessavit Episcopatus menses III. dies XXIX.

de 116.
de 121. 27.
de 125. 13.

Primo Catalogus tempus notat his verbis, quæ nostra præbent: Fuit Nepotiano & Facundo Coss. ex die XV. Kalendas Februarii usque in diem Nonarum Octobrium iisdem Coss. Consensum dixerunt Vocationes hanc facile alium excepissent; quæ quod Constantino Imperatori, tam bene de universa Ecclesiâ meritis, & tunc Constantinopoli in edificanda Apostolorum Basilica occupata, deprecandam Romanæ Clerici consensum saltem a se Elezionem, ejusque super ea expellendam consensum, prorsusque ad Eliti Ordinationem procederet: & hoc sicut exemplum etiam voluisset in favorem posterum, nisi hi in hæresin Arianam prolapsi, eo se præbissent ipse statim principis indignus. Postea certe, cum nra invaluit ad Constantinopoli petitorum Elezionem confirmatio, pluribus mensibus vocasse Sedem Apostolicam invocamus.

de 116.
de 121. 27.
de 125. 13.

2. Hieronymianum Martyrologium, diem VII. Octobris sic orditur: Romæ via Appia de reliquo S. Marcelli & Marci Episcopi, ubi, si non frustra gemamus

facti nomina (quod vehementer suspicio) videri posse indicari aliqui S. Marcelli Translatio, necdum aliunde acta, ob causam supra relatam. Secundo Catalogi Auctor, in eoque Anastasius & alii, cum dicunt de S. Marco quod sepultus est in cœmeterio Balbinæ via Ardeatina, pridie Nonas Octobris; videntur notare aliquam corporis elevationem, eo loco saltem pridie recurrenti Natali. Post hunc plus quam XX. diebus, ab eodem secundo Catalogo assignari, vocasse Sedem, liquet ea ratio sequenti Pontificatus accuratissime notato.

3. Marco Papa assilam ad S. Athanasium Episcopum, in quo de LXX. capitulis Concilii Niceani ad Silvestrum missi (ut Silvestri quoque Pontificatus aliquo Epistola figmento ejusmodi transferretur) testatorem in Vita S. Athanasii nam. 138. Hic saltem indicat, cum Episcopum veros quidem habere Consules, sub quibus sedis Marcus, sed datam scribi VIII. Kalendas Novembrii, id est XVII. diem post ipsius mortem.

XXXVI. S. JULIUS.

de 116.
de 121. 27.
de 125. 13.

JULIUS, natione Romanus, ex patre Rustico, fuit temporibus Constantii, ordinatus VI. Februarii, in Dominica, anno CCCXXXVII. sedit annos XV. menses II. dies VII. usque in XII. Aprilis, quo colitur; defunctus anno CCCLII. * sepultus via Aurelia in cœmeterio Calepodii, indeque postea translatus ad Basilicam sui nominis sive S. Mariz trans-Tiberim. Cessavit Episcopatus mensem I. dies XI.

de 116.
de 121. 27.
de 125. 13.

Sic etiam Hieronymianum Martyrologium post Martyres Pergamensem, Corporum Episcopum & sociis; Romæ, equum, in cœmeterio Calepodii tertio miliariorum Julii Episcopi; cum quo convenit secundus Catalogus; tunc sapienter more suo scribens; notat ut dies ejusqueque ultimus cultus invenitur: forte quia corpus illud non ita cito loco mortui fuerit. Postea tamen ad ecclesiâ S. Mariz trans Tiberim, non cum corporibus SS. Callisti & Cornelii Pontificum atque Calepodii Presbyteri translatum illud fuisse ferimus; utque verosimiliter Innocentii Papa II. circa annum MCCL. hoc cum testari videretur obfisi, missio opere pilæ fuisse ejusdem Innocentii, ecclesiâ istam restaurantem, quod manifestum vide sit in ipso Innocentio II.

de 116.
de 121. 27.
de 125. 13.

2. Consules supra notati, primi, Felicianus & Titianus; secundi, Constantinus V. & Constantius Cæsar, omnino egerunt confirmant XV. annorum numerum, qui statum in Anastasianis Mss. Berberini, Almerini, ac dupli Tiburini notatur: simul et ex VII. Idus Februarii, in diem pridie Idus Aprilis (assumptus utrumque numerus) præter menses VI. numerantur dies, seu VI. sed VII. quod hic sequimur.

3. Exant in operibus Albanensi, iude ad Concilia tradidit, gemina Julii pro S. Athanasio Epistola: Con-

sule antio signata, quæ id forte Romanis Pontificibus necdum innoti erat. Eius cum ignorares fabricator. Derivatum, de quibus sapies, nesci domus tam illustre argumentum, quale Albanensi illustris suggereret, prætermittere quæ in manu inveniret. Consecutus igitur e v. vortii Latinorum scriptorum aut Latet reddiderunt fragmentis epistolæ duas, ad Orientales, tamquam Kalendis Octobris & Novembrii datæ, Feliciano & Maximiano Coss. ex vortio Anastasie accepit; ejusdem ætatis fuisse est Epistola Orientalium ad ipsum Julium, quæ inter utraque media collocatur.

4. Joanni Archiepiscopo Niceani, in Auxiliis Biblioth. Patrum Græc. creditur Julio, Cyrillo Episcopo Hierosolymitano per Epistolam demonstrasse, quod Natalis Domini, quem Ecclesiâ illa die VI. Januarii una cum Baptismo Christi celebrabat, celebrari debere XXV. Decembrii. Ex Epistola quam non certa sit, vortio etiam certum qui allegant Josephi Jodei Ioni, dixit in Apparatu prævii parte I. Epistola ad Passivum Consilium secunda nam. 14. & seqq. Non decessat alio Julii argumentum, ex tradidit Romano Ecclesiâ in libri Consilium Remanorum fundata, quibus usum illam Cyrillo probaverit, si ea de respici quidquam scribere velint.

XXXVII. S. LIBERIUS.

de 116.
de 121. 27.
de 125. 13.

LIBERIUS, natione Romanus, ex patre Augusto, ordinatus XXIV. Maii, anno CCCLII. in Dominica, Ecclesiâ præfuit usque in diem XXIII. Septembris, anno CCCLVI. tempore.

XXXVII LIBERIVS

XXXVIII FELIX II

XXXIX DAMASVS

XL SIRICIVS

XLI ANASTASIVS

XLII INNOCENTIVS

A poribus Constantii, Juliani, & Joviniani; complexus universim annos xiv. & menses iv. D
 * & cessavit Episcopatus dies vii. ipse vero sepultus in cœmeterio Priscillæ via Salaria
 inde translatus fuit xxiv. Aprilis, fortassis in Basilicam Liberianam.

Baron. a
 315. ad p. 67
 et 316. p. 1
 d. 4.

Hic nos desinit primus episcopatus Catalogus, postquam Liberii initium ostendit, & Consulibus Constantio v. & Constantio Caesare, ex die ix. Kalendas Junias id diem spatio scilicet vacuo relicto, ad diem numerum notandum, quando Pontifex invenitur. Ut lego ix. Kalendas Junias, pro xi. quod nostrum ægraphum habet; quia exi de primo secundoque seculo dubitat vellet aliquis, nisi etiam de tertio, utrum Ordinationis Episcopales & Institutionis Pontificales fuerit semper saltem in Dominicis, aut aliquo primo Saturnarum; debuit id non potest de seculo in quo versatur v. v. quando videmus non omnes Ordinationes, quibus expressis sunt dies in Catalogo additis, placuisse in Dominicis cadere; quod est magnum firmamentum Chronologicis, fudat in Consulibus a Catalogo predicto notatis, cum in alia omni supputatione nihil ejusmodi videtur latere.

Quod porro ad finem Liberii attinet, desinentis principis Catalogi vitam abunde supplet cævi scriptores, seculorum licet, in suo pæcuni libello; mendacissime quidem in illi seculum istorum spoliatis; quod tempore vero, quorum veritate adhibere poterat me lae confite praefate, omni acceptatione dignissimum; Constantium, inquam, & Marcellinum, praesentes partem Urbsi adversus Demosum, inter alia praesentes; Octavo Kalendas Octobris, Gratiano & Daglaio Coss. (hic est ipse annus cccxvi.) Liberii humanis rebus eximitur, qui deinde, sed v. Idus Octobris, id est xi. die, credi parvi solennibus equestris simulatus in cœmeterio Priscillæ via Salaria, post capsum Urbsi namque Urbsicivum Accipiam quia id citius fieri non poterat.

3. Hieronymus in suo Martyrologio, ad diem ix. Kalendas Obobris supra naturam, ultimo loco. Roma, inquit, depositio S. Liberi Episcopi: expressit addens titulum Sancti, quod aliter in Pontificum Notationibus, postea innotis frequentius, pro usu scilicet illius temporis quo tunc Episcopi, enim videntes, dicebantur Sancti, sicut nunc Pontifices vocantur Sanctissimi. Signantur Wandelborni in suo Martyrologio nostro, & eodem in lectuorum consensum veteri ad generum Beda Martyrologium additamento in M. P. V. & S. Cyriaco. Quare non solum in Suppositio Beda, sed in ipso etiam Marcellino & Faustino libello, autem natus pro Octavo Kalendas legendum substituitur. Interum vero referunt novum ejusdem S. Liberii in veteri M. Berberino, postquam Adventum mensis Kalendarum ad viii. Kal. Maii, non cum S. Beoridito Papa II. utriusque occasione communis utriq; Translatio, varietate in Origine Papa II. circa annum oco.

4. Gracii in sua Synaxarum M. nec om in dñm rebus, reatam videri Liberium, ad Sanctum, xxvii. Augusti, cum Benedicto elegit; in quo, laudum ejus constantia atque cunctis, dissimulatur ejus lapsus, solumque dicitur Romanorum precibus victis Constantius, & tunc suo cum restituisse, & in pœnitentia ejus reatam videri Cæsi dñm rebus & Synaxarum, & Synaxarum, in quoru rebus, & vira reliquum laudabiliter secundum bene placitum Deo transmissis, obdormivit in Domino. Denique Liberii reatam, etiam Martyrologio eadem Cæpice, ad vi. Octobris, inscriptionem reperitur.

5. In Concilio Generali post alios hujus Pontificis Epistolæ, habetur hæc, quæ etiam scriptis, respondens Dilectissimum filio Albaniano, & omnibus in unum congregatis & de Trinitatis fide recte sentientibus.

bus Egyptiorum Episcopis, Liberius Papa: quæ quia data fagunt viii. Kalendarum, Asclepio & Deodoro vira Clarissimus Consulibus, usque per omnes Festas superantibus & ad Idibus exstantibus, non potuit enim non haberi suspitionem etiam ipse Liberius, alios minime scriptos saltem verum propala Plura eque gentem auxiliorum vira mensis etque plagis alii notant; nam observo cum Constantio, antiquior in usu Episcoporum, etiam Romanorum fuisse, ut alios Episcopos non minori ritu, quam Cœpiciopiani Fratris appellarent. Primum Gregorius II. invenitur seculo viii. immo scriptis, in Dilectis filiis, Donato Patriarchæ & Episcopis, atque Marcello Duci, & Picti Veneris & Ithria. Hæc exemplum scriptis est non ante finem seculi x. quando Silvester II. scriptis Dilecto in Christo filio, Arnulfo Sanctæ Remensis Ecclesiæ Archiepiscopo: eque adveniens progressum id sentit habuisse, manifeste prior & antiquior usus.

Hic finitur primus Catalogus, & progreditur secundus ad annos clxvi.

Cum primo Catalogo extinguitur nobis quasi la-
 nec solum, ille transire tempore, quo velut ad
 plenam chronologic meridiem pervenit erat, præter
 Consulibus, eque Pontificatus sacratæ & canonice usque
 gnati, etiam diem desinunt, a quo & in quem non
 quique durat; unde semel in suis progressibus
 non natus, non solum Interpontificum singularem
 spatio numerato, sed etiam convergere quidam forte in
 numeris annorum, mensium, ac dierum præcise
 tantum librorum. Et tunc luce postquam in tem
 bus pœnitentiam, extinguitur solus secundus Cata
 logus, altera primam per nono clxxv. dñlus ab
 auctore, tam fidei, ut non solum usque ex proprio calculo
 adhibere Consulibus, solum contentis numerum, mensium,
 ac dierum numeris, quales reperiuntur ab antiquis
 notatis, qualesque librorum facillime depravari jam
 supra intuleram a nobis est.

2. Hinc sacramento accedit, quod cum satis vicina
 sua etiam scribenti valde magna fides haberi potuisset
 scilicet aliqui præfatis interpretare textum, & ad ap
 ographis Siuelfanz Synodi, in eadem Crucis, atque
 SS. Silvestri & Felicitis non nominatis Acti quæ
 interpontificum notentur a contextu germano dissonant
 auctores, veterique post cum Pontificis historia scrip
 teret, fecerunt, ut turpissime & nullis saltem jure in ve
 ritate indubiales testemur aut non minus fidei,
 quando, nobis in diffusi prolatis Legradurii & Ho
 muliorum, coepta ordinatius primum fuerunt Lo
 blionum de Sanctis & de Tempore ad Martinum ex
 tendarum Brevaria; eque usum exemplariorum Ro
 mana Ecclesiæ Brevariarum quogque composi sibi fecit
 quod, propter commendationem Tridentini Concilii &
 prout multisque commendationem, factum est omnibus
 fœcis Ecclesiis multisque Religiosis Ordinibus commu
 ne, abrogatis, quæ dñles post singula sigillatim fi
 ferunt & imprius fecerant, Brevaria sunt.

3. Sed diffide fuit, in tanta eorum brevitate &
 apertioribus multisque; Brevariorum ista sic fide
 are, ut non multa præter interea irrepserit, & ma
 le jam vulgatis recipereque opinati sunt; quædam
 enim sacris temporis communi Eruditorum consensu
 precipue notantur falsa. Quapropter veterum Pontifi
 cam cura in id incumbit, ut ea scilicet sollicitius muta
 rentur, quæ maxime in oculis viderentur, reliquis
 tamdiu relicti Eruditorum dispositioni & examini
 donec

Episcopatus
 Liberii
 in consensu
 Consulibus

Episcopatus
 Liberii
 in consensu
 Consulibus

Episcopatus
 Liberii
 in consensu
 Consulibus

Episcopatus
 Liberii
 in consensu
 Consulibus

Catalogus
 Liberii
 in consensu
 Consulibus

Catalogus
 Liberii
 in consensu
 Consulibus

Catalogus
 Liberii
 in consensu
 Consulibus

Catalogus
 Liberii
 in consensu
 Consulibus

Catalogus
 Liberii
 in consensu
 Consulibus

A d hanc Apostolicam Sedem videtur iterum mutare aliquid: sicut in particularibus quibusdam casibus etiam hoc facile nonnulla mutata sunt: plura mutanda credimus, praesertim circa Sanctos, quando totum hoc opus, non absolutum dumtaxat per omnes menses, sed etiam iterum studio fuerit reuocatum. Nimirum profecto simpliciter se peccant, qui scandalizantur, quoniam audiunt aliquid ex iam olim creditis, & juxta Breviarium praescriptum hodiernum secutis, in dispositionem adduci. Id enim si male nunc ferrent, scilicet etiam male fuisset antea hoc, in illi quo postea mutata expunctaque fuerunt: nec via patuisset ad veritatem, stante irrefragabili quam talis Breviarium tribuit auctoritate. Nec minus nimis morosis sunt arguendi, qui cum aliquid audiunt possum ab Eruditioribus reprobari, indignantur id non statim auferri de medio: nec animadvertunt, ad mutationem, quantumcumque iustas, non assilientissime procedere Ecclesiam.

Quod ad Lesionem de vita Antiquiorum Pontificum attinet, ea, sicutem asque ad Felicem IV. (qui cepit anno DCCXVI.) sumuntur ex Libro Pontificali, quem identidem allegat Baronius: deinde vero ex Anastasio Bibliothetario, in multis distum librum secuto. Postquam vero idem Cardinalis Baronius, Annalium Ecclesiasticorum opus, plurimis fidelium commoditatis utilissimum & aduersus haereticos praesertim laudatissimum, alia mutatauerit perduxerat sub sel. record. Clemente Papa VIII. a quo fuerat donatus Varpura, idem Congregationi Sacrorum Rituum praefidere cum Collegis passus, facile persuasi, Breviarium, anno

MDLXVIII. iussu Pii V. reuocatum, utroque correctione egere. Haec, ad in multis felix atque utilis fuerit, minus id fuisse videtur circa veteres Romanos Pontifices Sanctos, dum antiqua de ipsi Lesiones ad novam ipsius Baronii chronologiam aptantur, quae melius ut erant restituta fuissent: qui maduolentia liquere potuisset in Bolandii Hagiobemica Commentariis ad verum Piat, qui in primis quinque annis Mense cadunt: cum ea tamen quae decuit erga Illustrissimum Auctorem reuerentia quod ego ubique saluum capio: non ideo magnum quid me esse caueant, quoniam ipsius aliorumque doctissimorum brachii humerisque sublati, paulo alienius senserint quem ipsi praescribam.

S Perro (ut ad praeposuit a satis longa digressione redeam) pro oblata nobis mercedina claritate, medicam faculam accendere conati, nobilis saeculo Chronographi duo, Marcellinus Comes & Prosper Aquitanus; qui ambo Eusebiana Chronica contraxerunt Hieronymum, in anno Christi CCCCXVIII. desinunt, praesentis sunt simili fere stylo, Prosper asque ad annum CCCCXXXV. Marcellinus asque ad DCCXVIII. & curauerunt Consulum nomina etque veteri Pontificum assignare. His accedit lucrae fideliter, una, inquam, etiam dici quoque quique sequentium seu Liberti successorum, non adducenda uti Felicem, cuius qualisvisque Episcopatus, totum sub Liberti Pontificatu claudunt. Locum, inquam, sub medio Hieronymiani Martyrologii hactenus abscondita, quae minime possit ad plura saecula protrahi:

XXXVIII. S. FELIX II.

FELIX, natione Romanus, ex patre Anastasio, Archidiaconus Liberti, hoc in exilium deportatus Episcopus ordinatus ab Arianis, anno CCCCIV. deinde, cum consilio Liberti, vero aut sicut, successit a Clero Romano, sedet annos plus minus tres, usque in diem XXIX. Julii, anni CCCCXVIII. mortuus & sepultus in praediolo suo x. Novembris; anno CCCCXV. corpus vero translatus postea in ecclesiam, ab ipso met conditam sub nomine Felicis I. translatus postea intra urbem, repertum denique est in ecclesia Sanctorum Cosmae & Damiani.

Rationem temporis certam nobis reddunt iidem qui supra Marcellinus & Faustinus in Praefatione, cum, narrate geminae Felicis expulsiō ab Urbe, subiungunt, Post annos octo, Valentiniano & Valensio Coss. x. Kalendas Decembris, defunctus est Felix. Diem vero Abdicatōnis ejus accipere, sine magno seculo, licet ex Catalogo, quamvis turpiter interpolato, qui in Liberto ait, quod Felix, depositus de Episcopatu, habitavit in praediolo suo, a die III. Kalendas Augusti.

Quod neque Optatus Milevitanus, neque Augustinus, Romanorum Pontificum successorem hactenus obstant, Felix meminisse, sed immediate successit Julio Liberto, Liberto Damalium succedere, ad quaestione non examinandum nihil in alteram partem (ut quidem judicavit) cum in Liberti Pontificatu Felicis qualisvisque Episcopatus includatur, sicut jam dixi. Et hoc animadvertens antea Catalogi, post primi defuncti hunc antiquissimum, videtur Liberto annos x. menses xv. dies III. dedisse, annos III. etque amplius Felicis reliquias; sed librarium error scilicet esse, ut totum in respectu numeris nostri agnoscat, quod magis recte descriptis invenitur Anastasius, nisi quod facili lapsu pro meo dicitur xv. legere VII.

DISSERTATIO XV. de IX.

Utrum vere Romanus Episcopus fuerit hic Felix. Dissertationi huc certissimum fundamentum praefigere videntur, mendacissimi alios contra Ur-

masum Presbyteri, Marcellinus & Faustinus, ea narrantes, quae in conspectu Urbis totius gesta non persequi, vel si voluissent, mendaciter corrumperet. Mendacissimi tamen uti dice, quatenus Cleri Romani consilium in suscipiendo Felice, perjurum sceleratissimum suat interpretari, sedem deinceps non alio quam perjurorum notantes vocabulo; in eadem Damali, ab eodem Clero electi, qui antea Felicem susceperat; cum ipsi ponique alii, post Liberti reditum verefissimae ordinati (unde nec cum Felice quidem evanescere se habuisse jactabant, nec hactenus communiunt unquam se fuisse paturos) Utilium elegissens. Insulsi, quod ambicione excepti non praesentem, communiorem cum Arianis etiam in Liberto susceperat fuisse, in eoque potius etiam fuisse equalis. Quod si Liberti culpam postea praesentia elui, eluissit etiam supponendus est Felix, cum jamne quiescit, tunc alio quidem superavit annis, se continet in praediolo suo. Sub hac cautele relationem ipsorum legendam exhibet, quae sit intepu.

Temporibus Constantii Imperatoria, filii Constantii, durior erat persecutio Christianorum ab impiis haereticis Arianis, a novente Constantio, qui & Athanasium resistenter haereticis persecutus est, & ut damaretur ab omnibus Episcopis imperavit: quod etiam metu Principis facere teotaverunt omnes ubiq; Pontifices, inaudium in nocentemque damnavit. Sed Liberti Romanus Episcopus, & Eusebius Vercellensis, & Lucifer Calaritanus, & Hilarius Pictavensis dare

Marcellinus
& Prosper
aut Praedi.

offertur Liberti
abdicatō
xv. menses
Damali

ad an. 111.
ad 111.

Obit an.
111. an.
Hieronymi

Abdicatus
pro Julii.

Augustinus
& Optatus
con. tractant
p. 111.

Unde post-
ea Joanni-
de Consilio
notum?

E

F
in hoc par-
tem inypo-
habitu.

A de reversionem nobiscum: hic ergo mittuntur in exilium pro fide servanda. Cum Liberio Damasus Diaconus ejus, si simul proficisci, unde fugiens de itinere Romam redit, ambitione corruptus. Sed eodē, quo Liberius ad exilium proficerebat, Clerus omnis, id est, Presbyteri, & Archidiaconi: Felix, & ipse Damasus Diaconus, & cuncta Ecclesie Officia, omnes pariter, prefente populo Romano, sub iuramento firmaverunt, si vivente Liberio Pontificem alterum nullatenus habituros. Sed Clerus, contra factus, quod minime decet, cum summo perjurii scelere, Felicem Archidiaconum, ordinatum in locum Liberii, receperunt.

3 Hæc illi, ubi involuta quadam videntur posse explicari, & antiquorum omnium diversissima in specie sententia circa Felicis Ordinationem sic componitur: *grævis illi quod impugnat fœderi Clerus ac Damasus existimant. Decegit & supponit verissimum esse, quod (sicut in Epistola ad Solitarios scriptis S. Athanasius) Episcopo ministro utenti Constantine, pro aditu Liberio subrogatur alterum, in locum Ecclesie Palatinum suum succedere voluerat, & pro conventu populi ac iure conitium tres Eunuchos presentes esse iussit, transire item "ævanætiem" (non enim tres Episcopos dixit) ut ipsi Felicem quendam Episcopum in Palatio crearent, dignam profecto talibus suffragatoribus. Ceterum populi omnes, cognita hæreticorum privitate, non permiserunt ecclesiam intrare, propterea ab eis recesserunt.*

4 Non attinet querere, dicit Dominica scilicet hæc Ordinario fieri: mirum enim, si hæc habendum sibi rationem creditur, quæ Cæsarum omnium iura pervertunt. Tametsi sicut collatus ab hæreticis Baptismus validus est, ita quæ valida quæque sit Ordinationis, etiam Episcopali, in qua essentialia Sacramenti servantur, pro nunc quidem asseri sit dubitare; dubitant pro primis sæculi, imo, æque, ac recentioribus Marius & Caballinus; contra quoque R. P. Ioannes Melchior, S. I. sacra Theologia Professor emeritus in Mss. suis publicè Dictatis conclusionem præbuit.

5 Quod, licet per vario Conciliorum decreta in contrarium allegata, dicatur quod ordinati ab hæreticis nihil acceptent, non sint Episcopi, non Presbyteri, sed Laici, imo jubentur reordinari; plerique tamen se possunt intelligi, ut fides non quodam iure jubetur: ut id non cusetur, antequam sit privilegium suæ & sui reatant. Reatant autem ita intelligendi sunt: 1. quia non liquet quid sit Sacramenta reddidisse recta, nullo concurrente defectu ex parte materie aut forme: n. quod Ordines, quorum sacerdotio manus non laici, quodammodo nulli sunt; & qui privilegio Clericali privatur, quod amodo laici manet: 2. quia mori erat in Ecclesia, ut non rite ordinati, quamvis valide, haberentur quodam tunc & æternitatem Ordinis sanguinem non ordinati, ut patet ex Innocentio I. Epist. 1. & ipsius Concilii Nicæni & alii apud Morinum: 3. quia nonnulli ex illis quorum Ordines erant declarati irriti, deinde ab Ecclesia permissi sunt Ordines exercere, nulla scilicet Sacramenti servatione: ita præceptum recipiendos, ordinatos licet ab hæreticis Nyssionibus, Gregoriis, & Monachis & Innocentio, Synodus VII. sed tamque scilicet cum in quos ordinaverant Damasus in Africa, & alibi alii. Photius, exemplis causa a Synodo VIII. declaratur nec esse nec fuisse Episcopos, declarantur non esse sacerdotes qui ipse ordinaverat, quia plures Pontifices declaraverat ipsum esse laicum; & tamen Ioannes Papa VIII. nulla præscripta reordinatione, sed alia quibusdam conditionibus adscriptis, recipit eum in gratiam pristinumque gradum, ut patet ex Epistola ipsius Ioannis, æque specialiter æ 199. 200. 201. ad Basilium Imperatorem, ad Clerum Constantinopolitanum, ad ipsosmet Pæbiterum datus. Neque

plus quam dicitur est habuisse consecratus, vel excepit. **D**ilecti Concilii Sardianensis ad Alexandriam Ecclesiam apud Abbatem, vel a Cæ. a Synodo 11. & VIII. vel a Epistola Leonis Papa I ad Rusticum Narbonensem Episcopum.

6 Cum jubentur reordinari, qui servata quidem ne necessitate materia & forma, sed contra præscriptum Canonum, ordinati fuerant; videtur potest præcipi Ordinationem, non formalem & Sacramentalis, sed sacramentalis duntaxat, qualem præscribit Teletianum IV. epistola 18. Episcopos Presbyter aut Diaconus, si a gradu suo iniuste dejecti in secunda Synodo Innocentis reperiatur, non potest esse quod fuerat, nisi gradus amissos recipiat coram Altario, si Presbyter, Orarium, Annulum & Baculum; si Presbyter, Orarium & Planetam; si Diaconus, Orarium & Albam; si Subdiaconus, Patenam & Calicem, &c. Concilio autem æque Pontifici, cum plus præscriptum sit quod videtur, & repetitur, cum formalis ordinationis Sacramentalis; dici possunt, non de futuro suppositis priores ordinationes ab hæreticis fuisse invalidas; sed ac essent validæ dubitantes, & quod securus erat in hoc Sacramento servari voluisse. Et hoc amicus eorum videri debet, quandoquidem de ipsius baptisimo ab hæreticis collati vellet tanta fuerit inter Catholicos dubitatio, sub Pontificatu SS. Stephani & Cælestini.

7 His positis revertatur ad historiam nostram: ac primum nota, bene satis certum videri, armum, cum Felice, ordinatum in locum Liberii, a Clero receptum, dicitur Marcellianus & Faustinus, intelligant primum illas ab Ariano scilicet ordinationem, utque Catholicis merito cæteram veluti nullam, etsi aliquo validam, ac vero de nova ac saltem ceremoniali ordinatione loquantur. Postremum suadet secundus Catalogus, in Liberio sic loquens.

8 Et congregati Sacerdotes, & cum consilio eorum Liberius, ordinaverunt in loco ejus Episcopum, venerabilem virum, Presbyterum & Episcopum; sic enim legendum patet, non autem ordinaverunt Felicem Presbyterum, Episcopum, venerabilem virum: antequam autem ordinaretur Felix Presbyter erat, sed solum Diaconus; ad quem loci per solam primatum quo intelligitur) successit: cum utriusque operante, primo Presbyterum, deinde Episcopum, sicut etiam modo fit in ordinatum Pontificum, incipiendo ab eo gradu qui primus Estelle debet. Quod autem situr ad Liberti circa huiusmodi ordinationem confirmari, id in variis exemplaribus varie exprimitur. Codices, unde sumpta editio Regia Anastasi, omnes sic habent, Et congregatis et Sacerdotibus cum consilio Liberii: Mj. nostram & Cælestini: Regis: ad eandem dicte ordinatus, Congregatis itaque Sacerdotibus cum consilio ejus, utique Liberii: duplex Codex Freherianus, ibidem ad eandem; Congregatis Sacerdotibus cum consilio ejus, vel eorum Liberius. Sed utrum hæc testis auctor non placeat: significat enim ipsosmet Liberium, priusquam Roma excederet, ordinasse Felicem, atque adeo prius quam hic ab Ariano, sive legem ordinationem accepisset, ut ejus loco Pontifex esset.

9 Ceterum Liberius fuit, quod totus ille de Liberio & Felice locum in secundo Catalogo, & ac hoc translatum ab Anastasio aliusque, parum me commoveret; nisi resisteret animus, itam Clerum Romanum, cum ipsius sanctissimum virum Damasum, venerabilem accusare perjurii, sicut impudenter impudenter Marcellianus & Faustinus faciunt: ex quorum ipsius verbis, ubi calumniantur quod Damasus fugiens de itinere, quomodo Liberio proficisci simulabat, Romam rediit ambitione corruptus, idcirco præcipio huiusmodi solutionem videri mihi posse credi. Iussit enim Damasum cum Liberio eredi; eredi etiam ac rite Romam rediisse: sed rediisse ipso invique Liberio, rediisse ambitione corruptum, non eredi. Quid ergo? Cælesti Libertum

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

aristotelem
episcopum
solonem
Palam,

Aberium ipsammet, videtur ferio ab Imperatore & Arianis agi, neque ullam sibi relinquere spem: undique quando perisisteret in proposito, in quo perisistere usque ad mortem elegerat; mandasse Damalo, ut rediret; congregatisque Sacerdotibus presbiteris Ecclesie, lapsum sacri capitis per abstinentiam suam; idque vel designando capressu Vicarium Felicem (quod via creditur, magis tamen sonant verbo Catechogram) vel liberam Clero electionem personam remittendo; Clero vero considerans professus consensum miserabilem statum, nihil inveniret exprobandum, quam dissimulata Felicis commotione cum Arianis, eundem ipsum affirmare quem illi ordinarent, quia publicis confabulis ipsam istam Nicenam fidem etiam in illa commotione tenentem; quod tamen Liberius agere soleret.

E non ad Pontificem, 7 Tale autem consilium duplitem modo professi a Liberio patuit, scilicet, veluti an ultro abdicante illa, alius Pontifex elegeretur; vel more majorem, in personarumque frequentatione, jubente, ut pro se ordinarentur Episcopi Vicarius cum jure succederet, si mori ipsam in curio coningeret. En his duobus modis minus placet primum, quia sic non sufficit amplius Pontifex Liberius, nec nisi concessio pontificis Sedem suam videretur, invito qui iussit avari Felice; quin etiam hoc moris opus habuisset per novum electionem Clerique consensum in primum restitui dignitatem. Secundus modus istud commode habet, quod, licet non faciat ut Felix Pontifex fuerit indubitanus ac certus, protius eo quo Liberius abjuncto tempore; scilicet tanto ut valde antequam illi & apparenter pareretur a Clero ipsi adhuc solis haberi, post lapsum Liberii Roma nominatur. Post hanc enim poterat et ceteris mortuus censeri, quando etiam Pontifex a fide devium iudicio Ecclesie subiecerit ipse tunc, ut supra vidimus. Nam quoniam tamen Romanus populus persequi dedit, ut vel approbaret electionem Felicis, quem noviter communiare cum Arianis; vel Liberium credere recidisse a quaetorera cum non ex idisse communiare probare Alexander Natalis, distinguunt duplicem fides formalium Sirmii propositam, quarum prima & a Liberio subscripta, fuit in terminis Catholicis, non item secunda.

Sed non ad Pontificem, 8 Nolum hoc de lapsu Liberii disputare, quatenus ille professus sit. Lapsum quando intensus saltem esse debet nemo, & lapsus intelligitur epistola ad omnes Orientales, qua scilicet se, quod Athanasium, quem iuste ab illis damnatum cognoverat, eorum sententiam commodavisse consensum suum; etoque semoto, cum omnibus ipsi pacem & unitatem habere; & libenti animo suscepisse fidem, a pluribus Fratribus tractatam, expositam, & suscepisse Sirmii, in nullo contradicendo; qua professi, satis esse potuerunt Romano Clero, sicuti etiam Sirmii ad Arianorum voluntatem agi, ut, absque scrupulosa distinctione prima secundaque formalis Sirmii epistole, lapsum in hunc Liberium iudicaret, sicut forte iudicavit Hieronymus in Chronico, afferent, quod iudicio exilii in hareticam privationem subiecit. Secundo de Felice postquam episcopi, cum, proposita fide a Damalo Cleroque condicione, quod cum esset Episcopum Vicarium assumptum, si polliceretur, Athanasii condemnationi non subscripsit, se (quod fortassis ab eo pollicitum non fuit) & Nicenam fidem integram inviolatamque servatam, conditionem esse amplectum, itaque ab eis reordinatum; cum autem a fide deserviret reordinatur Liberius, pro summo legitimeque Pontifice agnatum fuisse. Iuxta autem injuria, videmus alii, quando indecussu consensum reliquit Ecclesie, suam Felici legem inter Romanos Episcopos relinquere. Nec video quid opina concipi possit ad emendationem, hinc quidem ipsi Felici & Clero totius Romani ipsi adherentis, inde vero populi Romanissimi non commotionem advertant, quod neque de Liberio ad ordinandum Vicarium utroque ante ex-fensa

D fuit in principio consensu, neque postea de causa sufficienti ad Pontificatum illi abrogandum, qui vivente alium neminem suscepimus semine promiserunt.

E non ad Pontificem, 9 Narrat porro Theodoretus lib. 3. cap. 17. quomodo elapsu biennio Romanus professus Constantinus, rogatusque a matronis Romanis Liberium restitueret, ipsi primum responderit, urbem alio Pastore non egere, habere eum Aostibitem idoneum qui illius curam gereret, Felicem videretur sed cum illa experirent, quod nemo ex civibus Romanis ecclesiam ingrediebatur dum ille intus esset, eo quod libere communicabatur cum illis qui fidem a Nicenae Patribus expulsi labefactabant; flexus Imperator, Liberium redire ab exilio iussit; ambos vero, ipsum scilicet & Felicem, in commune Ecclesiam admittit. Hanc vero Imperatoris Epistola in Circo recitata, inquit idem Theodoretus, cum eadem idem similitudinem expressisset; sonus una voce exclamavit, unus Deus, unus Christus, unus Episcopus; itaque reversus est admirandus ille Liberius, Felix vero recedens ad aliam urbem se contulit. Marellinus & Eusebius eadem de re testantur.

E non ad Pontificem, 10 Post auctor duos vixit Romanos Constantinus, pro Liberio rogatur a populo, qui mox annuens ait; Habebis Liberium, qui qualis a vobis profertur est melior revertetur; hoc autem de consensu eius, quo manus perdidit dederat, indicabat. Tercio anno redit Liberius, cui obvius cum gaudio populus Romanus exivit; Felix ostentus a venata & populo de Urbis propellitur; & post parum temporis, impulsu Clericorum qui perierat, irrupit in Urbem, & Stationem 10 Julii Basilicae dare praelum; quem omnis multitudo fidelium & Proceres de Urbis iterum cum magno dedecore proiecitur. Post annos octo..... defunctus est Felix, & Liberius misericordiam fecit in Clericos qui perierat, etoque in locis propriis suscepit.

E non ad Pontificem, 11 Hactenus ergo Felici adhaerent idem qui ipsum assumptum, utque Liberio se adiungere conarentur, propterea quod Felicem crederent servum Pontificem, lapsu Liberio rite suffragium, deposi de Sede non posse, quod videretur, nisi ultro cederet. Non cessasse autem, ex hac Clericorum eius ad extremum usque perseverantia apparet. At quidem Philostorgius lib. 4. cap. 3. quod ipse rediit Liberio ad sua se recepit, Episcopi quidem dignitatem retinens, nulli tamen praelatus Ecclesie; sed hoc, de actuali praesentia intellectum, non fecit, ut censeri debet pure eum suum, sed vero seu passivum, se adhaesit. Talis porro Clericorum cum Felice perseverantia, sicut tandem Damali non abscessit; sic neque detrahit quidquam Saulis Felici, quod se pro Pontifice perrexit, sed; commendationis vero episcopi multum addidit, quod tam longo tempore nibi moveret, ad recuperandam Sedem, quoniam necesse ab hoc non desisset, modo vellet iterum communicare cum Arianis; tunc scilicet. cum anno CCCLX. concepit Arianis ab Ursacio & Valente fides formula subscribere recalcant Episcopi ecclesiam suam exturbavit Valens, ac primum omnium Liberium Episcopum Urbis Romae. Ita ferit Severinus lib. 14. cap. 19. hanc ultimum Liberio venatum: in accurate distinguit a prima, quam ipse narraverat cap. 1. simul etiam fecerat non facies, quod hanc ita dicit post rediit Liberius, sicut aliter Romanus plebs satisfieri non posse, Arianorum communionem renuntiare. Quod si hoc fecit Liberius, ipse non Arianorum beneficiis oblitus, quanto promptius id fecisse credendus est Felix, tamen ab ipse affectu iniuria.

E non ad Pontificem, 12 Liberius mortuo reordinatus scilicet, quod per Felicem obtinuit entium videbatur. Nam (ut malitiose in sua scilicet favore referunt Marellinus & Eusebius) Presbyteri & Diacones, Ursacius, Amantius & Lupus, eum plebe sancta qua Liberio fides servaverat in exilio constituto, exceperunt in Basilica Julii procedere; & sibi Ursinum Diaconum Pontificem, in

Epistola
huius
Romani
redhibuit
terris.

Epistola
huius
Romani
redhibuit
terris.

Felix a
populo
hu
pelleret.

Clerum
re
miserit
ad
hanc
urbem.

qui
primus
ad
urbem
ad
Liberii
rediret.

paulo
ab
Basilica
a
communionem
divorce.

Narrat
porro
Theodoretus
lib. 3. cap. 17.

A prebendam, quæ postea manifeste patuit Eusebii illius heresim, qui tamen contra deinde, hanc suam sententiam ausum fuisse aperire contra de ipsius, de tota Ecclesia episcopi metum, heremitarumque ab eo passim ut Saabum, & quosdam declaratumque pelam exilium, ea in urbe, quam ille fecerat Christianam, & ut Basilicis constructis exornaverat? Quæ autem fuisset huiusmodi declarationis utilitas? Si simpliciter dixisset audire, quod Felix declaravit Constantium ipsamque hereticum, quia scilicet Ariani palam studebat, diffusi aliqui vix credibile, respectu ejus temporis quo Roma Constantius cum suis Ariani potestati omnia. Nunc vero omnem speciem tolerabilis mendacii concedi solemus. Quod tamen de rebaptizatione dictum est, non ita ample sum debet, ut Ariani certo intelligamus ac quidem sub Constantio assumptis rebaptizandi licentiam. Etiam vero S. Eusebii presbyteri Romani, olim a Bonino Membrico, & super a Stephano Balveis libris. Basilicis adhibetur. Eodem tempore, quo Liberius de exilio revocatus fuerat, Constantio Augusto heretico, in eodem tantum dogmate, ut non rebaptizarent populum, sed una communione contaminarent plebem, Eusebium presbyterum urbis Romæ cepit declarare Liberium hereticum & amicum Constantii. Addit autem, quod Eusebii gesta cum Constantio conscripserit Orosius presbyter, idem qui mortuum xiv. Augusti, post menses septem inclusit, & sepelivit. Ceterum veretur, ut, qui ab Orosio sola scripta complevit, addidit aliam falsam de persecutione, mortem Eusebii fecit, contra quemqueque interitum non fuit confiteri, vel participare sicca Liberius, fides scire usquequoque foveat. Primum saltem animus audire, quod Damasus scribit Passiva voce publica declaravit Liberium notum, facta synodo cum Episcopis viginti, & octo Presbyteris; quod sane fecisse non potuit, nisi consensu, usque ad eundem inchoat hinc Arianae communionis, contra quam crederetur Græci, aliqui, Sacerdotes cum amitterentur.

et in Ceteris
loq. d. Episcopo
domestico
Eusebio &
Valerius.

C 5. Pretermissa fabula de Constantio vel Constantio, declarato per Felicem rebaptizandi, similis alia apud Anastasium & in Catalogo s. in eisdem Passioni Feliciani sitis, Elegie Liberti ipsius inferunt, ad eundem (ut credimus) mona: Eusebii concilium Felix, & invenit duos Presbyteros consensientes Constantio Augusto Ariano, nomine Ursicium & Valerium: & damnavit eos in Concilio quadraginta octo Episcoporum. Primum Ursicium & Valerium non fuerunt Presbyteri Romani, ut hic supponit videtur, sed Episcopi Panoniam, hic Martia, hic Singidunum: similis vero error erat in ipsi Felice ac Damaso, qui Presbyteri hic vocantur, cum fuerint dumtaxat Diaconi, ut in Marcellino & Faustino non ex Theodoretis constat. Deinde vigilabatur intensissime in omnes Catholicorum Episcoporum, damnationis Arborei subscribere occurrentiam, adiones: ac fuit ut nunc alter in Italia suspectus, ceteri in eandem adire, qui impia sententia non subscripserunt: quomodo igitur ad Concilium contra Arianae habendum convenissent Romam Episcopi quadraginta octo? Quomodo etiam Constantium, ad Episcoporum, etiam Romanorum, capere poterat jam excommunicatum, dissimulasse ut annum saltem LVIII. istius sententia ultimum injuria tam publice suis Ariani illata? qui tamen Romæ fuit mense Maio præcedentis anni.

D 6. Quid autem de civitate Corana scribam, in qua Damascus ait martyrium passum S. Felix dicitur, indeque ad sepulchrum delatum in Basilicam quam straverat Vis Arelia? Est Cora antiquam in Herculis oppidum, Volturni vicinam, distans ab Urbe xxiv. P. M. hanc prociæ a via Appia, quæ ab Urbe in Oriam tendit, cum Arelia ab eadem Urbe pergitur in Occidentem. Hoc intelligens Baronius, Coram Faliscis, xvi. P. M. solum distans, ex libentibus bus acceptis, quod ibi S. Felix Reliquia conservari dicuntur, & Natalis solenni memoria celebrari. Litem deciderit Forma Trapi, si alterutro reperiretur loca: sed litem, de loco (ut dicitur) capere; quando jam monstratum est, non subsistere martyrium de quo agitur. Si vero autem via Arelia Basilicam a decessu Felix, & ista a Damaso sepulta est; siue Perusina, de quo supra; apertæ cum Basilicam plane suburbanam fuisse, adeoque prociæ Carrinum civitatis, & dupli longius a Corana. Ut ergo martyrium S. Felicitis omnia apud me verisimiliter amissi: sic nihil inveniri fideri propius, quam quod prædolum illud, quo perveniam viam Felix regu, fuit iuxta ipsam Basilicam in qua primum tumelatus est, & ex qua triade post plura secula translatus fuit in Urbis corpus ad Diaconum SS. Casim & Domitii sepulchrum, ubi altari sub quo deinde anno MDLXXII. pridie quo festum ejus annuum recurrit, invocatum est. Verisimiliter cum dicitur ipse conditus esse, quod idem, ut supra ait Baronius, quasi miraculo revelata fuit, arca marmorea, cum hoc insula. CORVUS S. FELICIS PAPE & MARTIRIS, QUI DAMNAVIT CONSTANTIUM.

Corpus autem
sepulchrum
venerabile.

sum ritale
Martyris,
sed ex illis
simplis.

E 7. Verum Titulus iste band dubie acceptus est ex Catalogo Pontificali, quem jam inde a fecit v. i. initio, cum ipse figuratorum lacunis descriptum statuerat: quomodo modum in eodem, bona similiter fide, accepit Ursus hoc elegium: Romæ via Archia natalis B. Felicitis Papæ, qui a Constantio Augusto ob Catholicæ fidei defensionem a Sede sua dejectus & gladio necatus, gloriose occubuit. Dicitur sane & Sanctus, & Papa, & Martyr Felix; sed dicitur ex fide, quod alii plures Antecessores ejus in carcere vel caute mortui: ita enim dicit persequens ejus cultus, in Martyrologio Ursus non verum dicitur aliquis, quo vel mortui vel sepulchi fuisse sentitur; sed quo S. Damaso aliusque sibi adstantibus usus est præcipuum passu inferre, prædicare, ejus Sedis quam vicinam obiter notat. Dicitur, inquam Sanctus Papa & Martyr Felix: singulari enim ipse ad obitum usque per annos plurimum oile modestia, qua sese continuit in humili recessu, oblati quæ dixi recuperanda Sedes occasumque namquam a fide, persequens ad sua fidei Catholica pericula fieri non posse cognovit. Nec est quod istam ei tandem quicquam videretur adferre, cum nec in tempore quo obit solli poterant Marcellinus & Ursicinus, nec ex causa apparet eum fuisse volentem. Constantio autem sumit mortis istius anno, tunc enim verisimiliter martyrii adducimus, & quatuordecim solis. Regnante cum Valentiniano nulla excogitari potest de causa mortis, quæ Martyrem fecisset; sed non initio dicitur, eadem deberet eam ambigere Romæ ingressus, & in ipse verum non videretur eam expressus iustissimam potestatem recipere; quod omnem, quam po. ex servavit Ecclesia, venerationem subvertit.

XXXIX. S. DAMASUS.

et in Ceteris
loq. d. Episcopo
domestico
Eusebio &
Valerius.

D AMASUS S. R. E. Diaconus, natione Hispanus, ex patre Antonio, fuit temporibus Valentiniani & Valentis, Gratianique cum Theodosio magno imperantis, a 1. die Dominica Octob. anni CCCLXVI. usque ad x. Dec. m. b. anni CCCLXXIV. per annos x. menses 11. dies x. sepultus in Basilica sua cum matre & sorore die xj. sequenti, quo colitur, & cessavit Episcopatus dies xxv.

Hic.

A Hieronymus in *Chronica*, ubi Cletum ab Anacleto, Marcellinum a Marcello Eusebii exemplum non distinguat: & primum a Petro nominat Linum, ceteros consequenter numero se designat in quo Petrus non comprehenditur, Felicem autem ut infra sum præteritabat: Damasi, inquit, xxv. videlicet a Petro, Romanæ Ecclesiæ Ordinavit Episcopus, qui nobis, Priorem atque alios tres adnumerantibus, æt. xxxviii. Marcellinus autem Comes, non satis Hieronymi mentem hinc capiat. Mense, inquit Oßobris Damasus Romanæ Ecclesiæ (exceptis Liberio & Felice) xxxv. Episcopus, anno Pontificatus sui xviii. in Domino requievit: quæ ostendit se Cletum ab Anacleto non distinguere; & ut Marcellum a Marcello distinguat, ac nihilominus numerum in quo Hieronymus deservit servet, Liberium præsumi rapturæ a Catalogo, quod aliis non tenetur. Hæc parva notare oportuit, propter *Martyrologia* & *Sanctorum Patrum*, ad nomina Pontificum quædamque præta Eusebii & Hieronymi calculum, in Romanorum Pontificum appellatione, desinunt, quæta quisque habet B. Petrum Romanam rexit Ecclesiam.

B Ceterum neque dubitatur, quia oraveris Marcellinum aut Liberium ejus, mortuum Damasum scribendo in mense Oßobris, quæ festus Ordinatio ejus alicuius notata legabatur: nam familiatissimus, Damasus Hieronymum in suo *Martyrologio*, post plures Martyres x. Decembris relatus, Roma, inquit, depositio S. Damasi Episcopi. Non rursus quod in eodem *Martyrologio* eadem dies i. Julii innotuit ab his verbis, Roma Damasus: legendum enim esse Romæ (in cimiterio) Damasus, Procelli & Martiniani, xx. Adnotat auctoritas & et alius rationibus demonstrat Florentinus.

3 Interpretatque dies, qui xxxv. numerabatur in secundo Catalogo ad xxv. restant, quia se optime digeri videbatur innotat & finis sequentis Pontificatus, aliquot satis committitur, propter variantes in exemplis numerus, nec in alio satis sanus.

DISSERTATIO XVII. ad. XI.

De anno mortis S. Damasi, & quibuldam ei attributis epistolis.

Marcellinus Comes, *Chronicon* suum digestum per Consules, dum his episcopi nuntur finem Damasi, initium ejus invenit a Hieronymo adscriptum, anno 11. Valentiniani & Valentis, quem capere non poterat, senat xlv. Februarii, janus ab exitu Martii anni cccxlv. namque anno ejus quam obit Liberius. Non animadvertens autem librorum id culpa factum esse, hæc satis accurate distinguendum marginalis annotationem Imperialis numerus, & numerum ut penitentiam e regione nominis Imperialis Valentis, qui debuerat post e regione tertie linee bene præcedenti, quæ incipit, Romanæ ecclesiæ Episcopus ordinatus. Anno ergo Damasi, quæ cum ceteris xviii. numeris jam dictis Marcellinus, finis in Consulatu Antoini & Sigræi anno cccxxxi. & utrumque extremum eadem pro anno imputat. Ad hoc peris facitundum videtur motus Marcellinus alio Catalogorum modo, quæ adscribentur successori Sigræi anni xv. pro xii. additis xi. mensibus & diebus aliquot, sicut in Honorio iv & Eutychiano Coll. anno cccxxviii. E contra Proseper, Sigræi successores Pontificatum captum in Januario, Damasi mortem fecisse, innotat anno Consulatu Ricimeris & Clearchi anno cccxxiv. & finis in eodem quo Marcellinus Magistrate. Nunc hoc proferat bene, cum fere totus hic annus fuerit relinquendus Damaso: si ita anno xviii. sedis, & initium Sigræi sequenti anno ponendum.

C In hoc controversia Marcellini ut sequi etiam Hieronimus, & Damaso finem annos xvi. reliquit: ego, Porphyrium Masi.

a In hoc controversia Marcellini ut sequi etiam Hieronimus, & Damaso finem annos xvi. reliquit: ego, Porphyrium Masi.

ut xviii. annos retineam, non tam mercedi arguenti Beronii (quævis & hoc moveat, ac ceteris partibus consequatur identitas) quam quod videtur Marcellinum hæc perplexum dum neq. annos xviii. diminueret, neq. res plures potest invenire, quæ tenent aliquos mensibus cæcessisse annos fere Catalogi concorditer afferunt: quæque etiam sit manifeste hallucinatio videtur in Damasi Editione, non anno citius quam per erat cæcessenda. Dixi. Ecce, quia receptum nostri secundum Catalogi solum habet annos xviii.

3 Beronii argumentum primum sumitur ex Symmacho Prefati Epist. 34. lib. 10. scripsit Divis Augustis, Valentiniano, Theodosio & Arcadio, qui Arcadium solum factus est censor pateris Imperii anno cccxxxi. in hoc autem Epistola Symmachus de male tractatis Christianis acrisetis, innocentia sua istum appellat Damasum Christianorum Episcopum, a quo ad hoc vicerem. Sed incerta mihi est epistola inscripta: & edisse Laurentii, missio Valentiniano (quæ, utpote Mediolani regnante primum ad postum non oportuerat applicari) solum habet Divis Theodosio & Arcadio semper Augustis. Interim ipse Symmachus satis manifeste indicat eloqui se vel Gratianum vel Valentinianum innotet, sub quoque Parte Valentiniano seniore Urbis Prefate sanctioris anno cccxxxi. & xlv. ut namque ex Ammiano Marcellini libro xv. dicit Galsædus in Notitia dignitatum subjuncta Cidius Theodosius primum illi fuisse. Dicit enim: Jam dudum Divus honor Numinis tui præcipuo me honore dignatus, ille meritorum arbitre singularis, cuius Imperium cum moribus recepiss. Paternum sequere, tuum innotet iudicium: qui Praefecturam sine auctoritate meritis, sine ostentia ponimus. Cum autem ex Indictulo Praefectorum nobis apud Eucherium, a temporibus Gallienæ usque ad annum cccxlv. præcedat, intelligamus, senio xv. ære Christiane, non eodemque anno plures successores solum Praefectus creati, qui anno cccxlv. quique omnino diversis nominantur: quia non secutus finit, non ante annum cccxxxi. eadem numero senat alio sepis finitum Symmachum? Nos reser quod aliam vicinam non memoraverit agas de Symmacho Ammianus: hæc quæquam enim profertur omni Urbis Praefectus enumerare, sed prout casu fore eorum solum mentionem. Nihil igitur prohibet etiam circa annum cccxxv. mortis Valentiniano Juniore, vel annum cccxxxi. mortis etiam Gratiano, & solo Valentiniano Juniore in Italia dominante Praefectum fuisse Symmachum. Ad Theodosium & Arcadium nihil pertinebat cognitio administrari & Symmacho muneris: & ideo dubium non est, quin sitius epistola præcitate scriptus, vel additamentis peregrinis adulteratus sit.

4 Minus etiam premis secundum Beronii argumentum, sumptum ex Epist. 99. S. Hieronymi ad Asellum, ubi ita, cæcessisse se Roma perit tricennum, priusquam Hierosolymam proficere videretur Paula atque Melania: quæ ubi reprehensibiliter in laudabiliter videretur innotet, Beronii, inquit, memoris Damasi sermo meus erat. Dabo hoc de toto tricennum intelligi: sed non dabo quod supponit Beronii, non ante annum cccxxxi. Romam advenisse Hieronymum: quin ius biennium in Palæstinam, a quo solum cccxxxi. i. dymstravi in *Chronologia Patriarcharum Hierosolymitanorum*; ut Damasi mortem fuisse Decembris cum annum prægresso, parvis post cum mortem mensibus Roma ex Palæstina regressus Hieronymus, jam perit tricennum ibi vixisset, atque edo a Quadagesima anni cccxxv.

5 Fortius stringere videtur argumentum Beronii tertium, sumptum ex Sigræi successores Epistola ad Himerium Tarracensem Episcopum, data i. Idus Februarii, Arcadio & Bautoe Viris Clarissimis Confid.

N Confid.

A *id est anno CCCLXXV. si enim incipit:* Directa ad decessorem nostrum sanctæ recordationis Damalium Fraternitatis tuæ relatio, me jam in Sede ipsius constitutum invenit... & quia occurrerat moi in ejus laboribus curisque succedere, cui per Dei gratiam succellimus io honore, facto, ut oportebat, primus meæ promotionis indicio, ad singula consultationis responsionem competens non negamus. *Gravus sane Epistola est ista, vestris Scripserat loca juxta septuaginta Interpretum allegata, & plagis quibus diceretur alia mortui fecerat, nullis conquisita suspensa eundem: suspensa tamen est subscripta ex duplici capite. quia alia hujus Pontificis Epistola, aliunde erat, carnis Consule; nec in prægressu aliorum Pontificum germanis Epistolis; neque in his quos Episcopi alii ad Romanum Pontificem rursus & ad hanc Siricius dedit, notantur hactenus data dicit vel Consulatus; ut amare videatur necesse nunc ipse in signanda epistola transmissis, et. suspensa merito est communis utrique Consulatus: nemo enim ex ætate sic scripsit, sed bene: Arcadio Aug. & Bauto: Virto Clar. Coll.*

B *Quidquid tamen de his sit, male credere, errora usque ad Decembrem anni a Prospero indicati vixisse Damalium, esse causam tantis propositum, & jam Bertonius argumentis quantum habere possit, salva correctione aliunde corrigit, tum relinquere.*

C *Post ad Epistolam, tamquam Hieronymi ad Damalium, Damali ad Hieronymum, ad Hensheben præmissis antiquior ac primo Pontificum Romanorum Catalogo, ad verosimile faciendum, quod ipsum a Damalio acceptum Hieronymus. De his, cum bona Magistri bene vena, libenter subscribere eruditissimo Scholasticæ, asserunt, neque ita in utriusque Scriptoris styli appere, sed merum barbariem, transferentibus secundam hand facile imitabilem; neque hujusmodi Catalogum respondere potuisse desiderio peccati Actus gestorum, a h. Petri principibus usque ad Damali tempora, quatenus esse fecerunt, recognoscit, quis meritis de Episcopis supradictæ Sedis martyrio coronari, vel si quis contra Canones Apostolorum excessisse cognoscatur. Sed neque Catalogus iste (ut palam est consideranti) implet fidem responsi, cum que Damalium mitte-*

re sagittas Gellio Pontificum, que ponit repetere in D. suæ vobis studio. Nihil enim mirari habemus quam gesta: & talia ut summam habet Catalogus secundus, cui, ut est in libro Pontificali descriptis, antea citare addere volens incipit quicquid, epistolam istam fabricavit, infelix commentor. Menti interim Catalogo, primo, prout a nobis est explicatus in fuisse diversitas partes, nihilominus pretium, quam si a Damalio missas Hieronymus faceret.

D *Peris que S. Damali opera collegit & edidit Martini Misteus Zaragoritanus, inter Epistolas etiam ponit, quam si dedit Stephanus Archiepiscopus Concilii Mauritanicæ & universis Episcopis Africane provincie, sub hisce titulis, nulli alteri ejus Epistola prænotata, Damali, servus servorum Dei atque per gratiam ejus Episcopus sanctæ Catholice Ecclesiæ Urbis Romæ: in quibus videtur facile deprehendere, qui novem ante Martinum I. via semel iterum inveniri aliquem qui servum servorum Dei se scripsit: magis vero ipsam arguit, Data Flavio & Stiliconto. VV. CC. Coll. cum Flavio Stilico anni viri sit, qui anno cccc. cum Aureliano, & cccc. cum Ambrosio Consulatus gessit, anni xxviii. & xxxi. post merem Damali.*

E *Restat liber Pontificalis, seu Pontificalis, quod Damalo ut antior pridem jam asseripsum, dicitur Ptolemæo Lucasi apud Hensheben pag. 11. Ulque Damalium Chronica summorum Pontificum vigorem recipiunt Damalo scribente. Hanc a puerum fecit Sabellianus, Panvinus, alique, sub ejus nomine possum esse elegit, que vixit tempore Conciliorum inferia, ad evasque seculum legantur: sed eorum continuationem, quæ ad Sabellianum, iustitiam S. Gregorii, ejusdem cum prioris parte styli, clamat ejusdem quoque esse antior; siue hic Anastasius Babylonicus primus canatus fuerit, quem deinde accuratior cesum studio ad sua usque tempora in majus opus produxerit, siue alius ab eo styli vis, scriptor, Anastasius antiquior, Damali certe non esse nec consensu veterum eruditae aucti fuerint: nec potest opinari ejus, qui illi descripta fuerint Pontificum Chronica, aliud esse fundamentum, quam commemoratio ac supra rejecta epistola.*

XL. S. SIRICIUS.

S *IRICIUS, natione Romanus, ex patre Tiburtio, fuit temporibus Valentianini Junioris, & Theodosii, Arcadii & Honorii, a Vigilia Epiphaniæ eademque Dominica, v. Januarii, anno CCCXXXV. usque ad xxvi. Novembris anni CCCLXXXVIII. per annos xiii. menses x. dies xxii. sepultus in cimiterio Priscillæ via Salaria xxi. Februarii postea translatus ad Ecclesiam S. Prædix; & cessavit Episcopatus dies viii.*

A *Nam hujus Pontificatus primum, Consulatus Arcadii & Bauto: insigunt, curibus Prosperi & Marcelini calculis, summa jam desinit aliunde anno Damali; & Siricii anni, passim notatis xxviii. in xlii. quibus additis in Catalogo nostri dies xxv. cussant puer ex numero mensum & dierum, emissi per secundam librarii verbo mentes, male antiorum: atque illos x. reliquens, quos Anastasius sumptus xi. & praxv. residuo legens xlii. peritio, præfixe ad diem Depositionis, signatum in Martyrologio Hieronymiano.*

B *Datis hic juxta antiquissimum Episcopocense exemplar sic incubator, Romæ depositio Sirici Episcopi. Aliquem diem Martyrologi istius illustrat Florentinus usque habet Executionem, qua Sanctitatem Sirici asserit contra Bertonium, qui huius alium invenit in veteri S. Cypriani Martyrologio, unde hodiernum Romanum pluribus Samitis anni; negant tamen,*

multa in ipso non laudanda suggerens, que Florentinus accuratè dissentit, ad extremum adducit epistolam h. libro 10. S. Ambrosii, blanderi sententiam, que respondet perscripta sibi ab illo etiam damnatione, & ait: Recognovimus literis Sanctitatis tuæ boni Palloris excubias, qui fideliter commissam tibi januum lerves, & pia sollicitudine Christi ovile custodias, dignum quem vos Domini audiam & sequor.

C *Annon puer Siricii altitum Prosperi & Marcelini, jam pariter gradientes, Jacinus Successor primus; cuius creationi huius Catalogus antior dies xxviii. Anastasius xx. præmittit, vixit tamen viii. sufficiens. Denique in varietate eodum, adscribitur ipsius Sirici vii. vel x. Kalendas Martii, elegi vii. quæ tali die eo inter Prætextum præfatus ego Bellandus scribi, si autem ix. Kalendas martii, fuerit signatura bene facta in Demetrio, quod minus probet.*

A 4. Ut autem promissa credas, facillime fieri potuisse, ut Pontificis solenniter exequi in Vaticano, non tantum fieri sed ad omnia iura, sed etiam ad plures differrent; observationem velis, quod Romanus Pontifex iam in de quo Constitutionis Basilicæ Lateranensis fundatus, habuit solenniter in Patriarchis (ut vocabant) Lateranensi: ubi tamen etiam nunc sepulchrum habuit ante Leonem V. anno DCCCXVI. Quoniam porro accedebat (quod accidit Basilicæ) ut neque promissum esset et quia par erat pompa, statim esse defuncti Pontificis corpus, ad Vaticanum iam alibi, in tumulum, sive primum a morbo parati captum; neque eorum tamdem corpora retinere extra locum, sacrosancti pro defuncto offerendi spem; proximam fuit ut in Lateranensi Basilica, Palatio contigua, tantisper illa deponeretur, cum temporaria aliqua egerentia, ut ne dum in loco defunctum transferretur Sacrosancti Pontificis vitam tempusque sapienter, commodam aliquam die, quæ pro sua ipsius solennitate ad memoriam posterorum diutius adnotaret (ut credimus) in hoc Pontificis Catalogo.

B 5. De senio quo solita Translatio corporis, ex cunctis Præfata via Salutaris ad ecclesiam S. Prætexti in mentibus, consuevit fieri potest ex Anastasio, afferente hanc ecclesiam, ex parte vicinam, ad Adriam Papæ reuocari, & a Palchali Papæ, cum ratum prouideretur, in alium translatum locum, & in meliorem quam dudum fuerat statum erectum fuisse. Ab altero autem fuit iactum Translationem, secundo VII. vergente ad finem aut IV. addecente, verosimile est: eademque ætate aut ante eam maiorem sapienter hocque Episcopum, a Ludouico laico in Bibliotheca Pontificis descriptum.

C LIBERUM Lector, mox & Levita secutus, Post DAMASUM claris totos quos vixit in annos, Pontice sacro magnus meruit sedere Sacerdos, Cuius ex populi pacem tantam solidaret. Hæc pius, hic iustus hæc tempora fecit: Multos horribiles defensor Ecclesiæ aulus Regi subtraheret, defendens Ecclesiæ aulam Matericor, largus merui per secula omen, Ter quicquid populum in annos qui rexit amore: Nunc requiem sentie celsa regna potitus.

D 6. Annos regimini ter quinos, ex vulgatis tunc Catalogi secunda exemplaribus sumptis esse præsumimus, si enim passim aliquis persuasum ipse Sepulchra prima tempore compulsi esse vestras, tandem opera persuaderet nobis veram esse Marcellini Comiti de Damulo sententiam; deinde annos ætatem, epus Pontificatus ab illo tribuatur, detrahendos esse annos duo, & Siricio relinquendos. Ceterum corruptum misere versum 4. in cuius fine legabatur apud Ludovicum, potest tunc solidam daret, in genuinum (ut verè) formam restitui levi correctio. Versus etiam 6. & 7. & 9. reducis in eandem metro congruum verbum, reformari, unde eu liberari se desereret, ut nulla species versuum esset, ita legi facimus.

Defensor magus multos ut horribiles aulus, Regi subtraheret Ecclesiæ aulam defendens Ter quinos populum qui rexit in annos amore.

E 7. Anus vero illis, Siricio auctoritate repositus, credi speculare ad immutatum ecclesiasticum, per Siluestrum Honorii Imperatorem anno CCCXCVI. Mediolani grauior lesam, uti ad annum istum num. 1. narrat Baronius ex Paulino in Vita Ambrosii. Licet enim in iuramentum tantum tunc videretur Deus, immisisti in sacrilegio desens amplexu ad preces Ambrosii; credibile tamen est ad hoc adiutorem de re tota

D Siricium, apud Siluestrum jam pontificem fuisse iussisse, ut Honorium induceret ad exili ecclesiasticum iura Decretis Imperialibus confirmanda; quæ tamen in Codicum Theodosianum relato non fuit, eam fuisse Les jam antea lata ad Imperatorem parente Theodosio, Arcadio II. & Rufino C. III. anno CCCXXI. Sed Siricio mortuo, ipse quo obit anno, insignante Eutropio Eusebio, die XVI. Augusti, Honorio IV. & Eutychiano C. III. atrociter multo fuisse prodiu Arcadio Arcadio C. III. iuberet ad ecclesiam consuegentes extrahi, quam ejus tendenda nasar mox in sese ipso expertus est anno sequenti.

E 8. Ad Episcopos Siricii Papæ quod attinet, de eorum Epistolarum supra egimus, diximusque expressione Consulatum eandem videri. Ut autem tali expressione, quæ ab originali credi potest omnino obijci, motus Epistola illa, aliquam proba, laudem integre addequeque sinceritatis; sic eadem laude non ita iusti propter altitatem, ad Episcopos Africa, data Roome in concilio Episcoporum octoginta, sub die VII. Idus Januarii, post Consulatum Arcadii Augusti & Basilio Virom Clarissimum Consulatum id est anno CCCXXVI. Insulam euuere formata, neque difficultas recipienda, quod annis per priorem Consulatum signatur, quæ tamen anno Magistratum illum transisse testatur Honorium N. P. (Nobilissimum Fori, Locastis Imperatoris secundo genitus anno CCCXXIV. natus) & Fl. Evodius: quanta cum major fuit huius Consulatus iussu per Imperium, tante manus debuerunt hæc nomina fieri. Neque dubites utrum Roma fere tam ita potuerit, quam Constantiniopolis delatari fortis Consulatus; cum soliti fuerint pluribus mensibus antea nominari & publicari, qui erant tunc nunc anno Magistratum iussu; ex eoque die gloriose Designati Consulatus iussu bene fieri. Accedit quod ultima huius Epistola laici non annis inuenerunt postea in epistola Innocentii Papæ: & quod articulus VI. in plane videtur suspensum, nescit præter firmam præcedentem otio attulerim, qui brevissimi sumi, longo senectutem aucta descriptis, in hunc modum. Præterea quod digram est & pudicum suademus, ut Sacerdotes & Levites cum uxoris suis non coeant, quia in ministerio divino quotidianis occurrantibus occupantur. Conceptus in hunc modum decreto, quod plerumque fuisse debuerat, accamulantur & expenduntur Scripturae, quin & resistentia quæ possint contra obijci: interim vero statim obijciatur his verbis: Quæ de hoc hortor, moneo, rogo, tollatur hoc opprobrium, quod potest iure etiam gentilitas accusare. Numquam orbitaria fuit in Remone Patriarchatu, ad quem etiam Africa pertinebat, consuetudine Sacerdotibus, ut adbertatione, mortuone, suspensatione fuerit imperanda; quare Epistola illam non modo in subscripserunt, sed in ipso etiam sacro interpretatum esse censes per consuevi locum, veris fortassis Siricii Papæ responsis attias.

F 9. Hæc Romanus Pontifex Episcopos sese supplexerit scripturam, in genas quæ quidem inuenerunt Epistolam; primis (quod quidem sciamus) Papæ inuenerit sibi tribuit Siricium Papæ, Orthodoxos per diuersas provincias scribent; illiusque exemplum sententia Leo Papa Venerit per Siciliam constituitur sententia. Hæc obseruati Petrus Consiliarius noster in sua Metropolitana Urbem huiusmodi tom. 1. part. 2. Diss. I. cap. 1. quod apud, immatura morte Ausonii interruptam nitam a fiam parti eruditione prælegatur? Interim ex primo illa iomo sub ipsam editionem huius Consatus primam accepit, opportunitate aliqua, & antea non abseruata a nobis, in hæc Paralipomena transferretur.

XLI. S. ANASTASIUS.

ANASTASIUS, natione Romanus, ex patre Maximo, fuit temporibus Arcadii & Honorii, a die V. Decembris & Dominica II. Adventus anni CCCXCVIII. usque in XIV. Decembris anni CCCCI^x, per annos III. dies X. & sepultus ad Ursum-Pileatum atque a Sergio II. translatus ad ecclesiam SS. Silvestri & Martini in montibus, colitur xxv a Aprilis: octavique Episcopatus diebus XVII.

Consules, a Marcellino & Prespero nominati, Honorius IV. & Eutychianus, signavit hujus Pontificatus initium: cujus annos & dies suggerit antiquus Catalogus, ducentes ad eundem diem, quo Martyrologium Hieronymianum, post relatus Antiochenus Martyr, necnon quidem sola haec verba habet, Et S. Anastasii sed olim plura dabuisse, legique potuisse, Et Romae S. Anastasii Episcopi, tunc certius mihi persuadens, quo ex pluribus Anastasiis idem relatus nomen est alius, in qua suspicio cadere possit, quod fuerit Romanus Episcopus, nec tamen illatenus verisimile est, emissam hanc ab Hieronymo susceperit fuisse.

1. Si porro sequatur Pontifex, prae annos & dies in quibus omnes conveniant, dandi solum essent menses I. aut I. s. aperiret vnicuique Sedem relinquere totis 2. aut IX. mensibus; cuius rei cum nulla appareat iusta causa, mutari & anni numerum distorram mensum; atque ita satis mihi est Interpontificum diem XVII.

2. Extat hujus Pontificis germana Epistola una, ad Joannem Hierosolymitanum Episcopum, sed haec Consule, ad basilicam consensum in a se fuisse: quam, ignis Labbeus noster, componere cum duabus praecedentibus, sub ejusdem Anastasii nomine in omni Concilio, sed sententia aliter elere cautos. Stylus certe diversissimus est, & ut eis exorsus conetur Binius, ad saltem non totis reprobare audeat, fateatur tamen adulterum esse Datum, quo prima substatum Arcadii & Basii Viri clarissimi. Coll. II. anno CCCLXXXV. annis scilicet tradente antiquam Anastasii Pontifex ferret, secundo Theodosius V. & Palladius Viri Clarissimi Coll.

qui fuerant anno CCCXV. 2. annis nempe 12. post Anastasii mortem. Adde quod prima Epistola pro magna parte sumpta sit in Leonis Pape Epistola 2. & quod cunctis Germanis & Burgundis Regibus Episcopis data illa fingatur, ut festis annis citet, quam Burgundia summi habuit nomen a Burgundinibus, de quibus Hieronymus in Chronicis ait, quod Anno Valentini III. (est II. Christi CCCLXXXIV.) totum octoginta ferme millia, quod tuncquam aetate ad Rhenum descendissent, Regem habuerit Gundacarium; unde intelligitur eos qui ipse Prespero, Lucio Consule, id est anno CCCXII. partem Galliae propinquam Rheno obtinuerant, non adeo numeris fuisse, ut nomen Regis sacre poneretur, quod accessit plurimum paulatim Provinciarum, per diti Gundacarii successores acquisitam, saltem suis Amplissimum, & Burgundis nomen accepit; ut distat ad Aila S. Sigismundi, primi inter eos Regis Christiani, anno DXXIV. Maii.

3. Ludovicus Jacob in Bibliotheca Pontificis aliquod ejusdem Anastasii Epitaphium habet, unde intelligitur, eum de cepit conciterni praedicti sublatum, translatusque fuisse ad vestibulum altissimi ecclesiae: quam fuisse ecclesiam S. Silvestri in montibus indicat Bibliothecarius in Sergio II. ipsum vero est hujusmodi: Limosa nunc serva, tenui qui culmina Sedis, Hic merui tumulum Praeful ANASTASIUS. Presbytero genitus, delegi dogmata vitae, Militare Dei oculus in officio; Pontificum casto famulatus pectore iussu, Obiitui magnos omnes Apostolice.

XLII. S. INNOCENTIIUS.

INNOCENTIIUS, natione Albanensis, ex patre Innocentio, fuit temporibus Arcadii & Honorii & Theodosii Junioris, a Kalendis Januarii festo Circumcisionis anno CCCXI. usque ad XXI. Decembris anni CCCXCVI^x, per annos XIV. menses XI. dies XXI. sepultus ad Ursum Pileatum xxv. Julii, quando colitur, translatus autem a Sergio II. ad ecclesiam SS. Silvestri & Martini in montibus & cessavit Episcopatus dies XV.

Initium hujus Pontificatus, apud Marcellinum & Presperum signavit autem sapientissimi Consules, Arcadius V. & Honorius V. Fratre accipio ex die XII. Kal. Januarii, quo in Hieronymianis Martyrologio notatur, Romae depositio S. Innocentii Episcopi. Cum autem esset Successorem creatum fuisse saltem anno finitum Martium anni CCCXVI. mense febr. ut praecedente anno obierit Innocentius, adeoque Episcopatus ejus non foret annorum XV. & mensum aliquot, sed XIV. Quia tamen ad compleendum alterum annum solum decernit dies 2. plerique videntur rotundo numero scripsisse annos XV. quo servator capientes Catalogorum Anticri, ex XI. mensibus, annum solum patere videri currendum.

2. Nec esset, quo praetenditur, Epistola Innocentii ad Concilium Milevanum, quatenus illa datatur data VI. Kalend. Februarii Honorio Aug. & Constantino V. C. Coll. id est anno CCCXVI. quo ejusmodi Data, prae reliquis Innocentii Episcoporum morem, quibusdam ejus Epistolis addita etiam tempore, quo cetera

ad ipsum etiam ex Concilio directa invocantur scripta sine Consule, malum nobis de suppositione suspensa sunt, nisi ipse Epistola proba alioque videretur & germana. Talis certe est aetate temporis addite rescriptis praecedenti ad Concilium Carthaginense, seu I. seu II. Indictione anno CCCXI. & CCCXV. quasi datum fore VII. Kalend. Februarii post Consulatum Honorii Aug. & Junii Quarti V. C. Theodosius enim Junior Consulatum II. gressu anno CCCXVI. & Junium Quartum, utque tunc, neque alius unquam Colligebant. Non videtur igitur, quod ex se temere & male fide adhibitis Consulatum statui aliquid in Chronologia possit.

3. Est Parisius in Gallie nobilitate quondam Braccianorum domus, vulgo l'Hostel de Brancas, in cujus Sacrosancta habetur corpus Sanctum, Cardinalis Braccasii manere homo missum, una cum marmore sepulchrali, hujus. **S. INNOCENTII EPISCOPI:** & cum duodecim temporibus signatis quibus nunc circumdatur, repositum in sepulchro. Et luculentum multitudine

Idem. 198.
ad 411. m.
p. 10.
B. Baron.
p. 10.
ad 411. m.
p. 10.
Idem. 198.
ad 411. m.
p. 10.

Dicitur mortu.
sq. Decemb.

anno Joann.
pontificis

epistola
nostri

Idem. 198.
ad 411. m.
p. 10.
Idem. 198.
ad 411. m.
p. 10.
Idem. 198.
ad 411. m.
p. 10.

Ratio tam.
p. 10. q. 6.

Ratione
data epist.
la praeter
sequenti.

D

E

F

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

XLIII. S. SIXTUS

XLIV. S. BONIFACIUS

XLV. S. CELESTINUS

XLVI. S. SIXTUS

XLVII. S. SIXTUS

XLVIII. S. HILARIUS

A cunctis videtur insigne, istud corpus minime vulgaris Episcopi fuisse: quod si licet suspicari, ipsum fuisse alicuius Episcopi Romani, in nullum ejus nominis optine quadrare conspiciatur, quam in hunc Primum; cum Secundus vixit saeculo XII, quando non amplius in cimiteriis subterraneis crederentur Pontificum corpora: & a-

jusdem Secundi sepultura sciamus in ecclesia Lateranensi existentis. Plura forte, ex Instrumentis pariter Roma ad- vestis suggerit Claudius Castellanus, cui notitiam bene debeamus, cum ipsa videtur. Interim ista hic placuit adducere, quia Innocentius iste sic Parisi honoratur, ut ejus cultus ad nullum omni diem sit admissus.

XLIII. S. ZOSIMUS.

ZOSIMUS, natione Graecus, ex patre Apronio, vel Abramio, fuit temporibus Honorii & Theodosii Junioris, a die VI. Januarii in Sabbato festo Epiphaniae anni CCXXVII., usque in diem XVII. Decembris * anno CCCXXVIII. per annum I. menses XI. dies XII. sepultus juxta corpus B. Laurentii & cessavit Episcopatus dies I.

Ab. 22. 477.
ad 218. an.
a. 70. 71.
de 12.

* Bar. 20. 3
m. 4. 6. 7.

Roma tem-
poris.

PRIMUM Pontificatus hujus annum ponit Marcellinus, sub Consulatu Honorii XI. & Constantini II. qui cum Chronologia nostra melius convenit, quam Consulatus praecedens; sub cuius tantum mortuum fuisse Anastasium invenimus Praepre, consequens credidit, ut sub eodem ordinatum Successorem statueret. Nescio autem quomodo Marcellinus Zosimum decessit anno 11. con- siderationes in anno 1. conveniant, sique additis mensibus & dies aliquot. Egraphum quidem nostrum meolam I. dies 11. Praepre, meolam IX. dies IX. Anastasius, in hunc exemplaribus, menses VII. dies XXV. in aliis, menses VII. dies XI. Ms. nostrum menses 11. dies XI. In hac tanta diversitate nihil est quod eligeat, quando nec maximam quidem ex assignatis numeris mensium sufficit; dum invenimus epistola illius, habemus a ocu- mine vocata in contrarium, una quidem data XI. Kal. Aprilis, Honorio XI. & Constantio II. Coll. universi Episcopi per Gallias & septem Provincias constituti; altera vero ad Episcopos per Byzantium constituta; XVI. Kalendas Decembris, Honorio XI. & Theodosio VIII. Coll. Itaque ex amobus praestatis calculis nihil mihi videtur commodius, quam secundi Catalogi au- thentici librorum secundis descriptis supplere, ad dies utrobique denari. Sic a certissima nota ordinati suc- cessoris Natali XXIX. Decembris, per dies vacationis XI. ab Anastasio & Antimo MS. nostri describitur, veni- mus ad XV. Decembris, quo Zosimus obierit; inde- que ad festum solemnissimum Epiphaniae, quo fuerit ordi- natus. Ceterum mirandum & delendum est, quod Zosimi Episcopi nomen existeret ex Hieronymiano Martyrologio: emissum enim ab ipsomet collectore non est credibile; & qui alius Zosimus hic plures nominat, omnes fuerat Martyres, nec alius eorum Roma adscri- bitur. Noster quidem Catalogus dies vacationis numerat XXI. sed merito suspensus vixit est numerus, post sex continuis Pontificatus quinque idem recurrit. Locum & diem Depositionis sui Sepulturae solennis Anastasius suggerit hic & deinceps, quem secuti in Sautis Mar- tyrologi sunt: quod porro dictum puta in simili casu cum Antio alius non allegabatur.

com-
muni
naufragio
in Epistola
Praepre.

Quantum vero obiter notat Baronius, Zosimi ini- tium differre usque ad XIX. Augusti ejus anni, cuius principio creatum nos decimus; demonstratur ex Episto- la Paschalis Lidebani Episcopi, S. Leonem sic allo- quuntur: Tempore recordationis Domini mei pende- cessoris vestri Zosimi, anno Consulatus Honorii Au- gusti XI. & Constantii II. cum celebraretur de X. Kal. Maii dies Pascha teneretur, celebratum est die VIII. Kalendas Aprilis. Epistolam bene accuratissimo studio amplexatus notissimus illustratus Paschalis Quae- stus, in nova operum S. Leonis editione; descripsit autem supra locas, verbi nomen diversae, sensu tamen idem,

lesitas a Baronio in Chronico Mariani Secuti aut alibi; quomodo non incurrit in oculos ipsius ad talia attentis- simi, & mentionem illius Epistola simili occasione fa- ceretur, satis mirum est.

Idem Baronius, confectus Sedis Vacationis in no- vi Episcopi Electione terminare, cum Romani Pontifi- ces (ut alibi dixi) solent a sua Ordinationis die exor- dii annum Pontificatus, non amplius una die; non un- decim, sedem vocasse ait, idque ex Symmaco Episto- la demonstrari putat. Sed hac tantum dicit, Eulaliam, de exequiis prioris Episcopi adductam ad ecclesiam Lateranensem, elatum esse; ibique per biduum sub- stitisse, ut expectaretur dies conatus quo posset so- lenniter ordinari. Quae verba, nisi illud sententiam parum aut nihil factum, ita dicit Dominica vel aliter festiva expectanda consuetudinem, quae nobis per regis- tra sua habemus; utique deinceps, egregie confirmat; quod & facies similes aut etiam clarescentes auctoritates novant, ex Anastasio Bibliothecario suo loco observanda. Quamquam quid opus sit serapale colligere Inca & testimonia huc facientia? quando S. Leo, a Zosimo queritur, in Epistola vulgo Sp. ad Episcopos Provinciae Viennensis, ita statuta: Non passim; sed die legitimo Ordinatione celebratur: nec tibi constare statum sui no- veris firmitatem, qui non die Sabbati vespere quod licet in prima Sabbati, vel ipso Dominico die fue- rit ordinatus. Solum enim majores nostri resurrectionis Dominicae diem hoc honore dignum judicaverant, ut Sacerdotes qui summo, hoc die potissimum tri- butantur. Per hoc quidem non casum summas aliquas festivitatem ab honore illi secundi, saltem per raro ali- que causa, cum habuerunt usque festa Apostolorum ali- que majore recipiat. Si quis tamen primis quingue vel sex seculis nullam omnino exceptionem patietur, poterit potissimum illas quae forte sic occurrerunt Ordinationes facile adducere ad Dominicam, mutato leviter dierum a Catalogo desinuerunt annos, quando tunc nulla erant auctoritates firmat. Porro cum Dominicae dies a vespere inchoari consuevit, nobis inconsumit nobis ad- dere, necdum a nobis observatus usque Sabbati, non enim quoddecimque prescriptum in Sabbato ordinandos Epi- scopos, sed vespere; ita ut dies sequens oriendi habe- retur vocaturque Natalis.

Nomen Urbis ad titulum Episcopi seu Papa pri- mus addidit Zosimus, Episcopus urbis Romae Hil- chio Episcopo Salonitico salutem scribens, & post eum Bonifatius, Leo, & alii: hic autem & Catholi- cae Ecclesiae titulum adsumpsit. Caesari Theodoro, re- ligiosissimo & pusillimo Augusto, Leo Papa Ecclesiae Constantinensis Romae. Ita praetendit Catalogus noster, libro de loco jam allegatus ad S. Stricium.

XLIV. S. BONIFACIUS.

Ann. 471.
ad 471. m.
om. 471.

Ann. 471.
ad 471. m.
om. 471.

BONIFACIUS, natione Romanus, ex patre Secundo Presbytero, fuit Temporibus Honorii & Theodosii Junioris, a die XXIV. Decembris, Dominica ultima anni CCCXXVIII. contra quem ordinato eadem die ab aliis Eulalio, fuit schisma per menses VII. die. XV. usque ad XXI. Augusti sequentis, quando reprobat Synodali ter ordinatione Eulalii, confirmatus Bonifacius, fuit indubitanter Pontifex, usque ad IV. Septembris, CCCXXIII. * per annos universum IIII. menses VIII. dies VII. sepultus in Cœmeterio S. Felicitatis via Salaria XXV. Octobris: & cessavit Episcopatus dies XI.

O Ruverat felicitis ipse vivens sepulchrum S. Felicitatis, in quoque cœmeterio oratorum sepelitur: quare credibile est ibidem & sepulchrum voluisse, undeque tali die colitur. An autem ibi adhuc requiescat, dubium mihi facit Epitaphium, teste Romano Canonico in Vaticanam Pontificum pericula repositum in huiusmodi: Atria magnifici sunt membris plana sepulchri Sedis Apollinici Bonifacii Prælati almi.

Tali iudicio Primum ejus nominis ibi sepulchrum profecto Romanis: & verosimile videtur presumptum, quia nullus est subsequens Bonifaciorum, cui vel aliud proprium Epitaphium non sit. vel istud aptari congruus possit: nam quod aliquando Primi esse putavimus, quia in eo dicebatur, quod

Mitibusnavit divinum Pastor ovile,
id aliunde conperimus Bonifacii II. esse, eundem laudamus eummet.

Certe die
ordinatio
M. 471. Dec.

1. Est autem undequaque certissima hujus Pontificatus Chronologia: nam ipse gemina Ordinationis die, vt Kalend. Januarii, reperitur signata Epistola Symmacho, abique mira asserunt Imperatorem studentem de eo quod actum fuerat, idque in seipsum Eulalii: & eadem die in Martyrologio Hieronymiano, inconfusa alias diligenti, sic scribitur ultime loco. Ex Roma Felicit & Bonifacii Episcopi de Ordinatione, quæ verba sunt constructi, & Hieronymus non indignus, sic reddere velim: Et Roma Felicit & Bonifacii Episcoporum die ordinationis eorum. Nam & S. Felicem Papam I. tali die ordinatum fuisse videmus: & quoniam selectissimi omnis erat eadem ordinari Bonifacium, propterea singulariter id creditum esse perpetuo dignum memoria.

Infirmitas
M. 471. Dec.
871.

2. Similiter certa satis est dies confirmati Bonifacii Pontificatus a Synode, quandoquidem supplicatio Papæ Bonifacii ad Honorium Augustum, jam inde a X. Kal. Julii Ravenna agens, pro eamque per ejus

providentiam scripsit (quod Eulalii, licet pridem electi, causa adhuc vivebat) Kalendis Julius invenitur data: nec minus est, si post rescriptum Imperatoris mensis unus inscriptus fuerit, antiquum vocati ad Synodum Episcopi Italici conveniunt. Quapropter ubi nostrum epigraphum antiqui Catalogi solum habet VI. menses sequebat, ex Anastasio & M. nostro fidenter rescripti VII. Annus vero CCCXXIII. indubitabilem nobis reddit proximus Consulatus Monachi viti clarissimi subsecutus ipsius Bonifacii Epistola ad Episcopos Gallicæ: cui Consulatus Bonifacii Ordinationem etiam Prescriptam pramittit, ut notandum nobis non sit, quod Marcellini ad postsequens Consulatum eam differat.

3. Quod annus in denique & diem mortis, conveniunt in assignatum a nobis annum, qui in eadem Cælestini successori initium conferunt Marcellinus & Prosper, nominatis Consulibus Alcibiodoro & Mariniano: diem vero definit Hieronymianum Martyrologium. & simul Romanorum Pontificum nominandam suam facit, II. Nonas Septembris, his verbis, Roma, in cœmeterio Maximi, via Salaria, depositio Bonifacii Episcopi. Atque ita coniungitur nobis etiam sua ista, meridiani jam solis amale, dum primum ultimamque diem suggerit ejus de quo tractandum erat Pontifici. Paspandam igitur post hoc aliquandam viam, utam quatenus inter Cælestinum nomen, a Marcellino & Prospero signata, spatium Pontificatus & Interpontificium notate ab eisdem Catalogorum; dum neque incerte nimis numeris fidei omnia eadem; & diem Sepulchri, cui in eandem hanc Hirschebasiense crediderunt, deprehendimus nihil habere cum Meritis die commune. Auxilium tamen aliquod dant incipient Pontificum Epistola, post hoc satis certa, usque Consuetudo ad die mensis notate.

E
alio a
Episcopo
de.

Chronologia
ex Epistola
P. Prospero
de.

XLV. S. CÆLESTINUS.

Ann. 471.
ad 471. m.
om. 471.

Ann. 471.
ad 471. m.
om. 471.

CÆLESTINUS, patria Campanus vel Romanus, ex patre Prisco, fuit temporibus Theodosii Junioris & Valentiniani III. a die XVI. Septembris, eademque Dominica, anno CCCXXIII. Sedit annos VIII. menses X. dies XVII. usque in diem 2. Augusti anno CCCXXXII: & sepultus in cœmeterio Priscillæ via Salaria VI. vel VII. Aprilis, quibus diebus notatur in Martyrologiis; a Paschali Papa, post annum DCCCXXVII. transiit ad ecclesiam S. Prædixis: & cessavit Episcopatus dies V.

Tempus
Sedit.

Creatum post dies IX. Sedis vocantis unum Catalogo & Codices consecratis (excepta libris Pontificali qui habet dies XX.) Nomen autem numerus in Dominicum dicitur, idque per IX. post XI. Quoniam etiam Anastasio exemplaria MSS. & veterum conveniunt in numero annorum, mensium, atque dierum; a quibus Catalogi nostri novum solum diem detrahunt. Post mortem vero ipsius Cælestini solum V. dies Vaticanæ pene, quia ad ordinandam chronologiam idem abunde sufficunt, ut Successor (quod necessarium esse non apparebit) obierit ante finem Julii, illius annum primum signant Consules, communiter notati a Marcellino &

Prospero, Alcibiodoro & Mariniano, ultimum, quem habuit communem cum Successore, Valerius & Actius; sub quibus etiam ultimum Cælestini Epistola data legitur Idibus Martii; ultiores alia desiderantur, dum prima Successoris litteræ notantur data XV. Kal. Octobris Consulis. In patria variant Anastasianæ Codices, ponit aliquibus Romanum dicens, quod sequitur Odoarius Vitalis lib. 2. hist. Eccl. Romanorum Pontificum Catalogum tenent usque ad Innocentium II. id est usque ad an. MCXLI. librorum Pontificali in eandem, quod eo an ponit.

F

XLVI S. SIXTUS III.

SIXTUS, natione Romanus, ex patre Sixto, temporibus Theodosii Junioris & Valentiniani III. ordinatus VI. Augusti anni ccccxxxii. in Domianica, Sedit annos vii. menses xi. dies xix. usque ad xxv. Julii, anni ccccxxx. sepultus via Tiburtina in crypta ad S. Laurentium xxviii. Martii, quando inscribitur Martyrologus, & cessavit Episcopatus diebus xxxiiii.

Adm. 492.
ad 497. 10.
7. mon. 11.
d. 19.
a Bar. 107
m. 11. d. 1.

Die Sepul-
turae ad
Marti 1

De Sepultura, deficientem in Catalogo nostro & Anastasii plerisque ex Mf. nostris exemplari-
bus, unus Codd. Barberini Codex suggerit, sed non sine antiquo teste, videlicet A. dicit: qui, siens & interpolatoris Usus d., cum decesserit in Pontificatus Catalogo vel Anastasio reperire; & hoc sequitur in hodierno Romano Baronius: in Annalibus vero Tom. 6. Aligat Presperum, quasi si dicit in Chronico Kalendis Aprilis obisse Sixtum. Ad nihil tale reperit Pontanus Episcopus Verulanus, ejusdem Chronici illustrator. Ego, ut apud eundem digressum, videns Sixto solum annos vii. attribui a Catalogo nostro, a Prespero vero & Marcelino, annos viii. pro ultimo anno sumpsi XI. mensis, & dies xix. secundum plura Anastasii exemplaria, potius quam xviii. quos notant Catalogus & Presperus; ut scilicet ex quo Sixti, & electi successores non in Domianica sed in s. ierem. xi. Caput autem hujus totius calculationis est, quod ita possum Sixtum prodire a quo ad exortum Julium, & ordinationem Leonis in Septembrem differe; quod omnino necessarium esse in tempore Meriti, aliunde certius quam ex Sepultura die deinde, probabimus.

Inscriptio
Sepulchri

1 Testatur Presperus, quod Valentiniano & Anastasio Coss. id est anno ccccxi. defuncto Sixto Episcopo, quadraginta amplius diebus Romana Ecclesia sine Antistite fuit, mirabili pace atque patientia adventum Diaconi Leonis expectans. Ex quo apparet quam meritis suspectus nobis sit numerus xxi. aut xxiii. dierum Interpontificii, totius hoc tempore iterato, per secerdum, ut caissimus, librarij, transcribentes antiquum Catalogum, quem divide s. ierem. Anastasius ref.

Alia Syno-
di Rom. Coss.
ad 1000
1000.

3 His porro verbis ubi notum Concilio eundem Responsum Alia, Coss. Valentiniano v. & Anastasio, Pontificis Sixto adscripsit, & vi. aut vii. Kalendas Septembres finis, quando non amplius in urbe fuisset Sixtus, juxta nostrum calculum dies circiter xxi. primo tota sanctorum. Ista namque Alia addidit totius Consulum nominationis esse obsecrata, egerunt ex Anastasianorum omnium exemplarum consensu iudicare; quia illa

dicum item & calumianam, a Basileo Exconsule anni ccccxxxi, & Mariano, fuisse Pontifici intermatam, post annum primum & menses viii. a suscepso manere; adeoque in fine anni ccccxxxii. vel initio sequentis. Sed hoc difficultas subsistens veris totum annum Consulis, ut mensis nomine mutata, quod demum tolli posset ab ea qua dicit Alia velle pro legitime habere.

4 Nunc & consulis mendi legimus A. d., de Synodali aculatione & expurgatione Polychronii, Hierosolymitani Episcopi, Romae habitus sub Pontifice Sixti III. qua extant, ut ab Archidemo Presperio collecta. Nam, praterquam quod notant Consules anni ccccxl. quando jam a decennio Sixtus obierat; non potest excusari ipsius Polychronii persona, qui ab eodem Apostolica Sedis Legatus rediit Hierosolymam, ibidem sedens ad vii. & men. vi. cum in toto Hierosolymitanum Episcopatum apud antiquos Catalogo solo nomen nostrum invenimus; ac ne in posteritibus quidem, quos non undiqueque collegimus: ut nihil dicam de obitu urbis Hierosolymitanae, in qua bene Ecclesie distribuens pauperibus Polychronius, novae centesiae censuati apud Pontificem locum dedisset, quemvis nulla talis obsequium in ipsum mense fiat. Feruisse quoque postmodum simili ut necessitate fecit S. Sophronium, quos nomen aliquoties occidit ad Polychronium, communi illius occasione dederunt.

Alia postea
fuerit in
Coss. Polychronii.

1

5 Nonnulla Anastasii exemplaria, a Sixto III. ad nos sequentem Leonem I. transmissum sit faciunt: A morte Silvestri usque ad hunc primum Leonem fuit anni nonaginta novem, menses quique, dies viginti sex: qua certe Anastasii verba non sunt, sed in scriptis alicujus sentit interpolamentum. Quod quidem cum sit de his quos Anastasius ipse scripsit numeris, quosque ad eundem dixerit aetatem difficile est ex ejus verba minus colligere; consulas prout Silvestrum anno ccccxxv. xxi. Decembris: nec est qui dubitet de Leone qui ordinatus sit anno ccccxxx; habemus ergo annos sex, supra eos quos Calculator iste subduxit, ut de menses ad dies totum,

Tempus a
Silvestro ad
Leonem.

XLVII S. LEO.

LEO, natione Tuscus, ex patre Quintiano S. R. E. Diaconus, fuit temporibus Theodosii Junioris, Marciani & Leonis in Oriente, in Occidente vero Valeriani II. Avidi & Majoriani; electus xix. Julii, sedit a die Ordinationis suae, viii. Septembris, eademque Dominica, anno ccccxi; usque ad xxx. Octobris, anni ccccxi. per annos xxi. mensem i. dies xxiii. sepultus in Basilica xi. Aprilis, quando colitur; ad alium vero locum in eadem Basilica translatus xxviii. Junii, quando antiquius colebatur, prius tamen in Octobri; & cessavit Episcopatus dies xxi.

Adm. 498.
ad 501. 10.
30. m. 11. d. 19.

a Bar. 111.
m. 11. d. 1.

Romanus
ad 1000
1000.

Hisce etate vivens & Chronicon suum scribens, Presperus, Leo, inquit, legatione publica accitus, & gaudent patriae praesentibus, quadragessim septimum Romanam Ecclesiam Episcopum ordinatur; & ipse Theodosii Imperatori sese consensit per Epistolam, cur Episcopo Concilio inter se non posset; negat se, in ea rerum publicarum interitu statum, debere committere, ut, pro occasione causa Ecclesiastica, videretur pa-

triam & Sedem Apostolicam velle deserere. Hu notus in Dissertatione de Vita illius Paschasii Querellus, maluit Regis duos Codices Anastasii & Marcianorum non nam frangi, afferens Leonem patris Romanum fuisse; sed pauci istius repugnat longe major numerus Codicum, oratione Iulianum dicentiam, quos sequitur hactenus in suis de illo L. Dionibus ipse Romana Ecclesia: qui etiam intra quartum a Carthago lapidem Castellum est,

A la Pierla vulgo dictam (Latine magis forma Petrella
 R. 180. dicendum) ubi in epistola Patribus S. Blasii super
 parietem picta servitur effigies Sancti, in habitis Pontifi-
 cialibus, cum talis lingua vulgaris subscribitur (quod sa-
 pe magnam antiquitatem non arguit) Communitas
 Pierle in honorem S. Leonis Papae primi, hoc loco
 nati, profusa devotioe. Perusini etiam, Tufcia a
 Leone, Plinio, Strabone accessit, usque quos anti-
 quos membraos acerbis sui allegat pro Leone vin-
 dicando cruciatu sua: in quibus, ac longa recitatam
 anteram serie, uti magnam pondus non inesset, si Cata-
 logi Anastasio vetustioris pro Tufcia non essent; ita
 contra hanc cum puto megnopere fatere Prosperi ipsius-
 que Leonis verba, in quibus Patris aemuli sic usparat,
 et latitudinem admittit aliquam; maxime cum
 varietate situm die Leonem, si non origine & nati-
 vitate, educatione tamen & habitatione Romanum
 fuisse, Romanique Clerici juvenutem adscriptam; quip-
 pe quem Xisto decessit fœs aditus Archidiaconus consilii
 adbasile, & Epistolatus die S. Augustinum misit in

B Africam, cum inter Acolythos stantiam crederetur,
 anno circiter ccccxlvi. Ut in hac fuit, ipse Ordinationis
 die vel saltem in eius Obitu habuim esse sancti
 Pontificis sermone observatum super viis traditi;
 nec dubitare potest, quoniam hoc ejus initium confide-
 rebitur: Laudem Domini loquatur os meum: quia
 non recundum, sed ingratus mentis iudicium est, be-
 neficia tacere divina; & satis dignum est, a sacrificiis
 Domine laudis obsequium consecrati Pontificis inchoari:
 quia in humilitate nostra memor fuit nostri
 Dominus, & benedixit nobis: quia fecit mirabilia
 magna solus, ut presentem me cerneret vestre
 sanctitatis affectio, quem fecit necessitas longæ peregrina-
 tionis absentem. Ago igitur Deo gratias, & tem-
 per astutus sum, pro omnibus qui retribuit mihi. Ve-
 stri quoque favoris arbitrium debita gratiarum actio-
 ne concelebro, evidentem intelligens, quantum mihi
 possint, reverentia, amoris, & fidei studia vestra
 dilectionis impendere. qui tam sanctum de me.
 iudicium promittis. Honorabilem igitur mihi
 hodieum diem fecit divina dignatio, quæ dum
 humilitatem meam in supernum gradum provehit,
 quod neminem suorum spernem demonstravit.
 qui mihi doctus est auctor, ipse mihi fiet administra-
 tionis adiutor: & ac sub magnitudine gratie succum-
 bant infirmis, dabit virtutem, qui contulit dignitatem.

C 1. Non convenit Anverserum ut dicatur in eo obse-
 quium consecrati Pontificis inchoari: illa autem lon-
 ga peregrinatio, quæ alia postea die intelligi, quam
 quæ abijt in Gallias, missi a Sixto decessit ad Actum
 & Albam Romanæ Ducis reconciliandi? Tuo gra-
 tiarum actio presua electione, & impetratio divini au-
 ctoris, cum verbo presentis temporis provehit: quid
 aliud quam recentem Ordinationem indicat? Ut quid
 ergo, iugiter, dicitur: recurrente per suum ordinem
 die, quo me Dominus Episcopalis officii voluit ha-
 bere principium? Nunc hoc Anverserum notat, si-
 cut & titulus sermonis illi prefatus: Titulum ubi no-
 cat Auctor observationem prædicta, enjusqueque al-
 terius manu præfixum, qui verbis illi ididolus fuerit,
 ut Anverserum putaret indicari: recurrentem au-
 tem diem a sua electione diei putat ille, quia scilicet or-
 dinatus sit eodem die hebdomada die, quæ ante hebdoma-
 dam festum electus fuerat. Paschasius autem Quercet,
 supra memoratus, attentis istiusmodi rationibus ac verbis,
 mihi scripsit, in istam quidem sententiam se ire haud
 verum, quatenus ea negat in Anverserum habitu
 Sermonem: existimat tamen (quod supra indicavi)
 commodius sensum habere omnia, si eodem sermo ha-
 bitus dicatur, non ipsius Ordinationis Pontificali die,
 alius occupatissimus; sed ejusdem Obitus recurrente.
 Sicut enim diei Ordinationis, non autem Electionis, pri-

prio loquendo, erat principium Episcopalis officii; sic
 ejus Obitus, allegando populo & ceteris Episcopali-
 bus functionibus aspiciendus, optat erat: atque ita,
 recurrente per suum ordinem die, scilicet obitu, ex-
 demque Dominica, totum festum claudibatur solenniter,
 peragendi coram populo mysterii fecit. Certe
 istam Neophytus Episcopus sui Obitum celebrare moris
 erat; cur igitur non itam Pontificis Ordinationis festi-
 tas fore per suam Epistolam P. Quercet, cujus cogitatio-
 nem perquam verosimilem existimo esse, & verbis sac-
 tis Pontificis deus consecram. Hæc autem recepta, nihil
 refert, quæ die electus Leo sit; malui tamen Electioni
 adscribere xxix. Julii, quæ tunc fuit Feria i. ne cer-
 quiti Pontificali festo Dominica dies fuerit, nulla
 ad id dicendum cogente necessitate. Auctor qui-
 dem observationis prædicta, tam Electionem quam Or-
 dinationem festam cepit Feria vi. sed non enim diceret
 Dominica diei ad Ordinationem Episcopales con-
 secram ea erat observantia: causa autem definiendi
 Feriam vi. idem fuit, qui xxviii. Martii, dem Sepul-
 tura Sixti adscriptam ab Anastasio, tam credidit
 quæ primum funderet officium, Electionemque mem-
 tam præcessit, ut de solenni in Pontificis Sepultura
 (Translationem alii dicunt) die post festum, & tamen
 ab Anastasio notat solus non cognovit; ut nec de Do-
 minica, ad Ordinationem consecram capellari. Interim
 enim jam dictum manet, quod idem Auctor itam alibi sta-
 tuat, Electionis Pontificis præfatus, excepto casu
 schismatis, intra triduum ante quadragesimæ morte pri-
 vus fuisse præfatus; conveniens ad nossem, statum ad
 officio suavit ad S. Joannem Lateranensem perfolate, in
 pines quæ jam erat eligenda.

3 Idem vix eruditus observat, quod & sequentibus
 exemplis pluribus post hæc patet (nam de prædictis
 cura mea fuit Auctoribus Catalogorum notare, in
 quo Cleri gradum quique ad Pontificatum assumptum fuit)
 plures accessit ut Diaconi, quidam Leo fuit, quem
 ut Presbyteri ad Ecclesiam supremam regimine assu-
 merent. Primo, quia Diaconi Ecclesiarum, non tem-
 porales tantum, sed etiam spirituales penitus nota-
 rant: est enim Diaconus Episcopi oculus & adiutor.
 Deinde, notiores erant omnibus civitatis ordinibus.
 Postea, cum haberent omnia in potestate, devocia-
 bant tibi facile Clericorum animos. Denique plurim-
 us plus dignitate asserbant quam alii: siquidem
 Archidiaconus (qui nomine Diaconorum hic intelli-
 gendi) si bene feci gessissent, offenderant, omnibus
 se animi doctus, ad animorum regimen utilibus,
 excellere.

4 Diem mortis (quem aliqui ab initio Novembris
 non longe posse removeri, nobis probat initium Sacer-
 dotis, ex ejus Epistola vix cognovimus) primus in Ka-
 lendario, reperto in rem. to. spissalgi Acheriani, &
 ante annos octingentes scripsit, erui Paschasius Quercet,
 in Dissertatione de Vita ac rebus gestis S. Leonis
 Magni, ubi sic legunt ut. Kal. Novembris depositio
 S. Leonis Papæ: idemque fuit probat, insepulta a veteri
 Romano Calendario, sub medio februario. Scrip-
 tit, quod Translatio corporis B. Leonis iv. Kalendas
 Julii, a posteriori quam pluribus scriptoribus præparam
 dicta Natalis, hujus primi Leonis sit, non secundi
 (quævis die eodem die moratus, non eodem festo ce-
 lebratur) quæque ætate veteris Primi ad istum officio
 fuerit mensi Octobri, postmodum tamen translata ad
 mensum Aprilis: cujus diem xi. quia multi Natalem
 Sancti vocant, putat ipse Ordinationis diem esse, eo
 modo quæ in Pontificum Natalis passum vocatur. Ego se-
 cundo in Pontificum depositionis, ut etiam sape vocatur,
 diem esse caesæ, idem sepulture adscriptum ab Anastasio
 in antiquioribus Catalogis. Cur Leonem hanc Gre-
 ci eisdemque susceperunt xvi. februario eam jam
 ovio, quod tali die signaverit sanctas Pontificis Episco-
 lam,

intelligitur
 electus in
 Domitiana
 st. Julii.

E

curat Dicit
 cum piam
 quam Proci
 lyone?

F

Dicit aliqui
 in. Octob.

Translatio
 ab. februario
 st. Julii.

primus in
 Aprilis.

apud veteres
 st. Febr.

A iam, qua Chalcedonensem Synodum approbavit, Opilio V. C. Cof. id est anno cccclxiii.

Roma tota
perit.

5 In numero annorum quoque mense annos consensit: & Consules Valentinianus. & Anatolius, & Prospere & Marcelinus concorditer nominati, annum primum distinxit signant: sicut ultimum Daglaides & Severinus, ad successoris Hilari ingressum nominant: & jam dicto Marcelino. Codices plerique numerant dies xlii. cum constabiles. Hoc praeterea, ut habent Dominican, in qua de more facta sit Leonis Ordinatio. Deique Insuperantibus dies vii. quas habet liber Pontificalis, facile judicabit in imperfecto scriptis xlii. naves potuisse. Lelut Pasqualius S. Maria Majoris Canonici, autem quoddam numisma natus, in cuius antica facie rapinebat S. Petrus, cum Clavo ex humero pendente, in postica, hic iuxta expressa personam Baroni, ut illud esse huius Leo- D. N. LEO- NI PAPER, pari capisse, ut Pontificum nomina nummis impressa legimus: respicit antea creditis ad illud Ista S. Dabo Clavem domus David super humerum ejus: & aperiet, & non erit qui claudat: & claudet, & non erit qui aperiat. Postquam hoc res ipsa loqui videtur: cetera, aquae ad Titulum D. N. id est, Domini nostri, fundens, ut eis signari credamus Leonem, non Primum, sed Tertium. Haec enim Urbis Romanae dominum Caelos Magnus comitit, tamquam ejusdem temporalis Domini, quatenus erat Rex Longobardorum, Italiae temporali dominus tunc gaudens, & ecclesiae possessione veteri Imperatoribus Grati. Certe Dominicus Reynaldus apud Altium, supra in S. Sylvestri allegans, negat, antiqui primum sepe in seculari Pontificum alium morem fuisse, quam undum nomum suum imperii bullis crevit aut plumbis, signande bullas laterales dare volebant: & huiusmodi unum, qua Leonis I. graniam fit, affixam est in Archivio Castellis S. Angeli. Huius ut multo copia foret cum specimen primum altiternumque charactere, optari quidem: ut desideria mea defuis illud scripsi. Sebelstratus, quoniam, speciali privilegio ad Archievum illius ingressum impetravit, antiquiora quaque ibidem reperta monumenta servata: sed nihil potuit invenire quod Orbis annos tempore superaret.

Numerus
annorum
videtur
non esse
certus.

Eodem
Bula
Anno cccclxiii

S. Leonis
corpus
sub
altari
in
altari
rebus
intra
et
Paschalis.

anno a Ter
tio a. m. ccc
lxxiii.

6 Romanus Canonici, tempore Eugenii Papa III. Basilicam Vaticanam descendens, postquam egressus de oratorio S. Mauricii, in quo Imperatores & Imperatrices angustiae fuerant: ann. xi. Ante altare S. Mauricii, inquit, iuxta altarium qui vadit ad S. Martinum, post S. Petrum, est oratorium S. Leonis Papa IV. in quo (sicut saepe a nostris maioribus accepimus, videlicet a D. Presbytero Censio Priore & D. Christiano) sanctae recordationis D. Paschalis Papa II. corpus B. Leonis Papa I. & II. & III. & IV. recondidit, sicut etiam multi nostrorum viderunt. Refert deinde dona, Vaticanam Basilicam a Leone I. facta, rursusque ait: Huius sanctissimum corpus requiescit in altari suo. quod est iuxta altarium ut supra diximus, & iterum meminit altarium triam fidei redem altare quatenus. Sed prius quam hic illis componeretur, foret S. Leo I. ad ingressum Basilicam, leonem pascens fere oculatus inter altarium Pontificum isdem postea magnificationis collocatum speciosius sepulture: quod indignum altarium Sergius Papa, secundum Anastasium primum, translatum corpus ad altare magis liberalem, ubi soli soli posset: eundem vero similiter qui postea etiam altarium duorum Leonum corpora excepit. Translationis istius a Sergio facta iustitiam habemus in Epitaphio, primum quidem apud Gruterum & in Appendice Baroniano ad Tom. 12. deinde vix paulo correctis in MS. Oxoniensi apud Quaezelli Tom. 2. pag. 351. hoc tenore.

7 Huius Apostolici primum est hic corpus hu- D
manum, & tumulo dignum in arce Petri.

Hinc Vasum Procerumque cohort, quon cernis
adescit.

Membra sub egregia sunt adoperta domo.
Sed dudum, ut Pavor magnus Leo, sepius gre-
gemque

Christicolam servavit, janitor arcis erat
Commones e tumulo quod gesserat ipse lapides,
Ne lupus insidias vallet ovile Dei.

Tellurur missi pro recto tramite libri.
Quos pia corda colunt, quos mala turba timet.

Rugit, & cervice stupeturi corda ferarum.
Pastorisque sui iussa sequuntur oves.

Hic ramentum extremi jacuit sub marmore templi,
Quem jam Pontificum plura sepulchra regunt.

Sergius Anastas, divini impulsus amore,
Hunc in fronte facie transulit inde Domum,

Exornans rutilam speciosa marmore umbram,
Iu quo poscentes mira stupenda vident.

Et quia praemio miris virtutibus olim,
Ultima Pontificis gloria major erit.

8 Joannes Mabillonius idem Epitaphium reperit in
quodam Codice Viridauri monasterii S. Viti, con-
stante historiam Eusebio, in quo post versus Damasus
reperitur quodam Epitaphio sub hoc titulo: Illa Epita-
phia inventa sunt in ecclesia S. Petri, primum autem
S. Leonis Magni est, non relatum: & quidem cum ad-
ditamento quodam Chronico, alibi non expressit: quod
in Tom. 3. Anastasii pag. 435. sic praeparat: 1
dedis in Episcopatu annos xli. mensem idem xlii. De-
posuit est ap. Idem... & iterum translatum hoc a Be-
nigno Sergio iv. Kal. Jul. Indict. r. Stylis Epitaphio
notis considerat, ipsamque conferat cum aliis similibus
a Sergio II. compositis, hinc quoque illius altarium di-
xerunt: non tamen ipsius Translationis, sed Sergium
I. cum qua huius ipsam adscribit Anastasius, utique in
monasterio Ecclesia Vaticana sic editus: cum quia
Beati rutilus nomini additus, defunctus potius quam
viventem indicare videtur. Sed defunctus est in nume-
ro Indictionis, idem tamen in totis quatuordecim
seculorum Pontificatu non habuit Sergius Primus in
nostra Chronologia, Sergius vero Secundus est calcule
nominatus. Mabillonius vult annum dcccl. intelligi: qui
sane Indictione i. notatus fuit: sed huius anni tantum
Sergius I. non attigit, defunctus anno praecedens: an-
nus autem dclxxxviii. notabatur quid: in Indictione
etiam ipse, & anno iste sedere idem Sergius capto: sed
in nostra sententia capto Julio xlii. Novembri, incen-
ta iam Indictione ii. cuius mensis huius pontificatus ad
annum dclxxxix. Sic igitur etiam in Codice Viri-
dauri fuit notus mensis, quo Depositis fuit prae Trans-
latum facta fuerat: & in numero dierum, quibus Leo
fuit, videtur emissus denarius unus: sic iudicatur
perpetua vel curia lapsa in numero Indictionis, &
respondendum et hoc potius xi. ut habetur anno dclxxxviii.
Interim band eiusdem altari accipio, iterum trans-
latum, ut ad Auctoris sensum intelligamus secunda
fuisse Translationem, dicta tamen in style Vaticanis Necro-
logii Deposito.

9 Dedimus ad diem xi. Aprilis huiusmodi aliquam
reversari altaris sapienter, sub Gregorio Papa
XIII. anno mdclxxx. & translationis praedictorum cor-
porum, facta sub Julio II. anno mdviii. eaque occa-
sione transmissum in Vaticanam Ecclesiam monumentum
ipsam servam, quo repositum est intra altarem adducit in-
terram, sed eandem corpus: addita etiam, qualis
tunc curata fuit, delineationem ejusdem. Sed oblonga-
pbus, dum elegantius maiorem gerit curam quam as-
similandi praetextu, diversum praesens a vere expressu videt-
ur: podum etiam Pallioque reliquiis magis integris
quod

de corporis
pluribus ex-
pressum fuit
pallioque

ab expresso
et capite
Basilicis

E

aliquam
ann 797.

post 12. vii
sep.

anno a Ter-
tio a. m. ccc
lxxiii.

manus
scripte
in
parch.
latino.

A quam erat: quare opera pretium eratui ceteris corre-
ctam lamellam iterum addidere. Cetera istis legi pos-
sunt: quoniam etiam secundatur vultu nimium vi-
vidas. Utinam vero imberbe in sarcophago mentum fa-
tus caris probet, jam tum in usu Pontificum fuisse ut
bardem radissent, non autem eundem desinere, sicut
Leonem III. qui annis CCXXX. post Primum floruit, bar-

ba quoque rase expressum videmus in obsequio veteris musi-
vi. Poterat enim ab omnes corpore defixisq; pili, ad
mentumque ac capitis (in capite autem si essent reperti
aliqui, post eorum facundiam mentionem fuisse) & in-
ter utroque medius S. Gregorius Magnus, ubique bar-
bati expressimus.

Deficiente
Chronico
Prosperi,

D 10 Hic nos desinit Prosperi Chronicon: nec satis
dentis est, qui satis nos dirigit. Marcellinus Comes
est ad centum annos alterius progressus. Cum enim
Felici, post S. Leodem tertio, cui ceteri non integri
annos concedunt, undecim ipse dedisset, in quo
cum colongius quam pae erat procelus esset; coadine
fuit errare in ceteris, ac denique paulum aliquod in
destruendo redire in viam. Marini, Episcopus Lan-
guensis fuit Avenuesi in Gallia, Prosperi Chronicon
sic proseguat, ut successibus Pontificia nullam habeat
rationem, itaque in nos invare non possit.

non anti-
quior Vi-
ctorius
nec in
parche
parche
parche

II Aliter Prosperi Continuatur in Africa, Vides Epi-
scopus Tannunensis, usque ad annum DLV. secundum
Consularum Fastis procedit quidem, circa Romanos ta-
men Pontifices non perplecti, cum non studiose digere-
re, sed temere in eborum videretur accumulare, band
satis servata temerum ratione. Sic ad Consulatum
Leonis VI. & Probi, qui alius est Leonis IV. & Pro-
biani, ante CCCCLXXX. nulla salta mentione de morte
Leonis aut Hilari successore, scribit quod Romanus
Ecclesiae Episcopus, post Hilarem, Simplicius ordi-
natus, post Hilarem Felix. Rursus enim, Anastasio
& Rufo Coe anno CCCCLXXXI. discessit, quod Felici
succedit Gelasius, Gelasio Anastasius, huius Pontifi-
catum finit in Consulatu Anastasii Augusti solius anno
cccxcvii. non ante citius quam pae fuerat, dicitur,

non suffi-
cienti in
parche
parche
parche

quod Anastasio Romano Episcopo mortuo succedit
Symmachus, & ex alia parte Laurentius ordinatur.
Rursusque post Consulatu Iuliani Augusti & Apontis,
ante DCCIV. paeat, quod Romanus Ecclesiae in Episco-
pato, mortuo Symmacho, succedit Hormisdas, quae-

de jam ipse Hormisdas octonni Pontificatu defunctus
pridem erat. Magis deinde errat ad annum DCCVIII.
Joannes V. Cl. Col. scribens, Romanus Ecclesiae post
Hormisdas Joannes, post Felicem Booficius, post
Bonifatium alius Joannes, & post Joannem Agapitus
Episcopus ordinatur.

12 Ex his liquet, quod, qualescunque habuerit
Consularum Fastis Victorius iste (qui anno post Consulatu-
m Basilii XV. Christi DLVI. variis causis pro defensor-
ne reum Capitulorum se multatum narrat, adeoque hoc
tempore vivebat) non tamen valde distillam habuerit
eandem Romanorum Episcoporum, qui eodem hoc pae-
ciferant, ut conspice in secundum annorum non me-
re possit sub propriis Consulatu notare. Sed, quod sus-
pendum est, etiam Silverii, Vigiliis ac Pelagii disti-
tionem (qua sibi, propter fides causam cui implectus e-
rat, debuisse fuisse vestigia) perquam turbare capie-
bat, ubi apud sui Consulatus applicari. Omnia de-
inde Joannem III. & Benedictum, & denique annos
Iulianiani Imperatoris XXXVI. qui caput in Aprili an-
no DLXII. composuit cum anno P. C. Basilii XLIV. qui
est Christi DLXIII. eodem paeat ordinatum Pelagium I.
qui tamen secundum alios editis ante DLXII. secundum nos
vero saltem anno DLVI. & cuius ordinationem spectet
regulariter ante quinquagesimum, sic ut hic videtur non
ordinatum scripsisse, sed mortuum. Tales autem er-
rores cum nequeant cadere in eorum scriptorem, om-
nia nobis dicenda videntur, numeris annorum P. C. F.
Basilii, & Iulianiani Imperatoris ab ipsorum auctoribus
praetermissi, ab alia perperam praestatis fuisse.

non Pae
necnon in
eandem.

XLVIII. S. HILARUS.

de m. 47.
ad 47. m.
g. m. 1.
de m. 10.

HILARUS, natione Sardinus, ex patre Crispiniano, S. R. E. Archidiaconus, fuit tempo-
ribus Leonis in Oriente, Severi in Occidente imperantium, a die XII. Novembris,
in Dominica anno CCCCLXI. usque in XXI. Februarii CCCCLXVII. per annos V. menses
III. dies X. sepultus ad S. Laurentium in crypta, juxta corpus B. Sixti, X. Septembris quo
colitur: & cessavit Episcopatus dies XI.

de m. 10.
de m. 10.
de m. 10.

Aliter
archidiaconus
pae
Canon
parche
parche
parche

I Fuisse ante S. R. E. Archidiaconum scripsi: quia
Epistola ejus, postea ante Victorii Augusti Pa-
schale in Canonem, & Baebrio nostro illustratum, praefere
batur modis salutis in eam: Dilectissimo & honorabili
sancto Fratri Victorio, Hilarius, Archidiaconus Ur-
bis Romae. Haec autem ille quod pae tebatu mentis an-
te CCCCLXI. suam Praefationem sic orditur; Domino
vere sancto, ac venerabili in Christo Fratri, Hilario
Archidiacono, Victorius. Cum ego Gennadius, E-
piscopus Massiliensis, qui eodem seculo v. aetate flo-

ruit, in libro de Synopisibus Ecclesiasticis sic loquens
de Victorio isto, Victorius, homo natione Aquitanus,
calculator scrupulosus, invitatus a S. Hilario Urbis
Romae Episcopo, composuit Paschalem cursum ioda-
gatione Christianis; cum, inquam, Gennadius de Vi-
ctorio agens Hilarem appellat Episcopum; intelligi
debet prolepti ista usus, ad tollendum dubium de per-
sona istius. Videtur autem Hilarius, appellandus pae-
la opere Victorii occasione accepto, in sollicitudine S.
Leonis Papa, reglata in huius paece pae Epistola

XLVIII S. SIMPLICIUS

L. S. FELIX III

LII S. GELASIUS

LIII S. ANASTASIUS

LIII S. SYMMACHUS

LIV S. SIXTUS IV

A ubi quod id videretur (quod quidem viderem) obstante:
 O Interpontifici dies v. muto in xi. ut pro Successoris

ordinatione Dominica haberetur: quod iterum post se-D
 quoniam Pontificatum iudicio faciendum.

L. S. FELIX III.

FELIX, natione Romanus, ex patre Felice Presbytero de titulo Fasciolæ, Odoaceris Regis temporibus & Zenonis Augusti, a Dominie Sexagesimæ anni CCCCLXXXIII. XIIII. Februarii; usque ad XXX. Januarii anni CCCCLXXXIII. per annos VIII. menses XI. dies XVIII. sepultus ad B. Paulum XXV. Februarii: & cessavit Episcopatus dies 21.

Dies obitus
 16. Janu.
 Des Sepultura nullus aspiam invenitur signatus: quæte quod olim in Romano Martyrologio, ante recognitionem festum sub Urbano VIII. sic legebatur, die XXX. Januarii, Roma S. Felici Papa, qui pro fide Catholica plurimum laboravit, quodque Felici III. applicavit Baroniis, indicant iterum de eodem ap. XVI. Februarii, omnia putamus evincendum fuisse; nec ejus locum substituendum Felicem IV. O alterum illum diem Sepultura vel Translationis esse. Nam Felicem IV. obiisse XV. Septembris, & sepulsum XI. Octobris infra decembris. Nec me movet, quod in notis ad dictam diem dubitat Baroniis, satisque certo ibi de Felice III. agitur iterum de re agitur in Febuario: namque verum in antiquis Romane Ecclesie aut etiam Pauline Basilicæ monumentis in Martyrologium; quod illa ante Baroniis utebatur, venisse videtur.

B
 1. Ad XXV. Febuarii addidit antiquius ad nomen, Felici Papæ quarti, quod S. Gregorii Magni attavus fuit &c. sed hoc velle Baroniis erroris, scilicet, tertius non fuit autem ne diversus esse credam, aut aliquem in Januariis notandum fuisse, ubique intelligendum Quartum, cui melius dies sunt proprii assignatus in Septembris fuisse. Veterem in Febuario errorem confecerat error Joannis Diaconi, dictus in Vita Gregorii, quod ejus avatus fuit quartus Felix, Apostolica Sedis Pontifex. Lapsus utique hic est memoria aut calamus: nam (ut recte in notis ad Febuarium prædictum observat Baroniis) negare genus, neque etas ferunt, ut Quartus Felix fuerat avatus Gregorii, ipse Pontificatum gerens nati, aut etiam ante; cum eorum anni LXXXVIII. quatuordecim Tertii Felici & obitus Gregorii intercesserunt, non sunt nimis longum temporis generationibus quinque explicandis. Et rursum qui natione Romanus fuisse scitur, non fuisse fuisse Felix III. congruentius dicitur ejus Gregorii avatus, quem constat spectabilibus Senatorum (utque Romanorum) proprietate duxisse originem, quam Felix IV. qui natione Samitis, fuisse dicitur, ex Urbe Bracorum natus.

C 3 Porro quod ipsam hujus Pontificatus, in numerandis VIII. annis, mensibus XI. annis conveniunt;

variant in diebus: O in hac varietate sumpsi dies XVII. a Mf. nostro & Anastasii Mf. exemplaribus quinque oblatas, eisque addidi ipsam diem mortis in festo XVII.

4 Sub hoc Pontifice Odoacer, Herulorum, Rex, Arianus quidem, sed Catholicus non modo non maleficus, verum etiam benevolus etque beneficus, priores omnes suas laudes obsecrans condita lege, præstatu patris ecclesiasticæ conservanda, quæ Pontifici Romani tituli sine consensu Regis rata esse volebatur. Sed qui Ecclesiam suam servavit servavit, sub qua deinde divinus gemit, suam ipse libertatem amisit, obsequio Ravennæ, regnumque antennis gloriæ, O a mari Hadriaticum usque ad Baliticum patens, cum Theodorico Gothorum Rege patris in Italia coactus est; ac paulo post ab eodem necis, Italiani Gothi iterum reliquit: quorum Reges id, quod ipse sibi fecerat, in Pontificis jura usurpavit. Hoc tamen non obstitit, quæ minus, Pontifici moriens, convocavit Clerum & populum Italianum ad Electionem, & Episcopum ordinavit, quem citissime potest, ne felices a Rege præventurum: quod hoc die post, mortui Felici successores Gelasio & Anastasio, subsumati ferendo occasionem dedit, dum censeret in Regis manu esse Ordinationem sic sola irritare. Hoc tamen non faceret, prohibens singulari Dei providentia, Rege barbari, pro potiori parte suffragiorum O privatus Ordinationis Romæ saltem, delatum ad se causam decidente in severum Symmachum, sic ordinasti a Romanis.

5 S. quidem Leo Imperatricem filiam appellaverat, feribens Gloriosissima & Clementissima hinc Pulchritudine, quod videri poterat arrogare sibi intumescere; quod Felix hic etiam Imperatricem in compellat fuisse invenitur, feribens Gloriosissimo & Serenissimo filio Zenoni. Exemplum sequitur mox Anastasio Imperatori feribens Anastasio Papa; ac perorata de dilectionis plena, O spirituali ipsorum etiam Imperatorum Patri convenientissima vox, absque ullius contradictione: ab Imperatoribus vero ad Reges in Occidente Christianos, eadem affectus tenore appellatio tractatus, namque in beatitudinem dicit.

LI. S. GELASIUS.

GELASIUS, natione Afer, ex patre Valerio, fuit temporibus Theodorici Regis & Anastasii Augusti, a die II. Februarii, festo Purificationis eademque Dominica, anni CCCCLXXXIII. usque ad VIII. Septembris, natæ Virginis sacram, anno CCCCLXXXVI. per annos XXI. menses VII. dies VII. sepultus XXI. Novembris, apud B. Petrum, quo die inscriptus est Martyrologiis, & Præsentationem B. M. V. in templo Orientalis Ecclesiæ ab antiquo celebrabat. Cessavit Episcopatus dies VI.

Non est ejus prætermittendum, quod tam generosus Desipar propagaverat contra Nestorium, qui eadem invenit apud Anastasium adfuisse Basilicam, in fundo Crispini via Laurentina, milliaribus ab urbe Roma XX. sic ante ferat Chronologia, invenitur ordinatus Episcopum, defunctus, & simulatus tribus Desipar ejusdem festis. Hoc autem quod non potest, sed consilio divini assistit; idem magis consuevit

in ea quam tenet ratione ordinandum temporum: quod namque ipse Odoacer foveat peris pergit facere. Eximias ipsius Gelasii laudes vide in epistola Dionysii eugubis ad Julianum Presbyterum, editæ in Collectano Romano Heliensis ad calicem part. I. pag. 266. Hoc notandum, in ejus Elegie antiquæ dici, quod fecit Sacramentorum, id est Missarum per anni circulum celebrandarum. Prælationes & Orationes quo ferunt; in

BRON

A unum solites seditus Rinaldi prece, quorum multas SS. Silvestro Iulioque Pontificibus exire parer esse, erudit agnoscunt, multas Leoni Magno Iux ipsius pbra- for vindicant. Sed & ipse Gelasius novis plures addit: quos inter numerari posse credidit Missam. In Nativitate S. Mariae vi. Id. Septembris. Nec enim ante Gelasium eo inventum apud Latinos fuisse celebrata; invenitur autem in veteribus illis Sacramentorum Romana ecclesia Cadet, quoniam ante novem annos in Gallia scriptum, anno Roma possidet Regina Succorum Christiana, & una cum aliis ejusdem & arguenti & antiquitatem nupre vulgandum dedit Iosepho Maria Thomasio, multis in Passione verba eorum-busque

probat, ipsum esse Gelasium Codicem de Missis- rum solennius, de quo in Vita S. Gregorii lib. 2. cap. 17. scribit Ieronymus Diaconus, quod idem Gregorius eum in unum libri volumine coarctavit, multa subtrahebat, pauca convertens, nonnulla adiciens. Gelasium certe stylum, potius quam Leonum, sapit hoc prima dicta Missa Oratio. Adjuce nos quasimus, Domine, S. Maria gloriosa intercessio, cujus etiam diem, quo felix ejus est inchoata navitas, meminimus. Per Dominum &c. Pre qua, ut minus eleganti, S. Gregorius talem scribit: Adhuc nobis, omnipotens Deus, B. Mariae laudis repetentibus, quam sublevaris festi- tatis probatam exortu, ineffabili munere sublevari.

D LGELAT. Et in Vita de Rinaldi B. Mariae.

LII. S. ANASTASIUS II

A NASTASIUS, natione Romanus de Regione quinta Caput-Tauri, ex patre Petro, fuit temporibus Theodorici Regis & Anastasi Imperitoris, a die xv. Septembris, in Dominica eademque octava Nativ. Virginis, anni CCCCLXXXIV. usque in ipsum diem Nata- lem Deiparae, viii. Septembris, anno CCCCLXXXVIII. per annum 1. menses xi. dies xiv. & cessavit Episcopatus dies 111. vel potius menses 11. dies x111. ipse vero sepultus fuit ad S. Petrum xvi. Novembris.

Ab an. 496. ad 514. m. 11. d. 15.

*** Bat. d. 15.**

Inter pontificis dies 111. (cu quibus Auster Mf nostri fecit vi. & liber Pontificalis xx.) habemus ex Anastasio Bibliothecario, per eoque duorum ad Domitianum, commendam ordinatum Successor. Sed quia Ordinatio contentiosa fuit, placuit Pontificatum Symmachi desinere cum respellat ad diem rite confirmatusque electionis, & sic oportet numerare Interpontificatum, post mortem Anastasi, mensium 11. ac dierum x111. ut mox apparebit. Beronius ad sequentem Pontificatum retulit baptismum Chlodovici, primi inter Francorum

Reges Christiani, non id solennius, situm in monibus E fuisse ipsius Anastasii ad eundem Episcopo, ea sa- per et gratulatorio; qua nunc in Libbiana Conciliarum editione habetur inscripto Chlodoveo Anastasio, usque erit ad 1. Octobris illustranda Vita S. Remigii, gentis Apostoli, a quo baptizatus iste pavidus fuit.

a Fuit idem Marianorum scilicet concursus in hoc Concilio quoque Pontifice, verisimile nobis reddit, ipsum etiam fuisse Gelasio suppreum in officio erga eum Deipara Virginis.

Concilio B. P.

LIII. S. SYMMACHUS.

SYMMACHUS, natione Sardinus, ex patre Fortunato, fuit temporibus Theodorici Regis & Anastasi Augusti, a die x111. Septembris, anno CCCCLXXXVI. 1. secunda Dominica mensis, sub contentione ordinatus cum Laurentio. Partibus autem ad iudicium Theodorici Regis Ravennam recurrentibus, & in Symmachi favorem lata sententia, factus est indubitas Pontifex x111. Novembris, item in Dominica: exhinc sedit annos xvi. menses vii. dies x. alias menses x. dies iv. defunctus xvi. Julii dxiv. sepultus apud S. Petrum xix. Julii, & cessavit Episcopatus dies 111.

Ab an. 514. ad 523. m. 11. d. 15.

*** Bat. d. 15.**

Anastasio Bibliothecario, insulita Catalogorum & sua pro hoc tempore accurations. desinens Symmachi Pontificatum, a die x. Calendarum Decembris usque in diem xiv. Calendarum Augustum, persuasit nobis, ut a die confirmati eidem Pontificatus, per aditum Sedis possessionem, potius quam a die prima contentiosae Ordinationis, crederemus Pontificatus tempus ab antiquiori Catalogo numerari: sic tam ut Anastasio consensimus obrepisse xiv. pro xvi. Kal. Aug. ex forte, quia xiv. Calendarum antiqui Symmachum sepulsi, nem pro mensibus vi. scribentes vii.

quos scilicet exigit intervallum Calendarum praenun- natum. Tali autem correctione admissa, & summo initio Pontificatus a die, quo dicit Anastasius, quo dicit a Theodorico exigit sententia, factus est Presul Symmachus; per diem vacantis Sedis 115. assignatus a Catalogo, veniens ad diem xx. Julii tandemque Dominica, Hormildis Ordinationis congruum. Argue ita progrediendo ad Joannem (cujus nunc certum computum initium, corripit hoc tempore aliter quam prius fecerem ordinem) invenimus sublatam difficultatem, qua oles nos debuisse volde scribere.

Et quia in hoc Pontificatu.

LIV. S. HORMISDAS.

HORMISDAS, natione Campanus, ex patre Iusto, de civitate Frusnone, fuit tem- poribus Theodorici Regis, Augustorumque Anastasi & Iustini, a die xx. Julii, Domini- ca ix. post Pentecosten anni dxiv. usque ad iv. Augusti dxv. per annos ix. dies xv. sepultus ad B. Petrum vii. Augusti: & cessavit Episcopatus ferme mensem 1.

Ab an. 523. ad 532. m. 9. d. 15.

*** Bat. d. 15.**

Catalogi nostri seu potius egeographi errorem, qui etiam libro Pontificali obrepit, corrigendum esse Propytem Mai.

juxta concordem Anastasianum omnium exemplarium consensum cum Marceliano Comito, & scribentes annos 11.

A *Te luculentius probas Aulicæ Mæcenis, uisio qua felicitate accenditur exemplar nactus, ubi non minus quæ in duobus sequentibus, Johannes & Felice, nuntiatum Consulæ ab Aulicæ curio, hic tandem redeunt ad stylæ in prima uisitationeque portis Catalogi primi in S. Urbano descriptis non repetendis scilicet nomina Consulum, sed quibus desit nomen, alter sapis; sed felix domitiani singulas nominando. Sic ansem scribit, sed Hermidæ ansem uisit. dies XII. (pro quibus in plurimum repetitur & repetitur solum dies XII. nabi rememoratur.) Fuit temporebus Theodorici Regis & Anastasii Augusti, a Consulatu Senatoris, id est ab anno DXXII. ad Consulatum Symmachii & Boetii, id est annuum DXXII. post quem sequuntur anse ad hunc uixerit Hermidæ. signum idem Mæcenis initium successoris ponit a Consulatu Maximi, id est a anno DXXXI. usque ad Consulatum Olibri, anse DXXXI. & Felicius I. a Consulatu Mauricii anse DXXXI. usque ad Consulatum Lampadii & Orestis anse DXXXI. Qui Consulatus, a curio Aulicæ sic ferunt, certissimum Chronologia fundamentum subsistere uidentur. Licet autem Catalogi, post mortem Hermidæ solum nuntietur vi. dies cessantibus Epiphagium, initium tamen sequuntur Pontifici, certis aliquibus a certis nota die edibus, cogit integram fore mensum hinc inter pontificatus assignare; forte quia nominis ordinem Iohannes, nisi hoc casu.*

2. Quod ad Hormidiz Epistolam attinet, hic notandum
est, cum eadem que sit in ordine, ad Germa-
niam et socii Confessionem legimus, jubet inter al-
ia ferri, ubi per sub quo se iuvante Reformationis
Dominice egerint diem (erat antea hoc Eucharistia V.
CL. Col. id est anno d. m. celebranda xxi. Martii) non
refert signatum ferri vii. Kaledas Majus; sed negat
signatum, qui miterat non venit responsum circa liti-
gationem.

res a se directas Constantinopolim, quod crediderat se D.
posse luseipere ante diem Alesionis Dominice, re-
curreret diei Maji, bene subnotatur dies 22. Ka-
lendas Maji. Præ enim ante Pascha data fuit, altera
post Alesionem, quibusque intercedere debuit spa-
tium, quo res Constantinopoli litteræ & responsum ad
eos transire pareretur. Sub prima censeo legendum 22.
Kalendas Martias; sub secundis vero, 22. Idus
Maii.

3 *Hicmarinus in Vita S. Remigii, comperta anni*
circa annos ccccl. post mortem Hormidii, in libro Penitenti-
ficali, eodem quo Anastasius Bibliothecarius ecclesiasti-
cas, transcripsit, quod eodem tempore (Hormidia
seuiler) venit Regnum, id est Tera Penitencia, na-
me statim illa conueniens, cum geminis prelois, a
Rege Francorum Clodoueo Christiano, donum B.
Petro Apollonio: Quod ubi subditum idem Hicmarinus
de huius rebus sinceritate, eadem consequenter subne-
dit epistolam, voluit ab Hormidia Pape scriptam ad
S. Remigium, Clodoueo (quom Ludouicum vocat) bap-
tizatorem, quo ite Sedit Apostolica Viuitur consensu-
re per maruerum illius regum. Porro obicit Clod-
oueus anni dccc. quingentesimo eiusus quam Hormidia
Penitens creauit: Quod veteris Catalogi Antillor sine
hec verba habet: Eodem tempore venit corona aurea,
cum gemmis pretiosissimis, donum a Rege Franco-
rum non addent quo. Regnum autem Francorum quo-
dopartitum tunc erat in reuolu Clodouici filius, Theo-
doricum, Clodomere, Childobertum & Clothar-
um: qui cum mores Hormidii persequerentur, non est
fuisse illius cum antierum nominare. Legitur Clodouici
nomine perperam interuallum est textui illi: Quod ipse apollon-
ius, si non ita, ceterum saltem suspensio mouet, que-
tenti Hormidia atstiterunt.

L V. S. IOANNES.

JOANNES, natione Tuscus, ex petre Constantio, S. R. E. Diaconus, fuit temporibus Theodorici Regis & Juliani Augusti, a die III. Septembris eademque Dominica XIII. post Pentecosten, anni DXVIII. usque ad XVIII. Maji qui obiit, in carcere Regio Ravennae, anno DXXVI. Sedit annos II. menses VIII. dies XVI. Rex autem Theodoricus, LXXXVII. diebus post obitum Joannis elapsis, divinitus percussus, feria IV. xxvi. Augusti Dominica sequenti, die XXX. menses, expiravit, Corpus Pontificis, primo sepultum Ravennae extra portam, postea translatus est Romam, & collocatus ad S. Petrum XXVII. * Maji, quo colitur. Et cessavit post obitum Joannis Episcoporum mensium I. dies XXIII.

DE modo, aune, ac die, qua obiit Rex, certifi-
simum, licet Antonius Iosephus nobis dicit
Henricum Valens, post Antonium secessisse Ceras-
com, neque qui sine via luce videretur, fuisse comen-
te Theodori hunc, quam satis a Confessio-
ne Confessionis Scholasticus extorset. Verba ergo hæc sunt.
Symmachus Scholasticus, iubente, non Repe, sed
tyranno, dictavit præcepta die quartæ feriæ, Ieprimo
Kalend. Septembris Indictione iv. Olybrio Consule;
ut, die Dominico adveniente, Ariani Basilicæ Ca-
tholicis invaderent. Sed qui non patitur fideles col-
tores suos ab alienigenis opprimi, mox iussit in eum
sententiam Aris, auctoris religionis agi. Huius
venitur incursit: Æque, dum intra triduum evacuatus
fuisse, eodem die quo se gaudebat Ecclesiis invade-
re, simul regnum et oïum sibi ostendit. Omne hæc
anno DEXLVI. et quomodo habuit interea Domini-
calis D. diei xxiii. Angeli deficiunt. Temet igitur
existit, licet ad triduum prestatit inter dolores, cum
piscipulis Scripturam dedit afferendam, quod Re-
surrexisset interitus; et quæ die LXXVII. (quingenta-
septuaginta) perperam insisteret in egrapho Catalogi
veteris die, inquam, LXXVII. postquam decessit.

Hic est Johannes Episcopus in custodia. Hic autem constantiter dicitur obisse xv. Kal. Junii; exceptis quibusdam paucis Aedificatis exemplaribus, quæ xii. Kal. notant. Sed in his minime recipi illa possunt; quia retrogradantes à xxi. Maji, per annos ii. dicit xvi. (peritus quædam xv. notant in aliquibus Mss.) adducunt à Dominica, quæ debuit ordinari Johannes suiffe, & ad quædam alia pertinerent. Præter autem hanc suiffe S. R. E. Diaconum, scimus ex libro Beati, episcopi inscriptum cum late Titulo.

a Idem Anonymus, cum nervis de Joanne, *quod*
revertitur in Graecianopolim a Iuliano Imperatore. Re-
rum domo fulscipit, & in offensa sua cum esse iussit; ad
de eorum, quod idem Papa, post paucos dies, a soc-
ferior redit, defunctus est. Nihil erat antea qu-
non prohiberet, benevolentiam autem transiret concerti ar-
confessum Joannem, episcopi: eorum autem nume-
reus annos, meos, dies, Symmachii Paeasitica tri-
atribuit, a de Ordinatione sua, quatuordecim iussit
(quod nunc videtur nonnullis fuisse a de adiunctis ip-
si Papae) & ad Hieronimum confugere prescientem,
per iuncturam officiorum et annos C dies, atque per indi-
cata a Catalogo Interpunctis: Cum gradatim porta-

INN. III. IOHANNES III.

IVL. FELIX IV.

INN. IV. INNOCENTIVS IV.

IVL. IOHANNES II.

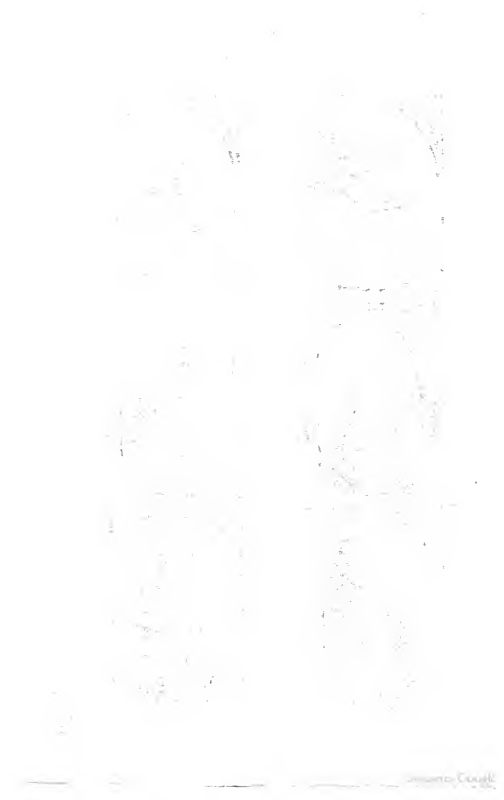

INN. AGAPETVS.

INN. SYLVESTRIVS.

A ordinatum Joannem die VII. Maji, Dominica III. post Pascha; per attribuitur ei mensis VII. vel etiam VIII. Quia XV. aut XIV. non potui porrigere ultra XXII. Januarii aut 11. Februarii: proinde, quod ultra erat temporis, usque ad XVII. Maji, cunctis Joanni traditum fuisse in carcere, post obitum ei a tyranno Pontificatum, vel eundem per ipsius coalitionem depositum. Quia non ereditur, ipsum ei adhuc viventi superordinari Felicem: quod Clerus Senatusque & Populus Romanus constanter recusaverit; licet mortuus Joannes, & (ut tunc opinatur) etiam Theodorico, in eundem confusisset; saltem gratanter accipiente Theodorico: ac potest ad succedendum Alibalarico. Ita tunc ego: modo ubi istorum necessarium iudico, postquam aperuit se ratio supplicandi huius, alioquin in Chronologia futuri.

B Quod ad diem sepulture in Vaticano attinet, in quo esset XXVII. Maji, nec prater Barocium dubitavi: quia hic, solus diem cultus pro die mortis accipere, pro nobis habuit, quod ipsum legitur XV. vel XII. Kalendas Junii fuisse, & postea legi Julii: mortem quoque Regis dissimile usque ad 11. Septembris: quam ego, et aliter scriptis dicam numero, nibila melius adscripturam diei Julii. Nunc et omnia delicta ac macta per hoc, & sequens Chronologiam habere tandem me oportet.

DISSERTATIO XVIII. al. XII.

De quibusdam huic Joanni Papa minus verosimiliter assisitis.

Paulus de Angelis, in *Sanctis ad veterem descriptionem Basilicæ Vaticanæ*, propter ea que de decessu huius S. Joannis scribuntur in ejus elegia, ipsi quoque adscriptis titulum, ibidem repertum: quem & Barocius in *Addenda* tulit, & *Ordinem* in *supplemento* Ciacconii, his verbis concepit; Martyris Christi Domini, per vota JOANNES Reddidit Antistes, fundebant Deo. At sacri fontis simili surgente metallo, Providus Antistes hunc copulavit opus. Quo quisquis gradienti & Christum pronus adorans, Effusa preces mittat ad altus suas.

C Verum facer non videtur me, quoque argumenta, Primi potius, quam Secundi, vel aliter posterius Joannis Titulum ista manifestationem commendat. Neque incertum esse post quod Jugurta Tomalis lib. 1. Hist. Senensis, Maccabreus de Laudibus Hetruriz, Petrus Caltracius Florentinus in Hebræomode historica, alique ob *Aulicis Fastorum Senensium* allegari, Joannem hunc Papam faciat Senensem, ejusque natales in vicino Fontis-bladii statuere. Viderint ipsi quomodo suam istam seu traditionem sentiant, seu juniorum inventionem versatiles reddant.

D Idem porro qui pluribus aliis Romanis Pontificibus antiquis tamen consecratis atque Decretales suppositio *Isidorus* Miraculis fide Petente, etiam huic Sancto auspici affingere nam, cum omni temporum ratione, & veriorum Antiquorum relationibus pugnantem. Etiam datam fuisse 11. Idus Junii, Maximo & Olybrio Consulibus: cum seorsim singulis Consulibus fuerint. Maximus anno DXXXI. quando 11. Idus Junii edine vivens Hormidas Papa; Olybrius anno DXXX. quando Joannes XVII. Maji obiit, edigne ad 11. Idus Junii vocatus non potuit. Sed leve est istud; possit enim interpretari alium imperis adscripti tam male notatos Consulatus & dies: Justianum ipsam videmus. Fingatur ergo, ut alia proutem, Episcopos adhortari Joannes, ut armemur gladio Spiritus sancti contra Arianorum periculum: & Ecclesias, inquit Arianorum ubicunque invenierit, Catholicas eas divine precibus & operibus absque ulla mora consecrare. Quia & Peripylum Maii.

nos, quando fuimus Constantiнопoli, tam per religionem Catholicam, quam & pro Regis Theodorici causa negotii, fundente atque hortante, Arianosque extirpante, piissimumque Christianissimum Justinum orthodoxo Imperatore, quicumque illis in partibus eorum ecclesias reperire posuimus, Catholicas eas, Domino opem ferente, consecravimus.

E Exequamur mendicis Theodorici Rex, eorum pelle tactus intrinsecus, & obvolutus extrinsecus, nos & omnem regionem nostram perdere, & gladio & igne consumere minetur, nolite tamen propere deficere, sed viriliter in agro Dominico elaborare studeat. Hæc ibi. At in *Catalogo* dicitur Justinus Augustus Joanni omnem concessisse petitionem, & propter linguam Romanorum reddidisse hereticis ecclesias, secundum voluntatem Theodorici Regis heretici, ne Christiani, maxime Sacerdotes, ad gladium mitterentur. *Que pauci apud Anastasium & in antiquis Breviariis ita leguntur*: Joannes Papa & Senatores omnia meruerunt, & liberata est Italia a Theodorico Rege heretico. *Theophanes*, ne Arianis hæresibus per vim abducerentur. Paulus Diaconus lib. 15. *Historia* *Alfesta* videtur hanc rem cum ista modulatione exponere. Postulant, inquit, ut Augustus suæ legionis sericem, quamvis esset infusa, libenter esciperet. Italique peritura consulere. Quorum precibus Justinus, permotus, eis quod petebant concessit, Arianosque sui juris reliquit. Joannes vero Pontifex revertens a Constantiнопoli, cum quibus erat profectus, cum ad Theodoricum Ravennam venisset, Theodoricus malicia commotus, quod cum Justinus Catholicus pietatis defensor hominibus suscepisset, cum simul cum sociis carceris afflictione premit. *Piora certiora, & magis distincta cetera confas & effusis* Legationis Constantiнопolitana, ex prelatando *Anonymo* atque dabo ad XXVII. Maji, ipse autem non omnibus obvia hic colligere malui, ad faciliorem persasione, adversus tam infusum, & ab omni veri specie alienum figuratum.

F Aliquid tamen isto fabularum Mercatori fundamentum præbuisse videtur Gregorius Turanensis; eodem sensu fuso, quo furas S. Joannes, cunctis, librum de *Miraculis & gloria Martyrum* scribens; dum cap. 40. de *Isidoro Episcopo* sic loquitur: Multi quidem sunt Martyres apud urbem Romam, quorum huiusmodi passionis nobis integrum non sunt delatæ. De Joanne tamen Episcopo, quoniam ægon ejus ad nos usque non accessit scriptis, quæ a fidelibus comperi, tacere nequivi. Hic cum ad Episcopatum venisset, summo studio hereticos exterminans, Ecclesias eorum in Catholicas dedicavit. Quod cum Theodoricus Rex comperisset, furore succensus, quæ esset secta Arianae dedidit, iussit gladiatores pro Italiam dirigi, qui universum quocunque invenisset ut Catholicum populum, jugularent. Ita Gregorius, sed cum faceretur, solus latuit se auduisse, apparet cum accepisse Iuliani Imperatoris scilicet, propterea confusum cum plano contrariis falso Joannes. Hinc, nulla itam scilicet Constantiнопolitana legationis mentione, narrationem suam sic proseguunt.

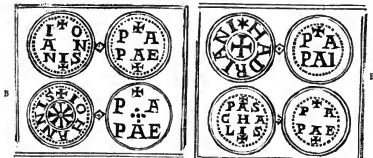
G Hæc audire B. Joannes, ad Regem ne hærescent, deprecaturus accessit. A quo cum dolo suspensum allegavit eum, & posuit in carcerem, dicens: Ego te faciam me audere contra sectam nostram amplius mollificare. Positus vero sanctus Dei in carcere, tantis attentis est injuriis, ut non posset multum tempus spiritum exhalare, obitque in carcere cum gloria apud urbem Ravennam. Domini autem misericordia statim ultionem super Regem improbum irrogavit; nam subito a Deo percussus, plagis magnis exaruit interitus, suscepitque proinus perpetuum gehennæ flammantis incendium. Sed istam ultionem hoc, de

O a Theodoricus

A Theodoricus demanare, plenus accuratiorque refer-
tur a S. Gregorio; cuius verba dabimus ad praevidendum
XXVI. Maii.

6 Signa duo plumbae figura rotunda, quae addit ad
Ciacconium Vicerellum, existimant Primi Joannis na-
tū, namque mihi verissime facies, jam tam solai-
fo Romanos Pontifices nomina sua plumbis inscribere,
aut datas a se litteras plumbis signare. Mobilis in opere
de re diplomatica non audeat asserere id ante Joannem IV

obtinuisse, qui fuit plus quam integre seculi posterior D
prior. Si autem litterarum seriem intrinseci, servat
perfecte Romanam, solumque in prima vocali A barbari-
cos quadam essentiam & consonas cum Bullis indu-
bitatis Hadriani, Paschali, Nicolai. Primum, me-
ris suspicaberis, eas quae Joanni I. dicuntur, ipsam
esse atatis, adeoque seculo IX. & Joanni VIII. potius
adscripturas. Igitur Vicerelli duo signacula vide, ut
demque comparet cum sigillis seculi IX.

LVI. S. FELIX IV.

FELIX, natione Samnita, ex patre Castorio, fuit tempore Athalarici Regis, a die XII.
Julii Dominica v. post Pentecosten anni DXXVI, usque ad XXV. Septembris anni DXXX; per
annos IV. menses II. dies XIV. sepultus XII. Octobris, verosimiliter ad S. Petrum: & ces-
savit Episcopatus dies III.

I In hoc Pontifice finis secundus ille Catalogus, quem
ante totum 1. Aprilis Husebinius edidit, & qua-
rentis tunc potuit cum priore antiquiorque illustravit,
numeros in originalibus per litteras Romanas scriptos
ad longum exuperant: quod nobis hic non paravimus
faciendum, ut citius appareret, quid & quam facile
in his alteris potuerit utroque transcribitum, videlicet
v. pro 1. & contra. Et sane litterarum sacerdotia mai-
or saltem operis agnoscere, ut in hoc ultimo Pontifice,
in quo accurate summo videlicet promitti, nota-
tis non solum remaneret Consilium, sed etiam primo ul-
timumque die, plus turbatum fuerit in transcribendo.
Nam primo solum scribuntur anni IV. decem XIV. ubi
interponendi menses 11. clausus consensus Anastasio-
rum omnium exemplarium, Anastasium autem a quo
Anastorem Mj. nostri multum hoc Catalogo usum sumus.
Eisdem menses 11. etiam habet Catalogus 111.
jam etiam post alios virescentes duos ad Appa-
ratum translatum, sed in brevi editione immediate exhibi-
tis post hunc Pontificatum. Eisdem denique requirunt
termini utriusque aetatis a die IV. Idum Julii, usque
ad IV. Idum Octobris.

a Sed & hoc verum la degenis transcribentium lapsus,
cum cessat a XII. Julii ad XII. Octobris non parvum
per menses 11. dies XIV. Regis pro IV. Idum Octobris,
legendum suggerit 11. Kalendas Octobris: & sic
interfusa trietas vocantur Episcopatus, quod idem Cata-
logus assignat, veteris ad dum XLIX. Septembris, qua
anno DXXX. Dominica fuit. Verum dum attentius confi-
deras singula, exilium ultimum in tam elegentem scri-
pturam ad omnia accedisse in Felice, quod autem primi
Catalogi acciderit in Liberio, ut solum scripserit: Felix
natione Samnita, ex patre Castorio, sed etiam annos...

a Consulatu Mavorii usque ad 1. Idum Julii, a die IV. Idum
Julii usque ad 1. Idum Julii. Hic fecit Basilicam SS. Cosmae &
Damiani in urbe Roma juxta templum urbis Romae.
Suppletur cetera Auctor erat quoad Pontifex ebul-
set. Nominatus vero Mavorii Consul anni DXXVI.
tangan primus in Pontificatu Joannis, quo (ut ap-
paret) antea hujus ultima parit consilium fuit, jux-
ta stylum primi catalogi. eisdem Consilium non iterare
que erga Pontificatum Joannis faveret cum Consule
anni DXXVI. Olybrio, necesse habuit primum sub ejus
successore Consulem nominare anni DXXVII. Mavor-
ium.

3 Designatum ab Auctore praedicti Catalogi sup-
plementum addere voluit, qui idem adscriptus Pon-
tificatum duodecim sequentium nomina, numerumque an-
num, mensium, ac dierum quibus non signis fides,
usque ad S. Gregorii Decisorem Pelagium, id est usque
ad extremos annos seculi IX. sed fecit perquam insu-
citate, scribendo usque in dum IV. Idum Octobris, quia
hanc reperiebat Depositionis assignant, & pro populu-
m ostendit 11. Idum. Id vero non attendentes Anas-
tasio aliquos, utriusque scripturam IV. Idum Octobris
Interim non verum ille annos IV. menses 11. dies XIV. fr-
gens antiquitas notatur reperit, nec attendit, quon-
iam id potius esset ad terminum e die Sepulture accipere.

4 In textu superius memorato Catalogo de hoc Felice
dicitur, quod ipse ordinatus est in quem, id est ad
quem cum Rege barbaro habendum; atque Theodo-
rico, iam adhuc vivente, cum in ordinatur (ut jam
dixi, priore opinione cessat) ita tamen ut prius inte-
gro mense seculo fuerit laboratum a Romano pro liber-
tate Electionis servanda. Utinam antea veritas fuerit
electus alius, cuius nomen non praedixit, vel omnino
nul-

de quo an-
ticipatus
Anastasio

E

correctio
falsa ad
scriptura.

Tom alic-
ad re-
ponti-
caus.

A & M^o n^ostrum. Alii autem Anastasiani Codices vocationem ponunt mensis i. dierum xv. quos putamus inter Felicem mortem & Bonifacii confirmationem fuisse. Atque hoc tenent sententia postea vacuo Episcopatus & vacuo Pontificatus designant, si ea rei consequentia habuerint. Non habuisse autem, eger credere ex Pontificatus Agapeti, qui teste indicant negat, nisi Dilectorem eius quemdam Successorem Bonifacii, ferri consecrationem statumque quam post dies vii. quos habuit Codices aliqui. Le M^o. Cassinensi, T^one, duplices Fredericus ac n^ostrum, invenimus expressi, mensis i. dies xv. sed nimium id est, & sufficienter mensis i. dies xxiv. que non admodum magna mutatio est, neque ad eam desideratum cum Agapeto perducit.

Epistola
Bonifacii
Anastasio

B

anast.

3 Qua causa initium huius Pontificatus, a nobis constitutum, ubique post Epistolam ad Caesarem Arelatensem, vixitiam indicunt Lebbens, adiecit perperam die vii. Kalendas Februarias, Lampadio & Orestis Conf. quoad usque ad Septembrem adducit vixitiam Felix, ubique legi Post Consulatum Lampadii & Orestis. Sed si Epistolam ipsam admittimus, prout attendendum suadet Cyprianus in Vita S. Caesaris lib. i. sub faciem; praesbiter credere, cum reperit absque die & Consule; nec enim verisimile est, quod ad Epistolam Decretis sui missam distulit respondere Bonifacius totis tribus mensibus. Idem ergo & diem & Consulatum tametsi adiecit, qui sub Bonifacii nomine etiam epistolas Preces eius & Justiniani Principis, signant ea vii. Kalendas Octobris, Justiniano iii. & Orestis Conf. Nec enim cum Orestis, sed solus Consulatum iiii. Justinianus praesbiter, idque anno dcccxxiii. mortis iam Bonifacii: cuius & alia Epistola, quae ad Eudalium Alexandrinum scripta, sine mensis ac Consule, nisi ex chronologia solis erroris negat; conviciatur tamen impossibile, collata cum vera Hormisdas Epistola Lxxv. ad Joannem Medietatem de simili argumento quam ita transcribit, ut sola eorumque nomina, quo derivandum se praebet Antier; exarabatur vero, cum sanctissimo viro Aurelio Corintheni Episcopo, ea impugni, quae sunt falsissima.

Synodus Ro-
mana sub
habuit.

C

Epistola.

4 Idem Pontifex anno dcccxxiii. post Consulatum Lampadii & Orestis vv. cc. sub die vii. Idum Decembrium, in consistorio B. Andae Apostoli, praesedit Synodus ei, cuius Acta a praenatis verbis veridicis Lucas Hostiensis prius erant; eorumque veritatem, chronologica distinctio praecedentium aliquot subscriptionumque Pontificum, confirmant; non eandem plane quam insistent adhiberi, eodem tamen eruditi non pertingens: quem sequeretur, nisi recitandus esse antequam Catalogum numeris eaderemus, quo licet; & in ordinandis Episcopatus, quantum per eosdem numeris licet, habenda rationem dies Dominica, ad quorum numerum licet adverteri.

5 Porro iam simulis Primi ac Secundi Bonifacii fortasse, in ea quod uterque sub contentione una die cum alio ordinaretur, sed, dudum ubi sacras litteras erant debent ex Episcopatum.

Sedis Apostolicae primivix miles ab bonis.

Post etiam toto praesul in orbe facit;

Membra beata senex Bonifacii hic sua claudit,

Certus in adventu glorificanda Dei.

Mitis advenit divum Pastor ovile,

Vexatos refovit hoste cadente greges.

Imu supplicibus mitis de corde refulsit,

Debellans cunctis simplicitate dolos.

Egit ne sterilis Roman consumeret annus,

Nunc orando fugas, nunc miserando famem.

Quis te, sancte Pater, cum Christi nesciat esse,

Splendida quem rectum vita fuisse probat?

6 Interim ipsum Episcopatum hoc sub tali dubio jam

adscriptum Primo, sed intelligas ea tunc 3. Anale-

gram Multitudo pag. 435. quodam Secundi Episcopatum in M^o. Codice Vaticanus reperiri diffinitur legitime, vel ipsa verborum fragmina mihi misti peti, utque abbas magis integrum Episcopatum quam sperandum, nec paucis dicesse a praemissis, sed antium clausula Chronographica, annos dubitationem accensum, quae sola a Multitudine, non satis perfecta erat edita, & ubi litterarum ea originali sic transscripta fuit.

Sedit annos. iiii. M^o xxv.

Deposuit in cr. xvi. xl nov.

INTER P^oca III, padio

& ORESTE VIR S. CLARISSIMUS

ubi cum & INTER nullum sanum sensum facit, puta

librarium aliquem extensum credidit, quod

scriptum erat ITER, & quod res autem fieri de-

beis iterum; totum autem Chronicon sic legendum.

Sedit annos tres, menses viginti sex, depositus in

Confessione decimo sexto Kalendas Novembris, ite-

rum post Consulibus Lampadio & Orestis viris cla-

rrissimis: quorum scilicet praesbiteri dies praesbiteri, ite-

rum post Consulatum Lampadii & Orestis Vir-

rum clarissimorum, ubi si in sequenti Joannis II.

monumento. Interim apparet corrigendum Anastasi-

um, ubi scribit, quod sepultus est Bonifacius sub

die xvi. Kalend. Novembris, Consulate Lam-

padii, sic enim nactum annos Chasii dcccxxiii. cum

notari debeat dcccxxiii.

7 Indiviso Pontificatus ita consensum annis Co-

dices, ut ubi dubium triennium Codici Vaticanus ad-

scribere casu librarii offensum erroris. Barrovis u-

nam annum duodecim & dies ii. hoc Bonifacii re-

linguis, & xvi. annos Orestis ad xviii. alterius Ores-

tris numerandis, ut mori cum faciat anno dcccxxiii. hoc

etiam se regi credidit quae in titulo Eudaeus invenitur

inscripta, quae consilium putat, cum hoc anno, videlicet

post Consulatum Palladii & Orestis, successorem

habuisse Joannem. Ergo solum solum sub faciem anni

ordinatum Joannem, & postea inscriptionem: de die

autem Ordinationis negat aliquid certi defueri posse.

In hoc angustias cum regnum non numerandus littera

F II. quae praesbiteri litteris P. C. faciant, ut IT. P.

C. LAMPADII ET ORESTIS vv. cc. quomodo

ipsius scribit Bonifacii, legi debeat; iterum post

Consulatum Orestis alii invenisse notari sub annum dccc-

xxiii. qui ei angustias omnes laxasset, ad integram bice-

nium Bonifacii relinquentem.

8 Ad Dioscorum quod attinet, videtur in Barrovis

idem esse, quem anno dcccxxiii. Hormisdas Papa adju-

xii Legatus a se Constantinopolim pro Ecclesiastica u-

nione missus, itaque solum Dioscorum; quod scilicet

eccidit, quam sinodia crimine iussu infensa-

rum; licet eo nomine cum post mortem damnaretur

Bonifacius. Anastasius certe Bibliothecarius rem nar-

rans, hanc absque Bonifacium ipsum fugisse, cum

est, quod ipse diebus, quibus obit Dioscorus. Boni-

facius zelo & dolo ductus, cum grandi amaritudine

sub vinculo anathematis chirographi reconciliavit

Clerum, quem chirographum archiepo Ecclesiae re-

clusit, quasi damnatus Dioscorum... cui tamen (chiro-

grapho) in Episcopatu nullus subscripsit, cum

plurima multitudo fuisset cum Dioscoro. Pontificum

autem Agapetum eo titulo laudat idem Bibliotheca-

rum, quod ipse orto Episcopatus sui libellos anathe-

matis, quos invidie dolo exortetur Bonifacius Prae-

biteris & Episcopis, contra Canones & contra Dio-

scorum, in medio ecclesiae congregatis omnibus, in-

cessum consumpsit, & abolvit totam Ecclesiam de

invidia perhorum. His videtur induci, quod cau-

sa praeterea Simonem recognoscit a Iudice indifferen-

ter, manifeste apparuit calumniam passus Diosco-

rum cum Clero, ac praeterea convulsus fuit, qui Boni-

facii capientes gratiam, vixisse Dioscori ridet-

Dioscorus
de synodo
sola accu-
satus videtur.

anno
dccc
xxiii.

xxx

A non fuisse, Episcopis Presbyterisque a Bonifacio convocatis presensuerunt.

9 Sub hac Pontificatus aetate ut Dionysius Exiguus, Abbas Romanus, Censuram suam Paschalem conderet, a Pictavis Aquitanis Canone diverso, & anno DCCCXIII. quon Bonifacius vivendo non attingit, inchoatum: in quo calculis calcaum suorum ab incarnatione Christi. Hic calculus, inquit Mabillon, lib. 2. cap. 2. licet ab anno jam dicto compositus, non tamen statim, sed longo post tempore, admissus est. Ex Historici primus Venerabilis Beata hanc Epocham observasse videtur. Eandem et Anglia in Galliam induxit S. Bonifacius Episcopus, cujus opera Sueffionense Leptinense Concilia coacta sunt; eisque anni incarnationis ab ipso praefixi; Leptinandi: annus DCCCXXIII. Sueffionandi, annus DCCCXXIV. A Gallis ad priores Longobardos dicta erat eius usque transmissa fuit saeculi ipsius VIII. si finem sunt quidem Augustus, Rescriptis Regibus signata diplomata apud Angilum tom. 2. Et iterum, quando alio nullo capite mervit suspensa haberi, veluti ideo assensore falsi, quia annos ab incarnatione subseripsit afferunt: faceret tamem se dabitur Mabillon, idque jure meritis, cum ex eundem Regum alio plura citant oblique tali nota.

10 Quin igitur, inquit mihi, receptis etiam annis eundem in Aetate Florentina, tam episcopo refutato Parte 2. Propriis antiquariis anno Tom. 2. Aprilis? Quia scilicet Iohannem illud et alio multis capitulis superpositum demonstrat, quorum fere nullum habentis ab eius deservisse igitur idem a responsione distans: inquit promissum fuit et non probatur, pro anno DCCCXIII. Epocham Christianam ipsi fuisse inter Florentinos, quoniam subditi Longobardis, sive Longobardis eodem fere tempore illum in partem in ipsi, quo in partem Galli Germanique. Idem quidem S. Bonifacius qui ipse illum domuit, Romanam veniens mense Decembris anni DCCCXIII. aliquando de XXX. episcopis ordinatus Episcopus, sequenti mense die accepit signatus subscriptionem ac litteras suas, cum quibus fere mense revertitur ad Turingiam, sive Christianam per eam instructam, Solem apud ipsos fuisse Episcopum. Sed tanta fides, qualem indicat etiam ex episcopo litterarum praedictarum, & qualem evocant episcopi per ipsos missas necessitas, non permittit idem Bonifacius creditur, paucis quibus subditi Roma dictus, persequisse Romanam Curiam, non solum accipere ob eorum leges & mores, sed dare, ipsum annorum Christi, unde nec ante saeculum x. invenimus Pontificis in subscribendis Bullis nisi Epocham praedictam. Multo etiam minus credibile est, quod ipse Bonifacius, servasset pro Florentina Urbis, non tunc mense, sed rudera transiens, tale quid persequeretur Regem, si qui tunc ibi erant Notarii (pro quibus perquam

ridicule ipse statuitur, qui talis esset, non Regis, sed Apostolica & Imperiali auctoritate) usque utentibus sive Longobardis Curia, cui accedunt innotuerunt anni Christi, quoniam quidem paulo post illum annum signatus Florentinorum instrumentis armatus.

11 Atque hoc dictum est sine, qui Mabillonem, a suis signum a probandis longe altissimum (ut mihi per litteras saepe testatus est, & fere etiam ipse) adeo fidei contra me testem citant. Eius si fieri illi vellent iudicio, opus esset ipse scire, quod Italici Episcopi, non eperunt mense incarnationis annos ante saeculum x. Ad hoc enim probandum nititur Mabillon exemplum Joannis Ravennatis, privilegium quoddam signans, imperantibus Leone & Constantino Imperatoribus iv. kalendas Februarii, Indictionis XIV. qui nobis esset annus DCCCXXV. Verum ego libenter concesserim, exemplum illud magis valere pro Episcopis, qui Exarchatus Graeco, quod ad annum DCCCL. subditi, in tantis subditiis pergebant cum Ravennatis veteri sive uti, & Graeci Imperatores nuncquam agnoscerent, necque agnoscerent eam Romani, quoniam Longobardum ipsi a saeculo regnum in Italia fuisse. Alii qui eundem Longobardis plene subterant, ut pridem E. suiverant Florentiam, latetque Hetruria, pueritiam enim ipsam aliquando etiam recepta, si verum est ipsi aliquando receperant, quod dubium valde est, ipsique nominatim Mabillon.

12 Neque refert quod Dionysius fuisse Abbas Romanus, ut creditur Romanorum eorumque vocem Hetruscos habuisse nec sui calculi imitatorum. Tantum enim abest quod hanc illi probaverint, ut etiam videamus afferre, quod Romani suo tempore notabant annos Christi ab eius Passione, non autem ab incarnatione. Postquam vero eperant aliqui in Gallia & Germania ad Brda caleniam, quem vulgo sequuntur, etiam Dionysianum ad jungeret, credidit tunc fuisse totum XXXI. an. ut deservit, fuisse Martiani Scotos & Sigobertus cum obsiderent. Unde in rescripto Urbani II. Pontificis Galli, pro excoisio S. Hilarii ad Mesam, has notae Consula (si tamen tota ipsius est) nec enim alius Pontifex ullus fuisse invenitur nisi) Dnia Laterani VII. kalendas Aprilis anno ab incarnatione Domini secundum Dionysium millesimo nonagesimo octavo, secundum vero certorem Evangelii probatissime millesimo centesimo xxi. Indictione vi. Epacta xv. Concurrente xii. Indictio vi. aliquae characteres, cum anno vulgari Aera MCCCXIII. perferte congruit: qui assumpti sunt Evangelii, in quo non crediderat fundari certior probatio, pro calculo tam enormiter errante, ut Christi tota xxi. annis prius natus fuerit quam vulgo putetur, hactenus reperire non potui.

LVIII. S. JOANNES II.

JOANNES, qui & MERCURIUS, natione Romanus, de Caelio monte, ex patre Projecto Presbyter tit. S. Clementis, fuit temporibus Athalarici ac Theodati Regum & Justiniani Augusti, ordinatus anno DCCCXII. xix. Decembris in Dominica, sedit annos II. menses IV. dies XII. usque ad annum DCCCX. xxi. Aprilis: & cessavit Episcopatus dies VII. ipse autem sepultus est in Basilica S. Petri XVII. Maji.

Defuncto Bonifacio, inquit Liberatus Diaconus cap. 2. Breve Joannes cognomento Mercurius Sedis Apostolicae suscepit Praelatum: ad quem missi sunt ab Imperatore Justiniano, Hypatius Ephesiorum Episcopus, & Demetrius a Philippia contra Legatos Acometorum Cyrum & Eulogium, negantem esse confusum ad B. Marium vere & proprie Dei generitricem, & unum de Trinitate incarnatum & carne passum. Sed Papa Joannes, nobis ibi positis, hoc

confutandum epistola sua firmavit, & Imperatori direxit. Quod sunt enim sui Pontificatus initium.

2. Consequens porro hic versus Anastasius, separatim Joannem scribere post Consulatum iterum Lampadii, qui solum esset annus DCCCX. quo ita dicitur, & legendum Post Consulatum Paulini. Cetera, ut a nobis notata sunt, haec concordat habuerunt ubique: nisi quod pro VII. diebus vocem ipsi post annum Joannis Pontificatus, passim legantur dies vi. quae eperunt esse ad-

ditio

A date augeat, ut successis Ordinatio habeatur in Domi-
nica. Quod autem non exprimitur usquam pretulit
tempus, versumque mibi facit nullam omnino habere
fuisse rationem Regis, adque quia sperabantur petendi
sede Italia Gotis per felicia Bellegati Ducis arma,
Francorumque a eia parte in diuinae Gothibus irru-
ptionem, contra quos occupatissimus & longe a Roma
positus Rex Theodahatus, aggregat sese defendendi, con-
atus fuit hoc ipso anno in eadem totam Provinciam, &
quidquid intra Alpes ad Rhodanum possidebat: adeo ut
credi possit capram ecuti ab Ecclesia pugam, quod non
Imperatoris Graeci durus tenacisque adstringeret.

3 Baronius, nihil certi inueniens quod dicere possit
de initio, adeoque & de duratione hujus Pontificatus
(quem putat ab Anastasio usque xxvi. Julii extendi) (se-
nti habet ostendisse, non ante annum dxxxv. eussit Jo-
annem, & saltem ante faciem anni dxxxvi. sedere capisse:
quod ultimum jam reseruimus. Ipsa autem inscrip-
tio, qua Baronium fessit, talis hodieque visitur in
Basilica S. Petri ad uincula, teste Luca Holstenus, &
huc miri facit:

✠ SALVO PAPA AN. IOHANNES COGNOMENTO.
B MERCURIO. EX. SCE. ECCLE. ROM. PRESBYTE-
RIS ORDINATO. EX. TIT. S. CLEMENTIS. AD
GLORIAM PONTIFICALEM. PROMOTO. BEAT.
PETRO. AP. PATRONO. SUO. AVINCULIS. EIUS.
SEVERUS. PR. OFRT. ET IT. F. C. LAMPADI. ET.

ORESTIS. PV. CC. URBICULUS. CEDRINUS. EST.
Ubi Urbiculum, explicat Orbiculum; & ceajesse, si-
gnificat mensam cedrinam, ibidem oblatam a Severo,
Presbytero S. Petri ad uincula. Congruentiorum con-
sideram, si alius iuggerat, libenter amplietur. Ms-
solum Mercurium simpliciter aenues, antiqui Ce-
drinus Mercurium qui & Joannes; Anastasius, Jo-
annem qui & Mercurius: & hoc magis placet. Vm
autem dubitem quin more Romano, tunc necdum exis-
te, utrumque si nomen fuerit antequam Pontifex crea-
retur; sed prius, utpote Christianum, libentius asur-
peris.

4 Baronius, ex Appendice antiquarum inscrip-
tionum Duchesno ejusdem Joannis hoc Episcopum a suc-
cessore Agapetio compoſitum, habet in Addendis ad an.
535.

Mente pia vivens, Christi nutritus in aula,
Ex sola gaudens simplicitate boni;
Blandus in obsequiis, & puro plenus amore,
Pontificum vitam jure quietis agens;
Qui gratus populis & celsi dignus honore,
Sumplisti meritis Pontificale decus:
Commisistisque tibi pascens bonitate magistris,
Servasti cunctum sub bonitate gregem:
Pro quo rite tuum venerant Agapetus honorem,
Praestitit huc tumulo munera grata tui:
Qui nunc Anastas Romanus cellis in arce,
Sedis Apostolicæ culmina sacra tenet.

LIX. S. AGAPETUS.

Ad an. 535.
ad 536. an.
536. an.

A G A P E T U S, natione Romanus, ex patre Gordiano Presbytero, Clericus ad S. Joan-
nem & Paulum, ordinatus anno dxxxv. xxix. Aprilis in Dominica tertia post Paschas;
fuit temporibus Theodahati Regis & Justiniani Augusti, per menses xi. dies xx. usque ad
xvii. Aprilis, quo obiit Constantinopoli anno dxxxvi; & corpus Romam relatum in locu-
tum, sepultum est ad S. Petrum xi. Septembris, quo colitur: cessavit autem post ejus mor-
tem Episcopatum mensem i. dies xix.

Obiit in
Mali;

Graci S. Agapetum colunt xvii. Aprilis, quem
effecit mortis diem multo secutus ipse, qui
presentes notaverunt, credimus, quem Anastasio, x.
Kalendas Maii, Constantinopolim pergressum, & ibi-
dem eodem die mortuum sanctum feribent. Narrat
autem contentione cum Justiniano, propter Anti-
sthemum Patriarcham hereticum, quem & etiam Impera-
toris convicium, & eodem anno in capulis excommunicatum,
& omnia obtinuit quorum causa directus fuerat

profectio
EP. in Psk.

Constantinopolim a Theodaso Rege; post dies vero ali-
quos tota egritudine correptus delinquitur est, non x. sed
xv. Kalendas Maii. Cum autem antea ducitur quod am-
bulavit Constantinopolim x. Kalendas Maii, legere
velim Martii: neque eadem mensis i. dies xxv. (quos in-
ter xx. Februarii & xvi. Aprilis comprehenduntur)
ejusmodi interri, utique peramemorat, & quantum-
vis brevis, aliusque tamen temporis agnoscendi nomen
aut pauci aut multi sunt.

2 Iam autem correctione Anastasio adhibita, salvo
manente errore. Sic etiam vacante adhuc Sede, celebra-

ta Synodus Constantinopolitana episcopi conveniunt cum
iustis chronologia, signum ea capta notatur Post
Consulatum Flavii Belisarii Indictione xiiii. id est
anno dxxvi. vi. Nonas Maii id est, xiiii. die post
obitum Agapeti: a dextra confidentibus & simul au-
dientibus, secundum iustum passim Imperatoris Ju-
stiniani NN. Episcopis ex Italia regionibus: prius
quidem ab Apostolica Sede missi, postea vero assen-
tibus sancta memoria Agapetio qui fuit Papa antequam
Romæ huc adveniret. — & simul audientibus Theo-
phane & Pelagio Diaconis Apostolicæ Sedis, Mena
& Petro Notariis, & quibusdam Diaconis Apostoli-
cæ Sedis, qui comitari sunt Agapetum Papam anti-
que Romæ huc advenientem.

3 Baronius sentis affirmare non aude, quo die crea-
tus Agapetus sit, ita nec de tempore, quo sedis ante obitum,
quidquam certi statuit; solum per certe ponit, miro anni
dxxxv. creatum, ultra annum in te Pontificatum vixisse,
& ante mensem Majum obiisse.

LX. S. SILVERIUS.

Ad an. 536.
ad 537. an.
536. an.

S I L V E R I U S, natione Campanus, ex patre Hormida Episcopo Romano, fuit tempori-
bus Theodahati & Witigis Regum & Justiniani Augusti, per vim oberulus & ordinatus
anno dxxxvi. vi. Junii, Feria vi. deinde pacis causa Dominica proxima acceptatus a Cle-
ro, sedit annum i. menses v. dies xi. usque in xvi. Novembris, anni dxxxvii *, quan-
do de Pontificatu depositus est detrufusque in monasterium, ac postea missus in Pon-
tiam insulam; ubi exiliis ærumnis confectus, obiit & sepultus est die xx. Junii, quando
etiam colitur. Cessavit autem, post Silverii

* Per a 136
ad 536. an.
4. m. 6.

A Indictio xv. adveniens Vigilii adscripta, & annus notatus, DCCCXXVI. que urbs Roma obijta mansit usque in Martium anni sequentis; manifestum facit, eodem tempore (ut loquimur) hoc esse acta, quo illa, qua prius diffusius narraverat, nos tamen nisi semel Neapoli scilicet Belisarium; tunc scilicet, nos ideo optime ordinavit; quemadmodum ex Principis clare habetur, contra longe diversam narrationem Anastasii, seclera in urbis occupationis commissa a milite impotentes ipsi Duci. Ita- que rem oportet sic gestum intelligere, ut post quantum Athienem Synodi Constantinopolitana, qua iterum confirmata est dominatio Anthemi xxi. Maji, Augusta cum Vigilio caperetur agere de illa resistendo, irritandaque sententia Synodi. Hoc vero acta, non expectata fuit, sed sineverit reverti Romanam, Pontificatum ambulator, mediante quam secum forebat puerum, re eorum scilicet, quod Bonifacius jam olim ipsum constitisset successorem, sui subscriptionis chirographi ante Confectionem B. Apostoli Petri, ut in Bonifacii illius Vita notatur Anastasii: qua datur, ut contra Canones facta, iterum se sui confessor Bonifacius, ac ipsum Confectionem, in praesentia omnium Sacerdotum & Cleri & Senatus, incendio obsumptis; mortui tamen caetera quinquaginta Bonifacius, Joanne, Agapeto, Vigilii scilicet inveni uti obitendi, quo vocante Bonifacius asperserunt. Et versumiliter obtinuerit, si liber- tati sua restituit Clerum passus differre Electionem Pontificis Agapeto subsistendi, usque in reditum eorum qui fuerant cum illa profecta Constantinopolim, ibi- que ut jam mox celebrata Synodum. Sed tamen Vigilii diligentem praevertit festinata Ordinatione Silve- rii; quod ille videns, diffidentia propter quod venerat, curaverit remanendo Constantinopolim cum titulo Apostolici, & in itinere egerit cum Belisario Neapoli.

B Tum vero recepta Roma fuit; & ipsi recipientes nuntio Constantinopolim allata a Vigilii redit, Augusta, consilio usa cum Vigilio Diacono, misit epistolas suas Romam Silverio Papae, rogans & obsecrans; Ne pri- griteris ad nos venire, aut certe revoca Anthimum in locum suum. Quod cum legisset literas, ingemuit, & dixit: Modo scio, quia haec causa finem viis mea adduxit: sed fiduciam habens in Deo rescripti; Domine Augusta, ego rem istam salutaris nunquam sum, ut revocem hominem hereticum, in sua aequitate dem- natus. Interius obijta nobis Roma est; sed ita, ut Be- lisarii tam tunc sita hanc vane sperare non omnes

C Godebarum potentiam sibi contraria: & ipse Belisarius libit Maji Indictione xv. id est, anno DCCCXXVI. in Palatium Pincianum migravit, tamquam opportunus ritus exigeret. Reversus Constantinopolis Vigilii ibi eum exerti, remittentemque primo palatium induxit ad implendam Augustae voluntatem. Hac enim indignata generosa responsio Silverii, misit iussiones ad Belisarium Patricium per Vigilium Diaconum; ita continentes: Vide aliquas occasiones (invenias) in Silverium Pa- pam, & deponere cum ab Episcopatu, aut certe festi- nus transmitti eam ad nos: ecce ibi habes Vigilium, Archidiconum & Apostolicum nostrum carissi- mum, qui nobis pollicetur ibi revocare Anthimum Patriarcham. Et tunc suscepit iussione Belisarius Patricius, dicens: Ego quidem iussione facio, sed ille qui intercedit in necem Silverii Papae, ipse ratio- nem reddet de factis suis D. N. Jesu Christo. Et ur- gente iussione exierunt quidam salvi testes, qui & di- xerunt, quia nos multos vicibus invenimus Silverium Papam, scripta mittentem ad Regem Gothorum, Veni ad portum que appellatur Alinaria juxta Lateranensem, & civitatem tibi tradito & Belisario Pa- tricio. Vides ergo hac durante obijta concinnata: sed audiamus cetera.

D Audiens id Belisarius, non crederet: sciebat enim quod per invidiam haec dicebantur, sed dum

multi in eadem accusatione perfunderent; timuit. D. Tunc fecit B. Silverium ad se venire in palatium Pincii, & ad primum & secundum velum retinuit omnem Clerum: quo ingressio Silverio cum Vigilio solia, Antonina Patrica jacebat in lecto, & Belisarius sedebat ad pedes ejus. Et dum cum vidisset An- tonina Patrica, dixit ad eum: Die, Domine Sil- verii Papa, quid fecisti tibi & Romanis, ut tu velis nos in manus Gothorum tradere? Adhuc loquente ingressus Joannes, Subdiaconus Regionarius prima Regionis, tulit Pallium de collo ejus, & duxit io- hiculum; & expoliatus eum, induit cum veste mo- nachica; & abscondit eum. Tunc Sixtus, Subdiaconus Regionarius Regionis sextae, videns eum jam Monachum, egressus foras navavit ad Clerum, dicens: Quia Dominus Papa depolitus est, & factus est Monachus: qui etiam audientes sengerunt omnes. Atque hoc facta esse oportet mense Novembre anni praesentis: talis enim machinatio festo asistens totam per- temque antea potuit occupare, dum tunc & eadem Constantinopolis littera, commota nuncquam per ob- scuritate interclusa.

E Vigilii autem Archidiaconus suscepit Silverium in suam quasi fidem: & mox prope ordinatus Pontifex xxxi. Novembre, misit eum in exilium in Pontias, & sustentavit eum paucis tribulationibus & aqua anquillae: qui deficiens mortuus est, & Confessor salus est. Haec se oportuit deduci exhibere, ut apparet, non bene a Cardinali Barone induci posteriori in aliquem Belisarii cursum Neapolim, unde regressus anno DCCCXXI. Silverium loco suo movens & Vigilium subsistens. Por- ro fuit Anastasii contextus: nos quoque Silverium retine- re Roma usque post solium obijta, ut non in ea retinere diu post Ordinationem Vigilii, via tamen ve- rissime videri possit, quod in itinere Silverio fuit su- perius festinatum. Si enim hoc causa aliquo interperaretur a Gothis, apparet magnam estimatam praevigilantem eorum armis accessitum apud Italiam populi fuisse, cum ipsorum castra liber occupaverunt Pontias, quem Imperatoris a sua Sede indigne ejecerant, mentientes eum Monachum sponte factum esse, quia convulsus erat a Gothis tradere vinctus. Illam quoque in Fame co- rum mori, feris Liberas; & mirabile claruit ejusdem simulacris, quem hoc diffuso inscriptum fuisse invenit apud Andream Duchesne, in Vita Pontificum Gallicis editis anno 1616.

Romanae supremas apex SILVERII adis,

F Olla sub hoc retinet mortuos extrahit. Existimas Cardinalis Baroni, Vigilium, anno- nata Silverii morte & secutus tam miraculosa, & re- tentio duellum remanuisse male usurpata Pontificum, & post dies v. libera Cleri electione de novo assumptum. Sed grati afferunt renuntiatio nominis necessaria: cum tam- sa non decessit, in spem missa, ut qui potest judi- care ordinationem Silverii nullum fuisse; asperit contra Canones factam, nec per subsistentem Cleri consensum facti certa purgata, cum neque hic totus liber videatur, sed meum exsertit. Veritas tamen est peniten- tia de tam dure habito viciis suis facta, & hanc pri- vationem habere potest Belisarium, dumque mi- nime malum ad solo meum additum ut ea que contra Silverium perpetravit: unde & erudit adificasse eccle- siam, in locumque versibus (adeoque post plura secula) hoc inscriptum talis fuisse dicitur.

G Haec vir Patricius VILBARIVS, urbis amicus, Obculum veniens condidit ecclesiam. Hanc idcirco pedem sacram qui ponis in idem, Ut misceretur cum, saepe precare Deum.

H Item Baroni, integram quadringentam faciens ducere Pontificum Silverii, differt ejus mortem usque in annum DCL. & XX. Inani, nec nos in summum ducimus annos xl. diu xxii. Sed malum, juxta modum loquimur.

manus
adhibet
et
quid.

qui
prodi-
tione
accusant,

introduc-
tione
in mona-
chum.

in Pro-
vincie
religio-

anno
vinctus
malum 117.

in quibus
liber
et
quid
pau-
savit
pau-
savit

quod
ma-
nus
adhibet
et
quid
pau-
savit

qui
prodi-
tione
accusant,

qui
prodi-
tione
accusant,

LXI SIXTIVS

LXII S. PELAGIVS

LXIII S. IOANNES III

LXIV S. BENEDICTVS

LXV S. PELAGIVS II

LXVI S. GREGORIIVS

A tam rursus se videbat decessum, diceretur peperisse illa, quæ non obliuiscit a Silverio manus, nihil obsequio Imperatoris confessa & Synodi Occidentalis sententia operari contra Antichriam. Utinam igitur, & ex parte

*Et a Romanis
necesse erat,*

*adipiscere
Constantinopolim*

*Constantinopolim
quædam habuit*

*Et, ad hoc
etiam etiam
de Constantia
provenit per
Constantinopolim*

*Constantinopolim
etiam Constantia
erat*

anno 340.

Ex parte Augustæ verissimum mihi est, quod ad comprehendendum Vigilum missus ab hoc Romano Antichriam Scriba sit, & ab illa ad facinus perficiendum rogatus. Quamvis autem addas Anastasium, quod eo perpetuum decessumque ad navim plebs sequeretur, acclamans ut orationem ab eo acciperent, datque nrisque respondit, Amen; hoc tamen per amaram potius irrisum, quam devotam religionem factum videtur. Manum ut viderunt Romani quia tanta est navis, in qua sedebat Vigilus; corpus omnis populus iactare post eum lapides, fustes, cucubos, & dicere: Fames tecum, mortalitas tecum: male fecisti Romanis, male invenies vias. Et quidam amatores ejus fecuti eum sunt de ecclesia.

3 Hic in hunc modum Romæ actis, secuta jam Imperatrix quod valentem adolescentem habitura Constantinopolim Vigilum esset; nec dissimulavit impetrare a presentie blanditiis vel terroribus, quod nequiverat perfundere absentis, videtur minus agendum causasse per novum ad Antichriam iussu. Itaque ingressus Sicilianus Vigilus in civitatem Catanensem, permittit ei facere Ordinationem per mensem Decembrem, Presbyteros & Diaconos: remissique Romam Ampliatum, Presbyterum & Vice-Dominum suum, & Valentinum Episcopum ad S. Rufinum, alias Silve-candida dictam, ad custodiendum Lateranensem & gubernandum Clerum: & valescens omnibus pervenit Constantinopolim in Vigilia Natalis Domini. Tunc obvis ei venit Imperator, & osculantes se eoperant flere: plebs vero universa cum Clero pallesbat arie cum, usque ad ecclesiam S. Sophiæ, Ecce advenit dominator Dominus & Per benedictionem autem fuerunt contentiones de Antichimo Patriarcha, quemodo promississet cum in incum suum restitueret; & cautionem manus suæ ei ostendebat, per quam promiserat eum in Ordinem suum vocare. Vigilus autem nullatenus vultus eis consentire: sed tunc virtute magis desiderabat mori quam vivere. Tunc Vigilus Papa dixit, Ut video, non me fecerant ad te venire Iustinianus & Theodora, pium Augulgi: sed Diocletianum & Eleutherium invenimus. Facite ut vultis: digna enim suis recipio.

4 Ex his Anastasius verbis Eleutherium Diocletiani uxorem nobis sumptis Hadrianus Palesius, sed Balugius, reperi ad quatuordecim Loculis de moribus persecutorum, ad cap. ejus 15. evidenter convicit nullam Diocletianum conjugem prius Priscum fuisse; reperi autem in Calpurnio Cædect sua scriptum, sed Diocletianum & Decium vel Leuterium invenit. Quid autem si originaliter scriptum fuerit alterutrum, unde Leuterium elegit fecerit aut Eleutherium: alius vero, ut apertus esset camporatus, mirum in sensum commutavit? Sed ad Vigilum revertor: qui cum generose respondisset, dedidit alapam in faciem ejus quidam, dicens: Homicida, nescis quibus loqueris? Neles quia Silverium Papam occidisti, & filium mulieris viduas ad cales & fustes interfecisti..... Fecitque Theodora Augusta multi funem in collum ejus, & trahi per totam civitatem usque ad vesperum. Tunc missus est in custodiam, & dabatur ei modicum panis & aque, Clerum autem Romanum qui cum eo erat miserunt in exilium, per diversa loca, ad metalla incedenda. Atque hoc capite incante secundo anno Vigilæ, Christi DCCCXII, circa hanc vergente, ad tantis excessibus pervergeret (si vera sunt, ut omnino non vera videtur) ante hanc anno DCCCX. nec ullum habuerunt concionem cum eis, quæ ibidem Constantinopoli cum Vigilæ gesta esse scribitur, anno post istum VII. & ex alia causa.

5 Scio Cardinalem Baroniem, & alios cum secessis, D possim mendaciter arguere in prædictis Anastasium. Sed omni eorum ratione natum silentium Procopii & Libanii, nihil tale scribentium, & tamen accuratissimi vel illius temporis persequentes. Verum ea ratio si subsisteret, consequens foret, mendacium esse quicquid de Silverii oblatione & exilio, non aliunde quam ex eodem Anastasio, habemus, nihil simile ipsam Antichriam commemorantibus. Cum hoc ergo tenet viri tenet, nequaquam mirum mihi videri dico silentium eorum, quod debet ad suum argumentum non spectantibus. Nam ad bellum quidem Gothicum, in quo Silverii Procopius memmi solum quatuor epus erat, nihil spectabat causa Antichri, cum eaque canonice decessit Silverius, & hoc quam descriptissimè vocatis Vigilæ: ad Libani vero argumentum, de condemnatione trium Capitulorum, multo minus scribitur atque, sed bene illa quæ posterius gesta non dicuntur. Insinuat de Theophrasto miratoris aliquis, Chronologum scribentis talia non occurrere: & occurrissent creda, si Antichri resistit facinoram habuisset: sed ea non succedente, non adeo spectabat ad Constantinopolitana historiam, quæ illi paucissimum curæ fuit, quod frustra pro eo testantur ab Augusta sit, quemadmodum neque narrare nobis idem Theophrastus curavit, quem euntum & quando habuerit insinuat Antichri, satis habetis ejus decessum attigisse pauca pro sui instanti brevitate.

6 Si quid ergo in alienius scriptoris silentio circa Vigilum est mirandum, nunc, & quidem valde mirandum est, quemodo Anastasius, tam opere persecutus res a Vigilio factas & toleratas in causa particulari Constantinopolitana Ecclesiæ, tacere potuerit gesta & tolerata occasione trium Capitulorum, quæ universalem Ecclesiæ atque imprimis Romanam difficulti subsistat conturbant. Quod autem magis etiam mirabile ac parentem est, primo ultimumque Vigilæ Acta sic in nunc historiam concessit Anastasius, ac si mirasque æqualiter solum spectaret Antichriam. Hinc vero nec quod de beneficiis Vigilæ suscepit supra dixit, ad posterora spectet tempora; item vir dubius, quæ alius spectet quod ibidem amissis de saga ejusdem in ecclesiæ S. Euphrosinæ, ubi tenet columnam alaris, a qua & abstrusus est: hoc enim præfatus geminum ei est, quod postea factum scribit Theophrastus, eadem Vigilam Constantinopolim ad eam SS. Sergii & Bacchi fugente, quæ agere ea illa S. Euphrosinæ vicina Palæstra erat, & forsitan huc sic coherant, ut veniens manus confunderetur. Ad ultimum certe tempora spectat, quod Narfisi, villis barbaris & Romæ recuperata, dicitur pro Vigilæ Comitibus reditu intercessisse apud Imperatorem: licet ad prætera spectet exilium, a quo restitui possunt.

7 Robor autem temporibusque apud Anastasium sic confusis, non facile est in ipsius verbis errare, quemodo & quando restitutus in libertatem Vigilus, ac Romam remissus sit. Si quid licet divinare, dixerim, Antichriam dicens quidam substantiam fuisse de medio, itaque factum esse, ut componeretur res tota, subante Augustam facti paucissimas; præsertim intercedente S. Mianæ Constantinopolitana Patriarcha, haud parum gratiore apud Iustinianum, ipsique Augustæ jam minus curio, quando non pariter amplius Antichri sua ita prodesse. Imprimis vero iussit corda supplicem Romani populi legationem; rogantes, ut si adhuc viveret Vigilius Papa, aut Presbyteri tres Diaconi vel Clerici, qui cum eo fuerant in exilium deportati, reverterentur. Hoc enim omnino spectare patet, quod apud Anastasium sequitur, tamquam ad Narfisi intercessum factum: Et mox milii iussionem suam Imperator per diversa loca, ubi fuerant in exilium deportati in G; pñ (lego, & Egypto) & adduxit

*Curialis de
ipso Perse-
pro,*

Libertate,

*Thypho-
us?*

E

*Nec quid
de decessu
Anastasio*

F

*ex quo im-
mo colligitur*

*Antichri
murus &
pro Vigilæ
restitutione
Romani
hinc 711 &
remissio*

A 12 *Intellecta ergo ille tanta Romani Cleri satisque*

Occidentis perturbantibus, primo quidem utrique parti in-
terduci silentium de tribus Capitulis, usque ad futurum
universale Concilium; deinde mandatum est ut Anglos &
Germanos, noviss; deinde editis excohibentes a norma, &
Pontificem cum toto Clero in se mutuum iura, non
docere sed trahere satageant, cupit generosissime consue-
tore. Tum veritas ex causa multa patentes tolerantesq;
facile effecit, ut innocentissimam Romanam Clerici &
& Pelagius tegerentur: nuda eadem diuini iudicis in-
priora etiam cunctis refulditi videntur, atque ad Vigilii
commemoratio nunc cum ipso Pelagius redisse: adeo ut
hic, subjectionis (non credidit) sui & Cleri nomi-
ne testanda causa, etiam ad Vigilium in Orientem pro-
fessus sit: Pelagius certe interuentu patris apud Impe-
ratorem esset versus Vigilium, cum ille postulare in partem se-
rentionem eius: super causa trinu Capitulum, in Conci-
lio ad id ex Oriente & Occidente convocato testanda:
deinde manifestis Consilium impati idem Pelagius; usque ad
reditum Vigilii in Siciliam.

13 *3rd bac passio.* Vigiliis interim ab strato Imperatore, quod iuxta Edictum fuisse persequitur a communiōne remouetur, cuiusdam tradi iussit est. Qui ad S. Petri in Hormisdai ecclesiam confugit, & ne inde per vim extraheretur defensionē a populo; accepta securitatis fide. iam eundem ad altissimae deſcriptio ſuo ad ſe Placit-

¶ *dianus rediit, paulo post tamen, duobus feliciter ante Domini nostri aeterni diebus, Chalcodonensis se recepit in a-dem S. Euphemia, se inde redire confestim anno max sequenti OLI. I. frive ad honorificum legationem Imperatoris XXVIII. Iohanni ad se directam, frive ad capessit latentes Petri Refrondantur sed die V. Februarii, et ex-divo Euclyceam de suis calamitatibus; senoniam constantie sua effudit, in Edictum tandem suum Infirmis oboluerit, & tam Menas Patriarcha quon ceteri felix Episcopi panem sua tabella conluerint. Interim mortis Mienna sufficit Euclyceam a Vigilio Synodum passurum, qui finientur contortis, quod se conditane Vigiliis amittit, in Gracorum ac Latinarum Confessionem ingenderum numeris agnoverit. Cum vero mox imperium Imperator, initio Idag sufficit conuenire qui aduersus Ormentales; inuicem in praeside vellet Vigiliis, conlenter abnuis; permittit tamen in consuetum Capitulorum trallarent, prout facilius per integrum mentis illum & minum Iunio. Illa autem ad se perlati matremque expenti, confiderant Vigiliis; dam-natis vtrius Capituli satem arbitramus undeque mouere fidem in Chalcodonensi constitutam; non quidem ex parte approbatur Synodum illam, qua non expectis Occidentalibus alla fuerat; sed vniui proprio manu Constitutum ad Eutyrium scriptis, quo Augustinus exemplo proprie super vtrius Capituli scripta retrallat, ipsaque tria Capitula anenuestrant atque condonant, non solum in Synodus illa; quom appellat Quin-tam, tamquam ad vtriusque Ecclesie recepta & appro-bata, passim habetur per Occidentem.*

cum Vigilio confilium Orientalium communionem esse
 amplexos, easque retinentes Francis & Hispanis,
 partem tantum Italise Episcoporum ab ea deservisse.
 Quis potius easque retrahendis in Italiam festinus multa
 genus omnia veneramus, statim easque innovari inter
 Caputalem undecimantiam iterum funderis? Vigili-
 um. Ipsum vero Pelagium illius condonacionem ne-
 quaquam fuisse exemplum, sed idem qua potius resisti-
 scopus fecit, personas duntaxat Vigiliis apud Con-
 stantinopolim mero. Profecto si sperasset illi, Romanam
 gratiam suam advenum suum, prima navigandi op-
 portunitate affus distulit: non est autem infus (non adhuc
 ante DLIV. auctor distulit fuisse Infusionis promulgandi
 tituli Augusti Pragmaticum suum, ut notat Labbe in
 Epitome Chronologica) nec nisi ante OLV. in Sicilia
 retraxerat cum Pelagio & Jovite. Hae autem ne tam
 quidem omnia consensisse, praeterim Pelagium, probat
 fuisse veniens, Vigilio per eum in Sicilia probat;
 ipsiusque Pelagii exilium, in quod fuit ab Imperatore
 relegatus, scilicet Velle Tannumque, per se ipse idem
 tempore et eadem causam cum multis Africanis posse.
 Designat ex eo ipso, quod praedita Vigiliis Decretalis
 habemus reperit non fuisse in illa Italia Decretalis
 compilationis aut Pontificialis Epistolarem registri,
 certum mibi reddere, neminem receptum fuisse, sed
 repositum ab hereticis, uno tunc Roman quidem unquam
 missum, nisi forte necessitas cause. Certe Iacobus Ba-
 ronetis regit, vir doctissimus eruditissimus, omnia ne-
 gobat Vigiliis esse Josephum Celsium inter se rescat
 inter Gennarium socium suum & Archiepiscopum Pon-
 tificem a Maren sedere arbitri; merita tamen ut videri
 mitum, si Vigiliis illi, nec Pelagium Pontificem, nec
 Gregorium Nianum illius unquam meminis: argu-
 mentum quidem negativum, sed in talibus propter quan-
 tumque.

15 *Ex hâc enim deducit porro liquet, quantum*
aberraverit a vera sententia Latinus, qui, Decreta-
illa non vixit, sicuti ambigunt Aeneasius velati-
um, crediderunt hâc vice relegatum cum Clero
vixit Vigilius, qui subscribere Synodo ausit, nec nisi
ad preces Nestorii revocatum reddiditque roma-
ni. Poterant certe intelligere, non remittendum
fuisse Vigilius, nisi tamen Capitulum demonstr-
asse subscripsisset; hoc autem imperator, nullum
quod minus salvo dignitate redire impediendum
obviandum ob ad Imperatorem suum, modum ecclesiam
Romanam relinquendum, ipsam habere Panfili-
um maluit, ex Pelagium Imperatori voluisti
contrarium. Non potest ergo talis ambigui Legatus
solus ad hoc tempore. Inscribere enim ad Aeneasius

juugetur: **Q**, si per matutane Vigiliis recte undatus Roma Clerus ropaverunt Narsetem, ut una cum ejus fugectione rogarent Principem, non potuerunt addidit, si adhuc viveret, quum vivere ex tot alius publicis vocaret: adeoque bene condidit, addita dumtaxat sua primo voce, quando de inactante vel exale dudum erat an vocaret. Has antemendone vices, Narsetis (ut dixi) interfectio falem haberi possit ad metrandum ejus reditum, qui nequam jam annos Roma aberat, cum maximo Urbis Eschacheque inactumdo. Narsetis enim primus in Italian venit, etiam cum a Barbaris jugo liberavit velle Talla, anno dxi. Successa autem relatione Narsetis vel cum illi Cleri Romani, letus quidem hanc dubie efficisset Imperator, et omnes Incliti ejus, eo quod requiem daret Deus Rominis. Si tamen ea relatione motus remiss Narsetis (forte quo Ramone, longioris arbitria perisii, ipsum qualescunque apud nos recipere, sperantes quod sua reditus foret) iterum interdicere que videbatur caedibus fessis dignis illa est omis npsse in annum olv. quando primus Imperator dimisit omnes cum Violis: & ve-

*Figlio del
suo padre
il suo padre
il suo padre
il suo padre
il suo padre*

ad omni-
dum se
fuerit re-
demptio Pe-
lagius 2

Alle Inge-
poren des
Kollektors

D

மேலும் இரண்டாம் பகுதி
இது பற்றி

polio-epi-
 demio-
 logia

C

Dr. J. A. Smith
P. O. Box 100
New York
New York

1. *Staphylococcus aureus*
 2. *Streptococcus pneumoniae*
 3. *Escherichia coli*
 4. *Salmonella enteritidis*
 5. *Shigella flexneri*
 6. *Yersinia enterocolitica*
 7. *Legionella pneumophila*
 8. *Campylobacter jejuni*
 9. *Haemophilus influenzae*
 10. *Mycobacterium tuberculosis*
 11. *Coccidioides immitis*
 12. *Aspergillus fumigatus*
 13. *Penicillium chrysogenum*
 14. *Trichoderma reesei*
 15. *Neurospora crassa*
 16. *Saccharomyces cerevisiae*
 17. *Debaryomyces hansenii*
 18. *Kluyveromyces fragilis*
 19. *Pichia pastoris*
 20. *Yarrowia lipolytica*
 21. *Candida albicans*
 22. *Candida glabrata*
 23. *Candida tropicalis*
 24. *Candida kefyr*
 25. *Candida lusitana*
 26. *Candida guilliermondii*
 27. *Candida parapsilosis*
 28. *Candida lusitana*
 29. *Candida lusitana*
 30. *Candida lusitana*

Polystyrene PL
give faster
and purer

Tentative ab-
stir en bar
crusis prin-
de passet
Pegylungst,

F
not allowed
from Romani-
an Pol.

சுயம் சார்பு
ம.ஜி.வி.வி
பி.ஜி.வி.வி

A nerunt in Siciliam in civitatem Syracusanam, & ex
multa afflictione calculi defunctus est Vigilius, *usque*
Anastafius; transiit quidem Remum corporis monito-
rium fecerat, sed depositum diem nullum e primis :
pro quo tamen malissimum signum expressum invenit
diem mortis : hoc autem deficiunt, initio duode
xlii. Novembris, per assignat Vigilio annos xlii.
mensis v. diem xlii. pervenimus ad diem xlii. Mart.
anno d. v.

ca. Pascale diuina Pontificum mentes etc. dies v. cum Mj. vestire debent quingae Anastasius Mj. alio solum xxi. dies numerant: sed neutrum probare possumus, cum Viller Tanmarisq. tunc uenerit & feriebant, diuersis anni referat mortem Vigiliæ & ordinem Pelagij, sed autem habet: Post Consulatum Basilij V.C. anno xvi. Vigilij Romanus in insula Siciliæ moritur — Post Consulatum Basilij V.C. anno xvi. Pelagius Romanus Archiepiscopus, trium prætorum defensor Capitolorum, Iulianus Principis persequens de cæilio redeat: & condemnatus ea quædam conflantissimè defendebat, Romane Ecclesiæ Episcopus a prævaricatoribus ordinatur: qui fuit annus v. numero felicitate transiit, ut passim domi Ausur: quæ in numerandis annis post Consulatum Basilij fuisse, ut uisus, ut significat mortem Vigilium anno dñi viii. & dñi ordinatum Pelagium, non magis credi, quam quod idem, anno post quinq. ubi referenda morte Pelagij erat, feriebatur postea anno xxxviii. Imperij Iulianiani (quæstus sunt Christi dñi xliiii.) Pelagius Romanus Episcopus ordinatur: præfuit annos xi. Scripsit illi, non ordinatur, sed moritur: & indicat uoluntatem cum Enstasie præfuisse ut tempore communicationis Romanis Africis Vigiliæ. Quæ modè autem solum fuit xi anni post Consulatum ipsius fuit

peratris apud Viterum tam procerse natati unum inven-
iuntur, equidem non capio: ad ipsorum Viteri peccan-
tum esse videretur mihi impossibile. Itaque, si ad de-
bita tempora veneris adire, Vigilium obisse dicimus post
Consultatum Basilian anno XIV. dronis Pelagium, ordina-
tum anno XV. mortuum anno XXXIX. Julianoque, in-
vehens ejus imperium a mense Aprilis vel Augusti an-
ni DXXXVI. Merito enim ordinando Pelagio antequam
quid, (sicut Anastasius ait) tunc non erant in
Clero qui poterant eum promovere: quia & monas-
teria & multitudo religionum & episcopatum aobilium
subduxerunt se a communionem Pelagii, dicens, quia
in morte Vigili Papae liminibus ut tantis penis af-
figeretur. Dum ergo non esset Episcopus, *Quoniam*
videlicet, qui eum de more ordinaret: inventi sunt
duo Episcopi, Joannes de Perusia & Bonus de Feren-
tino, & Andreas Presbyter de Officiis: & ordinave-
runt eum Pontificem. *Quod hoc est quod vultusur Ca-*
teologus ut scribas. Hic est ordinatus a duobus Epi-
scopis & uno Presbytero. *Ad idendum autem infami-*
um praedictum, Narset & Pelagius, confilio inito,
data Litania & Pancratio, cum hymnis & canticis
spiritualibus venerunt ad S. Petrum Apollodem: ubi
Pelagius, tenens Evangelia & Crucem Domini super
caput suum, in ambone ascendit, & satisfecit con-
tra populo & plebi, quia nullum malum peregerat
contra Vigilium. *Hoc autem factum uno fuit qui dubi-*
taret non pro legitima Ecclesiae capite habere, nisi for-
te adhibe aliquid superius in urbe, quales antea non ha-
erant plures, cum Episcopi, qui defensionem in eo
Capitolium pertraherent in urbem, ad unum ipsum
Pelagii & totius fere Romanae Ecclesiae, Synodum quan-
tum tandem non illa recipiens, subtrahere fide malui-
ssent, quam Capitolium abrogantes confutaret.

1. *Agave americana*
 2. *Agave americana*
 3. *Agave americana*
 4. *Agave americana*

donat (15)
de mortis
Fugiat per
tempore
transit

LXII. S. PELAGIUS.

PELAGIUS, Vigiliū Archidiaconus, natione Romanus, ex patre Vicariano, tempore Justiniani Augusti, electus in schismate anno dxcxxviii. & legitimus Pontifex consecratus anno dlv. xiiii. Aprilis in Coena Domini; fedit annos iiii. menses x. dies xviii. mortuus anno dli. x. die iij. Martij, a prima qualicunque Electione anno xi. sepultus in Basilica S. Petri lxxi. Martij; & cessavit Episcopatus menses v. dies xviii.

ਸਿੰਘਾਂ, ਕੁਛਰੀ,
ਅਤੇ ਕੁਛਰੀ, ਅਤੇ
ਕੁਛਰੀ, ਅਤੇ

[illegible]

Dier offi-
natibus
vulgaribus
et

A Noxi xi. quomodo numerare poterunt aliqui jam
jam diutius: quod spatium Pontificatus supra
nominatum confecturus exemplaria cetera omnia. In
superius in xj. retrogradando a die Obitus, in Canonem Do-
mini redi: quod ordinatio est fieri Episcopalem per
quam ipse Palästinae rex, magis congruus sui. Diem
Depositionis t. titi. Nona Martii folio et praefixa in-
venimus sub Episcopo de quo scribit: diem vero Martii.
Quidam insinuat eodemque pñali, scribit Anastasius
in omni de exemplaribus, praeterquam in Ms. nostris fci
qui etiam obit t. mensis Martii; antea in signa-
da die mensis semper ipsi duxerunt Remana; et pro xi.
Martii, distinxit v. t. Nona Martii. Cum autem de-
scripti scripti contragat voluerit ipse et commoveri
omne tempore notari in Anastasio, etiam notum fieri
animadvertere, hoc potissimum fecisse, utiam apud La-
tinos scribentes, variorum sapientia pñali. Interim dies
Obitus tam expresse notasse, fecerat nos reddi de veri-
tate chronologica, per numerum in Catalogis assignatus.
x Porro ingenui Pelagii elegia continet ejus epis-
copatus, cuius initium ab aliquibus erode Sanctum viti-
ari, nisi nullum cultus ecclesiastici et aliquando eub-
bati cepturum vestigium. Praesentium ex ille Episco-
pus invenit, postquam aliqui fecisse, pñ x. sub Ser-
gio Papa illi. b. b. et alium variorum Pontificum,
in Vaticana tumulatore, sepulchre memorandis et in-
Procyllum blati.

talis orata fuisse. Sergii certe istius aetatem ac stylum referunt versus, ut patribus etiam cum aliis istius Pausanias conferentis : itaque ipsum hic agnoscere.

Terrenum corpus claudant hæc forte sepulcra,
Nil fasces meritis derogaturæ virt.
Vivis in arce poli caelestis luce beatus,
Vivis & hic cunctis per pia sacra locis.
Surgere iudicio cæcis, dextrarumq; tenentem,
Angelica, paritem, feracientem manu.
Virtutum numeret titulos Ecclesiæ Dei,
Quos ventura urinas secula ferre quicant.
Rektor Apostolicæ sedis, veneranda rebus
Dogmata, quæ clare confuturæ Patres.
Eloquio curans errorum seclisimæ lapsos,
Ut veram teneat corda placata fidem.
Sacravit multos divins lege Ministros,
Nil pretio faciens immaculata manus.
Captivos redimens, miseris succurrere promptus;
Pauperibus utinam parca, negare libi.
Tristia percipis, læti moderator optimus,
Alterius nemini ereptidū esse suus.

Hic requiescit Papa Pclagius, qui sedit annos xlii.
menfes x. dies x. & viii. deposuit v. Noxas Martia:
iuxta que verba sepultum dicit v. Martia. Venit sa-
men ubi vos verum fit, & suspicis Epistoli auctorem
vel transfcriptam v. invicem vel Irigisse hoc v. Ete-

5

*Journal of
Education*

Wie die andere
ausgewählte
eine Sprache,
sich?

P **A** **U**

DISSERTATIO XXL

De quadam Romæ pictura hujæ Benedicti attributa, ac si ea S. Benedictum Abb. repræsentaret inter SS. Petrum & Paulum.

Placidus Pæcinnellus, Decanus Cassinensis, ediderit anno MDCLXII. Chronicon insignis Abbatis SS. Petri & Pauli de Glaxiæ Mediolani, ubi cum anno MDCLXII. comitatus antem invenimus, & ipsius Chronici exemplum dono accepimus. Hujus prima frontispicium invenio vetustissimæ, ut prædicitur, picturæ effigiem, tamquam Benedicti Papæ I. spat ea sit, expressa in abdide ecclesiæ S. Sebastiani in foro Boario, anno Christi DLXXXI qua Pœcinnus, doctrina & sanctitate clarus, declaravit, se S. P. Benedictum, annis post ejus obitum triginta, Apostolorum Principibus Petro & Paulo comparare. Ecum ipsum.

BIO BENEDICTVS LPT ET MORACHVS PINGERE PVCI

Non existimo equidem quemquam esse aut fore, qui Monachorum Benedictorum laudi, nodum sanctissimum ipsorum Patriarchæ, quidquam detrabere putet non voluisse, si, veritatis ac vetustatis illustranda causa, ejusmodi picturam ejusque significationem expendendas C. suscipere, & alteram arguere solliciti, & quando ipsum etiam Pæcinnellum si videret, non reusorem appellare arbitrum, omnino certus ubi ab eo mala fida alium, & neminem ex præsumptorem saturum, ad errorem, quomocumque sibi monstraverit aliquis, retrahendum. Est interim qui causam dijudicat, quemque fidei appello, Joannes Mabius. Sub hoc ergo præfatione aggredior promissum in titulo examen, præfatio superius quam diu imagine, sed ad formam duplo morem contrita, quam Pæcinnellus dedit.

2. Quomodoque Sanctos Apostolorum Principes aliquando viderant, vel jam olim in antiquariis monumentis expressit, vel ea usu boderno admodum, eam utriusque ideam habens in sua anime, ut credent, eorum crispique sacri atque capiti pile Petrum a Paulo, fuisse distinctam, cui realiter casarius rarior & barba proluxur fuerit. Tales habebat vetustissima pictura illa Romæ, quæ ab ipso S. Silvestri atate creduntur in Vaticana Basilica asserveri, & ad horum exemplum formata fuit illa, quæ postmodum Pontificum Bullis plumbis fuerat impressa, sive a dextris Petrum, quemadmodum atas posterior tulit, sive a sinistris Petrum, quemadmodum atas posterior tulit, sive ea vetustior mare a sinistris, tamquam honorati loco penant. Hæc licet omnibus ita notam sit, ut ipsum velle & complis probare, sit in eorum in videri soli candorem accendere, non tamen me cohibeo, quin ad Joannis Jacobi Chiffletii quasi testamentario variam ejusmodi curiositatem legere, mihi ante verum tradito, depictum effigiem insignis veterisque anaglyphi, ejus Populium Maii.

illa licet materiam non amplius nominare meminit, D non dubitabat tamen quæ dignum esset, quod aliquando ari insculptum in eis in lucem.

3. Hic, nulla licet adscripta legantur nomina, vel puer tamen discernere poteris, atque Petrus, atque vero sit Paulus, & quæ utrius in modum collecta supra humerum alterum vestis superior, mare Romanæ, plus aliud quid ab ingenio sculptoris habet, quam ab Apostolici ari simplicitate; longe tamen discrepat ab illa nobilitate amictus forma, quam Pæcinnellus offert, in qua possum videre est expressa illis Martyris, qui Imperialis fastigio sanguine vel afflicta propinquaverit, in militis Casarea claruerunt, nominatim SS. Sebastianus & Eustachius. Præterea ea obore vetustis spectantem sic idem Chiffletius mihi dedit, nec ingratum erit etiam hoc spectare: primum ut videat, quæ ratione in antiquis primorum seu seculorum aperibus scribentibus nemina, litteris perpendiculariter descendendis; secunde ad monerit, illum hunc finis eratatum gemmam in imagine Pæcinnelli, aviscum arguere Græcum potius quam Romanum; qui tamen Roma potuit opus ejusmodi pinxisse seculo VI. vel VII. Idem suadet gemmata Evangelicæ tenens tabella, quæ utriusque in monibus est, & forma coronæ quam sinistra sustinet, quales in Græcæ Ravennatium mœnibus, ipse ubi Gallia Placidia condita dicitur, vidisse memini. Nescio an etiam coronæ sit, quam superiore sui parte obversam oculis (sunt enim in ejusmodi coronæ clausa de super) monibus tenet nescire S. Sebastianus, an potius aliud quidpiam monerit, quod in Dno offert, tamquam inter sacra ad oblationem comparent. Quidquid id est, satis videri quæ Militem Martyrem ab Apostolis distinguit.

P 3 4 Ha

A 4. *Hæbreus scripturam, demoustratur perre, imaginem super altare duas medietas, aut a Benedictho I. scriptam non esse, aut nihil representare minus quam Sanctum aut aptius Patriarchum. Hanc enim a suis-
Cæsaribus semper videram bene habitum pingi, & ea ipsius Arabum auctori Abbate Angeli de Nuce expressam imaginem, infra dandum post Lennem III. in quo seculi ex. p. 10. iam ipse, quem Ioannes Abbas præbuit Augur, vultu mirum leui exprimitur; & licet nondum esset quo primum seculo expressit Benedicthi Monachi barbas abradere, consilium tamen id eos non fuisse ante seculum x. Peregrinum est etiam, quod Paulicæm aliquis, sui nominis Primum se scribit, quasi præfatus ejusdem nominis plures alios seculares. Talis du m. f. in suis vultu præfatus, & occasione allegati superius Dominici Reynaldi, consulis Leonis Altiatis epus de concordia utriusque ecclesie, paulumque in capite subit a. percurrendo præfatus auge ad num. 35. etiam agere me admetus; inuentione ipsiusque imaginem, non primum a Paulicæ præfatum in laetam, sed ejus se excedendo du ante (videlicet ab anno MDCLV.) auctorem fuisse Constantianum Cajetanum, cuius ego in erudendo antiquitate studium laudare neque quoniam fidem possum, acceptam ariem eidem debere prelati in Appendice hujus Conatus ejusque obfidi S. Nicolai in Lateranensi Palatio, & Gelasii Papa II. Sed ut hæc bona fide dederit, tamen in obfide S. Sebastiani exprimenda sic illudera mundo voluisse, ut fecit, vix duobus gravissimis testibus credidi, Leonis Altiatis & Iano Nicio Erythæo, eundem obfide, quem iam oculis videri & videre omnes quodam passant, describentibus. Hujus epistolam, ad nostrum Ioannem Rbe Roma Mediolanum datam, xv. Kal. Novembrii MDCLV. totam Leo describit, postquam suam ipse scripsit dicit sententiam. Illam autem epistolam inter quædam non videtur Præfatus; nisi quod suspice, ex modestia fuisse Ioannem, ut valuerit Mediolani vulgari scriptum, quod suo in alia contempnere aduersariis laudentem male fidei notam impetiturum erat. Et ille quidem, agne ac Altiatis, male sole Constantianum præfatus: ego vero, quia volui æquum in dominum, alius erudendo, ac de litteris non omnino male meritis, vestitus pergeris æstibus, rem ipsam laui verbis subitus.*

B 5. Est Ramæ, non procul ab arcu Imperatorum Tiberii & Vespasiani, ad lavam ab Amphibæatro venientibus, xdes D. Sebastiani sacra, antiquissima religione prædita, intusque picturis ejusdem D. Sebastiani æcta referentibus vestita. In his, media inter barbaros ætatisque duos crurum tenus, imago conspicitur, levior ac perpolitæ facie, cui longum a vertice velum defluit (addit Altiatis, velum esse coloris violacei, neque accensurari in eum illam, sed capiti planum incumbere) ea parte qua caput tegit gemmis in similitudinem Crucis ornatum: cui velo, alterum albi colnis velum subest, in Mediolanensi ejusque usque comparere. Tum (ubi illud torquere nescio qualem format) alius quidam et colla ornatus ad pectus, cum gemmata item Cruce, dependet. Mamma, ne patant neve fluant, duabus falsici inter se contortis complicatisque cohibentur; & inter has quidquid a mento ad pectus penum imum est corporis, nisi qua cellati ornamento tegitur, eorum color expressum patere testatur Altiatis; ne quis forte existimet, perquam illum, supremam eam esse tunicam; cuius etiam suam describit, planum expliciteque sine rugis, contra quam in monasterio cenalici suum consuevit. Læva manus librum tenet: dextera, tribus primis digitis in alium elatis aliis; duobus depressis, benedicens cuiuspiam imaginem videtur exprimere. Postremo, ut mos est Sanctis, postquam e visa excederant, ejus capiti, sicut & aliorum duorum, quibus (ut diximus) illa in medium excipitur, capitibus, latera rotundulque nimbus accedit. In summa hac tabula grandibus inscriptum

in primario acrimonia ab usque, 12.

C 6. Quod si quis sit (neque enim occurrit aliquid cui satis acquiescat animus) versatissimi consilium dixeris, cum Iano etque Altiatis, Martyres ibi expressi, esse SS. Marcum & Marcellianum, Nobis Romanos, a S. Sebastiano ad Christum conversos; medium autem

*in evincendo
dis. fig. p.
re. multo*

litteris legitur, Ego BENEDICTUS (numerus, sicut plerique alia, tempus exedit) PP. ET MONACHUS VINCENTI FECI. Præter hanc inscriptionem alia nulla ibi littera cernitur, unde liceat saltem suspitione coniectere, quibus imaginibus ille nominibus appellandus sit. ... Hanc tabulam Abbas Cajetanus ... anno superioris in ætandam curavit (in signum post annos decem Præfatus) ac primum lacunarum, que est in inscriptione completur; & nulla quousque auctoritate, sed suo Marte, loca unum posuit: tum singulis imaginibus singula elogia ac nomina indidit, atque illi que est ad dexteram mihi scriptis S. Petrus, Princeps Apostolorum Dei, ac D. N. Iesu Christi Vicarius Ecclesie Romanæ edificator; alteri que est ad lavam S. Paulus, Sancti Petri Coadjutor & Doctus gentium, Ecclesie Romanæ Condiditor; tertio vero inter eas media addidit, S. Benedicthi Abbas, Patriarchæ ne Legationis Monachum, Ecclesie Dei Condiditor. ...

D 7. Hæbreus leui Nunc: qui deinde pergit & expendere, quanta in illis commentis inscriptis ætatis ac nominibus ridiculis, absurdis, falsis, ac propemodum a Catholica religione aliena continentur. Ad Altiatis, Volenti, inquis, sires ecclesie S. Sebastiani semper patent; accedat, consideret, examine, Imagines illæ non ita antiquæ sunt. Colores, pingendi tractus, lineamenta, modus ipse; non in his colorem, sed & in aliis quibus ipsa ætate conspiciuntur, multa recentiora sunt & infra millesimum, & 6. fides pictoribus & harum rerum generis adhibenda est, non excedunt trecentissimum. Tunc sane videtur Benedicthi XII. ex Monacho Casserensi solus Papa anno MDCCCXXXV. sed Avenione, ubi & vixit & inuentionis est idem Altiatis suggerit Undecimum istius nominis, qui in Ordine Prædicatorum fuerat ante ipsum annum xxx. etibus Roma. Verum quid si nullus ex loca fuerit nominis aut mæris Cajetanus autem visus sibi sit I. videre, ubi remanebat tenus umbra litteræ P? nec magis integra sui sequentes duæ litteræ, quæ nunc videntur esse P. P. sed salum sui partes litterarum B. R. Ito, non I. P. P. sed P. B. R. ibi olim steterit, legendamque fuerit Presbyter. Certe citius credidit, quod scriptis fuerit aliquis, Presbyter & Manachus, quem Papa & Monachus.

E 8. Quod si quis sit (neque enim occurrit aliquid cui satis acquiescat animus) versatissimi consilium dixeris, cum Iano etque Altiatis, Martyres ibi expressi, esse SS. Marcum & Marcellianum, Nobis Romanos, a S. Sebastiano ad Christum conversos; medium autem

*quod iam
I. P. P.
non Papa,
sed presbyter
est.*

F

curiosus

A totum Deiparam Virginem, ut grada sic loci & statu-
ra praestantior; quam tamen nunquam vidisti in
in illa benedicens librumque tenenti, quod u-
trumque proprium est imaginibus Christi Sanctissimae
Episcoporum Vicariorum ejus; cum ipsam in alba
ovanti, ex pectus illiusque ad eorum brachia, et ubi
habuit figuram, quae solum vel in medio locum repre-
sentant, ut in omni aliaque tabella Graeco mense non ali-
quo similis. Nulla etiam antiqua pictura virgine-

am eorum tam profunde pandis infra collum, ut facit D
iste superius descripta, id enim pectorum non serapu-
le vertendum. & sequens seculi iterum arguit.
Quamquam autem istippon illud Cajetanum sanctum
differat a primis quatuor supra videmus, aliud ta-
men accuratius Roma curare non videtur ap-
tium; cum ad id quod modo tractamus argumentum,
inducit vel verum viderem, curavisse si, quare
huc facit facio.

LXV. S. PELAGIUS II.

P ELAGIUS, natione Romanus, ex patre Winigildo, temporibus Tiberii Constantini
& Mauriti; ordinatus xxvi. Novembris, anno DLXXVIII. in Dominica, sedit annos
x. menses II. dies x. Obiit anno DLXXX. IIII. Februarii; sepultus ad S. Petrum die VII.
ejusdem mensis, & cessavit Episcopatus menses VI. dies XXIX.

Ad an. 790.
ad 790. m.
ad 790. m.
ad 790. m.
ad 790. m.
ad 790. m.
ad 790. m.
ad 790. m.

Notus Anastasius ordinatum esse oblique jussione
Principis, eo quod Longobardi obfederent ci-
vitatem Romanam, & multa vastatio ab eis in Italia
fieret. Cum igitur iussu talis non solum non possit
diuturnum mihi mensum spatium adferri, quid
minus poterant Romani quam alteram sive tantam ex-
pedire priusquam ad ordinandum Electionem suam
procederent? Neque enim potest quando daretur Romam
urbis obsequio, aut quando foret repulsa; hoc scimus,
Longobardi anno DLXXV. iterum repulsi a Gallia
fuisse. nec ultra eam illis tentamus legi, adeo ut
videantur ab illa expeditione abduci per feliciter fuit
contra Italiam successus, quod potuerunt jam inde ab
anno DLXXVII. Romanam usque promovere, & ita va-
gantes Italia usque ad annum DLXX. infesta omnia ha-
bitis, atque in primis exsilio ad Constantinopolim tur-
bulentiam commisit, suspectis militibus accelerantur.

Insuper
scimus tan-
quam in
vultu
Longobar-
do.

Causa au-
tem
Depositi-
onis.

Quod sepulcrum ad S. Petrum attinet, hoc Pelagi-
us fecit prout morem accelerat, intra tertium ab
obitu diem, quod minus liceret corpus post extingui
intestum servare, in ecclesia Lateranensi depositum,
quod usque, celebrata Electione vel etiam Ordinatione
successore, id facere liceret majori cum otio & di-
gna Pontificis pompa. Quamvis autem scilicet sit credere,
instantes eidem postea fuisse exequias solenniores: et
eodem die, quo factus ad Vaticanam Basilicam corpus
deletum, mansit inscriptus istius Ecclesiae Ephemeride
sua Annoverfarius, indeque in Catalogo tran-
slatus est. Meritum inter Italiam pag. 81. nos docet,
huius Pontificis effigiem, Maffei expressam esse, in
Basilica S. Laurentii extra Muros, quam ipse post Con-
stantinam transfugeret auxit. Id enim etiam testi-
ficium! eorumque antiqua cum hic representari, novo
exemplo probatur, quod aliquoties jam indicavi,
Cavalitatem iniquis pietate, non solum a vitiis
diversissima esse, & ex ingenio pollens complicitas;
sed nec omnes quidem antiquas, quae potuerunt Roma
haberi, satis diligenter quasit fuisse. Dicitur au-
tem alia extare, ad eamque fuisse obsequio claudu-
& congit.

Constitutio

Solum in
non 11. an-
nos dante
Pelagio.

probat illi
in omni
scriptura.

Baronius, qui Successorem Vigilis iusto citius in-
ducendo in Apostolicam sedem eorum dicit amiserat,
videtque Pelagium hunc omnino visum usque ad an-
num DLX. ipse eidem adnotat, repositumque omni-
bus exemplis Anastasii cum nostro Mss. Repu-
gat etiam antiquioribus Palatinis Catalogis, atque
hoc ipse Catalogo multo vastior Appendix XI. Pon-
tificum post Catalogum ferendum, in hoc eodem Pelagi-
o distinctis, expressaque notatur, quod Pelagius sedet
annos x. menses I. dies x. Ne autem dubitari possit,
quod S. Gregorio, Pelagius huius Successore, scripta
sit Appendix ista, satis hoc ipse nomen Pelagii etiam su-
le: A. B. Petro usque nunc sunt anni CDXLV. & mor-

is I. dies VI. excepto intervallo Episcopatus. Finis.
Si hocse numeros hic subdant ecclesiae, sicut in suo Co-
talogo sigillatim ad singulos Pontifices scripserat, sua
cum videmur fessis supplicat: nam saltem iusta
eclogiam nostram colligimus anni DCLII. praeter
menses & dies Interpontificis assignatos. Miror in
Anastasio excuso post hoc Pelagium simul addita
stantia. A morte S. Silvestri, usque ad hunc priorem
Gregorium, fuerunt anni CCLV. hoc enim verissimum
est, cum obierit Silvester anno CCCCXXX. extante, &
Gregorius fuit ordinatus anno DXX. longe ultra dimi-
dum proleat.

Ex talibus autem clausulis potest consui, nullam
tunc adhuc certam fuisse Romam Christianam in usum,
quodvis tam, quae a Christi incarnatione appellatur,
jam ab annis quinquaginta fuisse excoisita a Divo-
pice exiguas Abbate Romano: alias enim non videtur
Auctor annorum calculis a morte S. Petri subducere.
Quare merito censui Labbeus asserit, in excessum Ca-
listerium editione, de ea quae tunc habebat Pelagius II.
ad Joannem Constantinopolitani Epistolam, quod pelagi-
us tam separatim a subdolis Indici mercibus, quo no-
mine & alia quodam sub eisdem Pontificis nomine re-
probantur. Nam praeter ipsum, qui se aliter deper-
dit locum consilium ipsam esse docet, idem convenerit
epse, quod dicitur data Calendis Martii anno Domini
DLXXXV. Indictione v. hoc enim in tali Epistola
obijundum est, quod scribentibus Constantinopolim, ubi
nummi adhuc excoisita incidit (quoniam quidem sci-
mus) de omni Dominica incarnationis numeratione.
Cum autem id in eipsum est fieri, eipsum est cum an-
tabili a Latinos dicitur: ut neque solent Christiana
era, cum alia ab Orbe condita astanti quadamtonus
in numeris eorum concordari.

Non tunc
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit

adde vid-
dem sup-
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit

F

Datum qui tunc subseribebat Epistola, solum
capitulum Indictionis & Imperii annos, qualis est in
la Pelagius ad Annarium Autissiodorensium, a Labbe
nostro in sua Mss. Bibliotheca inferia Concilio, & da-
ta pridie Kalend. Novembrium, imperante Domino
Mauricio Tiberio Imp. Augusto, anno v. Indictione
v. id est sup. DLXXXV. Quae autem antea erat ad
eundem Epistolam alia, data III. Nonas Octobris, im-
perante Domino Tiberio Constantinopolim Augusto
anno v. s. videtur esse quod hanc clausulam multa,
itaque legenda, Imperante Domino Mauricio Tiberio
(nam desinit, qui simpliciter Tiberius dicitur, solum
regnavit annis IV.) Constantinopolim Augusto an-
no VII. Indictione v. s. intelligatur annos viginti
era DLXXXVII. quoad XI. Augusti & XLV. Septem-
bris mensem acceptos annos tam Imperii quam Indi-
ctionis septimus. Sed de Epocha annorum Mauriti,
qui vides accare cognoscere, adnotat Caput V. Excep-
tis nostris I. Praetorianis ante eundem 3. Martii, ubi
dicitur

Aplo dicitur
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit
fuerit

A. disset duplicem aram Mauritaniam distinguere, Imperii felices & Consulas, inis anno 11. Imperii, prope apparet manifeste in Chronico Constantianopolitano, quod vulgo, sed perperam, Alexandrinum nunc appellatur post Gregorium, & Fastas Sionias Sciliger vocaverat. Eandem autem distinctionem agnosci & sequitur etiam Antonius Pagi, in eruditissima sua Disquisitione Hypothesis, ubi etiam nobis laudata Conventio noster in mea laudanda libro Peri. 2. Differt. 1. cap. 8. patet hunc Pelagium primum fuisse qui Imperatoris nomen & annis epistolis suis adscripsit, quod non vocat autem enumerare opusculum.

6. Batonijs Pelagii II. Pontificatum cursum XI. Novembris anni DLXXXI. defunctum cum statuit VII. Februarii, qui scilicet non mortuus, sed sepultus est. Certe Gregorius Turonensis ait, quod medio mense unde-

cimo (Januariis ita erat, sicut Ius in Secundo de festo. D. ubi decimo mensis eo nomine Decembrius intelligit) adveniens eladen, quem inguinarius vocant, primum omnium Pelagium Papam percussit: qui cum Tempore ^{novis & sequente.} intra paucos dies correptus evanesceret, facti est si ad initium Februarii vocum, iuxta numerum in Catalogo designatorum deditum, retineamus. Natalis attendens duo distincta vocat, tanquam si pro Epitaphio posita, allegant Romanum subteritum Ariaghi lib. 2. cap. 8. ubi ista quidem distinctio legitur, sed Epitaphio Pelagii II. infereat, ut divinare negantem, qui error hoc sit adeptus Natalis. Prater menses VI. Interpontificii, dies XVIII. numerant Codex Mozzerianus & MS. nostrum, quos alii, XXV. duntaxat numerantibus, praeterendens, eximius S. Gregorii passus, imo additis diebus augendis.

LXVI. S. GREGORIUS.

Ab eo. 179.
ad Greg. an.
12. m. d. 10.

Bar. d. p.

Colum an.
179. d. 10.

GREGORIUS S. R. E. Diaconus & Constantinopoli Apocrisarius, natione Romanus, ex patre Gordiano, tempore Mauriti Imperatoris, ordinatus XII. Septembris Domini-^Eca die anno DLXXX. sedit annos XIII. menses VI. dies X. defunctus XII. Martii anni DCIV. sepultus in basilica Beati Petri Apostoli ante secretarium: & cessavit Episcopatus menses V. dies XVII.

Nihil hic notandum occurrat, quod non sit a nobis plene explicatum in Martii: & Baroniana Chronologia, certissimum nostrum fessu, quo Ordinatio & Mort Gregorii annis collitur, inclusa terminis, nec ad unum quidem diem potuit extricare. Solum nota praedictum saltum jam statim a morte Similis sequentur fuisse, non tunc occasione alia iuxta Translacionis (ut in plerisque solium initio videmus) institutum. Calatur enim nunc plerique non ipso quo mortui fuerunt die, sed quo ex tali occasione in libro Pontificali legemur depositi. Ad hoc SS. Petrus, Clemens, Alexander, Urbanus, Sixtus II. Marcellus, Silvester, & si qui alii, quorum & testabantur Aila & memoria festiva ab initio & semper habita fuit, illo die depositi ab Anastasio dicantur, non quo sepulti, sed quo mortui fuerant: & hoc etiam huius S. Gregorio conigit.

2. Dominicus Reynaldus, ad S. Silvestrum nobis allegatus ex Allatio, ait, in archivo Castellis S. Angeli extare geminam aliquam huius Pontificis Bullam, C. sepe versatilis ex cortice populi: quam eundem vocem videri cupiens, saltem in exemplo eadem eboracensem forma descripserit, atque scilicet asserendum dote, solvitur illius scriptum in Bibliotheca Patris. Praefatum Sabellianum, et hanc nobis gratiam ab Emmentissimum illius Archiepi Castelle obtinuerit. Sed si, licet inspicere facilius gratias impetraverit, bullam tamen nihil tam antiquam (ut supra in Silvestro dixi) ibidem potuit invenire.

3. In Registro Episcoporum huius Pontificis, quo ubi universum supra octingentas numerantur, libri 9. Epistola 22. censetur Aila quidam iudicialis, quo Probus quidam, Abbas monasterii SS. Andreae & Luciae, testandi petiit & impetravit sententiam: cuius Aila hoc summe est: In nomine Domini Dei nostri ac Salvatoris Iesu Christi, imperantibus Domno Mauricio & Tibero Augustis, anno Incarnationis Dominicae sexcentesimo primo, eodemque Domno undecies Consule, sub die tertio Nonarum Octobris, praesidentibus beatissimo & Apostolico Papa Gregorio, atque consentientibus reverendissimis, Menna Episcopo Telepho, & alijs Episcopis quatuor, Presbyteris autem Cardinalibus decem, assistentibus etiam Diacono & Clero, Patribus Secundicentis annuatis, Probam presentandum consilium: quo introductis supplicem libellum esset legatum hoc exaratus, In nomine Domini

nostrum Iesu Christi, imperante Domno Mauricio & Tiberio piissimo Augusto, die tertia Octobris, Indictione quarta. Lello libello postulat obsequere iudetur Probus Abbas: ut in secessu, & revocato adjudicatur quod postulaverit; Gregorio (cuius ita conscientiam appellaverat, circa modum quo se dicat abbatem solium prout quom Monachum) exponebat quid circa rem eam recordaretur, & decernens si ei liceret testamentum in cedere, tanquam si mensasterium ingressus non fuisset: & addit: Data mense Novembris Indictione IV. Qua Indictio, Septembris praecedenti incobata, nobis & Januarii annum exordientibus signaretur annum adhuc sexcentissimum: unde Antonius Pagi in Disert. Hypothesis pag. 339. confutare vult, quod Gregorius secutus est Dionysium Exiguum, qui Incarnationem anno Juliano XLV. consignavit, cumque primum vocat Era Christiana; quod non animadvertentes Osmphrys atque Baronius, belluinati circa annum fuit.

4. Ego vero existimo, & hoc & illud belluinationis, si crediderunt, Aila istam Gregoriana registri ab initio insertam fuisse; reclamante stylo totius registri, quod nec ut simpliciter est epistolae, nec finem alicui (quales tamen cententi ac cententi exarant Gregorius) inscriptum habet admixtum Epistola. Quamquam autem dubitare nolum, quia ex causa sit Aila & descripta Gregorio sit; nec tamen, verbum (ut nunc appellaremus) Processum, antequamque & quandoque & quandocumque insertus Registri sit, ex finem originali recte transcripserunt haberi. Et hoc ultra concedere mihi videtur Pagi, cum agnoscat, mala scribi, Imperantibus Mauricio & Tiberio Augustis, pro Imperante Maurilio Tiberio Augusto, atque undecies Consule, pro sedentes: nec enim aliter inveniri potest Indictio IV. cuius Registri insertum instrumentum illud est. Hinc autem epistole se videtur, qui sit corruptum extiterit primum in locum eruit ex veteri ac severo ex mendo, & legislari forma transcripserit ut melius poterat, namque non debet Suspectus esse, ne Incarnationis annum adhiberi ex stylo suo proprio secundum Pisanum, potius quam affirmari ex fide scripti, tam undecumque incertis, neque simile in isto Gregorio itaque post secutis Pontificibus habebat, nam sanctum Incarnationis pro tempore tam antiquo! Si assue vis qualiter ipsemet Gregorius notaret Episto-

S. Gregorii
Epistola
ad Greg.
an. 12. m. d. 10.

Ab eo. 179.
ad Greg. an.
12. m. d. 10.

Bar. d. p.

Colum an.
179. d. 10.

181

IMAGINES AD VIVVM EXPRESSAE
EX AEDICVLA SANCTI ANDREAE
PROPE BEATI GREGORII MAGNI ECCLESIAM,
NECNON EX VITA EIVSDEM BEATI GREGORII
A IOANNE DIACONO LIB. IV. CAP. LXXXIII. ET LXXXIV.
CONSCRIPTA.

GORDIANVS S GREGORII PATER

GREGORIVS MAGNVS

SILVIA S GREGORI MATER

A *lex*, cum consule, quam anno DCCXV. scripsit S. Augustinus. Anglarum Apostoli, velatum in huius Vita XXV. *M* *Matr* num. 7. unde & ex aliis a Beda relatis distat, plures Gregorianas epistolas inveniendisse, neque innotuisse Collectores Regij, qui omnia sibi obique chronologica clausula, satis habuit maxime & Indictionem subinde signasse. Integra autem Subnotatio Gregoriana sic habet: Data die decima Kalendarum Augustarum, imperante Domino nostro Mauricio Tiberio, piissimo Augusto, anno decimo quarto, post Consulatum ejusdem Domini nostri anno decimo tertio, Indictionis decima quarta.

DISSERTATIO XXII.

De S. Gregorii de parentum ejus imaginibus, deque Indulgentiis ipsi assitis.

J *Joannes Baptista Cavalcanti* effigiem huius sanctissimi Pontificis, uti invenit in illa quam praeculis habuit postlarum fere, exhibuit, mento res, vultque retinendi: utrumque contra certiorum ejus de seipsum, quam ex picturis antiquis habemus in Vita scripta per Joannem Diaconum lib. 4. cap. 83. & 84. ubi citam Patris & Matris forma his verbis exprimitur: In Gregoriam monasterij atrio, iussu Gregorii, juxta nymphaeum, duos iconas veterimae artificialiter depictae usque basibus videntur: in quarum altera beatus Apostolus Petrus sedens conspicitur, flantem Gordianum Regionarium, videlicet patrem Gregorii, manu dextera per dexteram nihilominus suscepisse. Cujus Gordiani habitus, castanei coloris planeta est, sub planeta dalmatica, in pedibus caligas habens: statura longa, facies deducta, virides oculi, barba modica, capilli condensi, vultus gravis. In altera vero mater Gregorii sedens depicta est Silvia, candido velamine a dextero humero taliter contra sinistram revolvulo comesta, ut sub eo manus tamquam de planeta subducta, & circa pectus sub gula inferius tincta pseudolabinei coloris apparet, cum magno sinuamine super pedes delatit, duobus zonis ad similitudinem dalmaticarum, sed latoribus omnino distinctis: statura plena, facies rotunda quidem & candida, sed senio jam rugosa, quam ipsa quoque senectus pulcherrimam fuisse significat: oculis glaucis & grandibus, superciliiis modicis, labella venusta, vultu hilaris, ferens in capite matronale mitram, candentibus brandens raritate nimbatam, duobus deatere dignis signaculo Crucis se munire velle praetendens: in sinistra vero patens psterium retinens. in quo hoc scriptum est: Vivet anima mea, & laudabit te, & judicia tua adjuvabit me. A dextero vero cubito, usque ad sinistram circa scapulas, Versus ascendens reflectitur, qui ita se habet: GREGORIUS SILVIAE MATRI FECIT.

X Sed & in obidicula post Fratrum cellarum Gregorius, ejusdem artificis magisterio, in rota gypsea pictus ostenditur. Statura iuxta & bene formata, facie de paterna faciei longitudine & matrem roanditate ita medie temperata, ut cum roanditate quadam decemissime videatur esse deducta: barba paterno more subsiliis & modica: ita calvaster, ut in media fronte gemellos cincinnos rariaculos habeat, & dexterosum flexosus: corona rotunda & spaciola: capillo subnigro & decenter intorno, sub auriculae medium pendente: fronta speciosa: elatris & longis, sed exhibilibus superciliiis: oculis pupillas survis, non quidem magnis sed parvis: subocularibus plenis: naso a radice vergentium superciliorum subciliat directis, circa medium latiore, deinde paulo recurvo, & in extremo parvis naribus prominente: ore rubro, crassus & subdavidis labiis, genis compositis, mento a con-

finio maxillarum deribilibiter prominente. Colore aequilino & vivido, nondum, sicut ei postea conigit, cardiaco. Vultu mitis, manibus pulchris, terentibus digitis, & habilibus ad scribendum. Praserea planeta super dalmaticam castanea, Evangelium in sinistris, modus Crucis in dextera, pallio mediocri, a dextro videlicet humero sub pectore super stomachum circularim deducto, deinde sursum per sinistram bumerum post tergum depicto: cuius pars altera super eundem bumerum veniens, propria rectitudine non per medium corporis, sed ex latere pendet: circa vaticem vero, tabulae similitudinem, quod viventis insignis est, praefertens, non coronam. Ex quo manifestissime declaratur, quia Gregorius, dum adhuc viveret, suam similitudinem depingi salubriter voluit, in quo posset a suis monachis, non pro elationis gloria, sed pro cognita distinctionis caucela frequentius intueri, ubi hujusmodi distinctio ipse distavit:

Christe potens Domine, nostri largitor bonoris,

Indultum officium solita pietate gubernas.

Ibi etiam tempore jam Petri Archidiaconi & Joannis Oeconomi, Saturninus sanctorum dextera lavaque B. Gregorii, effigies sanctorum Apostolorum, quomodo admodum modo videntur, depinxit. Quo scilicet loci nonnumquam divinitus candela succenditur, & in ejusdem simili iudicis effigie pro regimine sui monasterii saepe B. Gregorius praesentatur.

3 *Hactenus Joannis Diaconi verba: quae ut commodius intelligerentur, placuit a Clarissimo & Ornatissimo viro Balasore Marto, Balasorensis filio, acceptae commodatam aream lamellam, in qua sculptas habebat Gregorii Patremque sanctissimos, sumptas a supra memoratis vestitis exemplaribus. Quamquam vixit ille ipse sit usus in emendendis Annalibus Baroniis, inter omnia manus versatissimus; sunt tamen cuncti habitus nobis ostendo aliqui. Aetiam Coadjutor meum observato. Ac primo quidem non dissimile conspiciamus ejus de Gordiano Patre, qui in Regionarium appellatus Joannes; non ita ascriptum, ut intelligatur Praefectus Regionis alijus Urbis Jussu, quae erat dignitas secularis, Capo Rione nunc vulgo dicta: sed episcopatum Ecclesiasticum, atque adeo Gordianum, de consensu primi Ordinis Diaconi, qui Regionarii appellantur. Id sive funder Dalmaticam, quam aequae affinis iudicatur videretur, forme. Sed tunc Baroniensia testatur similitudinem vestim de Marto, quae & ipsa credi possit in eodem recepta Diaconissum, quarum Dalmaticae in hoc fuerint a Dalmaticis Diaconorum diversa, quod ha ad latere aperta, quae, nodis adstricta fuerint, uti ad dexteram Silviae gemi apparet. Certe & illa (ut Joannes appellatur) matronalis mitra, nullam similitudinem habet cum secularium matronarum cultu, in vestibus Romanae antiquitatis nomen saepe occurrente, sicut uti mitra Episcopali: uti mirum evenire non debet, si usus eorum dimitatur fuerit pro Ordine ecclesiastico utriusque sexus adiunctus, atque proprius. Quamquam mater, aequae ad Filios, duas priores dignitates habebat, apparet tamen ita bene dicendi causa eos ipsam non habere, ut habet ille causa bene dicendi, sed indicandae locum seu sententiam. Vixit anima mea, & laudabit te; ideo ipsi notatum (in epistola) quod ipsam frequentius in ore haberet. Non eum Evangeliorum librum hoc coarctum, sed ipsi Episcopos cum monacho graduatissimum commisit: prout manus boni singularum illa vel Dispense, vel alterius sanctae mulieris expressio, de qua in Dissertatione priore, non alio facile invenienda.*

4 *A* Dalmaticis transito ad Planetas. Hanc in sua effigie Gregorius manifeste cernimus esse indutus. Videtur autem eam, vultis ipsam angulis habentem, ut habet superius vestis patris sub manu dextra, sed rotundam

Ex antiquis
picturis
datur
formam
patrie
Gordiani

maris
Silviae

Ex figura
Gregoriana

Ex figura
et similitudine

non solum
patri
iussu
Diaconi
Regionarii

sed & Marto
etiam Diaconi
iussu

A planetis
transiit
ad filios

A dem totum, & ab humeris ad genua per rectas plicas perpendiculariter defluam, nisi quatenus id impediunt manus, ad cincturam sui officii extenta, extra vel sub-
 eam. *Asi* omnes cincturadi plicas rectas in unum
 parentem videre est, sed ab ipse initio transversales,
 ut in veterum Romanorum tegis, ab humeris ad hume-
 rum superius ductis, videre est. Aeneas igitur eun-
 do laetum fuisse Iocundum & Gordianum & Sil-
 vium, non Planctum sed Toga indutus descripsit. Pla-
 netas enim Sacerdotibus proprias proprias esse, nemo
 est qui dubitaverit haecenas; multis minus, qui cum
 Diatremis communiter uterentur. Quod si Silvia Planctam
 induta non est, minus minus eam indutus est Gordia-
 nus, cunctis superiorum illas si explicaretur, videret
 in quatuor angulis extendendus fuisse, licet unus co-
 rum datus aut appareret, sicut jam monui; in ceteris si-
 millimas est amicis Silvix, nisi quod hic minus laetis
 quam ipse videri possit. De Caligarum & Calceorum
 differentia aibi est quod dicitur: dei enim apparet sua
 pelle totum pedem involvere, ut faciant ut quibus he-
 dique totum, supra pedem adstricti; cum ipse scri-
 batur quidam adstricti essent ad calcem, unde eadem lana
 superius per tibiam circumtulata ad usque poplitea du-
 cebatur, totamque tibiam obtegente, unde istud Au-
 geli ad Petrum Act. 12. Calces te caligas tuas.

B Carolus Macer in aulicis frater sui Domitii
 Hierocles, ad vocem Gregorius Episcopus, haud mul-
 tum abhinc S. Gregorii officium praeparis hoc forma;

*Alipho
 S. Grego-
 rius cum
 Episcopo
 ad eum.*

C Hunc se Mucor necesse profatur ex monumentis Al-
 fonsi Ciacconii, sed cuius antiquitatis ea sit non di-
 dicat. Ex pilla ad aurem columba facile est intelligere,
 non esse Lambem vocante expressam imaginem; & ou-
 tula aibilonum ad verticem expressa, datur causa o-
 pinandi, ea originali vultu acceptam ab eo qui non
 intelligit, praedictam tabulam signam esse personae
 eam cum ipse pingebatur vivente. Sine tamen Scri-
 ptura Vita Joanni antiquior, non auctum definire, ipse
 enim ibi, cap. 70. testatur, quod, jam ante sua tem-
 pore, id est ante seculum 2. consuetudinaliter Spiritus
 sanctus in specie columbae super scribentis Gregorii
 caput depingitur; sicut fecerat illum videras Sancti

ipsius Diaconus Petrus, eoque martur predicaveras. **D**
 Invenit artiter etiam quam in Baronius imagine Pal-
 lii forma hic apparet, Planctus, striculus.

E Crux super hastili, eam admodum invenitur in
 Pentistum imaginibus, eorum inserta dextra; minus
 varietatum superius habuit, huc tamquam aut pre-
 dam: hujus enim usus in Sacris Pontificis est, Crucem
 nunquam ipse gestat, sed Subdiaconus praefere solet;
 quo de Ritu insignem commentarium scripsit. & anno
 111. Clementis VIII. deditur Et. Augustinus Fir-
 vicinus, ex Ordine Eremitarum S. Augustini Palatii
 Apostolici Sacrista, ubi cap. 14. querit, quare Patriar-
 charum Crux duplici, Archiepiscoporum & summi
 Pontificis simplici linea in transversum ducta constet.
 Ea sit praeposita quaestio, mira procul dubio accidit eis,
 quorum oculi asservantur videre, cui hujus picturas
 sculptor, qui, ubi crux Papalis triplici transversa
 linea formatur. Ergo monuit hic vestim, ejusmodi
 tergeminae Crucis, nullum vultum ejus in sancti-
 tibus Papalibus, quales in numeris, meritisque
 calatas saepe videtur est, additae Subdiaconum cum Cru-
 ce semper simplici. Sed neque illius tergeminae vestigi-
 um nullum apud Scriptores antiquos est. Quare, licet
 praedicti Ferventis patet credibile, talis formae Cru-
 cem, id est tergeminae, Romanis Pontificibus aliquan-
 do praetata, qualem in manibus ipsorum nonnulli
 effingunt; parum verosimilis ea conjectura videtur.

E

F Ego, quia passim putantur Patriarcha, suis in insigni-
 bus, duplicem asportare Crucem, ut Archiepiscopus
 majores se ostendat, ideo existimo, vestim picturam
 aliquibus fuisse conveniens, ut Romano Pontifici (qui
 non solum Patriarcha, sed caput & pater omnium Pa-
 triarchorum est) triplica illa tribueretur. Assubenerat
 saltem, si duplex Crux aliunde initium sumpsit,
 quae a Lethis Hierosolymorum Patriarchis; quorum
 decessores Graeci, duplici linea Crucem & collo gestare
 & in sacris habere ante se soliti, exemplum istud sa-
 crilegitur reliquere: quod non sicut fuit, in Oriente
 quidem, Antiocheni Patriarcha Latini, in Occiden-
 te vero, Gradeni, Agniteni, & Veneti; Romanae
 antiquum morem retinuerunt; quippe quam alio fatis
 multa, non solum ab Archiepiscopo, sed etiam a Pa-
 triarchis communibus distinguantur atque distinguant.
 Verum prius quam ab imaginibus antiquis, S. Grego-
 rium representantibus, stylum adducit; commemoran-
 dum mihi venit ipsius Auspersionem, quod Medocia
 in sacris Basilica S. Joannis Baptiste, a Theodelinda
 Longobardorum Regina fundata, inter alia ejusdem
 Regis monumenta vidisse merito gloriosius Mabillo,
 Itineris Italici pag. 213. est enim Codex ea membranis
 purpureis, quadratis litteris aureis exaratus, cum o-
 perculis ea ebore, quae ex una parte praefertur effigiem
 Davidis Regis, ex alia S. Gregorii cum hoc disticho;
 Gregorius Praefat, meritis & nomine dignus,
 Quo genus hunc ducit, summum confendit hono-
 rem.

F

Hic codex, non solum judicari potest vivere etiamnam
 S. Gregorio Roma scriptus, sed etiam ab eodem duci mis-
 sus Regine; sicut dicitur de Cruce Crystallina ibidem
 assertum, de quo missi qui Corporali sacre, ejus generis
 ebor alterius significatione innotuit, quorum specimen ibi
 videre est; sed tali forma litterarum, elegantissimorum
 quidem, sed tamen ad Longobardum barbarum ver-
 gentium, ut verosimiliter fiat, ipsius Theodelinda
 Reginae manibus, vel saltem in ejus Gynaecei fuisse ex-
 cunctatum. Qui cum Rema se collegisset litteras
 O & N A totorum meum interire. Ajalo. pio. Deus
 in adiutorium meum intende. Alleluia, si resse ulti-
 mam vocem assignet. Praeparata ad faciem impressam
 dandum praesent, modo cum permittitur, ut anglyphi
 ipsius abnormi lineamenta, Gregorium expincentia
 sperem posse, sicut tempore eborei, ab amicis
 mihi

*Alipho
 Grego-
 rius missi
 Theodelin-
 da Regine.*

A mihi istius Ecclesie Archiepiscopus Petro Paula Befes, serviens erat illa ad Supplementum Martii: eorum interm loco nunc erat alio, scilicet quidem non recentior augeo (utpote sub annum DOCCXVIII. in Gallis postea, ante ejus librum Sacramentorum.) magis tamen ad vastitatem illustrationem momenti. Quamquam enim non existimem veteri venerandi xulani lineamenta ibi servare fuisse (utpote facti diversa ab illi que nobis Baronius exhibuit) habet nobilissimas singulorum quaedam circa firmam Pallii atque Planeta. Hoc siquidem non parvas rotanda apparet; sed utique in latere, ad commodiorem explicationem brachiorum, modius fissa est. Pallium vero, neglectum defluens atque ad genua, hic primum circumvolvitur: quod utrumque ex Gallicano, non Romano fuisse scilicet, existime; indeque suspicio, illam aperendam casularum consuetudinem, que post plura secula etiam Roma suscepta fuit, & nunc est ordinaria, initium a Francis habuisse. Mirabar interea, quia exemplo audiret hoc pingretur Sanctissimum S. Hilarii Episcopi Arelatenfis Viaticum ad v. Maii relegendum, laudari eam animadverti, quod octo hiemis quidem rigore... pedes indumento addito textit, numquam eis locum lanamve concederet: erat hoc ergo ex iustissimo Monasterio, saltem ferventium, quales erant Lericienses apud Gallias, ut audiret incederent: quod licet Episcopus solus Hilarius teneret; non tamen tenuisse credendum est & Gregorius; aliter enim in curia ab ipsius postea exprimitur. Mirum mihi videri debet quod nomen Græci litteris exprimat, nec ipsum tantum sed etiam initium CTC, id est CTC, seu Sanctus. Ut enim ea atque frequenter ex Græcia adveniebant Monachi, eleganter scribendi pingendique periti, Iconomachorum Principum declinantes vastitatem; ita eorum imitatio passim involebat in monasteriis, & Græcæ litteraturæ assidue placere incipientiam Latine scribentibus. Nescio peris an alibi vocentur sit vestigia exemplar radiati solis, ducti circum caput Sancti alijque.

B cum nomine Gregorii litteris suis scriptis.

7 Cassianus Baillarum, Venerabili editum anno 1650. ianum sumis ab insigni figurat, quod et in Sublacensi archibus haberi. Ibi scribere datur Gregorius Episcopus, servus servorum Dei, reverentissimo ac prudentissimo Honorato, Presbytero & Monacho atque Abbati venerabilis monasterii sancti Confortis ac Patris Benedicti & sanctæ Virginei Sororis ejus Scholasticæ, quod posuit in Sublaco; continetur que hæc scriptis Gregorius: sed ipse sit concludens induitur: Ego Gregorius, sanctæ Romanæ ecclesiæ Præfuit, scripsi Viaticum B. Benedicti, & legi Regulam quam ipse Sanctus manu propria scripsit; laudavi eam & confirmavi in sancta Synodo, & per diversas partes Italice; & ubique Latine litteræ legeretur, præcepti ut diligentissime observarent, quicunque ad conversionis gratiam accessuri essent atque ad finem modo. Et confirmo duodecim monasteria, que ipse Sanctus construxit &c. cum istud &c. nam primum hoc adnoscit insigni privilegium tam legi mandatur.)

Scriptum per monium Beodicti Sciroiaii S. R. E. mense Mayo Indictione 11. Pontificatus Domini Gregorii in Icturissima Sede Beati Petri Apostoli anno quarto. Redit se habent Indictio & anni Pontificatus: sed vitium & fuit quam longe distans a style Gregorii: Hæc quidem Registarum collector nobis invidet, amissa formalitatis solum epistolaram substantiam describitur; sub ejus ad quem diriguntur nomine; habemus tamen eandem fideliter expressum a Venerabili Beda lib. 1. Hist. cap. 28. & 29. in epistola, quas Reverendissimo & sanctissimo Fratri Virgilio Arelatensi, & Augustino Cameracensi Coepiscopo Gregorius, servus servorum Dei scripsit, sub Data die decimo Kalendarum Juliarum imperante Domino nostro Maurício Tiberio piissimo Augusto anno decimo nono, post Consulatum ejusdem Domini nostri anno decimo octavo, Indictione quarta. Et similiter subscribatur, que cap. 23. præmittitur, absque minis formula; ad Augustini sociis, Data die decima Kalendarum, Augustarum, imperante anno xiv. post Consulatum... xiii. Indict. xiv.

8 Necnon autem vir eruditus, terti esse primis seculis, nulli Romanorum Pontificum in usum fuisse at nona sunt proponere ejus nomini cui scriberet. Capimus aut id variari seculo primo x. sub Gregorio II. III. IV. & Leone IV. fuisse exemplum hoc in posteris idem usum stabilit manere. Id si verum esset, falsi argueret etiam illas constitutiones, qua ibidem habetur consueverunt sub nominibus Theodori & Zachariæ Pontificum. Verum dum hæc imprimenda essent, accepit nostri Patri Josephi Cantuariensis de Historia Metropolitana urbis, ubi plures exemplis demonstratum invenit, parte 2. Dissert. 3. cap. 1. jam inde a tempore S. Leonis I. apparere, pro indifferens habuisse Pontificum veteres, præponere aut postponere nomen suum ejus cui scriberet nomini. Quin etiam observat; Cæcironem, sive Titum sive Casium Pompeium scriberet, nomen suum quasi certa lege semper præposuisse ejus cui scriberet; ne suis majori cum eruditis locum nomen suum primo loco scribere. Itaque hæc ex parte nihil detrahatur Constitutionibus prædictis, si aliud possent nobis, quod expendendum relinquitur Franci, S. Benedicti corpus sibi arrogantes, contra quam ibi dicitur. Manet interim, quod antea dixi, ad insigni anno, si non & p. nobis, initium sumere Baillarum istud.

9 Vidit hoc doctissimus Angelus de Nace Abbas Cæmensis: idcirco in suis ad S. Benedicti Viaticum & Chronicon Cassianense notis caris illius mentionem facit, cum agit de Sublaco, de Vita Benedicti, deque ejus Regula. Contempsit illud etiam, nec nominare dignatus est Mabillon, ante illa Sanctorum Benedicti etiam eadem

D
Affiliatus
Grego Italia

per Regula
2.8.10.

E
divertit a
voto ejus
fuit.

A eadem trallans, in prelia ad opus præclarum Profectionis. Nunc ceteris verisque institutionibus, ipsius quoque S. Gregorii, commendatissimam Regulam, seculum viri sapientissimi, non egere sicut ejusmodi laude; quæ minime omnes ita roterant, quibus subinde deprehensus falsæ & Errandis benevolens stomaechum morantur, ut vera decora apparent in laque majore. Id si faceret, non ita, veluti pro aris ac focis, invoverentur in nostrum conatus; nec tam percontaretur sibi putarent propriam quædam, quoddam nomen majorem simplicitatem quæcumque modo in lucem protulit de sua origine; non etiam talia poterant in capite Privilegiorum suorum, neque tametsi omnia esse putarent, si alius Privilegium, denique instituto ad illa sibi confirmanda, curæ non fuit quam severissimè exentare singula: quod imprimis probare possit Indulgentiarum Stationarium confirmatio, sedit a Bonifacio VIII. ac si eorum auctor falsis noster S. Gregorius: idque hic etiam foret refutandum, nisi commodius fieret Dissertatione XVII. occasione Indulgentiarum Sergio II. exhiberetur.

Alibi Gregorius Indulgentiarum Institutionem;

B 10 In Breviario, secundum usum Romanæ Ecclesiæ impresso venimus, inter prævius ad ipsum Rubricas, & quædam prævius Clericorum institutione parerga, præparatasque ad Sacram eundem orationes, item hujusmodi non habetur, veluti compesita a S. Gregorio.

Item auctoritas de volumine Clerici.

Ave manus dextra Christi,
Perforata plaga tristi,
Nos ad dextram iube sili,
Quos per dextram redemisti.
Ave Palma Jesu lava,
Sic confusa plaga lava;
Nos ab ævo mortis lava;
Quam produxit mater Eva.
Ave vultus dextri Pedis,
Eodem mentis sæpe ladis,
Dum ad eam sæpe redis,
Eslo nobis sper mercedis.
Ave plaga lævæ Plantæ
Qua virtutum crescent plantæ;
Nos ab hoste supplantante
Contorcere, possi & ante.
Ave Latus lanceatum,
Unde fluxit flumen gratum;
Præbe nobis conductum,
Ad æternæ vitæ statum.

Singulis strepibus subiungitur, ex volumine Auctoris (ut præstat) diendum Pater noster, additæque V. Vulneratus es propter iniquitates nostras; & in. Attentus es propter scelera nostra; atque Cælestis, Concede quæsumus, omnipotens Deus, ut dignissima vulnera dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi cordibus nostris imprimantur, mensæque nostras illustrent, & in tuo sancto servitio faciant amore ferventes. Per eundem &c.

Item de Gregorio VII. & de volumine Auctoris;

11 Quam pie ac devote compesita sunt hæc omnia, cum eorum nomen est vel modice versatis, ut in eis esse quod stylum Gregoriani aris sapientis, & potius ad seculum xiii. vel xiv. referendum non sit. Ut tamen quæ sustinere vellet, præter Breviarii, qualisvisque reverentiam, Gregorius, sicuti Primo, sicuti Septimo, Sancto etiam dicto, & secundo x. et postea adferre; minus tamen probaret, quod ferret Auctor, eas preces devote legentibus quingentos annos dedisse. Jam enim Dissertatione B. num. 7. videmus, quam primis illis ejusmodi largitus sit secunda parvi fortis Romani Pontificis, & quod Nicolaus IV. ducens & amplius annis post Gregorium VII. Basilicæ Pontificis attribuit a suis Decretis Indulgentias quam latissime extendens, septem annos septemque quadragenas non ex-

non probatur auctoritas de volumine Auctoris;

seris: nec seio an vel tempore Gregorii XII. initio seculi xv. eo usque ætate Pontificum liberalitas. Quod si in istis quingentis annis exesse est, quæto grandior & versatior erit in aliis, quæ ibidem præmittuntur, septem orationibus? Legitur nam de istis, quod quicumque eas in statu gratiæ existent dixerit devote, aut imaginem Pietatis, cum septem Pater noster & septem Ave Maria, lucrabitur quinquaginta sex millia annorum indulgentiarum, quæ a tribus fumentis Pontificibus decaluerunt; videlicet, primo a B. Gregorio, quatuordecim millia; secundo, a Papa Nicolao V. quatuordecim millia, anno Domini mccccxix. tertio, a Papa Sixto IV. qui hæc Indulgentias duplicavit anno Domini mccccxxiv. Et sic sunt in summa quinquaginta millia annorum. Nec adhuc seio, quia (si fas est credere) Innocentius VIII. (mortuus est hæc annis xxx. ante impressionem Breviarii) addidit duas ibidem sequentes orationes duplicavit Indulgentias antedictas. Sentiamus, de his quod quis vult alii; ego nihil dubito quin mera imperitoria sint omnia, primum in volens aliqua impiorum auctoris ebria miserrima esse seculo xvi. ad quæsum protulit, deinde in hæc Breviarii apparatus abique legitima auctoritate vel Romana Curia concessione adjectis, proutque consueverunt a Romanis Pontificibus factum esse post Tridentinum Concilium, ut sceleris impudentem Breviarii restingeretur ad exemplar quod Roma vulgatum foret. Interim delendum, ut opimè atque ad secundum potiorum aptissimè, non tam memoria filitium illarum Indulgentiarum, fuisse abolitas: tollendus enim abusus factus, sed usus relinquendus; neque propter adpuncta rigora eradicandum trivium. Interim iterum hoc notasse, contra eos qui ferre negantur, quod aliqui subinde & cavendum sibi putet, quam vero dante sint, quæ antiquitas dote præstantur Indulgentia, nec tamen originis præstantur. Non promeritis istis, sed destructioni putantur, etque incertum & casum damnum talis suggestere hominibus, etiam non malis, ætatemque habentibus sed non secundum scitatum: Et adeo dantes propter consilio instituta secula Romæ Congregatio, istiusmodi specie putant abeundi abolendis iurandi.

Item filitium;

Item; plurimum dantes;

12 Ceterum ad convincendum eos, qui sumpti ex his impressis Breviarii occasione, prædictis Pontificis, præsertim ultimos Sixtum & Innocentium tam iudicem profusum vellet res terri; sufficere possum, quæ habentur in Missaliis anno mcdv. per Jacobum Marschal in Belgia (ubi salter) & anno mcdlx. Casarungula in Hispania & consilio præparatur Tridentinarum Missarum S. Gregorii, secundum usum Romanum, in S. Sebastiani celebratis solariis, quod quicumque dixerit vel dicit fecerit obtinebit tres annos & tres quadragenas Indulgentiarum, per Dominum Innocentium Papam datatum, atque Innocentium VIII. tam recentibus adhuc memoriæ, ut quæ ipso venerabiliter adhuc vivente Romæ impressis exemplar, quod alii fecerunt, necesse non putaretur nomen numerum addere. Exigitur autem pro Indulgentia tam moderata, non solum non distaret Missa virgineæ mæ proferenda; sed, primo decet Sacerdotem, qualiter die, quæ ipse alii celebraturus, invocare gratiam Spiritus sancti, & deinde dicere Nocturnum illius diei: deinde septem Placatos penitentialis, cum precibus & sequentibus orationibus; postea vero quam celebraverit, dicat Vigiliis mortuorum: & hoc omnia die cum magna de voce & suorum peccatorum confessione: aliqui vero dicunt totum Placatum (prout solent per ferias ordinari jacet in Breviario) usque ad Valsium, Dicit Dominus, in Vespere de Dominica, & jejunant omni die. Et in omnibus prædictis Missis sic secunda oratio pro defuncto vel pro defuncta. Denique sequuntur orationes tres dicende omni die celebra-

Item auctoritas de volumine Auctoris;

Item;

Item;

Item; Pontificis, ut si non dantes vel non dantes Pontificis vel Gregorius;

LXVII S. SIXTUS II

LXVIII S. BONIFACIUS VIII

LXIX S. BONIFACIUS IX

LXX S. BENEDICTUS

LXXI S. BONIFACIUS VI

LXXII S. HONORIUS III

A ta Miſſa Trentenarij, ſecundum uſum praeſcriptum Ro-
manae Eccleſiae.

13. *Discedite enim Mixte illa, S. Gregorii, uñ, quia ipse talis non est ordinis, qui praefertur, nec dignitas, quia penitus non pertinet de ipsius S. Gregorio: sed quia exemplum dedit defectus iuvenis de fide illi Magister sumere, secundum quod in lib. p. Ioannem Discedam descriptis legitur num. 16. lib. p. Franc prebaptariorum, et impendende a ceteris fidei praetriginta dies fu sperandi infantes Sordis: quibus leggit, caput Gregorii misericorditer et compati, et quicquam gravi dolore suplicia pensare, & si quod esse deceptus eius remedium inquirere. Tunc evocato ad eum Speculo, monasterii fu Praeposito, trillidixit: Dio est, quod Frater ille Iustus, qui defunctus est, in igne cruciatur. Debemus ei aliquid caritativis impendere, & ei in quantum possumus, ut eripiarit, adiutorium nostrum accommodare. Vade itaque, & ab hodierna die continis trillibus diebus offerre pro eo. Sacrificium finde, ut nullus omnino praetermittatur dies, quo pro abolitione illius salutaris Hostia non mactetur. Ut procius abicebit &*

parit. Gregorius autem alia curante, atque evolutis diebus minime numeratis, idem Frater, qui defunctus fuerat, nocte quando frater Ius Copiolo per viam apparuit. Quem ille cum vidisset, inquisivit, dicens: Quid es frater? Quomodo es? Cui ille respondit: Nunc quidem male fui, sed jam modo bene sum; quia hodie communionem tetuli. Quod ille Copiolo pergens, protinus indicavit in monasterio Fratribus. Fratres vero follicite computaverunt dies, et ipsum diem inventurum fuisse, quo pro eo trigesima oblata fuerat impleta: cum & Copiosus nefciret, quid pro eo Fratres audire Gregorio agerent: & Fratre rigorarent, quid de eo Copiulus vidisset. Uo igitur eodemque tempore dum agnoscit ille oblationem, illi audient fonium, trigemumque diem cognoscunt: concordante simul vilis & sacrificio res aperte clarius, quia Frater, quem sub animadversionis sententia Gregorius morti permiserat, per salutarem Hofiam a fupplio liberatus effect.

14. *Abſtineret a Miſſali Romano Ritus iſte: quia
ſanctiſſimus Coequeſtus Cardinalium, cjuſmodi rebus
utendiſſime inſiſtitit, anno MDCCXVIII. VIII. Aprilis, re-
ſcripſit: Miſſis que circumferantur, quaeque illa, ut non
improbata augmen, ſed Deoſus prohibuit, & re-
pugnans, reſcripſit, ac damnari haberi uoluit, numerus
ſimilium S. Gregorii prout uisus tunc deſuſſet, idque
ut reſcripſit ratione Ordinis, quo Miſſae, alius in
ſimilium Miſſali contenta, praecipiantur recitanda, ſuo
modo.*

Prima debet eſſe de Dominica prima Adventus.
11. de Natiuitate Domini.
12. de S. Stephano Protomartyre.
13. de S. Iohanne Euangelista.
14. de Innocentibus.
15. de Euthania.

vii de Oitava Regum .
 viii de Purificatione B. Mariæ .
 ix de Septuagesima .
 x de Dominica i. Quadragesimæ .
 xi de Dominica ii. Quadragesimæ .
 xii de Dominica iii. Quadragesimæ .
 xiii de Annuntiatione B. Mariæ .
 xiv de Dominica Palmarum .
 xv de Cena Domini .
 xvi de Resurrectione Domini .
 xvii de Ascensione Domini .
 xviii de Fello Pentecostes .
 xix de Fello Trinitatis .
 xx de Dominica i. post Pentecosten .
 xxi de Dominica ii. post Pentecosten .
 xxii de S. Joanne Baptista .
 xxiii de SS. Petro & Paulo .
 xxiv de S. Maria Magdalena .
 xxv de S. Laurentio .
 xxvi de Assumptione B. Mariæ .
 xxvii de sancta Cruce .
 xxviii de sancto Michaele .
 xxix de S. Gregorio vel de omnibus Sanctis .
 xxx de Mortuo .

133 *Endem povera Sacra Congregatio.* vel interpellata a curatore Ecclesie S. Sebastiani, cui non nullitas erat ejusmodi obsecrationis; vel edocia, quam frequenter fateretur legatum in viroque Germanie petere aut testamento legare arandum sibi Tricameram Gregorianam, cum suo vel aliena, preteritis defuissent, causa agatur; declaravit; paulo post publicacionem prestanta prohibuit; per quam illud Decretum non prohiberi Missas triginta per defunctis, a D. Gregorio institutas in Dialogo cap. 35. diversimodis solitari non minus de Requiem, quoties in dies nulla major felicitas alterius Decreti ratio prohiberi. An autem illa dicenda obtemperanti Indulgentia prestante, ipsi Congregationis defensionem relinquit. Equum certe non videtur, ut sic et aliquando feriant ab Innocentio aliqui canonice (quod ordines) facit ipsum sub tam onerosis conditionibus medicari; ut perverit quicquam ipsi non placeat voluerint, de cetero parentis prohibita non cessare ad irregularem istum Ordinem, ad quem editigri sacrificaverit, cum perturbatione tam distans totius ordinis curam Sacram, non probat aux Ecclesie: quicquid aliud nihil aliud videtur, quo minus illi, quousque liberum est contrarium dicere, possint vel istas, vel alias quascunque in Missis repetendas Missas, per modum votum, quo voluerint ordine, continere. Atque ita videtur etiam aux posse, servatis servandis, eadem emitti Missae, evocatione Ordine quousque, fieri, simul & solitari diversimodis ipsi petierunt: idcirco aut sacrosanctis mensibus eorum ferret hoc commode nuntius perspicuum, postquam ex diffusi in Missis illas apparere. Satis tamen festum est, evocata pater tam simpliciter, & supra precepta prohibitionis ignorantia, continere Tricameram, dicendi Sacra secundum anni eorum prelatum, ad eandem instrumtum.

LXVII. S. SABINIANUS.

SABINIUS, S. R. E. Diaconus & Constantinopoli Apocrifarius, natione Thufcus, de Civitate Blera, ex patre Bono, tempore Phocæ Imperatoris, ordinatus xxx. Augusti Dominica die, anno DCIV. fedit annum I. menses V. dies IX. ufque ad VII. Februarii anni DCVI. fepulcus ad S. Petrum die XXII. Februarii: & ceffavit Epifcopatus menses XI. dies XXI.

Mirum est quomodo hic Baronius dicat, Sabinianum, eodem quo creatus est anno defunctum : quodque in hoc consentiant omnes veteres atque et Periclitum Maii.

iam Græci. Omnia certe *Anastasi* exemplaria, nisi
& *Catalogus Palatinus* in *Vaticano* ille antiquior, præ-
ter mensuræ & diæ annuum notant; nec Græci si qui sunt,
ant

A qui quare non vocat, hic potamus audire, cum juxta ipsiusmeti Baroni preceptum, inis qui sunt Ecclesiarum Romanæ, major sit adhibenda fides ejus alumnis quam ceteris: quod & ipse successu probabit, modo mihi liceat per dies XII. vel XVI. sedis vacantis, quæ post Sabiniani mortem Catalogi habent, dies XII. scribere: tunc cum habebimus commodum sequentibus Pontificatibus ordinandis inservire.

2 Laudat Sabinianus Anastasius, quod Ecclesiam de Clero implevit; quod in ecclesia B. Petri Apostoli luminaria dedit; quod, cum esset in civitate Romana famæ gravis, facta pace cum gente Longobardorum jussit aperire horrea Ecclesiæ, & vendidit frumentum populo, pro solidis uno (vel tredecim, ut habent alie exemplaria) modios tritici triginta; denique, ut ex Mantia in epistolis Vaticanis refert Avingus, Roma subterranea lib. 2. cap. 8.

Hic hominum vitia blanda sermone removit;

Nec culpis juxta, sed medicinis suis.

Verum quæ nonnulla exemplaria Anastasii videntur de pretio seu muni habuisse, quod Sabinianus pro modico solidis triginta exigeret, Joh. em. al. quæ exagere videtur, quæ propter temeritatem suæ Decessoris S. Gregorio per modum apparente increpuit, percussusque in capite,

P non multo obussus fugavit. Nihil tale quisquam antiquorum, de Vita & mirabilis S. Gregorii scribentium, nequidem legentium Diocesium, qui tamen suum libro 4. ejusmodi vindictæ exemplum, per 13. capita deduxit, implevit. Mirum proinde est fabule isti, a Sigoberto tenore relata, fidem addidisse Baronium: qui etiam eo utitur, quod Sabinianum defuncto, ut ait Anastasius, sumus ejus cretum esse per portam S. Joannis, & ductum esse foras muros civitatis per pontem Milvium, ad ecclesiam Vaticanam: quod ille præter modum factum esse putat, ad advertendam a corpore injuriam, ad iratæ populi metumque, si per mediam urbem funus decederet: cum alia multa causæ hujus novitatis, neque cum aliqua Sabiniani laude conjuncta, possent a brevibus evocari et excutari.

3 Hic gradum tantisper sisto, Lector, & modum impetere considero, utque ejusdem lucis, in Pontificis chronologia militamus, ex hinc differe sibi incipientes abutimur, & judicio, an ex officio negamus discernere quæ fere tempore quisque Pontificum electio sit, licet die post Electionem ordinatus, utque præterea de seipso ex sequenti seculo. Quævis enim epus temporis nullo impetravit ratio a Scripserunt habita, sed Catalogorum Antiquos eosque secutus Anastasius, id est, & videntur Pontificatum spatium, solus Natalis, id est, Consecrationis habuerunt rationem: eger tamen non omnino diffidere de tempore illo, saltem per verisimilem conjecturam, præter præter inveniendo: postquam scilicet animadverti, defunctorum Pontificum Sepulchra seu Depositiones solennes, quales designantur in Catalogis, ab ultimis ejusque die diversissimas, non jam amplius differri ultra dies ordinarum inaccessum præter ante hæc sepe; sed fere constantes eosdem præter-

tere. Sic Sabinianum prætermittimus, & (sicut dicit) **D** mortuus VII. Februarii, invenimus sepultus XII. 1018 XI. mensibus eurus quam ordinaverunt Sacerdotes Bonifacius, non propter ordinatum electionis a Clero Romano factæ (qui enim id erudit) sed propter necessitatem expellenda confirmantibus ab Imperatore Constantino imperatore. Ita etiam factum deinceps videtur usque fere Anastasius Catalogi, indicantibus nobis Depositionum ipsorum solennium dies: soli duo (videlicet Bonifacius V. & Gregorius III.) habent sepultura sua assignatum diem post diem ordinatum inaccessum, in causa quam non sit facile divinando assignari.

4 Ista animadvertens præmitti, si quævis, cur ita ordinare dilata fuerit solennis ista Pontificum Sepulchra ad unum, dies, aut plures menses; nobis viderimus mihi occurrere quod respondam, quam quod Gregorius Romanus, Pontifex mortuus statim defunctus excommunicante depositionis Officio in Basilica Lateranensi; hæc circiter tempore constitutionem sibi fecerit, non inde procedendi ad tractandum futurum Pontificis Electionem; quæ citius seriosus perire, autem etiam seriosus curio fuerit a jam Electio mortui Decessoris solennis Depositione, interm dum ab Imperatore capiteque responsum super illius Ordinatione. Nostre in Belgis usus monasterii habet, ut vocat Abbat, proxima post Benedictionem susceptam idem Feria, solennes quoque peragat defuncti Decessoris usque et dilata. Idem fortassis in aliis etiam Provinciis pluribus usqueperat: certe æquissimum est, ut prima cura Successorum sui Decessoris reddere quod debebatur. Quidam autem simile quidpiam in moris Ecclesiæ indubium fuisse, sculo in qua versamur seculum scilicet ut vociter Electus Episcopos maxime curaret quoque Decessoris celebrandas; non tamen per se, qui sepe mense Presbiter erat; sed per Officiensem Episcopum aut alium similem, ad quæ tunc pertinebat Electionem, non quod sacro suffragando, verum dirigere suffragia colligere. Cum ergo post hæc scimus, quod die Sepulchra ejusque Pontificis apud Anastasium designantur; videtur nobis haberi diem, circa quem solennis Electio Successoris, idque præter mihi post hæc locus in Chronologia referre, non ut certum, sed ut verisimile conclusionem concludere solentem.

5 Ita ut quæ Cavalleris scriptis Pontificum imaginibus, primis hic occurrat caput velis collata, pellentes suffulsa: proxima, sub eodem capitis impingente, velingit & habita pressus eisdem, post dies & amplius secula reoritur Sergius II. tum XII. seculo Clement IV. fortassis ex vero delinatus; quemvis autem seculum XVI. nemo sit, de quo etiam post pronuntiat, quod ita vel præter in publicum vel pungi veluerit. Interdum ita Sabiniani imaginis facile intelligitur, quæ indubium formore possimus, de exigua antiquitate & fide solum pignorum: tunc nihilominus quod, æque ac quatuor decessoris sui, exprimitur Sabinianus, habita res, contra sua atque morem.

LXVIII. S. BONIFACIUS III.

BONIFACIUS, natione Romanus, ex patre Joanne S. R. E. Diaconus, Constantinopoli antea munere Apocrifarii sanctus, electus circa XX. Februarii, anno DCVII. tempore Phocæ Imperatoris, ordinatus anno DCVII. die XVIIII. Januarii in Dominica; sedis menses VIII. dies XXII. usque ad XX. Octobris, anni DCVII. *, sepultus XII. Novembris, in ecclesia B. Petri: & cessavit Episcopatus menses x. dies IIIII.

V Anni varis scribitur cognomen Petri, Catazodiceum, Catazadiacem, Catadiacem, Catadiacem; MS. nostrum etiam Catadiacem vel Adiacem; sed, licet vox Græce videtur, verum ta-

men scilicet ex hujus lingue radicibus nemo facile eliceret: quare mihi aliquando incidit suspexit, Joannem istum fuisse Cappadocem, quod etiam ab aliquo depravatum, inservit Anastasius inservit. Pontifex

Ann. 697. a. 69. Jan. ad 69. Octob.

9. Dec. an. 696. 13. 14. 15. 16.

Chronolog. 697.

Immo etiam solenniter impingit.

E

A In Catalogo omni abhinc argumentum. Odoarius Vitalis, aut potius scriptor Codicis, qui usus ille est, in eodem metum originem jam olim veniens, absque bastiatione, Cappadocum scripsisse invenitur. Apposuit autem notas Baronius, ex quod ad Imperatoribus pendere successus electiois, tales plerumque designavit hoc tempore, qui Apostolicorum munere aliquando perfuncti, gratioso spectabantur appehendi.

*epi decessit
etiam multi
et tempore
dispositi. B.
p. p. p. p.
monet d. p.
etiam d. p.*

2 Notabile est hujus Pontificis decretum in Synodo Episcoporum LXXII. circa Præbendam Romanam XXXIV. Diocesis & omni Clero in ecclesia S. Petri editum, sub anathemate, ut nullus, Pontifice vivente aut Episcopo civitatis suæ, præsumat loqui de Successore aut partes sibi facere, nisi tertio die depositionis ejus, adunato Clero & filia Ecclesie: tunc Electio fiat, & quem quisque voluerit habebit licentiam eligendi. Id quæ a longo tempore ita fere in Romana Ecclesia observaretur non dubito: & Depositionis nemini intelligi ex hujus temporis usque ipsum diem mori, postquam nec corpus depositi ponebatur in palatina ecclesia Lateranensi, & ibi tectis die celebratur exequia, non solent, ut in Vaticana, quando ad sepulcrum perpetuum juncti essebatur (hoc enim supra habet post plures menses aut etiam annos) sed prima se fere eximiales, a quibus immixtus procedebatur ad locum in quo facienda erat electio Successoris, quem denique, post alatum Imperatoris assensum aut Exarchi Ravennatis decretum, sequetur Electi Ordinatio. Hoc autem totum non malum, quam Creationis, asperse vixit videtur, cum Eligi & Creari idem esse videatur.

Episcopii.

3 Ejusdem Pontificis munus credi debet esse Episcopatum, in Appendice ad Annales Baronii aliqui alibi minus recte triduum fuisse, nec fere alteri quam hunc Tertio applicabile, propter brevitatem Pontificatus, quem inducere videmus ultima verba: quare tria per secula distincta hic asperit.

Hoc ita fuit Pape BONIFACII membra sepulcro Pontificale sacrum qui bene gessit opus; Justitiae cultus, reclusus, patietique, benignus, Cultus in eloquiis, & petat placens.

C Flete ergo mecum Pastoris sancta cuncti. Quos tandem citius hac curvisse bonis.

Cur autem nihil dubitandum hæc purum, fecit antiquissimus Coder Vranensis, supra in Bonifacio II. laudatur, unde idem ipsum Episcopatum mihi misit Mablio, cum hoc in sine Chronica clausula. Hoc requievit Bonifacius; qui sedit menses VII. dies XXXII. (ubi fuit legendum requiescit; in diebus

autem manifeste abundat decessit, alios enim annos fuisse menses VII. dies XI.) decessit post Idus Novemb. imperante Domino Papa 77. Aug. (ubi fere interpret perperum, nisi natus, piissimo legere) anno VI. Indict. XI. Annus autem Pontificatus ad suum diuturnus, & Indictio XI. incensata ante hinc fere, notat eorum vulgarem a nobis signatam DECVII.

4 Retradendum usque aliqui, videtur Bonifacio octo menses Pontificatus dedisse; quod cum in Catalogo plerumque transisset, & abbasimus dies XI. vel etiam XXVIII. numerarentur, tuncvis iusto major numerus. Nihil placet prædicta Episcopii habere, licet properea usque sit Interpontifici tempus, ubique antequam decessum mensibus, diebus VI. biduo immoante & legere dies IV. Baronius a XV. Februarii, ad XII. Novembri, Pontificatum hunc potendit.

5 Qua inter Cavalleribus imaginat hunc Pontificem præfatus, in Latino-Cappæ Pontificatum assequevit, pro gemma habet Iesu nomen, tribus primis Græci litteris, sed Latine forma dactili, & expressum, addita desuper Cruce, in fere autem IHS & tribus clavis Dominica Crucifixione. Ea novitas quam statum pilleam inducit fuisse intelligi si animadvertitur.

6 Christi Monogramma, Romanis postquam assequit fuisse, ex institutione Constantini Magi, vel etiam ante ipsum, ad res inscriptionesque varias, Iesu nomen nec Græci nec Latini usque, nisi cum imaginis Salvatoris plectebat addite nomine insignire, quod fere ad superstitionem Græci tenerent atque hactenus tenent, quasi omni fere votis iactum eorum imaginem dependet a veneratione. Latini vero architecturam id esse semper & merito affirmant, maxime circa imaginis statum vulgo personarum, ut fuit Christus atque Desipula. Quod autem ad omnia Iesu fere sit causa venerationis scribendum vel pingendum attinet, prius S. Bernardinus Sæculari uti in vita ejus ad XX. Maji narratur, fœculo IX. religionem eam invenit, non nisi cum multa exornatione contraxisset, ipsum exprimeret decem in tabella, additis etiam circum circa radius, & Cruce supra H. ut vel sic emicrescerent ora loquentium imago, & superstitionis periculum elongare incalcentibus, prout apparuit in genuina imagine istius Sancti, quam ad Appendicem dista deti datur sumus. Sed ab hac etiam non tres illi clavi, quos die post prætorum enogitavit industria, ad supplicem circuli venerationem.

LXIX. S. BONIFACIUS IV.

BONIFACIUS, natione Marforum, de civitate Valeria, ex patre Joanne Medico, electus paulo post initium Novembri DCVIII. tempore Phocæ Imperatoris, ordinatus anno DCVII. XXV. Augusti in Dominica, sedit annos VI. menses VIIII. dies XI. usque ad VII. Maji, anni DCX. *; sepultus ad S. Petrum XXV. Maji, quando colitur: & cessavit Episcopatus menses VII. dies XXVI.

*Electio eius
multo ad
Jovianum 25.
Augusti.*

BARONII, cæsus initium Pontificatus hujus numerato a die XVIII. Septembris anno DCVII. extendit cum usque ad ultimum Maji, anni DCXIII. cum sedisset, inquit, annos VI. menses VIII. dies XIII. Aræagibus libro 2. cap. 8. ad ejusmodi rationem constituendum motum Baronium credis, quodam Bonifacio hujus Episcopio, per Montium relato; ubi post alia de Passioe Christiani rubus confertur, leguntur.

Cujus causis solennia cum celebratis, Viribus Septembris fere hæc lux quarta Kalendas. Hæc autem relatis eadem Baronium Aræagibus laudat, Propterea Maii.

quod oculatus historicorum rerum arbiter, se hucusque veritatem percurator, eare admodum lectorem movet, ex eo quod mensis September sepulchrali titulo inferitur, non ad obitum ejusdem, sed ad diem qui summus Pontifex reconvalescit est referendum esse, quæ Natalis utique dies antiquius diei ac celebrat consuevit. Hæc ista Baronius post Tom. 9. Joannem Ananiam in Addendis & emendandis Tomo 7. secundum quæ Bonifacius hic electus fuisse XXVIII. Augusti, vel IV. Septembris, pro vane ad Kalendas respicitur cum tamen ipsa ad annum DCVII. die decima octava Septembris creatum cum dicitur,

Q 2 bar

A hoc anno dicto anno eadeb in Feriam 11. hebdomada, a quo ac XXVII. Augusti & 15. Septembris.

Reverend
a Roman
Cronica
notata.

a Vox possum credere non velle Baroniū difficultatem hic aliquam, sed potius noluisse subarrere monitis tam iactantibus, quae tam paucis facilius quam dissolvi videntur; idcirco et iustitiam dissimulasse visum. Plectitur monumentum aliud, et primo ipsam Epitaphium referibere totum, ut de ejus aetate posui iudicari ex stylo; deinde in sensum querrere primi ultimique versus: nam in his tota difficultas consistit. Genovianis contentum exhibet sub Eugenio III. scribit Romanus Canonici, quoties semis Manlio frater, videtur autem hic verbi:

Gregorio quartus jacet hic Bonifacius almus,
Hujus qui Sedis fuit æquis Rector & Aedis:
Tempore qui Phocæ cernens templum fore Romæ,
Delebra cunctorum fuerant quæ demoniorum,
Hoc expurgavit, Socrus cunctisq; dicavit.
Cujus Natalis solennia qui celebratis,

Rhythmica
est.

3 Videri Rhythmum, non accuratiorum illius, quod est Leoninorum versum, a seculo XII. potissimum existens: sed raderem, & soli paucorum litterarum consonantia adhaerentem, quæ alicui jam inde a seculo X. principio in posse placere, versum simile cuius in Epistaphi Mediolanensis, referens Epitaphium Arbois Oleradi, Romæ nobis reperitur. Ut autem quartus in S. Gregorio I. Pontificis fuerat Bonifacius, sic etiam fortassis quartus ab eodem factus humanus, aut saltem post corporis elevationem translatus, in novum monumentum talibus versibus tunc versu voluit inferri; tam translatus autem, propter frequentiam ad illius invocationem miracula. Cum ergo Gregorius Papa IV. Anastasia fuisse, constructis autem novellum secretarium abedibus, sub altari sui nomio illius corpus collocaisset, in quo soeveriarum solennitas veneratione gratissima celebraretur, diebus Natalis Pontificis, 11. Septembris (nam Natalem in calis, 11. Martii, festivus agitione prohibebat tempore Quadragesimalis specialis ratio, non adhibita) band multum obfuscatum casu videtur potuit in Bonifacio IV. ut ipse Gregorio propinquus in tumulo, propinquus etiam die venerandus insisteretur, scilicet 15. Septembris: sic enim intelligere stylo barbariori malum versum ultimam, quam stylo Romani diem 15. ante Kalendas. ut

Et videtur
se. in pos
tum,

C iusio & sine p̄rasis eadem servetur, duntaxatque Bonifacius Gregorio quartus, quarta a Kalendis die celi. Hanc autem diem quo fuisse facta est corporis Bonifaciani Translatio in novum istum tumulum, Natalem doceret antier Epitaphi, latius fomentum appellatorem illam pro quocunque festo, nos inservendo rigide illius vocis significationem.

festo ad p.
lapis alius
affertur.

4 Ita notat, si non solent, saltem fuisse habetur; neque cogimus propter Epitaphium, tribus aut amplius seculis posterius, dubitare de die quo vel ordinatus vel mortuus Bonifacius IV. fuit. Ludovicus Jacob, in Bibliotheca Pontificia, cum sibi imaginaretur Epitaphium istud ipsi ac Gregorio Quarto esse commune, ita credidit ordinatum:

Gregorio Quartus jacet hic, Bonifacius almus,
quod si intelligi debet conjunctis &, in gratiam veteri emissa: quod non potuit recipiendum, aliter legi

inhibere Romano Canonici: qui cum suis seculo scripserit ante Pontificatus Bonifacii VIII. non potuit legisse pradium Epitaphium, hic duobus versibus antea:

Octavus titulo hoc Bonifacius ossa reperta,
Hæc locat creta Bonifacii nomio ara.

Ipsam tamen cum talis additamenta restitueram fuisse inveniunt eadem, solamque epigrapha diserte, unde Ludovicus Versus istos accepit, Manlio ignorat: sed hoc forte solum Romano Canonici librum pro oculis habuit, deferens Epitaphium istud; ipsum autem, videre non potuit avo abelium.

Bonifacius
Baroni ad
dicta.

5 Aliud & magis genovianis antioris farsæ carvi Epitaphium (quod ex eodem Manlio refert Baronius loci supracitato) datus ad diem XXV. Maii, quo colitur: Ejus extremam clausulam accipe: Hic requiescit Bonifacius iunior, qui sedis aonos 15. menses 17. dies XII. Deposuit el. viii. Idus Maii, imperatoris Domino Heraclio, anno eius 15. Ubi fassus lapsus, ex semivito lapide, sumptum esse XII. pro XIV. m. persuasit: & simili aliquo errore factum esse, quod in vultu fuisse Catalogo, quem Anastasius fecit esse, solum invenimus dies XIII. qui retrocedendo a die VIII. Maii, nonquam adducuntur ad Dominicum, adeoque suspelli debent esse mendositate. Interim ex hoc Epitaphio nota, quam ætatem fuit, diem Sepulture ad Anastasium possum notatum (propterea Depositiōis, id est, Obitus die, secundum hujus ætatis phrasim) perperam a Baroni assumi pro regula terminandæ Pontificatus, quam tamen hic non tenetis, sed usque ad finem Maii Bonifacium IV. vivere fecit.

Obitus 8
Martianus
874.

E

6 Interpontificis tempus, quod possum in impressis Anastasii exemplaribus deest, invenitur in tribus ejusdem Mss. Regis, Marziano, atque Thoma, nec non apud Andream Mss. nostri, sed pro XXV. diebus possum ætatis, addendum, & numero dies XXVI. ex uno codice Friburgiano, ubi addito denarii legabatur perperam XXXVI. sic enim commode veniunt ad sequentem Pontificatum, 15. Januarii in Dominica subduendum.

Interpontificis
tempus.

7 Franciscus Hallerius Parisiensis D. Theologus, quoddam Bonifacii IV. decretum, quia parte internotum Episcopopus tangit apud S. Petrum Damianum, nescio quo ejus loco, deest rescilire bin negotius argumentis: Quod illius Decreti non meminerint in Decretorum suorum libris Ivo Carnotensis & Anselmus Lucensis; quod non meminerit Gregorius Presbyter in Polycarpo suo: quod non meminerit Baronius & Binius cum Bonifacii IV. decreta referunt: quod ipse Damianus decretum istud non laudaverit, cum vel maxime laudare debeuerit, quod scilicet renuntiatus Nicolao II. & Alexandro II. abdicare in Episcopatu, & pontificatum actibus æternum repetere voluit: quod ab ætate Bonifacii aliena sint, quo ista Decreti plagula tanguntur. Poterat hæc fuisse legi ab eis qui habent librum ejus seu vinctis censura Facultatis Theologicæ Parisiensis, ubi non videri potest tam opus primum vel ex alio talis indicere, quoniam Doctor iste de Institutionibus Dialecticis etiam clucubrasset librum dicitur, proinde optime versasse debuit, quantum vix in questionibus factis habet argumentum negativum, non allegatur eorum silentium, qui loqui si potuissent, voluissent.

Damianum
epo. filii
papa.

LXX. S. DE UDEDIT.

DE UDEDIT, natione Romanus, ex patre Stephano Subdiacono, Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli in titulo Pammachii, electus circa 22. Maii, anno DXXV. 1111. tempore Heraclii Imperatoris, ordinatus anno DCXVI. 1112. Januarii in Dominica, sedis annos 111. dies XXIII. obiit XXVI. Januarii, * anno DCXIX. & cessavit Episcopatus menses xv. ipse autem sepultus est ad S. Petrum VII. Novembris, quo recentiori instituto a Romana Ecclesia colitur.

di. ad. 6.
ad. ep. 11. 12.

* Baroni & Epist. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

A Hic vir ab exorta Petri est nutritus olivo,
Sic meruit Socii Pastor adesse gregis.
Simplicitas, sapiens, vivax: solertia, simplex,
Serpentina, suis simplicitate virens.
Cumque quater denos compleret Presbyter annos,
Sera fecundata mens tamen alma fuit:
Caelum Apostolicum coluit, tres ferme per annos
Perfectum* numerumque quaterque gerens.
Hoc sibi per meritum successit Honorius amplius
Marmore construxit munus epitaphii.

B Baronius, qui in Sabiniaco anno nono amiserat,
Et Pontificatum hunc anno DCXXVII. XXIV. Decembris
transierat; obitus Bonifacium V. statim anno
DCXXV. XXV. Octobris, cum sedisset annos VII. menses
X. dies I. Mores Baronium Beda auctoritas: qui cum
lib. 2. cap. 9. editurus de conversione gentis Nordhambur-
gum, occasione matrimonii inter Edinum eorum
Regem Pagannum, & Ethelburgam Conventum Re-
gum filiam Christianam, de genti illius Apostolo S. Pau-
lino Eboracensi Episcopo dicit: Ordinatus est autem a
Iusto Archiepiscopo, sub die XI. Kalendrum Augu-
storum, anno ab incarnatione Domini DCXXV. & sic
cum prafata Virgine ad Regem Edinum, quasi
comes copula carnalis, venit; sed ipse potius toto ani-
mo intendens, ut gentem, quam adibat, ad agnitionem
veritatis advocaret, iuxta vocem Apostoli, uni
viro virginem castam exhiberet Christo. Pergit de-
inde, in eadem Beda & Bonifacii Papa epistolis, asser-
dere Baronius, quomodo his rebus cognitis Bonifacius
eodem conversionis adlaboravit, utique collegit, saltem
aspice in Octobrem anni DCXXV. cum vixisse.

C Sed profecto, si rem consideres, mensum XI. respo-
ndemus, quod inter Paulum ordinatum & obitum Boni-
facii iuxta Baronii fractionem intercessisset, angu-
stum intervallum esse rebus ante hunc scriptum gigni. Nam
cum missi ad Pontificem in Angliam nuntiassent, non
tamen Adelwaldum Anglorum Orientalium Regem

esse factum Christianum; sed etiam ejus forent Ethel-
burgam, conversionis sociam, Regi Edino in animo
non parum, sed in illo promovere conversionem suam
gentis, de qua Edinus ipse requirens Pontificem, bene
ambitum in cultura dolorum persistere intellexisset.
Regi & Regina scripsit, quas Beda recitat & Baro-
nius ex eo transcribit litteras, blandienti & ador-
tanti, istum constanti & sereno. Quis autem non vi-
deat post ordinationem Paulini peractam XII. Julii in
Dominica, facile elapsam mensem Augustum, prius
quam dulla in Northambriam virgo, solennis nuptia-
lis celebrata, eaque omnia essent parata, quae novae
sequantur nuptias, quaeque importunum fuisset ferri
de Religione mutas de sollicitudinibus interparare. Tam
vera aliquem diu frustra Pontificem & Ethelburgam apud
Edinum laboravit, insignem de Regis pertinacia,
de qua Regina incessabilis opera in fides consuevit pa-
triaris Pontificis informari. Quare, si tantum nullo modo vo-
luisse esse ante Novembrem anni DCXXV. scriptas esse
Epistolas, ita nobis est quod eas eodem scriptas dicere
dixit ante Quadragesimam anni DCXXV. quando Pascha
fuit XX. Aprilis: quod prolem eam & Regem, Ren-
am autem voluerunt, pontificem effulsi est eadem
sermone, in quem de eadem eodem Pontificis confes-
sit, cum quibus fuit scriptis gentis sua bene: bap-
tizatus deinde anno DCXXVII. in Pascha quod fuit XII.
Aprilis.

D Interpontificii menses VI. habens Anastasii Co-
dices omnes praeter III. nostrum, ubi solum ponuntur
dies XVI. pro quibus in Anastasii tribus legantur
XIII. facili ut apparet lapsus: dies autem XVI. magis
probo quam XVII. quos alia habent exemplaria, quia
sacrum Successoris Ordinationem cadere in Dominicam:
quam ad ejusmodi alii solum observari, ad Romanam
Ecclesiam exemplum, etiam alibi; jam vidimus in Pau-
lino Eboracensi, ex Beda.

LXXII. S. HONORIUS.

HONORIUS, natione Campanus, ex patre Petronio Consule, ordinatus tempore He-
ractii Imperatoris anno DCXXVI. XXVIII. Septembris in Dominica, sedit annos XI.
menses XI. dies XVII. obiit XII. Septembris, anni DCXXVIII. sepultus ad S. Petrum die
XII. Octobris: & cessavit Episcopatus annum I. menses VII. dies XVI.

In hac Interpontificii longioris moram (cujus max-
ad initium Successoris rationem debemus) omnes co-
dices constat; non minus in numerum annorum XI.
oportet tamen aliter loca abundare annum: neque
tam ultra DCXL. post se differri Ordinationis Successoris.
Consensum igitur esse existimus, annum istum detrahe-
re Pontificatum Honorii: facillimo enim fieri potuit,
ut rotundo numero plurimi scripserint annum XI. ipsum
sedisse, quando ad totum interpositum solum deceret
dies XV. quibus nihilominus alii addiderit voluerit men-
ses XI. dies XVII. annum istum se personam chronologiae
induximus.

2 Baronius ex XI. Maii, exfusus hunc Pontificem,
& fatus XII. Octobris, infert quibus nos acui;
autem quidem XII. reperit, sed menses XI. invenire non
valens, ita solum addidit sed menses quinque mi-
nus tribus diebus (anno dicere debuerat) idque passus
est ex Synodo ubi Actis Romani Concilii sub Martino
Papa: quae quomodo per ista Chronologia hanc videntur,
arctum compertum. Interim iam ipsi quem vo-
cabat adversum Epistolam, inferia Romana Collectanei
Luca Heisterus pag. 248. ex Collectaneis Canonum Car-
dinalis Devidedi sula seculo XI. circa tempora Gre-
gorii Papa VII. Hac cum Epistola ad Episcopos Epiri,
juxta data Iulius Decembris Ieditione XIV. quae cu-

pit mense Septembris, anni DCXXV. Sed observo, in e-
dem Collectione dicti Cardinalis, ubi Epistola ista fa-
ciat libri 3. caput 188. pro capite 189. ponit epistolam a-
liam ad Sergium Subdiaconum, quae legitur data re-
latus Januari Indictione XV. Susceptor igitur scilicet alicui-
us, dictam Canonum Collectionem transscribens, cul-
po scilicet, ut in prima Epistola non legitur etiam In-
dictione XV. cujus Decembrem habuit Honorius mensem
sui Pontificatus tertium; cum Junius, in eadem In-
dictione sequens eidem esset mensis nonus. Ille vero in an-
no communis solius annorum primo Junium quam De-
cembrem, crediderit consequens esse ut Epistola data
mense Decembri, ante Junium Indictionis XV. de se ef-
feri Indictione praecedens XIV. quia existimavit Indic-
tionem a quo ac totidem annum a Januario incipientes,
cujus tantarum certissimum constat ex Regibus Episto-
larum S. Gregorii.

3 Notabile ad commendationem Honorii est Episto-
la, quod in Appendice antiqui Inscriptum pag.
1165. num. II. tale legitur: & distans cum suis S.
Gregorii Papa discipulum: si cui vestrum Honorii co-
muni fuit, qui hoc scripsit.

Pallorem magnum laudis praemia lustrat;
Qui sanctus Petri hic vice, summa reat.
Efulsit tumulis nam Praefat Honorius illa,
Cujus

Epistolae
ad
Episcopos
Epiri
pag. 1165.

LXXIII. S. SEVERINVS

LXXIV. IOHANNES IV

LXXV. S. THEODORVS

LXXVI. S. MARTINVS

LXXVII. S. EVGENIVS

LXXVIII. VITALIANVS

A Cujus magnanimum nomen honoreque manet.
Sedit Apollonicis meritis nam iura gubernans,
Disperfos revocat, optima lucra refert:
Uque iugam animo divino in cernine posses,
Ad vitam Pastor ducere novit oves.
Istria nam, dudum savi sub scismate felix,
Ad statum sacrum reque monente redit.
Judicia gentis fob te est perdidit vultu,
Sic unum Dominum reddis ovile vultu.
Antonium patris solers sic cura monebat,
Operat ut populus esset ubique quies.
Quem doctrina potens, quem sacra regula vitam
Pontificum pariter sensu habere decus.
Sanctilocus semper in te commenta Magistri
Emicere, tuo tamquam animata manu.
Nam qui Gregorius sancti vestigia inisti,
Dum sequens cupiens & meritumque gerit,
Eternæ lucis, Christo dignante, perennem
Cum Patribus sanctis posside jamque diem.
His ego Epitaphio merito tibi carminis solvi,
Quod Patrio eximii fob Bonus ipse memor.
Hæc tunc ille; an Bonus nomine an vero Donus? qui
anno DCCXXI. i. fobus Romanus Pontifex, hoc est car-
minis pœnetret; quemadmodum Honorius ante decessit
B fob Bonifacius?

Justus
Dum Papa.

Contra Ho-
norium et
Monsi-
beli-
um an-
ti-
papa.

4 Tertia Honorii Papæ lora band parum obfuscat
postmodum est, quando ad alacrum Aleram Synodi vt.
Occurrunt; inter damnatos hæreticos Monsibeli-
as, appertus Honorii Papæ nomina: quod genuinis Actis
fraudulenter attritum a Græcorum Conciliabulo quod-
dam, post salutam Synodum Alacrum ab Agathone Pa-
pæ approbata habita, præbere nititur amicus noster Fran-
cescus Marchesius, Romani Oratoris Presbyter, in
Vindicta ejusdem Honorii, quas appellavit Clypeum for-
tium, editis anno 1680. Alii contrariis, damnatum a
Concilio ilium fuisse contendunt; atque pro se allegare
possunt Romanæ Brevisserie ante Pæm V. quæta habemus
et causa, per amos prægressos ætatem, alia aliisque. In
omnibus autem, ubi de S. Leone impressa habetur fob
Leitones (sunt tamen aliquæ tantum cum tribus) Leitones
III. sic incipit: In qua Synodo condemnati sunt, Cy-
rus, Sergius, Honorius, Pyrrhus, Paulus, & Pe-
trus, nec non Macarius, cum discipulo suo Strep-
hano; sed & Polychronius nonus, & Symon; qui unam
voluntatem & operationem in Domino Jesu Christo
deverunt & prædicaverunt. En sic impressa ad anno 16-
C CCCCXXI. & citius etiam manifestior, fuerunt sub
Pæ V. contraria, obfque Honorii nomine: omnes enim
(qui quidem arbitratii sunt) negant ejus Epistolam,
que in crimine vocatur, quasi nascenti Monsibeli suo fo-
mentum præberet, illa hæretici fob maculam fuisse;
fob culpam sententiarum ejus ad revindictam in
Sergii Constantino-politani errore, mox atque innovat,
palam ac manifeste damando. Exemplum certe secu-
turi post se Pontificibus reliquit, quo discerent, neque
bonos sui neque ecclesiasticos tranquillari reffe consu-
lere, qui sperant hæreticos indolis paribus ut-
rimque silentio posse composci. Siletium cum, quod

a Catholicis servatum capitis hæretici, ipsi minime te-
nent: tandemque cum necitatis, quæta reffus vici-
fuum spargunt, quasi ipsiusmet Apollonica Sedes inter-
tanta tanta non approbaret id fit. Sed hoc de re ve-
ra Dissertatio XXIII. cap. XV. suggeret; quo casum pla-
nitas explicabit.

5 Hujus Papæ Honorii Epistola, ad Honorium
Constantinensem Episcopum, extat apud Bedam lib. 2.
cap. 18. tamquam Data 111. Idus Junias, imperator-
ibus piffimis Dominis nostris Heraclio anno XXIV. &
Consulatus ejus anno III. sed & Heraclio felicissimo
Cæsare, id est filio ejus, anno 111. Indictione VII.
id est anno Dominice Incarnationis DCCXXIV. Sed ve-
re obfervat Mabius, lib. 2. de re Diplomatica cap.
25. nam 5. partem id est, utriusque notæ, et ve-
bæ explicationis fob causa fuisse a Beda addita; adeo-
que authenticam hanc esse incertam, ad præbandum
quod Romani Pontifices non atate uli fuerint annis Incar-
nationis; roque nitatur, quod (sicut ait) nulla Papi-
ficum Romanorum scriptura hanc notam habuit, nisi
longo post Honorium tempore. Est itaque utique ad
Leonem IX. quadragesimo annis posteaerem Honorio,
usum hanc differt: sed recte obfervat Castellus noster
P. 2. Differt. 1. Cap. 8. Sermone Leone IX. esse Jo-
annem XIII. ejus epistola, ad Landulfum Beneventanum,
anno ab Incarnatione Domini DCCCLXXI.

de his
quæ ab
Incarnatione
an?

E
de fobus
fob. 2. cap. 11
addit.

6 Quæ immo existimas, idem Castellus, ipsius cal-
culum, seculo saltem VII. captum induci; quando-
quidem Pelagius II. Bulla quadam fignatur, data Ka-
lendis Martii anno Domini CCXXV. Atque hæc fobula
authenticam habet Mercatorum alium, qui plerumque alias
Deceales ex-fignis arguitur: hic vero fuppor ante
majus fob Hadriano I. Quingentis pænis de anno Do-
mini somnando cogitasse Mercator, nisi ejus somnandi
usuf aliquis in nonnullis, tantum epistola fua-
rit? Ego vero (ut de lozante, & alia fere pæne
anterioribus nonnullis, etiamdem Castellus) nega-
re ista Mercatoris fobula (si tamen Mercatoris errora esse, nec
ipsum alius quispam ad fupporis usuf, inquit,
aliud inde fignat, quom quod Mercator, aliquam
antiquam notam Dionysii alculi, tamquam ab anno D-
CCCXIII. editi, valuerit fob fignat fuaum fignatum
perit, ad posses Hispania fua perfuadere, tamquam
Pelagius fob fignatus exemplum, ut & ipsi eandem notam
colendi fignetur de fignis. Et fua: quemadmo-
dum fortasse melleverat Anglis a fob Beda perfuafum
fuisse; & Gallos ac Germanos fignat capisse fignando
S. Bonifacio. Sed fignis id fignat, apud notationem
F
pæteriorum ac fignat receptorem notam revocantissimam;
quo, ceteris omatibus circa quingentos nationibus annis
Christi non mutatis, fob porceat Acram fuaum tætere
usuf ad fignat fere XIV. feculi. Minor tamen se fignat
incendi Mercator, cur non curaverit pluribus præ-
dentium aliquos Pontificum exemplum usuf ad Agape-
tum, fignat temporis obfervat addere: itaque
an ipse omnino ea fignis fit, nonnulli addubitat.

Incarnatio-
nem reffat
an fob
Monsi-
beli?

F

LXXIII. S. SEVERINUS.

SEVERINUS, natione Romanus, ex patre Labieno, Electus anni DC-
XXXVIII. aut fequentis, tempore Heraclii Imperatoris, ordinatus 11. Maji, anno DCXL.
Feria quidem 11. sed festo S. Philippi & Jacobi sacra; Sedit menses 11. dies 14. proinde obiit
14. Julii, ejusdem anni, sepultus ad S. Petrum 11. Augusti, & cessavit Episcopatus menses

de fob. 2.
11. Martii
4. Julii.

Eius medi-
cine prop-
ter Ecclie
fignat
ad 10. menses
fignat.

Causam vocantis tam diu Sedis, ante Ordinationem
Severini, facile est intelligere ex epistola
Cyrilli Monachæ Episcopi Alexandrini ad Sergium Pa-

triarum Constantinensium; in eam, ejusdem hæreticos con-
fiterem. quæ fignat: Hæretici Imperatoris Eusebii,
per Isacium Patricium & Eusebium Italia destruit,
quam

A quam profiteri deberet Severinus sanctissimus, qui Deo auctor ordinatur Romae. Non enim dicit, qui ordinatus est; sed, qui ordinatur; differente scilicet decretum sancti Imperatoris, donec consensus Severini eliciat. Sed hoc excusante nihil se posse pro summa potestate agere, permittit tandem Ordinatio est: quo facta, ceciderunt a sepe suis impij, mentiti in caput proprium. Nec enim fuisse potest omnino aut admitti secundum vanam eorum spem: magis autem condemnata est & anathematizata ab Apostolica auctoritate, huc transmissa pessima & praesumpta novitatis Ecclesiae, inquit Martinus Papa in Concilio Lateranensi.

quoniam Rationem
non
dedit

2 Baronius quia ex Actis causae, Eusebium illum sub nomine a Cyro conscriptum fuisse per XII. Indictionem, id est anno DCCXXXIX. consequens esse putat, ut hoc eodem anno ordinatus sit Severinus, cum & mortuus; quod quidem sequens anno Joannes successores Eusebium illum & simul Monachitarum haereticorum collecta Synodo anathematizavit, sicut prius apud Theophrastum legit. Insuper addit error, quoniam enim veritas Theophrastus quondam praedixit in locum, ejus ipsiusque verba credidit haberi in Historia Miscella Pauli Diaconi. Sed nihil de hac re veritas Theophrastus: nisi ad annum Heraclii XII. Christi DCCXLII. totum Monachitarum haereticorum sub nomina apostolica potestatem, quam alio transivit Paulus Diaconus, annum ipsius Eusebii fuisse nihil magis exprimit; sed solum post narratum Heraclii mortem, liberum tunc Severinum, consecrationem Pauli loco Pyrrhi (quam rem rursus Theophrastus ad Indictionem XIV. fuisse ad XV. referre) subdit

deverit
partem
consecrationis
Theophrasti

B alio transivit Paulus Diaconus, annum ipsius Eusebii fuisse nihil magis exprimit; sed solum post narratum Heraclii mortem, liberum tunc Severinum, consecrationem Pauli loco Pyrrhi (quam rem rursus Theophrastus ad Indictionem XIV. fuisse ad XV. referre) subdit

de Joanne Romano Praefule; quem proinde non oportet ante Indict. XIV. fuisse ante Septembrem anni DCCXL. ducere in Pontificationem. Eusebii autem quam, ipse Joannes demonstrat, licet anno DCCXLII. scripta exarante XII. Indictione potius quidem in Urbem Romanam pervenisse electus jam Severino; sed adeo non debuit occurrere ejus Ordinationem, ut dilationis causa esse posset in caeteris Imperatoris illi annere, nisi Electus ipse faceret approbando Eusebii. Quod ut facere aut cogatur, non etiam posset, cum ejus merito praeveniret Deus; itaque res integre devoluta fuit ad successorem Joannem, etiam post annum ab ejus divulgatione. Et sic tota nostra Chronologia cum allatis a Baronio fundamentis conciliatur. Nescio autem in quo Anastasio corrupta legatur ille, Severino tribui menses XI. consuetudinem enim in eo quem notavimus innotum ad diuturnum numero Codices tenet Mss. & quatuor imperij videmus; cum quibus definitum Severini Pontificatum, cui Baronius nullum certum testium ponit.

Postea 22.
Philippi
Iulii.

3 Quod ad diem Ordinationis attinet, ipsas scilicet Kalendas Maji, cum jam tunc Romanis fuisse festum, non temere praesumpsit; sed didici ex veteri Romano Calendario, quod Joannes Franci illustravit, non nuncius annis scriptum, nec non ex libris Sacramentorum, Kalendario ille veteris libris & super Romae vulgatus. Nec mirum: jam enim integrum fere saeculum esset, quod Pelagius Papa I. SS. Philippo & Jacobo caperet Basilicam Braccis, quam successores Joannes III. confirmavit, uti ex Anastasio scimus.

E

LXXIV. S. JOANNES IV.

JOANNES, natione Dalmata, ex patre Venantio Scholastico, electus ante 11. Augusti, post mortem Heraclii filii ejus filius, ordinatus 11. Decembris, anni DCXII. Dominica die; sedis annum I. menses XI. dies XVII. obiit proinde XX. Septembris, DCXLII. Sepultus ad B. Petrum XII. Octobris: & cessavit Episcopatus menses I. dies XIII.

de consuetudine
Imperiali
ex parte con-
suetudinis
revis

Hujus Joannis confirmatio promittit & expeditio fuisse potius sub novo Constantino Junioris Imperio, cui satis negotiorum fuit in eo stabilendo contra Novorum Martinam, ut se non immisceret ecclesiasticis rebus ultra quam per erat. Quia tamen agere fieri potuisse videtur, ut tantilla tempore iturus rediretque Constantino, quantum est diuturnum XLIII. & Romanis iusta causa fuit Heraclii filium tamquam paterna impietate haereticosque tenaces praevenire; suspicatur aliquando fuisse nullam potestatem confirmationem fuisse, nec alia de causa dilata aliquando ordinationem Eusebii, quam ut certius Ecclesia prosperaretur contra imminente a Monachis semperitatem: qua etiam causa ipsamque electionem impeditorem potuerit lentoremque fuisse. Brevis enim interpositio fere omnia usque ad Occidentem sexto in Synodum, in qua Monachis damnati, & Orientis Occidentisque Ecclesiae, propter Eusebium Heraclii diversa, rursus aucte fuerant, vestigia nihil faciebant orthodoxae Ecclesiae filios semper & ex illis jugum Principum haereticorum.

quoniam Joannes
dixit se
vixit 12. 18.

2 Ita exegit: sed postea intravit in viri rudis Commentarii, ubi alio longe causa expeditio postea Confirmationis traditur, scilicet quod pater Eusebii Ravennatis ejus rei praesens esse in peris hoc tempore, quibus annum DLXII. a Iuliano Juniore instituit, ut Italiam qualiterque in obedientiam Imperatoris contra Barbaros retineret, tantum paucos acquiescentes potestatem, ut omnia pro Imperatoribus agerent, etiam Pontifices confirmandos id quod post Heraclii mortem, subacta Constantino, quam maxime rediret ejus filius, facilius potuerunt evincere, & quos praescriptum sibi facere, praeterita incommoda Ecclesiae

Romane obvenientium in longiori mora viduitatis ejus praescribendi. Antiqua certe formula, quas videmus, annis multis pluribus quam quadraginta post Joannis Pontificatum collectas, nullam nisi obscuram faciem mentionem Imperatoris, sed Dextrum de Eusebio Pontificis cum libello precum pro consensu iam deservat ad Eusebium, se si res tota ex ipsius unius nutu penderet, inquit ille, totaque in ipsum Imperialis potestas tradenda esset, regatur etiam Archiepiscopus Ravennatis, Judicetque; & Apertissimi, eadem velis in Curia ipse Imperiali residere, ut operum suam, non apud Imperatorem; sed apud Eusebium interponat pro ceteri cupiditate arguit. Eusebium autem potestas, seu veteris tyrannus, quo fuit Archiepiscopi Ravennatis tandem etiam Romani Pontifici pariter se facere praesumpserunt, duravit usque ad annum DCCXLII. (quando Eusebio, totum praesentem, ab Anastasio Longobardorum Rege possumus fuisse) risque, utas Imperatorum postea representantibus, iam Romae quam reliqua pariter Italia, quatenus per horberet, potuerunt ejus pariter abruerunt, liberos. Extradidit quoque Eusebium in nostris solum vestigio, vel etiam Imperatorum Graecorum, munus jam Romae fuisse voluntatem, ut ex Syria, Graecia, ac Thracia multi Romam dirigerent, aditum atque prudentia crederent, esse in Romanum Clerum accessus forent, qui Pontificatum quodque consensu vacillarent in Italia dominatorem Graecorum sustinere viderentur. Et illi quidem intentum junctum ut Castellis adter obsideret quodominus consensu fuit, ut ex Italia pater, plerumque in alio per hoc tempore electi sunt (nam Joannes V. Syria fuit, Canon Thera, Sergius Syria,

quod solum
ad Eusebium
Ravennatis
promittit?

F

ad Eusebium
ex parte
Gry. de
Syr. Thera
fuit.

A Joannes VI. & VII. *ambo Græci*, Sifinnius & Gregorius III. *Syris interea, Græcis etiam Zacharias, unus Gregorius II. Romanus* potueri tamen sue sue frustari iussu; *siquidem ex omnibus quos numeravi extiteri ubi fuit antiquus, quam & iuxta Sedes Romanæ jura, & Græcorum Imperatorum Exarchatusque confuta ac franges dissipare.*

Rom. & Ep.
ad 141. Jo.
quid p. 101.
an. 1. 100. 7.
die 6.

3. Primum autem quam ordinaverat Joannes, rescriptis ad quatuordecim Secretum de Pesebano, decessit sui Severino successore, uti testatur Beda lib. 2. cap. 19. *ultimum annum exprimens: proinde Baronius tam dicit eum scribere, ad solium anno DCCCXII. proceedit in sua jam refutata hypothesis de morte Severini, ex qua etiam Joannem statim obisse annis DCCXL. cum sedisset annum 1. menses 12. dies 11. Octobris, ita ex Anastasio se scribere profusus, apud quem ubique menses 12. dies XVIII. leguntur.*

Plerumque
bullarum
hæc testis
est.

4. Eiusdem Joannis IV. *deinde Sergii I. Privilegia videlicet se ait Mobilis, lib. 2. de re Diplomatica cap. 14. & cuique extare suam plumbeam bullam, in Divisionis S. Benigni causis. Etiam refellit Polydo-*

rum Vergilius, Bullarum plumbo signatarum initia D referentem ad Stephanum III. & Hadrianum I. Testatur autem pariter Raynaldus & Mobilis in veteribus illis usque ad Joannem XIII. aliud nihil impressum plumbo cerni, quam Pontificis nomen in antica, & in postica Papæ vocabulum.

5. Tandem in imagine hujus Joannis apud Cavallero-
rum, non debet monumensivum præteriri singulare illud, ne dicam monstrum, capitis ornamentum, quod æscio quæ piliæ primis excogitavit; in unum compaginatum Tintam usus recentioris, & quidem superne coronatam, atque Mutram Episcopalem decorem, sere similem bodierna; nisi quod inferior circumcinctam Regale Phrygium seu Diadema, de quarum singularum veteri forma atque origine dicitur aliquid in Dissertatione XL. quo Lectorem remitto: atque dies Joannem IV. si usus aliquando Tiara est, eodem puro ac simplicissima usum fuisse, quales in Cavallero imaginibus nullæ, plurima in obliquis nostris peris, sæculo XII. ac XIII. erant, infraque representando.

Tiara in
imaginis
monstrum.

E

LXXV. THEODORUS.

THEODORUS, natione Græcus, ex patre Theodoro Episcopo, de civitate Hierosolyma, electus ante III. Novembris, imperante Constante, Heraclii ex filio Constantino nepote, ordinatus III. Novembris in Dominica, anno DCCCXII. fedit annos VI. menses V. dies XVII. mortuus anno DCCCXXXIX. XX. Aprilis, sepultus est ad S. Petrum XIV. Maii: cessavit autem Episcopatus dies LIV.

At in Ep.
ad 141. an.
6. m. 1. 12. d.
11. m. 10.
an. 5. ad 146.
an. 5. ad 146.
an. 5. ad 146.

Episcopus
non potuit
inveniri.

I Nter Sanctes refertur hic Pontifex in dupli-
ci. Idemque filientis, tertioque impresso, ut
dicitur inter Fratrum missis ad XIV. Maii. Cujusmodi ve-
re civitatis Episcopus potest ejus fuerit, non possumus
divinare: nam qui hoc fecit Hierosolyma nominat
Theodorus, non fuit Episcopus, sed Presbyter dom-
sticus, obtinens locum ejusdem honorabilissima Sedis;
quem admodum autem Stephanus Dorenlis, &
Sergius Joppenis Episcopi, arrogantes sibi Locum-
tenentiam Throni Hierosolymitani, uti Episcopo-
rum, jam ante a S. Sephero morte vocantem. Accedit
quod ille Theodorus fuerit ante DCCCXX. atque adeo
Theodoro Papæ dies superstitis satis. Quid, quod ver-
bo ille de civitate Hierosolyma, ex stylo Catalogo-
rum videlicet patriæ Theodori significare t. Hæra-

solymis autem, licet in Syria positis, distinguebantur
Syri a Græcis.

2. Interpontificum eo mortui LII. dierum statum
Anastasio omnia exemplaria, quos molimur LV. primi-
scriptis credere; & quidem sic, ut ipse dies, ejus
inter mortui ille fuerit, adnotaretur, atque na-
lum placeat scribere LIV. sic enim, & non aliter, veni-
tar ad Dominicum, qua fit Successor ordinatus.

Interp. 12.
fuerit.

3. Baronius, supponit Joannem obisse XII. Oc-
tobris, ex tempore designat ab Anastasio Interpontificum
eodundem consequens esse, ut Theodorus ex jubrogatus
sit Pontifex XXX. Novembris: & rursus ex eo quod se-
pultus dicitur pridie Idus Maii (quasi hoc idem sit
quod ex vota tuæ magistræ) niter dicitur annos & men-
ses, dies XX. attribuit ejus Pontificatus.

Baronii
Chronologia

LXXVI. S. MARTINUS.

MARTINUS, de civitate Tudertina Provincie Tusciæ, electus ante XIV. Maii, ordi-
natus XIV. Junii, in Dominica tertia post Pentecosten, anno DCCXLIX. Ad hunc sub-
carnum tentatæ conditionis ejiciendum missus a Constante Juniore Theodorus Calliope, jus-
sionem Principis exhibuit XVII. Junii, ipsumque captivum cepit XIX. ejusdem mensis Feria
IV. adeoque anno DCLIII. Tum ductus in Græciam, variis moratus est locis, ac nominatim
Naxi annum integrum: ubi videtur Depositionis suæ excepisse sententiam die VI. Augusti,
anno DCLIV. & consensisse ut Eugenius Vicarius ordinaretur: eodemque anno Constantino-
polim appulit XVII. Septembris, & in carcerem rapuit, die XCIII. captivitas, Feria VI.
adeoque XIX. Decembris ejusdem anni, adductusque in judicium; in alio rursus carcere fuit
diebus LXXXV. proinde ad XIII. Martii, anni DCLV. Inde translatus est in domum Sagolabæ
Scribæ, post biduum deportandus in exilium, sic ut in Cæna Domini, adeoque die XXVI.
Martii, præternavigavit Pharum, & XV. Maii, pervenerit Chersonem: ibique in magnis æ-
rumnis vivens, uti gemina ejus Epistola inde data testatur, obiit Confessor in die S. Euphe-
miæ XVI. Septembris, Indictione XIV. * recenter inchoata, adeoque anno DCLV. Sedit igitur
usque in tempus dati pro Eugenio Ordinatione consensus annos V. mensem I. & dies
aliquot: universum vero a die Ordinationis suæ usque ad diem mortis numeravit annos VI.
menses III. dies III. Colitur a Græcis ipso quo obiit die, solennius tamen in Aprilii die
XIII.

Ordinatus
anno 499.

an. 10. m. 10. d. 11.

an. 10. m. 10. d. 11.

XIII.

A XIII. ANT. XIV. quod eo mense deportatus in Cherſonem fit, ubi & depositus dicitur XVII. D. Septembris. Ejusdem relatione Constantinopolim & Deposito in Blachernis commemoratur XX. Septembris, Romæ autem, quo postea delatum est corpus ad ecclesiam SS. Silvestri & Martini in Montibus, XII. Novembris.

Unde et quæ
ante de his
scriptis non
avertunt
dumtaxat
sunt?

Habentur hæc omnia, usque ad signum* partim ex Epistola ipsius Sancti, partim ex Commemoratione eorum, quæ scribitur & sine Dei respectu acta sunt a veritatis adversariis, in Sacrum & Apostolicum, ovum revera Confessorem & Martyrem, Martinum Papam Romæ, per epistolam ejusdem Christianissimum, directam his qui sunt in Occidente, seu Romæ & in Africa, orthodoxis Patribus: ex quibus cum expressè confiteretur eum mortuū, per monem O' Indulgentem; de anno autem comprehendimus Romæ facta, per consensum dñi O' Jera, de tempore item quo directam in exitum, per dñm Cuna Domini, biduo post dies gemine captivitatis simul inopem CLXXVIII. reventem; mirum est quomodo Baronius comprehendit quidem adscripsit anno DCL. etiam autem anno DCLII. O' mortem DCLIV. Penitentiam ejus assignat annis VI. men. III. dies XII. quia, propter mortem Theodori cum de sepultura confusum, ejus erat oportet dies a die 1. Julii.

Penitentia
que post
statum.

quæ fecit
dñm ad
ante?

2. Catalogus Palatinus in Bibliotheca Vaticana, omni-que Analeptis exemplaria Penitentiam Martini descriptam annis VI. men. III. dies XII. quia, propter mortem Theodori cum de sepultura confusum, ejus erat oportet dies a die 1. Julii.

3. Catalogus Palatinus in Bibliotheca Vaticana, omni-que Analeptis exemplaria Penitentiam Martini descriptam annis VI. men. III. dies XII. quia, propter mortem Theodori cum de sepultura confusum, ejus erat oportet dies a die 1. Julii.

4. Catalogus Palatinus in Bibliotheca Vaticana, omni-que Analeptis exemplaria Penitentiam Martini descriptam annis VI. men. III. dies XII. quia, propter mortem Theodori cum de sepultura confusum, ejus erat oportet dies a die 1. Julii.

3. Perseus, quam possit est sanctissimus hic Paulus, causam sumptis ex consensu, qua primo statim Sedis sua anno, mense O' Jera, Indictione VII. Synodus Lateranensis Romanæ O' quingue Episcoporum cœgit, in eoque Typum Constantis Imperatoris de Monachis hanc epistolam promovere damnavit. Præter tantam hæc de re Conciliorum monumenta, habetur etiam insignis ejusdem Sancti Pontificis Epistola, ad Amundum Trajectensem Episcopum, a Milone Mancho Elmoneſi relata, in Supplementa ad Vitam ejusdem S. Amundi: quod Supplementum cum dicta Epistola primum in lucem edidit Ioannes Mabillon, seu. 2. Benedictino pagina 719. ubi ipsam require.

4. Ad Ecclesiam, ubi corpus servatur, quod antea, cum Sergius II. edificavit, sub nominibus SS. Martii & Silvestri, pro duobus nominibus, qua sub istis nominibus jam antea stabant. Horum alterum S. Martino Episcopo Turonensi sacretur, reseravimus Hadrianus I. ejusque in ipso, unde erat Presbyteri S. Martini Turali Equiti subseripsit Synodus Romana sub Symonacho, eamque eam post mortem Sancti Turonensis, ad eam illius cultus antea Romæ infulerat. Patet autem in Notis ad Romanum Martyrologium Baronius, quod eadem Ecclesia, postquam illatum in eam est hujus sanctissimi Pontificis & Martyris corpus, ecclesia ejusdem Martyris honori atque memoriz, licet more majorum populus Romanus, in die Natali S. Martini Turonensis Episcopi, eandem frequentare ardentiori studio perseveret. Præter Baronium, licet Roma scribatur, ubi rem certissimè esse potest, videtur jam erga sanctum Pontificem assensu decessisse: ut enim me monuit Clandius Costellanus, rem diligenter persequens ex Camerlano, ibi nunc degenens; solus ibi Titularis habuit antea hunc S. Martinus Turonensis, solus ejus festum notissime servatum habuit, O' solam cum Ollava agitur: festum autem Papa O' Martini, ut ipso quidem monasteria vocatissima ab opere serviti indici, saluque ut Duplex per annum habetur: Sanctus autem Silvester Titularis domus erat sanctiſſima ecclesia subterranea, ad partem sacriſſam, postquam sanctiſſimus corpus alio translatum creditur.

Corpus de-
scriptum ad
ecclesiam
antea, ubi
fuit.

fest. Mar-
tin Turon.

LXXVII. EUGENIUS.

EUGENIUS, natione Romanus, de regione prima Aventina, Clericus a cunabulis, ex parte Rusiniano, tempore Constantii Imperatoris, ab invito verosimiliter Clero, declaratus pro Electo, vel potius pro absentis Martini Vicario, anno DCLII. mense Junio, die circiter XIII. postea, eodem ex insula Naxo verosimiliter annuente ordinatus, anno DCLIV. VII. Septembris in Dominica, ac tandem ex verosimili ejusdem Martini cessione, facta anno DCLV. circa Pascha verus Pontifex, sedit universim annos II. menses VII. dies XXV. defunctus anno DCLVII. XXXI. Maii, sepultus est ad S. Petrum II. Junii: & cessavit Episcopatus mensem I. dies XXX.

die 1. Junii
ad S. Petrum
anno DCLVII.

Martini
verosimiliter
ex cessione
et cessione.

Ipse S. Martinus in epistola II. quam mense Septembri paulo ante mortem ex Chrispian dedit, ad quemdam sibi carissimum de casu sui calamitate, mirum se sua negligi a Romanis, ut ne de villa quidem ipsi curam sollicitissimè, incurreretur advenire autem id debet impetrare. Verum tamen, inquit, Deus, qui omnes vult salvos fieri & ad agnitionem veritatis venire, per intercessionem S. Petri stabilis corda eorum in

orthodoxa fide, & confirmet contra omnem hæreticam & adversariam Ecclesie nostre perniciem, & immobiles custodiat, præcipue Palæstem, qui eis ovos præſente monstratur: quo io nullo profus deviantes vel declinantes aut dimittentes eorum, que in conspectu Domini & Sanctorum Angelorum ejus in scriptis processu sunt, ulque ad pulillum quidpiam, una cum humilitate mea coram percipiant sustineo or-
tho

LXXXIX ADREODATUS

LXXX DONVS

LXXXI AGATHO

LXXXII LEO II

LXXXIII BENEDICTVS II

LXXXIV IOHANNES V

A theodozios fides, de manu Domini & Salvatoris nostri Iesu Christi. Non lapsum, sed Pastorem; non invasum Sedis alium, sed legitime praesidentem, & precum suarum commendam dignum astitit Eugenium Martinum.

an. 644.
7. Septem-
bris.

3 Hinc nobis verisimile fit, quod in Insula Nona commoranti Sanctus, libellum Romanorum accepit, quo se consilium in praedicta sede praesentant, & quidquid interdictum foret, nunquam pro eo se ordinaturos quicquam nisi ipse auctor. Quod cum accepisset ille, priusquam Constantinopolim videretur, libera Cleri suffraganea, fuerit Eugenius ordinatus Episcopus Praetorius die VII. Septembris in Domusica, anno DCLIV. eoque responsum in quibusdam Anastasio Mss. exemplaribus atque apud Mss. nostri auctorem cessavisse Episcopatum an. i. men. ii. die. xx. computando a XVII. Junii quo primum declaratus fuit depositus Martini per Tiber-

deram Calispian: esse exemplaria alia dicant cessasse solum dum dicitur XVIII. quia fore post Martini discessum ex Italia, caeterum Clero ad electionem procedere, revertis invitum in Sede Petri & Lateranensi Palatio collocari: qui tamen constanter retineat Ordinationem illicitam consummare, sed Martini excessum aspernari.

3 Baronius existimans obisse Eugenium die 11. Junii anno DCLV. & credens quod non nisi post Martini mortem, prius anno obisse & ejus sententia, potuerit sedisse legitime, accedente Cleri consensu, affirmat eum mensis dumtaxat 11. dies XXIII. Romana Ecclesia Pontificem praefuisse. Ego post Sedis annos 11. menses VIII. acceptos ex Anastasio, die. XIV. scripsi pro XXV. quia sic commodius sequuntur cetera, eivemum diem computando quem alii videntur neglexisse.

Baronii cal-
culus.

an. 649.
ad 647. an.
sept. julii.

B LXXVIII. S. VITALIANUS. E

VITALIANUS, natione Signinensis Provinciae Campaniae, de patre Anastasio, electus ante 11. Junii, DCLVII. tempore Constantis Imperatoris, ordinatus XXX. Julii in Dominica, sedit annos XIV. menses V. diem 1. obiit anno DCLXII. XXX. Decembris: sepultus ad S. Petrum LXVII. Januarii quo colitur: & cessavit Episcopatus menses 11. dies XIII.

Tempus
ignit.

P Affirmo quidem Catalogi praeter annos XIV. menses VI. nullis diebus numerari qui ad finem Januarii mortem Vitaliani differunt. Sed errorum ex obsequio existimo, quod initio scriptum fuit m. v. & l. ex quoque & fuerit consensu littera v. & l. saltemque sit VI.

an. 649.
ad 647. an.
sept. julii.

3 Baronius Pontificem Vitalianum excessum anno DCLV. obisse Anastasio, & obsequeretur XVI. Januarii anni DCLXII. defuncti eodem annos XIV. men. V. minus dieb. IV.

Monachi
Eugenius
venerat cal-
culus.

3 Mista Monachi Eleonensis, in Supplemento, de quo supra, ad vitam S. Amandi, videtur possit confir-

mare nostrum hic Chronologiam, quando annum 111. Vitaliani computo cum anno Christi DCLXVI. Sed non satis idoneus nobis auctor est scriptor seculi IX. isque in Romanorum Pontificum historia tam peram versatus, ut S. Gregorii Ordinationem computet cum anno XXI. S. Amandi, nati ut ipse statuit anno DCLXI. & obitum ejusdem Gregorii, cum anno circiter XXV. ipsius Amandi. Cuius ergo in illius Calen- le Gregorius anno DCLXII. tribus annis senis quam per est; & subinde obisset anno DCLV. (ut ipse ex Beda colligere se putat) atque non sedisset integro XII. annis.

LXXIX. S. ADEODATUS.

ADEODATUS, natione Romanus, ex monachis, de patre Jobiniano, electus ante XXVII. Januarii, DCLXXII. imperante Constantino Pogonato, & ordinatus XIV. Martii in Dominica, sedit annos V. menses 11. dies V. obiit anno DCLXXVII. XVIII. Maii, sepultus ad S. Petrum XXVI. Junii: & cessavit Episcopatus menses IV. dies XV.

F

An. 649.
ad 647. an.
sept. julii.

O Mnia quidem Anastasio exemplaria, & Auctores doctissimi, qui quatuor assignant: hoc autem incredibile est fecisse Anastasium, quia sic reperitur in Catalogo veteri, quem supra dedimus describere, annis circiter LXXX. post mortem Adeodati. Oportet tamen, ut vel hic, vel in altero deorum subsistentium Pontificum, circa annos antea decesserit, dum esset Dono solum susceperat, Agathoni benedictum & semit daret; & tunc in mentis fore esse ad finem an. DCLXXXI. Hoc animadvertens Baronius, qui in Martini morte & Eugenii successione annos duos perdidit: non dubitavit Adeodato annos VII. & Agathoni nihilominus adhuc annum dare: quia quoad Adeodatum fecerat etiam ipse aliquando sum, in commentario antea: a me scripto ad usum nostrum P. Cornelii Hezari, vernacula Belgarum lingua vulgata: primum partem Triumpho Pontificis. Postquam tunc solum aliquod Chronologiam, in principis Mensis Aprilis reformata, scripseram tumulosa etiam fore extemporata opera aliquod, quod sollicitum satis esse videretur. Sed ipse in progressu apparet res multis obnoxia mutationi, prius quam perfecta haberetur. Quod non ano-

an. 649.
ad 647. an.
sept. julii.

doctus experimenter, ne aut ipse aut ego propterea possemus redargui, curavi, ut Auctor ad eadem prima Partis praestiteretur, minime se vadem movere pro singulis supputationibus annerum, quorum a me acceptis calculis citra expressam discessionem fecerat esse; eam cum alterius perscrutatio mihi committenti, in eo quem sub manibus videbat accideretur evadere, & quicquid ex parte deberet, ut, qui forte in istis aliis observantibus minus velle precor. Ea ergo ratione obligatum studiis Chronologiae Pontificia lecturis solum liberatur, utesse habet Conatum hunc praefigi, qui deinde iterum iterumque recognoscitur & audit, in praesentem evocet amplitudinem.

3 Ad sequendum autem isto in puncto Baronium movebat me, quod Eugenium statim a captivitate Martini ordinatum credens cum eodem Baronio, consequenter crederem Eugenium Martinum saepevisisse annos non multum plus quam modum. Sic autem motum me facile in Baronianam correctionem inelavi auctoritas Anastasii ob id elegata, in qua vadem videbat praestare Sigebertum in chronico. Sed rem praecipue inspicere, & praecursum tot undique conquisita Anastasiana exemplaria, ad quae exacte est ultima editio Regia; & ne-

an. 649.
ad 647. an.
sept. julii.

an. 649.
ad 647. an.
sept. julii.

R quo in veteribus editionibus, neque in ulla variationum editiois istius novissimae testimoniū, numerum annorum VII. reperitur: considerans autem quod Siebertus, Pontificum sibi succedentium nomina referendo, non addit quante quisque sedis tempore: sed in margine tam hic quam alibi dicitur atque habet notatū tenere annos Cōsuli (juxta quos tam alia multa circa Pontifices varios turbantur, tam Vitalianus solum sedisfuit annos decem) non magni faciendam credo, quod videatur Pontificatum Adeodati extendere ad septennium.

*saltem ad
quatuordecim
annos
dedit.*

3 Nobis satis est quinquennium Adeodato dari, ea lege, ut si decesserunt ejus alteri postea annus unus addi, supra numerum annorum qui eisdem in ipsius Anastasio assignantur, Vitaliano scilicet quatuordecim & duo Engenio, postea Adeodato annis III. m. ante contentum; & tunc ordinatus fuit Augustus anno DCLXXXI. XII. Martii, Dominica III. Quadragesima, obijtque XVII. Maii, & cōsecratus Episcopatus menses IV. dies XVII. Interim ut, jam dixi, apparet necessitas evidens hoc exierit tempore addendi annum saltem novum per conjecturam, quod alias non libenter sic facio, nisi solus habebat reliqua ex Catalogi & Anastasio profecti Chronologia.

*Abbas
per Turo-
cosi d.
Mauritii
monasterio*

4 Extat inter Concilia Gallie, a nostro Jacobo Sirmondo edita, tom. I. pag. 507. Rescriptum Pontificale, quo dulcissimis Fratribus, noveris Episcopis in Gallia partibus, Adeodatus dedit, quod, licet mos atque ratio S. R. Ecclesie plus non sumpat a regimine Episcopalis providentia religiose loca secerne, & emptum tamen, quam Engenicis, religiosus Presbyter & Abbas monasterii S. Marini Turocosi, pro eodem suo monasterio petiti, concedendum duxit, postquam Croberti Turocosi Ecclesie prefatilibertatem, hoc est liberam dispensandi licentiam scripsi concessam competit, & aliorum, per Gallicanam provinciam constitutorum Antistitum, ad id consensum præbentium, subscriptiones

sapient annexas inscripiti. Hujus Rescripti partem dumtaxat legens apud Baronium, nec satis certi adeo antiquas esse monasteriorum exemptiones & visitationes Episcopali &c. quam hic indicatur, cum dicitur, ad plus non sumpat, hoc est, in usum amplius non est, & in eodem fragmento identidem inveniens Vitalianum Religiosi Abbatis; episcopus sum, cum titulo Abbatis Secularis apponi, atque adeo signum aliquod recentius istud esse, adeo tempora referibile, quibus res monastica Abbatibus non monachis commendari cepit. Verum et nunc integre veso, animadverti, Religiosum hic non aliter dici, ac nunc diceremus Reverendum: & apud Mabillanum de re diplomatica lib. I. cap. 4. dubitationem omnem de exemptionum vetustate pluribus exemplis disolutam inveniens, videm Turocosi monasterio libenter gratulor tam vetustatum Privilegium, & quidquid in contrarium deservit videri in Prepositi Aprilis num. 137. cupis revocatum, non saltem eamquam rationabili objectioni negare justitiam, quam sinceritas atque veritas, possunt ad ea, qui sepe sito alio quocunque respectu solum veritatem scilicet profectur, etiam contra quatuordecimque suam præter sententiam; siquis sapienter non solum profectus sum, sed vixisse feci, ac potius faciam, animo equo dicere ac docere parato.

5 Quod in editis Anastasio exemplaribus post hunc Pontificatum additur, nos invenimus in Mss. A tempore ordinatiois Gregorii ad est a VII. Septembris anni DCC. usque hoc, id est usque ad sepulcrum Adeodati sunt anni XIV. menses 9 dies XIV. ab imperio profectus manu est: cum aliter alterum terminum præfatus alio hoc Pontifice (quam Baronius anni DCCXII. subrogatam Vitaliano IX. Aprilis, facti sedisfuit annos VII. menses I. dies XXVI. ut perueniat ad XVI. Junii anni DCLXXVII. quando mortuum credit) non tamen plus invenimus, quam annos LXXXI. menses IX. dies XIV.

*Privilegiū
Mabillon.*

E

*Anno ab or-
dinatione
Gregorii
alio hoc
annus sub-
diti.*

LXXX. D O N U S.

*Ab ant.
ad sup. an.
m. 5. d. 10.
Hic an. ab
ed. ad sup.*

DONUS, natione Romanus, ex patre Maurilio, electus ante XVI. Junii, DCLXXXII. imperante Constantino Pogonato, ordinatus IV. Octobris die Dominica; sedit annum I. menses V. dies X. obiit DCLXXXII. XII. Martii; sepulchrum ad B. Petrum XI. Aprilis: & cōsecravit Episcopatus menses II. dies XV.

*Stella pro-
diga in
prophetia
pontifici
præfata.*

Hic dem electus esset, inquit Anastasius, necdum scilicet ordinatus, apparuit stella a parte orientis, & agili cantu usque mane per menses tres: cujus radii caelum penetrauit: in cujus surgentis visione omnes provincie & gentes mirabatur: quæ post in semetipsam reverfa disparuit: pro quo & maxima morte a parte Orientis subsecuta est. Caeterum hujus stelle ortus in tempus interpontifici quod signavit a XVIII. Maii ad III. Octobris.

*Druidi ad
luna. jux-
ta, & d.
genit. 22.
dies i*

2 Sed difficultas est, quomodo morti Doi conveniat in annum DCLXXXI. quando quidem Divalis sacra, initio Concilii v. I. Ormenie postea, directa ad Donum sanctissimum Papam seioris Romæ, contradicta vero Agathon: Papa sanctissimo ac beatissimo ejusdem antiqui Romæ, quo quod idem Donus de presentis vita decussit, scribitur die pridie Idus Augusti Constantinopolis indictione VI. id est anno DCLXXXVII. Mortui est res Baronium, mortui & me quendam, ut cum eo ad annum annum anticipare prædictam successionem, quæ in nomine mensis apparetur vitium: quoniam; cum die anni mens fluctuat, præfatus tamen Id. Augusti mensis finis non VI. per quod cum ignoretum fuisse Constantinopolis tam est impossibile, quam incre-

ditabile quod Agatho, obsequio justum & seim Exarchi imperialis, fuerit ordinatus.

3 At nunc animadverto Appendicem istam data dec. subjunctam inscriptioni, nec haberi in Græcæ, nec in veteri Latina versione, juxta editionem Parisiensem anni 1524 sumptam ex Codice Bellesseusensi, ac in eadem Concilio prædicti a dicitur. Scriptus est hic codex temporibus D. Sergii, sanctiss. ac beatiss. Papæ, & in Patriarchio sanctæ Ecclesie Romanæ reconditus. Quod igitur nec in Græca nec in vetusta Latina versione legitur, quomodo postea accesserit, nescio; neque videtur mereri fidem, & veluti inopertum glossam aliquam scilicet a margine transmissam ad textum erudi potest. Mihi certe jam amplius non obest, quo minus Dionisiam istam consensum scriptam esse an. DCLXXXI. Indict. VII. in consensu Februarii Martii; & perlatam in urbem post Doi mortem, obsequio meo dantesse tradidit. Quo statim atque ordinatus est, directus in omnes Occidentis sibi subditas provincias interit, super negotio fidei, quod tractandum proponebat, iussit celebrari Synodum Provincialis, eamque sententiam perferri in urbem; ubi etiam ipse istam accepit habeturus esset, quam cito licuisset, Synodum Eccelesiæ Italicarum, pro eo sequenti scilicet decernimus.

*alio Dono
carum, que
postea in
et alio modo
chronologica
notetur.*

LXXXI. S. AGATHO.

A GATHO, natione Siculus, ex Monachis, electus ante XI. Aprilis anno DCLXXIX. & ordinatus die XXIX. Maji, in Dominica, imperante Constantino Pogonato; sedit annos XI. menses VI. dies III. obiit anno DCLXXXI. die 1. Decembris, sepultus ad S. Petrum x. Januarii feria VI. sequentis anni, quo die colitur. Veneratur eum Cræci cum titulo Thaumaturgi XI. Februarii: cessavit autem Episcopatus menses X. dies XVII.

Ad an. 479.
ad 481.
an. x. m. d.
die 1.

B ARODIUS, inquit Agathonis ad annum DCLXXVII. relata, nullum certum statum mensis aut diem, nullum quoque certum tempus durationis Pontificatus ejus desinit. Mortuum autem illum credens x. Januarii, idque videns non posse quadrare in annum DCLXXXI. quo tunc usque ad Septembrem duravit Synodus Oecumenica VI. Agathone vivente terminata, existit hujus mortem differre usque in annum DCLXXXII. adeo ut secundum ipsum federit Agatho, præter annos III. menses XI. minimum IV. & deinde vacaverit Sedes usque ad XV. Augusti anni DCLXXXI. de qua successione infra. Nunc quod Agathonem spectat, id agamus: prout tamen notari velim, ex laqueis post Agathoni & Leonis abitis Interpontificis, hanc vocem colligi, quod Coostantinus Imperator, hanc paulo ad rem attente quam Desiderius sui, & exarbitrati ad seque retraxerunt pontificem Eleides Rome Pontificem confirmandi, quam tamen quædam intermiserunt remissis, ut infra dicetur in Benedicto II.

Videntur
plures
alios
etiam
agathoni
etiam
agathoni

2. Secundus hic emine, nec alius ullus, & tempore S. Benedicti Abbatis est, quem Anastasius deus assumptum ex Monachis; neque alteri deinde hujusmodi eligimus vel ipse, vel ejus Continuatores aut Fidei adhibentes. Videtur autem id & duratius sensu accipiendum, quod soli illi fuerint immediate assumpti ex suis monasteriis, quorum universales Abbates erant, & doctrina semper præquam celebres, atque in negotiis Ecclesiasticis multum versati, nullumque tam locum in Romano Clero accepit, si vero (ut nos loquimur) necdum crevit Cardinalis. Erunt autem plures assumpti ad Pontificatum, qui aliquando Monachi fuerunt, certum est: nam & S. Gregorius Magnum, prius quam in Clerum adserberetur, Monachum fuisse, & quidem Benedictinum, est perquam verisimile; idque etiam nobis ostendit de Joanne XVI. Gregorio VII. Victore III. Paschali II. et ceteris suis huiusmodi. Verisimile est etiam, plures alios, ex prægressis subsequen-
C tibusque Agathonem Pontificibus, Monachos fuisse, prius quam forent Cardinales, licet id minime notatum reperitur, de hisce specialis causa ab eodem notari Anastasius voluisset. Nescim tamen que ratione potuerit Gregorio XV. perservare Constantinus Cæptanus, licet continui Commensalis usuali ac familiaritate subnixus, quod ex Ordine S. Benedicti (cui is erigendum in Urbis Hospitium & Collegium Gregorianum postulari) tot Religiosis, in summi Apostolatus apicem evectos fuisse constat, ut longa & contigua multorum seculorum serie Ecclesia ipsa nullum alios, quam familiæ Benedictine alumnos, Summos Pontifices habuerit.

non
fuerit
notum
Episcopatus

3. Exarbitratum Abbatem istum pro suo Ordine velum diducimus in Benedicto II. esse: quoniam hic agne manifestus, dubitans nullus, qui scilicet quatuor a S. Gregorio usque ad Victorem III. decessit perspicuus feratur: de his enim solis posse esse ferme, cum de ultimis transmissis habuerit satis nota plenarumque conditio ante Cardinalatum. Quisquam ex hoc feru-
D sari voluerit, multos præfatos inveniat, de quibus non suspicio quidem sentiri esse posse, quod Monachi aliquando fuerint, vel in monasterio ceciderint. Præinde
Propyleum Mau.

credibile sit, ipsius Cæptano demandatum fuisse com-
E positionem ejus Brevis, quod in Bullaria habetur seu-
tum sub eo Pontifice. Certe ex illius suppositis peritiam
acceptum dicitur, quale ibi continetur aliquum Ordinem,
extra dubium maximis quibusque encomiis dignis, sed
veris ita abundantis, ut si solius molle ratione egat.
Hic autem notatum eo servari, ut is ad quorum com-
mendationem jussu insignendo datur Brevis, sit sa-
la elegius, que sub historico deducit causam, depre-
henduntur non nisi emendanda veritate ac veritasque;
idem non minus efficitur sese, quasi statim habend-
um pre canonizate & indubitabili, quod narratio
Pontificiarum litterarum parti quod alitercumque & quæ-
cumque auctor inseritur; sed in rebus parte historici
& ad solum laudem spectantibus, præsertim antiquis
& ubi solius auctoritatem conseruere in dubitantes afferen-
dia, cunctis circumspiciendum; ne qui eas tam affec-
tante suggerant, plures auctoritatis & gratie ad
Pontificem delinunt, quam fidei certæque probationis
& auctoris, a mole funditus præjudiciumque
inducunt libere.

plus
afflu-
inducit
quæstio-
in veritate

4. Quod ipsum Agathonem spectat, attento, quod
supra notavimus, Græcorum huius ævis, ut quod
plurimas Apostolicas Sedes inferunt suis obnoxius Impe-
ratoribus; ipsum etiam Græcum fuisse, non solum iust-
deri nomen Græcum, sed imprimis Sicilia patria,
tunc adhuc ius Græci, ac Græci rursus ecclesiæ & mo-
nasterii Basilicæ Regula plena; nec alio forsitan adhuc
Latina Benedictina Præfationis canonica habere, quam
que istis S. Gregorius sanctarum, & Missæ, S. Ple-
næ sacrorum quoque eadem modulatam, ac Vitaliano Papa
admittente super restauratam.

Iste Agatho
videtur po-
tius Græci
quam Latini
monasterii
fuisse.

DISSERTATIO XXIII. de XV.

De Pontificatu Agathonis, & Synodo œcumonica
VI. sub eo celebrata, fraudulenterque relato
inter damnatos omina Honori Page.

F

H UJUS Pontificatus ante prime adhuc corrente Chris-
ti vero DCLXXI. celebrata videtur Roma CXXV.
Episcoporum Italicorum Synodus, pro negotio Legatio-
nis Constantinopolim dirigenda: cuius prælo Doct mor-
tem, ad quem Divus Episcopus sacras direxit, interge-
fere amantissimi, iussu præpositus excusatum, quod
numerosa ostensorum Occidentalium multitudine usque
ad Oceanum regiones extenditur... dum io medio gen-
tium tam Loogobardorum quam Slavorum, nec oio
ratorum, Gallorum, & Gothorum atque Britan-
norum plurimi esse nescuerunt: quorum sententia syn-
nodaliter audiendas expectare oportuit, ut a genera-
litate totius Concilii nostra Occidentalium sug-
gestio ferat, ut si quorum pars quod agebatur cognoscere,
partem lateat; ut si ferat Romana Synodus. Ex his
similis iudicium Pontificem Episcopo suo, ad alias tam
diuturnas prælatibus causas, ad ipsos corporales æger-
tudinibus suis, in quibus vivere nec libet nec licet assidu-
m ægri-motus laborocem, quibus omnibus scilicet
sit, quod oio parvis temporum curfus elapsus est,
priusquam Imperiali mandata fieri possent: nec enim
R. par-

Postremo
deus hunc
episcopum
pontificem
novi sit.

A parvus temporum cursus, in sum optati executione precepti, videri debet annis errare integer, qui a scriptis Constantiopolitani Divali usque ad Legatorum appellam videbatur eleptus.

Et inter-
venit post
pauli Le-
gati.

a. Opportune autem elictis a Synodo & Pontifice Legatis, & congruis utriusque litteris instructis, benedictus Agathe ad pulchram Tranquillitatis vestigia properare, quia incuncto men astate, ipsa jam nominata Indictione viii. ut servit Anastasius, mense Junii die xviii. non xxviii. (quod librarium incerto irrospisso mones Calvisius) luna eclipsim passa est, & mortalitas major atque gravissima subsecuta mense supraferri, Julio, Augusto & Septembri in urbe Roma. Sed hoc dum satis servique grassator, jam pridem Constantiopolitani versabantur Legati, eodem Indictione viii. die x. vel potius xvii. Martii, illac appulsi. Signidem

appellatum
Constanti-
nopolim no-
vel 17. Mar-
ti.

proxime subsequens Dominica, qua eos Imperator in Bladenas secessisse pompa duxit, suis diei xviii. mensis iusto Anastasio: id autem, tunc tempore Synodi incognitionem progressi, non contigit nisi mense Martio. Erant igitur Anastasii, quando advenum Legatorum adscriptis diei x. Novembri Indictionis Nooz, quo mense & Indictione satis constet, die istius mensis vii. celebratam primam Synodi Alesiam, usdem Legatis praesentibus.

B Nihil tamen minus erravit, quavis alteri Imperatoris praenominis Divali, post Legatorum advenum data ad Georgium Archiepiscopum Constantiopolitano, imperatoris ad coeque omnes, qui ad ejus sanctissimam Sedem pertinent, sanctissimos Metropolitas & Episcopos, ad Regiam urbem: erravit, inquam, quavis Divali isti, praeferunt in Graeco veterisque Latina editione habetur, ad hanc verba: Data quarto Idus Septembris Constantiopolitani, imperante Domino piissimo perpetuo Augusto Constantino Imperatore, anno xxviii. & post Consulatum ejus an. Cum enim Synodus cepta sit, Imperantibus a Deo coronatis serenissimis Dominis Flavio, Constantino quidem piissimo & a Deo decreto magno Principe, perpetuo Augusto Imperatore, anno xxviii. & post Consulatum ejus a Deo iustitiae mansuetudinis anno xii. Heraclio vero & Tiberio a Deo conservandis ejus fratribus anno xxii. die vi. Mensis Novembris, Indict. ix. & hac ratione enesque notentur omnes Synodi Alesiae; necesse est, ut qui Divali praedicta additis datam, errorem obrepisse, in componendis annis Imperii & post Consulatum.

per litteras
nos in Ep-
istola.

C Deinde ut iam male conjunctis characteribus male infertur auctori Data Divali, ab anno dclxxx. drevit; ut propterea dicantur anno non citius Constantiopolitani appulsi Legati. Denique si jam appulerent a Martio mense praesentis anni; incongrue differat Indictione Concilio ad menses fere vi. meritoque creditur Indictione illud esse mense Aprili, ad quo undique erant convenerunt, menses saltem vii. haberent ad dispendia in suis Ecclesiis omnia, longiori absentia necessaria. Capite enim Alesiam vii. Novembri Indictionis ix. uti dicit, continuata sunt usque xvii. Septembris Indictionis x. universi autem numerantur Alesiam xviii. quo admodum perturbare attinguntur ab Anastasio: quod satis est hic Indictio cum veteris eorum ordo certius ex ipsi Concilio illis habetur.

Id April
data.

decreta a
v. Novem-
bris at ex
Synodali
divinis.

3 Solam vero, quod ipso Concilio tam diuturni tempore nihil mutaret in conjunctione tunc orarum; primam autem & secundam eorum esse Imperii, per Constantem patrem Constantino primogenito sub annum dclxxv. & quoprimo post duobus aliis filius communicant; tertiam vero sumi post Consulatum perperam, depositam patre mortuo, xv. Iulii anno dclxxvii. adeo ut videretur Imperator, commoda majoris causa, ad unam communem epocham, mense Octobris assignam, rebusque omnes illas erat, ne multiplicitas pariter con-

fusum in Alesia publicis. Cur autem Octobrem elegerit, non alia mihi occurrat causa, quam quod eo mensis ceperint in decem patens Imperii ejus anni scripti omnes anni Consulatus Versio quidem Latina, dclxxxv. die viii. Martii, incipit notare annum Constantini xxviii. & sic deinceps proseguunt: sed ad id in Imperio fratrum, nihil in anno post Consulatum notanda mutata, fulgentio nobis reddidit diligentem interpretem, in sola prima era differentiam facientis, ne non satis certe fundamentis id fecerit; cum annis post Consulatum similiter videretur mutari debuisse in Alesia xvi. quae fuit diei x. Augusti celebrata. Sed solum bene, quod cum distinctior notitia trium istorum Aetatum non suspicetur, accurato fuerit a transcribentibus sem Graeco quam Latine observata maiore Indictionis ix. in x. Alesiae xvii. die xi. Septembris: quos ut primis illis non negamus.

6 Finis Synodo, & plerisque Episcoporum ad sua digressis, quo superfluum quinquaginta quingue Patres, veluti inter Synodum ad hanc praesentem, cum Georgio Patriarcha Constantiopolitano diceretur Synodum ad Agathem appellam, qua tamen in veteri Latino codice, cuius supra meminimus, non reperitur: ac verisimiliter missa Roman non est: quae praesentem nosse post Legati ad reditum, mutata a Constantiopolitani sui more Agathonis, die x. Decembris Roma obita: cui insinuationem novum sancta per Oecumenicam Synodum fidei edidit ab Epistopo, quod in Appendice antiq. Inscriptionum pag. 1266. nom. 3. tale legitur:

Pontificalis apex virtutum pondere fulvus
Ut jubar irradiat, personat ut tonitru.
Quae mox hic peragat doctrinae doctus & auctor,
Format enim gelis, qui docet eloquii.
Dum simul acquiparet virtus & calmen honoris,
Officium decorat moribus, arte gerit.
Praedit his meritis Antistes summus Aeoatho,
Sedis Apostolicae sedera firma tenet.
En pietas, en praeclara fides: insignia patrum
Intemerata manent nobis, Alesia, tuis.
Qui vero numeret morum documenta tuorum,
Formula virtutum cum tua vita foret?

7 Prater eam quo fuerat ad Agathem scripta Epistola, quaeque Constantiopolitani remanet, compositum eodem tempore est Editum fides, Christo dictio populo omni habitanti in Occident partibus, una cum exemplari divinae Iussibus Domini Constantini, directis ad Synodum Apostolicam Sedis antequam Rome: cui sua manu subscripsit Imperator, Legimus: sed quod additur Data x. Kalendas Januariis Constantiopolitani Imperiali Domo, piissimo perpetuo Augusto Constantino anno xxix. Indict. x. desit in Graeco: ab inurpore vera additum videtur, & a transcribentibus vana. Indictio enim x. a Septembris anni dclxxxii. incipiente male computatur cum anno Imperii xxx. quosolum debuisse scribi xxviii. Plane enim eussim scriptam esse hanc Iussorem eodem tempore, quo scripta Epistola ad Agathem; at quemadmodum Legati non solum a Pontifice, sed etiam a Romana Synodo attulerunt litteras distinctas, quae utroque distinctas referrent: prout solum fuisse, nisi nuntiata more Agathonis: qua ad ipsam transmissis suppresserit, commutata cum aliis ad Successorem data, quamprius male ordinatur esset: quo de se non infuso.

8 Quod autem ad Electionem Successoris pertinet, non credibile est non fuisse dilatum; sed serio nos die post temporariam Agathonis in Lateran depositum (quemadmodum universi fecerunt Bonifacius III. decreverat) convenisse Clerum, & electo Leone, sum de ea dem Electione Decretum missi Constantiopolim: quod eo potius appulsi mense Januarii. Id ex statum approbatum consi, nullam autem scripserat rectorum

Indictio
et sc. no.
dclxxx.

Deinde scri-
bitur respo-
sa ad Ag-
athonem;

E

pauli post
mortuum,
et ad ann.
ne missa
Constantino,

scribiturque
sem editum
fidei roma-
ne ad
Synodum
Rom.

in quibus
post pro-
fessio pro-
fessio pro-
fessio pro-

Prout si
non Lateran
Ordinatus;

A indicant: verosimilissime tamen est Baronii conjectura, suggestum Imperatori fuisse, ut non prius Ecclesiam Romanam confirmaret, quam Romano Ecclesie, cuius exemplum totius Occidentis sententiam esset, Synodum vi approbasset. Dum autem colligitur *Acta* & transferuntur, alio quodam videtur injeclis remota, quidquid pro unione Ecclesiarum factum erat, subvertitur, quasi episcopi eodem ufus Leo cum suis, de summo iure prius credendum aliquod concessisset, quam rigide contravenirent pro re, fidei integritatem non concernente: quemadmodum in causa trimum Capetorum simili episcopi usum Ecclesiam Romanam in concessu est. Res a nemine testata, sed ex post factis colligenda, idcirco veritas variorum sententiarum agitata, mihi videtur se se habuisse.

9 Silvanum de una aut duplici Christi voluntate tenendum edixerat Papa Honorius, & cum Sergio Constantinopolitano Patriarcha Monothelita communicaret per litteras, in quorum utroque quam fuerit excusabilis, Baronus explicat, neque Catholicis quisquam est bonus qui dubitet, quin eam culpam in se fuisse crediderit sui successores. Male tamen in Oriente opinio de eo invaluerat, ubi Monothelita ipsius se nomine, quamvis falso, intuebantur: adeo ut Patriarcha Theodoros Constantianopolitanus & Maximas Patriarcha Antiochenus, eorum hoc tempore Cyprius, Constantino Imperatori, pro unione latrogati, multam instigant fecerit, ut eieceretur Vitalianus Beatusissimus de dyptichis (qui scilicet Monothelismo palam adversari cuperat) afferentes Honorium memorari in illis: se autem non acquiescere ut memorentur qui postmodum fuerunt Patriarche in sancta Roma in Ecclesia, donec conquisito & satisfactio fiat verborum, de quibus contenditur inter utraque Sedes, nisi Constantinus scribere per Orthodoxos, nec Vitalianum expugnandum concedere, donec quavis controversia de fide fuerit definita, ad quod iudicium Legatus perit.

B *Ad hoc prudenter Agatho cum Romana Synodo, Legatus quondam missus, instillator de fide, iuxta institutum sui datam, de Honorio autem & Vitaliano, aliam fortasse monitionem tenendum silentium, palam autem sententiavit, de altero nihil male sententiam cum in Epistola ad Imperatorem data, & per nos Romana Ecclesia fidem, concelatas, quod hac est vera fidei regula, quam in prosperis & in adversis tenuis de defendit Apostolica Christi Ecclesia: quia per Dei omnipotentis gratiam a tramite Apostolice traditionis omnimodo errasse probatur, nec hæretici novitatibus depravata locubuit: sed ut ab exordio fidei Christiane percepit ab auctoribus suis, Apostolorum Christi principibus, illibata fide tenus permanet, secundum ipsius Domini Salvatoris divinam pollicitationem.*

C *Cam tolli inscriptionem solidibus, litteris Constantianopolitano & ducentis Legatos, ad communionem recipere velint Patriarcha Theodoros, idcirco decessit de Sede eius est: & pro eo consiliarius Georgius. Sub hoc Synodo rite ac quere celebrata, probata Agathonis fides & epistola, Monothelitarum hæresis cum suis auctoribus & propugnatoribus nominibus de monita, & cetera Actiones comminatas sunt, siue nisi Honorius aut Vitalianum, ac se fessio citius terminata. Nam quod inter Anathematismos finales Actibus XVII. non legimus, Honorio hæretico anathema, & ALIIS XVII. in Sermonem Prelophorum, dicitur Concilium, una cum aliis superfluum vocem ad invenerunt, ut ecclesiasticis scriptis procul abjicere & anathemat. merito succedere Honorium, qui fuit Romæ Præfuit, ut ipse qui cum in hac securus est, id postea male fide loci sui immutasse iuxta moni dabitur potest, quo certius constat Romanos Legatos Allectibus illis emittit & singulis subscripsi, qui sene non permixtissimi iactida vel indycessa causa, Honorium hæreticum admiserit.*

Perpetuum Mei.

12 Frandis Honorio in iurata, anstorem, credibile est eundem illum fuisse, qui antea solum illam in huiusmodi Pontificibus probabat, Theodoros. Hic scilicet damnatus Monothelita videtur. redimendum in Sedem simulata patientia capioni. Imperator suggestit, ferendum non esse, ut in Constantinopolitani Patriarcha damnatus, Honorio preteriret: ita scilicet probaretur veluti quam serio hæresim dimisisset, ejus damnationem solvendo, quem antea tenetis efferebat laudibus, revera autem in Romanam Ecclesiam regnum valens dedecus, quod per ejus Legatos fidei subique olim comperibus impactum debebat.

13 Cam igitur de fide decessit esset *Acta*, non potuit quidem Honorio damnationem ita eis inferre, quemadmodum de cetera ita fuisse habebatur, quorum causa fuerat ventile 2 in collectione tamen nominum extingueretur, scilicet potius Honorio nomen inferendum fuggerere: idcirco facere in Synodo ad Agathonem, inter Sergium & Cyrum emittendum Honorium. Et hæc quidem eadem solis Legatos latere poterant: sed non potuit lotere Edictum Imperiale, dum ibi quoque inter damnatos Græci scripturam Honorium, qui fuit antiquæ Romæ Papa, horum hæreticos in omnibus fautores, concurrentes, atque confirmatores. Et nemine verba sic edita & publicata esse, in *Actis* Romanæ transmissis descriptis, dubitari non sunt veras ille Bellocensis eadem, qui vel ipse Sergii Papa tempore descripti sunt vel ex illis transscripti, atque Epistola, qua Constantinopolitani mansi inscripta Agathonis; & cetera, qua dum post allata est inscripta Leonis.

14 De his autem memini Romanis pro suis Legatos, non mirum si emittati fuerint recepti Synodum: sed hoc mirum ac mirissimum, quod nullum ipsam esse indicant aliud iusti ex hac causa dolores, quem dilato Leonis Ordinatione, non tantum usque ad mensum Iulium & redimunt Legatorum (quorum unus ex parte Synodi Romanæ erat Ioannes Episcopus Portuensis, de parte ad ordinandum Pontificem requisitus) sed etiam usque ad annum ejusdem Octobrem (Baronus docet, Usque ad Augustum sequentis anni) tota quod tempore apparet illis citantur egi ad sua fecerit nisi illi potuisset, pro confirmatione expellenda. Hæc vero si aliter imperari non potuit quæ dissimulanda talem injuriam Romane Ecclesie in Honorio factam, ut ille decessit longe fuit servitus, a Constantino, pro alius Imperatore, impetita, quam quæ secundum postulationem Agathonis ab eodem revelata est, prenumerat scilicet quantitas, quæ solita erat dari pro Ordinatione Pontificis facienda.

15 Pre amore tamen Ecclesiasticæ pacis etiam illum servitatem toleratam fuisse, non tamen suadet ipsa Agathonis sic correptorum facta in Lozium studiis promulgatio; (nulla ad Honorii excommunicatione ad id se habet) ipsiusque Leonis Pontificale edictum, quo post Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, Constantinopolitanam Ecclesiam subfessores magis quam Praefules, etiam anathematizati & abominatores Honorium, qui Apostolicam Ecclesiam, non Apostolicæ traditionis doctrinam illustravit, sed profana prodatione immaculatam fidem lubvertere conatus est. Quomodo autem conatus? An solis dæmonis ab ipso, sed non summam vera non fortiter sustinendo, neque summo quo poterat regere utendo. Culpa hæc erat me personali: quæ si fieri non potuit Sedem Apostolicam maculare, ita quæ eam sic & exagrabatorem, ut obsequi ejus castigatores non videretur nisi ille succursus, dicit potest non injuria de nata, pro solis rerum, qui tunc erat cum iudicari Monothelice fuit; licet per non tempore, quo veritas Honorius, in præfata sermone, Si alia qui universis via, quæ neg, Latina versio prima sic dicit, neg, Leonis receptum sic de Honorio lectum docetur, cum tanto libenter legatur, quanto studiis exquiri. Sed postremum illud tenet dicitur in ipso contextu Græco inveniri perisse, nisi sic locus ipse habet.

D *colligitur de archiepis*

qui deinde effert ut in epistola Synodica & Epistola Imperiali

Et cetera

quod negotium in 204 Romanis

F

etiam p. an causa dissoluta non

velut obsequium

et quæ re- vena culpa- bilitate Ma- riae

A' *Orta vultus vbi Antoninus Episcopus de iherosolymis in synodo generali concilio dicitur, vbi et sedes apostolicae iurisdictionis vbi deinde transiit, id est, Qui hanc Apostolicam Ecclesiam non asumpserit doctrinae apostolice traditionis purificandam; sed turpi prodicione contaminari permittit immaculatam scilicet Ecclesiam. Placuisse, inquit, permittit, non vero (ut habet durior versio) immaculatam fidem subvertit coartatus est. Et hoc idem, nec amplius, habet Epistola ad Hispanos. Honorium culpant, quia flammam haereticis dogmatis non, ut decuit Apostolicatam Apostolicam, incipientem extinxit, sed negligendo conseruit. Etenim, ut S. Leo Epist. 3. ad Iulianum Aquileiensem Episcopum scribit, inferiorum Ordinum culpe ad nullos magis referenda sunt, quam ad desides negligensque Rectores, qui multam saepe noxiant pestilentiam, dum necessariam dissimulant adhibere medicinam.*

16 *Stephanus Balusius, Petri de Marca Parisiensis Archiepiscopi familiaris & domesticus, de Vitis illustissimis viis, gestis, meritis ac scriptis epistolam distulit, postquam anticus episcopus de Concordia Sacrosanctae Imperii editum protulit: sub cuius finem ait, quod imprimis deplorandum est, Marce per v-*

B *lerudinem eius oco licuisse epistolam scribere, quam ultro promiserat, ad clarissimum & eruditissimum virum Philippum Labbeum Presbyterum e Societate Jesu, in qua Honorium Romanum Episcopum, quem seculi huius malignitas in sexto Oecumenico damnatum esse contendit ut Monothelitam, ab ea labe prope immunem reddidisset, ostendissetque nihil aliud in eo damnatum esse quam negligenciam, & quia varie re gesterat... Probaret enim Honorium illic fuisse damnatum, non quia Concilium putare illum docuisse haereticum, ut illi novelli haeretici existimant; sed quia Sergii Patriarchae CP. & Cyri Alexandrini consulationem ambiguis responsis eluserat, neque statim damnaverat haereticum, tunc recens emergen-*

tem: unde data populi Orientis occasio credendi, D Monothelitarum opinionem non esse haereticam, quandoquidem cum prima Sedes non scribat anathematice. Scilicet Honorius eo deceptus est, inquit Balusius, quod Patriarcha illi polliceretur, Orientem unanimum, ubi Nestorii & Eutychetis errores vigebant, ad unitatem Ecclesiae Catholicae reditum, si concedi aliquo modo posset, unicum in Christo voluntatem fuisse. Et cum nova haec opinio (ut sunt omnia ferme nova) interpretationi tum obnoxia esset, quando videlicet eundem damnata erat ab Ecclesia; Honorius, quo facilius Orientem a vetustis erroribus revocaret, et iniquam & per dispensationem a summo jure recessit, ut Marce verba ad hunc locum traham. Haec tamen dispensatio ei infelicititer cessit, ut jam pridem observatum est in libro 3. de Cone. cap. 13. 5. 9. Nam hoc factum, ut damnationis sententiam in eum pronuntiaverit sexta Synodus, persuasum foret orbi universo, illum insanam univolumatati opinionem fuisse, quam incipientem extingueret debuerit. Ita pro Morea defunctis Balusius, adferens deinde loca veterum, quibus sententiam illam fulcire desinaverat Mezzani sumi: inter quae primum locum tenent, quibus probare decreverat, germana esse Acta illius Concilii, neque a Graecis corrupta: quod & ego dico; sic tamen, ut intelligi velim, athen Graciano scilicet, ut nomen ejus, contra quem durantibus Atheniensibus Synodi praesens nunquam fuerat, eorum invidiosius damnationis, quorum errorum illa morese expendat & in praesens damnaverat; immo ferrent autem in ista Epistola quae omnium Actuum quasi signaculum esse debebat, quaeque si Romani non reciperent, in periculum adduceret quodvis tanti temporis dispersio tam sperosa pergerat; cum interem negari non posset culpa aliqua in Honorio fuisse, cuius causa id cum meritis Orientales asservire consueverant, non apparet; licet non apparet ad eos publice transivisse.

E
& inveni-
tione Ad-
Concilio.

idem illis
tempore
demonstrat.

LXXXII. S. LEO II.

Alia, Epist.
ad Sig. an.
1794.

LEO, S. R. E. Archidiaconus, natione Siculus, ex patre Paulo, electus ante x. Januarii anno dclxxxii. sub Imperio Constantini Pogonati, xix. Octobris in Dominica ordinatus; sedit annum i. menses vii. dies v. obiit xxiii. Maii anni dclxxxiv. sepultus ad S. Petrum xxviii. Junii, quando colitur: cessavit Episcopatus menses xi. d. xx.

C *Anastasius codices omnes, contra quem ait, non post mortem Agathonis Interpositus an-
num i. menses vii. dies v. Leonis vero Pontificatus ad-
scribitur solum menses i. dies xvi. eoque ratione in tota
Pontificum Romanorum serie vix quidquam, in
pensis recentisque memoriae scriptoribus, occurrit in-
tracitarius, initio, gestis, atque obitu Leonis Papae II.
ait in novissima Conciliarum editione, post hujus Leo-
nis vitam, animadvertit eruditissimus noster Philippus
Labbeus a quo promissam viam, sed non usquequa-
que complatam invenientes (neque enim huius scriptori
congrue referre dicitur Obiit a die natae Sepulturae
diferens) deprehendit, quod simpliciter duarum chrono-
logiarum islarum conversione, omnia liquida fiant & ex-
pediant.*

1 *Nam primo Divialis ad Leonem, missa (ut habet
Graeco-latina in fine Actuum Synodice xvi.) memo-
riae Decembris anni Indictione xi. (sic enim legendum,
x. cal. id est, non id est) videtur ante dcl xxxi. ex-
cavari, missa fuerit Leonis, jam vero (ut habet titulus)
sanctissimi & beatissimi Archiepiscopo veteris &
clarissimi vobis Romae & Oecumenico Papae: quod
solum esse non potuisset, si vacasset Sedes post mortem*

Leo, non est
Papa, aut
post dclxxxii.
non fuisse
Pontificem

Agathonis menses vii. Secundo, sic vere hujus Pa-
pae Leonis temporibus, die xvi. mensis Aprilis (ut
scribit Anastasius & probant Astralogi Galvusius ali-
que) Indictione eadem xi. sed jam Christi anno dcl-
xxxii. Luna eclipsim pertulit, post Conam Domini,
quae in praedictam diem tunc occurrit, & nocte peo-
ta in sanguineo vultu laboravit, nec nisi post Galli-
canum curpie paulatim dilapidari, & in fume rever-
ti aspectum. Haec autem eclipsim simuliter oculi aderat
a Pontificatu Leonis, si hoc solum sciret ordinari
in astate anni jam delati: ipsa autem circumstantia dici
xvi. Aprilis, cum Cona Domini convenirent, pro-
bant resuenter alium hoc annum intelligi non posse, &
Astrologicae rationes idem confirmant.

sub rege
fuerit graecus
des multis
a Theopha-
nastis.

2 *Vix dicere possum quantum haec duo difficultates,
postea xix. mensium Interpositio, praefatus inculca-
bilis, me verferem, persequamur de Interpositio &
Pontificis spatii commutandis meritis cognoscere. Ba-
lusius, Leonem anno dclxxxii. xv. Augusti ordina-
tum decrevit, annos sequenti xxviii. Junii obisse con-
cludit: quae sententia, quibus laboris difficultatibus,
quibus nostra vires fundementis, & quae via salva-
ri haec, istas explari posse credamus, nihil magis po-
tere*

A peto in chronologia locutus, detebis sequens Pontificatus.

4. *Pia memoriae Lucæ Helftenius, Bibliobeca Vaticana Cujus, cui anno MDCLX. vult religiose clausura, extrema Cabelici Sacerdoti erga vorantem officio implente P. Godefrido Henckens, inter cetera que in nostram adveniam paraverat operi instruendo subdit, et in variis Mss. descripta, tradidit etiam nobis Sermonem, quem ab hoc saculo Pontificis habuimus die sue Coronationis authenticum, ob causas infra explicandas; quique, si recte expendatur non parum ad hujus temporis historiam facere possit. Quare cum, in nova Petrum Bibliobeca (quæ alias spectaret potius) non invenimus, his dandum putamus: promittendum tamen, quam hac quoque spectare opinamur, Relationem, de ejusdem concessa Electione, quem inter antiquas Formulas Mss. idem Helftenius alphabeto reperiit, vultque directam ad Constantinum Imperatorem ejusque consequentes fratres Tiberium atque Heraclium, quarum novissimus omnes Synodi sancta Alliance prestantant. Cui vult eruditissimum iudicem inhaerentem, pro literis Ill. Ill. scriptis in servanda, ut aliis ea postea applicari, sicut in nomine Agathani & Leonis.*

RELATIO DE ELECTIONE AD PRINCIPES.

Cum non sine divinæ misericordiæ nutu sit, ita post mortem summi Pontificis, in unius electionem omnium vult concurrere & convenire consensum, ut nullus penitus inveniretur qui discere possit exillire: necessarium est ut servatissimis ac pulcherrimis Dominis petitionis unius famulatores debeamus preces effundere, quos certum est & de subjectarum suorum gaudere concordia, & clementer iniuncta postulata concedere. Obvenit itaque beatissima recordationis Papa noster (Agathus), in electionem (Leonis). venerabilis Apollonice Sedis Archidiaconi, omnium Deo vult decernit assensus: propterea quod ita ab ineunte ætate familiariter idem Ecclesie militavit, atque sic in omnibus solertem exhibuit, ut Ecclesiæ regimini non immerito, divina largiente gratia, sit preponendus. Præsertim cum talis olim fuerit institutus, ut etiam prædicti beatissimi (Agathonis) & omnibus assidua conversatione sua, ad tantorum meritum insignia, quibus idem sanctæ recordationis Antistes fuisse cognoscitur adornatus, fecerit Christo adjuvante profectum, ut verbis suis desiderantes ad supernæ gaudia animos semper accenderet; & quicquid boni in illo emulimus, in hoc nos invenire indubitabiliter confidamus. Ideoque lacrymabiliter cunctis famuli supplicamus, ut Dominorum pietas servorum suorum obsecrationes dignanter exaudiat; & concessa pietatis suæ iussione, petentium desideria, promercede Imperii sui, ad effectum de Ordinatione ipsius præcipiat pervenire: quatenus per sacros Clementis vult apices sub Pallore eodem constituti, pro vita Imperioque serenissimo Dominorum nostrorum, omnipotentem Dominum & beatissimum Apolloniarum Principem, cujus Ecclesia dignum ordinari Gubernatorem conceditur, iugiter exremus.

3. *Qui hoc in Formularium a se collectum transferre sub titulo, Relationis de Electione ad Principem, ut ei consequenter aptaret contentum, immo ad sua numerum plures in singularum manus, immo quidem servandos, servatissimis & pulcherrimo Domino, quem certum est, sub forma vult, ordinari Gubernatorem concedit; sed in medio his reliquant Dominorum suorum, sicut indicet omnia originaliter in plures scripta extraxit. Fuisse quidem Leonem hunc, Archidiaconum, ut præsertim, ut assensu meo, Agathas; ut nec concedere omnino in ejus Electione Proprium Mss.*

ut consensum: sed prius præsertim iudicet sequentior D. usui, quem supra indicere, quando contrarium non habetur, postulat, eximia Leonis virtus. Quænam autem subsequens ejus in sua Ordinatione Secunda, indicet discipulus minime leve eandem prægressus, gratie eius quia taceret ad ipsam Electionem, in eoque resideret causam diuturnioris Interpontificis: cum alio iugiter veratissimè & hujus & illorum eandem peti possit et Honoris damnatione, post solum Electionem nantia; & quidem ad Electionem processum ex more servit, tertio post mortem Agathonis de. Patenti tamen pro hoc tempore invenisse etiam, quem præsertim Relatio potius spectat, velim pro consilia cujusquam peritissimus oblatari: de sequenti vero Sermonis fidelitas consensum & assensum, cum Leonis omnia esse.

SERMO IN DIE ORDINATIONIS.

Hodie diei festi iucunditas invitavit nos, dilectissimi, vestram in Christo fratrem humiliter voce exhortari concordiam: quatenus tam alacer vestre devotionis concursus, non ad laudem hominum, sed ad laudem potentissimi proficiat Creatoris: qui dum votis vota ubertim accumulatur, gaudii celestibus nostræ humilitatis gaudia amplificari dignabitur. Quis namque, ut ait Propheta, loquere potentias Domini? vel, Quis digne poterit magna & mirabilia ejus opera enarrare? Neque hoc mea merita, carissimi, que nulle sunt, sed vestra Christianitatis vota apud Altissimum promeruerunt, quod in me indignum desuper (fluxilis) carnis exultantem, ut nimirum Omnipotens de terra inopem & desitit pauperem sublevarer, pariterque Sacerdotii concederet, dispensaretque iuxta consueverit familiar. Quapropter, carissimi, hujus diei præclara solennitas, geminam, apud vestram Deo placitam caritatem, per hunc meæ mediocritatis sermonem, compulsi perolvere iustitiam.

1. Et primum omnium quidem concedet paternum affectu meos dulces deprecare natos, ut pro me fragilitatis inopia Christum Dominum convenienter deprecemini, ut hoc officium petatis, quod largiente Domino vestris precibus indepositum, suorum inaccessionibus Apolloniarum concedat inculcabilem adimplere; quatenus non de culmine Prælatibus temeritatis pona condemner, sed de filii officio ac sedulo pietatis ministerio, in die adventus Domini, merear, una cum animabus mihi creditis, immo celestium gloriæ percipere coronam. Deinde alia mihi, dilectissimi, pro vobis est amplissima caritatis adhortatio; quatenus siquis vestrum adversus aliquem habuit vel habet huc ulque querelam, meæ obsecrationis interveni. propter eum scilicet qui auctor pacis & caritatis est, invicem relaxet; donantes vobismet ipsi, secundum Apolloniarum exhortationem, sicut Deus in Christo donavit nobis, ut non, quod ab illo, quolibet argumento a latere, inimico peccati dissidendi que auctore, circumveniamur. Finiantur, quæso, simulacra & discordie, ut non regnet in vestro callo corpore odii fomes, sed pax & caritas quam diligit Deus, ut suis obedientibus filii Patri vestri qui est in cælis. Scripserim quippe est, Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur: & iterum, Pacem sequimini & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum. Dimitte, inquit Dominus in Evangelio, & dimitte vobis. In hoc, ait, cognoscet omnes: qui mei estis discipuli, si dilectionem invicem conservetis: ut pax Dei, quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra & intelligentiam vestram, in Christo Jesu Domino nostro. Quatenus, sicut meæ exiguitatis promotus letitia gaudia vobis hodie cumulavit Altissimus; ita profecto, & mihi de vestre unanimi-

Indicere ad
servatissimum
servatissimum
servatissimum

P. L. 1. 1. 1.
Rel. 1. 1. 1.

Indicere ad
servatissimum
servatissimum

Indicere ad
servatissimum
servatissimum

Indicere ad
servatissimum
servatissimum

Indicere ad
servatissimum
servatissimum

Indicere ad
servatissimum
servatissimum

Indicere ad
servatissimum
servatissimum

Indicere ad
servatissimum
servatissimum

A tis & pacis concordia mentis iucunditas uberius multiplicatur, ut concordenter pari assensu hymnum Domini cum sanctis Angelis, aut venerabile Apostolorum Principis corpus; postinus concordia modulamine, etiam cum interno mentis assensu, alacriter exclamare; Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonae voluntatis.

*Ita ad fidem
proficiunt
transiens*

B Quibus praemissis, carissimi, ad illud singulare speciei nostrae remedium, meae humilitatis alioquin, summo opere currit, ut quod vestrum desiderium, per afflatum Spiritus sancti, indeclinenter esse sollicitum atque attentum in meis oculis habeo conspectum; illaque meae humilitatis professione, ad vestram edificationem, libenter inquit deponere, quae a me inhians, suspensis auribus fervore catholice atque orthodoxae fidei, Christianae religioni dedita vestra devotio, per meae ministerium linguae, conveoienter cupit audire. Propterea Christianam simul & Evangelicam doctrinam discipuli, paternae traditionis per Deigratiam amulatores, & orthodoxae fidei sectatores existentes, ea, quae per sanctos Apostolos huiusmodi Apostolicae Sedis Praefules predicanda suscepimus, ita nos docent, ad vestra salutis edificationem, mente devota, proprie ac veraciter, in conspectu totius Ecclesiae, libera profiteri vocem.

*profiteri
Deum aut
et remem.*

C Credimus in unum Deum, Patrem & Filium & Spiritum sanctum, Trinitatem inseparabilem. Patrem scilicet, ex quo omnia: Filium, per quem omnia; Spiritum sanctum, in quo omnia. Patrem quidem ingenitum, Filium autem ex Patre genitum, Spiritum vero sanctum nec genitum nec ingenitum, sed de Patre Filioque procedentem. Unam sanctae Trinitatis essentiam, unam virtutem, unam dominationem, unam naturalem unitatem atque operationem. Trinitatis nomine credentes, baptizati sumus & credendum fideliter predicamus. Unum igitur sanctae Trinitatis, hoc est Deum-Verbum, qui natus est de Patre ante omnia saecula, eundem in ultimis temporibus descendisse credimus, incarnatum esse de Spiritu sancto, & de semper virgine beata Dei genitrice Maria iohannanum: consubstantialiam Patri secundum deitatem, & consubstantialiam eundem nobis secundum humanitatem: de Patre quidem natum sine tempore & aeternae, de matre autem absque semine in tempore: unde & duas ejus natiuitates predicamus, & unum eundemque Dei filium eundemque hominis filium, ex duabus & in duabus naturis, hoc est divina & humana, incondita & coadita, impassibili & passibili, in unam personam atque substantiam concurrentibus, & in sua proprietate inconfusis & immutabiliter cistentem naturam manentibus, ex quibus inconfusibilis adunatio facta est, & Deum unitum, mediante rationali anima, carni quam de sancta & immaculata Virgine assumpsit. Quare vere ac proprie dicimus, id est Dei genitricem, sanctam semperque Virginem predicamus, eo quod unum eundemque Deum & Dominum nostrum Jesum Christum genuit, oon in duas personas duosve filios partum, sed eundem, deitate quidem impassibilem, passum autem carne, crucifixum & sepulchrum carne, resurrexisse & ascendisse in caelos carae, unde nunquam divinitate discessit sedentem ad dexteram Patris in eadem carne, & ita venturum iudicare vivos & mortuos, & sic semper in eadem carne mansurum. Propterea detestamur eos atque condemnamus, quicumque ante adunationem duarum naturarum & post adunationem unum Christi naturarum errantes asseverant, pro non eos qui, in duas personas vel duos filios unum Christum Dominum dividentes, blasphemant. Nos igitur in omnibus sequentes sanctarum quinque Synodorum instituta; nec non & probabilius Catholicae Ecclesiae Patrum atque Doctorum traditiones, consi-

temur atque predicamus unitas duarum Christi naturarum proprietates; ita nihilominus, ut duas naturales voluntates atque operationes unius ejusdemque Domini nostri Jesu Christi fateamur.

3 Ad haec quoque profitemur etiam cuncta Decreta Pontificum Apostolicarum Sedes praedecessorum meorum: praesertim quae a sanctae memoria Martino universali Papa, ad confirmationem praedictarum quinque Synodorum, definita sunt atque decreta, in omnibus custodire, maxime quae adversus novas promulgatae sunt quaestiones, quibus xianiorum scandala haec atque illic disseminata sunt. Quorum sanctorum Patrum & Apostolicarum Sedes Pontificum auctoritate muniti & freti, quae vel synodice susceperunt vel praedixerunt, sine aliqua diminutione, fuscipimus & predicamus: simili modo quaecumque damnaverunt, cum suis auctoribus & sectatoribus, sub anathemate damnamus. Profitemur etiam nos, secundum illa quae a praedecessoribus nostris statuta sunt, oomquam aliquid novi contra Catholicam & Apostolicam fidem suscepuros, ne talia temerarie presumamus, si & opportunum fuerit etiam mori, Dei gratia nos corroborantes, consensum praebituros. Ad haec vero fuscipio & veneror definitionem, quam Deo auspice fecit sancta & universalis ac magna sexta Synodus, quae nuper in regia Constantinopoli urbe, in qua & Apostolicae Sedes Legatos praesidere manifestum est, quae & per decretum Christianissimi ac piissimi & deoquo coronati Constantinii Principis congregata est: & quae suscepit, fuscipio; & quae vel quos abiecit, abjicio; similiter & quos anathematizavit atque damnavit, anathematizo & damno. Et hanc denique, dilectissimi, orthodoxae atque Apostolicae fidei normam in omnibus tenentes, atque spiritualium Patrum, lucidissimis veluti saeculi luminaribus, sacris in haereticos doctrinis oportet nostrae humilitatis religiosum devotionem, quae eorum magisterio, illustrare superius gratia, corde concepimus, ore etiam libere confitemur. In die advenit Dominus & Salvatoris nostri Jesu Christi a dexteris consistentes, illam desiderabilem de Evangelio mereamur vocem audire dicentem; Venite, beoedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi.

6 His igitur prelibatis, oportet nos, dilectissimi, ad hoc sacratissimum ac venerabile beati Apostolorum Principis corpus fixis genibus, Dominum Jesum Christum impensius exorare, ut fidelissimum ac Christianissimum Romanum a Deo constitutum Principem, cum vita & victoria, Religionis cultu pollentem, longaeve aetatis curriculum in suo sancto timore custodire & conservare, longe lateque regnare pacifice, dignetur; nos cum fidelissimis atque fortissimis Romanae reipublicae Italiae exercitibus, rebelles inimicos imperii, praeviancibus beatissimis Apostolorum Principibus, subiugare ac profligare; non mucrone ferri, sed prudentia consilii & absque dispendio flurentissimi exercitus, sua virtute dignetur: (quatenus) decorum feritate, tam in Regiam urbem quam circumquaque adversantibus, laudabiles decurrant triumphi: ut omnis sexus & dignitas ejusmodi vicloriis exultantes, uno ore Deo nostro & Domino Jesu Christo dignas inveniant laudes & gratias perolvere; cum quo est Deo Patri Spirituique sancto gloria per omnia saecula saeculorum. Amen.

7 Hic tenet Sermo iste, ad brevem, ut in ipsa Ordinatione dicitur, quod ad medium praestulatum, haberi poterit. Si quis tamen, ea dictis ad finem Sermonis Leonis I. malis illam, in die vult, velut ad id aptari, habetiam; nihil videt incommodi, ex tali operatione sequenti: nam dicit Odera, pro prope prima die habetur; sine alioquin tenet pro una die, dum in Sacris gentis dicitur, Moderna die. Manifestum est autem,

*scripsi de
cunctis Marti
no Papa
aliquando
Pontificem*

*et universi
nom. Episc.
dum G.*

Ita, sp. 10.

*non pro ha.
peramus.*

*et universi
nom.*

*Cum Leonis
patris qui
beatus est
habetis, qd
moverit*

tem,

A *tem, Sermonem istum habuim esse post abfolutam anno DCLXXII die XVI. Septembris sextam Synodum; prout autem quam moreretur Constantinus Imperator, defunctus anno DCLXXV. mense etiam Septembris; sed utrum Leonis, an Benedicti successoris ejus patris convenias, difficile est determinare: mirumque enim Ordinationem eque fere distantem precessit Interpontificum: nos magnum est fundamentum dissidendi, quod discordia, quas ad concordiam revocandas fuit Pontifex,*

Leonis Pontificum precesserit potius quam secuta sit. Suspicione tamen aliquando fuerit ansem pro Leone facti, quod d'ammatio Honorii, Synodi Alibi in dies infecta & Roma nuntiata, nos potius ven magnum turbationem causare, dum alii recipiendam forent, negarent alii, Imperator enim nollet Electionem confirmare nisi Synodum, sicut miscebatur, rescripti post mortem vero Leonis minor est apparenia alienius dissidia.

LXXXIII. S. BENEDICTUS II

BENEDICTUS, natione Romanus, ex patre Joanne, sub Imperio Constantini Pogonati electus ante XXVIII. Junii, anno DCLXXXIII. ordinatus XIV. Maji in Dominica DCLXXXV. fedit menses X. dies XII. obiit anno DCLXXXVI. XXV. Martii: & cessavit Episcopatus menses II. dies XV. ipse vero sepultus est ad S. Petrum VIII. vel XV. Maji.

Act. 66.
ad 66. m.
10. diei 15.

Act. 66.
ad 66. m. 6.
diei 10.

B *Aronius, quia VIII. Maji, de morte insensit, & ante a statuerat orationem esse XX. Augusti; Pontificatus ejus menses solum VIII. dies X. adscripsit: si-
cut autem, sicut exferat, non ante citius quam
not: quia post Pontificatus menses XI. ante initium
Benedicti, d'antur non numeris; & quidem
Augusti, in ejus nullis exemplaribus id reperitur,
allegat.*

*a Causam tam longe mora aliam non invenio, quam
gratum ac distans foret Imperatoris grandiori
firmatam, qua publicis negotiis conspiciendis munit
habere redderet; & eundem anno d'um DCLXXXV.
mense Septembris, Indictionis XIV. necdote, & vivit
subsistit.*

Enrich De-
notum per
liberum or-
dinatus
Pontificis.

*b Perro prius quam moreretur Constantinus, ad eo
suscepit Benedictus Papa Divales iustiones, ad vene-
rabilem Clerum & Populum atque felicissimum exerci-
tum Romanæ civitatis; per quas concessit, ut per-
sona qui electus fuerat ad Sedem Apostolicam & vestigi-
um oblique tarditate Pontifex ordinetur. Verum hujus
privilegii usu frustrata videtur scilicet Romana Ecclesia,
quandam sub Grecis Imperatoribus fuit: nam usque ad
regnum Langobardum in Italia & Zachariam Papam,
quar post decessum obitu die ordinatum, anno fuit
eius Ordinationem non precessit sex hebdomadarum
ut minimum Interpontificum, plerumque autem men-
sum duorum & amplius: ut videtur Justinianus Ju-
nior, post suæ cædæ, nullam habere voluisse talis pri-
vilegii rationem; sed inbasisse ei, quod idem Constanti-
nus pater suus sub Leone dederat, ut relevaretur
quantitas, quæ solita erat dari pro Ordinatione Pon-*

tificis faciendæ: sic tamen ut si coitigerit electionem fieri, non debent ab eo ordinari, nisi prius generale decretum introducat in urbem Regiam, locum-
dum antiquam consuetudinem, & cum Imperatoris
consentientia & iussione debeat Ordinatione proveire.
Idem tamen etiam ex eo videtur & providisse, ut qua
fuerat patendi posterius privilegii causa, scilicet an-
no fere Sedis vacato post obitum Agathois & Leo-
nis, collaturæ de mediis; statueret (quod ex post factis
colligitur) ut decretum Electionis, max. non post
fuerat, Imperatoris nomine Exarchus Italici subsignaret,
quemadmodum in Joanne XV. ante annum XL. jam capiam
etiam fieri: unde alia band leviora a prioribus consuetudine
incommoda, licet deinceps usque ad Zachariam predi-
ctam, infra terminum ab obitu Pontificis mensem Successo-
ris Ordinationis facta semper sit.

*c Interam Benedicto, brevis temporis Pontifici, Enri Epi-
scopus Episcopatum Episcopatum est, quod in Append. antiq.
Inscriptionum pag. 1166. num. 4. sic legitur.*

Magna tuis, Benedicte Pater, monumenta reliquias,
Virtutum titulos, o decus atque dolor!
Fulguris in speciem mentis splendore coruscas,
Plura fed exiguo tempore capta fiunt.
Cuncta Sacerdotum præstantia munia comples,
Et quod quicque bono clarus, unus habes.
Quippe quod a parvo meritis radiantibus auctus,
Iure Patrum, solum Pontificale foves;
Nec hoc ambitio rapti tibi præstas honoris,
Indolis est fructus, quam comitatur bonus.
Et quia solent Christi regis agmina Pastor,
Percepe salvati præmia celsæ gregis.

Enri Epi-
scopus.

F

LXXXIV. IOANNES V.

IOANNES, natione Syrus, ex provincia Antiochia, ex patre Cyriaco, S. R. E. Diaconus, sub Imperio Justiniani Junioris, electus initio Maji, & ordinatus X. Junii die Dominica, anno DCLXXXVI. fedit anno I. dies XI. obiit anno DCLXXXVII. XX. Junii; sepultus ad S. Petrum II. Augusti, & cessavit Episcopatus menses II. dies XVIII.

Act. 68.
ad 68. m.
1. diei 1.

Act. 68.
ad 68. m.
diei 1.

Enri tom-
pore.

A *D'ant Divalis a Justiniano Imperatore data
XII. Kalendas Martias, anno ejus II. & post
Constantianum an. II. Indictione XV. certum facit non ob-
fessum esse, ne Baronius statuit, DCLXXXVI. sed
usque ad VI. superasse: aliquid in d'urione Sedis
cum Anastasio & nobiscum p'one facti. Observeo ista
d'urionem Baronium latere; & agere ac illa qua proba-
mus, Obitus dum a die octava apud Anastasium Se-
pultura distingueretur: hinc autem fit quod Joannem
hunc die II. Augusti mortuum statueret, & II. Iulii or-
dinatum dicit. Quod ad dies quibus ultio annum fedit
Joanoci, p'etrate Anastasi exemplaris dies IX. Alia*

*varianum m. Bartholinum m. X. metas, in qua d'ur-
fuit majorum sumptuum numerum, quia sequentis Pon-
tificatus initio anteponitur.*

*a Divales prædicta nuntiabat Joannē, quod cognos-
cent Imperator quomodo Synodalia Acta, eorumque
descriptio, quam & instituerat sollicitus sanctum fectum
Concilium, in Regiarie apud quosdam Judices re-
manferunt, adduxit Sanctissimos ac Beatissimos Pa-
triarchas, cum suis Beatissimis Apocrisarios, & sa-
cratissimum Senatuum ac Deo amabiles Metropolitas
& Episcopos, qui in Regia urbe commemorantur & de-
iussit prælatos Synodaliu gestorum chartas in me-
um*

Act. 68.
ad 68. m.
diei 1.
Act. 68.
ad 68. m.
diei 1.

Act. 68.
ad 68. m.
diei 1.

Aum adduci, & coram supradictis omnibus lectionem eorum fieri, omneque diligenter audientes signare eas fecit. Nuntiabat enim predicta Divula, quomodo auditorum universitas in ipsius Imperatoris manibus eas praeibit chartas tenendas, ut debet ipsas inviolatas conservare, ut non sit licentia in quolibet temporibus, qui timorem Dei noluit habere, aliquid corrumpere aut subvertire, ab hisque inserta sunt praenominatis synodalis gestis. Nunc hac verisimilitudine Theodori fratri suis: qui jurati Monachis suis oblatu rediit in gratiam Imperatoris defuncti, ab eoque post mortem Georgii Petruscha, sub quo celebrata Synodus fuerat, in Tiberium Archiepiscopalem restituitur, cum laudisset quoniam Romanus de Honorii dominatione, praeter Synodi vocem Aetate testata, conatus est depravatum a se contractum hac ratione quasi concurare, praeter sollicitudinem, nequis aliquid forte imperperum depravaret, quasi vera id jam non esset scilicet, Ceterum Divales non nisi Joanne mortuo Romam perlati, ejusque successores Elefio tradidit suis sicut testatur Anastasius.

memoria
modis ob
fuerunt.

B
Hujus
scripta
in papyro
Egyptia,

quoniam
veritas
divina
con
priprio
con

B Hujus Joannis V. & paulo post Sergii I. Privilegia, San-Dionysiana manifestis concessa, in dubium revocantur; quia in cortice arboris scripta habere, tam ex tum alias plures citat Dubletus; arborum autem cortices adeo diu desunt usqueque crederem, ut scripturam in eis monumentorum non nullo casu ferere extare reliquias, singulare studio asserunt; maxime cum adeo tunc parvitas sumi & commodum ad usum, nec non ad durabilitatem sessa essent membranacea, ex pellibus ovium vel hydmis. Perum sicut nec per somnum quidem nobis venit in mentem cogitare, Papyrum Egypticum non atque deservit ex arboribus, sed arundinibus adusarum; nominari a Dublete Cortices arborum: sic neque intendi unquam illius usum ad excolenda istae tempora ablegare. Quamvis ea semper optime sui, chartam quae nunc nomen lincum, idcirco Germanis, Belgis, Gallis, Papiis, ab Hispanis Popel vocatur, quod in Egyptiae papyri locum usumque succedisset, idcirco nec adeo pridem, quandoquidem li-

nea inventio non adeo vetustam esse opinabar. **D**

Quia tamen Egyptium nunquam videram, tenturam ejus longe sublevari esse crederem, quoniam quae postea aetate ferre; idcirco non potebam additum ad usum scribendam diplomatum, sicut ab eadem causam nec hadio addidit charta linea ad majorem momenti scripturas publicas. Nunc vero cum ex Mobilione intelligi, San-Dionysiana istas Privilegia in Egyptia papyre esse scripta; ejusque recentiam nobis magis sublevari, quam fuerat tentura ex libro arboris (quae nomen intelligitur membrumula tenit inter trancon & corticem) facile ignosce Dublet & Francus, appellationes illas confundentium; & mirari desino tam multas allegari antiquas chartas usque ad seculum XI. quae papyra cum sint, tamen vocantur Cortices arborum. Quoniam nos hic (ex quibus deducere videmus fieri hanc inventionem coactis, sicut in line vel ferica) adeo cito ex putabam a scriptura obditiata fuisse oportet, si vere cortice charta esset, in qua descriptum Nicolai I. Bullam haberi, inter Bibliothecae Patriciae monumenta, mihi assitit illustri Sibellstrat, ejusdem Bibliothecae pape Praefectus. Idem etiam indicat servari ibidem volumina quaedam in corticibus arborum, Justiniani atque Justini Imperatorum aetate descripta, ex charactere, qui Mobilione quidem ad Julii Caesaris aetatem usque est pertinere; revera autem sit quoniam sentique sentit, & ad differentiam aetatum possit Rerumque nuncupari. Ceterum hoc in gratiam San-Dionysiani Archiepiscopi sic variata est, quia id equitas & sinceritas pessulas, inconcessa p. mantat quae in eodem Prologo nostro ann. 194. & segg. dicta sunt contra Archiepiscopi chartas, & Bol-dreda predicta & Joanni V. adscriptae, insusceptum si quod usum est signatum; licet ex multis a me contra illud obiectis, vacillet fortassis p. bant namque alterum: quare nec pro eo excusando laboravi Mobilio, nec pro aliis magis ex profero a me consensatis; de nonnullis etiam judicium meum palam fecimus.

notitia in
libro arboris
aliqua?

B
Pignorum
divulgentia.

Pignorum
divulgentia.

LXXXV. CONON.

Alia Ch.
et Ch. m.
et. 6. 12.

CONON oriundus, ex parte Thracensio, educatus apud Siciliam, postmodum Romam veniens, ad Presbyterii honorem devenit, electus ante 11. Augusti, anno DCXXXVII. sub Imperio Justiniani Junioris, ordinatus est autem Pontifex VIII. Septembris in Dominica, & festo nativ. Virginis. Sedit menses XI. dies XXIII. obiit XXX. Augusti, anno DCXXXVIII. sepultus ad B. Petrum XXXI. Septembris, vel XXII. Octobris: & cessavit Episcopatus menses 11. dies XXII.

Interpre-
tatione.

Reverendiss.
saint.

Canon d.
paulus
CP. ad
p. 17

Dies Interpretationis XIV. habens Codices tres, Regius, Margaritanus & Tiberinus; alii vero notant dies XXIII. pro quibus XXI. amplectitur, ad incunam sequentis Pontificatus in Dominica statuerendum.

2 Baronius XXVIII. Octobris, anno DCXXXV. (cum nondum scilicet scripta esset Divula, de qua, anno proximo DCXXXVIII. desinam, jam ego) creatum CONONEM Pontificem, anno DCXXXVII. XII. Octobris cum scribis obisse; quo die notam Sepulchram ejus (quam ipse pro die Marti sumere solet) habuisse non repen, sed bene XXI. Octobris, in M. Barberiniana, Fructuano muniti aetate Tibanae.

3 Nicolaus Papa I. in Epist. VIII. ad Michaellem, ex praebis Imperatoribus Graecis, quod diversarum haereseon morbos languentes, medicinam ab Apostolica Sede porrectam procererint, dum tantis salutis oblati ministerio aut ipsiusmodi occiderunt, participes illi errant effectos, sicut tempore reverentiae me-

moris Cononis Pape contigit, qui post sextam Synodum extitit, quo corporalis occiderunt illos, sibi non consentientes, sicut sub venerabili Papa Gregorio factum est, qui post sextam Synodum etiam fuit. Uade intelligitur aliquid tunc innovatum a Justiniano, agrate verisimiliter Theodoro restituta Patriarcha, & concepitur contra Romanam Sedem edictum propter amnes Monachos exterrere, quoniam data occasione: quod tamen quid fuerit dissimile nec invenimus notum. Nisi forte memoria lapsus est Nicolaus, eoque Conon obrepit pro Sergio: quod mihi admodum verisimile est, ex in qua sub ea festo sententia.

4 Hujus Canonis vel sequenti Sergii Professorem fides ipse Elefio de eadem esse, putabat Lucas Hallesius praedicantem, quem ipse videri similiter ut illam Leonem II. tradidit, descriptam ex vetustissima eodem Formularia, quamque Cardinalis Bassonus ad annum 869. non nisi multiplex interpolata & usui fecit IX. accommodata, edidit. Ut autem hoc quoque talis

Notae vel
signata
Sergii

LXXXV. SIXTUS

LXXXVI. SIXTUS

LXXXVII. SIXTUS

LXXXVIII. SIXTUS

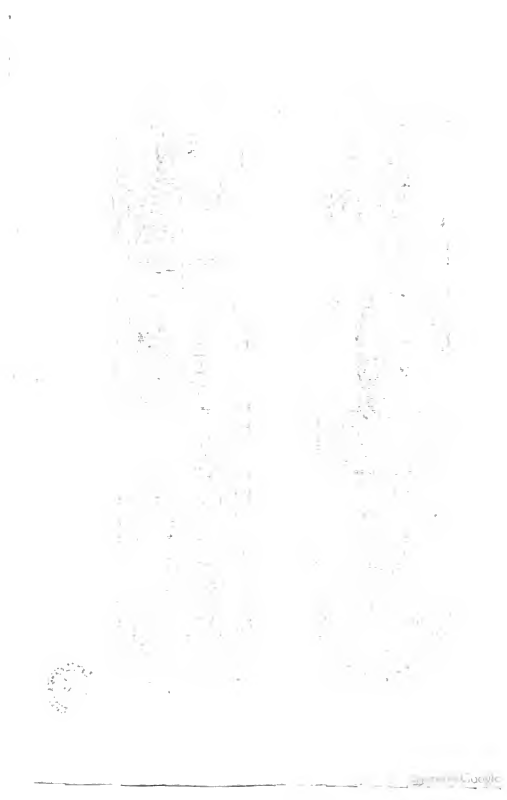

LXXXIX. SIXTUS

LXXXX. SIXTUS

A ammi beneficium nobis collatum posset pervenire si nec-
dum alibi inveniretur, ipsum hic propono, Omnisumhi
est nomen presbiteri, & nomen mensis & numerus Indi-
ctionis, quia scilicet debet servare pro formula, co-
muneque sacre substantia litteræ III. sicut modo pro tali-
bus solum substantia litteræ M. quo etiam Baroni-
us utitur. Ipse continetur hujusmodi ad.

predicaverunt, predicare; quaque condemnarunt, D
ore & corde damnare: diligentius autem & vivacius
omnia decreta predecessorum Apostolicorum nostror-
um Pontificum, quaque (vindexit) flauetur &
probata sunt confirmare & indimittunt servare; & si-
cut ab eis sanata fuor, in sui vigoris stabilitate custo-
dire; quaque vel quosque simili auctoritatis senten-
tia condemnarunt vel abdicaverunt, simili auctori-
tatis sententia condemnare; disciplinam & ritum
Ecclesie, sicut inveni & a sanctis predecessoribus meis
traditum reperi, illibatam custodire; & immutatas
res Ecclesiasticas conservare, & ut indimittunt custo-
diantur, operam dare: nihil de traditione; quod a
probatissimis predecessoribus meis servatum reperi,
diminuere vel mutare, aut aliquam novitatem admit-
tere vel mutare; sed serventer, or vere eorum disci-
pulus & sequipeda, tota viribus conatibusque meis
tradita conservare ac venerari: si qua vero emerferint
contra disciplinam Catholicam emendare; sacrosque
Canones & Constituta Pontificum nostrorum, ut di-
vina & celestia mandata custodire; ut ipse tibi doceri
tur me scirent, de omnibus quoque proficere, distri-
ctam in divino iudicio rationem, cupis locum divini
dignatione perago; & vicem intercessionibus tuis ad-
jutus impleo. Si præter hæc aliquid agere præsum-
ero, vel ut præsumatur permisso, nisi mihi in illa
terribili die divini iudicii deprecator. Hæc conatus
& diligenter servare curavit, in hac vita corruptibili
conflicto, adiutorium quoque ut præberet obsecro,
ac irreprehensibilis appareat ante conspectum Iudicis
omnium, Domini nostri Jesu Christi, dum veritatem
de commissis venerit iudicare, ut faciat me de re-
dactis partem competentem, & inter fideles discipulos ac lucces-
sarios tuos esse consortem. Quam professionem meam,
ut supra continetur per III. Notarium & Secretarium
me mandante conscriptam, propria manu subscripsi:
& tibi, beate Petre Apostole & Apostolorum omnium
Princeps, pura mente & conscientia devota, corporali
iurjurando insereretur obtuli.

Subscriptio. Ego qui supra III. indignum Presbyter,
Dei gratia Electus hujus Apostolicæ Sedis Romanæ
Ecclesiæ Episcopus, hæc professionem meam, sicut
supra continetur, faciens iurjurandum corporaliter,
tibi, beate Petre Apostolorum Princeps, pura mente
& conscientia obtuli.

discipline
& ritibus
sanctis

Consensus
& decretis

E

ut qui de
mundis reb.
aliquam ratio-
nem

propositio-
nem subsc-
ripit

in die III.
hunc pro-
posito Iulio
2. ann.

de servanda
fide archi-
dote

servandum
concordia ge-
neralis

C LXXXVI. S. SERGIUS.

*S*ERGIVS, natione Syrus, Antiochiæ regionis, ortus ex patre Tiberio in Panormo Siciliæ, S. K. E. Presbyter titulo S. Sufanæ, Justiniano Juniore regnante, electus anno DCLXXXVII. circa XI. Septembris vel Octobris, ordinatus XXI. Novembris in Dominica; sedit annos XIII. menses VIII. dies XXIV. obiit anno DCCII. XIV. Augusti; sepultus ad B. Petrum VIII. Septembris, quo colitur, Indictione X. sub Tiberio Augusto: & cessavit Episcopatus mensem I. dies XXIII.

*I*ndictionis annus tam expressè notatus egregie no-
stram Chronologiam confirmat: nam annus hunc Se-
rgius mansit XIV. Septembris (ut expressè docet Auctor,
Chronici Consularis Tom. 4. Speculæ Aetherianæ pag.
476. & Binius in Notis ad Consilium Romanum sub Ju-
lio; constatque ex memorialibus Pontificum Epistolis,
paulo ante vel post dictam diem notentibus eademem
vel novam Indictionem) apparuit, quod VIII. Septem-
bris Indictionis IV. ad annum DCCII. non vero ad Se-
quentem pertinet. Similiter autem modo profeguntur no-
vis die Auctor, quem Anastasius transcripsit, post Ju-
lianum VI. auctore diem, Indictionem, & novam Im-
peratoris: & continuatur hoc stylo Vise Pontificum
per quatuor successores, usque ad Gregorium III. a
quo alia deinceps aliquæ easdem notas profeguntur,

hinc indi-
citur novus
annus

usque ad nos quoque ipse per se scriptis Anastasius, inci-
piunt in Stephano V.

3. Corrigitur autem interior Anastasii textus, qui dicitur
Sergius Electus, post septennium quam fuerat a san-
ctæ memoriæ Leone Pontifice in titulo S. Sufanæ,
qui

a Baroniis, XXVI. Decembris ætatem Sergium,
constare ait in Anastasio: ita scilicet vel colligitur ex
Sepulchro, post Sedis Romanæ annos VIII. menses VIII.
die XXV. quos scire habet Baroniis, nescire ex quo scripto
acceptis: nam si a die VIII. Septembris, per designa-
tum tempus retrodat, perveniet ad XXVI. Decembris.
Quod annus, hic quoque necesse est a nobis differret,
qui inter Leonem & Benedictum decem menses am-
plectat; in eam & ultra redierunt per annos XII. que
proximo Pontifici debet.

3. Corrigitur autem interior Anastasii textus, qui dicitur
Sergius Electus, post septennium quam fuerat a san-
ctæ memoriæ Leone Pontifice in titulo S. Sufanæ,
qui

F

de qu. III.
ad VII. an.
13. m. 2. d. 14

Romani
calculus.

Post Cano-
ni Politi-
am fuisse
Pancratii

A quia ad duas domos dicitur, Presbyter ordinatus; legendumque Post quinquennium. Ordinationem enim unicum, ut ex ipso Anastasio constat, fecit Leo XXV Junii, anni fideles DCXXXII. unde progrediendo per annos, mensis ac dies, Pontificum Interpontificumque medietas ad eandem Anastasiam designatas, non nisi quinquennium conficere poterit.

ex eo sub
seculum
Civitate
Trullensi
fuit Quia
fuit.

4 Hujus temporibus Justinianus Imperator Cooctium in Regia urbe fuisse fert, inquit Anastasius, anno fideles DCXXXII. quod recentiores quidam, a laes in quo habitum fuit Trullense (scilicet a rotunda Palatii aula) alii Quini sextum vocant, quia Canonis in eo conditi esse praevidentur, quos plures Synodi quanta ne sexta Synodus vendere praeferrent, quaslibet fidei deinceps insere. In eo & Legati Solis Apostolice convenerant, & decepti subscrisperant, inquit Anastasius: compellatur autem & ipse Sergius subscrisbere: in quem suum Capitula Synodalia definita, & 10 fidei Tomis descripta, aequae a tribus Patriarchis & ceteris Praesulibus qui convenerant subscrispta,

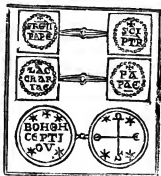
B namque Imperiali confirmata, in locellum, quod Graeco latine vocat (Xatou) Scetrum-chartale (non Scetrum carnale, aut usque quod, secundum depravatos codices) vocatur, in Urbem ad confirmandum, vel in Superiorem loco subscrisbendum Sergio Pontifici, utpote capiti omnium Sacerdotum, direxit Imperator: sed nullatenus acquiescit Sergius; pro eo quod quaedam Capitula extra ritum ecclesiasticum fuerant annexa. Erant Canonis illi cum suis subscrisptionibus: quarum insitae, post subscrisptionem Imperatoris per cimosbarum (quod Coccineum a colore interpretatur Helychium) vocat Locus Sanctissimi Papae Romani. Nupquam autem apparent subscrisptiones Apostolicorum legatorum, quos propterea Baronius censuit Orientales Episcopos fuisse, Legati seu Vicarii Apostolici in iis, Seditibus suis quasi hereditarie adhaere, errantes. Sed cur bina addidissent se in tali qualitate subscrisbere, nisi possent Legati Apostolici fuisse?

ex eo sub
seculum
Civitate
Trullensi
fuit Quia
fuit.

5 Discrimine igitur, subscrispisse quidem Apocrisarios Sergio. Roma Constantinopolim ad Synodum direxit, sed eorum subscrisptiones, ipsi id postulantes, tametsi per suppressas fuisse in exemplaribus, ad usum Ecclesiarum quatenusque descriptis, dante Sergio subscrispisse. Perperam, quia Concilio non praesiderant, ut si ibi alius hypotesis; indignum sunt tamen suum nomen ad eorum spectare, ubi dominat scripta fuisse videntur, non denique decepti, quem nomen Anastasius, in eo sit fuit, quod promiserint Graeci subscrispissimas, quos solus Imperator reverentem vel meum antequam, nequaquam vulgatas, & in hoc fidei non servaverint Graeci. Ad hoc Canonis spectat, quod sub initium Justiniani sic scribit Theophaues, Sciendum, quod instat hominum delirantium augentur aliqui, post quantum ab hinc annum factos esse Synodi quon celebrant fuisse Capitulares Typos: ut enim in plerisque mendacia effusare deprehenduntur, ita & in istis nihil fani verique asserere. Accurata quippe temporum ratio & designatio sanctum universale sextum Concilium, verum Monothelitarum excludit, Imperatoris Constantini, pronepotis Heraclii, anno xxi. celebratum affirmat, anno a Mundi conditio sexagesimo millesimo cxxxvi. ipsulumque Constantinum annos postea quinque imperasse: hoc vero & vivis loquor, Justinianum ejus filium monarchiam tenuisse annis decem: ejecto Justiniano, Leontium tyrannide positum annos tres: post hoc Tiberium, qui etiam Ablimarus, annos septem regnasse: ejusque prius Justinianum, de quo restitutum, annos sex: adeo ut ex ipsis editis Concilii Typis comparemus, editos eos esse anno secundo Justiniani Rhinometia, altera vice regnantis, Id est anno Christianae

era DCXXVIII. quod pergit Theophaues in ipse Canonis D. ut. argumento probat.

6 Interpontificatus tempus (quod in omnibus Anastasii exemplaribus reperitur circumscriptum mense i. diebus xx. additis tribus, ad dies XLIII. extendi, me nulla causa apparet, discederet a Domitian in Ordinatione Successoris; & istiusmodi bene locutionis propter aliquos verosimilem defectum, concedendum mihi in sermo tam prolixo, cuius Auctor Anastasius aliquem errorem aliquem de obesse tam non est mirum, ut potius mirandum sit non multis plures id deprehendi. Corroborationem autem hie factam confirmamus sequentes Pontificatus. Hic addiderim barbarioris nunc seculi usum tulisse, ut bullandis litteris Pontificis sigilla plumbea quadrata, & characteribus barbarioris notata, adhiberentur: cuiusmodi duo hic placeat ex nullius Concilii propositis; & addere, quod nomen Zachariae Papae inferitur, bodieum reperitur Medallam in Museo Illustris. Comitum Mercurio, anno 1685. ibi a Mobilium usum: qui aliter, ipsum infirmis ariis esse, ut videri possit nupum potius quam sigillum. E Similis barbarioris characteris videri est etiam in rotunda

discederet sigillis apud Mobilium. Hoc vero non reverim, quod, si in altera Sigilli parte exponimus consuetum nomen S. Petri, ne decepti ab aliis multis SCS PETRUS & SCS PAULUS, in alii insinuerint, primum solus Petrus, deinde utriusque vultus necesse inter eos Græce exprimere in sigillis; & cum fere modum, quo Mobilium representat sub Bulla Paschalis II. & ego in hie Patris impensis in Anastasio Discretissime xxi.

7 Sed quod ibidem Sergio Papae additis, ex sigillo Graeco antiquissimo, in Bibliotheca Vaticana servato, hujus, ut alienigena omnino Romani Pontificis esse, nunquam crediderim; nisi certum fiam, affixum haberi vera de genuina Bulla alienigena torum. Verba haec sunt, BOHGH CEPTIOT, in una parte, & ex altera parte, GEOS, quatuor litteris per totidem Crucis extremitatibus hie fuisse: Adjutor Sergii Depius: ubi primo vox usque quod errore clamor alius crederem sigillum istud esse Sergii, Patriarchae Constantinopolitani haereticus, ad Monothelitarum Papam decessum potius sigillum Graecum, non fereum quon Remenorum, & non Romano tamen ab istis Graeci exemplum sumptum.

Sergii, non
Papae, sed
Patriarchae
Constantinopolitani
haereticus.

Atque
quoniam
fuit f. 12
ex p. 18

LXXXVII. JOANNES VI.

JOANNES, natione Græcus, electus ante VII. Septembris, anni DCCCL. vel DCL. & hoc ultimo, ordinatus VIII. Octobris in Dominica, sedit annos II. menses II. dies XIIII. fuit autem temporibus Tiberii Augusti; obiit XXI. Decembris, anno DCCIV.; & sepultus est ad B. Petrum Apostolum & cessavit Episcopatus mensem I. dies XVII.

Idem, p. 101.
ad p. 102.
m. d. 14.

Baronius
anno 537
Pontifici co-
adjuvanti,
qui tollitur
ante.

Res annos habens annis Anastasii exemplaria; cumque eundem numerum inveniam etiam in nostro egrapho Palasini Catalogi, usque ad hoc seculum prodacti; nihil dubio, quin ipsum sic inveniret Anastasius; in eo quod est exemplari. Unum tamen, annum abundare, per antiqui librarii incongruentiam, probat sepultura decessoris, VII. Septembris Indictione XV. incensum solis, id est, anno DCCII. aliquo successore, cui dies XII. Novembris eundem Indictione VI. id est, anno DCCVI. adscribitur. Nam, inter hanc Indictionem incensam & istam, prout sanctam, dimittant interjuncti possunt Indictiones integre quatuor: quæ abundantes hujus & sequenti Joannis biennium deplex cum mensibus atque diebus utriusque Pontificis & antecedenti Interpontifice adscribitur. Datus autem huic Joanni, prout annos II. menses II. non solum dies XII. (ut habens exensio Anastasii exemplaria nonnullæ hujus), annu XII. (ut habent Cedex Regis, Marcarini atque Thibouti) sed XIV. ut & ipse fuerit in Dominica ordinatus, & ceterorum consequenter Pontificum plarium Ordinatione a Dominica non recedat.

Et quæ in
Anastasio
pertransiit
tempus de
pontificatu?

Non movet autem, quod Anastasius, transiens autem novum centurandam Vitam, tam de excessum in precedenti Sergii, prout sepultura diem, necesse Indictionem & Imperatorem; idemque continens faciem in sequenti Joanne Pontificatus; quæ etiam nova addita in hoc Joanne diligentia, ad

imitationem primi antiquissimique Catalogi, in principis addentem, quod sui temporibus Tiberii Augusti, non, inquam, mireris quod Anastasius non etiam descriptis consequenter Sepultura diem, Indictionem & Imperatorem, sicut non addidisse Antileonem istum omnino cecido. Videtis nempe Anastasius se non invenire cum perperam scriptis tribus annis Pontificatus, de quibus tamen non debet dubitare. Itaque se loco ubi posita uterque, censet scriptum fuisse antiquum, Indictione VII. Tiberii Augusti: Sepultura autem diem omnino deinde addidisse, neque licet neque libet, solum dico, eam videri factam in Januario vel Februario anni DCCV. & Baronius, eam semel via prægressus; & antea- rum etiam quæ incipit novum simpliciter adducit; obijce nite ad jam memoratas Indictiones respectu, anno DCC. XXII. Octobris eorum esse hunc Joannem, & X. Januarii DCCV. mortuum esse docerunt: quod ut facere posset videtur XI. menses Interpontificii, post Leonis mortem motus, decario sublati rediisse ad unum. Idem libertatis etiam ipse fecisset, quam annis tam concedit ubique numeratis unum fere detrabere, si ea ratione potius sequentium Pontificatum e corda invenire in Dominica; sed ea ubique deficiente, per mensem vero XI. ubique inveniri, dubitare non potui; quin vatum potius esset in tempore Pontificatus alicujus quem in spatio Vacantis.

Baronius ad
calat.

LXXXVIII. JOANNES VII.

JOANNES, natione Græcus, patre Platone, ordinatus anno DCCV. VIII. Februarii, in Dominica; sedit annos VII. dies XVII. fuit autem temporibus Tiberii Augusti & Justiniani dudum Imperatoris; obiit XXIV. Septembris, anni DCCVII. sepultus ad B. Petrum, ante altare oratorii sanctæ Dei Genitricis quod ipse construxit, XVI. I. Octobris Indictione VI. Justiniano Romanam rempublicam gubernante; & cessavit Episcopatus menses III.

Idem, p. 101.
ad p. 102.
m. d. 14.

Baronius in
seculo
Constantini
Faviani, p.
111. et seq.

Ece ut VI. Indictione, XXIV. Septembris, anni DCCVII. incensata, & per sequentem annum cursura pre- bes nostrum chronologum; itemque notatis Imperii solis sub hoc Pontifice anno DCCV. ipsi Kalendis Martii. Restituit autem in pristinum dignitatem Justinianus, a præfetto dum ejiceretur natus postea Rhinormetus dicitur, Tamos, quæ sotea sub Domino Sergii Apostolice memorie Pontifice Romam direxerat, in quibus diversæ Capitula Romæ Ecclesiæ contraria scripta iterant, per dum Metropolitano Episcopos demandavi; dirigem per eos & Sacram, per quam deminuat Pontificem conjungit, ut Apostolice Ecclesiæ Concilium aggregare, & quæque ei visa essent stabilire, & quæ adversa revocando excluderet. Sed hic, humana fragilitate timidis, hos ne-

quaquam Tamos emendans, per supra præfatos Metropolitano directi ad Principem; post quæ non diu in hac vita duravit. Ita Anastasius, Quid autem si illius hoc passillanimitas, vero indigna Apostolice, dicendum Romanæ occasionem dederit cum semina Jo- zione Papiæ appellatæ debentendi? Alii Joanni VIII. contra Photium, præsentem Patriarcham Constantinopolitanum Schismaticum autorem signis a- genti, notam illam invenire maluit; & hanc esse casum fabule, infra latius perstringenda post nomen Benedicti III.

Idem, p. 101.
ad p. 102.
m. d. 14.

Baronius, per triennium Joanni VI. concessam, quod anni Christi tandem notis cum conveniret, cum I. Martii, hunc Joannem VII. erant dixisset, mortuum esset XVIII. Octobris.

LXXXIX. SISINNII.

SISINNII, natione Syrus, ex patre Joanne, electus ante XVIII. Octobris, an. DCCVII. ordinatus XXV. Decembris, ipsa Natalis Domini die eademque Dominica; sedit diebus XX. temporibus Justiniani Imperatoris Augusti; & repentina morte defunctus, obiit XII. Janua-

Idem, p. 101.
ad p. 102.
m. d. 14.

A Januarii, anno DCCVII. sepultus ad B. Petrum VII. Februarii Indictione VI. & cessavit Episcopatus mensem I. dies XIX.

Inscriptio
Hic Interpositi dies XIX. habent tria exempla
Mss. Anastasi, scilicet Regium, Marci-
anum & Tironum, ut & Mss. nostrum: qui cum nos
ecclia perducant ad Dominicam, sequenti Pontificatus
ordinando opportunitate, hoc anno DCCVII. bis missi; pre-
ferendumque lesionem confesso ei, quo alibi dies XVIII
vel XXVII. aut XIX. invenimus numerari.

Baronii
Baronius, de more retro numerans, a die VII. Fe-
bruarii anni DCCVIII. (quem putat mortalem Sifoonio

fuisse) eundem ejus ponit XVII. Januarii.

Engrus
3. Pancratius libro de Ecclesiis Romanis asserit, por-
tas S. Silionis, quod in ecclesia SS. Silvestri & Mar-
tini in montibus haberi patet, esse S. Silvanii Diaconi
& Martyris: cum S. Saturnum Romæ post XIX. No-
vembrii. Sed juxta tabulam eam de re scriptam, de qua
infra plurius, esse illud Sifoonii Papæ, a Sergio Ju-
niore istuc allatum: quem tamen alibi usquam inven-
imus pro Sancto habentem.

XC. CONSTANTINUS.

Ab an. 708
ad 715. an.
747-75
C anno DCCVIII. ordinatus in Dominica IV. Martii, sedit annos VII. dies XV. fuit tem-
poribus Justiniani, Philippici & Anastasii Imperatorum: obiit XVIII. Martii, anni DCCXV.
sepultus ad S. Petrum IX. Aprilis, Indictione XIII. Anastasio Augusto: & cessavit Epi-
scopatus dies XL.

Edis anno
7. successit
Julianus
11.
Baronius a VII. Martii, quo creatum Constanti-
num credidit, ad IX. Aprilis, quo putat mor-
tuum esse DCCXV. numerat Pontificatus ejus annos VI.
mensem I. diem I. Hinc quod antea numerum ali-
quando assensus sum. Cum enim vel Constantino vel
ejus successori Gregorio appareret annum suum detra-
hendum, in his quos expressimus edita Anastasii exem-
plaria, multisque Baronii auctoritate cedere liberam re-
ligendi facultatem: maxime cum pro Gregorio alle-
garet quodam, quorum tunc non ita prompta mihi erat
solusio. Nunc non modo tria exempla Anastasii reperi,
Fredericum videlicet Majus & Tironum cum Mss.
nostris, ubi non XVI. sed solum XV. Gregorio tri-
butum; sed etiam evidentem pro Constantino ratio-
nem: & contrarii argumenti solationem: nihil igitur
tam libere mutare sentiamus.

Ubi enim
747. an. 708
Baronii
anno 714.
3. Ratio est, quod in nova Conciliorum editione no-
stri Labbe invenitur Græco-Latina Epistola Sanctissi-
mi Archiepiscopi Constantinopolitani Joannis, ad
Constantium Sanctissimum Papam Romanum A-
pologetica, propter ea quæ temporis tyrannidis Bar-
dani motu sunt adversus sanctam & Oecumenicam
secundam Synodum. Atque Tyrannus Bardas, qui se
Philippicum dies octid. secundu Theophanem vocat
fuit datus est pridie Pentecostes, anno Æra Alexan-
drina DCCV. & in egressi preliminari, ad 3. Tironum
Martii, cap. 3. toto, demonstravit (propter quintum
annum Photæ, in Theophani Chronographia prater-
missum, ut deum in Constantino Cephrymo per additum
nisi anni supernumerariis supplementum) persequens
inter medios auctores sic esse componendos cum anni vul-
gatis Æra, ut bene, pro spatio illo, novem annos nu-
meret supra Alexandrinum; non prout, qui ibi est an-
nus DCCV. notis sit DCCXI; et si alius solum censendus
est DCCXII.

3. Hæc non esset a nomine observata, mirum non

fuit Baronium, qui verum Theophanem nunquam
vidisse potuit, sed solum excerptus ejus in Historia Mi-
scella Pauli Diaconi; cum crederet, non nisi consuetam
esse annorum differentiam hoc loco accipiendam, & exist-
masse quod primus annus Acton, qui Anastasius di-
ctus est, inebretur a Pentecoste anni DCCXIII. Hæc
interim pesto, sequeturque Constantium Papam an-
no DCCIV. obijit, quandoquidem consueti in Anastasi-
o, ipsius successorem Gregorium etiam a jam dicto
Joanne Constantinopolitano Synodice accepisse: qui
tamen Joannes ante in Anastasio sedis sue ejusdem, suc-
cessorem accepit S. Germanum. Sed si ipse Theopha-
nes publici juris fuisse, quando scripsit Baronius,
vidisset hic Germani translationem & Cyrillæ Metro-
poli Constantinopolitani ad scribendam Indictionem XIII. (qua
natus fuit anno DCCXV.) & dies X. Augusti, quando
Anastasius a XXVII. Maii (talem die sacris annis
priores in Pentecoste celebratus) jam numeratus anni fuit
secundi, mensem VII.

4. Quod porro Joannes Constantinopolitani litteras
ad Gregorium II. missas attinet; vehementer ambigo
an illa sint diversa obijt, quas habemus directas ad
Constantinum: dici autem Gregorio missas, quia
Constantino desinente die XVII. Martii, eas suscepit
Gregorius, post dies XL. ordinatus anno DCCXV. In
t. Prepylas antiquior ante 2. Tiron. Aprilis, parte I. m.
131. expendunt & suppositum esse conuincunt, quæ
sub nomine Constantii in Vita S. Egeus apud
Gregorium extat Epistola, in favore mænasterii Eue-
stomæensis in Anglia extendi, ex voluntate duorum
Regum Kenedi & Offa, pro anno DCCX: quod hic
fatis indicat, ne quem, & cum forte in Concilio lectu-
rum, effundat infensum etati illi stylas & anastasia se-
quentes, tam in ipsa epistola totus in diplomate, sub di-
tione Regum nominatos, per summos quoque singu-
los loci miam, fabricato.

XCI. S. GREGORIUS II.

Ab an. 715.
ad 717. an.
730-31. an.
GREGORIUS, S. R. E. Diaconus, natione Romanus, ex patre Marcello, electus an-
no DCCXV. ante IX. Aprilis, ordinatus XVIII. ejusdem in Dominica, sedit annos XV.
menses VIII. dies XXI. Fuit autem temporibus Anastasii, Theodosii, Leonis, atque Con-
stantini Augustorum: obiit XVII. Januarii, anno DCCXXXI. sepultus ad S. Petrum XI. Februa-
rii, vel potius XIX. quando colitur, Indictione XIV. Leone & Constantino Imperatoribus.
Cessavit Episcopatus dies XXXV.

Annos

XCI. S. GREGORIUS II.

XCII. S. GREGORIUS III.

XCIII. S. ZACHARIAS I.

XCIV. STEPHANUS II.

XCV. S. PAULUS I.

XCVI. STEPHANUS III.

A possessione rei otium maximas disponendi res: ad quam conferendum multum est, quod iurisdictionis ipsius Magistratus. Utque eis eruditus obsequium spiritus eorum et virtutem eorumque Evangelicis cultus, non plures quos dicunt et illis sanctis in munere sunt, quorum solus illancus, etiam Evangelicis illis per Honoris Papa dixerit, viginti quoque annos dominatus est, Theodorus Callipus, s. Marini prefector, regnum quoque eius etiam in illis. Adde quod Eusebius episcopus contra barbaros exercitum habebat in persequi, quidque sancti potentiam contra ipsum Imperatorem, s. quod ab eis perierat, inter cunctis illi iudice se tueri. Hoc argumentum fuit aliquando sermone inter supra laudatum Holstenium nostrum, Holsheimium. Dum huic

ciam ad illi, inter mortales effluunt: placentque Hol-
 stis ad eorum, que inuicem diueras confirmacionem
 adducere sua quod exoptare a veteri illi, per modum
 Formularum digestis, inter seculum quidem unum ne de-
 cimum; sed exemplis illi sustulit, que ex sua adve-
 nerunt, in quo versum, prius pierque videri pos-
 sent. Tunc certe erant illi, quos effundebat, quid-
 am quibus, velut Pontifex et obliuio successe, feruor
 dum erat: omnia autem (si nunc exipiam perardum
 Relatuque Principi feruere, quod ad Leonis secundum

B Penititiam retulimus) dirigebuntur Rationem, eodem ac stylo, ac si ex animo Exacchi potestate res illa pendisset. Petimus ergo, et ab humanissimo vobis facile impetremus eorum describendum facultatem,

[illegible]

Constantinopolis Consulatus, quod antea nunc etiam **Roma** **D**
videtur quatuordecim Consulibus pro secula diuinitus
vultu: talis enim supra numerus inter apostolicas ad E-
ueritatem, per deferendo Electionibus Deo: vero, et nobis
nunc Consulibus auctoritas inter aliam altam, et Consiliis
nunc ergo Urbanis Consul, non numero, si per tota Imper-
torum, fuerit iuribus, prout quoniam in Italia re mi-
steret, ad referendum, quo consilii esset, Euer-
it officium. Ad hunc nunc quomodo more Pontificis
scripta inter nos legimus.

3 Quamvis non luc gravi voce & voce flebili gemit, a Deo fervente Excellentissime Domini nobis, per has nostras innotescimus humiles syllabas, Deo iudicio, ejus dispensatione universis regitur orbis, ac hactenus fuisse suberatam Dominum (Gregorium) Sanctissimum nostrum Pontificem, cujus cuncti vore, & si dicendum esset) etiam lapides ipsi fleverunt exitum. Die enim (decima septima) instantis mensis (Januarii) obiit. Pro ejus confectione, ut diximus, funere, omnes granditratibus premimus mole, ad solam Christi Dei nostri cordis occlusio miserationem attolentes, ut ipse dignetur labventem deperforatis, & suae providere dignum Rectorem Ecclesie, a quo fundata est, qui etiam ei pollicetur non ei prevalere portas inferi. Post divinum auxilium ad praevalent Excellentiam, Domine excellentissime, & a Deo nobis multis temporibus concedente, omnes habemus fiduciam. Ecce eventum lugubrem indiesivimus, qui ad nostram consolationem humanum alibi non habemus consilium. *E de hoc de terra, ad est xx. Januarii, Job summi officii quod defuncti Iohannis, Iohannis configuratione omnes elegimus Gregorium altissimum, condempnare nos est ipsius Eminentis Decretum, in Lateranensi archiepiscopo procedendum, hoc se-
neca*

4 Isaer cetera que summa Divinitatis confilio disponitur, Pontificis promotionis sublimibus, ipso, a quo procedit omne quod bonum est, predestinante ac largiente conceditur. Nimirum novis humanis rebus providencia divinis succurrere, & meritorium litus ac gemitus in exultationem convertire; ut qui nuper considerabatur afflicti, postmodum apparent nimum consolati. Canentes enim fuisse dicunt, que sanctus Spiritus de templo Prophetae cordis insonat. Ad vesperum demorabimur letus, & ad matutinum leticia. Qui & iterum gratias referens Deo, beneficium ejus magnificentiam canit, & dicit; Convertisti plantam meum in gaudium mihi, concidisti flosculum meum, & praevalisti me letitia; ut exister tibi gloria mea, & non compungat. Ipse enim est cura de nobis, ut Vas electionis & verbe filii manet integritas; quippe que fuit utilitatis ad gaudia miserando perducit. Quod & sanctis, eximie & necessitate, a poe de

Merana al-
tima dary-
shia.

Example 4

meningitis
meningitis
meningitis

$$E$$
[illegible]

PL-19, 6. 4
PL

* June 1968
 3000 ft
 C-40 1-7.

အဆိုပါအခန်းကဏ္ဍတွင်
အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း

A confensio electio. Cujus Deo amabili viri tantum merita apud omnium conscientias bonæ & pudicæ conversationis perfectio, ut nullus in ejus electione dissideret, ac nullus abesset, nullusque seipsum subtraheret: quem nempe ad hoc Apostolicæ vias officium incomparabilis quæ indefectus Dei nostri providentia destinatum habuerat. Quomodo [enim non & humanis mentibus unanimis] consonantia conveniret in id, quod procul dubio in Dei presentia tenebatur affixum?

B Cuius & Decretum solenniter facientes, & desideria cordium circa ejus electionem manuum subscriptionibus confirmantes, profremur, ipsum Deo amabilem nostrum Electum, castam, pudicum, sobrium, ac benignum, & in omnibus piis operibus esse perfectum, atque oribundæ fidei & Sanctorum Patrum traditionis defensorum & fortissimum observatorem. Hunc omnes, ut profecto mirissimum virum, pro ejus suavisimæ ac bonæ voluntatis constantia, unanimiter nobis elegimus Pastorem atque Pontificem. Unde, ob ejus piæ conversionis integritatem, immensas Redemptori nostro laudes referimus, consensu cum Prophetâ canentes vocē: Magnus es, Domine Deus noster, & magnæ virtutis tuæ. Quis enim loquitur potentias tuas, Domine, & auditas faciem omnes laudes clementiæ tuæ? Quoniam vota potentium te exaudis, piæ nobis concilisti Pastorem, qui sanctam tuam universalem Ecclesiam, & cunctas Dominicas ac rationales sibi commisit oves regere atque gubernare, te Domino Deo & Salvatore nostro protegente, valeat. Hoc vero Decretum a nobis factum subter, ut præstatum est, manibus propriis roborantes, in archivo Dominico nostræ sanctæ Romanæ Ecclesiæ, scilicet in sacro Lateranensi scrinio, pro futurorum temporum cautela, recondi fecimus, in mense [Januario] Indictione [decima quarta].

C Illi. Humilis Presbyter sanctæ Romanæ Ecclesiæ, huic decreto, a nobis facto in (Gregorium) Sanctissimum Presbyterum, consensu & subscripti. Adde autem qui non die post talia collegisse fecerit: Similiter totus Clerus, Oprimates, & Milites seu Cives subscribunt. Hi autem quæ modo? cum Laici essent? Presbiter, ex illius temporis usu, jam ab olim durante, secundum quod Leo Magnus Episc. &c. statuit: Qui præstaturus est omnibus, ab omnibus eligatur, Non ergo solus assensus præbendi causa, sed ut vere eligere consensu sunt convenisse, qui poti quæ Clerus formula subscribunt, ut patet ex subscriptione ejusdem Decreti ad Exarchum missi, cui eisdem annis verbis, primum Clerici, tam Laici subscribunt singuli, Huic Decreto a nobis facto, subscripti.

7 Quod autem Gregorium III. has spectent, ex Presbytero, unanimo omnium voluntate, Electum, & ut quæ istis laudantur virtutibus prædictum, facile intellegit, si Anastasium leges sit ejus laudes audientem, & videmus quæ Electus est describentem, eisdem fere quibus Decretum et nuncupatum erat verbis: Gregorius vir mitissimus & valde sapiens, in divinis Scripturis sufficienter instructus, Græca Latineque lingua eruditus, Psalmos omnes per ordinem memoriter recitantes, & in eorum sensibus subtilissima exercitatio limatus; lingua quoque in lectione polita exhortator omnium bonorum operum, plebique florentissime salutaria prædicans, orthodoxæ fidei æmulator ac defensor fortissimus; paupertatis amator, & erga inopiam provissimam, non solum mentis pietate, sed etiam studio labore sollicitus, capere vixit etiam re demptor, orphanis quoque ac viduis largiter necessaria tribuens. Leo favente pervenit ad sacrum ordinem Presbyteratus. Quem virum Romanum, seu omni populum a magno usque ad parvum, divinis inspiratione permo-

Propitium illi.

ti, subito eum, dum ejus Decessor de hoc seculo migrasset, dum ante ferarum in obsequio sui Antecessoris esset intentus, vi atollentes in Pontificatus ordinem elegerunt. Nescio quid clares haberi possit.

8 Verum qui Decretum, pro formula passus sumus, in Codicem restitui, illud signavit quasi mense Novembris, Indictione quinta scriptum: mensum crede & annuuntiat quæ eodem scriptis: pnia DCCXXXVI. Nam præter istos quibus hæc apphæmæ, Gregorius II. & III. tunc illarum seculis nullus Pontifex fuerit mense Novembris est, nullus comendat electus est, nullus etiam quinta Indictione, præter Silvanum anno DCEVII. in quo tamca nihil reperitur quod hæc rebi possit. Simili ejusdem scriptoris innotat scilicet velum credere, ut in consequentibus epistolis, post hæc ejusdem Gregorius III. electionem scriptis, & ut prædignatissimæ loci servituti in eadem transscriptis, pro Presbytero legatus Archidiscipulus Electus, ex voto scriptis ipsius scribentis, Archidiscipulo aliunde venerat, eique Pontificatum tunc modo conferendum optavit. Quomodo cum Gregorius III. Archidiscipulus ante Electionem suam fuerit, & ideo sit eruditus crediderit, illas litteras ad ipsum, non vasa ad Sacerdotem spectare, dum tamen ille Imperatorem simul plurimum memoretur (qui natus duxerat Anastasius post cum elegerat ipse) apparet ipsæ litteras redacti ad Gregorium III. Electionem quando Constantinus & Leo, pater ac filius, communiter imperabant. Ad hoc miraculum tam cito & extraordinarie in electis concordia, ita quodart Tertio, ut Secundo nulla verisimilitudine apparet. Inque ipsas epistolas prefatas, & hoc, III. Archidiscipulo penam æternam Georgii Presbyteri.

9 Primum, cuius causa hæc postissimum attingimus, Exarcho, eisdem quibus supra tradidi, scribit Presbyteri, Diaconi & familiaris universus Clerus, Asioniamque etiam, id est, in dignitate evoli constanti, seu Exercitio & Populo Romanæ urbis supplices, ipsaque Decretum, ut supra fecit, ita subscribens hoc modo: Novit humanis rebus providentia divini succurrere, videmus quibus supra verbis, nescio ad eam. 5. unde sit persequatur atque concludunt: Cuius & Decretum solenniter facientes, & desideria cordium circa ejus electionem manuum subscriptionibus confirmantes, per harum litteras, III. sanctissimum Episcopum, III. venerabilem Presbyterum, III. Notarium Regionarium, III. adeoque Subdiaconum Regionarium, III. & III. viros bonos, cives & de florentissimo atque felicissimo Romano Exercitu III. Eminentissimum Consulem, seu III. & III. viros, magnificos, Tribunos militum, cunctos multos nostros, diremos; supplices atque communiter impensissime exorantes, a Deo conservanda Præcellentis vestræ consuetudine bonitatem piis votis concurrere: quia talis a nostro simulatu comendat electus est, in quo [quantum ad hominum scientiam respicit] nullius macula reprehensionis apparebit. Et ideo supplicantes quæsumus, ut, inspirante Deo cella ejus Dominationis, non famulos vobis compotes celeriter fieri præcipiat: præteritum cum plura sint capitula, & alia ex illis quouside procreantur, quæ cum sollicitudine & Pontificalis favoris expectant remedium. Provinciales vero eorum, vel quicumque, subinde sunt causarum utilitates, perfectæ auctoritatis censuram expectant. Propinquamini quoque inimicorum ferocitas (quam misit sola Dei atque Apostolorum Principis per suum Vicarium, hoc est Romanæ urbis Pontificem, virum aliquando vero sancti & morigerat bonitatis) singulari interventu indiget: cum hujus solius Pontificalibus monitis, ac reverentiam Apostolorum Principis, parentem officium voluntariam: & quos non virtus armorum bundis, Pontificalis increpato cum observatione inclinet.

10 Cum hæc ita sint, iterum atque iterum impensius,

Quomodo
scriptis
ad
Exarchum
et
Clerum
et
populum
et
III.

Et post
Archidiscipulum
et
pro
Presbytero.

E

Decretum
ad
Exarchum
missi.

per
III.
et
III.

regaret
et
ad
Exarchum
et
populum.

inferior
an
electus.

PL. 148. 1.
PL. 147. 1.

Signat
ab
omnibus.

et
conven
tione
ad
Exarchum
et
populum
et
III.

A ac amatoris Domini nostri (Gregorii Presbyteri) & Electi, apud præcellum & a Deo servatum Domnum Exarchum decessivimus, ut cum conveniat, & ad precandum de optatis apud prænominum Domum Exarchum subveniat. Ut cum effectus, Deo propitio, eis qui missi sunt remaneant, & de vestra a Deo servata iminentia bonitas præfatio Domino nostro Electro nuntiabitur, non solum afflictionem ejus Sanctitatem erga Eminentiæ vestram efficiant; verum & boni ministerii merces atque vicissitudo ab ipso Apostolorum Principe, cui specialiter concurritis, & in presenti vita multiplicetur, & in regnis celestibus rependatur.

ET R. E.
Apostolica
S. R. E.
Veneranda.

15. Apostolicum quod attinet, fuerat ille quidem, agere de Exarchis, sicuti aliquos obierat Pontifex, per apostolicos publicos cursus missis manibus de re sua; forsitus etiam fama præcurvante personam Electi conduceret, utque eam solemniter per personam illustrius Legatus in celsis impeditis, & præficeret poterat, ut non infame videretur ei doli scilicet decessisse, ex diebus xxxv. quos inter unum Gregorii morem & alterius ordinationem fecimus sacrevisse conveniens tamen erat ad ipsam quaque aliquis litterarum ferri. Tales ergo, breviter quæ potui fieri forma, ad eandem ab isdem data invenimus: Dudum dilectissimam Fratemitatem vestram obitum sanctæ memoriæ Domini (Gregorii) Pontificis agnovisse latè scimus: cui post transiitum, ad moris effi, die tertii convenientibus nobis, idell Clero, Automatiis etiam, & generali Militiæ ac civium Universitate, in personam Domini (Gregorii) sanctissimi (Presbyteri) Dei præfata suffragante, electionis vota contulisse nos, iocundum. Cupes & solenne Decretum facientes, subscriptionem omnium roboratum, apud eximium & a Deo servatum Domum Exarchum, per harum positores Ill. & Ill. direximus; cum quibus dilectissima Fratemitas vestra conveniat, & pro ceteri promotione Pontificali Ordinationis deprecanda, apud denominatum Domum Exarchum interveniat: ut valeant ita qui missi sunt, Christo comite, eum effecta ad nos petere; & de præfata nuntiis Apostolicam Christi Ecclesiam omniumque nostrorum animos magnanimitè relevare.

His impo-
nam sus-
fines.

16. Unum nunc censeat vel inveniat aliquando formula Justitias, quæ Electum ordinari Exarchus præcepit, aut aliusque eorum quæ Constantinopoli mutabantur, quando illa iade expellenda erant! En dum ad hoc queritur, relegat qui vult Athalarici Gothorum Regis rescriptum, supra præpositum ad Pontificem Felicem IV. quod tamen non fuit mandatum de ipsa Felice successore ordinando, sed congratulatio de eodem feliciter ordinato, & per hoc reddidit ipse concordia ac

pois. Nunc bene fecimus Hæresicorum ablatum, D e explicato ex formula isdem rati Ordinationis Pontificis, postulatam Justitiam expuniam: qui talis desiderat. Piam secundum consuetudinem. Procedit Electus de Secretario cum ecclesiis septem, (crude ad significanda septem Spiritus divi Electi manu conferenda) & venit ad Confessionem S. Petri. Tunc Episcopus Albanensis dat Orationem primam (suis hic in ordinariis Gregorii III. versibus inter Andrea, præ anno dcccxxxii. subscriptis Romana Synode, vel Tiberius, vetus anno dcccxxxiii.) deinde Episcopus Porcensis (post Georgium, præminuit Andrea in subscribendo sociis) dat orationem secundam Postmodum adducuntur Evangelia & aperiuatur, & tenentur super caput Electi a Diaconibus. Tunc Episcopus Ostiensis (sacerdos Theodoros dicitur, & apud Ughellum novus ex illis Synodalibus præ anno dcccxxxv.) confecat eum Pontificem. Post hæc Archidiaconus annectit ei Pallium: deinde ascendit ad Sedem, & dat Pacem omnibus Sacerdotibus, & dicit, Gloria in excelsis Deo.

novum &
propria.

17. Servantur hæc deinde omnes iidem ritus, sed multipliciter aliis, de quibus vnde Commentaria nostra in opus Jacobi Cardinalis S. Georgii ad Velum autem, lib. a. de Ceremoniis Bonifacii VIII. satis sub finem seculi xiii. post Petram S. Castellus Papa V. ab eodem Jacobo versibus confectam de x. Maji prædictas veteres Ordinationes ex Pontificali, Venetus sicut anno MDLXI censui, accipe.

1. Deus qui idelle non dignaris, ubicumque devota mente invocaris; addeoque sumus in invocationibus nostris: & huic famulo tuo N. quem ad cultum Apostolicum commune iudicium tui plebis elegit, uberrimam supernæ benedictionis infunde: ut lentius, se tuo muore ad hunc Apicem perveniat.

per super
dum dicit
apostolicis
sacerdotibus.

2. Supplicationibus nostris, omnipotens Deus, effectum consueta pietatis impende, & gratia Spiritus sancti famulum tuum N. perfunde: ut qui in capite Ecclesiæ, nostris servitui ministrando, constituitur, tuæ virtutis soliditate roboretur.

3. Deus, qui Apostolum tuum Petrum inter ceteros Apostolos primatum tenere voluisti, eique universæ Christianitati molem super humeros impolueris; respice quæsumus propitius huic famulum tuum N. quem de humili cathedra violenter sublimatum, in thronum ejusdem Apostolorum Principis sublimamus: ut sicut profectibus tanta dignitas augetur, ita virtutum meritis cumuletur: quatenus Ecclesiæ universitatis onus, te adjuvante, digne ferat, & te, qui es beatitudo tuorum, vicem meritam recipiat. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

E

XCII. S. GREGORIUS III.

GREGORIUS, S. R. E. Presbyter, natione Syrus, ex patre Joanne, electus ante XIII. Februarii anni dcccxxx. & ordinatus xxii. ejusdem feri quidem v. sed festo Cathedre S. Petri idonea huic actui: fuit temporibus Leonis Isauri & Constantini Copronymi Imperatorum. annos x. menses viii. dies xx. obiit x. Novembris anni dcccxli. sepultus in Basilica B. Petri xxviii. ejusdem mensis, quando colitur: & cessavit Episcopatus dies viii.

de xxvii.
ad xxviii.
m. f. f. f.

F. R. E. com-
pente.

P. Levaque Anastasii exemplaria eisdem die xx. Pontificatus habet, præter quos de majore, ubi quo fieri concordat annuatim; & quæ nulla, Interpositi dies de mutatis quatuor, quæ Cedunt duo, Theodosius ac Margarinus, octo fuerat: qui aptus eos ducunt ad sequentem Pontificatum; quem dies iv. aut nliis quicunque aliorum numeris.

Porphyrum Mai.

a Baronius, a xvi. Februarii exorsus hunc Pontificatum, eumque extendens usque in xxviii. Novembris, fuisse autem annorum x. menses ix. dies xii. & hic numerus a Barberio Cedore avocatur, ceteris annis idem pugnantibus.

Baronii
calculus.

3. Ad hunc Gregorii res gestas pertinet, quod Romanus Presbyter habet in descriptione Basilicæ Vatica-
na.

Baronii
Calculus.

A *no.* In choro Canonico et aliter de potius eorum
torium B. Maria maris D. N. Jefe Christi, in quo
torio beate reuerendissimus Gregorius Pape III, re
condit — Relegimus — Relegimus, in quo
majestatem eiusdem reuerendissimus S. Gabini
Petrus, cuius altare transfunditur, sique ad
fira tempus. Nam tempore D. Eugenio Pape III,
quando eius precepto erat immisit altare ibi, duo
altare ibi erat: altare videlicet S. Gabini, ad quod
Sardinia & Corfica tributa annuatim mittebant, &
altare B. Mariae semper Virginis, quod promanum
Gregorius Pape III, fecerat & consecraverat.

*Spencer in
Parisian.*

Tertius hic Papa Gregorius est tumulatus.
Requiescit etiam in eodem sepulcro, ut audivimus,
Petrus, Dasconus B. Gregorii i. Papæ, ad quem fecit
librum Dialoconum.

Journal of
Ecology

this paper
 discussed
 a paper
 of the
 of the
 of the

Epist. 386. ad Carolum VI. Habitus est, loquax, carnis-
pilius filius, devotissimus Princeps pietatis et religionis
nostrae principis: nec immerito, eo Christianum
nomen, a progenitoribus tuis defecit, nomen
Christianissimum ab his hereditum habere. *Talis si*
legisset Odoardus Reynoldus, ad annum 1496. ann. 25.
enquime non fuisset in locustarum, a fidem Regi, Ge-
raldes promissum filio Ludovico XI. propter abrogatum
Pragmaticum, promissum cum Tulliano sanxisset Fran-
ciscus Rexibus.

7 *Sane si quis sanctissimè dicendum esset Pontificum aliqui, et gratia potius deberetur Patri Innocentio Paulo tertio II, qui ex parte Mabilonis, in Actis Gualtheri nonnullis, et ad Curiam Romanam Legati, et alij referunt, quod quidquid habet Ecclesia Patrimonii, sit tenet per donum, largitionem, auxilium, succursum, et conformationem Regis Pipini et Caroli Magni, et Ludovici pii, et successorum adeo ut Reges Francie diu possint brachium dexterum Ecclesie ac Fidei, quae semper manutenuerit ac custodierunt, contra quoscunque aduersarios: atque inde ratio circumspectentatem eius, ut nemo inde ferat, et decus Regis et Principis Christianissimi, prae aliis omnibus. Posito autem quod decessores sui Pontifices id non licessent, in fuis tunc scriptis quae eo prolatis et verbis, et incommuni modo agendi de Rege Christianissimo; ipse tamen tam multa videtur legatitiae, de magnas ac gloriose facinoribus Regum Francorum, in bonum Ecclesie Fideique; ut videretur libi neque quam impleretur officium laici, sit tam scripto quam verbo non appellaret Regem Christianissimum; itaque id et heri se capium, et eo esse animo ut facere idem seper intendat. Verum, ut res illae Reynaldus promittimus, inacti sunt ejusmodi tituli, nisi splendore operum ornentur nomina: et Henrico VIII. Angles Regi potius praeferat, scriptis adversus Lutherum libro mense, ut Fidei defensor ac Pontificis dicere, possim, ac ejusdem Pontificis obedientia et auxilio deferente prelate, eorum rursi quo auxilium defendat: ejusque non magis in regna quam in terminis successores, eundem asserpente titulum, reddiderit potius quam venerande aucti Christianum se prebuerunt. Illi ergo preteritis, primum ex merito eundem titulum usurpabit Jacobus II. jure non tam magno, quam acquirit; cum, quod existerit illi, agnoscit superius animo reuoluerit; ipsorumque ferocibus et impie tyrannidem ad celsos peris jura transmissis.*

DISSERTATIO XXV.

De Epacta & Concurrẽntia, sub hoc Pontifi-
catu notatis in morte Theodorici Re-
gis Franciæ an. MCCXXV. l.

*S*peremibi laudatum, nec a quoquam factis laudandum
Opus fuisse Mediceum, de re diplomatica, post
illustratum tab. 2. cap. 3. vñstoriaz hanc Chrono-
logieactam, quamdom Dominice Interactiois nunciatam
signetur cap. 24. agendum fuisse etiam propius
de aliis Chronologieis natiis, Indisioze videlicet, E-
pactis, Luna, & Concurrere. Nam preter Indisio-
nem (quæ est reuelata auctorum quædam, & e-
ficientia) Magni temporis incipiens, quæ in usu
præcipuo fuit, etiam cum nouissimis fidei Domini
nuncerebatur) Jurisprudendi furtim vortitile, quæ
Jura dicit, nate; primum in priuato feruileforam
calcularum scriptis, diuise in publicis insculpsimus;
et deinceps (licet variis) fidei Praefatum Bullis & Epi-
scopatum Cæteris. Exemplum, Pontificum, quæ
pene, allegat quæ supra ad Buttichii II. Papam, agens
de ante Drangianis Cæteris, sedque per annum MEXCVII.
Episcopato deo instrumenta Nobilis a; regis; unum
Un-

furnished
 for private
 use of
 various de-
 partments
 of the
 Government

**Ma sono
primario
carica pri-
vata dell'e-
sercito fide-
litario.**

A Umberto Gratianopolitani Episcopi, datum anno ab Incarnatione Domini millesimo duodecimo, feria v. Luna xxv. Indiſti. x. Epistola maiore 111. Minore xxv. Concurrente vii. Cyclo decemovennali vii. alteram Erleberti Catalaunensis Episcopi, anno Dominice Incarnationis mcccxi regni autem Ludovici Regis Francorum xxiii. Episcopatus vero Domini Erleberti anno 111. Epistola ix. Concurrente secundo post septimum cum biffeno. *Hoc tam ex quibusdam diligenter diplomatis eruditissimus Aſtor conſens assignat*: primam, ne facili negotio nota Chronologica fallis diplomatum per imperites supponerentur; secundam, ut Notarii periculum suum ostentarent in arte compoſiti; que ars tum magnopere venditabatur, & a Clericis ordinanda enagebatur.

a Certe ad his assigne a Monachis videtur ad Notarios publicos suasque illas diligenter aemulato. Iſtas enim, ut jam inferimus, priores descendisse ad Iſpanos illas calculatorem, probant exemplis: quorum unum ex vassalibus idem Melchior sumus a Rodrado Ambianensi Clerico, libro Sacramentorum sua manu transcripſum ſentio ix. ſe terminant: Ego Redradus, misericordia Dei indigens, victus Hilmeradi Aſtullis iustitibus, vinctusque Episcopalis auctoritatis excommunicationibus, iv. Non. Marti. Sacrosanctis ministerii strepidus fulſcepſi officium, anno Incarnationis Domini mcccxi. Indiſtione i. Epistola vii. Concurrente vii. termino Paschali iv. Kal. Aprilis. *Vix possum credere diligentiſſimo viro non fuisse notum exemplum, nota ſeculo non verſatius, a Lubbo nonſte editum, in*

B Debus, vinctusque Episcopalis auctoritatis excommunicationibus, iv. Non. Marti. Sacrosanctis ministerii strepidus fulſcepſi officium, anno Incarnationis Domini mcccxi. Indiſtione i. Epistola vii. Concurrente vii. termino Paschali iv. Kal. Aprilis. *Vix possum credere diligentiſſimo viro non fuisse notum exemplum, nota ſeculo non verſatius, a Lubbo nonſte editum, in* Elegiis Historiis omnium Regum Francie; sed existimo noluisse explicando assigne ad calculos revocando prolixiſſime facere Caput illud a. maxime ſe deprebrando, ne facile deprehendiſſe potuit, nonnullis in eo esse quod indignis correſpondent. Iſti interim religioſi eſſe, acceptam a Joanne Jacobo Chiffredo Godefrido Wendelino ſuper ea te epistolam tenentis addere, Regique Francorum hiſtoriam ſubſtrahere lucem inde accipendam. Ea ad ipſum Chiffredum ſic ſcribebatur xxv. i. Octobris anno mdcxlv.

3 Ampliſſime ac Preluſtris Domine. Fragmentum illud, quod ex Ms. Anonymo deſcriptum edidit Philippus Labbeus in Elegiis Hiſtoricis, quodque ad ſilium tuum tranſmiſiſti, mecum ille communicaviſti, ſicut tu accepſti. Idipſum vero ego, pro eo ac me facere voluiſti, vocavi ad examen: ut, anne ad Aetam Chriſtianam mcccxxv. i. pertineret (quam conſignabat) redderetur certiores, exuſſis characteribus, quorum illic eſt recens, partim mendosa, partim brevitateſ compendio etiam obſcura; dum in huic modum balbutit: A Nativitate Domini ſigne ad preſentem annum, in quo Theodericus, Rex Francorum deſunctus eſt, dcccxxv. In quo anno Indiſtione quinta, Epistola xxv. Concurrente i. luna octobem xiii. xiv. xli. Kalend. Aprilis, luna xvli. xvi. de anno mcccxxxi. ſecundum Graeci cyclo. Hac lecta dedit Labbeus; dabo ego (ſpero) intellecta.

4 A Nativitate Domini numerantur hi anni dcccxxv. eodem plane ſilo, atque ab eodem capite, uode nos antiorum ſeriem numeramus hodieque adque Indiſtio quinta loquitur: que certe iſto anno ſuit in curſu; ut per illum characterem fulſcitaretur certitudo, & eximetur omnis dubitandi occaſio. Epistolam, hoc eſt, Aetatem lunam, quam illa tunc numerat Kalendis Jacuaris, item & Martii, non invenio xv. ut omnino Denarii unus nota per incuriam ſcribentis excederet vel veruſſate extrita ſit. quod utrumque non ſolet prater ſolum contingere. Illo ergo anno Kalendis Martii pronuntiabatur, luna xxv. & cum die Martii ſexta deſiſſet illi Menſis lunaris; tomillimumque eſt Novitiſſimum Paſchale, motu quidem medio, die vi. Martii mane, poſt mediam noctem horis 7.

minutis 31. conſequentiſſima autem vera per horum 9. D. mio. 30. Paridis. Ita Mendum illud, mihi fulpeſſum, ſeipſum ultro emendat; & Epistolam xxv. reponit pro anno dcccxxv. i.

5 Concurrentem ejuſdem anni adſigat primam, hoc eſt, litteram Dominicalem deſinit F, que cum ultimo die Martii pronuntiatur Dominicam ſeu primam Sabbati: qui numerus vocatur Concurrent, eo quod cum Epistolis lunaris prius cognitis, concurrere debeat, ut ſciatur in quem diem Hebdomadaſ caſura ſit decima quarta Luna, poſt quam proxima Dominica die celebratur Paſcha. Cumque ſint litteræ Kalendarij deſignandiſſet ſeptem, Græcus compoſuit primam eo illis ſumit F, ſecundum E, tertiam D, quartam C, quintam B, ſextam A, ſeptimam G. Quo ergo anno eurent littera F concurrentis illius anni vocatur primus numerus, litteraque prima; & quo anno in curſu eſt littera E, Concurrentis eſt ſecundus; & ſe per ordinem de tetra. Et vero, Quare Græci principium concurrentium ſtatuerint cum littera concurrente F? Quia Mundum voluit creatum anni v. m. p. viii. ante Chriſtianam Epocham: quo ipſo calculo commoſtratur, litteram F concurrere, & pridus Kalendis Aprilis ſignariſſe Dominicam. Quam ergo litteram illorum compoſuit habuit anno ſuo primo poſtiorio; nec vocatur primum concurrentem. Et hanc litteram Dominicalem F habuit annus ille irreſtatutus dcccxxv. i. hic tertius jam character irreſtatutabilis illius Fragmenti.

6 Luna Circulum poſuit xlii. hoc eſt, in Græco cyclo luari annum decimum tertium: qui tamen nobis Latinis eſt decimus Sextus Aurei (quei vocari) Numeri. Nam quia Græci annos ante noſtram Epocham numerant; quos dixi, v. m. p. viii. & ab illo ad hunc Theoderici annum ſuit dcccxxv. i. ſuit tunc in curſu annus Conſtantinopolitanus vi. m. cxxlv. ex quorum primo primum quoque cycloſ decem novemalium lunarem numerant; & cum decimo nono abſoluto repetunt. Jam vero diviſis illis vi. m. cxxlv. annis per novendecim, habebis cyclos lunares integros ccccxxv. i. ſupererunt anni xlii. hic expreſſi qui exhibent Epistolam, non illam Aftronomiam & perfectam xxv. (quam dixi) eſt Eccleſiaſtica ac popularum, uſitatum compoſitiſſis, xlii. que Novitiſſimum ſeu lunam primam incipit numerare ex die octava Martii, lunam vero decimam quartam habet cum ipſa die xxi. Martii; quod habuim ſuit Nicens Canonibus Aequinoſtium verum xxi. Kalend. Apr. quo tranſaſto, & obſtenta luna decima quarta, Proxima Dominica Paſcha celebrari præcipitur.

7 Jam vero idipſum Paſcha inſtituitur per iſtos numeros xvii. & xxiv. muſcos quidem aut obſcure balbutientes, ſed qui hoc tamen muſſant. Luna illo anno ſuit decima ſeptima, eadem in die Martii menſis xxiv. quando celebratum ſuit Paſcha: quod veriſſimum ſuit in illo compoſitæ quem vocat cycloſ dcccxxv. i. annorum ſecundum Græcos. Atque ita modis omnibus ſibi conſtant rationes, & annus dcccxxv. i. demonſtratur, quo Theodericus obierit. Quem tu cum ſuſpectum iſcribis anno dccc. & annos xvii. repaſſe tradis, veros annos & initii regni & deſai perdiviſiſti.

8 Ceterum quiſquid ſuit, qui characteres iſtos, præſertim Epistolam illam Aftronomiam, tam luculenter expreſſit; aut Græcos ſuit, aut Græcorum diſcipulus ac ſeſſator; mirum ni de illo ſolalio, quod S. Egidius Græcorum lectum traxit in Gallias, aut illic contraxit, quemper illa tempora viſſe conſtat. Utrumque res habet, veram certum; habebat Regis illius mortem Regnumque ex anno dccc. de quo inſidio, mihi ſeſſo, habet me obſtatam tanto magis, quem dudum tibi quam debet, animam ſuſſando.

Got

invenit in
Epistolam
hunc Chiffredum
omnibus
opponit
ſeculo ix.

Private
ſine diſſi-
gentia ſol-
ſum.

per anno
111. in Ma-
bibus

aliquem pro
anno 111.
adhibet.

quod ex a-
m. innotuit
fulſcepſit
G. Wendelino

Epistolam
invenit non
111. 111. 111.

Concurrentem
anno 111.
innotuit 111.

et Græcorum
non con-
ſtat.

Aliter ex-
ſtat. Hanc
non 111. 111.
non 111. 111.

et ſcribit
anno 111.
innotuit 111.

concurrentem
anno 111.
innotuit 111.

concurrentem
anno 111.
innotuit 111.

Epistolam
Græcorum
ſcribit ſum
diſſerit 111.
S. Egidii

A

Gottifredus Vendelinus
Canon. & officialis Tornac.

Hinc Epistola quod addam nihil habeo. De anno, quo Theodericus obiit, inter annos convenit; illum vero capisse anno DCCLX, probat Henschenius in Dia-

tribus Dagobertina ante Tanum 3. Aprilis reformat; D. regis Epistola Fabulatore Anonymo, qui Gesta Francorum voluit tunc vivens dedit, quomodo mirum est in hoc paullo assensum obtinisse Ceteri le Centur, non ignorans judicium scriptoris istius Hyperbolymai errata.

CONATUS CHRONICO-HISTORICI PARS SECUNDA.

A Zacharia usque ad Gelasium II.

PRAEFATIO.

C Reserata sub manibus Parte hujus Conatus Priori, interam dum Posuerit, certis de causis prius absoluta, versetur sub prelo; apparuit inagratum propter naturam Partium divisionem, nec tam alieni fieri poterat, quomodo habet confirmam, hanc Traditionem sic adendi in lucem, ut quarto ex quinto Tamo Idem preliminariter aduiceretur. Postquam autem tota fere impressione perfecta, visum est, addito preliminaris Apparatu, haberi posse volumina justum atque per se subsistent, ex partibus in unum collectis, non erat amplius tempus cogitandi de nova partitione: quae optime induceretur, per alteram, si quando fiet, editionem. Nec deest ratio divisionis hoc loco facienda. Quando enim Zacharia Pontifice anno II. fuit in Italia habuit quatuordecim Graecorum Imperatorum potestates, pulsis etiam Revertens Exarchibus ceram; alteram quasi aetatem ingressus est Marcellus Pontifex, non solum sui juris futura Francorum beneficio, sed etiam ampli in Italia

Patrimonii possessione ditanda. Sit ergo nobis hic Pars II. de decada usque ad Pontificem CLEI II. Gelasium II. quousque solentur locuti advenit Ecclesia est, cum Imperatoribus Regibusque Germanis, pro Ecclesiastica libertate & paritate iuranda, contra nefarium Simoniacorum & Concubinariorum Pretuleretur: desinit, tunc primum abilitam, quando, evensis Lavastinarum secularium iugo. Ecclesiae capis Electiones habere tam liberat, ut fovendo Pontifici sola ille sufficeret; cum antea opus esset et a Principe cognosceret & confirmari; excepto solo casu negentis necessitatis, qui Elitituri cogeretur, nam Principis non expellere, Electionem suam ordinare. Sic ergo plene tunc emancipata Ecclesia. Pontificem ex ipso habere se credidit, quae habebat Electionem, quantumcumque Ordinario epus fortassis differretur: & sic hodieque perseverat usus Pontificatus ipsa vetustate a de Electionis, quae antea solum consueverat cum dei Ordinationis seu Coronationis iocundari: prout ad instam alterius fuit, jam serie Partis pluribus explicabitur.

XCIII. S. ZACHARIAS.

ZACHARIAS, natione Graecus, ex patre Polychronio, ordinatus tempore Constantini Copronymi & Leonis filii ejus anno DCCLX. die XVIII. No. embriis in Dominica, sedit annos X. menses III. dies XIIII. defunctus anno Bisextili DCCLXII. Indictione V. die III. Martii; sepultus in Basilica S. Petri XV. ejusdem mensis, quando etiam collatur; & cessavit Episcopatus dies XV.

DIES XIV. Pontificatus habens plerumque Anastasii exemplaria, quae sequi volumus, quam ubi dies XX. vel nulli habentur. Pro diebus autem Interpontificis, mortem Zachariae fecit, qui postquam XII. numerantur, scribo XV. quia sic commodissime docuit sequentem Pontificatum, & facillime concordantur XI. de V.

1. Baronius, etiam de abbatibus Gregorii III. ordinatum Zachariam existimat, adeoque in ejus calculo die VI. Decembrii, cum eodem quem nos designamus annorum ac mensium, sed diurnum duntaxat X. numero, percutit usque ad XV. Martii, quem nos mortem non mortalem, sed sepulcralem diem (ut ab Anastasio appellatur) fuisse.

2. Extant hujus Pontificis indubitabiles fuisse & integre epistole plures ad S. Bonifatium Moguntinensem Episcopum, ex quarum stylo optime quis judicabit, solitam fuisse, ejus ad quem scribentis nomini nomen suum possidere, tempus autem data epistole non eodemque modo signare, hoc videlicet: Reverentissimo & sanctissimo Patri Bonifacio Coepiscopo Zacharias ter vus servorum Dei. Data Kal. Aprilis, impe-

rante Domino piissimo Augusto Constantino a Deo coronato magno Imperatore anno XXIV. Imperii ejus anno II. Indictione XI. ut legitur sub Epistola I. & sic consequenter sub aliis pro ratione data. Penae quidam, in quibus praeposuit nomen, plerumque etiam multa sunt in formula data, aut ex eorum, ut apparet collectores vel transcripserunt sua istis libris variasse aliquid, neque ex talibus credibile fiat variasse aliquid Zachariam, & nomen suum prae loco passisse. Hoc tamen fit in duplici Bala, quae sub eius nomine habetur in Bullaria Casimiri, Omnibus beaticis Catholicis filiis, & Omnibus in Christi sanguine redemptis: substantiant autem ambobus modo nos praefata insulae sic: Scripsit per manus Leonis Notarii Regionarii atque Ieriniarii S. R. E. in mense I. februarii, per indictionem subscipiam X. & mense Januarii per indictionem subscipiam I. Quotiamenque igitur variatam pro se ferant qui in Casimiri Archivis conservantur originalia, agere fidem facient eorum, quae istis asseruntur, hyloricum Casimirem spoliatis, de Dedit auctor ecclesiae pro ipsius Pontificem solam, in scriptis corporibus SS. Benedicti & Sabasie, ac fuisse.

*Baronius
Epistolam
ad S. R. E.
Bonifatium*

*& Bullaria
Casimiri*

A. *Procuratorum arundum aliorumque ibi tunc institutis.*

Mirum est autem quomodo Angelus de Nove offerat, primum Privilegium datum esse Aquini, cum id in ipso antequam; qui autem legem Pium Zacharia apud Anselmum primaque ejus ad hoc per 2. & XI. Indictionem, & credit quod ordinatus sit 1001. Februarii ejusdem in diebus 2. uultu magis laboravit ut credit, statim a sua Ordinatione transiit in Campaniam, & ante hunc mensis ad egressu quatuor Bullas nominis, quatuor in Piceno, Umbria & Tusciam totum negotium fuit cum Rege Langobardorum ejusque Ducibus, in ipso sui Pontificatus initio presequens ut qua fuerat cum Eclesiam concessis, momento longe gravissimi onere, pro recuperatione tot oppidorum, Ecclesie Romanæ ereptorum.

4. Lucæ Castellani, in opere de consuetudine gloria Sanctorum Canonizatorum, daturus sub hunc Catalogum eorumdem, Præfatio 3. Ratum saltem Canonizatorum, quo, licet antea utitur Ecclesie Romanæ, non contentus in vulgata error plurimum, recipiens pro vera epistolam ascriptam S. Landgeri de Canonizatione S. S. Invenit, hanc impetisse Leonem III. multo etiam antiquiorem istum tenet ostendere. Quia, inquit, S. Burcardus Heribipolensis Episcopus, qui sedere cepit anno 1001. anno sequenti imperavit a Summa Pontifice Zacharia canonizationem B. Kiliani Episcopi, & Colomani Presbyteri, & Tomasi Diaconi; qui pro iustitia sanguinem feliciter fuderunt anno 1001. Sed in libro de Vita S. Burcardo quatuor allegat, nulla Canonizationis alienius petita aut impetrata sit mentio, sedum dicitur Pontificem, locum sepultura eorum, quem intellexerat continens cerascorum miraculis, dignum censuisse quom Episcopoli dignitate ornari. Quam autem & a quibus sit scila arundem Canonizationis indicium in Episcopoli eorum bis variis, tui diu minores sic descripti:

Septingentesimo quinquagesimo secundo A Bonifacio, Burcardo consociato, Hi sunt sublati, nec quocumque canonizati. Ita apud seculi 1111. an. 1111. usque quidem ante sua præfati canonizatos dicit, sed non ab aliis quam a sanctis duobus Episcopis Bonifacio Moguntino & Burcardo Wirzburgensi, idque per electionem corporis de tumulo, ad quam epus tunc fuisse licentia Romani Pontificis grati præsumitur; nec alia ejus temporis Canonizationis fuit, tunc neque sequentis etiam post annum millesimum, quando tamen jam inceperat Sedes Apostolica pro talibus consuli, ut infra videbimus.

3. Nihil plus facere ad instantum Castellani potest præfata Canonizatione Trudperti Martyris, ex familia S. Ruperti Episcopi Ratipondenensis, accepta ex hujus historia apud Casimiro, tamquam scilicet anno 1001. a Stephano Papa III. qui Baroni dicitur IV. Quam enim soboles sua in historia sit, & indigne in aliquam considerari videri, ostendit ad 1111. Martii, inter prima non hujus sedis canonizati, sub nomine Ballandi, laudata a D. Potho Tharfeni Archiepiscopo, in quodam tractatu M. ejus pari transcribitur ipsi A. Canonizationis 55. Petri de Alcantara & Maria Magdalenae de Pagine Roma edita pag. 357. Qui tamen D. Potho, nostra auctoritate Castellani refutatus, ejusque Catalogum (reverta plurimis erroribus plenum) hanc magis facient, respici Canonizationem S. S. Invenit prænotatam, quasi etiam hanc non refutasset Ballandi, in eodem Martii ad S. Swiberti vitam dei 1111. 7. & 8. præfati Canonizationis; vere ab ipso elaborati. Ennefidelis huius famulus Ballandi auctor Alexander VII. qui pro Canonizatione S. Thome de Villa nova, a se factanda, anno 1001. (utque decennio etiam quatuor mensis ipse, Ballandi ipseque jam mortui, Clementi IX. dedicatus publicaretur) perrexit in Consistorio sempublico ad Cardinales & Episcopos, assertis (sicut id Potho testatur p. 340.)

Primum Canonizationem majorem cum solennitate peractam fuisse a Leone III. instantibus Carolo Magno & Hildebaldo Archiepiscopo Colonienis, saltem anno non occurrit. præfati Missarum solenniter per præfatum Archiepiscopum peractis, ac narratione eorum que de vita & miraculis beati Swiberti eorum expressa fuerant, pronuntiatione Pontificis, & subsecutus cantu Hymni Tu Deum laudamus, & elatione corporis Canonizati. Evidem nihil dubium, quod si Episcopum, unde hoc sumptum apud alios eventus superstitiosos Pontificem, ipse postea legere potuisset ut est a Ballando, evanesceret, apertius ista omniaque de dicto, hanc rationem credidisset, refutatione ipse quidem distulit sua Pontificis auctoritate: neque enim hoc ut se potest, cum in argumentum parti hostiliæ ut protulit, quæ plerumque ante ipsum aliam in tali occasione.

6. Canonizationis bene addit in Anselmi rem, A. S. Sanctorum spectantem, & 1111. Aprilis, ubi de antiquo S. Georgii Mart. cultu agitur, prænotatum. Magnum, inquit, istum, thesaurum Deus noster in hac Romana Urbe per eundem alancum Pontificem propagare dignatus est. In venerabili itaque Patriarchio facratissimum beati Georgii Martyris idem sanctissimum Papa in capla reconditum reperit caput, in quo & iustitiam pariter invenit literis exaratum Græcia, ipsum esse significans. Qui sanctissimus Papa omnino satisfactus, alio aggregato Romane Urbis populo, cum hymnis & canticis spirituales in venerabilem Diaconem ejus nominis, sitam in hac Romana civitate, regnum secunda, ad velum aureum dictam, deduci fecit: ubi inmensa miracula & beneficia omnipotentis Deus, ad laudem sui nominis per eundem sanctissimum Martyrem operari digatur.

DISSERTATIO XVI.

De Titulo Regio apud Francos, Zacharie subtitulæ translati a prima ad secundum Sive; deque hujus initio, illius extremitas, magna fuit incertitudine tradita.

E. Si apud nos Antwerpia Cades in folio MS. per Jo. adion quam vetustas, grandis ac vetustis pro tempore eberatilis, continens S. Gregorii Tutenensis librum de Gloria Cassianorum: cujus Cades ultimi paginis occurrunt librarii Anselmi, de Anno ab Incarnatione Domini septingentesimo sexagesimo septimo; quæ, vel idem illud volumen est scriptum, vel saltem quo vetustius aliud originale sub ejusmodi annotatione est exaratum nunc edita, scilicet non integre post est descriptus. Primum nobis, ita tunc judicantibus librumque ostendentibus, credidit Mediolani, dubitantes fortassis, si majorem cum alio singula ad ipsa potest fuisse considerare. Secundum, ante exilium veroficant, fundentibus id in librariis quibusdam mendis, primo Auditori, quotiensvis vult, æque impatiabili, tum libris male, tum ejusdem Annotationis extensione in paginas duas fere integras, & æque ac liber est magnæ, tum ipsa se dicit, in novissima libelli paginula exaratum. Tercium & contentum in eodem de de anno Tomum 3. Martii, si fuit Exegesis preliminaris 2. ad comprehensum Episcopum regnantem apud Francos Pippini, sumendam ab anno 1001. non autem ab anno 1001. quando, non ipse solus, sed etiam filii ejus Carolus & Carolomanus, per manus sancti recordationis viri beatissimi Domini Stephani Papa, una cum prædicto patre Domino viro gloriosissimo Pippino Rege, sacro Christum in, Reges dei providentia & sacrorum Apostolorum Petri & Pauli intercessionibus, consecrati sunt. Nihilominus ejusdem

Idem per
primum ad
Sive Canonizationis
S. Kiliani
& S. Invenit

Idem & Canonizationis
S. Trudperti
Martyris

Idem & Canonizationis
S. Thome de Villa nova

Idem

A Assimilationis initium, nonnullamque progressus partem, necessarium censet hic sciencere, propter eos, qui super rem ipsam emperunt, ut solutioem, rejicere. Sic ergo incipit.

Analysis of
staphylococci

[illegible]

pom conseruauerunt; dixeruntque munderi omnes; sic
persequatur *suum illud* et sic tam uolubilis memore.
Nam et ipse praedictus serenissimus Dominus Pippinus.
Res suas per archiepiscopatum et imperium sanctae
reuerendationis Domini Zachariae Papae, et unionem
sancti Chramatis, per manus bene fructuosissimi
Galliarum, et eorum omnium Francorum tri-
bus annis ante, in regni solio saluberrime est. Posse-
runt manus eiusdem quoque Stephani *Austrie*, quod
etiam quoque *scriptum* de uno *(videt)* hic una legende
innotatorum praedictorum Martyrum, Diony-
si, Petri, et Eleutherii ecclesiae, ubi et venerabi-
lis vir Velladus Archiepiscopus et Abbas praefate co-
gocordit, *(et ammissas) DECEBAT* unde et ipsi vitam
vix. Februaris die demum ascriptam in Regem et Patri-
cium una cum praedictis filiis Carolo et Caroloma-
no, in nomine sanctae Trinitatis, uos et benedi-
xit est. Denique, postquam de benedictione Ber-
trade Regina inferius dixit, sic concludit *Austrie*.
Hae id caritati vestrae breuiter, in nouissima pagi-
na libelli inseruitur huius, ut per succedentium
temporum et vulgi relationem propago in vivo valeat
copiosius potestatem.

de Pippine haud imperium, circumflectentis variis mi-
nusque cetera congruit. Noleo ergo illorum, qui post an-
num DCCC. diversimode saeculum annum idemque narra-
vunt usque modo, vel consilioris infirmitas, vel excu-
sare errores: scence quod Sicut Dionysianus Monachus
scribit aetiam eorum aculum fuit, & quidem cum non ni-
li sedem non per seculum.

4. Quo enim organo potius Carolus se probare, quam qui primus id fecerit, quomodo damus, per ipsum potius Ierosolimis mandatum? Quia, inquit, idem autem Ierosolimis, uti et Tullianus, ferunt, quod Pippinus elevatum morem Francorum Eleutheri ad Regem, et elevatus a Francis (super clypeum scilicet) in regno suo in Suevionis civitate: non erat autem moris Francorum a Romanis Pontificibus Reges petere vel exoptare. Deinde ex statu causa et aquies Zacharie, potius fieri non potuisse quod offerunt; maxime cum Zacharias, obdormit eoque suo, quo Pippinus, dicitur elevari. Sed obis in nostra Chronologia in 121. Martii, anno quidem secundum bodierum morem altero, secundum Francos totum adhuc decem DECLET. per cuius progressum alium Pippinus electus elevari. Elevari autem se proclamavit Rex, non quod potius distulisse noluerat, ac Episcopi Iulianum, alique dum legatos per elevariis talis approbationem Romanis reddidissent? itaque ostendimus non minus facile proterere in aliquo alio firmum, Periculum casusque ostendit illi, qui serie per Regem proutum stipe moliri quidpiam, vel obsequi prefarent non sibi regimini?

Non pariter, inquit, consensit Pontifex, cum
tam manifeste injuria Regis, hereditario jure imperato-
ris, nec alio jure eximio, irrita et annullaret. Crimina,
que Childericus, Norwagorum princeps, posteri scripto-
res imputant, eisdem facile credenda suspensa
fuisse, aut super veritate rægeretur: quod olim
posteriori tate verumque arbitrium pectus Mejeri de-
cepit, id non tam et episcopus decerneret ad in-
teritum imperatoris, quam infestum adferri pferm. Rebus
tamem jam et additis, aut penes leges solam nomen,
penes Mejeri omnia esset ostenderet; quia penes a-
quam videtur bellique & adducere similibus nomen,
aut penes quem Regis ostenderet eras, penes unde
Regis & dignitas id regem, Regem uti indigne barbaris
circumspici, contra quæ ponde unde Mejeri tot
regnum laudem gratiam conferret, tantumque Principem
ex Populorum sententiam. Non erat Francorum
Regibus cessis aut in monarchia derivat, sed pferm
regis, ut eadem qualem Merovingum stirpe, sed non se-
m fuerat jure pferm: ut ligatus Gregori Tar-
rentibus hiliarum legenti, plenum se gaudium & re-
verentiam Regiarum, quibus non quævis infestis
Pontificis, aut de quæ quævis quævis
decernere regnum. Quare autem consensit aut
Consensus-pontificis Pontificis curare, aut Romani
gaudere et Imperatoris, quæ fortuna quoditeram
dedit? In curam debuit Zacharias consilium agere
in Severo Principe, pferm pferm merit lego
maximè fuisse, quæ iam imperat et porro pferm
Ecclesiam Romanam libere a jure Saracorum & Lan-
gubardum, nec non Græcorum, utriusque nihil
esse. Se pferm Pippini nullis Episcopum
nullis Abbasum, nullis dicitur eorum curatibus,
que dicitur & Sanctissimæ clari multi tunc habebat
in Galie, & contra dicitur Zacharias, frustra contra-
dixisset, tam concedi totius Regi deliberationi, jam
in quo dedula, & ens solum dicitur nullius sacre
semplicitatem.

6 Si nequit exasferi Zacharias, qui legationem ex-
cepit: que moderate habundant Soudis, Bonifacius Epi-
scopus & Fulradus Archiepiscopus patesce Soudi-
fianus Abbatissanti ex legatione dicuntur; & saltem

good overall
all under fu-
dation.

தமிழகம் மீது
உருவாகிய தீர
காலத்தின் தீர
தீர்த்தம்

உலகமெங்கிலும்
கூடிவந்து நாம்
நாடிப் பிடி-
கிறோம்.

Caroline de
Carnegie, qui
a été de

*Professors der
allgemeinen
Landwirtschaft
und
Landwirtschaftslehre*

E
evenly po-
naris and
miffle
Papa. 11.

*It seems to
point out
something.*

F[illegible]

**Executive
Professions**

1. *Staphylococcus aureus*
 2. *Staphylococcus aureus*
 3. *Staphylococcus aureus*
 4. *Staphylococcus aureus*
 5. *Staphylococcus aureus*
 6. *Staphylococcus aureus*
 7. *Staphylococcus aureus*
 8. *Staphylococcus aureus*
 9. *Staphylococcus aureus*
 10. *Staphylococcus aureus*

A *conjunctissimi autem ex patre Pippino fuerunt, partemque bonam habuisse in ejus eversione dixerunt, pro summo quo volebant auxiliari; eadem vero se non opposuerunt. Quo modo etiam fecit S. Stephanus, Zacharias successit, qui non solum ab ipso eadem habuit coronationem Pippini; sed ipsum domus suae manibus praesens coronavit cum liberis. Ad eam hoc potius ignorasse, Childerico in Monasterio de templo factum injuriam, si qua facta crederetur, vel ipsi Childerico, adeo sibi desuit, ut cognita Pontifice in Galliam advenit, ejus pro se auxilium non appellaret? Puer, inquit se Constat, erat, vix quoddecim. Nos infra videbimus verum, & quidem eius filius jam tum fuerit iustitiae Clericali sepe. Fallorque praesens, si non ille ipse persuasus fuerit, vix tanto statum omnium in Pippium confusus, monasterium ingredi, cum in quo sibi ac filio promissum erat curandis, potius quam alieno arbitrio auctoritate nomen Regis dicitur gerere, auditis praesentis Pontificis in favore sua electionis sententia; et quae ita puritate studio facta contra iurandum; quo Principes se Childerico obstringerant: eo certe solenne declaravit Stephanus, qui (sicut Theophanes scribit) Pippinum a perjurio in Regem ultimum absolvit. Dicitur haec praesens occasione quidem probet*

B *sic arguatur: Si iure vel illa crederetur, & quidem ex auctoritate a quo imperio decessit Pontifex, ut quid absolutus? Respondet ad tollendum omnem, ut quid fore poterat resistere, scilicet: neque eam tam fuisse absolutam nominandam, quam iustitiam declarationem, quod Pippinus, sic electus, & a Zachario confirmatus, ipse factus absolutus fuerit a iuramento, quod ante Childerico fecerat. Mitemur interim, praesens anam Theophanes dicitur in appropinquat ad id, qui totam illius narrationem eo in loco expressit, ut alienumque a veritate, sicut se videret est, sumptum ex consensu relationibus seculorum hominum, existimandum, ea magis probandum exterius mutationem factam, quod plures probet primum Regum formam universis.*

7 *Quandis postea variis Childerico innotuit est. Secum ab ipso atque a deo Dagoberto Austriaci filius ipse potuisse, aliquando credidimus Iperio, Bernicis iuxta S. Andream in Arisio Abbat, in quo monasterio ipse Childerico vixit & ab ipso, sed potius Iperio, ubi nostrum eographum Regem senem habet, Regem signem scripsisse. Non fuisse tamen omnino iuvenem, quando exultantus est, potius ad hoc probet ipse ex Crutolensi Chronico, inter praesens LXX. annos a Pippini coronatione scriptis; ubi dicitur, quod ipse Childerici filius, nomine Theodorici, in hoc Crutolensi monasterio, Clericus effectus, collocatus fuit. Haec rursus aut ignoravit aut dissimulavit Cerealis la Carte, ut Childerico imperio fuisse adolescentulum annorum circiter quiddecim, pro eo quo est exultantus tempore. Nos vero potius maiorem seculo, nepotem (ut creditur ipse) ultimi Dagoberti, anno dcccvi. mortui in prima pubertate, si non ante. Sed Dagoberto hanc filium fuisse, an esse potuisse, negat Heusebimus; nepotem ex filio fuisse, negat Medice: utrumque autem ipsa illa negatione ostendit, quem obsecra fuit prima Regis stirps extrema; dum dispartit, qui penultima regi Theodorico, qui ultimus Childerico, pater fuit. Hoc igitur est quod tam super capite hoc altera Dissertationis proposita parte explicationem.*

C *Incipit ad ultimum Merovingicum Regem Childerico. Huius ad huc Regis Privilegium extat, introductum in quo postea privatus vixit monasterio datum, quod Mahilo recitat lib. 6. de re diplom. num. 197. ubi decessit suum Theodorici, non appellat Genitorum (ut possit in tali casu prima stirps Reges*

appellare solent patris sui) sed Parentem, id est, D in vulgata etiamque acceptam, Consanguineum. Idem vero, in sua notissima Extrablatus, Insularum sibi ipsum videtur, ubi Childerici praesens, ultimum Dagobertum nomen Cosobrothum: quod si fuit, potuit quodcunque ante etiam quinquagenarium majus fuisse, cum illi exultantus, adeoque & filium habuisse quem diximus. Cosobrothi enim fuerunt Dagoberti & Childerici, si habuerunt communem vel Avum vel Patrem. Avum habere vix poterant: hic enim fuisse Theodorici III. qui mortui anno dcccxi. non nisi parvulus duos filios reliquit; quorum major utinam Chlodoveus III. quatuor post patrem anno editus, ut summum tunc patris, nec vixissimiliter pater cuiusquam: minor, frater succedens, genitus adulteris etiam ultimum Dagobertum. Praeterea si communem habuerunt idem Childerici & Dagoberti, fuerit is Chlodoveus II. mortui anno dclv. cuius aliter filius Childerici II. anno dclxv. occisus, filium reliquit Childericum, mortuo Dagoberto, consobrinus sui Childerici filius, factum anno dcccvi. ex Clavio Regum per quatuor annos; intra quos facile potuit genuisse filium; cumque, per auctoritatem tunc more, ex sui patris nomine vixisset Childericum, cum fuisset cuius program quatuor, quare et E ratione fuerit quodcunque, quando illi exultantus; major autem quinquagenaria quinquaginta annos, si fuisset (quod non credimus) primum Consobrinus Dagoberti ultimi, id est ex patris illius notis. Haec autem tota ratio procedit ex communi Francorum consuetudine, in successione gradibus nullam immixtionem rationem habere valentem; quod tametsi cogitur tolerare, quando generum ante probatur ex vetustis scriptis: et alia longe expressit fuit, Dagoberti ultimi avo Theodorico, datus filium, ante filium autem, quo Dagoberto isti Consobrinus potius dicitur generum, Childericum. Monet tamen, ipsam ejus ex filio nepotem non fuisse, cuius se dicit Cosobrothum.

8 *Quod autem Childerici decesserunt Theodorici, filium Dagoberti ultimi postum amari solent, etiam Mahilo & la Carte; & se potuisse, negat Heusebimus, ut supra videtur; afferuntque, amicum imperatorem Dagobertum filium obisse. Siquidem hoc Anacolum Metensem auctor, quando ait, quod mortuo Theodorico II. Dagoberti II. consobrinus, Chlodoveus filium quoque parvulum Pippinum ordinavit in Regem. Factum id est anno dcccvi. quare si parvulus erat Chlodoveus, & anno dcccvi. cum dicit ad hoc impuber, magis etiam impuberem potius fuisse. P se iuniorum ejus fratrum Childericum, ultimi Dagoberti Patrem, potius esse non vel nepotem; quod de fratre fuisset: qui potius anno dcccxi. mortui, ut vixissent non multis major, non potuit filium nisi parvulum reliquisse, & impotem liberum ante annum dcccvi. quo exultans est, proterendum. Sed quod Childericum, in gessu Francorum & quidam Geographi Regis, vir inclitus & Rex ullus nominetur, sed utrumque opusculum sublesta fides esse ad sublesta vestrum, notant etiam illi qui allegant, quo vero narratur bello gessu, deinde monasterio, fundata ecclesia, Regem quidem ipsum nomen, sed nomen domitiam praesentis; Pippino ad filio ejus Martello, Majoribus domus omnia administrantibus, & Regi quoque circumferentibus ad quidquid volentibus.*

10 *Centra istam tam tunc Dagoberti ultimi avum, ab Heusebino assertum, obediit Mahilo Coronationem Episcoporum Regem, a se facta datum in Asatilis, & primo filio potius ad annum ipsum dcccxi. pertingens, ubi ipse Theodorici, avum Child-*

archididit
propter se
pater Crutol
pater h.

conest
Theodorici

fratrem
Dagoberti
Dagoberti
Dagoberti

conest
Dagoberti
Dagoberti
Dagoberti

archididit
propter se
pater Crutol
pater h.

conest
Theodorici

fratrem
Dagoberti
Dagoberti
Dagoberti

conest
Dagoberti
Dagoberti
Dagoberti

A nobilior coram Domino, cuius mandata servavit. Ille natus cum Bodegilio Duce fratre suo in palatio Regis Chlodarii, ita hominibus & Deo placuit, ut ab omnibus laudaretur vir sanctus. Cum polletet honoribus Theoderici Regis, dixit in senectute sua Arnulfo, filio Bodegii Ducis: Audi me, nepos carissime, iudex inchoatum Domini, qui Mundericum perimi gladio permisit, filium Chloderici patrieide ioremus ut Chribus avertas capia nostra & venera iradixit enim Omnipotens, Visibiles iniquitates vestras usque ad terram & quertam generationem. Hinc cogitans, relicto seculo, vitam monasticam amplexus est: & post migrationem Moouli, cum attingeret aetatis annum septuagesimum sextum, ab universis civibus urbis Tungenfis electus, consecratus Episcopus.

15 Quomodo hoc fuerit a Chapevillio in secula historia Episcoporum Tugensium, Trajectensium & Leodensium deinde revivis, non solum ab impressis exemplaribus, sed etiam ab originali membrana Codicis Leodensis Ecclesie, qua deinde vix accepit illius membrana, sic revivis & adhuc Divina servata, neglegens, nihil attenti fassus explicare. Satis sit dicere, ipsam, a me Parisiis communicatam cum Duce Sprenno, in studium illustrandae originis Regie tum vel maxime interest, magnum ibi motum fuisse inter Eruditos, cum fide dignum testimonium asserendum videretur, negantibus aliis; postquam vir iste, non minus doctrina quam nobilitate conspicuus, huiusmodi Genealogie S. Arnulphi in nuntium plurimum adduxit: Merovizos, Francorum Monarchas, genuit Sigebertum Regem Ripuotiorum Francorum, quicum Regia Colonia Agrippina fuit; & Chlodericum Salorum, qui Dissipari in Taxandria Regiam habebat; atque alia Traiectum divinis prelati, Francum in Gallia Monarchia fundamens jecit. Illud autem de duobus Merovizis filii confirmatur in Prisco Revere, affirmante, quod Francorum Regis primigenius descendit ad Regem Hunorum Attilam. Hoc autem cum de Chloderico intelligi nequeat, intelligendum videtur de Sigeberto. Perre Sigebertus iste, a patre viro Attila Claudus, filium habuit Chlodericum, & quo, insigne Chloderico, redunda utriusque Francie nationis eupoetis, intercepit ipse, teste Gregorio Turcomensi. l. 2. c. 40. Chlodericus patrieide, genuit Mundericum, Mundericus Bodegillum Duem & S. Gondulfum Episcopum, Bodegillus Arnulfum, avum Pipini Heristalli, ex quo Carolus Martellus: ex Carolo Pippinus Rex, pater Caroli Magni. Hinc sic deducit Genealogie adjectur alio, adjuncta vix Carolo Magni, per Egbertum descripta, qua sic incipit: Boogisus, illuc vir, genuit Arnulfum, sanctissimum virum, Episcopum urbis Metensem.

16 Hoc Systema, collatum cum priori, ostendit collatione Francorum hunc temporis studium, ut secundum Reges eodem aut majore jure cognasse credatur, quo Reges prima Sequi, ex hypothesis quod illa esse cum Chloderico Sequi, & si quem habuit filium, decessit. Gratias lerdano nostro, quod Systema solum sic potuit ex parte, ut nihil eorum in ipse superstit, qua Gentarilla Fadre aliisque erantis stumachum moverat, ut Anberti Blahidique matrimonium solubilem reputarent. Gratulatur etiam Sprenni Duci, si suam quoque systema possit expedire ab omnibus quas lerdanus objicit difficultatibus. Permutatum, sicut ingenue fassus, cui quae lerdano allegamus SS. Verroli, Augulli, Firmini, atque Arnulphi Duce, non esse tam ex parte antiquitatis fuerit assequi, quam Gentarilla in sua fundata curando firmam requirit: in agnoscendo, vitam S. Gondulfi, etiam ab ipse controverso principio, tam mihi esse de se possessione suspensam, nec alio modo posse ad S. Ioannis aetatem, cui assequitur, asperare. De illis vix agendum mihi aut succurrere Propyllum Mai.

meis sua tempore viri: de Vita S. Gondulfi, non possum non anticipare iudicium, quandoquidem in ista super illam disputant versari circa fragmentum istud, quod Duci Sprennio communicavi.

17 De illis in meum judicium Lector, proseguatur obsecro contentum reliquum, ut apud Chapevillam est, egrapha nostra membrana veteris constantem in omnibus. Dico proseguatur, omisso quod Chapevillius aliunde accepit principio nove hoc cum est Agadu Arrevalles: qui sicut anno MCCCII floruit, & Harigero Leodensis librum pluribus capitulis additis supplevit, in quibus est etiam illud de Vita S. Gondulfi; ut bene potuit dicere etiam ex primis Lotharingae, sic illa suo tempore, qua aetate ipsius Sancti dicebatur Austrasia, vel etiam (ut est in veteri membrana) Aulstia. Omisso ergo duodecim primis apud Chapevillium lineis (qua sunt Agadu prius nominato) proseguatur Lector post hac verba, electus consecratus Episcopus: & inveniet ibi dici, quod coniugie die quadam S. Gondulfum juxta civitatem Tungensem iter habere: & accedens propius, altitudinem ejus & latitudinem, quodiamqueque maris accessus, aliisque multa que nungum alibi erant in terra, miratur: praeposuit eam Babylois, praeposuit & Romae, nihil minus altitatis simile & in urbis Asiae. Iter hac habuit obvium quendam senem, a quo domi ibi pueret ostendi, quod fuisse Ecclesiarum aedificia, quae Regum palatia . . . is apprehendens manum ejus duxit eum per omnia loca aedificiorum, ostendens ei palatium, quod in honorem Octavianae Caesaris constructum erat, a quo & ipsa civitas illa est Octavia . . . Deinde addit, quod cum sanctus Praeful resideret Urbem, barbari sanctitas eversam, jussisset, recordari Dominum malorum quae fecerat urbs illa, & dilecti filii Servatii zelus in uram, subito rediit ad viendiam: luporumque gravissimum immixta multitudie, in praesentia sancti Pontificis, civitatis perdisse possit deoratis colonos: quod constructum fuerat ultrix flamma consumpta, cetera fulgur comminuit: terra motu erat, cunctis immixtis, perga multa subruit, adeo frequens & insolens, ut ipse Pontifex mortem evadere desperaret. Pater deus de morte S. Gondulfi adjectis, ita narratis concluditur verba scriptis in persona S. Ioannis Episcopi, mediante S. Perpetua, S. Gondulfum fecit, Viam & esse habet, carissime Praeful, sanctissimi patris tui &c.

18 Inducitur ergo Auctor, tam propinquum loco as tempore, nihil habuisse aliud quod de S. Gondulfo scriberet, praeter Genealogie autem consensum tantam, & scripta tentantem resistentem in Tugentibus; atque in hoc fere unica suscepta narrativis argumenta versante ille, quasi conditus ad insulam undam eversa ruini, per exagratam prius flatus formam, in atque supra amorem vici spem mentem. Plebeque praeful scilicet ista sapient de Tugentibus ante Iulium Caesarum Regibus, de Oceani usque ad mares efflucit, de quo Olyvianus Augustus contrahit, nullam ex Romana historia fundamentum habentia. Quisquam regionem nostram sitam vover, & quomodo per amplissima Scabulis Mosaeque Arria maris alius accessus recessusque in se inferat, sed vix sensibiles ultra Mechliniam Brabantia, & Gervonem Hollandiae crevit; nequidem ex eis, alio nungum tempore scilicet, in illi Tugentibus usque penetravit per exiguum litora stivide alorum, post eversum . . . lencuram spatium, inferentis in se Mesam juxta Trajectum, unde alii; Gervonem, ubi defuncti Mosae majores sentit Mosae, pluvium . . . lencuram navigatio est. Non aliquid suspensum, quia vovisse indicia habent maris, aliquando tota Brabantiae Hollandiaeque, superasti, talo quid esse possit ad usque nota nobis historia tempora, aut etiam senile vi. quibus SS. Arnulphus Gondulfusque vixere: nam induta ista ad tempus Anter-

T. Notis

et quidem
in vix pri-
mogenita
Episcopi
Ripuotio-
rum Regis.

Perum sicut
gravi syste-
ma vovisse
Prius tam-
visi hand
vovisse cor-
re,

ita possi-
ma vovisse
Gondulfi
Ep. Trajecti

in ista qua
fuit & an-
tibus vovisse
Tugentis
maris.

perisse se
habetis.

& S. An-
tulsi vovisse
Iulium Ep-
iscopum

A Nocturnum spectare credibilis est: & scitem, ex quo Romani Francique nominati in nostris regionibus capere, cum fore suum omnia tenebant, quem nunc; praesertim in proxima Transgri Taxandria, nunc Campidola dila, quaeq; alta et salubris regio, & Franco-ribenon de Mefon transgressum prima sedes fuit sub Juliano Imperatore. Non sunt ex Julii Caesaris

et Tassii Commentarii populi istae a Romanis inventi, & quibus imperium describere Geographi celebres, usquam Octavianum narrant. Ut igitur praesata Genesio Speronius aliquod credibilis accipiat, epar-tem eam aliunde probari, quem ex antice tem mani-esse mandare.

STEPHANUS ELECTUS.

STEPHANUS Presbyter anno DCLII. die VI. Martii electus a cuncto populo, & in Patriarchium Lateranense immisus Feria II. post Dominicam II. Quadragesimae, ibi biduo mansit tertio autem postquam a suo surgeret somno, & sedens familiares causas dispone- ret, subito dum sederet alienatus obmutuit, & sequenti die defunctus est, Feria VI. id est X. Martii,

D Hic enim Anastasius, Stephanum hunc, utpote nonquam ordinatum, inter Pontifices non numerari; sicut ut alius quique ante Baronium Pri- mus hic ceteris ejusdem nominis aut deinceps gradu submovit, & quem alii vocat appellat Secundum, ipse fecit Tertium & sic consuevit. Merito quidem erat Electum statim a sua electione induci in possessionem Patriarchatus, prout in Vita Stephani III. & Benedicti III. ab Anastasio descriptis liquet: sed quod ut

non prius esset aut vocaretur Pontifex quam ordinaretur, liquet ex electionis descriptione Petri post mortem Joannis V. qua sine dubio legitima fuit, quippe a Clero praecipue pendens, neque per militarem tumultum irritabilis. Nusquam tamen ille inter Pontifices numeratur, quia scilicet nonquam processum est ad ejus Ordinationem. Similiter nec ad Stephani Presbyte-ri Ordinationem processum esse ex Anastasio intelligitur; non debet igitur numerum Pontificum augere.

E quia enim quoniam fuit ordinatus.

XCIV. STEPHANUS II.

Ab eo 795. ad 797. 46. 7-6-19.

STEPHANUS, S. R. E. Diaconus, natione Romanus, ex patre Constantino, tempe- re Copronymi & Leonis, anno DCCII. electus ante XV. Martii, ordinatus XVIII. ejusdem, in Dominica IV. Quadragesimae, sedit annos V. dies XVIII. mortuus anno DCCVII. die XVI. Aprilis; sepultus ad S. Petrum XXVI. ejusdem: & cessavit Episcopa- pus mensem I. dies V.

U Nicus Fredericus Codra dies Pontificatus habet XXX. alii autem nonnulli scribunt: unicuique tamen illam sequimur, quia opte dicit ad sequenti Pontificatus eorum, compositus cum altero Frederico & Thoma MS. mensem unum dies V. Interpo- nunt officio assignantibus, ubi alii eadem solum habent dies XXII.

1 Baronius, qui Episcopatum eum die sepulture XVI. Aprilis terminant, ut plures quoniam nos ducit ad dies numerans, supponit fuisse electum die XXX. Martii, cum alter ille Stephanus in ipsius calculo & opinione factum esset Pontifex die XXII. ejusdem; existimatque propter brevitate temporis, quo sedit, dumtaxat factum esse, ut a pluribus dimitteretur in serie Roma- norum Pontificum. Dicere debuisse ab omnibus, aut alios nominare qui illum in ea collocant; exempla etiam quare aliorum in simili causa dimissum; nec enim deique quibus pontificem datum Pontificatus fuit, quorum tamen nomen praeferunt ferimus.

2 Illius patre, quem non cum tota antiquitate Secun- dum, non Tertium vocant, Stephani Epitaphium est, non autem alterius prius Electi, quod Romanus Canonius in Vaticana Basilica descriptione refert se scriptum.

3 Subjacet hic Stephanus, Romanus Papa, Secundus. Inter pontifices post ejus mortem dies solum XXXI. nomen- nant variis Anastasio exemplaria & cum in MS. ubi- que, ubi MS. scriptum, & sic distincte habet MS. Barberianum mensem I. dies V. Illi enim ad Do- minicum ducunt. Causa tam longi praeter necessitatem illam inter pontifices, subsistit fuisse dicam, ad us- consuetudinem, qui, appropinquante ad hoc Stephano, scrip- tum fecerant cum Theophylasto S. R. E. Archidaco-

no. Hi tamen, aliorum numero & constantia vixi, diffusi sunt denique, sicut Anastasio narrat; ex tam primum videtur ad Electionem processum esse.

DISSERTATIO XXVII.

Defecunda Regis Stirpis successione in Francia, per hunc Stephanum stabili, deque ejusdem Stirpis fine, & Tertiae originae.

E Adem Anastasio San-Dionysii Monachi, scripta anno DCLXVI. qua nos certis rebus de Zacha- riae Pape consensu in electionem Pippini ad regnum Francorum, pro Merovingicis, contra regum nomen ferentibus; ejusdem Pippini ac filiorum Coronationem, factam a successore Zachariae Stephano, caperet nar- rare verba supra transcripta; quorum tenorem hic jam praefigam, non parum conducibilem ad historiam Pontificum illustrandam, & auctoritatem confirman- dam: est ergo talis. In ipsa namque beatorum Mar- tyrum Basilica, uno eodemque die, nobilissimam at- que devotissimam, & sanctis Martyribus devotissime adherentem, Berteradam, jam dicti Borentissimi Regis conjugem, praedictis venerabilis Pontifex, Regalibus indutam cycladibus, gratia fepiformis Spiritus benedixit: simulque (multum legere, sum- mi-que) Francorum Principes benedictione (&) sancti Spiritus gratia confirmavit, & tali omnes interdictu atque excommunicationis lege conclusit, ut num- quam de alterius huius Regem in xvo praesumant el- ligere, sed ex ipsorum, quos & divina pietas exaltare dignata est, & Sanctorem Apollonem intercessio- nibus,

Quoniam Pontificum prout de- scribitur Stephanus,

ut aliquid quoniam antea- gimus a se committit, Regis acce- ptum.

Idem 795. 6-11.

Epitaphium

Baronii ad 797.

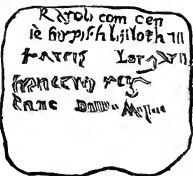
A nibus, per manus Vicarii ipsorum beatissimi Pontificis, confirmare & consecrare disposuit.

1 Ita Francia Regnum, sub dispositione Majorum domus jam fere saltim electum (quale ante Merovingias fuerat) deinde capit esse hereditarium, porroque etiam esse divisible in plures fratres, pari jure imperatorias, sicut Chlodoveus illud dividens instituerat; adeoque obnoxium eroulis ac intestinis bellis, inter patres facillime emergentibus. Rursus igitur post annos non plures quam centum, ad idem subjectioni matris, quibus antea laeta fuerat, rursusque laetanda erat hereditaria successione; non obstante adjectione Pontificis superius memorata. Etiam mortuo Carolo Calvo, sub quo in Francia Sedem fuerant Normanni; mortuo etiam intra decennium Ludovico Balbo ejus filio, duobusque in hoc nepotibus successivis Regibus, & ipso Carolo Crasso Imperatore, Balbi Capetibus, quem altero Franci Regem aspiraverat; cum successisset sibi Carolus Simplex, item Balbi filius; hujus imbecillitati diffusi Principes, in Eudonem, Roberti Andegavensis filium, defuncti contra Normannos Parisii clarum, voce contulerunt. Et quoque in Eudone mortuo, nec non filii ejus Arnulfo, ipsum Carolum Simplem ad patetiam autemque ibidem exaltantem Franci, ac postea hujus filium, nepotem, pro nepotem, Reges habuerunt, in illis tantis omnis emacuerat auctoritati virget: quia Simplex coactis fuerat Regni rivalem isolare, primo fratrem Eudonis Robertum, deinde generum Roberti Rudolphum Burgundum. Quamquam etiam predicti Roberti filius Hugo, Parisiensis Comes, cognomento Magnus, Regni in amicum nunquam usurpaverit: proxima tamen Regibus potestas steterat, sub Ludovico Transmarino, ejusque filio Lothario, & nepoti Ludovico V. Hoc vero alteri ejusdem Ludovici filio Carolo adhaerens ejusque interfectio, ut relicta Franciam Germaniam se contulerit, ad Ottonem II. Imperatorem; ad eoque reverentiam accepta Lotharingum in secessu, in quoque possessionem ejusque tunc tota fratrum asportemque fuerit Reges, veluti ejus Franci meruisse, ut si successisset autem interfectus, tam ipse quam posterius filius, Regem in Hugonem Capetum, Roberti intravit nepotem, transiit.

3 In hac medium, prater incursionem Stephani Papae, regno excois possitatem Pippini; non tamen ejusdem familiae omni: siquidem usque hunc felicissime imperatorem Capetidarum stirps, ad ejusdem Pippini patrum originem suam referent, eisdem quoque ille majores omnes numerat usque ad S. Arnulfum, & si quid ultra ipsam est in historia probabile, vel etiam fabulatum. Childebrandus ita fuit, Pippini Herthallus, ea eadem verosimiliter Alpaide, ex qua Carolus Martellus prodit, filius; idem, quem Joannes Jacobus Chiffletius fratris ematius antebat ejus Longobardum sacro, filium Regis interpretari. Ea Childebrandi recta generationis linea proferrentur Nibelongi, in Hispania Caroli Magni nati; & Theodebertus Matruensis Comes, Ludovicus Pii synchrenus, Robertus, Caroli Calvi pro juniore Pippino, Aquitania Regis sua quoque ferebat filius, aliquando amicus, cognomento fortis; Eudo & Robertus fratres, Francia Reges, prior electionis populi, secundum potentiam virtutis armata. Ex Roberto deinde progeniti fuerit Hugonem duo, filius ac nepos, prior Comes dictus, neque ita sepe contentus; secundus Capetus post Simplem ejusque filium, nepotem ac propositum Rea, radioso Carolo, altero Simplex filio. Hanc quod aliqui Saxonicis originis faciunt, inde namque patet, quia Proratus Robertus, Saxiacensis Teparcha fuerat, ab eoque Demusio suo, vulgo Saxe vel Butigau in Butigau, cognomen in tranxit; uti deest nobis Jordanus, comes & singular

hujus Systematis gradus tam accurate delineare probant, ut nullum abundare, nullum defecere, quoniam verosimiliter videretur de monstrasse.

4 Quid autem secunda Demusio finitima ultima Carolus, primum voluntatis a patria exul, deinde in iterato aviti Regni repetendi omnia vias praes, laboraque custodia mancipatus a Capeto, in quo etiam liberos aliquos procreavit? Scripserat Franci, in eadem custodia mortuum custodiamus anno MCCXCXI. sed falli eis assertum Lotharingi, atque fuga elapsam vixisse usque ad initium seculi XI. Neque id omnia gratis asserti, persuadere mihi videntur Trajecti ad Mosam laterales plumbet, ejusque hic formam accipe.

Inventus fuit laterculus hic ante MDCLXVI. in porca Severiana deposita crypta; ex quo fuit, prout ipse secundo post annorum, atque omniatatis, qualem cum corpore ipse cum decessum verosimiliter est. Simplex tamen Comitibus, in loco Franci tunc sibi debente appensent, persuadere, Carolum, sua tandem fons cessante aduersa acquiescentem, abstinuisse itale Regis, ne quid periculi fuit in Francia libere createt. Ex proter ibere filium patri superstiti Ottho, & in Lotharingia possessiones successit, extra Franciam detinere natus, nisi nunquam venerit in Francorum potestatem, nunquam fuisse asportat ad Regnum, & sine liberis exisset ante seculum. Deorum etiam in Francia natorum junior Carolus, si liberis genit, posteritatem ejus ex his non habuit. Senior Ludovicus, siens dicitur ab alio etiam certans de eo; ab alio tamen creditur in Germaniam se contulisse, ad Conradum Regem cognomento Salicum; cuius uxor Gisa ipsius Ludovici consobrina erat, nota ex Conrado Burgundiae Regi & Mathilde Franciae, Caroli Comitibus profuit ac Regis Lotharii fuisse. Ibi dicitur secum Ludovicum Thuringie Hassiaque Lotharingum, & utrumque fuisse posteritatem, per abscipere ex se nator, Ludovicum S. Elisabeth maritum, & Henricum electum Regem Romanorum. Sed hic ejusque duo fratres sine liberis obierunt: Ludovicus genit H. manum; cum quo duobusque patris Ludovici fratris extitit ejusque majestatis omni linea Carolidarum anno MCCC. & Lotharingensium transiit ad filium S. Elisabeth Sephiam; unde postea h. dicitur Lotharingum, quorum nati Ernestus, Rinefing. ad S. Grauem resident, tandem in hoc nullo opere omnia vulgarem merent, pro insigni ergo ipsam affilia & erga Catholicam religionem zelo.

XCVII. ADRIANVS I

XCVIII. LEO III

XCIX. STEPHANVS IV

C. PASCALIS I

CI. EVGENIVS II

CII. VALENTINVS I

A Dominica antedictus beatissimus Stephanus consecrationem accepit Pontificatus, ut scribit Anastasius.

Inexpens.
Sed ratio.

3 Placuit ei, quem Anastasius fecerat est, Antiochi, pro tempore vacante Sedis novae annum. mensem. 1. quibus scilicet Sedem tenuit intra sex Plende-papa, ne- glectis diebus que inter mortem Pauli & schismatice Constantini Ordinationem Stephanus III. interfessit. Et hoc in amobus Anastasii exemplavit nec non in m- nestro innotavit observatum. Interim ex ipsomet Anastasio apparet diuturnam nobis addiderim ratio, qui simul sumpt fuerunt dies xvi.

4 Expulso autem suo fuga dilapso Constantino xxix.

Isidri, sequenti non Dominica eadem ultimo disti- nctis die, seditionis aliquos ablatum ex S. Viti monasterio Philippum Presbyterum prociemerunt Pontificem, qui- que in Palatium Lateranense induxerunt; sed eadem die inde expulsus etiam ipse, & cum magna reverentia ad suum reversionis monasterium, non egerit unumquem Plende-papam, quia nunquam Ordinationem suscep- tit. Altera autem die id est 1. Augusti, electus quidem Stephanus legitime est, sed non nisi die Dominica se- quenti Consecrationem suscepit Pontificatus, ut ait Anastasius: tanta erat huius die observantia, ut ait talis tamque perturbationis tempore.

D
Philippus
non con-
secratus
Anastasio

XCVI. STEPHANUS III.

STEPHANUS, natione Siculus, Presbyter S. Cæcilie, ex patre Olivo, tempore Constan- tini Copronymi & Leonis, electus anno dcccxvii. vel sequenti ante xx/iii. Junii, or- dinatus autem vii. Augusti anno dcccxviii. in Dominica, sedit annos III. menses v. dies xxviii. obiit dcccxlxii. iiii. Februarii, sepultus ad B. Petrum: & cæssavit Episcopatus dies v.

Alia. 988.
et 976.
et p. m. 1.
et 18.

B Aeronius ex suo calculo statuit creatum Step- hanum nonia Augusti friv. v. die mensis (qui tamen non altera dies post Dominicam, sed Feria vi. fuit) Desundum sui Kalendis februarii, post dies octo a oice Sergii, per quem expulsus Constantinus & Ste- phanus precipue fuerat promissi. Sed neutrum legunt in Anastasio, nec mortis nec sepulture diem notant, expresse autem asserente, quod Sergius in monasterium Clivi-Scuro deporatus, & postmodum in cellarium Lateranense deductus, illius uique ad transiitum præsumpti Pontificis exiit.

Baronius
satis
certus.

a Canticus noster Peri. 1. Dissert. 2. cap. 2. studiose agens de Supplicibus Constantini Magni Donatorem, tam ambigens conditoris iudicis agnoscit; cuius au- tem hominem Græcum ecclesiarum Bannatus fuisse censuit; alii Ioannem Diaconum, & quidem ex consensu tam Pauli Pontificis, tum Pipini Regis; ut utrumque sententia verisimili ratione consentiat, suam denique consuetudinem hanc præferi, non absum- lem vero. 1. Anastasius Longobardorum Rex Ra- venna ceterique exarchatus urbibus potius, in Pontificem disuocem intrupit anno lcccxi. extrema quoque Romanis minitana, nisi se suæque dedant. 2. Missi a Stephano semel atque iterum de pace incedenda legati, sed conditiones pacis ab eo aut non admittit aut violat. Militi Constantinopolim Pontifex ad Imperatorem Græcum, ut eadem ab urbe exitumque prohiberet, sed frustra; nihil a Græcis auxilii datum. Hoc io Urbem ut allatum est, omnia plena erant timoris & metus. Tum aut Ioannes Diaconus, qui paulo post ad Pipinum est missus, aut alius scilicet quia Donati- onem illam procedit. Fiogendæ veto duplex eaus- sa potissimum fuit: altera, ut populum, & effi- cion specie & pietatis facile duceret, ad refutand- Anastasii Imperis erigeret; altera, ut quia u Proceribus Romanis augenda potestate studio ciere in Urbe tumultus tyrannidemque affligeret: ipsi enim & publica re foris visum est, si summa re- rum penes unum esset Romanum Antifitem. Mi- nimum tamen, esse presidii in supplicia Do-

Donatus
Constantini
Antiochi.

natione rarus Pontifex, ad Pipinum contendit in Galliam: Anastasius a Pipino acce victus est; Na- venna ceteraque Exarchatus oppida tradidit Step- hano. Hæc opinio verane fit an secus, rum efflo- ruit iudicium. Belle sane cum omnibus que ad eam donationem pertinent consonant omnia: nec nisi quibus alie laborat visis. Nec Adrianus in Ca- pitulis Anglarum datus, nec Nicolaus in Epistola ad Michaelen Imperatorem huius Donationis me- morant; potuit scilicet sanctissimus Pontifex hu- milis la commentis tueri iura sua, quæ tot Franco- rum Regum edicta sacra esse & rata noverant. Potuit tamen illius memorasse Hincmarus, potuit & Leo IX. quorum uterque Constantini esse falso putavit; quod ille procul abest ab Urbe, hic multo post vixerit: potuit & aliquando post inter collectas & Mercator Episcopos inseri. Nulla inde livia male frandis nota aut Stephano Pontifici, aut iipino inuirit, quibus rescis consilia est: unde quidquid in ea viiti est, non Romanis Præsulibus, sed Joanni Diacono ascribit Otto III. Præterea stylus ipse quo contexta est, rotu- que scriptio color, an non prodit eam, quam dixi, ætatem, qua maximam exarchum colluvis, vo- ces, ab usu Romano abhorrentes, in Latium inver- rat? Hæc enim Cassellius, pauca & levia que possint obijci rationabiliter dicant.

E
Anastasio
satis
certus.

3 Interpar- fite, Stephani huius obitum secuto, plerique Anastasii exemplaria dicit viii. MS. nostrum autem vii. x. adhibuit, & inter omnes Pontificatus il- lius, supra annos & menses prænotat, tribuimus dies xxviii vel saltem xxvii. Cum ergo alterius numerus minus debeat, ut successores Ordinationis in Donatorem cadit, quam hoc etate adeo sancte videmus obser- vatam; videntur Sedes solum dies v. post, liberum tanta uia & quæ ratione deinde huiusmodi dies ipsi Stephano, ut longum Interpontificum habeatur, modo ne ultra proximam Donatorem differatur sequens Ordinationis; quod per si Stephanus obiit die 1. Januarii, & mensis sui anno festi die xliiii. p. i. quæ sancti- le xxviii obierit pater.

F
Baronius
satis
certus.

non credit
ut 17. que
antiqua.

XCVII. HADRIANUS I.

HADRIANUS, S. R. E. Diaconus, natione Romanus, ex patre Theodoro, Constantino Co- pronymo & Leone imperantibus, ordinatus anno dcccxi. die x. Februarii in Dominica; sedit annos xxiii. menses x. dies xvi. obiit imperante Constantino Irenes filio anno dcccxcv. xxv. Decembris, Indictione iv. fortassis vii. Januarii, sepultus in Basilica B. Petri Apostoli: & vacavit Sedes pontificalis die 2.

Dissert. Tom. II L

Alia. 979.
et 971. 18.
et m. 975.
et 17.

T 3

Hic

A *He jam fore nobis convenit cum Baroniis, qui xxvi. Decembris mortuum Hadrianum erudit, quia plerique Anasiasis exemplaria sepulchrum eum dixerunt via Ketendas Jovarii, & ipse sepulchrum intelligit mortuum. Evidens non dicitur vocis illius sensum apud Anasiasis matris post hunc Pontificatum, ut post hoc insulsi mortuus Petrus debet, quo dicitur sepulchrum: idcirco non hoc etiam sepulchrum non potest sustineri, nisi pro xvi. dicitur Pontificatus legitur xxvi. quod suspensum invenitur; velique Leonem fuisse S. Stephani, electum esse, eodem quo Hadrianus obiit die, quod non videntur dissimulatur auderet Catalogorum fuisse. Ergo in fesse Nestoriani mortuum Hadrianum, in die S. Stephani electum Leonem, & sequenti S. Joannis (quo Dominica erat) ordinatum dicimus; adeoque verum agnoscamus et de quemquam mortuum, quo sepulchrum Anasiasis dicitur. Non dissimulaverim tamen sepulchrum tam seculum, ut pra diu moris ex antiqua usque consuetudine litteris, ergo scilicet videri possit obitu: quapropter non omnino neglegendum casus, quod Caden Tibullus ante Hadrianum sepulchrum conferat non in vii. Kal. Januarii, sed vii. Idus Junii; ubi si legas vii. Idus Januarii (facile enim Jan. in Jun. convertitur, non enim Kal. tal. Id.) habebis congruum sepulchrum solus die vii. Januarii, xiv. a morte, & proximum post festum Epiphaniae nullaque majore Officii impedimento, quo mihi vehementer placeat: Quamquam uti ista dicitur solenne sepultura usque in sextum mensis multum habet incredulitatem.*

B *verri petuit, non enim Kal. tal. Id.) habebis congruum sepulchrum solus die vii. Januarii, xiv. a morte, & proximum post festum Epiphaniae nullaque majore Officii impedimento, quo mihi vehementer placeat: Quamquam uti ista dicitur solenne sepultura usque in sextum mensis multum habet incredulitatem.*

C *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

D *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

E *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

F *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

G *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

H *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

I *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

J *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

K *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

L *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

M *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

N *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

O *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

P *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

Q *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

R *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

S *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

T *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

U *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

V *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

W *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

X *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

Y *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

Z *Ecce Pater Ecclesie, Romae decus, inclitus auctor, Hadrianus requiem, Papa beatus, habet. Vir, cui vita decus, pietas lux, gloria Christus; vassor Ap. stolici, promptus ad omnes bonum. Nobilitas ex magnae gentis nam gente parentum, Sed lacus longe nobilitas metris; Externare Iudeos de votu pectore Pastor.*

D

Nonnulli
dicunt
et aliter.

E

Finit
quod
Regis.cum
indico
omni.Finit
quod
Regis.

Hic

A Hadriani ad Carolum litteris, anno DCCCLXVI, datis desunt, in speciali causa Ravennatis Archiepiscopatus quid potius Regi negatum esse.

7 Le hoc Pontificis desinit Liber de gestis summorum Pontificum, quem Mabillon pag. 189. Itineris sui Italici, reperisse se ait Pisis, in Ecclesia Cathedralis Bilibinberga. post Eusebii Chronicon & librum 5. Hiero-

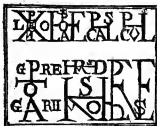
XCVIII LEO III.

L E o, S. R. E. Presbyter, natione Romanus, ex patre Azuppio, imperante Constan-
tino filio Irenes, ordinatus xxvii. Decembris, Iesso S. Joannis Evangelistæ & Do-
minico die, anno dcccxc. sedit annos x. menses v. dies xvi. obiit xii. Junii, Indictione
ix. anno dcccxcvi. sepultus in ecclesia S. Petri: & cessavit Episcopatus dies x.

Liquida in Anastasio habetur Chronologia hujus
Pasticificator, de quo providet aliis in presen-
tandum non occurrat, quam quod Leo hic, fratres
Principes imitatur, in Nominis sui litteris cum ali-
quo mysterio a principio, idem aliquando intermixit
Christi monogramma, aliam vero ipsar littere se mono-
grammaticae capulatur, ut habes in adjuncto febreum;
ubi semet vider, quomodo regis exemplum sui imitatus
Palchalis II. etiam II. deinde Gregorius IV. etiam Ha-
drrianus I. Benedictus III. et Nicolaus I. alterius ve-
ro, in Ciacconio succedere hunc diligencia innotuit me-
moris, qui aliquando fuisse facilius: si quia nunc alia
semita conatigat exempli, ut quomodo a teperit

*disferimne, quod ibi Leo, ad cunctas guardias monibus
finitur, ne passim excurrant funditus solentur.*
Carolus vero Leonem dextra manu praefens imbrigit:
ubi iuxta ipsam castigatorem inuolans etiam
inscriptum, iam bene corruptum notavit Nicolaus
Saxo. *Discessit D. N. Leo PP. D. N. Karolo Regi:* quod
exemplum postea etiam Leo IV. secutus est, *responso*
Lotharii Imperatoris, Anastasio Bibliothecario aucto-
re, quod inter Petri Paulique valques aucto-
res, Saxo. Discessit quidam Leonis Praefulus, ne non &
specialis filius Domini Imperatoris Lotharii, propter
futurae memoriam lue mercedem personae, Deo
caro & bene cunctis seculis veneranda. dignitas *hinc*

2. Sed magis non refert deſcribere, cuſus ſua opus ſue-
rit eccleſia S. Sufanna, Leonis aut Caroli : quare nec
imagines eorum hic recendat curioſus ; majores autem
pre illis conſideratione digni ſunt alie iſte, quia dum
repreſent in Laterano, & quatuor occaſione de praſentibus
egit Nicolaeus. Stabant iſta jam olim in triclinio Leona-
no, muſtro ſimiliter ſex ſecleſiarum opere adreſſe in cerni-

C DISSERTATIO XXVIII

De Leonis & Caroli imaginibus Romæ, deque
 sinistra latera potiori honore, ad dextrum
 translato hac ætate.

Nicolaus Alemanni, in Differentiis Histeria de
paritibus Lateranensibus, miratur unde scilicet
sit, ut Angelus Massorellus Thelesinus Episcopus, et
Alphianus Ciceronius, vixi ante non indoliti, posterius
fidei persequendi, ecclesiam S. Sufannee ad Themas Duo-
decimanas, prout fere semper, ad usq. anno MDCCXV,
adhuc steterit, Caroli Magni opus fuisse, cum Leonis
de omni tribus Anastasias, idcirco prefatoris in-
scripserit, que sit ibidem legatur. Dudum hac Beate
Sufanne Martyris aula, conuoluto et tecto exilis
loco, marcuerat, quam Dominus Leo Papa III. a sua
dormiente erigens, et condens corpus Beate Felicita-
tis Mart. compendit affinis, ornauit atque dedicauit.
Alium petrocamiferum euerit, quem habuerit, non inuen-
it nisi atriusque quibusdam iniquis stans, mufcos
opere capressis: quos etiam pag. 19. spoliandos in agro
propositi, vultu ac habitu prorsus similes atque, in La-
tina reperit, sed ante S. Petrum profectus: hoc flos

Transiit et Leonem in Carolum Magnum Imperis monentem in id esse, exijmes Nicolaus, addendum tertijs eius rei probationibus a Boilardino addidit. Ego vero existimo hanc pecturam aliquando prioris esse temporis, factamque occasione splendidiusinarum monasterij, que misit Leoni gratulabundus Carolus in octocxvi. per Angilbertum dilectum Abbatem suum, uti Annales Francorum referunt, petentem ab eo, suam Ordinationem missa lectionis significante, acerbis et Clavis

more important
aspects, and
possibly also
for the sake
of the
future.

A confessioni S. Petri & vexillum Romanæ urbis: *hanc enim solum vendit missorem ad illa cupimus, & si talis Regis, non Augusti, vel Imperatoris. Cetera, quibus dedit Alenuum in festis Natalis anni DCCCXII. & CXXXIII. a Leone & anulum Carolum probat, apud eam legi possunt. Ea sit ad vestram rem & ad suscipiendam solis novellæ diplomata, in quibus vel Pipinum Rem, vel alii antea Francorum Reges, appellatur Imperatores, scilicet, quod Ludovicus Imperator, Caroli præpositi, scribit ad Basilium Græcorum Imperatorem his verbis: Francorum Principes primo Reges, deinde Imperatores dicti sunt: si dumtaxat, qui a Romano Pontifice ad hoc oleo sancto perfructi sunt: in qua etiam Carolus Magnus abavus noster, antequam ejusmodi per summum Pontificem delibutus primus & Christus Domini factus est.*

3 Reliquas doli emblematis partes, accurate explicatas & scripturam antiquarum litterarum illustratas, vide apud prædictum Aulæum. Unum in similibus veterum picturis observandum notat, videlicet S. Petro, tamquam in cælis jam aeternum Beato, diadema circum caput picturatum: *est enim circulus æternitatis symbolum: Leonis autem & Caroli, post eum poni quadratam piliam, tamquam ad huc viventibus, utroque mutationi obnoxii: sed tamen in pila que Christus est firmatus, ad constantem fidei virtutisque tenorem exprimebatur. Inter autem in hujus observationis jam ante in S. Gregorio delibata majorum consuetudinem exemplum addere, et ætatis ipsius sedes Cassocensis, ante avos saltem sepungentes discipulo, ubi hac moneta invenitur imago, representat Joannem Abbatem, cum ejus ipsi eodem ipse descriptus est, ut ad huc vocatorem, ante S. Benedictum, Leonicus seu Diaconici solemnitate expressum, cum ratundæ diadema, ætatis filicitatis, meritis prædæ acquisitis, symbole.*

In quatuor-
bus doli-
bus em-
blemati-
simo no-
tandi de-
quodam.

moneta S.
mille in
diadema
diadema
fissa sub
Leone.

4 Quoniam autem ad piliulas deflexit oratio, non possum, utpote rem ad hæc tempora pertinetem, amittere, quod via eruditissimus nobisque domitius amissus Joannes Lucius, communicavit observationem a se solviter in ecclesiis antiquæ Romæ superstitibus, ante annum Domini DCCC. confectis, inter imagines sacras operis musivi digniorem locum obtinere eas, quæ ad sinistram sitæ sunt: quæ autem tempore Leonis Papæ tertii confectæ fuerunt & contrario dextram pro digniori habere: postiores autem demum antiquo

more pro digniori sinistram: sicque continuatum D esse usque ad Pontificatum Nicolai Quarti, anno MCCCXXXIII. electi, ejus tempore iterum locus dignior dextræ delatus fuit, & ab inde continuatus usque ad bodiernum diem. Cumque Leonem Tertium antiquum morem perperam mutasse credendum non sit, neque causam vel occasionem aliquam referat, dux afferuntur conjecturæ, inquit Lucius. Prima: Quod fœderi Leo, a Græcis animo alienatus, Imperium, ipsi inconsultis, Francis detulit, ita quoque locum digniorem sinistram, communem cum Græcis (quem hodie usque servat) mutare voluerit. Secunda, Quod cum idem Leo ad Carolum Magnum in Germaniam progressus fuisset, ejusque opem in Sedem suam restitutus sit, hunc morem, dextræ digniorem locum deferendi, apud Francos reperit: ipsique gratificatus, ut Ecclesiam Romanam cum Occidentalibus sibi obsequentiis conformaret. mutaverit antiquum morem. In qua re quia non est attendendus mos, qui in ingressu vel congressibus inter viventes pro diversitate temporum & actionum observatus ab auctoribus refertur, vel imaginum mobilium, quæ pro arbitrio disponi possunt: sed sculpturarum vel picturarum, quæ fixæ fœderi eodem ordine conspiciuntur: ideo præstat prædictas Joannes Lucius informari, an aliqui Auctores describat quo ordine hæc imagines in Ecclesiis Gallie, Germanie vel Hispanie circa tempora Caroli Magni dispositæ erant: vel in Ecclesiis aliquæ illorum temporum reliquæ sint, in quibus, si sacre imagines non extant: Regum saltem vel Principum sculptæ vel pictæ repertiuntur ex quarum dispositione dignosci queat, qualis mos fuerit dictarum regionum. Per hæc enim in ecclesiis requiri pila Leonis piliatæ sculpturæ imaginis, quæ ad sinistram sit, tamquam digniori loco posita: consuetudo est more Romanæ loqui, & circa Evangelium nominare dextram: Epistolæ, sinistram: hinc contrariam Parisi fieri vocari in Claudii Cassellanus, eundemque loquendi modum obtinere in tota Gallia, quæ quidem est Leonicus est: scripsit etiam in ea quæ ultra. Interim huius refer, quæ de vultu dextræ vel sinistraliter respectu dextræ Parisiensis Archiepiscopi Marci in Disputatione apud aut testis num. 25. pag. 32.

confessio
capituli
anno 1028.

5 Eruditus porro pisanorum regium viris Leonis quasvis libere hic exposui, ut quoniam sancti curiosum amicus effusissimè citam post mortem ejus promoveam, quando ipse ubi hoc facinus habuit reperit, præter sanctam suam observationem Caroli Marti in additionibus ad Heraldeum Dominici patris verbo Bulla, ubi ille notat Caput 55. Petri & Pauli, in vicine Basilicæ Lateranensis, etiamnam sic offerunt, si cum ea impressa & bibebamus ad Pontificatum Urbani V. qui ea sub annum MCCCXLIV. reperiit & arguens includendo curavi, videlicet: "aulam a dextris Petri. Quod tamen ad tempus Nicolai IV. pertinet, quæ dicitur Leonis, dextram primum datus a Leone III. & a successoribus ablatæ, deinde sit eodem de tra reditus: ut non ita verum est, quia verum sit quod etiam multo citius in sigillis Pontificum plumbis scriptis deus apparere, vel nomen, vel imago S. Petri a dextris. Etiam Cæsarum in Patris Pontificum, ab Urbano II. sic sacerdotum credendum sigilla representant: iust autem Urbanus iste creatus anno MXXXVIII. daturus ante aut Nicolai IV. ante postea quidam mutatum reperit. Leo vero ipse non tam videtur instituisse Petrus a dextris collocatur, quam ejus solus, elevem banner gestantur, imaginem imperij sigillis, pro quæ alii alind signum acciperet, plerique tamen (utque ad Alexandrum II. inclinat, qui obitus anno MXXXI.) usurpavit ejusdem S. Petri effigiem, alvum a calis manu peritiam accipiente.

XCIX STEPHANUS IV.

STEPHANUS, S. R. E. Diaconus, natione Romanus, ex patre Marino, imperante Ludovico Pio in Occidente, Leone Armeno in Oriente, ordinatus xxii. Junii in Dominica, anno dcccxvi. fedit menses vii. diem i. obiit xxii. Januarii. anno dcccxvii. sepultus in ecclesia S. Petri: & cessavit Episcopatus Romanus dies ii.

At an. d. c.
obit. m.
744.

Nulla, quæ prodarius bellens, vidimus exemplaria Anastasi, in quibus notetur dies mortis: diem tamen viii. vel ix. Kalendas Februarii, sub ejus nomine definit Baronius, quasi sic diversimode legenti, videretur autem non fallente memoria, putaveris legisse apud Anastasium, quod in quibusdam Francorum Annalibus, Almoius Chronica continuantibus, legerat. Talem nos habuimus præ crevis accuratior, ex Monasterio Bérniansi transcripti, qui Andrea du Chesne, Historia Francorum Scriptoris edere volens, submisit a Bollando, a filioque Francis Jussu inserti Tomo 3. istius operis. In his solum dicitur, quod Stephanus Papa, tertio post ingressum Romam venerat mense (scilicet reversus e Gallia) circiter viii. Kalendas Februarii diem obiit: cui Paschalis Papa Successor Electus, post completam solenniter Ordinationem suam, munera & excusatorias Imperatori misit epistolam; scilicet insinuant (ut est in Vita ipsius Ludovici) non se voluntate ac ambitione, sed electione & populi voluntate huic succubuisse potius quam insulisse dignitati. Itaque non tantumur sedes duci Interpontificii diem respice, ad quos omnia Anastasi exemplaria illud restringunt, & ad in Dominica fuerit ordinatus successer. Stephanum mortuum credere xxii. Januarii, sive ix. Kalendas Februarii, ut solus vii. menses integre expleverit, non computata die quo obiit, quemque hic solumus computare. Isti vii. mensibus dum quæ-

dam Anastasiana exemplaria præponunt annos vii. a Mf. nostro & duplici Frederico reselluntur; sed minus afficiunt ad Annalium scripturam, & per unquam eorum a Decessore & Successore gestarum ordine.

Quod sub hujus Stephani nomine apud Græcos habetur Decretum Distincti. 23. cap. Quia Sancta, statuta ut Electus presentibus Legatis Imperialibus consecratur, merito suspectum Baronius habet, ne fugiat scismatizantium fit, ut alia plura; cum anno mox sequenti Imperator constanti legatur, Eum quem divina inspiratione, uno consilio & una concordia, sine aliqua promissione, ad Pontificatus ordinem elegerint, sine aliquo ambiguitate & contradictione more canonico consecrari; solum autem requisitis, ut cum consecratus fuerit, Legati ad ipsum vel ad successores Reges Francorum dirigantur: qui, inquit, inter nos & illum amicitiam & caritatem & pacem faciant, sicut temporibus pie recordationis Domni Caroli avi nostri, sive Domni Pipini avi nostri, vel & Caroli genitoris, consensu erat faciendi. Addit Natalis Alexander, ad confirmamentum Baronii suspitionis, Florent Magistram, qui circa annum dcccxl. scribens de Electionibus Episcoporum, ait: In Romana Ecclesia usque in presentem diem ecerimus, oblique interrogatione Principis, solo dispositionis divine iudicio & fidelium suffragio, legitime Pontifices consecrari.

Durum
esse scilicet
fieri de inter-
positis.

E

sub ab. Jo.
Martii.

C. PASCHALIS I.

PASCHALIS, natione Romanus, ex patre Bonoso, sub eisdem quibus decessor Imperatoribus, ordinatus anno dcccxvii. die xxv. Januarii in Dominica; fedit annos vii. menses iii. dies xvii. obiit anno dcccxxiv. die xi. Maii: sepultus in ecclesia S. Praxedis xiv. Maii, quo & colitur: & cessavit Episcopatus ejus dies iv. in mense Junio, Indictione ii. id est usque ad v. diem mensis Junii.

At an. d. c.
obit. m.
747.

F

Baronius
com-
putat.

Menses & dies predictas habet Mf. nostrum, cum Barbeino, Regio, Thunao, & Mozzeriniane Mf. cum alibi menses v. dies xvi. legantur: qui cum ita commodum habent exitum. Baronius priorem tellianum fecit, quia credidit Stephanum obiisse ix. vel viii. Kalend. Februarii, v. eandem Kalendarum creatum fieri Paschalem, & mortuum pridie Idus, id est xiv. Maii.

et Inter-
pontificii.

Idem Baronius, xiv. Kalendas Junias sive xix. Maii, creatum Successorem putat, nulla habita ratione verborum a nobis ex Anastasio relatorum, fortasse propter mercedem quibus illa venerant antiquiores librorum, dum forte deseripserunt, dies quatuor in mense Jan. Indicti i. Sed facile sui pro Jun. obrepere Jan. & i. pro 12. paschali autem ipso non ita facile potuit alterari, quia clare videtur significari usque ad quatuor aliquos sequenti mensis diem dilatum successerit Ordinationem. Hoc itaque facile persuadebat turba, suborta ex discordia scismatum, per quos, sicut scribitur in gestis Ludovici Imperatoris, duo per contentione electi fuerunt: Eugenius tamen Presbyter, vincente Nobilius parte, subrogatus est & ordinatus. Nam mentem contentione hujus auctor Vita ad Anastasio

transcripta; sed diei, quod Eugenius a Romanis conciliis, pro meritorum pia relatione, post transitum sanctissimi Paschalis Papa, Pontifex factus est. Non videntur hæc verba partem Populi, oppositam Nobilius partem excludere: prout daboat posse, an mendax non fuisse Imperatori relatus, de Electionis discordia. Hæc autem si sunt aliqua, ad perfectum scisma non processit. Cum tamen Quirinus Subdiaconus, non ex Paschali defuncti ad Successorem Legatus, attulisset Imperatori nuntium, sed verum seu falsum, contentione atque: necesse sit judicare sium Ludovicum Romanum mittere, ad res componendas, stabilendamque electionem tranquillitatem. Turbos certe non leve indicat idem Scripter de gestis Ludovici Imperatoris, plenius diligendas Dissertationes xxxviii. num. 7.

Quod ad sepulcrum attinet, hæc ei in ecclesia S. Petri datum, legimus quidem in Anastasio: sed Romanus Presbyter, in illius ecclesie descriptione, inter Pontifices ibi sepultos, Paschalem non numerat: & Ludovicum Jacob in Bibliotheca Pontificis asserit, quod in ecclesia S. Praxedis, apud monachos Vallis umbrosæ, legit sequentem inscriptionem, supra magnam

Epistola
Paschalis
ad Paulum

A tumbam ad ingressum facili sacra columna D.N. Jesu Christi appositam.

S. PASCHALIS PP. I.

Est ex fortasse temporis longae possessionis inscriptio; & hodie cum innotuit amplius (nisi post diligenter examen compari) fidei tamen facile traditionis debui de corpore istius non tantum jam quiescente, sed ab initio eodem, & quidem de supremo ejus voluntate deposita, que le-

*gerit apud Anastasium, quando dictum ecclesiam jam-
jam casum a fundamentis renovari, multis Sancta-
rum corporibus a se requisitis invenisseque ditari, fan-
daturque ad eam Gracorum Monachorum monasteria au-
verii, plurima et confessa praeda, & possessionem lo-
ca, urbana vel rustica. Dicit autem post, vel An-
astasium vel ejus transfugas, abreptos diuturna con-
suetudine adscribendo Pontificum sepulchra ecclesia
S. Petri, hic abesse, plus scribendo quam legentem
apud antiquiores.*

CL. EUGENIUS II.

EUGENIUS, imperator Romanus, ex patre Boemundo, S. R. E. Archiepiscopus, tituli S. Sabini, imperantibus Ludovico Pio & Michael Balbo, ordinatus anno DCCCXXIV. die V. Junii in Dominica; sedit annos III. menses II. dies XXIII. obiit XXVII. Augusti, anno DCCCXXVII. & cessavit Episcopatus dies IV. ipse ad S. Sabinam sepultus videtur.

Baronius, qui Pontificatum ejus inchoat XII. Martii, non potuit eum extendere ultra XI. Augu-
sti; & nullum vacantis Episcopatus inveniens antea-
tum tempus, existimavit ut eum die distaret Successo-
ris eventum; quia argumentandi ratio si subsisteret,
idem esset de omnibus deinceps consequentibus decen-
dum, post quorum matrem nulla determinatur vacatio,
negligentibus eam notare ut qui Pontificum Catalogum
profecit fuit. Quia agitur Lotharius Ludovici filius,
Romae existens, in exilium puer eduxit (sicut Constitutio-
nem ejus verba refert Sigonius) ut ad electionem
Pontificis nemo audeat venire, neque liber neque servus,
qui aliquid impedimentum inferant, exceptis
illustantibus Romanis, quibus antiqua sui consuetudo
concessa per Constitutionem Sanctorum Patrum
eligenda Pontificum; existimo ea ut hujus decreti, le-
gitimo tempore, id est statim ab exequiis temporarii
sedis post mortem Eugenii die celebratu convenisse
ad novi Pontificis electionem eos quorum id juxta erat; pro-
prieque Dominica ordinatum qui fuerat electus.

A Moram certe aliquam innotuit Anastasius, cum ait,
quod omnibus quae circa Electionem explenda erant rite
et veneranter peractis, magna sobrietate, magna in-
totius sexus & aetatis populo laetitia mansit (neque
per dies aliquot Electionem fecerat) ejusque Consecra-
tionem die sereno jam illucescente, cum lumine, jam
dictum Anastasium ad B. Petri Apostolorum Princi-
pis ecclesiam a Palatio deducentes omnes pariter Ro-
mani, maiestate divina auxiliante, in alto throno
summum consecraverunt Pontificem. Hanc porro for-
mam ritus post mortem Pontificis dia peractisque eve-
nientis conveniendi ad novi Electionem, & proxima post
hunc Dominica procedendi ad Electi Consecrationem,
deinceps credendum observatum, quoad usque magna
aliqua ratio cogat longius Interpontificum desinere; ubi
autem per consecrationem agendum est, non videtur regula
aperire ullam, cui passim chronologiam aptare.

Ratum seu veritas Inscriptionum Præbationis per
aquam habet Mobilissimum Tam. I. Anast. ex Remigian-
tis membranis, seu ex ejus excusis, ex istisquæ credit
institutionem ejus fuisse hunc Eugenium II. Sed Al-
landro Natali videtur jure merito incredibile, quod
ille id instituerit, ut sit præbendi communicatio dicen-
do, Corpus hic & sanguis D. N. Jesu Christi sit vobis
ad præbationem bodie, idemque institutione hujusmo-
di cavere vultum, ut in ipsarum nulla licet super
Sanctum altare manum ponere, neque super Reliquias
vel Sanctorum corpora jurare. Sed neque crediderim
notum esse, quod hoc iudicium atque c. aminationem
Domini Apostolicum, quicquid ordinum, mixt in
franciam, ut non violaretur sacra altaria Sancto-

rum, licet id habeat Cedea aliqui Anastasienasis;
tam ob casum jam dictum, in qua credibile non est
nullam Romanam Pontificem hic in genere manus cir-
cumscriptum fuisse, ne dicam minus eligens, quam
fuit Imperator, qui anno DCCCXXIIII. Missis suis in-
terdicti mandavit, ne ulterius hanc examina ex grida-
ta, quod hactenus faciebant.

Non numeratur hic Pontifex a Romanis Presbyteris
inter eos, qui Vaticanam Basilicam sui corporis de-
positio habuerunt; neque id ei fuisse, tacuisset Ana-
stasius, qui sua sepe videtur ex ejusdem ecclesie monu-
menti complasse. Inque conjectura dicitur hanc parum
verosimile, quod qui tempore sui Presbyteratus tenuit
ecclesiam S. Sabini Martyria, postquam in Avenione
monte, eamque dispersam Deo post Pontificalem
sibi attributam gratiam ad meliorem cultum perducit,
& picturis umbrisque decoravit, atque ibidem ci-
borum (id est ejusmodi tabernaculum super altare &
corpus Sancti Martyris) ex argento purissimo obtulit;
ibidem etiam vulnera luminis, exemplo decessit in
ade S. Praxedis similiter sepulti. Et hoc mirumque Vatica-
no adscribit Ariagus lib. 2. Romæ subterranea c. p. 8.

Pleraque Anastasii exemplaria, nunc Barberi-
niano excepto, præbent, quatuor annos assignant huius
Pontificati: sed errorum acule notavit Baronius, quem
dicere postea ex aliis fluxisse errore, quod mori Pontifex
adscripta fuerat Indictionis 2. id est anno DCCCXXIIII.
Videm præter Anastasii mentem mentum illud corruptum
in ejus Catalogum, non tantum prædictos ex anno-
rum numero, quos ipse attribuit eidem Paschali: sed
etiam ex Vita Sergii II. obitibus decessisse annos, sub
quibus adolevit fluxisse, commemorantur: & ex-
presse datur, quod Eugenius, cum in Pontificio tri-
bus perorasset annos, Valentinus Sedis ipsius Pontifex
consecratur. Quod autem Augusti mense decessit
Eugenius, attestant etiam Bertrami Annales, hoc
tempore scripti sunt, & anno DCCCXXXII. adnotati.

Hic demum certa occurrit illa notabilis mutatio
sistit apud Anastasium, quam supra insinuavi, ut in-
tellecti debent verò dies mortis qui nominatur ab illo;
licet, capta seu præstati insensu, pergit appellare eum
sepultura. Eorum tunc dicitur Leonem ordinatum in
sesto S. Joannis, id est XXVII. Decembri, sedisse autem
annos xvi. menses v. dies xvi. non potuit post memora-
tam sepulturam, eadem in Basilica S. Petri data in sub-
jungere nisi solebit, prædie Idus Junii, id est die ipsam
XII. Junii, quia Pontificatus suum accepit nisi hic su-
per dies mortis. Ergo si sepulchrum nominat Pontifex
sequentes decem in diebus sepulchrum dicitur Anastasius
videtur: ipsum autem Sepulchrum eum, eamque post
hoc annotari desitum, necesse etiam præteribimus.

CIII GREGORIUS IV

CIV SERGIUS II

CV LEO IV

CVI BENEDICTUS III

CVII NICOLAUS I

CVIII HADRIANUS II

CII. VALENTINUS I.

VALENTINUS, natione Romanus, ex patre Petro de Regione Via-lata, S. R. E. ^{Archiep.}
Diaconus, Pontifex ordinatus 1. Septembris in Dominica, anno DCCCXXVII. iif-
dem qui supra nominatur imperantibus, sedit dies XL. mortuus x. Octobris: & ceflavie
Episcopatus mensis 11. dies xxv.

Eandem huius Pontificatus brevitatem confirmant praecitatae Annales Bertramini his verbis: In Eugenii locum Valentinus Diaconus a Romanis Electus vix unum (id est vix amplius quam annum) mensem in Pontificatu complevit: quo defuncto, Gregorius Presbyter Tituli S. Marcelli Electus, sed non prius ordinatus est, quem Legatus Imperatoris Romam venit. & Electionem populi, qualis esset, examinavit.

B *Analystis confusio in Gallia, area Compendium, Caris-*
ianum, ceterisque his vicina Palatia usque ad hiber-
is temporis initium conuersus; non igitur credi-
bile mandatum illud ab eo profectum post intellectionem
Valentini Electorem; prius cum quam ipse cum in-
uelligere, periret Consecratio Roma facta sancte. Di-
uerim potius. Valentinum, haud die post Consecra-
tionem, capitis mortalis egerat, quo ut uolenti-
us desperare moneret ad Imperatorem prius factis
illo ad huc uerente; qui contra sua hunc ministris
mandatis, ut illo moriente & successore Electo, in-
uenerent Clero ac populo Romano, uoluerunt suum de
suspendendo Consecratione, quod per Legatum ad huc
metum cum exanimasset: atque ite, quomodo essentis
Pontificis tempus apud Analystis non exprimitur,
facile credi potius, temporis uocationis designatum a
tempore cum respectu ad frangentem Pontificatum, quon-

incipiendum putamus v. Januarii sequentis anni.

1 Petre nuntiavit Aulicis, qui vocant Sacrificiorum du-
rum scriptis, ut suis apud Aulicium, annos ducenta-
rum integris numeraret, nulla dubita pauperum qui
excedebat diem ratione (quis nunc credit, præfati
sunt Nasalis versus mortuum Patricium non nomen,
sed geminum, & hoc consequenter) Syrio etiam a pri-
oribus istis diversis usque non videret illius ante
cessisse principio (Abi tamen Anastasius quo etiam
pavet, ut eadem que ceteris Pontificibus formula etiam
hodie videtur) sed in fine, hoc præfati. Qui beatis-
simus Pontifex, postquam Silem Romanam & Avo-
stolicam annos sexdecim gloriosissime rexit, ex hac
luce subtrahitur ad microam migravit requiem, Ge-
nerius fecit; Sergius vero, postquam quatuor annos rexit
Non dubitavit quatuor dies ipsi addere, quos ver-
similibus conjecit, ut cetero Leonis IV. initio ducta,
cum respectu ad Dominum quibus mirumque consecra-
tum immortet, emittit eorumque.

4. *Barroolus* XI. *Argulus cretaceus* Valentinioum exhibens, maximum creditur. Septembribus, Et nascitur ex quo Aethere sumptis vagatur. Sedis dies solus XII. Quo autem hinc sepulchris fuerit nullis hostibus sedere compertum est: nec datur facultas conjiciendi, quomodo etiam iniquoratus Titulus, quem Cardinalis Diaconus tenet.

CHH. GREGORIUS IV.

GREGORIUS, natone Romanus, ex patre Joanne, S. R. E. Presbyter tit. S. Marci Confessoris atque Pontifici, imperantibus Ludovico Pio & Michaelae Balbo; ordinatus anno dcccxxvii. die v. Januarii, in Vigilia Epiphaniæ eademque Dominica; fuit annos xvi. dies vii. obiit anno dcccxxliii. xi. Januarii, sepultus in Basilica B. Petri; & cef-

Hunc vacationis terminum licet Ausiase non exten-
ditur edita reuocata, hecumeni tamen in dupli-
ci Fratribus duplicique Tōnau Mj. nec non Regio ac
Mazariensis atque Mj. mltis: cumque idem nos
commodè dedicat ad sequenti Pontificatus, initium
aliunde ceteris, cum sine conclatione recipimus; pau-
mulse Romanæ accelerat Ordinatione Sergii, post
Gregorium Elieli, uerue uisus, ne in consequen-
tiam traberetur ab Imperatore Lathario, quid pater
cui fecerat post mortem Valentini Papa, suspenden-
do Ordinationem huius Gregarii, donec euasisset
ipse per Mltos suo quam res fuisset Elieli. Factum
autem displicuisse Imperatori, idcirco mandatum fu-
erimus fuisse reuocatum, infra discimus post mortem
Sergii.

Baronius, qui præcedens Pontificatus annos in
minimū acceleraverat, & Gregorium mox suffragari
Valentino, & quædam die xxiv. Septembris, anno
DCCCXVII. eodem quoque die revertente, post annos
xvi. mori cum fecit. Sedemque vocare nſque ad x. Fe-
bruarii ſequenti, id eſt per menſes iv. dies xvi. ante
tante diſtantiæ antior vel argentiore alio. Quæ-
rit ab his ſcæptoria ſua ſeriale diſcordum. Interim

annam successumque mox secuta confirmant Annales F
Berolinenses, dum scribunt an. DCCCXXXIII. quod Gregorius Romanæ Ecclesiæ Pontifex decessit, eui succedens Serpius in eadem Sede constituitur.

3 Quid hic Gregorius annis DCCCXXXII. mones hic Gregorius transiit, pfectissimum Ludovicum Primum Imperatorem et filias suas, quoniam egesti in campo magno, qui est inter Argentinam et Balleum, e. Torgene cruce acturus; et quomodo post uxor caligauit, Imperatorem quidem Pontificem honorauit magnis et innumeris donis; postquam uero uicere rediit ad tabernaculum suum: mihi et Imperator Regalis dona, meo animum narratur quomodo filius exprobraret; ut nulla sit apparuit quod in hoc tempore quadrem uerba eiusdem historici Fragments Tom. I. Analethorum Mabilianis pag. 52. que sic habet Tempore Ludouici Pii de Roma ad Palatium Aquigranense uenit Gregorius IX. dumque nec concium de fere omnes Prælati Orientalibus et omnibus Occidentibus. Itaque ueritatem huiusmodi Cœciliis ualde incertum offerimus Mabilis, meo facile illam aliquid de habilitate, me alio tempore.

CIV SERGIUS II

div. pap.
ad 42. an.
di.

SERGIUS, natione Romanus, ex patre Sergio Regionis quartæ, S. R. E. Archipresbyter, ejecto ex Lateranensi Palatio ejus in valore Joanne Diacono, imperantibus Michaelis Theophili & Lothario Ludovici filiis, ordinatus xxvii. Januarii, anno dcccxliv. in Dominica: sedit annos xii. diem 2. defunctus xxvii. Januarii, anno dcccxlvii. sepultus ad S. Petrum & cessavit Episcopatus menses ii. dies xv.

Mal. singl.
p. 10. h. m.
m. 10. 11.

Godefridus Piterbensi de hoc ait: Ille Papa fuit primus qui nomen suum mutavit, & sequentes omnes idem fecerunt: sed fallitur. Primus enim fuit Octavianus, qui nomen Joannis XII. assumpsit, integre post hunc Sergium seculo. Baroni primam exemplum datum ait a Sergio III qui reverentia causa abstinens a propria Patri nomine: sed de Sergio IV. veritas id dicitur, ante quem tamen sub fine seculi x. mos ille invaluerat.

B
P. 10. 11. h. m.
m. 10. 11.

2 Diem mortis, a nobis notatum, confirmant Annales Bertriani, cum ajunt ad jam dictum annum: Sergius Romanus Pontifex ex vi. Kalendas Februarii defungitur, & Leo in ejus locum eligitur. Insuper scriptis temporibus, in edictis Anastasi celebratis desit: sed in duplici Freribiano, M. Thuanus, atque in eodum nostro, invenimus menses xi. dies xv. quos tenemus, ut perveniamus; addiem xii. Aprilis, quo subordiat Leo itaque hic, juxta adscriptos ejus Pontificatus annos, mensium ad diem numerus, obicit xvi. Kalendas Augusti, quemadmodum de eo scribit, non jam aliter, sed ipsomet tunc Romæ sibiens Anastasius.

Syngl. 11.

3 Cardinalis Baroni de hoc ejus Epitaphium profert, jam olim inventum in altari S. Xilli, quod erat ante ecclesiam S. Martini in introitu Basilicæ B. Petri juxta stradam, ornatum a Paschali Papa I. post depraedationem cœmeterii S. Calixti.

Sergius in janior Præful & plebis amator
Hoc tegitur tumulo, qui bene pavit oves.
Spes patris mundique decus, moderator optimus,
Divinitus monitus non fuit ille piger;
Romanos Proceres non tantum famioe verbi,
Rebus at humanis, nocte dieque, fovens.
Urque Leo sanctus; Damasus quoque Pape benignus.

C

Hic ricum tenuit insituitque gregem.
Egentem semper fluitat recreare caservam,
Proque pols ut caperet cœlica regna libens.
Jam jam pro tanto tunda mens pectora palmas
Passore amisso, vivat ut axe poli.
Nectitur ecce pater Fabiano & compare Xysto
Præfulsibus, quorum spiritus astra tenet.

Interim distichon explevis Omphroni Peruvini, deserviens altaria Vaticana Basilica: dum ait, quod primum ad dexteram altaris majoris, in transversa Basilicæ parte, quam Crucem ecclesie vocant, versus Abidam, fuit Oratorium & altare S. Xysti Pape & Martyris, sub quo a Paschali II. Papa, sepulta fuere corpora sanctorum Pontificum Xysti ipsius & Fabiani Martyrum, & Sergii Secundi. Credo autem ibi intelligi altare Xilli, quoniam de martirio Secundi certum constet. Illud a Vaticano translatum a Paschali I. supra vidimus; de Secundo autem, ubi nunc conditus sit, non liquet: est tamen verisimile quod ecclesia, titulum S. Xilli ferens, eam fecit a corpore Secundi, illic olim conditi.

malicet
B. 10. 11. h. m.
m. 10. 11.

4 Idem Baroni, die x. Februarii, ut dixi, adscriptum invenio datus Sergii; atque eum perdat ad xi. Aprilis, immensumque infestum et Leonem, supra omnes testis, mensuris unum addit (menses xi. dies

xii. dicere debuisset) & quidem citato Anastasio, in eorum tamen nullo exemplari ejusmodi mensis nobis comparet, se bene Interpontificum quod dixerunt Leonem autem xii. Aprilis ordinatum fatetur, sed pretermittit eilem.

5 Dicit quidem Anastasius, quod necdum is, qui subito obierat, Pontifex ad sepulchrum debitum suæ petri deportatus, & ecce omnes a novissimo usque ad primum, una voce unaque concordia, Leonem venerabilem Presbyterum sibi futurum Pontificem flagitarunt, & in Lateranensem palatium cum solitis ceremoniis deduxerunt. Item, quod de novi electione Pontificis congruenter, caperunt iterum non mediocriter contestari, eo quod line Imperialis auctoritate non audebat futurum consecrare Pontificem: periculumque Romanæ urbis maxime metuebant, ne iterum, ut olim, aliis ab hostibus oblectis fuisset, & quod hoc timore & futuro casu cum sine permissu Principis Præfulem consecraverunt. Sed addit idem hoc esse scisse, fidem illius, id est Principis, siue honorem post Deum, per omnia & in omnibus, consecraverunt. Nempe uno alterove mense post recessum Saracenis, qui Sanctiorum Petri & Pauli ecclesias sanctius sacrasque deprædant. Sub eademque Sergii Pape die; alii Mauri ac Saraceni (ut habent Annales Bertriani) Beneventum invaserunt, & usque ad Romanam confinia populabantur; & sub idem tempus in Gallicis maribus ut continuis cladibus, eisdem per Danos Aquitaniam infestantes illata. Fieri igitur facillime potuit, ut dum vel expulsi vel timore tunc apparuerunt, vel natus ad Imperatorem missi esset ab hoc rebus Legatus, metus, exprobrata, alius casibus in itinere vel reditu impediuntur, effluxerint illi duo menses, quibus cum diebus xv. Aprilis, crescentesque inde precule nove subsidium, ad consecrationem Electi procedendum sibi paraverunt Romani, sub protestatione, quod ea re in nullo lesam violenter fidem & bonum Imperatori debuit.

6 Unde autem ejus offendendi metus hic, si eodem usi fuissent jure quo ad consecrationem Sergii processerant, intra paucos ab ejus electione dies? Quia scilicet (in Annales Bertriani expressè dicitur) Sergio in Sede Apostolica ordinato, Lotharius filium suum Lothovicum Romanum cum Drecone Mediomaricorum Episcopo direxit. aliturs ne deinceps, descensu Apostolico, quicquam illi præter ius justionem, Missorumque suorum presentiam, ordinem Antistes quod & peregris diceretur. Non est itaque valde impudens mendacis rem Sigeberti (uti pater Baroni) quod Ludovicum Romanum missum ait ad confirmandum Sergii Electionem; licet Aldealm consensu aliter, ut Rex Italia creatus a patre, Imperatoris nomen sortiretur. Utique enim ratio consensu patet, ut verum secundum Adalm jam tunc Pontifex fuisse Sergium, quous coronam imposuit Ludovico, atque prius a Romanis Imperatore inconsulto ordinari; & tamen Lotharius cum suo nomine confirmare pretendere, ne videretur cessisse juri, quod senior Ludovicus pater suus sciret videbatur, & nove mandato assertum ipsi volebat: quod mandatum metus Sergio, nisi omnia

Interpontificum in m. 10. 11.

Inter Pontificum in m. 10. 11.

Inter Pontificum in m. 10. 11.

A suisque concessis Romani, nisi saltem tanto expensum, quanto alias ante Gregorii Ordinationem ex simili mandato expellerentur.

DISSERTATIO XXIX. al. XVII.

De corporibus seu reliquiis Sanctorum, in ecclesia SS. Silvestri & Marini a Sergio II. Romae collocatis, & Indulgentia ab eodem (ut peritenditur) ibidem concessis, itemque de Stationariis, S. Gregorio attributis.

Deponitur
S. Silvestri
inter alios
S. Marini
S. Gregorii.

EXistimamus, sed perquam insignis hujus Pontificis epistola, quam I. Pontificatus anno datam esse probat Labbani auctor. In hac consilium cupiens quiesci & bene regimini Ecclesiarum, per triam Regum Caroli Magni Neapolum simulatas mirum in modum labefactas, ipsarumque inter se concordiam restituere; eorum patrum, Drogonem, Metensem Episcopum, consilium Apostolicum trahi Alper Viterum, & easas omnes iussu ad eum primitus atque immediate deferri, priusquam ad se recurratur: neque est in sola epistola quidquam quod suspensum tam curvum reddere queat. Unde nam possumus idem affirmare de quodam Marone, quod in adscripta quondam ab eodem Pontifice ecclesiae SS.

Qua in re
S. Silvestri &
Marini
S. Gregorii.

Silvestri & Marini in monibus licet videre, in hemicycle absidis a latera dextera; quodque ad annum 847. num. 3. laudes Beronius, tamenque continens verba eo tempore scripta, quo nihil certius haberi posset, si verum esset. De eo lapide interrogatus Eruditionissimus Sabellicus, eundem & alia similia veteris scripturae atque sculpturae monumenta studetissimè anno MDCLXXXI. t. f. servatis, mihi afferens XXV. Initio, omnino antiquum esse, quippe cuius inscriptio, non pedibus atrata; (nos enim lapsi huiusmodi iugum, sed sub altari crucis stetit, prorsusquam eo ubi nunc est transserretur) sed duritate sola temporis evase sit, ut patet minutim, contexta litteris Latine gestis, quales videre est in quodam lapide ad S. Balbinae, ante annos circiter CC.

Servatis
S. Silvestri &
Marini
S. Gregorii.

ulique duobus in Capitolio positis tempore Bonifacii VIII. ante annos plures quam recentis: qualesque fere in suis quibus est inscriptio Bappardensis lapidis, semel iterumque propinquè in opere nostro ante Tannum 2. Aprilis, & 3. Maji: proinde cunctis fieri posse ut marmor istud sculptum sit obique possum, saltem ex eo tempore, quo ecclesia, olim a Gravio monacho possessa, & anno MDCLXXXIII. tradita R.R. P.P. Carmelitus, novum cultum recepit, huiusmodi restituta renovataque.

C Pro maiori antiquitate alius qui indicaret, nulla quidem id fundamento scilicet auctor, egre tamen convincendum sollicitus, propterea quod certum sit o-jusmodi characteres etiam prius in usu fuisse. Quid autem si praesumere vellet aliquis, eo lapide, ante annos CC. vel CCC. sculpto, immortem fuisse vetustiorum aliam, ipsius Papae Sergii II. aetate possum?

De corporibus
S. Silvestri &
Marini
S. Gregorii.

2 Id eam ex ipso lapide, quatuor eorum adfessis, di-judicari nequeat, alimide petendum discernere est: & hoc opportune suggerit Anastasius in Vita hujus Pontificis, quoad Sanctorum corpora, fere eadem habens quae sunt in lapide; sit ut vel huc ex illo, vel ille in ipso se transserret, nitam autem saltem sui utriusque inter se collata decet est necesse. Inscripsi lapidis verba variis variae et permutata, propter compendiarum quibus obscurata notae, & grammaticae menda quibus berrescit, feculsi barbarum indetent. Id animadvertens Innocentius noster, prius quam Roma discederet, locum ipso aditu, totamque inscriptionem totidem literis litterisque quibus originem vel consulas transcripsit; cuius contextum, quatuordecim typis Latine possumus, assimilantes, monemus in litteris M. & E. atqueque similibus nonnullis praecipuum figurae dissimilem esse, ceteris modis Perpetuum Latine.

co discessere ab usitatis; ipsas tamen M. & E. non semper uno modo, sed nunc habere, nunc latine scribi, etiam, in eadem ditione. Sic ergo ferme sculptum est.

✠ TĒPORIB, DŌNI SERGII IUNIORI PP: RECONDITA SŪT IN HOC SACRO ALTARE BEATI SILVESTRI PŒSULI COP, ET BEATI MARTINI ET BEATISSIMO FABIANO: ATQ: STEPHANO ET SŌTE MATIB: HAC POTIFICIB: SIMILQ: ASTEIO: CUM SACTISSIMA FILIAE IUS: SCŌQ: CLACO. PAPIA. ET MAURO LARGO. ET SMARAGDOTSON. SISINIO ATQ: ANASTASIO ET INNOCENTIO POTIFICIB: UNA CŪ SCŌQ: ROMANO AC LEONE F. PIS FĀIT ATEMIO: SISIANO: POLONE. THEODO: N'CANDRŌ CRESCENTIANO MĀTIB: CŪ Q: B. B'ATASOTĒ ATQ: PAULINA, NEC NĒ MĒMIA. JULIANA. ET Q: RILLA: THEOPHIE. SOPHIA. VĠGINIB. ATQ: MĀ: ET B'AT Q: RIACE VIDUE. ET B'ATA IUSTA CŪ ALIIS METIS: QUOR' NOŪA DŌ SOLI SŪT COGNITA. UTROQ: SUB SACRO ALTARE DEDICĀS. COLLOCĀVIT. HEC SCŌ: CŌPORA TRANSLATA SŪT DE CIMITARIO PŒCILLE VI. A SALARIA: STATUĒS ŌI ANŌ IN FESTIVITATIB: V' ECE IDULGETIĀ TŪ;

ANNO. ET III. Q. GENAR. OIB: ADEĀCE-
Hactenus Lapis, ut nunc est; quem perno accipio ut cum legis Annulus Philippinus, ibidem Prior, in libello de ipsa ecclesia, cum monachis enpersem & extensum litteris. Temporibus Domini Sergii Junioris Papa, recondita sunt in hac sacro altari corpora Beati Silvestri & Martini Pontificum. Item corpora Beatissimorum Fabiani, Stephani & Soteris Martyrum ac Praesulum. Adstant etiam corpora Asterii & Sanctissimae filiae ejus. Nec non corpora Sanctorum Ciriaci, Papiæ, Mauri, Largi, Smaragdi & Socorum. Item corpora Sisinnii, Anastasii & Innocentii Pontificum; una cum Sanctis Episcopis Quirino & Leone; pariterque Astemio, Sissano, Pallione, Theodoro, Nescandro, Crescentianoque, Martyribus. Cum quibus adhuc reposita fuerunt corpora Beatarum Soteris, Paulinae, Memie, Julianae, Quirillae, Theophilis ac Sophie Virginum & Martyrum: nec non Beatae Quiriacae viduae, Beataeque Iustae, cum aliis multis utriusque sexus, quarum nomina deo soli sunt cognita: quorum corpora sacro altari, illud ipsis dedicans, collocavit. Sunt autem hac Sanctorum corpora translata de cimiterio Priscillae via Salaria; & dictus natusse concessis singulis, ad hanc ecclesiam venientibus, in festivitibus istorum Sanctorum tres annos & tres quadragesimas de vera Indulgentia. Nunc Anastasium Bibliothecarium audiamus, de illis ipsis Sanctis corporibus seu corporum partibus loquentem; sic autem habet.

3 Igiture.....beatissimus Papa, pia devotione sollicitus, pro desiderabili dilectione S. Silvestri & Marini, ecclesiam, quae Sancto eorum fuerat nomi-

per primo
fama cum
dilectione
convenit.

A ni coösecrata in meliorem pulchrioremque statum a fundamentis perfect. ... & ad honorem omnipotentis Dei, ejusdem beatissimi Silvestri Praefidis cum Beatissimo Fabio, atque Stephano, & Sotere Martyribus ac Pontificibus, simulque Alterio Martire, cum sacratissima filia ejus, Sanctioque Cyriaco & Mauro, Largo & Smaragdo, atque Anastasio & Innocentio Pontificibus, una cum Sancto Quirino ac Leone Episcopis, pariter Artemio (Sisano, Polliane, Theodoro) Nicandro, Crescentiano Martyribus; cum quibus Beata Sotere, atque Paulina nec non Memmia, Iuliosa & Quirilla, Theophilis, Sophias, virginibus atque Martyribus; & Beata Quirina vidua, cum aliis multis, quorum nomina Deo soli sunt cognita, utroque sub sacro altari dedicans consecravit. Eadem eadem modo habentur in plebsque tam exensis quam Mss. exemplaribus; sed hoc unum, prout Regium, Martianum, Tibanum esse Mss. nescio, nisi multum contraria, sit legantur. Ipse itaque Beatissimus Pontifex ecclesiam quam plurimis innumerabilis constituit. Ecclesiam denique Sanctorum Silvestri & Martini, quam vultu emarcuerat, a novo refecit: atque ibi cum corporibus Sanctorum Pontificum Silvestri & Martini multa alia recondidit, videlicet Tabernaculum atque Stephanum Martyres & Pontifices, simulque Alterium Martyrem cum sacratissima filia ejus &c. quorum nomina Deo soli sunt cognita: ubique multa oblati dona post consecrationem ipsius ecclesiae.

4 Prior est, ut in magia initio integer est (ut pote licet a diabolis impleat, prius quam ad Sanctorum cōsecrationem veniat); nam etiam sanctior mihi videtur; utramque tamen praesentem oportet, ut liberata littera relinquatur per se statuent: primo, ut sanctior sanctior itaque integritas; secundo, utrum Anastasius, prout oculis habuit antiquam aliquam scripturam vel scripturam (ut debuit habuisse, si eadem sit ea, scilicet quae ad verborum innotitiam contraxit, cum ipse quae nunc in lapide legatur) an non. Hoc autem scriptura ad Anastasium, nisi clarum est, differt in sequentibus pariter. 1. Pontificibus non Martyribus praepositi Silvanum, quoniam Paulinus dicit solum fuisse Draconem, quemque non habet Anastasius. 2. Ad nomen Quirinae videtur additum haberi nomen Beatae Iuliae, quoniam fuisse matrem S. Silvestri credit praefatus Philippinus, quia ita legitur in eisdem Sancti Legenda apocrypha, quae habetur sub falso nomine Eusebii Caesariensis. Iocundus autem Zenonas, auctor (ut censet Allatus) Vita, quae apud Liponium & Surium habetur ex Graeco sub nomine Metaphrastis, fateatur, quod quoniam fuerit magni illius viri parentes, & a quibus sit in lucem editus, veteri libro de eo transtante, in quem ipse incidit, non fuit declaratum, qui liber puer admodum & simpliciter est compilatus: sunt tamen (ut apparet) eam Latine Legenda fuit, atque ea illa imitatur. Sed quidquid de istis illa sit, scilicet istae passim tamquam Sancta; cum sanctus sit in transferendo emittatur, atque ad astra nobis libenter, quam addatur, praesentem in ceteris nominum proprium; habentem videmus posse in sacrorum istius lapidis iudicare, ex ipso vel in ipsi prototypo prius praesentem esse Anastasium contraxit, quem contra; sicut enim in duobus exemplaribus multis desiderantur nomina Siliani, Pollionis atque Theodori, sic in istis, & ceteris omnibus ad quae sunt editae regiae excusa, perierunt omnia fuisse, per similes librorum antiquorum vel ipsius Anastasii estimationem, nomina Silvanii atque Iulianae.

C quod quoniam fuerit magni illius viri parentes, & a quibus sit in lucem editus, veteri libro de eo transtante, in quem ipse incidit, non fuit declaratum, qui liber puer admodum & simpliciter est compilatus: sunt tamen (ut apparet) eam Latine Legenda fuit, atque ea illa imitatur. Sed quidquid de istis illa sit, scilicet istae passim tamquam Sancta; cum sanctus sit in transferendo emittatur, atque ad astra nobis libenter, quam addatur, praesentem in ceteris nominum proprium; habentem videmus posse in sacrorum istius lapidis iudicare, ex ipso vel in ipsi prototypo prius praesentem esse Anastasium contraxit, quem contra; sicut enim in duobus exemplaribus multis desiderantur nomina Siliani, Pollionis atque Theodori, sic in istis, & ceteris omnibus ad quae sunt editae regiae excusa, perierunt omnia fuisse, per similes librorum antiquorum vel ipsius Anastasii estimationem, nomina Silvanii atque Iulianae.

5 Peram quae post sequitur pars altera inscriptionis, non parum cum Anastasio contraxit de antiquitate contraxit; atque etiam praesentem de iure esse ex antiquioris scriptura, quam Anastasius transcripserat, quoniamque

antiores ejus qui nunc cetero lapidis voluerint innotu- **D** tam, data quod eam Anastasius non accepit: ut pote repugnans toti Anastasii historia, & alimodo certius cognita veritati. Dicit enim hoc Additamentum, quod praenominatum Sanctorum corpora sunt translata de cometerio Praefidis via Salaria. Atque affert Anastasius ex parte SS. Fabiani, Stephani, Soteris via Appia in cometerio Callisti viae fuisse; Silvanii, ad B. Petrum Apolloniam; Anastasii & Innocentii in cometerio ad Ursum pileatum. Præterea quod SS. Cyriaci Largi & Smaragdi corpora, via Salaria sepulta, S. Marcellus Papa in praedium Lucinae via Ostiensis translati die viii. Augusti, Romani Martyrologio attestant, idque translatores tam solenni, ut licet eadem posita in Urbem delata, in Diaconia S. Marie via lata reconditi fuerint; isti tamen diu bodieque festus perseverant, prout ipsa via Martyris eorum. Papias & Maurus via Nomentana in cometerio ad Nymphas primum conditi sunt, ut dicitur a Ballande xix. Iohannis: de ceteris quare perperam non debuit, quando de SS. Silvestro & Stephano, quorum locus prius Via Salaria in cometerio Praefidis vere primum sepulta fuit, non fere ante hanc Sergium seculo, scribit Paulus I. quod ex cometeriis suburbanis, per Longobardos funditus demolitis, assumpta sede eorum corpora collocavit in ecclesia, quam noviter in eorum honorem & nomina conflavit inter membra: ubi tunc mclxxxvi. etiam subitus confessionem altaris maioris reperi est una capsa terra cocta, desuper cooperta duabus tabulis marmoreis, ac etiam ibi dista arca, inter duas tabulas pariter marmoreas, in quibus locis subius altare indicatur fuisse reposita corpora SS. Silvestri, Stephani & Dionysii Pontificum & Martyrum.

6 Non istae secundum non prime translationis, fuisse in Paulo, sed secunda aliamque, cum, illa illata etiam ex parte S. Dionysii, verum fortis & magnificientis altare constitutum ipsi tribus est. Id autem fuit ante tempus Nicolai primi, ibidem in inferiori Sanctoque Dionysio propriæ ecclesiae nescio. Elchi Pontificis, decem annis post Sergii Junioris mortem: adeo ut verisimiliter concludere quae possit, ipsorum Sergium secunda translationis altarem fuisse; atque occasione (sicut etiam nunc facere Episcopi solent) segregari fidei partes aliquas notabiles distorum Silvestri & Stephani, quas collocavit in vestitus illius ecclesiae, sub titulo Egentis premis consecrata, & a se fundamur restituit capta. De S. Martini Papa corpore aliud nihil possum concludere, quoniam illud Constantiopolim fuisse aliam a Graecis manebat, Iconomachorum Imperatorum fugientibus sacrum, qui ab illis coniecimus Sanctorum pignorum praesentia abstulerunt, & in hoc Caput S. Iohannis Baptiste; unde postea contraxit in ecclesia S. Silvestri, Catapalum ante diem, successit tempore vocata fuit S. Silvestri de capite. Daravit autem personae illa tunc fere effusa fuit, quae tempore etiam corpore S. Gregorii Nazianzeni simili ratione Romanellatum fuit ad ecclesiam S. Marie in Campo Martis, unde ea secundum quoniam tunc trans: idemque accidit in parte veteri S. Silvestri simul, sic in ipsum illatum fuisse S. Martini Papa corpus. Sed quae iuxta erat ecclesia B. Martini, ad Hadrianum I. nuper reconsecrata, hoc potius viri est convenire adducit, Sancti Symonis corpora servavit. Cum autem istud illud manifestum sit quod dum Sergius, post annum lxx. pro geminis mirari, majorem nam ecclesiam a fundamentis firmavit sub utroque nomine; eorum nomina secundum, veteri utraque Patrocinio commisit, ambigunt apud aliquos fuisse, utri Martio ejus ecclesiae primaria dicitur.

7 Haec de cometerio, quod primum nulla inscribentes inscriptionem pariter, praesentem band agere obtemperant me credent, etiam alteram ejusdem inscriptionis par-

unde illa
historia
Silvestri?

quod illi
praesentem
fuit fuisse

E & SS. Silvestri
Stephani
Dionysii
Pontificum &
Martyrum

quod fuit
corpus
S. Dionysii

illam
quae
Ratis
corpus
accipit

quod fuit
corpus
S. Martini
C' ad hanc
Graeco
manebat

quod fuit
corpus
S. Martini
C' ad hanc
Graeco
manebat

quod fuit
corpus
S. Martini
C' ad hanc
Graeco
manebat

A rem de Indulgentiis pari infelicitate faisse conditam, ausi noster Stortia Pallavicinus, S. R. E. Cardinalis, dignum crederet, quae Indulgentiarum saltem antiquitatem (si verum foret voluimus) iusto maiorem, inuenerit lib. 1. cap. 5. Historia Concilii Tridentini. Sed cum omni quam seipso eximio deservere reverentia, ingenio sciret, nihil falsitatis probationis in iste lapide nec videre, quam in epistola Leonis III. de Consecratione S. Suisberti pariter ab eodem Cardinali allegata, cuius supra meminimus, laudantes iudicium Sanctissimi Apostolici Nunci de eadem, qui vel inde positissimum ipsam arguit falsitatem, quod commemorat plures Indulgentias, a Leone concessas scilicet diem coenaribus aut ecclesiam S. Suisberti visitantibus. Quandoquidem, inquit, Indulgentiarum usum, hodie in ecclesia frequentem, non compertio ante Urbanum II. qui anno MLXXXVI. proficiscens ad expeditionem Hierosolymitanam Indulgentias, seu penitentiarum alterius speciei relaxationem concessit: licet barum institutum (de veritate tamen) ab ipsis Ecclesiis incunabulis viguerit; nempe per libellos Martyrum durante Ecclesiae persecutione, deinde per redemptionem penitentiarum, iuxta antiquos Canones Burchardi, B. Yvanis, & Romanum Penitentiale. Similia habet Alexander Natalis sec. 9. parte 1. cap. 1.

B Prævisit tam Urbanus videtur, quoad Indulgentias sacra quondam loca visitantibus concedendas Pontifici aliqui, sed non multo antiquiores, eodem quo a. seculo, vel etiam x. Nam R. P. Ioannes Mohlis, in universis, pag. 69. Invenit sui Italici, laudat Romanum veteris Sacramentarium, in Bibliotheca Vaticana assertum, septuaginta & amplius annis antiquum, in quo hinc inde occurrit: Mense Iulio die 24. Sanctorum Martyrum mille cccc. LXX quorum Vigilia cum silentio & ieiunio est celebranda: concessumque est in (id est, si non saltem, in gratiam suam in domum eorum, scilicet Martyrum) pro illo uno die annum dimittere in penitentia. Verbi istius videtur indicium sacralis ejus Basilicae Riccia ante Monasterium Penitentiarum pro tali die concessa, inquit penitentiarum ejusdem iterum Sanctorum ibi cultus vel etiam Reliquiarum: qui de re pectatis agere debetis dicto mense: hic sufficit ut ostendat perantiquum istud qualisvisque Indulgentiam aut quatenusque formam concessisse exemplum. Similiter P. Ioannes Dominicus Musanti S. I. Forfensis in Latine monasterio Gratianorum anno mccc. scriptum prae apparet, in eorum scriptis, quod anno Dominice Incarnationis millesimo LX, mense Julio die vi. Indict. xiiii. Nicolaus sanctissimus Pater II. invitatus de centesimo a Domino Berardo Abbate venerabilis Farfensis monasterii, omnique Fratrum Conventu ejusdem coenobii, una cum Episcopis Romanis & aliquibus Cardinalibus, ad hoc monasterium libenter venit, ad hujus ecclesiae principalis altaris consecrandum; hoc est B. Mariae Dominae nostrae, & Domini Dei Salvatoris mundi. Quia facta honorificentissime inter sacra Mille solennia; idem Pontifex Venerabilis omnibus penitentibus, qui ibi conveniant & aderant, remissionem triam annorum fecit; & constituit ut haec remissio annualiter fiat, omnibus qui in ipsa die cum voca & donis, prout poterint, honeste & honorifice annue venire studuerint.

C Per Nicolaum sanctissimum anno MLXI. Anselmus Lucensis Episcopus, assumptus ut vocem Alexandri II. de quo legi in aliquo ejusdem Lucensis Ecclesiae Codice, inter Bibliothecae Vaticanae libros servare, quod per alio ejusdem Ecclesiae solennissima Dedicationem, an. MLXX. venerit, ut oñi diem ipsa Dedicationis memoria perageretur annis singulis, concessa Indulgentia penitentibus. Nihil Preteritum Martii.

tem antiquum reperire potuisti, praedictum fidei iussu inscriptionem excipimus, & quod idem S. Silvester a quo Gregorius similiter afficitur Indulgentiam Cardinalis Baroni, licet ea animo servata in omnia, ut Ecclesiasticorum rituum venerationem probaret contra barones. Secus tamen Lucensi isti Indulgentiam apud antiques desit specificatione temporis, ita videtur, ut in Forfensi major vere sit auctoritas, utique in confirmatione aliamque multae posteritatis Pontifici autentice acceptas a Compilatore Chronici, cum alia aliorum Pontificum diplomata in genere allegat, quae plura se vidisse significat, ut Honorii Papa III. annum integre producit, ad an. 1030. de Consecratione ecclesiae Casertanae, datum Abbati Rainerio, in. Nonas februarii, Pontificatus anno 1. qui secundum non fuit annus Christi MCCXXVI. ubi inquit: ut ipsius ecclesiae dedicatione veneranda singulis annis de vatiis celebraretur, universis qui ad celebratam consecrationis ejusdem infra novem dies devote conveniant, de illius pietate confisi qui esset peccatorum remissio, de inunctis penitentia annuum misericorditer relaxamus. Haec tunc erat Indulgentia maxima: postea ceperunt alii, ad auctorem non merum ampliatum, sed ad jungeret Quadragesimam, quoniam nominis praesentis infestis. Mense Iulio tamen nihilominus servandum Quadragesimam ritum servat Urbanus II. & quidem cum amplius Indulgentiam, quatuor ab septem annorum addiderit in se Privilegium, quod sub titulo Epistolae x. inter Epistolae Urbani ejusdem refertur, datum Petro Abbati Casertensi ipsaque successerunt, an. mccc. Sed videri ut Privilegium istud undequaque sanctum habetur ex sua originali. Primo cum loca indulget, ut quicumque in statu gratiae Domino opulente possit, & ad dictum locum accedens, fuerit ibi uno die ante ipsius Basilicae consecrationem, & per totum diem sequentem; de omnibus peccatis, de quibus vere contritus fuerit & confessus, illam indulgentiam & veniam a Domino consequatur, quod mereretur in eundo ac redeundo ad S. Jacobum Compellentanum; reliquis vero temporibus & diebus singulis, causa devotionis illuc accedentes, quatuor annorum & totidem quadragesimarum indulgentiam suorum peccatorum obtineant, de Sedis Apostolicae gratia speciali. Est autem ex largitus idem mihi suspensa praesentis temporis, quia qui Compellentanam Indulgentiam quem altissime asserunt, non ultra Callixtum II. ascendunt; hoc vero primum suscepit Urbanus post annos XVII. Adde quod in tam ampla Indulgentia praestitit Concilium Clavennanum, ubi legimus, quod concessi initium datum videtur, in eorum gratiam, qui Graciam suscipientes, ipsam vitam suam recuperande Sepulchre Damoni et Terra sancta devoverint.

10 Quidquid tamen de ista sit, non quod diximus, anno seculum a. i. frustra requiri exemplo Indulgentiarum, tali forma daturum. Quapropter cum S. Thomas, in 4. Sententiarum distincto qu. 1. art. 3. agens de Indulgentiis, post haec verba, sicut quando Papa dat, ut qui vadit ad unum ecclesiam habeat septem annos de Indulgentia, addit; cupulmodum etiam Indulgentiam a B. Gregorio in Stationibus Romae concessit; & cum ipsam Guilelmus Antiodorensis, postea Parisiensis Episcopus, in 4. Summa tract. 6. cap. V. 2. g. di.

offi sub-
fidele
fidele
fidele
fidele

Primo in-
bus reform-
cor, pro h.
formam
omnis sub
diversis
ma

et relem
prae
votum
votum
non fuit
cora.

Alia in Mi.
Lucensis
pro
am. 1030.
sub sine
fidele
notione
temporis.

providet
alter
not
1175.

Alia in
2. g. di.

sub scripto
fuit
not
f

Noti in
noti
gentia
noti

A 9. dicendi sunt adque differre examine fecerit errorem vulgi, ideo attribuitur S. Gregorio (nigro primo ejus nomen) Indulgentias Stationum, matris post seculi instituta; quia ipse, teste Joanne Diacono in Vita ejus lib. 2. cap. 8. Stationes per Basilicas vel beatorum Martyrum cimiteria, secundum quod habemus, id est usque annum DCCCXXX. circiter, Plebs Romana quali viveoec certatim discursit, solite ordinavit, sive suos cuique defuerit dicit. Atque in hoc, eodem plane processu est modo a populo rudi, quo processerunt illi, qui, quod suo aro fieri videbant, cum altaria a Pontifice consecrarentur, etiam crediderunt aut credi ab aliis voluerunt sacrum a sua ecclesia conditor Sergio. lapidem istum seculo xvi. et t. scilicet.

De quibus iudicium nostrum cum bene fundamentis antiquitatisque fuerit preceps, ad illorum qui talibus praesentat informationem, potius Ecclesiae iudicio stare, non potius nos a viris cordatis cum Wilelmo & Paulo Savi commendandis suspelloso habendum de heresi. Sed etiam D. Thomae quidem nos credimus detestari, dicendo, ipsum cum suo duci Guilielmo Auliodorodori, absque differre examine, in talibus sententiis esse vulgi errorem. Cui enim id nobis aequum non liceat ac P. Natali Alcaandro Dominicano? qui Sclitorem historiae Ecclesiasticae Caput Tom. 1. Dissert. 2. Conclus. 9. agens de argumentis similiter historicis, id est de anno Nativitatis Christi; cum sententia sua contrarium S. Thomae antiquitatem sibi obijceret, pag. 219. respondet, quod S. Thomae institutum non fuit expendere quaestiones chronologicas & historicas, unde prosum fuit ut a vera temporum & historiarum ratione recederet.

B 11. Idem respondendum obijectionibus quodque nobis suaverit aliusque Secretarius nostrae, nominis quidem maximus Theologus, sed Historicus saepe infelices; quoniam necesse aliqua illas in tale argumentum impetiri, contentos esse quod quidam quoniamdam primus se obicit, quod propter nos allegatus est Henricus, cum ad vitam S. Guilielmi xiv. Februarii agens de origine & Ordine Guilielmitarum; necesse in talibus solo ejusmodi sententiam auctoritatem potius confirmare sententiam, vel contra sententiam praedictam solite dicere, sed ipsi regere & ex animo assensum vel restandum episcopis fuisse, quoniam illi duxisse debuerunt quidquid in alterutra parte dicerent. Cui autem in Historiam quaestionibus adhibere nos velis aliquis ad Theologorum, & summa inter eas semperque venerandi D. Thomae sententiam; quando Thomae Cardinalis Cajetanus, alterum illud Thomisticae Scholae columen, in Theologia quaestione de solis pauperibus Doctores sacros pro regula habendos sibi non exstimat? Nam in episcopo de Indulgentia, definitum quid fiat; loquitur cap. 7. Non parva praeterea intelligentia opus est ad evidentiam habendam de penitentia, a qua absolvit Indulgentia; dum sacri Canonis non nisi de injunctis mentionem faciunt, Doctores autem ad iungunt & non injunctas faciunt. Et licet Doctorem opinio, quam esse fecerunt de dicit D. Thomas, magis facienda sit: quia tamen hujus rei veritas ex facto pedit, & ideo factis consistit, & sacri Canonis solum de injunctis faciunt mentionem; ideo tenendum certum, & dimittendum iocertum, definita est Indulgentia, quod est Absolutio penae injuncta. Ut Cajetanus, argumentum formatum ex silentio Canonum contra epistolam D. Thomae & praeterea non Doctores, qui sunt de contrariis, quam cum ipse eodem argumento argueret naves, quod nonnulli, assumptis male quoniamdam auctorum locis, de negatione potius interpretantur, epistolam ut stramine neque pili ferendum.

C 12. Pius postea habet, quod Cardinalis Bellarminus (qui cum hereticis disputant, ad insignem Theologorum peritiam sciant, namque vulgarem addidit D antiquitatis Ecclesiasticae; autem, aequo ac Barona) vulgari tunc opinione subseribat etiam ipse, in praesentia de Indulgentia, errant in hoc de qua agimus forma dandam auctoritatem probans cap. 3. ut ematibus auctoritatibus, quos ut infirmos capiat alii. In ille autem est etiam hoc, de quo agimus, lapsus, inquam si propter antiquitatem litterarum nos nulla fingi possit suspicio fraudis. Libro autem 2. cap. 6. ab Aleandro III. summatim Pontificis, quae constat Indulgentiam saltem elegere, sic loquitur: neque mirum videri debet, si auctores antiquiores non multos habemus, qui harum rerum mentionem faciant, quoniam plurima sunt in Ecclesia quae solo uti hinc Interis conservantur. Hoc quidem non dubitat, ut nos de ipsa remissione peccatorum debetiam, quoniam ex thesauris meritorum Christi atque Sanctorum servanda potestatem habuerit, utriusque modis exercere Ecclesia: sed quod cum potestatem sub ipsa euerentur forma, in favorem pietatis litterarum quorundam, a fidelibus jurandorum aut visitandorum, nec omni exemplis illis stabili posse, quae sunt seculo xi. antiquiora.

13. Memoria Romana, quibus id constaret Bellarminus ait, facile probatur omnes non solum posteritatis esse temporis, sed etiam salutaris conveniunt in ut quos contrarium circumspiciant. De Lateranensi Tabula, cuius fidei sit, jam explicamus Dissert. viii. num. 2. nec fidelibus consensu possum alia quoniam de Indulgentiarum a S. Silvestro institutum memini ex hoc obfusa, ut habemus nos collegimus nemo. S. Gregorium agnoscent Stationum auctoritas; sed qui hoc nec docuit Anastasius, de Indulgentiarum tacuit. Cetera omnia antiquitatis sua vincere videtur lapsus Sergio II. impugnat; sed ultimum quidem infirmum lineam, quam tenere ad memoriam translatorem corporum sent adhibere, vidimus. Subseribimus vitam, & Consecrationem, quibus, & quanta est, solent esse, ostendit Bellarminus; nec quidquam adferre aliud, quod non sit longe posterius aeo. Manet igitur, cum bene Bellarmini semper mihi honorandi veritas, comprobatur, quod de quo agimus nesci doceri aequat seculo xi. prius fuisse; sine litteris autem propagatum per tot seculo, quae a S. Silvestro ad seculum jam dictum a. fluxerunt, grati assumunt, & absque ulla praeterea potestate huiusmodi negatur. Non autem etiam agatur agnoscat, aequa assentit. Anastasius cum Bibliothecarius, omnia Romanorum ecclesiarum archiva fecerat, ut, quid quisque Pontifex cuique eorum suo tempore conveniens beneficii, quam minutissime explicaret, etiam quod colore denariorum, numerum, pondus, formam; potius praesumi rationabiliter fuisse silentio praeterea satiarum Indulgentiarum, tanto quam alia quoniam quae denaria pretiosiorum thesaurum, tantumque auctoritate fidelibus & temporum dominumque imperii nullis edonum, aeternaque memoriae posteris digniorum? Profecto si eorum ulla asperum indicere superisset, non deum grandibus confusio locum omnemque aspectui expolito, sed vel oculis illis archivorum angulis delitefecerit, evasisset se infirmis opus, talia ca praesepit praecipue tractari. Pervenit autem Anastasius, quique et successu Guilielmi, Bibliothecarius etiam ipse, fore usque ad finem seculi ix.

14. Aliud argumentum agere negationem, sed nihilominus asserimus, & quoniamque non praeterea intellectum eorumque, praeterea ex Conciliaribus Pontificis Formulis, si qua frequenter ejus discrepant in eundemque superfluit; invenerunt tunc pro omni quidem alteris ejusmodi gratia expeditio praescripta habere formulas, alias autem pro Indulgentiis. Sed ejusmodi Formularum (quae quidem publicam auctoritatem habuerunt, videntur ab Yvone Carnotensi parte 4. Decreti cap. 132. Libellus Diurnus asportari)

ad scriptas
Gregorio
per vulgi
errorem;

de antiquis
Ecclesiasticis
recensibus
fuit etiam
non;

Bellarmino
fundamentum
b

Expositum
Bellarmino
Anastasio
b

Refertur
per alios
viri;

de antiquis
litteris
litteris;

A leri) nullum habentes esse inventum seculo XI antiquius: si tamen etiam illius & proxime sequentium seculorum invenimus aliquem. At Lucas Holstiensis, ut supra vidimus, nunc, parvula solum dignissima collectio, nec usquequaque connotandum reperit; nade tum alia quaedam, tum Differentias XVI. nonne XXI. argumentum sumptissimum videmus autem Caput VII. idemque ultimum continere, sicut habebat titulus. Diversa privilegia Apostolica auctoritatis, concessa Monasteriis, Diaconis & Xenodochiis: etiam vero formula diversa XVI. quam penultima sic continetur: Dum magna nobis cura insitit pro stabilitate omnium locorum sanctitatem cogitare, ut eorum devotissima commoditas proficiat integritas; conveit certe Nos pro ecclesia III. maximam gerere sollicitudinem, ne minus illic luminarium connotatio habere videatur. Confirmatum deinde fuit ad illius alicuique censuram. Quod autem hoc implere etiam possit, & seculo XV. maxime a se fuit, ut ad facta tellis, luminaria, suppellectilem, manus porrigendis adiutrice Indulgentias aliquas largiente Pontifici, quodque maxime ad intentum suum pervenit, si alicui etiam venisset in meo aut, sicut in fortasse tanta alicui invenitur formula. Similiter Caput ibidem V. De preceptis summi Pontificis ad Episcopos suar ordinationis, de locis sacris atque reliquiis, horum petentibus, & illius responsa continet, de dedicandis ecclesiis, aeternis, altariis, baptisteriis, vel eisdem cum post minum vel occiduum resstantur, deque recondendis vel transferendis Sanctorum corporibus vel reliquiis. Apparet autem quod cum formula et ipsas colligeretur, nulli Episcopo vel Abbati, aut alteri talis loci Reclori in mentem venerit, ad paucorum tantum pium opus, vel ad augendum concursu fidelium pro iam solenni altare, Indulgentias possidere aut Pontifici concedere; si cum venisset, fieri via poterat, ut tali occasione non preteriret & impetrarent, si autem hoc fieret, in ipsis formulis id habere debet, habere autem ejusmodi nihil.

15. Quod porro ad Indulgentias Stationarias attinet (ob his enim hoc dignis sumus) hoc, nescio a quo, sed non ante seculum XI. primum institutum, cum vulgari episcopo (sicut dixi) ad ipsarum Stationum auctorem S. Gregorium Magnum referre, cumque etiam ut certum veritatem atque ipsam Scholasticis videretur, ad tradendam methodum Theologicam magne cum Ecclesie commodis felici intendendis enatu, magnamque in eo laudem jure optimo consecuti; quid mirum, si discipulus ipsorum in formam Pontificis, etiam in capitulo (quod aliquis non Theologicum, sed Historicum erat) sua auctoritate pertraxerit, eo tempore, quo nemo adhuc applicans animum erudendis antiquitatibus ecclesiasticis, sacrarumque ceremoniarum originibus illustrandis, favebat Pontificus Papa VIII. Pontificatus sui anno VII. Christi MCCXCVIII. non dubitavit in hunc modum scribere: frequenti considerationis indagine perlustissimus, & intra claustra pectoris sollicita meditatione discussimus, qualiter Doctor optimus Ecclesie sancte lumen B. Gregorius, dum adhuc in terris gereret vices Christi, Patriarchalibus & aliis ejusdem ecclesie primo (prout tradit antiquitas) & alio postmodum Romani Pontificis — de Apostolica Sedis liberalitate munifica, diversorum tenorum Stationarias Indulgentias concesserunt. Ita ille, nullas quidem in particulari specificavit (ut ait Pompejus Ugentis in Discurso sue generali praevia ad Historiam Stationum Romanarum) sed omnes generaliter confirmavit, sub quacunque forma aut tenore datus, novisque addens pro tota Quadagesima, confirmat autem (sicut apparet) ne primo coarctata capta a B. Gregorio, sicut tradit antiquitas: que tamen (ut videmus) alim de non tradit, quam Sanctum illum ordinasse ipsas Stationes; nisi Augustatus nomine intelligi Proprium Moisi.

gimus, uti nonne possum intelligi Caris, spemque erant certam vel ducentarum annorum, quo errorum istum Roma capisse facile connotemus.

16. Interim ex Confirmatione illa Bonificii, errorum quoad solum Gregorii invenimus, diffusus, Pontifici, etiam frequenter considerationis indagine aliquod perlustravit, & tamen claustra pectoris sollicita meditatione discutienti, in iis quoque pure historicis, obrepere posse quidam, cuius sollicitas non oblii principis ipsius sententia, quod in easa vestro est, fideles certos reddere de obtinendis Indulgentiis Stationariis, qualitercumque propensius, suppleendo felices (quod facere providendum potest) omnium juris solique defensionem. Atque in easa manet, quod novissimis adversum meo sensu nullo intererat, idem, ad mansuetudinem antiquitatem quarandum Indulgentiarum, Ordinis sui Ecclesie (ut pretendunt) concessarum, & per consequens eorumdem Ecclesiarum veram in Europa existentiam, pro eo tempore, quo neque sollicitas dori Indulgentias, neque sales Ecclesias existisse, ut minimum, verisimiliter est. Quod enim est, quandoque praevidendum haberi, confirmaverunt atque nostra Pontificis quidam, Gregorius XIII. & Clementi X. approbantes Summarium Indulgentiarum, a diversis summi Pontificibus concessarum fidelibus visitantibus Ecclesias prodidit; non facit, ut omnes illa sit vere, ut pretendunt, antiquitas sint concessae; & tamen, que eisdem negantur, ecclesiae; sed ut verum habentur, quo minus aut habebant quidem, haberi tamen credendum, Indulgentia. Neque mirum est quod Pontifici in huiusmodi sit agere potuerit, immo & valuerit; quia omnes illa grata, quorum confirmatio petebatur, respectu dedecore largiatur, exiguae emendae etiam nemine invidiose, utpote cum nullis prejudicio coarctata. Talibus autem contingere solent ut armo facile contradicant; nist tunc forte, quando in consequentibus adducuntur ad controversias alioquin deducendas, cum prejudicio verisimiliter alioquin opinantur.

17. Ceterum non obstantibus hiis, quae supra disputavimus de Pontificum in rebus historicis sollicitate, manet manifeste, quod, ubi certa peria sunt, Bullis, Brevibus, Constitutionibus, Decretis eorumdem Summariorum Pontificum, & cum proportionem etiam, Eminentiorem Dominorum S. R. E. Cardinalium & eorum extra calum & materiam fidei aut morum salutarium emanatis, maximam, saltem intra lineam auctoritatis humanae, universi Catholici debent deferentiam, fidem, & observantiam. Et hanc servant, qui nobis eorum qui istis dicuntur, aut vera esse supponunt, in dubium revocant, nisi mox magis & quatenusque rationabiliter movere natis, autem autem minus considerant aut eorum prorsus ignorantiam & auctoritatem. Magis autem omnino reverentiam servant, cum id quod dixi facientes eorum, ut, quibus ubi opus est, creare veridicum vel notum apud simpliciores, etiam dissimulando qui & quavis fuerit aliquando, in eo quod contraveniant praedictis, vulgari errore abducti; ipsam saltem erroris arguunt, ferantur ea resollant; cum id abunde sciti sit. Hinc autem non scisse probant ipsos obliuissimos, obliuissimam scia, quae ad auctoritatem istam usquequaque directe respondebat, iudicantes id autem connotant aut necessarium esse.

18. Dum vero definitionibus praeiatis proximae subiungat quidem, de Historicis, quae summa Pontificibus aut sacra Rituum Congregatione in divina Officio post ipsorum recognitionem proponuntur, quod eo ipsa tamquam canonizata habende sint; maxime si antiquae fuerint, id est ultra centum annorum: quodque Notius in Breviariis error modum reperitur, huc aut quatenus vero sit, videtur id qui afferant. Non

de privilegio
huiusmodi
fuerunt

dedicationis
huiusmodi
& Reliquiarum

huiusmodi
nonne Indulgentiarum

Nec obli
quod vulg
genuis de
Stationariis
quibusque
notis

Bonifacius
8. confirmavit

sol probat
in textum
posse etiam
Pontificum

E
omnes
fuerunt
verumque
fuerunt

Deinde aut
tamen ad
veritatem
non datur
hinc

F

F

hinc
fuerunt
veritatem
non datur
hinc

F

F

F

F

F

F

F

F

F

Afferretur id sane Boninus, ut precipuus Brevis erroribus una, quaque omnis de veteribus Sanctis Pontificibus Lectoribus et, quam versatissime arbitrabantur ipsaeque videretur, Chronologia aptaret, licet de illius soliditate non valde erret, sicut in Sotero ostendit. Quae enim ex respectu antiquitatis, cursum suum in antiquam reducere statum, si nesciat ab illius diverge Chronologia recipitur. Quod si in ista, quae proxima Ecclesiae Romanam spectabant, potuerunt ex Baroni huius auctoritate, erroris qui antea non erat indutus; quanto facilius potuerunt antiqui, necdum sufficienter convicti, remeant in erroribus? Quid autem? Numquid divini Officii partem non esse dicimus, a quo et Brevarium est, Romanum Martyrologium, quod post Primam legendum in choro praeferebatur? Numquid illud pro eo quae aderat facilitate recognitionum & correctionum

seculi utramque non esset? Semper enim nullam esse Januarii et Februarii diem, in quibus quibus obitus me Bolianus & Henrichemus indubitant (ut de aliis tacere) ubi non nunc aut plures eiusdem Martyrologii errores, arguuntur (tacet tamen Apostolus nomine) quasi verum in eis unde hinc recitari sunt antea habiti. Hoc vero servit, qui totum illos Menses a capite ad caeterum praetuli sibi fecerunt, cum Nannio Zepherianum ad Romanum esset, Alexander VII. adeo autem non improbat, ut majoris auctoritatem ac laudem nullum, & quo poterat adiacere, Pontificem alium haec non imperit noster Sanctorum Aile, habita tamen se confidunt eo qui ante feliciter regnat Innocentius XI. cuius pedibus iudicantur subiectas quicquid modo scripsimus, vel antea scriptum, aut scribimus postea.

CV. S. LEO IV.

LEO, natione Romanus, ex patre Rodaldo, Presbyter fil. Sanctorum quarum Cor-natorum, Imperantibus Lothario & Michaelē praeclatis, ordinatus XII. Aprilis, Fe-ria III. Paschali, DCCCXLVII. sedit annos VIII. menses III. dies VI. obiit XVI. Julii anno DCCCLV. sepultus in ecclesia B. Petri Apostoli, & Romano Martyrologio ad dictam mortis diem inscriptus: & vacavit Episcopatus mensis I. dies XIV.

Non hic ambiguum vel apud aliquem controversum necesse, praeter tempus vacantis post Leonem Sedem, pro quo Mf. nostrum suggerit dies xv. annuero fuisse die mortis, qui seculis remaneret dies XIV. Regis autem, Marzianum atque Thoma eodem (caeteris nihil habentibus) insuper debet mensis I. Horum unicum sufficere probat ex Anastasio, quando initium Januarii sequens anni, quo Tiberis exaravit, & die eius festo provenit ad periculum S. Marci, vocatur ab eo mensis quinquis consecrationis Benedicti, Brevario Annali, cum dicunt quod mensis Augusti Leo Apollinice Sedis Anastasius defunctus

est, cuique Benedictus successit, non precise loqui, sed cum solum mensis videntur indicare voluisse, quo sato vacavit Apollinice Sedes.

a Romanus Presbyter tempore Eugenii Papa III. de-fertur Basilicam S. Petri, & in ea agens de Oratorio S. Leonis IV. Papa: in quo, inquit, sicut saepe a nostris maioribus accepimus, videlicet a D. Cencio Priore & D. Christiano, sancta recordationis D. Paschalis Papa II. corpus, B. Leonis Papa Primi, & Secundi, & Tertii, & Quarti recondit: sicut etiam multi nostrorum viderunt. Hactenus ille, in talibus fidelissimis ac certissimis Auctor.

CVI. BENEDICTUS III.

BENEDICTUS, natione Romanus, ex patre Petro, Presbyter tit. S. Calixti, de jectio tandem invasore & tyranno Anastasio, imperantibus Ludovico Juniore & Michaelē III. ordinatus I. Septembris in Dominica, anno DCCCLV. sedit annos II. menses VI. dies X. obiit X. Martii DCCCLVIII. sepultus ante fores Basilicæ B. Petri: & cessavit Episcopatus dies XIII.

Dominico die in diluculo, in basilica B. Petri Apostoli, ab Episcopis, Clero, Proceribus deductus est, & in conspectu omnium. Imperialibus Missis cernentibus, in Apollinice Sede, ut mos & antiqua traditio dicit, consecratus ordinatusque est Pontifex. Ita Anastasio, postea addens, quod in mense quinto Consecrationis huius preclari Pontificis, id est, mense Januario, fluvius qui appellatur Tiberis alveum egressus est suum & in hac litora concordat omnes Mf. ad quae editio Regia praesens vel edita est, nec in eorum nullo legi potuit numerus dierum, quo praedicta inundatio contigit. Solamque ponitur die Baronius innotuit die VI. legi, indigne comulsa VI. Augusti consecrationem Benedictum, atque adeo post annos II. menses VI. dies X. obisse die XVI. Februarii: male atque supponit, non currentem, sed tantum mensum quatuor menses ab Anastasio, nec ad annuero aut die VI. Augusti ex anno Dominicus fuerit quod si enumerasset invenisset Feriam III. fuisse. Quod autem illi, inquit idem Baronius, Consecrationis ejus tempus, ex quo incipiunt anni Pontificatus numera-

ri, rejiciunt ad III. Kal. Octobris, non invenimus; cum peroris his, quae ex Anastasio hujus temporis scriptore recitavimus, adveniant. Mirae sane, cum hoc lego, dicere Baronium a die Consecrationis numerari annos hujus Pontificatus: nec regisse idem agnoscere volere in omnibus Pontificatibus: prout Registrum omnia Pontificalia testari possunt. Si enim id cognovisset, longe aliam Chronologiam instituerat sibi intellexisset. Nihil etiam minus metue, eandem non cognovisset, quod tam multa quae ab Anastasio narrat, fieri non potuerant angustia x. dierum spatio, quos inter Leonis mortem & Benedicti Consecrationem in ipsius calculo solum fluxisset.

a De hoc porro Pontifice agens Romanus Presbyter, in descriptione Basilicae Vaticanae quatuor sub Eugenio III. adduxerat, Hic, inquit, recessit juxta portam argeorem deforis, cujus hoc est epitaphium, modesta singulariter indicium.

Quilquis hac propterea, Christi pro crimine poscent, Quam lacrymis dignus sit, rogo, dicere locus. Hac gelida Praeful BENEDICTUS membra quiesce

Epitaph.

TEX.

A TERTIUS in claudis, qui sibi reddat humus;
Quodque fores teclius servat sub tegmine faxi,
Indignum sanxis se lociare piis.

*Fabula Po-
puli pen-
silla.*

*Joanne Papae fabulam, quae nonnullis Ana-
stasi exemplaribus, etiam in Ms. nostro inserta legitur,
exemplum qui vult eadere, habet inter Catholicos, Leo-
nem Allatum, Philippum Labrum, aliosque inter
hereticos, Davidem Blandellum: Similiter rem
eamdem tractavit, utque etiam ad vulgicaptum dilu-
cidis explicavit, nostra Teutonice lingua, P. Corne-
lius Hagarus, ad calcem Triumpho Romanorum Pon-
tificum de impio et calamitatis hereticorum: necessari-
mus vero omnia Alexander Natalis, eleganter aqua
ae breviter. Nobis vel solius Anastasi textus sufficit:
sic enim apud eam legitur. Ubi hac luce subtrafus Leo
occubuit, mox omnis Clerus cunctisque Senatus pe-*

populus... Calisti titulo properantes & Benedi-
ctum ex eodem abrahamicis... in Patriarchum La-
teranensem perducetes, Pontificali solio, ut mos est
... poluerunt... huius peractis decretum componen-
tes... iunctissimis Lethario ac Ludovico deficiat
Augustis. Forerunt autem rei quatuor, dum Imperatorem
exprecatur respondens quatuor quinquaginta hebdomadae, sed
adventibus Legatis, & Anastasium obtrudens, in
urbem ad dies paucos; rursusque de his tribus a co-
muni Legatis, compellens ante finem hebdomadae sextae,
& legitime desiderata; Consecrationis laetitia prae-
sentis Dominico terminata: ut ne vel magis quidem dies
inventuratur vocum illi semine monstro, quod impens
fabravit securitatis, effraus mentio ad amovis li-
bido, suscipi ignorante, pervincio defendit, contra a-
ssiduae innumera & loco meridiani clarescit.

CIVIL NICOLAUS I

NICOLAUS, natione Romanus, ex patre Theodoro Regionario, S. R. E. Diaconus, Im-
perantibus Ludovico Juniori & Michaeli III. ordinatus, xxv. Martii secuti Annun-
tiationis Dominicæ; feria vi. ante Dominicam Palmarum anno DCCCLVIII. sedit annos
ix. menses vii. dies xix. obiit xii. Novembris, Indictione i. anno DCCCLXVII. se-
pultus ante fores Basilicæ B. Petri: & cessavit Episcopatus mensem i. & diem i.

*At an. 848.
act. 6. an.
7. oct. 7.
di. 19.
Bar. m. 6.
di. 10.
E*

*Etia Ordi-
natio
natio.*

*Præsumitur mortuus Benedictus, Roma Ludov-
vicus Caesar discesserat, inquit Anastasius: &
epus transitum cum cognovisset, concipit ad eam re-
versus est. Cum igitur Ms. nostrum, solum hac parva
correctione, exprimitur tempus vacantis ante artem Or-
dinationem Scdis, idque datum xv. duntaxat, an-
numerato etiam die quo obiit Drexler, probat (quod
nihilominus in ipsa Anastasi contextu videtur confusum)
subitam fuisse Benedicti mortem, nec postmodum Apo-
stolice sedis egressum fuisse Caesarem, qui postmodum re-
versus est: & hanc ipsam tunc retinenda bre-
vitas in causa fuisse, quod redire dignatus sit, alios
per Legatum inter fuisse Consecrationem.*

*Tempus
Pontificatus.*

*Sicut autem in nostro Ms. reprimitur Interpontifi-
catus dies, sed definitionem ipsius Pontificatus, in no-
stra exemplaribus ad instum Vita sine aliquo errore de-
scriptum, accurate notatum ad finem vite exhibetur
vita Mss. Parisina, Regium scilicet, Magorinorum,
Tibullorum, sub hac clausula: Et cessavit Episcopatus
ejus, annorum ix. mensium vii. dierum xix.
Pro quo tempore Baronius, ex vulgo editis ad annum
viti, habet, an. ix. menses vii. dies xx. alii menses
vi. alii annos xi. ipse denique prædilectus Ms. ut & Ms.
nostrum, in principio ponit annos vi. menses ix. dies
xi. Marianus Scotus annos vii. dies ix. qua vixisse
confessus & depravatio numerum, et ipsa clausula
imperparata rem ostendit apud corrigitorum.*

*Or Episcopus
Pontificatus.*

*Episcopus, Nicolaus Secundo mulo attributum,
& huius Primum magis conveniens, ejusmodi nobis Baro-
nius exhibet.*

Coeditur hoc antro sacre substantia carnis
Præfuls egregi Nicolai, dogmate sancto
Qui fultis cunctis, Muodumque replevit & Urbem.
Instatibus oituit membris, et illoque pudore:
Quæ docuit verbis atque precepit opime:
Sideres plenus manibus doctusque Sophiæ,
Calorem claris qui servat regis triumphis,
Ut regeret solis Procerum per secula notus.
Decretales epistolæ, quæ Beatissimi Papæ di-
versis temporibus ab urbe Romana pro diversorum
Parum consultatione dederunt, venerabiliter suscipi-
entibus, mandaverunt olim Gelasius Papa I. eos scilicet
intelligere, quas dumtaxat & antiquis sancta Ro-
mana Ecclesia conservans. (ut loquitur Nicolaus hic

*I in Epistola 47. ad Gallia Episcopos) oobis quoque
custodiendis mandavit, & penes se in suis archivi-
& vetustis rite monumentis reconditis venerat.
Tales hanc debet erant quæ Dionysius Exiguus Ec-
clesiæ, a Irenæo Siricius Papa incipit. Sed plus vult
voluisse Nicolaus, & vix illi indubitanter
Decretales etiam accessisse omnes illas anteriores in
Pontificum, quas ut nunc hæc deperditas & in Hispan-
ia reperit, Ildaricus collectio insuper habet, scilicet
viii. exstantes vel ingrediente ix. primam nominari
& legi capias: sicam pergit. Abiit ut scripta e-
orum quoque modo parvi pendenda ducamus, quorum
videmus Deo auctore sanctam Ecclesiam, aut roso
eruo floridam, aut rortibus fudoribus & salutaribus
eloquiis adornatam. Nam quæ alias habuit Roma-
na Ecclesia Pontificis Martires, nisi vel sub quo-
rum nominibus tunc circumferebantur, & postea ab
amicis suscipiebantur ut veræ, Decretales Epistolæ,
nunc autem convellit tenentur suppositionibus certissima?
Quis interim hoc scire dicere audeat, Decretales il-
las indifferenter omnes habendas pro canonis, quia
omnes indifferenter laudavit Nicolaus: & quia eas-
dem postea in Decretum Gratiani recepit, possum lau-
dare allegare neque non solum Canonici juris Magi-
stri in scholis, sed etiam Pontifices Romani in suis re-
scriptis & definitibus, nihil quidem approbantes a
fide aut moribus Ecclesiæ abhorrens, in ea ratione
quod sciti aut & historia omnino errant: sed extra
culpam. Quis enim a Romanis Pontificibus, in quan-
tica magis momenti negotio, morem exigit diffi-
cultatemque rem præteritum scientiam, quam sua
causæ ferebant tempora? aut cor debuerant illi dubi-
tare de sanctis, de quibus tunc nemo dubitabat? Ta-
lia vero erant Bap. ipsius Constantini a Silvestre susce-
pit, Theodosio Marcello: Pape ex am. responso Con-
stantini Summi, ac denique abbas Polychronii Hie-
rosolymitani Episcopi, de quibus alijs epistolis, quæ
que similiter a Nicolao allegantur, contra Pontificum
Romana Ecclesiæ auctoritatem, solent amboloxie ac-
tando certissima. Quare non magno peccaverit,
quisque alios eorumque Pontifici similis quod ac-
cidisse dicent, non dyndicando solum decretorum
Pontificum, sed, examinando veritatem exempli,*

*Quid dei
cretalis au-
toris vult
fuerit fuisse
Irenæo Sirici-
o.*

*non parum
est quod
fuit anno
848. anno
849.*

F

A quo factum statumque aliquid efficitur.

3. *Professio* si Sardenticum Coccilium, *ipsi* *scripsit* *Græcia* *interfragabile*, & *isectorum* *Pontificum* *com* *lini*, *Leonis* *lex* *Gelasii* *inflata*, in *S. R. E.* *ar* *vis* *indubitanter* *recondita*, *adversus* *Ordinationem* *Photii* *non* *allegat* *Nicolaus*; *sed* *coram* *lex* *ipsi* *sum* *ipsi* *authoritates* *Sacrorum* *Maritimarum* *quæ* *Pontificum* *Evangelii*, *Alexandri* *atque* *Xyli*, *atque* *non* *coram* *Decretalis* *scriptis* *pere* *haberi* *non* *ordo* *batur*, *nihil* *ipsi* *non* *conferretur*, *grævis* *Pontificis* *ac* *partiaris* *lex* *immutari* *lex* *verbo*, si *Decreta* *Roma* *manorum* *Pontificum* *non* *haberi*, *de* *neglectu* *atque* *incuria* *aliquarumque*; *si* *vero* *babetis* *&* *non* *observatis*, *de* *temeritate* *elitis* *corripio*; *et* *arguendo*; *Proinde* *aque* *at* *magis* *græti* *coram* *estimatione* *in* *fronte* *ejusdem* *Appendicis*, *ad* *terrorem* *incutendum* *in* *fronte* *quibus* *nuda* *nominis* *Stephani* *V. Leonis* *IV. Adriani* *II. Sergii* *III. Alexandri* *III. quæ* *non* *scripta* *pere* *solum* *non* *habita* *fuissent*, *sed* *non* *ambigendi* *poterunt* *non* *magis* *esse* *scriptas*, *sed* *ante* *ambigendi* *debet*

Indignatus recipit vultu strigilium, et humum
falsum fidei, quanta potest opari, submittit, properans
removere corruptum Clementis X. Pauli V. Gregorii
XIII. apostolicum (si credere libet) Sicuti V. Ideo
falsum, quia illius non vultu in mirum natura illic ex-
pugnare, vel dubitare de certa fidei sententia suggerere
sententia ipsa. Non potest fidei vel scripti fecerunt necesse
fidei credulitas non omninoque laudatis ante annum
DCCCLXII. a Nicolao I. Decretalis, non effere si
Eraditi pro canonis et ea habent, utrumque esse an-
them creant, quibus adferuntur, licet ad dis-
tinctionem redefinita causam tempore fuerint, et dicant,
quod aliquis Ordinis antiquissimus seu historia,
quia inter Indignatus nullum consequitur et tam
universitatem allegant, pro caecorum habenda fidei
quodque Catholici universi credunt, falsum inter li-
mites humane historie, pariter propriorioraliter de-
beo deferentiam, falem, observantiam, quam Bul-
lis, Brevibus, Constitutionibus, Decretis et Sum-
morum Pontificum et Ut quod autem adferunt, Saltem
iuxta limites humane historie? Numquid hoc an
exerere tentat, quid primo fronte? Nisi videbatur? Cum
enim nullo humana diffinita, utrum quatuor in Bullis
Brevibusque attingitur, plus debet autoritatis ac
fidei, quam se fidei non habentur primum testimonium
ac fundamentum, si hoc probentur ante falsa esse, aut ju-
re suspensa, vel etiam infuissent, quod illic ju-
vant Bullis ac Brevibus; maxime quia iure recipientur
procedunt? Quid in praeceptis temporis longius in
credulitas, quam de pro falsitate contra veritatem nullo
datur definitio?

6 Sed videtur ad Catalogum Pontificum, qui quatuor-
tas ab Anastasio Bibliothecario composuit habebat,
in Nicolao defunctis et adhuc Osmphris Pontificis, licet
ille adhuc desereret fortassis idque ad ann. DCCCLX viii.
Discessum fore ab eo et ipsa ad Iam. alijque tempus conser-
uatum Gualielmum, sicut Bibliothecarium. Sed hoc
consecratio eorum extaret integro / Nunc et si super-
stites domantur illiusdem de fragmenta, de Vitis Ha-
driani II. & Stephani V. benea partem continentis.
De solius suppleti nostro primum Flodoardo, Remen-
si Canonicis, qui libris gaudemus de Sanctis Car-
neris scriptis reliquit, anteaq. Truvensis bibliothecae
relicto Eruditis a Joanne Baderio, in Ludov. Belgi-
conum Mss. deinde ad Hruvolum, in Carmelitaram
Discealeto, et ab huiusmodi Persis alijs diffusi-
genitibus Mabilonis: qui exinde ad caltem Seculi sui usque
dedit ultimum huius ta. partem, a Gregorio II. usque
ad Leonem VII. Nos tamen ibidem appellatibus Flodo-
ardo Pontificale metricum. Ex reliquis opere causam
fieri fortassis deferenda aliqua, si mancipio pontificum
eiusdem Saeculorum usque, quorum illi reflexus placet

viri: sed intelligit in Arcanum ablatum Mf. ubi apud
 deinde nulla ubi Socruis spes est. Iuxtaque nos in
 hac parte, quibus pariter ab valet. Aliqua nam in
 integro Cedicum aliquis publicis latet donec; Audire
 te peris quae Pontificis spectat, a. S. Petro (in rer.) i-
 ncipiens, et Anastasium Bibliothecarium prope fulge-
 re, singularem Pontificum ab eis laudata facta
 etiam illis hanc verborum, ubi se ferat ante, non
 minus palati. Describit Anastasius, prosequitur nobili-
 tatem Florentium de Hadriano L. usque ad Formo-
 sum; nescit quoniam alium per oculis habere, magis
 facilius quam fuerat Anastasius, etque citius ipse
 cogit ipse sustinere. Eatenus autem illi nuntium cum
 affumit de ferendo tempore, quo quisque Pontifex fu-
 erit, de ipse per primam in eis habere rationem in
 Benedicto VI. (quoniam anno DCCCXXI. ordinatus fuisse
 constat) et per demum ferre fecimus. plerumque an-
 nuntiat spiritum fuisse Pontificatus; fuerunt in Leone VI.
 quem dicit, tamquam adducit vocare, et a se Rame vi-
 re, adeoque ante annum DCCCXXXI. quo Leo ipse
 obiit. Optasse se in hac Chronologia ordinando
 interitus citius mihi innotuisse: sed cum apud non fuisse
 alimur habuisse condicere, minus secretum ac cer-
 tum. Quod aliquis ea se parati, fere; habet hanc
 delecta fulgentia illis de seclis non per seculo. hunc
 autem nihil eius labor invetera quae fuisse, proxi-
 consueque-
 ad hunc invetera.

Poſt Pafchoalem auxilio nobis uenit eſſe. Mſ. in
 nſſa. Fides affirmatur, cuius Auſerſcripta non
 reliqua Poſſumus trahere uſque ad Marſum V.
 ſive annum CXXXI. CCCXXXI. nonſſa Platina, qui
 poſt ipſo ſiſte et morte Poſſumus bilionem ſcribit
 uſque ad annum CCCXXXI. poſt cuius ſecus Iuſen-
 ſis Stella, Sacerdos Venetis, uſque ad Julium II. &
 annum NOSTR. progreſſus: ſed ſecutus ipſo antiqui-
 ſſa, Analaliſi poſt caſtioneſum, quorum prius
 obſiſtens ſepulchrum ducentum Poſſumus uſque deſcri-
 ptis, reliqua poſt annum ducentum addidit quidem
 Petrus Bafilienſis, in Pafchalis II. Poſſumus.
 ſed anno MEXIC. et narrans, quia uſque & quorum
 pars magna ſuit, idque in prima perſona: ſed eo ap-
 parere laborare a Martino II. uſque ad preſentem
 Pafchalem II. uſque ſacerdos tranſcriptionem haberi in
 Mſ. noſtra, quam ſecus tranſcripſi, ab eo ſecus Ba-
 ſilienſis Barones in Vaticana Bibliotheca Poſſumus
 ſiſte continetur: unde ſcripsit quidem uerbis plene-
 ſſa, ſed ſicque in tercia perſona habet: et ex eo non
 ſiſte ſecus erroris cauſas, quam ex Mſ. noſtra,
 cuius ſiſte ſolueris continuo Pandolfi Piſani ſig-
 niſſa de Innocentio III. circa initium ſeculi XII. uſque
 ſecus, Continetur Pandolphi, uſque ad Urbanum
 II. ſive annum MEXCLII.

[illegible]

9. *Adhibebimus igitur etiam alios aliquando in sub-*
duum, eos scilicet qui Penitensium neminibus, spatum
neque contritus adscripserunt. quales sunt Hermo-
genus regius, Marianus Scotus, Godfridus Viter-
boensis. Primum anno MLIV. parant, secundus vixit an-
no MLXVII. tertius in eoque seculo post secundum in super-
iorum. Idem fecerunt. Anonymus autem Compilator: omis-

A Chronologicæ æque ad annum MCCCCLXXV. deducit, illarum veterum scripturam uno insertis a Joanne Pistorio; & Verodori Rollevinck in Fasciculo temporum; æque ad annum MCCCCLXXV. protulit. Quamvis aliqui Chronicarum scripturam usui nobis erant; ut quando procedendum ex conjecturis esset, sicut differentis numerus, scilicet annus unde commodius chronice vis exaret, consensumque certioribus monumentis, quæ hinc inde sepe offerunt; & intra quæ, tamquam terminis a majoribus constitutis, & nulla ex causa revellendis, consistere debeant conjectura nostra; tanta majorem verosimilitudinem habitura, quanto & præscriptis ab aliis numeris servatum melius, & ad prædictos terminos attingens scilicet. Interim licet tantisper hic, juvenis amici causa, respuerit.

DISSERTATIO XXX. a. XVIII.

De lingua Slavonica in Sacris, apud Bulgarios Motavique recepta hoc tempore; & Apostolicæ Sedis ea de re judicio.

^B Disquisitionis hujus occasionem & argumentum præbuit mihi expectatissimum Societatis nostræ, præfatum Belgicæ, adventus R. P. Philippi Completi, meo quondam in Theologia Lovanensi condiscipulo, ex Suis in Urbem Procuratoris per nos ibidem Christianitate, inter alia istuc conduclit futura, atque persuasam sacra Rationum Congregationi capite approbatione Missali Romani, interius Sinesibus ex sine exco-
^{Dei sume,}
^{quis Miss-}
^{alis sum-}
^{is}
^{explicatum}
^{quodam in}
^{sub Pistorio}
^{et Rollevin-}
^{ck}
^{no in}
^{aliam sed}
^{et aliorum}
^{Missalibus}
^{sanctis}

^C lusis, quando hoc usque dilatare erat, ipsam de-
nos in deliberationem adduci; utonæque suæ senten-
tia Patrum admodum inter se varia, sic ut appareret
periculum, ne prævaleret panorum austeritas, nega-
tivam suaderent. Ego, ubi primum quid proponen-
dum Romæ esset intellexi, recordatus constanti sum,
simile in causa Alerano Romæ sub Nicolao præmis-
si, qui Slavonicæ Apostoli Cyrilum æque Methodium
qui de nostro ingressi, aliasque ab eisdem d. Cle-
mentis Papæ corpus accepit. Recordatus sum etiam,
quando eisdem Nicolai successeri Hadriano & Cer-
dinalibus eius peregrinam acciderat, quod intelligen-
tem prædictis Apostolicis viros præsumptis licentiam
Canonarum Horarum Missarumque Officiis, propriis
conversionum se notatum idiomate, celebrandi. Re-
ferentur ex ad ill. Martii, in eorundem Sanctorum
iste editis Alia fecundis, & per annum DCCCLXVI. sic
narrantur pag. 32. Tom. 2. dicti Missæ.

A. Apostolicæ & reliqui Rectores Ecclesiæ corti-
puebant B. Cyrillum, cur videlicet ausus fuisset in
Slavonica lingua Horas Canonicas Slavetæ. At ille
humiliter respondens dicit: Attendite vos, Ecce-
res & Domini, sermonem Apostoli dicentis: loqui
vatis linguas nolite prohibere. Secutus ergo Apo-

stolicam doctrinam, (linguam), quam impugnavit, D
institui. At illi dixerunt: Quamvis Apostolus lo-
qui vatis linguas perulserit, non tamen per hoc,
in ipsa quam statuit lingua, divina solennia, vo-
lunt decantari. Cum autem propter hujusmodi in-
stitutionem plus & plus apud eos efferecerit alteratio;
B. Cyrillus dictum Davidicum protulit in medium
dicens: Scriptum est enim: Omnis lingua laudet
Dominum; & siomnis spiritus laudando magnificet
Dominum, cur me prohibetis sacrum Missarum
solennia & Horarum Slavonice modulari? Si quidem
si quivissemus illi populo aliter aliquando cum ce-
teris nationibus subvenire in lingua Græca vel Latina,
omnino quæ reprehenditis non sanximus: sed quia
idiotas viarum Dei totaliter ex repeti & ignaros, so-
lum hoc ingenium alius sancti spiritus gratia cor-
di meo inspiravit, per quod etiam innotatum popu-
lum Den acquiescit. Quapropter, Patres & Domi-
ni, cogitate consultis, si inlicitum mihi meæ normam
hanc expediat immutare. At illi audientes, & ad-
mirantes tanti viri industriam & fidem, studiosa de-
liberatione præhabita, statuerunt, supradicto ordi-
ne & sermone, in illis partibus quas B. Cyrillus Deo
acquiescit, sicut statuerat, Canonicas horas cum
Missarum solennis ita debere deinceps celebrari.
Hæc sunt Visa alia: nec alio condicione ordinari fa-
ciamus, quos secum adduxerat ex discipulis suos S. Cy-
rillus, & dignos esse ad honorem Episcopatus susci-
piendum censuerat (ut dicitur in alia eorundem Vi-
sa) quam ut Slavonicæ sacra faceret ipsi, & alios de-
inde ordinatis Presbyters facienda tradidit. Ead-
em omnia quæ supra, ac per istum verbum, leguntur
in Lecturis veteris Breviaris Olemucensis, in
sesto prædictorum Sanctorum.

3. Joannes Papa VIII. anno DCCCLXX. Epistola
147. ad Sientopulchram, gloriosum Comitem Mera-
væ, scribens, inter alia sic ait: ... Nec laque fidei vel
doctrinæ aliquid obicit, siue Missæ in Slavonica lin-
guacantæ, siue sacrum Evangelium vel Lectiones
divinas novi & veteris Testamenti. bene translatas
& interpretatas, legite, aut alia horarum Officia
omnia psallere: quoniam qui fecit tres linguas prin-
cipales, Hebræam scilicet, Græcam & Latinam, ipse
creavit & alias omnes, ad laudem & gloriam suam.
Christianus Monachus, S. Adalberti Episcopi Præfati-
si & Martyris juvenis, in vita S. Ludovici na-
tus S. Wenceslaus Regis quam nepoti daret, paulo post
annum Ordinationis eius primum, Corvili DCCCLXXII.
eadem omnia confirmavit, quæ supra diximus de
libri sacri in Slavonica lingua a S. Cyrillo docti-
stis; Missas præterea, inquit, ceteraque Canonicas
horas in ecclesiæ, publicæ, et id populari seu vulgari,
voce, resonare statuit, quod & usque hodie in pa-
ribus Slavonicæ a pluribus agitur, maxime in Bulga-
riis: multaque ex hoc animæ Christo Domino ac-
quiruntur. Non equidem ignoret S. Gregorius VII.
anno MLXXI. Usualis Bohemæ Regi, postulantem
quod secundum Slavonicam linguam apud Bohemos
divinum celebrari annocer Officium, respondisse, se
huius petitioni nequaquam posse favere: & consensu
addidisse, quia hoc sepe volentibus liquet, non im-
merito factam Scripturam omnipotentis Dei non pla-
tuisset quibuldam locis effeculatum, ne, si id liqui-
dum censui pareret, forte videretur & subiacere
despectui; sui prave intellecta a medicis, in erro-
rem induceret. Neque enim, inquit, ad excusa-
tionem juvat, quod quidem teigendi viri, hoc quod
simpliciter populus querit, patienter tolerent, seu
incoctum dimiserunt: cum præmissa Ecclesiæ
multa dissimulaverit, quæ a sanctis Patribus postmo-
dum, firmata Christianitate & Religione erecrite,
subtili examinatione correctæ sunt. Unde id fiat,
quod

etiam per
ipsum appo-

E

quoque
Joannes B.

quoque
Joannes B.
congruent
a

F

et, non ab-
solutum
fuerunt Gre-
gorio, & ab
Adalberto
Joanne;

A quodam vestris imprudenter expolitus, auctoritate B. Petri inhibemus; reque, ad honestem omnipotentis Dei, huic vanæ temeritatis virtutis totis resistere precipimus. *Bohemis Moravorum Bulgarorumque exemplum moris videtur, ut quod apud eos ab initio predicatum illis fidei servabatur; sibi quoque, autem non nisi Latine sacra audire consuevit, conceditur. Ipsi autem negatum fuisse quod fidei peribant fecit equidem: quoniam et assensum, si velis, Gregorium eo fuisse motum, ut utrum Slavonica lingua etiam Bulgari abstinere fuerit, si potuisset; sed ut rationes, quas allegat, parum convincentes esse videatur: sic dicitur post sequensculum fuisse Innocentium IV. iis dicens non fuit, quoniam eundem in Slavonia Episcopus peritus contraria responderet, per epistolam quæ apud Baronii Constantiensem Raynaldum, ad annum MCCXLVI. tit. num. 5. sic legitur: Porrecta nobis tua petitio continebat, quod in Slavonia esset littera specialis, quam illius terre Clerici se habere a B. Hieronymo afferentes, eam observant in divinis Officiis celebrant. Unde ut illis efficiaris conformis, de tertia consuevendi, in qua existis Episcopus, imiteris, celebrandi divina secundum prædictam litteram a nobis litterarum postulasti. Nos igitur, attendentes quod sermo rei, & non est res f. moni subiecta; licentiam tibi, in illis dumtaxat partibus ubi de consuetudine observantur præmissa, (dummodo sententia ex ipsius varietate litteræ non ledatur) auctoritate præsentium concedimus postulatam.*

4. Apparet litteræ nomen, non solum charactere intelligi, sed insuper & præcipue linguarum charactere talibus expressum, scilicet Slavonicam; æque autem de tractu Latini in ipsam versio. Hinc quod a S. Hieronymo habere se afferentes Clerici Slavonicæ, æque autem temporum manifeste notum errorem indicat. Ut eam non dicam, quod aliunde jam habuerunt, insistentibus tamen auctoribus fuisse Cyrillum præmonitionem, quadraginta quadraginta annos Hieronymo postea; ipse S. Hieronymus, licet in Dalmatia auctor sub annum CCCCLV. post tamen ad studium Romanum missus, nunquam amplius in patriam rediit: atque ut redisset, & in eorum sacrum gratiam facere aliquid voluisset, non potuisset Slavonicam versioem condere, illis innotuit sacrum. Si quidem Slavi, quod vocat Hieronymus, in intima latuerunt Syrbis, primum inde egressi, Dalmatigæ, Myricæ & Peagonis insula sub Imperio Iustiniani Senioris, annis circiter triginta aut quadraginta post mortem Hieronymi, anno CCCCLV. vix juncti. Exemplum tamen Clericorum istarum error, inde notus videtur; quod Cyrilli versio, sacra esset secundum vulgarem præbentem in Patriarchatu Romanæ Hieronymi versioem Latinam. Licet enim Greci esset Cyrillus, Slavonicam tamen, in qua predicabatur, sicut antiquis juri esse Romani; adeoque Ecclesiæ Romanæ aperte se voluit quatuor paverit, eidem addiditque gestis, & se mortificationem: quare etiam Hieronymi versioem nonnullis in sinu legi voluit Sacris, quod Clerici illi deciperent. Porro ut si deciperi, etiam Pontificem exaritari in errorem fuisse, non idcirco minus firma manet præcipue ratio, quæ Innocentium movet ad postulatum gratis contrarium, quod sermo rei, & non est res sermoni subiecta; contrariaturque Episcopum cui præsertim Clero conformem effici, & terra consuevendi immutari.

5. Eodem episcopo via ergo Ruthenis est Ecclesiæ Græcæ, postquam eis per missos Constantinopoli prædicantes Christi fidem tradita cum Græcis ritibus exercendam; quod fæderum esse sub annum milleimum, quando Constantinopolitana Ecclesiæ episcopus erat Romanus, aut tamen i. Nisi ad Episcopum

meredes Græce-moscos decui. Sui enim in littera sic & lingua propria (quæ ipsa quoque Slavonica est) agere permissi sunt, atque etiam vix sic arguit amica, non tantum schismatici sub Moscovitæ Dominatu, sed etiam Catholicis sub Regæ Polonia. Neque dubio quin si Reges Danie ac Suecie aliquos Principes Septentrionales, quod quoniam barba libentera usas inviolabiliter lingua patriæ lingua celebrandi; subiecta sit regna & provincias vellet ad Catholicismum unum reducere, solus licentia hostium usquepota; hæc eis relinquenda esset ab Apostolica Sede, pro tanto humiliter toleranter conditiones laqueum eis gereretur, modo ea non essent integræ ac puritatis vera fides.

6. Quod si isti in partibus, ubi olim Latine in lingua sacra fiebant, eademque lingua etiam nobilitati ac clero notissima esset, permitti posset usui Teutonice, propter facilitatem reddendum vulgi; quanto id potius videbatur indulgendum Sici, Iapetis, aliisque cunctissimis nationibus, Latine penitus ignorantibus, nec tam assidue decernit iudicium plurimum virorum sapientum est, nullas tyrannorum persecutiones suffulcras in lapsa fuisse, si fundata illis fuisse Ecclesiæ per se fructu permissi, nec quævis Episcopis sacerdotibusque in Europa ardebat, interum dum sic ad vestra dū nequibant latere, & ne de novo invertebantur alii band diffunderet prohibebant. Auctoritas Drus, ne idem aliquando contingat in China! Ne contingat autem videtur accuri posse, si Latine lingue, prout morari oportetque defendit, necessitate subacta, & incerti post annos plures successus diffultate, ad Episcopatum ac Sacerdotium munus assumantur indigne, gratia prædicti, virtute præbati, prædicta consummati, & congruum in rationem præmonitionis emobis lingua litterarum adepti, tradita sibi sacra patriæ idiomate celebraturi, aliisque se insinuantibus sacerdotibus ita celebranda transmutari, sunt sermone prædicti discipuli Sacrarum Slavonicæ Apostolicum, Slavi ipsi & Latinarum Græcarumque linguarum ignori.

7. Non est mirum præscribere Sacra Congregationi de Fide propaganda, quibus modis nisi debeat ad Germaniam convertentem, licet tamen in commune consilio, & eam omni qua potest subiectione præparare, quod Romanis Pontificibus olim in re probatum fuerit; quidque plurimum maximeque, regnum aliorum ad infusum vero possident, empicare. Obest quidem apud nonnullis istius Congregationis Patres, per se sic quidem, a P. Christiano Lupo, viro eruditissimo, alius itaque, cum in Roma fuit anno MDCLV. quando apud Apostolicam Sedem vehementius instabat pro eodem, quæ nunc iterum peritur, facultate. Etenim in ista ipsius P. Lupo, edita ante Tomam postulant, continentem scilicet & notas ad variorum Patrum circa Ephesiam & Chalcedonensi Constantinensi episcopos, latus cum P. Sabariano, quod Romanam Ecclesiam semper ejusmodi postulata rejecit, dogmatico scripto monstravit; atque ut licet, quæ multos jam tenebant ænos, & alia fatigant ingenia, posteritati præceptorum dicunt. Equidem nihil detrahim vix ipsi potest, qui P. Henrichus alius dispersus, cum ejusque epist. semper fecit maxime: sed libenter videtur, quibus ille exemplum istum tam auctoritatem vix ita adeo solide habebit. Interim vehementer fallor, si alia habuerit quam & facile superius accepta, quando Bohemi Germanice importunissime flagitant istam libertatem, tunc minime nilum, certe non necessariam, & apud alios actores Europæ, eo tempore ad vocatam priorem, plurimum notitiam. Sed quod ejusmodi exemplum non debant volere contra gerere, quibus nec est nec fuit unquam in rebus politis vel sacris usus illius lingue Latine, quæ sit sunt omnes Orientales, multoque minus contra Sinas Japoniosque, parentam nostram re-

Idemque videtur: si non sit in lingua nobis

Exemplum Apostolicæ sedis

veritas quæ non eruditissimus & Christianus Lupo

affertur: sed semper per se ipsam ista possit

Actus memoriae declaratur inculcaverit suis, quando petentibus Fratribus Carmelitanis, et Sacerdotibus sui Ordinis, qui in regno Perfidis exilabant & in futurum, existent, licet Maffam lingua Arabica celebrare, sanctissimus in Christo Maffa & Dominus noster Urbanus, divina providentia Paps Oclavus, auditis venerabilium Fratrum suorum, S. R. E. Cardinalium Congregationis de Propaganda fide sententia, ad consolationem populorum, qui in eo regno fidem Catholicam nuper fuissent, Sacerdotibus praedictis licentiam petentem concessit. **C. xvii.** Aprilis MDCCXIV. Ita editis regrephum, Luca mihi missum: quod nimirum proditum fuisset, quando P. Lupus, tam fidenter quam iociter, suam istud voculam edidit. Praefatus etiam adduci in medium Aegypti gentis Missale Slavonicum, cuius etiam nunc usus est Romae in Ecclesia S. Hieronymi Slavorum, ad usum eorum adfectum, qui, a causa Turcorum servituti declinante, Romanis se committunt anno necessest. cum tribus suis Episcopis sub Nicolao V. quibus accessit sub Pio II. Regibus Bospori, et cum etiam ipse, impetravit a Sixto IV. sungendum concessit **Missale**. Titulus libri hoc est: Missale Romanum, Slavonicum idiomate, iussu S. D. N. Urbani VIII editum Romae, typis & impensis S. Congreg. de Propaganda Fide MDCCXX.

Hac, eaque aliisque similia debuisse P. Lupo assensu fuisse, iustitiam ejus facile immutata. Sed id praeteritum queramus alii, remedium a Christi Vicario velitis inferendum: humiliter expellentes: ego praedictis hoc insuper addiderim, amittendi Evangelii exemplum praesentissimum datum ab Apostolis videtur, quibus tamen mundum disperdendis, non hoc concessit Deus, ut in Galatia lingua loquentes intelligeretur ab eis ad quos venissent populi, sed eorum audiebatur unusquisque eos loquentes lingua sua. in qua nati erant. Illi vero ecclesiam a se constitutam regnum deinde petentes inter discipulos, quos nunquam in peritura studio singularem informarent, alio ergo alio praesentabantur prout se debet accessit, tantumdem sibi eis sentientes, neque necesse habentes expellere sibi in Palestina succedentes. Praevidetur quidem Divina Sapientia, ut potissimum duobus Imperiis Graecorum Latinerumque in unum coactis Monarchiam, Ecclesiam Christianam, intra breves terminos primum potissimumque fundanda, duobus dominatis linguis egere videretur. Quia tamen non eadem Graeca, quae Latina, fuerat in sui propagandae felicitas; necesse fuit ut Syris, Persis, Aegyptiis, Armenisque patriarum linguarum etiam sub aeterna dominatione retentionibus, eorumdem usus relinqueretur in sacris, qualis hodieque perseverat. Ita autem qui extra Monarchiam Romanam sunt per Asiam atque Africanam latissime diffundebantur populi, multo magis oportuit singularem usum relinquere, sicut & sublimi esse constat a S. Thoma & ab aliis, qui seculum ipsum fidem praedicaverunt, Apostolorum moris, quod in nostrum usque aetatem restantur Christianis reliqua, apud Aegyptios in Aethiopia, & Thibonae ad Meloporem in Indiam, idemque paucos sacra facientes.

Quod autem, sic propagata plantaque in praecipuis omnibus veteri orbis regionibus fides, apud tam multas nationes lapsu temporum vel omnia casualia, vel per se ipsam fuerit decelerata aut heresim iniquata, id iam non debet illi linguarum diversitas impingere adfensio, quasi propter tam diffinita sacra communis cum Romana Ecclesia, unde oportuisset omnes tamquam a capite vegetari: sed imputandum est rerum publicarum conversionibus et deinceps divini inestabili iudicio permixti: adversus quorum censuram

suavia fuerint popularum peccata, quam debile praesidium sit unius cuiusdam edematis communitas in Sacris, ingubris suis regnum monstrans Ecclesia Orientalis peregrae. Nec enim illis quodcumque profus simulata conditio usque Graecae linguae, Latini nequam igne, quae minus inter se & Sede Romana identidem dissolvent. Quin neque in diversificum vicium, quae Christi sponsa, varietatibus amilla, vel in polymia veste relinquet, infestitatis illius indidiam congeriem cum aliquibus, oculos tamen ad rituum mutationem, cogendi non sunt, qui ad alium assueverunt diversis ac propriis, ac minus sanctis; sicut qui necesse ad nos accedens alia alios ritus esse proponendos quam quibus Romana Ecclesia utitur, modo si ad illorum mores prodenter aperitur, modica alteratione permixti in ritibus, a quibus, non dependet salus & forma Sacramentorum, & offendiculum usui possit.

Quare hic forsitan et ne aliqui qui fieri paucis in Feli Hibernique primum, deinde Anglicanum in Britanniam insulas, tum plures ad Septentrionem nationes, fuerint ad fidem Christianam insistens ad homines Latine solum linguae notitiam non potuerint autem vel Graeci inter Syris, Persas, Aegyptios aliosque jam sibi subditi, vel Romani inter Graecos ceterosque iam ipsi devoti populi, sic stabili suam ipsi linguam. Respondeo, causam mihi videri, quod primo acutata gentes nullam vel exigentiam suam panem in liberalibus artibus linguarum capiendi, ita mirata exortit amorem. Deinde autem ergo Romanis orandum foretiam ad idem, nec nisi Latine agendum publice privatumque, barbari vero Romanis elegantibus & ceteris officiis, praevaleret etiam gentis dominatrici linguae, vestigia enim postmodum fecerat, Romanique Imperii per Gallos, Francos, Vandalos, Saxones, Longobardos, aliosque id genus barbaros dirupti, videret ipsa devotio mores calidius non attrahant quodammodo transire (unde nata sunt doctrinae et Latina depravata in Italia, Hispania, Gallia vulgari lingua) quem admodum aliam Graecis quoque sub Alexandria Aegyptio evasisse videmus, ut posterum verum simpliciter dimissa in Persarum habitu solumque ac linguam declinaret, quousque in Persiae sedes fuerant: itaque etiam nona evenit Tulliae, Sines Imperii occupantibus.

Ali longe alius est in alia versus Orientem Monarchia Romana parvi: ut enim a Graecis ad Romanos, nono converso, descendente uris, sic ipsi Romani Graecam linguam assueverunt pro sua, quare nec curati sunt ea abolita Latine inducere sed Graecam ipsos discubant Rudis, & Alio eandem, Aethiopia vel Armenis, interitum Graecorum studii celebres artes, interitum libris eruditionis. Graeci similiter, licet Syris, Persis & Aegyptio imperio obtinerent sua, tamen quae Graeci illic priores ipsi fuerant in artibus literisque excellentia, ideo ipsas non poterant totis viribus in linguam suam, sed sub ipsi, a quo et postea sub Romanis, linguae illorum nationum fuerant saltem a vulgo conservata, non solum in politicia rebus sed etiam in sacris: hoc enim sua quoque lingua perenniter sacro, & quatenus Christiana fides adhuc manus pergit Syriacae in Palaestina, Armenae in Armenia, Captoe linguae in Aegypto uti. Multo autem magis id fuerant alii calidius versus Orientem, quando ad eas transiit Christi fides, ut supra dixi. Hac potestate rationum coram nunc per Sinesibus, Japonis &. militas: nupae ingratissimae, non anguem persuadi ad ea et cetera in linguam suam exsistent praeposito debere.

CVIII. HADRIANUS II.

HADRIANUS, natione Romanus, ex patre Talaro post Episcopo, Regionis tertie, Presbyter tit. S. Marci, Imperantibus Ludovico Juniore & Basilio Macedone, ordinatus IV. Decembris in Dominica, anno DCCCLXVII. sedit annos IV. menses XI. dies XII. obiit XV. Novembris, DCCCLXXII: & vacavit Episcopatus dies XVII.

Petr. 1. 2. 3.
p. 1. 2. 3.
Episcopus.

Nemo castrum Post-episcopum unice voce dicitur Guilielmus, cum qui primum ab Episcopo lecum tenet; sed adverbialiter accipitur vel post, accedens vel morte uxoris dirumpit: talis enim revera fuit hic Talarus; & ut Episcopus Mortuorum invenitur subscriptus Synodo Romano sub Leone IV. anno DCCCLXII. Idem Guilielmus rursus numero scribis sedisse Hadrianum annos quinque, i quas etiam Marianus Scotus per numeralem litteram scriptis representat, pro V. legit II. facti facili meretricie. Sic in Mariano ubi alii solum habent menses II. ipse legit V. & in Christophoro conversus menses, pro mensibus IV. legit VI. Mf. autem nostrum, accuratius inveniens notatum tempus in breviariis ejusdem Hadriani Vita, in uno dumtaxat corrigendum nobis fuit, quod pro annis IV. novembris V. additis mensibus disjunctis predictis: in quo liberrimum esse mendum, convincitur ex Annalibus Bertinensibus, prout etiam annos sic novembris, Adrianus Papa moritur, & Joannes Archidiaconus Romanæ Ecclesiæ XIX. Kal. Januarii in ejus locum substituitur: a quo ita habetur tempus effusum post Hadriani mortem Episcopatus: quod brevis fuisse non miraberis, si in istis Annalibus legas, Ludovicum Imperatorem tunc fuisse in Campania; juramento adhibendum non recedendi inde, prout etiam Adelgisium Brivertanum Ducem devotissimum.

Idem Imperator, teste Guilielmo, cum de Electione Hadriani laus, ejus consecrationem ardentissimum cupere provocaret, amare se dicit, reddi quæ oblata fuerant, non ausuri ab ecclesiâ Romana vel deperire quidpiam. Nec plus duxisse videtur quam fecisse Ludovicus: obfero enim, anno XIII. post hujus Hadriani mortem, in Stephani V. Vita legi, quod nulla interposita mora, proximo post suam Electionem die Dominico fuerit consecratus, presente quidem tam Electioni quam Consecrationi Joanne Ticinensi Episcopo, ut Missio Caroli Imperatoris; sed benevis potius quam justis causis: nec enim aliter Consecrationis quam Electionis interfuit; ad hanc autem Missio seu Legatus Imperatoris, quamvis forte in urbe esset, sui nullum habere non vocarentur, ipso scilicet in Hadriani Electione profectus est Clerus; quandoque dolentibus ad tam se non invitatus respondit, quod non Augusti causa contempnus, sed futuri temporis hoc omilium fuerit omnino respectus; ne videlicet Legatus Principum in Electione Romanorum prolesceret non expectandi per hujusmodi somitem inoffensum. Qua ratione accepta, illi omnem suæ mentis iudicatioem medullitus sedare.

Quidquid tamen sit de Ludovico, certum est ex Signis, quod sub ejus filio Carolo Crasso, difficultibus bellis occupato, Hadrianus ultimus sui Pontificatus annis, impellentibus Romanis, ingressa duo decreta fecit, unum pro libertate eorum, ut Pontifex designatus consecrari sine presentia Regis aut Legatorum ejus possit: alterum pro dignitate Italia, ut mox-

Chrono-
g. 1. 2. 3.
Episcopus.

te Rege Crasso sine filiis, regem Italiani Principibus, una cum titulo Imperii, traderetur. Libram ergo deinceps, non tantum Electionem, sed & Consecrationem Pontificum aliquandem habuerit, credemus, tertio ab obitu prioris Pontificis die ad novi Electionem convenisse eos, quibus jam suffragii erat; nec ultra prout in Dominica expressisse, ut Electionem suam conferendum ad S. Petri ecclesiam adduceret. Quæ res in prenotata Catalogorum brevitas mirificam facilitatem conferret ordinanda in posterum Chronologia.

4 Baronius, nescio unde acceptis Pontificatus annos IV. menses X. dies X. Kalendis Novembris mortuum Hadrianum scribit: alii alios habent mensum ex dextrum numeros, quibus non vocat immerari: cum ea diversitas potius in duntaxat interpositum eadem possit, nulla ad id egerit necessitate. Qui gesta hujus Pontificis scribenda suscepit Continuatur Anastasii Guilielmi Bibliothecarius, videtur ea sua multa reliquisse: quo fit ut nulla suppletura ejus habeatur notitia. Solum spinari passimus, alibi quam intra vel iuxta Basilicam S. Petri habitum; cum Romanus Canonius nullam istis inveniret ejus memoriam.

5 Ras gestas ab Hadriano, pauci versibus complausit est Flodoardus, post Nicolai Papam gratias emersit:

Hinc sacra succedunt Hadriani jura Secundi:
Qui prius ac placidus laudatur, & ordine clarus;
Pauperibus largus, locupletibusque benignus,
Omnibus & mediis, nulli nisi carus habendus.
Comptiens pulsus, patientes improba servans,
Pastorumque ferens causa. Longinqua pererrat
Serapis regna; monens rigidus, reparantiquequoque
fractos,

Justitiaeque viam iusto moderamine pandens.
Usque Patres' stuprum Regis saltnique coerct,
Ac maculis purgare nigra Regale laborat,
Nunc manibus blando, nunc alperitate, cubile.

Latharium, Latharinga Regem auget, qui anno DCCCLXIX. conciliatus cum Ecclesia passus, atque absolutus ab anathemate, quo cum Nicolaus Papa sanederat, propter adulterium cum Waldada commercium; juravit nullum sibi cum ea fuisse commercium post sententiam illam; sed perjurum morte festina sub ipso & Proceres ejus. Ut autem Rex ad ejusmodi submissionem adduceretur, jussit Flodoardus ad Hincmarum, Remensem Episcopum; ut non Carolum Crassum, Latharis patrum, Regem Francorum: sic enim captum eorum Hadriani presensent.

Pontificem in nostrum sumit Regemque iocales,
Hincmarum & Karolum Socioque laboris adopet,
Sceptraque sic pariter tutari a crimine certat.

In multis etiam divini lege regendis,

Hunc nostrum Patrem, sibi fratrem acicise agonis.

Enas scilicet inter Hadriani Episcopus una, admodum, qua laudat Hincmarum, eumque hortatur ut Carolum Regem ad consociam exeret in causa Latharii.

Lat. 1. 2. 3.
Episcopus.

de laupen
f. edes
conrad.
adrem
g. m. l. 2.
Episcopus.

CIX. IOANNES VIII

CX. MARTINVS II

CXI. J. HADRIANVS III

CXII. STEPHANVS V

CXIII. FORMOSVS I

CXIV. BONIFACIUS VI

A Marini universalis Papae primo, Indictione 1. Annus enim hoc fuit Christi DCCCLXXXIII. Quod autem clausula illa fuerit secundum usum istius aevi, adeoque ipsum Privilegium non debet esse hoc capite videri dubium, probare potest alius huius aevi exemplum, nominatum vocem per epistolam ad Hadrianum II. ad Athardum Nannotensem Episcopum, datam a. d. DCCCLXXXII. Et aliam Joannis VI. datam anno DCCCLXXXI. hanc quidem per manus Stephanii Scrinarii sacri Palatii, & Joannis Episcopi Nepesinae Ecclesiae & Bibliothecarii sanctae Sedis Apostolicae, illam per manus Zachariae Scrinarii S. R. E. praenominati, & Anastasii Bibliothecarii sanctae summae Sedis Apostolicae: interpositae utrimque subscriptiones, itaque a Notariis & Conciliariis respectu solae, formula superius etiam sic posita, Bene valeat.

B Per hunc autem hujus Pontificis Marini fuit, uti & aliter quicquid post hunc anno Sedem Apostolicam tenuit, Martinus II. quia tamen Martinus eos expellere non potest; & enim, qui Secundus hujus nominis erat, fuit anno XLII. e. ante ducentum Quartum, & sedendum Quotum, placuit morem eundem solum notare in titulo.

*Hadrianus
non est
fuit
de
3. a morte
deservit;*

C 6 Baronius, comitatum Marini effuisse XXVIII. Decembris, Pontificatum hunc sic restringit, ut sciret quod auctor nisi propria consuetudine, ut supra annum unum, menses unius; post solum addit XX. dies, finemque anno XVIII. Januarii; post quem diem biduo duntaxat vacaverit Sedi. In qua videtur non recordatus Constituti, quod ad an. hoc. sub nomine Bonifacii III. ipse edidit, prohibens sub anathemate, ut nullus vivente Pontifice aut Episcopo civitatis suae, praesumat loqui de successore aut partes sibi facere; nisi tertio die depositionis ejus, adnotato Clero & filiis Ecclesiae tunc Electio fiat. Et sic videtur Anastasium tunc non alicui testari, quod Romani redemptus ab exequiis defuncti Pontificis, magis tertio die mortis celebratis, reaperitur se ad locum sacrosanctae Electionis destinatum: quae sepe eodem die facta, indubitate in Lateranense Palatium & solum ibidem Pontificum Electio; & postea fuerit proxima Dominica ad Ordinationem faciendam, & Ordinationem collocandam in Sede S. Petri. Cum igitur nulla hic ratio sit, quae persuadeat ordinem illum non fuisse observatum, a quo Pontificatus inchoari debet: ad die Electionis, sed Consecrationem; aequum est ut dicamus, non nisi circa XXV. Februarii conventionem esse ad Electionem successoris, nec ante 1. Martii Ordinationem peractam.

*Marinus
non est
a morte
deservit.*

D 7 Marini Secutus, Leonis IV. Pontificatum hunc annus quem per erat fuisse, & successoris Benedicti III. nihilominus iustitiam huiusmodi servari; utque apud se quod vivente & plene opportuna eret die solam Papae, scripti ad annum DCCCLV. quod Leonis successis Joannes, mulier, annis 11. mensibus v. d. IV. ita annis progreditur, & Marini Pontificatum praeterebatur in annum DCCCLXXV. 1. porro praecipit

Chronologum, subjungit Marini Agapetum, qui anno 1. sedet; & sequentem vivente Sigeberto Grammaticum, qui tamen auctor, hunc aliquibus libris non inveniri. An autem invenitur vel se pascit? Unus ex antiquioribus hactenus nobis Marianus apparuit, in ista Chronologia tam sapienter negligens, ut in apertis ad Christi annis Pontificatus sepe non adverteret ad annum numerum, etque Pontificatus a se attribuit; quare ad hoc solum eo utitur, ut vacuaret, quoniam tempore vacante ipse non quingens sedisset, non vero ad quem era Christiana annum singularem in his fuisse videtur.

E Epistolam Marini Episcopique desolam supplet quaedamque Flodori de versis, utrimque acceptis. Quo (Joanne) Patribus juncto, subit alia Marini Regibus: qui placuit Domino & decus orbis habebat.

*Alia Marini
non est
a morte
deservit.*

Augustus carus, populorum dignus amator, Doctrinae renitens facis, & semina diva Cordibus infundens hominum, per climata mundi. Nam Grajos superans, pulsus erroribus, unum reddidit Ecclesiam, scilicet coegit ovile. Sed hoc ad Legationem Constantinopolitanam pertinere videtur: quae Marini, ad hoc S. R. E. Diaconi, vice Hadriani II. praefatus Oranensis Synodo octavae, Photium deposuit, Ignatiumque restituit. Nam tunc etiam Pontifex solus, Photius, sub Joanne dactylo segnum egens restituit, & omnia ejus astra dominaverit, atque consiliorum plene obsequia decreta referenda, errorum quoque de Spiritus sancti processione restituit; in hoc tamen a Graecis auditis non est Marini; sed Imperatorem Basilium, reconciliatum Photio, ante ad ejus suorum adjecto, huiusmodi verborum adversariorum: ad paucos in ista orationibus, quae Hadrianus successores fortius eum praedicat Imperator pro defensoris fuisse Marini.

F 9 Marini praepit ad Pontificatum hunc pertinere, quae Fulconem Remensis, Huncomque successores, exegit Martinum, sic scribit Flodorus:

*Et in Patro-
norum Cal-
ura Ex-
mpti.*

Pontificem nostrum Fulconem hic lascibus orant, Instruit, ore, manu, Passorum comitum iura, Iustitiaeque ejus conglauit pronus amor: loque cessantibus praestant suffragia pravis, Fieri se adjutorem, mulum emittunt superbia: Hunc fratrem elui amplectens, non modica vellat, Urque fidem, money, exhibet, scilicet quoque revclat. Huius & ad suum Patribus mandata religiosas, Contemprore super jubet exercere vigorem: Et parti illius precibus sededere curans, Fracorum Regem affectum retinere paternum Horatur, solant, votique juveniam praebent.

Hic Carlomanum, Ludovicum Balbi filium, oportet interligi; mortuo paulo ante effusum Marini Ludovico fratre, Neustriae Regi, jam quidem Mortuum; sed ob Normannorum incursionem, unius ante vin deum redemptus, iure affligissimum.

*Ab an. 114.
et 115. an.
et 116. an.*

CXI. S. HADRIANUS III.

HADRIANUS, natione Romanus, ex patre Benedicto, imperantibus Carolo Crasso & Basilio Macedone, ordinatus 1. Martii in Dominica, anno DCCC. XXXIV. sedit annum 1. menses IV. dies VII. obiit anno DCCCLXXXV. VII. Julii; quo colitur Nonantula, ubi sepultus est: & cessavit Episcopatus dies XVI.

*Hadrianus
non est
a morte
deservit.*

D Item mensis notatur Baronius 12. Martii, postquam, nullo Auctore citato, desisset Hadrianus annum 1. menses III. dies XIX. rursus a die 22. Januarii, quae anno DCCCXIV. etiam Dominica fuerat. Et quidem quod diem huiusmodi potest tradidit Nonantulae Abbatia, sub cuius altari corpus quiescit cultus Propylaei Martii.

quae in Sancti, VII. Julii. Menses certe quatuor habes Louprandus, autem illi vicinissimus; Marini item Secutus & M. nostrum, anglicis duntaxat excedentium numeris, quoniam facile quibus admiserit alio a diebus posse, nisi forte qui credere malit, in ista mensis mortuum tale die sola, quia tunc fuerit corpus in ecclesiam istam illa.

A statum. Quod si argens aliquis enis suaderet, menses, non IV. sed III. tantum superaddendos (ut alii plerique Catalogi habent) post Geisfridum Viterbiensem tunc dicerem? Hadrianum ordinatum v. Aprilis, solum dies xv. habuisse supra annum & tres menses; postquam Martinus dicit, duobus demeritis mensibus, ante suam exultationem ad Romanam Sedem, fuisse Episcopus ordinatus; & obitus circa finem Martii, atque ita Sedisse ultra annum unum, menses tres & dies aliquot.

de Jure-
pontifici.

3 Quod ad Interponis fieri tempus attinet, nullum notatur Baronius; sed cum haud procul ab urbe Mutinae esset obitus Hadrianum, facile apparet eide vel decem dies obitus potuisse se debuisse, priusquam mortis hujus nuntius perferretur Romam per Africam calatam. Hinc vero, si non itum ad suffragia sit, puta die XVIII. Julii aut etiam ferius, apparet Ordinationem Elekti fieri non potuisse ante XXV. Julii, ut ex mere Domus expellatur.

Leonis mor-
tu.

3 Guilelmus Bihimbecarius laicum, in quo obitu Hadrianus, vocat Villa Wilachara, super finem Scultianum; & hanc in Emilia esse notat Baronius. Strabo Scutianum nominat; & hoc nomen fluvius ille hodieque retinet teste Biondo: Leonas Panaram vocatur.

B Utique nomen habet chorographica tabula Joannis Antoni Magni, Scolasticao vero Panara f. ad cuius finitimum ripam, post fere a Milvina atque Bononia intervalla, sed Mutinae proprii intragae Mutanen-
sem districtum, jussu episcopi Spinae Lumberti, vulgo Spilambergi doli, servatus a Lamberto Italiae Rege atque Imperatore, annis post Hadrianum obitum pluribus quoniam annis, cum ante Longobardum voce diceretur Wilachara id est Villa vel Villonia ager; infra quem, ad ejusdem fluvii ripam dexteram, ad x. m. p. sita est Novaeula, ubi sepulchrum dicitur. Causa autem discedendi ab Urbe Pontificis hinc fuisse videtur inquit a Sacrocinis motus, contra quo nullia potest per seipsum mutaretur, ite suscipitur in Germaniam; sed morte preventus ut via sit. Illi vero sequenti non ante vastaverant Campaniam & Cassinense Monas-

terium S. Benedicti die xv. Septembris excesserunt.

4 Quis autem Novaeula sepulchri hic Hadrianus sit, dubitari non debet, licet antiquiores ibidem Monachi existimarent se habere corpus Hadriani I. usqueque Atilii (ut supra notavimus) cernimus ea prope substantiaverint, quae scribant de obitu & miraculis sui Sancti. Condonandum eum esse modernum scilicet ignorantiae, quod ex pluribus Hadrianis elegerit nam, qui suis primis & celeberrimis. Boni siquidem viri, cum memorassent legissetque, Hadrianum suum obisse cum ito ad Regem, nemo eis occurrit prius quam Carolus Magnus, Rex Francorum & Longobardorum, Hadriani I. amantissimus.

D
Sepulchra
Novaeula
ubi habetur
corpus
Hadriani

5 Idem qui supra Marianus, Hadriani Pontificatum finitum anno DCCXC. succedere ipsi facit Basilium quendam annum xv. & sic sequens Stephanus differtur usque annum DCCCXIV. utrum autem serius quam oporet: de quo, ut & de Agapico, post Marianum intrasse apud modernum Marianum, ut diximus, ejusque sequentem Eusebium, vellet ante Odoarium, quod isti, licet historicis veritate & temporum, locus in hac serie esse non possit.

Excessit
Hadrianus.

6 Brevis hujus Hadriani Pontificatus fuisse, etiam Flodoardus testatur, alius nihil de eo ferendum, quam quod opera Fulgentii Archiepiscopi mire coelestias fuerit Remensi Ecclesia. Verus ejus brevis fuit: Tertius emulit: Adrianus honore secutus, Prelule iam dicto Fulcone studente, paratur Remensi pater Ecclesiae, curatur & altor: Jura sibi decoris firmant ut roboret apti, Ex contra adversus solatia debita praestes, Nostrumque afflicto Regem genitoris adoptet, Praesulibus patrem podens le jure benignum. Quo cito praerepto &c.

Quae omnia, atque ad supradicta de Marino, intellegere vultus clarior & diffusius, apertius ut adeas Remense Chronicon, ab eodem Flodoardo prope conscriptum, lib. 4. cap. 1.

E

afflicto aut
ga Remensi
& Flodoardo
intelligitur.

CXII. STEPHANUS V.

Ab eo. 126.
ad 130. an.
8. die.

STEPHANUS, natione Romanus, de Regione Via lata, titulo SS. Quatuor Coronatorum Presbyter, Imperantibus Carolo Crasso & Basilio Macedone ordinatus, anno DCCCLXXXV. XXV Julii in Dominica; sedit annos VI. dies XIV. defunctus DCCCLXXXI. VII. Augusti: & vacavit Episcopatus mensem I. dies XI.

Ratio con-
pensis.

A Nuncius VI. Pontificatus haud dubio scripsit autler file, quam utramque integram habuerunt: & de eisdem certum non facit Epitaphium, cum Ms. nostro & Ms. Regio, Thabae ac Margariae, littere alia quaedam perverfis litteris numerosibus solum v. scripserint; qui ipsa tamen cum Ms. nostro concordant quoad dies XIV. ubi praedicta cum Ms. nostra littera, habent xv. Mense VII. interponitur exemplaria Anaslasi exarsit: sed eos non possumus recipere. Interponis vero tempus ex coelestia determinamus, quantum nobis satis fuit ad nosse scilicet iudicandum eo die, quem exigit dies mortis aliusdum certius cognoscit, de quo infra. Pontificale nostrum Flodoardi, de hoc Stephano nihil habet, quod non possit clarior distillare legi in praeterea ejusdem autleris Remensi Chronico: quare si suspensus attendas hic versibus, cum legi apud Mobilium possint, & bona sui peris legi iterum debeant in Atilis Sanctorum ad XIV. Odo-
berti, propter corpus S. Calixti Papa, per eundem Pontificem S. Eusebio de Comit domum, atque Cys-
tensi in Flodardus monasterio illatum.

Pontificis
S. Calixti
Epis.

2 Epitaphium reliquit nobis Romanus Canonicus; qui describens annis totius ecclesiae S. Petri, ubi est

altare SS. Simonis & Iude Apostolorum; inter aliorum Pontificum sepulchra, qui ad hoc tempus exstant, etiam hujus Stephanus monumentum posuit, sic inscrip-
tum.

Accedie quisquis magni iustitiae Petri
Caesulis regni pollice Clavigeri,
Iocentis oculis, compuncto corde, locellum
Conspecte perspicuum, quo pia membra jacent.
Hic tumulus Quinti lecerat contineat atque,
Prelule taximi, Pontificis Stephani:
Bis tero is annis populum qui rexit & urbem,
Et gessit Domino quo fuerant placita.
Succipit tellus consumptum pulvere corpus.
Ethere sed scandit spirare almus ovans.
Unde potius venientes dicite fratres,
Arbitre omnipotente, de veniam Stephano.

3 Nescio quid scilicet, qui non indicat hoc Epitaphium statum a maris compellit fuisse: & hinc accedit Ms. nostrum, quod ut ceterosque scripsit Autlerum ejus transcripsisse, ut repeti apud alios vii. Scripserunt, addit quod ille addiderat, ut silent in qui seriem quampiam ad sua usque tempora perduraverunt. A morte S. Gregorii Papa usque ad hunc Stephano sunt anni

F

de novo
scriptum.

Epitaphium.

A. anni cclxv. menses 11. Vitiis quidem celestibus, cum nomenclandi fuerint anni cclxxi. menses 11. sed (sive hic error auctoris fuerit, perperam in tempora supputantis, iuncta annorum numeros, quas antea in nonnullis Pontificatibus repererat vitiosis notatas; sive alterius cuiusqueque, contra-transfuerint) inden tamem manifestus est error, quia vivit is, qui Pontificatum Stephani V. Anafistiano Catalogo apud Antlerum Mf. notari subsecutus.

4. Baronius, quod sex annos Episcopatus, nobiscum consensit; sed uti nullum inveniebat modum determinandi huius Pontificatus initium, ita nec sui mensem vel diem assignat; contentus agere de eo & de successione Formosi in fronte anni dcccclxx. eodemque demergit stylo usque totis hoc seculo & usque ad finem seculi sequentis, nullius initio aut fini diem aliquem determinat, satisque habet annum utrumque defuuisse.

D
Baronii
calculus.

CXIII. FORMOSUS.

FORMOSUS, ex patre Leone, Episcopus Portuensis, tempore Arnulphi ac Widonis Regum Germaniz atque Italiz, & Leonis Sapientis in Oriente imperantis, ad Romanam Ecclesiam regendam translatus, & inthronizatus anno dcccclxxxii. xix. Septembris in Dominica; sedit annos 11. menses 11. dies xvii. obiit 11. Aprilis die Pasche, anno dcccclxxvi. & cessavit Episcopatus dies 11.

Al. an. Regi.
ad Ep. m.
q. m. l. d. 17.
Baronii

Id. an. Regi.
not. in Pa-
f. m. l. d. 17.

D. Anno ac tempore mortis habemus certissimum testimonium Annalista Fuldaensis, hoc ipso anno scribens nos ultra dccc. perviginti. Hic post relictum Arnulphi Imperatoris a Formoso canonici recessum ab Urbe (mense ut videtur Martio anni dcccclxxvi. non v. sicut propter inversam annis anni hystoriam, deficientes solis, perperam nunc legitur) atque post reditum ejusdem Arnulphi festinatam in Bavariam, que appellat in Maje; citra ejus anni gesta describens, subjungit quomodo interitum Romæ Formosuli Papa defunctus est, die Sancto Pasche, in ejus locum consecratus Bonifacius, vii. xv. dies supervivisse reperitur. Eadem verba transcribens etiam Interpolator & Continuator Hermannus Contrasti, usque ad annum mclxv. perviginti, nisi malimus credere eum Christiani Universi libri edidit, ipsamque Hermannum, relabendo suam istud Chronicon, auvisse & correxisse. Hinc ergo tam certa testimonium videtur recte adaptasse nostrum Chronologum, Pontificatum Formosi assignando annos 11. sicut ibi assignaverunt Hermannus Contrastus, Gislefridus Viterbiensis & Compilatio Chronologica. Nam si cum Mf. nostro, Mariane Scote, Stella, Platina annos 11. oporteret eis dare, decremus unum annum Marino demerere; & sic Marinus non multo plus quam bimultis fuisse Pontifex, nec potuisset desiste Privilegium, quod monasterio Salentiorum datum nemo habere dubitavit.

Intelligitur
fuldum.

non annis
in Decembris.

2. Quod etiam predictus Formosus non potuerit vivere usque ad 11. Decembris, ut vult Baronius, assertio unde talem diem mutatas, in mense de monstratur, ex epistola Stephani VI. eodem ipso anno dcccclxxvi. data ad Arnulfum Episcopum Northonensem, sub hac clausula: Scriptum per manum Nicolai Scribarii S. R. E. in mense Augusto Indicti xiv. Bene valeat. Datum xxix. Kal. Septembris, per manum Stephani Episcopi sanctæ Ecclesiæ Nepesinæ, Arcarii Sanctæ Siciliæ Apostolicæ, imperante Domino pñimo Augusto Arnulfo. a Deo coronato magno Imperatore, anno primo: que omnia annum prætulerunt & v. vulgari notant. Neque ad producendum longius Formosuli vitam juxta prædictam Bremenfis auctoritatem, calculata cum tempore Synodi Triburicensis, anno dcccclxxv. mense Marti celebrata: qui eum diem secundo post eum anno celebrasse Formosum, etiam diem celebratum fuisse Synodum annos 11. Adelgari Archiepiscopi, que tamen celebrata est anno rñi vi. adhuc currente, quippe qui solum sibi Archiepiscopus est, secundum ipsammet Adelmann, anno dcccclxxviii. post mensem Januam, que obiit S. Rembertus decembris ejus, cujus Acta ad diem 11. Februarii dedimus. Non est autem Adami (qui non Proprium Marti.

post hoc seculo scripti) in sue hystoria initio tanta auctoritas, ut Annalibus Fuldaensibus opponi possit.

3. Porro a die 11. Aprilis anni dcccclxxvi. retrocedendo per annos 11. menses 11. a Mariane Scote Mf. nostro, Stella, Platina, assignatas, & dies xvii. venit ad Dominicam a nobis designatam; qualis non haberetur, si cum Hermannus Contrastus, Gislefridus Viterbiensis & Compilatio Chronologica menses 11. numerarentur: sed veniretur in Feriæ vi. & breve diem paucorum Interpositum defuisset. Atqui observatum consuevit diem esse, & cui præcessisset iherbas qua sancte potuerint mensem unum obscurare, & perferret testis præcelsatus Lupatulus, cum annis simulatis inter Formosum Papam & Romanum bene fuisse ait, quod Formosi prædecessore defuncto, Sergius quidam Romanæ ecclesiæ Diaconus erat, quem Romanorum pars quidam Papam sibi elegerat: quidam vero pars non infima nominatum Formosum Portuensem Episcopum, pro vera religione divinarumque Scripturarum & doctrinarum scientia, Papam sibi fieri anhelaat. Dum ergo in eo esset ut Sergius Apostolorum Vicarius ordinari debuisset (utique consensu & Dominico die) ea que Formosi partibus favebat pars, cum non mediocri tumultu & injuria Sergium ab altari espulit, & Formosum Papam constituit. Ob eandem vero servandam Dominicam causam ab xviii. datibus, qui passim notantur, absolutissimum. Quod signis malis Interpositum predicto namque alterumque hebdomadam destruxit, priori Interpositumque eas addidit, & eundem retrahit Stephani præcedentis Ordinationem ex narrem: aut tale quod fecit in Marino, inter quem & Joannem solum notare dies vi. nulla auctoritas egi.

Intelligitur
ordinatus
in Septem-
bris. 11.

post vult
multis not.
caution.

Formosus
da
p. 11.

4. In Temo Concilio omnes Episcopi, quem Fratres & filius in Christo venerabilis Episcopus Angliæ Formosus scripsit, quasi audito nefandis ritus Paginorum partibus istis repulsi, ipsosque temulæ silentiam, ut eases mucos non valentes latrare; in gladio leparationis a corpore Dei Ecclesiæ eos ferre deliberaverit, nisi Pleimundus Dardabrunensis Archiepiscopus, innoxiamisset tandem evigilasse, & semina verbi Dei olim venerabiliter jacta in terra Anglorum expulsi renovare: in quibus hortari habere perseverantiam; & jacta absque mora substitui aliam, cum quilibet Sacerdotum ex hac vita migraverit; & sicut ex scriptis B. Gregorii in Dorobernia civitate Metropolitani Sedemque primam Episcopalem constitit eile regni Anglorum; si Pleimundus preconizatus, Doroberniae vel Canterberiz Archiepiscopo, & ejusque successoribus legitimis, eandem digni-

X 3 12

A tatem confirmat. *Hec Epistola, accepta ex Cantuariensis ecclesie tabulario, sequatur ad historiam convocatus Synodalis Episcoporum, habiti sub Edwardo Rege, quem mox secuta sit septem novorum Episcoporum Ordinatio anno DCCCXV. inde autem acceptis Malmetburienfis quo ad priorem annum habet lib. 2. cap. 5. his verbis: Anno quo 3 Nativitate Domini transfusi sunt anni nonagesi quatuor (i.e. DCCCXV. signari cunctis in Annalibus Cassertinis) Misit Papa Formosus in Angliam epistolas; quibus dabat excommunicationem & maledictionem Regi Edwardo, pro benedictione quam dederat B. Gregorius genti Anglorum a Sede S. Petri: nam per septem annos plenius defertus fuerat Episcopis omnis regio Genvillorum, id est, Westsaxonum. Quo audito congregavit Rex Edwardus Synodum Senatorum geotici Anglorum, qui praesidebat Plogmundus Archiepiscopus Cantuariensis, interpretari districte verba Apostolicæ Legationis. Tunc Rex & Episcopi . . . elegerunt singulos Episcopos singulis Provinciis Genvillorum, & quod olim duo habuerunt in quinque diviserunt. Ad hoc Concilio Archiepiscopus Romam cum honorificis muneribus adiit, Papam cum magna humilitate placavit, decretum Regis recitavit, quod Apostolico maxime placuit.*

3 Polydorus Virgilius, videtur non recte compari tempera Formosi & Leonardi, quorum hic primus venger capis anno DCCCCI. annis utique vii. post illius mortem; itaq. Formosi substituit Joannem IX. Sed & hic nostris calcule obicit ipse auct. seculari; & Leonem ergo V. substituit vellet Spelmanus, qui ex nostris quique calcule itaque veritas se debet. Ecce Cassertus, si standum est aliquid, suggerit equis aut magis in nomine Regis induendum mutationem, & pro Ed. ardo substituitur Alfredum, patris quem in nomine Pontificis, quod supponit ipse Epistola pretulit. Ego hoc omnino invidiam putarem, nisi vehementius suspicaver, Epistolam illam veram esse figentem fecali XI. qui inter Cantuariensem & Eboracensem Archiepiscopos fuit de hujus ad illum substitutione contentis, veluti Eboracensi Cantuariensi Primatum agnoscente, sed in aequali per omnia se ferente, at videtur esse ad vitam S. Laadfranci xvi. Maji. Interpolationem solum Epistolam tam esse ostendit Cantabrigie nomen, velut vulgatis & causa explanationis additum vestitus nomen Dorothei: atque enim Formosi istud nomen in usu erat, nisi nec nomen Cantuariæ; sed dicebatur Cantuaraburga, nisi videtur est apud ipsos summi Alfredum Regem, in ejus Saxonia versione Bedæ. Quis autem velis ipse fuisse, ut dicam fuerit, propter simplicem officii casumque neglectum, tempore bellicis tumultibus ingratum facile excusabilem, comas integri natus regni Episcopos, ne semel quidem monitis, excommunicationis vellet, aut voluisse fingitur ipse exorde Epistola Formosus.

6 Certioris fides est Instrumentum, quo idem Formosus Papa, Guineceasis monasterii fundationem sub ejus primo Abbate S. Bernone, postea etiam prima Cluniacensi, distigae ab inde Congregationis collata, factam laudavit, ipsamque congregationem in jure Sedis Apostolicæ recognitionem declaravit, tertia decima Indictionis, mense Novembrio, vii. id longum scribitur in ejus Privilegiis contexta, sec. 5. Benedictionis pag. 73. in Actis S. Bernonis. In autem opportuno addimus Nobile, nam 13. observatione dignam clausulam de Decimis, ex monasterii fundis aut a propriis si bonis, nonnullis venditis, maxime cum scriptum sit, ne Sacerdotes Decimas dare cogantur: sed aequo quo error saltem sit, ut in hoc Nobilem Observatione scribitur Indictio XI. eaque dicatur convenire cum anno DCCCXV. Illas enim Indictionis Novebris condit in annum DCCCXV. & Novembrio Indi-

ctionis XIII. in XCIV. atque ita saltem nobis nomen D Chronologia nostra, cui contrariis ad adversariis, & ideo vetanda hic fuit.

DISSERTATIO XXXI.

De Formosi, adhuc Portuensis Episcopi, fructuoso ad Bulgarios Apostolatu, adversariorum calumniam apud Joannem VIII. obscurato, cum iustura ipsius Bulgariae; deque ejus laudabili Pontificatu.

Ad variis iudiciis, etiam Pontificis, iustitia est hujus Formosi fama, non minus ante Pontificatum viventi, quam post eum mortui; ut omnino opora pretium videatur, historiam ejus paulo accuratius explicare, ex Anastasio & Gislelmo Bibliothecario, Nicolai I. & Hadriani II. Vitis scribentibus. Rem ab eo exordior.

Damnate Apostolica Sedis sententia Rodaldo, Episcopo Portuensi, quo non tantum in causa Ignatii praevaricati Constantinopoli fuerat, sed postea etiam ob commissis in Gallias, ad iudicium citatus non comparuerat; substitutus est anno DCCCLIV. Formosus, tanta cum Nicolai Papa satisfactione, ut cum biennio post, Indictione scilicet XV. a Rege Bulgarorum reatus converte ad fidem, & sub nomine Michaelis baptizata, Legati venissent; quatenus quid Regem facere saluberrime oporteret, vel quid erga reliquum Bulgaricum, adhuc baptismi sacro carentem, populum, ut fidei perciperet sacramenta, qui deberet . . . Paulum Populionensem & Formosum Portuensem, maxime sanctissimi Episcopos, ad predicandum genti illi ire decrevis. . . qui magna falcepti devotione, competens salutaribus edocere populum monitis, & a minimo usque ad maximum sacro fonte abluissent. . . Gloriosus autem Bulgarorum Rex tanta capiti dei flagrare constantia. . . ut omnes a suo regno pellen alienigenas, praefatus Apostolicorum Missorum solummodo predicatione usus, . . . unum ex his Formosum, vita & moribus Apostolicum, sibi dari Archiepiscopum expetivit. . . simul & pro institutione geotici illius Presbyteros postulaverit. Ipse veto Papa. . . Presbyteros quos dignos reperit predicationis gratia in Bulgariam direxit, cum iisque Domnicum Tarvisiensem & Grimaldum Polimartioensem Episcopos; ut, quia ipsum Formosum plebem dimittere sibi creditam non oportebat, ex his Presbyteris ad Archiepiscopatum qui dignus esset eligeretur.

Interim meritis ante DCCCLV. i. Nicolai: sui succedenti Hadriano II. mense Decembri, illis quo decessit ire preceperat, quibus audis ejus obitu sublata, ut jubens, in quantum tempestas fluctuos temporis permittebat, passim patris vocum plus heres implevit. In in Bulgariae apud ipsos Formosus & Paulus remaneant, de Christianitate Bulgarorum ac omnimoda subjectione Sedem Apostolicam crederant; & Michaelis Regis legatum, Petrum nomine, summo Pontifici praesentavit, regis litteras offerentem, ut aut Marium, sibi bene compertum Diaconum, Archiepiscopum coelestem, remitteret, aut aliquem ex Cardinalibus duntaxat eligendum dirigeret. Sed Marino Constantinopolim ad Synodum convocatum VIII. mense, sub annum DCCCLXIX. mittitur Bulgariis Silvester quidam, quem Ponsus, remittebatque Bulgaria, magna sub velocitate recepit, cum Leopardo Anconitano & Domnino Tarvisiensi Episcopis; simul & litteras, pro Archiepiscopo, aut Formoso Portuensi Episcopo remittendo, deprecantes. Nec praefati referre, quid quem.

Epistola
reco per
formosus
scripta

ajus ad B.
picipio de
giva epist
la

anno 901.
& regno B.
dunco per
formosus

videtur esse
monasterii

gletem
tior.

quis Dicit,
mo regi a
Gislelmo

Pastor an.
114 Epist.
Dionys.

an. 116.
Bulgarorum
mest dapt.
201.

quibus per
mon ipse

ram Mari.
mon dicitur
episcopos
fragile po
Anconitano

A quemque nominatim devotio Regalis exprime-
ret, cum sine dubio Pontificalis privilegio Bulgaris Ar-
chiepiscopus commendarer; quia Rex, expecta-
torem moras dicens ferre non valens, ad Impera-
torem Græcorum... eundem Petrum, quem a Ro-
ma sine defiderio sui effectui receperat, Constantino-
polim emisit cum aliis, requisitionis gratia, cui po-
tissimum Bulgaria pertinere deberet. Et ibi quidem
a Legatis, quod iuri Romano pertineret, revicti
sunt. at postmodum, per Orientales Constantinopo-
litanosque donis ac promissionibus persuasus Bul-
garis, Græcisque Sacerdotes suscipientibus, Gri-
moldus Episcopus, sine conscientia Sedis Apostoli-
cæ commissum sibi predicationis officium deserens,
Romam ditissimus remeavit. In quosæto, quia E-
piscopus a Bulgaris expulsum se asserit, & Presby-
teri non se pullos a Græcis seu Bulgaris, sed ab Epi-
scopo circumfusi; profecto dubium non videtur,
quin moras subiti prodicionis imago.

Ad eundem
veniens al
frustra For-
mosus;

Hædrius Pius Hædrius, sed sine multis, ac se-
re negantibus quid aliam perno in negotio sit. Ex sub-
secutus tamen videtur mihi colligere, commissum illi in
Bulgarum Formosum, quægestum, Romanæ Cur-
iæ sententiæ coramptum, quæque maiori passit

B modo, repararet. Videtur etiam intelligere, non sine
frustra regressum esse anno saltem DCCCLXXI. sed Ha-
drianum, priusquam ea impleret, de quibus inter
Regem Formosumque tenuerunt, & vixit exstisse.
Certum est autem, ab Hædriano successore Joanne
VIII. missum Formosum, anno DCCCLXXI. primum
in Germaniam directum ad Ludovicum Regem, postea
anno DCCCLXXV. in Franciam, ut regi illius Regem
Carolus Calvum, Ludovicus Pius secundo genitum, ad
inspicendum Imperii Curiam evocaret in Italiam:
hoc autem coram in die Natalis Domini, celebratum
est anno non sequenti DCCCLXXV. Romanam Syno-
dum, pridie Kalendas Aprilis; atque in eadem gra-
vissime accusatum Formosum, huiusmodi sententia
fuisse prestitam: Formosum Portuensem Episco-
pum a Sede Apostolica suscepisset, seque eidem
terribilibus nihilominus juramentis, ut ad eum quan-
toque a nobis proficiendi illuc licentiam, litteras,
& necessaria ad id impetravit: quomam
jam dudum per ambitionem a minori Ecclesiâ in ma-
iorem, velicet sanctam Sedem Apostolicam, pro-
filiare constat plurimos sibi consolatores efficit:
et nunc per repertam hypocrisis retrorsum rediens, si-
ne licentia vel conscientia nostra, propriam pæni-
tiam defecit. Urbe discessit, & contra salutem rei
publicæ dulcique filii nostri Caroli, a nobis electi &
ordinati Principis, cum suis fautoribus conspiravit:
nisi modo intra decimum diem, id est 10. Kal. Maji
præfatus nonne Indictionis (anno DCCCLXXV.) præ-
sentium suam nobis satisfaciendo monstraverit...
omni ecclesiastica Communionis privatum esse de-
cernimus.

Ad eundem
veniens al
frustra For-
mosus;

Quid egerit tamis rigore constructus Formosus,
atqueque intelligitur ex cap. 10. libri 1. quem de ejus
Ordinatione scripsit Au. vilius, ad Leonem Nalena Ec-
clesiæ Episcopum, quæsum se violentus pati oppres-
siones, ut Episcopale Sacerdotium, quod olim a Pa-
pa Formoso suscepit, quasi nihil sit, irritum fa-
ceret. His libris anno 1655, inferens fac de Ordina-
tionibus ejus Joannes Mevius, & opera primum sue-
vis ab Histore Patristica studio legi. In dicto orga
cap. 20. libri 2. dialogico schemate inter Inferorem

& Defensorem scripsit, Inferor obicit, quod For-
mosus se coram Episcopis proprio ore damnavit, &
idcirco depositus fuit. Respondet autem Inferor
..... quia cum se proprio ore damnavit, non veraci
professione, sed magno timore perterritus; interro-
ganti se, quamvis non inculpabiliter, satisfecit.
Ita tamen quod, siue ibidem Inferor præterit,
quando depositus est, mediante sacrosanctis E-
vangeliis iurejurando concludit, ut Romulæm ur-
bem nullatenus ingrederetur, suamque Episcopa-
tum nullo modo reciperet. Sed respondet Defen-
sor dicendo, Vt illis, qui tale juramentum ab eo ex-
torserunt. Revera enim nihil aliud in eo deprehen-
di, nisi ut limina Apostolorum Petri & Pauli num-
quam adoraret, nunquam ad reconciliationem ac-
cederet, suamque Episcopatum nunquam reciperet.
Proinde concludit, obligari eum non potuisse tali ju-
ramento, quod fuerit cruciatum & nefarium: & sicuti
verum est quod Apostolica auctoritate depositus fue-
rit, ita verum est quod Apostolica auctoritate recon-
ciliatus existeret, atque in integrum restitutus per
Marinum scilicet, Bulgaricæ quædam Legationis se-
ratum, iam alia Joannæ Pape in sacrorum Petri alia
rescindendum, tum etiam hæc, quæ contra Formosum
erant, siue quod revera innocentem cum compertis
in quibus fuit accusatus, siue quod justis severitatem
penæ ei impositam existimaret: & quidquid fuit
culpe sexuali suspensioni & exilis humilitate rele-
vante abunde expiavit ab eo, qui iusta præter manus
rescriptum (ut scribit Syberius) tamdiu in laicali
Communionis perseveravit.

Ego quoniam magis pœnes posterioresque Formosi
laudes considero, tanto vehementius inclinat ad credam,
calumnias meri oppressum fuisse, apud Joannem, licet
ejus opera alium paulo ante in maximo momenti negotio.
Est qui bene a Formoso aliquid videri, quia in sen-
tentiâ ejus in reprehendendi Petri conatibus impro-
bavit: sed ejus prima anno DCCCLXXI. capiti Jo-
annem circumvenire. Quid ergo? Existima quia plus
quam si vultis faverit Ludovico, Germaniæ Regi, se-
ntentiâ sibi injuriam querens per translationem Imperii
in juniorem suum fratrem Carolum, & saltem aliquam
partem repositam & ex ea peccatoe brevidianis avit, quem
Ludovicus Imperator nepos suus possederat in regno Lo-
tharii patri, communisque cornucom faverit. Hoc
autem occasione usus aliquis Formosi adversarius, gre-
tia & pecunia potens, servasse Grimaldus ille Pæ-
maestensis, cujus probrosum in deprendenda Bulgaria
ignavia, seu potius perfidia avaritiam, Formosus
versifimiliter incusaret, capere falsis criminatio-
bus ea omnia tradidit, quæ pro deprendenda ad Roma-
næ Ecclesiæ subjunctionem Bulgaria Bulgaris ille operat,
& multis criminibus absentem, omniqueque modis id
agere, ut ea tunc non secutus retraheretur, ne si
negotium ex vicio conficeret, simul etiam in lucem pro-
duceret iniquam ipsius Grimaldi mendacitatem colla-
tione magis cum Græci, quem conabatur scelerare, di-
cendo se a Bulgaria per vim fuisse ejusdem.

Quid autem in ea culpa erat si, postquam Ha-
drianus Bulgaris scriptis dandum eum quædamque
nominatum postulasit Rex; hic redeunte ad se For-
moso se placari se foverit, ut tamen, non ea aliqua
indultione Formosi ipsius, sed proprii animi imple-
verit, nullum nisi ipsum Formosum Archiepiscopo
Romæ accipere, atque excoherere ut si eandem
se promitteret, quando alia nulla iam apparet via
ejus reconciliandi. Tum egressus in Italiam Formo-
sus, & videns, non possit alteram legationem sibi in-
juncta, teibi tempus peragere adesse periculum a-
mendandi per amorem religiosum in Bulgaria; conscien-
tia jumentum ægerit, eodem rediit, Pontifice in-
consulto; non ut monstrum ibi præpita defecta Ecclesiæ,
sed

idcirco a
Marino P.
adjutorum

E

Petrolia
se mendi-
cat
Germaniæ
Regi

de Grima-
ldis, non
Bulgaris

F

apostolus Pet-
rus, per se
reconcili-
andus ab
Bulgaris

ad eundem
veniens al
frustra For-
mosus;

Ad eundem
veniens al
frustra For-
mosus;

Ad eundem
veniens al
frustra For-
mosus;

Ad eundem
veniens al
frustra For-
mosus;

CXV. STEPHANVS VI.

CXVI. ROMANVS I.

CXVII. THEODORVS II.

CXVIII. IOHANNES X.

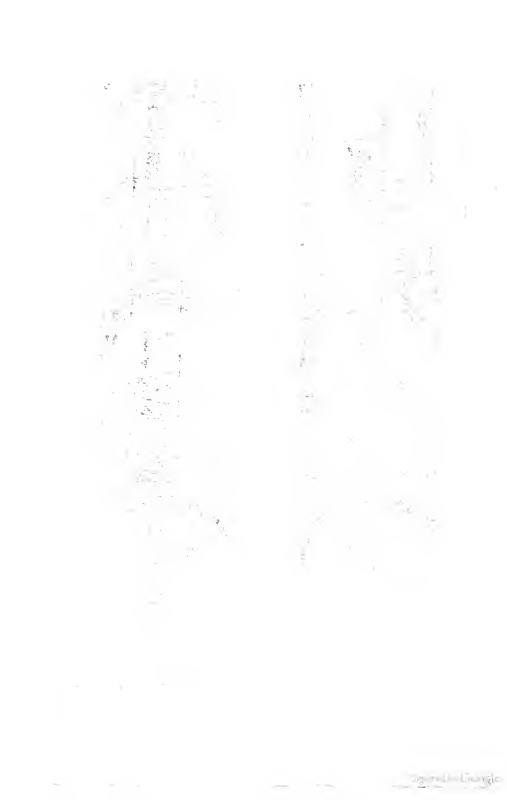

CXIX. BENEDICTVS IV.

CXX. LEO V.

A addis unius XII. quibus, oportet servamus ipsammet
etiam habuisse deprecatam suam, proinde etiam vitam
non impedire, quia minus iustitiamque vult Pontifi-
ces servare.

3 Bonifici brevis Pontificatus & laudes in Flo-
dardi versibus hunc accipi:

Hinc sebit ad modicum Vates BONIFACIUS almus.
Ter quinos hic in arce dies explevit honoris:
Culmina mox mutans, superat fastigium cella;
Inque brevi spatio quæstia cacumine scandens,
Inter Apostolici Proceres adscribitur Albi.

Verortumne ne pro suo erga Apostolicam sedem us-
sile potius hoc scripserit Floardus, quam ex ore de
Bonifici meritis notitia: nam si vero Sanctus ille sus-
sit, quomodo se ad illum gradum proceris a populo
contra Canonis permisisset, nec inde deponi Synodus
meruisse? Iterum apparet existimasse Floardum,
non minus post suam electionem, mortuum quoque il-
lum fuisse, & quod deponis sit misisse.

4 Fe. Hilders Ungerius, in suis Pompei Senatus-

bus leniter scripsit, quæ eadem vidimus, Tit. 2. de
Pontificibus Origine Senatus-æ, ipsum Bonificium
VI. addidit, auctoritate eiusdem Bisdemii Chro-
nologo Senatus, qui dicitur sub anno MCC. Senatus
vique scripsisse. Factus est Papa Bonifacius Senensis,
& vixit solem av. dies, nec fuit coronatus. In me-
moriam vero illius ecclesia Cathedralis accepit Ti-
tulum S. Bonifici. Erat autem ex Dominis Rosæ,
Castel i Senis propinquus, ex familia Roforum apud
Senensem antiquissima. Graviter ex videtur auctoritate
præva, quæ sola æt. in Romanum feci, fecatus colle-
gorem Vitaram ad Martinum V. deducit: quæ
per me licet in Senensi credatur Bonifacius ille,
quem Hieronymus contra illi in decimo quento die oc-
catum, quod non consistit cum verbis Romana Synodi:
quare si necatus ille fuit, id fuit postquam præsump-
tus populus violenter totius rusticationem vix ej-
cit. Necatum autem in isto coacto facilius crediderit,
quam non coronatum fuisse, ex ante nondescriptum Pon-
tificum Catalogo. Nihil interea hic placet desinere.

CXV. STEPHANUS VI.

STEPHANUS, natione Romanus, ex patre Joanne Presbytero, ordinatus tempore Arnulfi
& Leonis Imperatorum anno DCCCXVI. II. Maji, Dominica quarta post Pascha, sedit
annum I. menses III. defunctus circa initium Augusti anno DCCCXVII. & vacavit Epi-
scopus usque ad XI. Septembris: & ipse sepultus fuit ante ecclesiam S. Petri.

Ab an. 856.
ad 857. an.
I. m. 3. d. 4.

Hermanicus Controflus & Gerfridus Viterbiensis,
intra annum damnatus numerus mensum u-
num, & hinc addunt dies, prior XII. postior xv.
plurimarum tamen sequitur: assignando menses tres,
præva fuit, Rullinick, M. nostrum, Stella,
Platina. Tempus autem hoc notatum stabilitur per
privilegium Jæpi Stephani, confirmant aliud Jo-
annis VIII. de quo supra, in sermone Abbatis & mona-
steriali Pergamensis: invenitur enim Tomo 3. Episcopo-
rum Achetoni pag. 163. scriptum per manus Samuel.
Notarii & Scrinarii S. R. E. mense Januario Iodith.
xv. & Datum x. Kal. Februarius, per manus Samue-
lis Notarii & Scrinarii S. R. E. Imperante Domino
nostro Landeberto, postremo Augusto a Deo corona-
tio magno Imperatore, Indictione xv. id est an-
no DCCCXVII.

3 Addit M. nostrum, quod Hujus tempore eccle-
sia Lateranensis ab altari usque ad portam cecidit. Si-
gfridus Gemblacensis in Chronica asserit, quod Ste-
phani sacri primum a Formoso Papa Episcopus A-
gagione ecclesie ordinatus: quod & Stella & Plati-
na tenent: sed præter amorem versimilitudinem. Quam
enim juris speciebus defunctum Formosum, in
itaque ego, præterea possunt: qui non alio titulo
enim damnatus, quam quod Episcopus Portuensis cum
esset, ambitiois spiritus Romanam universalem sedem
usurpavit: nisi ipse expressè probasse de sanctis, cau-
malis, & in iudicio præstare, scribit Luitprandus;
perperam licet Sergium pro Stephano nominat.
Injuria autem id obiectum fuisse eximii Synodi sub
Joanne IX. quia necessitas causa de Portuensi eccle-
sia Formosum, pro vite merito, ad Apostolicam sedem
provehit. Inque irritans alio prioris Synodi,
in quo propterea factus damnatus Formosus, or-
dinationem tamen fuisse dicent, tempore piæ memoriæ
sexti Stephani Papæ, fuit indicat, de hujus Step-
hani vero Pontificatus non fuisse dubium.

3 Baronius, cum eodem anno DCCCXVII. exor-
sus Stephani Pontificatus, eodem præstabit usque
ad postrema tempore anni DCCC. assistit auctoritate
Privilegii eiusdem, concessi monasterio S. Vincentii ad
Jenes Valsani, ad ejus finem hæc verba leguntur,

Scriptum per manum Andrea Scrinarii S. R. E. men-
se Septembris, Iodith. iv. Datum per manum Step-
hani Præmicerii, anno Pontificatus Domini Stephani
sesti quinto. Quamvis depravata istius monasterii
monumento, saltem quoad numerum in subscriptione
hæc expressit, pluribus exemplis in progressu patet:
quare negat in eis chronologia alio fundari aduersus
confusum antiquorum. At primum plene dubio an
in originali, si quæ olim existit, Bulla exprimat no-
men Stephani Papæ cum addit texti: hoc enim non
fit in ceteris ejus bullis, & sequenti monasterio den-
tus modo memoratus; nec primum novum sculis ul-
tius Pontifici fuit sui nomini addidisse numerumque
autem Leonis IV. id affuerunt aliqui, non meretur
amplius considerari. Deinde, quoniam subsequen-
tium hujus appellatæ Pontificatus omnia auctoritas per-
venit ad quatuor sui Pontificatus annum, existima
obrepisse auctori Chronici, ut invenirentur legere v.
pro i. si vero Stephanus, cujus annus ii. coarctatur
cum iv. Indictione finienda cum Xiv. Septembris anni
DCCCXII. Stephani VII. non VI. fuit. Ut enim
Privilegium istud vere Stephani Sexti fuisse, de-
bet pro iv. Indictione substitui XIV. & anni Pon-
tificatus primus pro quinto: ita datum esset anno Chri-
sti DCCCXVI.

4 Ceteris hujus Pontificis memoria invenitur inter
Monachum Viteana, a Romano Presbytero descrip-
ta sub Eugenio III. nonnulli coarctant, quoniam ea post
sub Alexandro tertio III. transgressi quidem Moni-
chi, a Barone laudant. Est enim Epiphanius post
decimum a morte suam ei positum a Sergio Papa III.
in quo, ad ejusdem suam genus & sententiam inco-
re, circa causam Formosi ex laudat fuisse, quæ
melius sententia sub Joanne IX. irrita declarata & se-
cerat: & ab eo Fundamini Anales sic de eo scribunt,
in Bonifici locum successit Apostolicus, nomine
Stephanus, vir fama infamandus, qui antecessorem
suum Formosum, inaudito more de sepulcro cieciturum,
& per advocatum suum responsionis depositum, foras
extra solitum sepulchri Apostolicæ locum sepeliri
precepit. Floardus etiam illius memoriam excusa-
tur hic versibus:

Tam

Luitprandus
Floardus.

Rullinick
peris.

Non vere
dicitur in
fuisse Epi-
scopus dno
gerendi.

non esse
ad an. 856.
usque.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

Ab an. 856.

ad 857. an.

I. m. 3. d. 4.

A ejusque corpusculum, quod periosaciter eiectionem fuerat, cum exultatione ad Apostolicam tombam reduxit. Hæc eadem Apostolica ramba, quæ post mortem ipsius, quam Basilica Patience cypria, in quam me-

ris erat de sanctissimum Apostolicum, id est Pontificum D. Romanorum Imperatoris, nisi ipsi aliter extrema voluntate ordinassent?

CXVIII JOANNES IX

JOANNES, natione Romanus Tiburtinensis, ex patre Rampaldo, Lamberto & Leone Imperantibus, ordinatus anno DCCCXCVIII. Dominica v. post Epiphaniam, v. Februarii, sedit annos 11. dies xv. obiit XVIII. Februarii anno DCCC. & cessa it Episcopatus usque ad 11. Martii: ipse vero sepultus est ante ecclesiam S. Petri ante portam Guidanciam.

Ann. 11.
ad 11. 11.
ad 11. 11.

Ann. 11.
ad 11. 11.
ad 11. 11.

Altera dei
affluere
jura

N Otabilis valde est hujus Pontificis modestia, & erga Stephanum decessorem, qui multis minime probanda regis videretur, reverentia. Cum enim in ea que novissime proditi consilia ad Clerum & Populum Lingonensem, ipsi reddiderit Arguam Episcopum quem unanimiter expectarent, & pro quo, per subscriptionem universitatem proditi Stephani, ab Adalberto Comite obtinuerit sibi gerendam Theobaldum querebant, resistimus cum vobis Canonice, inquit, non scitamus predecessoris nostri Stephani Papa reprehendentes, sed utilitatis ac necessitatis causa Canonice in melius committentes, quemadmodum predecessores nostrorum de multis regibus prompti habemus. Idem profertur in epistola ad Carolum Regem Francorum, videlicet Simplicem. Scripta est autem epistola utraque per manum Samuel Notarii & Scribarii S. R. E. in mense Maio Indictione 1. id est anno DCCCXCVIII. æque ita theobaldus probatur obsequio usque contra Romanum, qui solum anno CMI. epistola Joannem paravit, & usque in annum DCCC. per annum 11. die xv. sedisset quæ tres annos alibi usque innotatis reperit. Res igitur Mobilis Temo 1. Mense Italici pag. 86. Alia Consilia Romanæ, quo abrogata fuerunt Alia Stephani contra Formidum, præteritis annis DCCC. potius quam DCCC. v. eadem habentur in Consiliis consiliis ad Alia consilia consiliis autem descriptum & daturum ea parte, quæ interrogati Episcopo singuli, qui interfuerant dominatus Formidum, protestati sunt, coacti se vel interfuisse vel subscripsisse.

pro auctoritate
Lingonensi
serviti anno
1199.

ut et Pl.
dum.

a Episcopium hujus Joannis tale adfectus. Ecclesie speciem, clarissimam gemma bonorum, Et mundi Dominus; hic jacet eximius Joannes, meritis qui fuit in ordine Neous, Inter Apostolicos quem vixit Altitonans. Concilium docuit teneri qui dogma salutis Observare, Deo munera sacra ferens. Temporibus ejus novitas ablata maligni est, Et firmata fides quam statuerat Patres. Qui moriturus eris, lector, Dic: Papa Joannes Cum Sanctis capiat regna beata Dei.

Episcopi
inducti tres
dies & probati
dies

C In tribus Conciliis, a quorum celebratione laudatur in isto Episcopo, duo solum ad eum transierunt notitiam; unum Romanæ, in quo positus abdicavit Synodum, tempore pie recordationis sexti Stephani Papa celebratam, in qua venerabilis corpus Formidi venerandi Pape, de sepultura violata, per terram tractum est; & quasi ad iudicium ductum, iudicari & damari presumpsum est. Alterum fuit habitum Ravennæ coram Lamberto Imperatore: quem cum iussu probatus finis intra primam Joannis IX. annum a vobis esse sublatum, consequens est ut vel anno DCCCXCVIII. vel saltem primis mensibus anni sequentis ablati fuerit eadem postrema Synodus. Barocus interem ab eadem numero videtur numerum annum accepisse.

quæ non
revertitur an
dum auctoritate
Formidum

De istis tribus Conciliis sic etiam Florentinus.

Joannes subit hunc, qui fuit in ordine Neous, Pellitur electus patria quo Sergius urbe, Romalundumque gregem quidam tradidit abacti. Concilium tamen in ternis docuisse referunt Dogma salutis, novitate abiecit malorum, Et firmata fides doctrinæ in travia Partum.

Si qui Cavalleros Inagati adhibenda apertu fecerit, corrigat sub effigie hujus Joannis nuncius nominis E

4 Consideratione prece dignus est x. Canon Romanus Concilii, & multum ad Pontificum distans: ostendit enim quomodo fieri potuerit, ut ad hoc eis, si essent diutius, profuerint successus decem præcedentes, quam merito dixerimus in Hadriano II. sub ipse resistant Ecclesie fuisse libertatem celebrandi Ordinationis, post Electionem Dominicæ. Sic autem Joannes loquitur, tali libertati remanens, vult pro tempore nomine & portam aperient multis violentis. Quia Sancta Romana Ecclesia, cui Deus illud præsidium, plurimas patitur violentias Pontificis obtinere: quæ hoc inferuntur quia absque Imperatoris notitia & suorum Legatorum præsentia Pontificis si Consecratio, nec Canonice rursu & consuetudine ab Imperatore directi interferant. Notum, qui violentiam & scandalum in ejus Consecratione non permittant fieri; volumus ut id deinceps abdicetur; & consuetudinem Pontificis conveniendi Episcopis & universo Clero eligatur, expremte Senatu & populo eum qui ordinandus est: & sic in conspectu omnium celeberrime electus ab omnibus, præsentibus Legatis Imperialibus, consecratur.

5 Utile consilium pro ista temporum corruptela, quæ in qui sollicitudo & clementia potentiarum Romæ erant, potius quoque se credebant debere esse in Electione Pontificum. Sed servus sublati & vixit Lantiberrus, in jam infirmum, ad futuram Pontificis Consecrationem auctoritate sua concurrere non potuit, nec ante ultimos menses anni DCCC. habuit Italia Imperatorem, cui tale jus posset competere. Quæ autem tunc coronatus fuit Ludovicus Bafoni filius, hanc dum gradum tantum tenuit: & sic licet, alius talis, nunquam redacta in opus, evanescit cunctisque usque ad Ottone primi Imperium. Ignis Romanis, nec obligatus Missum Imperatorem impellere, qui nullus erat (objecit enim præcedenti anni sine eum in Germaniam Annullus, qui contra Widonem olim coronam abduxerat) multumque sollicitus ne occuparetur impedirentur in Sergio, in vixit Tassio & vixit, & Adelberti Marchionis foveo subit; nulla causa fuit, quo minus stato deo ad Electionem, & pro una post hanc Dominicæ ad Electi sui Ordinationem præcederet. Accedit quod Imperatorem servus stando nobis sint, ne Sergio in sui dominum talis, talis ultra septimum in numero mensium vel diem.

Transmitti
enim Pontifici
clerum
ordinandum
anulavit.

F sed fuisse
reperitur,
huc impellit

CXIX. BENEDICTUS IV.

BENEDICTUS, natione Romanus, ex patre Mammolo, imperantibus Berengario itero-
rum & Leone, ordinatus 11. Martii in Dominica Quinquagesimæ, anno dcccc. fedit
annos 14. menses 6. dies xv. obiit 17. Septembris, anno dcccciv. & cessavit Episcopa-
tus usque ad xxiii. ejusdem mensis.

Liberius, a quo habemus Mf. nostrum, cum scri-
psisset octem Annos, obtinuit suis addere nume-
rum: quinque scripsit Marianus Scotus, Rollevinch,
Stella, & Platina solum tres: medium tenentes Her-
mannus Contraſtus & Gotsfridus Viterbensis quatuor
numeraunt: & hoc exigui tantæ sequentium Pontifica-
tum. Menses & dies ubique fere idem numerantur.

a. Baronius, nihil præſe deſinit, Benedicti ini-
tium ponit anno dcccc. & finem anno dccccvi. ut de-
inde subiungit Epitaphium inſu dandum ex Mauro.
Nunc inſuper habetur duo etſi poſtea, conſtituunt
ſermonem Deceſſum in cauſa Auguſti Electi Liug-
naſti quorum prima dicitur ſcripta per manum Sergii

S.R.E. Scrinarii, in meſe Auguſto Indiſtione 111.
& data 11. Kalendas Septembris, per manum Leonis
Dei pietate Præmiorum Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, an-
no Domini Benedicti Papæ 1. Similiter & ſecunda,
ſcripta dicitur 11. Kalendas Septembris, Indiſtione
111. atque ita egregie conſonant. Chronologia noſtra,
quo primis Septembris, quæ in ſuo Pontificatu ha-
buit Benedictus, conſertim in annum dcccc.

Epitaphio. 2. Epitaphium Romani Canonici, & ex eo Ma-
luri, ſola testis.

Membra Benedicti hic Quartæ ſacrata quieſcunt,
Pontifici magni, Præſulis eximit.

Cum merito dignus Benedictus nomine dictus,

Cum fuerit largus omnibus atque bonus.

Hic generis decus, ac pietatis ſplendor opimus,

Ornat opus cunctum, juſſu Dei meditantis.

Præſtulit hic generale bonum lucro ſpeciali:

Mertatæ cælum cuncta ſua tribuit;

Deſpectas viduas nec non inopique pupillos,

Ut natos proprios, aſſidue reſovens.

Inſpector tumuli, compuncto dicitur corde:

Cum Chriſto regnes, o Benedicte, Deo.

4. Epitaphium ipſum præ oculis omnino habuit Flo-
dardus, ſic tenet:

Tum ſacra conſurgunt Benedicti regmina Quarti,

Pontifici magni, merito qui nomine tali

Enicuit, cunctis ut dapilis atque benignus.

Hic generis, nec non pietatis ſplendor opimus

Ornat opus cunctum. Meditatur juſſu Tonantis.

Præſtulit hic generale bonum lucro ſpeciali.

Deſpectas viduas, inopes, vacuæque patronis

Aſſidas, ut natos proprios, bonitate foveat:

Mercatulusque pluri, indignis ſua cuncta reſedit.

CXX. LEO V.

LEO, Forenſis fuit, natione Ardeſtinus, de loco qui appellatur Priapi imperantibus Lu-
dovico Bozonis & Leone, ordinatus dcccciv. xiiii. Septembris in Dominica, fedit
dies LVII. deſunctus xviii. Novembris in eccleſia Lateranenſi: & ceſſavit Epi-
ſcopatus dies 6.

Primus hic Romanorum Pontificum ſepulchrum ſibi
legiſſe in Lateranenſi Baſilica dicitur a Caſare po-
ſtea Cardinali Roſſone, exiſtente eccleſia tunc cum
ſerviret Canonico, in apere de Baſilica & Patriarchæ
Lateranenſis ſub Alexandro Papa VII. At in ruinas
tunc jacens illa, ſub Stephano VI. collapſa, ut dicitur.

C. Credibile eſt igitur Leonem, quia in Patriar-
chæ Lateranenſis caſtre mortem obiit, non tam illic
legiſſe quam accepit ſepulchrum juſſu Chriſtophori
ſucceſſoris, communem Pontificum ſepultura ſilum non
dignam: locus autem ſepulchri nominatus, in dex-
tero hujus baſilicæ latere, ad initiū navis minoris,
prope murum.

2. Hermannus Contraſtus & Gotsfridus Viterbienſis,
obſtrepens brevitate, Leonem V. nec nominari quid-
dem, fuiſſe tamen ſatis indicant, quando poſtea Leonem
VI. appellat. In XL. dierum amictu octo annos
conſtituit, præter Marianum Scotum, qui datæ LVII
numerauit, & Mf. noſtrum, in quo dicitur XL. annos
annorum præpoſuit: ſed reſoluit poſterior ex quod ſe-
quentis canonici Sergius III. quæ hic dicitur, cunctis Jo-
anne IX. anno dccccxxxv (11. ſeprennis cunctis ante-

quam fuerit Pontifex, quod proinde ſuſum eſt anno
dccccv. Mariani autem Scoti numerus dierum LVII.
ideo retinetur, quia propius accedit ad plenitudinem
duorum meſium, de quibus Floardus ſic tenet.

Post quem (Benedictum) celsa ſubit Leo jura, no-
tamque Quinius;

Emigrat ante, ſuum quam luna bis impleat orbem.

3. Stella, ſecutus auctorem, qui Leonis partem

ignorabat, ita loquitur: Sedit tantummodo diebus

XL. quo quidem die ab ejus Preſbytero Chriſtophoro,

familiari, domoandi cupiditate alleſto, cum ma-
xima ſeditione capitur & in vincula conjicitur: qui

videns ſe honore ſpoliatum, & a maxime familiari,

cui multa contulerat beneficia, dolore animi paulo

poſt obiit. Hinc eſt quod nihil dubitem, quin eadem

quædam caſſi Episcopii fuerint, nulla prævia Electio-
nis ſortis, conſecrate eundem Chriſtophorum, proxi-
ma, quæ captivitate Leonis ſegregatur Dominus:

captivitas autem illa in noſtro catalogo cadebat in De-
cembrum, & ideo dixi, ceſſaſſe Episcopatum tantum

dies VI.

CXXI. CHRISTOPHORUS.

CHRIſTOPHORUS, natione Romanus, ex patre Leone, imperantibus prædictis Lu-
dovico Bozonis & Leone, qualitercumque ordinatus, xav. Novembris in Dominica,
anno

CXXI. CRISTOPHORVS I

CXXII. SERGIVS III

CXXIII. ANASTASIUS III

CXXIV. LANDO I

CXXV. IOANNES X

CXXVI. LEO VI

A anno DCCCIV. sedit menses VI. & dies aliquot : hic de Pontificatu dejectus est, & monachus effectus, initio Junii anno DCCCIV.

Bar. 997.
Mar. 76.

NEquè hunc nominant Hermannus & Gotfridus praeterea, fortasse quia verum Papam non crediderunt : tolerantia tamen Cleri postea decessum Eleonoris libera suppluisse, & sic inter Pontifices retinere Christophorus : qui personam in monasterio contraxit culpam, violentia Pontificatus invasione contrariam. Certe corpus ejus in Vaticana ecclesia sepultum fuisse Romanus Presbyter & Manius crediderunt, unde ducere ferentes Epistaphum, rancorem illius ferret, sit scriptum :

Hic pia Christophori requiescent membra sepulti.
Dias aliquot supra senectute eidem addere nos arguit hi versus Flodoardi :

Christophorus mos fortitus moderamina sedis,
Dimiduo, ulteriusque parum, dispensat io anno.

Unicum hujus Papae qualiscunque commemoratum extat apud Lucam Acherum tome 6. Spicilegii p. 415. universis Episcopis Galliarum directum, in favore monasterii Corbejensis & confirmatorem privilegiorum ejus, Scriptum per manum Sergii Scrinarii S. R. E. in diebus Decembris, Indicti. VII. anno VIII. imperantis Domini nostri piissimum Augusti Ludovico,

a Deo coronato Imperatore. Corvillienem in numeris Indictis adhibuit, a nobis nostrisiam, probat eam temporis fundata in epistapho Sergii : qui soliditas nititur, quam episcopus Baroni, Christophori Pontificatus producit usque in annum DCCCIV. Hinc tamen scilicet est, ut qui Corbejense istud Privilegium e praetate Spicilegii transcripsit inserendum auctori editioni Conciliorum, illud Lobbes nostrae tradiderit in numero Indictis mutatum, sit ut per VII. legatur XI. in quo sane fidelitas transcribentis requiratur.

DISSERTATIO XXXII. d. XIX.

Successio & Chronologia Regum & Imperatorum Italicorum, post mortem Caroli Crassi seculo IX. & X.

Ludovici Imperatoris nomen, a Christophoro Papa praefata ejus epistola subscriptum, occasione nobis, imò necessitatem offert, de Dissensionibus Successoribusque ejus agendi accuratius : quoniam quae de hoc argumento in Annalibus suis tradit Cardinalis Baroni, sensu non obducit ab ea via, quam in Pontificia Chronologia tenendum nobis proposuimus. Hystoriam ipsam eleganter deducit Leopoldus Ticinensis Diaconus, postea Cremonensis Episcopus, qui anno DCCCXX. id est proximo tempore ipse quae tractat, imò eodem seculo, in Lombardia fuerit : sed obsequium antea distinctum Chronologica. Haec ejus decessum quadammodo suppletur Regno, monachos Præmonstratenses in Germania inserens, eodem plane tempore quae res gererentur tunc a scribitur usque ad annum DCCCXII. Sin ergo ex utroque & isperamus Principum diplomata eadem habere, Execratia, tamquam Phœni stultitiam per incertis auctorum conjecturas Chronologiae proposita.

Obiit Imperator utemque Francorum Rex Carolus Crassus anno DCCCXVIII. die XII. aut XIII. Januarii, tempore Stephani Papæ V. Hunc successorem videtur Guido, Lambertus Dux Spoletini fratres, filius autem Guidonis senioris, ante respectu Enchiridii Casimiri, ejus temporis hystoria, n. 79. appellatur Guido junior, ad efferendum Francie Regnum profectus, qui Berengarius, Foro-juli Dux, patrem de relinquendo in Italia Regem. Sed a Francis, qui Odonem Regem sibi constituerat, non receptum, hanc Proposui Maii.

credidit sese obligari posse, quod inierat cum Berengario, qui parat quia ratione cum ex pelleret ab Italia modis omnibus satagebat. Martine interea Stephano Papa VI. Romanoque & Theodoro Successoribus ejus intra menses crevit sua subiecti de medio, cum Sergium quemdam electum ipso quae ordinandus erat de expulsi ad versa saltem, ad eandem assumptus Formosus est. Hic Widonem carceravit Imperatorem laudatior x. sedulitate intente, id est post XXV. Septembris anni DCCCXX. ante scripsit ejus Formosus Fulconi Remensi Archiepiscopo, Widonis consanguineo, teste Flodoardo dist. Rem. lib. 4. cap. 2. Lambertum quoque filium Widonis, anno secundo Parisi ipsius, novum Imperatorem factum esse designans.

3 Cum igitur apud Ughellum tome a. Italia sacra col. 123. legis Diploma, D. Vidonis Sacerdoti Imperatoris in favore Matinensi Ecclesiae Datum a. hal. Decembris, Indictione decima, anno Incarnationis DCCCXXI. regnante Domino Widone in Italia anno Regio ejus quarto, Imperii primo, intelligas annam censei Italice per Pisano mare, id est non a Rotendo Iannari (sic enim adhuc dicebatur Iusticiarius LXXXI) sed a sese Innotentio Demencia praesentis. Item cum apud Sognum legis a Lothberto Imperatore datum ecclesiae Matinensi praedicta diploma, pridie Kalendas Octobris, anno DCCCXXI. anno sui Regni septimo, intelligi pariter Widonem, prout etiam quam Imperator fieri, Regis titulum etiam concessum esse cum filio, sicut post bonum cum et commemorandum ceteris titulis Imperatori. At denique cum apud Regem inveniet, quod Guido, qui Italiam regebat & Imperatoris tenebat omen, moritur : & quod, Lambertus filius ejus Regnum obicit, & Romam veniens, Diadema Imperii a Praefate Sedis Apostolica imponi sibi fecit : aut apud Leprosandrum lib. 1. cap. 10. quod Widonis fideles, ex defuncto Berengario metuenti, ejus filium Lothbertum Regem constituunt : ea se intellige, ut qui vultis potius audiam gestat titulum, et mortui rem ipsam habere capere : & Romam profectus se fecerit dante canonati a tunc adhuc vivente Formoso, vel solum confirmari.

4 Damijna in Italia agebantur regnabat, in Germania Arnulfus Rex, de quo Regius scriptum ad annum DCCCXIV. quod valido cum exercitu Longobardorum terminos totavit... pervenit autem ultique Placentiam : inde conversus per Alpes Penninias Galliam intravit, graviterque austrina regione inter Juram & Montem Juvis, Wormatiam venit. Huius prima Arnulfus in Italiam expeditum Guidonis Imperatorem mare subjugat Reges : cui consensit Aetazius Bruvontanus, in Hystoria Longobardorum a Camillo Peregrino productus, post a. a. anni DCCCXXI. sublequenter vero, sagum, Arnulfus Rex Gallorum (sic transalpines Burgundiones Francoresq. Arnulfus sublequenter appellat) intravit Italiam, cum multa multitudine veniens usque ad Ticinum, cupiens pertinere Romam. Sed idem fame & intemperie aeris compellus, reversus est ad propria. Eo autem tempore Guido, qui cum Berengario Forojuliensi diu civitas egerat bella, Res erat Italia, & tunc ausu gerat io panibus Spoletii : qui post paululum vomitu sanguinis ab hac luce subactus est. Lambertus denique, ipsum Guidonis filius, patri successio io regnum. Sed hujus uomen suscipere recessit Tanfusa Nerebis Adalbertus, qui Arnulfum occiderat : unde factum, sagum Flarentianus in Memoribus Comitis Marholdi lib. 3. pag. 27. in Late incertis instrumenta publica hoc modo notari. Anno ab Incarnatione

a Panchi
consecrat
Imperator
fuit an. 997.
Mar. 76.

an. 997.
Mar. 76.

E

Rex apud
dist. an.
997.

F
deinde de
an. 997.

Covera qui
an. 997.
fuit an.
997.

an. 997.
Mar. 76.

A de octingentesimo nonagesimo quarto, post ovio Domini nostri Guidonis Imperatoris anno primo, tertio Kal. Januarii, Indictione decima tertia: quibus nihil certius haberi potest ad firmandam undequaque Chronologiam, circa eamque quo Guido Imperator obiit.

Regio in Italia
Sed quia principio allegatus Regio, anno post eam mortem secunda, alteram longe celebriorem Arnulphi in Italiam expeditionem describens, quae ut urbem Romanam armis cepit, & a Formoso Apostolice Sedis Praefule cum magno honore susceptus est, & ante Confectionem S. Petri coronatus Imperator: quia inquit Regio, hic narratur, continuo subiungitur: Eodem an. dcccxcv. Lambertus filius Guidonis vita decessit, & Luipovicus filius Bolonis a Provincia egressus Ita inquit intrat: quae consulas perimus accidisse exstant an. dcccxcv. aut sequenti innotuit: suspensus aliquando abri Regno fuit, ne eodem Guidonis mortem ita benevis anticipari: & maxime cum Luiprandus una quidem seculo scribit sed ipsa in Italia Terna scribitur. Guidonis obitum manifeste coniungat cum morte Arnulphi, quem obijisse ad eo exat

B Guidonis, Lambertus mater, vixisse potandum curatur: tempore sit referat, quasi non dilata illa solennitas fuit, prius etiam quam infirmatus Arnulphus mortem obiret, ipsa viduataque innotuit, Guidonis ejus marito, dum abentis Arnulphi vestigia persequitur, ad Tarum firmiter exiit. Verum, considerata praemissa Praeterea & Flarentini antistitibus, praedicti apparuit, Luiprandus, ut proximam Arnulphi expeditionem consuevit in unum, nulla scilicet sententia prius, ita etiam dicit causasse Guidones: quae videntur distinguere Anonymi Beneventani, post celatum mortem Regis Guidonis, confuguerat, deseruit, quando Guido, Dux & Marchio Spoletinus, in Apuliam tendenti, Beneventanum iugo Gracorum liberavit, Adelferum Principem Salernitanum capto Avellano preventis us ad ipsa caperetur, ac deinceps Spoletanum rediit, Imperatorem Lambertum, ejusque matrem Imperatricem cernere cupiens. In eundem

perit Arnulphi Imperator
cum Luiprandus erroris impetum Anonymi Salernitanum, qui innotuit ad Eschemberie historem Longobardorum ad integrum post seculum protulit: quando occupatum a Guidone Samuntium Principatum, captumque Arnulphum retulit ad tempus morientis in Gallia Caroli, quaeque obvia occasione soli ad regnum Francorum capessendum, Imperatrix Rachelitrad nomine (sive Agelrudam appellam) Beneventum regendum suscepit, sentie scilicet prius quam tot sua Imperator crearetur, & Guido Marchio Beneventum obtinuisse Gracis impulsit. Nemo, quomodo modum postea Guido Marchio, Gracis capulis Beneventi: quo deinde ingressu Imperatrix Lambertus mater anno dcccxcv. n. ipsum generum suum Radulphum effugit, qui inde sortis anatis duodecim exclusus, testis Anonymi Beneventani: ita, testis Erchempertus, prius Guido Lambertus pater, cognovisse Carolum feminem iurare, cupiditate regnandi devictus, reliquit Beneventanum provinciam sibi subactam & Spoletinorum Ducum, abique Galliam regnaturus, unde Beneventi tellus capitur a Gracis, Spoletium ab Agareis vallatur, Mantas quo Guidonem Imperatorem abijisse anno dcccxciv. alterum vero, qui alius exoritur & filii patris descendit divano post eamque & vovit, Marchionem domitiam Spoletinam ex Ducem Beneventanum fuisse: qui quo ratione peruenit contrarios quatenus nobis (hoc eam poterat ejus filii concipi: & frater Lambertus, ut qui supra dicitur Lambertum ejusque Matrem, utique non suam, cernere cupisset) respondit Eusebii paginas Cosmus della Rina, in Genalogia Iheronimi perquiranda ex fratre Lamberto filium: atque adeo non fratrem sed pa-

traclem Lamberti Imperatoris, rogatus autem exhibere documenta, humanissime indicavit Epistolam Joannis, Papa VIII. scriptam Indict. xiii. id est, Christi anno dcccclxxx. Carolo Crasso Regi se pressum a Saracenis, una cum Guidone Comite, Lamberti filio, loqui voluisse. Lambertum autem sententiam Guidonem fuisse, demonstrat ex Chronica Cassinensi Leonis Mariscani, afferenti, Carolum Regem eodem tempore auxilio milite Lambertum Ducem & Guidonem ejus fratrem, & simulque in Chronica S. Vincentii de Vulturno narratur, quomodo idem Carolus, cum Romae seceperum suscepisset, id est, anno praedicti dcccclxxx. Lambertum Ducem & Guidonem permarum ejus Joanni Papa dedit in adiutorium, cum quibus Neapolim & Capuam praefecisset: per quae manifeste Guidones duo, eodem tempore videntes, distinguuntur: patrum, postea Imperator, & nepos, semper Comes.

6 Sive distinctio inter se Guidonibus, & discussa quam eorum nomenque similitudo inducat quassatione, eodem ad Arnulphum Imperatorem, quem fuit in Italia regni Epocham duxisse a primo ipse ingressu, pro eo quem Regnum statuit anno dcccxciv. vel saltem a morte Guidonis, quasi Lambertus corruptio nulla fuisse, probat Privilegium, quod, ut erat apud Uglulum Tom. 3. Ital. sacra Col. 3. Amianus prope Clugium Imperator Arnulphus, divina favore Clementia Imperator Arnulphus..... Kalendis Martii, anno Incarnationis Domini dcccxcv. Indictionis xiv. anno Regni in Francia nono, in Italia tertio. Ubi quod non addas, Imperii Romani primo, signum nobis est, Imperatoris nomen ab eo suspensum prius quam a Formoso Ceramam suscepisset: & privilegium in istud datum cum Romanis videres, expulsus inde viderem Guidonis, quae urbem per filie Lamberti tenebat. Non ita Stephanus, formosi successor, sed Arnulphi Archiepiscopo scribitur, in mense Augusto Indictione xiv. Episcopus signatur, imperante Domino piissimo Augusto Arnulpho, a Deo coronato magno Imperatore anno primo. Dum autem videtur, sed a Gregorio infamata arma, per omnia distulsi Guidonis oppida, Lambertus laetante, & bujus patrele Guidone Marchione in Apulia agente, circumferti Arnulphus, vaneque ut dictum est ab obijisse Lamberti mare potatus fuit, correptusque paralyti, quare coactus obijisse dicitur, sicutque etiam videntur contra se Guidonis Marchionis innotuit paralyti, dum iter strepe relegit, brevis quidem ex metu solutus fuit, Guidone, ut fessio Luiprandus, ad Tarum firmiter exiit, sed & ipse non dia post vitam amisi: atque ita resurgere caput Berengarii regnum.

7 Cum enim Lambertus Magnificum, Alodoleronensem Comitem, qui tibi quicquidno rebelis extiterat, non solum urbem, in qua erat, Mediolanum scilicet, defendens; verum etiam vicinia loca, Lambertus serventia, depopulans, ... post paucos, iussisset capitis damari sententia, per sepe ante audius illud: sismographicum ruminare, Cum accipere tempus ego iustitias iudicabo, terrore cunctas Italianibus non minimum innotuit: unde & Legatos Veronam dirigit, & Regem Berengarium ad se veniente, Lambertum expellere petunt. Pater igitur ille, sequi Imperatorem coronatus fuit, si non a Stephano VI. qui omnia Formosi ad se referenda, in quibus ipsa etiam Lambertus Coronatio, certe ab ejus Successore Romano, Verum clausum ejus cito repressit Lambertus, relictis insignis villis de ejusdem genere Adalbertus Tascia Marchionem & Hildobrandum Comitem, paucis advenisse patris Ducibus, Joanne IX. Romanum jam Sedem obtinente.

8 Hoc per se fuit in Spanda Roma habita, Formosi Alia resistit, Stephanus nulla esse decrevit: sic atque.

perit Arnulphi Imperator
Eusebii paginas
Cosmus della Rina

perit Arnulphi Imperator

perit Arnulphi Imperator

perit Arnulphi Imperator

perit Arnulphi Imperator

perit Arnulphi Imperator

perit Arnulphi Imperator

perit Arnulphi Imperator

A & de Imperio disponens, Uotionem, inquit, sacri
Christi nam in spirituale filium nostrum, Do-
minum videlicet Lambertum, excellentissimum Impe-
ratorum astra, perpetua stabilitate dignitatis ef-
decoratam, firmam & inamutam stabilitatem esse, sen-
tio suffraganeis spiritui decernimus. Illam vero bar-
baricam Berengarii, quae per subreptionem extorta
est, omnimodo abdicamus. *Talis sententia contra*

Berengarium pro Lanterbio laia, necis & maxime
tardis involuti Ecclesiasticum statum, quorum causa,
ad Synodum Ravennensem ipsi Lanterbio celebra-
dam, eodem anno vel sequenti missi aggregari Pon-
tifici, ita ut postea illis eadem, immo ut impetaret,
quas per territoria sua viderat in straffationibus, de-
predationibus, incoedias, rapinis, & violentis ab
eo diligentissime inquirantur & legaliter emendetur;
semper ut Augualii Decreto omnimodis & fide-
lyssimè prohibeantur illicitae conjunctiones, quae
Romani & Longobardi vulgus & Franci, contra A-
postolicam & Imperialem voluntatem facere praesum-
plunt in territoris B. Petri. Quibus emittitur pre-
ceptum dare poenit violentis Episcopi Sergii, post Theodo-
rum Papam mortem interit, ordinato in eum locum Iacobum
nunc: cuius poenite Pontificatus in quatuordecim anni-
bus potest; ipsique Lambertus Gerontio, ut a non legiti-
mis Poenitella, reputari nulla.

9. *Ad nihil verum* (Lambertus petiti: etiam
anno DCCCXIII, non probat profecto solentia et
quoniam non videtur deinde in praefata
Benedicti IV. Bulla, in causa Angli. Longo
data 11. Kal. septembris lesistit. Longo
Christi DCCC. etiam, post obitum Lamberti
Imperatoris et Arnulphi. Et impet atheni tunc mebat.
ipsei dantur. Et impet atheni tunc mebat.
DCCCXIII. 11. Kal. Septembris Regem, sed postquam ad Italia
erexit diffinitis partibus, qui et comitatus, nulli
amplius ante ejus habebat agnos Italos et Francos
Berengarius vero, quo moriebantur (ut pulchre
consequitur off.) Hugo Magnus filius Modolani filius
in alio loco mortis paterna, Lambertum, in vico
trans solimanum fuisse capto impellit melioras, ac
rem credi profecto quae lapsus esset; Berengarius
negum, Regis tunc centenas viribus et bovis
filiis cumque jure hujus Italos propinquorum, et
voco ad ad Italia, ipseque Berengarius genero Adal-
berto, Boloniensi Hugo Carlo Spino filius Crasti-

no nonagesimo primo; alterum integre prodigum D
ad Ugenti, anno i. Italiae facti est. 502. in Bergomensi
Ecclesia tabulari, cuius inijungitur signum Domi
ni Hludovici serenissimi Imperatoris Augusti; &
post recognitionem Arnulfi Notarii, factam ad vicem
Lisardi Episcopi & Archiepiscoparii, additur; Datum
i. Kal. Junii anno incarnationis Dominicae
MCCC. Indict. IV. imperante Domino Hludovico
Serenissimo Imperatore in Italia. Actum Verdel
leni civitate.

1. *Tantum sub imperio Ludovici, totum Berengarii equum abstruxit, fectata tot montibus Italia videbatur quanta; cum illis, ceterum nullum esse cum possit nocere, ultra quam oportebat de ferri arce praefatum, et quae pasci & quietis fuit capis cogitare; absolute exercitum cum per pacis Veronam ingressus esset, adhortante Adelardo praefati viri¹⁸ Episcopo. Cives autem hoc Berengario, summa cum satisfactione, nolim fecerunt, qui eo tempore in Bojaria exulabat. Ille oil moratus, contractis undique copias Veronam pervenit, etque improvidum virum dolo capiti, & capium lumbibus privavit. Si quidem cives, qui paritibus eius favebant, potius civitatis adherentes, cum nocturno tempore iura muros receperunt; & sic imperator & abique praedicatione, Ludovicus, non solum regno, sed etiam*

[illegible]

31 Berengarius, pater, Principibus Italianis ad officium redeundis, fatis quibus patet esse regnum; itaque Sigismundus, datus eugeniae testis optum natus in expugnanda Garulima, manifestis sacrosanctum causis; ipsique unde profugis et ad pugnam compellis, mensis Augusti anno DCCCXC, ad internuntium cedendum. Ut nuntiis, dandi levibus officiis promulgande nuntii, nisi in moribus feris Ludovico tunc ipse, cui fatis astra Imperatoris titulus, potestas vnde potest obtineat, iam dicto anno per Joannem Papam IX. nuncios et oratores Imperator. Anno regis Imperii ad hoc principis numerant, et proinde anno Papae agentis, signandi diplomata (quorum annus allegat Sigismundus) anno regni fuit XXXI. Imperii vero alius primo Kalendis Decembris, in gratiam ecclesiae Gregorianae. Item allegat aliterum, Nodolus ferimus, sub anno Regni sui XXXI. Imperii vero IV. Kal. Octobris.

an. 4-11.
 above 10
 1000000

Post-Lap
Surgery
Discharge
Exp.

१. **आचार्य**
 २. **श्री**
 ३. **श्री**
 ४. **श्री**
 ५. **श्री**
 ६. **श्री**
 ७. **श्री**
 ८. **श्री**
 ९. **श्री**
 १०. **श्री**
 ११. **श्री**
 १२. **श्री**
 १३. **श्री**
 १४. **श्री**
 १५. **श्री**
 १६. **श्री**
 १७. **श्री**
 १८. **श्री**
 १९. **श्री**
 २०. **श्री**
 २१. **श्री**
 २२. **श्री**
 २३. **श्री**
 २४. **श्री**
 २५. **श्री**
 २६. **श्री**
 २७. **श्री**
 २८. **श्री**
 २९. **श्री**
 ३०. **श्री**
 ३१. **श्री**
 ३२. **श्री**
 ३३. **श्री**
 ३४. **श्री**
 ३५. **श्री**
 ३६. **श्री**
 ३७. **श्री**
 ३८. **श्री**
 ३९. **श्री**
 ४०. **श्री**
 ४१. **श्री**
 ४२. **श्री**
 ४३. **श्री**
 ४४. **श्री**
 ४५. **श्री**
 ४६. **श्री**
 ४७. **श्री**
 ४८. **श्री**
 ४९. **श्री**
 ५०. **श्री**
 ५१. **श्री**
 ५२. **श्री**
 ५३. **श्री**
 ५४. **श्री**
 ५५. **श्री**
 ५६. **श्री**
 ५७. **श्री**
 ५८. **श्री**
 ५९. **श्री**
 ६०. **श्री**
 ६१. **श्री**
 ६२. **श्री**
 ६३. **श्री**
 ६४. **श्री**
 ६५. **श्री**
 ६६. **श्री**
 ६७. **श्री**
 ६८. **श्री**
 ६९. **श्री**
 ७०. **श्री**
 ७१. **श्री**
 ७२. **श्री**
 ७३. **श्री**
 ७४. **श्री**
 ७५. **श्री**
 ७६. **श्री**
 ७७. **श्री**
 ७८. **श्री**
 ७९. **श्री**
 ८०. **श्री**
 ८१. **श्री**
 ८२. **श्री**
 ८३. **श्री**
 ८४. **श्री**
 ८५. **श्री**
 ८६. **श्री**
 ८७. **श्री**
 ८८. **श्री**
 ८९. **श्री**
 ९०. **श्री**
 ९१. **श्री**
 ९२. **श्री**
 ९३. **श्री**
 ९४. **श्री**
 ९५. **श्री**
 ९६. **श्री**
 ९७. **श्री**
 ९८. **श्री**
 ९९. **श्री**
 १००. **श्री**

questo ha
comparso
il primo nel
suo genere
nel mondo

— 100 —

© 2000
by Kluwer
Academic
Publishers
Printed in
the Netherlands

A *alio occasione lib. 1. cap. 10*) gemitus semper uti Dominis volentes, quatenus alterum alterius terrore coercerant; Rodulfum Burgundiae Regem Veronam intravit, & seclusum in regnum Italicum induxit. Anno deinde DCCCXCV. accesserunt a Provincia Hugonem Comitem Arelatensem, natum ex Bertha, & fratrem uterum Widoem Tustia Abbatem, ex eadem Bertha & Adalberto pulsa procreati; cuiusmodi dixerunt Reges: quo titulo & filius Lotharii usus est usque ad annum DCCCCLX. Tam Berengarius II. ex Berengario I. filia Cilia & Adalberto Episcopo Merobino procreatus, cum filio suo Adalberto regnavit: contra quos denique, dira tyrannide Italiani opprimunt, Otto primus in Italiam invectus a Joanne Papa XII. tyrannus subactis & Saracenis Francie pulsus, Imperiumque ac italiam in suo capite solvitur restituitur committit, Natalisus festus anni DCCCCLXII.

14. Hic ad confirmandum progressum Pontificum successum, & sequendum ordinandum, necessariis deducenda sunt, aliquae ex antiquissimis singulorum Imperatorum instrumentis probanda, ne in perpetuis tenebris huius aetatis (quam seculum ignorantie appellat Erodianus) vagantur palpando errare cum Baronio, fallacibus quosdam luminibus abducto a recta Chronologia transeat. Etiam Lambertus Imperium, per Coronationem Arnulphi pro castello & abrogato habens, primum exorditur ab anno, quo Ludovicum exaravit Berengarius: quasi hic tum demum a Joanne Papa IX. declaratus tyrannus foret in Synodo Romana, & Lambertus, in quem libera voce Romanus Pontifex conspiciatur, legitimum iudicatus Imperator: qui etiam in ipsius sententia usque ad annum DCCCCL. vivit. Id autem sequi putat ex Luprande, cum ait, quinquennio illi adversatum fuisse Magnusfredum Mediolanensem Comitem, cum antea idem Imperator aliquandisper pulso Berengario Imperasset. Sed hoc omnia ex clarioribus Romanorum Pontificum Epistolis restituitur, satisque apparet Luprandum accuratius legenti, Berengarium sepius fugatum fuisse, ac primum a Widone, ante annum DCCCCL. qui prius etiam quam esset Imperator, Regis consensum adproverit filium, Lombardiam ei administrandam committens; qui in regimine juvenis Rex, ac deinde cum patre Imperator, passus adversarium Magnusfredum, de eodemque sumptis ultimum,

non ut tempus & possitatem habuit mortuo patre, & D hoc servitium oportet a se animos Italorum, atque ad Berengarium provocari.

15. Iam quod idem Baronius ad annum DCCCCL. quo constat Imperatorem saltem esse Widonem, addat, ipsum quinquidem annis prius Imperiali titulo in signandis Diplomatis uti solitum; nisi ex adverso exemplum positum ex Chronici monasterii S. Vincentii ad sancti Vulturni, non tamen fidem nobis facit. Iam enim supra in Stephano VI. armadoverimus; quam male transcripserit & collecta fuerint Diplomata illa; quod idem hinc saltem esse poterit. Cum enim notaretur charta, data Idus Novembris Indictione X. quo eodem Indictione crederet ipse anno quo Wido Imperator coronatus est, sed habebatur mensis Septembris; primis nihil fore, quam ut scilicet scriberet, antea, atque ac Imperator vera Chronologia, tantum Imperatoris Augusti divina Clementia, supponeret pro titulo Ducis seu viri illustis. Hic tamen titulus, anno DCCCCLXII. exant & Indictione X. incipit, solum competebat Widoni, quando ei credi potest natum filius Lanibertus, cuius causa verisimili potest nativitate die festi est Leonis Abbati donatus ibi expressit. Eodem autem fuit solutus ille scriptus, ut quereat, an saltem in Novembri Indictione X Imperator fuerit Wido, quod non fuit: aut, an iam Imperator prius natum filium, sed, quod verum non est, nec esse potuit. Aliis enim hic mortuo patre solum fuisse triennio, qui tamen dicitur tunc fuisse apud Luprandum lib. 1. cap. 10. Elegans juvenis, adhuc ephebus, minimeque bellicosus, hoc autem de viginti saltum aetatem hominis debet intelligi: qui nondum conjugatus quidem sit, idcirco dicitur adhuc ephebus; habuerit tamen aetatem bello aptam, sed eamque ad illud propensum in ipsi occasionebus monstravit, ut poterit minus bellicosus iudicari. Atque hic notum credo Baronium, ut annis XV. etiam, quem Chronici Collector viduatur assignasse, Diploma illud dicitur a Widone signatum: sed in hoc recte sententia, debuisse consequenter titulum Imperatoris, adeo praeputer ascriptum, de viro suspectum habere. Quanta enim & quomodo certa auctoritate opus foret, ut praeclaret crederetur aliquis in Italia, vicinibus Carolo Calvo, Ludovico Balbo, & Carolo Crasso, coronatus a Pontifici Imperatoribus, sese scripsisse Imperatorem per totos quindecim annos, sine corona, sine utilitate,

et videtur
prolatum
per
dum ad
156.

E

CXXII. SERGIUS III.

SERGIVS, natione Romanus ex patre Benedicto, S. R. E. Presbyter, deposito Christophoro tempore Berengarii Regis & Leonis Imperatoris, ordinatus anno DCCCCLV. IX. Junii in Dominica, post VII. annos, menses III. ab Electione facta anno DCCCCLVIII. VI. Martii; sedit annos VII. menses III. dies XVI. obiit XX IV. Septembris, sepultus in restaurata a se Lateranensi Basilica, anno DCCCCLXII. & cessavit Episcopatus usque ad IV. Octobris.

Pontificatus Christophori annos VII. menses III. cum Hermannus Contracto, Rellinwick, Mi. no: firo & Stella assignaverunt dies XVI. Mi. no: firo. Rellinwick habuit, Stella firovi. xv. Sed Hermannus XXXI. idque, etiam jecti Gersfridus Piterbursi & Plaine, notando numerum quatuor menses perierunt; praeter quo solus Gersfridus annos sex dominatos ei adscribit & Berengarius vero tantum tres, esse incompleti, quae ejus numerum adscripsit anno DCCCCLV. & mortem ejus assignata anno DCCCCLVI. nonis Iste consensu ratum in ore quo de Joanne X. ascendit habebat. Nihil autem pro isto anno habuit, nisi an Berengarius Chronici Confessus, qui dicitur triduo ante quam Saraceni ad Garighinum deleterentur anno DCCCCLV. Sineom fuisse a Joanne invasam, id est anno DCCCCLVI. Nus autem auctoritas

se Chronici, post ducentos primam anni scripti, non moveatur ad evertendum Catalogum fidem, & Joanni isti (quem ipse Bonatus, ex Flodoardo sacro fuerat, depositum anno DCCCCLVIII.) plures annos quam XIV. tribuendo.

2. Eadem existimo illud de septennio Sergii dubiorum non fuisse, si prolatum Flodoardi Pontificis Metricum videre potuisset; ubi enim legisset, in Tracto inferni dando nuptio Versus hoc: SENGIVS inde sedit, dudum qui lectus ad arem Culminis, exilio uleat rapiente populum, Quo profugus laetui septem voluntibus annis. Hinc populi romani precibus, sacratum honore Fridem assignato, quo nomine TENTIVS exit Annulis. Petri etiam quo Sede recepto

et Plinio
deinde
156.

Pre-

Tempore
fuit.

A Preside, gaudet ovans annis septem amplius Orbis.
Ipse favens, Cleri censura in Culmine rapto
Falce feris perversiores.
Placet nobilissimus utraq; septennii Alia paulo di-
versius explicare.

DISSERTATIO XXXIII.

Utriusque septennii Sergio exuli & Pontifici
attributi acta, & quorundam circa
ipsum errores correcti.

Gregorius IX. *proferat privilegium ab ead. Sergio, datum Helldorband Episcopo Solvaco stantibus, Scriptum per manus Melebisched, Procozonarii Sedis Apostolicæ, in mense Mayo Indit. viii. datum Kal. Junii, per manus Theophylacti Cancellarii Sedis Apostolicæ. Anno Deo proprio Pontificatus Domini Sergii summi Pontificis & Universalis Tertii Papæ in facratissima Sede B. Petri Apollini tertio, in mense & Indictione supradicta. Inditio 111. 111. 111.*

Laurei annum decebat eujus mense Maju currente notum Pontifice erat Sergius, nequum agebat annum in Sede Petri tertium. Sed iudicemque vel saltem interpositam additionem istius clausula esse Privilegium hoc perscrutans vizualis Protoconostis & Cancellarius, Romanus Curia hoc fecisse non iustitiam ad clausulam suscriptionis, & perperam notatum annum Pontificatus tunc fuisse, laquei primi, quem indidit v. r. manifeste fuit.

3 Quatuor autem hec peccata auctoritate iustitiam
bonis Penitentibus, tantum corrumpit Baronius diffin-
dit, modo extra eam abruptis cum Penitentibus
procedentibus, iuxta Sergij bonis in anno de
vitiis, consule, exemplo Iulij Sigerbri, quo illud
complan in anno deccviii. Hoc item idem posuit
Baronius in preloquio in appendice ad Tamen p.
C. an in anno Christi deccviii. abud nihil distat,
quam quod si annis terum bellorum nulla face penitus
quasi, penitus remanet obcurus, hec autem probet, quod
ex post additis monumentis haud medocrem lucem
accepit, quo temporum obscuram caliginem, que re-
pletas et antiquorum scriptorum inopia, procul ex-
pellat; & manifestetur Sergij III. hec anno fedit

C Pontificem, non autem Benedictum, quæ tametsi
usque sequentem annum jedisse dixerat, aliterum de-
inde annum Lenoi Christophoroque adscribens, prout
quam Sergium Pontificem faceret.

3. *Vetus infirmitas. Append. antiqua inscriptionum*
pag. 1161. *namque, unde bene interpretatur, lucem accipere*
se putavit Baronius, ita habet. Hic S. Primi Mar-
tyris corpus venerandum in Christo bumanum que-
scit: quod Deo dignus Sergius Papa Junior, Ere-
chmois et laudibus, ipsius viribus cunctis dum effret
transiit, quem inter San-ctos eius ipsius terrena
principatum, in malis virtutibus et lignis eff decla-
um. Recordandum est corpus B. Primi Martyris cum
Reliquis S. Felicianis, ante Incarnacionis Domini
nostris Iugis Christi decere. Kal. Augusti Iudicatione
is, ordinante Domino Augustino Archiepiscopo an-
xianis. Passio Sanctorum. vs. Id. Iug. Græcis agimus
Baronio, qui nides talium lucem miderunt: magis ta-
men quod nobis hec erroris confusio ingenti delecta-
torum, velle se sua quæcumque asserta iugis ad fidem
antiquarum monumentorum: quibus si iuvencorum
adversari, enipit ipse primus esse ad inducenda que
scripsit, quævis propterea oportere invertere totum
Chronologæ et se quæmedamque confusio ordinem,
nos hec precipue facendum in Sergio & Desiderio
eius. Nemo igitur nisi arguit ne iniuriæ Baronio,
dum aliquis in eis laudatissimis Annalibus corrigere
Prophetam. Mai.

dum monemus, sed ex his mentis ac voluntate fieri id D
intelligat, cum aliqua scriptores vere Eminentiſſima
debetur reverentia.

4 Quandoque bonus dormitat Homerus, inquis ille:
idem Baronius, etiam dum eurgulare videtur, hic
accidit: neque enim per Sergium III. Persecutorem tanta
lata illa esse, quanta et vulgo. Nam Sergij Iunioris ar-
mines semper testatur Sergius II. enjui etiam natum
si infans studium ecclesie cultum sacrorum Religio-
nem, et verum plurimas et in materia prodant de-
cectificas collocat. Angilbertum enim Archiepiscopum
enju, anno XXXII. Jolia dicitur scantato, Sergio
II. non III. eorum fuit. Certe igitur octatum esse a
transferente in annum auctum Christi, & ante
DCCCVI. quando curriebat Inditio a ponitur per anno
DCCCXVI. quando eadem fuit numerata Inditio; que
etiam cum anno XXXII. Agilbertus Archiepiscopus conuen-
nit, utpote ordinatus DCCCXVI. quomodo dum appar-
bit in propria sede de Archiepiscopus Mediolanensis
Tridato. Plenus etiam res addeci episcopalis ad
decem ill. Jauit, quando per addeci Sancti Primus et
Felicianus reuoluit: nam Jauit esse de monasterio, eorum
consecrationem ad Sergij III. tempora nequaquam
pertinere: quod vult Mediolanensis Scripserit intelligen-
ter, vultque illi transcriptis omnequeque nom de-
traheretur, & legi Jauit DCCCVI. tantum peccatum
defectum, quantum prius defectus excusio.

3. Is qui antea Baronium a fronte treuere abduci vi-
sigerat, ad eamdem occurrebat. Sergius III. inquit pa-
ter, in eo quare ad Pontificatum attulit Ordine no-
minando, nobiscum tranavi leuiter; quoad scripsi, a
Formoso Episcopo ante factum, quem Abbas Syno-
dalis dicit solum fuisse Presbiterum. Et vides quo-
modo alias potestis Formosi promissionem iudicasse
nullam, quoad Episcopatum i veniens faciat assump-
pere, si prius non Episcopus tunc ante effugien-
tibus Porro ea hic que dicit, sequitur Luitprandus
mentis lapsus lib. 1. cap. 7. totamque hanc Pontificum
confusione. Item, quoniam scribit Sergium ante For-
mosum fuisse electum, idem repugnat eandemque e-
cclie Formosi successore inuicem. Sciam, & desendi
corpus in iudicium adducto ea scribere, que causas sa-
tis esse a Stephano, ex ipso quod hanc Sergius posuit
Eusebius.

6. Primum autem Sergii & amici electis atque ceteris
(necnon audientibus qui propter Lautprandum eadem
duplicant) clarissime deferendum in senatu, quo ipsi
est passus postea post celebratum Synodum, quo
Stephani VI. adversus Formosum Acta testantur, Joan-
nes vero IX. abrogata sunt. Tantalum autem Patre-
m passum, & a Romanis Presbyters, tanquam Virgili
I. Episcopum foret, sub eius nomine perperam defer-
rent, huiusmodi est.

Limina quosdam editi Papa mercedem Beati,
 Cernit Per Sergas exualque Petri
 Culmen Apollinis Sedis in, jure paterno
 Electus, renuit, ut Theodoros obor.
 Pellitur urbe Pater, pervasid Papa Joannes,
 Romuleo quique greges dissipat ipse lupus
 Exul erit patrias septem volentibus annis,
 Ipsi populi multis Urbe redit precibus.
 Sufficitur, Papa facturus Sede recepta
 Gaudet: amae Pallor agmina cuncta simul.
 Hic invalores, Sanctorum fauce, fubeget
 Romane Ecclesie, iudiciorumque Patrum.

7 *Lupreandus, de ipsa sua expulsiōne agens: descendit, inquit, Sergius in Tuscaniam, quateus Adelbertus potentissimus Marchionis auxilio periretur, quod & factum est. Sigbertus dicit quod ad Francosle contulit. Et revera non videtur Sergius, tunc septembris exisset, in sola Tuscia se continuisse, sed etiam in Franciam migrasse. Nam Uobellus in Eusebio lib.*

1. *fat ad pro-*
2. *ducentem*
3. *inefficiari,*
4. *non agat de*
5. *legis a-*
6. *non a.*

1. *Alte mah*
 2. *re-ju-ze*
 3. *Alte re-*

F Example
 in, r p, f, s
 f, s, r, p

post-Thom-
dromic sig-
nificant anal-
ysis.

se desenvolveu
que ele não se
afixava. Pensi-
mos.

1- étudiant
2- sur les 20
3- Tunisie.
4-
5- après la
6- France par
7- en tant qu'
8- diplomate

A *diatenuisibus recitat fragmentum ejusdem Episcopi, Anthoni Archiepiscopo Mediolanensi quondam possit, & in hunc SS. Alesii & Bonifacii Roma folgendu, quoniam per totum iniquis sit.*

Dilecti qui nescit, quod Episcopus hic requiescit, Artho Oldradus, multa pietate (probat).

Sergium qui Papam.

Per mare, per terras sequitur, per

Dicit autem ipse Ughebellus, Sergium a flore Mediolanensis Nobilitatis deductum fuisse in Galliam, ad Lotharium Regem (debuerat Carolum Simplicem servasse, siquidem Lotharius anno decem. i. v. primum caput regnare) unde verosimile sit, maximam tunc reversisse in Tuscanum Sergium, remissam cum Atthone praelibit, quae ejusdem Sergii, tandem a Romanis recepta, anno 111. creatus Archiepiscopus Mediolanensis, anno denique vita sua extrema, Christi decem. x. Romae, nescio qua causa, praesens, ibique mortuus, istud Episcopium ibi accepit.

B *8. Praedita confirmatum accipimus ex eo, quod Johannes Papi IX. anno decem. x. de Mediolanensium atque Francorum communibus rebus se confisit, apud Lambertum Imperatorem, & Rotomum in Synodo quatuor quatuor, quod illicitas conjunctiones Romani & Lombardi simul & Franci contra Apostolicam & Imperialem voluntatem facere presumunt, in quibus verosimiliter exibat de ipsius Joannis depositio & Sergii restitutio: Remotus autem ad eum revocatum multis erroribus indignitate gravissimis feceris, contra innotuit Leone.*

Possit e
Sergio Me
diolanensi.

Possit e
Sergio Me
diolanensi.

Possit e
Sergio Me
diolanensi.

C *9. Cetera Sergii alla non excusabilia, aut etiam laudabilia sunt. Tam enim excusari possit laus ab ea impensa Stephano, in illi qua contra Formosum egit, quam ipse Stephanus severitate illi sua, omnium posterorum iudicium nunc, praeceperit potius se iam in speciem iustum propter novitatem & templi, a Formosum Romanam Ecclesiam induit, praeter, immo contra Canonum praescripta. Nam Ecclesia Orientalis exempla, quibus Formosi deservientes videntur, Romano probat: non solum cum fecerit, & Gregorius Nazianzenus inveniuntur, praeterea quod alium videretur Episcopatum posside, improbat S. Damasus, substitutum eidem de proprio Anatolio pro vero habuit Patriar.*

Possit e
Sergio Me
diolanensi.

Possit e
Sergio Me
diolanensi.

Possit e
Sergio Me
diolanensi.

si fuerant, tanquam laici a laico ordinati, decessit D *semen statuitque, ut in exemplum illi nullus assumeret, praeterim cum sacri Conones id peritus interdicerent, & presumens tanta feriant ultione, ut etiam in fine laicam eis prohibeat Communionem: & addit: quippe quod necessitate & aliquoties indultum est, necessitate cessante in auctoritatem summi non est permittum.*

10 Jam quod Invalores Romanae Ecclesiae, post Joannem IX. Benedictum IV. Leonem V. atque Christophorum, Sanctorum Patrum sacre iudicisque Synodae subegit, sive recessit Sergium, atque extra Pontificam legationem numerum haberi iussit (id enim videtur verba istius supra possit sonare) in eo erravisse possit, credesse non solum: quippe qui mortuus Theodoro credesse se legitimum electum, atque adeo alicuius se veritatem saltem in Sede indultum nullas & irritas esse. Quod vero Placianus scribit, Christophorum e monasterio tractum, in vincula conjunctum esse a Sergio, eque sine fundamento scribit, quoniam quod idem Sergius, rebus confirmatis Gallias profectus, Lothario gratias solus, qui tunc regnabat, in Italiam redierit, & Christophorum arduo custodia revinxerit: quodque ea, quae contra Formosum egisse dicitur, non sine errore, a Lothario sacre si compulsi, quia Formosi opera a Gallis in alienigenas translatum Imperium erat. Nullus enim hoc ex in Gallicis Germanisque regnavit Lotharius, nisi supra videmus.

11 *Porro sicut nullum certum est eripem quod obitus Sergii possit, praeter incommensuram: ita etiam ejus laus est, quod Basilicam S. Joannis, quae appellatur Constantiniana, quae temporibus Domini Stephani I. ceciderat, a solo reedificavit, & diversis domibus & ornamentis ditavit, sicut utraque parte parietum lateris exarum usque hodie legi potest (inquit Petrus Babilonicus in nostro Mf.) ante columnas atque sunt coram altari. Primo Pontificatus ejus non hanc reparationem saltem putat Cyprianus Respensis, epulque monumentum aliud ad exare hodieque, in carminibus opere multo descriptis, ita abidem seu frontem epidem ecclesiae, quae sit juxta lib. 1. cap. 5.*

Augustus Caesar, totum cum duceret Orbem, Condidit hanc aulam Silvestri Christiferae sacrae: Jamque saluta lepra mundatus ab unda, Ecclesiae hic sedem construxit primus in orbem Salvatoris Deo, qui cuncta solvenerit egit, Custodemque loci pandit, sancte Joannes. Inclinata ruit senio volventibus annis. Spes dum nulla foret vestigia prius recondi, Sergius ad cultum perduxit Tertius ima, Celipseque ornavit juxta haec monia Papa. Supra fores in parte ecclesiae interiori, inquit idem Respensis, item ex opere multo haec carmina legabatur:

Sergius ipse Pius Papa, hanc qui cepit ab imis, Tertius explevit istam, quam consecravit, solum. 12 Ha. sicut in eadem ecclesia transiisse videtur Stephani a se laudat, in eodemque tamale sepelire videtur: sic enim de Respensis loquitur, in Laterano sepulchrum elegit, cum Basilicam hanc inflaurasset, terrae motu consummavit & Iobscitatum tempore Stephani Papa VII. (anno VI.) & juxta Leonem (scilicet P.) tumulum humatus creditur, in cuius urna etiam ossa ejusdem Stephani sepulta sunt: commemorat forsitan benevole Episcopo, quod modo non erat, imo potius eadem distit.

13 *Ad ejusdem Sergii commendationem & Postera in cura instandam saluberrimum addit possit, quod anno decem. x. Trajectum prope Augustam Sursum, sub Remensi Archiepiscopo Heruvaco conversissimus Episcopus*

omnes & successores suos per totum hunc Saeculum.

quod non tam incommensurum.

Lausque ipsi saltem a reformatione ejusdem Basilicam.

ubi & se potius est.

Episcopus

A *scipi Provincialis andocis; erroribus ita signisari, in partibus Orientis adhuc errores blasphemiasque cysdam vigere Photii in Spiritum sanctum; quod non a Filio nisi a Patre totum procedat blasphemantis; & idcirco Hieronymus, boremur vestram fraternitatem, ut, secundum adorationem Domini Romane Sedis, singuli nostrum, perfectis Patrum Catholicorum sententiis, de divina Scripturarum pharetraculus proferamus sagittis potentia, ad con-*

diendam bellum monstri nascentis, & ad coherendum caput nequissimi serpentis. Quo verbo versum accepit sicut ex ipsa epistola Sergii, cuius exemplum eruditiorum non tantum ad bene yndendum, sed passim ad alias Ecclesias omnes fuisse dacta; ut si ea sola que extant Sergii monumenta considerentur, non modo non debeat Pseudo-papa vocari, sed inter Pontifices de Ecclesia bene meritis numerari, ostensum ipse famam innotuit antea mortale in gumarit.

CXXIII. ANASTASIUS III.

A NASTASIUS, natione Romanus, ex patre Luciano, tempore Berengarii Regis & sub initium Constantini Porphyrogenetæ Imperatoris ordinatus anno DCCCXII. IV. Octobris. Dominica die, sedit annos II. mensem I. dies XXII. obiit anno DCCCXIV. XXV. Novembris, sepultus in Basilica S. Petri: & vacavit Episcopatus usque ad 14. Decembris.

*At an. 912.
ad 914. an.
I. m. m. 12.
dies 22.*

M *Arianus quidem, M. nostrum, Rollevinck, & Sicilia randa numero menses duos signant, sed Hermannus Contrasti antiquior, & accuratior calculus, nobis visus est proferendus: nec audendus Geofridus Vita shiensis, cum solum numerat mensem I. menses duobus; cui Platina, qui dicit secundo anno sui Pontificatus mortuum Anastasium, Baronius anno DCCCX. exordatus Anastasii Pontificatum, eundem fuisse, ubi nos insipimus, anni DCCCXII. eidemque notitiam menses II. tribuit.*

8. Hanc minime ponendum Pontificem, repetimus laudatum in Epistolis suis, quod Romanis Canonici recitat, & ex Monumento sui Baronius, ibi visis.

Vicis ANASTASII requiescat membra sepulero.

Sed nunquam meriti quæ parva elaudis humus Rexis Apostolicam blandam moderamine Sedem, Epistola.

TERTIUS existens ordine Pontificum.

Ad Christum perges, peccati vincula sperat

Omnia clementer solvere posse sibi.

Undique currentes huius ad limina templi,

Ut præstet requiem possit corde Deum.

3 Epistolum hoc præ oculis habitis Flodardus,

Pontificale suum metisum ita prosequens post Sc-

gium:

— Quo rebus idempto

Humanis, ANASTASIUS sacra concinit Aula.

TERTIUS hoc Præful tenet qui nomine Romæ,

Sedis Apostolicæ blando moderamine Rector,

Sociat ut Christum venis sibi munere blandum.

Hic autem fortassis nunt versus ex eisdem scribendis

libris, itaque de tempore nobis possumus: Flodardus

de statuere, antra vel præ jam dicit. Eodem autem

libris ostentant sequenti Pontifici Laudonem nomen

Mabilioni occurrunt, transseant ipsum in præter-

itum temporis, Quando: quo solum ut vir alius oc-

culatissimi existimaverit, Anastasio solum menses VI.

dies X. assignari a Flodardo, & Laudonem ab eo præ-

terit ignitari, quod sicut vel miserabile phasma suis-

set Aulæ tunc viventi sententique, vel ipsum

Landonem Pontificatum potuisse sibi suspensum

reddere. Sed bene habet. Leci nuni littera mutatio-

ne edit Flodardo, qui videtur fuisse, Laodo; &

non potest eam Chronologia, ipse deducere, se-

curi præsequimus; quando etiam ipse Mabilioni cor-

rectionem nostram, ut in intellexit, probavit per li-

teras, Landonem, in Flodardo fuisse sepultum,

benovolæ gustatus.

CXXIV. LANDO.

L ANDO, natione Romanus Sabinensis, ex patre Tamo, sub Berengario Rege & Constantino Porphyrogenetæ imperante, ordinatus anno DCCCXIV. IIII. Decembris in Dominica: sedit menses VI. dies XI. obiit XIV. Junii anni DCCCXV. & vacavit Episcopatus usque in XVII. ejusdem mensis.

*At an. 914.
ad 916. an.
II. m. 11.*

*Ep. ab
912.*

H *Ujus Pontificatus Flodardus nobis sic describitur reliquit.*

LANDO deum summam Petri subit ordio Sedem:

Mentibus hanc coluit sex undenique diebus:

Emerit Patrum sequitur quoque jura priorum.

Interfragabili istas assentire (in quo tamen pro, ut

denique, eosque legendum, undenique) effus

contra controversa de amero mensem, qui apud Her-

mannum & Marianum scribitur XV. & in M. nostro

etque apud Platina & Scallum VI. medium transi-

bat, & V. scribitur, Geofred & Rollevinck.

Hic etiam cum Platina dies XXI. nostrum vixit M. &

Hermannus, XXI. numerant: unde forte movetur, ut

prædictum phasma corrigere, scribendo bis de-

nique: sed alio correctio, ut lewer, sic versimiliter

visa est.

4 Eundem Landonem, secuto nomen, designasse

videtur Leupredus Tienenst lib. 2. cap. 15. quando

agere de Theodoro, Naveia in Sergio III. præsentia ferre, narrat, quomodo dum illa impudens versetur cum Leone, Petri Ravennatis Archiepiscopi ad Papam legato, mortuus est Bononiensis Episcopus, & Joannem illius loco electus: paulo autem post, ante hujus Consecrationis diem, nominatus Ravennas Archiepiscopus mortem obiit; locumque ejus Joannes Theodorus inchoa, priori Bononiensi Ecclesie deserta. ambitionis spiritus inflatus, contra sanctorum Patrum instituta, sibi usurpavit: Romam quippe adveniens, mox Ravennatis Ecclesie ordinatur Episcopus. Modica vero temporis intercapidine, Deo vocante, quicum in injulæ ordio vacaret Papa, defunctus est.

3 Hec ultimo verbo Landonem bond dubie spectat, quidquid sit de Joanne ad Ecclesiam Bononiensem Electione, cui prius Anastasius decessit successisse crederetur. Fuisse autem Romæ Joannem cum moreretur

*Joannem
Theodoro
nominatus
Archiepiscopus
Ravennatensis
non fuit 1*

*At an. 914.
ad 916. an.
II. m. 11.*

*Ep. ab
912.*

107

A *in Lando, non modo in promissis Luprandi verbis, sed etiam ex consequentibus sit verisimile: sic enim immediate subiungit: Theodori autem mens perverfa, ne amari rarissimo concubitu meretur, ducen-
 quoniam illa
 non corru-
 pti Papam
 aliquando*
 torum militarium interpositione, quibus Ravenna sequebatur a Roma; Ravennensis hunc Sedis Archiepiscopatum coegit deferre, Romanumque (pro-
 nefas!) lumnium obtinuisse usurpare. Quod sane non videtur consequuta fuisse, nisi praesentis Romae ad-
 fuisset Joannes. Nam si Ravenna hic vocandus & ex-
 pellendus fuisset, quod fecit dimidium meaeum ab-
 sumpsisset, nulla tanta concupi posset teli in sede mu-
 lieris unius potentia, quae tandem cedidisset Romanis
 a novo Pontifice eligendo ordinandoque: & ideo ad
 proximam solum Domum a morte Landonia, di-
 latam Joannis intransigentem etiam libentius
 dixi.

4 *Apud Ferdinandum Ughellum mirabilis haec loco
 in Episcopis, tam Bononiensibus quam Ravennati-
 bus, est confusio. Nam in Bononiensi Sede ait transi-
 sit Petrum, anno DCCCXII. sedque translatum ad
 Ravennatensem Ecclesiam anno DCCCXIII. in Ra-
 vennebatibus autem ait, Petrum (cum scilicet de quo
 tracto nomen Luprandus) electum anno DCCCXV.
 annum fere integrum fuisse, etque fuisse Joannem
 nem, ante Bononiensem Episcopum (quem & con-*

fundens cum Joanne XI. Marone de Sergii p. 10
 liam facit) cui successit anno DCCCXIII. Con-
 stantinus, & hinc Petrus Bononiensis item Episcopus
 anno DCCCXIII.

5 *De enim ego Alambertum, anno DCCCXII. inter-
 tum Bononiensem Episcopum, asque ad Anastasii III.
 Petricum super fuisse: cui decessit successit sit Jo-
 annes Theodori amicus; qui dum Ravenna a pellet
 Ordinationis sua dum, obversit it a quo ordinari debet
 Archiepiscopus nomen Petrus, non Bononia advenit,
 sed ex ipso Ravennate Clero sub anno DCCCXV. suffe-
 cit Joanni Traverfario. Tum vero Joannes, nondum
 Bononiensi Ecclesia consecratus. ambiverit in Raven-
 natem Archiepiscopum eligi, & Romam consecrandum
 discessit. Dum autem ibi moras apud amicum sta-
 bit, eum post Consecrationem acceptam, mortuus sit
 Lando; etque substitutus Joannes, curaverit loco suo
 Bononiensis quidem Petram, alium substituentem,
 Ravennatibus vero Constantinum: quo mortuo circa
 annum DCCCXXVII. XVII. successit sit a Bononi-
 si Ecclesia praedictus Petrus. Hic vero si adhuc in vi-
 viis fuit, sequo Episcopatu ultra abdicavit post annum
 DCCCXX. & Syndum Verrore celebravit, aperte
 dicere, eum in Episcopali gradu perseverasse plura
 anno XVI. priusquam et succederet Honellus, cele-
 bratus in Vita S. Romualdi.*

B

CXXV. JOANNES X.

J *JOANNES, natione Ravennas, ex patre Joanne, primum Bononiensis Episcopus electus,
 tum Archiepiscopus Ravennas consecratus, & mox Romanus Papa inthronizatus, regnan-
 te Berengario & imperante Constantino Porphyrogeneta, anno DCCCXV. XVIII. Junii,
 Dominica III. post Pentecosten: sedit annos XIV. dies III. obit in carcere XX. Junii anno
 DCCCXXI. sepultus in basilica Lateranensi: & testis Episcoporum usque ad v. Julii.*

O *Ue de vita hujus Pontificatus dicta sunt, quod
 ad annum quo mortuus in carcere Joannes fuit,
 certissima sedem habet ex Flodoardo Chronico; sub
 anno DCCCXVI. finio: sic eum ite sequitur: Anno
 DCCCXXVII. Joannes Papa, dum a quadam parenti
 femina, cognomine Maricia, Principatu privatus
 sub custodia detineretur; ut quidam, vi, ut plures
 adstruunt, angore actus, defungitur. Hoc dum Be-
 rengius, ab anno DCCCXXI. Pontificatum Joannes con-
 fusus, ad praecedentem annum DCCCXXVII. retulit,
 quasi ex Flodoardi auctoritate, nos etiam sciamus errare
 fecit; minime suspicatos, adeo male lectum ab eo Flo-
 doardum fuisse. Interim etiam sic continet Joanni an-
 no XVI. dano, ab ejusdem Flodoardi Pontificali me-
 trico (quod tamen vidisse non potui, neque nos vide-
 ramus) resellitur hanc in modum.*

C *aus XVI. dano, ab ejusdem Flodoardi Pontificali me-
 trico (quod tamen vidisse non potui, neque nos vide-
 ramus) resellitur hanc in modum.*

**Surgit ab hinc DECIMUS, scandens sacra jura,
 JOANNES.**
 Rexerat ille Ravennatem moderamine plebem:
 Inde petitus ad hanc Romanam percolis arcem,
 Bis septem qua praeinit paulo amplius annis.
 Pontifici hic nobis legat Segmenta Sculis,
 Munificite facram decoreis ornaribus aulam,
 Pame nites: dum Patricio deceptus iniqua
 Carcere conpositur claustrisque arduat opacis.
 Spiritus aut laeva retinet non valet atris,
 Emicat imo, atris decessu cubilia scandens.

**In numero antorum solus Hermannus Contradus cum
 Flodoardo convenit, etrei annis minus nomenas;
 sed simul omnes uni isti non possunt praestare apud
 eum qui nocet, quantum interfit inter corvot &
 dia postea natos sequeptor. Mentis subliminas
 & Hermannus & alii duos adjuvant, quos reci-
 pere non audemus; sed bene dies III. quos alii
 omnes assignant, itaque nos credimus ad v. Pau-**

lo amplius Flodoardi quam proximae accedere.

1 *Initium Joannis Bononiae dandum fuit Leo Mar-
 tice, Chronico Cassinensi auctor; qui deinde solus
 Ostensis Episcopus vivisse probatur ad Ughellum usque
 ad annum DCCXV. sed ex auctoritate magna non est pro-
 sentis de quo agimus: et quidam post illi viciis
 fecerat calcule, ut illis non raro, in recentium a-
 que ac veterum Pontificum temporibus ad historiam
 suam applicandi: quomodo non non una loco veteri
 Abbi Cassinensi Angelus de Nive, postea Archiep-
 scopus Cassinensis in suis ad istud Chronicon Commen-
 tariis; ac nominatim ad caput 3. ubi de Bonifacio Pa-
 pa, & rursus cap. 34. ubi Adelphum abbatem, &
 anno DCCCXXVII. ordinatum, fuisse dicit temporis
 huius Stephani septimi, anno quinquagesimo mortui.
 Sumptis igitur Leo tres annos pro tribus mensi-
 bus, quibus Garisianus de Saracenis villaria
 obtenta est, post ingressum Joannem in Sedem
 Romanam, ipso anno DCCCXV. Indit. III. men-
 se Augusto.*

3 *Maricia, alius Maurozia, quem Patricium
 suo in carmine Flodoardus appellat, in Chronico au-
 tem significat esse nomen Marium dictum, sed Ma-
 rociom dixerit veteri Italica phrasa. Et olim Sergii
 Papa sequeptor, tunc vero Guidonis Tufsi Marchionis
 iussu erat comitis, Theodora nque impudentis Ma-
 rociom filia. Ipse autem Maricia, sequeptor in Sedem
 Thodora succedens in Principatu Urbi, erat amicus Jo-
 annem non poterat non adfui. Similes utique adde-
 re insulenta consilii Petri apud Pontificem fratrem
 omnia moderantur, & Mariciam Principibus perquam
 iuvant: quam occasione natus Vido, post mo-
 dum Alibris patri sui, qui Theodora causa Inno-
 centem severas, non carnis gratioso apud deos inelapsis
 propositis emendandis ipsius Joannes: quippe qui en*

Pontificatus
 ostendit &
 anno u

Ra-

CXXVII STEPHANVS VII.

CXXVIII IOANNES XI.

CXXIX LEO VII.

CXXX STEPHANVS VIII.

CXXXI MARTINVS III.

CXXXII AGAPETVS II.

A Revennat¹ Archiepiscopatu assumptus, eodem jure poterat creari in episcopatu Romani Pontificatus, quo Formosum, quia Postumum Episcopum ante fuerat, ad summam Sedem promotori valde potuisse negotiorum Stephanus VI. & Sergius III. ejus pestem illa omnia pro suo affectu salva volebat Maxima, fortassis & pro affectu suum revocandi ad Papatum, quod tamen hoc vice ei non successit, nec etiam sequenti. Prius autem quam in venetis coniceretur Joannes, sub oculis ejus occisus Petrus frater fuit.

forte non
dedit.

4. Ipse vero praesens potest non malum habuisse exitum, siquidem male suum administravit Episcopatum. Nam & primis Sedis suae annis, cum ex pluribus delictis conscientia laetaretur, animi dolore langueret; inter alia salutis suae remedia illud excogitavit, ut nomine suo legatum mitteret Compellendam, ad venerandum corpus Jacobi Apostoli, cui & litteras dedit

ad Sisenandum loci illius Episcopum, ut iuges preces Deum se funderet apud sanctum Sanctum Apolloniam, ut propitius sibi esset in hac vita & in hora exitus sui; pro qua, siquid purgandum adhuc superesset, aranea carceris & degradamenti ignominia abunde potuerat sufficere, accedens praesentis etiam crudelis morte. Dicebatur enim ut ait Luciprandus, quod non multo post sui fratres eodem cervical super os ejus posuerint, sicque eum pessime suffocavit. Hujus, corpus ut ait Caesar Rasponus, in porticu ante fores Basilicae jacuit, intra duas portas prius versus meridiem, nemine scilicet curante illud transferre in Pantheon Basilicam. Quae extat illius imago apud Cavalerium, multam praesentis antiquitatis speciem, in Terra, Cambusa, Pallio, atque ornata Placenta, ut consuevit fieri si intelligam, vere ejusmodi aliquam Romae entate in gravitate aetatis istius monumentum.

Epistola.

de eo 214.
ad 215. om.
214.

CXXVI. LEO VI.

E

LEO, natione Romanus, ex patre Christophoro Primicerio, sub Hugone Italiae Rege & imperante apud Graecos Constantino Porphyrogeneta, ordinatus anno DCCCXXI. i. e. 10. Julii: sedit mensis VII. dies V. defunctus VI. II. Februarii, & sepultus ad S. Petrum DCCCXXII. & cessavit Episcopatus usque ad XIII. Februarii.

Tempus
Julii.

Pontificatum istum sic nobis describunt metro Florentini:

Pro quo (Joanne) celsa Petri Sextus Leo regmina sumens,

Mensibus haec septem servat quinisque diebus,
Praedecessorumque petit consortia Vatum.

Hac autem descriptione temporis non dubitabimus fove; quoniam ex omnibus post senis Anthonis nemo sit, qui non deficiat Mensis anni. Plerique etiam, praeter Romanum Septem, dies XV. numerant: sed denarium, ut jam allegata antichrista, dispungunt. Hermannus Contractus invertit ordinem, & Lenem faciens Landoni succedere, mensem I. dies XXV. ei adnotavit.

C. apud Gotfridum vero Viaticensem, etiam fasces error obrepit, in resuando numero anni VII. pro totidem mensibus, signati inveniantur. Ceteri enim Mj. nostro, accuratius notant mensis & dies.

non pace.

1. Nescio porro unde acciperis Batavicus, quod etiam

ipse, ut Desseffor Joannes, detrusus in carcerem defunctus est. Fledardus, in margine citans, non nisi senis Joannem, hunc calamitatem passi, armis. Stella de vita ejus ac morte sic loquitur: Vir bonus fuit, qui nihil tyrannicum in vita pra se tulit; imo revocare ad concordiam cives, temeritate ac stultitia priorum Pontificum adhuc tumultuantes, componereque res Italicas, pacare externum hostem, propulsare barbaros ab Italiae cervicibus conatus est. Sed dum in his laudabilibus operibus versaretur, sexto Pontificatus sui mense moritur; & in B. Petri Basilica sepelitur.

10. et 110.
Londini.

3. De hoc tamen nihil in ejusdem Basilica descriptione Romanus Præbyter; unde colligitur, nullum in eodem postum fuisse monumentum, ejus adhuc memoria extaret tempore Eugenii III. sed humilis ac summa Sepultura mandatum terra esse.

F

CXXVII. STEPHANUS VII.

STEPHANUS, natione Romanus, ex patre Teudemundo, Hugone regnante & Constantino imperante, anno DCCCXXI. XIII. Februarii, in Dominica; sedit annos II. mensem I. dies XII. obiit XXV. Martii DCCCXXII. sepultus ad S. Petrum: & cessavit Episcopatus usque ad I. Aprilis.

de eo 210.
ad 211. om.
211. 212.

C. Ennius nihil opare possumus, quam quod Florentini bis versibus tradidit: Septimus hinc Stephanus binos praesulget in annos. Ausus mense super, his seno ac sole jugato.

Disposita post quod spatium sibi sede locatur. In nostro Mj. notantur dies XV. sed, sed iussu Fledardum non habuerimus, nisi praevaleat consensus plurimum, Hermannus Contractus, Stella & Placenta: quibus enumerandis videtur Rellwinch, eo quod apud omnes dies II. pro XII. videntur pro officiantum scriptis. Ceteri dicunt numerum negligenter exprimeret.

Alia apud.

1. Vita Stephani, inquit Stella, mansuetudinis ac

religiosis plena fuit: moriens autem in B. Petri Basilica sepelitur, sed nulla quod ad postera duraverit monumentum. Si vera sunt, quoniam Joannes Majoris monasterii monacho summa male applicaverit Stephano, fuerit Leonis VII. quod praesens in Franciam apud Tronens in dicto monasterio Abbatem Hugonem consecravit, & patrem ejus. Eadem fuit Odorem monasterio habuit denariis, ipseque late conlatis variis Privilegiis; debuerit unde hoc Stephano nullius, eum ad Hugonem illum, ut Abbatem, cuius Breve Leonis VII. iussu allegandum.

Ratio cum
perit,
ad Fledardum
de.

CXXVIII JOANNES XI

Idem. 317.
Idem. 317.
Idem. 317.

JOANNES, natione Romanus, ex patre Sergio Papa, Hugone regnante & Constantino imperante, ordinatus 1. Aprilis, anno DCCCXXXII. Dominica Pasche sedit annum 1. menses x. dies xv. obiit in carcere anno DCCCXXXV. xvi. Februarii, sepultus in ecclesia Lateranensi: & cessavit Episcopatus usque ad xv. Novembris.

Papa hic
Papa hic
Papa hic

Pater juvenitatem amorem circiter xv. san-
te immaturam mueri, & nasolium infa-
miam, nullis alio notabilis probro videtur fuisse, sed
are aliquod gressu laude dignum: quippe qui nunquam
sui juris fuit, sed partim in matris vitæque consue-
tudinibus, partim in custodia fratris Alberici. Mox enim
videtur, secutus Alberici filio, cui Monacha juve-
nem A. decessum pepererat; cum illa Hugoni Regi, Wi-
dono defuncti virum fratri, misisset, & non vi-
trices manus eadem aquam insulsiisset magnanimus ju-
venis; impetu a suis ab eo alopa concutimur provocatus,
excitata in populo seditione, Hugone ab urbe expulso,
Joannem Papam fratrem suum sub custodia detinuit,
matrem quoque Hugonem Mauroziam clausam servans,
& Romanæ conera Hugonem Regem tenens, seu si
Missi Romanes, apud Flodardum, Roma redun-
cet & Pallium Araldio Præfiliu deferentes, narra-
verunt anno DCCCXXXII.

Idem. 317.
Idem. 317.
Idem. 317.

1. Idem Flodardus, in suis Pontificis metris, rem
notam sic describit:

Nato Patrio hinc credunt pia jura Joaoi,
Uodecimus Petri hoc qui nomine Sedit levatur;
Vi vacuus, splendore carnis, modo sacra mi-
stratus,
Fratre a Patrio juris modicamine rapto;
Qui matrem incellam, rerum fastigio mæcho
Tradere coarctem (Decimum sub clausula Joa-
nem
Que dederat) claustris vigili & custode subegit;
Papaque obit, nomen geminum fere cultus in an-
no.

Hæc si sit accipiantur, uti videtur debere fuisse, quo-
vis integrum beneviam videret a sua Ordinatione Jo-
annes; necesse persuaderetur erroris esse, qui
ab eo xv. aut saltem xii. præter menses x. dies aliquos
eodem adscripsissent; & solum retinere annum 1. cum
mensibus & diebus: hoc autem plures negligunt; soli
Stello & Platina dies xv. assignant, Rellensius dies
xx. Pluralitatem sequimur quoad dies: ab annis vero
multiplicitas obstat, propter auctoritatem Flo-
dardi, hoc tempore maximam. Neque sane in multi-
plicatio opus est, cum ab eo illi habeatur successio
usque ad Martinum II. de cujus anno obitu certum su-
mus; & usque ad Joannem XII. de cujus etiam
die ultimo constat. Illorum admissæ, dicitur Joannes
XL obisse in carcere anno DCCCXXXV. xvi. Februarii:
morte autem illius per aliquos menses colata, & Alber-
rici Electionem annum ante Electi Ordinationem im-
pendente aliquando, facile vacasse potius Sedes usque
ad xv. Novembris. Quod si placeat Interpretari,
paulum progressu vel subsecuta hunc Joannem, sume-

re latius, etiam novissime illud tibi deesse: nihil
enim de istis certum habemus, sed per conjecturam anno
procedimus, habita ratione Dominorum fere præmi-
narum, quamvis longioris more nulla apparet ratio.

2. Præfatis Pontificis monumentum aliquod in-
venitur Tomo 3. Spiritibus Alberici pag. 463. Per-
vilegium fuisse confirmatum ejus apud Joannem VIII
datum, & Stephano VI. renouatum abbas & Monas-
terio Virgataci inditum super; Aimon Abbati
scriptum, per munus Andreæ Scribarii S. R. E. in
mense Januario, indictione vt. datum vero vt. Idus
Januarii, per munus Gregorii, Deo amabili Sa-
cellarii Sanctæ Sedis Apostolicæ, anno xi. Deo pro-
posito, Pontificis Domini nostri Joannis summi
Pontificis & universali XI. Papa in sacratissima Sede
beatorum Apostolorum. Sed aliquis hic obrepit
vicio transcribentis: ut enim cum concessum &
consequenter Pontificum Bullis, ex ipsius monas-
terio archiepiscopi, non paget hæc Bulla (nam de
nostra chronologia, que inde exigit, nihil dico) vel
legi debet annus Pontificatus primus, quod nullum
tertium numerat Joannem XI. & sic retineatur Indi-
ctio vt.

3. Pesset hic aliquis Flodardum sibi ipse oppo-
nere, in Chronica sua ut scripserim. Anno DCCCXXXV
Joanne Papa, fratre Alberici defuncto, Leo quidam,
Dei servus, Romæ Papa constituitur; cum antea ad
annum DCCCXXXII. in eadem Chronica dixisset, Jo-
annem Papam sub custodia detineri a fratre. Non con-
fuit hæc sive cum Pontificatu, ad biennium non in-
tegrum gressu: neque diu potest, in Carmine solum illud
tempus numerari, quod in extra claudium paula li-
ber egit: non enim tamdiu liber fuisse potuit. Sed ut-
que cause aliquid est, cur Joannem quidem dicamus
anno DCCCXXXV. esse defunctum; Leonem vero pri-
mum annu sequenti, post vacationem mensum circiter
xx. successisse. Quamvis enim satis turbata fuerint res
Romanarum, ut id verosimile videri possit, non tamen
id valere sustinere, nisi sequenti Leonem Stephano
annum unum detrahendo; quod contra omnium aliorum
consensum non libenter fecerit, nulla evidenti ad id ne-
cessitate cogente, & tam longam vacationem persua-
dente. Dicam igitur Flodardum in Chronica aliud se-
gnificatum non voluisse, quam quod anno DCCCXXXV
curraisset adhuc primus annus Leonis.

4. De Joanne addit Petrus Bibliothecarius in Ms.
nostra, quod hujus Joannis tempore, primo anno,
fons sanguinis largissime fluxit in civitate Januam,
forte demoustrans ejus cladem imminere: nam
eodem anno Sarraceni ex Africa venientes capta
sunt, & hominibus ac thesauris evacuata.

Idem. 317.
Idem. 317.
Idem. 317.

Idem. 317.
Idem. 317.
Idem. 317.

Idem. 317.
Idem. 317.
Idem. 317.

CXXIX LEO VII.

Idem. 317.
Idem. 317.
Idem. 317.

LEO, natione Romanus, Hugone regnante & Constantino imperante, ordinatus anno
DCCCXXXV. xv. Novembris, in Dominica; sedit annos 111. menses vi. dies x. obiit
xx1111. Maii, anno DCCCXXXIX. sepultus in Basilica B. Petri: & vacavit Episcopatus
usque ad vi1111. Junii.

A *Deum istos Pontificum dies, praetermissis ab aliis, Martiani Securi, Werenae Willerwick, Stella & Plautia suggestis: postrema autem duo, sepultura locum.*

Epistola, 1. *Preservat autem in Spiegelii Acherioni Tomo 2. pag. 375. hujus Papae epistola, ad Hugonem Franco- rum Principem & moensleic Turonensis Abbatem, ex nova Conciliarum editione inserta, per maus Theodori Notarii & Scribarii S. R. E. in mense Januario Indict. xi. Ludovico Francorum Rege: id est anno Christi dcccxxxviii.*

Epistola, 2. *Eadem Epistola docet, quam insigne zelo curavit hic Pontifex sacrorum locorum cultum & reverentiam. Siquidem intelligens, quod nulli umquam semini intra ambum monasterii, etiam sub tempore Pegonorum, permittetur accessus, idque translate illo in urbem jam non observari; negligentiam in hoc coarguit Hugonis, obsecrat ut eam adducat, quatenus per totum veteris auri embium, usque ad viam quae juxta laetus Basilice Aquilonarum vergit, nulla deinceps femina licentiam habeat commorandi, sed oec intrandi quidem: siquis vero de ministris hoc Apostolicum interdictum neglexerit, aut aliqua femina iurare praesumpserit, tandem excommunicatus vel excommunicatus sit, quousque promissa emendatione absolvi meretur.*

Epistola, 3. *Entra etiam reponitur esset & Concilio addita, egregia illius Decretalis circa varios abusus, quos adversus veterum rituum puritatem obrepisse apud Gallos et Germanos, et Gerardo Lunensis Archiepiscopo, Pallis accipendi causa Romanum proficere, intellexerat; ipsa vero sic incipit: Si instituta ecclesiastica, ut sunt a beatis Apostolica tradita, integra velles servare Domini Sacerdotes, nulla diversitas in ipsis Ordinibus & Consecrationibus haberetur. Sed dum uou- quisque non quod gradum, sed quod sibi visum fuerit, hoc ex illiusm esse tenendum; inde diversa in diversis Ecclesiis sunt teneri aut celebrari videntur, & sit scandalum posuit.*

Epistola, 4. *Flodoardus, Pontificale suum metipsum hic fi-*

niens ipsi Leonem maxime laudans entellit hoc modo. D

Septimus exurgit Leo, oec tamen ista volutans Nec turans, Arcis mundi nec cella requirens; Sola Dei quae suat, elacti sub pectore, volvens; Culmiosisque evitas, oblatu subire renuens. Raptus ar erigatur, dignique nitore prolaur Regminis eximii, Petrique in Sede locator. Sed moime siliustat iniqui decortamine curam, Deditus assiduis precibus, speculamine celsum; Affatu latus, sapient, atque ore serenus. Qui me, videntem as haren pia limosa Petri, Juuade excipiens, aonimo quiesce benigno Admisit, fovitque pie, evolutusque modesto; Famina grata ferens, epulis recreavis utriusque Corporis atque animae; benedixit, & oculo libas Ac gemionis, dono cumulatam manens alma, Pergere litanem amplexu dimisit honore. Quem Pater omnipotens, alacrem cultuque venustum Attollas servetque dia, digoo excolat ectu, Et cum Praefatis sanctis, consortia quorum Promeruit Sedes, praestet super aethera sedem, Cum quibus aeternum monas praeculur io aum.

6. *Discrete igitur & benigno cum interpretatone in- telligendum, quod scribit de Leone hoc Stella, cum esset remissus vir, nihil memorie dignum possit reliquisse. Nam, ut cetera praeteram, ad non parvam commendationem ejus facti, quod Ottone Imperatore Bulla aucta, de qua infra, ad Pontificum irrationa- biles erga populum sibi subiectum alperitates retin- dendas, statuit, ut si qui deinceps Canonice electi fuerit, primumque consecratur, talem facias promissioem, pro omnium satisfactione atque futura con- servatione, qualem, inquit, dicit, Dominus se voco- randus spiritualis Pater noster Leo sponte fecisse dignoscitur: quod non de eis quoniam hoc Septimo intelli- gitur: postquam Flodoardus Dei servum appellat: epas- que interuentu factum esse, quod Hugo Ren frustra Roman capere misus, postea tandem pace cum Alberico, dans ei filium suum conjugem, ab oblatione des- titit, uti scribit idem Flodoardus,*

CXXX. STEPHANUS VIII.

STEPHANUS, natione Germanus, Hugone regnante & Constantino imperante, ordi-
natus VIII. Junii, in Dominica 1. post Pentecosten anno dcccxxxix. sedit annos 111.
mensis IV. dies XV. obiit XXII. Octobris, anno dcccxlII. & cessavit Episcopatus usque
ad XIII. Novembris.

Hic cum Pontificatum suscepisset, ita Romeno- rum seditionibus yxatus est, ut nil memoria dignum ab eo geri potuerit: quia ab eis tam turpiter muliebatur tamque ignominiose multatus fuit, ut quoad vixit in publicum prodire non fuerit ausus. Ita Stella, ex antiquis (ut mihi quidem videtur) Au-
dite, quomodo pra oculis fuisse habuit scripsit Pon-
tificis libri a Beronae laudati. Quod tamen hic volui
eadem ex libro scribis, Ottone Regis opera Electum Ste-
phanum, natum autem extra adie permisisse Alberi-
cum, ut ita ab impis lamentaret, id usqueque pro-

hunc non possum; cum Otto Ren Germaniae antenus ni-
bil juris habuerit in Italia, neque ei electum se im-
ponere potuerit, bellis domesticis occupatissimus, & lei-
gini absens quom ut nuntium de morte Leonis acciperet
ante Electorem suum fore: nisi fugere velimus duo-
bus vel tribus vicibus vacasse Sedem.

2. *Martianus Securus pro 1111. mensibus, sedem 1111
habet: sed vinctur censu ceterorum, uti & Ba-
nus, quon suo Codice Patiens pro diebus XV. solus v.
transcriptis: aliqui in omnis successibus plane nebul-
sum convenit.*

CXXXI. MARINUS II. alias MARTINUS III.

MARINUS, natione Romanus, Hugone regnante & Constantino imperante, ordina-
tus XIII. Novembris, anno dcccxlII. in Dominica; sedit annos 111. mensis VII.
dies XIIII. obiit XXVI. Maii, sepultus ad S. Petrum dcccxlVI. & vacavit Episcopatus us-
que ad 11. Junii.

A *Ve, inquit Stella*, manifestissimus atque placabilis, qui, omisissis bellorum conventionibus, totum se religioni dedit, templa restaurans pauperesque mira pietate fovens, & tandem moriens in B. Petri Basilica sepelitur.

Exat in Tomo 3 Superlegis jam supra citati, Widenburgensis Abbatis concessum ab hoc Pontificis testamentum, chronologicum hunc nostrum confirmans, ex ipso datum anno DCCCXLI. Ipsum enim scripsum per manus Azzonis, Scribarii S. R. E. in mensis Februarii Indictione 1. datum 11. Nonas Februarii per manus Benedicti, Episcopi & Bibliothecarii S. Sedis Apostolicæ: anno Deo propitio Pontificatus Domini nostri Marini, summi Pontificis & universalis Papæ, in sacratissima Sede B. Petri Apostoli anno 1. mensis Februarii, Indiæ 11. Simile Privilegium, De-

nisi Sile inierunt Abbati concessum, ab Ugbeilo Tom. D. 1. col. 13. referunt cum hac clausula, Scripsum per manus Zachariæ Scribarii S. R. E. mensis Maio, Indictione 1. bene valet. Datum pridie Idus Junius, per manus Valeriani Portuensis Episcopi. Regnante in perpetuum Domino Deo nostro, anno Pontificatus Domini Marini universalis Papæ 1. Indiæ 11.

Tenebant tunc quidem Italia regnum Hugo & filius ejus Lotharius: coram tamen Imperi nunquam obtinuerant, ideoque nullum eorum rationem sibi habuitam videt, sed formalam Christo regnante addidit: de cujus formula antiquitate majore quam putet aliquis, videri potest ex istis tractatibus Joannis Bellii, post Historem Comitum Friburgensium & Decan Agnitiæ pag. 113. & segg.

*Christo non
graves so-
guntur.*

CXXXII. A G A P E T U S II.

A *G A P E T U S*, natione Romanus, Lotario regnante & Constantino Porphyrogeneta imperante, ordinatus anno DCCCXLVI. 11. Junii in Dominica 1111. post Pentecosten; sedit annos VIIII. menses VII. dies X. mortuus DCCCCLVI. 21. Januarii; sepultus in Basilica Lateranensi: & cessavit solum Episcopatus usque ad XIII. ejusdem mensis.

Ensuram Pontificatus hujus accipimus in concessa plurimum, Hermannus Contrasti, Gislefridi Viterbiensis, Mf. nostri, Stella, Pintina, nam quod in Mf. nostro, x. anni leguntur, & eodem fonte profectum erit, unde & Hermannus Scetus res accepit, aliquis scilicet librum errare: in mensibus ruinæ & de his convenit Mf. nostrum cum aliis: nec quod manifeste diffinit Gislefridus, retinendo numerum mensis VIIII. scribit. In diebus major differentia est, dum apud Hermannum in exemplari anno diei XIIII. leguntur. Sed cum aliud ejus exemplar considerari nuncius exprimit annos ferme x. non consistit facti de Hermannis sententia. Placet itaque nunc quod x. dies, plures sequi. Baroniæ anno eodem quo nos erratum & uno anno citius mortuum Agapetum statuit, nescio quo modo numerum illius annos decem, menses & dies decem, & epone

errare calami annos decem pro novem obrepisse.

a Stella in Basilica B. Petri sepultum, hic contra Casse Rappana lib. 1. cap. 18. Pontificatus in Laterano innumerati sunt annorum, tunc sibi dignis quatuor signatis & primis suis sumis, pone sepulcrum Luca II. qui inter hunc Agapetum & Sergium III. medius intererat.

Episcopus.

3 Joannes Ginechetti Serranus, describens ecclesiam S. Silvestri de Capite, scribens Joannes Baptista, istie (ut creditur) servavit, pag. 10. indit, ibidem haberi hunc Pontificis Bullam, datum anno Pontificatus IX Indictione XIII. quod cum chronologia bene convenit; non item quod addit de alia successore Joannis XII. quasi in dati sit anno Pontificatus VII. Indictionis XV. nunquam enim is totam Indictionem numeravit, nisi Pontificatus sui anno 1.

Bullam, & Joannis, etc.

CXXXIII. J O A N N E S XII.

J *O A N N E S*, natione Romanus, antea Octavianus, urbis Patricius & Clericus, et patre Alberico Patricio, Otone I. regnante & Constantino imperante, ordinatus anno DCCCCLVI. XIII. Januarii, in Dominica eademque Octava Epiphaniæ, sedit annos VII. menses X. dies XXII. usque ad v. Decembris, anni DCCCCLXIII. & post bimestre exilium revocatus, ante finem Februarii, anno DCCC. XLIII. non longo vixit tempore, mortuus 1111. Maii: itaque censeretur universum sedisse, annumerato ipso exilii tempore annos VII. menses 1111. dies v. sepultusque est in Basilica Lateranensi: & cessavit Episcopatus usque ad XXIX. Maii.

De hoc Flodoardus ad annum DCCCCLIV. sic loquitur: Alberico Patricio Romanorum defuncto, filius ejus Octavianus, cum esset Clericus, Principatum adeptus est: qui etiam postea, defuncto Agapeto, successoribusque sibi Romanis, Papa orbis efficitur. In quo cum principis medere alium credam, præcipuum quoque Ordinationem credens, proxima ab eodem Agapeti Domestica ram a Clero certam cessavit, vix totum interfecto. Hinc porro Pontificatus ejus ipsius mensis sum usque ad eum diem, quo ipse in Synodo, post reditum celebravit, XXVI. Februarii Indiæ. VII. id est anno DCCCCLVI. latum factum suo depositionis sententiam, & Leonem Elestem qui suo loco ordinaretur.

*Ordinatus
procurator*

2 Annorum numerum, a nobis expressum, habent Mariani Scani & Wernerus Rellwiesch, eundemque numerum versimiliter legentes apud Gislefridum Viterbiensem, nisi hic sensus librum non scisset, cui pro VII. credimus scribere IX. quoniam etiam depravatum scripturam Stella pro oculis habuisse debuit. In diem aut mensium numero diversis scribitur singulis, ut eorum ratio haberi non poterit. Hermannus Contrasti annos VII. menses IV. Mf. nostrum annos VIIII. menses III. habet, & hic addit Pleasum dies v. quo eo facimus, ut relata ad diem mortis (quem solus nobis indicavit Regius, scilicet 11. Idus Maii) ardeamus nos in eundem diem, quo ordinatus Joannes factus, proximum a morte Agapiti; supponendo scilicet quod

*Tropus
Indicis.*

*et dicitur
ita.*

CXXXIII IOANNES XII

CXXXIV LEO VII

CXXXV BENEDICTVS V

CXXXVI IOANNES XIII

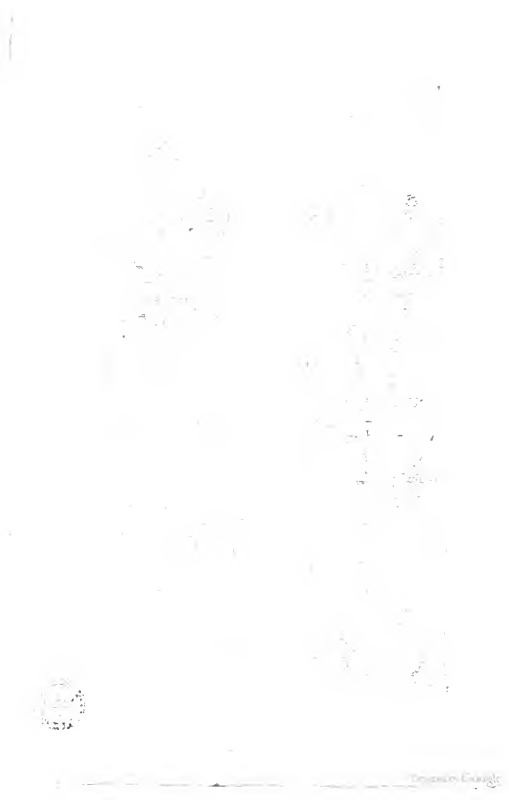

CXXXVII BENEDICTVS VI

CXXXVIII DONVS II

A. auctores predicti, nulla habite Depositionis Synodica sententia, Pontificatum ejus innotescit metui voluerint: quæ ratione ut ad Dominicam venerint, dies V. Placide, mortui in 12. Nunc Primum Joannis, fecit a Petro Bibliothecario scripta in Ms. nostro legitur, accipe.

ACTA JOANNIS XII.

Ex Ms. nostro, auctore Petro Bibliothec.

*Fraxum
Bibliothecæ
Joan.*

Hic fuit tempore primi Ottonis, Imperatoris primi Germanorum, (descripti hic præ videntur multa, circa promotionem ejus & varia in Pontificatu ejus, sic enim, quasi narrationem concludens, præsequitur auctor). Ille denique infelicissimus, quod sibi pejus est, totam vitam suam in adulterio & vanitate duxit. Cujus temporibus Otto Imperator Romanam venit, ab eo honorifice susceptus est. Cum quo ipse Imperator multum decertans, ab errore & nequitia sua nequitum esse revocare. Consilio itaque cum suis fidelibus inito, iterum Romanam venit, quatenus eodem protervum & sceleratum Pontificem, cum suis Archiepiscopis atque Episcopis recorderet, ut a tali & tanto scelere resisterent. Sed ipse iniquus, flatum ut de Imperatoris adventu audivisset, Campaniam fugiens, ibi in silvis & montibus more bestiarum latuit. Tunc omnes Romani, uno consensu unaque voluntate, Clerici atque laici, rogarunt Imperatorem ut Sanctæ Matris ecclesiæ dignum Pontificem & pium Rectorem tribueret. Falsaque postulatione atque petitione, universus populus tale a Domino Imperatore accepit responsum. Eligite qui dignus sit, & ego libenter eum vobis concedem. Statimque a cunctis tam Clericis quam laicis electus & caputis est Leo vir venerabilis, Protoferius summæ Sedis Apollolice ex patre Joanne item Protoferio summæ Sedis Apollolice, natione Romanus, de Regione que vocatur Clivo argentarii, vir strenuus & omni honestate præclarus, & consecraverunt eum Romanum Pontificem, mense Decembris in Lateranensi Palatio: quo fuit Ordinationem in eodem mense, Presbyteros vix. Diaconos 12. & sedit annum 1. menses 11.

*Ordinatio
Joannis.*

Expulsi.

Ipsodenuque vivente iniquum consilium a Romano populo expertum est, quemadmodum Dominum Leonem foras egerent, & sceleratum illum, qui in Campaniæ partibus latitabat, reduceret: quod & factum est: unde maxima famis & ingens periclitio in hac civitate Romana devenit. Uel itaque operante elementa, prædictus Dominus Leo factus & illatus (evasis) ad hac civitatem: & ubi Dominus Imperator eum suo exercitu in partibus Spoletanæ civitatis erat, advenit. Qui honorifice a Domino Imperatore susceptus est, statimque armavit milites, munivit custodes, & contra Romanorum nuntios maximas infidias præparavit. Qui eum venisset in Reatinam civitatem, Romani nuntii ante suam præsentiam venerunt, qui ei mortem sceleratissimi Joannis nuntiaverunt, & de electione Benedicti Diaconi rogaverunt. Sed nihil ab eo obtinere potuerunt, taleque ab eo responsum accepit. Quando dimiseroensem meum, tunc dimittam ut Dominum Leonem Papam in cathedra S. Petri non restitum.

*Joannis
hæret.*

Nuntii vero reversi, sine consensu & voluntate Imperatoris, eundem Benedictum Diaconum in Romanum Pontificem ordinaverunt. Quod audiens Dominus Imperator magis in furore & ira exarsit: undique circumvallavit civitatem Romanam, per divitas civitatis & oppida caput deprederat, incendere atque vallare & funditus dissipare: & in tantam penuriam & esurivitatem eam adduxit, ut modius fursus venundaretur triginta denariis. Coangustati autem

*Reversus
ordinatio.*

Proppium Mai.

& afflicti Romani, & tam pessimum malum fuisse non valentes, innocentem Benedictum Imperatori tradiderunt, & Dominum Leonem in Romanam & Apollolicam Sedem suscepit, spontaneis ei obedientiam & Domino Imperatori, super corpus B. Petri Apollolice dimisit eam eis quanta & qualia perperitus est, & ics Dominus Imperator ab hac civitate Romana in partibus Galliæ recessit.

4. Primum Ottonis, adhuc Regis domantis, adventus in Italiam incidit in annum Christi CCCCLXII. teste Regimine, & quidem, ut fide descripti Lipsprandus, Joanne Papa per Legatos supplicantes, quatenus per eum emiserat a tyrannide Berengarii II. Legatio autem illa missa fuerat ante brunnium. Præterea vix atque opere in debellandis Ecclesiæ adversariis suis Curia Imperii, Ottoniensiata a Joanne, cui vixissimæ novus Imperator per Bullam auctoritate Romana Ecclesiæ jura immunitatis confirmavit, & libertati Pontificis Electionis sub consulat, ut simul etiam præstari indemerat: fudituram, vixit Electionem consecrari privilegium præmissionem fecerit, qualem Leo (candelis VII.) sponte fecerat. Autographum ipsum, aureis litteris exaratum, asservatur Romæ in castello S. Angeli: & adducitur in hoc, Anno Dominicæ incarnationis MCCCLXII. Indiæ v. mense Februarii, x. die ejusdem mensis, anno vero Domini Ottonis invictissimi Imperatoris Imperii (1. Regni) XVII. facta est hæc patio felicitas: Ubi verba duo supplevi, vixissimæ transgressibus inductis: hic emissio, neque enim credibile est Imperii & Regni anni in hoc principio consules fuisse, cum in alio Ottonianis bullis, quæ sunt in Propylæis ad a. Tunc Aprilis exhibemus, si aperi accurate distinguamus.

5. Aliud insignis Joannis XII. monumentum extat in Lateranensi alio Secretario, per ipsum caritatis, & anno in seculum S. Thome Cantuariensis converso, super portam: ubi solent ipse cum Cardinalibus & Clericis sacris se in duobus vestibus, post perfolatas Horæ sanctæ processurus ad aram: quæ simul & anni decem, convenerat, quando sacris illa absolutio accepit, & sacris illis Casula soluta, habuitque Diaconatus & Clericali pulchre exprimitur: quæ opera præterea visum est, ipsum ex Responsis rursus an incensum hic habere, qui nescio cur in designata sacris illa hora, sextam potius voluerit amittere, quam Tertiam: cum Rubricæ, definitiones horum celebrandi Missæ, habeant. Conventuales & solennes in festis Duplicibus ac Semiduplicibus, atque in Dominicis & festis Oblatus (quæ Pontificibus potius est censæ publicæ sacrificandi quam alius) dicta in Choro Tertia, inchoant: dicta autem Sexta, solum in Simplicibus & Festis per annum: quando Joannem, utique non annis religio, solum ad Aliæ comparate, vix crediderunt, maxime, si Sexta tunc adhuc debebat in ipse meridie, unde & Hispani sternerent, ut meridionem summum Stellam acciperent.

6. Sed neque existimo ipsum hic Joannem ut sacrificium representari, & non potius ecclesiæ illius tunc Archiepiscopus, ipso ad solennitatem Sacra vestiri solitum. Omnino enim grandænam sententia inter junioris Clerici hic exprimitur, cui facta a se tunc recentem creatum Joannes Papa id honoris habuerit prima vice, ut ipsi ipso manibus Pleneque imponeret sacrificium, cum tunc eum admodum plandis: cuius rei memoria digna sit visio, se representari. Certe admodum juvenis erat Papa hoc tempore, nec pueritia annos aggressus eum ordinaretur: de quo, etiam jam septimum Pontificem, cum graviter accusaretur, respondit Imperatori Ottoni, apud tunc vixit tunc eximium Lipsprandus: Puer est, facile donorum immutabitur exemplo viro. Ipse vero per Legatos emendationem promittit, haud parum esse, manderis dici, si hæstent juven-

*Ottoni 1.
Joannis
fuit.*

*Joannis
Basil.
laurea.*

*Lateran.
Joannis
Basil.
laurea.*

*Joannis
Basil.
laurea.*

*Joannis
Basil.
laurea.*

Z

tuit

A totis igne devictus, puerile quid gesserit; jam teinpus inlurre, cum alio cunetis vivere more. Adflantes a tergo venerabundis Diaconus & Subdiaconus satis verefimis facinorant, formofulum illum pulchraq; comatum Clericali te habitu, Joannem effe, ea atate quo primi libidinis ignis acris effervere folent in

adolefcenlis, nullius reverentia refpectum occurrif, Dignus erat Joannes, annu atate XVIII. tunc forte, cum ifta pergerant, necdum egreffus, & tamen jam tam in vulpes quafteumque infamem. Atque hoc confatione pueri iftus dila fuit.

IOHANNES PP. XII. IMP. DNI. DCCCCCLX

Indulgentia
ad Joannem
extulfe
gratia.

7. Idem Cafar Roffanus lib. 2. caput 14. fic exordi-
tur. Innumeralis propemodum eft fpiritalium the-
faurorum omnis generis omnique priflantia copia,
quibus hanc Ecclefiam eximia fumorum Pontifi-
cum liberalitas ac indulgentia locupletavit; ne quid
a fidelibus ejus cultus venerationifque ftudiofis, eor-
um que ad promerendam peccatorum fuorum ve-
niam expiationifque poft obitum fubeunda remiffio-
nem pertinet, aliunde fit requirendum. Quidquid
enim in legibus atque praeceptis, vel ad mercedem iufto-
rum vel ad folatium poenitentium, Apoftolica difpen-
fatione umquam obtinuit, aut longinqua S. Jacobi
Compoftellani peregrinatio, aut periculofa Hiero-
folymorum Sepulchrici Domini adoratio, feu quid

C aliud ufquam faotimonia ac religione vifendum adora-
randumque eft, id omne veteres Romani Pontifices
ad augendam hujus Bafilica venerationem certatim ei
detulere, praeceptaque Joannes XII. collabentis ejul-
dem adificii reftaurator, ac Bonifacius VIII. Qui-
bus quidem adeo multa vifa funt Indulgentiarum re-
liquorumque fpiritalium privilegiorum hic attributa
& benclicia, ut numerum inire opus humana virtute
fublimius judicant. Verum hac omnia generatim
& fuae vlla dicunt & operum ad hujusmodi gratias
fpeftantium mentione. Opera pretium profelfo effes
ipfa Baftlarum verba videre, fi placuiffet Roffano ea
dare legenda: quod autem non dederit ut alius foles,
hanc caufae aliqua fufpicionem ambigui fenfus, in ipfis fi

liberentur facile notandi. Interim pferuo iftam
communicationem privilegiorum peregrinationibus Hiero-
folymitanis aut Compoftellana attributorum, non
poffe nifi a Bonifacio VIII. effe, cum primis feculo
XII. incutieris Indulgentiae eas abentibus addita. p
Ad Joannem omnes fpeftare debet, quod ejus Bulla
nullam mentionem faciat dierum operumve, unde con-
firmatur (quod alibi diximus) necdum tunc ufufque
fuiffe determinatas certorum dierum ac eorum Indul-
gentias; an autem generales termini tales fuit, ut
in eis deprebendi poffet rudimentum aliquid ejus qui fe-
quenti feculo magis explicare fe cupis ufus Indulgen-
tiarum, docere nos ipfa deberes Bulla, quam vel ideo
plurimum optavi videre, fed obtinere necdum potui
exemplar.

¶ Perro fepultum Joannem ait Roffanus, in ipfa
porticu juxta fores Bafilica Lateranenfis quod facile
credidero; non item ejus effe Epitaphium quod recitat,
multis magna virtutis laudibus plenum, praefertim ad
unitate ecclefiaftica pulfo feftumate refermato quapro-
pter etiam Auguftus curas existeret. Certius de eo cre-
dendi Canonici Romani, dicentes effe ipfum Joannem
XVIII. in Vaticano fepultum; quod & Epitaphii iftus
verba innunt, & Auguftorum pluralis numerus,
Dandecimo non converfens; cujus te impore felus impo-
rabat Conftantinos Porphyrogenetos, exultilato.
jam pridem cum filius Romani faecro & Imperii col-
lega.

CXXXIV. LEO VIII.

Leo, natione Romanus, S. R. E. Protofcrinarius, regnante Othone I. & imperante
Nicephoro Phoca, ordinatus proxima poft Synodum habitam contra Joannem Do-
minica, vi. Decembris, anni DCCCCLXIII. expulfus ante xxvi. Februarii, anno DCCCC-
LXIV. receptus a Romanis fame fubactis, poft xxiii. Junii; Pontificatus titulum parim
Romae, partim in castris apud Imperatorem, atque iterum Romae gelfe, annum 1. menses
iv. defunctus anno DCCCCLXV. in xio Aprilis.

Pre-

A *Poster annum 1. Pontificatus, mentes titi. re-
venerunt Mariam Scote, Wicero Rallovinsk,
Sella & Tlatina; quoniam Hermannus Contritus,
Geisfridus Viteborgh, & Al. nostram solum ut nu-
merant. Idem Puerborgh annos 11. habet, quod
etiam librari impudenter dicitur.*

*Transfusa
ad.* **a** Gerbertus Remensis Archiepiscopus invasit, in
Albi Remensis Synodi a se vel suis jussu scriptis, Leonem
ideamdem appellat Neophytum, eredo quod so-
ecorum Ordinem expositi varisq; usque ad suam inten-
sionem. Ita certe Neophyti nomen acceptum fuisse,
jam inde a tempore S. Gregorii Magi dicitur ejus Episto-
la 111. libro 7. Sicut tuos, id est in primitiva Eccle-
sia, Neophytus dicebatur qui initio in Sacra fidei
erat conversatione plantatus: sic modo Neophytus
habedus est, qui repente in Religionis habitu pla-
tatus, ad ambicendos honores sacros irreperit: &
Hincmarus Remensis, Neminem ex laicis Neophy-
tum. id est, noviter attonum & sine disciplina, vel
non per tempora constituta ad Ecclesiasticos gradus
provehum, Episcopum eligat. Cumque hoc vi-
tium agere de finem & exornationem, postulat in-
venisse, laudes Gregorium VII. Hugo Flavien-
ensis, quia de Sanctuario Dei Simoniacam & Neophy-
ticam heresim, & sedem libidinose contagio-
nis pollutionem, volebat expellere. Neque vero ab-
solutum est, si Protoclerici dignitatem, non multum a
Conciliariis dignitate diversa, penes personas lateos
ex tempore fuerit, quales erant etiam ipsi Serioistii
sive Notarii Apollolici, quibus ille preerat. Placet
autem Gerbertum audire, ubi insulsum Ecclesie hoc
tempore conditionem, & qualiamenque Pontificum
sacerdotium describens sic loquitur. Vidimus Joannem,
cognomento Othavianum, in volutabro libidinum,
etiam contra cum Ottonem, quem Augustum crea-
verat, conspirasse: quo fugato, Leo Neophytus in
Pontificem creatus: sed Ottonem Casare Roma disce-
dente, Othavianus Romanus rediit, Leonem fugat,
multaque eade Primum in Urbe debachatus cito
moritur. Cui Benedictum Diacocon, cognomento
Grammaticum, Romani substituit. Cum quoque
Leo Neophytus, cum suo Casare non multo post egre-
ditur, obidet, capie, deponit, perpetuoque
exilio in Germaniam dirigit. Ita ille, inquam, qui-
dem in Romanam Sedem accessit, cui causam suam pro-
bare acquieverat, verum tamen eatenu saltem, quo-
tenus ordinem successumque declarat.

*An fuerit
verus Pon-
tifficus?*

c Barroius, aliquis recentior, passim excludunt
Leonem huic a numero legitimum Pontificum: neque
sane id esse potius, quod vult Joannes. Sed cur non
possimus credere, Benedictum quem Joanni mortuo
successerunt Romani anno dcccclxv. virum usque hu-
manum & sanctum, in Romano Synodo de positionis sue
sententiam, inter ipsam, tamam tamen habuisse, ne

constatitendo nihil nisi malum fuit, Ecclesie vera seculum
dolum accerseret? Sentias nunquidque de Leone et vo-
luntatibus occulsiis videtur ejus solum nomen ex arde
ponere, quo antequam esset pontifex creatus, suorum
usu comprobaverat sequentes ejusdem nominis Pontifi-
ces. Eius enim fortassis verus Pontifex non fuit, sub
ejus tamen nomine & numero concessa auctoritas Albi,
qua ne cum alterius Albi confunderetur, debuit se-
pe alius Leonem IX. dicere: quod & alius postum se
videbitur. Qui autem id fecerit voluerit scriperet,
in ut qui postea nomen Joannis habuerat, interum quan-
tum exortibus Lectorum suum aut nequitiam aut non
excedentem, quod alius nomen numerus in Pontificis
brevis & Ottonem scriptis usque, alius ex recen-
tium quorundam calculo, annis Barroii judicio aptan-
tum, impositum sit. Eius porro Leonis VIII. prater
alia alibi apud Ughellum Tom. 5. col. 45. Periculum
Redaldo Sancta Aguilensis Ecclesie Pastore, da-
tum, in sacratissima adei Terri Apollolici Idibus De-
cembri, anno Pontificatus Leo-11 primo, Imper-
ante Otthone anno 11. id est, edisse suscepe ordina-
tionis Pontificatus dicit.

4 Est autem hoc notata digna observatio creditissi-
mi viri Joannis Beslin, post Historiam supra citatam
Pictaviensem Civitatem & Ducem Aquitaniam p. 136
saggeantur, Aquitaniam enim velleat anno Regni con-
jungere annam Pontificatus, in hujus temporis pe-
petuitate, cum tres prater viverent Papa delli, scri-
bere maluisse nomen Salomonis, sive ut significaret,
Deum esse cuius sapientia Ecclesiam regat & Apollolice Sedem conservet, sive alia quocumque
ea causa, movente Aquitaniam Ducem Cancellarium
ad hujusmodi servitium asparandum. Ita in christia-
no S. Historie Majoris Pictaviensis repertum diploma,
datum mense Martio Feria 11. kl. anno. Lothario
Rege, Salomone regnante, anno dcccclxv. Cum
autem post hoc Benedictus & Bonifacius, atque VII.
antiquam Ecclesiam iterum distinxissent, aliud legi
datum mense Junio, regnante Lothario Rege, an-
no D. N. Jesu Christi dcccclxv. Salomone Papa:
ac denique contentum de Papa Gregorio V. &
Joanne XVI. tertium quoque haberi, datum mense Fe-
briario, regnante Hugone Rege, anno ab incarnatione
Domini Jesu Christi dcccclxvi. Salomone Papa.
Ubi nota Aquitanos, qui primum seculo 12. sub Guili-
elmo II. exierunt anno a Christiana ad publicorum
instrumentorum subscriptionem addidere, id fuisse mo-
re Gallicae, & tale est inter Probatores prolata F
historia produlum pag. 284. Datum mense Januarii,
regnante Lothario Rege anno dcccclxix. Indictio-
ne xxi. quod nos dcccclxx. numeravimus; nudo
intellectum tertium diploma ex gratia, speltore ad
annum dcccclxxvi. a Louanum recipiendum,

*E
Apolloni in
seculo 12.
per Papa
notum in
Romano reg-
nante*

CXXXV. BENEDICTUS V.

BENEDICTUS, natione Romanus, S. R. E. Diaconus, regnante Otthone & imperante
Nicephore anno dcccclxiii. ordinatus. xix Maji in Dominica 1. post Penteco-
sten, saltem ultra diem xxiii. Junii verus Pontifex: & rursus, postquam in Saxonia exu-
lantis reformationem Otto decrevit uno fere anno post: atque ita sedisse dicitur universum
menses 11. usque ad v. Julii, quo obiit Hamburgi in Saxonia, anno dcccclxiv. transla-
tus Romam sub Otthone 111. anno dcccclxix. Post ejus obitum vacavit Episcopatus us-
que ad 1. Octobris.

*An 944.
ad 945.*

*Monasterium
sive quod
dicitur in
Romano
regnum?* **P** Lottus inter Joannem & Benedictum tantum
xii. dies numerat: sed potius fuisse decipit: ab
aliquo, quo 11. descriptas prae. nomen cum expressit
Regem dicit, quod Joannes 11. Idus Maji rebus hu-
piapylum Mau.

manis excessit, nec credibile est ante Dominicam or-
dinatum esse Benedictum. Ab hoc autem die, nudo
diem depositionis sui, non est integre mensis: est ergo
verisimile, bimelle eadem adscriptum compleri per
2 a mu-

A *veniens & amplius, quo vivit anna frequenti, post reditum ei ab Ottone decretum. Quod confirmat opinio- nem nostram de assensu per eum praestito in suam depo- sitionem, quando filius imperatoris consensu solum Or- dinationem quondam ovalium judicavit. Poteat cer- te ver Sanctus, ut dicit, quoniam inique dispositi, nonnulli in sua causa seculum fuerit; ideoque obdesse, quid autem gravius malum non poterat reinere. Nul- lum ei imaginari debetis Cavalleriam, quoniam verum Pontificem fuisse non existimabatur; sed deditur unum Stephanum, Elefse post Zachariam, quoniam ad numerum facere non arbitramur, totius antiquitatis exemplum potius quam Baronum aliter faciemus fecerit. Typo- graphus ergo, nesciens quomodo Benedictum V. ex- presserit, & habuit supernumerarium Elefse istius im- aginem sculptam, hanc illius loca substituit ut nullam poneret; quod ei indulgentiam censui.*

*Insuper
fuit servat.*

B *Quod ad Interpositum attinet, vacasse Sedem post Beodictum dicit Platina dies xx. vel xxx. quod cum dicit nequeat cum respectu ad abdicationem Bene- dicti, (post hanc enim ne ad unum quidem diem vocatus Scder) sed intelligi debeat per respectum ad mor- tem; praesumere libet, ex diebus Platinae numerum men- sum durum, cui addi debuerat dies, non xxx. sed xxv. atque ita pervenitur ad 1. Octobris, quo Domi- nica fuerit: & habebat congruum tempus seu fere mensium omnibus rebus digerendis, quae inter Leonis VIII. et Joannis XIII. ordinato nem interposse- re coeclat. Toti autem raris temporis confirmatur in obitu ipsius Joannis, qui non fuit cum ante Octobrem fuisse ordinatum. Nunc solum adverte, eo tempore quo necdum ordinata erat, ut nunc, vicedarium per di- spositos equos communitatem opportunis, omnia fuisse per missos expressos peragenda: hi autem primum firmam Germaniam ad Ottonem debuerunt venire, tum ab hoc mitta Hamburgum ad revocandum Benedic- tum; indeque reverti in montium nuntiarent, ac de- mum cum Legatis Caesaris redire Romanam; quo per ad- versos calques non datur accessus nisi cum presenti mor- tis discrimine. Quod ergo ab re dicimus, cum pote- mus non potuisse ad Consecrationem novi Pontificis pro- cedi ante Septembrem finitum?*

DISSERTATIO XXXIV.

De Benedicti V. Pontificatus, exilio, sepultura, ac Professione.

*Ex libro
de vita
Hamm-
burgi.*

A *Damus Bremensis in chronica sic de hoc Bene- dicto scribit lib. 3. cap. 6. Reversus in patri- am Adaladum, Archiepiscopus Hammaburgensis, duxit in comitatu suo Beodictum Papam ordinatum, sed ab Ottone Imperatore depulsus: quem ille in Hammaburg custodire mancipari precepit: Archie- piscopus vero magno cum honore usque ad obitum eum detinuit. Nam vir Sanctus litteratusque fuisse dicitur: qui & dignus Apostolica Sede videretur, nisi quod per tumultum a populo Romano electus est, expulso eo quem ordinari preceperat Imperator. Igitur apud nos in Sancta conversatione vivens, abso- lute tantae vivere docens, cum iam Romanis poscen- tibus ab Caesare restitui debuisset, apud Hammaburg in pace quievit: cuius transitus 1111. Nonas Julii contigit ille describitur. Ita edidit Francofurtensis anni 1609. per expidum Ludeburgium curata. Baronius in alia editione quarto Nonas legit, Regionis Contu- nator: tunc vivens videtur Beodictio inquit, di- cenda de eo, quod Romanos, ut dicitur Imperatori resisterent, animavit; ipseque Imperatori, & suis fi- delibus excommunicationem minatus, muros urbis ascendit; & elatori se fastu, quam Apostolicum de- curat, ostendit. Non dissimulat tamen, quod Im- perator, celebrata B. Joannis Baptista natiuitate, in cuius Vigilia urbem cepit, & Sanctorem Aposto-*

*Dispositio
de vita
pontificis
Jo-
annis.*

lorum sessivitate, Roma revertens, infelicitior quam speraverat omine in redeundo est frons: nam tanta exercitum ejus pestis & mortalitas invasit, ut v. vel sanus quis a mane usque in vespem se vultum spe- raverit. Dubitavit vero Episcopus Misripugensis in chronico, quod usque ad annum MXXVIII. perduraret, & quod panem fuisse violentia, sicut Dominum Apo- stolicum Benedictum exerceat, quem nullus absque Deo judicare potuit. Idem docere de Joanne XII. pos- suisset, quoniam seculo. Sed commiseratione digno- re visui Benedictus, injulle accusatus (ut sperare se ait) ideoque improbus Imperatoris solum, cum gemis addis, quod utinam non fecisset.

2. *Postea vero ad annum MXXCXC. hac rursus de eo scribit jam citatus Dudmarus: Raro, Elefse Bre- menfis Archiepiscopus, Roman profectus ordinan- dus, iussu dilecti Senotia sui, Ottonis videlicet Ill. ossa Papae Benedicti (sicut ipse praefatus est) de Hamburg Romam reduxit. Namque Pater vove- rabilis, Domnus inquam Apostolicus, dum in exilio esset in Christi servitio studiosus, & adhuc Aquila- nensis hae pars optata pace gaudere: Hic, inquit, fragile corpus meum debet resolvi: & post hac om- nis ista regio hostili gladio desolanda, ferique in- habitanda relinquere, & ante translationem meam non videbit indigna pacem firmam: quod docu- que vero domi relideo, Apostolica intercessionem Pa- gnos quietere spero. Mirum est igitur nullum ejus aspiem Romae superesse memoriam, vel saltem ex scri- pto atque fuit, in quam ecclesiam delata sacra esse fuerit: quod tamen non efficit certitudinis testis, loco & tempore tam propinquum: & dum alia ecclesia, nulla ex- primitur, supponere possum ad Decessorum suorum com- muni sepulcrum, id est, in Apostolicam tombam esse depositum, Tenui supra de Theodoro II. Argemus.*

A 3 Translationem praedictam ignoravit Albertus
Kranz in sua metropoli, lib. 2. cap. 4. & lib. 3. cap.

30. et frequentius, refertur fabulum de Benedicti
Papa IV. una cum aliis multis in urbe Hamburgensi
Martyrium posse a Wendalin, tempore Ludovici Pu
Hanc cum fabulum nunc offerendum accitissimè tumula
tum fabulum Benedicti V. lib. 2. art. ipsum in eboru ma
joris ecclesie tumulo eminenti conquirendæ; et lib.
3. dicit, quod in eboru Hamburgensi ecclesia cerni
tur tumulus, ectructu postea eminenti sarcophago
alio etiam sine inscriptione sepulchri. una refertur

animi dolore confectum in pace quiescere, cum Imperator placato revocandus in patriam ad Pontificatum duceretur. *Hic sedulo admovent, rogant ac flectunt ibidem sancti Sacerdotes, R. P. Henricum Hispani Apollinis Missarium, ut ipsum tumulum non demolirentur, & Episcopatum fideliter aspernarentur euerent.* Feit in denique quod rogabatur, missum in agmen supra positum, ubi exprimitur affores seu loci tunc ager tumulus, pons plus quam pedem unum summus extans preuenire, neque multo latius quam prius tres, septem vero cum dimidio longus: in cuius speciem spectantes effugies Episcopi, in alio benedictionis baculoque affixis: premitti caput dorsumque pedibus strati, in limbo subter currente, ad caput quem dem preloque videntur a Benedictione pascendi multitudine bellis, in uno vero lateri myrta Aemulorum, Predicatorum, Crucifixi & Inducantur Christi; in altero alius duodecim Apollis.

[illegible]

virilissimus, pater Caesaris Vienna Bibliotecarius, secundo Originum Haudegenium libro, qui necdum ad nostras manus pervenit, dicitur figuram ejusdem constantipoli expressisse sub fidei: in primo autem libro quem habemus pag. 57. Quaequebat: autemque esse proinde probat: Quid ubi, inquit, nulum est qui legendum ibi docet, deinde etiam ab anno trecentis vel quadringentis, vel etiam quatuor vel quinquaginta, esse negligentia fidei europaeae, illis seculis familiaris: nec autem ad sublimem predicationem Benedicti Merivory esse intendendum transi-

6 *Eumdem lapidem verendum sibi nuper etiam
sumpsit praemissus Otho Sp. lincius, in Kilienensi
Hofstate Academiae L. V. Delle, Dissertatione erudi-
ta, Kilienae impressae anno 1675, fol. 106. Tunc,
Mausoleum Hamburgense Benedicthum, seu
Inscriptioe & tumulo Benedicthi Quinti Pontificis
Romani, qui hoc chorae moris ecclesiae B. V. M. rix
apud Hamburgenses nimis fuit & hodieum spectatur.
Hujus Dissertatioe exemplum dote Geographi Duvoni
Berolici de Kilmar: reg. accipiens, disco; nullas in
eorum regionum ecclesiis Inscriptioem repertis scilicet
XIV. antiquiores, tum quia graeviores lapides adin-
dunt, ubi quidam de Kilmar: de illis.*

et multiformi huius et; tum quo ad illud aliquo tempore transisse a gentibus barbaris ecclesiam, & frequentius eam in irruptionibus videri solitam, formidantibus ejusmodi indicis auriem infidelium rapacitatem & impetorem sacrilegum artem. Post Benedictum quoque adventum, ait, sapientia necesse ecclesie gratie & orbi & ecclesiam, ut illius si quod fortis monumentum deperit funditus perire. Rem namque eo addidit Springius, ut scilicet, quibus tunc non nova ecclesia infusa, formidantibus pro eripitis, sepulchrum fuisse Benedictum jussit; Immaginem ut mortis esse creditum te late, unde Orbis III. atque ejus erantur curae Romaque translatione; que tempore si in perpetuam tunc ecclesia fuissent Infestationes, apud Brunniam Hamburgensem, non easdem Ade non Brunnam quae omnia tacitas fuisse preteritum suo in opere, que antea & sepulchrum Episcoporum, & ex altis monumentis librisque doctissimum, tam anxie conservari.

Many previous studies of

good bed
 Maryland
 and at some
 night,

Figures plotted

2017年
 10月
 10日
 10月
 10日

*Just plucking
a chicken is
probable.*

Springe

André Gide
quand on s'y
peut s'opposer
à l'oppression. Et
non pas à l'oppression
en elle-même.

famula: pl.
servant
supporter of
the system
problem allu-
sive;
it.

pre-emptive
fault-tolerant

for. with the
long and short

A tuncque preceperit, in mensuram tam exiguam altitudi-
nisque tam modicam apert extendere: cui apert inscrip-
tionem aptare cogatus Conacium aliqui, qui men-
suram istam forte signis ipsi iniecerat; debuerit eandem
multo brevioris latere. Alia plerumque longaque manu-
scripta Sperlingus exhibuit, ut ostendat nihil simile Bene-
dicti arce scribendum fuisse, quibus opus non est im-
mutari, cum eum ipsum habuerint evidenter vocantis
consuetudinem. Unum non misimus, allegari ab eodem
Luttrellio penitentiarii de Benedicto V. editam a Lau-
debergio ante Hysterioris sepectionales; de eorum na-
turalis dictis et minus possimus desinere, quod nihil
ex ipsa acceptum profuturum Sperlingus, neque quid-
quam ipsum dicat non alibi invenundum; nisi forte,
quod mortuus Leone missi fuisse legati a Senatu Populorum
Romano, Azoo Proto-senarius & Marinus Episcopus
Sutrinus, repetitur Benedictum ab Imperatore; &
hanc ipse putat ab in inventum Magdeburgi: non ibi
vi. Kal. Iulii signis Hamburgensibus invenitur Pri-
vilegium quoddam, ipse eodem anno DCCCCLXV.

B Baroniis videtur existimare, Benedictum, Ban-
tum ab ipso obitu suo capisse ab Hamburgensibus colli-
velas Martyrem, propter ea quae passus est circa &
contaminatus; ut sancti Martyres eodemque Pontifi-
ces, Pontianus atque Martinus, in exilio vita sum-
pti: tradunt eam nonnulli, iugis Krautzyum cum-
dem, priusquam Imperatori dedecetur, a Leone ex-
ecratur & omnibus ecclesiasticis ministeriis solen-
niter degradatur & exordinatur fuisse. Quia autem
vera exilis historia notam aliquam videbatur invenire
Ottom, ideo potius idem Baroniis data missa occasio-
nem aliam causam Martyris foregredi. Et huc festinus
conferri potest, quod Asienana Cathedralis Ecclesia
in Vacuo habet statum pectoralem argentum vetustis
speciei, cui lateris antiqui inscriptionem legitur: Caput
S. Benedicti Martyris & PP. de quo tamen notam ibi
efficiam fuisse, non apparet antiquam Papae id esse pos-
sit, nisi huius.

C Dum apud Chrysostomum Henricum, in Feste-
culo Sanctorum Ordinis Cisterciensis lib. 2. pag. 59. fac-
tur R. P. Gaspar Rinchena, Carmelitarum Antverpi-
ensem Prior, se vidisse antiquum Benedicti Mar-
tyris imaginem, ubi idem Pontifex in habitu Carme-
litarum & pectore transossus aspicitur, dum inquam
id ille faceret Chrysostomus; faceret etiam eandem, Or-
dinem suum eodem fundamento, quo Sanctus Diony-
sius atque Telephorum Pontifici fidei adseruit, ad

D est nulla, adscripsisse sibi illum, de quo Hamburgi nar-
cabatur fabula; in eoque errore perseverasse, usque
ad Ioannem Palaeologum priori figmento subsistens
aliud, nihil minus paradoxum (quod tamen etiam
non mordicus tenent Carmelitus Speculi recitandi
auctores, quia Possessum nostrum aliisque nonnullis
etiam adhibent) & de Benedicto XII. credi vo-
luisse, quod suis primo Doctor Theologiae Ordinis
Carmelitarum, deinde assumptus in Abbatem in or-
dine S. Benedicti anno MCCCLXXV. Sed amara amon-
itione sum, si non possit credo ipsum Benedicto XII. de
se sic scribere: Huius quoque Ordinis (de Cister-
ciensis loquitur) ab adolescentia nostra perseveranter
jugum iussimus, & in eolumni efficit, per tem-
porum euectricia diuturna cecimus, tam in illo quam
extra illud, successiva Praelationis honoribus.

E Bonus Henricus, namque carus in suis Cister-
ciensibus tunc videtur Benedictum XII. precandis
Carmelitis essum (ut sic loquar) obitus, usque
Benedictum V. coniungit, de eo intelligi patiens hoc Epi-
scopum, a Telesphoro relictum: & Duodecimo, Aven-
nense coronato se sapienter, Ordinemque Cisterciensem
a iuventute professi, utiqueque applicabile: Hic in-
jacet Benedictus, quem Carmelus protulit, Calinus
aluit, Vaticanus coronavit. Hic ita illud Posses-
sum noster, tempore in sede Divi Petri deus se le-
garetur. De quo cum nihil habet Conacius Roma-
nus, antiquas Basilicae Vaticanae inscriptiones seculo
XII. colligens, neque Appendit Antiquarum inscrip-
tionum officio quo Mantus auctor identidem allegata
a Baccaro, veluti sub huius seculi XVII. initium
primum edita se lucem, versu fuisse sed tale ver-
bi in Vaticano nunquam lectum fuisse, sed Posses-
sum id esse ab aliquo impostum, vel extenuis iussu
nummum, qui crediderit Episcopatum ipsum esse ali-
cujus Romani Pontificis. Si in eorum nostra fuit ali-
quando Benedictus quidam, professus Carmelita
ante praeter, hunc dixerim a Pontifice quosque, bo-
narum actuum sanctior, novamque super Cisterciensem mo-
nasterium profuturum assignatum, ea tandem lauro-
nem Ponticem in Vaticano datam. Et sic fuisse
satellitibus Epigraphis huiusmodi, si vero alium ali-
quando euit: nobis satis est ostendisse, nihil ip-
sum facere ad huiusmodi Romanorum Pontificum,
relicta Carmelita libere deinde de eo, quoniam
Abbas Episcopus, si non ex ceteris sua fuit, vere po-
tuit significasse.

CXXXVI. JOANNES XIII.

JOANNES, natione Romanus, ex patre Joanne Episcopo, ipse Episcopus Narnienfis,
coronatus 1. Octobris in Dominica imperantibus Othone & Constantino, anno DCC-
CLXV. sedit annos 6. menses XI. dies VI. obiit VI. Septembris anni DCCCCLXXII. depositus in
Basilica S. Pauli a dextris ingressus: & cessavit Episcopatus usque ad XXXIII. Septembris.

Epitaphium etiamque legi in praedicta S. Pauli Ba-
silica, cum subiuncta de aequae anno Depositionis
huius Ovis, restant Baroniis ipsumque sic recitat;
Pontificis summi hic clauduntur membra Joannis;
Qui prudens Pastor persolvens debita moria,
Istic praemonitus moribus suis membra locari;
Quo pietate Dei resolutus oecibus aitis,
Inter Apostolicos caeterum gaudia merat,
Plaudat, & exultet fortibus cunctis almis,
Ducit corde poe celeriter carmina euncti,
Christe, tu famuli miseris scellera purga,
Sanguine qui sancto re semit crimine mundum.

Hic vero Iunius Pontifex Joannes in Apostolica Se-
de sedit annos septem; depositionis ejus dies VIIII.

Idem Septembris, ab incarnatione Domini anno
DCCCCLXXII.

A Vides hic annos rotunde signatos numero; ad confir-
mandum autem Chronologiam nostram facti instrumen-
tum de eundem Barrotenum Episcopatum, per bono
Papae fidei, prout in originali ipsum accuratissime
videtur Ubbellius tom. 8. col. 92. Scripserit per manum Sep-
thani Scrinarii S. R. E. in mense Maii Indi. XII. XI.
Post ipsum vero Joannem Sanctae Catholice & Aposto-
licae Romanae Ecclesiae XIII. Papae, manu propria fa-
ciendum subscripserunt, & signum Domini Ottomii pri-
mum Imperatoris, atque subscripturum vixit totum
Episcopatum, se ipsum S. R. E. Cardinalium addidit:
Datum VII. Kalen. Junii per manum Guidonis Episcopi

Baroniis
apud
Hamburgi
Tutium
Martyris
datae Be-
nediti.

Papae id
omnino
a Baroniis.

Exidem
more
Sperlingi
Hamburgi
Tutium

Ab an. 966.
ad 971.
an. 971.
dies 6.

Chrysostomus,
lib. 2. cap. 59.
pag. 59.
pag. 59.

apud Henricum
in Benedicti
lib. 12.

adhibent
aliquos
propositi.

nihil ad
Pontificem
pertinentem.

etiam Bar-
oni.

A pi sanctæ Silvæ candidæ Ecclesiæ & Bibliothecarij sanctæ Sedis Apostolicæ, anno Pontificatus Domini nostri Joannis XIII. Pape quarto, Imperatoris Othobonis Majoris VII. & Minoris VI. Indictionis supra dictæ XII anno Dominicæ Incarnationis MCCCCLXII.

Alia in completione Mss. nostri sic narratur. Hic comprehensus est a Rosfredo Campaniano Comite, cum Petro Præfetto & adjuveris vulgi, populi, qui vocatur Decarcones: recluserunt eum in castro S. Angeli; & exinde eum extrahentes manderunt eum in Campaniam in exilium: mansitque in exilio menses x. dies xxviii. Opulante autem misericordia Dei interfectus est Rosfredus Comes, a quodam Joanne, cum filio; & reversus est Joannes Papa Romam in suum honorem. At ubi deveniens Romam Otto Imperator audivit quanta fecerant Romani prædicto Joanni Pape; comprehendit Romanorum Consules, & ultra montes direxit in exilium: de vulgi populo, qui vocatur Decarcones, duodecim suspendit in paubus: Petrum autem Præfectum, per quem omnia mala perpetrata sunt, in potestatem Pape dedit. Qui prædictus Joannes Papa fecit ei abscindi barbam, & per capillum capitis sui eum suspendit in caballum * Constantinum, ad exemplum omnium, ut videntes decemque mitteret talia facere. Expulsum autem miserunt eum super asinum, ex adverso, caput ejus ad caudam asini, & posuerunt utrem in capite ejus pennatum: similiti & in exis ejus duos vires, & ticionnabulum ad collum asini. Et sic per to-

tam Romam flagellatus & ludibrio habitus, missusque in carcerem, per multa tempora maceratus est: & postea ad Imperatorem dederunt, & ultra montes direxerunt. De Rosfredo vero Comite & Stephano Veltuario, quia mortui erant, iussu Imperator effodere sepulchra eorum, & ossa eorum foras projeci.

4. Antior Appendicit ad Regnum exilium Joannis ad annum DCCCCLXVI. ad sequentem vero refert eorum supplicium. Perseffus contra hanc quoque assumptionem præteritis fuerit, quod, cum Episcopus Normensis esset, confessorius prodellus fieri non potuisse Pontificem Romanum. Insignem vero Pontificis hujus memoriam quotannis Ecclesia facit in Leit. vi. pro S. Petri ad Vincula Kal. Augusti, narrans mortem anno DCCCCLXII putratum interitum Joannis Pape, sacra Vincula applicantis Comiti eadem, ex famulo Ottonis Imperatoris, ab hoc ad illum missi, ut liberaretur a spiritibus qui cum infere dicebantur.

5. Stella & Platina paulatim incipiunt notare diuturnitatem Sedis, & hoc quidem antea diuturnum XII. sed cum de die constet, quo mortui Joannes, nec verosimile sit mutatum aliquid in observatione Dominica, quam postea etiam plurima certissima exemplo probant: velim credere, antiquioris Catalogi, non auctori, sed transcriptori accidisse, ut pro XVI. legeres ad scribendum XII. hoc videlicet ipsum diem quo mortui est Papa, quemadmodum descripti sepeli usi videret. Itaque ad XXI. Septembris Sedis immolationem extendo.

CXXXVII. BENEDICTUS VI.

BENEDICTUS, natione Romanus, ex patre Ildebrando, imperantibus Othone I. & Joanne Tzemicæ, ordinatus XII. Septembris in Dominica, DCCCCLXII. fedit annum I. menses VI. sub quoque finem depositus, & ordinato contra eum Bonifacio strangulatus est in carcere, fortassis circa initium Aprilis: & cessavit Episcopatus usque ad electionem Doni, puta usque XXVI. mensis præfati.

Continuatur Catalogi in Mss. nostri. Ille comprehensus est, inquit, a quodam Cencio, Theodori filio, & in castellum S. Angeli retrusus, ibique strangulatus, propter Bonifacium, quem miserunt vivit eo Papa, fere Papam. Cencius autem sic comprehendit dictum, videtur esse Crescentius ille, cujus Episcopatum a Baronio profertur ad an. 996. num. 11.

ubi dicitur. Eximius civis Romanus, Dux quoque megous, Ex magnis magna proles generatus & alia, Joanne patre, Theodora matre nitelescos. *Hic in panem sacrelegitimus facinoris immisso divinitus verbo castigatus, ad S. Bonifacii solatus est monachi Theodorum autem & Joannem haud immerito non hic intelligi Baronium, quorum supra turpem amorem vidimus in Apostolica dicimus Sedem eripisse usum, Joanne ad summum Pontificatum pervenisse: nec enim natalium italium dedecus Crescentio, eorum filio, vix præfuisse poterat ad summum in Romana Urbe gradus, opibus maternæ paternæque dignitate fuisse.*

a Hermannus Contractus, in correctis & lemplo- tiori operis sui exemplis, quod post recognitionem & commendationem ab Austro saltem repetam est in auctoritate S. Georgii in Heremia filia, indeque cum prioris operis textu: Sangallensis Mss. autem vulgato simul editum, inter alios Germanice historia Scriptores illustrat an. 1585. Franciscus; Hermannus, inquam Contractus ad annum DCCCCLXIV. ita habet: Romæ Benedictus Papa, a Romanis criminibus, strangulatur; & eo vivente Bonifacius Papa ordinatur; sed post annum & mensem expulsus Constantinopolim petiit: & Benedictus VII. Suriz Episcopus, Papa CXXXVII fedit annis IX. Causa erimendi, & velut illegitime intrusum deponendi Benedicti, qua fregi poterit, tacentibus Scriptis, non dicitur: quod depositionis sue non solum mente perperavit, contra, quia sic videtur commode pertinere ad ordinationem Benedicti VII. nequaquam differendam ultra Majum anni DCCCCLXV.

BONIFACIUS VII. ANTIPAPA.

BONIFACIUS, antea Franco, Romanus, ex patre Ferrutio, in locum depositi Benedicti sacilege ordinatus anno DCCCCLXXIV. puta XXI. Martii, in Dominica Passionis, oppositum sibi cito habuit Donum; sed eodem se. to Sedis suæ mente defuncto, perrexit invalide Cathedræ incubare usque ad Aprilem anni DCCCCLXXV.

Sicut Octavianus, in ordine Pontificum CXXXII. assumpti nomen Joannis: ita hic proprio Pra-

coris nomen converterit in nomen Bonifacii, restius appellandus Malificus: credi autem quod tam hoc quem

A ille nomina mutavit, quia utramque profus Gentile, non videbatur decere Pietarium Christi. Quod si ex nominis sui vero etymo, quod Frank Teutones, Liber dicitur Latine, appellationem inter Pontifices hanc ignotam sumere Franco voluisset; poterat ex Graeca lingua Eleutherius, vel ex Latina vocari Liberius. Patre autem, alii omnibus ignotum, suggestit nobis Mj. de dultum usque ad Martinum V.

B Non fuisse illam ab urbe passum, nisi post annum & mensis a sua quatuordecim Ordinatione, credimus Hermannus Contrafili. Quod uno solum mente in causa sed ab ipso amulo in causa, Gotsfrido Pterbichali irridimus tamque hic secuto Auctori Compilationis Chronologicae;

cui si addas mensum, quod in carcere Benedictus vixit, habebis mentes duos, assignavit in nostro Mj. praefato, sed perperam notatos duodecim, cuius mundi apparet vitium, quod mensibus suis fortis praeparatur annus 1. quem annum cum hic Auctori, Gotsfrido Pterbichali, Compilatori Chronologicae, atque Joannes Stella videtur tribuunt, nihilominus addentes mensum v. vel vi. omnia exerceat refutatur; dum scilicet ipsi anni, quem habuit Bonifacius post mortem Benedicti, adducuntur utrumque ex mensib; quos sine auctoritate habuit Bonifacius, quosque solum vere similiter inveniant numeratos ab eis, qui inter ipsum & Benedictum VI. collocaverunt Donum.

CXXXVII DONUS II.

A *Donus*, natione Romanus, imperantibus Othone II. & Joanne Tzemishe, cognita vulgo Benedicti morte, contra invasorem Bonifacium, a meliori Cleri ac populi parte ordinatus anno dcccclxxiv. sedit menses vi. post a xxvi. Aprilis, quae fuit Dominica 11. post Pascha, usque in mensem Octobrem, & sepultus est ad S. Petrum: & cessavit Episcopatus ultra medium Aprilem anni dcccclxxv.

B *E*go Hermannus Contrafili, neque nostrae Mj. Vita Pontificum, Donum hunc recensent: unde, quia videbatur nullum ei posse tempus relinqui, quod usurpaver Bonifacius non occupavit; alii vero omnino sui tum nominant, quasi succederet Benedicto, annum 1. & menses vi. sedent; & videlicet Marcanus Scoto, & Wernerus Rellerius, atque Joannes Stella; ut taceam Gotsfridum Pterbichalem, & Compilantem Chronologicam auctorem, qui Bonifacio post Donum duxit affigens mentem unum, nullo forsitan per incertum anno, quem Hermannus dederat, vel cum mensum intelligit quem anno Domini Pontificatus habuit Bonifacius videretur, variis Benedicto. Ut ei sit: nemo vero Donum includendum putat Pontificum numero; & in eo quem statimur ordine annos octavo conveniunt, ut fideret inter Benedictum & Bonifacium. Ego n. sequens, quem certum est Dono non posse competere, propter cuius fuisse magis legitime ordinatum Benedictum VII. solum menses vi. reliquo Dono, tractandas xxvi. Aprile & protrahendus usque ad ultimos dies Octobris: quo tempore idem hoc traveris fuisse Lateranense Palatium atque Basilicam; Bonifacio, viribus Crescentianis, ejus munitionibus armis, quae hodie Castellum S. Angeli dicitur, cum ponte aliisque munitionibus occupant. Dies fortassis, quia cum nullam ipsam hujus Doni monumentum Episcopale appareat; verer ac ipsum quoque Lateranense Palatium, cum Cancellaria Pontificis, manserit in potestate Bonifacii, ad S. Maria Majori vel alibi utcumque commorante Dono, & agere sustinente nonne quod O. Auctori dederat, exercitum Pontificatum munera vacuam.

C *H*ic, inquit Stella, & videtur fore verbi Platinam, Benedicto Pontifici sufficiens, multa modestia & integritatis vir fuit; & propterea nulla injuria affectus, neque ignominiam notatus; qui tandem moriens, in B. Petri Basilica sepultus est, permittente id verisimiliter Bonifacio, itaque sibi concitante populo, qui pro vero Pontifice Donum habuerat; ut hujus partem jam necedente consensu, potuerit Bonifacius tandem verus ac legitimus Pontifex haberi; nisi contrarium postea fuisse iudicatum in Synodo, de qua infra.

3 Imperium Romanum hoc tempore obtinebat Otto II. anno dcccclxxvi. in festis Natalium erronatus a Joanne XIII. praefato & postea ante parre Ottone I. a

cuius morte, anno dcccclxxvi. vii. Maii obito, ante agebatur secundus, quando editus Donus. Interim non poterant non multa guerrae ad novum deferri Imperatorem, ab eis qui Donum elegerant, contra Bonifacium invasorem & homicidam; ut praevide, vixit ordinatum, minime habendum pro vero Pontifice, Imperator crederet. Talis ergo occasione factum esse scitissime putat, ut junior Otis patri successit, ejusque mater S. Adalast, ex Burgundia in Germaniam venire ad se fecerit S. Majorem Abbatem Clavienensem, cum ab consiliariis de Romano Pontificatu in ipsum transirenda, quem vixit Ecclesiae & Urbis temporibus a praesentibus impedit esse noceret; ut in Vita ejus ad xi. Maii illustrata narrat, non solum Nalagardum nequaquam (ut Henrichum credidit) eorum Sancto, sed etiam Syrus, revera contempnunt; in Vita ab Henrichus postea loco 2. ut inveniantur ab Aldebaldo a quo corvo interpolata. Sed hoc memoria sua scilicet, cum ann. 45. dixerat, quod Sanctus Octonis laudandi iuncta cum precibus matris prece, Italiam recipere a paribus est coactus Gallis. Neque cum ante annum dcccclxxix. in Italiam profectus sit Otto junior, & talis Italia trivium, quo in Italia reliquam viam transiit Imperator (ad quam festivit dcccclxxxiii. qui vixit, de Junis vii. Decembris, postea suis) non vocatus Romana Sede; vivente etiam tum, qui ipsam ecclesiam jam annos tredecim Benedicti VII. oppressit ergo illi Italia, pro Germania. ad quam profectus post Domi mortem Majolus fuit: & hoc suspicatur fortasse postea scribendo Nalagardum, cum obstant a Provincia nominanda. Porro Majolo transiit se, & Bonifacio nequaquam fegit per Legatos agere, ut suam Ordinationem Imperator probaret, fieri potuit in hujus quoque accedente consensu, & vel saltem tolerantia, quod usque tunc existeret in Italiam trajectus, Bonifacius expulsi verus Pontifex esse esse haberi.

4 Beronius, nullo sententia sua allegans auctore (hunc autem fecimus primum ac solum eorum fuisse O. nuphrium) post Joannem XII. mortem collectas trimestem Doni Pontificatum anno dcccclxxv. regno xiv. Kalendas Januarii (ut putat) de Junia, substituit Benedictum VI. cui stragulatione successerit anno dcccclxxiv. Bonifacius invaser, Sedemque tenuit a novum nam ac mensum unum, verum uti tyrannus non nominatur ab antiquioribus, anno autem sequens lxxv. expulsi a Benedicto VII. Nobis hoc probari non possunt

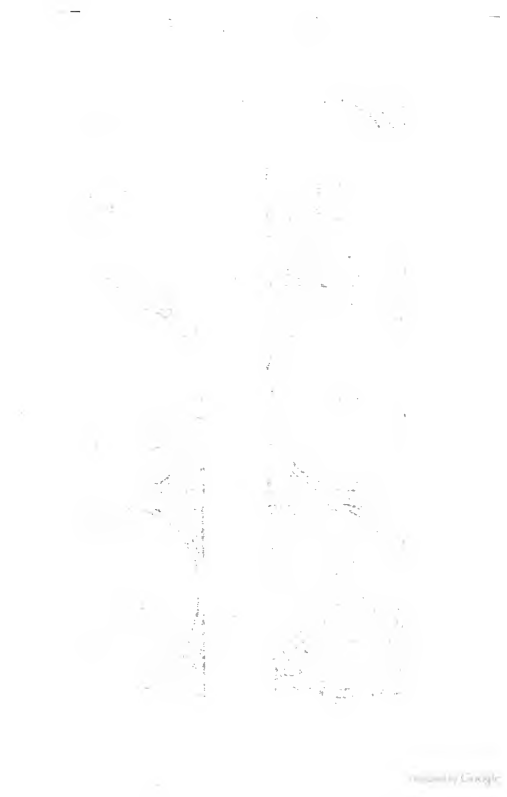
Invenit ab Imperatore Bonifacium, Majorem.

In Cons. nemo, non de Italiam.

ab Jo. Paul. scilicet anno Pontificis.

Ord. Jo. Paul. fuit non hunc ab alio.

per D. Paul. auctore de male lxxv. notat.

CXXXIX BENEDICTVS VII.

CXI IOANNES XIV.

CXLI BONIFACIUS VII.

CXLII IOANNES XV.

CXLIII GREGORIUS V.

CXLIV IOANNES XVI.

A sunt, propter contrarias astringimus assertiones, probatas ac proferendas; quoniam autem sint illi qui Bonifacium excommunicaverunt a numero Pontificum, habemus

ignoro; totumque nomen abest ac fecerint aliqui eorum quos nominamus; ut occurrat quidam Donum emiserunt, sicut videmus.

BONIFACIUS VII. ITERUM.

AB exitu Octobris, aut forte die 1. Novembris, anni DCCCCLXXIV. festo Sanctorum omnium eademque Dominica, receptus etiam a paritatis Doni defuncti, sedit mensis v. usque Aprilem anni sequentis, tum primum Urbe pulsus & declaratus illegitimus.

A Nov. 974
ad April. ann. 975.

Hic non vereretur Pontificem CXXXIX appellare Bonifacium, eorum exemplo qui illum nominant inter Donum & Benedictum VII. vel etiam Donum praeferunt, aut Benedicto VI. praeponunt; nisi re falso diffidius foret excusare fecerat novi Pontificis

Ordinationem post menses non multos, ipse vivente, nec obdiente, sed Synodice damnato. Ut igitur veri Pontificis furris Benedictus VII. & huic suffraganeus Joannes XIV. maneat Antipapa Bonifacius etiam hac vice.

CXXXIX. BENEDICTUS VII.

BENEDICTUS, natione Romanus, Sutrinus Episcopus, ex patre David, propinquus Alberici Romani Consulis, imperantibus Othone II. & Basilio ac Constantino Fratribus, inthronizatus verosimiliter XXV. Aprilis, vel II. Maii, Dominica 112. vel IV. post Pascha, anno DCCCCLXXV. sedit annos IX. menses II. dies VII. vel XV. obiit 2. Julii anno DCCCCLXXIV. sepultus in ecclesia, sanctae Crucis in Hierusalem dicta: & cessavit Episcopatus mensem I. dies VI. vel menses III. dies VIII.

E
An. 975.
ad 976.
ann. 976.

Joannes Mobilis saeculo v. Benedictino pag. 770. in obitibus S. Majeli nam. 22. diploma allegat, extans in Bullario Cinnaceo, qui monasterium Livenense Saeculo ordinandum committit; quodque datum legitur, annorum Pontificatus Benedicti VII. Imperii Ottonis anno XI. mense Majo, Indictione v. quibus postremis characteribus cum illa festo notetur, annus DCCCCLXXVIII. eponit omnia, et annus 1. Benedicti numerari coepit mense ipso Maii, ante datum in Bulla non expressum, veluti omnia. Cum ista autem tam certa notitia componenda est annus ad dicti mortis, sub Episcopio non danda sit notitia, D.X.M. (id est, die decimo mensis JULII in APOST. SEDE RESIDENS IX. AN. AB IT CHRISTUM IND. XII. id est, ann. DCCCCLXXIV. E. hac autem compositione non solum efficitur, ut intelligatur in Episcopio numerari

lapide cernoso, posito in ade sanctae Crucis in Hierusalem.

Hoc Benedicti Papa requiescent membra sepulcro, Sepimus existens ordine quippe Patrum, Hic primus epulit Francosis ipsa superbi, Culmina qui in vasis Sedis Apostolicae. Cumque Pater (Benedictus) multum certaret dogmate Patrum

Epiaph. II.
Istam
notam
post
tam.

— declarat in Synodo nullam fuisse ordinationem — sacrilegi Francosis, quod forte Donas non fecerat: unde

Gaudet Pastor ovans, agmina cuncta simul. Hicce monasterium illaruit, Monachosque locavit, Qui laudes Domino nocte dieque canunt. Confovens viduas, nec nos inopelque pupillos Ut natos proprios assidue refovens. Inspector cumuli compunctio dicitur corde, Cum Christo regnes, o Benedicte, Deo.

3. Erat festus qui, ex reliquis vestigiis quo abbasorum vel exaritarum versum quodammodo supplicat brachyreligiam a Baronio; sensum interius supplevit ut potius, qualem res exigere videbatur. Et sic quidem, ut iam retuli, videtur Episcopium istud primis fecisse, sed a regresse hominem Francos, amantque ac volebat dispendere (despicere, ut mox dicetur, Benedicti successorem Joannes XIV.) eorum abolitumque totam. Postea vero, cum illud restitutum mandaret Joannes XV. idem Pater indicere vel alius nobis cultus illis, postea prius dictis, addenda alia duo dictis, quo etiam continerent injuriam Joanni XV. scilicet hoc modo, sicut legere Baronius potuit. Qui Dominumque suum captivum in castris habebat:

F
a Bonifacio
3. abbas

sub Joanne
11. relictum
et nullum

Carceris interea vinculis confectus in imo, Strangulatus ubi exuerat hominem.

CXL. JOANNES XIV.

JOANNES, antea Petrus Episcopus Papiensis, defuncti Othonis II. Imperatoris Archicancellarius, Othone III. regnante, imperantibus Basilio ac Constantino Fratribus, anno DCCCCLXXV. sedit annos IX. menses II. dies VII. vel XV. obiit 2. Julii anno DCCCCLXXIV. sepultus in ecclesia, sanctae Crucis in Hierusalem dicta: & cessavit Episcopatus mensem I. dies VI. vel menses III. dies VIII.

A Nov. 974
ad April. ann. 975.

A **CONATUS XVII.** Augusti vel XVIII. Oðobris utrovis Dominico, anno DCCCCLXXXIII. caput a Romanis & castris S. Angeli includitur mense Novembri, vel circa finem anni aut initio sequentis; exauctoratur vero, cum sedisset menses VIII. anno DCCCCLXXXV. circa XVIII Aprilis, ante Dominicam in Albis, vel post medium Junium: & quadrimestri ærumna fameque maceratus, moritur XI. Augusti ejusdem anni DCCCCLXXXV. in proxima Vaticana Basilica verosimiliter sepultus, abique titulo & honore.

Tempus in quo anno fuit.

Hæc ratione videntur mihi posse conciliari, quæcumque a variis perquam variis de Joanne, & fuisse ejus seu tyrannum Bonifacio, dilla invenitur. Nam Joannes quidem sic fuit, quod ait Stella, post assumptum Pontificatum mense tertio capius a Romanis, & in castello S. Angeli diligenti custodiam mancipatus. Sic (quod ait idem, & consentiunt fere omnes) Benedicto VII. fuit immediate subrogatus, nec nisi mense I. diebus VI. spatio Sedes vacaverit, alias vacatura toto dimidiò anno. Sic (quod nemini discrepante habetis omnes) sedes solus menses VIII. Sic (quod ait Mf. nostrum) famis inopiam sustinuerit IV. menses: & intelligitur inopiam simpliciter in custodia habitus: post Pontificatum vero ei obrogatum, curante qui successit erat Bonifacio, fame magis coactus, aut denique occisus XI. Augusti. Quod autem ad Bonificium pertinet, eadem ratione verum fuisse (quod Hermannus conatibus ait, ut ætate præstatum, ita auctoritate primis) quod Romam reverfus undecim mibus in valem Sedem occupavit, partim seculares ut Vicarios, partim ut Pontifes: quod Joannem, non comprehendit quidem ipso, sicut Mf. nostrum habet; sed ante a sua seculis hominibus comprehensum (accipere de ea re minus repressis Constantinensi) post aliquot menses in negotio disponenda compungit, denique depulverit, castra fecit ad id spreto Synodo Episcoporum convocatum, idque eodem præte in quo Formosus & Joannes XIII. indicati fuerunt Pontificatum Romanum tenere non potuisse, quia fuerant alienius Ecclesie Episcopi, hic Narrensis, ille Portuensis. Sic denique Bonifacius solum mibus xv supervixerit Joanni, quod in Mf. Vaticano legisse se ait Barpianus.

quædam fuit. Item, aut

per alterum fuit. Item, aut

Quia autem in antegressis legabatur Bonifacius mensem I. sedisse, decessit scilicet Benedicto VI. ad aliam conjunctam cum mibus xv. ab Hermannæ Constantia indicatur, convertentur in annum I. alii vero non sic intelligentes (ut auctor Mf. nostri) scripserint Annum I. menses XI. quæ menses Martinus Palatinus conatibus ad quinquaginta fuisse vero Viterbensis & Veracis Rollevincæque Joannem Stella, in punctum, autem,

proxi. mensibus scripserunt vi additis diebus x. vel XII. Hicamen soli menses vi. cum aliquot diebus, sic etiam salvati possent, si postea innes Benedictum VII. & Joannem XIV. Interpositis mensibus XII. & diebus VIII. hic interpositis fuerit XVIII. Oðobris in Dominica, capius in Decembri absente adhuc Bonifacio, vel eo jam presente in Januario; alii huius captus mense Aprilis, depositus vero primam mense Junio, siquis absolute subsistat Bonifacius XIV. Junis in Dominica, sedes menses XI. dies x. vel XII. usque ad XXIII. vel XIV. Decembris.

3 Ejus alimemibus Episcopatum in Basilica S. Petri. E. in xto sepulcrum Joannis VIII. quod primus in locum Baronius sic protulit, ut scio in quibus membranis acceptum; nam Romanis Cæmentis illud fuisse tempore non invenit.

Præfuit enim hic requiescenti membra Joannis, Exciterat dictus qui antea quippe Petrus: Sedem Papæ blando moderamine rexit.

Imperatori dulcis fuit atque præcharus.

Commisum populum Romanum moribus creans

Eloquio eundis præferit dulcis amicis,

Subiectus populus pauperibusque pius.

Defunctus est Joannes Papa mense Augusti die x.

Parro mutandi nominis, non ea causa fuit quæ Oðo-

viano & Francoi paulo ante prægressi, sed alia, ple-

na reverentia erga Apostolorum Principum: ad quem

etiam successerunt nomen, postquam mutandorum Pon-

tificatus nomen consuetudo invaluit, Petri nomen

sibi arrogare præsumpsit. Eß autem rei omnia admi-

ratione & consideranda digna, quod cum Petri no-

men, jam iude a Constantia Magni atque, fuit Ro-

ma frequentatum (ut constat ex Romanorum Synodo-

rum subscriptionibus) ad hoc tamen usque tempore no-

mine commigra, cum Petri nomen obtingeret, etiam Pe-

tri successorem fieri in Apostolica Sede: quod nescio an

meto casus possit adscribi.

CXLI. BONIFACIUS VII.

BONIFACIUS, natione Romanus, antea dictus Franco, ex patre Ferrutio, S. R. E. Diaconus, dejecto Benedicto VI. sacilege ordinatus anno DCCCCLXXXIV. die verosimiliter x. XI. Martii, Dominica Passionis, & oppositum sibi verum Papam Donum menses VI. passus, post annum & mensem invase sedis urbe pulsus, fugit Constantinopolim: indeque rediens, Sedem denovo invasis anno DCCCCLXXXV. mense Januario, sedique ex tunc menses XI. nam ut invasor, partim ut successor Joannis XIV. in carcere mortui, usque ad finem ere anni, quando oblit: post mortem fixæ concisus rapratuque, & sepulsi in Basilica Lateranensi: cessavitque Episcopatus usque ad XXV. Aprilis annis sequentis DCCCCLXXXVI.

Trium autem fuit.

AUster Collectio in Mf. nostro nomen Bonifacii huius in ordine Pontificum collectis post Benedictum VI. ratione Ordinationis tunc qualiterque usurpata: Goffridus Viterbensis, Wernerus Rolovianek, Complutensis Chronologia, Stella & Platina, post Donum. Nemo tamen omnino quidquam addit, en quo intelligatur, quod moriente Do. non fuerit ille

manferitque Constantinopoli, usque post mortem Benedicti VII. quando fecit pecunia, ex disstrasse eidem ecclesie S. Petri thesaurum collecta, ad res movendas non tunc sed post Joannem XIV. nec eam a serie Pontificum putamus expungendam. Etsi enim vi prima Ordinationis sua non fuerit

VI. 111

CXLII JOANNES XV.

JOANNES, natione Romanus, ex patre Leone Presbytero, de regione Gallinæ Albæ, sedit annos x. dies vi. regnante Othone III. imperantibus Basilio & Conflantino fratribus, a die xxv. Aprilis anni dcccclxxxvi. quando fuit in Dominica coronatus, usque ad xxx. Aprilis, quo obiit anno dcccclxxxvii. forsan sepulchrum in Vaticano: & cessavit Episcopatus usque ad diem xvii. vel xxiii. Maii.

Ab eo, y. h. e.
ad y. h. e. an.
in d. e.

Tempus in
die.

In numero annorum x. Scripserunt omnes conveniunt; sed menses vi. addunt Gislefridus Viterbiensis, Stella & Platina; vii. Hermannus Contractus, Me nobis, & Martinus Polonus; Veronesius autem Ralwinck menses x. ac dies vii. Expungendus menses, solamque dies vi. vel vii. retinendus, evidenter conveniunt certis aliunde egressis dies qua obiit Joannes XIV. cujus mortem saltem quartus post mense fecerat mori Bonifacii VII. sub finem anni; & initium Gregorii V. mense Maio, ante festum Pentecostes, quo Othonem III. (ut infra constabit) coronavit Imperatorem: adeo ut impossibile sit invenire menses vi. non dictum plures, quo supra annos x. habuerit Joannes hic, etiamque expungeatur ex Chronologia III. Menses Joannis Roberti, qui interfieri debere, cum passus, probavimus.

Baronius
dicitur E.
placuit
quod non
opino.

Idem
Cant. q.

2 Baronius, incertus quo menses Joanni hinc traheret, aliquos tamen ei concedendos putant, ejus Pontificatus exortus est ante dcccclxxxv. & dies xvi. addidit, finemque cum die vii. Maji, quo mortuus esset in suo Episcopio credidit Maculo, illud deservienti ex monumentis Ecclesiæ S. Petri, ubi in Oratorio S. Marti sepulchrum Joannis habetur. Sed fidelis atque antiquus Maculo testis Romanus Canonici, in illius Oratorii descriptione nos docet, in Oratorio isto sepulchrum habere, non Joannem Pontificem, sed Joannem Cardinalem Presbyterum sui. S. Anastasie: qui intergo post hunc Pontificem seculo floruit. Hec, ut cetera taceamus, probaret Sylvius Epistaphi rhytmicus, presens dictum seculo necdum ad talia usque expressit, paula autem post secutus temporibus ferre ordinatus. Idem rursus expressit probare Burgundiam patriæ, qua Joanni Pontifici Roma fuit. Sed Mantua pro Burgundia, legi bene gaudia, absque ulla suspensa: quod si Baroniū decepti, in nos docet, Mantua isti, in eis ubi a Canonico Romano differt, nihil aut parum credere, neque conjecturis suis nimium indulgenti cum antiquitatis vejetaria. Ipsum vide.

Claudioque humi tumula venerabilis ille Joannes, Qui legis sacre diffundere noverat amens, Egregius doctor: verbis quocumque docebat, Martibus & vitiis, tribuens exempla, gerebat. Hunc a Canonici districto jure rigoris Non timor sui lucrum, non gratia flexit amoris. Dei Deu xieram calorum lumine pulci, Cui dat Roma mori, dederat Burgundia osci. Quando vir ille obiit, si vis cognoscere verum, Septima lux Maii fuit illi meta dierum.

3 Hæc dum nobis factum ad tam de quo agimus Joannem Papam XV. relinquitur nobis libertas de die mortis ejus aliter statuendi. Necessi est porro, ut factumque, Episcopatum quidem nullum habere, separatim autem verisimiliter dictum Joannem esse, ubi Decessum plerisque, videlicet in basilica Vaticana S. Petri. Vixit episcopus bene rexit Stella, atque in antiquis monumentis: fuit vir tamquam magistrum dignissimus: utpote imprimis re militari exercitissimus, & insigne doctrina clarissimus, quique & nonnulla edidit librorum volumina. At tamen a Crescentio, urbis Romæ Consule, sibi imperium vin-

dicare eonante, & seditionibus & aliis perturbacionibus agitato, in Etruriam, ut ejus cupiditati cederet, exalatum abiit. Sed Crescentius cogito Pontificis indignatione, qui iratus Othone Casarem contra se cum exercitu in Italiam vocavit; ipsius Pontificis cognatos atque amicos, qui in urbe remanserant, ad Pontificem rogatum mittit, ut omnia secretis Othonis cura ad Urbem eum potestate redeat. Precibus suorum itaque peroratus Joannes, ad Urbem, procedente obviam Crescentio cum universis populo, venit; & Pontifici introducto Crescentius cum universis seditionis Pontificis pedibus prostratus veniam petiere; atque ita ad concordiam redacti vitam simili quiete usque in finem perduxerunt.

4 Hæc Stella: sed verum, ut ambigua aliqua scriptura compendiarie nota deceptus, pro re literaria, in qua exercitissimus fuit Joannes, legere se crediderit & commendari in eo exercitissimum rei militaris, nihil magnopere confiteri ad dignum Pontificem fecerit dom, sed neque expellenda a filio Presbyteri, quem scilicet, etiam ante interpres sacrorum Ordinis cum se matrimonio virores, & filium illum gigeret, profanare debemus in saga posui litterarum, quam in sagæ statum egisse. Insignem autem Joannem doctrinam, quo fuit tanto Magistrum dignissimus; neque quidem Gerbertus, jam his nominatus, Remensis Ecclesiæ inuolens, anxijs blasphemando conica cum, a quo fuerat depulsi passus, sit interrogare presentes in Concilio Remensi Episcopos; Hunc lo sobriis solis residentem, veste purpurea & suto radiantem, quid esset coelestis? Nimirum, si caritate dilectorum, solaque scientia inflatur & extollitur, Antichristus est in templo Dei sedens; si autem nec caritate fundatur, nec scientia erigitur, in templo Dei tamquam statua, tamquam idolum est; a quo responsa petere, marmora consulere sit. Negas, itaque Joannem fecerat Gerbertus; & ignorantia inquit, in alia Sacerdotibus utcumque tolerabilis, in Romano, cui de fide, vita, moribus, discipulis Sacerdotum, deque universali Ecclesiæ iudicandum est, inarratabilis videri potest. Sed quo certitudine illam negas, satis declarat iniquitas: cum hoc tempore Romæ nullas penas sit (ut fama est) qui litteras didicerit. Quam enim falsam fama esset, si quo erat, præter S. Abbatem Fieroneensem Abbatem, Gerbertum censuendo demonstraret, sic non aggressus.

5 De hoc te ipsum appello, Gerberte, quod, velis ois, fateri cogaris, id quod Synodo postriori Remensi ætatem est, ubi Leo Apostolicæ Sedis Legatus, Abbas monasterii S. Bonifacii in Urbe, tecum differens, quatuorlibet propriam causam agens, Archiepiscopus Remensis, cum possidebas injuste, ferventissimus disparator nullens, te reddidisti profligum aliquem, & vinculis furissimorum ensibum memaram vinctum, etiam te Sacerdotibus vestiti, quas male induerant, spoliavit. Tuo didicisti runc damno, si, qui fuit Romæ, litteras ferens: Quam illam oportuit imbutum fuisse scientiam, cum non adversus te solum dimicans, sed adversum omnes Episcopos qui huic priori Remensi Synodo in-

E

Joannes
ad hunc
venerat;

Joannes
Gerbertus
Remensis
episcopus.

F

Joannes
ad hunc
venerat;

epi fuge
et redi.

fecit.

Amen huius rei initium non esse a seculo, de quo agimus, decimo vultis removere dum. Interim apparet non esse re-
vindicandum, quod rom. 8. *Monasterii Anglicani* pag. 135.
legitur post Passum SS. Wulfadi & Ruffini, tunc
aliqui subaliquis, quando Edgaro Principem
atque Pontificem SS. Dunstan Cantuariensi
Archiepiscopo... studebant plures religiosa de-
votione patrie sui Sanctos exaltare, pia sollicitudine
vitas illorum investigare, summi Pontificis auctori-
tate ipsos canonizare. Quamvis autem non fuerit le-
corum Ordinatio, praeterquam Archiepiscopi & Prima-

ad quod in
na volum
per aliquod
fuerit, sed
Episcopi
interdixit
fuit.

ribus, dioceses suas visitantibus aut in Synodo propria
residentibus, subleata libertas, quae fuerat usque iam in-
de ab initio Christianitatis, primum Martyribus, de-
inde etiam Confessoribus impendendi benevolum Canoni-
cationis, nemine eorum recipiendo in Diptycha, sub
eiusque invocatione ecclesiae vel oratoriis cum altaribus
ad sacrificandum erigendi; corpora de prioribus
sepulchris elevandi, aliisque similia, in quibus tunc
emphaticus Canonizationis consistere, secundo, ver-
temen tamem suspensae ejusmodi facultatem, si ali-

Bquando sui prout est Episcopos qui erant Ordinationis
Pontificis, qui subalternos (ut alii appellant,
quia sub Urbis Praetore Pontificis constituti, suam or-
dinationem immediate suscipiebant ex Pontificis auctori-
tate & gratia) suspicer, inquam ejusmodi potesta-
tem, si prout est aliquando fuit, pridem ademptam
ipsis fuisse.

solus Romae
in ubi
multis mi-
nistris, qui
coram re-
sponso,

C3. Canonem suscipiendi habet, quod licet inter
formulae Divini Pontificis illa aetate ecclesiae, nulla re-
velatur quae huc fuerit; deestque illis quod agendum
sit, quando in eorum diversitas contingens aliquam
sa vita fuisse, cum eaque in vulgo opinione Sancti-
tatis, divinis illustrari mirantur, quibus ostendere
dignus Sanctorum cultus; eo isdem tamen formulae po-
terit, nequidem circa veteres probatae a maioribus
Sanctis eorum Reliquias aliquam ipsos innovare po-
tuisse absque licentia Apostolica. Etiam Capite 5. de
sacris locis & Sanctorum Reliquiis, titulo xvi. de
recondendo corpora Sanctorum, indicantibus suis in pari-
bus corpus alius sui Beati (utque veteris) noviter fuisse
reperit, quodque geostor ejus in basilica quam
noviter edificavit idem corpus statim collocandum,
poterat autem in eadem ecclesia solemniter debeat con-
secrari, respondet Pontifex, ex ordinaria in talibus for-
mula; Si in tua, Frater carissime, parochia memora-
ta constructa jure constituit, nullumque corpus ibi
constat humatum, percepta primitus a praefato viro
donatione legitima, qui in luminariis ejusdem basilic-
ae digne possit sufficere, eisdem ecclesiam convoca-
tis aliis Confratribus & Coepiscopis nostris tibi vi-
cinantibus, stude solemniter dedicare; quatenus de-
votionis suae, in consecratione quam postulas, po-
tior effectus. Et duobus additis conditionibus patet
ratio prima; ne scilicet alius juri, si quod habet alius,
creetur praesentibus: an similiter servendum de secun-
da, ideo nempe adjectam esse, ne praesentibus Sanctis
cuiusque alteri, ibidem antiquitus humato, in ejus no-
mine prius consecrata ecclesia sit, divinitus qui possit.
Sequitur porro titulo xviii. de Basilica N. martyris,
qui postea alterius juxta ipsam constructa est,
Episcopo perennis facultatem ejusdem dedicandae, & ut
de praedictis ruinis ad novam basilicam, in honorem
ejusdem Martyris dedicatam, ipsae Reliquiae trans-
ferantur; Pontifex emendat dedicandi locum praedi-
ctum licentiam: sed & Reliquias cum honore debito
transferendi, atque in ea qua noviter constructa est
Basilica consecrandi. Atque hae fuisse eae ut creda-
mus, cui quoniam potestas, in rebis tantis ministris
quoniam Canonizationis necesse Sanctis, tempore cessandi
fuit, ut sicut est alius formulae constituit, etiam ad consi-

et per Dilem-
que Pontifex
que respo-
desiderat.

etiamque oratoris vel baptisterii consecrationem exequens
licentia petita ab Urbe; nihil circa illam facere potuisse
per se, sine tali licentia.

D4. Interim mirum manet nullis inventis formulae,
quibus eis, saltem in ordine ad faciendam ab ipsis Pon-
tificibus novi aliorum Sancti Commemorationem committitur
informatio sumenda de facultate & mirantur, vel quibus
eandem altere efficientibus respondetur; cum tales
aestimationes defuisse non possint. Mirum etiam, in teste
Anastasio opere, ubi non rara sit mentio antiquorum
Martyrum, per Romanos Pontifices ad varias urbis ec-
clesias translatorum; nullum apparere vestigium cultus
in ejusque decretis aliorum Confessorum, ex tam multi-
tis qui ab initio ecclesiasticae pacis, sub Constantino Ma-
gno, per proxima quinque secula, veneruntur publi-
cum fidem merantur, tam Rome quam alibi intra
Ordinationis Pontificis limitem, & res ipsae obvi-
nantur ac possunt agere in hodiernum diem. Libera
hic quoque movet consensum facultas: ex quo Clari-
ssimus Marcus Vossius, in suis ad Monumenta Au-
gustana observationibus, inculcat, velim meo quoque
Lectari occurrere, Nos huius generis vulgationes, ipsi
cogitantibus in mentem venire, verosimilitudinis
causa, nequaquam ad necessitatem persuadendi affer-
re. Idcirco Anastasio de talibus siluit, donec alia vo-
cassimiliter adductus, ratio fuisse potuit; quia ejusmodi
consensum definitio fuit in Synodo, quoniam annu-
ant plures Romani Pontifices celebrari eorum se fac-
bant (nam non haec illa etiam habita fuit ratio ab
eodem Anastasio) & quia ejusmodi Synodorum Acta non
scribuntur; sed, ut in sola voce decreverunt mul-
ta, sic etiam approbatur popularum religio erga eos,
quorum annuntiat Synodo sanctitatem & miracula fa-
ciant. Cum autem vel supra eorumdem tamulis rationem
esset oratoris, vel ipsa corpora levanda de sepulch-
ris prior & sub altari collocanda, verosimile est ad in-
tra praedictas Pontificis Ordinationis limites solam
non fuisse abque scriptis, quia jam vidimus in usu
fuisse circa Reliquias Sanctorum veterum; quod eorum
formula nulla modo inveniantur, ideo acciderit,
quia eis illa non fuerit ex ordinaria & quoniam oc-
currerit certisq; circumstantiis, quoniam Divinus eorum
fuerit postulat; unde solus fuit, ut haec, non illa, fuerit
per ejusmodi ecclesiasticis servata.

E5. Ut autem in Romana Provincia Suburbani quod
dicit Episcopi a Romano Pontifice, sic alibi alia moneta
Anastasio in suis Primatibus & Archiepiscopis conferti
possunt in eodem negotio dependisse; & hic vel visitan-
tibus subordinatis sibi ecclesiis, vel Synodis Praesenti-
bus celebrantibus, vel eorum Regum Constitutione pro
illis qui more sollemnibus simul pluribus, decreta aut
etiam precepta fuisse plures Sanctorum eorumque eleva-
tiones depositionesque sub altari; quoniam decreta nulla
non inveniantur, quia nulla forsitan scribi solita; me-
moriam tamen ab Alterum auctoribus conservata fuit;
sape etiam, in demolendis vestraurandisque altioribus
in ejusmodi altis, invenit eis lapidi, plumbo vel per-
gameno inscriptis inferre. Hoc autem semel duce-
verit, donec magis magisque invaluit usus, etiam apud
extremas Italiae nationes, recurruendi pro talibus ad Se-
dem Romanam; ad quam quidem solam huiusmodi de-
clarationes vel assensum pertinere jure opinio sanctum
est: eo quod habere ut quia a Ecclesia per Sancti ha-
bentur, ad eam tantummodo spectat, qui jus habet propo-
nendi tati Ecclesiae quod credendum agendumque sit in
qua sunt religionis praevalentibus SS. Canonizationis.

F6. Quandoque porro vel a quo sanctum ad primum
fuit? Laudatur alibi a nobis D. Phabius, admodum
Papam III. veniens, quoniam sub ejus nomine in 3. Decretum
per Bonifacium VIII. editum, tit. 45. de Re-
liquiis & Venerabilibus Sanctis. cap. Audivimus, praepre-
tunc. Necesse aliquid pro Sancto absque auctoritate
Ro-

in quo tunc
divinus ad-
bit invenit
sub de Sancti
huius canonizationis.

vel ut quod
divinus ad-
bit invenit
sub de Sancti
huius canonizationis.

non erat ut
quoniam in
ecclesiasticis.

Atque in
pauca ser-
monis in
Episcopis pro-
cedendis.

quoniam potest
fuit ut tunc
Appl. vel
divinus ubi
veritas.

A Romana Ecclesia venerari. Sed errora id ibi non precepit Alexander. Quid ergo? Quibusdam dubitatis fraudi indulget, ac veneratione benigna, in potestate & obsequio cessat, more infidelium frequentandum ut Sancti, preceptis, ut illum non presumant de cetero colere: & rationem addit. Cum etiam per eum miracula fierent, non liceret ipsum pro Sancto absque auctoritate Romana Ecclesie venerari. Hac vero loquenda forma decretum non fecit, sed solum & vulgatum supponit. Quid autem si pro decreto fuerit sola secularum duorum triumque consuetudo, ut maxime rationabili, sit facillime recepta, utique legi obtemperant? Huiusmodi consuetudo, si vera est, multas evaderet difficultates, aliqui subnequias ab exemplis sancti x. vel xi. celebratorum a suis Episcopis prout antea Canonizationis necesse consuevit aliqui, & quidem tam universis recepta, ut esse pro lege censuerunt, patuit autem induci. Erat autem absolute indulta aucto Alexandro III. ut iam notavimus, scilicet Christi xii. idque expressim etiam agnovimus Archiepiscopus Viennensis in Gallis & suffraganeis eius anni

B MCCXXXI. postea a Gregorio IX. Canonizationis in Stephanis Diocesis Episcopo, anno MCCXV. deservit, qui nemo, quantumque meritorum prerogativa polleat, ab Ecclesia Dei pro Sancto, ut apud habendus aut venerandus est, nisi prius per Sedem Apostolicam eius sanctitas fuerit approbata.

7 Quod ad Ceremonias in Canonizationibus observandas attinet, haec quoque successivo accesserunt alius iudiciali, ab Ecclesia in talibus excedente. Prima & antiquissima est, quam supra iussimus & indicat Alexander Papa III. anno MCCLXI. in decreto de Canonizatione sancti Edwardi Regis Angliae, rursusque quod Augustus existens, ipsum solus per se expedit, quamvis oegonium, tam arduum & sublime, non frequenter soleat nisi in Conciliis solemnibus de more concedi. Pronuntiabant autem sententia ab ipso Pontifice alta voce, hac vel simili formula. Ad laudem & gloriam omnipotentis Dei Patris & Filii & Spiritus sancti, & gloriosae Virginis Mariae, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli, & ad honorem Ecclesiae Romanae, Beatissimum N. quem Dominus glorificavit in caelis, venerantes in terra, de consilio Fratrum oolitorum & aliorum Prælatorum, in Catalogo decrevimus Sanctorum sanctorum, & festum in die obitus sui celebrari. Hac formula in Canonizatione sancti Francisci Seraphici ordinis Patriarcha anno MCCXXXVIII. usum Gregorius IX. testatur Krantzius lib. 7. Metrop. cap. 45. & lib. 8. Saxonia cap. 4. Alia est autem verba Afflicti, in conspectu maxime multitudinis, quae de diversis regionibus confluerat; & statim Cardinales, inquit rite, Te Deum laudamus incipiunt, & populi in laudes voces deprecunt. Papa de solio descendit, & cum Cardinalibus Sanctum corpus levavit de tumba, mira omnium alacritate. Quando vero hoc fieri non poterat, non plerumque non poterat, scribimus Praeterea ejus loci ubi corpus erat: sicut Alexander III. per sanctum Thomam Cantuariensis, scripsit Priori & Monacho Commarisiensi Ecclesiae, Discretionem vestra Apostolica auctoritate mandamus, quatenus corpus ejus devota & reverenter; sacra solenni processione, aliquo festo die, congregato Clero & populo, in altari honorifice recondatis; aut ipsum in aliqua decenti capsa poseatis, prout convenit, elevetis in altum.

C Et primum autem in aula Concilii, talis causa celebrari, festis sententia pronuntiare; deinde ad majorem solemnitatem inducendum est, ut vel in area antecessum patenti id fieret, vel intra ipsam ecclesiam. Ista habemus ex Vita sancti Petri Martyris, data xxix. Aprilis, ubi ann. 43. legitur, quod cum Innocentius IV. anno Domini MCCLII. ix. Augustum Mass.

lend. Aprilis..... apud Perusium in platea ecclesie Fratrum Predicatorum, afflante sibi Cleri Populi, ac Religiosorum Nobiliumque ac Magnatum frequentia..... cum solemnitate non modica & mirabili ceterorum ardentium multitudine, & eximio sacrarum vestium apparatu, Sanctorum Martyrum Catalogo statim adhibuit. Alterum, videlicet in ecclesia ipsa pronuntiare sententia, idem prius placuisse, ut eodem statim loco inchoare posset Te Deum laudamus; unde de Canonizatione sancti Stanislaus Episcopi Martyris, ab eodem Pontifice eodemque anno viii. Septembris Afflicti celebrata, in Afflicti a Longino conscriptis lib. 3. num. 13. dicitur ea felle, omnibus laetantibus, ardentesque ceteros, ut ecclesiam continent incendio ardere putantes, gratantibus; dum sanctissimam Missam celebrabat Pontifex, quae expleta ambonem ascendens pronuntiare sententiam. Omnibus autem rite perfectis, Canticum Te Deum laudamus a summo Pontifice inchoavit, & a Clero universo ad finem expleto, facta est generalis candelarum in homines utrique sexus distributio.

9 Qui Epistolam de Canonizatione S. Saverii conscriptam, haec etiam in quod Leo Papa III. obtulit ecclesiae Verdensi spiritualis indulgentias eundem fidelibus, celebrantibus festum S. Saverii Episcopi & ad divina confluentibus. Ita felices in usu erat cum istis commiseretur impelleret, gratantibus; qui autem tali occasione vere largitus sit aliquas indulgentias, habemus nullas inveniri a D. Phibus ante Honorium III. qui in litteris Canonizationis sancti Laurentii Archiepiscopi Dublinensis, datis Reate anno MCCXXV. omnibus vere penitentibus & confessis, qui ad ecclesiam sanctae Mariae de Augo, ubi corpus ejus feliciter requiescit, in die solemnitate ejusdem gloriosissimi Confessoris vel infra Octavas, cum devotione accesserint, ejus orationum suffragia petierint, viginti dies de iunctis sibi penitentibus misericorditer relaxat. Gregorius IX. in Canonizationibus S. Antonii de Padua, Spoletii anno MCCXXIII. & S. Domonici anno xxiv. celsiores ubi quatuordecim milites visitantibus annuum vicium indulget; & mox anno MCCXXV. S. Elisabethae ad scribens Sandorum Catalogo, annum unum, & quadraginta dies Deinde Innocentius IV. infra quinquidem sequentem festum S. Petri Martyris, ubi ante ecclesiam ejus velut quadraginta dies locuti ante MCCLII. sed Clemens IV. rursus tempus restituit ad dies infra Octavam, indulgentiam vero amplioris, & statim dies centum, inquit S. Hieronymus a se Canonizata. Magis eandem gratiam extendit Calistus III. in litteris de S. Vincentii Ferreris Canonizatione a Pio II. expeditis anno MCCCLXII. in die festo concessit septem annos & totidem Quadragenas; quibus SIXTUS IV. in Canonizatione S. Bonaventurae anno MCCCLXXII. adiecit Dominici singulis per annum dies centum. Capite semel angere annum numero, Leo X. ad corpus S. Francisci de Paula, anno MDXII. assignavit quadraginta annos & totidem quadragenas; ac deinceps Hadrianus VI. in Canonizatione S. Bernardi, anno MDXII. solemnitate ejus praesentibus indulgentiam plenariam dedit.

In Ceremonia sacra, in ejusmodi altissimis observari solite, primum descripta reperimus, inesse Phibae, in Ceremoniali antiqua, quod verissime Ordini Romano succedens in his fuit usque ad Leonem X. sub quo Martellus, Electus Archiepiscopus Cypriensis, medietatem Ceremoniae addidit. In isto autem observari Rubricae, De modo qui communiter servati consuevit in Canonizationibus Sanctorum. Quorum autem, quo tempore ordinatum Ceremoniale istud fuerit, vixit putat, quod sub Clemente VI. anno circiter MCCCLVII. quae in Bibliotheca Vaticana reperitur Mss. Codex, sub eodem Pontifice exaratus, signatus nom.

A 4757, unde putat contra possidendum exemplaria accepta esse. Si porro quæras, cur ex anno non fuerint etiam Ordines Romani inserti, dicam, existimare me, quia priusquam Sanctissimi Concilii concipisset inter sacrum solenne fieri (qua ante hec in aula Caecilii ad ipsum altare) nihil ea rei spectabat ad Ordinem sacrum. Postquam autem ipsius ea capis, aulicis festis Alexandri III. (qui primum omnium dicitur inter Miserrimum solenne peregrisse Concilium S. Thome Cantuariensis) scriptis quidem eorum erbo mandatus fuisse debuit, sed scripto particulari tamdiu servari potius, quoadusque obitu Oratorio antiquari, succederet Ceremoniale, quod dicit.

21. Denique observat Plinius, Concilium S. Rædi, anno MCCCXIV. factum a Patribus Constanti

congregatis, nonnullisq. Concilii (quod tamen tunc nonandum erat) nomina ipsi antelitterantibus arrogantes, dum adducunt in res patris Iulii Ecclesie etas; observant, inquam, et Notis Baroni ad Martyrologium Romanum Phœbus, præstatum Concilium hoc peculiariter habuisse, quod Sancti neciter concurrebant imaginem, solenne pompa, omni comitante populo, per urbem decedant Patres. Porro autem, quod inde vexillorum usus in Canonizationibus, eorumque solennis processio, initium sumpsit; quamvis tunc id factum fuisse constet ad incendiam pestiferam lucem, qua per totam urbem grassabatur, impetrata a Deo S. Rochi intercessione, non sine insigni miraculo, sanitate, votis omnium expetita.

CXLIII. GREGORIUS V.

GREGORIUS, antea Bruno, natione Saxo, ex patre Ottone Marchione Veronensi, ordinatus XVII. vel XXIV. Maii, Dominica ante, vel post Ascensionem anno 1000. regnante ac mox coronato Imperatore Ottone III. Constantinopoli vero Basilio Constantino fratribus; sedis annos 11. menses VIII. dies 11. vel menses VII. dies XII. vel potius XVIII. Februarii, anno 1003. sepultus in Vaticana S. Petri Basilica: & cessavit Episcopatus usque ad 11. Aprilis.

Nesciendi invenimus, nec tamen nisi incertum in prima Conatus huius editione allegare potui, decretum quoddam Gregorii V. in favorem Arnulphi, jubente ipso in Gost-dram Revensem restituiti Palsinger decessit, quasi Scriptum per manus Petri, X. Regionis Notarii & Scriptoris S. R. E. mense Maio, Indictione nona. . . anno 1. Pontificatus Domini Gregorii Summi Pontificis & universalis Papæ, Imperii vero Domini Ottobonis Tertii Imperatoris anno undecimo. Sed adicimus illud habebat, saltem in numeris viximus fuisse apertis: siquidem causam istam Arnulphi, agens vix Rege & Episcopo Galliarum solenniter degradati, non potuit cognoscere & definire Gregorius, potius illis debuit, quæ relique post suam Ordinationem Mayo habuit; adeoque intelligenda est pars prima sequentis Maii, quando non jam amplius donec, sed decima Indictio numerabatur, Ottoboni autem III. anno, non duodecimo, sed primo Imperii, Regni vero morte patris decimiquartus. Sic autem correctum in numeris Decretum, ut ad Majum anni 1000. revertitur, nihil facit ad divergentiam quæstionem de mense, quæ ante priorem ordinatus Pontifice, Imperator significatus. Baroni, eum re quod refutamus argumens mortuum Joannem XV. statuisse die VII. Maii, post mensem, inquit, unum, dies sex, in locum ipsius mense Junii subrogatur Gregorius V. adeoque XIII. Junii, non Baroni saltem subrogatur sequensque Labbeus, Democritum habuimus, si dicitur XIV. discessit.

3. Habemus insignia Chronica duo, quæ Baroni vidisse non potuit, unum Hildesheimense, quo post hec fecit scribi scriptum, & jam typis inter Franciscum & Cheslar vulgatum; Saxoniam alterum, anno MCLXXVII. factum, ætatem breviter R. P. Henrici Tui. sup. p. cum esset Reicher Treverensis, pro fecit XI. ad XI. magno nobis usui futurum, propter accuratam nec alibi fuisse invenientem rationem Saxoniarum Episcoporum, quæ non asserunt. Urbique sic agitur de Concilio Ottoboni III. ut omnino ea facta intelligatur mense Mayo, Jun canonica tamem dies diversitas. Hi. habemus, ut cum sit aetas. Anno 1000. Indictione 9. Johannes Papa obiit. Unde Imperator in Italia potius, rursusque Italiam, præmissis quibusdam Principibus, publico consensu & electione, fecit in Apudoloni sedem ordinari suum nepotem, Do-

minum Brunonem Ottobonis filium, qui Marchiam Veronensem servabat, imposito nomine Gregorii: a quo & ipse proximo solenni Pentecostes Imperator & Patricius consecratur. Celebratum fuerat anno illa Pascha die XII. Aprilis, atque adeo solenniter Pentecostes die ultima seu XXXI. Maii: quæ passio fuisse Gregorium ordinatum dies precedenti Dominica, die XXIV. ejusdem mensis. Summa autem erit Dominica ante Ascensionem, si placeat magis credere Chronologia Saxoni, rem eandem sic narranti; Otta III. omni Italico Regno potius, Romæque venient, beatæ memoriæ Joannem Papam defunctum reperit: cui asportem suum Brunonem, virum valde præclarum, non solum Cleri, sed & omnium Romanorum civium unanimi voto Pontificem electum, subrogari, pœ consentit: quem Romani, dempto Brunonis nomine, Gregorium vocaverunt. Hic ergo Sede inordinatus Apostolica, Dominum, hæcque Regem vocatur, non solum Romano, sed pene totius Europæ populo acclamante, XII. Kalendas Junii, in ipsa Ascensionis Christi festivitate, Imperatorem consecravit Augustum. Vergens porro Hildesheimensi Chronica, Imperator, inquit, habito cum Romanis placito, quemdam Crescentium, quæ priorem Papam injuriis saepe laceravit, exilio statuit deportari. Sed ad preces novi Apostolici Imperator omnia remisit. Sed non multo post Imperatore Urbe excedente, idem Crescentius Dominum Apostolicum, nudum omnium, Romane Urbis expulit. Imperator in Francia huiusmodi. Hæc Francorum dicitur: & Pontificem ex accepisse Indictio Stella, cum ait, quod in Etruriam primum, deinde in Germaniam confugit ad Ottonem. Prius tamen (ut habet idem Chronica) Anno 1000. Crescentius Papa Ticini, adunato complurium Episcoporum Concilio, præstatum Crescentium anathematizavit perculit. Contra quem suis prædictum Crescentius orientem, sicut Stella narrat, Urbis portas ac moenia quam diligentiissime obfirmare fecit, ac molem Adriani movit, quod deinceps ea moles non Adriani, sed Crescentii urx, appellata est.

3. Annum 1000. IX. Innot. aliquos maxime habet Hildesheimense Chronica; siquidem nobis indicat successisse Silvestri, tunc electum Imperatorem Chronologia Saxoni ait, quod Gregorius Apostolicus, Imperatoris cognatus, XI. Nonas Februarii magis-

A vid ad Dominum. Sed in hac die secure adhaeremus sacri Episcopii, quod omnino valeri possit compositione praesente adduc Roma, vel saltem in Italia, Imperator; nunquam per se aut Legatus euntes, ubi diversa praesentia dicitur, Gregorius mortuus xviii. Februarii. Quae praeparatione videretur suspicari, invenisse Saneum compendii scriptum x. nona, pro x. octava; cumque existimaret, Latine mense Nonas dici, ante quas solum possunt quatuor dies numerari; putaverit scribendum 11. Nonas. Ea, dierum diversitas, concurrens cum interitidine diei, quo ordinatus Pontifex fuit, facit ut definiti incundissime nequeat tempus mensium atque dierum, quibus supra duos annos sedis Gregorius. Ego, quia Epistaphia magis credendum esse, idque solum numerat menses circiter octo; libentius ordinatum illum diem xviii. Maii, ut in Pontificis Imperatoris armatam, atque ita ad ea nonas 11. solum sedis menses xviii. dies xxvi. Epistaphium ipsum, apud Baroniolum in Mantua, tale est.

vel postea
18. Februarii

inter Episcopium
quo vixit
explicatur

B Hic quem tegit humus, oculis vultuque decorum, Papa fuit Quintus nomine Gregorius: Ante tamen Bruio Francorum regia proles, Filius Othonis de genitrice Judith. Lingua Theutonice, Wangus doctus in urbe: Sed juvenis cathedram fedit Apostolicam, Ad binos annos & menses circiter octo, Ter senos Februos connumerante dies. Pauperibus dives, per singula sabbata, vestes Distribuit, numero casus Apostolico. Usus Francica, vulgaris, & voce Latina, Instituit populos eloquio triplici. Tercius Otto ubi Petri constitit ovile, Cognatis manibus unctus in Imperium: Exiit & postquam terrene vincula carnis, Aequivoce dextro constituit lateri.

adversus
die mortis:

Latini
Episcopium

Decessit 11. Kal. Martii. Equivocum ejus intelligit S. Gregorius Magnus, qui fuit Sepulchus ante Secretarium, inter columnas Porciculam, inquit Romanus Praebyter: alio autem de hoc Gregorio V. agens, R. requirit ante Secretarium, inquit, paxa Pelagium Papam, scilicet ejus nominis Primum, de quo simuliter dicitur, sepulchus est ante Secretarium B. Petri. Hujus Pontificis statua conspiciatur usque hodie, Corbeiae in Saxonia, inter alios Sanctos ibidem aliquando monasterio praefectus, cum subserpente, S. GREGORIUS V. P. M. Sed recentioribus aetate imaginibus fuit, quam ut indubitanter fidem faciant, Monachum ibi Gregorium fuisse, nullo antiquo-

vi Aulicus id attestante: verosimiliter tamen istud creditur ex Monachorum ibi traditum haberi, quem, quod idem aliquando scribitur ante alibi cultus in Sanctus.

C Ceterum, quando eo discessit jam confectus, plus quam octo menses sedisse Gregorium, apparet quo sensu Pectus, vestisque servata, scriptis menses circiter octo, quatenus scilicet octo esset mendum inter septem & novem: non autem sic uti mendum intelligatur pectus dies octavo mense vel decessit vel superfuisset, qui tamen maxime obtinet & similitudo talis locutionis sensus fuisset. Hinc igitur merito extendendi veniunt analogas fere omnes, qui simpliciter Gregorio adscripsimus menses octo; quemadmodum post illos etiam faciens Baronius, credidit se illius Ordinationem recte differre in mensem Junium. Graviss errorum Gasfridus Viterbiensis & Venerabilis Rallewinck, qui solum menses vi. Sualloque & Platina, qui menses vi. scripserunt. Accuriosissimus enim hoc loco Hermannus Contradius; Venerabilis, inquit, Papa Canonice adscripsimus separare latagens, sedis annis 11. mensibus viii.

D Hinc Pontificatus adscribus aliqui institutum Collegii septemviri Elektorum Germanorum, quidem quasi ejus rei auctor fuisset Otto III. deservit prole, in quam Germania regnum, jusque obtinuit a Romano Pontifice coronae Imperialis, transferri. Sed ante hoc (ut recte notat Alexander Natalis Dissert. 17. ad hoc x. seculum) annos duos et sex supra viginti natus, uterqueque duxerat ex quo sperare libere poterat. Elektoribus autem post eundem agnoscentur passim omnes Imperii Principes populi, qui in eodem Dissertatione per ordinem probatur in seculum postea electoribus usque ad seculum xiii. quando Septem Elektorum natus prima invenitur apud Albertum Stadenensem ad annum mccc. Unde rursus testantur, qui ad Lugdunense Concilium, anno mcccxi. celebratum, referant illam materiam restitutam. Manet tamen quod Innocentius III. & Clemens V. dixerunt, ipsique Elektoribus Nicolao III. scribentes anno mcccxi. agnovimus, scilicet quod iam eligenda Imperatores, a Sede Apostolica quodammodo emanaret, quatenus illa, non potius quam constitutione aliqua, se obligaret ad eum coronandum Imperatorem, qui fuerit rex Elektorum Germaniae Rex, per quam Coronationem primum inter Principes Christianos locum teneret, atque Ecclesiae Deservire ex officio sit & agnosceretur.

Baronius
& Sualloque
ad illud
et.

Idem hic
et Baronius

et

Corbeiae
ubi hic
monachus
& Sanctus.

c JOANNES XVI. ANTIPAPA.

JOANNES, cognomento Philagathus, natione Gracus ex Calabria, patria Rossanenensis, ex Casimenfi Monacho & forsitan Abbate Nonantolano, sub annum mcccxi. factus Placentinus Episcopus, atque ex indulto Joannis XV. dictus Archiepiscopus; corrupto pecunia Crescentio Romano, qui anno mcccxi. Gregorium Papam, mox a recessu Imperatoris ab Italia, Urbe expulerat, in ejus locum substituitur isti anno mcccxi. sequenti autem anno, & mense Sedis occupata decimo, pulsus obsequioque in arce S. Angeli, ac denique obsequiis traditus, oculis, lingua, naso truncatus, deprecante pro eo S. Nilo egre vitam servavit; haud diu post mortuus, & in Laterano sepultus.

Post septem
annos
et vii. Octavo
S. Gregorius

Constat haec, partim ex Chronico Hildensheimensi, partim ex Vita S. Nili, patrie Rossanenensis, ubi ipse Philagathus Archiepiscopus intitulatur, & S. Nili deinde concivis; ut sciamus quo Aulore Ciacconius scripserit, Caritatem namque, Eradicio Diaconum Vatre. Est tamen Caritatis ejusdem Calabriae civitatis eruditus etiam Episcopus, Geruntinensis Ecclesiae nunc natus, simulque cum illo Archiepiscopo, non Rossanenfi, sed San-Severinensi subiecto, & hinc Proprium Mant.

metropoli quam isti pene vicinior, licet utrumque fere media, a d. mare Ionium. Perro enim S. Nilius inter causas deprecandas pro eo all. gaverit, quod iste Philagathus, sub Imperatore Cuthonem III. quam Gregorium Papam V. ex fonte baptismatis fulcepit. Quodnamque est natus, quomodo & quando. Lege igitur in arch. Chronico, quod anno mcccxi. xviii. Kalendas Maii Octava Pasche, Octoni Imperatori Juniori venit Imperatrix Romanae de Constantinopoli

Aa 3

A. 1000. & eodem anno Otto Junior cum Seniore venit de Italia, & sequenti anno DECELXXIII. Quedlingburg, ibique celebraverunt Pascha x. Kalendas Aprilis: & illic venerunt ad eos Legati Græcorum, Beneventanorum, Ungariorum, Bulgariorum, Slavorum, Ratorum cum Regis muneribus; *gratulationes de novo illis nepote ac filio, Ottone III. quem etiam in eo sui Legatorum conventu baptizatum viderunt esse.*

per illius
monum. p
tas de Ger
manico
Abbas
Nemensis
de domo

3. Illorum Legatorum unum fuisse Pbilagabam non crediderim; sed ab Imperatrice, Græca, & Monachis pro Græcorum Principum more plurimum uti solita, Cassio transiente cognitum, & ad matremque propter linguam Græcæ peritum, patris spiritualis loco esse videtur fuisse, & quæ deducit in Germaniam, cum nuntio Abbatis Nemensis. Nec enim apparet quæ alio jure potuerit sibi per Episcopum Placentiam Abbatem istum, in alio diversis ut est distinctis fitem, Romanæque Sedis immediate subiectam, vindicare, uti Ughel-
lus offert cum festo, & in strumento (ut videtur) anni DECELXXIV. Sic ergo Imperatoris Compas, & Imperatrici ac Principis filii Patris spiritualis promissum fuit ad Ecclesie Placentina Cathedralis; sed non

per Episcopum
Placentiam
monum. p
tas de Ger
manico
Abbas
Nemensis
de domo

ideo minus frequenter in Aula audiret ut eguit, in quibus missum Constantinopolim suscepit, quando prædilecto anno LXXXI. Theophanu Imperatrix, mater Regis, Romam perrexit, ibique Natalem Domini celebravit, ut dicitur in Chronico. Perre Rome Constantinopolim ad eadem missum, cum titulo Legati Regit, ibidem adhuc videtur fuisse cum Pontifice celebrante illar ejus filius spiritualis Beatus, Ostendit Verberis filius & Imperatoris cognatus, dicitur Gregorius. Hujus autem juvenem (annum cum xxiv. fere ætatem compleverat) despiciens Crescentius, & contra Cæsaris statum preterea, facile cum eundem omnium urbe Romam expulit. Expulsi autem Gregorius, sequenti anno, Ticini, adunato complurum Episcoporum consilio, præfatum Crescentium anathemate percussit. Intertra Joannes Placentinus Episcopus, Constantinopolim remansit, & Romam introitus, Apolliniam Sedem factione Crescentii invalens (Sicula scilicet, quæ grandis pecunia Constantinopoli allata corruerat istum) unde ab universis Episcopis Italia, Germaniæ, Franciæ & Galliæ excommunicatur. Imperator quoque ut Romanorum sententiam purgaret, Italiam perrexit. Anno vero DECELXXVII. prædictus in valor Joannes, ab Imperatore cæcus & truncatus deponitur, & Crescentius decollatus cum duodecim suis ante urbem suspenditur.

per illius
monum. p
tas de Ger
manico
Abbas
Nemensis
de domo

3. Hæc enim Chronicon istud, quæ in sua ad Cadolum similiter Anastasiam epistola a. sequenti seculo confirmant S. Petrus Damiani, & ad illam terrendum exegerunt; postquam Joannem etiam a re gravasset, quod cum Imperatrice, quæ tunc erat, oblocuti negotii dicebatur habere mysterium; quod sane a Mariæ Argenteæ (sic tunc vocabatur) meritis non absque: quæ tunc impudenter sua convellit, sicut in Gualfrido Viterbensis narrat Baroniis, Judicante merito flamme exisse filia Matris, quæ tunc Imperatori tunc erat, Romam ad sustinendum Gregorium cum. Adit S. Petrus Damiani, quod Joannem vulgus Romanum, jam punitum desolatione sua, & zelo ultionis ætum, oculis, auribus, naribusque præciderunt cum (sicut alii ad ipsi Imperatoris tribuant) mox autem ante & retro convertit in scello gloriosum equitem poluerunt, reventemque sui videris caudam in manibus, p. & publicam ubi viam, hæc ut caneret impulerunt: Tale supplicium patitur, qui Romanum Papam de sua Sede pellere nititur.

per illius
monum. p
tas de Ger
manico
Abbas
Nemensis
de domo

4. Omne jam dicta prætere confirmant & explicit usque M. Saxonicum Chronicon, ad eundem Christi DECECXVII. ibi videtur. Hoc etiam anno Crescentius

quidam; & diabolica fraude deceptus, Romam, absente Papa Gregorio, invasit; Joannemque quendam Calabrianum (quem Dominus Imperator Otto III. pro Græci Imperatoris filia filii matrimonio acquirere, cum Bernwardo Episcopo, Constantinopolim miserat, & inde reverenter cum Græcorum Legatis, se indigno suscepit honore) cumque, non iam Papam Apolliniam, quam Apollistam confitebatur, Legatos Imperatoris sub ejus custodia Romæ retinuit. Hic ergo Joannes, natione Græcus, conditione servus, altu callidissimus, Imperatorem Augustum Ottonem II. sub paupere adientem habuit, ob interventum suæ dilectæ consobinis Theophanu Augustæ, Regia primum est altus sibi: dehinc percurrente tempore, vulpinus: quæ nimium callesit versutus, præfatum eorum circumvenit Augustum, ut pro loco ac tempore, suis clementi ab eo gratia donatus, pene inter primos, usque ad defunctum suum, carus haberetur. Post dormitionem vero II. Ottonis, regnante jam III. Ottone filio suo, quem ab ipso matris inter divinas sequebatur miseratione, præfatus Joannes ingenta sibi circa eos callus securus astutus, quod Regis infantia & primatum ejus permittente incuria. Ad hæc defuncto Placentini Urbis Episcopo, per bonam indolis ei subeligitur: quo indecenter ejectione, præfatus Joannes, non pastor, sed mercenarius, eandem, non regendam, sed devastandam suscepit Ecclesiam: quam cum aliquot annis teneret, avaritiam diabolice inebriatus veneno, tantum se exulit supra se, ut etiam Romæ ipsam B. Petri Apolloli Sedem, uti prædictum est, Antichristi membrum vere effectus, torquendo potius pollueret, quam venerando insederet.

3. Anno Domini DECECXVII. Imperator, tantis presumptionibus comperis, secundam professionem paravit in Italiam. Cui venerabilis Papa Gregorius Papæ obviam factus, dum ei pessima Joannis & Crescentii narrasset gesta: ille divino commotus zelo, Romam quanto citius perrexit cum Apollino. Quod audientes præfati ministri sathanæ, Joannes quidem fugam iniit, Crescentius vero prædicto, quod veterem Romam & Leonianum attingit Castellum se cum suis incluit. Tunc quidem, non tantum Imperatoris, quantum Christi amici, insequentes Joannem, comprehenderunt eum: sed timentes, ne, si eum ad Augustum destinarant, impositus abiret, linguam ei & nares amputarant, oculoque pariter eruerunt. Hoc ita multato divinitus, Dominus Papa Gregorius Sedem Apolliniam honorifice recepit, eamque usque ad obitum suum libere insedit. Imperator igitur Romam adveniens, sanctissimum illud Christi Resurrectionem celebravit, statimque post Albas, scilicet & machinis arcem, quam Crescentius insederat, hæcenus omnibus inextinguibilem, foris expugnat: illumque capum decollari, & lumino præcipitum in paululo pedibus jussit suspendi. Sic ille, ex parte Imperatoris oculis, relique subiectis. Idem fecit Antiochia S. Niti, & magis Gregorius profert, utquam præmentoria tradidit audire, postquam ad ducto ante se Sacro doli vestis laterasset suis manibus: deinde subjugis pueris, a Sancto sicut illis prædictum, quod quem Deus ipsorum desiderat manibus, adeo inclementer debuerunt; & punitivis quidem Imperatorem fecit, ejusque expulsi causa in monum Garganium pertransiit, de Pontifice vero audivisse se aut Antio, quod etiam ipse non multos post dies & numerum vivorum exturbatus sit quasi tyrannus, & effusis sibi oculis, quos pendentes ad genas ferebat, ea pompa sepultura mandatus.

per illius
monum. p
tas de Ger
manico
Abbas
Nemensis
de domo

per illius
monum. p
tas de Ger
manico
Abbas
Nemensis
de domo

per illius
monum. p
tas de Ger
manico
Abbas
Nemensis
de domo

6. Felsum hunc de Gregorio V. raverunt fuisse, merito per marginales notam indicavi, quæ Græcolatinæ Vitæ edidit, interpret Jo. Marthæus Cosmopolita Archiepiscopus Iscomensis; postquam ex eo notum, quod

per illius
monum. p
tas de Ger
manico
Abbas
Nemensis
de domo

A Pseudopapa ipſi accidiſſe: Revera tamen cito ille viſa atque Papata excediſſe: At Imperatori, intra trimeſium quo ſuperoritur, multa eorumque aduerſa, ac mox diuſque ſine liberis obituri; ut inſe implemum fuerit iſtud Pſalmi LII. Viri languinem tuo dimidiabunt dies ſoci: quod eſt, aliqui breui, ſperamus ad purgationem proſeſſiſſe. Interim licet Joannem in Germania mortuum Ughelliſe dicat, magis opinor intra dies ponere Rome ex vulnere dolere extimam, ibique tumulatum.

Et ſequitur de Litterano. *Ubi autem? Exiſtimo quod in Laterano, & qui- dem hoc addita Epitaphia:*

Hic tumulus, (falſo) qui Praeſulis dicitur eſſe

Summus: Joannes hic quoque diſſut erat.

Reſert illud, pede non multum (quem per conſuetudinem ſuppreſſit) Caſar Reſponſi, tamquam ex ſchedis archiepi Lateranenſis acceptum; utique multos putare quod ſit Joannis XIV. ſed bene in Vaticano ſepulchrum fuiſſe videmus: idemque vereſſimiliſſimum de Joanne XV. Qui autem erodit landiſſimum iſtum, &

B ab antiquo Criſtiano tempore veniunt Papam, poſt decanatum Pontificatum adeo ſimplex durum veſum Epitaphium habuiſſe, quodcumque denum verbum adſcriptum ad integrandum metrum? Errata, addita vero falſo, conuertiſſimum illud eſt Pſeudopapa, neglectum dumtaxt nec maiori bene dignis. Tempus autem quo Sedem occupariſſe diſſimulat ſaiſſe mentium x. ſequendo Guſfridum Viterbenſem, Martinum Polonium, Wernerum Rollevinc, Stellan & Platinaum.

C Martini Polonii, Rollevinc, & Stella, propter Joannem filium Roberti quem numeraverant nominis ſui Decimum quatum, eum qui revera calit ſuiſſe & dicitur, appellantes Decimum ſextum, bene nominantes Decimum ſeptimum. Platina vero, qui Joannem XII. poſt Leum VIII. Antipapam diſſimilem Sedem, gradat priſtine reſtituit, tamquam a ſeipſo diverſum, nominaverat Decimum tertium, reliquos numerat conſequentes, Antipapam Joannem creſcentium Decimum octavum, itaque progreſſus eſt. Sed quem certe conſiſſet deſerſſimur immediatum Gregorii decimum quantum in ſine Bullae ſubſcribit; tunc certo ſciamus, quod qui Gregorio poſt Silveſtrum ſueceſſit (ut infra videbimus) Decimus ſeptimus numeretur in Bulla Vaticana eccleſiae data, & ſic diſcrepat; itaque optima ratio.

C Licet enim non fuerit unquam verus Pontifex die Joannes XVI. tamen extabam ſub eo nominis numero ſperſe toto orbe, pro occaſionum diverſitate, epistoſta de Bulla: qui ſo cum veri deinde Praeſiſſe Alti conſueverant, ſi hic quoque diſcretur XVI. Loeceſſe habuiſſe Silveſtri ſueceſſore permiſſere, ut vocaretur Joannes XVII. Hoc vero etiam nos ſequemur, ne ſi tunc Baronio & recentioribus poſſim velimus, expulſiſſe Pſeudopapa, immemoriamur, perpetuo nos conſueſſet aduerſari publicis ac privatis eorumdem ac ſequentium temporum Alti Romanique Curia Stylo, propter priſtina conſueſſam non reſolventis a numero cui qui ſolſo nomen Papa gereretur.

Et ſequitur de Litterano. *Ubi autem? Exiſtimo quod in Laterano, & qui- dem hoc addita Epitaphia:*

Hic tumulus, (falſo) qui Praeſulis dicitur eſſe

Summus: Joannes hic quoque diſſut erat.

Reſert illud, pede non multum (quem per conſuetudinem ſuppreſſit) Caſar Reſponſi, tamquam ex ſchedis archiepi Lateranenſis acceptum; utique multos putare quod ſit Joannis XIV. ſed bene in Vaticano ſepulchrum fuiſſe videmus: idemque vereſſimiliſſimum de Joanne XV. Qui autem erodit landiſſimum iſtum, &

B ab antiquo Criſtiano tempore veniunt Papam, poſt decanatum Pontificatum adeo ſimplex durum veſum Epitaphium habuiſſe, quodcumque denum verbum adſcriptum ad integrandum metrum? Errata, addita vero falſo, conuertiſſimum illud eſt Pſeudopapa, neglectum dumtaxt nec maiori bene dignis. Tempus autem quo Sedem occupariſſe diſſimulat ſaiſſe mentium x. ſequendo Guſfridum Viterbenſem, Martinum Polonium, Wernerum Rollevinc, Stellan & Platinaum.

C Martini Polonii, Rollevinc, & Stella, propter Joannem filium Roberti quem numeraverant nominis ſui Decimum quatum, eum qui revera calit ſuiſſe & dicitur, appellantes Decimum ſextum, bene nominantes Decimum ſeptimum. Platina vero, qui Joannem XII. poſt Leum VIII. Antipapam diſſimilem Sedem, gradat priſtine reſtituit, tamquam a ſeipſo diverſum, nominaverat Decimum tertium, reliquos numerat conſequentes, Antipapam Joannem creſcentium Decimum octavum, itaque progreſſus eſt. Sed quem certe conſiſſet deſerſſimur immediatum Gregorii decimum quantum in ſine Bullae ſubſcribit; tunc certo ſciamus, quod qui Gregorio poſt Silveſtrum ſueceſſit (ut infra videbimus) Decimus ſeptimus numeretur in Bulla Vaticana eccleſiae data, & ſic diſcrepat; itaque optima ratio.

C Licet enim non fuerit unquam verus Pontifex die Joannes XVI. tamen extabam ſub eo nominis numero ſperſe toto orbe, pro occaſionum diverſitate, epistoſta de Bulla: qui ſo cum veri deinde Praeſiſſe Alti conſueverant, ſi hic quoque diſcretur XVI. Loeceſſe habuiſſe Silveſtri ſueceſſore permiſſere, ut vocaretur Joannes XVII. Hoc vero etiam nos ſequemur, ne ſi tunc Baronio & recentioribus poſſim velimus, expulſiſſe Pſeudopapa, immemoriamur, perpetuo nos conſueſſet aduerſari publicis ac privatis eorumdem ac ſequentium temporum Alti Romanique Curia Stylo, propter priſtina conſueſſam non reſolventis a numero cui qui ſolſo nomen Papa gereretur.

Pſeudopapa ipſi accidiſſe: Revera tamen cito ille viſa atque Papata excediſſe: At Imperatori, intra trimeſium quo ſuperoritur, multa eorumque aduerſa, ac mox diuſque ſine liberis obituri; ut inſe implemum fuerit iſtud Pſalmi LII. Viri languinem tuo dimidiabunt dies ſoci: quod eſt, aliqui breui, ſperamus ad purgationem proſeſſiſſe. Interim licet Joannem in Germania mortuum Ughelliſe dicat, magis opinor intra dies ponere Rome ex vulnere dolere extimam, ibique tumulatum.

B ab antiquo Criſtiano tempore veniunt Papam, poſt decanatum Pontificatum adeo ſimplex durum veſum Epitaphium habuiſſe, quodcumque denum verbum adſcriptum ad integrandum metrum? Errata, addita vero falſo, conuertiſſimum illud eſt Pſeudopapa, neglectum dumtaxt nec maiori bene dignis. Tempus autem quo Sedem occupariſſe diſſimulat ſaiſſe mentium x. ſequendo Guſfridum Viterbenſem, Martinum Polonium, Wernerum Rollevinc, Stellan & Platinaum.

C Martini Polonii, Rollevinc, & Stella, propter Joannem filium Roberti quem numeraverant nominis ſui Decimum quatum, eum qui revera calit ſuiſſe & dicitur, appellantes Decimum ſextum, bene nominantes Decimum ſeptimum. Platina vero, qui Joannem XII. poſt Leum VIII. Antipapam diſſimilem Sedem, gradat priſtine reſtituit, tamquam a ſeipſo diverſum, nominaverat Decimum tertium, reliquos numerat conſequentes, Antipapam Joannem creſcentium Decimum octavum, itaque progreſſus eſt. Sed quem certe conſiſſet deſerſſimur immediatum Gregorii decimum quantum in ſine Bullae ſubſcribit; tunc certo ſciamus, quod qui Gregorio poſt Silveſtrum ſueceſſit (ut infra videbimus) Decimus ſeptimus numeretur in Bulla Vaticana eccleſiae data, & ſic diſcrepat; itaque optima ratio.

C Licet enim non fuerit unquam verus Pontifex die Joannes XVI. tamen extabam ſub eo nominis numero ſperſe toto orbe, pro occaſionum diverſitate, epistoſta de Bulla: qui ſo cum veri deinde Praeſiſſe Alti conſueverant, ſi hic quoque diſcretur XVI. Loeceſſe habuiſſe Silveſtri ſueceſſore permiſſere, ut vocaretur Joannes XVII. Hoc vero etiam nos ſequemur, ne ſi tunc Baronio & recentioribus poſſim velimus, expulſiſſe Pſeudopapa, immemoriamur, perpetuo nos conſueſſet aduerſari publicis ac privatis eorumdem ac ſequentium temporum Alti Romanique Curia Stylo, propter priſtina conſueſſam non reſolventis a numero cui qui ſolſo nomen Papa gereretur.

C Licet enim non fuerit unquam verus Pontifex die Joannes XVI. tamen extabam ſub eo nominis numero ſperſe toto orbe, pro occaſionum diverſitate, epistoſta de Bulla: qui ſo cum veri deinde Praeſiſſe Alti conſueverant, ſi hic quoque diſcretur XVI. Loeceſſe habuiſſe Silveſtri ſueceſſore permiſſere, ut vocaretur Joannes XVII. Hoc vero etiam nos ſequemur, ne ſi tunc Baronio & recentioribus poſſim velimus, expulſiſſe Pſeudopapa, immemoriamur, perpetuo nos conſueſſet aduerſari publicis ac privatis eorumdem ac ſequentium temporum Alti Romanique Curia Stylo, propter priſtina conſueſſam non reſolventis a numero cui qui ſolſo nomen Papa gereretur.

CXLIV. SILVESTER II.

SILVESTER, natione Aquitanus, antea Gerbertus, a Remenſi Archiepiſcopatu, ut male occupato, auctoritate Joannis XV. depoſitus, & anno dcccxcviii. menſe Aprilis, ad Archiepiſcopatum Ravenneſem per Gregorium V. receptus; denique Romanus Pontifex coronatur, Imperantibus Orthone III. & Baſilio ac Conſtantino fratribus, uno poſt anno, qui fuit Chriſti dcccxcix. ii. Aprilis in Dominica Palmarum; ſcdie annos ii. i. menſem i. dies xi. deſunctus anno mii. xii. Maii: ſepultus in Baſilica Lateranenſi: & ceſſavit Episcopatus dies xxiv.

Aqui-

A
GROSSIUS

A Quittanum dicitur *Mf. nostrum*, Gallicum *Stella* & *Platina*, Francigenam *Epistaphium*. *Epistaphium* *metastibis* imprimis locus *Chronici* *Aureliensis* ad annum MCCXVIII. *finis*, ubi *Konstante*, *epi* *loci* *Adamo* *quarto* *huc* *legatur* *Tom. 2. Analethorum* *Mabilianis* *pag. 121*. Cuius erudendum Gerlenium, a dolecentem obliquo loco datum: & qui ingeio erat vafer, praeclarus in literis evasit. Hoc imperata licentia, propter aviditatem scientiae, multa circumibat regna, & ad ostitiam Imperatoris pervenit: qui eum Remis statuit Episcopum, deinde Ravennae, postea in summum Pontificem evexit: ubi nomen Gerlentis pro Gerberto *passim* *varius* *conjecturis* *campum* *aperit*, quibus non labor immorari. *Chronici* *Maltheensis* *Auctor*, *praedita* *quodammodo* *confirmans*, *ait*, *quod* *huius* *Monachi* *Aureliensis* *S. Geraldus* *ecclesiae*, *&* *causa* *Philosophus* *primo* *Franciam*, *deinde* *Corduham* *lustravit*. *Erant* *Corduham* *Maurorum* *totius* *Hypocrite* *Academae*, *in* *qua* *postea* *huius* *scientiarum* *professores* *Aureliano* *&* *Averrois* *magnum* *eidem* *studium* *acquiritur*, *sentit* *xv. & xii. Cum* *autem* *Astrologiam* *totum* *studia* *praecipue* *inter* *Academias* *istis* *fluerent*, *tunc* *scitum*, *quod* *Gerbertus*, *ut* *ait* *Chronologus* *Sextus*, *optime* *calcebat* *aliorum* *curios* *discernere*, *comperit* *a* *finibus* *suis* *esse* *expulsum*, *Ottonem* *petiit* *Imperatorem*; *&* *cum* *eo* *diu* *conversatus*, *in* *Magdeburg* *horologium* *fecit*, *istud* *recte* *constituens*, *considerata* *per* *nihilum* *quodam* *stella* *navium* *duce*. *Ista* *Stella* *fata* *intelligit* *Polaris* *esse*, *Astrologi* *amurao* *nostrum*. *Videtur* *diutius* *speculum* *sen* *indus* *operetur*, *enju*, *ut* *jum* *tunc* *ait*, *appellationem* *&* *nun* *apere* *peritum* *fuerit* *huc* *notare*. *Sed* *huc* *mutari* *nomen* *non* *potuit* *esse*, *ad* *rem* *nostram*, *id* *est*, *ad* *Pontificiam* *Chronologiam*, *magis* *fieri* *Epistaphium* *praecursum*, *epi* *Sergio* *IV* *successor* *postum*; *quod* *iter* *jum* *relatum* *a* *Barone*, *inde* *tamen* *huc* *integrum* *transferebatur*.

Epistaphium.

* Dicitur
huc
ex
p. 10
tel.

Iste locus mundi Silvestri membra sepulchri
Voturo Domino confert ad sonitum.
Quem dederat mundo celebrare docti summa virgo.
Atque caput mundi, culmina Romulae.
Primum Gerbertus meruit Francigena Sedem
Remensis populi, metropolim patriae:
Inde Ravennatis meruit conficere sumum
Ecclesiae regimen nobile, siquae potens:
Post annum Romam munio nomine lumpsit,
Urtoto Pastor heret orbe novus.
Cui nimium placuit, sociali mente fidelis,
Obtulit hoc Caesar Tertius Oratio sibi.
Tempus uterque comit clara virtute Sophiz,
Gaudet & omne seculum, frangitur omne reum.
Clavigeri instilar erat caelum, Sede potius
Terma, Iustitiam hic vice Pastor erat,
Iste vicem Petri postquam suscepit, abegit
Lustrali ipsa inspicula. Morie sui
Obsequio mundus; olivula pace, triumphus
Ecclesiae nutans dedecit regnum.
Sergius hunc locum mihi pietate Sacerdos,
Successorque ius compluit amoris.
Quilquis ad hunc tumulum decessit lumina vertis.
Omnipotens Domine, dic, Milerere sui.
Obiit anno Dominica locutionis anni. Ind. a.
M. Maii. D. XII.

C
m. 10
p. 10
tel.

Ipse, Helgaldus Flavianus coram se esse in vita Roberti Francorum Regis, in triplicem suam promotionem hoc versu inferat:

Ipse
aquis
fuit
fuit

Scandit ab e Gerbertus ad e, post Papa viget e.
De Sepultura illius apud Caesarem Rastpium hoc
legatur pag. 75. In portica ante fores Basilicae conditus
fuit Silvester secundus, ex cuius marmoreo sepulchro,
cum non esset humido loco situm, oculominus
frenato etiam oculi aquae gurgitum manabant, non si-

ne plurimum admiratione. Huius postea sepulchri tabula
D marmorea, tumulo effuso, intra Basilicam, citra
minorem eius portam, ubi nuper erat effigies sanctissimi
Crucifixi, collocata fuerat. *Rescitur* *deinde* *Rastpium* *jum* *capitulum* *Epistaphium*, *eidem* *tabula* *infer-*
pium, *excepta* *linea* *ultima* *chronographica*, *inter* *ita-*
tem *loca* *aptandum* *scriptum* *substantia*: *ne* *designat* *addit*,
quod *anno* *MCCXVIII.* *dum* *pro* *ecclesiae* *reparatione*
nova *jaceretur* *fundamentum*, *reperitur* *fuit* *Silvestri*
ejusdem *cadaver* *in* *marmorea* *capia*, *palmis* *duode-*
cim *sub* *terram* *desolatum*, *integrum*, *Pontificis* *ver-*
ribus *amictum*, *brachiis* *in* *crucis* *modum* *conformatis*,
capite *sacro* *tiara* *obecto*: *sed* *confestim* *loco*
motum, *aere* *permeante*, *in* *cineres* *revelatum* *fuit*: *e-*
quidus *tameo*, *fortassis* *ob* *aromata* *quibus* *corpus* *con-*
ditum *fuerat*, *suavis* *odori* *fragravit*: *et* *ocque* *prae*
argenteam *erucem* *&* *Pontificalem* *azonium*, *aliud* *in-*
corruptum *remansit*.

Tempus Sedis Silvestri huiusmodi spatium, id est quin-
quaginta, duci Epistaphium: & sic etiam Hermannus
Contabulus rotando annos quinque scripsit:
E alio annos xii. solum scripsit, quibus addit *Mf. no-*
strum *mensis* *vi. v. Gislehardus* *Parthenicus*. *Sed* *xvi. 11*
Februarii, *quo* *Desiderius*, *&* *xii. Martii*, *quo* *ipse* *Sil-*
vester *in* *seculum* *obdormit*. *Epistaphium* *ejusmodi* *nume-*
rari *omnino* *respondet*. *&* *alio* *quadringentum* *non* *est*
nam *mensis* *relinguntur*. *Necesse* *est* *igitur*, *ut* *ex*
Epistaphio *sentia* *dictum*, *ix. mensis* *anni* *decem*
pro *anno* *numerari*, *&* *v. mensis* *anni* *nulli* *similiter*
pro *anno*. *Accuratus* *autem* *notatum* *tempus* *inter*
Marianum. *Rollenbeck*, *Stella* *&* *Platina*, *nam* *solum*
mensis *mensis* *quodammodo* *plena*, *cum* *decibus*
aliquot. *Drei* *Mf. nostris* *analis* *xvi. Platina* *x. scripse-*
re, *alio* *solum* *xvi. 11.* *nam* *omnino* *maximo* *diebus* *i. mae-*
re, *quo* *litter* *pridem* *ante* *ordinatum* *Episcopum* *non*
esset *pridem* *deinde* *ordinatus*, *non* *tamen* *ad* *Conventum*
in *Vaticana* *Basilica* *sententia* *solennitatem* *tradidit*
praeerat *suus* *Dominatus*, *ex* *antiquo* *causa* *talis*
nisi. *Sed* *post* *ejus* *marium* *vacantis* *tempus* *acceptum*
& *Clementis*: *Baronius* *supponit* *Gregorio* *ab* *huc*
mera *substitutum* *Silvestrum*, *&* *in* *etiam* *solum* *ge-*
nerice *notat* *Pontificatus* *annum* *quinquaginta* *incertum* *ei*
fuisse.

4 Columbanus Silvestro II. impellam ob hominum
mendacissimum Bennoem, certum annis ob obitu, & a
Marino Polono in provida reavocatum, atque ob homi-
nis heretici Pontificis omniae nobilitate sepe dicuntur
tam, Gregorius noster argumento negativo, sed effica-
ci, sic refutat in: *anonyme* *Mythrae* *Plinianis* *cap. 43*
Silvester II. ante Pontificatum Gerbertus, erat ille
mirum qui epheo Arnulfo Remensis Archiepiscopo-
patum occupaverat, vir Placido valde bonus & piete-
tis conspicuus, quamvis renitente Apostolica Sede
alienam Sedem occupavit. At ubi tandem mortuo
Gregorio V. Gerbertus ad Cathedram Petri evectus
est, jam magus & necromanticus esse cogitur, velis
omnes, tamque in rem cantant scriptores, Silvestro
omnes posteriores quorum (ut in tabula de Joanne
Papa) sua & in commento de magis Silvestri, dux
& antesignanus est Martinus Polonus in Chronico.
Bennoem enim, qui figmenti huius primus auctor
est nec S. Anthonius, nec Vincentius, nec Platina,
nec Erfordienfes valuerunt (ut equidem mihi persuasum
est) Bennoem autem forsitan & Malmeburiam
illud hausit, de quo nihil proflus vetustiores annalium
Scriptores, Dithmarus, Rodulfus Glaber, Helgaldus,
Lambertus, Marianus Scotus, & alii. *Hec*
Gregorius: *enim* *credat* *negativum* *omne* *argum-*
mentum *stramentum* *videtur*: *nam* *hic* *promissus* *est*, *qui*
pau *sede* *allegantur* *contra* *argumentum* *negativum* *effica-*
ciam: *appendantur* *loca* *singula* *&* *inveniantur* *alio*
propos *in* *casu* *istud* *regere*.

Epistaphium
huc
tel.Tempus
dit.

E

Columbanus
Bennoem
contra
Silvestrum
argumentum
negativum
effica-

CXLV. IOANNES XVII.

CXLVI. IOANNES XVIII.

CXLVII. SERGIUS IV.

CXLVIII. BENEDICTUS VIII.

CXLIX. IOANNES XIX.

CL. BENEDICTUS IX.

A 5 Mobilibus præstatæ Tom. 2. Analeſt. pag. 215. agit de variis illius ſcriptis, poſt ejuſdem Epistolam de ſphæra conſtituta ad Conſtantinum Monachum Flavianenſem, ſub titulo Gerberti Scholaſtici: Deinde ex Miſ. Thanaon prædicti verumque Gerberti Philoſopho, Papæ Romæ, qui cognominatus eſt Silveſter, de inſormatione Episcoporum; abſque ſignificat, ab Apoſtolo requiſitis Episcopis, poſterioribus exponantur; marginibus commendat, quænam idem fecerit. Auſtler prædictæ Vita S. Richardi Episcopæ Conſtituta, edita a nobis ad diem 11. Aprilis, quod pro ipſo menſe juxta notasse. Hæc verba ſunt ſi indicasse, ſunt in principio apparere, quod Sermo iſte ſit alicujus, ſaltem ad Archiepiſcopalem gradum exiſti: nam profectus, prædicandi neceſſitatem ſibi impoſitam, qui Gregem Chriſti alendum curandūque ſuſcepit; notandumque ſit viæ, ſi clauſura humane imperiæ per claves illas regni colorum, quas, inquit, in beato Petro Apo-

ſtolo conſtitui ſuſcepimus Sacerdotes, minime referenda: unde (pergi) non jam ad ſubdolum loquar vulgum, quos juxta movere ſoleo, ſed ad ipſos jam prædicatores vulgi mea convertere verba; & acies confervis, velut obſervans ſervus, id eſt Episcopos Sacerdotibus, audacter prædicare ſalutis munus non retardabo. Audite me beatiſſimi Patres, & ſi dignum ducitis, ſanctiſſimi Fratres. Hæc tamen enim non voce, ſed ſcriptis tractata ſuiſſe, liquet ex eo, quod libelli prohibente cœdenti ſe dicat, allegant Episcopos a ſuis Archiepiſcopis ſi monachi ordinant: nihil tamen addit, quo cum cum ſcribere plus quam Archiepiſcopum exiſtiſſe certum ſit eſſe verofimile videri id aliquatenus poſſet, pro aſſumptis omnes Episcopos allegandi auctoritate. Ceterum oportet cum, qui hæc ſcribere auſus eſt, ipſummet a Simone labe mondiſſimum ſe credidiſſe.

CXLV. JOANNES XVII.

JOANNES, qui dicebatur Sicco, natione Romanus, de Regione Viveretica ſeu Biberatica, anno MII. regnante S. Henrico & Imperantibus Baſilio ac Conſtantino, ordinatus VI. Junii in Dominica, ſedit menſes IV. dies XXVI. deſunctus MIII. XXXI. Octobris: ſepultus in monaſterio S. Sabæ; & ceſſavit Episcopatus uſque XIX. Martii, anni MIV.

Anno MIII. Prædictæ Kalend. Novembris, abiſſe hanc Pontificem ſcribit Ciceronius, quod credimus in ipſa S. Sabæ eccleſia aut monaſterio monaſterio quædam ſe ſcripſimus epiſtola; indeque melius deſignatum tempus Sedis, quænam Stella & Goſfridus Viſtrentiſis retinendo numero menſes v. numeratus, Hermannus vero Contraltus annum unum: eo ſcilicet modo, qui ſuſcepit (quem nemo ultra quingue annos & ſemis ſediſſe ait) monacho ſex tribus Baronibus; hæc Joſonis concedens, menſes v. & dieſaliquot, eodem XII. Kal. Decembris eodem anno creatum ſucceſſorem ait: cuius chronologia nullam baſidem invenire poterimus rationem.

Ughellus Tom. 1. Italia ſæcra col. 72. allegat Baſilam, quam Joannes XVII. eccleſiaſiaſtica Vaticaſia induit an. MIII. aut Joannem dicti XVII. non ex arbitrio Ughelli, ſed ex ſtylo Coræ, probet ſum integre ab eo prælati ſuſcepit ſequenti Joſonis, cum expreſſe addito

numero Decimiſtavi, uti tunc moris erat ad longum iſtam numerum ſcribi. Unam tamen eandem Baſilam aut ejus ſaltem ſubſignationem integre præmiſiſſe. Unam & prætereaſtalia alia quibus haec temporis caligine diſcueretur, & intelligeretur, qua & quænam turba, Silveſtri Papæ obituſum ſecutæ fuerint, ut Eccleſia, extraſi in pace triumphans, regnum deſideret, uti in ejus Epitaphio indicat Suſcepit Serjus. Exiſtendum eſt, Ottonem III. mortuo ſuſcepit cum mit cum ejus ſuſcepit S. Henrico Bavaria Duci, per integros XII. annos, non vacante Roman ſede, ad ſuſcipiendam Imperatoriam; diſſimilam aſtaliſſe ſuſcepit in aſtaliſſe Pontificem, maxime poſt mortem Joannes XVII. Goſfrido Hugonis Tuſcie Marchionis ſiſto ex uno, Comitis Tuſculane in alia poſt ſe immenſam Electionem ſuſcipiendam; ita in hac ratione facile dilata eſſe poterit Ordinatus ultra XII. menſes.

CXLVI. JOANNES XVIII.

JOANNES, qui dicebatur Faſanus, de regione ſecus Portam Metroſi, Regnante S. Henrico, & Imperantibus Baſilio ac Conſtantino, ordinatus Dominica III. Quadrageſime XVIII. Martii, anno MIII. ſedit annos v. menſes IV. deſunctus XVIII. Julii, anno MVIII. ſepultus in Vaticano: & vacavit Episcopatus uſque ad 11. Octobris.

Oud non multo ſecius, quam jam diximus, potuerit ſuiſſe ordinatus bio Joannes, liquet ex Privilegio ejus, conceſſo eccleſia S. Coſmæ & Damiani ad blocum aureum, quod allegat Ughellus Tom. 1. col. 72. Datum IV. Kal. Aprilis, per manus Gregorii Bibliothecarii S. R. E. neque Episcopis ſanctæ Officioſæ Eccleſiæ, anno Deco proprio Pontificatus Domini Joannis ſummi Pontificis & univerſalis octavi decimi Papæ in ſacraſſima Sede B. Petri Apoſtoli 12. in menſe & Indiſione ſupradicta 11. id eſt ante Chriſti M. V.

Hermannus Contraltus, uti jam dixi, innotuit aſtaliſſe prædictis ſummo, VI. annos ſi adſcribit: ſi ſola littera monentis obſervare ſolam videtur, ut

Goſfridus Viſtrentiſis, aut ejus liberrimus, ſi. pro VI. videre ſe putavit. Marſanus Senas & Wernerus Raltenick, retinendo ſimilitur numero annos v. ſcripſerunt: inter quos medium quam videretur aſtaliſſe Stella & Platina; menſes IV. expromendo, miſi ſolum annos IV. ſcripſiſſent. Dum aliud tamen nobis certum necerit quod ſequamus, admiſimus illas menſes IV. eoſque componerent eam annis v. Pontificatus hunc exiſtimamus cum Barone & Cicerone aſtaliſſe ad XV. Kalendas Auguſti anni MIII. quo abiſſe ſediſſus Joannes, utinam & ex antiquis aſtaliſſe probaret.

Potius tamen aſtaliſſe jam alim baſſa ſuiſſe ex Epitaphio, cum illud adde integram eſſe ante tempus, ut Eugenius III. nam ſub hoc Papa invenimus eſſi primi

A duobus versibus mutilum, ac versafimiliter etiam linea ultima, *tempus Sedis mortisque notante*. Sic autem a Romano Presbytero describitur, ut cum ipse eujusdam Joannis Papae esset dices, versafimiliter eundem dicens, in primo versu nectum integre egerit, & ex nomine Graeca Latinaque ecclesiae per ipsum curata, intelligatur esse hic XVII.

4. Versus, qui legi ita integra atque describi potuerunt, inter Portam argenteam & Portam Romanam, videlicet in Porticali, sunt haecmodi.

Quam solera Domino placuit, quam mente fidelis,
Praesul Apostolicus, orbis & omne decus:
Hic statuit tumulo claudi sua membra sub isto,
Hac eadem sperans ut sibi reddat humas.

Ardua qui fultis cunctis per fides caeli,
Augustissimus, georibus, & tribubus:
Doctrinis comptus sacris & dogmate claro,
Per patrias sancta semina fuit ovans.

B Nam Grajo superans Eois partibus, unam,
Schismata pellendo, reddidit Ecclesiam.
Principis hinc Petri sed quisquis tendis ad aulam.
Dic supplicem, idem regnes ut arce poli.

*Oratorum
finitima
sollicitudo.*

Augusti hic indicatus erat Constantianopolitani Imperatoris, Basilii & Constantini fratres: sub quibus aulam se receperisse cum Romanis Constantianopolitanae Ecclesiae anno 311. testatur apud Baronium Pa-

trus Episcopus Antiochenus, in epistola quam anno D. 311. scripsit ad Michaelum Cevalarium, sic loquens: Cum Constantianopolim quadraginta quinque ab hinc annis venissem, inveni tempore beatae memoriae Patriarchae Domini Sergii, praedilecti Papae Joannem in sacra Missa, una cum aliis Patriarchis sanctissimis, relatum.

5. Anno istius XLV. si praefixi sumus, oportet ut anno Joannem quomodo nomen flammis, ad huc in veris fueris solam sine Joannem: post ejus mortem mensibus sermo tribus vocasse Episcopatum, fateri cogit initium sequentis Pontificatus, cuius non invenibile. Dilatanti autem causa videtur fuisse penes Romanos. Tusculanorum Canonicum jugum perisse, atque ad libertatem recuperandum adspiranti; quod videbatur fieri non posse, quando habebatur Pontifex, ex eorum vel familia vel natus electus. Illi vero sic consentientes, tertio festo Regium (in Italia potentissimum, ex quo Langobardi Regni Ceremonia anno 547. Papae suscepit S. Henricus Germania Rex) obtinuisse videtur, ut non inivitis Tusculani Romanus civis eligeretur, qui esset sollicitus nullius, sed solius boni publici studiosus.

6. Baronius vacationem non agnovit longiorem quam unius mensis & XII. dierum, post quos pridie Kal. Septembris fuerit creatus successit: dies ultima die Augusti, non Dominica, sed feria III. eo anno fuerit.

CLXVII. S E R G I U S IV.

*Ab 21. 1509
ad 21. 1510.
D. M. 2. 11.*

*S*ERGIVS, natione Romanus, ex patre Martino, antea Petrus Episcopus Albanensis, coronatus 11. Octobris in Dominica, anno MVLIII. regnante S. Henrico, imperantibus Basilio & Constantino, sedit annos 11. menses 12. dies XII. defunctus 21. Julii, anni MXII. sepultus in ecclesia Lateranensi: & cessavit Episcopatus dies VI.

*Petit quatuor
non soluti*

P Resignatum tempus Pontificatus suggerunt Mf. nostrum & Ciacconius, quod rotundo numero annorum 21. fuisse dicit Guesfides Viterbiensis; Hermannus vero Contrivius (per eundem excessum, librorum erroris imputandum) annorum sermo XII. aut annorum XI. dierum XII. Placet prior sententia, potius quam Joannis Columus apud S. Antonium, mensis VII. duntaxat numerantis, cum Martino Polono; aut Stella, parentis menses VI. aut Platina, menses mensibus, solum numerantis dies XV. supra annos 11. Placet autem ad sententiam, ne eorum linguae interpretamentum hoc loco poerre, nulla id fundente necessitate, & propter rationes non deducendas.

2. Ceteri Responsi de Basilica Lateranensi lib. 2. cap. 18. Non longe ab introitu, inquit, & ab oratorio S. Thomae, quiescebat Sergius Papa quartus, cum hoc elogio.

Epiphanius.

Ex caperis tanta nobilitate domus;
Intentis oculis sola percurrere raras
Desine materias, arte juvante manus.
Lumina cum gressu pendente arguta coercens,
Respice sollicitus, quid velis hic ritulus.
Hic tumulata jacent Pastoris membra sereni,
Quem decus Ecclesiae contulit Omnipotens:
Pauperibus panis, nodorum vestis opima,
Doctor & egregius qui fuit in populo.
Jura Sacerdoti, laetis dum vidit aristas,
Coribus aquavit naviger Angelicis.
Albanum regimen lustro venerabilis uno
Rexit: post momentum ducior ad Solum:
In quo mutato permansit nomine, Praesul
Sergius ex Petro: sic vocatus erat.

Ductus mente pia, Jesu, dic, parce Redemptor:
Uique vicem capiat, dic, Deus, hunc habes.

3. Sequatur deinde notula chronica, quae si legentium oculis satis clare patuerit, non faciet apud Baronium, Ciacconium, Responsum descriptum tam deversimode: nunc omnes in plerisque numeris variant, quocirca possumus in ipsa servare chronologia: sed in chronologia aliunde stabilenda, potius eam se legi debuisse.

Qui sedit annos 11. & menses VI. 11. & dies XII. obit mensis Julii die XII. Indictione X. anno Dominicae Incarnationis MXII.

4. Ubi corrigunt primo Responsi, legens annos XI. qui manifestissimus error est. Derivat ex Mf. nostris & Ciacconi & Responsi consensu corrigunt Baronius Istius, quae solum habet menses VIII. Tertio corriguntur dies XII. quos solum habet Baronius. Quarto pro mense Mayo (quem Baronius Augusti, quia sua morte & resedens litterarum vestigia non potuit ertere; quocirca prius facere oportet per meram conjecturam postea deservire ab aliis fuisse) ponit mensem Julii, quia videtur facillime fieri potuisse, ut utriusque huius nominis littera, quodammodo apparetur, scilicet IV. speciem aliquam faceret littera M, indeque solum sit MAI pro JULI. Pro numero dicit XII. qui ponitur a Responsi, sed similiter Baronius tempore non legatur ab eo, ideoque emissus fuit, lege dicit XII. ut Coronatio Sergii audire poteris in Dominica. Quibus retinere Indictionem X. cum Baroniis, quae autem ratione alius postea praeferat se videtur XI. non intelligi; nam tunc certe Pontifex esset Benedictus, imo & per totam Indictionem XI. Denique per an. no MXII. licet apud Baronium, Responsum, Ciacconium descriptum, ponit MXII. Indictione XI.

*Tempus sc.
dicitur
mense des.
notat.*

*Obit m.
scilicet, ut
notat, anno
1512.*

A 4. *Marianus* fecerat annos xii. et tunc numero affi-
git Benedicto hinc: *Hieronymus* cum quadam resti-
tutione habet annos ferme xii. *Gregorius* *Paterbeni*, et
Januarius Stella annos x. metes x. putant: *ambrosius* *Ma-*
rianus illis auctoritates *Gregorius Rolfe*, *pasius*, et *au-*
gustinus *Mf.* nostri lapsus addunt dies xxi. atque ista obitus
Benedicti (quæ sine auctore scribit *Barnabæ obitus* *de*
cal. *Kalendas Martii*, nec vero usque ad x. *Julius* *Impe-*
ratris *secutus*) præcessit mersem *S. Henrici Impera-*
toris, defuncti xxi. *Julii*, sole triduo. Hoc ipsum vero
(scilicet quod *Pontifex* ante *Imperatorem* eboris) vi-
detur et supponere *Hieronymus* *Centuriæ* et *Marianus*
Severus, eodem quo non ordine utriusque obitus referen-
tur. Errat igitur *insuguster Stella*, et *Stellæ* secutus
Platina, qui *serius* *quod* *ambrosius* *et* *Benedictus* *defuncti*

Henrico Cæsare, enjus in omnibus defensione utebatur, e Sede sua pulsus est: verum postea iniuncta inimicis concordia, pulsoque adulterino Pontifice, in urbem cum dignitate regressus est, pauloque post mortuum. *Videntur autem illi prima ultimaque Beccidii huius tempora inter se confundisse.*

5 Miraſſeſt que ratione Baroniſſo, afferenti, ediſſe
 Scrgium XIIIſſe. Nam, exenſeris dicere de ſuſcepto Tempore
 Benedicſſo ad annum 1024. cum mo 2000ſſe x ſi habes Tadiſſe
 Hermannus, ſed xli. fedſſe, uſque ad penultimum Fe-
 bruarij, cum inter Majum anni XIIIſſe, & Martium an-
 ni XXXIV. ſolum poſſint interſeſſe anni xl. menſes 12.
 Propterea not ad xli. annos accreſcimus; quippe quibus
 ad eum numerum c plendum ſcilicet diſtans diſtans x.

CXLIX. IOANNES XIX.

I OANNES, natione Tusculanus, ex patre Gregorio Tusculano Comite, frater Benedicti VII. hactenus laicus regnante Conrado II. & imperante Constantino Porphyrogenneta folo, ordinatus XIX. Julii in Dominica, anno MXXIV. fedit annos IX. menses III. dies XXI. obiit VIII. Novembris MXXXIII. & cefavit Epifcopatus menfem I. dies II.

O Viamus de eo dicat Hermannus Contractus, quod ex Laico Papa factus sit; & Stella, quod nullis initiatus Sacramentis, id est Ordinibus sacris, Pontificum munus suseperit; & exemplo in Romana Ecclesia necdum visis, id temptaret aliquis, qui nec Clericus quidem esset; id tamen, scelerata virtutis exordia digna non fuerunt, hanc magis vertitidem in utroqueq; debet, quam S. Ambrosius, quem adibus Catechumenorum, ex Praefectis urbis Imperiali, Deus ipse eligi & ordinari iussit, apertis miraculis infansit et ad Ambrosium Episcopum commisit. Ausus autem videri Stella, quod vita ejus mirifice ab omnibus laudata fuit. Hoc tamen ei non profuit, quod minus cum Romani seditiosissimi & apertis praesulis plerumque vexaverint: a quibus tandem Conradi Caesaris auctoritate & potentia liberatum fuit.

a Hunc ille Reme Imperator coronavit anno MX-
 XVII, in festo Pasche, coram Caute, Danie, Nor-
 wigio, Anglice, nec non Rudolfe, Burgundie,
 Regibus liberatis autem ab re festo MARTII. Cum
 eam, ut scribit Rudolphus Glaber, die III. Kalend-
 arum Julii sexta feris, luna virginata ostensa, facta ef-
 set eclipsis fere deliquimus solis, ab hora ejusdem diei
 sexta usque in octavam nimium terribilis eam
 die, videlicet Natali Apollitorum in ecclesia B. Pe-
 tri, quidam de Principibus Romanorum confira-
 runt in Papam Romanom, cupientes illum interire,
 sed minime valentes, a Sede tamen profusa
 expulerunt: sed iam pro hac re quam pro aliis in-
 folens patrisia Imperator illuc proficiscitur, propriis
 Sedi relictis. *Quare cum maxime aliquando temporis
 regnas, cogimus fateri, Joannella, ultra nos
 annos, fessis membris minuum tibus (que forte
 antea Mf. nostri reperit, sed per 121. perperam scrip-
 sit vi.) hic autem si addamus dies XII. idem 12.
 que suggestit Stella, veniet ad VI11. Novembri fer vi.
 Idus, quo diem nobis illic fere Barone: quid inde
 supponas ipse die certum fuerit jam num. 6. appelles
 aetque Vaticanas series Romanorum Pontificum,
 qua id decem Usuram eorum ipsam verba nobis de-
 ducit. Interim in aliam Catalogorum infra supponas
 libet, solum Joannis diem mortalem ibi notatum inven-
 iunt, O hunc tenemus ad certum, quamvis certis a-
 liunde nihil differre.*

3 Extant varia hujus Pontificis & nominis mementa, quibus probari possit XIX. hunc Joannem ad-
sum fuisse, propter adnumeratum ceteris Piscade-ro-

pater Joannem XVI. itemque confirmari quod ejusdem
 respectu decesserit pro eius appellati fuit Decimus Iu-
 lianus; & octavus; sed maxime audendus quod propter
 Joannem Roberti numerum adducit augustinus; & hinc de
 quo agimus appellavit Vigintiunum. Iste nam monemur
 nonum valde notabile est ante Ugelinum tom.
 1. col. 108. privilegium feliciter Petri Silve Candida
 Episcopi, scriptum per manum Georgii Notarii Re-
 gionarii atque Scriptoris S. R. E. in mense Decembri,
 Indictione 2. auge post subscriptum Praefatum &
 Cardinalium memororum signum, datum xvi. Kal.
 Januarii per manus Benedicti Episcopi Portuensis &
 vice Peregrini Coloniaensis Archiepiscopi, Biblio-
 thecaris sanctae Apollonie Sedis, anno Pontificatus
 Domini nostri Joannis, summi Pontificis & univer-
 salis XII. Papae in sacrosancta Sede B. Petri Apol-
 lonie tertio, mense Decembri, Indicti. x. Christi felices
 anno MXXV. memor. Nec minus notabile est eodem
 tempore Privilegium, initio Septembris ad eandem In-
 dictionem, sed ad annum Christi sequentem pertinens
 tom. 5. col. 48. Poppaei Patriarchae Aquilejensis aucto-
 ritatem, per manus Joannis Cardinalis & Cancellarii
 vice Petri Diaconi, mense Septembris Indictione de-
 cima. Datum per manus Bossionis Episcopi & Biblio-
 thecaris S. N. E. io mense & indictione supra scripta, io
 Sacramenti Pontificatus Domini Joannis summi Pontifi-
 cis & universalis noni decimi Papae. Alii quod idem
 Ugelinus habet tom. 2. col. 140. datum Benedicto Epi-
 scopo Portuensi, quatuor notatur Indictione 11. co-
 rrigi debet: quoniam talis io fuit Pontificatus nunquam
 numeravit Joannem sed hunc xvi. ultimum annum. an MXXV.

R.E.

CL. BENEDICTUS IX.

BENEDICTUS, natione Tusculanus, (filius Alberici Comitis, antea dictus Theophylactus), supradictorum Benedicti & Joannis Pontificum nepos, (imperantibus in Occidente Conrado II. in Oriente Romano & Zoe, ordinatus IX. Decembris in Dominica anno MXXXIII. post undecimum suae fedis annum) expulsus est de Pontificatu (circa Natalem Domini anni XLIV. propter spurcissimam & scandalosissimam vitam): & constitutus est in Apostolicam Sedem (III. Kalend. Januarii in Dominica) Joannes Sabinensis Episcopus, cui imposuerunt nomen Silvester: qui iniuste tenuit Cathedram Pontificalem dies LXX. (usque ad VIII. Martii MXXXV.) & ejectus inde praedictus Benedictus recuperavit & tenuit Pontificatum mensem I. dies XXI. & ille ipse (cum sedisset annos XI. menses IV. dies X.) eum dedit Joanni, Archi-canonico S. Joannis ante portam Latinam, patris sui, IV. Kal. Majar. cui imposuerunt nomen Gregorius: qui etiam Pontificatum tenuit annum I. & menses VIII. praeter dies XI. & per Imperatorem legaliter eum perdidit, & ductus exiit in Transalpinis partibus anno MLVI.

*Tempus Ep.
di.*

ITa verbotenus fere auctor nostri Ms. excerptis verbis quae () inclusa vides, Chronologiae explicanda ergo fere adjecta; paucisque mutatis, quorum reddenda hic ratio. Ac primum quidem, quia a Benedicto IX. immediate praecedere voluit Auctor transcripsit in nostri codicis, ad Clementem II. non annuumerat seorsim Silvestrum atque Gregorium, eorum totum tempus inclusit Pontificatus Benedicti; quia hic, etiam post effugiationem istam ultramontem, non desinit identidem resumere nomen, & partem saltem bonorum ecclesiasticorum in Pontificatu retinere; ut colligitur ex Dialogis Desiderii Abbatis, postea Victricis Papa III. narrantis quomodo Rex Henricus sollicitus fuit pro statu Ecclesiae componendo, quae tres simul Pontifices habere videbatur. Hinc scdam an loco XI. annorum, quos usque ad voluntariam abdicationem desinere oportuerit, anni III. non erant in Ms. nostro: & sic videtur etiam antiqui plures Catalogi annos XVI. dedisse Benedicto, quos Leo Ostiensis & alii exarantes in principii post nomen in more scriptis, etiam exallem crediderunt antecursorium fuisse Silvestri.

Hinc autem cum idem Desiderius dicat, quod tribus non amplius mensibus Romae usus est Cathedrae seditione, quando cum dedecore pulsus ad suum Episcopatum reversus est, dies XLIX. in Ms. nostro repositos vult in LXX. Cur autem maluerit auctores, quos auctor codicis nostri cum hoc errore transcripsit, numerare dies LXX. quam menses duos & dies aliquot, causae assignari postea ratio praenotatis Februarii mensis, solum XXVIII. dies numerantis, quando Bissextus non esset, nisi non fuit anno MLV. Sic autem per mensem I. dies XXI. quos reducit in Sedem Benedictus habuit, usque ad voluntariam effugationem, venit ad IV. Kal. Majar. sed hoc non satis distincte scriptum invenimus Ms. nostri librarii, expressit VI. Januar. Cum hoc autem corripit per octiduum I. menses VI. minus dies XI. quos Gregorius adscribit idem Ms. nostrum, venit ad tempus Sutrina Synodi, in qua ipse se abdicavit, vel saltem in sui abdicationem consensit, nisi non appareret.

Glaber Rodulfus, hoc ipso tempore vivens ac scri-

bent, de hoc Pontifice agens, intercedente thesenorum pecunia, puer ferme decennis electus exiit, inquit: lib. 4. cap. 5. lib. 5. cap. similitur 5. Fuerat, inquit, undecimus quidam puer annorum circiter duodecim contra suos Ioseph, quos scilicet sola pecunia auri & argenti plus commendavit, quam aetas aut sanctitas. Hinc dubites, an librario vitio non sit superius scriptum decennis pro duodeennis. Nec hoc contumeliam sunt, sed considerantes quomodo facile erratur in numeris, praesertim litteraliter reperti, dubitant, an non melius scriberetur XV. & quidnam ille tuus fuerit. Sed dubitationis praecipuum Barones, nullum tamen annorum numerum desinere praesumere dubitare se profectus, iam quia ex Adamo Bremenensi lib. 2. cap. 30. constat eum hoc ipso anno Pontificum concessisse Hermannus Archiepiscopus Hammburgensis, iam quia S. Petrus Damiani ipsam, ab exordii sui creationis usque ad finem semper luxuriam inquitunt, quod non videtur impudenter adducere pueri conversio. Sed uti ubi cogni initium creationis apud S. Petrum Damiani accipere in summo verborum agere; sic nec opus est credere, quod per se invenerit Pontificalis manus. Existimo certe clarrum opus esse contradictione, ut auctor, & rem scribens suo tempore notissimus, propter exempli abominabilis novitatem, non dubitaret curruisse creaturam in aetate Benedicti desinenda. Gallenus, in Vita S. Philippi Neri ad annum MDLIX. ac deinde Barbaeus sum. 444. narrans, quomodo Sanctus Thomae quendam, adolescentem nonnum circiter sexdecim (seprimum enim & decimum non expleverit) saeculi in habitu ad se adduxit, a quoque Sacerdotia initiationem: quia videbat ejus faciem in splendore fulgentem, qui & Sacerdotali charactere fuit. Quod si & rate ista ordinandum illam persuadere consensum potuit desiderium ample (ut ibi dicitur) benedictionis, alius ad ipsos non porrocurat; eaque iusta satis causa Episcopo arduari videret; quod dubitabimus, an Alberici potentis, sui Urbis formidati, persequeretur Episcopis, ad quos ex jure Ordinatio Pontificis pertinebat, ne hanc causam arceret conferre pueri decenni, duodeimi, vel saltem quidam.

SILVESTER III. ANTIPAPA.

SILVESTER, antea Joannes Episcopus Sabinensis, Laurentii filius, Imperantibus Henrico II. & Constantino Monomacho, expulsusque Benedicto IX. illegitime coronatus, anno MXXXIII. in Dominica xxx. Decembris; sedit dies LXVIII. ejectus a Benedicto praefato, die VIII. Martii anno MXXXV. ac deinde in Sutrina Synodo absolute depositus circa finem anni MXXXVI.

Proprium Mti.

Bb Ad

*Ad an. 1043
ad an. 1044.
ad an. 1045.*

*Ad an. 1043.
ad S. Martini
1045.*

hic regis-
fuit archie-
piscopus Fan-
sine Ma-
gister
anno regni
1121

A *Dhane, in suam regressum Ecclesiam, amano-
quidam sperare id quod Ughellus in Episcopo
Sabiniensis tom. 2. Italia sacra vol. 182. habet ex Mss.
Forsis Chronico, ad annum 1211. Temporibus Leo-
nis Papa, scilicet III. Joannes Sabiniensis Episcopus,
qui insidiabatur monasterio Farfensi, pro decimis &
oblationibus mortuorum, maxime pro ecclesia S.
Angeli in Tonia, de qua olim fecerat iniquam con-
ventionem cum Domino Ugone Abbate, qui eandem
ecclesiam S. Angeli tenuit & possedit in dominium
hujus monasterii: quam conventionem ideo diximus
iniquam, quia temporibus Domini Hadriani I. Pon-
tificis Ildebrandus Dux per suum Preceptum mona-
sterio concessit. Hac omnia ignorabat prafatus Ugo
Abbas, utpote alienigena, & praedictam concordiam
ab Episcopo Furcense nesciens. Itaque praedictus Epi-
scopus insurrexit post hoc, & ad eandem ecclesiam S.
Angeli armata manu perrexit, & altare amovens de-
struxit, & Reliquias ex illo abstrahens secum aspor-
tauit. Sed cum inde ad Episcopatum reverteretur,
lubro, coelo optime serenato, orta est aqua, gran-
dinis & fulguris maxima tempestas. Quo viso Epi-
scopus recessit via in quemdam locum, ubi dicitur
Atca, & moram aliquantam ibidem cum Reliquiis
fecit. Accidit tuoc grande miraculum: in ipso loco,
ubi Reliquiae manebant, nihil pluviae vel grandinis
occidisse. Cessante vero tempestate rediit ad Episco-
patum cum magno pavore. Altera autem die cum hoc
audiret Demos Bernardus Abbas Oranus, elegit
quemdam Episcopum, qui tunc forte hospitabatur in
hoc monasterio de ulara montanis partibus, & colle-
ctis Abbatibus viris & fidelibus militibus, cum maxi-
mo honore reedificare studuit ipsum altare, magnis*

et de-
altare
quod
dixit
quod

& principis ibi conditis Reliquiis. Super quam rem
praedictus Episcopus Sabiniensis Ecclesiam valde condo-
luit: & qua altare ipsum destruxerat & Reliquias
asportaverat, ipsa nocte percussus est, & unum to-
tus corpora laevis obdormiens quoad vixit perijt.
Post hoc veritus & pavens super hoc, & nimis dolens
pro edificatione quam Dominus Abbas noster fieri
studuerat, ad eundem locum perrexit: & abstrahis
inde novis quas invenit Reliquias, priores illic be-
nedicere recondidit. De ipsis vero novis Reliquiis in
suo Episcopio altariolum construxit, consecravit: &
denovo in Domum Abbatem in Synodo proclamationem
fecit.

D
ab quod ca-
piscopus est
de a regis.

*1 Existimant quidem Ughellus, hunc Joannem a
Leone suffraganum ipsi quondam Silvestro, ab eoque di-
versum esse: sed qui ab olim praedictam sententiam in-
quam conveniunt, in favorem Ecclesiae Sabiniensis,
atque ejus sui Episcopi erat, etiam ab olim, quod
longius antequam tempus significat, quoniam antea
diximus, Perre ex dictis colligit, vel majores illas sui Epi-
scopi, quoniam constituit primum ordinem Cardi-
nalis, magis obstat iure quam alius Suburbicariae
nisi fuisse, circa loca sacra suam diocesim & Reli-
quiarum translationem: vel rigorem observantiae veteris,
quam formula in Divno praefato Joanne, sapientem,
laudandum omnino fuisse, cum ista Joannes feceret.
In ea autem quod hunc sibi dantes serapala, occasione
dedit, utambi alia Reliquiae iacturans loca aetna
subsisterent: substat aliquid ipsius ecclesiae
centuriam, cui tantum in Divno velutis Pontificia
formula, ita permittens loca aliquo reponi corpus
sanctum super invocatum, si nullum corpus ibi constet hu-
matum; ut supra notavi.*

E
de ab as-
diximus
des alius
Joannes Ia-
strangit?

CLII. GREGORIUS VI.

GREGORIUS, antea Joannes Gratianus dictus, Archipresbyter S. Joannis ad portam
Latinam, imperantibus Henrico III. & Constantino Monomacho, ultro cedente Be-
nedicto, ordinatus xxviii. Aprilis in Dominica, anno xlv. fedit annum 2. menses vii.
dies xi. abdicavit ultro sese anno xlvii. in Sutrina Synodo, xvii. Decembris: & cessa-
vit Episcopatus dies vii.

1
et an. 1041
et 1042
m. 7. d. 10.

Tempo-
di-
et Italia
probat

E *xpresso Auslas Mss nostri tempore definit, ut dixi-
mus, annum 1. menses viii. minus dies xi. neque
quod menses diffinit Desiderius in Dialogo, recando
numerum menses viii. definit, amissa scilicet resti-
tutione. Sed quod apud eundem Desiderium legitur,
abdicavit Gregorius festis, cum annis duobus mensibus
octo Sacerdotio administrasset, id propter antea
versatam dum ne sollicitum atque perplexum habuit
dones apud Ughellum tom. 3. col. 84. invenit ipsi Gre-
gorio Perusino, Rolando Florentine Canonice
Frappito indultum cum bis clandestinis Scripsum per
manum Joannis Secretarii & Notarii nostri Latera-
nensis Palatii. Bene valeat. Datum xxi. Kalendas
Martii, per manus Petri Diaconi Bibliotecarii &
Cancellarii sanctae Apostolicae Sedis, anno Pontifi-
catus Domini Gregorii Papae Sexti primo, Indict. xiv
et 11. anno Christi Mxlvii.*

qui male
longo-
fuit
1047

*2 Ex talis clausula Perusini jam indicatis tres tran-
sunt in rem nostram veritates. Prima, quod Grego-
rius hic Sextum seu non septimum scripserit, quo
Orthonio Frisingensi vel librario eius infra notandus
error occurrat. Secunda, quod recte posuerim cum
non 11. Januarii, sed 14. Kalend. Majar auspiciatum
esse Pontificatum suum: tertia, etque praecipua, quod
in Frisingensi anno Mxlvii. addere et correre anno 11. xlv.
dixit Pontificatus p. 11. adeoque omnes postea or-
dine, qui sedisse Gregorium scripserunt anno 11. men-*

*fibus v. vi. vel vii. Et solum Hermannum ContraBum
& Gerfridum Viterbiensem, annum 1. recte adscripse-
re illi cum aliquo mensibus.*

*3 Ex horum mensium diversis numeris numerum am-
pliatum Joannes Martinus Polano & Platina, dicit autem
ab aliis omnibus praetermissum propter illius temporis
confusionem, addit de nota, quia Sutrinam synodum
non puto ad Gregorii depositionem processisse ante xv.
Decembris, dicit enim Leo Ostensis, quod hoc facto
Imperator exultans, Romam cum omnibus ipsis Con-
sulis Episcopis venit, non nisi xxi. P. M. distantem,
et in ecclesia B. Petri Apostoli congregato Cetero po-
puloque Romano, quod Sutrii bellum esset, ex posuit
de hinc de ordinando Romano Ecclesiae Pontifice tra-
dari communiter cepit. In quibus, urgente ad finem
sententiam Rego, non multi dies pons potuerunt, cum ad
sedem suam max Elesti non fuisse Dominica exprola-
ta, sed ipse Dominica nativitatis die, tunc in jeriam
v. eundem, celebrata sit Coronatio Clementis II. Quod
autem addit idem Leo, hunc de genere Saxorum Epi-
scopum Babenbergensem esse electum, eo quod Ro-
ma non reperiret idoneus: hoc inquit Baroni, vi-
lamentum suis fraudis & adinventus praetextus, quo
eligeretur peregrinus: nam qui magis idoneus ipso
Gregorio, quem viri sanctissimi atque doctissimi epus
temporis laudibus laudibus praedicant?*

P
sed anni.
m. 7. d. 10.

CL. GREGORIUS VI.

CLII. CLEMENS II.

CLIII. DAMASUS II.

CLIV. LEO IX.

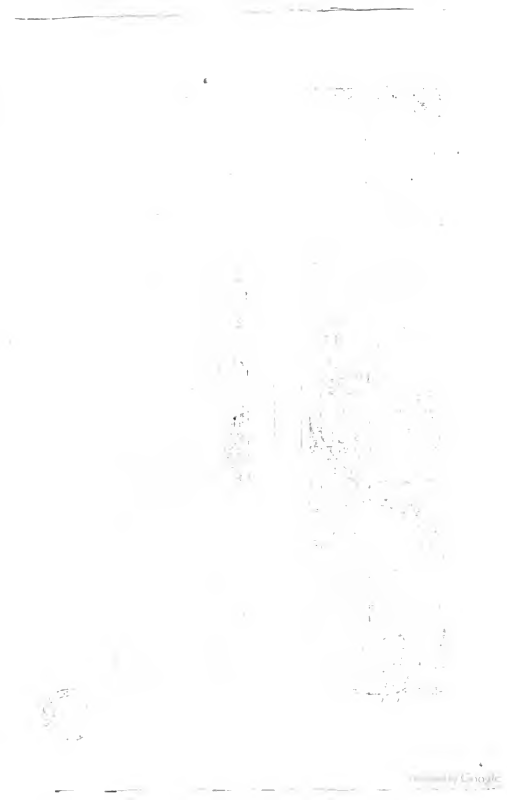

CLV. VICTOR II.

CLVI. STEPHANUS IX.

A

DISSERTATIO XXXVI. al. XL.

Qua ostenditur legitimum Papam, nec ullo modo Simoniacum, fuisse Gregorium, neque potuisse deponi, nisi ultro cecidisset.

Ingressus
etiam ad
Papa-
tum
Italiam
inductus

Verum Pontifex fuisse vi vixquam nunc dubitat; & S. Petrus Damiani, litteris graviter ait ad eum datis, maximam suam de ejus promotione laetitiam testatur, quia de Apostolica Sede bona semper audire avidis desideriis faucibus sitiens, largum praeconii ejus poculum multis propinantibus bibebat; sperabatque, cessante commercio perveris negotiationis, Ordinationes Episcoporum deinceps Canonice & citra Simoniam processuras. Desiderium siue Vitae Papalandatum verbis non respiciendo. Hermannus Contractus in acceptionis sui operis exemplari, & regione antiquitatis editionis expressit in altera editione anni 1585, cum ad annum MCLV. pervenisset, Romani Benedictum Papam pro scelere suis expellunt, & quemdam Silvestrum Papam c. temere constituunt: quem tamen Benedictus Papa postmodum quorundam auxilio expellit: ipseque sua Sede redditus, sponte a Papatu discessit, & Gratianum nomine, Gregorium Papam c. pro se ordinari permittit; ad annum drando MCLV. se habuit: Henrico Regi cum expeditione in Italiam venienti, Gratianum Papa, quem Romani expulsi prioribus stauerant, Placentiae obvians, honorifice suscipitur: qui tamen postmodum apud Sutrium in Synodo non invitatus Pastoralis officium despondit. Pro quo Svidigerus Babenbergensis Episcopus, nimium relaxans, omnium consensu eligitur. In tempore hujus Apostolicis innumerabiles terrae motus & maximi in Italia fuere facti: & hoc fortassis ideo, quia idem Apostolicus non canonice subrogatus est Antecessori suo, non canonice deponitus: videlicet quem nulla culpa deponitur, sed simplex humilitas ab officio cessare persuasit.

Regis fuit
vires illi
gratias

Alli desiderium seu Vitae in Dialogis, narrato Benedicti post Silvestri ex pulcherrimam egressu; Cum, inquit, Benedictus se a Clero simul & populo propter inequias suas contemni conspiceret, & summa suorum factorum omnium aures impleri cerneret, tandem propter consilio (quia voluptati deditus, & Epicurus magis, quam ut Pontifex vivere volebat) eundem Joanni Archiepiscopo, qui tunc in Urbe religiosior ceteris Clericis videbatur, non parva ab eo accepta pecunia (Mf. usum in Leonem IX. mille libras denariorum Papientium fuisse ait, Bene mille quingentas numerat) summum Sacerdotium relinquens tradidit: ipse vero in propriis se castellis recipiens urbe cessit. Inter ea Joannes, cui Gregorius nomen inditum est, cum duobus annis & octo mensibus Sacerdotium administrasset, Henricus Rex, qui tunc Germaniae, Pannoniae & Italiae imperabat, ad suscipiendam de manu Pontificis Imperialem Coronam, quatenus deinceps Augustus appellari posset, Italiam ingressus, Romam adit urbem.

Sed atquequam Urbem ingrederetur, plurimum Episcoporum, nec non Abbatum, Clericorum quoque ac religiosiorum monachorum in Sutrinam Urbem Concilio congregato, Joannem, qui Gregorius dictus est, misit ad eum Episcopum, ut de Ecclesiasticis negotiis maximeque de Romana Ecclesia, quae tres simul sum Pontifices habere videbatur, ipso praesidenter tractaretur, venire rogavit. Sed hac de industria agebantur: jam enim dudum Regio animo infederat, ut tres illos, qui in ipsius Catholicam Sedem invaserant, cum consilio & auctoritate Concilii iuste depelleret; & unus, qui iuxta Sanctorum Patrum Dominico gregi sollicitate praesidet, Cleopitum Maie.

ro & populo eligente, ordinaretur. Praedictus igitur Pontifex, exoratus a Rege ceterisque Pontificibus, Sutrium, ubi Synodus congregata erat, allelus (pe quod aliis deponitis sibi soli Pontificatus confirmaretur, grante perrexit. Sed postquam eo ventum est, & res agitari ac discuti a Synodo coepit, agnoscentes non posse iuste hoorem tanti Sacerdotis administrare, ex Pontificia Stella exiliis, ac semetipsum Pontificali indumenta exuens, postulatam venit, Summi Sacerdotii dignitatem deposuit.

Cur autem non jalle? An quia consensio & consensu regente Romano Clero, pecuniam Benedicto dederat? Bona certe fide id egit, tam ipse tam Clerus, ista Simoniam commiserit Benedictus. Videtur enim in potui, injuria Ecclesiae iuste redim quantum impendit; ut cedente, qui per vim deus non poterat, indignissimo homine, dignum illa habere Pontificem. Quod autem aliter consensit Synodus, solum facit, ut ingressus Gregorius in Pontificatum, principis indubitan Romanis, exteris pleribus, tanta post contrarium sententiam, factus sit debus, atque ipse etiam Gregorio; qui praeinde maximam est laudem committit alicuius ecclesiae, per quam factum, ut amano indubitan sufficere sit Pontifex; estis ventalis (in quibus Hermannus Contractus) non facti iusta fuerit vosa sententia Synodi: quod cum huc defuit, superavit consensu Gregorii, non ignotus Hermannus.

Octo Frisingensi, Hermannus, usque ad annum MCLV. scribente, praeinde in huius quae dicta sunt, potiori longo resse, junior ante crederet centum, quia usque ad annum MCLVI. suum Chronicon produxit, praedicta omnia sic expensit lib. 6. cap. 23. Circa idem tempus putanda consilio Ecclesiae Dei in urbe Roma fuit: tribus ibi invasoribus, quorum unus Benedictus dicebatur, Sedem illam simul occupantibus, atque ad majoris miseris cumulum divitis simul cum redditibus Patriarcha, uno ad S. Petrum, altero ad S. Mariam majorem, tertio id est Beodetho in Palatio Lateranensi sedente, flagitiosam & turpem vitam (ut ego me in Urbe Romanis tradentibus audivi) duxere. Hinc miserum statum Ecclesiae religiosius quidam Presbyter, Gratianum nomine, videns, zeloque pietatis matri suae compatiendo animadvertens, praefatos viros adit, eisque a Sede sancta cedere pecunia persuasit, Benedictus redditibus Anglie, qui majoris videbatur auctoritatis, relicto. Ob ea vice factum Presbyterum, tamquam Ecclesiae Dei libertorem, in summum Pontificem elegerunt, nuncque mutato nomine Gregorium septimum vocaverunt.

Quod audiens Rex prociatim movit in Italiam. Porro Gratianum, sed quae post Sutrium occurrent, ad leniendum ipsius animi dardema pretiosum obulifedi dicitur. Quem Rex primo, ut decuit, honorifice suscepit: postmodum autem collecto Episcoporum conventu, a Pontificatu pro nota Simonie cedere persuasit: eique Svidigerum Babenbergensem Episcopum, qui & Clementem, consensu Romanae Ecclesiae substat. Hunc Gratianum Alpes transcedentem, secum fuisse tradit Hildebrandum, qui postmodum summus Pontifex factus, ab eus amorem (quia de Catalogo Pontificum remotus fuerat) se Gregorium VII. vocari voluit, & sicut in Lucano habet:

Vitrix causa Diis placuit, sed vinctu Catoni:
Ita & huc Hildebrandum, qui semper in ecclesiastico rigore constantissimus fuit; causa ista, in qua sententia Principis & Episcoporum prevaluit, semper dilucuit.

Holstenius Ostendit, non ex his quae apud corvot scriptores leguntur, sed quae post omnes centum narrantes Romanos audierat; praeinde non casum quod Bar-

Bb a nius,

a furens
quae Syn-
dos reproba-
ret

voluit
Benedictus
monachi

ipse hunc
non cedente

E

Paulus
vires fuit
de de huius
latius

F

*invenit

¹ A *omne, si verba Hermanni Contrasti aique eorum Desiderii Abbatis legere majori cum attentione potuisset, praelatus eis fuerit auxiliatus. Ottonis, avaritque redargueretur res qui ante Gregorium VI. alium non agnoscant quam Beodisium, & qui ejus Pontificatum minibus tribus non integris interpolavit Salvestrum; Joannem autem Archiepiscopum non distinguat ab eo quem Bruno ipsiusd. aui scripsit appellat Joannem Gratianum. Hoc tamen ejus cognomen, quo sola nati sunt S. Petri Damiani & Hermannus Contrastus, occasione quibusdam dedit confundendi cum eum Gratiano monacho, qui centum post hoc annis Benedictus in monasterio SS. Felici & Naboris composuit Decretum, in quo, sicut Labbeus noster habet, discordantes iocunde Caecotes in concordiam studuit revocare ex sanctorum Patrum scriptis, Romanorum Pontificum sanctionibus & epistolis, legibus etiam secularibus oon omisit, ipsum opus per Distinctiones, Causas, Questionesque disponens; apte omnia, nisi quod filitium Decretale a veteri reformati distinguere, usque lectum & editum iure Canonico. Hoc tamen ex eorum reproductione nihil potuit, quia Pontifex, Gratianus istius Decretum ceterum necdum corrigentes, reliquerunt omnia in eademque passim habebantur auctoritatis gradu.*

² Daturus ad xxv. Maii Pium praeati Ildebrandi dictum in Pontificatu Gregorii VII. explicans quomodo is ab hoc suo Decessore ex monasterio ad Clerum Romanum transiit, eundem passim dicit veris ad ipsum, in quo religiosum disciplinam junier venerat, Cluniacense monasterium: ubi etiam verosimile nobis esse videtur, in quod prae eadem, post sublimi Clementis mortem, in Romanam Sedem transfundendo solutus Ildebrandus, iam Prior Cluniacensis, Veroniam ad Caesarem se contulerit; itaque et si necesse electi Leonis IX. vultu solus, iussu sit sequi Romanam, relicto Cluniaci Gregorio VI. iam iterum Joanne Gratiano: eum ibidem passim post sepulti mirum nullum superesse monumentum. Interim valde erravit qui Leonis effusum elegium tenens, quale in Mss. nostro legitur; ad legendum ei tribuit, quod praefatum Gregorium, qui Archiepiscopum ecclesiae S. Joannis portus Latine fuit, & Papam Romanum pecuniam dando (videlicet mille libras denarium Papientium) a Benedicto nepote Beodisii Tusculani emit, de Papato Romano eiecit. Non enim deiecit est, sed ipse se ultra abdicavit Gregorius; & Papatum non tam eme quam reddidit penam dando: nec olim per Italiam de eo sensum fuisse usque ad tempus S. Petri Synodi, patet ex gratulatione S. Petri Damiani: qui si audisset Simoniacum gressum in Sedem Romanam fuisse Gregorium, aut aliter quam per Canonem electionem, genuissem potius quam jubitando scripsisset, Latente caeli, & exultet terra, & antiquum sui juris privilegium se recepisse sancta gratulatur Ecclesia. Conteratur jam mille forme caput venenati serpeotis, cesset commercium perverae negotiationis: nullam jam moeretur

salarius Simoo in Ecclesia fabricet; nulla Giesi, D praesente providi doctus absentis, fortita dona reportet. reprimatur avaritia ad Episcopales insulas anhelantium, evertantur cathedrae columbas venditionum ommulorum.

³ Extra Italiam tamen alia longe paucis sparsa fuerat, & haec verosimiliter movit Brunonis Episcopum Tullensem, postea Leonem quem dixi IX. postquam apud Henricum Regem anglicum, ut ante in Italiam comes hoc faciendum funderet, quod S. Petri Synodo convocanda populum habuisse videmus; idemque Bruno verosimiliter fuit caput eorum, qui negabant Papatum a Gregorio posse retineri. Nempe sic comparatum a natura est, ut homines prohi, quo longius abesse nituntur a vitio, in oppositam partem ferantur vehementius, quandoque etiam ultra aequitatis limites, tum maxime cum illi modum defuisti habuerat; quemadmodum re tempore, quo Simoniaco passim libere & sine frange vagabatur per omnes conditiones ac status vno solutus fuerat avari quare quic vere Simoniaco esset contrarius, quis non. Mibi Gregorii scilicet videtur & potius & debuisse extra vulpam haberi: sic enim rem aliam existimo. Videtur Joannes Gordianus quod Benedictum, sessionis Urbanae & dignitatis vicium sibi graviter taderet, eundem imperavit, ut sub pelle praesentis alicujus pecuniae, vel certe pensiois annua, vel etiam utriusque, ut docuit aristocratici percipiende, cum Romano Clero transigeret de Papatu in eorum manus consignande in ordine ad liberam Electionem: avari ita nihil fac percurram nomine, nihil sibi egerit Joannes Gratianus. Dixerim autem non nisi ille passim iam existens, electionem esse eum ipsum qui tam solutarius consiliis ausus fuerat; atque ita dicit, quod Beodisius in Gregorium transfugerit summum Sacerdotem, & ipsum sua loca nec curari permiserit.

⁴ Quia autem mille libras Papientes, ut Mss. nostrum, aut etiam mille quingentes, ut Bruno, homini, qualis Benedictus erat, potuit & Cameris Tusculani filio, euique fuit summa: crasse annuum fuisse, & ex proventibus Anglicis fieri decretum, uti habet idem Frisingensis. Quidquid autem tunc alii cum Henricum judicaverint: non certe, constituta liquidum Canonis iure, nemo est, qui Simonie arguat eum qui ea iusta causa suadet resignationem Beneficii, faciendam sub pelle pensiois annua, ut ipsius Beneficii fructibus possidenda, ad sustentationem ejus qui Beneficium resignat in manus Episcopi sive Ecclesiae. Alii tamen aliter scilicet asserunt, & parvi fuerint in S. Petri Synodo contra Gregorium iudicare: contra quem nisi & hoc titulo alium esset, nihil vel per umbram fuit hoc quod de alia substitutione cogitaretur. Quare qui Gregorium exarsare nituntur, faciendo cum diverso, a Joanne, qui a Benedicto dicebatur Pontificatum emisit, evertunt totum nova Electionis fundamentum, idcirco non videntur audiri.

CLII CLEMENS II

¹ CLEMENS, natione Saxo, antea Babenbergensis Episcopus Suidigeras dictus tempore Henrici III. & Constantini Monomachi anno MLXVI. (in ipso Natalis Domini die, Apostolicæ Sedi CLII. ex more consecratus est: qui mox ipsa die Henricum Regem, cum conjugis sua Agnete, Imperiali benedictione sublimavit) Sedit mensibus IX. diebus XV. vel XVI. obiit anno MLXVII. IX. vel X. Octobris, & (ad Episcopatum suum Babenbergam reportatus tumulatur): vacavitque Sedes usque ad VIII. Novembris.

² J *Acetab Gregorius noster, in libro quem scripsit de Dreut Babenbergensis, ad Pium S. Henrici*

Cap. 16. exhibet Breve Babenbergum statum a sua Consecratione expeditum, huiusque tenoris ... Clemens Episcopus

*Ab an. 1066
ad an. 1067
& 1068*

*Henricus Rex
ab an. 1066
ad an. 1067*

*Non videtur
huc supra
habuisse
fuisse.*

*anonyma
quidem pte
Joannis Henrici
delle com.*

*S. Petri
Damiani
gratulatione*

*S. Petri
Damiani
gratulatione*

A scopus, fervens fervorem Dei, sacratissime nostræ Babenbergensi Ecclesiæ, in filiis & filiabus ejus, Clero videlicet ac Populo, perpetuam in Domino felicitatem.

Dispendio feculorum venit de Principe colorum, qui, antequam feculis percreverent, praefixis qualiter disponentur. Inde fit, ut non possit non impleri, quod ab aeterno illius oculo potius providetur. Tanti Numinis namque se suam carissimam filiam Babenberg, nobis in Sponsam legitimam dispendavit, et ane regere (quantum in nobis fuit) sua propositione donavit. Certe nulli marito erga suam uxorem fides purior et amor ardentior, quam circa te, nobis: nec unquam vel in mentem venit deesse illucere, et illi adherere. Nec selio quo divino consilio alium est, ut Mater tua omniumque Ecclesiarum mater

fociet, et aliquantulum, tamen, omnino, a se separari. Ecce enim cum illud Caput mundi, illa Romana Sedes baretico morbo laboraret, et carissimi Filii nostri Domini Henrici Imperatoris Augusti potentia ad hoc invigilaret, ad hoc infaret, ut huiusmodi agriutudinem propularet; explosivis illis quibus idem nomen Patris rapina dederat, inter tot agmina Sanctorum que aderant Patrum, dignatio ceteris gratas nostrum indignissimum medicoretur, eandem nitibus refragantem, voluit elogi, et altissimi Aposolorum Principis vice fungi. *Videtur autem sensum Praefatae nre divissile Titulum Episcopi Babenbergensis, ut neque paulo post fecit, Victor III. et Nicolaus II. domini Trivulsi Assistentia de Florentia: idque etiam magis intelligitur ex sequentiis eiusdem Brevis verbis.*

a. Avulfem me tunc a tuo gratissimo latere, Sponsulcissima, quis dolor apprehenderet, quis meror

conferre, quod pacto exprimeam neficium, cum nobis omnem modum videtur transgredi. Plus bonis illi, plus decoris, plus quam virum Marri quam Tili, utpote qui omne genus terrestrium fecerat, per arbitrio jura celsa aperuit & claudidit, adversus quam nec potius prevallet iuferum. Non tamen tanta dominationis cupido ollio noluit membris irrepit, cordique servem libenter inflexit. Satis nobis erit. Tecum aliam, bene; & contemplativam, quomodo ducamus vitam: praeferim cum perfectus auri nec speciem alterius unquam, nec interit opulentiam. Talem invocamus aciem divinam, non commentarii nos apoloquimur: illa enim secreta cordis rimatur, qui nulla nos obtenebrat. Prote-

DISSERTATIO XXXVII.

De sepulcro Clementis II. Babenbergæ, & huic Ec-
clesiæ concessis ab Leone IX. privilegiis
pro illius reverentia,

Hæcque me faceret ad primum Episcopum præcisi-
appellum, cum ex una parte verus esse mani-
festum intelligerem, ex altera legere Episcopium
antiquæ ætatis non infrequenter. Scripti ergo ad
R. P. Augustinum Borler, Collegii nostri Bambergen-
sis, anno MDCLXVIII. Reclerem, ut ipsum tumuli
lapidum quo præcisi delationem meam curaret. Mihi

D
American
armies fail
at Afghan
Mogunind

Temp_g
S_g

— *relying on* *Q11*.

• E

F

Septoria brassicae
Kuntze, *Jan*
in Compere
1912, 2.

A ille primo quidem Pontificio seu triumpho P. Cornelius Hagenius inscribitur: cuius alii ypon eum vidisset dillus Pater, valde abundantia a vero (quis figurarum dulus obscurus longe aliter sensu per asperper quam erant) aliam verum accuratiorisq; submisit, quam hic spectandum per omnia quatuor latera cubites.

C idem vero Pater per Epistolam suam insuper me docuit, tumulum quidem antiquum esse (quod ipsa ruditas sculptura etiam in delineatione monstrat) sed lapidem novum, prout in Romanorum litterarum forma, eo aere non solum apud Germanos, sed & apud Romanos exoleto, nec multo plus quam ab annis octuaginta restitui parlatum capere cognovisset potest. Retravertit etiam suum Suidgerum pro Suidgero, Bambergensis pro Babenbergensi, & vice in numeris, atque similia, sed impavida familia addidit nomen, & nescio unde sumptum, quandoquidem cognominum usus tunc vixit nullus Germanis erat in publicis scriptis; adeoque ex sola traditione haberi post tot secula poterit. Mayendorfiam simulam ad Suidgeri Episcopi majorem gentem suam referre. Addebat Epistola, ex seculorum necessitate haberi harentes hactenus, cum verum Bambergae pertinerent, ipse veniens thesauri alicuius, ceterasse tumulo, alio dispoisse, lapidem quo clodebatur frangisse vel aversisse; sed non improbi, enim enim, hic sceleris postscripti fuerant, aliter in rubrum esse: hoc autem seculi repauper lapidem novum ex simili marmore. Sed cuius integritas atque color diversus laterum atatem suam indicunt.

antiqua
scriptura
in eo fuit
perierit.

3 Dolendum profecto, quod cum isto lapide perierit vetus Epitaphium, versibus fortassis etiam erant deservitum; neque ipsum durantes, sed etiam effigies tantis viri, quam eidem insculptam fuisse verisimile tantum est. Vltimus tamen ad aliquod iustitiae solacium, ipsius tumbo celebratum aut incidere, servandum me-

moris posterorum: cuius quidem latera deuterum gemina habet ex veteri ac novo Testamento vultusque sanctis Symbola, prout Christianorum monumentis bene insculptis; Sampsonis videlicet innatus ciliis divellentis; & Malchus Apostolice Draconis foveas elidentis. Alterum latera habet tria precipua Pontificis ibidem conditi virtutes, Iustitiam, Temperantiam, Largitatem: quibus & de dupli moris vultusque, in priore latere expressum retulerit, & Christum iudicum memoriter innuere placuit: qui ad caput cum tempore expulsum, terrarum orbem, vocante per errorem Agnus salvatum, fuisse completus. Ad pedes videtur Angelicam revolationem, scilicet alicui Sa-ractenorum Principi (quantum quidem ex capiti integumentis colligitur) fortassis de viro eius moris, cuius jam in ante gloriosi meritis ac precibus movendi essent Christiani Principes, quadraginta post annos, ad Terram sanctam de manibus infidelium erandam. Alia si cui occurrat scilicet consilia, bene ego meam libens cedam; multoque libentius erroris explicationem, in historis sacris aut profanis petita. Interim quod superius mensuram tumbo huius accipere, qualis est, ne parum plus quam dimidium pedem excedat, altitudinem duos cum quadrante, latitudinem ternos quadrante uno minus, extensis limbis suis completare, adeo ut interius cavitas corporis unius tantum, sed proceri, sit capax.

3 Precipua S. Henrici Vita a Gregorio edita, cap. 17. producit Bullam Leonis IX. quo, occasione Pallii missi Hartwico, Babenbergensis Ecclesiae venerabilis, post Suidgerum seu Clementem, Episcopum, mutationem facit Babenbergensem Nandimarem, in Antiverfiam ejusdem Clementis Papae, ut praedictum est, iustitiam: cuius Brevis, quod incipit, Si Pastorem Ovium partem referre propter placet, ubi sic est: Pallium itaque ad Missarum solennia celebranda & fraternitatem tuam transmittimus: & quod Antecessoribus tuis nunquam ante concessum, Tibi primo concedimus, rogatus filii dilectissimi nostri Imperatoris Henrici, & pro veneratione Antecessorum nostri pia memoria Domini Papae Clementis, primum ejusdem Sedis Episcopi, ibidem in Christo quiescentis; & pro memoria Henrici Imperatoris primi, praefatae Ecclesiae constructoris benignissimi: quo tibi ter in anno uti permittimus, salva auctoritate Domini Metropolitana Moguntinae Ecclesiae, scilicet in die sanctae Resurrectionis, & in Natalis Apostolorum Petri & Pauli, & in solennitate S. Dionysii, so quod tunc anniversarius dies celebratur Domini Papae Clementis supra memorati; hancque diem Apostolica auctoritate statimus celebrem esse per totum Episcopatum. Data III. Nonas Januarii, an. Leonis Papae IX. (quinto), Indictione VI. qui fuit annus Christi MILIIII. Hinc etiam desiderium in Gregorio anni Pontificalis numerum supplere nobis licuit; non tamen sine scrupulo; habemus enim a Joanne Gernanico vestre ejusdem Brevis alius epigraphum, in quo sic legitur: Data ... Januarii anno Domini Leonis Papae quarto, Indictione XV. Non erat tam obvia naris Gernanica, neque tam parum scrupulosa in transferendis ad litteram antiquis instrumentis, ut numerum omnino Pontificalis acciperet pro numero anni, annum quo Leonis fecimus nunquam obfisse nomen, praet. legere IV. id quo ad longum extendat, scriberet, quarto; est in numero Indictionis XV. pro V. huius enim anno Leonis quarta respandisset. Operetur igitur ut non ex ipso originali sumptis epigraphum nobis missum, sed ex alio antiquiori ut minus sincera capere. Certe Indictionem decimam quintam nunquam habuit Leo iste; habuit sextam, ut infra apparet.

4 Hoc autem possit, mirum est, quomodo Antecessoribus Vita

Leo IX. Pd
Bambergensis
muniti.

sed per Bre-
vis, non fuit
ut muniti
muniti.

A *Vita S. Henrici, Bulla illi non preposuerit, sed postposuerit aliam, quam idem Leo scripta videtur Hartwici subique Canonice in Sede Episcopatus succelloris in perpetuum. Idem enim aeternum in Domino salutem appetat, testatur reuocatum sibi fuisse prima fundamentum instrumentum, ad instantiam predicti Episcopi, quarens quia locus fuit a Clericis Adalbertonis Episcopi temeraria presumptione inuallus effect. Cui satisfactum Adalbero, de omnibus quæ ad bannum & episcopalem iustitiam & potestatem Babenbergensis Ecclesie pertineret, ex tunc & deinceps renuntiavit. Ipse vero Pontifex predecessorem suum Prælegia sine confirmavit, ut fuisse Episcopatus liber, Romano tantum mundiburdio subditus. sed tamen idem Episcopus (an Metropolitanus Episcopo Mogantino, in Canonici causa tantummodo, sit subiectus & obediens. Denique ductus amore & reverentia Clementis præ memoræ predecessoris sui, quem Deus miro dispensationis ordine a Prælatione huius loci, ad sanctam Romanæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ spicem dignatus est auertere; & mirabilis e Romanis finibus defunctum ejus corpus reducere; volens hanc Ecclesiam quasi novam tanto decoratam esse Patrone, & Romanam contentam & sufficienter præteritis & futuris Partibus manere ornatum, quin etiam amore & desiderio Fratrum Conciliorum, qui ipsam, Babenbergensem existunt (ubi in die natalis S. Lucæ Evangelistæ verbum Dei ad populum habuerat, & presente Heorico Imperatore perlecta fuerant Prædecesso-*

rum Pontificum Privilegia) in suis recipere ecclesiasticis stipendiis & quotidianis; ut Prædictus & Dierent, quos honorabiles ad dignos Episcopos provideat, mitras gestare concedit licentiam. in Natali Domini & Salvatoris nostri Jesu Christi, & in cens Domini, & in Sabbato sancto, & in die gloriolæ Resurrectionis ejusdem, & in die S. Georgii; & in die SS. Petri & Pauli, & Assumptionis beatissime Mariæ, & S. Dionysii, pro reverentia prædicti Prædecessoris Domini Clementis Papæ, cujus Anniversarius dies tuos ab eisdem Fratribus agitur; & in Anniversario die Domini Henrici Imperatoris, ejusdem loci venerabilis constructoris. His vero concedit hanc dignitatem, qui tantum specialiter excubant & deservunt apud prædicti Prædecessoris sepulcrum. Data per magnum Frederici Ducem, Bibliothecarii & Cancellarii sanctæ Romanæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ. Anno Domini Incarnationis MCCC. 1000 vero Pontificatus Domini Leonis Noni Papæ quarto. Nec locuti ut dies data Bullæ additur; verosimile tamen est ibidem Babenberga datam, & quidem mense Octobris, hanc diu post scriptam S. Lucæ; adeoque plus quam duobus mensibus, prius quam daretur aliter de Paltis, multis quaque locis adscriptæ etiam ipsæ; necnon scripsit Romanæ regis Pontificis; quippe qui istam primam se exorsus reperant: Cum exigenti cura Pastoralis totius sanctæ Ecclesiæ Dei, nobis Dei providentia commissa, in partes Germaniæ venissemus; quæ Orientali Franciæ adjacent.

et Comiti de Montebello ad Episcopum Clermontis necnon antecessoribus.

E

BENEDICTUS IX. ITERUM.

BENEDICTUS, tertio reversus in Pontificatum, tenuit eum menses viii. dies x. id est a festivitate Sanctorum quatuor Coronatorum (viit. Novembris Dominica die anno MCLVII.) usque ad festum S. Alexii, (xviii. Julii anni MCLVIII.)

Abbas coq.

Hæc ad verbum, præter pauca () inclusa Mf. nostrum tam accurate, ut ab Aulicis ejus ari sit esse scripta vix possit ambigere: qui tamen alterum extremum non computat, solum numeravit dies ix. alius x. habuitque, Baronius & Ciacconius alique Benedictum hoc loco non aliter describunt, quam violentam Apostolicæ Sedis invasionem. Quod minus certum mihi videtur: alii enim absque Imperatoris consensu nihil agere volentibus & non circiter mense in ea contentione alio, petuit absque alia vi prevaluisse eorum sententia, qui, reformationis a Gregorio & Clemente capta metis, Benedictum restitutum cupiebant; itaque is receptus fuisse ab universis Clero; Imperatore saltem, saltem ad tempus, dissimulante, cum ejus causa vellet eversum in Italiam ducere, domesticis impetratis tuius, a Theoderico Marchione sibi rebellante, & Gislefrido Letheringia Ducum armis vindicante, uti apud Hermannum Centralem videre est.

*R. ut regis
Seditionem
per
hanc;*

2 Quin tamen ea sententia, quæ Benedicti restitutionem evocit, Simoniacum aut Simoniacum fore fuit, nec sine largitionibus res versatimuliter perhibet; merito a plerisque creditis sui regressus Benedicti non fuisse legitimum. Neque velim contrarium sustinere: duo tamen potius aliter videri cum hoc quoque videri, æque ac prius, verum Papam fuisse, & pro tali ab illis habuit. Præter etiam magnam moram emendationem promississe, sub capite spe receptum a Romano; sed cum effectu vitii in eadem reverteretur, exortum velum S. Bartholomæi Crypta-ferratus, ut benedictum monasterio Simoniacum & laicis, & quare Pontificatum curam solidum hanc leve possederet appareat, induens ad aliquem respectum animæ suæ, salvanda per dissolutionem Pontificatus: sit enim in illius Vita, ad 22. Novembris data, a Pon-

*non creditur
legitimum.*

eratio discipulo & Crypta-ferrata Præpositi scripta, legimus.

4 Qui tunc temporis, qui scilicet egregie Bartholomæi sanctitas clarescere manifestis capis, Apostolicæ Sedi præerat, cum juvenis esset (quod unum Deus averteret) voluptatibus deditus, humanæ fragilitati se dedit. Sed cum tandem ab hoc malo resipisceret, & male gestorum solutionem & veniam sibi quæreret, B. Bartholomæum sibi fore mediatorum agnovit, & intercessorem illum sibi suumque decrevit. Quapropter advocavit illum, majore quæ poterat veneratione & honore: huic rem totam aperit, & opportunum remedium quærit. Bartholomæus vero non est Throni celsitudinem veritus, non dignitatis præstantiam respexit, neque munera & honores (quod plerique spirituum medicum facere solent) sed mali gravitatem: & propterea opportunum mali abscissionem illi tradens, ita inquit: Non licet tibi sacra facere, sed potius abstinere, & Deum placare, quem peccando irritasti. Ille vero neque tacere, neque procrastinare, sed quam primum deposita Sede in illam privati hominis se habebat. Huius confectus auctor Conatus fuit, in die festo recitandi sic, canit, Ode ix. Prædictum Romæ Episcopum, Pater, ut cognovisti suppliciorum, sapientissimis tuis verbis in Jaxiphi, ut renuntiaret throno, & eum cum vita solitaria committeret.

*et hanc
hanc &
Bartholomæi
non Crypta-ferrata
dilecti.*

F

4 Veriorum finitoremque conversionem hoc indicant, quam in abdicatione appertuit, quæ Pontificatus auctor Gregorio esset. Hæc enim ea motu minus laudabilis curam, quantum quidem in Aulicis eam defendentibus fecimus. Itaque de secunda hac abdicatione poterit tota res commodius intelligi, quæ sententia sit emendanda & (quantum ex Contextu apparet)

*reposita
juxta
com.*

A etiam fecimus ad solitarium vitam, in proprio aliquo juxta Cypriam-ferratam castello agendam, sub directione sancti sui praepositi. Felix ille si in bene capto paucioris curis perseverasset! Sed ex post secutus intelligitur, mutabilitate sine constantia rediisse ad suum, mortuo venerabiliori Bartholomaeo, ejusque Vita jam deserta. Nam & Glaber dicit, quod, inmercedem thesaurorum pecunia, primum electus extitit a Romanis: a quibus exinde frequenter ejusdem ac inhoneste receptus, nulla potestate viguit: & Bruno, quascumque fidei, hujus tamen temporis Aflor, afferunt eum perturbasse, post Leonis obitum, Romanam Ecclesiam, id est post dimidiatum Aprilis annis MCLV aique regressum venando. In hoc autem conatu insisteret meritaum postsumus credere cum Romano, quandoquidem nulla est post annum praedictum mentio fiat amplius: curae domusque fuerit subditus post mortem, legi potest apud S. Petrum Domiani, & ex hoc apud Bartrunum, aliisque.

hinc pulch
brevis ad
vinculum

B Quod vero Benedictus non fuerit a Sede sua violenter expulsi hac vice, sed volente exisse; verosimile etiam fieri potest ex eo, quod idem dicit, qui ei di-

citur non fuisse in Pontificatu ultimus, a Glasco & D alius dicitur fuisse primus successores, sanctus XVII. Julii idemque Dominicus: ut omnino videatur legitime ac simul facta esse & Benedicti abdicatione & installatione Damasi. Neque obstant praeterea verba, quibus dicitur, quod Benedictus, neque tardans neque procrastinans, quam primum deposita Sede instat privati hominis se habebat. Intelligendum enim est quam primum voluntate relinquenda Sede indidisse & Clero populoque, sed ex hujus voluntate tandem in ea persistisse, donec ab Imperatore (cujus arbitrio rem de se deferre placuerat ad turbas evitandas) submisitque alius rite eligendus & consecratus: quae res capta agere verisimiliter circa Pascha. III. Aprilis celebratum (quo tempore peccatores non praefus de praefatis saculis solent ad penitentiam commoveri) praetere potius asque in Julium: siquidem Imperator, post Pentecostem, XXI. Alai Solidari in Helvetia celebratum, per Francianum obierat in Saxoniæ, unde ex quo comitatu missi Episcopum Brinensem, de quo mox. Interim nulla extant Benedicti hujus Aida, ex quibus possimus discere, quomodo sui Pontificatus tempus tunc numeraverit.

hinc fuit
per litteras
suum missi
Tayrem
consequens

CLIII. DAMASUS II.

de. mcl.
die. 25.

DAMASUS, natione Noricus, antea Poppo Episcopus Brixinensis seu Sabinnenus, imperantibus Henrico III. & Constantino Monomacho, coronatus XVII. Julii in Dominica MCLVIII. sedit dies XXIII. defunctus VIII. Augusti, sepultus in ecclesia Sancti Laurentii extra muros: & cessavit Episcopatus usque ad XII. Februarii anni MCLIX.

Missi ab
Imperatore

Hermannus Cetrassus de eo sic loquitur: Sequente Julio (post Januarii seditione anni MCLVIII. quo obierat Hermannus Abbas Bernhardus) Poppo Brixinensis Episcopus, ab Imperatore electus, Romam mittitur: & honorifice susceptus, Apostolicæ Sedis Papa electus ordinatur: sed paucis diebus exactis defunctus, & ad S. Laurentium extra urbem sepultus est. In Officiis similiter ait lib. 2. cap. 81. Benedictus, iterum in Pontificatum reversus, per octo circiter menses illum retinuit, donec ab Imperatore transmissus ex Germania Damasus, Brixinorum Episcopus, illi in Papatu successit: qui etiam post viginti tres dies apud Pneneste vita decessit. Cæcilius, omni causa & ad fugiendos urbanos zelus illius cum se contulisse barolatus: quibus potius causa ecclesiastica-jurum restituerandorum: vel certe, quia per ipsos Julius mensis calares adfectus in orbem, mox capere habere nolit; judicantque se monasterium aeris necessarium esse petulantibus de vita.

omnes
praesent

A Mj. nostrum in Catalogo, cum dixisset, natione Noricus, addit, quod alio vocabulo Bagnarius dicitur: ex quo vel alio similitudine Platonæ, cognomen in Bagnarum fecit. Alitimo, aliam antiquam ita scribentem morem fuisse, & intelligi valuisse, quod qui antiquiori voce & loci natum Noricus, Germanis dicitur Baportius, ut nunc Bavarus: sic enim idem auctor regis de Nicolao II. fuit, inquit natione Allobrogus, quod alio nomine Burgundion dicitur. Bartrunus & Brixinens, fere Episcopum Brixinensem, quo valde diversa sunt. Locutus etiam qui Aquilejen-

fem Patriarcham fecerint, & hoc fecutus est Wigulphus Hondius in Metropoli Salzburchensi atque Glasconius: sed manifestum est errare, non ex sola homonymia. Nam Poppo Aquilejensis Patriarcha, quod videtur est apud Ughelem, obiit anno MCLV. Pontificatus sui XXVIII. Aquilejensium tamen in Patriarchali Basilica, & ut testatur Epistaphrum, quod recitat idem Ughelem, eadem autem inscriptio fuisse fuit Eberhardus, anno MCLVII. Romano Concilio interfuit, sub Clemente II. Resurata porro non meretur, qui Meritum Palenium fecit, jam dictum Clementem, & hunc Damasum traduntur ut inviolares Apostolicæ Sedis, idemque cito morte sublati voluit.

3 Sunt etiam qui verentur, a Benedicto IX. propinacit, suspicionem admiscerent, in hunc iterum Romano Sede vacante, donec miseretur Tullensis Episcopus Bruno, comes Baronius. Sed eam ad nullas antiquorum dicat, non debet ex tam leve fundamentum revocari in dubium, quod de illius pœnitentia ad tempus dixerunt ex vita B. Bartholomaei. Petrus tamen tam cito duxit ex Germania Pontificum mori, Imperatorem, propterea quod fortassis de Romanis suspentum, lentiter reddidisset ad nominandum successorem, accedentibus praesentibus negotiis aliter: atque ita res esse delatæ usque ad mensem fere Decembrem, & in Wormatenfibus denum Comitibus peractæ. In quo sane magis festinandum fuisse credo, si verum esset ex Roma turba, quæ Benedicti regressum violentum praecedere & subsequi oportuisset.

ex anno
Tayr archi
Aquilejen-
sis?

F
ex Bruch
die. 9. mcl.
Brixia in
venerit?

ex repen-
tione fuit
genui?

CLIV. S. LEO IX.

LEO natione Theotonicus, ex patre Hugone, Imperatoris Conradi consobrinus, antea dictus Bruno, Tullensis Episcopus, Wormatæ anno MVI. Papa designatus, iterumque Romæ electus liberrime anno MX. IX. II. Februarii, consecratus XI. prima Dominica Quadragesimæ; sedit annos V. menses II. dies VII. obiit & colitur XIX. Aprilis, MLI. sepultus in ecclesia S. Petri: & cessavit Episcopatus usque ad XII. Aprilis anni sequentis.

de. mvi.
die. 19. mcl.
m. . 3.

Ad

Non Bile
dia

A *Ad febiles, quibus, annis post hoc ducentis & pluribus. Pontificum historicum aspersis Martius Pelam, referat licet, quod dicit Imperatorem, cum Romani ex quadam prava consuetudine peritissent ad hoc Pontificem sibi dari, & nullum Theonorumum ad hoc recipere possit inducere, Episcopum Tullesem, virum simplicem, ad hoc iocundatissime. Neque enim de alio potius videtur egisse Imperator quam de Brunone, tanta nobilitate, prudentia & sanctitate vero: neque credibile est Theonorumum Episcopum amare, cum Clementia & Damasi mortis fuisse confessorum, ut inter eos nemo inveniret suavit, qui, si eligeretur, Romanus Pontifex fieri vellet. Quam autem arguit pravam consuetudinem, si prava fuit (quod tali verum statu fuisse non videtur, sed ad magnum Ecclesie commodum spectasse, ideoque & Romanis & Ciceronibus putantur iuramento tunc obstricti fuisse, ut sint Imperatoris iunctura Pontificem redderent) si prava inquam fuit, coelutudo non fuit, sed cum praveretur exempla duo, ad consuetudinem appellatorum nequaquam sufficiens.*

B *2 Vitam scripsit Viderius epus Arebidianensis, quem uno cum Appendio miraculorum, a sacro etiam archiepo & Desiderio Abbate Casinensi scriptorum, illustratum vidi in nostro Aprilis: qui hoc solum addo sententiam a Leone in favore Domini Gradensis latam, quae si Primatus relinquatur supra Episcopos Istriae & Forojulii (quam Dandulus in historia Veneta et eoque Baronijs referunt ad annum mcl. Ughebelli ad Synodum Veronensem eodem anno habitam) spectare potius ad Synodum Romanam, anni mclm. Indictionis v. idque et ipsi Leonis verbiis legitur. Quam supra in Clemente II. dedimus hujus episcopi Leonis bulla, eo, ut in continet sententia fidei (de qua nunc incipimus dubitare) nonnullis corruptis sit quod nunc numerum Indictionis: anno enim ipsius Leonis quarto mense Januario, id est anno Christi mclm. solum numeratibus indicio vi. non xv. & ita, cui scribitur, Hartwicus (Brusio Hardo videtur, sine erroris nominis scriptura) sequenti mae & anno obiit, a quo et ipse Leo. Quod paucos post annos ab obitu suo canonizatus fuit S. Leo, legimus in Obitu nostro Abbatis S. Leonis Tullensis, quum sub eius nominis reverentione consisteret eadem ante Pontificatum carissimum Lausius, Consuevit ad domum Decanum Tullensem Ecclesiam, praesentem ei primum Abbatem Seherum, eorumque, & Castelleto, antiquo ad Remorimontem radice domo Regularum, qui obiit anno mclm. viii. Idus Martii, simul etiam Colmanseus Abbas, vulgo Obauus, ubi sepultus est. Ego de formale Canonizatione nihil alibi legi: ad probandum autem cultum et statum a morte delatum, satis est vel sola nomenclatura monasterii, bodieum pervererat.*

C *3 Hermenauo Contraitis, qui paucis solum mensibus Leonis superavit, uti ejus Continuator usque ad annum mclxvi. ita de Leonis morte scribit: Dominus Papa, cum apud Beneventum divino iocento servitio diu demoratus. Romam agrotans reverius esset, invalescente indies laqueo, glorioso casu, cum esset prius benedictus & ad monitus valedictus, sanctoque Petro peccata sua confessus, & devoto se illi commendans. xvi. (imo xxi.) Kalendas Majas obiit, & in Basilica S. Petri, juxta sepulchrum Sancti Gregorii sepultus, miraculis clarissime memoratus.*

4 Continuator Catalogi in Mss. nostro sic cum laudat. Hic a Deo Electus Pontifex, ex Tulleoli Ecclesia assumptus, ad urbem devenit Romanam, secum deducens Hildebrandum, qui cum Papa Gregorio ad partes illas erat. Hic ejusdem Hildebrandi consilio omnia in itinere & in hac civitate fecit, cui postea ad regendum ecclesiam S. Pauli Apostoli tradidit, pro quadam visione quam viderat; videlicet

D *quia B. Petrum in praedicta visione bilarem videbat, Beatum quoque Paulum tristem & turbulentum erga se prospiciebat. Praedictus quoque Pontifex largus, pax, innocens, deignus, amatus, pacificus, & plebis ferventissimus gubernator, divinarumque Scripturarum indefectus perceptor, vigilis & orationibus semper intentus fuit. Qui etiam ius admonitionis & predicationis omnes Normannos & Francigenas (excitavit) ad destruendum eorum superbiam, qui in partibus Apuliae commorabantur, quoniam superbia eorum in tantum excreverat, quod totam terram in suo posuerat dominio, & B. Petri Vicarii nihil ibi iuris aut dominii retinebant. Qua denique victoria facta & tota terra suo dominio reddita, ad urbem rediens Christi Confessor, xii. Kalendas Majas mirabiliter ad Christum.*

E *5 Coetus antea, qui mortis praesens etiam miracula a se visa describit, ut ea dedimus ex variis Mss. inter extrema verba sit praesens in Leonem ait: Magne Deus, humani generis redemptor, qui per Apostolos tuos Petrum & Paulum Simonis perfidiam de alto (exce- re) precepisti, innovato tuo nomine: licet eos exaudire dignatus es, ita caudare dignare me servum tuum: & ad te converte Theophylactum, & Gregorium, & Petrum, qui in toto mundo Simoniacam haereticam solida verunt; & ita fac eos cognoscere viam veritatis, ut derelinquant errorem suum, & ad te, mississime Deus, revertantur. Capere erga jam tuos novos iterum vos molis Theophylactum (neque enim modesto agente tali deprecatoris fuisse posse) & qua perperam egerat Pontifex, eandem rursus altius sit gradum pristinum recuperasset, bene minime tuum felicitudinem inesset Leonis; scies (ut videtur) primum consilium habere Gregorium & Petrum, quos crediderim & olim in Curia Benedicti IX. praeposuisse, amplexus Simoniaci undationibus antea; & o Grada suo per Gregorium VI. ante ipsum Leonem depositum, non decessisse sua felle tueri, ut deo iuri nequaquam advertebant.*

F *6 Sacrum corpus primo juxta sepulchrum S. Gregorii Papae conditum, deinde propter miracula sub praesentia; postea, inquit Aringus lib. 8. Roma Subterranea cap. 8. in Vaticana Basilica demolitione re- pertum, erat mira proceritatis, a capite omnium ad pedes longitudo novem palmorum constans: quod quidem in ovam Basilicam translatus est, & sub altari absidit, quae ad meridiem respicit, in plumbea quadam arca, altera pariter cyperellina circumdata, conditum fuit, hac ad perennem famulissimam viri memoriam addita inscriptione: Corpus S. Leonis Papae Noni, virtutum & miraculorum gloria insignis, sub altari Moriutorum, sita in Basilica Vaticana, inter portas Argentae & Ravennatensis, die xi. mensis & anni infrascripti, intra marmoream arcam re- pertum; cum ea parascelleth fueret, Pauli V. Pont. Max. iussu in novum templum processionali pompa delatum, hac sub ara ritu solenni collocavit Evangelista Palliotus, ius. S. Laurentii in Lucina Cardinalis Cusentinus, diaconus Basilicae Archiepiscopus, anno Domini mclm. ejusdem Pauli Pontificatus primo, die xviii. Januarii, festo Romani Cathedrae S. Petri. Quodam mirum miracula, ex ore Gregorii Papae VII. acceptum, narratur a Desiderio Abbate Casinensi, postea Vindice Papa III. lib. 3. Dialogorum, quod hic notasse sufficit: nam plurimum miraculorum testem habemus Cöronologum Sa. rorum, ad annum Christi mcliv. his verbis: Religiosus Brunus Papa, qui & Leo, gloriose praesentis vitam diu clausit, honorifice sepul- tur traditus Romae, miraculis coruscavit.*

A

DISSERTATIO XXXVIII.

De quibusdam circa Bullas Pontificias nominatibus, hoc tempore coepris.

Johannes Mabillon lib. 2. de re Diplomatica Cap. 24. quare, qui Pontificum primis inceptis Bullis suis adnotare annum Incarnationis, censet Leonem hunc IX. fuisse: certo nullum Pontificum diploma sibi usum esse, ante id tempus tali calculo notatum, quod sincerum videretur, quod quid dicit Avenitum, usum illam a Paschali I. deducens. Si autem verum est, Leonem eam genere primum fuisse, id inde scilicet patet, quod cum ipse esset in genere Imperatorum Germania, quo annis Incarnationis usurpabat, tum Tullii fuisse Episcopum, ibique in calculo frequenter in litteris usus; tum dringae Cancellarium habere Tullensem Primicerium, eadem calculi usum. Sic ergo sub autographa Bulla, pro Metensi S. Arnulphi canobus, scriptum legi solentur Mabillon. Data v. 16. Octob. per manus Udonis, Sanctae Apostolicae Sedis Cancellarii & Bibliothecarii & Tullensis Primicerii, anno Domini Leonis IX. Papae 1. Indict. 11. anno vero Domini Incarnationis MCLIX. Usi etiam notat qd Incarnationis, idem voluisse quod Nativitatis: elar enim inepitibus annum a XV Martii praecedente, jam numerabatur annum ML. & Indictionem non innovari mense Septembri, ut praecedente scilicet anno hoc scilicet fuerat (sic enim scribi debuisse Indictio 11.) sed una cum anno praeteriisse ad Dominicam Nativitatis: unde hoc etiam videretur casu fuisse utrum Indictionem, quae vocatur, Pontificalem, una cum anno Ecclesiastico incipiente, quod quid dicit Graecorum in Illegge, esset, in Concilio Constantensi primum observari capiam commune illud anorum Indictionisque initium. Illud tamen non fuit statim tunc universale, qui subside adhuc variarent Notarii, & sic Bulla quaedam Gregorii VII. apud Mabillonem dicitur legi, Non. Septemb. Indictione incipiente v. edet anno nobis adhuc MCLXV. Germani vero usque hodie retinebant usum Caesaris, seu Constantinianae Indictionis, incipiente ad XI. Kal. Octob.

de Indictio-
incipiente
e Notarii
Caesari,

anno a Leonis
sub Grego-
rio 4.

qui et sum-
mam annor-
um annor-
um annor-
um annor-

C A. requirit, si illae ita se habent, & Leo IX. aliquo post illum Incarnationis usum fuit Bullis apponi solebant, quid Paulus Hildesburgi Episcopo Varslupontensi, sub initium seculi praecedente scribente, in mentem venit, ut lib. 23. Pontifici fuit cap. 6. affirmari, praesidente Eugenio IV. adnotante Blondo Forolivienfi, Pontifici Collegia a secretis Notario, in Bullis atque Rescriptis Pontificalibus annorum a Christi Incarnatione luppurationem scribi primum coepisse. Mevius autem hoc adnotat Cincovum in Illegge fuisse, mevis etiam me in Propylaei Aprilis, suspensae scilicet interpolationis omnes ante Eugenium Bullas sic notari, quae non credebantur videri aliebrevisse, ut id na scribere affecerent, nisi e ipsius Blondi verissima testimonio id habuisset. Mala tamen bene Regulae adducere ad falsum, quam fide obrogare Mabillon, ut autographum Bullarum a se scriptum, nullaque eo parte suspensum illam inscriptione modo ad aliter standum. Id vero colubentis factum, quod post Aprilis edictum egegentium omnium fore notatum historiam, qui Pontifici Bullas producent integre, aliquas videri habere Eugenio longe antea quare: datur autem effectus apertis, rationes illas universum conspici in illud adnotatum sincerum aliar & genuini Privilegii subiungendum, cum periculo evitandum in suspitionem falsi induceretur. Notum porro dicitur esse, quod observavit Mabillon Bullas seu Cancellarias Pontificas, Bullas sigillae Papae,

quae praesentis vocis in perpetuum, expressas ut privi-
mam Manegemantiae, colligat inferna duobus litteris

PP hoc modo: IN PP M

pro quibus seculorum posterorum usum habet verba Ad perpetuum rei memoriam, passim subnotata inveniri ante Incarnationis, Epistolae vero, & quatuorque in forma Brevis, ut loquuntur sub anno Pontificis expressa, rariis eundem calculum habere. Cum autem nunc habeant eum indifferentes tam Bulla quam Brevis, quid ni dicamus hoc esse quod Blondo sanctus Eugenius in dicit, quodque atque non semper fieri? an-
Certe hic Pontifex in Constitutione sua anno Domini Incarnationis MCCCLXXXV. septimo Idus Junii, Pontificatus anno quinto decimo signata, qua incipit, Sicut prudens pater familias, casusque copiam se nullum eis videret incalere, ut fac diligentes in scribendo litteras in bona forma, & virgule, & sequatur & studeant stylum Cancellarii antiquum & laudabilem in omnibus servare; tantum abest ut aliquid novi atque antea prorsus inusitatum inveniatur.

3 Fieri porro opta pretium videtur apud Mabillon in Episcopo Metensi pag. 314. apud quod supra allegavimus Privilegium, Vetus estque successus scribitur in Abbate S. Arnulphi datur, post quem Leo Novissimus illud, rogatu peranti Abbati Warini, in memoriam B. Joannis Evangelistae ac praenominati S. Arnulphi Confessoris Christi, quinto Idus Octobris Christo consecraverat. Nihil istis amittitur, quod ad augendam vel Abbatis dignitatem, vel loci maiestatem commodumque, vel sollicitudinem Dedicacionis annue celebranda possit conducere, praeter Indictionem, quoniam scilicet istiusmodi occasionibus tunc adhuc nullus usum erat. Id eodem privilegio Letzer invenitur initium quoddam subscribendum Pontifici litteris iterum scilicet, quod superius seculi scilicet solam fieri quando easmodi litterae in Synodo Episcoporum signabantur: hoc tamen in ista Dedicacione scilicet qd occasione scilicet Synodi, quia ante Metri celebrata, unde remanerant Episcopi aliqui qui subsignare etiam possent. Similis etiam occasio Romae alioquin Synodi, sub Benedicto VIII. passim scilicet credere, ut apud Diagram in historia Comitum Beronensium pag. 12. invenitur Fundatio Beldinensis Episcopatus, & Beldin in mense Januario Indictione decimaquinta, id est anno MCLVII. atque ab illo Episcopo signata VII. Kalen. Februarii. Telle autem Mabillon lib. 2. cap. 20. maxime hoc usum invaluit (qui etiam hodie in Bullis seculorum signatur obtinet) a Pontificatu Urbani II. ex quo tempore, quod antea non fiebat, subscribere caput etiam ipse Pontifex, hoc formulae & Ego N. Catholice Ecclesiae Episcopus subscripsi: tum Cardinalis ex ordine sic & Ego N. Basilice duodecim Apostolorum Presbyter Cardinalis subscripsi, & ita consueverunt alii.

4. Denique notabile est, quod hic idem Pontifex, illam etiam Bullam Benevalae, a Romanis Pontificibus signa-
usurpatam scilicet a tempore Caroli Magi, in Manegrammum redegit, prout illud habet Mabillon lib. 2. in autographo Remigiano ad Hermannum Abbatem, Dat. r. r. Non. Octob. per manus Petri Bibliothecarii scilicet Cancellarii Sanctae Apostolicae Ecclesiae, anno Domini Leonis Noni Papae 1. Indict. r. r. in Septembri anni MCLXII. incobato. Ipse tempore illius a Paschali II. abbas iller opta pretium fuerit in predicta Tabella contemplari: hic sigillum Leonis cum ipsa monogrammati accipit, sermo tamen duplo contractior quam est in originali membrana.

Tullius
sub
scribitur
notum

et
B

Remigian
edita
v. 12.

BE
NE

5. Hinc porro existimare possumus, deesse aliud vetustius exemplum praesentat, fluxisse consuetudinem Romanorum Pontificum, assensendi propriam quandam gemmam (symbolum vocant) a sacris ut plurimum literis acceptam, qualis haec Leonis fuit, Misericordia Domini plena est terra Ps. XXXII. Talis autem, primum circumscripta erat per circulum seu orbem ipsius signata, quemadmodum reperitur etiam Alexander II. descripsisse suam hanc, Exaltavit me Deus in virtute brachii sui; & alii alios. Paschalis II. praeter quoniam in orbiculo circumscriptam, Verbo Domini celi firmati sunt inter Crasit laterem primum nomen Apostolorum, tum suum nomen scribit fecit; nonnullique imitantes in eo habuit. Et huiusmodi quidem schemata litterata, cum nomine Pontificis iuncta vel circum scripta, in ipsa etiam vel papyro pingebantur, serotinantque pro ephorographo. Divide etiam quantum ex Gregorio colligimus ipsi quoque sigillis plumbis in seculi similitudinem verba placuit: cumque per se ipsi plumbis sigilla gemmam haberent faciem, vixisse est, Pontificis nomine in alteram sigilli faciem reposita, per quatuor angulos Crasit, totum orbem percurrerent, sicut gemmam describere in altera facie, uti solum tum haec Gregorii VII. quam circulo inscriptam tibi oportet imaginor, ut sculptura parcam minimo necessaria, nisi autem accepta illa ex Ps. CXLIV. Denique fecit XI. invenit, ut pro maiori nam etiamque orbem impleret Crasit, una aut plures minores adhiberent, iugiter ea vel inter se, uteretur Statuenti: cui etiam aliqui circumduci voluerunt coronam quorundam, Crasim servatorem symbolum, uti Adrianus IV. & Innocentius etiam IV. Gelasio autem II. plerumque cum moribus Crasibus etiam maiorem usurpare, sententiamque accipere in Ps. LXVI. hoc modo,

6. Ipsum quoque eundem Leonem IX. cuius occasione Discretionem praestantem exspectamus, suspicor primum fuisse, qui sub nomine sui numeri evas moneta fecerit. Antiqui certe exemplum non invenio, sed invenio mea illud fecisse esse Victorem, Nicolaum, & Alexandrum, cum sui nominis Secundus. Non enim sigilla, sed vere pecuniarias nummas exprimi iussit ex Crasione, dum adpunctas hoc loci figuras subiecit; verum ex eo quod

SCS SCS
PETRUS PAULUS
PASCH ALIS
PP II

MISERA TUX
TIONES DOMINE
SUPER OMNIA
OPERA TUA

7. Victor II. in sigilla sua hoc novum fecit, quod in una faciem eius vel S. Petrum expressit, vel potius seipsum rasa barba Monachum, qui manu velata suscipit elevem, quam altera nuda calvisque demissa eadem porrigit, hoc seminare circumscriptum.

Tu pro me navem liquisti, suscipe clavem. Idem non multis post imitatus praenominatus similiter Alexander, in eo solum differt, quod barbatus sit qui clavem suscipit, adeoque apertus S. Petrum representare, circumscriptio eiusdem forma haec adest:

Quod nescis nesciam, quod solvis ipse resolvam. Inter ipsos autem duci Victorem & Alexandrum secundos, medius Stephanum IX. malis sese ipsum exprimere in habitu Episcopali, sum pedes in decem genoflamm, pascentibus aete tum agnis; de quibus apparent et ex nubibus dimittis Cerebras, brachia manibusque expansis, videtur praecipere, quod habet circulus ambans unicum sigilla ipsius faciem.

Si diligis me, Petre, pasce agnos meos.

CLV. VICTOR II.

VICTOR, natione Noricus, antea Gebehardus dictus, Episcopus Aistettenis, Imperatoris Henrici III. consiliarius intimus & proximus consanguineus, Constantino imperante Theodora Constantini Perphyrogenetis filia, coronatus Romae anno MLV. in Coena Domini, XIII. Aprilis; sedit annos II. menses III. dies XVI. obiit XXVIII. Julii

MLV. 1055
April. m. 13
Julii 16

A Julii MLVII. in Tusciam, fortassis sepultus Florentiæ in Cathedrali: & cessavit Episcopatus D
tus dies v.

Martius Palonus ad alias suas fabulas adjicit de
Viktore, quod etiam hic timore Imperialis fa-
ctus est Papa. Multum, & forte nimium distulit, si
distulit arbitrio. Audi Leonem Officium lib. 2. cap. 60.
Defuncto sanctæ memorie Papa Leone, Hildebrandus
Romanæ ecclesiæ Subdiaconus, ad Impera-
torem Romanis transfusus est; ut, quoniam in
Romana Ecclesia persona ad tantum officium idonea
reperiri non poterat, de partibus illis, quem tamen
ipse vice Cleri populi Romanæ in Pontificem elec-
tisset, adduceret. Quod cum Imperator fuisset as-
census, & Gebhardum Aistenses Episcopum Hil-
debrandus, ex iudicibus & consilio Romanorum, ex-
petivisset, tristis tuper hoc valde Imperator effectus
est; nimis enim illum carum habebat. Et eum eum-
dem libi omnimodis necessariam Imperator assereret,
& aliam aique aliam huic officio magis idoneam iu-
dicaret: Hildebrandotamen, ut alcerum reciperet,
persuaderi nullatenus potuit. Erat enim idem Episco-
pus, super id quod prudentia multa callebat, post
Imperatorem potestior se duxit cunctis in regno.
Hunc ergo Hildebrandum, in viro licet Imperatore,
in viro eum eodem ipso Episcopo (propter quod uti-
que postea dictus est monachus non amissus) Roman-
secuna adduxit & eoque Victoris nomen imponens, Ro-
manum Papam cunctarum assensus constituit, cum
jam senex transisset Papa Leonis annos elaberetur.
In quibus etiam intelligitur quæ fuerit causa tam diu
vacantis Sedis, cujus perire in Tuscanum Cam-
situm, pro Theopylacti resistente sacrosanctum libe-
ratumque Ecclesiam Roma fecundam impudenter,
bund agere retulerat prudens sceler. Ille vero suam vi-
dentis stetit, prius sicut quam Stephanus eligetur,
atque dominandus iuxta ipsiusmet revelationem a S.
Petra Domini descriptam, sicut jam supra indica-
vimus.

Tempus
dicitur
a Hermann continuatur primus de Electione hoc
habet anno MLVI. Conventus ab Imperatore Moqui-

tin factus est (prode circa Natale Domini, ex more
Regibus Germania pridem astita) in quo Gebhardus,
Eistenseium Episcopus, ab Episcopis alectus
Romanque missus, ibique honorifice suscepit, in
coram Domini Papa ordinatus, Victoris II. nomen
accepit. De obitu vero Lambertus Sebasburgensis
sic loquitur ad annum MLVII. Rex saralem Domini,
Januarium anni prædixit prægressum, Ratisponæ ce-
lebravit, præzente adhuc Victore Papa: qui exinde,
confectis mediocriter, prout tunc copia erat, regni
negotio in Italiam regressus, v. Kalendas Augusti
migravit ad Dominum. Chronologiam, nemini ha-
bitus dubiam, confirmat eisdem Papa Privilegium,
Hamberto Silve Candido Episcopo scriptum, per ma-
nus Gregorii Notarii & Scribarii S. R. E. in mense
Maii, Indictionis x. & datum viii. Idus Maii, per
manus Arthonis Diaconi annorum. Domini Papæ Vi-
ctoris II. Indict. x. di. 17. anno Christi MLVII.

Leo Officium lib. 3. Chronici Cassini. cap. 3. citatur
a Barone, quasi dicat defunctum Florentiæ & sepul-
tum Victorem; nihil autem simile habet Leo; sed hoc
duo de ejus successore Stephano; & Victoris nullum
monumentum invenitur Florentiæ, memoria apud Scri-
ptores nulla. Pro Barone tamen speciem argumentum
bund leve sumi posse videtur, ut præfati Leonis Offi-
cium lib. 2. cap. 97. ubi dicitur, quod Bonifacius Albe-
nensis Episcopus, festinus in Tusciam rediens, obitum
Romani Pontificis, Victoris scilicet, Urbis nuntiavit
in Tusciam autem si obit Victor, quid ad Florentiæ, sal-
tem sepulchri? ubi vera pars quæ in Cathedrali? Sa-
nos noster Chronologus de hujus Pontificis morte & suc-
cessoris electione sic scribit: Gebhardus, qui & Vi-
ctor, iter univerz carnis iogressus est, & Romanus
Pontifex laudabilis: pro quo Fredericus nobilis, mo-
nachicam professus religionem, communi omnium,
procerum utriusque partis alectione, Romanam glo-
riose suscepit regendam Ecclesiam.

CLVI. STEPHANUS IX.

STEPHANUS, natione Lotharingus, filius Gothelonis Ducis, antea Junianus Frideri-
cus Cardinalis S. Chryzogni, Electus in festo S. Stephani Papæ, & postridie festo
inventionis S. Stephani Protomartyris III. Augusti, eodemque Dominico die anno MLVII.
consecratus Pontifex, sedit menses VII. dies XXVII. defunctusque Florentiæ MLVII. XXIX.
Martii, in ecclesia Cathedrali juxta tumbam S. Zenobii sepultus est; & post dies VI. suc-
critege ordinatus est Benedictus X. cessavit autem revera Episcopatus menses x. dies 1.

Mori Henrici, Imperatoris II. Regis Germaniæ
III. obit Augusti præcedenti, libertatem Ro-
manis præbuit vacante Imperio, maturanda & sua vi-
ritutis facienda Electionis & Consecrationis: cujus
modum ac tempus prius describit Leo Officium lib. 2.
cap. 97. & ex Leone Barone; & regularum autem ei-
dem a sui Ordinis monachis Florentiæ privatum curato-
rum invenitur hujusmodi monumentum, nunc ad pala-
tium Magis Henrici Ducis translatum. D. O. M.
Stephano Papæ IX. olim Juniano Friderico, Gozelo-
nis Lotharingus Ducis filio, Apostolicæ Sedis Can-
cellario, monacho & Abbati Casinensis, Cardinali
tit. S. Chryzogni, Pontifici Opt. Max. Pio, Felici,
sanctitate & miraculorum gloria illustri, Gothofredus
Hetrusco Dux, ut defuncto iurati domi sum & in-
ter proprios amplexus, quos possit carnis vix fuce
rependat, non hinc lacrymis precatur. Monachi Ab-

batia Florentiniæ in edibus ad Divi Joannis Baptistam
esserunt, & iusta solvant. iv. Kalendas Aprilis, ML-
VII. Ita Florentia Puccinelli in Chronico Abbatie
Florentinæ, ubi credit singulariter alias æquias,
quæcum in hac inscriptione mentio.

Ego vero dubitare non possum, quin hæc æquias
licet a monachis curate, facta sint in ecclesia Cathed-
rali tertio post xxi. Martii die, ibique postius lapid-
is. Cum autem verus S. Joannis Baptistæ ecclesiæ des-
tineretur, & nova S. Reparata quam hodie S. Maria
storta vocant construeretur, alio translatio lapsisse
anno scilicet MCCXCIV. qui saltem anno MCCCLVII.
quando reteratur tumba, corpus inventum est incorru-
tum cum suis ornamentis Pontificalibus, & in
prædicta opere Puccinelli pag. 17. sed
quæ ab illis scripta continuatur usque ad an.

A 1471. quo obitus, non invenitur verbum unum habere de incorruptione corporis aut vestium, sed sola assa nominare, tam mirram, sicutam, annulum, atque corruptiorem muros abbas. Verba Mottai, a Magliabechio, ex impressis apud ipsam causam transcripserunt, sic fecerat 17. Quomodo inventa sint Offia Papae Stephani Florentiae, Caput 121. Hoc mense Augusti, 1607. cum fodere ad latus altaris S. Zenobii in ecclesia Cathedrali Florentiae, ad iuvendum fundamentum unius ex majoribus pilis novae ecclesiae, inventum est monumentum versus Septentrionem, in quo erant ossa Stephani Papae Noni, in Lotaringia nati; idque aetabatur litterae sculptae in sepultura: supra petrus autem inventa est fibula Papalis, lapidibus pretiosis ornata, cum stylo aureo, & mitra in capite, & annulo in digito: omnes autem Reliquiae illae depositae sunt apud Canonicos, ad honorabilem sepulchrum eis suo tempore extruendum. Nomen Firbulz Cienensis infra commemoratum intelligit, Pullum, nulla aut rei aut nominis similitudo id fovendo. *Verde sepulchrum Admiani Papae V. inferius exprimentum, ubi a descriptis iocum in Capite pluviali, cupis fibula rotundo ac radio monili pretexta Agnum Dei continet; vide autem Cavalierissimum Pontificum imaginem puerum in Capite, filias gemmas & orbiculari monili praestruas habentem; & intelliges, stylum aureum, pariter repertum, ad ipsam fibulam pertinens; quae non habuerit socias committendas cum anulo, ad ora Capae extantibus; sed vertebat, mureo inerat donandas, ita easque per eorum committentes perpecculantes stylo ipso. Tali autem caso, cum scilicet Capam indueretur Pontifex, nullus erat usus Pulli, quod ex pura lana, nullisque gemmis & pretiosis lapidibus mixta, compositum, acientis aureis affigebatur, & solum adhibebatur, cum ritu sacrisse Papae in duobus Placemat: alterutro autem in cultu sepeliebatur corpus defuncti, ut ex praedictis ipsique sepulchralibus fatis apparet.*

cum fibula
Capae pluvialis, mi-
trae annulo,

non quod
Pulli,

ubi fuit
generat.

3. Quod ad Sepulchrum designatum officio sua reperit attinet, ad omnemque satis videtur fuisse, praeinde neque scitur quid ipsi Religiosi postea scilicet fuisse. Nam quod habet ostendit Monumentum, & ipsius esse vulgo creditur, esse D. Antonius Ursi Episcopi Florentiae, anno MCCCLXXI. mense Julio una sancti, decus me illustriss. Antonius Magliabechius, testante id Urso fuisse insigne super tumulum expresso: qui tumulo per brevedem curato nullam additam inscriptionem relassit Ugheius, unde primum fuit circa ipsum errari. Existit apud eandem D. Magliabechium Mf. Chronica, in qua confirmatur quod Stephanus hic ante Pontificatum fuerit Benedictinus monachus & Abbas Casinensis; expressum autem Antonius Scipio Placentinus inter elegia Abbatum Casinensium, quorum nomen fuerit XXXV. addit, quod a Leone IX. creatus Cardinalis, ea morte priorem cucullata mutavit, & post brevem, scilicet anno MCLVII. abdicavit Praetoratum Petrus successit, dum confirmandus se confert Florentiam, a Villero non solum Abbas sed Cardinalis etiam deinde esse iussus sit dumque ad suos reverti fecerit & Tufes, vidualium ex rione ut Villero succederet: atque ita solum decessit monachus Abbatem fuisse. Petrus Bonasignus, Historia sua Florentina lib. 1. natum Bramaote est, Brabantium fatis ferere voluit, quae veteris Lotaringia pars aliqua est.

Antiquis-
simum sty-
lum.

4. De die mortis quae fuerit XXII. Martii, nemo dubitat, cum sit dicta lex Officiorum; & cum exigit numerum dorum XLVIII. quae apud Venerum Rollium & in Mf. mofte Stephano tribuantur supra mense VII. nisi servipulum insequerent verba Episcopi, ambigua quo referenda; & primo fronte patet intelligenda de die solennium exequiarum, tertio ut minimum die post mortem. Verum Ordinatio Pseudo Papa, paucis Propyptum Martii.

post Stephani mortem dictus festus, nec tamen citius quam v. Aprilis, eam fieri, Episcopii antea collatione in fine, abique nulla de priore respectu, indicium verum diem mortis, non perspicitur. Certe nunciatum, quibus defunctus clarus, mentis patitur, eius etiam exigit, ut scriptura ipsa sensipula sit aliquandiu post diem mortis, imo & sepelitur: de autem antea sit, qui universarii sacandi debetis memoriam reavere; solus tam ex ara, atque etiam vultu solet, universarium recitatoris deus quo quis obit, non quo sepultus fuit. Porro miraculis brevis essentibus, videtur etiam cessasse apud Florentiam veneratio Stephani, eoque solum ut non nominaret inter Sanctos Ecclesiae Florentinae Patronos.

5. His ita descriptis, cum mihi suspicio incidisset, quod corpus S. Stephani Papae, nuper Trono Pisae translatum, posset esse, non Primi, sed Noni, postliminio reventumia Historiam; unde primum post inventionem aene suspicor ab eorum a custodiens illud Canonicis, forsitan cum Magistratus Ghibellinae factionis in exitum tunc pulsus; atque istam suspitionem meam ipso mandatum legisse Clandius Castellani, sepe a me laudatus; reocantibus sibi in memoriam, quod, cum anno MDLXXIX. Senis Pisas tendens v. Maii, Seminum aliquem, non inquisitum ut videbatur, interrogasset de iis quae Pisis essent notata digniora; audire inter alia reperit ecclesiam S. Stephani, quae non esset Martyris, sed Papae nomine Noni. Verum, inquit in epistola ad me sua, ingressus illam ipso die (erat enim ad Metropolitam evoti praetereunda) & inveniens in ea appensam ante Chorum tabellam, atque in hac descripta suffragia Patronorum illius Ecclesiae ad Vespas & Laudes recitanda; notavi, primam quidem Antiphonam esse de S. Stephano Papa & Martyre, secundam vero de S. Benedicto. Prima faciebat me opinari, quod Senensis meus instructor erravisset in numero Nominis, Nonumque dixisset locum Primi: ad secundam, mirabar, quid ad ecclesiam ut nunc esset equestris, quae non administratur a Monachis, sed a secularibus Presbyteris per Equites S. Stephani conductis; quid, inquam ad ecclesiam talem faceret patronatus S. Benedicti, nec fuit qui causam reddere idoneam posset, sed solus usus allegabatur. Nunc verum lego quae mores in favorem Stephani IX. se ego mecum. Quid si eam ecclesiam non omnino a fundamentis erexit Dux Cosmus Medicus, sed collapsum ideo restauraverit, quia inveniebat S. Stephano Papae dedicatam, quem ipse quidem putaverit Primum, pro suo erga hunc specialem affectu; fuerit autem revera Nonus, cuius ibi cultum insisterent Benedictini, illis olim morati, tamquam sui Sancti; & hunc porro sanctum sit, ut ibi S. Benedicti patrocinium perennaret, etiam post locum alius traditum: sed ablatis inde iam ptidem Monachis, exoleverit etiam distinctio illa notitia numeri Pontificalis, itaque nunc de Pontifice Martyre fiat, quod olim ferebat de Confessore. Ita Castellani, conspiciens sane bond universitatis: cui si addi posset alio, de ipse corpora post praenotatam aene MCCCLVII. inventionem, non Tronum in Apuliam (hac enim mea suspicio erat, postquam repertum esset Transfere praetendere, quod invenit apud se corpus possederit iam se de ab anno MCLX.) sed Florentia Pisi committit etiam sit solum optandum foret, ut talis conjectura, vel prodigio ipsius modi translationis monumentum, vel inventio sub aliquo altariis corpore verificaretur; & haberetur Pisae, quod gentilem sibi, in uia S. Stephani ecclesiae, possidere corpore duorum istius nominis Pontificum homo eorum.

6. Sed contra conjecturam, de corpore Florentino ablato, facit Gajanus Almeretti, Archidiaconi Florentini.

Pisae notis
descriptis, ut
non possit
demonstrari
non Primi,

forte non
fuisse Noni,
a Benedicto
non indicata.

idque ob
quia corpus
translatum
non.

A reliquis, in edita nuper a Francisco Cienaccio Relatione de Reliquiis Metropolitana ecclesie, Magnus Dux Cefimo II. inscriptis anno MDCCV. ubi cum diviserit, quod in duabus capsulis, ex ligno insurato (divicatis & Crescentii Diaconorum S. Zenobii, & reliquis SS. Abdon & Sennen; addit: Et multa olla distincta ab aliis, quæ apparet unius integri corporis esse: quæque verosimiliter sunt Stephani Papæ IX. Versimilitudinem ille ex ea trahit, quod licet ejusmodi Reliquia istius solum posita sint ante MDX. de mandato Cardinalis Archiepiscopi Florentini, passus Leonis XI. per Venerarium ejus Bencivenium; innotata tamen fuerint intra altare Crucis, in capsula plumbea, cum prædillo Pallio & hac inscriptione, Reliquiæ SS. Eugenii & Crescentii, & SS. Abdon & Sennen Martyrum, & aliorum Sanctorum. Verum hæc versimilitudinem (quæ aliquando summe fertur, quia præter S. Antonium alibi cum Pallio suo sepultum, utrum vel Papa vel Archiepiscopus Sancti Florentina sepultus fuit) infirmat Pallium, fibulam gemmatam id nominat, quod præ Pallio perperam accepit Cienaccio. Eandem etiam

B infirmat Joannes Fabri apud ipsosmet Cienaccium, in memoria visitatorum ante MDLXXXIV. Reliquiarum, & essentium in tabernaculo S. Crucis; ubi solum dicitur, quod in aperta illius altaris arca, ipsi altari commensurata, soloque passivo reposita, reposita sunt capsula plumbea, ex latere posita, continent Reliquias SS. Eugenii & Crescentii Abdonis & Sennen, cum Pallio Archiepiscopali absque ullo nomine: ubi nulla sit mentio illius ab alio stylisurum, & corpus integrum consistens apertum; Pallium autem haud diffici-
le concesso fuisse Stephani IX. passum jam ostendit ipsam eadem non esse capsulatam. Næpe meretur illud etiam Jochem inter Reliquias custodiri, & sic una res Cienaccii rationem: manet tamen adhuc causa suspensa, quod, si revera habentur Florentie integri alicujus corporis ossa tamquam Sancti, & corpus Stephani IX. nunquam alio ablatum fuit, sed in Cathedrali relictum; ipsæ, quæ nunc antequam habentur, illius erant haud inverosimiliter possint.

DISSERTATIO XXXIX. al. XLII.

De Legatione Stephani ad Imperatricem, & reconciliatione Mediolanensis Ecclesie schismaticæ et tributa.

Primquam Florentiam proficisceretur Pontifex, ex quadam imminentis sibi mortis præsepio, congregat in intra ecclesiam Episcopos civibusque Romanis, Clero & populo, hoc sub districti anathematis excommunicatione statuerat, ut si eum de hoc seculo migrare cogerent, antequam Hildebrandus Romanæ Ecclesie Subdiaconus, qui cum communi omnium consensu Pontifex, ab Imperatrice rediret, Papam nullus eligeret, sed Sedes Apostolica ulque ad illius reditum intacta vacaret. Ita Petrus Damiani, ad Henricum Episcopum Rororatensem scribens de schismaticis sacerdotibus electis. Legationis mittenda ad Agnetem, Henrici tertii viduam, quartæ matrem, eandem Cardinalis Baroni natus. 17. hæc assignat, quod iugis ægritudine confectus ac moribundus Pontifex, sciret haud posse diu vivere; post mortem suam suam Ecclesiam Romanæ optavit esse consilium, mittendo Hildebrandum. Non desuit Baroni argumentum in quo hæc jam consilium funderet: dicit enim Les Orlivans lib. 2. cap. 95. quod Stephanus, post quatuor menses quam in Angliam anni MLVII. Casini fuerat, id est circa initium anni MLVIII. gravi languore detentus & ad extrema fere deductus, pensiliter fecerit Casinensibus Abbatibus eligenda.

2 Sed contra consilium illam idem Offensis mon-
fuit, cap. 95. haud oblique indicat, quod idem Stephanus, post suum istum morbum, & post tam præfatis periculum vitæ, resistens sacris integre sanctis Narratorem, quomodo Florentiam sit profectus, ut quod dispoñebat fratri suo Duci Gotsfredo apud Tusciam in colloquium jungi, eique, ut ferebatur, Imperialis coronam largiri; demum vero ad Normannos Italia expellendos, qui maximo illo odio erant, una cum illo reverti: omque in suam mandat Præposito Casinensi, ut omnem Ecclesiam ejus loci thesaurum, in eum dimitteret atque argento, festinanter sibi & quam possit latenter per ipsam deferret, multo potiora in brevi se retransmissionem promittens. Non sunt hæc hominis moribundi consilia: qui licet thesaurum maxime in remanserit, divinus interfectus prorsusque Roma excederet; dehinc tamen in Tusciam properans, non multo post subito languore decessit, Dei iudicio ante urbem Florentiam obire. Ecce ut hic non iugis ægritudine, sed subito languore, corruptum tantumque dicit Offensis; Dei autem iudicio, quia thesaurum S. Benedicti vel cognovit ad usus profectum transferre, licet alius vel Sanctus; & ad ejus sacratissimum corpus, meritis ejus interventibus, plurima Christus signa ostendit.

3 Non igitur, ad decretum tunc Ecclesie nominæ & voluntate legationem missam, Pontifex movit præsepio proxima sua mortis. Adde quod non voluntas efficiendi, ut quæsi fuerat post eam Electionis libertatisque consuleretur. Non certe hæc probus viro post mortem ejus altera legare, quæ, ut Lambertus Selmsburgensis ait, Romani Principes ad Regem miserunt satisfactionem, se scilicet scire, quam partem duxissent, circa Pontificem Electionem consecrationemque, sibi quoad possent servaturos; eo autem animo vacanti Romanæ Ecclesie Pontifex ulque ad id tempus non subrogasse, sed ejus magis laper hoc expectare sententiam, orantes sedulo, ut quem ipse vellet, transmutaret: nihil ejus ordinationis obstat, si quis non per legitimæ ordinationis officium, sed aliunde, ascendisset in ovile ovium. Quibus verbis Benedictum notatorem Sedis Apostolicæ antequam, versimile quidem nobis factum, ejusmodi satisfactionem respondere querela, de Stephano circa recessum ad Regem consecrare, quod jam sitique contemptum Imperatrici vidua interposita fuerat: sed ex nullo corpore apparet, quod ea querela Romanis aliter fuerit veniente Stephano; multo minus quod hæc voluerit, nascitur a regis indignatione innotando occurrere mittendo Hildebrandum, & futura Electionis arbitrium offerre mulieri perque.

4 Contra jam videmus longe alia consilia Stephanum agisse animo, quando statim post missum Hildebrandum in suam perit. Non vero erat quod antequam illam responsum ab eis expectaret, quoniam consilium Henricum Imperatorem de Junilum, tamquam innotatorem odio contra ejus sacrum Gotsfredo, dedit in notum Henricus Tuscia Commisio jam tota Italia præcipuum effectum, in notum ejus innotatorem quod potentiam modis omnibus subversam voluit, eum fratrem S. R. E. Cancellarium & Archiepiscopum, postea Stephanum Papam, a Victore Papa tradidit sibi in mortem perit, quem ille agere evadere tuas potuit factus Casini monachus. Præter credibile sit, nobis graviter fuisse Agnetem, quam quæ ipso tempore fuisse factus Papa, quem ille famula Casaria credebatur ejusmodi. Stephanus contra, quoniam minus sibi a Regis interitus, scelerata fratrum potentia, quoniamque liberis erat eo non, quæ illis obstrangebantur, quoniam Romanam Pontificatum illorum favori retulerant exceptum; tanto etiam credi potest scilicet liberisque Ecclesie jura sua deinde suscepisse, utramque

non a West-

halde.

scilicet va-

lens.

non ante

Electum.

scilicet longe

alio

ex præ-

sententia

cas.

quæ

damna-

re

esse

A esse quod in elegia ejus in *Mss.* nostro solum precipuum-
que insatur, quia primus propter Investituram cepit
declatate hereticum Imperatorem Henricum.

5 Hoc ergo cum Roma in Suffraganeorum Episcoporum
Cardinaliumque conventu mature discussum, &
firmius constitutum haberetur, & cederetur precipuum
Legationis predictae argumentum fuisse Investituram, ut
barum usurpatum sui cum huius consensum esse decla-
raret Hildebrandus; denuntiaturque Imperatrici, quod si
filius ejus unquam esset a Papa suscepturus coronam
Imperiali, nisi et pater recederet ipsa ejus nomine.
Quin imo presensius et non cessavit Germanos, Regis-
que sui populiorem aetatem extenuantes, cogitavit
Imperio transire in fratrem, cujus potentia tunc
contra Normannos, deinde contra Teutonicos meritis,
si pertinaciter recusata Investiturarum dimissione, co-
ronam vellet vi interquiri. Cum ergo rei tanta ager-
etur (qua tamen tanta postea evasit), si eo qui car-
petus Pontifex meritis, sufficeretur aliquis, a quo
minus forte constanter produm) magna fuit prudentia
Legati reditum ex postulandum decernere, neve ante
sum ad Electionem procederetur: ut in responsa quod si
esset, sum postea cessita esset. Quid autem
putas reus Hildebrandus, nisi quod ad adversum
Cardinales S. R. Ecclesiae & civitatis Principes, non
sine minus? His ergo mox plerique, metus Stephano
jam languideri, placandum sibi putaverunt Regiam,
ea quam Seheffsburgensis referi fidei comestione,
& huius subjectione, in ipsius Electionis negotio, in
qua sui sum negligi praecipue queri videbatur Maje-
statis Regia, & quod vacante Sede pro aliis omnibus
curandum erat.

B **6** Addit ad Stephani Commendationem Stella, quod
statim ubi Pontificatum inivit, curavit ut Mediola-
neusium Ecclesiam, quae a Romana ducentis ferme an-
nis se sublekerat, prima inter alias eam majorem su-
periorisque cognovisset: quod etiam nunc ulque ma-
ximam obedientiam perleverat. Sed vias, non
solum cum Mediolanensi sed etiam successu primam, quod
certissimum est ad omnium in Occidente Ecclesiarum sem-
per solum fuisse, si paucas excep-
tiones, quae sese ad me-
dicum tempus sublekerat tempore, variis: utrum
etiam quod id quod ab aliis antiquis scribere, com-
modi videretur proxiis, scriptum repererat de Jo-
hanne XIX. applicari Stephano IX. Errum sub illis
Mediolanensem ecclesiam servat Heriberto seu Ari-
bertus, ut omnino sanctissimas, consecratum anno MX-
VIII. & mortuus anno MXLV. cujus corpus post decem
menses integrum, cum summo vigore, seculam dex-
tra portante, oculis apertis, videntibus universis re-
pertum fuit: & cujus effigies parva & antiqua ex re-
ducta, ad pedes posita imaginis Salvatoris cruci affi-

xi, inter utriusque pedis clavos, representatur Job D
pholio Tem. 4. fol. 146. amissa Pallio Archiepiscopali.
Hoc autem mihi argumento est, primum duos fuisse,
qui usum potendi Roma Pallii, in signum subjectionis,
per duos fere ducentos praetermissum, rearsit anno
X. Episcopatus sui, Christi MXV.

7 Etenim rebellis istius audierunt Signinus, Blon-
di, Ripandensis, alique facinus Engelbertum,
creatum (sicut propriis de illis Episcopis Tractatu do-
ceat) anno DCCCXXIV. eodem circiter tempore, quo Ro-
ma intra menses Junii creatus fuit Eugenius II. & vi-
cente Nobilium patris edicatus, repulse quoniam Papas
sub contentione elegerat, unde Baronius existimat, hanc
levem turbam evasisse: ad quas necesse habuerit Ludovi-
cus Imperator Leitharum filium in Italiam mittere.
Confirmatum hoc etiam ex antistro Syachano, de Rebus
istius Imperatoris ad dictum annum, dum ait, quod
Lotharius, post medium Augustum in Italiam profes-
sus, statim Populi Romani, jamdudum quorumdam
Praefulum perveritate depravatum, memorati
Pontificis becevala assilione ita correxit, ut omnes
qui rerum suarum discrepatione graviter fuerant delatati,
de restitutione boorum suorum, quae per illius
adventum provenerat, magnifice essent consolati.

E Inter istos ergo Romanus urbis turbas edicatus Engel-
bertus, primum dissulit, deinde neglexit, vixit
in Eugenio, ob alias gratias cuius minus ad eum
attente, Pallium petere: illo autem post trimum mensem
extincto, mortuo etiam Valentino nam solum mense
Pontifex, ex successu Gregorio, plura contempserit
& fere gratia & potentia Leithari, gravissimo dissolutis
a patre suo Ludovico, & a Gregorio, huius patris
contra rebelles filios tunc. Cumque ea pervenire,
longe auctorum XXXI. stetit, quibus Engelbertus pra-
fuit, velut in sui praesepium transiit, videtur
successores Episcopos simul modo potius obliuissae a Pal-
lio, quam illud cum jurisdictionis professio perierat.
Nec enim verosimile mihi est eo usque esse auctoritate popu-
li: hoc enim manifestum fuisse culpa, quoniam
transiit a Romanis Pontificibus tacite ferri. Contigit
quidem Praefulum istiusmodi desolationem Angelberti
itaque successum ex plerumque ad communitatem: sed eius
rationes aliud non evincunt, quam eam non fuisse pos-
sitam, ut aiant, quod vere subjectionis consuetudo:
sed mereturque, sicut in quaestione nuda petendi
Pallii: & hac ipsa post annos circiter ducentos correctis
ab Heriberto, permansit obedientia Mediolani, sal-
tem quoad eam populi partem, quae in fide & unione
Romana conflavit permansit post Heriberti mortem,
contra Simoniacos quosdam, subinde intrusus ab Hen-
rico Rege, ac deinde Imperatore subjectionis, per quos
in ipsa Mediolanensi Ecclesia solum est subiecta.

BENEDICTUS X. PSEUDOPAPA.

BENEDICTUS, natione Romanus, ex patre Guidone, antea Joannes Episcopus Ve-
litenensis, regnante Henrico IV. Isaacio Commeno imperante ab Archiepiscopo Ro-
mensi sacrilege coronatus, v. Aprilis in Dominica passionis, anno MLVII. sedit menses
IX. dies XX. depositus XXIV. Januarii, anno MLIX. & impetrata praesumptionis venia iussus
est apud S. Mariam Majorem manere, Sacerdotali privatus officio, Mincius exinde co-
gnominatus.

V Idemque Leo Officiis lib. 2. cap. 101. & lib. 3. cap.
13. ex eoque rem gestam transcribens Baronius:
quibus praetermissis, ante tempus usurpatae Sedis, se
ut deservit, desinitum reperiri in *Mss.* nostro, eoque
ut a prima post Stephani obitum Demones deinde ad
XXIV. Januarii, quo Synodus in Synodo ad id collectis Be-
nedictus illegitimis declaratus sit, Nicolaus ad Pon-
tificatum Electionis. Et quidem, statim ab audita Ro-
prophetae Mait.

ma Stephani morte, promerum esse qualitercumque Romae Bie-
Benedictum, patet ex eo, quod monachi, qui priorem
fuerat Florentiam comitati, hoc deservit & simulato
idem, reditque Cassinum, per Romam regredi fo-
miderant, atque propter famam promissi jam Bene-
dicti & adniventibus ac deducantibus Florentino-
bus per Marchias revertendo, ut dicit Leo cap. 100.
lib. 2. iusta ejusdem lib. 3. cap. 9. appoletini Cassinum,
Cc 2

quod dicitur
in eod
Epistolam
sui patre
negligentia.

abrogasti
voluit.

Tabula
Mediola-
neusium
Ecclesia
habe
Episcopatu
habe

videtur po-
tenter ad
tempus Jo-
annis 19.

MLXIII
ad 19. m. p.
& 20.

Romae
Benedictus
ut dicitur
in eod
Epistolam
sui patre
negligentia.

A ipse die quo ille pervenit auxilium Desiderii Abbas, Cassianopolim legati, significans eam tempestate prebium apud Barium morari: ad quem prout de missis de communis consilio venit, ipso Palmarum Dominico, id est festo Aprilis, circa vespertam advenit Barium; ubi jam sabbatum in precibus Desiderii, affertentes desunctum Apollonium, seque ad revocandum illum festissime transmissis ad voiveris Fratibus.

quoniam fuit
dictum in
Mactianis
domibus

a Caecilius videtur auctor, continens Pontificum Vitas in M. nostris, de Benedicto sic loquitur. Hic expulsus & deponus fuit ab Archidiacono, qui vocabatur Hildebrandus, de Papatu suo; quoniam eo tempore, quo Stephanus predictus Papa migravit ad Christum, Roma non erat, sed ipse extra urbem iterat, precepto Episcoporum & Cardinalium, omnes ei dantes pacem & fidem, quod si Papa, antequam ipse rediret, ea hac luce subtrahatur esset, ipsi nullo modo se de Electione introumitterent, donec ipse ad Urbem remeasset. Cum vero in paribus Tulfice apud Florentiam esset, auditus de morte Papae, secum deduxit eundem civitatis Episcopum qui vocabatur Gerardus.

qui dicitur
esse alii
quidem M.
virescenti

B Regressus itaque Romanus invenit sicut sibi fuerat fuerat, cepitque querere ab Episcopis & Cardinalibus, si bene promissionem quam fecerat observarent. Quidam se non defendentes dicebant: Non bene factum est; & nostro consilio, quod factum est, non fecerunt: quidam vero quod fecerant defendebant, quoniam bonus, sapiens, humilis, callus, benignus, & quidquid boni in aliquo reperitur monstratur in illo: & ideo quod fecimus bene credimus fecisse. Sic denique conclamatione inter illos diu perflente, nullo modo animum Archidiaconi ad hoc quod fecerat, propter sacramentum, flectere quiverunt: sed quando major pars Clericorum & laicorum cum Archidiacono erat, deposuerunt & eiecerunt predictum Benedictum de Papatu suo, & elegerunt Papam Gerardum Florentinum Episcopum, cui imposuerunt nomen Nicolaus.

Cardinalibus
fuit
virescenti

C Hunc petro sic loquitur nominatum transficens auctor, velut instrumens, solo spatio tempore quo in Papatu vacante desisto, progreditur ad Alexandrum II. Nicolai successorem; hoc ipso & studiose variis conurbatione suis indicans, se eorum parte stetit qui Benedictum susceperant, & velut legitimum tutori erant. Etenim constat S. Petro Dominum, qui sacrelegi Ordinationi suum Patricius Episcopi officium negavit, imo a suo Presbytero ordinatum cum adherentibus omnibus & communacatum declaravit quod Joannem ipse, Cardinalibus Episcopis reclamantibus, obstitimibus, & terribiliter anathematizantibus, nocturno tempore cum armatorum turba undique tumultuantibus in thronizatus est. ita solidus, desec, ac nullius ingenti, quod eredi potuerit necesse pro pervadi Petri venerabilis arcam, indeque acceptam pecuniam per regiones, andros vel angustius in populum erogari, ad eum in obedientia Benedicti retinendum. Constat in eodem ordinatum Benedicti, non solum benum fuisse idellum, sed quia firmos sui Episcopos privilegium asperavit, iura Canonum a gradu Presbyterii depandunt. Constat denique Episcopos & Cardinales plerisque ab urbe diversa fugisse celebrandi Paschalis cause; deinde convocatos ab Hildebrando Senas convenerunt, ad faciendam Electionem Conventum, quam Henrico Regi confirmandum essent. Præterea, non est credibile, Hildebrando in ea prima convocasse de Pontificis morte, cum apud Florentiam fuit, aut intellexit Benedicti intrusionem non Romanis adversasse in Gerardum.

cum causam
se Regis

4 Quid ergo? Cum Cardinalibus Rome degentibus per epistolas huiusque auctoritate egre Hildebrandus, donec tandem plerisque in suis partem prudentes induit,

adventante pessimum S. Petro Dominum, & adjuvante D. communiter Regi Henrico epistola, continebant Senas, ubi conspirantes in Gerardum suffragii, expedit in Germaniam est legatus eucustoria, de qua supra egimus de Schaffsbachburgi; que accepta, & habita cum Primoribus deliberatione, Rex Gerardum Florentinum Episcopum, in quem & Romanorum & Teutonicorum ludia consenserant, Pontificem designat, Romanque per Godefridum Marchionem trasimittit. Ita Benedictus, qui sine Regis & Principum iussu Sacerdotium usurpaverat, reprobat, Gerardus, qui & Nicolaus, Pontificatum obtinuit. Hac Lambertus, non obsecro significans, per Scapthani mortem majorem parte sapientis iussu consensuerat, qui inter Romanum Regemque Curiam venerantur; cum illius cura amandis schismatibus, inde popularis etas Regi suaderet potestatem utrique servandam, admissa etiam in eum Godefrido Duce, jam potentiore, quem in contra eum proculque se posse perant Regi: nam & hunc reconciliatum fuisse peripades cura suscitanda Pontificis eidem demandata. Eodem fere modo E. que Lambertus, narrans rem gestam Le Ofsiensis, est lib. 3. cap. 13. quod Hildebrandus, ab Imperatrice reverius, cum invasum a pessimis hominibus Ecclesiam comperisset, Florentiam sublevis; suisque litteris super hoc Romanorum meliores conveniens, eorumque ad omnia consensum recipiens, mox adjuvante Godefrido Duce, Gerardum Florentinum Episcopum in Papam elegit, simulque cum ipso & Duce Romano mense Januario venit, ubi peratus Electus a Romano Clero & populo Apollonica Sede in thronizatus & Nicolai nomen adeptus est.

et avellae
Godefrido
Duce apud
Romam,

alio castro
Benedicti

5 Nicolaus Aragonensis Cardinalis apud Barium, in gestis Pontificum a se collectis; Celebrata, inquit, io pace Electione Senis die forsan 1x. Maii, quando S. Nicolai Barium in Apuliam transficens recedens (nam ab hoc eventu factum credo, ut Nicolai nomen Electus operiret) & assensu Regis allato circa autumnum (hoc enim suadet ratio temporis & circumstantia altera utriusque missum mare) dictus Pontifex cum Archidiacono & Cardinalibus consilium habuit, ut pro causa jam dicti Velentis intrasi apud Sutrium Synodum celebraret; ad quam non solum Episcopos Tulfice & Lombardiz, sed & Magnum Godefridum & Guibernum Cancellarium convocare deberet. Quod absque dilatione factum est. Predictus autem Mincius, ubi Nicolaum Papam, cum Personis quæ apud Sutrium convenerant, io Synodo residere cognovit; Sedem, quam invaserat, quicquid remordenda, reliquit (pota aut v. Joannem in Dominica, qua magis publica & ad sanum delibendum quod esset cessio) & in domum propriam remeavit. Quod factum postquam Nicolaus Pontifex rei veritate cognovit, consilium cum Fratribus habito ad Urbem una cum eis, non cum potentia, sed tamquam bonis & humilis Pastor accessit. Unde auctore Domino factum est, quod a populo & Clero digno honore susceptus, juxta consuetum ordinem a Cardinalibus in Sede Apollonica positus est. Transactis autem paucis diebus, memoratus Mincius ad presentiam Nicolai Papæ veniam petiturus accessit, & ad ejus ultionem provocationis, violentiam se fuisse peremptum asseruit, sed invidiosa crimen & perjurii reatum non negavit. Ex propria igitur confessione digna factis recipiens, Episcopalis & Sacerdotalis officii depositionem incurrit meruit.

6 Quoniam autem ad S. Mariæ Majoris Basilicam, qua ex quoque Patricibus Romæ ecclesiis una est, permissus fuit habitare Benedictus iste X. (ubi & sepultum jacere in terra, inter ceteros Præfatos & D. Hieronymi, testatur & vereri M. Striclen Cardinalis, apud Paulum de Angelis in istis Basilica descriptio)

de ad S.
Mariam
interiora
mura
permissa

CLVII. NICOLAUS II.

CLVIII. ALEXANDER II.

CLIX. GREGORIUS VII.

CLX. VICTOR III.

CLXI. URBANUS II.

CLXII. PASCALUS II.

A *polem pag. 157.* hinc fortasse notum est, ut cum in
eius volumine versetur aliquid de tribus qui simul in
Pontificis hoc eum gerant, scilicet Benedicto
IX. Silvestro II. & Gregorio VI. dicitur fuisse eorum
annos suum ubi habetur Pontificatum, prout post cen-
tum annos audiri auctori Otto Frisingensi. Vultus
eum facillime confusum nomina, & cum nominibus
temporis. Istum pater de Benedicto X. locum Nicolai
Aragenensis, in quo Gerardus, etiam ante suam
ordinationem identidem vocatur Nicolai Papa & Poo-

tifex, per prolepsin hanc inusitatum scriptoribus, in-
tegrum hic placuit transcribere ex Barone, ut specimen
præberem auctoris fidei accurati, & eorum
scriptorum monumenta versimiliter feci, majus opus
integrum Roma in Vaticano & in bibliotheca. Floris
ante seculum XIV. ultra medietatem prævixit sub an-
no MCCCLII. in Ordine Prædicatorum & Preconia-
tate Aragenis ad Cardinalem assumptus, a quo ad
XV. Maji, dubium. Ad S. Gregorii VII.

CLVII NICOLAUS II

NICOLAUS, natione Burgundus, antea Gerardus Episcopus Florentinus, Electus Se-
nus, Isaac Comnenus Imperante, & regnante Henrico IV. atque hoc annuente
Pontifex declaratus IX. Decembris MLVII. Romæ deinde inthronizatus XXI. Januarii
anno MLIX. in Dominica, sedit annos II. menses IV. dies XXV. defunctus Florentiæ XXV
Junii MLXI. & sepultus ibidem in ecclesia S. Reparata: cessavit autem Episcopatus men-
ses III. dies V.

*Tempus in
die variis
defunctum
et variis re-
spectibus*
*Obit die
27. Julii*
*anathema
est mensis
die 7.*
Pontificatus definitio nem respectu ad diem
Coronationis seu Inthronizationis Romæ factæ,
ipsiusmodi Nicolai stylum in hoc secutus, prout inferius
apparbit: hoc autem qui præter annos duos & semis,
quos in Pontificatu præstitit a Nicolao scribit Leo O-
fensius lib. 3. cap. 30. numeravit annos II. menses VI.
dies XVI. ut fœcundum Aulæ MS. nollit & Rottemelk
(quibus accesserit postea Stella & Platina, correctis er-
rore qui annos tres pro duobus scripserit) credo sic loqui
cum respectu ad diem, quo sua electionis confirmatio
accepta a Rege, tunc Pontificatus munus exerceat, ita-
lie Lombardique Episcopos convocando ad Synodum,
quem diem videtur posse statuere IX. Decembris ML-
VII. ita ut metum fuisse XVI. Julii. Hunc eum diem,
non sua præcepta, sed antiqua versum auctoribus phrasin in-
dici in Episcopo Florentinis Ughellus, dicens col. 93.
quod Gerardus, dum etiam ad summum Pontificatum
ascendisset, tam tamen vivit Ecclesiam Florentinam
gubernare perrexit; decessit vero Florentiæ, se con-
vulente Junio die VII. anno MLXI.

1 Ubi nota stylum Notarium Henricum, menses
bissemis dividendum, sic ut primi quidem dies nu-
merentur ab igitur mensis, quem vocant intrantis; alii
retrahendo ortus a fine mensis quem vocant exeuntis,
sic ut hoc scribitur se convulente: convulente enim
quodammodo mensis, dum numerandi incipit sumitur
a fine, sic ut dies trigessimus mensis sit primus exeun-
tis seu convulventis se mensis, vigessimus novus se-
cundus & sic consequenter. Utam Ughellus, ut alibi so-
let, ita quoque notitia istius auctorem nominasset,
Interim habemus eadem sententia serventem Baronium,
cum tamen Junii in fine ipsius obisse Nicolaum scribit.

2 Diximus supra, Synodum Sutrii videri celebratam
Januario, ad id quod fœcundum notum Pseudo-papam sei-
psam abdicasse XIV. Januarii: in eorum ex Italia Lon-
bardique ipsius Episcoporum numerus convenerunt, non
in maiorem mense præcessisse debet Synodi indicitio, ne-
que hoc facta præfatus debet nisi post aliatum ab aula
consensum Regis. Merito ergo et alii videri hunc alia-
tum IX. Decembris, ut ad ea potuerint scriptores præ-
fati annos II. men. VI. dies XVI. numerasse. Nos tamen
eius non sequimur, certi quod ipse Nicolaus annos Pon-
tificatus sui solum capere numerare a die sue Inthroni-
zationis Romæ XXX. Januarii. Etiam habemus
apud Baronium & Ughellum privilegium, monasterio
S. Felicitatis datum Florentiæ VI. Idus Januarii anno
ab Incarnatione D. N. Jesu Christi MLIX. (en style
seculi Florentini quo annos ultra Januarium præcedit
aspice XXV. Martii) per manus Humberti, Sanctæ
Prophetæ Mæi.

Ecclesia Silvæ-candidæ Episcopi & Apostolica Sedis
Bibliothecarii, nono primo Domini Papa Nicolai
II. Indictione decimatercia, qui fuit vulgaris æra
MLX. quando, si die VII. Januarii adhuc numeraba-
tur annus primus, consequens fuit, ejus initium non pos-
se haberi ante IX. Januarius præcedentis. Opponi posset
Bulla alia ejusdem Nicolai, quam habet Ughellus ca-
p. 5. in Append. ad tom 3 Col. 1618. data XV. Kalendas
Februarii anno Domini MLXIII. Pontificatus
autem primo, Indict. 12. qua usque Indictio finien-
da est saltem mensis Decembris, nec potest præstari ad
Martium sequentem, una cum anno, sumptis scilicet
indictionibus Florentinorum. Sed respondendo, suspensum
mihi semper & phrasin fuisse, quod certus sum non fuisse
originaliter scriptum; quales numerationes Latinorum
loco substitutionis scilicet ad quos, potius tunc transcri-
bendum variasse: variaverit autem; quia anni MLX.
incipit perperam sumens a Januario, videlicet cum men-
sem sit non posse componitur Indictione XIII. quam in-
venisset, si annum scripsisset præterite usque ad Mar-
tium anni nostri MLX. In priori autem Bulla ad longam
scriptam numerum, minus abnotatus est ejusmodi sus-
picioni.

4 Idem Ughellus tom. 7. Col. 1420. in Append. ad p.
tom. 3. miratur, quia ratiore Isidorus Ugurgetis, lib. I.
Pompam Senensem Italice scripto, prout assertu-
ratur, Gerardum, postea Nicolaum Papam, primum
quam Florentinus Episcopus crearetur, fuisse Senensem
Auxiliem, cum fœcundum crasset, Joannem in throno Se-
nensi sedisse ab anno MXXXV. ad MLVII. Atque vero
Florentinum, qui immediate successit Gerardus, ab
anno MXXXI. ad MLVI. Episcopatum tenuisse; quod
autem Alani immediate Gerardus successerit, liquere
sibi an ex versibus Florentinorum monumentis.

5 Pater vir eruditissimus, occasio Electionis hujus, a Jo. Elitio-
seli Cardinalibus facta Senæ, obrogata fuisse jam
quod Clero Populoque Romano serventem ceteris ser-
vare ad illam concurrere & suffragia conferre; tam-
que postulat se contrarium deinceps remansisse; con-
firmantibus id postea & in perpetuum valere subri-
bit, Alexandro III. Gregorio X. & Clemente V.
Quomodo igitur in Chronico Ceflini. lib. 3. cap. 13. di-
citur, quod Hildebrandus reversus ab Imperatrice,
cum compelleret iohannem a pessimis hominibus Ec-
clesiam, Florentiæ subdixit; siquidem litteris super
hoc Romanorum meliores convenire, eorumque ad
omnia consensum recipere, max. ananitem Got-
fredo Duce, Gerardum Florentinum Episcopum in
Romanum Papam elegit, simulque cum ipso & Duce

Ce 3 Ro-

A
 les travaux ne
 se font pas
 dans la région
 de grande :

A Roman mense Januario venit; ubi prefatus Electus
a Roman o Clero & Populo Apostolica Sede introni-
zatus est? Nemoquid vel per Cleri & Populi adhe-
sionem primum etiam clericis ab synodo Cretensi
doctore Petro Confessioe lib. c. cap. vi. sic dicitur quod
Episcopi, dispersi post Victoris III. mortem, tandem
eorum undique condatibus, miserunt litteras Roma-
nis Clericis & Laicis S. Petri fidelibus, ut quoque
et eis possent prima hebdomade Quadesagesime Ter-
racinam veniret; quoque vero non possent, as-
sensum suum in persona quam ipsi concordi voto eligeret,
proprius litteris representerent? Respondere
videtur Angelus da Nucce, in Noie ad hunc ultimu
locum, ad idc scilicet, quia periculum se habuit faber-
at, & adeo postmo esse periculum similiter fuisse
universis circumque per Campaniam, Principatu
arque Apuliam maiorentibus Episcopos atque Ab-
batibus, quos tale qui habuisset nomen dixerit.

6 Quidam autem de Cardinalibus solae quoniam stium
aliqui tunc fuerint unumquemque Ordinem, cum nunc in
unum sint Diaconi, quod, inquam, ad Cardinales
pertinuerit Elitio hoc tempore, ad Populum unde Eli-
ti approbatio, probat Decretum de Elitio Gregorio
VII. conceptum hoc modo: Nos Sancti Romanæ Ca-
tholicæ et Apostolicæ Ecclesiæ Cardinales, Clerici,
Acolythi, Subdiaconi, Diaconi, Presbyteri, pre-
sidentibus venerabilibus Episcopis, Abbatibus, Cle-
ricis et Monachis consentientibus eligimus &c. Sed
& ab hoc iure Clerici Cardinalibus inferiori, Populus
deinde ad hoc facit, occasione sua contra Innocen-

tuum II. consuetudine, in Electione Caelestini II. sed
rursus admissis, si non in Electione mea feceris Laici
II. saltem in proxima Eugenio III. nam & hunc Ordo
Fraternitatis Communi voto Cleri & Populi Electionem
aut. Quod autem postea Alexander III. in contrarium
statueret, nullum ipsius esse videtur discessu. Certum ta-
men esse patet, quod circa hoc tempus per penam post-
positam omnes Clerici inferiori Populique audire: nam
qui postea nominatur Gregorius X. & Clemens V.
nequam ordinasse videtur nisi soli eligentes Cardina-
les, quoniam supplicasse aut iurasse ipsi esse, quando
ordinarentur leges Canonicas, in quae soli illi ad Ele-
ctionem faciendam clauderentur.

7 *Vaxensis Sedis tempus, post maritum Nicolai, cunctius Les Ostreux lib. 3, cap. 21. post vni cunctius mentes pueri successerunt ar. In hoc autem secutus est S. Petrum Damiani, asserentem, tunc plus minus meos intercurrere, ex quo sanctis memoris Papa Nicolao occubuit, usque ad Kalendas Octobris, cum ille successit. Cuius more, & messianismum Ordinationem, cum ea preterebatur, abique Regis sanctis facienda, legere quilibet apud Baronium poterit in S. Petri Damiani & aliorum Chronicon Mallesense Tomo 3. Bibliotheca Ledeburgiana, quod in huius Pontificis Concilio Berengarius sui aculeatus de fide Christiana, & post accusationem iuravit le credere, sicut fides Catholica habet. Hunc successit Alexander, & Sedem Romanam regendam feliciter suscepit: cui similiter respondit, & de fide sua ratione m reddidit.*

Interpretation:
Stigma stri-
pactum.

E
Errengandi
patruVasla,

fed @ bec
paulum ei
aliam qd.

CLVIII ALEXANDER II.

第 2 章 100
 第 3 章 10
 第 4 章 10

ALEXANDER, natione Mediolanensis, ex patre Anfelmo, dictus ipse Anfelmus & Lucensis Episcopus, in Sede S. Petri coronatus in Dominica, xix. Septembris M^{cc}xi, regnante Henrico IV. Constantino Duci imperante, fedit annos xi. menses vi. dies xxii. defunctus anno MLXXIII. xx. Aprilis; sepultus xxii. ejusdem in ecclesia B. Petri Apostoli: & cessavit Episcopatus menses ii. dies ix.

State Army,
p. 100.

C *Alexi*, postquam antea totum tempus vacationis a
motu decessit ad Eleutherium successorem, plura
etiam hoc loco tres dies numeramus, sed comprehensio
utroque extrinseca: nam cum Dorotheo, quod Eleutherius successit
C. per Gregorium VII. declaratur ipse xxi. Aprilis, com-
stat cum fuisse dum iterum a morte Alexandri: & ex
epistola Gregorii, dum saluo Eleuthio esset, Epistola
ad Guillelmum Papaeum Episcopum, data 11. Kal.
Iulii (quam sequatur alia non ordinata cum salute
et Apostolica Benedictione ad Manassam Rameensem Ar-
chiepiscopum, utique Princeps Pontificatus inferipta
concluditur, Imperatoris nomen fuisse, quae di-
xi. mensum 11. & dierum 17.

Landatus hic Pontifex a Praefectore Catalogi in
Mt. usque, quod a primario juvenentibus fuit callus, humi-
litas, largus, benignus, mansuetus fuit. Plurimè ex-
iust laudes legere qui videtur, habet Annali Ecclesiastici
scriptis. Unum tamen hic addit in quo fuit Mt. Cbris-
ci quaedam Mediolanensis, Dedit Episcopi necnon pro-
prium infirmitas, revere autem fuisse ipsa completa a
Landato Schwere, Annali, & Landati Jo. Joanne: qui
ultimus cum scripsisset, quod Pallas est B. Aribaldus v
Kalend. Juliano MLXVI. cum addit & fuit, de cu-
jus morte doli. Alexander Papa. Verum anno se-
quenti, scilicet MLXVII. cum idem Papa iret ad Sy-
on, am quam Mantov celebravit, Mediolanum ven-
nit, multumque fecit status de statu Mediolanensis
Populi & Cleri; Beatumque Augustum Sanctiorum
Martyrum & Clericorum innovavit. Legimus hac ex an-
tegrat hoc Codice item 1. Anticlericorum Joann. Mabillon.
p. 25. 6.

**Dr. David
M. Nelson
and
family.**

3. *Stella et Platina in Lateranensi ecclesia sepulcrum beati Pontificum Romanorum, & hoc sequitur Raponius, nulla additio que ad confirmet Epigraphæ vel monumenti. Ibidem in oratione S. Niculæ abbat' vulgaris, aut certe non ita pridem addita fuisse vulgatur, a Callisto II. extrinseca oratione magis piliurum; quorum eddyper infestabatur, prout eadem piliurum fuerunt ab Anastasio IV. abjectis aut reformatis. IovSCS ALEXANDER ad extrinsecum S. Niculæ, in medio circumstanti, agnoscit proximi S. Gregorio Mappo, cum successitibus duobus Gregorio VII. usque Victore III. a finibus rursus S. Leonem, item Magnum, Urbanum, Paschalem, Gelasium, fuerunt quique appellatiuram Secundi, omnes cum eodem Sancti statu, omnes lucido circulo redempti capiti. Ita in fustigat, ut iidem omnes, quamvis eorum nullus alius esset cultus, tamquam Sancti, Pontificis iudicio probati, infamatur operis hostis, dijudicet sacra Rinnum Gregoræ. Constat ut multis Indulgentiæ Cancellarius Abbas Carstanne, ad Pitem Genulæ II. (ubi primum illam Apsidem produxit) antestitate non Pontificum, qui ibi quoties sacrificaverint, nec quidquam mutari jussurunt. Fecit tamen, quod sanctitatis in tituli duorum vel trium Pontificum, quia ob vetustatem agnoscere nequebant, immutavit; nunc videntur, temeraria pietatis manu; rursus usque, qui totum pontificum aliquando refecit, adque superius præfata pila; nec enim majorem antiquitatem præferre forma litterarum, perficite Litterarum, & ad m. j. scilicet xli. accuratissimum, itaque plura de his vide in Appendice hujus t. periti, que Appendix nunc fiti Disertissimæ xl.*

Depositions
All you need is
it

boric or c.
 fatty acids
 has an ex-
 cell. power
 for image
 as addition
 of anaphro-
 disiac, sexual
 quality.

A 4. *Mabilis lib. 2. de re diplomatica cap. 24. cum do-*
gasset (ut jam diximus) caput hoc atque a Romanis
Pontificibus numerari anni Incarnationis, opera pre-
monstrasse judicavit etiam monere, quod anni isti com-
muniter saltem fuerint a Kal. Januarii, atque adeo
confundi solent cum annis a Nativitate Christi,
quodcumque in non nominantur: quare quoniam inje-
rius momenti est, ipsum exemplis sequentibus confirmat,
In Metropoli sagittae, Salubergensis legitur Bulla Ale-
xandri II. in Chronici assilla noster, Data Lateranis
 XII. Kal. April. anno ab Incarnatione Domini
 MXXX. Pontificatus vero Domini Alexandri Papae II.
 nono, Ind. VIII. *Data est quadrages ante Annuntiatio-*
nem, Et tametsi more vestis vulgari comparat annum
ab Annuntiatione MXXX. cum Indictione VIII. cum di-
gendus fuisset annus MXXX. si annuntium ab Annun-
ciatione trimestri spacio dilatum esset, tunc annus MXXX.
Et mensibus vestem Nativitatem a Paschaem ritu, pre-
termissum, Idem calculus servatur in diplomate Urbani
 II. apud Chiffletum; Datum Turonis — XIII. Kal.
 April. Ind. III. Incarnationis Domini anno MXXV.
 Pontificatus autem Domini Urbani secundi Papae VIII.
 Et in alio Paschalis II. Datum Laterani — IX. Kal.
 April. Indict. IX. Inc. Domini anno MXXVI. Pontifi-
 catus Domini Paschalis secundi Papae anno XVII. *Ad*
hanc Bullam Callisti II. asperitur Data XV. Kal. Martii,
 Ind. XIV. Incarn. Domini anno MXXV. Pontifica-
 tus autem Domini Callisti secundi Papae anno II. Item
ejusdem alind diploma ex specul. Datum Laterani
 XIX. Kal. April. Ind. XV. Incarn. Domini anno MXXV.
 Pontificatus. ... anno IIII. Denique (ut alia aliq-

rum Pontificum diploma emittatur) sic legitur in
 litteris Innocentii II. apud Perardum: Datum Clu-
 niaci VI. Id. Febr. Ind. X. Incarnationis Domini anno
 MXXXII. Pontificatus vero Domini Innocentii
 Papae secundi anno II.

5. *Observat nihilominus idem eruditissimus Mabilis*
praelaudati Callisti Papae quosdam inveniri Bullas
quorum annus more Paschaem vestem mensibus praeterit
Christi Nativitatem, Kalendasque Januarii annum
vestem vulgarem inebantes, quasdam etiam Pascha-
 les II. quae (quod mirum) integre anno eadem Kala-
 das praeterit, dum servatur data XVI. Kalendas
 Martii, Indict. X. Incarnationis Domini anno MXXX.
 Pontificatus autem Domini Paschalis Papae secundi
 anno II. *quae non nisi in annum nostrum MCI. I. possunt*
cadere: quae et alias multas circumscribit huc spe-ctan-
tes in praefato isto opere lectos invenies. Hic vero non
praetermissum laudare ejusdem dilectissimi viri
aliud recentius opus, sub titulo Mabilis Italici caput
vulgari, praemissa hinc inde, cujus pag. 53. indica-
 tur, Pauline astra Urbem Basilica res aetas esse por-
 re, constitutas (ut habet interspersa) Anno mille-
 simo septuagesimo ab Incarnatione Domini, tempore
 Alexandri Papae II. & Domini Hildebrandi vene-
 rabilis Monachi & Archidiaconi, adjuvante Paola-
 none Consule, qui fieri possit: quod non solum ad
 Alexandri, sed etiam ad Hildebrandi memoriam faciat,
 vestem esse aeternam, cum hoc Hildebrandi datae fuerit,
 in qui mora sequitur, Gregorius VII. de isto scilicet (ut
 in Vita habetur) optime meritis.

HONORIUS ANTIPAPA.

CADULUS, cum nomine HONORIUS II. ex Episcopatu Parmensi assumptus a Schisma-
 tisticis, die XXVI. Octobris MXXI. Romanam Urbem & Sedem anno MXXII. XVIII. A-
 prilis invadere frustra nixus, & condemnatus in Synodo Osbornae sive Osaburgi celebrata per
 S. Annonem Archiepiscopum Coloniensem MXXI. XXVII. Octobris; deinde in duobus Concilii-
 is Romanis, hoc & sequenti anno factis, & potissimum in Synodo Mantuana; & Vatica-
 nam nihilominus Basilicam occupavit anno MXXIV. sed ut ibi se coronari faceret tempus non
 habuit, mox expulsus a populo; atque in castello S. Angeli salvatus, & inde fugam pecu-
 nia redimens, perseveravit sese pro vero Pontifice gerere, licet a nemine fere reciperetur;
 quoad sub annum MXXV. aut serius, vitam infeliciter terminavit.

Historiam hujus imperfecti schismatis sic profegit
 tus Continuator in Mf. nostro: Non multis evolu-
 tis diebus, postquam (Alexander) hujus Cathedrae
 gubernationem suscepit, Romani, quorum mala
 consuetudo semper fuit. cum odio habere caperent.
 In sanum denique erevit malitia eorum, quod apud
 potentiam Teutonicis Imperatoris, sive Regis, ob-
 tinuerunt quod ipse per nuntios suos Cadulum
 Parmensem Episcopum Romam super Alexandrum misit.
 Qui Cadulus mense Aprilis die XIV. Romae cum suo
 apparatu appropinquans, magnam eadem die praedi-
 ctis Romanis, tam de amicis quem de inimicis fecit:
 hoc vero factum fuit anno Domini Incarnationis
 MXXII. Indictione XV. Qua die Imperator &
 Romanorum malitia non diu peristente, Alexander
 in fuo permansit Episcopatu cum gloria, laude & ho-
 nore. Infelix vero Cadulus cum magno dedecore re-
 pedavit ad propria. His vero peractis, multo post

vivens tempore, Christi Confessor, universae viam
 carnis ingrediens, quievit in pace, & X. Kal. Martii
 sepultus est in ecclesia S. Petri.

6. *Nolle aliquid Pseudo-papae hujus Aetate vide; nec*
si caeteros aliquos eorum ratio habenda fuisset sequenti-
bus sub eodem Honori nomine Praefatus; cum sa-
pius obique evulsa Cadulum, nec per vim quidem, in
sedem Petri evulsam fuisse. Chronologia Saxo in Mf.
nostro, rem jam narrat: Nicolaus Papa obiit: cui A-
lexander Lucensis Episcopus successit: quodam ta-
men Parmensi Episcopo Papam turpiter ambiente,
& usque ad sanguinis effusionem Ecclesiam Christi
scandalizante. Sed per Annonem Coloniensem Ar-
chiepiscopum, Ultramontanum parium tunc Le-
gatione fungentem, ac universos Italici Praefatos, e-
adem est controversia dirempta, Parmensis abdicatus,
Alexander (ut juserat) confirmatus.

CLIX. S. GREGORIUS VII.

GREGORIUS, antea Hildebrandus S. R. E. Archidiaconus, natione Thufcus ex Patre
 Bonizo, regnante Domino nostro Jesu Christo anno clementissimae Incarnationis MXX-
 III. In-

*Assilae
 Domitiae
 Kal. Janu.
 ni assilae.*

*Assilae
 totis.*

F

*Sub nomi-
 ne cadu-*

*Assilae
 mille.*

*Assilae
 ad idem
 2. 26.*

A 111. Indictione & Luna XI. x. Kalend. Maii, Feria II. die III. sepulture Domini Alexandri bonæ memoriæ electus, consecratus est xxx. Junii, Dominica VI. post Pentecosten; scdit annos XI. menses X. dies XXVI. anno MLXXXV. XXV. Maii defunctus Salerni, & in ecclesia S. Marthæ ibidem sepultus, ubi & colitur. Cessavit autem Episcopatus annum I. menses XI. dies XIII.

Dei electi.

Tempus Electionis notari ipsi quibus Decretum inchoatur verbis, quod æque ac totam sancti Romanus Pontificis vitam, a Bernardo Bernardensi conscriptum ad XV. Martii. 6. illustratum invenies. Leo Ostensis lib. 3. cap. 65. in Chronico Casinensi & alii, qui præpælestrem, III. die post obitum Alexandri sollem, tres solum dies vacans Episcopatus scripsere, hinc Pontificatus consecutus dederunt annos XII. mensem I. dies III. & hunc stylum in aliquot antecedentibus conscriptionibusque Pontificibus observans auctor Catalogorum, in quo scilicet non ubi notari esse cupit, ut ad Romanum Pontificatum assumere, qui ante alibi Episcopi fuerat, & Ordinatione nova non egens, sed solum Consecratione.

Dei electi.

Dei electi.

Dei electi.

Dei electi.

Dei electi.

a Non existim hunc Pontificem in ordinandis sui Pontificatus annis aliud initium habuisse quam majores sui, nisi ad usum non sui Bullæ Moysi & Joannis mense suo cum anno Pontificatus signate, quibus id patere debet: nam in registro Episcopatus anni quidem laudantur, sed non Pontificatus. De die interea Ordinationis consilium solum coram populo, & Epistola XII. & XIII. inter se collata. Nam qui primus conspiciat 111. Kal. Julii, sanguinem in Pontificem Romanum Electum; secundum datam 11. Kal. Julii ordinem, veluti sui Episcopus, servus servorum Dei. Deinde quæ notari vultur in Vita num. 102. id est, qui Urbani prædecessoris sui festivitas exiit, id est XXV. Martii, quando ipse S. Urbani Papæ & Martyris Acta explicationem.

b Mabilis lib. 3. Rei Diplom. c. 5. notat, præcipuum ac fere primum fuisse Gregorium hunc, qui Pontificatus sui Indictionisque anni notare contentus, conscribit notari anni Imperatorum, quorum annus eo illustratur copiasque insinuavit, cum antiquitas prius quidem solum annum Indictionis & Imperii notare solum soliti, cuius medio quoque anni Pontificatus autem Interfectionis apparetur capere. Sed Constantinus noster pag. 177. multa multorum anteriorum Pontificum diplomata notare ait, in quibus nulla fuit Imperatorum fere Imperii se collata. Nec enim, inquit, ea opposita est nota a Clemente IX. in Privilegio Ecclesiæ Salernitanæ, nec a Leone II. in diplomatis de corpore S. Dionysii, deque privilegio monasteriorum tum Corbænsium tum Chianensis. Omnia etiam cum a Victore II. Stephano IX. & Alexandro II. Ex his tamen amplius non sequitur, quam annis XXX. ante hunc Gregorium incipitum exsuperari, quod animadvertisse bene parum juvenis ad veri solisque discrimina facendum, maxime cum alio quoque criterio acciderint.

c Præter vitam a Paulo Bernandensi, ut dixi, editam, etiam illustravit Gregoriani Pontificatus Acta duplicem, ab Chronico Beroldi de Constantiensis & libris consulari Cæsarum Comitatibus, postea Henrici III. acceptis. Præterea num. 11. notant, quando Gregorius Papa Synodum Romæ mensis Februarii collegit, anno MLXXX. id quæ Beringarius, jam tertio coactus, hæreticum suum abjuravit & anathematizavit. Quæ autem totius Gallie intererat, etiam in ipsa palam fieri, sententiam mutasse Beringarium; Anno MLXXX. fuit Concilium Burdigalense, in quo Beringarius reddidit fidem suam rationem, ut ex Mallesseus Chronico resert Berzini, in Probationibus ad historiam Comitum Pictavi & Ducum Aquitanæ. pag. 363. Post quæ jam idem Beringarius, Andegavorum reversus, nonnullas molestias subiectionis a Cantu Eusebio patre-

re; R. (Rodulfo) Turonorum Archiepiscopo, & Eusebio Andegavorum Pontifici, ipso anno MLXXX. vel sequenti initio (nam circa Majum vel Junium Episcopi obitu) scripsit Gregorius in hac verba: Audivimus F. Comitem Andegavensem, quorundam inflicto, qui filio nostro carissimo B. Sacerdoti immaniter, in ejus odium exarisse. Quapropter Fraternitati vestre mandamus; quatenus ipsi Comiti nostra vice præcipimus, ut non ulterius supradictum virum inquietare presumat. Nec solum, sed & contra omnes inimicos & perturbatores rerum ipsius vicem nostram ad ferenda illi auxilia supplicemus, præcipimus præcipimus, ex auctoritate Apostolorum Petri & Pauli. Valeat, & nulla ratione quæ præcipio contemnit. Ubi Beringarium intelligi verisimile sit, in alia epistola quæ sequitur, & nonnisi integre & expresse, quando utramque præfert ut veteri Mf. S. Alberti Andegavorum, Francicus de Rege, Anselmus Andegavorum, in libello de vna, hæretici, & parentis Beringarii.

d Quin tamen etiam tertia illa retrahit vel fissa fuerit, vel per lapsam tercia, dicitur Mallesseus, tom. 2. Analexi. pag. 489. non fuit ipse Beringarii scriptum; quod in Mf. Codice legi, inquit: quandoquidem in eo scripto perinde relinquitur tertium fidei professionem, istidemque argumens convellit, quibus primam sub Nicolao Papa editam labefactam. Tum subdit, quemadmodum ad subscribendum ultimæ fidei professionis indoluit sic, nimirum metu mortis; sibi certo imminens; quare sensu tam affuerit. Id ipsum confirmat Beroldus Constantiensis, iterum de eo sub annum MLXXX. 111. ita scribens: Beringarius, novæ hæresis de corpore Domini auctor, eo tempore defunctus, abiit in locum suum; qui, eadem barem lapsum in Synodo abjuravit, ad vomitum tamen suum canino more non expavit redire. Quæ cum Romanis referantur, denique etiam Beringarius, eadem videtur ab Episcopo Comitate remissus, & nonnisi fere annis retro, ad instantemque Gregorio & ipso orante, tandem servatissimè. Ejus in Galliam reversi fecerunt atque idem tamen casum vultus aliteratissimè Pontifici, & omnibus B. Petro fidelibus Saluam & Apostolicam benedictionem imperavit, Notum, inquit, vobis omnibus facimus, nos anathema scilicet ex auctoritate Dei omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli, omnibus qui injuriam aliquam facere præsumpserint Beringario Romano Ecclesiæ filio, vel in ejus personam, vel in omni possessione sua, vel in quo vocabuntur barem. quem populi multas, quæ apud nos, quantas volumus, fecit moras, domum suam remittimus, & cum eo hiedem nostrum Fulcomem. Udem vero? Quatenus consensu affegit, ex monasterio Casinensi, quæ, capta ab Hæreticis urbe & a Normannis recepta, post celebratam Romæ Synodum, Gregorius se receperat, causâ servata, personæ veratissimè illuc fecim Beringario, ubi capta conversionis negotio in quietum tradidit & securus pergeri posset.

e Certe ex convalescentia tam religiose solium credi potest, ut Beringarius, quem quædam parentis spiritum tandem parturit: prout scilicet cum consensu, mense post obitum S. Gregorii mortis: ubi enim Beringarius anno MLXXX. VII. vel VI. Januarii; & veter-

defunctus ab
sepulture an.
1130.

Quin & in
sepulture an.
1130.

Dei electi.

Dei electi.

Ares membrana Laurencenses apud Franciscum de Roye sancti eius conversationis defunctum viginti octo menses; si quidem recte corrigi manifestum errare, per quem scriptum legatur annos; quo omnino nec ulla postea invenitur, si deultima eius relapsu sub annum MDLXXXIII, veteris est relator Bertholdus. Verbo Mf. Laurencensis hoc sunt. Tunc Berengarius Roma discedens Turones venit; ibique in Insula que S. Cosma dicitur, seculi pompis abrenuntians, sere per viginti & octo annos (ergo menses lege) Domino militavit: alique plures Canonici S. Martini, sancto Spiritu nec non salutari eius admonitione instructi; mutatis vestibus (quod Monachi habitus assumptionem hanc incepte interpretatur *Mabilis*) sese ad insulam contulerunt. Fuit vir, si haresim excipias, omni laude cumulatus, quod in Wilhelmo Malmesburienensi habet; cuius ævi scriptoribus liquet, Amator pauperum, elemosinis approbatus, largarum possessionum dispersendo dominus: propter que in eo turis relapsu postea impletum videri Evangelicum istud, Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur. *Hildebertus*, postea Episcopus Cironanensis, Episcopum Berengarium textum omnigena referent laude, quod ita concludit:

Vir vere sapiens, & parte beatus ab omni;
Qui cælos anima, corpore ditæ humum.
Post obitum vivam secum, secum requiescam;
Nec hact. melior fors mea, forte sua.

quis, inquit Malmesburienensis, ut, qui ita reliquit, sine retractatione a quibusdam habetur Sanctus: & teste *Mabilio*, Turonensis ecclesie S. Martini Canonici iuxta Berengario persolvere sunt soliti, huiusque rei gratia quotannis ad tumulum (qui in clauistro S. Cosme nigro lapide stratus, dextris Epitaphio, visitur) feria Pasche tertia conveniunt, ubi recitant

Psalmum Deprofundis pro defuncto, nulla tamen Collecta adhibita. *Hædinus* de Berengario; de quo id mirarietiam subit, adeo robustè complexam fuisse hominem studiosissimum, ut qui ante annum MXVII, quo S. Fulbertus factus Carnotensis Episcopus est, ejus in schulis discipulis fuerat, nam ex eorum libris (sic ut ex discipulis Adelmanni Bracensis Epistola ad Berengarium liquet) posuerit ut illo legato major tunc sententiam tertia Romanæ præficeret.

7 Revertor ad Gregorium Papam, post ejus *Vitæ* & *Gregorii* Collecta adhibita. *Hædinus* de Berengario; de quo id mirarietiam subit, adeo robustè complexam fuisse hominem studiosissimum, ut qui ante annum MXVII, quo S. Fulbertus factus Carnotensis Episcopus est, ejus in schulis discipulis fuerat, nam ex eorum libris (sic ut ex discipulis Adelmanni Bracensis Epistola ad Berengarium liquet) posuerit ut illo legato major tunc sententiam tertia Romanæ præficeret.

Postum id esse anno MDLXXXVIII, aliunde didicimus, pleniusque docemus ad ipsa Acta; ubi & Officium daboim sub initium hujus seculi a Joanne Beltra minio Archiepiscopo compositum; & agmen de Capis ad Brachis inclusis elegantibus Hædineis; & de quo alio esse, de licentia Gregorii XIII. Joanneseius concessio.

CLEMENS ANTIPAPA.

GUIBERTUS, Argenta, oppido inter Ferrariam & Ravennam, oriundus, ex Henrici Regis Cancellario, Archiepiscopus Ravennæ ordinatus ab ipsomet Gregorio Papæ, schisma contra eundem excitat: atque in pseudo-Synodo Brixiensi eidem illegitime deposito sacrilege substitutus sub nomine CLEMENTIS, anno MCLXX. x v. Julii, coronationem execrabilem suscipit Romæ in basilica S. Petri anno MCLXXXIII. ut volunt aliqui, Feria VI. ante Pentecosten die XVI. Maii; secundum alios vero anno MCLXXXIII. Feria VI. ante Dominicam Palmarum XXI. Martii, quando in ipso Ascensionis festo, vicissim Henricum IV. Imperatorem coronavit, & a variis Pontificibus successive anathematizatus, per vicax in scelere obiit anno MCL.

Patriam hujus monstri indicere nobis in suo *Statuto* sinceræ diligentissimus *Mabilis*. Plura de eo videtur possum in *Annalibus* ecclesiasticis, quorum auctor Card. Baronius, explicans quomodo Dominus exoritur Poeta in *Vita* *Mabilis* de eo dicat, quod per viginti tres annos denique, Christi

Ecclesiam nisi tote turbaret iniquus; mores, non esse hujus temporis initium ponendum in anno, quo ejus ecclesiam pseudo-Papam; sed sumendum ab eodem, quo capiti Gregorio sese opponere anno MCLXXVIII. ad Romanam curiam Synodum & obedientiam jugum excutire, scilicet biennio prius schismaticus quam Antipapa.

Hic autem omnibus Antipapæ prægressu & hæreticis scissis detur, velut æterni videtur religio, & excogitata Sigilla, forma præfata singulari; cujus orbem percurram *Cron* ample, & formatæ ex duabus lineis perpendiculariter duabusque aliis parallelis ductis, in parte transversæ omittit hæc litteræ, CONFIRMA HOC DEUS, & hanc litterarum sinecitas continuatur per litteræ a summo deorsum sculptas quod o-

PERATUS ES IN NOBIS Psal. LXXII. Inter quas deinde augulet ejusdem Crucis, deorsum legebatur istud Psal. XXXI. VERBO DOMINI CELI FIRMATI SUNT. Per orbem denique ex primæ hujus hæc verba, DOMINUS NOSTER JESUS CHRISTUS. Ipsam figuram Sigilli quærat in Cæconæ, cui id tanti est: mihi videtur absque ea satis clare explicasse formam, quam vel ideo nemo imitari voluit, quia auctorem tantum habuit.

3 Mortuo nullis eurois monumentum assignare potuerat, adeoque omni ejus memoria perire, & nec locus quidem nominari posset, in quo & verabilem vitam finivit, nisi *Ordericus Vitalis*, Hist. Eccl. lib. 10. nobis assignatum reliquisset Episcopum, quod Petrus Leo- nis eidem insulante scriptis, & est hujusmodi.

Nec tibi Roma locus, nec dar, Guiberti, Ravenna; In neutra posuit, nunc ab utraque vacas. Qui Sætricæ vixit maledictus Papa fuisse, In Castellanæ mortuus Urbe jaces. Sed quia nomen eras sine re, pro nomine fiano, Cerberus inferni jam tibi claustra parat.

Non-

foliis, ibi
Monachi
sancti alii
in Januari
1055.

Tamul,

E

veniens
apertus.

tenetur
en-1055.

quomodo
omni 23
Ecclesiam
suarit

ut si signa
perquam
religiosa.

A Nemp, ut idem Ordineus lib. 8. scripserat. Odo Com-
sarius nepos ejus erat, & Ecclesiastica pacis fa-
vorem pluribus praestitit coercere. Igitur Albo postus
Guibertus a Paschali Papa, ut in hujus Vita dicitur,
ipse fortassis adhuc Antiochie anni MCCC. quo ipse in
Augusto Craciatas est, convulsus se Surrexit, atque in-
de in proximam Civitatem Castellanam, antiquo Fe-
secum dictam x. p.m. distans, ac forte Comiti
proditio subiecit, veluti in locum munitiorem, ibique
obitus anno MCL.

4 Sunt qui ab hujus nomine natum putant Ghibelli-
norum nomen, scilicet per Italiam sanctissima secu-
la subsequenti; aptate ad faciliorem elevationem voce,
quae, magis integra pronuntiata, sonat Guiberticon,
vel (sic ut in Vita Paschalis II. scribitur num. 26. P. Pi-
sani) Guibertinos: ita ut qui professabantur partes Ce-
sarum Pontificis in Romanis adversariorum, sic per tem-
porum initio vocabantur: sicut & pars altera a Ce-
sarum vocata est Guelforum, id est, Catulorum (hoc
nomen West Germanici sunt) occasione accepta

5 a Guelpho V. Bavariae Duce atque Venetiae Marchione,
anno MCCCXII. ex voluntate Urbani II. consilio cum
Comitissa Mathilde, Pontificatum partem studiosissi-
mo. Sed nomen, primum per injuriosum discepta-
tionem jacta, honori deinde sibi pari utroque duci; mo-
xime cum inter Pontificis adversarios elatere cepit Hen-
ricus V. quem ejus quidam Germaniae opprimit Ghibel-
liti dicti, in quo nati & educatus fuerat, sic dele-
ctatum, ut inde vulgo cognominaretur Ghibellinus.
Imo sunt qui utrumque nomen primum voluit audiri
capite circa annum MCCCXIII. in Westphaliae urbi
subsidente. Verum, non verisimile est, Henrico
esse agnomen accepisse a primum voluit & nominato
falsione, cuius erat caput, patris quoniam ignobili ep-
pido, quod nasci non satus prederit usum aliquando
fuisse; sic & Guellos, longe prius census appellatos,
occasionem dante Duci ipsi nomen.

6 De origine Guelfortum, inter Germanos Prin-
cipes, perferunt Bavaria, atque illa affirmatissimum,
circumferunt seu fabula seu historia, sicuti reliqua n

Gabriela Buelino, tom. 2. Germania sacra & profa-
na, in Historia Agilfringica pag. 263. videlicet, Ir-
mentradem Sueronem, S. Holgerdum Carolo Magno
nupta fratrem, Hskenardo Principi Aemanno jussam,
in imprecatione paupercula, tria prole simul edita
gravata, secitrim simul peperisse, quo veris adu-
lteris suspitionem occulta in suum mergendo dederit au-
cilla. Haec autem Hskenardo domum reditum occu-
rentem, interrogatamque quid capis gesserit in casu-
stro, Guellos respondisse suum mergentes; quas dum
cunctantur ostendere, deprehensa in crimine, jussu sis
tore, mandatumque expletum esse, refertur Domina.
Interim a fidelis vestitus educatus evocat, cum jam so-
pientes essent, & vixit in gentili epulo matris, eodem
quo unus quem ipse servaverat casu; qui praeparata
Guelli diti sine in memoriam sultis. Rem huc simili-
mum apud se contingisse tradunt Arelatenses, nisi quod
pro novum caritatis, totidem dicuntur viderent, au-
cillorum mendacis appellati infantes, in Rodanum mer-
gendo, nisi eorum unus ad huc interrogationem manum
de capitis protendisset; unde ipsa ubi pectus talis dicit
fuerat edita, Scrofa domus usque hodie appellatur;
ipse Bellefonsio & Gualdus Scriptoribus Francie,
asserentibus in perpetuum esse memoriam etiam nunc ibi
videri in sepulchro lapideum, matrem vero prope in
cervi mancipatam fuisse, in penam sui crudelis mendo-
si. De Guelli nomen alii aliter narrant, dicuntque,
Hskenardo venienti una cum Carolo aliatum de partu vi-
ruorum nuntium; quare cum in multam festinationem rever-
tere domum, Carolum jure dicitur, quod tantum festina-
ret, ab Guelsum nomen sibi natum? Ipse vero pari jure
respondenda; ita sane, vocatur Guellos, modo cum
Rex ipse de suis suscipere, sibi quoque compari fidei
dignaretur.

6 Clementem Antipapam, brevi temporis inter-
vallo, secuti sunt alii tres, schismatici criminis
hæretici; qui quia ad Paschalis II. Pontificatum spe-
liant, commedunt post illum referentur; hinc, ab
primis in latetorem, & obli-.

CLX. VICTOR III.

C VICTOR, ex Principibus Beneventanis primum Monachus, deinde Abbas Casinen-
sis & S. R. E. Presbyter Card. nomine Desiderius, diu multumque reclusus,
electus tamen anno MCCCXVI. in die Pentecostes XIV. Maii, & tandem ordinatus anno
MCCCXVII. IX. Maii Dominica post Ascensionem Domini, imperantibus Henrico IV. &
Alexio Commeno, sedit mensis IV. dies VII. defunctus Casini XVI. Septembris anni ejus-
dem MCCCXVII. tumulatus in Capitulo: & cessavit Episcopatus usque ad XII. Martii
MCCCXVIII.

T Otam vite ejus seriem eleganti Episcopio comple-
tur sum monacho Casinense, quod, quia Chro-
nologia multum contrahit, hic attinet:

Episcopio. Quis fuerim, vel quid, qualis, quousque, doceri
Si quis forte velit, aures scriptis docent.
Scirpamibi Magnatum, Beneventus patria, nomen
Est Desiderius, atque Casine decus.
Interfuit ipsam, matrem, patriamque, propinquos
Spernet, huc propro, monachus efficitur.
Abbas dehinc factus, fluidi pro tempore totum,
Ut noce aspicitur, hunc renovare locum.
Istorea fueram Romana clarus in urbe
Presbyter ecclesiae, Petre Beate, tuæ.
Hoc sors illis minus anno sanctus honore.
Victor Apostolicum scando dehinc solum.
Quatuor & semis vix mensibus inde perasit.
Bis sex lustris gerens, mortuus hic tumulor.

Solis Virgineo flabar lux ultima Signo,
Cum me sol verus hinc talis ipse Deus.

7 Tertia ante mortem suam, consultantibus de sa-
crae electionis Cardinalibus, inter Gregorius VII. pro-
posuerat: quorum primus Desiderius, alter Hago Lug-
dunensis Archiepiscopus: qui quoque fere consen-
terque valideri a suscipiendo Pontificatu utebatur
Desiderius, et propterem fere tanta spe esse existimant,
cum prater opinionem intellexit quod Desiderius Pon-
tificatum accepisset, vehementissime commotus est ani-
ma, atque Comissa Mathildi scriptis epistolam, qua
in Lobdiana editura Consuetum predicti, exceptu in
Chronica Verdunensi. Ejus epistola obfurditatem nom-
nallas Triumpho Pontificis V. Carolus Hagoz inferen-
das suggestimus, & piam facile cepit garrit, in
historia ecclesiastica vel modeste versari. Notabi-
lis autem imprimis est obiectio sumpta a laude, quanto

Mugens
Lugdunensis
anno 1157
la.

met

A mortem Arbani Mediolanensem Archiepiscopum dederit Victor, quomodo per Gregorium VII. excommunicato, fratricium subscribere ipsomet Deliderio. Confunditur enim Artho, vir vere sanctus, cum Theobaldo schismatico & Simonio: quoniam Rex Henricus Archiepiscopum fecerat laceratorem &que schismatici, & populi orthodoxi admodum diuini sufferre non valent. Sed ipsum Hugonem tam interprescripti bandi non possunt, nisi apparet in Epistola ad eundem Comitem scripta, quae ibidem extat, quaque protestatur, se, utcumque fuerit erga Victorem affectus, quod seve dissimulat, non tamen ab ejus & Ecclesiae Catholicae communione deservisse.

Epistola decessum. in scripto per Gallias.

B Eandem epistolam Hugonis Chronica sua Perdomasti Flavianensis Abbas Hugo inseruit: ut dicitur, gentili suo nimium favens & credulus, ex rursusculi post mortem Victoris in Gallia scriptis scriptis, quod cum Missis apud S. Petrum diceret, iossa Actionem iudicio Dei percussus est: & quomodo tarde, cognoscere secessit, seipsum deponit: & accitis Fratribus de manne Casino qui secum aderat, praecepit se illo deferri, & io Capitulo, non ut Papam, sed ut Abbatem sepeliri. Nihil certius digesta sunt, quae consilio ramore accepto Ordinis Vitalis, & lib. 3. sic proponit: Victor Papa, postquam apicem Pontificatus ascendit, primam Missam in die sancto Pentecostis solenniter cantare cepit: sed oculo Dei aucto, gravem morbum subito incurrit. Nam diarrhoea coegit cor ad latrunculam de Missa doctus est, & sic in Papatu via sua tandem Missa perfunctus. In agnitione tamen Pentecostis usque ad Augustum languens, defunctus est. Interim consilio & Leone Ostiensis lib. 3. cap. 7. quod non sit Rome aut infirmus aut mortuus: sed consilio Beneventi celebrans, in eodem graviter infirmus, post altum per tres dies concilium, secessit Casinum rediit, atque post diem tertium feliciter emigravit ad Dominum xvi. Kal. Octobris, anno Domitico incarnationis mxxviii. cum praeesset in monasterii regimine annis xix. mensibus dies xvi. Sede vero Apostolica, ab ipsius electionis caordio, anno uno & sacrationis

mensis iv. dies vi. non annumerat felices die mortis: D quem si adnumerari omnino a Leone quis velit, oportet, ut dicat Ordinationem solam fuisse, non in ipsa Domitica Pentecostes, sed feria 11. ipsiusdem festivitatis: quod nec absurdum foret, nec rati Pontificatum Ordinationem contrarium. Malus tamen sequi Mss. scriptum de Vita Pontificum, ubi dicit VII. nonnovatus, & sic Dominicum videretur. Scriptis adhibe adhibe Casinensis librorum 4. Dialogum de sacralibus S. Benedicti & aliorum veterum Patrum: quos libros in suis Annalibus dicitur Beneventi: ipsos vero ex Mss. Beneventi edidit J. B. Marus, Canonicus Romanus, sed mortuus in fine libri 3. & tunc quarto desinunt: qui de festis vicinam alimoda suppleatur! Quia autem sub Missa dicebatur corruptus morbo, atrociter quaque alius scriptus est rumor, quem S. Antonius, Stella, Corazza, alique nonnulli eripuerunt, quasi christi prebatio libi i calice veneno per Henrici Imperatoris manus, quod non audens effecere Platina, fatus habet suspitionem vnicuique agnosceret.

3 Sacrum tanti viri corpus ab aetico sepulcro ad suellum D. Bertharii translatum est anno mnav. Instructa scilicet nuper veteri basilica, novoque factulo io bonorem ejusdem sancti Martyris erecto & augustius adornato, magnifica molitine atque pietate Reverendiss. Hippolyti Saltarini, repedita ibidem fuerunt ad dexteram Lipsana Deliderii seu Victoris, ad sinistram vero sancti Abbatis Apollinaris, impositis super tumulos ocyrbinos utriusque plasticis signis, opere inchoato sub regimine Amplif. Abbatis Aostaldi Perroni, anno vero mdcxvi. ad umbilicum perducto quarto Nonas Februarii: quo die, convenientibus undique populis, sacrorum pignorum translatio solenni pompa rix est celebrata. *In Angelis de Noce, in suis super Leonis Chronicon Notis. Maltacense Chronicon, annum mxxviii. finit: Eodem, inquit, anno obiit Victor Papa: & sequentem exordiens. Ordinatus est Urbanus Papa: quo Chronologia nostra valde fruetur, propter etatem Chronici ipso tempore scripti.*

Translatio corporis adit.

CLXI. URBANUS II.

C URBANUS, natione Gallus, ex oppido Castellionis quod est supra Matronam in Archiepiscopatu Remensi, antea Ortho Episcopus Ostiensis, Pontifex creatus Terracinae anno mxxxviii. xii. Martii, festo S. Gregorii Papae & Domitica 11. Quadragesimae imperantibus Henrico IV. & Alexio Commeno; sedit annos xi. menses iv. dies xviii. defunctus xxix. Julii mxcix. sepultus in Basilica S. Petri; & cessavit Episcopatus dies xv.

Ab an. 1017. ad 1025. ad 1031. m. q. d. 18.

Tarentum. **I**n Necrologia Abbatis Malmesburienensis notantur Nominis Junii, Escherius & Isabellus, pater & mater D. Papae Urbani. *Ordinatus Vitalis Hist. Eccl. lib. 8. sic non brevis laudet. Etate mediocri, corpore magno, modestia discretus, nobilitate & maedue-rodineclarus, religione maximus, sapientia & eloquentia praecipuus.* missi Legatos & Epistolatos Romanae auctoritatis Francis & Graecis, aliisque gentibus pariter constituit, ut in fide Catholica irretrahibiliter perflueret, & omnem scissuram a lege Dei & corpore Christi, quod est Ecclesia, callide praeveniret. *Tum libro 9. ejusdem in Gallias praesentem, & Alia Synodi Arvernonensis seu Claramontanae referi, quae illi legi possunt. Elegium in Mss. nostro, ex antea perperam antiquo, multa alibi non legenda continent, hoc accipe.*

2 Vir strenuus, & divinis scripturis eruditus atque ecclesiastica traditionibus imbuitus, & in eorum observationibus exactissimus perseveraverat.

ab quas virtutes innotuit, quas Gregorius VII. suis in morte dignis Pontificem nominavit, non bis fuit; & Mf. Victor Papa mortuus Episcopus & Cardinales adhibere tantum non adjuravit, ut cum Pontificem electum vellent, prout maxime cum concordia factum, quam primum dispersi videretur ad Electionem convenire Terracinae. Audierat ille praedictum Pontifex, praedecessorem suum Gregorium Papam predicasse Ultramontanis, Hierosolymam pro defensione fidei Christianae pergere, & Domini sepulcrum e manibus ioincorum liberare: quod facere minime potuit, quia persequeretur Henrici Regis omnium cum undique urgebat. Quod vero praedecessor ejus facere non potuit, ideo a Den electus, Dei gratia freuit, implevit; ad partes illas videlicet Ultramontanas properans, quatenus ad liberandum sepulchrum Domini venirent, ipseque cum eis esset peragatur. Reverus itaque Romanus, concursuque populi cum sequens, penitus dictum Pontificem secum ducere non possuerat.

Eligendum.

Epistola decessum. in scripto per Gallias.

A inde carmen huiusmodi compaginavit.

Canonicus Remensis Odo, quem Cluniacensis
Hugo facit Monachum, Papa fit eximius.
Hic vivens, lux Urbis erat; defuolus eclipsis:
Urbis fluit, Urbanoflante; ruente, ruit.
Lege regens, & pace fluente, Roma, beavis;
Servans, a vitia; hoste, ab hoste, foet.
Non flexit, non extulit hunc, non terruit unquam;
Dives, fama, potens; munere, laude, minis.
Eloquium linguam, sapientia pectus, honestas
More ornabant, exteriora decor.

Ecce per hunc Urbis-sancta patet, lex nostra trium-
phat,

Gentes sunt victæ, crescit in orbe fides.
Sed citius rapitur rosa, quæ plus vernat in hortis;
Sic & florentem Italia tulere virum.
Mors hominem, requies animam, cisterna cadaver
Sulcipit; inter nos alii nisi fama manet.

Episcopum

8 Romanus Cæsarum, agens de oratione S. Hadria-
ni, ait iuxta esse sepulcrum Domini Urbani Papæ se-
cundi patrum: nulla fassa alius Episcopum

mentione, quod rebus adhibetur omisiam, postea
arguendum fuisse videtur: patentes enim in nibe erat
qui solentem Guibertiannum sustinebant, adeo ut etiam
non dubitarent Synodum ibidem celebrare subimmo-
nem, non fere ante ante mortem Urbani: quæ deinde
plures ipsius munitiones tripuit ac nominatim Cæstrum
S. Angeli. Tandem tamen aliquis eidem sepulcro, sita
in transversa navis ad dexteram absidis, nisi reperi
cingus, inscriptæ brevem, sed nobis hoc stilogium, Ur-
banus II. auctor expeditionis in insules.

Roma apud
Cæstrum
Bulla.

9 In Bullaria Cæstrum extant hujus Pontificis Bul-
lae duæ pro Cæstrum monasterio, quibus subscritus
Datum Salerni, per manus Joannis S. R. E. Diaconi
Cardinalis xix. Kal. Februarii Indictione quinta, &
octavo decimo Calendis Octobris quinta decima In-
dictione; utrobique autem, anno Domini Incar-
tionis millesimo nonagesimo secundo, Pontificatus
Domini Urbani Papæ secundi anni quinto. In pre-
teritis recte habentur: in presentibus postea
hæreticis impudenter erant quinquæ Indictionis, postea
prequinta decima: sed non convenit annus Pontifi-
catus quintus, qui anno m. lxxxix. i. primum caput
numerus mensis Martii, ut vel mandatis mensis Janu-
arii sit, vel decedens annus quatuor. Quæ ibidem se-
quuntur textus ejusdem Urbani Bulla, narrat prælice,
quo modo de consensu corporis S. Benedicti in monaste-
rio Cæstrum certissimus fuerit Pontifex, tum miracu-
la sua enucleo, tum apparitione ipsius Sancti; et
deinde se possedit. Ob quam rationem & oblecta-
mus in Domino Jesu, qui pro nostra salute inessari
& mori dignatus est, cui auctoritate B. Petri Aposto-
lorum Principis, cuius vice Romanæ Ecclesiæ præsi-
des, & in virtute Spiritus sancti expresse præcipi-
mus; ne quis ulterius fallam Patris Benedicti Trans-
lationem celebrare præsumat. Contradictoribus hu-
jus nostri Apostolici consensu divinum iudicium in-
stantes, & sostentemis vinculis innotantes. Bul-
la hæc, ubi ante quædam data sit, studiose retinetur in
Bullarium, solumque ponitur Dat. &c. Bæronius ad an.
1088 num. 7, accepit egraphum, sic finium: Dat.
Caput Kal. Aprilis per manus Joannis Cardinalis, In-
dictione decima tertia, anno Domini millesimo no-
nagesimo tertio, Pontificatus Domini Urbani Papæ
secundi anni nono: ipsæ verba non levia de impos-
sura signa continere iudicant, tum quia exstet Urbanus
anno nono suo Pontificatus fuisse in Gallia, immo-
ratum concilio celebrante, tum quia nulla est ebo-
centia in appositum tempore autis, tum denique quod
Venerabilis Petrus Cinnarici Abbas paula post hæc
edidit Hymnum, canendum in Translatione S. Be-
nedicti in Gallia. Laurentius, in propria de hæc qua-

Episcopum

stione libella, ut ad discordantibus temporis notis se ex-
pediat, primum negat in originali Bulla legi quæ ha-
bet Bæronius; sed datam ait esse, anno m. lxxxix. i.
Urbani iv. Indict. xiv. deinde utrumque numerum po-
steriorum jubet corrigi, & legi annum v. Urbani, In-
dictionem xv. Quæ pueri Laurentium credere, quod
Bulla ista originalis sit, quam ipsius fassus corre-
ctissimus egerit?

in Mobilis tui ex adverso non decerni quas op-
poneret pro Floriacensibus, corpus S. Benedicti sibi
arrogantibus, Bulla, primum Alexandri II. scriben-
tis Guilelmo Venerabili Abbati Floriacensis mona-
sterii, ubi venerabile corpus B. Benedicti requiescit;
deinde Eugenii III. scribendi Macario Abbati Floria-
censis monasterii. . . . 1090, sicut Romanorum Pon-
tificum testantur Privilegia, gloriosi confessoris Be-
nedicti corpus requiescere creditur: & Clementis III.
sententiam indulgentias largientis iis, qui celestis-
simam manserunt in honore S. Benedicti dedica-
tam, in die Natalis ejusdem Sancti & Translationis
ipsius visitaverint (pro quibus evenit debet auferre
placitum indulgentiam concessit Clemens VIII.)

ac denique Urbani V. pro locis Monachis possidentibus, in quæ
Monachis fuerat, jubentibus sibi partem vel circa
capitis, & animum ea erat huiusmodi Sancti, cu-
jus corpus in isto Floriacensi monasterio requiescere
dicitur: hæc, inquam omnia Bruns pro se habere
Mobilis, quæ & ipsa originalis esse pretenduntur,
& nihil adnotatum habere non minus possunt suspensa
reddi, sicut habet Cæstrum ista Urbani II. in Disser-
tatione tamen prævia ad historiam Translationis præ-
fata Sec. 2. Benedicti pag. 338. prænotat superjeden-
dum sibi judicium argumentis inde petendis; sed argu-
endum ea sola antiquorum scriptorum demeritorum
eternorumque inscriptionum, inter hec collatis: quod, in-
quis facimus, ann litterarum nostrarum robore diffusi,
sed ab odiosis falsi nominis elagii abhorrentes. Hæc
autem vixit egerit, qui in materia historica, aut
alia simili ad iudicium Pontificum non spectant, an-
tuna & singula Pontificum verba valere vult. Quan-
tum enim nemo ignoret Catholicos, quam fima sint quæ
en illorum Bullis premitur, modo, sicut ait, Mobilis,
ex certa scientia date ac legitime sunt: quoniam
tamen aliorum dubitari potest (sicut in talibus
quæstionibus, præsumitur circa tri antiquas, quarum
certa probatio nulla suppetere potuit post fluxum pla-
cium fœderum, ejusmodi probationes seferuntur,
dubitari semper potest) prænotatis & non allegantur.

Sic enim allegantur, mensis xpi, ut qui aliunde certam
causam dissentendi habere se credidit, vel legitimas esse
negat ejusmodi Bullas, & sepe ruit, non eas in-
finitas eas allegantur; vel demeritorum non esse ea satis
certa scientia prestat, quod manifestum non dicere,
nisi oculis fuisse: quorum alterum si alterum
non generat, pœnt cum est culpa qui egerit.

11 Idem Mobilis lib. 2. cap. 10. agens de Testam
subscriptioibus, de quibus non aliquid dictum ad
Pontificatum Leonem IX. num. 5. five (ut nunc insinuat
dividendum Commentarium illum) Dissert. xxxv. i.
num. 3. idem, inquam, Mobilis notat, hoc postissimum
Pontificatum invaluisse, ut Bullis, etiam extra Syno-
dum dandis, Episcopi Cardinalisque subscriberent.
Addit autem, non solum in Pontificis, sed etiam Re-
gum consensumque generis, non non inferri ordinis
bonum scripturæ, frequenter alim fuisse, ut etiam ab-
sentibus Jurisque videntibus eas sui nominis subscrip-
tione firmas, ipsorum reliquerunt. Hæc perre in-
stituto factum aut, in ejusmodi instrumentis mobilis,
ut post primitus scripta suo ordines nominis testam in-
tuo rogatur, invenimus alia multa, nulla ordines
varoque character, adjecta: quæ cum postea a Char-
tulariorum ecclesiasticorum aut monasticorum collecta-
ridis,

et contra-
dictum
Bullæ refu-
tatio.

g

prænotat
pontificis
a Mobilis
m.

exempla a-
liis militum
de.

f

Testis be-
ne scribi-
tu.

1

Pippinus dicit.

D

A ront, quoniam tota Dei Ecclesia pergere illum cum eis non permittebat. Sed ausi benedictione ejus atque absolutione peccatorum suorum accepta, sub eo Principe & B. Petro militaverunt. Victoria itaque facta, (ad Nicæam Burgundæ), Deo & B. Petro ejusque Vicario totus mundus laudes reddere coepit.

3 Eodem vero anno (scilicet MCCC.) quo iter ad eripiendum sepulchrum ejus illi arripuit, stella visibilis fuit de celo occidisse: atque Romanus Paganus (de quo alibi nihil) qui multa mala Romanis fecerat, decollatus est, capique suum Romæ deductum: ita miserabiliter illic infelix in sterquilino & sepultura asinorum est sepultus. Temporibus istius Pontificis **A.** (Arnolphus Mediolanensis) qui ab uno tantum Catholico Episcopo fuerat consecratus, assentientibus quibusdam aliis Episcopis, sed manum non imponentibus, quod schismatici essent & a Romano Antistite excommunicati: & post electionem Canonice a Rege baculum fimpulerat (anno MCCCII.), per Legatum Sedis Apostolicæ sponte depulsus est. Cumque mox mutato habitum in canobio vississet sanctissime, necessitate cogente, per D. Urbanum Papam ad Episcopatum redire preceptus & compulsus, ei atque Romanæ Ecclesiæ Sacramentum pro more Episcoporum juravit (anno MCCC.) Cui post Pallium suppliciter prebenti a Domino Urbano Papa, cum his verbis, per Hermannum Presbyterum Cardinalem transmissit: Pallium Fraternitatis tuæ, præter consecrationem Romanæ Ecclesiæ, quæ nulli hoc dignitatis genus nisi præsentem concedit, tuis litteris exorari, & Apostolicæ Sedis benedictione transmittimus.

4 Hoc tempore Tolentianus Archiepiscopus Bernardus Romanus ad D. Urbanum Papam venit, etque pro Episcoporum more juravit, Palliumque & Privilegium accepit, regniisque Hispaniarum Primas institutus est. Tunc etiam in Gallia omnis diocesis S. Jacobi ab omni officio est excommunicata, eo quod S. Jacobi Episcopus in Regis carcere positus fuerat. Hoc tempore Henricus Successionis Episcopus Romanus sponte veniens, qui a Rege Francorum Philippo investituram acceperat, iudicio Domini Papæ Episcopatum in ipsius manibus relinquit: cui postea necessitate cogente nolenti atque reculenti idem Episcopus per D. Urbanum restitutus est, & pro Episcoporum more juravit, & Episcoporum præter solitam illud adiecit: Excommunicatus ab hac Sede, & mense, communicatio minime. Consecrationibus eorum, qui investituram accipiunt Episcopatum vel Abbatiam de laicæ manu, nunc sciatis, non intererit. Sic me Deus adjuvet. Tunc etiam de Belvacensi Episcopo idem actum est.

5 Ille almus Pontifex quemdam factum Diaconum Guilhermo, reordinavit: quod videns se minime beneficium, damnavit ne aliquis deinceps faceret: illi autem cui manum impulerat lub interminatione præcepit, ne ad sacrum Ordinem ascenderet, quod & factum est. Qui sex Concilia celebravit, unum apud Charum-montem (anno MCCCIII.) in eadem Pitanum-ago ex Drago indicatum, in eadem Alenon in Concilio per ipsum delatum Baroniæ serviti in atque Archiepiscopo, Reges scilicet & Cæsarum: quod hic verum nunc, quæ opera pretium saltem caute, qui istis servitiis conferre dignabitur cum editis in Leodunensi Concilio collectis, & quæ insuper inveniri possint iuri facere.) Alterum apud Guardesallum Longobardis (ignotum Concilium editum). in quo fecit Prædicationem B. Mariz Virginis, aliud vero apud Melbam, & alterum Romæ in ecclesia B. Petri, aliud apud Trojam in Apulia, & aliud apud Placentiam (& hoc quidem ultimum Ciceroniense in præ-

nominata prior, eodem anno habuit omni, cetera anno MCCCIII. aspernatur, sententiaque illa Trojanum alterum, & altera Romana duo. In quibus Conciliis quidquid prædecessor suus Gregorius de stabilimento Ecclesiæ fecerat, & ipse firmavit. Qui fecit ordinationes quam plurimas, Diaconos, Presbyteros, Episcopos per diversa loca.

6 Ille præclarus Pontifex, beatam vitam ducens, suo tempore bene regendo, contra hæreticum dogma suum opponendo doctrinas, multas fulminis persecutiones: & ad ultimum satis hanc Romanam Ecclesiam deliberavit, quoad Christi Confessor & asileta apud S. Nicolaum in carcere, in domo Petri Leonis, iv. Kalend. Augusti animam Deo reddidit: atque per trans-Tiberim, propter infidias inimicorum, in ecclesia B. Petri, ut moris est, corpus ejus delatum est, & ibi honorifice humatum.

7 Hæc omnia quædam Baroniæ ad an. 1000. num. 24. allegant Vite auctorem etiam ad Cædus Vaticanæ. Sed in eo codice vel non præfuit principia præfati hærentur omnia, vel si idem est iterum (necesse enim cum invenire peruenit, qui quatuordecim sibi nostri causa suscepit) Alteri illius verba, dum huius Augustus apud Baroniæ, mutavit: nisi apparet in sua sequenti Pontifici, ubi in tertio persona debetur, quæ noster Auctor de se dicit in prima; ut hoc quoque titulo nostrum M. sciendum sit pluri, annuente opera pretium videatur plura ex illa deinceps transcribere integre, quando ad claritatem hystoriae locum accedendum habet immo jam etiam in Chronologia laborandum. Itaque hoc etiam transcribere, qui habet huius tempore Chronicon, vulgo dictum Mallicentense, ubi ad annum MCCC. sic legitur: Urbanus Papa tenuit Concilium tu. Idem Novembri: & inde Lemovicæ veniens, deposuit Umbaldum Episcopum quidem Urbis. Tum successit: Urbanus Papa veniens ad festivitate S. Hilarii, ubi Psalterium, xi. Januarii. Post hæc perrexit Andegavens, & benedixit monasterium S. Nicolai. Inde abiens, Turonis tenuit Concilium in monasterio S. Martini: in quo inter alia restituit Abbatiæ S. Mauri, & præcepit habere Abbates. — inde reversus est Sanctiæ civitatem, & celebravit ibi sanctum Pascha: & inde remeavit Romanam: & in eundo remeavit Nemausium civitatem, ubi item tenuit Concilium, & reconciliavit Philippum Regem Francorum. Ubiqueque fuit, præcepit Cruces facere hominibus, & pergere Jerusalem, & liberare eam a Turcis & aliis gentibus. Denique ad annum MCCC. Eo anno, ingressus, fuit factum Romæ Concilium, quod novissimum tenuit Romanus Papa vii. Kal. Marti, in quo confirmavit viam Sancti Sepulchri D. N. Jesu Christi: & decrevit in ipsa Synodo omni feria vi-junare pro peccatis suis omnibus Christianis, & maxime pro illis de quibus non confessi sunt immemores. Eodem anno obiit ipse vii. Kalendas Augusti, & successit ei Paschalis II.

8 Ordinem istum præstantiam, hæc tempore videretur fuit in tanto morem ejusque pontificis, & addit: Eius opera quam laudabilia fuerunt, mitore fama magnitudinisque, per orbem late divulgata, animorum etiam eo delinquo lamenta testatur. Petrus Leo tres elegicos versus super ipso edidit, & memoria ejus breviter sic commendavit.

Canonici Remis, Monachus Chlonicus, Odonè Roma vocat, facit hunc Officiæ Pontificem: Cumque sit Urbanus, mutato nomine Papa, reddidit expulsi integer Urbis honor. Exequias hujus celebres hic Roma peregit, Augusti quarto præveniente die. Innotestigo Kalendas.

Alter quoque insignis verficator, præfati Papæ vitam, mores & oculum consideravit, & inde

Epiphanius D. 1000.

Epiphanius D. 1000.

Epiphanius D. 1000.

Epiphanius D. 1000.

Epiphanius D. 1000.

A inde carmen huiusmodi compaginavit.

Canonicus Remensis Odo, quem Cluniacensis Hugo facit Monachum, Papa fit eximius. Hic vivens, lux Urbis erat; defunctus eclipsis: Urbs fleit, Urbano flante; ruente, ruit. Lege regens, & pace sovens te, Roma, beavis; Servatis, a vitis intus; ab hoste, foris. Non flexit, non extulit hunc, non truitit unquam; Dives, fama, potens; munere, laude, minis. Eloquium linguam, sapientia pectus, honestas Mores orabant, exteriora decore.

Ecce per hunc Urbs sancta patet, lex nostra triumphant;

Gentes fuit victæ, crevit in orbe fides. Sed citius rapuit rosa, que plus vernat in horto; Sic & florentem fata tulere virum. Mors hominem, requies ante omnia, cisterna cadaver scilicet; inter ossa nili fama manet.

Epitaphium

1. Remensis Canonici, agens de oratorio S. Hadriani, cui iuxta esse sepulchrum Domini Urbani Papæ secundi satis pulchrum: nulla salta elicias Epitaphii mentione, quod rebus adhibet verbis, unquam, postea neglectum fuisse videtur: potentes enim in urbe erant qui sustinent Guiberti nam sustinere abdidit, adeo ut citius non dubitarent Synodum ibidem celebrare schismaticam, non fere annuente mortem Urbani: qui deinde ipsius filii munitiones cepit, ut nominatim Castrem S. Angeli. Tandem tamen aliqui eidem sepulchro, sive in transferta urbi ad dexteram abdidit, ut refert Arianus, inscriptis brevis, sed nobis hoc elegium, Urbanus II. auctor expeditionis in infideles.

Eius apud

Bulla;

2. In Bullariis Cassinensibus extant huius Pontificis Bullæ duæ pro Cassinensi monasterio, quibus subscribitur, Datum Salerni, per manus Joannis S. R. E. Diaconi Cardinalis xix. Kal. Februarii Indictione quinta, & octavo decimo Kalendis Octobris quinta decima Indictione; utrobique autem, anno Domini Incarnationis millesimo nonagesimo secundo, Pontificatus Domini Urbani Papæ secundi anno quinto. In posterius resse hoc haberi duxit; in priora censurare possit librariusque impare erroris indicione Indictionis, postea per quinta decima: sed non convenit annos Pontificatus quatuor, qui anno MCCCXII. primum capere nunciarunt mensis Martio, vel ut dicendum annus quartus. Quæ ibidem sequitur reseruat iuxta Urbani Bulla, narrat prælice, que modo de existentia encypis S. Benedicti in monasterio Cassinensi certissimus fuit Pontificis, tum miraculosa susceptione, tum apparitione ipsius Sancti; ea deinde sic præcedenda. Ob quam rogamus & obsecramus in Domino Jesu, qui pro nostra salute incarnari & mori dignatus est, ex auctoritate B. Petri Apostolorum Principis, cuius vire Romane Ecclesie præsidem, & io virtute Spiritus sancti expresse præcipimus; ne quis ulterius falsam Patriæ Benedicti Translationem celebrare præsumat. Contradictoribus huius nostri Apostolici consilii divinum iudicium intemacens, & anathematis vinculo innodantes. Bulla hanc, ubi aut quando data sit, studiose retineat in Bullario, solumque ponitur Dat. &c. Baroniis ad no. 1088. num. 7. accepit ætæ præsum, sic finitur: Dat. Capuz. Kal. Aprilis per manus Joannis Cardinalis, Indictione decima tertia, anno Domini millesimo nonagesimo tertio, Pontificatus Domini Urbani Papæ secundi anno nono: ipsæ verbis non levis de impossibilitate contineri videtur; tum quia evasit Urbano annos nonos fuit Pontificatus fuisse in Gallis, immortem cupitis celebrantibus, tum quia nulla est eorum in apparetur tempore anni; tum denique quod Venerabilis Petrus Cluniacensis Abbas paulo post hæc edidit Hymnum, eandem in Translatione S. Benedicti in Gallias. Laurentius, in præprie de hac qua-

definitio

en-Boniam

Corporis S.

Benedicti

translati

in-Gallia

Baroniis,

Proprium illud.

flione libello, ut a discordantiis temporis annis se expedit, primum negat in originali Bulla legi que habet Baroniis; sed datam aut esse, anno MCCCXII. Urbani IV. Indicti. xiv. deinde utrumque numerum posterorem jubet corrigi, & legi annum v. Urbani, Indictionem xv. Quis potest Laurentium credere, quod Bulla ipsa originalis sit, quam ipsius fecerat correctionis egeret.

10. Mobilis cui ex adverso non dicitur quas apponere pro Floriacensibus, corpus S. Benedicti sibi arrogantis, Bulla, primam Alexandri II. feribentis Guillelmo Venerabili Abbati Floriacensis monasterii, ubi venerabile corpus B. Benedicti requiescit; deinde Eugenii III. feribendi Macario Abbati Floriacensis monasterii.... in quo, sicut Romanorum Pontificum testantur Privilegia, gloriose confessoris Benedicti corpus requiescere creditur: & Clementis III. certum diu indulgentias largientis illi, qui ecclesiam ipsius monasterii io honore S. Benedicti dedicatam, in die Natalis ejusdem Sancti & Translationis ipsius visiterent (per quibus etiam dicitur universis plebaniarum indulgentiam concessit Clemens VIII.) ac denique Urbani V. pro loco Monasterii possidentis, in quo Monachus fuerat, jubentis sibi mitti partem vel circa capitis, & unum os brachii dextri ejusdem Sancti, cuius corpus in isto Floriacensi monasterio requiescere dicitur: hæc, inquam omnia Breve pro se habuit Mobilis, que & ipsa originalis esse pretenduntur, & nihil adjunctum habent ante mensis postius suspensa reddi, sicut habet Cassinensis ipsa Urbani II. in Differentiationem tamen prævia ad historiam Translationis præfata Sec. 3. Benedicti. pag. 338. prædicantur supercedendum sibi judicium argumentis inde petenda; sed agendum ex solis antiquorum scriptorum demotionem exterrumque testimonium, inter hec collatis: quod, inquit facinus, non literarum nostrarum robori diffusi, sed ad odiosum falsi nominis elogium abhorrent. Hæc autem venire cogit, qui in materia historica, aut alia simili ad iudicium Pontificum non spectant, omnia & singula Pontificum verba valere vult. Quamvis enim nemo ignoret Catholicos, quam firma sint que ex illorum Bullis proveniunt, modo, sicut ait, Mobilis, ex certa scientia data ac legitimis sunt: quod tamen aliterum dubitare potest (sicut in talibus questionibus, præsertim circa res antiquas, quarum certis probis nulla suspensio potest post finem plurimum seculorum, ejusmodi probationes mensurantes, dubitari semper potest) prædicantur ea non allegantur. Sicut allegantur, necesse est, ut qui aliunde certam causam dissentendi habere se credit, vel legitimis esse vel ejusmodi Bullas, & sepe evincat, cum easque ens allegantur; vel demones non esse ex solis certa scientia professus, quod minus est non dicere, nisi coactus fuisset: quorum alterum si alterationem gerat, penes eum est culpa qui cogit.

11. Idem Mobilis lib. 3. cap. 10. agens de Testium subscriptionibus, de quibus sem aliquod dictum ad Testi. lib. Pontificatum Leonis IX. num. 9. fuit (in anno instanti dividendum in Commemorationem illius) Dissert. XXXVIII. num. 3. idem, inquam, Mobilis natus, hoc potissimum Pontificatum invaluisse, ut Bullis, etiam extra Synodum dandis, Episcopi Cardinalesque subscribere. Adde autem, non solum in Pontificis, sed etiam Regis consensumque generis, nec non intererat ordinis benedictini scripturis, frequenter alium fuisse, ne etiam absentibus futurisque volentibus eas sui nominis subscriptiones firmaret, ipsarum celingeretur. Hoc per se illustrato sellum, aut, in ejusmodi instrumentum multas, ut post primas scriptas sue ordines nomina testium introductorum, inveniantur alia multa, nulla ecclesie varietate charactere, adjecta: que cum postea & Charactularum ecclesiasticarum aut monasticarum collectionibus,

corruptio
aut alterum
Bulla ipsa
certa sit

probatum
probatum
in Mobilis

omnino a
Bulla

F

Testi. lib.
in Testi-

Dd

ribus.

A *radix, una continua manu transcripta reperitur; magnam prorsus fœnitatem ac suspitionem frangat: necesse est suspitionem vix erudit, habentibus aliquam personam ibi occupantem, scriptamque ac lectam cujus propriam, interque se morituris discrepantium notiam. Opera pretium fuit foris,*

*santi momenti doctrina (quæ nescio an alia ulla vi-
lor in ea antiquaria sit) videre præstatum auctoritati-
bus & exemplis certissimis, ad plurimas irrefragabiles
auctoritates chartas, pericula damnationis certe ali-
qui eximendas, atque a turpi suppositionis evidentiis
note vindicandas.*

CLXII P A S C H A L I S II.

PASCHALIS, natione Flaminiz Provinciæ, patriæ Bledz, ex patre Crescentio, ma-
tre Alfatia, Rageringus sive Rainerus dictus, Presbyter Cardinalis tit. S. Clemen-
tis, ordinatus MCCCX. XIV. Augulli in Dominica, imperantibus Henrico IV. & Alexio Co-
mnenio, sedit annos XVIII. menses V. dies V. mortuus XVIII. Januarii, MCCCXIII. sepultus in
Basilica Lateranensi XX. Januarii; & vacavit sedes dies XII.

E *Ermanus Contraſſi Conſtitutor, ſuſcitans cum pri-
mo hujus Pontificis anno, præcedenti quo crea-
tus eſt, ſic ſcribit: Romæ venerabilis Papa Urbanus,
hujus nominis ſecundus, poſtquam ledem Romanam
XI. annos, menses V. gubernavit, poſt multas tribu-
lationes, tandem IV. Kal. Augulli de hac luce mi-
gravit. Poſtejuſ obitus Dominus Paſchalis, qui
& Rageringus, in ordine clauit. Papa, ordinatur
& hoc ex divina revelatione factum ubique divulga-
tur. Ordinatus eſt autem a Clero & populo, poſt
deceſſum ſui prædeceſſoris die XVI. & Nativitatem
Dominus Romæ cum magna pace celebravit. Dicitur
autem hic Pontifex Provincia Flaminia, quatenus
Tulſia Suburbicaria, in qua præſentibus Bleda eſt,
antiqua Bleda, æq. P. M. Roma diſtans, ad ſineſtram
via Flaminia ſociet. Hiſtoriam ejus, quatenus præ-
ſentis ut a cæteris auctoribus ſcriptis extat in Mſ. noſtris,
legere placeat. Ordines Vitalis ait, quod de Valle-
Brutiorum, Monachus fuit. Fuſſe Monachum, nec
conſtat in Vita: Brutus, vetuſtam Calabriæ Popu-
lam, novi, Vallem Brutiorum in Tulſia, nullam
hactenus reperi: monaſterium eſſe, clarius idem in-
dicantur in lib. 10. Deſuncto Urbano Papa Reinerus,
Valles Brutiorum Monachus, in Paſchalem Papam
electus eſt, & XVI. die a tranſitu Prædeceſſoris, id eſt,
a die XXIX. Julii, canonice conſecratus eſt; quod cum
C. dicitur & dicitur optime conſentire, eandemque poſtea in
progreſſu ejuſdem libri ante modum idem Vitalis con-
firmat.*

V I T A

Auctore Petro Pifano corvo ex Mſ.

Hic puer monachus factus (Cluniaci), philoſo-
phantium artibus eruditus, pro monaſterio ſui
cauſis agendis, ab Abbate ſibi impoſitis, vigeſimo
ſue ætatis anno Romam venit: quem & monaſtici
ordinis ſibi gravitas, & morum honeſtas, & ſolertia
ingehis circa communiſ prudentia, Domno Gre-
gorio 10. qui ſummi Pontificatus monachum Catho-
lica ſoliditate tunc regebat, notum fecit: & vidit
eum, & expreſſit eſt: placuit, reſtituit coris tem-
poribus, in templo S. Clementis in Urbe Presbyterum
conſecravit. Quanta huic poſtmodum bona luſceſ-
ſerint, in ſequentiſ huiusmodi.

A Domino Urbano Papa magnanimo deſuncto,
Eccleſia quæ erat in urbe Paſſorem ſibi dari expetiit,
Ob hoc Patres Cardinales, Epilopo, Diaconi, Pri-
morumque urbis, Primicerius & Scriba Regionarij,
in eccleſia S. Clementis conveniunt. Hic eum de mul-
tis & dignis, ſubſidio de hoc commodius placuit. Quod
comperit viri viri bono dupliciter, volentique vitare
fugit, laudique. Sed non diu potuit invitus huma-

no latere conſilio, quem in multorum ſalutem divini
Numinis gratia revelare diſpoſuit. Invenitur, trahi-
tur in conventum, & convenitur, de ſua argui-
tur a Patribus. Fugere, inquit ille, me magis opte-
ruit, Patres, quam iniquiſ ſarſine pondus immo-
derata animi præſumptione ſubire: nec decebat me
Sacerdotem illius honoris cingulo accingere, cujus
oneris vinculo involutus ſuccumberem. Non ſic,
ajunt Patres, non ſic facias optet: ſed illud tua ſe
debet cohibere intentio, quo divini intuitus cognov-
eris ſe indigere ſapientiam. Ecce te in Paſſorem ſibi
elegit ipſe populus Urbis, te elegit Clero, te collau-
dant Patres, denique in te ſolo totius Eccleſie quie-
vit examinatio. Divinus illa proveniunt: divinitus
hic congregati in nomine Domini, te ad ſummi
Pontificatus apicem & eligimus & confirmamus.

Sic eo diu rennente a Primicerius & Scribis
Regionariis mutato nomine acclamatum eſt, reſpo-
ſionalitque: Paſchalem Papam S. Petrus elegit. His
aliquæ laudibus ſolenneſter peractis, & Chlamiæ co-
cinea induitur a Patribus (Nempe violenter ſive con-
ſentente tunc adhuc ſolum cerebatur in habere Car-
dinalium: ut ex vetuſtis monaſterij ſui Caſtelliſ pri-
ſtina ductæ Angulus de Nove, in notis ad Leonis Co-
mneniſ lib. 3. cap. 66 ubi Diſſidens electus in Paſſi-
ſcem, cappam rubeam induere conſueſſi: atque hæc
eſt quæ hic) Chlamiæ corcinea dicitur) & thura ca-
piti ejus impoſita; comitante turba cum cantu Late-
ranum veſtus, ante eam puram quæ eſt ab Auſtrali
plaga ad Baſilicam Salvatoris, quæ Conſtantinianam
dicitur, adducitur: equo deſcendit, locaturque
in Sede quæ ibidem eſt. Deinde in Patriarchale aſcen-
dentes palatium, ad duas curules devenit. Hic bal-
theo ſuccingitur, cum ſeptem ex eo pendentes cla-
vulus & ſeptem ſigillis: ex quo ſciat ſe ſecundum ſe-
ſionem Spiritus ſancti gratiam Sanctarum Eccle-
ſiarum, quibus Deo auctore præſt, regimini, in
elaudendo aperiendisque, tantam rationem providere
debere, quanta ſolenitate id quod intenditur opere-
ratur. Et locus in urſique euerulbus (Seder Ebor-
neus eſſe explicationis cauſa additur in Mſ. Vaticane,
quæ cum ſiſtam intelligas melius, juxta legere eun-
dem Valerij Chironiſſi commentarium de Honore
Bleſſij Romani aſſurpate) data ſibi ſerula in manu,
per cetera Palatii loca, ſolis Pontificibus Romanis
deſtinata, ſolus jam Dominus, vel ſolens vel tran-
ſiens, electionis modum implevit, die altero, men-
ſis ſexti XIV. die primo (id eſt Dominice) conſecran-
dus in Pontificem.

Conſecraturi Pontificem Pontifices, cum ſe-
quentia populi plebilique Baſilicam S. Petri ad-
eunt, quorum nomina ſunt, Odô Oſſenſis, Mauricius
Portuenſis, Galterius Albanenſis, Bezo Lavicanus,
Milo Preneſtina, Otto Nepeſina: & inter Miſſa-

*Exclama-
tio de no-
mine
ſuo.*

*Præſent
C. d. 10.
Clementis.*

*Exclama-
tio de no-
mine
ſuo.*

Arum solennia, loco & termino quo decuit, manum sibi imponunt. Primus in consecratione Oddo Ostiensis, qui ad hoc utitur Pallio, & benedixit & linivit cum Chirmate. Catholice igitur a Catholicis & orthodoxis Episcopis in Pontificem consecratus, translato in se Pallio, expletisque quae restabant Missarum solenniis, cum plenitudine laudum, cum ingenti applausu populi plebique, cum alacritate Patrum ac devotione, Dominus Paschalis Papa II. coronatus in urbem rediit, & Basilicae sanctae Petrus & Pauli: *qua quae cum iura Leonina cruce et ita Tiberim in Hetruria est, ne unum quidem urbi accesserit, sed ad eam Burga S. Petri iuxta, dicunt se ire Romam, nisi sepe ipse nos audiret.*

*Haec verba
sunt Ep.
super Albe-
troni appo-
sitione.*

5 Dum hac Romae affuerunt Albertus Episcopus Aletrinus, quidquid assensum esset per oraculum vidit. Religioso cultu quadam persona sibi apparuit, quae, interroganti quia Domino Urbano succederet, respondit, Rainerius. Ut quid? inquit. Propter fidem & constantiam, ait ille, elegit cum Dominus.

*Et annis 19
secessit.*

B Et iterum, Putafine, inquit ille, vives? Vivet ait, sedebitque (& ostendit id scriptum) quater quaterni tempore. Episcopus, sciturus rem, Romam venit: quem ut vidit inthronizatum & Papam, Quod vidi, inquit, Deo gratias, video: & tu quantum vives, videas. Et ait, Quater quaterni tempore. Hoc numero decem & novem annorum tempus exprimitur: iam cum tot diebus, hebdomades, & menses eo superflui jam transierint, vitam ejus ad totidem annos perducit per Dei gratiam excessum. Robur autem & succellus ejus, id his quae Dei sunt hominumque, multiplicabatur aqua crescebat devotione solenni, spe meliori, gratia certa. Cuncta prospera, cuncta salubria io urbe inveniebantur: quies pro tumultu, pax pro bello, pro seditionibus concordiae gratia iocundissimaeque connecliebantur. Omnes gaudentes, & exultantes cum adventu clamabant, & merito dominari dicebant debere, qui statum urbis, mores hominum, copias egessetque cognoverit. Is multorum hominum saluti publice privatimque providere cepit: omnibus erat amabilis, ab omnibus diligebatur, ut tanto affectu in Pontifice quique sibi applauderet, quanta familiaritate io Sacerdotum cuique fuerat coadjutus.

*Contra
eum contra
dus papam
procuravit.*

C Jamque instabant causae, multiplicabantur consilia, denotioribus turbis hinc inde plebs popululique ad eum confluerat cepit, in aurem loqui, nova asserere tunc certa, certiora undique nuntiare. Providendum sibi nunc quique commodius cepit existimare: turpe sibi nunc merito videri debere dicebatur, haereticam Guibertum, ab ecclesia totius capite damnatum, gloriosa memoria Domino Gregorio, Urbano magnanimo, & Victori religioso, praedecessoribus suis, mita virtutis Pontificibus, diu acriterque adversarum, machinari: atque pati eum se non posse clamabatur omnes. Et Patres, Si pecunias, inquit, desunt, auro argenteoque subveniemus. Dumque huius depositio scriberet urgeretur utrimque, Legati Rogerii Comitae in urbem veniunt, curiam intrant, & more Domini ex parte Comitae officiosissime Papam salutant: iocundatque ad pedes ejus posuerunt auri uocis mille. Id tam devote susceptum est, quam opportune mandatum. His sociis ad expugnandum praedictum haereticum de superioribus collatis, adiaciam dampnum Domus Pontifex: Operari, inquit, iam, Deo gratias, magis quam consilii possimus. Albe erat Guibertus: dedit operam: expulit eum ab Alba. Defectus Albe exterminavit eum ab Urbe, fusoque Obstitit homo dum potuit, praevallit Deus cum voluit. Miser Guibertus, jam non Papa, quin nunquam Papa, dimissa Urbe, nec adhuc securus, io castellum se proripuit: (nomen

*no videtur
requirit.*

Præcipuum Malii.

credo potius de industria revocasse Albeum, quam illud suorum liberaria excedisse: quoniam autem verba agri sububiacari unumquodque Castella, ac nominatim haud procul Alba Castellum Gandulsi, Pontificis reversioni usque quam pridem deductum, usque ab Alexandro VII. mira venustate restauratum exornatumque: praependit tamen conspectu ad Castellum Romanum, sicut inter Albam & Ostiam, quod inde versus mare praepropius pateret fuga. Fuit tamen & hic, ubiqueque sua loca minus (tutus), & merito. Nam dum superbe Deum, quem in fervia suis offenderat, fugere nititur, infelix subita morte praeventus, diabolum, cui contumaciter servivit, invenit. Transiit, imo mortis illius diem seire existimio indignum fore mortalibus, ejusque memoriam in terra scribere, curios nomen Deus in coelis de libro vitae delevis. Hereticaeque fuit: hic sibi sit titulus.

7 Divino igitur judicio de medio sublati Guiberti, & Ravennas superbia cecidit, & Romae respiravit Ecclesia: nec tamen inventori maioris diaboli defuit materia, qua & unitatem divideret & turbaret Ecclesiam. Duo haec eliguntur Papa, alter post alterum. Et unus quidem eodem, alter vero post centesimumquingentum electianis fug diem a fidelibus capus: qui Albertus vocabatur, apud S. Laurentium reclusus; & qui Theodericus, apud sanctum Trinitatem in Cava eremiticam vitam addicere, Patrum judicio adjudicati sunt: sique deiecit eos Dominus dum allevarentur. Eligitur & tertius, Magnus solus nomine. Hic quae nigromantiae fabulis simplicem populum, illos maxime qui conscientia scelerum vel ambitu futuri successus ad eum refugium fecerant, allicuerat, gravem in Ecclesiam calitem impressit. Sed dum auguris filius, Pontificem adipisci nititur, quod ex diabolo dari non potuit, divinis desinitur auxiliis meriti amitte: & Sacerdotum, quos sine Deo attripuit, tenere non licuit mifero: amitte & urbem, ut exul gravi inopia miserique afflictus (corrota, ut ajunt, lingua) vitam cum caroe finiret. Sic uno, altero, & tertio impie Sedes ceciditibus, deficientibusque, concessis haereticum suum; quae per praerac (universa Ecclesia) in uno, qui erat Dominus Paschalis Papa, convalluit quiescente.

*invenimus
fuerunt.*

*non enim
an?*

8 En tempore Dominus Papa Civitatem Castellanam per suos aggressus, locum sacris natura munitione Dei auxilioque in virtute obtinuit: parum post obtinuit & Beneventum. His diebus Petrus de Columna Cavae, oppidum de jure B. Petri, invaserat: sed dum aliena contumaciter retinere nititur, turpiter amittit & propria. Egressus Urbe Dominus Papa Cavae recipit: Columna & Zagorolum, oppida iura illius, lupenter expugnata, prudenter sunt capta. Avunt & prodigia his annis fuisse. Mare locis quibudam passibus vagini plus solito litus occupasse, quibudam passibus plus minus centum in altum summisit: Coelum, papilionis in modum, zonis rubeis subrubetisque a superioribus insignitum apparuisse: Iste totum lere id comprehendit.

*mutavit
loci Eusebii
Castellae.*

*Conferimus
fuerunt
revelatione
dum?*

9 In meridie per dies xxx. cometa apparuit, mirae potentiae longitudinisque, ut quod superesset caeli quartam partem occuparet, & ante occasum solis cum sole appareret. Sed & adhuc fumigat sceleratorum Aethra, Paschalis superata virtutibus: tantoque frequentius interior aethra, quanto solidius exterior compulsi: quoniam Corforum (vici), videlicet Stephani & filiorum Stratarum ejus iam per Dominum Papam Paschalem omnes destruxerant. Qui Stephanus nimis in ira exarsit, Ecclesiam B. Pauli cum omnibus bonis apprehendit: omnesque reos sibi confosciabat, sique civitatem consuebat: nihil in Urbe tutum, nihil extra securum, falsae nefasque simul. His stimulis Primores Curiae instigati, eccle-

D d a *fium*

A hinc ruinae absque multa caede refili non posse, io Alban fecerit. Furor illius fautorumque io ecclesiam & domum Petri Leonis, quae illam tueri videbatur, omnino conversus; nec posse pati nisi revere eo suorum fuleiretur auxilio. Reversus tanto copiosius Principibus Curia largitus est muera, quanto laboriosius vias bellicis sudoribus pro se subiiciendas fore cogov-
verat; Ptolemao Ariam, ceteris auro, argen-
tum, aliteris suppellectilibus copiam.

an Hac se booi auxilio, nostri securi, ad congregandum cis Tiberim copias, ponunt: praesto fit praedium; & quasi Urbis totius malis cum nostris hereditariis paucis belli fortunam stricere debuissent, magno ausu, sed subit nostri virores, illorum alios ad iurandi religionem in receptionem Domini reverfuros adstringunt, alios & ipsum puerum secum captivos ducunt. Jam nostri ad Eummem properantes Albam transferant; jam tunc Ptolemaei uti securi, molias, dissoluti, inermes intraverant; Al-

gidium jam venerant: cum Ptolemaeus veniens in eos, & capios abluvit, & capientes cepit, non veritus Dominum Papam, noviter susceptum beneficiis triplicata iurisdictione raliione. Hac Ptolemaei peritiam io exemplum suscepit, perituri contagium omnes fere infecti, adeo ut ad participationem conforsibus sceleris, in urbe & ceteris hinc inde, peritiorum oecifamia nec crimen haberetur. Esacrabile dictum! horribile audiam! Hoc ausu, hac indulgentia criminis armineum, Nymphas, Tiberiam, & omnem Maritimum enormitas deflectionis involvit. Simul & totam Urbem: vix unus in multis, quem factionis reum vel digna vel facta verosimilibus iudiciis non demeruerant. Ebullire tota machina & inmentis, ea parte qua Capitolii rupes adibus Petri Leonis immixtos conquire; ordinis quicquid armis, igo, manu inferri poterat: invidia magis quam ratio molebatur: factumque ut solus ex parte pateretur in toto, quicquid undique ab omnibus poterat conferri io unum. Huius tamis impetus fluctus cepit tandem detumescere, vel diuinis operibus, vel rulficant, pro maturitate illius temporis, omnibus fere instantibus; ipsa etiam Curia, ob impatiorem in locis illis astatem, io Campaniam Maritimamque secessit.

21 Altero namque anno Rex Henricus in Italiam C rebus, manifestus hostis Ecclesiae, tantoque infestior boois ac religiosis, quanto benignior malis seditionibusque. Huius confisariis familiarique, Abbas Farfensis, qui ob sacriligium factumque ab Ecclesia bis ter io capite damnavus, Joannes maledictus, Ptolemaeus, horumque fautores. Tunc simul acque Lasiu inuravit, B. Petri fidelibus bellum iniicit. Magna conatus est, famosa fecit, sed parva. Ob huius victoriae gloriam quam fecerat, videlicet quia apprehenderat quadam castra, populus plebeve Romano triumphum sibi instituit. Coronata Urbe, Rex & Regina per medium: magnos apparatus, parva gloria. Huic nullus Patrum, nullus Episcoporum, nullus Catholicus Sacerdos occurrit: ei processio, empta potius quam indicta. Iterum ad basilicam S. Petri navi transiit, non ponte. Transitus coronari petiit, respondetur, in ea basilica a Papa vel Patribus coronandus cornari debet, aliter oqueat: quod si velis, ab eis fore petendum. Fit consilium: delegat in hunc modum.

22 Si divinitus datum fuisse, Patres conscripti, rerum publicarum flammam digno moderamine gubernari, dignaque reverentia earum Rectores alter ab altero praevenirentur, pax foret, nec Possessibus nobilibus orbis Imperator, sed alter alterius gloria fulciretur, gloria alterius gloria utriusque foret, & robur utrorumque, amorque utrorumque, timor omnium: totaque se converteret civitas: nos Patres, nos Consules, nos Primores, nos omnes bonis urbis & orbis io-

tuerentur, Gothi, Galli, Hispani, Aethi, Graeci & Latini, Partibus & Indus & Arabs aut timerent nos aut diligerent. Nunc autem, cum secus agitur, sic aliter: dimissa ceteris, iovicem angimus, invicem angimus; ab omnibus merito hac pacemur, maledictus, exterminamus. Convertimini agitur, & mei, licet peccantis, vnum correctionemque fuscipite; ne, dum per vos in me regit iustitia; multipliciter sceleribus in aliis, sine me qualiter regitur non habet. Ecce a patre Romano Ecclesiae Domino Papa & Gallis io urbem coronandis adveni: cum abesse in infirmitate meis reputo: nunc autem a vobis id expasco. Tantoque id recipienti fiet gravior, quanto ut id mihi fieret gravius elaboravi. Solent accuratius excolere homines, quod diuturnis quidem periculis advenit. Sit Pax. Et quidem eris, si velitis. Sine crimine loquor. Profecto Reditis venis, quiescent maria. Hac Rex.

23 Ad hac Ecclesia, quae erat io Urbe: Inhom- id fuit vultu
flum satis arbitramur ac indignum, Rex, ut aliquan- do ois dulcibus dictis convenias, quos sellis actibus
indies circumvenire (non cessas) Credidne credamus, Rea, te ad potentendum satisfacturumque advenisse; per quem acerbis ira continuaque irruptione barbaricas, rapinas sacrilegas, ordinatosque sacra- biles, exordinationes impus, seditionesque affiduas consilari ferique cernimus? Simul & Lasiu inuravit, Rex, B. Petri fidelibus bellum iniicit: si non fuc- essit voto, id (debemus) Deo, non Regi Age, qui sunt pro quibus agitur? Abbas Farfensis & Ptolemaeus, uterque anathematizatus. Qui sunt contra quos? B. Petrus & Paulus. Quibus locis agitur? In eorum patrimonis, in domo propria. Oblivis horum, Rex, illis dicitur audax audacter ecclesiam B. Petri inuravit: quibus Clerici (cnnitatus), quibus Patribus, cum quibus Episcopis? Quomodo silendum, quomodo agendum est? Adde, qui sunt, qui nunc ante ejus fores & cubantes: nonne leditios, nonne haereticos? Heu! heu! Eapulus Catholicis reverendam cunctis populis B. Petri ecclesiam per te haereticis occupant. Haccine est villa illa, qua parvoties veniam mercaris? satisfactio, qua Ecclesiae conformis? pax, qua bella quiescant, seditiones cessent, venti sedentur, mare detumescat? Profecto nisi conversus, immemor mali, aliter cum Deo fentis Rex, aliter Rex Regum cum Rege fentit Deus. Comitari cum excommunicata, Rex, noli nos nec de: ere nec posse; eo maxime cum contumelias comitia tuis in ereit secundis, quicumque nollum ioter- sunt primis.

24 Diffidit hinc Rex, accitit Mauritio Bracha- rensi Archiepiscopo, qui ob superbiu levitatem curialis effectus, per biennium, exira Ecclesiam propriam, opulentissimo cultu & regio, hac & illac mol- lity & dissolutis vagabatur, acce corpus B. Gregorii coronari fecit, sicque ab Urbe comitatus abfcessit. In iore erat: acce distabat ab Urbe & Sutrin: audivit Principem Apuliae cum expeditis equitibus Campaniam intrare, Pillumque ob deflectionem ab illis depopulari. Fit confilium eae vel amoveri posse, si ante diem a regio exercitus incatus sub veniat. Nec mora: totum robur belli cum agilitate eo deflinit. Et quidem succederet voto, si quadam nobilis marro- na ex Plumbinaria, dum sic praeperatam exercitum vidit, periculum quod timebat accitit veredam affitutum Principi annuntiare: sicque dum cavet noi, providit utrique, ut duo tam feroces exercitus, jam fere conigui, alter in vicum Mauris, in Acuz artem indemnem se alter confereat.

25 Dominus Papa celebrans Concilio, quod io partibus Apuliae congregaverat, rediens in Campa- niam, Pillum Pillanumque in maritima, & oppidum
S. Sil-

facientibus
pax & pax
mentibus
per vltuque
ter i

posui an-
no.

at Henrici
defectio i

qui fuit
pauca per
pauca & Cito.

id fuit vultu
de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

de ingre

A S. Silvestri i sui ditionem convertit. Jamque autum-
nus instabat, cuius calore vel assu ceterius confus-
tus, interius dissoluitur, sui senes & qui erat in callis
debilior, in Anagninam se convertit: bique adeo in-
firmas cum oppresse, ut qui aderant medici mori
eum magis quam vix adjudicarent. Sed auctor vix
Deus vitam ejus produxit in longum: & dum dissolu-
tus interius membris compingens soliditatem iniecit,
exulsi ceterius fomenti robore distulit: factumque
est ut qui ante in lecto alterius auxilio suspensus vix
sedere poterat, postmodum ante altare per la erectus
Missam solennia celebraret. Hac valetudine venit
in Preneste, & B. Agapiti ecclesiam ibidem dedica-
vit. Nativitatem Domini vigiliis Romæ, Ordinis
Missas, & Matutinum post Missam, & iterum Mis-
sam Processionemque, cum omni voto & sollemnitate
ejus debita, Oblasas etiam & Epiphonias devotissi-
me celebravit: & data licentia legatis Constantinopo-
litani Imperatoris, quos ibidem receperat, delibe-
raturus B. Petri Basilicam, in tantis hostibus, Ro-
mam i. portum venit. Ob ejus inopitatum adven-
tum subitumque, totius terror Ptolomæum & Presbe-
itum invaserat, ut ante alter quam nollet Domini
Papa pacem dare, pateret quod desperans de gratia,
dimissis penatibus, in urbe latitare pararet.

ad Jamque bonus Pontifex ad perscrutandum quod
inceperat, machinas & tormenta & quæque necessaria
bello, incredibili agilitate, per biduum per suos pa-
rari fecerat. Visitæ eum (potius) diceret quam vi-
siturum. Sed dum quod voluit fecit, Dominus vitam
ejus, quam ob gratiam distulit, ob debitum termina-
vit. Biduo post rediit tantocursu ob laborem ite-
rioris populique frequentiam infirmitas coarctavit,
quanto remissius ob quietem assiduitatem amplitatem
que obsequi ante decesserat. Vir Sanctus moriebatur
& operabatur. Convocatis Patribus, ut io constan-
tia debiti & sinceritate veri cum sequebatur, inquam
in castra doli ab his qui intus forent & castra, in ca-
utione Gibertinorum & enormitatis Teutonicæ: ut
invicem le diligenter & invicem idem diceret, &
ipsum verum quem diligenter Deum in omnibus tene-
rent. Post hoc unctus Oleo sacro, facta Confessione,
peractis ius omniibus proit decui Sanctum, psal-
lendo cum psallentibus, nocte media, ut qui de tene-
bris propebat ad lucem, senex bonestus, imo ipsa
bonestas, carceris debitum solvit xv. Kalendas Fe-
bruarii.

17 Corpus ejus balsamo insectum, & ut ordo ha-
bit sacris induit vestibus, cum obsequiis debitis &
honore digno, cum frequentia Cleri & populi, non
cuiuslibet tanta plebe deportanda imposita est, sed ab
ipsis Patribus honorifice est deposita in Basilicam
Salvatoris, in Sede propria, in Patriarchio, in de-
stro latere templi, in mauseoleo purissimi marmoris
mirifico opere sculpsit, xi. Kalendas Februarii collo-
catus. Qui beatissimus quam plures fecit ordinationes
per diversos numeros, Presbyteros L. Diaconos xxx.
Episcopos numero centum, consecravit ecclesias xx.
Romæ ecclesiam S. Hadriani in Tribus-fatis, 11. an-
no sui Pontificatus, dederat: & ecclesiam S. Marie
io regione Arcole, in loco qui vocatur Monticelli,
similiter consecravit. Verum etiam ecclesiam SS.
Quatuor Coronatorum, quæ tempore Roberti Gui-
chardi Salernitani Principis destrutta erat, a funda-
mentis reedificavit atque consecravit, anno Pontificatus
sui xvii. mense Januario die xx. Celebravit Con-
cilium apud Guardafallum in Longobardia, aliud apud
Trecas civitatem in Francia. Postea defuncto eo ces-
savit Episcopatus dies ut. *Malteapensis Chronicon duo-
rum ex prædictis Conciliis meminit: primum, Anno
mccv. 11. apud Trecas i. o. Francia fuit Concilium, quod
tenuit Palchalis Papa, in quo decrevit ut per nullam*

guerram incendia domorum fierent, nec oves aut D
agnicaprentur. *Utile & Christiana militis legibus
dignum decrevit, sed huius: quam altare ab usi &
præcatalantissimæ nostre atque? Et rursus Anno
mccv. Rome fuit Concilium, quod tenuit novissi-
mus Palchalis. Et, Anno mccviii. 111. Kalend. Fe-
bruarii obiit Palchalis Papa, & successit ei Gelasius.
Sepelitur in Laterano palatii meminit Cæsar Rapsanus,
atque locum assignat versos orationis S. Thomæ.*

B. *Auctorem Vix, cuius omnes initials domat
littera P. scriptum invenimus, Petrum vocat Romanum:
& est verissimè fuisse Petrum Pisatum, quem Cle-
mentius appellat Papæ Scriptorem: pro cuius recon-
structione, ut quod Amaleon Antipapa contra Innocen-
tium Papam addiderit iohannem, laborandum S.
Bernardo fuit. His Platanus, ut dicit, de Pisatorum
gestis scribere proposuit, & rursus quidem Paphyrt,
omne autem Cardinalis Diaconus: cum forte necdum
Clementis fesset Pandulfus, & rursus iusto, multum alias
differenti, habebimus duorum sequentium Pontificum E.
Vas. Differit autem in hanc etiam a iam ætate Petri
Pisano (cum qui aliqui habet initials) nemini
litteram P. communem) etiam patris, siquidem hanc
eandem votissimè habuit cum suis ætate Hugo-
ne de Alano, sicut in altera huius inscriptionis parte
videbitur.*

19 *Quod Bullas huius Pontificis attinet, Double-
tius in Historia Saundyniana pag. 475. primum Pa-
schalem fuisse ait, qui pluribus Bullis, solo Pontifi-
cis nomine antea notati vitium, in parte adterfa impri-
mi fecerit SS. Petri & Pauli capite, cum medæ inter
utramque Crucem, sicut originaliter videre est apud
Mabilianum pag. 447. quod tamquam non statim secuti
sunt posteri, cum Dominicus Ragnaldus, Bibliotheca
Vaticana Cæssis, apud Congium in Gloster, similia
enviseretur, neque se valeret signatæ bullæ au-
tignetur vidisse Hadrianum IV. qui primum anno
mcciv. sedens capite, Cur vero in istum Bullam omnia
Petri simul, Pauli dextram partem occupet, plu-
ribus differit Leo Abbatius lib. 1. de Consensu utriusque
Ecclesie cap. 6.*

30 *His in observatis, licet utraque ad huius Pon-
tificis memoriam addere quoddam ejus Breve, de ca-
nonizatione S. Petri Episcopi Anagnini, veluti ad
Sanctorum historiam plurimum in communem faciens,
datum Venerabilibus Fratribus Episcopis Anagnini
& aliis, per Campaniam constitutis hoc tenore. Do-
minum eccellum habentes præ oculis, qui in amicia
suis laudatur & benedicitur: & considerantes propere
strenue probataque vix merita, quibus vir San-
ctus, Petrus quondam Anagnini Episcopus, de Re-
gula monachorum assumptus, io Pastoralis officio pu-
te, simpliciter, solerti vigilanter & exemplo Deo
deservivit: admirantes etiam miraculorum insignia,
quibus Sanctum suum ante & post obitum Deus deco-
ravit, prout per Brunonem Episcopum Sigosensem
fideliter annotat, & usque ad nostra tempora deo-
rare non desinit: auctoritate presentium vobis licere
volumus & mandamus, quatenus tertio Nonas Au-
gustis, diem Natalem ejusdem Confessoris & Præsulis
memorandi, Sanctorum Catalogo congrue celebrem,
recolatis: quatenus in presenti gratiam, & in futuro,
opulente divina clementia, piis ejus intercessionibus,
meritis gloriam sempiternam. Datum Si-
gnis 11. Nonas Iulii, Pontificatus nostri anno x.
Christi mxx. usque ad alia hactenus, major solennitas,
præsimilis iussuendi declaratione, pæ asensu
attentam vix & miraculorum fide digna relatio-
ne celebrare, fuerit fuisse additis.*

31 *Petrus Palchalis 11. nec nisi sequenti anno Gui-
berti seu Clementis Antipapæ mortem attulit: eo
defuncto tres ejus successores, Nem. 7. vix vide-
bitur.*

Reman-
re-
tut

id est Le-
dum

discre-
pant

propter in-
Lancaster

Autus Pl-

10 Petrus

Bullis addi-
tis apud Ci-
pro apud
Solomon.

Canoniza-
tio S. Petri
Episcopi
Anagnini.

P

50

A caute, idcirco solum habuisse videtur sibi opposi-
tus, ut veri Pontificis gloria major esset, qui em-

uit tam cito ac facile viciis. Sicut autem istis jam D
memorati.

ALBERTUS ANTIPAPA.

ALBERTUS, natione Atellanus, Guiberto, qui eum Diaconum Cardinalem creave-
rat, anno MCI. fufcepit, fedente jam Paschale II. ipso electionis suae die captus
est, & reclusus apud S. Laurentium, antequam vel sacrilege ordinaretur.

TEODORICUS ANTIPAPA.

THEODORICUS, ex Abbate Farfensi, Presbyter Cardinalis creatus a Guiberto,
Pontificis Romani titulum sub nomine Silvestri III. sacrilege tenuit diebus centum &
quinque: captus deinde & in Cavenfe monasterium reclusus ad poenitentiam.

MAGINULFUS ANTIPAPA.

MAGINULFUS, natione Romanus, praestigiis magicis frusta confidens, exul mori-
tur, eodem anno quo Guibertus, qui eum Diaconum Cardinalem fecerat, aut
proxime sequenti.

Pistore
Calixtus
dicitur
papa
fuisse.

Sola horum nomina recitat Baronia; quod autem
de his sitis amplius, ad debere jam dicimus Au-
diti Viti Paschalis Pape: cetera sumptim in Cien-
centia: qui licet non reperit, quod nomen sibi optave-
rit Albertus, & Maginulfus; credidit est tamen
etiam ipse, confusio jam praedem ac fere in legem tra-
ducta more, statim ac electi fuerant, aliud a prima
sumpsisse, ipsa die sua potestati; sed magis non
reverti fecit, quale. Inter picturas, quibus Calix-
tus II. oratione dicitur Lateranense Palatii quadam
a se contrita conclusura, quasque apud Responsum vi-
dere est, sed in prototypo recentiori opere, fuisse sub
Sexto IV. reformatas; ea quae ordina fecunda est, sub
Guiberto devotum exprimit; tertia vero succedente ejus
stet, hoc distincto subit adscripto comprehendit.

Ecclesiae beatus Paschalis Papa Secundus,
Albertum damnat, Maginulfum, Theodoricum.
ubi ordinem scriptum non fuisse servatum in nominibus,
an, ut vixi necessitas; Maginulfum autem post
eum Chelographus, contrarius in latera, ut fa-
ceret Maginulfum: cum eadem describere Omsine
Maginulfum legat, in alia littera, simili typographia
tactura, corruptum.

DISSERTATIO XL.

De forma Pallii aliorumque Pontificalium in-
dumentorum quae ab anno 270 mutata.

Papae Pal-
lium ad
fiscum in
calice.

JOANNES R. E. Diaconi, qui circa annum DCCCO-
LXXX. quatuor libros complens est *Encomium S. Gre-
gorii Papa I. lib. 4. cap. 84. induratum vestitus pictu-
rae representat* (ut supra vidimus) Pallio mediocri,
a dextro videlicet humero sub pectore super sterna-
cium circumlatum deducto, deinde sursum per sini-
strum humerum post tergum depositis: cuius pars al-
tera super eundem humerum veniens, propria resis-
titudine, non per medium corporis, sed ex latere pen-
det. Ex his verbis haud obsecro colligitur, Pallium
Pontificale sancti deum, quae se servabat, & laetis
fuisse quae missis Gregorii, & sua resistentia, non ex
latere, sed per medium corporis pendere solitum.
Hujusmodi Pallium videtur esse in Lateranense tralati
Maffeo (quod ad Pontificatum Leonis Papa III. ex-
cessum debet) ita ut jam per medium corporis pen-

deat Petro pari illa, quae Gregorio predebat in lateris
aliud nobis magnopere mutatum saeculo IX. invenitur.
Formam praefur aliam vides saeculo XII. quando ante-
rior tenet, non a tergo per humerum circumducta, non
posterior similiter per dumerum circumducta a priore
predebat, in modum longioris tenet ante ac retro inno-
data: sed eodem tenore utrinque bifida, fere duplex,
in duas utroque veluti affixae tenet descendit.

2. Spretem habet in obsequio Transiberica, quam vi-
desse ad Pontificatum Innocentii Papa III. anno MC-
XCVII. ordinem in parte 2. hic vero imaginem ac tipo al-
terius abfidi, desumptam ex libro, quem de Vita Gela-
si Papa II. edidit Constantinus Abbas Cajetanus, qui
anterioris quadricuram ei titulum Sancti. Exciat
ea abfide picta in Lateranensis Palatii Oratorio, de quo
apud Casarem Responsum, Omsine p'antura verba in
libello de VII. Ecclesiis pag. 173. transferentem, hoc
lib. 3. cap. 1. Calixtus Papa II. post conciliatam
cum Henrico V. ejus nominis Imperatore gratiam,
Patriarchi Lateranensis aedificia restaurare aggreditur,
excitavit in medio interiori Palatio Oratorium, seu
ediculum perelegantem & summa oblongum, cum ter-
tici ligno imbricato; exornavitque picturis, in ho-
norem S. Nicolai Episcopi. In hujus aedificii abfide
pingi curavit, et si opere parum eleganti, Romanos
Pontifices qui se proxime antecesserant, initio ab A-
le- andro II. ducto. Erant vero, ipse Alexander II.
Gregorius VII. Victor III. Urbanus, Paschalis & Ge-
ladius Secundi; usque adjunxit ex antiquioribus S.
Leonem & S. Gregorium, cognomine Magnos; sam-
met verum in testudine abfidi ad Salvatoris pedes effin-
gi curavit. Peram in aedificii pro Salvatore, quem
nobis describit anno MDLXX. Omsine, & ex quo post
anno LXXX. Responsum, invenit in imagine Cajetani
Disparum, atque ad hujus pedem unum inclinari Ca-
lixsum II. ad alterum similiter Anastasium IV. Ea pro-
pter potest eger dicere, Omsine memoria lapsam
esse, & Responsum desuisse diligentem inspicendi pro-
prie ipsam abfidi; cum media inter utroque tem-
pore Cajetani, anno solitus MDCCXXVIII. elire in-
venit. Quamquam eadem idem Cajetani (ut supra
notavi in Alexandro II.) indicare videtur, ipsam
picturam recentiori manu innotum fuisse; ac forte
post eundem Omsine libellum; quod etiam persuadet
litterarum minime vestigare forma; Pargini tamen

ut remanet
antiquitas

ut apparet
in aedificii
abfide 2.
Nicolai

ubi Calix-
tus a post
fiscum in
calice

F

in parte
abfide
Nicolai

A inter duas Angelas residentis; filiumque in gremio tenentis locum tenentis; sed hoc antiquitatem omnino sapientis, esse colorem sua iuvant.

3 Itaque, hac innovatione non obstante, existimo, praeclaros colores litterarumque formam, mutatum veteris picturae esse nihil: sed hoc duplex partem facio, quatenus inferior angelorum habuerit Callixtum praenotatum, qui in Superiori parte solus fecerit pungi se ipsum, ad pedes Salvatoris, medium solum insidentis; cum autem Anastasio IV. placuisse ampliori pictura totum spatium implere, si quae ipsum ex parte altera pinguendum curaret, caligasse praedictum Callixtum ut erat; itaque ad caput ejus, tamquam viventi, etiam cum cruce tabellam quadratam, a qua ex post ipsius Anastasii caput; pro Salvatore autem rudius expressit substitutum opere elegantiori Desperam, & utrimque collocat SS. Silvestrum atque Anastasium, bene notis a restauratore assumpti primam, istum Laurentius Patriarcha primum inquilinam. Deinde ubi, cum defunctis aequaliter nunc adscripto, de quo lumine circum eorumdem capite circulo, itane fuerit ad initio, nolui devotare. De nominibus eorumque adscriptis, nisi nova sit characterum forma, non dubitem tamen, quin primus descripta eadem fuerit, utique xii. saeculo litteris; idque suadet ipse versuum stylus, quos medius ea limbo, sic se gere oportet.

Sustulit hoc primo templum Callixtus ab imo, Vir clarus lae Gallorum nobilitate: Verum Anastasius, Papatus culmine Quartus, Hoc opus ornavit, variisque modis decoravit.

celesti in omnibus; in qua in sacris ecclesiarum variarum asseruntur, vel in antiquis picturis, ante secula tria vel quatuor, invenimus expresse. Idem certe Abbas Cassianus, qui nobis praedictam abbatem delineat e xhibuit; ante vitam Gelatii II. a Pandolpho Pisano ejus familiaris conscriptam, ejusdem Gelatii figuram superpositam, lignea forma expressam ibidem dedit, qualem in Codicibus Vaticanis illius temporis, ante praedictam vitam reperiri; quamque hic etiam prout forma paulum contrahenti deside. Ecce confirmationem Mitrae veteris gentium basilicam; ejusque curvae, sed multo quam, ante abbas fere ad se nulla: quia & in praesentibus post curvam Insulit agnosce eorum vocem originem, omnino talem qualem iudicat Festus, & Insulas defuncti filamenta lanae, quibus Sacerdotes, velabantur: cui consentant, remque distinctius expleat; Insulit, lib. 19. cap. 30. Insula, inquit, est Insulae fasciola Sacerdotis capitis, alba, in modum diadematis, a quo virtus ab utraque parte dependit, quae Insulam (sive Mitram) viciant caputque adstringunt. Quoniam vero Mitra, eon Tiarā, atque Romanus Pontifex dum sacrificat, sacrificatio per se populum benedicens de solidioris seu sella Pontificalis; & eo in alia noster Gelatius sua in imagine exprimitur; oportet ut manus altera id etiam teneat, quod tali in actu apprehendere solent Episcopi, Pontificale scilicet & Pali in Vestem, cuius sola pars inferior & recta hic cernitur, potius quam Crucem, qua praesenti Pontifici, non ab eodem gestari solet. Formam autem veteris Cambuc (sic enim appellabatur) optime exprimit non subiecta S. Disibadi imagines. Quamquam autem operis curvaturam praestet in Anastasiano Asido S. Nicolaus singulis manus inferens baculis: id tamen ingenio potius, ipsum ultimum inveniant, adscriptum potius, quam vero usui illorum temporis, nisi ecclesiis vetustatis exemplis illam videtur confirmationem.

5 Alexander Wilhelmus noster pie memoria, in quoque de Germania, Diva Consolatrix facellum, a suo fratre Joanne Wilhelmus (nisi fallor) noster item Societatis Sacerdos, in conspectu Lamburgensem monasterium extruendum annis MDCCXXVII, mortis intra novum annu condidit poro

Flarebat eodem quo Anastasius iste tempore Pars quidam, Leo nemine, node prelo ejusmodi ethymica nomine Leoninorum verum accepit; non quo prius illas evagatissimas (jam enim eum plura videmus in sigillis) illis II. integre ferale antiquis; sed quia praecipuum etiam consuetudinem sacrum elegantiam versuum; etiamque ipsum in Italia in Galliam tradidit, ubi nomen Leoninorum nunc videtur. Illum ergo ipsum Leonem, vel ex discipulis ejus aliquem, suspexit autem fuisse Anastasiam istum & pignus. Quid autem causa habuerit ipse Anastasius, ut argumetum defuncti a Calixto II. pictura quoad superiorem ejus partem immutaret, non video; nisi vel imperfectionem operis prius commiserit, vel viciis faciente furive abbas corruptum illud curas fuerit. Est ergo pars illa superior abbas, Anastasiana fere tota; ejusdemque Angelorum stylis, a quo versus priores sunt, etiam medius iste, sub Desperam throno, scriptus fuit.

Præfudit aetherei pia Virgo Maria Choreis.

4 Atque hoc fuisse dedecere placuit, ut pictura isti, non undequaque venustissima, omnem adhibere fidem videat; quamquam in ea tamen expressa cernatur forma Pallii, quatenus hoc seculo xii. fuisse omnino censet. Dedit tamen de numero cruciarum, eodem tunc inter solatium; hic enim seculo isto etque sequenti auctor fuit, vel saltem abstraxit; prout ex imagine Gelasiani apparet, ut non ex ea quo nobis exhibetur Innocentius P. anno MDCLXXV, ostendit; quemquam postea videri fuisse antiquum numerum consuetudine resuscitavit, qui etiam nunc servatur. Queri porro circa eandem picturam posset Mitramque Episcopalem hanc in capite S. Nicolai, & talis etiam sit qui spectatur in capite Sancti Silvestri aliorumque Pontificum; an vero Tiarā Pontificalem, quae ideo sit etiam sancto Nicolao imposita, ut meritorum ex sanctitatis potius declararet. Respondere, postremum mihi videri. Mitra enim Episcopales eo tempore basilicas longe oras, uti vide-

ad istam
verum
fuit
verum
fuit
verum
fuit
verum
fuit

ad istam
verum
fuit
verum
fuit
verum
fuit
verum
fuit

ad istam
verum
fuit
verum
fuit
verum
fuit
verum
fuit

ad istam
verum
fuit
verum
fuit
verum
fuit
verum
fuit

A. pernoctandum atque amplificandum suscepit; in eamque celebratam adduxit, sedulitate & zelo suo, in qua illud superiori anno repererat Franci, urbem obsequi; quoque missis suis, ex illius & patrie de structione hausti, hoc solatium habuit Eugenius sentit, & ab annis aliquot paralyticus; quod ipso Assumpta Deipara festo transiit ad se, uti confidamus, ubi neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra: Pater, inquam noster Alexander Wilhelmus, saepe in hoc opere laudatus, laudandus sapiat, inter alia antiquitatis sacra monumenta insignis quoddam ex aro inaurato, habuit filii commodatum, quo liber de Vita S. Disibodi a S. Hildegarde conscriptus, eadem curante fuerat exornatus sub anno MCCLX. Ibi Sanctus iste, sexus capriminus, cum humili valde Mitra, nec non cum Pallio Archiepiscopali; quamvis Hibernia, unde creditur seculo VII. advenisse, nullus ea aetate habuerit Archiepiscopus. Illud porro Pallium est plane ex usu seculi XII. sed radi capressum arte, sicut in triplici specimen apparet quod hic conspiciatur.

B. Vides autem ut Archiepiscopale Pallium, quod olim aut innatum, aut ad modum V vel Y foveatum supra petus ab humeris descendebat, uti incumbens; nunc effusum Planctis, atque infra scapulas reductum in brachia, ambiat Praesulem per modum passus in planis circum, co sepe modo, quo nos post seculo ipsum confirmatum cernimus in sepulchrali statua Honorii IV. anno MCCLXXXVIII. scripta, & iussu Pauli III. ex ruinis Basilicae Vaticanae ad Basilicam Aemilianam translata; qua quia egregie totum illius seculi habitum Pontificis representat, appendenda hoc loco visa est; inter figuras, ad huius dissertationis

normam: qua etiam cernitur in iuxta posita statua Bonifacii IX. anno MCCCLV. simulata. Sed & istud pallium observari debet; ut probat postum in Basilica Lateranensi, aeternum monumentum Martini Papae V. anno MCCCLXXXI. sublati & vivit, & inter duos istos representatur. Talem quoque formam reperio observatum in Pallio Pontificali, a sequenti initium seculi XVI. in eo monumento quod Julius II. submisit ipsi urvis posuit circa annum MDX. in ade S. Petri ad Vincula. Eandem vero Pontificis aetate, in fuit tam nummis quam statuis, videtur Sacerdotalem dimittere solam sub Cappe seu Pluviali indutus; quos interm credidit inter Misseram solentia, ejusdem forma Pallio nisi capisse, ejusmodi alios per Orbem Archiepiscopi mittebant, sicuti felices sacra laeva humeros ambrante; cum modica ante petus & post tergum laomia, lae coeque qua ante ultra genua propendebat lateri multo acutiorque.

7. Neisio ego, quis Pontificum initium seculi procedendi in publicum, obsequio nili eorum paratiorum, quibus in Sacris non mori est. Primus a Cavalleria sic ex primis in Eugenium IV. totum, ejusque annuum consecrati coronatiq. alia sortasse ratio fuerit. Primus, inquam, ab ista sic ex primis Clemens VI. super iussu Clericali seu Canonicali (Superpellicem unguis dedit) solum indutus Mantellum si Mozzettam, & communis Episcopi omnibus Canonisque Regularibus epomide differenter ruber colore, albaque pellicula pere vinctus ante apparentis ornata, tamquam Pontificibus unice proprio. Simili pellicula insignita calantica, utraqueque tempus & servitium manens, quibusdam rheumatizis sensibus eodem sepe tempore placent: sed invenimus istud longe antiquius videtur seculi Cavalleris, quando ipsum praesumptum pro Mitra imponere Subioiano, Sergioque II. & omnibus aliis ex antiquis, una cum Cappe seu Pluviali. Opinor ego, & Mozzetta & Pelliculi pelliculi avari, privatum intra palatium capisse seculo XIV. aut XV. & hoc jam privilegio aliquos capisse etiam ante prodire in publicum: nem de Julio II. creata sub initium seculi XVI. legimus infra num. 3. quod MDIV. XVII. Januarii, equitavit sua facultas ad S. Antonium, cum Amisii & Cingulo albo, atque Capcio holoserici rubro, ac Stola subea. Ex eadem de Adriano VI. lego in Historia Concilii num. 23. quod urbem in vestitus est equo, cum Galero & Stola, necnon coronatus. Ubique notatum aliquod larga illius Stola, qua hoc seculo usurpatur, vides ornamentum Pontificis proprium nullique alius sacro Ordinis commune, ex piano ut plurimum antea, consilaturque ad petus, ut ex alterius latere desinat. Hanc tamen Stola, dum propius considero, conspicioque cum Cappe seu Pluviali (de qua infra) adeo frequentem in Cavaleris leonibus, cui semper aderam interierim praeferam latius operis porphyreus limbus; subterius suspicio, quod ipse ille limbus, qui seorsum sumptus pendensque de collo formam habebat largioris Stole, capere seculo superiori in processu publico usurpare pro Cappe seu Pluviali, tamquam ejus pars principia (erat enim ipsa ad frequentiores usus incommoda nimis) quemadmodum vides Toga Romana, totum corpus aperire solita, paulatim fuit attenuata in torum superius explicamus. Primum autem Alexander VII. & post eum Clemens IX. sic consueverunt. Nec scito est in vera antiquitatis monumentis olim Pontificis ad lateris Stole simulinductum aliquam invenire, udem originem. Stola Cavalleris imaginis tale quid exhibet (sed multo amplius atque in istar largi scapularum, humerorum tenus utrimque ductum, indeque artibus paulatim mensura ante petus desinunt, & intantum Cruce largiore, Christum in Sordiderum imaginibus ornata) exhibens, inquam tale quid a principio seculi VI. in Hormida &

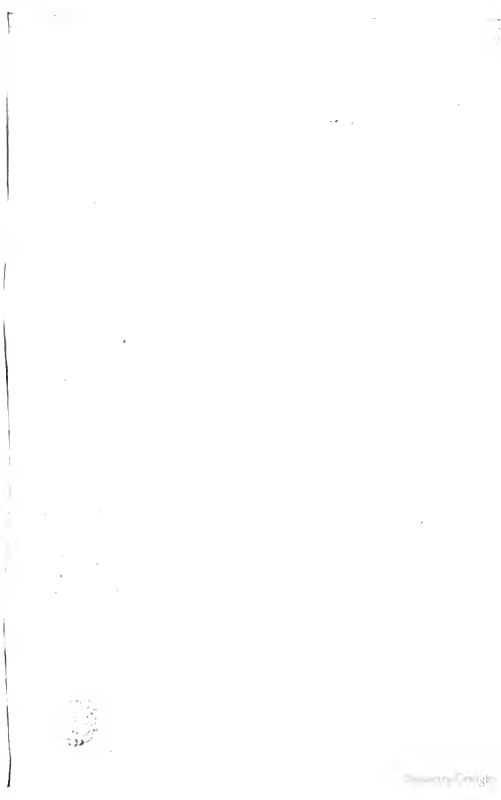
Statua th.
Pallii arch.
episcopalis
seculi XII.

Statua th.
Pallii arch.
episcopalis
seculi XII.

Statua th.
Pallii arch.
episcopalis
seculi XII.

usu in unam tubulam coadunatas. Ex tunc quidem recedebat forme discurvata supra transversam li-

A Joanne; quod videri possit loco Pallii additum, si conspiciat aliquando aspersum fuisse: est enim similis Pluviae sacrosacris, hamis enim tenet in lateribus excelsa, sed pectus materiam aspersorum, casibus rotunditatem, sicut supra diximus.

8 Ut autem ad Aspidem Avestianam reflectam oculos, in eadem aspersus, ipsius antecursum, primum inter omnes sui seculi Pontifices, merito raso expressum conspiciat, exemplum sequentibus et ordine pluribus, quorum extant monumenta usque ad Julium II. qui verba alios, & variis etinde habuit imitatores. Non tamen Aostalius IV. radente barba primus fecit exemplum: nam & Leonem III. videmus anno decernvi barba raso expressum, in Mosiso trisulco Lateranensis & se constructi; quando jam abbas penitus Graecorum in Italia Imperio, Barbarialis (sic Petrus Damiani appellat) Occidentalis Clera Monachisque tunc commune, videtur Pontifici ipsi placuisse, praeterea barba, quam habuisse tam studiose nutrant Episcopi omnes & Monachi Graeci. At Joannes XII. pro anno decclxx. sursum barbatus esset nobis; idque fuisse induitum fuit, quando Imperatores Germanice respicere & veterari Roma cupit, cui nationi cariores quam Francie ab antiqua Barba sua facere, semper virilis capitis praecipuum ornamentum.

9 De Pontifice quoque Tiara retrostandum his quoque, postquam in S. Silvestro divi, fieri pontifice, ut in signum libertatis, quam Ecclesiae detam gratulabatur, Pictum assumptum libertati insigne; quoque Phrygium sive Diademata inferre apponere; quod placuit picturibus convertere in Coronam; licet Diademata & Corona magna si differre, tam quod formam quam quod materiam. Errare qui Constantino, Romae baptizati, illudque suo capiti detrahentis, donum illud fuisse existimant, jam alibi dixi: facti autem constat, non ipsum quidem Constantianum Diademata sive quodvis submissum Roma, ubi Regnum tenuerunt, non in insigne suum quatuor eret. Edificata Constantino, primum caput secundum materiam Orientalem ut diademata, etiam gemmata. Quisquis autem Pontificum primas Tiaram assumpti, sive S. Silvestri, sive posterior alius, simplicem annuo, nec ulla Phrygio praeterea assumpti. Nicolaus I. anno creter decclx. circuli annuum, crucis potestatis insigne addidisse creditur ab aliquibus, cum jam Roma, Ravenna, aliisque tunc Romanis Ducatus tunc Avarchinis civitates summi Pontifici ut Domino parent, node ejusmodi Tiara, Regnum quoque dicitur caput. At, si verum est (quod ad ampliatum argumentum, ex Constantino filio Donatoe dultum, assumpti Otto III.) Joannis Diaconi ipsum esse signatum, cum in statuerit moerore ante Nicolaum secula, etque & Phrygi & Coronae meminerit, fateamur necesse est, ita quo ipse indicatur, ut a Constantino concessio, pro majori saltem parte usitatum Pontificis fuisse secula viii. sic cum ibi dicitur: Sanctus Apostolicus, Dominus meus beatissimus, Petro & Paulo, & per eos etiam Beato Silvestro Patri nostro, summo Pontifici & universali Urbis Romae Papae, & omnibus ejus successoribus Pontificibus, contra idem Palatum Imperii nostri Lateranensis: deinde Diademata, videlicet Coronam capitis nostri; simulque Phrygium, id est Mitram; nec oon & Superhumale, videlicet Lorum quod Imperiale circumdare assole collum; verum etiam & Chlamydem purpuream atque Tunicam coccineam, & omnia Imperialia indumenta.

10 Nec mihi nota audaciam hominis, non solum Dia deam sive Coronae Papalis moerore referent ad Constantinum; qui illis, non tunc quidem, sed tamen postea aliquando est usus; verum etiam Superhumale

Lorum, id est, Pallium, quo quis vaporem vel Con dantiam vel aliquem ex totius Imperatoris usum summo? Extant omnes Antiquariorum officinae, et volue Fastuos Byzantinos Conqui, etiam natus antiquitatis jam tunc a Constantino transmissas. Primus ibi pag. 77. cum Loro (ut appellat Conqui) circum collum, id est in habitu Consulari sui stupor, occurrat Leo Magnus, anno decclxxi. seculo plerumque inter post Constantianum, magis imperare: tam pontificem alii aliique, forma tamen semper a Pontificibus Pallis diversissima, uti videre licet in integro habitu Consulari, quem refert Ordinaris anni dxxvii. Consul in Oriente Aostalius, non Augustus (ut male sit persequi Baubertus noster in suis Consularibus a Vitiis Canonum Paschalem) sed Comes Domesticonum Equitum. Habetur ejusmodi simulacrum inter ea Dipychi suarum inscriptione, caput unum in calceum ejusque explicatorem, sub titulo Dipychi Leodienis, Alexander Wilhelmus praedictus primum edidit, quibus antiquariorum etiam antiquis estimatissimum opusculum, unde faciem unam in hunc nostrum luminem transtulit.

11 Et ut omnes partes ornatus cum spectabilis intelligentis distinctis, quidque in eo fuerit cum Pallio Pontificis commune, quod diversum; unde Valerianus Augustum, in Vita Aureliani Imperatoris a Fl. Pappae descripta, dicentem ipsi Aureliano, cum occurrit in Persidem anno ccllx. Consulatum designaret (quod tamen Valerianus a Pappae caput, & Galena pariter ordinatus parum curavit succedere carni) endi, inquam sic loquentem Aureliano postea Imperatori Valerianum. Cape Tunicam palmatam, Togam pictam, Subarmalem profundam, Sellam eboratam: nam te Consulem hodie designo, scripserunt ad Senatuum ut tibi deperit Scipionem, deperit etiam Falcem: huc enim Imperator non lolet dare, sed a Senatu, quando fit, Consul accipere. Falcem, quo Liliore praefectus Consuli, licet in hoc tabella non erit: Sellam eboratam satis eleganter expressum videt: videt & Scipionem, sed non simplicem instruat Aquila, ut in vastioribus Consulatum nominis, sed coronata, seu (ut esset formalis) Vittoriali, Thesideque ad Filiorum Honorii & Arcadii comprehensionem imaginis inscriptionis: quod autem altera manus efficit est Mappala, qua explicata Generatibus inebundis signum dabat novus Consul, unde & invenit primam ante secundum Mappalam dicitur pro primo ante secundum Consulatu.

12 Fraterro Calceos, seu verius Caligas, ut pote ad calces religatos, de quibus alibi: ad vestes venio; implem in quibus quo infuso apparet, amobis communis, et quo ad corpus & brachia adstricta Penola, non erat Consuli singularis: singularis erat Toga, palmata antiquis, hic variegata aperte strodque adornata, largis, ut ad dextrum brachium apparet, manent: cui Toga, ejusdem materiae atque texture adhaerens a tergo Subarmalem profundam, de sub nulla dextra emergit; permixta sicut utas hamum fuisse circumcinctum per tergo, & plicae sunt pontificis expientes (Paludamentum antiquas appellasti) dextrum per latus adductum; & postquam amplexus sinu geritum inspicit, extreme dexterae sui parae excipitur a sinistra brachio, de quo ee pendit. Supra Tunicam & infra Subarmalem, quod ex hamis dextra ante pectus recto angustissime tramite desinit, per modum Scapularis, credibile est simulat ex hamo sinistro descendere, ejusdem quoque Scapularis extremitatem alteram (ut faciat formam Y quendam) lateri etiam a tergo, & sit Angustis Y gemmatum comibus inter se obversis, per quo caput transiens transversaliter iudicat vel thebicus; atque adeo per quam similis est Pontificali Pallio, quod secula xii.

offensio ab
Dipychi
Capituli

Exprimere
ante C.
Julianum
creatum

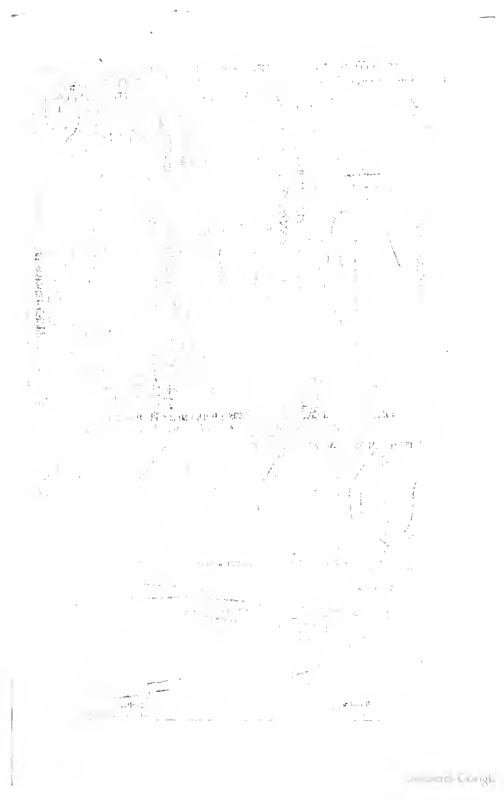
F
videt
Falcem

implete
Togae-Pal
maem

super Tuni
cam & in
fra Subar
malem, in
modum

Toga
Toga
Toga
Toga

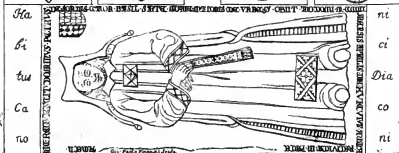
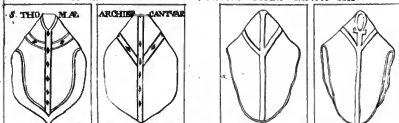
in

Formae Casularum seu Planetarum Romae Post an. Christi Mccc

Formae eademdem in Francia Seculo Christi XII

A *tas e Felice Contehrio, Faicena Bafilica Canonice, atrisq; Signatore Referendario, vore eruditissima, ipse venerabilis antiquitatis memoris per virili sua consulum esse cupiens. Laude studium: sed requira iudicium, castitatem, cam esse posse graphicam ipsius veteris pictura delineationem, postquam legit Ouphrium Pauvium, desiderantem ejus pictura vestigia, quae illa vivente, id est uno ante Rasponum seculi, adhuc vetustate excoleitia pene cerni poterant. Ita enim ait: Sub Alexandri II. tabula, in qua ipse pictus est cum Cardinalibus, pedibus Cadolum concutens, fuit hujusmodi Versus*

REGNAT ALEXANDER, CADOLUS CADIT ET
SUPERATUR.

..... NINILATUR.

In Rasponi autem imagine refidet qui dem inter septem Cardinales Alexander, sed Cadolus vocatus est apparet usquam: secundus autem Versus integer, sed alia sine terminatus, adscribitur in eadem Rasponi imagine hoc modo

B TUNC II HENRICUS ORBIT ET INCLINATUR.

Rursum Ouphrius: Sub Gregorii vero, Viñoris III, & Urbani II. signis, fuit hujusmodi Versus.

GREGORIUS, VICTOR, URBANUS, CATHE-
DRAM TENEBUNT:
GIBERTUS CUM SUIV TANDEM DESTRUCTI
FUEBUNT.

Rasponus eodem verba habet, nisi quod Wibertum, pro Giberto; deserti scribitur, prodestructi: sed dicit tantum Pontificis, in medio seu Cardinalium confidentes, ipse habet, terminus usquam comparat, usquam Gibertus cum suis. Tercio, idem Ouphrius deservit Versus eisdem, quos sub tertia imagine Rasponi: sed ait, esse sub Paschali & Gelasio II. simulacris, quosdam schismaticos Pontifices sub pedibus tenentibus: Ouphriusque assertum Abbas Sugerius, Alexander Papa novus, irrefragabili confirmat testimonio, max infra ad Antipapam Burdoni, alius Gregorii preponendo. Et tamen apud Rasponum idem sic placet, ut amicus aliter coram sub pedibus habet, prater marmoreum pavimentum. Dicit igitur, delineationis, quae nullus est Rasponus, non esse similitudinis veterum, sed conceptus novorum picturarum, eo tempore formati quo de reparandis Palati Lateranensis ruinis cogitabatur, post editum Ouphrii libellum tempore Sixti IV. quando, si-

C *cus Rasponus asserti, prater totos pariter mira crassitudinis, & videri velis careant, adhuc extabant vestigia aule Leonianae, & cubiculum Innocentii II. & Calixti item II. & viculus S. Nicolai, & conclavius Celestini III. quae ex insignibus picturis cum elingis ipsorum cognoscuntur: mox tamen dejecta sunt omnia, excepta minori parte triclioni Leoniani (addo & viculus S. Nicolai & Calixti adhaec vasa) quando Sixtus V. novae totius Patriarchii aedificandae manus admo-*

vit.
18 *Itaque jam non mirer in istis Rasponi iconibus, in quibus ipso aulam adsumus figura maximam sapit avaritiam, tota ad Vaticana archiepiscopu leges exatit; non mirer, inquam, Pontificis & Cardinales omnes videri in Cappis; & quodam talibus, quales debet formantur, cum lato inferne- que rotando post dorsum fuit, possit quam capere. Insunt veteris Cappicii, veram se genus non formam videri si placet, in tibi illam ex Romanae Brutorio, sub annum MDXXII. Vinctis en- cense, latra primam Vselmi Invenituras literas. Pri- mus perre Pontificum, quem etre repers expressum Proprium Mali.*

in Capa, est Honorius Papa IV. in suo summat, E quod in Museo Equitii Gualdi sic exhibet usquissimus Ciceronis locupletator Oldinius, cuius habitis vationem infra in ipso Honorio deo. Similem etiam

nummum Innocentii IV. annis XL. versificis Honorio praecommat, & habet idem Oldinius: sed isti nummi ali- quid credere prohibet triplex tria cartamenum, evi- dens argumentum novitatis, in ne adhuc ignota.

19 *Pate exciderat loqui de Placita, seu Calula, extra quam neminem Pontificum videre nobis in vera cuagme hostilium contigit primis XII. seculis. Hanc fere constantem irruimus in antiquis monumentis usque clasam, insit tamunda tope, nisi qua caput traos fuit- tur, cum superijset Pontificali Pallio, secundum formas supra descriptas. Eadem forma Roma tenet e- trum XIV. seculo, quemadmodum demonstrare possunt tria hac Presbyteriali monumenta, etiamnam Roma in Ecclesia S. Mariae troni Tiburini & S. Cecilia vifendo, quorum primum anni MCCCXIII. habet circumscriptum hujusmodi Epistaphum. Hic requiescit Domnus Pres- byter Petrus Bellus, Canonicus hujus ecclesiae, qui dimisit huic ecclesiae unam domum bonam: cujus anima requiescat in pace. Obiit sub anno Domini MCCCXIV. Pontificatus Domini Joannis Pape XXII. anno I. Octobris die IV. Alterum est anni XLIV. prius recentius, & sic circumscriptum: Hic requiescit Domnus Petrus Francisci de Cinthiis, Canonicus Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, Vice-dominus Portuensis & S. Rufini, qui obiit anno Domini MCCCX. mensis Sept. die XXVIII. Pontificatus D. Innocentii Pape VI. Amen. Oileone vero post scriptum est verum, quod haec dicit: Hic requiescit Domnus Nicolaus Joannis Riccardi de Riccardinis, de Transiberis Canonicus, Neapolita- nus, cujus anima requiescat in pace. Amen. Obiit sub anno MCCCXVI. Pontificatus Domini Urbani Pape V. Indictione VII. mensis Mali die x. Quibus crudi- derant in ordine ad mox observando, placet etiam ad tandem suam videre Archiepiscopalis, apud Mediola- nensem, Calula formam, in imaginibus SS. Ambrosii*

Placita seu Calula an- tiquissimum monu- mentum.

E

est sic. 16. ut prius ad viciu- m quatuordecim.

*non sumus
ne que sit
ut, ut
que sup-
erat quidem
Pontificum
describit.*

*sed qualem
designavit
fuit Sixtus V.
Palatium
Invenituras
disposit.*

*De em. viciu-
m tri Capa
brubius
capitula
admodum.*

Ee

aqe

A. *aque Mallin, Mediolanensisque, quemodo illa hic factus experimentum, ex Missali Mediolanensi anni huius formata ad miniatras (ut existimo) antiquiores in Missali aliquo Ms. Eorum inferor, passim in fronte libri, representas S. Ambrosium, in habitu Archiepiscopali velut ad sacrificium, cum Pallio supra Planctum, quipsum Missale tradit Archiepiscopo & Primicerio Capituli Metropolitani (nisi fallor) atque Canonici ad genus fieri suo quibusque in debitis, superest sacra luteram O designata, inchoat ordinem Missarum, incipiens a Vigilia S. Martini, 14 Idus Novembri; sequitur initium Oratorum super Populum, Omnipotens sempiternus Deus &c.*

in quibus
notatur
anum illu
qua Julia
Maximian
le non
propria.

30. *Plura in istis Casulis, praeteriam Canonicali-
bus, sunt ad habendum usum remota; & quantum ego
scilicet, aliquo solis Majoribus Canonici sic propria,
ut vi. quibus Presbyteris Roma non competere. At-
que in primis, quod loco Stola Sacerdotum, infra Pla-
nctum acut pectus decessit, cuius extremitate utrum-
que decessit infra genita apparere, si ipsa ibi esset, vi-
deretur supra ipsam Planctum affixum veluti petiolato
acutis operi, unde quodam quasi Stola desinit: ut
Crucem, quem vulgares Casula totam assiduum habebant
in partem anteriorem vel posteriorem, habebatque etiam
nunc; Canonici illi habebant solum superne affixam;
& sic viderentur habere aliquam accedens ad
Pallium Pontificale, quod ipsum super Planctum su-
perius duo tenet: cuius portio affigebatur. Factus est
etiam superius illi Canonici, sive Presbyteris sive
Diaconis, solus proprium suus obsequium seu roga sua*

*interiori, sive ipsius Plancti vel Delimitica collata D
presens operi, restant in humeros, in figuram
procellentiam: quod etiam apparet in effigie Clemen-
tis V. quem putamus a Cavalierio expressi in eodem
Archidionali habitu, ut quo pilus fuerat atqueam
fieri Archiepiscopum Burdigalensem.*

31. *Ut autem diversissimum, ad Canonice officii
institutum, prosequar; namadmodum quod Nicolaus
de Ricardinis testum, alius etiam Mediolanensis au-
dum, perquam seculariter erant habere, totale in
necessitate, quod nostra memoria viri ac matrona gra-
ves in Belgio Galliae utebantur, ut fere in petulanti
panis quem ante sunt antiquioribus tempore Alberti
& Hadeille videre est. Atque hoc Canonici, ut dicit,
majoribus propria fuerint. Non auge autem affirmare,
Peccatum illam supra pedes quadratum, quo physionica
vires textu Alba affigunt, propriam Canonici vestem
fuisse; meminerim in senioribus auduisse, quod apud
maiores nostros passim in usu fuerit, affigere Alba Sa-
cerdotali cuiusque Peccati, eiusdem cum Plancti ro-
lent & tenet, ubi illa pedes manufque assigunt & si-
ma sui parte, representandis (ut sepebatur) vultibus
bus prout manufque Crucifixi; & quantum similem
pro Ceteris spiritus, supra Amiculum, quo caput obtu-
debat sacrificiorum. In Pontificum Romanorum Se-
pulcralibus statim nihil simile videbatur, quare illis
saltem id in usu non fuisse intelligitur. Denique qua-
dratum illud caput regnum, quod videt in for-
cephagi Petri de Cinctis & Nicolai praelibit, aliud
esse non videtur, quam Almuicium, quod pili loco
Canonici erat per astatem; nam hunc capiti pellicis
utebantur, & nunciat eorum nunc; sed Almuicium,
ut usum, sic formam atqueam amicti, eiusque loco
Pili quadratus cerniturque successit. Sic etiam a-
firmare possumus Almuicium esse, Episcopi illas majores
monoreque stetitum ad pedes S. Ambrosii in Missali
praelibit.*

32. *Verum ab his, ex occasione potius quam propo-
situm dicit, circa insignia Canonice, redeo ad consi-
derationem Planctuum, unde diversissim sum; atque
observo, in istis illis omnino non apparere indicium
aliquis scissura lateralis; sed solum videri totam ac
hemicam simpliciter tenet Casulam, quod fere an-
tiquiorum sunt, additum super brachia, sicut opus
erat eam adduci tempore sacrificii. Quia tamen super
describit Almuicium operis perisphigae compellens
Planctus, credo paulum in idem ut latera modice
casuiderent, ad brachia commodius explicanda; nisi
in ea casula, qua Joannes XII. induit Archidionem
suum videtur est pag. 162. pro anno MDCCCLX. Merito ta-
men dubio, an ulla unquam seculo, panis antiquiori
quam nostrum sit, fuerit usu Romano receptum, ut Ca-
sule ad humeros aperirentur tam alte, quam meos video
aperitas fuisse in Gallia & Anglia seculo XII. unde in-
ferius submissos formas accipimus: quarum quo la-
ter est, composita ex panis ferebatur, segmentis quo
argentei tenet ornata, sulcata cernit, servatur in
Abbatia Moribundensi, eorum quod ipsa usus fuit
S. Thomae, Cassanensis Archiepiscopi & Mor-
tyr; altera, usum non invenit, cui ad elum Stola
sola usum, pervenit ad nos, ista modo delimita, de-
no Joannis Jacobi Chiffonii. Utroque vero forma placet
conjugatim & videri.*

33. *Ad implendam parva tabula operi nostro propo-
tionate mensuram; placeat etiam in speciem habere
Diaconali; pro seculo XIV. extante, nam addere ex
Romanis istis ferebatur, sic insensum: Hic re-
quiescit Dominus Petrus de Sordis, Canonici ianili
Moriz Majoris de Urbe, qui obiit anno Domini
mccc. mensis Aprilis die XVI. cuius animae requiescat
in pace. Amen.*

et qualiter
notat con-
stantia
Episcopi,

aliquo
Presbyteri
non possim
nitam.

E

Casulam
anno Ca-
sula.

F

su. 10. 1071
in interdu
operis.

CONATUS CHRONICO-HISTORICI

PARS TERTIA.

A Gelasio II. usque in praesens.

PRÆFATIO.

De mutatione styli, in hac altera Parte, circa mensuram possessæ & vacantis Sedis.

Nihil adeo in humanis constans est ac firmum, quod non aliquam subinde patiatur mutationem, idque non solum in politicis & ob hominum instabile regimine, sed etiam ecclesiasticis experitur. Siquidem etiam hoc, licet a Christo Dei filio ordinatum, pro varietate tamen temporum aliquam formam suam varietatem accipit, circa ipsos ejus Vicarios, mentis tamen indivisa semper Capitis supremi unitate. Existim initio nascentis Ecclesiæ, primæ Romanæ Pontificis Petrus non incongruum, immo necessarium duxit, plures pro sola urbe Roma consecratos Episcopos; qui ipso vivente, sed ad prædicationem Evangelii dimitti abstinere, Episcopatus obventi munus intra extraxerit Urbem; mox autem sibi succederent, accedente tamen novo Clero Romanæ populique consensu. Non transiit quidem ad posterum exemplum plures sui ad ejusmodi Episcopos conferendi: quædam tamen Gentilium Imperatorum persecutibus pressa Ecclesia, periculis quædam de subita orbitate incurrenda, per sui Vicarios capitaneos meruerit; tandem, si cunctis videmus, ducere consuetudine, non solum Episcopum Vicarium mature ordinandi in ipso successore: & quævis id negligens fuit, diutius absque Pontifice Ecclesia fuit; deficientibus qui Electum consecrarent exterius Episcopis. Tanti autem fiebat Episcopalis illa Ordinatio, licet non conjuncta cum suprema potestate, ut Antiores primi versatissimi Catalogi, absque die, non autem a die initii supremi Pontificatus, numerandos putaverint annos, mensuræ, ac dies, quibus eorum quisque sedet.

C Substanti perseverantia facta sui juris Ecclesiæ, crederem Vicariorum istiusmodi usum, jam minime necessarium; abolevis, quo liber electio foret. Et quamquam subinde sic Electio primas desereret, etiam atque ordinaretur, in Ecclesiasticis negotiis sicut in S. Gregorio Magno aliisque nonnullis fœci extraordinaria aliqua de causa; Pontificem tamen non credidisse habere, prius quam ille ordinatus esset Episcopus. Et hunc secutus stylium hactenus, quantumcumque diu ante Electum, non admodum rarum Pontificibus, priusquam ordinarentur: itaque ab eorum numeris excelsissimus Stephanum illum, qui Electus post Zachariam, utroque post die necesse consecratus esset; nonnullumque cum Barone ipsidem nominis successum non alterum vocare Stephanum Tertium; sed Secundum, ut omni retro antiquis fecerat. In conspectu porro quibus fecit, idem Barbari, qui Imperium Romanum in Occidente commoverant, etiam Ecclesiasticum libertatem violenter, antea Odoacri Rege; quo hic Confirmationem facta a Clero Electionis sibi posterique Regibus arrogavit. Ac primo quidem ad sui Electi Ordinationem procedebat Romani, deinde offerrent Regi confirmandum quod fecerant, ita ut rarum prius videretur Episcopos, quam Pontifices esse: sed cum semel iterumque, deinde simul sub contentione electi ordinatique, scribimus consilium in Ecclesiæ Propyleum Mox.

fuisse; utiliter consilium est, ut Ordinatio differretur, donec Rem causam agnosceret. Hoc occasum habere capimus Interpotioria longior, maxime cum Decretum confirmatorium impellendum erat Constantinopoli: quod deinde ius, a Constantinopoli remissum, denno arripuerunt Imperatores Occidentales post Carolum Magnum; & rursus antiquam renovavit Otto Primus.

3 Denique mortuo Henrico III. & filio Henrico IV. per Antipapa suscitationem secundo Ecclesiam, ac illa intra communione porum salis, coraque non agnosceret quemcumque pars sana elegisset S. Petri successorem legitimum, ipsa vero archiepiscopus Capite caretis, afferunt sese in libertatem, capique simul eligere, simul creare Pontifices; ab eorum die affirmare, quanto quisque tempore sedent, & (quod consequens) quanto post ejusque obitum tempore Sedes Pontificia vacaret. Quod cum Antiores in Catalogorum in Episcopiorum Pontificiorum fecerant invenimus, congruam censuimus, istidem nossemus quoque aptari Chronologiam. Ideo qui ante veteri præstati constanter animus, quanto tempore cessavit Episcopatus, postea uterque præstati, diutiusque quam diu vacavit Sedes. Cum enim ante ordinationem Episcopalem non vere ac proprie sit Episcopus, esse jurisdictionem Episcopalem exercere, merito censetur cessare Episcopatus, quoad ordinatus fuerit in qui Electus erat. Et de fecerit viderant Pontifices multi, qui invenimus, non ablati nova illa usum, diem Ordinationis sue præ die Electionis præ suo Natali habuisse, quæ solius non suam faceret ab anno Pontificatus, primo vero ab Electionis, nisi in eorum Regibus decernimus.

4 Novi porro, quem dies, styli initium aliquod invenimus in istis nostris, jam inde a morte Stephani IX. quem in conspectu Rege electionis die Augusti, & post videtur ordinatum, ac XXII. Martii mortuum, sedisse diei illi, nostrum Menses VII. dies VII. utique ipsam diem Electionis adduxerunt. Alexandrum II. postea, sub quo cepit Ecclesiæ Henricus IV. rebellare, diei sedisse annos XI. menses VI. dies XXI. qui tamen haberi negemus incipiendo a die Coronationis, facta in Donata XXII. Septembris, cum ipse obiret XII. Aprilis; nisi electionem seu potius creatum dicamus diei XXIX. disti mensis, ab indague & ordinam ejus Pontificatum. Similiter & Alexandri successores Gregorius VII. creatus XXII. Aprilis, licet primam ordinatus XII. Junii & mortuus XXV. Maii, sedisse tamen dicatur annos XII. mensem I. dies XI. ut patet in. qui ab Ordinatione incipiendo solum dandi fuissent anni XI. menses XI. dies XXVI. Post hunc Victor II. morte quidem citius electione fuit quem ordinatus: sed quia electionis sue toto fere anno essentis distulit, non potuit Pontificatus ejus incipere nisi a die quo consecutus ordinatus fuit. Idem vero fuit electus & in eadem locati Urbani II. diei: sed Terracina rei acta est, adeoque absque crederemus, in plena personæque Pontificis illustratione solius usurpavit. Hæc autem servatis rationibus quidem in Paschali II. die XII. Augusti in Sabotho, sed non altero die eorum hebdomada primo, ad ipsi Dominica, secunda Ordinationis factis, ut non sit opera pretium unius diei causa quidquam mutare.

5 Ad in Paschali II. successore Gelasio etiam II. discernere quædabile, inter diem Electionis Coronationis. Ee 3

A oisque, *consonum cum evidenti auctoritate Epitaphio*, Pontificatus ipsius mentes a die Electionis, *postea con-*
firmat. *verum ipsam suadet in ipsum adducere. Etenim in* Epitaphio, *infra integro dando, expresse legitur,*
quod

— Rapuit mores atra virum, cum Pontificatus
 Vix ageret primum Pastor venerabilis aeternum
 cui felicitas ad huc bios dixerat, ut plenus haberetur.
 Creatus nempe *xxxi. Januarii minoris*, ubi *xx. ix.*
Januarii alterius. Quod si ejus Pontificatus asseman-
 dus esset a die Ordinationis *scilicet xxiv. Februarii*, non
 sexmunda dies, sed mensis fere totus, integritati u-
 nius anni defuissent. Secundum primum ergo calculum
 docuit Gelasius non in *usque ad. N. tum passim ab aliis,*
scilicet aeternum.

6 Ea porta, quam nunc explicui styli post hoc tenen-
 di mutatio, accessum mihi dedit potendi hic aperiri;
 quodque ipsum volumus bipartitum poni, ante quar-
 tum ex quintum Tomum Masi, per modum Tractatus
 preliminaris. Sed neque mutata postea consilio, & ut-
 raque Parte in unum volumen contrahita, displicuit
 facta alio respectu divisi, ut quod mutanda necessaria
 esset forma Chronographica tabularum, deficien-
 tibus Baronii Annalibus; eum quibus placebat
 nostram Chronologiam una in tabula componere, quae
 comparata huc fere debet ut sum accipere.

7 Interim exhibendo Pontificum imagines senas & D
 senas reliquae placuit, ubi priores ita erant, bonas
 imagines SS. Constantii & Helenae, a quibus au-
 templum Pontificis Majestatis, quod et verum & se-
 cularem potentiam, suam accepit principium; cum
 antea, sub Gentilibus Imperatoribus ac fere tyrannis,
 duram servitutem serventibus Ecclesiae, obnoxia eorum
 saepe magnissimum legibus. Antea libertatis fuit Impe-
 rator ipse; non quidem primis Christianis (nam Phi-
 lippos fuisse Christianos, sub S. Fabiano Papa, aliis
 est demonstratum) sed primis, qui publice Christum
 professi, idolatram iussu ejus fidei egerunt, Marty-
 rum corpora honorifice curati, & super his Basilicas ar-
 que Ecclesias erigi, docuit ipse eorumdem munificen-
 tissimas: quae in re adjuvantiem habuit matrem Heli-
 nam, Dominica Crucis invenitricem. Ad hoc initio
 aula paulatim possessa Pontificum, ad jurisdictionem
 sacram etiam seculari accessit, in ipsam Urbem Romanam
 & plures per Italiam provincias, post variisiam Ro-
 manum Longobardorum & abdicatum Graecis in Occiden-
 te Imperium: quod specialiter Dei providentia & consilio
 factum, soli uxoribus, qui insidiant, tenent, Curavi
 ergo ut utriusque saluti effugeretur vultus & habitus,
 qualem viventibus fuisse probatum est, ex eorum num-
 mis ad *xxi. Masi* circa lamella explicatis.

CLXIII. GELASIUS II.

ANNO.
 MCKVIII.
 & EP.

GELASIUS, natione Campanus, antea Joannes Cajetanus, S. R. E. Archidiaconus
 anno MCKVIII. imperantibus Henrico V. & Joanne Comneno, *xxxi. Januarii* crea-
 tus Romae, & *xxiv. Februarii* ordinatus Cajetæ, sedit menses *xi. dies xxix.* defunctus
 Cluniaci *xxix. Januarii* anno MCKIX. ibique sepultus: & vacavit Sedes dies *v.*

I Pontificatum hunc Oedericus Vitalis in Historia
 Ecclesie, sic describit in initio lib. 10. Anno ab In-
 carnatione Domini MCKVIII. Indictione *xi.* defuncto
 Paschale Papa, Joannes Cajetanus, Romanorum
 Pontificum antiquis Cancellarius & Magister, in
 Gelasium Papam electus est; & coelectoradicem Im-
 peratore, a Romano Clero canonicus consecratus. Et
 infra, Gelasius Papa eruditio litterarum aptissime
 instructus fuit; & longa exercitatione, (utpote qui
 Praefulum Apocryphus fere *xi. annis* tenuerat) calu-
 lus: sed non plene duobus annis Romane Ecclesie
 praefuit. Immo nec uno integro; nam infra totum aut
 Annos incarnatione Domini MCKIX. Indicti *xxi.*
 Gelasius II. Papa, *iv. Kalend. Februarii*, apud Clu-
 nioem mortuus & sepultus est. *Dom. martii* habemus
 ex Chronica Beccorantæ auctoritate coacti, scilicet *xv.*
Kal. Februarii: cumque in Epitaphio non dando di-
 citur bius dumtaxat dies defuisse integro Pontificatus
 ejus anno, consequens fuit electum fuisse ultimum Januarii
 praecedentis anni. Denique quia Vita auctor, praefatus
 videlicet, ordinatum dixit infra Kalendas Martias,
 quæ anno isto occupabant Feriam *v.* intelligo eum cere-
 moniam factam Dominica praecedenti, id est *xxiv. Feb-*
ruarii, eodemque S. Matthei Apostoli sacra.

ANNO
 MCKIX.

C Ea Chronica Cluniacensi habemus, quod Gelasius
 Papa Cluniaci sepultus sit, inter Crucem & altare,
 quod non crucem magnae basilicæ est. Ejus hoc Epitaphium,
 velut ex eodem chronico acceptum, recitat
 O'annus noster bifas verbi. D. O. M. Gelasius II.
 Pontifex maximus, Henrici IV. Imperatoris, clades
 plurimas Italia inferentis, & Maurium Brachar-
 denon Pontificem esse concedentis, suorum timent,
 in Galliam cum meliori S. R. E. Cardinalium parte ad
 Ludov. um VI. fugiens, cum Plagniam appulisset,
 velut nuntius pleurictus, propeperit illi ob-
 viam Ludovicum, Cluniaci mortui; & itidem hoc in

loco sepelitur, circa annum Christi MCKIX. & Pon-
 tificatus sui primo: cui mox Guido, Viennensis An-
 tistes, Burgundiorum Ducis filius, in Pontificem
 Romanum, sub Cellisii II. nomine, a sacro Cardi-
 naliu cætu, sufficatus est.

3 Sed Epitaphium hoc nove praefus compositionis,
 neque hoc secula antiquioris esse, nemo non videt. Pla-
 rior igitur sacrandum, quod ibidem fortassis antiquioris
 legatur, & etiamnum habetur sub nomine auctoris
 Petri Pollavienfis monachi, hoc tenore.
 Vir gravis & sapiens est vir verboque, Joannes;
 Cum prius et Monacho pro multis strenuissimae
 Archidiaconi foret & Cancellarius urbis;
 Praefule Paschali meritis ad sidera rapto.
 Promeruit tandem sacram confendere Sedem,
 Dignus post primum GELASIUS esse SECUNDUS,
 Sed quæ Rege fuit non precipiente levatus,
 Horrendum tremum Princeps: & filia dulcis,
 More suo, profugum suscepit Gallia Partem.
 Si licuisset ei (pro certo credo) post ipso
 Virtus, & pietas, & honestas cresceret omois,
 Et pax Ecclesiae toto foret in orbe.
 Jam rapuit mores atra virum, cum Pontificatus
 Vix ageret primum Pastor venerabilis aeternum,
 Bina dies jam restabant, cum Cluniacensi
 Dormiri in proprio Romani juris asylo.
 Hæguitur postius, dilectis inter alumnos,
 Cum Patribus sanctis requiescit: & optat, ut orbis
 Conditor & Juxta veniat quandoque poterit.
 Ex cineris lapsus sub pristina membra reformet.
 Felix iode nunc semper, Cluniace, manebis,
 Quod Pater orbis Apostolicus, summuque Sacerdos
 Ecclesiae, Matrisque tuae specialis, apud
 Transiit ad Superos, in te requiescit humatus.
 Nec mirum hinc etiam scilicet credimus illum,
 Cui dedit ipse pius magno pro munere Christus,
 Ut mo-

Quæ hic po-
 sita imago
 est 27. tom.
 Pontifici 1°
 Minori

B

antiquum
 aliud.
 E

CLXIII GELASIVS II

CLXIV CALISTVS II

CLXV HONORIVS II

CLXVI INNOCENTIVS II

▲ Ut monachi monachum, patrem quoque pignora cara
Jugiter aspicerent, lacrymisque rigando sepulcrum,
Sacris in precibus specialem semper haberent.

4. *Mitur perre, quande Mortuus Polonus & Wernerus Raltencus Gellio adscripterint*, annos 11. dies 11. *Goffridus Fürstbergus*, annorum dies vii. Stelle, annum i. menses vi. *Vitum illius auctore descriptum praeludenti Pandulfo, Hugonis de Alstro, Cardinalis Protoprii SS. Apostolorum nepos, tunc abbas Pontificatus vicius, & omnia praefata: quom Barcinus quidem pater iustitiam Aunalibus suis inferens sed (proxi-
mum Aunalium ratio exigitur) sapienter intertempore de-
biti, quare opto prius cunctis eam comitum fessio-
ne integram dare ac velire Mi.*

V I T A

A Pandulle Alceirino familiari campolina

Gelasius, qui & Joannes, natione Gaetanus, fecit anno uno. Hic a nobilibus juxta feculi dignitatem parentibus feliciter educatus, litterarum studio pueri mentis intentione et traditus: in quo parvo factus in tempore quodam fuit puerorum addicens, ultra coevas fuis omnia memoras commendavit. Hinc a sanctae recordationis D. Oderici Abbate petitus ad faciendum inibi, tamquam in monasterio omnium capite ac principio, et aliquid de deo, & devotus a iam dicto Abbate suscepit, ac cum non paucis aliis regulariter conversatus. Ubi viris ad omnia peritissimis, quorum in monasterio non parva copia erat, ad liberales artes addidenda adjunctus, & ipsa, per omnibus fere aliis diversarum regionum praedicti addidit pueris, artes in brevi, & monasticum ordinem plene addidit, & per aliquantum tempus in monasterio Patris Benedicti sanctissimi irreprehensibiliter conversari curavit. Hoc tempore Romana Ecclesia non modicum confectis interversionibus fatigata, fluctu plurimo laborabat. Sequitur Guibertus quidam, olim Ravennatum dictus Archiepiscopus, homoliteratus & nobilis, & qui Deo forsita placuisset nisi hoc piaculum fieret, ab Imperatore Theutonico Henrico Majore, contra Papam Gregorium, in ipsa Petri Cathedra & violenta et intrusione locutus, & non parvis temporibus tyrannice incubavit: qui praeter innumera prava quae gessit, quodammodo fecit plantam adeo temerariam & sub vulpe quodammodo latenter reliquit, ut totum mundum hodie erga poena mortis mandare cogatur. Destruit illud ergo Omnipotens: de quo ariam invasore in gessis Papae Paschalis et aliquid de praebicum.

1 In diebus illis, non (sic credo) abigitur Spiritus
 2 confortatoris oraculo, Fr. Joannes Agapetus, jam
 3 dolefaciens, monachus Calanensis, ab omni simul Ca-
 4 tholica Ecclesia & Urbano Papa, qui preerat, in tan-
 5 tum perturbatorem auxilium ac consilium partem-
 6 que sollicitudinis illi evocatus, ut sic tandem aliquando
 7 infans in fumme plebsualem poestitit, divina suffra-
 8 ganea clementia, prout maedellabere sequencia, le-
 9 caretur. Gratia fit B. Petro, Apopholo Jeliu Christi,
 10 qui tam probum juvenem, in primis quidem simili,
 11 ubique quidem potius adoptat in Vicarium. Ecce Do-
 12 minus Urbanus, primum Olfandis Episcopus, postea
 13 papa Romanus (qui, veluti jam dictum est, Joannem
 14 Agapetum activi) iustitiae et perficiencie Alla man-
 15 si in tantum miseriarum per Gibertum illi adfuit, ut
 16 quod, permittissimis, in quodam famolissimo inter
 17 quod, illud Petri Leonis in aquila Lycaonis, inter
 18 quod, egressi Tiberis pontem, vix ab inisimorum in-
 19 fidiis fullentur, matorum Romanorum & aliquan-
 20 do muliercularum pauperum elemosynis regitur.
 21 Hunc Papa litterarumque & Jacopus Fr. Joannem

virum utique sapientem ac providum fectiōis, ordinavit, admoxit (Curie), fuisseque Cancellarium ex ista deliberatione instituit, ut per eloquentiam libi a Domino traditam, antiqui leporia & eloquentia stylum in Sede Apostolica jam pene omnem perdiditum, sancti dicant Spiritu, Joannes Dei gratia reformaret; ac Leoninum cursum lucida velocitate reduceret.

3 Decedente itaque Papa de hac vita, hocceſſit illi
Palcalis: qui Cancellarius ipſe individua ſemper in
infiniſis advertentiſſis caritate coheſcit, equiſque iene-
ſtius baculus in omnibus & per omnia perduravit. A
quo ſane Pontifice, inter alia ſancta quæ fecit, Grego-
rium de Cicciano, Aldonem de Ferentino, Petrum Pi-
ſanum, Chryſogomum & Hugonem Pilaſum, Hugonem
de Alastro, Crelcenſium atque Domnum Saxotem de
Anagnina, Gregorium Gaſetanum, Scriptores ſuos omnes
ex Capellanis, Prebiteris, Diaconis & Cardina-
les, cum non paucis aliis, in his & Ordinibus minimis,
fecit certatiſſimè promovere. Romanos omnes
Clericos, majores atque minores, Abbates & Abba-
tiſſas, ſanctimoniales & Monachos, omneſque, imul
pauperes, & dulcibus reſorbent ſermonibus, & ſecula-
ria corporis, ipſis & multis aliis, de his quæ beneſit
acquirere poſſent, miſiſſe reſpondebat. Quonia vero
in captivitate Teutonica, ab ipſo compare ſue Hen-
rici tyranni perſecutus; qualiter eidem paſſer vidu-
um & orphanorum, nervo conſtitutus, in faciem ipſam
reſtiterit, ex beneſitiis aliis quibet ſtudioſus ad-
verſus; cumque, Petrum altitum contra novum Simonem
nominet. Diaconum Romæ, quum S. Mariam in Coſ-
medium vulgariſſe auſeptaſſet, ſibi Cardinali Diacono
ad Palcalis commiſſam, quomodoſi auro vel argen-
to, in liberis ſue paramenti, in domibus innumeris, in
fundis atque ſcabulis, in religione præcipue, in quantum
Roma patitur, ſuper omnes alias inſultaverit, & requi-
rentiſſe lagaculoſe luc clarius enſeſſet. Cafenſem cenobio
tunc, ubi B. P. Benedicte eccleſiam & meritum reve-
rentiam, tunc quia in ipſo monaſterio religionis babi-
tum ſemper, conversionis ſue primordia reducere
ad animum, ſanctamque vitam Patrum inibi Domino
ſervientiſſum ſedula mentis cogitatione petraſſans,
non tantum in his quæ ad Deum pertinent irremiſſius
gubernare, verum etiam extra, contra repugnantes in-
ſidias malignitatis, turrim incongruabilem fecerit

4. Interim autem Palschali Papa defuncto, Venerabilis P.D. Petrus Portuensis Episcopus, qui Primatum post Patrem per longa jam Iulius tempora detinuerat, cumque, omnes Presbyteri ac Diaconi & Cardinales, de eligendo Pontifice et in communi communitate & singulariter singuli petraflare conperunt de D. Cancellario, in monasterio Caliseno commoranti. De hisce gentis modis omnibus infans nuntius comparuit, qui Cancellarium ipsum, iuxta quod acceperat in mandatis, ad Cardinales Romam cum omni faceret celeritate redire. Quid more? Titius Fr. Joannes, mortem tunc Patris vix portorilem rememoratur, prout erat obediens filius, parvit, malam ascendit, maturaque tenere Urbem intravit, Frates ac Filios commouit, adiuravit. In crastinum vero, secundum quod coexistenter. (convenient) Honorabilis Pater C. Portuensis, Crenius Sabiniensis, Vitalis Albanensis, Lambertus Officiensis Episcopi, Divisio S. Martini, Bonifacius S. Marci, Desiderius S. Praxedis, Petrus Pisanus S. Salutaris, Joannes de Crems S. Chrylogonis, Saxo de Anagnina S. Stephani in Caelio monte, Amicus S. Crucis, Sigizo S. Sixti, Amicus S. Nerei & Achillei, Joannes S. Ceciliae, Desudat S. Laurentii in Damaso, Anastasius S. Clementis, Raerius S. Marcellini & Petri, Benedictus S. Petri ad vincula, COUNRADUS S. Pudenzianae, S. Joannis & Pauli, Theobaldus S. Anastasiae, "Guarardus S. Priscie, Guido S. Balbinae, Gregorius

Lincoln N.
with Elph
scape Per-
sonal and
and.

« *Il faut donc
au Pape
et au légat
un pouvoir* »

de peñón
cerca de
San Juan.

agrostiforme
apertum C.
lobatum Steud.
stictum.

F
 as mentes
 anayliser
 ad-el-ec-tro-
 nica.

* *Bar. Dem.*
* *Bar. de*
* *Bar. de*
* *Bar. de*

* β Capacity
* β α

A S. Laurentii in Lucina, & sex alij Presbyteri Cardinales (nam Hugo de Alatro, Presbyter Cardinalis vigilius¹ obitus, arcem Circensem pro Papa Paschali tenuerat, qui paulo post rediit) item Gregorius S. Eustachii, qui & Abbas S. Andreae; Odericus² Sangretanus S. Agathi, qui pollea Abbas Casinensis est effectus, Roscemanus S. Georgii; Henricus S. Theodori, qui & Mazariensis Decanus; Aldus S. Sergii & Bacchi, Petrus Leonis S. Colinae & Damiani, Comes S. Mariae in Aquiro, Chrylogonus S. Nicolai in Carcere Tulliano, Stephanus S. Luciae de Silice, Gregorius S. Angeli & octo alij Diaconi Cardinales; Nicolaus Primicerius cum schola Cantorum, Subdiaconi Palatii omnes, Archiepiscopi complures, sed & alij minoris Ordinis Clerici multi, Romani de Senatoribus ac Consulibus alij, praefer familiam nostram.

¶ Hi omnes, vitantes scandalum, quod in hujusmodi electionibus pro peccatis nostris accidere (etsi sepe, sicut pollea probavit eventus, ac sint omnes rati, provenire) credentes locum tutissimum, veluti qui Curiae (via) cedit, in monasterio quodam quod Paladium dicitur, infra Domos Leonis & Gentii Fraxipane pariter conveniunt, ut juxta scita Canonum de electione tractarent. In quo loco videlicet, post disceptationem diuturnam ac voluntates diversas, nunc hæc nunc illa preterentes, tandem aliquando communicato consilio, illo etiam mediante qui fecit utraque unum, pari voto ac desiderio in hoc unum unanimiter concordarunt, uti D. Joannem Cancellarium in Papam eligerent & haberent. Nec mori: capere ab omnibus, laudatur ab omnibus, approbatur nec non & ab Episcopis: quorum profusus nulla est alia in electione Romani Pontificis potestas, nisi approbandi vel conera, & ad communem omnium, Cardinalium primum (deinde) & aliorum petitionem Electio manus summorum imponendi. Sic invitatus ac renitens D. Joannes Gajetanus hodie est in Papam, ut Gelasius, Spiritus sancti gratia mediante, electus, & ab omnibus communiter in fumis Sede locutus, cunctis Dei magnalia collaudantibus.

¶ Hoc audiens, inimicus pacis atque turbarum, praefatus Centius Fraxipane, more dracenis immanissimi sibilans, & ab imis pectoribus trahens longa sulpuria, accinctus terro gladio, sine mora cucurrit, valvas ac fores confregit, ecclesiam suribundus introiit: inde cussibus remoto Papam per gulam accepit, distinxit, pugnis calcibusque percussit, & tamquam brutum animal intra lumen ecclesiae acriter calcariibus ornavit, & lauro tantum Dominum per capillos & brachia, Jesu bono interim dormiente, detraxit, ad domum usque deduxit, inibi catenavit & clausit. Tunc praefati Episcopi, Cardinales omnes ac Clerici, & multi de populo qui conveniunt, ab apparitoribus Centii modo simili vincuntur, de caballis se multis capite verso precipitantur, expoliantur, & insuditus undique miseris affliguntur, donec aliqui semivivi ad domum tandem propriam remeantur. Malo suo venit, qui fugere non potuit. Facta autem hac voce convenit multitudo Romana, Praefatus Praefectus urbis, Petrus Leonis cum suis, Stephanus Normannus cum suis, Stephanus de Petro cum suis, Stephanus de Theobaldo cum suis, Stephanus de Berizone cum suis, Stephanus Quatrele cum suis, Bucca Pecorini cum suis, Bonifaci cum suis, Berizone cum suis, Regiones x i. Romanae civitatis, Transiberici & Insulani, arma arripunt, cum ingenti Turba Capitolium scandunt, nuntios ad Fraxipanes iterum remanent. Papam captum ceptunt. Nil morae terris Fraxipanes, praefatum Dominum Leo, impietate subdola prius, Papam illico reddidit, pedes ejus aplexana elatus irremissus, Domine miserere: & sic precatus nimis exigensque, ut iterum Ecclesiam elatis coramibus ventilaret, evasit.

7 Tunc sanctus Papa levatur, niveum ascendit, 13 equum; coronatur, & tota civitas coronatur, per viam sacram gradiens Lateranum alendis, bannis insignibusque aliis cum precedentibus pariter & sequentibus, juxta Romanum ritum moremque. Sed itaque Papa, sicut videbatur, in pace frequentantibus cum Comitibus & Baronibus: & qui pro responsis aliquibus veniebant, recipiebatur benigne, & donec finito negotio pro quo cunctis conveniunt accepta benedictione redirent, tamquam a patre filii benigne per omnia tractabantur: itaque Curia tota in pace habebat omnia, quae per Deigratiam possidebat. Redire omnes illinc atque illinc extra Urbem morantes: rediit inter alios Hugo magnus as sanium honorabilia a Circens arce, quam ei, ob rabiem Teutonicam iterum praecavendam, ad omnia providus quondam Papas Paschali Papa homini nobili & illultri noviter commendaverat: quamquam Papa novus (quod utinam non fecisset) nam paulo post ultra modum pomitit) reddi Terracinenfibus per nuntios apiscique mandavit.

8 Omnibus igitur undique congregatis, conferebatur ab omnibus, quando certis temporibus Papa & promoveri pariter & consecrari deberet, equidem Diaconus, non Presbyter erat. Sed antiquus hostis, ceu fessit olim in collo, pacem tantam in longum nulla durare penitus ratione permisit. Nam dum hæc ageretur, quidam intempestive nobis silentio ad didicum D. Hugonem Cardinalem directus est (ab uno videlicet, qui exinde non parva copia inerat, amicorum) qui & Henticom, didicum Imperatorem Romanum, armatum, quidam in S. Petri Porticum diceret adventasse. Quid morer? nec opus est. Papa per Cardinalem praecavit, & dicitur, jam pene fecisse & infirmari confusus, fugere tam repente non poterat) manibus adducit famulorum: & sic caballo subvectus, ad domum Bulgamini nocte ipsa confugiens, latuit.

9 Fugimus & omnes cum eo. Mane autem subito turbati omnes atque lappellati, quae aut tunc remanere in Urbe, neque per terram, viam consilium spinis septe, fugere poteramus) fuit nuntius consilium ut fugam caperemus per mare, quod & factum est: liquidem flumen Tiberim maturato intravimus, & per galas duas ad portum usque descendimus. Caelum & terra & mare ubique, & pene omnia quae in eis sunt, adversum nos conjurarunt: nam caelum gravem pluviam, grandines & tonitrua, coruscationes ac fulgura frequentabat: mare ac Tiberis tam duris tempestatibus Petri Vicario rebellabant, ut vix in portu vixi remanere possemus, nedum mare intrare. Sæva insuper jam per ripam Alamanocum barbares tela contra nos mixto toxico jaciebant: minabantur etiam nos intra aquas natantes pinnaci igne cremare, nisi Papam & nos in coram manibus redderemus: & credo, capiti effluens, si nox & ira fulminis illos non impedisset. Quid ad hæc, quid mifericordiam faceret? Ceperunt, imo cepit D. Hugo Cardinalis & Presbyter Papam nostrum in collo, & ad taltum S. Pauli Ardeam de nocte se portavit. Dies vero altero in aurora redire Teutonici, pradam de nobis satere gelientes. Juratum est eis tandem quia Papa fugisset, & Deo tibi gratias, recederent a nobis.

10 Interim recitavimus si mare adhuc valeremus intrare. Papam de nocte redduximus, cum eo non fine periculo marinus fluctus attigimus, & die tertio rips Terracineni vivi vix applicuimus, & in quarto portum Gajetanum intravimus: ubi ab illis hominibus animis honorifice & suspecti fuimus & benigne tractati. Dilucit fama per terram & per vicinas illas. Conveniunt Archiepiscopi, Senes Capuanus, Landulfus Beneventanus, Allanus Salernitanus, Maximus Neapolitanus, Rido Basilianus, Hubaldus Traneusis, Bajardus Brundisinas, & quam plures alii de Apulia &

* Insuper
tunc
videtur
aliqui
Causa
S. Andreae
S. Agathi
S. Theodori
S. Nicolai
S. Luciae
S. Angeli

audient
la Pacis
ad com-
munitatem

audient
la Pacis
ad com-
munitatem

audient
la Pacis
ad com-
munitatem

audient
la Pacis
ad com-
munitatem

* alius
Buc-
capitane

* Insuper
tunc
videtur
aliqui
Causa
S. Andreae
S. Agathi
S. Theodori
S. Nicolai
S. Luciae
S. Angeli

audient
la Pacis
ad com-
munitatem

audient
la Pacis
ad com-
munitatem

audient
la Pacis
ad com-
munitatem

* alius
Buc-
capitane

A Calabria, cum Guiliemo Trojano & diversarum regionum Episcopis, Ghibaldus Abbas Casinensis, & Sugenulfus de Caveris cum Abbasibus aliis. In praesentis quorum idem Dominus Papa, per minus Lambertum Offensum, Petri Portuensis, Vitalis Albanensis Episcoporum, cooperantibus Archiepiscopis & Episcopis multis, assistentibus aliis viris religiosis, & cum eis Guiliemo Duce Apulie, Roberto Principe Capuano, Roberto de Aquila, aliisque Baronibus pluribus, qui tunc ei omnes fidelitatem fecerant, existente Clero ac populo infinito, sancto discante Spiritu, & effectus est Presbyter, & in Papam Gelasium infra Kslendas Martii consecratus, ubi Petrum Rufum Diaconum Cardinalem, Baronem Subdiaconum, & me Pandulfum Holtiarium (qui haec scripsi) in Lectorem & Exorcistam promovit, & plures alios in maioribus gradibus ordinavit: Latum nomine, Versalium Episcopum, a D. Pascale Papa factum atque depositum, sua dignitati restituit; Chrylogonum Diaconum, Cancellarium restituit, ibique per totam Quadragessimam demorantes, festivitatem Paschalem Caput solenniter celebravimus.

B Nobis vero sic jam quomodolibet respirantibus, supervenire qui dicerent, quod Gajet per suffragum primum sceleratus, Henricum illum barbarum, quemdam Mauritium nomine Bracharensem Episcopum, quasi novum simplicem, in loco Papae struxisset: & sic illum totum Papam sive Gregorium nominasset. Ecce de recidivo vulnere recidimus in typum antiquum. Addidit nuntius inde, quod castrum prope turriculam, a Fratribus S. Andree derentum, idem barbarus obsideret. Resumpsit Papa vires: Duxi Guiliemo ac Principi Capuano Roberto aliisque Baronibus dedit firmiter in mandata, ut omnes contra barbarum arma cito pararent. Dixit, & factum est. Paratur Papa ad reditum: redeunt Barones cum eo. Inde ad S. Germanum, videlicet Casinense conbivum, devenimus: ubi Guiliellum Duxem per dies aliquot expectavimus. Inierim Laudo Dominus de Turricula, Oddo, Coelusac Gisolphus fratres ejus cum eo, acriter cum Rege pugnant: faciunt contra machinas, vimina, balistas & arcus. Ibi primum rene contra petraras ab assu illo tyranno, ad turres operiendos, damnum plurimum & proficuum multis ingensum, ex quibusdam & inventum est. Ibi, mirabile dictu, canis, fidei amicus, armico eundem ipsorum Dominiurum Castellulo, breves suspensas a collo, modo Turriculam intrans, modo de eadem ad Runcum festinat egrediens, alternatim illis Dominis, eam rema mulcrocis quaecumque sibi dictaverant utens quodammodo ratione, fideliter quotidie reporrabat.

C Venit Dux ad Papam interitum cooperant reditum maturare. Quod Henricus pensiensis, infecto negotio ab Castello remotus est, & via ipsa qua venerat, irato sibi Domino, Alamanniam rediit, idolo quod palamaverat in urbe relicto. Tunc Papa vellet multum, quam reddi nisi in conspectu praecipit. Circum arcem habere. Igitur Dux & Priateps eum Baronibus redire: Papa in propria, scilicet in Campaniam, veniente, sui cum non sine pretio receperunt: & ita pedetentim, magis peregrini quam domini, Romam, licet Dux novit, intravimus. Latuit Dominus Papa, melius quam hospitatus est in ecclesiola quadam, quae S. Mariz in Secundo cerro dicitur, inter domos illustrium virorum Stephani Normanni, Pandulphi fratris ejus, & Petri Latroasis Corforum ibique de immunitatibus periculis, praesertim de intrusione Burdini, cum tota scilicet Ecclesia diligentius conferebat. Cui quidam de Cardinalibus, Dederius S. Praedis, prope tenem erat festivitatis (quod utinam non cognoscit!) ad captandum in ipsius ecclesia Massam simpliciter cum quidam vespere invitavit, sed nimium

simpliciter a Papa est concessum. Die autem crastina, et si displicuerit multis, quae ecclesia esset in fortis Fraxanum; freti imen Stephani Normanni & Crescentii Gajetani, ejusdem Papae nepotis, antiquis strenuissimis, inum est cantatum.

13 Necdum adhuc celebratis Officiis, ecce cum non parva manu milium & pedum & aliorum provocacum impis Fraxanenses apparent, irruunt, lapides & spicula mittunt, nostros assigunt, multi paucos atterunt. Resistit miles Normannus & Crescentius gloriosus cum eo: resistit undique nostris. Jacula mandata remandant, enlis atterunt enle, lancea retulsa resundunt;

Hinc pedires, illinc miles cadit undique stratis: Uodique pugna gravis. Papam cupit ille tenere, Ille tuetur eum; miles utrimque cadit.

Torba ruunt, pedires salient muros, capiuntur ex nostris aliqui, non tamen castris. Oquantus luctus omnium! quanes praecipue lamenta matronarum! quae Papam solum, tamquam scurrant, per campos, sacris pro parte vestibus restitutum, quantum equis poterat, fugientem viderunt. Hunc Crucifer sequitur: cecidit muliercula quem tunc invenit, abscondit, sonipedem Crucemque recondit, & in fero rediit.

14 Jam quos parte diei acriter est abutrisque pugnatum: Cum Stephanus Normannus, credens Papam in tuta fuisse, taliter Fraxanenses alloquitur. Quid, inquit, factis? quae ruinis? papa, quem queritis, jam recessit, jam supra elapsus est: numquid & nos perdere cupitis? Ex quidem Romani sumus, similes vobis, & si dici liceat, consanguinei vestri. Hec ille, rogo, recedite: ut & fessi pariter recedamus. Ad hanc itaque vocem nepos ejus Leo Fraxanense gemebundus, audiens papam liberatum, cum insano fratre Centio alitque recessit: redierunt & nostris, non omnes. Incerim papa, utrobique peritus, demum intra campos, S. Pauli ecclesiae adiacentes, solus, tristis, & solus invenit est & rediit. Die illo grandium cum eyna fia unum: inter spem & metum animi eundem nutabant dolentes. Ex quantum ad diem, per longa tempora memorabilem, consiliatum est: nos consilium dicimus.

15 Sane die altero quique secundum libitum hac & illa audentes, papa post omnium lenitotas dixit: Visi fratres & filii, licet non longe malum est, ita non longo opus est nec novo sermone: sequimini patres & nostros, quoniam valde bonum est antiquos sequi parentes: sequamur nobilissimum Evangelium; quandoquidem vivere in illa civitate non possumus, fugiamus in aliam: fugiamus Sodomam, fugiamus Tympetum. Veniet, erede mibi, veniet aliquando tempus, cum vel omnes pariter, vel quos Deus permiserit, flante Aulro, redibimus, & tempora meliora redibunt. Ego coram Deo & Ecclesiae dico, si unquam possibile esset, mallem unum Imperatorem quam tot: ubi unus nequam, saltem perderet nequiores, donec quoque de illo evideret, nullum saltem foret Imperatorem omnium Imperator. Ad hoc omnes pariter una voce clamaverunt, Fiat, fiat: Fiat, jungentes tertio, Fiat. Singula itaque singulis, iusta maiorem omnium ac mensuram, omni iarditate deposita, Ecclesiae ministeria personis assignata sunt & concessa. Venerabilis D. Petrus I. oruentis Episcopus loco papae Vicarius constituitur: Cardinales aliqui ei sunt in auxilium locati. Viro reverendissimo & sagaci, Domino & avunculo meo, Hugoni Cardinali Apostolorum, Benevenerae Urbis coadjutor, prout postea viduimus, non sine Spiritus sancti oraculo, est commendata. Nam paulo post deficiente papa, nisi ipse rediret & mille modis sagaciter obviasset, Normanni illum hodie, & non papa, tenerent. Nicolao seni Cantuariensi Schola conceditur; Petro dicto Praefecto, per quem

Do-

A Domino nostro sanctæ memorie Papæ Paschali plurima mala proveniunt, occasione ista (etenim aliter via fecisset) Præfectura Urbis, æquæ & indignis viis hominis, stabiliter. Princeps & clypeus omnium pariter Curialium, Stephanus Normanus, collaudandus omnibus Præfector ac Vexillifer, in Dei Patris nomine, nimis effaciter ordinatur, & ad Urbis custodiam cum iam dictis aptatur.

*in die 1. Septembris
de Chron.
de Nepes.
Papa ap-
pauit.*

B Navibus interea pluribus aliis pro tempore præparatis, quia per terram non poterat, nobis Beneventum iungentibus, Papa mare iteravit, atque post dies aliquos Pisas prospere applicuit. Easierunt cum eo Dominus Joannes Gremensis, Guido S. Balinæ, & de Diaconis Cardinalibus Dominus Petrus Leonis, Gregorius S. Angeli, Rofmanus atque Chrylogonus. Sed & de Romanis Nobilibus Petrus Latio & Joannes Bellus, frater Petri Præfetti, & quidam minores alii Clerici sive laici, præter ipsorum domesticos & custodes. Hi omnes cum Papa simul, honorifice satis acque sollemniter ab innumera Cleri ac populi multitudine Pisas recepti sunt & tractati. Ubi idem

*de his Pro-
pauit.*

C Papa inter alia multa super verbo Psalmistæ, Dixi pronuntiabo adversus me iniquitates meas Domino, & tu remisisti impietatem cordis mei, sermonem talem habuit, qualem certe vix faceret Origenes in carne. Ibidem igitur aliquandiu commorans, quæque suis officiis libertate plenaria transiens, mare iterum introivit, & sic ducente Domino portum S. Agidii sanus cum suis omnibus & incolomis attingit: ubi a venerabili Abbate Hugone ac illius monasterii Fratribus undecumque constitutibus cum maxima laude est & honore susceptus. Quasi erque quicquid, quam bene, quam largissime ab eis fuerat diutius pertractatus, satis manifestum est. Illos omnes Episcopos atque monachi, nobiles atque ignobiles cujuscunque ordinis, pari modo conveniunt, quique pro suo modulo deservire parati. Abbas Cluniacensis D. Pontius adveniens, cum monachis aliis, tripartita equitatura præparavit, decem vero Abbas S. Agidii cum donariis aliis: cum quibus & cum aliis equitavit Dominus Papa per terram illam. In vicinis quoque illis, cooperantibus urbium vicinarum plurimis Episcopis, ecclesiis S. Cæcilie de Staggello, ecclesiis S. Salvæ de Fillavo, S. Stephani de Tornaco dedicavit, & terminos lapideos iosisit, quos abique maledictione perpetua, nulli unquam ad damnum vel luci vel aliquis rei transgredi quandoque licebat.

*de his Pro-
pauit.*

D Iode Papa ingreditur absque mora, per Podium in Franciam præparavit: & ioter villas alias, ubi fuit vice B. Petri susceptus, Cluniacense adiit monasterium: in quo, iusta tanti loci potentiam & secundum quod Apostolicum vim concedit (receptus est) omneque bene & optime intravit cum eo: Archiepiscopi & Episcopi terræ, sed & Reges & Principes, tamquam hic Petrum viderent, tam per se quam per nuntios, cum non parvis muneribus sedule cum frequenterabant. Et quidem multa jam ad librum Domino juvante peregerat, cum jam quasi in portum fere de deductum congaudeas, subita passione correptus, quam a colla Græci pleurefque appellari iusserunt, luis ac multis Fratribus undique convocatis, facta Confessione ac sumpto Corpore cum Sanguine Redemptoris, & iusta formam monasticam frato terra corporeculo, sancta illa anima carne soluta est, sine ad cælum Petrus deinde confectus. Corpus honorabiliter intra litteras Cluniacensis cœnobii requisivit in pace.

*de his Pro-
pauit.*

Amen. Quem Romani, qui uiderant & qui Romæ D remanserant, Clerus omnis ac populus, & deservierunt tunc, & quasi patrem iustitia nolentes cosolari deservierunt: & cessavit Episcopatus dies xv. scilicet usque ad Creationem sanctissimæ: nam ejus Ordinationem prius facta est, quam Roma redisset, qui electionem illis approbandam eo pervenerat.

E Per hoc duabus hujus Papæ Epistolæ apud Beneventum, quarum altera prius quam descederet ad Urbem, Pisas indeque in Galliam navigaret, data legimus Romæ, per manum Chrylogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis, Kalendis Septembris, Indictione duodecima, anno Domini Incarnationis MCXII. Pontificatus autem Domini Gelasii Secundi Papa anno Primo; altera apud Sanctum Agidium vii. Idus Novembris, ipsam Indictionem & anno, intelligitur Epistola Curialis tunc nosteram fuisse Indictio ab ipso Kalendis Septembris incipiente, & anno mare Pisam novem mensibus præcesserat Kalendis Januarii. Atque ipsam Epistolam, post Augusti promotionem data Cæsaræ ad Episcopos Gallie, monacho subscriptam decima septima Kalendis Februarii, quando adhuc vires vix descessit Paschalis; ideoque velle corrigere a Benevento, subscriptam mensis Aprilis.

F Alphonsus Ciceronius Cardinalium quatuordecim nomina primis aggressus colligere sub suis quoque Pontificum; incipit in hoc Gelasio, distincte enumerare res, qui consensu Pontifici electum interfuerunt, eo quo a Decretorum aliquo creati sunt ordine; primum Episcopos, deinde Presbyteros, tertio Diaconos. Sed per proleptum intelliguntur isti hic antea Episcopos cum ceteris sui electionis, & eos Cardinalibus annoverare: cum numerum illis hoc ante contempneret, aut intelligit primo in hujus ipsius Pontificis Vita, valde expresso & celesante: deinde in epistola Petri Perussensis Episcopi ad Episcopos quatuor Innocentium paria contra A. Præfatum Pontificem, ubi quod circa Pontificem effusum sit Episcoporum suffraganeorum Romanæ Sedis ipsam fere, quibus hoc Petrus, verbum explicat, cum ait: Nec verum, sicut nec meum, sunt eligere: sed potius electum a Fratribus (Cardinalibus scilicet) approbare. Atque ita in epistola quam ad sui iussu fecerunt direxerant Lothario Romanorum Regi Frates qui Romæ sunt, primum nomen a suis scribant Cardinales Presbyteri & Diaconos nosterum viginti quinque, deinde Petrus Senex Portuensis Episcopus cum reliquis Romanæ Ecclesiæ suffraganeis, Subdiaconi omnes, Primicerius cum omni Schola Cantorum, Petrus Basilicæ Salvatoris que appellatur Constantinianus, Archiepresbyter, cum reliquis Romanæ Ecclesiæ Archiepresbyteris, & cum omni Clero Romano, Anastasius Abbas S. Pauli cum reliquis Abbatibus. Ubi videt accuratè servatum, cuiusque ordinem, quo ad Electiones: nem in subscriptionibus Synodalibus, & Pontificum Privilegiarum subscriptionibus, videt semper prout locum nomina Episcoporum, nuper in subscriptione gradu positum, deinde Cardinalium: & hunc ordinem etiam noster Petrus res recentis, qui ad hunc Electionem conveniunt.

G Hoc vero addiderim ex Italico itinere Mobilium pag. 147. prædictis Pontifici Romani Suffraganeos, aut eorum saltem duos, media ætate vocari Episcopos Urbis, qui in sui tituli civitate vix nomen in Romana semper residebant, tanquam Episcopos (nunc appellamus) Vicarios. Id autem erit ille ex hoc inferri, Roma in ecclesia S. Marie de Capella, prius ad Pinam dicta; Anno Dom. MCC. Ind. XII. mense Marti die xxv. dedicata est hæc ecclesia S. Marie que appellatur ad Pinam, per Episcopos Urbis, ad ill. V. (Wigella, Usatium) Savinienem, & Joannem Tusulanum, tempore D. Urbani II. Papæ, in qua sunt Reliquiæ &c. Atque ita idem Mobilium notat R. Chetevet Fasseni, quod

*Reliquiæ autem
et facti
relicti.*

E

F

A *quod Dodo, Episcopus sanctæ Romanæ Ecclesiæ, dedidit libras quinque pro rebus post mortem, mense Octobri, temporibus Benedicti VIII. Id est intra annum MXII. & MCV. tumque putat etiam fuisse Sabiniensem*

Ughello præteritum, qui præinde fuisse successerit Rainerio anno M. XII. ex Chronico Farfensi. Denique aliud diploma sibi usum ait, ubi idem vocatur Romani Episcopi.

GREGORIUS ANTIPAPA.

MAURITIUS BURDINUS, natione Gallus, Episcopus Bracharensis in Lusitania, ab Henrico V. Germaniz Rege, contra Gelasium II. elevatus sub nomine GREGORII, anno MCXVIII. XVI. Martii, feria VI. & verosimiliter coronatus XVII. in Dominica, anno sequenti ad samam veniens Callisti Sutrium re recepit, unde post usurpatæ Sedis annos III. mensem unum, dies III. vel IV. circa XX. Aprilis anno MCXXI. relegatus in monasterium Cavense ad penitentiam, denique in castro Fumonis obiit, ignobili sepultura conditus.

TEmpus, quo intrusus est, indicat Gelasius Papa Ep. i. scribens: Ille, scilicet Henricus, die post electionem nostram quadragesimo quarto, Mauritium Bracarensem Episcopum, anno præterito a Domino prædecessore nostro Paschali Papa excommunicatum, in matris Ecclesiæ gremium ingressus. Qui etiam cum per nostras manus Pallium accepisset, eidem Domino nostro & Catholicis successoribus, quorum primus ego sum, fidelitatem juravit. Cetera in sequenti Pontificis vita aliquantulum præteritis explentur: unde hoc addo, ex Chronico Beneventano auctore curio, diem quo Romanam super Camelam captivus perdidit Burdinus esse, fuisse IX. Kal. Majas.

2. Stephanus Baluzius Histories litterarum sacrarum tom. 3. fuit cum eisdem Burdini vita, & variis authoribus eruditè promulgare cunctis, ubi primo Mauritium nomine, familia cognomento Burdinum, consensu auctori priori dumtaxat usum in re Episcoporum, non atque Episcopos sacris esse; posterius Romanis magis erasisse, quia in eorum lingua joculariter aliquid significabat. Verosimile etiam putat Ulerce, modico opusculo in Lemovicis, auctorem, ibidem monachum Benedictinum fuisse; unde nihil prius curavit quam monasterio illi confirmare & augere privilegia sua, statim ac Sedem Pontificiam & auctoritatem caput usurpare. Doctrinam doctrinæ virtutibus & auctoritate apud Pascalem Papam insignem fuisse, prorsusque schismati consensisse. Objectionem etiam crimina satis efficaciter diluit: cum & in ipso Papatu, in auctoritate Imperatoris suscipiendo, quodammodo cum nititur evanescere, ceteris inter scriptores antiquos nonnullis dubitationem fuisse de eorum ejusdem sententia. Bavarici atque Rodolphi Tolentini circa eundem erroris chronologos solidaeque resolu-

ti, ac denique tragicum ejus dejectionem cupiens, quam Callistus II. in antiqua Camera Lateranensis palatii depingi curavit: ubi inquit Sugerius, ad tante ultionis memorie conservationem, sub pedibus Domini Papæ conculcatum depinxerunt: amovibus autem per episcopos suos significaveris datas ipse dicit Sutrii v. Kal. Maii. Negotio parva in monasterio Caveni obisse, sed ab Honorio II. cōsulit anno MCXXIV. in arcem Fumonis translatus ait (eodem in quo postea S. Petrus de Martore post de papiam cum Callistini V. nomine Pontificatum, a Bonifacio VIII. clausus vinam furore) & esse in recentioribus, qui (sed absque ullorum veterum testimonio) scribunt, aliquem ad Eugenium III. tempora visisse. Haec ille de vera quam multum quilibet revereri (ut ait Melchioris Farfensi lib. 5.) & penè adorare pro viva & magna industris specie debuisset, nihil tam famulo facioce existere maluisset.

3. Idem Baluzius ex Pandolfo aliique haberi putat, quod Gelasius electus fuerit VII. Kal. Februarii, id est, post. VII. die post obtutum Paschalis; adeoque interitum pro eo Burdinum fuisse vii. Idus Martias in sabbato. Septem dies videtur quidem sufficere potuisse, ut audita Cosini Paschalis morte Romanam accederet Joannes; sed cum constet, non nisi post disceptionem diuturnam, nunc hac nunc illa petentes Cardinales, tandem aliquando concordasse ut D. Cancellarium Papam eligerent & haberent, standum auctoritati Episcoporum, electi cum Chronico Beneventano, unde sequitur, sub ipsas Kalendas facta electio Gelasii, atque adeo interitus Burdini differenda ad XVI. Martii; quam si Dominica proxima secuta esset (uti sicuta videtur) Ceremonia sacrilega, non posse ea facta fuisse nisi die XVI. Dominica III. Quadragesimæ.

CLXIV. CALLISTUS II.

CALLISTUS, natione Francus, Filius Guillelmi Burgundionum Ducis, antea Guido Archiepiscopus Viennensis, imperantibus Henrico V. & Joanne Commeno, creatus Cluniaci anno MCXIX. XIV. Februarii; coronatus ibidem, post reditum minorum Roma, adulto Mario aut fortassis ipso die Paschatis, XXX. ejusdem; præfuit Ecclesiæ annos V. menses IX. dies XXVIII. defunctus XII. Decembris MCXXIV. sepultus in Laterano XIX. ejusdem mensis; & vacavit Sedes dies III. seu verius XI. vel etiam XV.

Genus ejus sic expresse notat Ordericus Vitalis in fine libri 2. & lib. 12. sic de eo loquitur: Guido Archiepiscopus Viennensis, in Callixtum Papam, IV. Nonas Februarii, electus est. Ibi Lambertus Ostensis & Bos Poruensis, Cono Prænestinus & Joannes Cremenis, alique plures de Romano Senatu Clerici affuerunt, quibus spectabilis prærogativa concessa est Papam eligere & consecrare. Inthronizatus est

itaque Guido, ab adolescentia castus, religiosus, largus; in opere Dei servidus, & multis pollens virtutibus. Hic filius fuit Guillelmi Testardus (id est Andæ-capæ) Ducis Burgundionum filius, quem Rainaldus Duci peperit Adaldis filia Ricardi II. Ducis Normannorum. Sic de Regali progenie ortus, frater Ducum, consanguineus Regum & Augustorum, laudabilium imbuius neclare morum, prove-

A. Huc est ad summum Pontificatum. *Suggerius Abbas S. Dionysii, hoc seculo scribens, vocat Imperiales & Regie celidudine derivativa consanguinitate generolum, multo generosiorum moribus, strenuum virum, ac incomparabiliter genere nobilem. Similiter fere Ausler Vus, consanguinitatis lineam a Regibus Alemaniæ. Francie, Anglie ducentem describit: qua sic explicat Summarhant, in Archiepiscopis Viguenfibus: Guilielmus II. Burgundie Comitis (non enim Ducis adhuc vocabatur) ex Gertrude Matiscenensi quintus natus filius, frater Rainaldi & Stephani, Comitum Burgundie, Hugonis Bisontienfis Archiepiscopi, Raimodi Comitum Burgundie & Gallicie, Marii Urrace filii Alfonsi VI. uode Hispanie Reges stirpe materna propagati sunt. Inter alias sorores habuit Gialam, Comitiss Maurienne Humberti uxorem, e qua Sabaudie Comes & Duces, ipsique Adclaus Ludovici VI. Grossi uxor prodire.*

Ravenn.
Pontificatus

B. a Candidis *sub quo acceptum Pontificatum die xv. Februarii, scilicet ut in ordinatum Episcopum non egerat, vere ac plene ab illo die Episcopum Romanum se crediderit: quare inscribendo Bullas, vixit prius quam Catenationis die post seculum habuit rationem; si- cut postea de ea qua inter Episcopos agit fuit, p. 13. & 12. data, xv. viii. & v. kalendas Martii, omnes conveniunt in eo quod sint expedita Indictione xxi. Incarnationis Dominice a anno mccc Pontificatus autem Domini Calixti II. Papa anno secundo: qui ad- huc primis diebus nominari, si circa finem Martii precedenti solum incubitus cessasset Pontificatus. Sunt quidem inter exteros epistolae dua que ambigunt ad alios facere possent, scilicet 7. & 12. quæ data voluntur anno Incarnationis mccc. Pontificatus 1. id- que vi. Idus Maii & 11. Kal. Julii: sed utrobique an- notata Indictio xxi. conveniunt anno mccc. non xx. pro- bat, non hunc, sed istum originaliter scriptum fuisse, qui tunc Pontificatus primus, quemadmodum et in in- choat. Hæc tamen quia non sunt secuti exteri deinceps omnes, ex Ordine Episcopalis assumpti, sed plerique majorum more annos sui Pontificatus præterebant usq; ad anniversarium ordinatus sue; ideo, quæ ex istis Bullis demonstrare poterat ab utro die qui du- xerit iustam annorum fuerat, diceret in Synopsi Chronologica, cuiusque nominis subiecta, diem talem si- gnare ostendit, etque hic incipio. Potam Pandulfus (uti sese ipse hic nominat) scripsit, sed quantum ex transcriptis apud Baranum possumus intelligere, co- piosius quam extes in nostra Mss. iam tamen, uti apud nos est, ita hic damus, donec plenius consuetas integre præstet.*

VITA

Antioch Pandulpho sacro.

Ex quo in
Galles,

C. Alixius II. qui & Guido, natione Francus, con- sanguinitatis lineam a Regibus Alemaniæ Francie atque Anglie duces, præfuit Ecclesiæ zono- v. menses. Hic a Cardinalibus, qui cum Papa Gelasio, jam Cluniaci seposito, in Franciam vene- rant, dum esset Archiepiscopus Viconcolus, in Pa- pam Calixtum electus. Qui se indignum iterato reclamao, idcirco cum omnibus relitabat, quia incertum habebatur a multis utrum Romæ ratum, sa- lum huiusmodi teneatur. Propter quod vix capta rubra amicitia sustinuit, docec nudi redeuntis a Ro- ma per D. Petrum Leonis (nam iste nimum labora- vit in verbo, propter Diaconum filium suum Petrum Leonis, qui postissimum Francie (adeunda) peregrat causam) per Præfatum & Consule, per Clerum atque populum, una voce ac litteris electionem ipsam canonicè verèq; firmaret. Hoc igitur omnium sub-

Roma 1100.
fuerunt.

scriptioibus optime roborato, tunc Papa solemniter a Lamberto Episcopo Olisienti & aliis quamplurimis in Dei nomine consecratus, simul cum omnibus Ro- ma cum iter incepit. *Non tamen ita cito, ut hies le- lus videri alicui possit; non enim abis nisi sequenti anno. Pater hoc primo ex Chronico Mallesensi, asse- ritur, quod Callistus ipso anno sua Electionis tenuit duo Concilia, unum Tolose & alterum Remis, in quo excommunicavit Regem Acononicorum Henri- cum: deinde ex Ordine Vitali, sub medium libri sui 11. narrans, quemadmodum Callistus Papa mense Nove- mbris in Neultriam venit, & Giforti cum Rege An- glorum Henrico colloquium habuit, de reformanda pace cum Rege Francie Ludovico VI. quod etiam si suc- cessit. Anno autem mccc. Indictione xxi. Ecclesi- astica rebus in Gallia bene dispositis, Italian adit, & ingens Nobilium universique Ordinis agmen secum duxit. In hoc autem itinere (ut ad Auslerum Vita ve- dum) ventum est in Provinciam, in qua S. Juliani ecclesiam, cellam Palmodienfis canobii, idem Papa nimum celebriter dedicavit. Inde per S. Egidium Roman non multo post sanus & incolumis rediit.*

a. Ubi a disio Petro Portuensi usq; Vscario, Car- dinalibus Clero ac toto populo, cum tanta gloria est & honore susceptus, quanta diebus nostris nullus un- quam fuit Præfuit de Roma tractatus. Ibi aliquamdiu commorans, Hugonem Cardinalem a Benevento vocavit. Idem D. Hugo Beneventum tenebat. Cum quo simul & aliis pariter per Campaniam & Calinesis canobium ipsum adit Beneventum, ubi fere ac Ro- mæ fuisse gloriose receptus fuit. Venerunt ad Ro- mam illic Wilhelmus Apulie Dux, Princeps Capuanæ urbis Jordanus Comes, Rodulfus de Arcola, Jordanus Comes de Arvano, Robertus Comes de Lococello, & innumeri alii, qui eidem ibi bonium fidei- tatem fecerunt. His ita dispositis paulo post Ro- mam per Maritimum rediit. Tunc a Spiritu sancto admonitus, Lambertum Ovissem Episcopum, D. Saxone Cardinem Presbyterum S. Stephani in Calio-monte, & Gregorium Diaconum S. Angeli, ut pacem in Regno & Ecclesiæ reformarent, ad Henricum Imperatorem in Alamaniam delegavit. Sed quid plus? Imo totum volo dicere verbo Legati mis- si in scriptis pacem offerant: & quemadmodum in La- teranensi palatio tabula privilegio representat, pax ad velle Papæ ab Imperatore simul & recepta est, & perpetuo annuente Domino stabilita. Rem electas expulsi noster Mss. Chronologia Saxa, huius verba: An- no Domini mccc. Henrici xv. Callistus Papa re- vocavit in communionem Ecclesiæ Henricum Im- peratorem, dudum ab antecessoribus suis, Paschali & Gelasio excommunicatum. Canonica autem autori- tate sancimus est, ne amplius sibi Regalia potestas u- surparet invellere spiritualia, sed libera electio heres a Clero & populo, & sic insigniret Regalibus per- seperum. Quod usque confirmaverat, & sic facta est pax & concordia.

3. *Pegit pater prior Ausler, Inde in Apuliam Cal- listus, legatus iam ad Angliam regressus, iterato de- scendit. Nam Comes Rogerius de Sicilia tunc, nu- quam tunc et Anacleus Antipapa consensu Calabrum & Apuliam ideo licenter intraverat, quoniam Guil- lermus Apulie Dux, ut acciperet Alexii quondam Imperatoris Constaninopolitani filiam, que postea ea data non est) in uxorem, Constaninopolim inve- rat, & terram que ei compendit Domino Papæ iocun- do commiserat. Cumque jam dictus Comes arcem de Calabria, que * Miceletus dicitur, obsideret; Domius Papa ad eum, ut ab obsidione cessaret, Do- mium Hugonem Cardinalem direxit. Ivis Cardina- lis, & infecto negotio rediit. Papa autem in Com- tem*

Itus redi-
b.

Ex quo fa-
litem
Nervio
Imperio

P

ad hunc
monstrant

Ad Apuliam
tenuit
impulsum
mon.

no. 1100.
p. 1101

A rem tali omnia furt, quali & Barenfes post eum, si-
cuti ipsi vidimus, erant infelices: nam fere omnes
Cardinales meliores quos habuit in temporibus
illis, sed & magnum Hugonem Cardinalem nobilem
& industrium, mortuus cum non paucis ex domesti-
cis perdidit: & demum quidam voluit ipse Comes
Rogerius cum Papa fessivum peregrin. Rediit ad Ur-
bem in Ieslo, evasit: & illo anno nongentorum no-
naginta septem Episcoporum live Abbatum numero
Lateranum Concilium celebravit: in quo vir Regali
stirpe progenitus, fere jam deperdiam mundo pacem
restituit.

Concilium
Lateranense
secundumBenedictus
nonusEpiscopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-

Burdinum promissit: ipse cum e sequitur legatus. D
Demum Suetri conuenit, pugnae attentione: vin-
citur, capitur Burdinus: adducitur camelis subiectus.
Ivum cum victoria Papa contra Godesfridum, Landum
& Raynaldum, Comes de Ceccano rebelles: & ni-
lii Ranauli Comitae Airoli intercessit prodito-
fessit inde Papa qualem iustitiam debuisset. Non
tamen sine paucis cussis pacis abesset: Burdinus in
Cavendi comobitru di precepit. Romam rediit, &
in alta pace rediit & refedit.

Episcopus
pro-

Gaudet mundus fieret dum Papa Secundus.

6 Sed nulla potentia longa: nam fere antiqua O-
stavianis tempora redundabant. Jam Christus conti-
nue in mentibus fidelium * natebatur, domus
inopina proveniens Papam repente consumit, & ca-
put nobis omnibus in solo Papa cecidit. Nec roma,
confessus & ordinatus, omnia ululantebus, obdor-
mivit in Domino: & sic pacis pater cum ipsa pace re-
cedit. Sepultus est Laterani juxta Dominum Pascha-
lem in festivitatis S. Lucie, xlii. Decembris, adeo-
que saltem xlii. ejusdem mensis mortuus. Quare tanta
auctoritate testis, qualis hic est Pandulfus, ad scri-
bentem, nequaquam audiat esse, quidquid apud Ro-
manum scripsit quod Callistus II. mortuus sit v. Kalen-
das Januarii.

Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-

7 Pandulfus istis accedit eorum auctor Chronici
Benedictini, cum ait, quod Papa Callistus duodeci-
mo diestante mensis Decembris migravit ad Domi-
num, ubi et itaque, idem est quod ait in eadem,
opponitque ei quod supra in Nicolao II. dicitur se con-
volvente. Nec mireris, si xlii. die mortuus, xlii.
dies sepultus: propter periculum quod tunc tem-
poris esse videtur in mora sacenda Electionis: ad quam
tamen non solum procedit nisi post defuncti sepulchrum.
Porro, ne quis Ordericum Vitalem, quavis hujus
temporis scriptorem, obsecutorem nobis putes, ubi ait,
quod Anno MCCCXIV. Indictione III. Callistus Papa
defunctus est: Chronologus enim Saxo expresse annum
MCCCXIV. notavit, quo et eclipsis solis facta est III.
Nonas Augusti, hora qualifera, qualis etiam a Cal-
isto ex Angliis scriptoribus adduntur. Diei quidem
posse, quod Annus ab Adventu, Indictionem a Se-
ptembri, Kalendas Januarii precedentes, dicitur
Vitalis: sed hanc excusationem non recipi anni MO-
CCCXIV. mortis sequentis Honorii per eundem adscripti;
patetque ipsum in ejusmodi notis accuratam haberi,
vel suo vel eandem Indictionem notari.

Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-

CLXV. HONORIUS II.

HONORIUS, patria Bononiensis, antea Lambertus Episcopus Ostiensis, imperantibus
Henrico V. & Joannes Commeno, intrusus in Sedem xvi. Decembris MCCCXIV. in eam
dem deinde rite confirmatus post vii. vel xii. dies, & coronatus proxima Dominica a
dicta confirmatione, xxviii. Decembris vel iv. Januarii sequentis; sedit universum
annos v. mensem i. dies xxx. defunctus xiv. Februarii MCCCXX. sepultus in Basilica Lateranensi,
& vacavit Sedes dumtaxat dies 11.

Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-

Chronici Benedictini auctor Synonymus, juxta
usum a Notmanno & Gallico adiectum in Italiam,
anno MCCCXIV. probatibus usque Morum sequens
annus: Eodem, inquit, anno Dominus Papa Hono-
rius, medio mense Februarii viam universae carnis
ingressus est ad Dominum: quod (nescio an ex ipso,
an vero ex aliquo veteri Mf.). xvi. Kal. Martii inter-
pretatur Bononiis, & convulsus cum sacrosanctis sequen-
tibus. Interim hujus Pontificatus historiam a Pandulfo
descriptam habet Lellus in Mf. nostro; ubi eadem scrip-
tum, a quo in Imperatoris Pontificis Vita, constituitur
in epistola.

Episcopus
pro-

genitus, bene tamen literatus, a D. Paschali recep-
tus est, & in Episcopum Velletriensem promotus.
Religiose autem memoria Callisto Papa defuncto,
omnes Patres de Curia, Cardinales & alii, presen-
tem Petrus Leonis & D. Fraxipane, pariter condis-
xerunt, ut usque ad tertium diem, una simul exinde
secundum licita Canonum pertractarent, interim nula
de electione mentio haberetur. Hoc idcirco possi-
simus Leo Fraxipane stauerat, ut infra data spa-
tium, quod de Lamberto diutius cogitaverat, ali-
quando quietius perficeret: nam totus ab hoc populus
Saxonem Anagninum S. Stephanum in monte Celio
Cardinalem, futurum Papam petebant: quos ut de-

Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-Episcopus
pro-

a Hic de mediocri plebe Comitatus Bononiensis

Episcopus
pro-

A ciperet apiculus Leo Fraxipane, idem simulabat. Infero autem praesentem idem Leo per omnes unumquemque scorum de Capellanis Cardinalium praemonet, ut mane summo, cum plebali rubro fusi cappa nigra retento, venirent; & ita, non ignorante Domino, eundem suum Dominum inducerent. Illud vero iogenium propter hoc advenit, quatenus singulos pro accipiendo de manibus eius Papatu attentiores redderet, & saltem absque timore venirent. Etenim quidam factum Papae Gelasio recordantes, convenerunt timbant.

3 Tandem in crastinum ita illeisti, Papam facturi conveniunt; & intra B. Joannis Basilicam, in ecclesiam quae S. Pancratii dicitur, Episcopi & Cardinales intrarunt: ibique post verba aliquot, Jonathas, SS. Cosmas & Damiani Diaconus, collaudantibus omnibus, ipso etiam D. Lamberto Episcopo, Theobaldum Cardinalem Presbyterum S. Anastasiae, in papam Caelestium cappe rubra conitus induit. Sed postea Caelestius: ego oecio, cor aliquando nobilitis. Incepit enim se Deum laudamus gaudendo, Lamberto pariter nobiscum alia voce cantante in ecclesia. Non tamen dimittit adhuc, Robertus impius Fraxipane verum fecit in luctum citaram. Etenim ipse, cum aliquibus contentantibus suis & aliquibus de Curia, Lambertum Obisensem Episcopum Papam exclamaverunt: deinde in Simis, quae ante oratorium B. Silvestri sita sunt, sine mora cum compulserunt. Unde licet maxima discordia & tumultus emerit, tamen postea pacificatis omnibus, & ad concordiam redactis, in Papam Honorium sublimatur, Caelestius (ut alibi habetur) eodem quo electus est die, se abdicante.

4 Barones, ex quodam Codice Vaticano, quem videremus invenimus, rem sic explicat distinctam: Sed quia electio Honorii minus canonice processerat, post septem dies in conspectu Fratrum, sponte miram & manum restituit atque deposuit; Fratres, tam Episcopi quam Presbyteri & Diaconi Cardinales, videbant ipsius humilitatem, & praepitantes in posticum, ac in Romanam Ecclesiam aliquam inducere novitatem; quod perpetram factum fuerat in melius reformatum: & eundem denuo advocantes, ad ejus vestigia procederunt; & tamquam Pastori suo & universali Papae, conseruat obedientiam exhibuerunt.

C Eadem in idem verbum referent Wilhelmus Tyrus lib. 13 cap. 25. pro vii. diebus legis xii. & ita solum satis confirmat Honorium xxix. Decembris, quo ipse die seu iv. Kalendas Januarii anno Pontificatus v. invenitur data Epistola ad Regem Daniae. Cum autem saltem ab hac die, si non ab alia anteriori, anno sui Pontificatus numerasse Honorius dicendum sit, apparet distam epistolam ad finem anni MCCXVII. scriptam esse; & minus recte scisse Barones, cum eam ad annum sequentem distulit. Ad huius temporis annuum jam dictis Actis pertinet, quod de Honorio suggerit Chronologus Saxo, qui cum anno MCCXVI. narrasset, quod Eodem anno xv. Kalendas Januarii Conradus, frater Frederici Ducis Suevorum, Regium nomen, machinantibus quibusdam Principibus, tyrannice sibi impo-
 Zuerich
 Regi rubeo
 in crastinum
 missis

5 Anno autem MCCXXX. Honorius Papa obiit. Tunc D. Romani diviti elegit duos Cardinales, Gregorium, & Petrum Leonem: fastique est inde magna perturbatio & dissensio per totam Ecclesiam. Porro illa Honorii in Pontificatus panis sic adfuit. *Fendul-
 fusi*: Hic fecit ordinationem in urbe quamplures plurimorum Diaconorum & minorum Ordium. Petrum S. Anastasiae, Comitem S. Sabinae, Gregorium S. Balbinae, Mattheum S. Adriani, Hugonem S. Theodorici, Guidonem S. Mariz in Via lata, & Episcopos aliquot extra vel infra urbem. Huius temporibus Pontius quidam Chianicensis Abbas, ab eo Roma retentus, ibi defunctus est & in monasterio S. Andreae sepultus. Non post multum tempus idem Papa, Laterani infirmatus ad mortem, ad dictum monasterium S. Andreae se deferri iussit, ibique in pace defunctus est. *Casus Rapisani in descriptione Laterani, Basilica lib. cap. 18. addit, quod in Basilica Laterani intra unam marmoream voluit umulari videtur etiam cum sepulchrum aiant Stella & Platina: hic vero subjungit, Nescio ego quid sibi velit marmor illud, non nomine inscripuit, quod ante mdes S. Praxedis adhuc erat. Rem Platina ignoratam dicere voluit a Tiberio Patratio. Ordinis Vallumbrosani Abbate Pistorii, qui ejusdem sui Ordinis Praeceptor Generalis pluribus annis ad S. Praxedis commoratus fuerat: eo quo digressus quassus etiam in aliis, sed nemo habentis ad S. Praxidem ejusmodi marmor invenire potuit, nam ejus scilicet explicare.*

6 Martinus Polonus, Domini Papa, Innocentii IV. ut quidam dicunt, alienius certe in successibus Pontificatus & Capellanis, in Ordine Pradicatorum, non Cisterciensium, ad Archiepiscopatum non Consensum in Calabria (ubi aliquem tunc huius nominis fuisse nulla probatio indicat) sed Gersum in Polonia electus a Nicolao Papa III. dum eo praesentem, Bononia in sui Ordinis conventum mortuus sepultusque est anno MCCLX. sub huiusmodi epitaphio: S. (id est Sepulchrum) Fratris Martini Archiepiscopi Provinciae Poloniae. Hic Romana sua commorationis monumentum minime contemnendum reliquit, Opusculum ex diversis gestis & Chronici summorum Pontificum & Imperatorum, per annos incarnationis Domini, ab ipso Pontifice Jesu Christo & ab Octaviano primo Augusto live Imperatore, per Pontifices & Imperatores descendendo usque ad Joannem XXI. Papam inclusive; in una pagina ponendo Pontifices eo anno quo creati fuerint; in alia pagina eorumque sub eisdem annis, eo anno quo quisque creatus fuit, ponendo Imperatores. Idem in Praefatione camerali Aulicos xi. quibus postimum usus est, in quibus praeter singulos notat, & Gersumque Priorisensem sapienter citatum, prorsusque ignota Meibomii & Gilberti Chronica, laudat Chronicon Richardi Monachi Chianicensis, qui in Via Fendulibus Petri Abbatis, huius tempore dicitur floruisse, & scripsisse ab Adam usque ad imperia Frederici, scilicet Embarbo, id est ultra annum MCCL. *ab hinc to.
 fons. Mf.
 collat.*

Laudat item Chronicon ejusdem Gervasii; sed huc ignotum mihi esse agere ad alios priores duos lateri molum, quam eandem facere cum Ricobaldo Ravennate, de cuius Pomercio sic enim appellat: usque ad annum MCC. producit, pluribus agit Vssini in libro de Historiis Latinarum. Etenim Chronicon, quo Martinus usus est, multis prius editum legebatur. Usam vero, tam huc Gervasii, quam illud Richardi videretur. Et quod ex his Martinus sumpsit scire possumus: Nam ipsius Martini Chronicon paucis mutatis, additis, emisso, incipiendo ab Innocentio III. qui sequitur, neminem fore in suam Mf. transulit auctor codicum nostrorum. Fuit tamen opera pretium Mssorum consuetum integrum dare, alios fortassis usus futurum accuratius Martini Poloni editum. Hoc ergo deinceps fiet, non ut ex Martino, sed ut ex eodem Cadate.

CLXVI INNOCENTII II.

INNOCENTIUS, natione Romanus, ex Patre Joanne de regione Transiberim, antea Gregorius Cardinalis S. Angeli, regnante Lothario per ipsum deinde coronato Imperatore, Constantinopolis vero Commeno, creatus anno MCXXX. XVII. Februarii, & sequenti Dominica XXII. mensis ejusdem ordinatus coronatusque, sedit annos XIII. menses VII., dies VII. defunctus anno MCXLII. XLIV. Sept. sepultusque in Laterano: & vacavit Sedes diem 1.

ANNO MCXXXII. *inquit Suae Chronologi*, Rex Latharini celebravit natalem Domini in Italia apud castrum quod dicitur Medicina... inde autem progressus, sanctum Pascha celebravit apud S. Flavianum, ac postea XII. Kalend. Maii Romam veniens, ad S. Joannem in Lateranis, a Papa & Clero ac Romanis honorifice suscipitur, ibique Pentecosten celebravit, & in ipso sancto die in monte Aventino ad S. Sabina coronatus processit. Ibidem ergo per lex continens hebdomadas commemorat, tandem ex consilio & voluntate Principum, mediantibus Norberto Archiepiscopo, in praefata Basilica Constantinensi Imperialem suscepit benedictionem, cum conjugis sua, II. Nonas Junii die Dominica, quae tunc tertia exiit post solennitatem adventus Spiritus sancti. Otta Frisingensis lib. 7. cap. 49. narrat, quomodo Innocentius adversus Romanos, Scythorum resistere satagebat, laboravit usque ad mortem; sed invalescente populo, dum proficere nihil posset, lecto cubans, juxta quoddam de futuris visione sibi monstrata, in pace quievit; eique Celestius, vir religiose & litterarum scientia praeditus, cum magna unanimis electus, succcessit.

Constitutio
Lutheri
Imp.

Ratio
trans-
posit.

Ita ille obsequio illius die expressisse, quem tamen ab eo acceptis videtur indicare Baronius, ambigua nimium phrasi utrum: indicere autem, nescio unde necesse vult. Kal. Octobris: quae si vere obitus Innocentius, & ex praefata sedis spacio quod ex nostro MS. accepimus, Episcopatum ingressus debuit XVII. Februarii, sicut diximus tunc die post obitum Honorii electus, & proxima Dominica fuisse consecratus. Neque contra-riam habetur in Chronico Beccorum, autem mortem & alterius electionem medio Februario adseribunt: haec enim phrasi aliquam latitudinem admittit, & per minimum tres dies complectitur, ante ac post diem XV. quorum uno, sub noctem videlicet diei XIV. obitus prior, & alter, die solitae XVII. exigi possent pauci summa modo, prius quam extra Valentium sceleris vocare Sordem, sicut infra dicitur factum esse, eoque occasione in consensu subsisteret, electus non eodemque XVII. die, bene Innocentio, iude Anacleto, tandem habito pro Antipapa. Melius igitur Ciacconius, cum quo factum, statim XIII. kalendas Martii creatum Innocentium, sed erravit cum X. kal. Martii Dominico die consecratus ait: littera enim Dominicali eo anno fuit E, atque adeo Dominica primum haberi potuit VII. Kal. Martii.

translatio
reposita ab
imp.

non fuisse
reposita
tunc Episcopatum
tunc Episcopatum
tunc Episcopatum

His praemis retinens diem mortis a Baronio & Ciacconio indicatum, olim festas illam sub Episcopatu, quod in eade S. Maria trans Tabernum ab illo insinuari cepit, & a fratre njo Petro Episcopo Albanensi obsequia legatur, postquam illuc in Laterano illius obsequia: cuius quod legi potuit Episcopii initium se videtur Flaviano Martelli. Hic requiescent venerabilis obitu sanctissimae memorie D. Innocentii Papae II. de domo Paparescorum, qui praesentem ecclesiam ad honorem Dei genetricis Mariae, sicut est, a fundamentis sumptibus propriis renovavit.... S. A. D. MCXLII. & An. D. MCXLVIII. post qua, aliisque monumentis die deficientia verba, versumque addebatur spatium sedis, & die obitus. Verum nec si adfuerit quidam dicit, & omnia integre legentur, auderem Episcopatum Martii.

Episcopio tali indubitatum habere fidem; nam, ut litteras S. A. D. MCXLII. benignè corriges, scriptumque fuisse potest. Sepultus anno Domini MCXLII. ut etiam translationem ejusdem factam intelligere velis, Anno Domini MCXLVIII. quae postea trahi nuncius ultimus; cui non meritis suspensio fuit verbali. De Domo Paparescorum, cum in nullis hactenus Episcopi, necdum Romanis Pontificibus Episcopio invenimus cognomen summita? Quamvis tamen igitur Martelli antiquus visus in lapsu sit, veretur tamen, in probari possi minus quam ducentis annis post Innocentii mortem positus, & ex alterius versumque, & ex hoc cum ipso additum se transposuit, numeris etiam per ignorantiam corruptis.

Exat ille lapsus etiamnum hodie, sed propter altitudinem situs, ac loci obscuritatem, obstat utrumque vestigium, necnon legibiles, qui scilicet non admoveant. Neque ad necessarium sibi eruditus meo rogatus illis ingressus sum, ut nescit: interea quippe sub exiguo illo ac versuto, marmore aliud completum, candidum quadratum, cui antiquis Episcopio, quatenus legi potuit, inscribitur hoc modo: Innocentius II. Pont. Max. ossa, olim in Basilica Constantiniana praenobili sepulchro condita, & post illius incendium sub Clemente V. hac deducta, ut in ade Virgini sacra cultor etiam mortuus viveret, simpliciter aucto superimposito lapide disticta quieverunt, & hac tantum inscriptione nota:

Hic requiescent venerabilis ossa sanctissimae memorie D. Innocentii Papae II. de domo Paparescorum, qui praesentem ecclesiam ad honorem Dei genetricis Mariae, sicut est, a fundamentis, sumptibus propriis renovavit S. A. D. MCXL. & An. D. MCXLVIII.

Tam praclaro Pontifici, ad imperium Orbis Christiani sola virtutis voce evocato, utquam Religio vindictae, defensori Ecclesiae, Schismatis debellatori, religione in Deum, pietate in pauperes, prudentia ac tolerantia agendi incomparabili; Regibus, Caesaribus, aliisque ejusdem Ordinis hominibus per XII. annorum, mensium VII. dierum VIII. spatium probato, hujus Basilicae Capitulum & Canonici, accepti beneficii memores, Parenti benemerentissimo, cuius in Virginem pietatis monumentum, obloquentissimi restauratum, 20. Jul. MDCLVII. Juxta hoc egraphum nihil defecit in veteri Episcopio ante, S. A. D. MCXL. sed legi post annum Domini, a quo referri ut renovavit: suspensumque fuerit Martelli, ne, volens autem mortis scitelligi, de conceptu suo addiderit II.

4. Certius quam istud sit, & undequaque sincerum Pontifici hujus monumentum habemus in abside praedictae Basilicae, apte missus expressum, quod licet jam semel comparuerit X. Maii ad Alia S. Calpodii Presbyteri eodem transitu, plene tamen pagina versa eum & habere, propter adjunctum annis diebus, tum Cornelii Papae, ibidem conditi, & Julii papae, a quo velut ab insinuatore appellata quoque fuit Basilica Julia. Cur autem istud addiderit S. Laurentius, hanc facile causam assignare alicui in speciali Innocentii papae ergo hanc Sanctum devotione: neque enim rursus

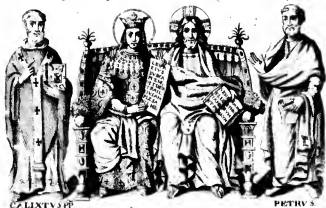
ad an. 1130
ad 1141 an.
1137 d. d.

episcopatus
renovatus
quo tunc
novus ab-
giron.

Constitutio
S. Mariae
trans-Taberni
1137.

translatio
reposita ab
imp.

Ex abside, Basilicae S. Mariae trans-Tiberim

CALIXTUS PP.

PETRVS.

INNOCENTIVS PP. LAURENTIVS. CORNELIVS PP. IVLIVS PP. CALIXTIVS PP.

Verba si sapientem, in hoc in qua, CHRISTE, JESUS MANET ULTRA SECVLA SECVLI. Et solent inscriptis dicitur et dicitur in quibusdam libris. DIGNATVS E DEUS ET QUAM TEGIT AVIRA VERTIT. Hic solent inscriptis dicitur et dicitur in quibusdam libris. HIC INNOCENTIVS PP. LAURENTIVS. CORNELIVS PP. IVLIVS PP. CALIXTIVS PP.

ibi Reliquia sunt, aut major quam alibi cultus. Excusatum parvo me habere res antiquaria studio, si litterarum formas non eas viderem quas illa seculi erant, sed perfectae Latinae: qui enim delinquentem curant, satis habuerunt preciorum scripturam suis communibus litteris ad me transmittere, nec licet preperanti operi ea de causa moram injicere: semel autem sic scripta obtinere, novamque ea sola causa scripturam curare, non videbatur opera pretium futurum.

5. Perro continuatur in Martino Polono in Ms. nostro Elegiarum novum hic continue notamus stylum novumque avilerem quae tempus essentis post cuiusque mortem Episcopatus, Gallienus Elegis seu Alis sub-

judium ipse in suo, ponitur sub initium statim post numerant annos, menses ac dies Sedis: illoque indicata de ipso Innocentio II. hoc addimus: Hic perrexit ad Rogerium Ducem Apulie cum exercitu Ramnorum: sed cum suis, cum quibus fugam cepit, captus est ab eo. Hic condempnavit totam partem Petri Leonis cum ordinatione sua. Ille Petrus, Petri Leonis filius, a Cardinalibus paucioribus est electus, & Anacletus est dictus; hostiliter fecit aggredi castra & loca, in quibus se Innocentius cum Cardinalibus receperat. Sed quia sic oibis profecit, cum manu armata ecclesiam B. Petri adit, & per violentiam habitum aureum crucifixum pendenteque coronas, cum tota

Antipapa
Anacletus 2

(16)

A thesauro auri & argenti & lapidibus pretiosis, spoliavit. Caborum quoque, quod S. Leo Papa construxerat, destruxit. Hoc idem ad S. Mariam maiorem, magno thesauro ditatum, & aliis Urbis ecclesiis fecit.

Quo thesauro postquam pene omnes Romanos corripisset, Innocentius Papa, nullum in Urbe subdilectum habens, cum Cardinalibus in duabus galeis traiecit in Galliam, & a Rege Francorum honorifice suscepit.

Postquam in Claremonte & Remis celebrasset Concilia, in reditu pacificatus omnibus Januensis & Pisanis. Attendens quoque sibi & Ecclesie fecerat servitium magis, Januensem Episcopum, qui sub Mediolanensi fuerat Archiepiscopo, fecit Archiepiscopum & Primate totius Sardinie. Post hoc coronato Laterani Lothario Imperatore,ambo simul intraverunt Apuliam: & fugato Rogerio Siculo, qui Domino Papae rebellis erat, Lotharius Christianissimus rediit Theoticoam; Papa Romanam ubi solenni celebrato Concilio, sepultus est Laterani in concha porphyreica, muto opere sculpta. *Rasponius, loco*

*hinc Bar-
nauvenerit
sepulchrum.*

jam sepe citato: Post Cylestini sepulchrum, inquit, D erat altare dicatum sancti Quadragesima Martyribus, juxta quod sepultus est Innocentius II. in urna Porphyreica, olim in Adriani mausoleo collocata: quae deinde urna, corrupta incendio basilica, extra ejusdem vestibulum posita est.

6 *Quod in Bibliotheca Clavennensi vol. 1. 196. extat hujus Pontificis Privilegium, SS. Facundi & Germani monasterio in Hispania datum Bononie, per manum Aymerici S.R.E. Card. Diaconi Cancellarii, Idibus Decembris, Indicti. x. Incarnationis Dominice anno MCCCXIII. Pontificatus Domini Innocentii Papae II. anno III. initiatum a transcribente suis in numero Indictionis, quae XI. numeranda erat. Patet correctionis hujus necessitas ex altero eodem Privilegio, quod scribitur Petro Clavennensi, datum in monte Tiburtino, per manum Gerardi S.R.E. Presbyteri Cardinalis ac Bibliothecarii, XIV. Kal. Junii, Indictione v. Incarnationis Dominice anno MCCCXI. Pontificatus vero Domini Innocentii Papae II. anno XIII.*

ANACLETUS ANTIPAPA.

E

Petrus, natione Romanus, filius Petri Leonis, Cardinalis SS. Cosmae & Damiani electus a paucioribus anno MCCCXVII. Februarii; & XXIII. in Dominica assumpto ANACLETI nomine consecratus; sedit annos VII. menses XI. dies XXII: obiit VII. mensis Februarii anno MCCCXXV. in latebris sine pompa sepultus.

*Gregorius
idem an. 7.
et. 11. 12.*

*Quarta
seculum
auti anno
11 p. 19.
Petrus,*

O *Causam schismatis nemo clarius quam Sugerus Abbas his verbis explicat:* Venerandae memoriae summo Pontifici & universali Papa Honorio viam universae carnis ingressio, cum Ecclesiae Romanae majores & sapientiores, ad removendum tumultum, consensissent, apud S. Marcum & non alibi, & non nisi communiter more Romano, celebrem fieri electionem: qui & assidue & familiaritate propinquiores Apostolici suere, timore tumultuantium Romanorum illuc venire non audent, antequam publicaretur Domini Papae decessus, personam venerabilem, Cardinalem de S. Angelo Diaconum Gregorium, summum eligunt Pontificem. Qui autem Petri Leonis parti favebant, ad S. Marcum, pro patre alios invitantes, convenerunt: Domitioque Papae more serius comperta, ipsum eundem Petrum Cardinalem Presbyterum, multorum & Episcoporum & Cardinalium & Clericorum Romanorum nobilium consensu, votive elegerunt.

C *Auctor vero Chronici Baroniensis successum schismatis sic describit:* Post Innocentium electum, die ipso ad horam tertiam Petrus Portuensis Episcopus, Petrum, filium Petri Leonis elegit pro Anacleto. Deinde Innocentii illius electionem damnantes, Anacleti Pontificis electionem confirmabant. Cumque Leo Francigenas panem qui pariem Innocentii sequebatur, cepit Romanos, cives & fideles suos & amicos, hortari, ut ejus faverent auxilio. Inde Leo, germanus prefati Anacleti, arario aperto, totum fere populum Romanum rogavit, ut juxta vires fratris electionem tueretur: quod & factum est. Sicque ab utraque parte graviter civile bellum savissimum

*etiam
propagavit.*

inceptum est. Tunc, ut scribit noster Chronologus Saxo, habita est anno MCCCXI. Synodus Generalis in Quadragesima apud Leodium, praesidente Papa Innocentio, cum numerosa multitudine Episcoporum, Abbatum & Clericorum diversorum Ordinum, praesente Rege Lothario & Regina Richa: ibique ab ipso Apostolico & omni Ecclesia inibi collecta excommunicati sunt, Petrus Leonis, Conradus & frater suus Fredericus, cum omnibus, illis faventibus. Deinde Innocentius papa, iterum collectis ecclesiasticis viris & fidelium turba, apud Remensem urbem in festo S. Lucae Evangelistae, generali Synodo per aliquot dies praesidebat.

3 *Cetera hinc spectantia apud Baronium lege, solum ad chronologica probantem, ex praedicto Chronico, accipe, quod anno MCCCXVII. stylo scilicet Normanorum, Anacleus, qui sub nomine Pontificatus advixit, septimo die septimo mensis Januarii mortuus est: qui sedit annis VII. & mensibus XI. & diebus XXII. Quae verba dum allegat Baronius, pro nobis probat electionem Anacleti non esse fallam XIV. Februarii (ut ait ipse) sed XVI. utaque biduo celatum fuisse Innocentii mortem, donec scilicet in eligendum Successorem convenissent suffragia praesentium in Palatio Cardinalium, & tanquam vota ad hunc Pontificem, sed in veras moribundo, evanescendum, aditus occultandamque qui foris erant. Mortem Anacleti Chronologus Saxo his verbis testificatur, ante praenotat: Petrus Leonis, qui contra Innocentium Papam Apostolicam sedem usurpavit, obiit: successorem autem post eum electum nullam facit mentionem, credo, quia jam ejus Alpes non transierit.*

et. 11. 12.

F

VICTOR ANTIPAPA.

GREGORIUS, natione Romanus, Presbyter Cardinalis Sanctorum Apostolorum, mortuo Anacleto successus a schismaticis anno MCCCXVIII. circa XVI. Martii; & vicesimiliter ordinatus Dominica proxima Passionis, die XX. ejusdem mensis, sub nomine VICTORIS; post duos menses, die XXIX. Maji, subiecit sese Innocentio cum sibi adherentibus Cardinalibus.

*Flavio
1111. 12.
12.*

Proprium Mon.

Ff 1 Cies

A *Laconicus, existimant Anacleto absque mora secessum Victoris, ait enim sedisse menses v. & diebus aliquot; sed Benaventanum Chronicon, anno proximo finitum, dicit, quod secessum prius & acceptio a Regibus Regini postulat secessum Anacleto subtergendi, medio mense Martio Gregorius Cardinale Presbyterum, sibi Papam, imo in valorem constituerunt. Cui loco si addatur S. Bernardi Epistola 110. nuntiavit Gregorius Lugensium Episcopis, quomodo in Oclavis Pentecostes, qua tunc fuerunt xxix. Maii, complevit Deus desiderium suum, Ecclesie unitatem, urbi dando pacem; apparebit quod Victor esse duos et summum menses cum dimidio sedisset. In Chronico prefato solum dicitur quod haretis illa & in valio pauco tempore regnavit. Diebus autem non multis evoluit, fratres predicti Anaclei, tantam cognoscences turbationem, in se reveri, Domino*

favente, cum predicto Domino Innocentio Papa pascis firmamentum composuerunt; & ipsi & omnes Innocentii adversarii ad ejus fidelitatem conversi sunt; & sceleratus ille, qui sub Victoris nomine apparuit, vestem & miram deposuit, & ad voluntatem Pontificis Innocentii pervenit. Antea Vita S. Bernardi, Anacipapam constitutum ait, non tam ex pertinacia sefismatis, quam ut opportunum per aliquam temporis moram Papa Innocentio reconciliarentur: quod sine mora per manum servii sui Bernardi Cribilis effecit: nam & ipse ridiculus Pontifex, Petri Leonis heres, ad eundem virum Dei, nocte se contulit: & ille cum, nudatum usurpatis indignibus, ad Domini Innocentii pedes adduxit. Quamvis autem postea hic Gregorius vicerit, quomodo, quando & ubi mortuus vel sepultus sit, nusquam legi.

CLXVII. CÆLESTINUS II.

CÆLESTINUS, antea Guido dictus, natione Tuscus de castro S. Felicitatis, ex Presbytero Cardinali S. Marci, regnante Conrado III. & imperante Manuele Comneno, electus an. MCXLIII. XXVI. Septembris in Dominica, & verosimiliter proxima Dominica die III. Oclavris ordinatus coronatusque; sedit menses v. dies XIII. defunctus anno MCXLIV. Bisextili, die IX Martij, & sepultus in Laterano. Vacavit Sedes ad sequentem dumtaxat diem.

Continuatur Catalogi in Mss. nostro, prater numerum annorum (scribendum erat mensium) & dierum supra assignatum, potueruntque & sepultura locum, nihil dicit: cetera habentur ex Ciacconio. Variam Ceden a Baenico laudatus dicit, quod defunctus est apud Palladium (an illic ubi nunc supra Minervam dicitur) octavo Idus Martij. Chronologi Saxo, qui anno MCXLIII. ejus electionem sic notaverat, Innocentius Papa obiit, eius Cardinalis Wido, qui & Cælestinus, successit, simuliter anno mox sequenti scribit. Obiit Papa Cælestinus, eique successit Cardinalis Gebhardus, mutato nomine Lucius: alii tamen Gerardum nominant.

2 Circa Cælestinum autem, nescio quid in mentem venerit Casari Raspeus, ut indicans quod sepulcrum ejus in Laterano fuerit, ante altare dictum Quadragesima Martyribus, velut per insigni elogio adderet, quod primus absque populi Romani conventu atque suffragio Pontificatum adeptus est. Non hoc in se laudat eique gratulamur Petrus Abbas Clunacensis; sed quod Pontificem eum, non humanus saltus, non sibi providens humana cupiditas, non Romanus turbo, sepe auditus, orbemque terrarum suo impulsu sepe concutere solitus, effecit; sed adversa pacificans, diversa uniens, discissa redintegrans Spiritus. . .

Quis autem, agnit, non miratur a tempore Alexandri II. Papæ, per Gregorium, Urbanum, Paschalem, Gelasium, Callistum, Honorium, Innocentium, summus Ecclesie Dei ac preclaros Pontifices, ecclesiasticam pacem pertraxisse: sed in nullo præter vos quiescisse. Agnoscat tamen eum, sine cujus nutu nec pater ad terram, nec folium cadit arboris, non sine certo inextrahit sapientie consilio, hanc pacem

eorum primordiis subterxisse, ipsius contulisse. Non est igitur credibile, hæc tam quæta pacata que electioni, ex parte populi defuisse id quod ad eam conferre ipse poterat aut volebat.

3 Quid autem hoc esset quod conserebat Populus, implent Petrus Damiani in epistola ad Cadolam Papam, dam sua creationis vitium, qua nullum habuit electionis speciem, illi demonstrat, eo quod electio illa per Episcoporum & Cardinalium fieri debet principale iudicium; secundo loco, jure præbeat Clerus assensum; tertio, popularis favor attollat applausum; sicque suspendenda est causa, ulque dum Reges Cellitudinis consulerent auctoritas, nisi periculum fortassis immineret, quod rem quanticus accelerare compellat. Ubi necesse intelligit committitur canonum ad suffragia populum, id enim infinitis ambibus interque fuisset; sed hanc Electionis salsæ ordinem, ut ea principaliter a Cardinalibus fieret, confirmaretur ab Episcopis (quos propterea Petrus, ut ipse Episcopus, præparat Cardinalibus, quomodo jam videmus horum secundas dumtaxat fuisse partes ordine temporis) tum apertis Secretariis, prædicant cum Electo Electores ad Clerum inferiorem in ecclesia professantem; inde populo innotant & postquam ante oculos demonstratas Electioni: nec nunquam vidimus scilicet fuisse, ut Electioni cuiusque non assentiretur Clerus, non applenderet populus, ipse quo celebrabatur momento temporis. Totæ difficultas erat circa consensum Regis: quem ipsam tamcu esse absente necessarium ostendit Petrus; & si quid ad eum juris olim fuerat, ex mera Ecclesie indulgentia, in atque Cælestinii propositis abolitum erat, per ipsam Regum culpam, & indulgentia contra ipsam Ecclesiam abutentium.

CLXVIII. LUCIUS II.

LUCIUS, antea Gerardus, Presbyter Cardinalis, patria Bononiensis, ex patre Alberto, regnante Conrado III. & imperante Manuele Comneno creatus x. Martij, & consecratus XII. ejusdem in Dominica Passionis, anno MCXLIV. sedit menses XI. dies IV. defunctus XIII. Februarii anno MCXLV. sepultus in Laterano, & vacavit Sedes ad sequentem dumtaxat diem.

Conti-

CLXVII CELESTINE II.

CLXVIII LUCIUS II.

CLXIX EUGENIUS III.

CLXX ANASTASIUS IV.

CLXXI HADRIANUS IV.

CLXXII ALEXANDER III.

A Continuator Catalogi Martini Poloni in Mf. nostro, post numerum mensium ac dierum, addit: Hic ante Presbyter Cardinalis sancte Crucis, totam illam ecclesiam & claustrum a fundamentis renouavit. Stella preterea iudat. Et initio Pontificatus nihil pretermittit quod ad expeditionem Hierosolymitanam putabat necessarium. Responsum lucum sepulchri in Laterano assignat, inter sepulchra Iohannis XI. & Anapisi II.

2 Baronius, quia alicubi legatur dies xiv. supra menses xi. Pontificatum hunc tamen usque ad xxv. Februarii, eoque egitur sequentem Pontificatum ad dies ponceiros restituisse. Nobis vero iuxta Continuatorem in Mf. nostro liquida erit progressio. Dies autem Lucii quatuor notatur etiam in Fastisculo temporum Rollevinck ubi non ante Plextum. Stella, solus diversus a ceteris, dies ix. scriptis per ix. facili nomen littera exterritur. Mobilio pa. 109. Imeris sui Isaloi, ab illorum calculis non multum recedit; sed quoad notitiam mensium prout ac aliis diversissima refert, ita tamque huius temporis Chronocaxim eversura, si tam certa ferat, quam prima ferre videri possunt. Cum enim disijcit, quod Lucius II. assumptus ad Pontificatum fuit ex Abbatia B. Mariz de Rheno, Congregationis S. Salvatoris, quatuor a Bononia passuum milibus, addit etiam, quod ejus mentio est in Necrologio loci, tum ad xi. Kalendas Obobris, quod die coronatus est anno mclxlv. tum ad viii. Kalendas Septembris, qui dies ejus supremus fuit. Continet uerque terminus menses xi. & dies iv. & primas, scilicet xxi. Septembris, licet etiam anno, habuero litteram Dominicalem A, Dominica ante fuerit, sed Feria v. fuit tamen Apostolo Martine sacra, adeoque non prorsus innotuere Pontifici tali fastidii.

3 Sed quidam si de Coronatione (qua petri usque in septimum electionis mensem dilata fuisse, impudens innotuere ac erubet bello, ab Arnaldi Bravensis scribituribus, Senatus Romani ostentationem resistens per seditionem excois, & aditus, ad Valentianum ducem cum arch. S. Angeli infestissimis, uirum etiamnum Caelestino, quorum quanto & potentia & insulenta fuerit ex ejus temporis scriptis. Ottone Frisingensi tamque transcribente Barone intelligi) quidquid, inquam, si de tempore Coronationis; de Ordinatione tamen Pontificis, licet fortassis minus salutariter tumultuaretur, male tamen citius solui, dubitare nos non fuit Bulla, quam in opere de Primatu Tolitano refert Caslejo, ex eoque Lubban in novo Calendarium editione, ubi Lucius Episcopus, Servus servorum Dei, Reynnardo Tolitano Archiepiscopo ejusque successores Canonice substituendos in perpetuum confirmat, ut per universa Hispaniarum regna Primatum obtineat dignitatem: Subscribitur enim: Datum Laterani per manus Baronis, Capellani & Secretarii, 111. Idus Martii, Indictione vii. Incarnationis Dominice anno mclxlv. Pontificatus Domini Lucii Papae II. anno i. & hinc Bulla non consensit alia, sub ipsius nomine per manus Baronis, Ecclesie Subdiaconi, xi. Kalendas Junii, ubi subscribitur Lucius Catholicus Ecclesie Episcopus, cum quindenis Cardinalibus, confirmando Privilegia Clauicentis Mensisterii.

4 Jam porro, evicta semel, quod initium hujus Pontificatus nequaquam usque in Septembrem differri, consensum est, non multum posse differri ad Augustum; asserunt Ottone Frisingensi lib. 7. Chronici cap. 31. quod ipse Lucius, quotidianis cruciatibus ac tedio vite affectus, infra anni spatium Pontificatus sui, diem obit. Hunc ergo qui Necrologio ipse adscripsit xxv. Augusti, non potuit nisi in certa ejusdem temporis secuta; sed longe postea in suo calculo, summo auctoribus, menses ac dies Pontifici illius definitivus in Propyleum Nisi.

die Coronationis, certius fortassis ab antiqua descriptio. D. En eadem Nerehogentium mense Mabilro, quod x. kalendas Novembris anno mclxxviii. obiit Fairs, filius olim Domini Alberti ab Urlo de Cazinimici, fratris Domini Lucii Papae II. unde intelligi quomodo in Codice Vattreuo legere sibi visus sit Baroneus. Hic fuit ex Provincia Emilie, patria Bononensis, ex patre Vileo, non scriptum erat, vel saltem feris debuerat, Uileo. Nec praeterendum, quod annos idem Baroneus ex Capitula Romani memorat, Romanos Seniores ex anno isto, qui creatus est Lucius, tempus relictus Senatus numerare coobsevisit.

5 Jam hoc aut praecedenti Pontificatu Romani Curie usque receptum fuisse ut anni numerarentur a xxv. Martii Kalendas Januarii subsequenti, laudari possit ex privilegio, quod in Bibliotheca Clauicentis datum legitur Romae per manus Baronis (sem potius Bolonis) S. R. E. Subdiaconi xiv. Kal. Februarii Indict. vii. Incarnationis Dominice anno mclxlv. Pontificatus vero Domini Lucii Papae II. anno primo: quando a Kalendis Januarii annus incantibus, numerandus fuisse anno mclxlv. Et hoc usque non alia successores exempli confirmabatur. Quod dies successores? Non solum pro hoc, sed etiam pro duobus Decretis usque huc pag. 106. Mediano impregnis sub hoc titulo: Indicta ac privilegia Pontificia Canonico Regularium Congregationis Lateranensis, mandante Rege Dugano Abbate & Rediore Generali collecta. Nam pag. 40. Innocentii II. Bulla ultima, data legatur Idibus Februarii Incarn. Dominice anno mclxlii. Indict. vi. Pontificatus vero anno xiii. ubi patet annum a Kalendis Januarii incantibus: nec autem sequitur Caelestino II. per unum Bullam edunt, quarto Idus Januarii, Indictione vii. Incarn. Dominice anno mclxlii. Pontificatus anno i. ubi patet annum alio Januarii praeterit, cum ipse Caelestino creatus sit in Septembri ejusdem anni, incantata jam Indictione vii. quae alias solum annuiter potuisset vi. Ut recte dixerim a me sit, solum Curie mutatum fuisse sub Pontificatu Lucii II. aut praecedenti Caelestino II. ipsius autem Lucii etiam notat exemplum, signatum xvi. Kalendas Martii, Indict. ix. Incarn. Dominice anno mclxlv. Pontificatus vero primo: fuerat enim Lucius creatus ipsonem Martio, immediate sequenti Januarii, quo Caelestino praesentia Bullam dederat. Eodem enim consequenter facti in ipso libro Bulla Adriani IV. pag. 99. data xvi. Kalendas Aprilis, Indict. xiii. Incarnationis Dominice anno mclxlv. Pontificatus primo: fuerat enim et solum creatus praecedenti Decembri ejusdem Indictionis & anni; item, ceteris corrigendis, Alexandri III. pag. 94. data x. Kalendas Februarii Indictione, non i. sed xi. Incarnationis Dominice anno mclxxviii. Pontificatus xix. non xix. censuendo vias pluribus iniquitatur in pressu ista, Cense curata. Quod enim innotuatur, quam ibidem pag. 103. innotari Bullam Lucii III. ubi datum v. Non. Martii Ind. xv. Incarnationis Dominice anno mclxxv. Pontificatus i. cum Lucius creatus sit anno mclxxv. mense Augusto, & quatuor dies ante anni ac mensibus tribus federali. Sed ex anno i. Pontificatus & Indictione xv. liquet scribi debuisse mclxxv. usque ad Incarnationis solum praeteritum annum, ubi jam usque innotuatur: prout mox ibidem fit in Bulla Urbani III. data v. t. Februarii Indictione quarta, anno mclxxv. Pontificatus primo; & sic de aliis consequenter, quoniam exempli alterius praescripti nihil attinet. Solum notum Clementis III. dicit haberi, quod eorum incantibus a Kalendis Januarii, plures decies legi, quibus annus Christi per x. jam fit additus ab editore, in usque emendat, conformiter ad annum Pontificatus qui solum exprimebatur.

A

DISSERTATIO XL.

De ætate & auctoribus Prophetiarum B. Joachimo Abbati & S. Malachie Episcopo imputarum circa successiones Romanorum Pontificum.

Præfatus
fuit ad
hoc
opus
fuit 3.

Vides nonnullis curam fuisse, ut ad hæc usque progressa tempora, antequam adverterent ad Prophetiam, ut vocant de Romanis Pontificibus editas sub nominibus S. Malachie Episcopi Haberi, & B. Joachimi Abbatis Calabri. Fuit hæc de his nobis agenda, ut cujusque dum, Malachie quidem tit. Notumbris; Joachimi vero ad xxx. Maji, in mensis istius Supplemento. Sed hoc tam præpium de Pontificibus Romanis, Tractatus, præcepere jubet argumentum istud, ipsamque hic tractare. Ne scilicet miratur vel autem indignetur quisquam, tantopere jactantæ prædicatione, & in Dedicatio nostra ad Clementem IX. nos omnes contempni, hoc fœculo, ac semel quidem nominari. Præterea ordines argumenti, sed ætate filium postremum Aulæ, qui sub nomine S. Malachie assumpti, quævis non valde aperte auguras, multum tamen operi reliquis fœtus post se Oedipus. Videtur autem scriptis de præteritis usque ad Sixtum V. quem designat hoc symbolum: Aziz in medietate signi: quæ scilicet Leonem, nam ex Signi Zodiaci, pro signi habet, trabe transverso velut ætæ transactum per medium. & sic cum aliqua ad insignia, nomen, potestatem, famulatum, professionem procedunt Sixti illius decessore, incipiendo a Cælestino II. qui creatus est anno MCXLI. & quo Tyberius natus, quod est vestrum ad ripam Tiberis situm, designatur hoc symbolum. Hæc castro Tiberis. Rostis autem scabulatur hoc mensis est tempora, quem iste præ: caput enim ab aliquo Pontifice, cujus scilicet creditur in aeternum S. Malachie, de fuisse primum anno MCXLI. ut habet in ejus Vita S. Bernardi: sed alijque illa alijque ab illo relicta prophetia merentur. An autem vel alius quispiam ejus meminit ante Urbani VII. Pontificatum? Omnino nullus.

Intelligi
dicitur
et hæc 1.

2 Annotis Wion Benedicimus, in opere quod Leogonem Vita appellat, hoc passim fatigari, ut quid undecimque acceptum præteriret, quod ad Ordinem sui tandem trahi quælibetque possit; lib. 2. ante Episcopos ad locum D. pertransire nominant S. Malachiam, scripsisse scitur, inquit, & nonnulla opuscula, de quibus nihil hæcenus vidi, præter quendam prophetiam de summis Pontificibus: quæ quæ brevis est, & nondum (quod sciam) excusa, & a multis desiderata hic a me apposta est. Incipit ergo tam præputa Wion hoc modo.

de præfatis
fuit ad
hoc
opus
fuit 3.

Ex castro Tiberis. Cælestinus II. Typhernas. Joimicus expulsi. Lucius II. de familia Caccianemica.

quædam
ad
dicitur
Wion.

C & hæc consequenter usque ad Sixtum V. post quæm ultimam, cum addita symboli explicatione, referunt:

De rore epli. Urbani II. qui fuit Archiepiscopus Rossianensis in Calabria, ubi manna colligitur. Tum additis dante variæ & Wion nominibus aliorum;

Ex antiquitate urbis. Gregorius XIII. Pia civitas in bello. Innocentius IX. Crux Romulea. Clementis VIII.

Denique irrogata quatuor reliquis jactis indicantur fœno mercurio, & additur: In persecutione ultima S. R. E. sedebat Petrus Romanus qui palcat oves in multis tribulationibus: quibus transactis eivitas septi collis diceretur, & Judea tremendus judicabit populum suum. Finis.

quædam
ad
dicitur
Wion.

3 Insuperque Wion: quæ ad Pontifices, id est ad symboli Pontificum, adjecta, non minus ipsius Malachie; sed R. P. F. Alphonsi Ciconis Ord. Prædicato-

rum, hujus Prophetie Interpretis. Unde is illam D. habuit? & quæ Manuscriptis quæ antiquis? ubi inveniendo quæ hæc transcripsit? Nihil horum quæritur curam Wion, nihil alia cum illis pende prophetie assertores. Quæ autem iste Fr. Alphonsus Ciconis? Unique idem ille, qui Patruis, nescimus sciam nominis & Ordinis, sed Magistri talem in eodem præmittit, opus insignit de Viti summorum Pontificum & S. R. E. Cardinalium Roma anno 1601. vulgavit, sex annis post editum Lignum Vitæ, & decem post Urbani Urbani VII. qui ultimis explicatur. Quamvis autem hic talis neque patris sui persuaderi unquam potuit, ut illius vellet meminisse in suo opere, nec ipse est assensum ad eadem librum a Wione vulgari cupienti assensum, & variis ubique sermonibus eorumque propaganda aut stabilitate, cum sine dubio fides ejus appellaretur a multis, eoque liberare moneatur. Neque ad postquam Urbani VII. terque se ingenuum Ciconis agere aliquid explicationis inveniret, tribus vero alius nulli dabo vel per unum inter alios explicatione: quod idem in prius in in qui hæcenus fecit fuit. Si quis tamen singula veli rapsae videre, adeat Fr. Carriere Chronologus Pontificum, ad ejus eadem, breviter quidem, sed ut iam scribi jam abunde, id agitur. Puto autem quod si quis de seculis quævis vel sex Pontificibus, experiri veli, veli prout se committit aliquid, & exegituras in finem, quæ multo commodius valent sciri quandoque applicari, quam applicari possint quæ habentur de Urbani VII. successores usque modo, tanta opus est ad id voluntas, quæmodum consensu ratiocinanti potest.

4 Alterius generis multaque operoseque auga, sub nomine B. Joachimi, jam prædum a seculis aliquæ reputantur in Collectibus illis. & ex his habentur impressa, occurrunt autem imaginis præterea, & explicationes, seu veritas implicitæ majoris causa, subtilia singula imaginibus lemmata; quæ omnia aperte defendere est conatus Gregorius de Londe, Abbat Sagittariorum, in opere ingenti, ac titulum fuit, B. Joannis Joachimi, Florentis Ordinis Minoritum, Ergastium Alechia apologetica, in iustitioribus veritas defensa. Equidem non existimo quod apud istud ob ipsum, quod tractatum ob ipsum, argumentum, id est ob ad se ipsum Joachimi scilicet, Ecclesie Romanæ displicerit: sed ob aliquam aliam quæstionem in occasione dante iam tractatam aliter, quam tractari tam boni temporis conveniret. Puto tamen sub sancti illius Abbatis nomine plurima circumferri fœlia, in quibus nihil dubitem etiam numerare illas quinquem quæsi præfationes, a Nicolao III. qui electus fuit anno MCCLXXVII. usque ad Urbanum VI. anno MCCLXXVII. ordinatæ fuisse; et ubi Joachimi, quod totus x. & amplius annis tantopere curat, Ecclesiam contraxerat, electis contra eum Clemente, qui dicebat Septimum ejus amicum.

5 Præterea ergo barbalet & alius decem igitur iocundant, humanæ capite, affinitis avibus, coronatum tantum (qualis est Pater Deus) græcorum; cujus ex de in septem cubitumque defuncti, novem scilicet simplici, quæsi dicitur de caelo, dum circa lunam alia addit ovis plerumque, & subter: Hæc est terra ultima, aspectu terribilis, quæ detrahet stellas. Tuæ fugient aves, & repella iussummodo remanebunt. Terra crudelis, universa conculcans, infernus te expectat. Præterea opus non esse reer, ut judicari, autorem in Substantia autem non fuisse; qui Urbano vulgatum eundem invidiamque rati fœmone autem apud Italos. Fundant Cameris vel Joanne Nepolitano ad Antipapam transgressa pertransit, ut fœre videretur esse nomen Aulæ Episcopi Malachie, quod complam- tin quodam æternis et æternis. Quævis enim fuit, apparet cum memoria Bonifacii VIII. perquam iustis

qui postea
non fuit
fuit fœmone
fuit fœmone

E

Antiquior
fuit fœmone
fuit fœmone
fuit fœmone

F

fuit fœmone
fuit fœmone
fuit fœmone

fuit fœmone

fuit fœmone

fuit fœmone

fuit fœmone

fuit fœmone

fuit fœmone

fuit fœmone

A sum fuisse. Et illi quidem non fuerit difficile, ex iis que cuique prospera aduersaque acciderunt, quaque ungue probata aut improbatæ æternæ, aliquid communi ad planum; seipsum tamen impiter prodidit, cum Iacobi nomen assument, omnes Pontifices tripliciter conuincendo erratos, etiam duodecim illi qui Urbanum V. totis coronantibus inuenerunt, præferrunt. Cuiusmodi a Nicolao III. incipit, non vero a proximo aliquo post annum MCCXI. que Iacobi nomen, Pontifex, puta ab Honorio III. Peror profecto ne notam satis ejus atatem habuerit, cuius nomen abutebatur.

6 Quæ deinde sequuntur quindæ alia ejusmodi Seherate, usque ad Innocentium VIII. similis rursus factis sunt; eique sub quo fuerant adiuuente non parum blandiuntur ob consensum denique inter Urfinum & Columanensem pacem susceptam uque Zizianum, Bojagzibi Turcorum Imperatorem fratrem, expressum sub figura Leonis coronati, sed fugiui, idcirco comibus ceruicis instructi: cui precegens & resistendo in sum Pontificia potestatis viros effere Pontifex significat.

Ab alio
conuincendo
viti, ad In-
nocentium 8.

tur, pugnam capitis fustiarum dextera approbatam D tenere clasam supra illum caput; totia autem ipsius Innocentii & fustiarum in urbe erant, illamque ad eas compescentes conatus, tandem affectum fortis quædam, sed quod ille vixores duntaxat; sic indicatur. Bonam viam inueniendi ab ingloriatione (juncta enim ab incontinencia notata sunt, Pontifex autem castissime viuit) a virtute autem accipit plus quam a fortuna: sed postquam virtuosam gratiam lueraberis; inuidia eorum contingit iudicia tibi nocentia: non privaberis a sorte desuper. Vbi: civitas sanguinum, universa mendacii dilaceratione plena: non recedet a te rapina, vox impetus rotæ & equi frementis. Ita mortalium angustissimus, obsecratione afflictate impetore cunctis mundo, etiam obsequens Urbis Romanæ mala natus est præbatur, non emens ultus in successore Alexandro VI. cuius filius Caesar Borgia Dux Valentini, bellis gerendis & regalia Italiciæ approbata, totum non totius Italia regnum obtinuit.

E

B CLXIX. EUGENIUS III

EUGENIUS, natione Pisanus, antea Bernardus Abbas S. Anastasii, Ordinis Cisterciensis, Romæ creatus Pontifex anno MCLV. XIV. Februarii, Rege & Imperatore prædictis, ordinatus in monasterio Farsensi in Dominica sexagesimæ XVIII. Februarii, MCLV. sedit annos VIII. menses IV. dies XXV. obiit Tibure VIII. Julii, MCLIII. sepultus in Basilica S. Petri, & non vacavit Sedes nisi in diem sequentem.

Ab eo 149
ad 150 &
151, 152, 153.

Marcelli
nomen.

MORIS Læcio repente fuisse successorem electum, ob periculum imminens, testatur S. Bernardus: de ejus antea Ordinatione ex suo codice Vaticano, quem optatum integrum videre, ita scribit Baronius: Electus, deductus est ad Lateranensem palatium, & in Apostolica Sede secundum morem positus est, & nominatus Eugenius Papa III. Qui ex proxima die Dominica Consecrationis munus apud S. Petram, sicut consuetudinis ordo precebat & dispositum fuerat, deberet suscipere, præconi. o Senatorum perverso consilio, qui ejus electionem violenter retrahere disposuerat, nisi eorum voluntatem faceret, & usurpatum Senatui eius Apostolica auctoritate confirmaret; noctis silentio urbem cum paucis Fratribus exiit, & ad arcem Monticelli se in tutum recepit. Congregatis vero alia die consiliis Patribus, qui dispersi fuerant propter metum furentis populi, processit ad Farsensem monasterium, in Sabinis posuim, cum domestica familia: & Consecrationis gratiam in sequente Dominica, pro plenitudine sui Apostolatus, secundum morem Ecclesiæ, Domino auctore suscepit.

C

a In continuatione Martini Poloni apud auctorem codicis nostri, eodem est brevis, & reliqua Acta vite sue perscringuntur: Hic cum Abbas S. Anastasii esset, ex insperato apud Ecclesiam S. Cæsarii est electus a Cardinalibus, & propter metum Senatorum, qui contra voluntatem prædecessorum fuerant electi a populo, ad Farsensem monasterium se transtulit; ibique vocatus est a Cardinalibus & Prælatibus munus Consecrationis accepit. Hunc, cum simplex fuerit, Deus mirabili gratia perfudit & eloquentia. Huic redeunti ad urbem Clerus & populus Romanus cum magna læticia occurrit, cantans Benedictus qui venit in nomine Domini. Hic a Rege Ludovico in Franciam vocatus, cum ipsum transmarina Cræce ipsasset, & Concilium celebrasset, Romam rediit. Cærolæus Sævo, pluribus Acta capitavit, ait: In media Quadragesima, Eugenius Papa Concilium Remis celebravit; ubi quidem ei representatus est, qui spiritu pravissimi erroris seductus, nomen sibi imponens Ens, in Galconia

noctis,

scriptura,

& finitimis regionibus se Deum esse prædicaverat, qui & plures Episcopos destruxerat, & plurima religionum virorum claustra, erroris suo favore nolementia, dissipaverat. Hic in medio Concilio interrogatus, errorem suum confessus est; & in cavea capivitatem deputatus, perpetui exilii fustigio deputatus est. In eodem Concilio Magister Gilbertus scripta sua, contra omnes calumniosiores suos, magnas auctoritatis sanctorum Patrum defendit ut Clericus, id est, tamquam vir eruditus: sed frustra: quia ex vita S. Bernardi, potentissime contra disputantis, consilii, Gilbertum Porcianum Pictaviensem Episcopum (de hoc enim agitur) communis Concilii sententia damnatum 3 errores suos, sicut promissus se salutarum si damnaretur, humiliter retrahisse, eoque morasse ne breviter confiteretur, qui proxima in erroris nostrum, sed Ecclesiæ iudicio acquiescit. Quæ apud Cavallerium est Eugenii III. imago, videtur eminus ex vira effigie sumpta; nupot nullo Pontificis insigni & dote suspensibilis, sed plane Cæcilliam talem representans, qualem forebat Abbas Cisterciensis, quæque fortassis portensis grege tota Pontificatus sui tempore, quando non erat necesse sacratori habere ipsum indur, necessitate humilitatis semper mecum, etiam in Pontificis dignitate. Pius tamen auctoritatis habebat, si aliquis doceret, an & ubi prænotipos extit, certa sua veritatis indicia referens, ex peritorum pictorum sensu. Dum enim simili præfatus habet ac pene similibus lineamentis idem Cavallerius nobis exprimit Joannem XXI. de quo nulla est ratio suspicandi, quod antequam fieret Cardinalis Monachus Cisterciensis fuerit, ac peror etiam in Papatu Ordine illius vestem gestaverit; iunctis hæc cum circa iudicium absolutum etiam de priori ferendum.

F

3 Extat Pictoribus in ecclesia S. Angeli. Spada cognominata, insigne Pontificis huius monasterium, in iura sensum maritimum, quod ab inferiori fere ipsi adde parte ad superiorem translationem, nunc cernitur ad latus a et a principis & ceron Evangelii, extra eorum Cæcilliarum, pule quidam in eorum insistenti affixum, nobis quoque a P. Bernardino Cæcilliarum S. I. scriptum. Ita ad 1507.

Pictoribus A.
ferebat
insigne
quod de 1507.

A *verbum legitur*: Anno ab Incarnatione D. N. Jesu Christi MCLXV. Indict. viii. Eugenius venerabilis Pontifex III. ad honorem B. Michaelis Archangeli, una cum Episcopis & Cardinalibus hanc dedicavit ecclesiam VI. Idus Maji, presidente in eadem domo Biterbo venerabili Priore, sita in burgo Biterbo: in qua sunt altaria, mirabiliter dedicata: majus vero ad honorem S. Michaelis Archangeli; in quo recondita sunt parochia SS. Protomartyris Stephani, Calixti Papa & Martyris, Cornelii Papa & Martyris, & de venerabili ligno Crucis Domini. Septemmerionale autem altare ad honorem SS. Savioi & Eugenii (primus Urbis veteris Episcopus, alter Diaconus Florentinus existimantur, XII. Octobris & XVII. Novembris reconditi) quorum ibidem requiescunt Corpora: Meridionale, quod ad honorem S. Fortunii Confessoris (an Episcopi Tuderis XIV. Octobris?) & Illuminatæ Virginis (XIX. Novembris commemoranda) Reliquæ quorum ibi requiescunt. Presbyter Petrus hæc scripsit, filius Benivenga.

P *Vitam Eugenii ad hæc Cedius nesci cum Martino Polono sic enucleat*: Hic obiit Tiburti, & per mediam urbem fere cum totius Cleri & populi turba, cum maximo luctu, ad ecclesiam B. Petri deductus, contra altare sepultus est. *Interpretes ubi obierit Consecratorum, intra brevem B. Mariæ, ab & Gregorius Papa III. ejusdem Oratorii fundavit sepulcrum habuit*, in quo etiam sepulcro, iuxta Romanos Conventus S. Petri, delapsus reconditus venerabile corpus D. Eugenii Papæ III. octavo Idus Julii & fecimus ei sepulcrum ex diversis lapidibus. *Ex dictis autem hoc, quam potius meritis quam sepulture dicere oportuerat, ac clares ex apostolica Eugenio Episcopo Officiis, placeat consequatur ad numerum dictum XX. (quæ supra annos VIII. interfecti v. transfugeris hactenus in M. nostri) addi debere adhuc alius v. Epistola vero, ejus modo memini, Abbatibus & Capitulis Cisterciensis scripta, ex M. Merimondensi in diversis Medicinariis exceptis, una præsertim a nostro Oldrado in suis ad Cisterciensem Adducentibus, etque inter alia habet hæc notabilia verba*: Deus Ecclesiæ, pater justitiae, amator religionis & patronus, qui superborum & humilium coris propria virtute calcaverat, qui super solum David & super regnum ejus sedebat, ut Ecclesiæ sibi committam, quam ad lubimum statum redimerat, confirmaret & corroboraret: Pater, inquam, noster ac defensor, felicitis memorie Papa Eugenius, trabea carnis exortus, octavo Idus Julii, carne immaculatus migravit ad Christum. ... Cujus exequiæ præter spem omnium (jam enim fere Scotum annuclaverat) præter morem confusum, ita per hîdium fuit a Clero & populo celebrata, ut jam credenter regnarent in cælis, qui mortui in terris celebratur.

3 *Hæc Epistola accepta, scripserunt Cistercienses Episcopatum, ejusmodi variis fons loci composita sunt varia (nam sepulcro ejus aliquod rector insculptum fuisse, probat crederet litteram Romanæ Conventus) repetitur autem apud Angelum Monique parte 2. Cisterciensis Anualium pag. 224. & auctore Chronici Belgici transcriptum ibi videtur.*

Hic jacer EUGENIUS defunctus (eorne sepulcrum) Cui pia cum Christo vivere vix fuit, Fisa virum genuit, quem Calce vallis alomum exhibuit, sacra Religione opus. Hinc ad Anastasii transiit Martyris adem; Ex Abbat, Pater summus in orbe fuit. Eripuit solenne jubar mundi que decorem Julius, octavum sole ferreum jubat.

Aliud haud paulo elegantius, & fortissa Roma compositum, ac deinde cum mirabili in Galliam missum, non possumus.

6 *Prædilectus Romanus Presbytero, Felicitis memorie*

B. Eugenius Papa III. *appellatur: & non de Aethiis ejus hæc adduntur*. Hic sanctissimus Praefatus Eugenius III. Papa, quando celebravit primam Missam in R. Petri ecclesiâ, obulit super venerabili altari ejus votum Serenissimum (an ab Aote & Serico formatum vocabulum?) ad altari ornatum: & semper cum venerabiles celeberrime solennia Missarum in hac sancta Dei & B. Petri Basilica, non vacua manu veniebat: sed satis devote offerebat, vel vestem super Missam, vel optimam Calulam, vel aliud Papale donum. Condidit quoque privilegium, in quo concessit Canonici hujus Basilicæ, quartam partem oblationis quæ venit in ecclesiâ B. Petri, præter oblationem S. Leonis IX. Papæ. *Ipsam Privilegium, in Annotationibus ad textum Romanum, subjungo Paulus de Angelis: apud quem legi potest, inscriptum Dilectis filiis Bernardo Presbytero Cardinali S. Clementis & ecclesiæ B. Petri Archiepiscopo, atque ceteris ejusdem ecclesiæ Canonici, tam presentibus quam futuris, canonice subluendis in perpetuum: Inscripsit, & Ego Eugenius Catholicæ ecclesiæ Episcopus subscripsi, & ita consequenter Conradus Sabiniensis, Ignatius Tuluensis, Hugo Orlentis, Episcopi, nec dum additis suis Cardinalis, sed tamen ante Cardinales: bi vero finalitatem forma Inscripsit Presbyteri Cardinales Jodecim, Diaconi Cardinales septem; ac deinceps addunt: Datum Roma apud S. Petrum, per manum Bolonis S. R. E. scriptoris, quarto Idus Aprilis, Indictione I. incarnationis Domini anno MCLXV. Pontificatus vero Domini Eugenii III. Papæ anno nono.*

7 *Dies IV. Idus Aprilis, Indictione & anno incarnationis prænotatis cedebat in Feriam V. ante Dominicam Palmaram: non igitur præcedentem annum prænotabant usque ad Pascha, quæ sit nomenclaturæ prænotabant tamen usque ad XXV. Martii seu Incarnationis Dominicæ festum. Hæc enim demonstrat genito inter Episcopos Eugenii hujus Papa exemplum: quorum alterum continetur Epistola 10. datum Signis per manus Bolonis S. R. E. Scriptoris VI. Idus Januarii, Indict. XV. Incarnationis Dominicæ anno MCLV. Pontificatus vero Domini Eugenii Papæ III. anno septimo, alteram Epistola 7. Romæ... Idibus Februarii, Indict. I. Incarnationis Dominicæ anno MCLV. Pontificatus... octavo: ubi notandi sunt præter hæc annos MCLV. possessionis annos MCLVII. usque ultra Kalendas Ianuariæ debeant anni, non jam supra notat, præterea.*

8 *Consuetudine monachorum, in Vita S. Bernardi Clarenvalensis, lib. 5. cap. 2. circa finem, relatu ipsius sancti abbas & sepultura: Facta sunt hæc, inquit, eodem anno quo beatus Papa noster Eugenius III. ejusdem Patris sancti in conversatione filius, ab hac luce, vel magis ab caligine, migravit ad lucem: cujus merita in ipsa, cui tam insigniter præfuit, urbe, miraculis pluribus illustrata cunctant. Hæc Kalendæ Cisterciensis primam ad VI. Idus Julii inscriptum est, cum titulo Beati; ac deinde etiam a Basilio, sed ad diem IX. Martii. Benedictione: a nobis ad usumque diem Perseverant appendimus, propterea quod publicus ejus cultus neque nunc supersit ullus, usque olim fuisse probetur, sed inter prænotata venerationem rei ita stultis videatur. Inquit quod in opere nostro non locuti, ejus hic mirabile damus, quia Christofolomus Henricus in Fasciculis primis vulgari ex M. Dancus, & nos in Codice Regia 1644. post librori S. Bernardi de consideratione scripta reperimus, vulgarique accepimus ea cadere parum sed æquale monasterii Ursicampi in Picardia; ubi eisdem prænotatis Episcopatum Eugenii III. Papæ Romani, compositum a Gerardo de Legge & a cujus altari regimine inscripsit Leodivm satelli, quod medio ævo Legia, & vulgo Liege dicitur.*

D

*Historia
episcopatus
E. Petri*

E

*Antonia
sub his
episcopis*

F

*epistolæ
revisæ
MSS.*

*Epistolæ
ad Chron.
Bulg. quales*

A. Urbis & orbis honor, sed jam dolor orbis & orbis;
Rehor in orbem potens, pulvis in urbe jacet.
Hoc in vasis sacro pia plebs gratia fontis
Insidit gratis membra grata polo.

Magne Deus, dare magna poteris, per te fuit illi

Lingua docere devotum, rem dare docta manus.

Mores Angelici, devotio, finis honestus

Hunc tibi dant famulum: da requiem famulo.

Deinde sub hec titula, Incipit de miraculis ad sepulcrum Domini Eugenii III. Papae Romani, *notantur miscula septem; praefatus semper ad nomen appellatione Beati, cum praefationula, praesentem ac veritatem Audierem declarante.* Pauca de pluribus, quae Dei operatione & virtute diebus illis facta vidimus, & visa vera probamus, sicut memoriae sic & scribi digna iudicamus. Dei enim virtutes quos audivimus, quas vidimus, non loqui possumus, qui virtutibus laudem, qui laudi confessionem debemus.

1. Iohannes quidam nomine, cognomine Riiner, natione autem & civitate Castellanus, manus & brachia; pedes cum cruribus, contractus fuit. Qui cum fide & devotione plebs ad sepulcrum Domini Eugenii III. Papae Dominum pro infirmitate sua flebilis & suspiris multis precaretur, subito compunctioem fletus, gaudium, & infirmitatis praecem, sanitas experita subsensit. Hoc Canonici Vespertinam horam canentibus publice factum & visum est ab omnibus. Hic passus erat tribus annis.

2. Alius quidam Petrus nomine, de Castello Formello, manum sinistram debilem habebat & tigiditate excoctam; in us ad nullum usum curvare eam vel flectere posset. Sed & brachium dextrum sic contractum habuit, quod nec erigere nec movere illud valuit ad usum aliquem. Huius eodem die, & hora eadem, scilicet domo Vespertina laus agebatur, ante praefati Domini Eugenii sepulcrum, Dei misericordia ad integrum membra debilia restituta sunt. Hic passus fuerat, mensibus quinque, & sanatus est in Vigilia B. Apollinaris.

3. In secunda die post hoc, puella quaedam, nomine Romana, aenotum ferme duodecim, cuius patre Accius, mater vero Clara nominata est, cum ad sepulcrum memoriae Eugenii decubaret, plorans & eulam & orans, sanitatem brachii contracti, & manus dexterae proitus inorsu curacionem, crurum etiam & maxime tibiurum quas amiserat, & pedum similiter, non fraudatur a desiderio suo. In Martinis namque, in festo sancti Apollinaris, operatione & virtute Spiritus sancti, ubi infirmitas sua curata est, & officiis suis membra sua reddita: ita ut & ambularet, & omnia quae necessaria sunt faceret. Haec natiuitate fuit de Revinio.

4. In eodem die puer quidam nomine Romanus, filius Saxoni & Beatæ matris ejus, de Regione quae vocatur ponti S. Petri, ante sepulcrum Patris praedicti recubans, sanatus est. Infirmitas autem quae detinebatur hac fuit. Sinistram latam & manum sinistram maxime, quae fere arida fuerat, amiserat, & sinistro pede claudicabat: aqua omnino modicum ante horam matutinalem sanatus est.

5. Quidam autem de quidam, Romanus genere, nomine Stabulis, cum iocret in Choro nostro, apparuit in somnis Dominus Eugenius, dicens: Stabulis, At ille: Domine. Cui beatus Eugenius: Cognovisti me? Et respondit, Optime, Domine. Tu es Dominus meus Eugenius. Cui ille. Quare non visitasti

me? Et respondit: Ubi possum visitare te, cum dicitur quod mortuus sis? Et ille apprehendens eum per manum, adducit eum ad sepulcrum suum, dicens: Si hic me queris sine gratia non redibis. Qui mox, cum palliaretur signum ad Nomen, surgens ad sepulcrum festinus accessit: promissamque a supra dicto Domino Eugenio gratiam cum lachrymis & suspiriis multis postulans, meruit per misericordiam Dei impetrare. Nam brachium sinistrum & manus, quae per multos annos arida habuerat, quod ad nullum usum & utilitatem movere poterat, misericordia Dei & meritis Beati Eugenii, ita ex integro sanitas restituta sunt, quod ad omnem usum & utilitatem moveri possent, quasi nihil infirmitatis in brachio & manu aliquando passus fuisset. Et quod per multas expensas a medicis conquisi non potuit, a Domino Iesu Christo, per meritis supradicti sanctissimi Eugenii, concessus est.

6. Quidam Romanus, Todius nomine, cum tertianis febres acriter pueretur, timens de morte, cum fiducia maxima ad sepulcrum praedicti Pontificis accedens, misericordia Dei & meritis beatissimi Eugenii sanitati integre restitutus est.

7. Quidam de quodam Castro quod vocatur Celsa Maris, per viginti annos a demonio crudeliter vexatus, ita quod oulante aliquam ecclesiam sine maximo sui miserii corporis detrimentum & tribulatione intrare poterat, cum ecclesiam Apostolorum Principis intraret, cepit clamare. Quo ducis me? Qui ita eodem adductus est ad sepulcrum memorati viri Dei, licet iniuvius: & precoribus liberatus est.

8. His septem miraculis in duplii Mss. reperitis, ad sua Mss. Donatus addit Henricus lib. 1. dist. 8. cap. 11. aliorum: Romae quidam Presbyter erat, qui vitam reprehensione dignum agebat. Hunc eorum beatus Papa Eugenius, ut pravitate suam deleteret, ad monere sollicitus: & aliquando etiam, culpis suis exigentibus, acriter corripiebat. Ille vero insensibilis non solum monitis Sancti non acquiescebat, verum etiam malum pro bono reddens, quatuor valebat Sancto Dei detrahere, convitia ei ingerendo, & semper eum huius rei causa odio habendo. Consignit eum quodam die ut ad sepulcrum viri Dei, praefata sanctitatis ac venerationis, praesque miraculari, quae per eum Dominus ibidem operatus est, multitudo magna populi cum pia devotione accederet: inter quos & praefatus Presbyter, pellibus amictus novis, advenisse perhibetur. Conspice nunc Sanctum Dei, praefata sanctitate vitae suae & miraculis quae fiebant, glorificarent & vocibus extollerent; indignatus Presbyter ille furibundus, omnibus duxit: Putatis quod miracula Eugenius faciat? Non hec facis Eugenius, sed Petrus Diaconus. Erat enim Petrus beatus memoriae S. Gregorii Papae Diaconus: nam cum eo in suo conditus est Papa Eugenius scaphophago. Vix ille verba finierat: & ecce ultio divina repente blasphemum subversus est: nam lampas deluper pendens super eum cecidit: & effuso oleo super pelles, quae secum novae deculerunt, vindice Deo, oculis quamvis qui aderant consilium reddidit. Ille vero vindictam, Deo retribuere, super eum venisse sentiens, nimio pudore suffusus, lubanationem & decurum populi insularis sibi non ferens, cum magna confusione latenter aufugit. *Heutenus Mss. si quid amplius erant alius addi poterit.*

CLXX. ANASTASIVS IV.

ANASTASIVS, antea Conradus Episcopus Sabinenfis, natione Romanus de regione Saburraz; ex patre Benedicto, regnante Frederico Aenobarbo & Manuele Comneno

M. 1073.
ad 1124. an.
M. 4. d. 21.

A mmeno imperante, creatus MCLIII. IX. Julii; & coronatus XII. ejusdem in Dominica; D fedit annum I. menses IV. dies XXIII. defunctus MCLIV. II. Decembris; sepultus in Basilica Lateranensi; & vacavit Sedes diem I.

Relatum per.
I Dem apud emens annorum et mensium numerus est: dies XXVIII. notat Mf. nostrum: sed hi transgrediuntur diem IV. Non. Decembris, id est diem I. mensis, quo obiit Anastasium repositum in Mf. Vaticane Baronius. Quod si verum esset, etiam dies XXIV. a Relle-wick, Stella, & Platina concorditer notati, uno die immutandi erant, scribendique solum dies XXIII. Quia autem jam cepimus vocationem fidei, potius quam consecrationem Episcopatus, nominare, non est operae exquirendam, restituisse Episcopatus in nostro Mf. iam ante consecrationem, quam mortem Anastasii hujus, notat, utrobique alius correligimus alienigena indiga. Constat autem ex praeterea Vaticane Mf. secundo die, post obitum saltem Anastasii, electum Sacerdotem, & a quo ad hoc uno die vocasse sedem.

Relatum per.
B a Hic electus apud S. Mariam Rotundam novum Palatium: hic dedit ecclesiae Lateranensis pag. 77 Ad levam, prope portam sanctam juxta altare, quod erat S. Antonii Martyris, in tumulo porphyretico praefati aedem operis, jacebat Anastasius quartus Pontifex, quem tumulum, tempore Innocentii II. a latronibus violatum expulsumque, & cineribus Divae Helenae Augulae, quibus asservandis initio exstiterat, effudit, orbamque ejus antiqua extra urbem Basilica

huc transfulerat sibi que paraverat.... sed hoc ejus sepulchrum, incendio depravatum, illud est quod jam post abidem & chorum Canonico-rum spectatur: curia autem D. Helene in alia elegantissima porphyretica aedem apud Franciscanos ad Aram-celi nunc erudantur servari; alii in Galliam translatae voluit ab Ecclesia S. Petri & Marcellini, ubi eas Constantinus locaverit (quod tamen negare videtur Eusebius, & Constantiopolitanae tumulatae dicere) circa annum DCCXXII. ad Alim-vallarem, Ordinis Benedictini monasterium in diocesi Remensi.

Relatum per.
4 Ex ejus epistolis, duodecim, quae nove Conciliorum editioni inferantur, sola ultima plenum exhibet quae hic observari meretur subjectionem, & sique privilegium Raimundo Magistro Xenodochii civitatis Hierosolymitanae caputatum quo Fratres S. Joannis Hierosolymitani, id est Hospitalarii, recipiantur in tutelam Apostolicae Sedis, datum Laterani per manum Rolandi S. R. E. Praebyteri Cardinalis & Cancellarii, XII. Kalendas Novembris, Indictione IV. Incarnationis Dominicae MCLIV. Pontificatus Domini Anastasii IV. anno II. ubi, sicut videtur, ut cum ante Pontificatus & Incarnationis convenit Indictio, non IV. sed VI. legi debet. Fuit Raimundus iste, de Podio monachus, loca nostritatus suae in Delphinatu Gallicae provinciae, primus Ordinis istius Magister, Ademar Padenus Episcopus, in sacri belli histeria nominatus, praeposuit: nunquam sine illius Beati relictus re Hierosolymitani ipsius, & cum radis depositus in Melitensi lesulae a quo ecclesiae Vallette: ejus tamen obitu diebus ignotis scriptoribus est, qui etiam nullum profectum indicium cultus publici, nunquam vel ipsum ipsi delati. Si saltem, doceret liberetur, ut locum ipsi faciem in nostro opere.

CLXXI. HADRIANUS IV.

Relatum per.
HADRIANUS, natione Anglicus, antea Nicolaus Episcopus Albanensis, electus IV. Decembris anno MCLIV. coronatus V. ejusdem in Dominica, fedit tempore FridERICI Aenobarbae & Manuelis Comneni, annos IV. menses VIII. dies XVIII. defunctus I. Septembris, anno MCLIV. sepultus in Vaticano in Basilica B. Petri, juxta sepulchrum Eugenii Papae Terti in optima concha: & vacavit Sedes dies V.

Relatum per.
R Ollerwick, retinendo numero annos V. Stella annos XV. menses X. Mf. nostrum, menses IX. habens: sed tempus praefatum notat Kalendae Septembris, quo mortis ejus assignat antea vita praefatae Anastasii Iste in Mf. Vaticano: in quaenam habemus, convulsum Cardinalis in secundo die post mortem Eugenii, quando non sine divini dispensatione consilii factum est, ut in ejus personam una omnes concordarent, & Papam Hadrianum a Den electum tam Clerici quam laici patre congruenter, cum in vnum & remittentem in se quem B. Petri introfuerant, non quarto Nonas Decembris (ut perperam transierunt, cum ibidem antea legatur tali die mortui Anastasii) sed pridie Nonas Decembris, Dominicae Incarnationis anno MCLIV. Indictione III. Consecratoris, quo antiquissimus habuit Antea Mf. nostrum usque ad Gregorium X. & annum Christi MCGCLXII. ab era Christiana annis in Pontificatum electum exprimentis oblati. Quae mihi persuadet, illam Vaticanam antea, a quo Baronius habuit Pius Pontificem ab Henrico II. usque ad praedictum Gregorium & deinceps continuatam, secule XII. mense cui etiam XIV. fuisse. Est autem & Syria cultor, & verbi predi-

xier, & in his quae vident Hadriani priorem consecratoris, ipsique alius ejus in Pontificatum discredidit multo accuratius, quam antiquior in codice nostro connumerat: annis tamen verba ab Baroni non transferant, ne aliam agam: solum ergo accipe quae MS. nostrum habet.

Relatum per.
3 Hic primus Episcopus Albanensis, in legatione Norwegiam est missus pro verbi Dei predicatione. Ipse vero gentem illam barbaram in lege Dei diligenter instruxit: post reditum, defuncto Anastasio electus in Papam electus. Hic propter venerationem suam Cardinalium totam urbem, usque ad condignam satisfactionem, posuit sub interdito. Hic Guillelmum Regem Siciliae, tamquam rebellem, excommunicavit: qui post absolutum, homagium Domino Papae faciens, terram ab ipso suscepit. (Hic primus dicitur Papa fuisse, qui in Urbe veteri cum sua Curia morari traiecit). Hic fecit grecorum in Radicofano, & turribus manivit. Hic Castrum & multas possessiones circa locum S. Christine a Comitibus comparavit. Hactenus Mf. nostrum, in quo verba de consecratione Urbevetana, propter additam periculum dicitur, censui (I) in-

Epistola.

E

In quibus
notat
vnde dicit
P. Raymundo
de Podio,
Magistro
Xenodochii
Magistri.dicitur
Mf.A. archi-
vum muni-
cipium.

A claudenda, ut verbis eorum auctoritate verosimiliter ab aliis adferta, & ex margine fortassis translata in textum. Hadrianus alius meretur addi, quod, sicut Chronologiae Saxae scribit, Anno Domini MCLVI. Fridericus rex Imperialis benedictione ab Adriano Papa sublimatur, & coronatus, cum victoria & gloria magna, reuertitur.

Data in
pudicissimam
viri doli
corrigenda.

3. Pleneque hujus Pontificis Epistola sola mensis die notata invenimus, amissionibus formulas alius librorum qui Regestum collegerant, ac fere solent: quae tamen in ordine est XXX. ad Joannem Tolosanum Archiepiscopum, Primatem illam constituentem universae Hispaniae, qui formae Privilegium sit, solenniter quoque subnotatur, datum Beneventi per manus Rolandi S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, XIV. Kal. Martii, Indictione IV. Incarnationis Domini anno MCLV. Pontificatus vero Domini Hadriani Papa IV. anno 21. Sed annus 21. Pontificatus indicat transibentem erroressis notando Incarnationis anno, ac legi debere annum MCLV. (nam huc respondet Indictio IV.) & quidem more Florentino ultra & tendas laudamus propositum, cum hodierna usque legatur MCLVI. & sic alia ad Henricum Gradensem Patriarcham, epistola scribit XXXX. subsecutur Data Laterani per manus Rolandi S. R. E. Cardinalis Cancellarii, Idibus Junii, Indictione V. Incarnationis Domini anno MCLVI. Pontificatus Domini Hadriani Papa IV. anno 11. Privilegium etiam concessum Leonati Abbati monasterii S. Clementis de Insula Piscariae, quae Casa aurea vocatur, ejusque Fratribus tam praesentibus quam futuris, regularem vitam professis, in perpetuum, quod citius 10. 5. privilegium Acheroniam, datum Laterani, per manus Rolandi S. R. E. Presbyteri Cardinalis, 11. Idus Martii, Indict. VI. Incarnationis Domini anno MCLVII. Pontificatus vero Domini Hadriani Papa IV. anno v. hoc inquam Privilegium, vult aliquis non carere numero: si enim recte scripta est, non Pontificatus v. legi debet Indictio VII. ut annus Christi numeretur stylo Florentino sitque nobis MCLIX quem anni rationem attamen daretis probamus exempla sub Urbano III. proposita.

4. Affert Ciacconius, habundam Cardinalem Presbyterum S. Praxedis, ab hoc Pontifice factum esse Episcopum Offidentem, cum scilicet qui postea fuit Lucius Papa III. Ita qui in Appendice Labratorum ad tom. 10. Concilior. col. 185. suppleta Anallibus Papa IV. ad Epi-

scopus & Abbates Provinciae Burdegalesis, anno MCC. LVI. subfcriptus vocatur post Episcopos, secundum veteres Presbyteros, Hubaldus Presbyt. Card. tit. ... Praxedis; anno MCLVI. sub epistola Hadriani IV. praesentia ad Leonatem Abbatem Cassinensem post Pontificem, locum inter Episcopos secunda, signat Hubaldus Hostiensis Episcopus. Respondeo ergo credit Hadrianum vel potius, Eugenium III. de quo supra, suffraganeos Episcopos, quibus ex officio competere Pontificem, aggregasse Cardinales, atque sic factum: ut qui tempore Innocentii II. & Anacleti Antipapa, non nisi post Cardinales omnes subfcribebant Electioni, ut supra vidimus; jam ante illos subfcribere inciperent, constituerentque novum & dignitate primam Cardinalem aliam, quemadmodum apparet ex subfcriptis epistola, de Alexandri III. electione scripta, apud Radegundem lib. 2. cap. 55. Innocentium dominum recessit; in quibus Hubaldus Officium: quem tamen ut ab ordine Cardinalium non exivisse credam, certius opterem documentum, & aliquam illius temporis subsecutorem, ubi jussim appellatur Episcopo Cardinale, sicut postum scribitur Presbyter Cardinalis, Diaconus Cardinalis. Interim via dubitari potest, quia solum ante finem hujus seculi expressis Pontificis promereri ad dictos Episcopos, veterem Cardinalis titulo. Ita in Supplemento gestorum B. Marci Oppianensis, Venerabilis Jacobus dudum Acconenis Episcopus, nunc vero Tusculanus Praefatus & Romane Curiae Cardialis, circa annum MCCXL. vocatur a coram Consensu Concilii praetexti; uti videmus ad praefata Mariae dum notatum XXIII. Idibus; & longe ante praefatum MCLXXII. in veteri marmore Matinae invenitur ecclesiae consecrata. Cum sanctus Papa Lucius III. Matinam veniret cum decem Card. Theod. Portuen. Theobal. Offic. Episc. Jo. S. Marci &c. ubi citra controversiam deo jam dicti Episcopi Cardinales assumuntur; saltem ex aspernante vulgi. Sciendum porro episcopatum Cardinalis, qui primum seculo IX. capite adhiberi ad significandam praerogativam dignitatis in Clero Romano; ante communem fuisse censuramque Presbytero vel Diacono, nullum aliquem fore ecclesiam ut propriis suis adhiberent, qui ductant eadem ecclesiae incardinatus. Quia etiam si quem Episcopum contragebat ecclesia sua barbaris invadentibus spoliar, huc move erat alium proximo vacante commendari tanquam ejus proprii Sacerdoti; qui etiam dicitur Incardinari.

Episcopi
Cardinales
huius aetatis
monati.

Episcopus

Antipapa
quorum
& notis

CLXXII. ALEXANDER III.

ALEXANDER, natione Tuscus, patria Soanenſis, ex patre Rainutio, antea Rolandus Presbyter Cardinalis S. Marci & S. R. E. Cancellarius, imperantibus Frederico & Manuele creatus VII. Septembris, Feria 11. pridie Nativitatis B. Mariae Virginis; ordinatus ad Nymphas, in Vigilia S. Matthaei Dominica die XX. ejusdem, anno MCLIX. sedit annos XXI. menses XI. dies XIX. defunctus XXV. Augusti MCLXXXI. sepultus in Lateranensi Basilica: & vacavit Sedes dies 111.

Antea
111. ad
11. m. 11.
m. 11. 11.

Ratio
papa
papa

DE die Creationis & Ordinationis hic assignato consulas ex Ms. Vaticano apud Barrosum, quem consulas: accuratissimum enim continet gesta rei discipula. Tempus Sedis in Ms. nostro accepimus; in numero dicimus (quod solum IX. scriptum erat) suppletur defectum consensu veterum, scilicet Wernerii Rollevicque, Martini Polani, Steller, ac Platinae. Huc vero, itemque ex iis qui successerunt, resistentur, qui apud Barrosum scripturam, XII. Kalendas Octobris mortuum esse Alexandrum; naque rectius apud eundem suppletur rei, qui VI. Kal. Septembris obitus dicuntur. Quia tamen data consilium nequit, quod absolute videtur asserere Barrosum, sedisse Alexandrum annos XXI. minus dies VI. sic enim debuisse capisse die 11. Augusti,

quod omnino nequit sustineri. Duo ejusdem Privilegia extant in Bullaria Casertensi, quorum data, tercio Kal. Februarii Indictione secunda Incarnationis Domini MCLXVII. Pontificatus. ... X. demonstrant annum praetradendum esse usque ad ipsum diem Incarnationis.

8. De Sepultura ejusdem loco apud Casertem Responsum pag. 77. quod Aliquo superius portam, qui ibatur ad aulam Consilii, haud longe a veteri pulpitu, ubi Epistola legatur, in marmoreo tumulo jacuit Alexander III.

3. Hic videtur quatuor schismaticos, Octavianum & Gundonem Cremenſem, Joannem Strumensem, & Londonem. Primum scilicet fuit vocari Victorem, secundum Palchalem, tertius Calixtus, quartus Innocentium.

A tium: quorum tres Presbyteri Cardinales erant, qui per Papam excommunicati mala morte perierunt. Illius tempore maximum fuit schisma, & ejectus fuit Conventus S. Anastasi: & Abbas S. Pauli eundem locum sibi (obtinuit) per Regem schismaticum, qui locus per eundem Alexandrum est restitutus.

alla alla
grandi,

4. Hic Fredericum Imperatorem ad concordiam Ecclesie revocavit: qui tunc illos schismaticos, qui eisdem Papae invidiores erant, manu mitebat. Hic dum Cocculis ordinavit, unum Turonis, aliud Romae. Fredericus Imperator, Emanuel Constantinopolitanus, Guillelmus Siculum, atque Lombardos ad concordiam revocavit per av. annos. Sub ejus temporibus terra motus magni fuerunt per loca, atque quod civitas Antiochena cum Triplici cecidit, atque Damascus cum multis aliis civitatibus. Tunc Carthagenensis civitas penitus everfa est, & plus quam xx. millia hominum mortui sunt, & mare retrogradum versum est; & v. millia hominum in Sicilia submersi sunt.

Данная работа

3 Hujusmodi pœre Mediolanenses cum Cremona & Placentia contra Papienſes civitatem unam contraſtarent, quum, ut ſamofior fieret, ab Alexandro Papa Alexandrian vocaverunt: & poſt petitionem Lengobardum dedit eis Episcopum, Papienſem vero Crucis & Pallii dignitate privavit, coquod Frederico Imperatori tunc, (&) ab antiquo Regibus perſecutionibus Eccleſie adhaeruiſſet. Hic cum Rame patri-monium S. Petri, præter Urbevetanum civitatem, Terracinan, Anagnin, & Acquapendente uſque Cepanum, per Ingarium & Schismaticos occupatum fuiſſet, in Franciam tranſiit: ibique celebrato Tu-ronis Concilio per mare ad urbem rediens, cum Meſſanenſi applicuiſſet, Rex Guillelmus, non ſolum quia Papam, ſed etiam quia Dominum & quo regnum te-nebat recognoviſſet, cum debita honore preſectus eſt. Ita Miſſinum,

Imperative
eventuality
and t

6 *Chromolaena Saxatilis* infusae fuggente, non per-
semutata. Anno Domini MCLXXVI, Alexander
Papa Venetis dominis, Imperatores in classe ma-
nentem expectat. In Virgilia S. Jacobi Imperator Ve-
netiam venit, ubi quo expectatus & opatus, a Car-
dinalibus & Episcopis & Nobilibus & populi multitu-
dine inoffensa honestissime suscipitur; & in monasterio
S. Marci cum Papa in oculo pacis in concordiam &
pacem firmam rediit. Anno Domini MCLXXVII, Alexander
Papa, a Moguntino & Wormaticensi aliisque

Civilian
Army of
France.

pluribus Episcopis & nobilibus viris, quos Imperator cum eo duxit, Romam venisse, honeste iudicium.
 Alexander Papa generalis Concilium omnibus Ecclesiarum Prælati Apostolica auctoritate Romæ indixit.
 Anno Domini MCLXXIX. celebratum est Concilium generale in Domino Papa Romæ, in medio Quadragesimæ, ubi aderant Patriarchæ tres, Episcopi, Abbates & Prælati. Ecclesiarum pene totius orbis, cum innumerabili Fidelium multitudine; in quo de ordinandis in schismate, & diversis, quæ pro temporis necessitate & corrigendis & dispensandis fuerunt, ordinavit.

NEW
Aluminum
Double Doors

7. *Baronius ad an. 1177. num. 4. 2° quidam e-*
gus Ecclesie Patentinis pergameno, refert transcrip-
ti fidei quodam, de Hylissia hujus Alexandri Pope, qui
laticlavus Venetiis, & postea transiit Ursuriam Pa-
rentinis diocesis, ubi dimisit Indulgentiam plenariam,
cujus Mj. Antiar adducens Pemptum Anconam, si-
militer facit mentionem qualiter concessit primis Do-

minicalibus mentium totam Indulgenciam, quan-
tam arenam capere potuit cum ambabus manibus. Et
additur. Hoc donum Indulgentie fuit concessum
tempore Domini Thomæ Episcopi Anconitani de anno
127. anno sui Pontificatus duodecimo, Indictione
quinta. Sed nota. 40. idem Baroniis prudenter colli-
git, et eo quod ejus temporis non Pontificis in dan-
dis Indulgentiis anni unus terminus non excederet,
sed magis posse ejusmodi tempora: Quæ digna, iugis
ritu, quamvis nullo penitus veritatis testimonio fa-
bricanur, pluribus tamem contradictionibus locorum,
temporum, et rerum gestarum facillime convellun-
tur. Certe, ut liberius mecum impetiret, auant 127.
per cyclus male notaret, pro anno (quem in hâre-
net indicavit Baroniis) 1277. quo gressu esse apostoli-
cos quoque dies narratur, si gressu fuerint; tamen, si
Anconitem vixerat Alexander Venetiis, ubi latuerat Iuga-
staples (quod, ut mirum conueniat, fore expedit
Baroniis) et ea occurreret Indictio, non quinta, ve-
ram duodecima. Et Thomas Episcopus, cui eodem
anno Ancona fecerit, non possimus non dubitare, cum
intelligamus, quod secundo anni MCLXXII. dependit
Ecclesiasticis scripturis, ducentis fere annis det
fuerit Episcopale. Ubellat autem in Episcopis Anconitanis
ab hisce affirmari, quod, quo tempore Genualis
Episcopus preerat Ecclesiæ Anconianæ. Rusticus
Abbas monasterii D. Marie Portu-navi diœcesis An-
conitanæ, amplissimum privilegium in favorem mo-
nasterii, ab Alexandro II. anno MCCLXXXVII. Ve-
nicis obtinere, fidei suntque successores conservavit.

38 *Fructus tuus ignis propter aerum & Notarium infirmum, quoniam formata robore anni MOXV. & tuum indec. etiam Episcopus, ad fidem secundum, quod talis fideliter deservit fin in antiquis Ecclesia Antiqua etiam, ipsam concordat cum originali Parente; quando ipsi originale ut mendacium est istum, se etiam fabulosum. Accidit namque (si verbi Barani, post eadem relata scripsit, inter) ut quo praclarior de rebus praclarissimus gelus sit holloria confutanda, faeperepat in auctoritatem aliquem fabulosum quidpiam, quod sine auctore vulgatum circumferret; quodque ipse scripserit perterritore expavescat, et non contradicendum grandine dentis pulset; sique fiat ut falsa admixta veris, eodem decore tituloque fulgeant; quare mendacium veritatis, vitium, aequum nomen obicit, & pariter precioso limetur, gemma cupientibus diffrahatur; quo-*

E
valut sub
Thomaspier
linge data 2

ການ ການ
 ການ ການ
 ການ ການ
 ການ ການ

F

മുൻ അധ്യക്ഷ
അദ്ധ്യക്ഷൻ അംഗ-
പരിപാടി .

VICTOR ANTIPAPA.

பெரிய அளவு

VICTOR, alias Octavianus natione Romanus, Presbyter Cardinalis S. Cæcilie, schismaticè ordinatus Romæ prima Dominica Octobris, id est die iv. mensis, MCLIX. fedis

9000

A annos iv. menses vi. & dies aliquot : defunctus Lucæ circa Pascha anni MCLXIV. quod XII. D
 Aprilis celebratum fuit : sepultus in monasterio extra civitatem , eo quod Canonici , tam
 majoris ecclesiæ quam Regulares S. Fridiani , elegerint potius sedibus suis expelli , quam
 schismatici cadaver apud se recipere .

Memoria
sepulchri
non videt

O *Leominus in Necrologio Pontificio , ad XIII. Aprilis , mortem ejusdem refert : & addit , quod Alexander Pontifex , alter David , persecutorem suum debellavit extinctum , & Cardiales de morte illius exultantes durius increpavit . Porro interrogatus de memoria aut loco sepulchri , vir spiritus noster amantissimus , Marinus Florentinus Franciscus Maria filius , na referipfit : Octavianum seu Victorem IV. Antipapam apud nos extra civitatem sepulchrum , omnes nostri Chronologi & Historiographi asserunt , sed oque locum oque ecclesiam indicant . Nullum hodie extat monumentum , neque de olla sepulchrali epigraphæ apud nos & patres nostros memoria . Ego tamen coniecero humatum in ecclesia SS. Philippi & Jacobi Apostolorum & S. Pontiani Martyris , extra muros ci-*

vitatæ , quæ tunc temporis erat Monachorum S. Benedicti ; & postmodum , iisdem auctoritate Apostolica expulsi , coacti sunt Monachi Montis-Olivetani . Ad hoc opinandum ducor , & quod ecclesia illa extra civitatem esset , sed proximior menibus ejusdem , & quod Monachus fortasse ipsius Ordinis antea fuerit , schismaticus Papa . Ecclesia tamen illa olim diruta fuit , cum civitas nostra ovibus menibus & aggeribus maniretur & ampliaretur ; aliquæ ejus vice publicis sumptibus adificata in arte , quæ nunc S. Pontiani dicitur , atque ab Olivetanis Monachis religiose rector . *Inter istas ergo mutationes perierit , si quod antiquum extitit , insigne Octavianum monumentum ; nec mirum est ut inter mutationes etiam perierit memoriam .*

non igitur
in fide
Philippi &
Pontiani co-
acti auctor
de videtur

PASCHALIS ANTIPAPA.

PASCHALIS alias Guido , Patria Cremenfis , Presbyter Cardinalis S. Mariz Trans-
 Tiberim , tit. S. Calisti , ordinatus circa Pascha anni MCLXIV. sedit annos III.
 menses iv. plus minus : cancro extinctus anno MCLXVII. mense Augusto , Romæ .

Ad ann.
1164. ad
1167.

Tempus
mortis .

B *Aroneus , qui mortem Paschalis usque in annum MCLXX. differt , videtur nisi Vita Idæ. Alexandri Pape . Verum hæc etiam nobis dicit , quam eodem tempore obisse Paschalem , quo venerat Legatus Constantinopolis ad Alexandrum : hujus autem legationis annum non videtur ex illo Vita accepisse , neque aliunde , sed ex nota conjectura : nullum enim auctoris allegat testimonium . Interim habemus Othonis Frisingensis continuatorem , Othone fecisse a S. Blasio ataris hunc sapparit scripserim (quippe qui scribere desit anno MCLX.) sic autem orditur Caput 21. Anno Domi-*

nice Incarnationis MCLXVI. Paschali Papa defuncto (loquitur ex frastra imperialium Alexandro adversarium) Calixtus ah his , a quibus prius Paschalis & Victor , substituitur , Alexandro in potestate sui usque adhuc consistente : & hinc testimonium videtur stare securum posse . Odoarius noster in prefato Necrologio , XXIV. Augusti mortem Paschalem ponit , non indicans unde hanc diem sumpsit ; quare non eodem ei fideri : & malumus dum nullum mortis , quam interitum ex gratuita conjectura ponere .

CALIXTUS ANTIPAPA.

CALIXTUS alias Joannes , ex Abbate Scrumentensi creatus Presbyter Cardinalis , Guido-
 ni successit mense Augusto , anni MCLXVII. sedit annos x. & dies aliquot : & ab ipso-
 met Imperatore Friderico , Venetiis ad Alexandri Papæ gratiam recepto , desertus , ad
 ejusdem obedientiam Tusculi rediit anno MCLXXVIII. XXIX. Augusti , & eodem anno in-
 feliciter obiit .

Ad ann. 1167
ad 1172.

Ann. Cap.
domini 1167
Junii ?

S *Uet qui a Victore Antipapa Episcopum creatum dicitur , alii Albanum , alii Tusulanum : mol-
 lissime quis & caput tituli Cardinale Presbyterum
 cum erat : si tamen hoc ipsum probari possit , proba-
 bitur eodem opere , jam tum in aia fuisse ut Cardina-
 les Presbyteri ad Episcopos S. R. E. suffraganeos pro-
 moverentur , rectore titulo Cardinalium . Pontificiam*

illius nec minus chronologiam certissimam nobis facit
 apud Baranum Romæ alius Archiepiscopus Salernitanus ,
 tunc temporis vivens ut scribitur . *Mohus Vi-
 pica non tantum in gratiam receptam ait : sed Ar-
 chiepiscopum Braccarensem & illius urbis Presby-
 terum consensum , eodem tamen anno in hoc digni-
 tate obisse .*

INNOCENTIUS ANTIPAPA.

INNOCENTIUS antea Lando dictus , quis fuerit qualisque incertum est , brevis admodum
 temporis Spudo-papa .

Ad ann. 1172

Discrepan-
tia .

H *Is nemine quidem tunc notus scriptoribus aliis ,
 videtur a paucis quibusdam schismaticis , qui in
 monte Albano subsisterent , quando ad Alexandri obe-
 dientiam Tusculum regressus est Guido , Clericis suis*

monastis comitatus , ex desperatione gratia ordinatus
 anno MCLXXVIII. assumptaque insignia Pontificis ci-
 re decessisse , ut propterea non mereretur alibi nominari :
 quare nec Odoarius ejus in Necrologio meminit .

CLXXIII. LUCIUS III.

LUCIUS, natione Tuscus, patria Lucensis, antea Hubaldus Episcopus Ostiensis, imperantibus Frederico Enobarbo & Alexio Comneno, creatus xxix. Augusti, & postmodum in Dominica coronatus anno mclxxxj. sedit annos iv. menses ii. dies xxviii. obiit Verone mclxxxj. xxv. Novembris: ibique sepultus est: & non vacavit Sedes nisi in diem sequentem.

Nescis ubi invenieris Baronius, quod Lucius creatus est Pontifex iv. Kalendas Septembris, & postmodum ordinatus, nihil enim tale legitur apud Wilhelmum Tyrannum vel Robertum de Monte quod allegat, quia tamen ex Epiphonio constet de die mortis, & antea M. nostrum supra annos iv. nomen menses ii. dies xxviii. itaque prorsus habetur initium a Baronio notatum, huic assensum non potest. Apparet autem corrigendum esse Rostkovskium, & Platnum, qui seculum xviii. dies numerant, & multo magis Stellam qui dies omisit adnumerare.

Jeanes Franciscus Tassinus, lib. 5. de Nobilitate Veronensi cap. 2. sepultum ait Lucium in ecclesia Cathedrali, ante majus altare, in sepulchro marmoreo cum basimodis episcopis, quod etiam in nostris Cronicis legitur, & quidem addita ethnologica etnologia quoniam Tassinus emiserit.

Luci, Luca tibi dedit ortum, Pontificatum

Officia, Papatum Roma, Verona mori. Imo Verona dedit verum tibi vivere, Roma Exilium, curas Officia, Luca mori. Obiit. S. Pater. D. D. Lucius. Papa. III.

A. mclxxxj. die. xxv. Novembris. **3** Addit idem Tassinus (& similia habet ejusdem temporis scriptor Hieronymus de la Certe, Historia Veronensis lib. 6.) ante annos aliquantos curatum esse a Mathaeo Giberto Episcopo Veronensi (hic autem ab anno mclxxxj. i. ibidem sedens usque ad mclxxxii.) ut eam monumentum istud pro aera ecclesie & ebori fabrica mendum luce suo esset, rursus Pontificie in aliud monumentum ista terram ante idem altare marmoreo collocaretur, cum hoc inscripserit.

OSSA LUCII III. FONT. MAX. cui Roma ob invidiam pulso, Verona tutissimum ac gratissimum refugium fuit, ubi conventu Christianorum acto, dum pericula multa molitur, vita excessit.

CLXXIV. URBANUS III.

URBANUS, natione Lombardus, antea Uberrus Presbyter Cardinalis S. Laurentii in Damaso, & Archiepiscopus Mediolanensis, imperantibus Frederico Enobarbo & Isaacio Angelo, creatus xxvi. Novembris, coronatus viii. Decembris in Dominica mclxxxv. sedit annum i. menses x. dies xxv. defunctus Ferrariz xx. Octobris, anno mclxxxvii. & non vacavit Sedes nisi in diem sequentem.

Martianus Polonius in M. nostro Lucii & quatuor successorum Pontificum seriem sic decurrit, ut singulis quin quatuor litteras concedat; indicunt autem spatio quo sedet Lucius, addit, Et cessavit Episcopatus dies xlii. eo ipso significans, non prima, sed secunda post suam electionem Dominica consecratam fuisse Urbanum: cujus tamen intervallum tantum aulicis bubendum indicitur, dum hujus Pontificatus initium

Cumpetit a die Creationis. Ipsius decem epistolam ex Rogerio Hoveden recitat Baronius; in qua dum lego, quod defuncto Lucio & reverendissimo corpore ejus honorifice tumulato, habitus est Fratribus de successorum electione tractatus; hinc quidem intellige, hujus aetatis Pontificis sequenti max. obitum suum die tumulari se esse, ut sine mora posset ad electionem procedere; inde vero, attente cessante Episcopatus tempore in M. nostro signate, dignum animae diversione potest, quod Electionis facta (qua obstituto eam esset, verum obstitutoque creatus Pontificem, statim ne facta) min. quoniam unico, dum hoc non esset, fuerit festinatum ad Ordinationem, si ea adhuc deceret, vel ad Ceremoniam solennem; sed apparatus faciente tempore indultum.

3 Addunt Catinianotes praestiti: Hujus temporis capta est Hierusalem a Saracenis: qui cum de transmarinis partibus tam flebilem rem audisset, praenimio dolore obiit. Sepultus est Ferrariz. Eandem noctem casum afflicti sunt Rogerius & Neoburgensis apud Bononiam, & diem nominant xxi. Kalendas Novembres: cum tristis nuntius perlatus ad Carium dicitur x. Kalendas, in die S. Lucae Evangelistae. Sed corrigendus Neoburgensis, a librariis corruptus, sic ut

scribere videtur Urbanum, paulo ante quam tristis nuntius afferretur, ea hac via substraam, & legendum paulo post. Chronologiae Sane sic de eodem scribit. Anno Domini mclxxxv. Imperator pro pace formanda inter Urbanum Papam & Imperium, Legatos Wirziburgensem & Babebergensem Episcopos & Abbatem Herfeldensem Veronam misit: qui bene prosperanti, pace in forma acta, Legationem Imperatori reulerunt. Tum reliqui Hierosolymitanam Urbem occupatione per Saladinum, subiungo: His ita gestis Episcopus Hierosolymorum oratione & litteris missis, querens consilium & auxilium. Promde Imperator, & junia per Ecclesias instructus, Imperator & ceteris Principibus & Fidelibus. pro adiutorio illius terrez, Heortum Episcopum Albanensem Cardinalem militi trans Alpes. Eclipsis solis facta est. Imperator pro pace firmanda nuntios, quos pridem, Urbano Papa misit. Urbanus Papa apud Ferrariam migravit, ex Gregorius sublevisit, prius Cancellarius. Ipse Legatione Imperatoris optime suscepta, pacem, filius pacis & vere Israelita in quo dolus non erat, accepit & firmavit.

3 Sepultus fuit hic Pontifex in nova, quae Ferraria anno mclxxxj. primam obeliscum fuerat Cathedrali: non post mclxxxviii. annos reperiit, accepta ad dextram altaris majore & egressum ebori monumentum in rubro marmore, quoniam columnis istidem marmoreis sustentatum, uti scribit in Compendio Historiae illius civitatis Martius Antonius Guarianus, & testatur Epitaphium in marmore tunc inscriptum. Hic jacet bone memorie Urbanus Papa Tertius, natione Mediolanensis ex gente Cribellorum, sepultus mclxxxvi. (1886 v. l.)

Epitaphium Ferrariae.

CLXXIII. LUCIVS III.

CLXXIV. VRBANVS III.

CLXXV. GREGORIVS VII.

CLXXVI. CLEMENS III.

CLXXVII. CELESTINVS III.

CLXXVIII. INNOCENTIVS III.

A VII.) & revelatus MCCCV. die VIII. mensis Augusti Indictione tertia, temporibus Fratrū Guidonis Ferrariensis Episcopi, Joannis Archiepiscopi & Bonagratie Præpositi. *Edre autem ipsum monumentū Pontificiū in rubro marmore constructū, ex eoque aique in medio templo ad tum ubi nunc est parietem translatus fœrunt, qualem mihi delinendam caravus noster Ferraria Collegii per hos annos Rector R. P. Cassianus Amon; docuit insuper, Epitaphium prodellum veteri & Gebius, ut appellanti, charactere circumduci per supremum ipsius arca limbum; in quadam autem recessu ejusdem reparatione (quando etiam posuimus terram circumdantem lara accessisse) placuit scripturam, nec conspiciam fœrui, nec amplius legibilem in eo quod parietis mure adhaere latere, nova forma characterebus inscribere arca ipsius fronti, ut hic saltem videret. Similiter dum repelinatur columna, placuit supra inclusas sub laterale albo Reliquias, quoniam haec essent Latini notitiamque jam literis scribere, hoc modo: ad latus Evangelii, RELIQUIE SCTOR. GEORGIJ MRIS ET MAURELIJ EP. & MRIS. ad latus Epistolæ, RELIQUIE SCTOR. LAURENTII MRIS ET GREGORII PP. ET CF. Est autem longitudo arca pedum v. & digitorum 11. profunditas pedum 11. et digitorum 11. altitudo nona alterius digiti major: columna vorticum basium & capitellū a parietem usque ad arcam pedum terminat v.*

FERRARIÆ
intercessit cathed

4 Quod de Romana Curia usu, in aucti preterbendis usque ad XX. Martii, supra jam sepe diximus, confirmationem accepit sub hoc Pontifice, ex ejus Bulla, qua expeditis Privilegiis Gulielmo Moremundensis monachi apud Mediolanum Abbati, datum Verroq, per manum Alberti S. R. E. Presbyteri Cardina-

lis & Cancellarii, VII. Idus Januarii, Iodici v. Incarnationis Dominice anno MCCLXXVI. Pontificatus vero Domini Urbani Papæ Tertiū anno 11, ubi annus tam Pontificatus quam Iudiciorum, more nostro scribentibus inferunt annum MCCLXXVII. Die autem, quia Verona signatus est Privilegium, idcirco dabitur utrum proprio Romana Curia style sit scriptum fecerit: adeū ecce eodem anno 4. Ughelli, ubi hoc allegatur col. 137. præcedens col. 135. Mediolani in Palatio ipsius Pontificis, tunc adhuc Cardinalis & Apostolicæ Sedis Legatus, coram eo & ab eo subscripta fœrunt Anno Dominicæ locutionis MCCLXXIV. Indiæ. 11. die Mercurii, VIII. mensis Februarii: ex qua liquet Lombardus, in quibus tunc etiam Venetianus, ex tempore incusso annus a Calendis Januarii, uti nos modo fecimus, quod etiam probari possit ex privilegio ibidem productis col. 137. sub anno MCCLXXIII. 11. die mensis Novembris, Indiæ. VII. & sequentibus: addit etiam, quod fœrunt col. 231. nam hoc clausula, Adhuc sunt hæc anno Dominicæ Incarnationis MCCLXXIV. Indiæ. VII. regnante Frederico Imperatore Romanorum gloriosissimo, anno Regni ejusdem XXIII. Imperii vero E. XII. datum in Episcopatu Papiensi in oblatione Roberti, XIV. Januarii, feliciter Amen.

5 Ceterum de hoc eodem Pontifice certius Verceilles & Mediolanenses, utrumque Episcopos accessisse sit certius eloquū ejus apud se monumentum producentibus, quod Episcopus fecerit aut subscriptus. Sed inter Verceilles nullus usque alius Ubertus vel Lamberto locum, ex ipsorum deditione satis demonstrat Ughelli. Pro Mediolanensibus irreperabile testimonium dicit Catalogus eorum Episcopatus, alias explicandus. Hic enim, ab anno MCCLXXV. usque ad MCCVII. invenitur sic dedatus in originali membrana Bibliothecæ Ambrosianæ, ut in e singulorum Archiepiscoporum nomina, tempus Sedis, eo loca sepulture, sigillatim eo succedente, manibus evidentibus diversis continerent, ipso scilicet quo quisque moriebatur tempore & ordine ascripta. Ibi autem sic legitur. Domus Ubertus, qui fuit Papa Urbanus, sedis annos 11. mensis IV. dies 2. scilicet a die XI. Maii, quando fuit electus Archiepiscopus, post Algis decessus XXIX. Martii prægressam mortem, elapsomense 1. & diebus XI. usque ad XX. Septembris, quando recentem eadem saltem Archiepiscopatus deposuiss. videtur, alteriusque eligendi fecisse potestatem. Hæc tamen potestas adeo non est usque Mediolanensis Clerus, ut, non nisi tercio post mortem Urbani mense, ponatur in novam electionem convenire. Quod autem respectu Mediolanensis Episcopatus fecit Urbanus, ut non gereret Romani Pontificatus iunctum; saltem etiam consensum a Suidgere Bambergensi, postea Clemente II. & Gerardo Florentino, dicit Nicolao II. Fuisse etiam Urbanum semel in Crisbellum, patet ex instrumentis anni MCCLXXVIII. apud Parisiellum, in Monumentis Ambrosianis pag. 1019. car. condicis interfuisse scribitur, Obertus Crivellus, ipsius Ecclesiæ Archidiaconus. Ast eo argumentis abstinere ipse, anno MCCLXXVII. ita signatus pag. 1024. apud eundem. Ego Urbanus III. S. Laurentii in Damaso Presbyter Cardinalis, & Apostolicæ Sedis Legatus subscripsi.

Urbanus hic non fuit ann. 1072. sed Episcopus.

CLXXV. GREGORIUS VIII.

GREGORIUS, natione Beneventanus, antea Albertus, Presbyter Cardinalis S. Laurentii in Lucina, & S. R. E. Cancellarius, imperantibus Frederico Enobarbo & Isaacio Angelo, creatus XXI. Octobris, & XXV. ejusdem in Dominica anno MCCLXXVII. ordinatus Ferrariæ, sedis mensem 1. dies XXVII. defunctus Pisis XVII. Decembris: & vacavit Sedes diem 1.

An. 1072. m. 437.

Prepositum Maii.

Gg 1

Anst

A *Ullor Brevis Chronici Pisani apud Ugheum 10.3*
est. 889. Gregorius Papa VIII. ingressus Urbem
 Pisnam, recepit eam ab eodem Pisano cum magno
 honore iv. Idus Decembris, & mortuus est Pisis xvi.
 Kal. Januarii. *In Ms. nostro hoc de eodem leguntur:* Hic
 lino pro terra sancta ad diversas provincias misit
 litteras, & facta pace inter Janas & Pisas: Pisis mor-
 tuus sepelitur, *utique in ecclesia Cathedrali.* Chroni-
 cusque Sane, narrata, ut supra, electus & poci-
 suscipimus addit; Gregorius Papa Imperatori & Prin-
 cipibus pro adiutorio terre Hierusalem scripsit: &
 quia via ejus mundus non fuit dignus, ad Pisas in sa-
 tis concessit: cui sublevisit Clemens, prius Episcopus
 Prænestinus.

a Franciscus Pisanus Cessinus, Eques S. Stephani
& in Academia Pisana primarius Juris civilis Profes-
so, cujus beneficiis ad xxix. Man domus sitam B. Bo-
ne Pisana, regimini suo quod istis hujus Pontificis
nomine causam superisset, ubi versum reperit an,
præter breves in antiqua Bibliotheca, quam ex Itali-
ca sic Latine fecit. Anno MCLXXVII. assumptus

B fuit ad Pontificatum Gregorius VIII. qui cum Pisas
 venisset ut pacem conciliaret inter bene civitatem &
 Genuensem, secundo mense Pontificatus sui animam
 Dico reddidit in hac eadem civitate Pisana: & fuit
 sepultus in Cathedrali, intra grandem ex canidito
 marmore arcam, in temporibus latis pulchram, in
 capella Desipæ Inconcorata, cum funebri pompa,
 qualem cruciabat mortuo Pontifici instrui a civitate,
 tunc putatissima: que arca, seu malis appellare
 tomba, hanc si elatur ad marem dexteram majoris
 ecclesie intrantibus per portam Regiam.

3 Verum etiam hac videtur desit, cum anno MDC.
confignasset templum: nec ulla ante ipsam, vel non
postea peris ostendit remanere. Sed circa annum MD-
CLX. Fabrica Præfatus Campilia (Operarius vocatus)

Valerium Chimentellum, in jam dicta decedenda Pro-
fessorem, etiam de vestra opere tunc bene meritum, cu-
eretur, Titulum ut conciperet, pro tempore inferend-
endum umbratilis ex tela & tabulis monumentum, deo
marmoreum quod designat confecerat opus: monu-
que etiam ante eodem in strom, quem ex Cajetanis,
qui Fabrica nunc præfuit, eodem consilia valuit ante-
mo, nec simul quidam desit a Cessino aliisque,
delectibus adeo sequitur curari rem, civitatis magno
deberi futuram.

4 Titulus ille talis est: D. O. M. Gregorius VIII.
 Pont. Max. de sacra urbe Jerusalem recuperanda per-
 fectus, summis viribus bellum adornat adversus per-
 duelles. Pisanos Genuensibus conciliaturus Ferraria
 huc migrat, ut cives, maritimis copis florentissimas
 Ecclesieque fidelissimas, in sacram expeditionem
 mox sibi conjungat. Magnam facinus invidente morte,
 Pisis obiit xv. Kal. Jan. A. S. MCLXXII. ingenti
 cum dolore Christiane Reip. cui tantam gloriam pro-
 spiciens, dies solum præfuit lvi. Reliqua mortalita-
 tis pignora, hoc ipso loco sepulta, Camillus Campi-
 lita Edictus, ad redvivam memoriam funclio posito
 lapide venerat, A. D. MDCLVII. Ita ibi, *dicm*
notis in Chronico notatum præteritis ad dictum an m.

5 Oldonius in Neurologis Pontificis etiam ad al-
tem præfuit, & xvii. kal. Jan. eligi, festosque ante-
rem unius numeri consilio accedit ut apud Patavinum
inventaret, viii. kalendas. Sed quid fieri Oubon a S.
Blasio, cujus hoc tempore vicerunt Cap. 30. Appen-
dit ad Prisingensem hæc sunt verba: Eodem anno,
 festis MCLXXVII. Urbano Papa mortuo Gregorius
 succellit, quo infra dies quasi decem defuncto Clemen-
 te substituitur? Respondet, duorum vocum mul-
 titudine locum corruptum videri, itaque legendum:
 quo infra medium quasi Decembrem defuncto, festis xvii
 die consilio ut dictum paulo ante est.

CLXXVI. C L E M E N S III.

C L E M E N S, creatus Romanus, ex patre Joanne Scholari, antea Paulus Prænestinus
 Episcopus, natus Pisis xix. Decembris MCLXXVII. coronatus ibidem isdem Im-
 peratoribus, vi. Januarii, in solenni festo Epiphaniæ, Feria iv. anno MCLXXVIII. sedit p
 anno III. menses III. dies xiiii. obiit v. Aprilis, anno MCKCI. sepultus in basilica
 Lateranensi: & vacavit dies vi.

D E hac successione ait Pisan Chronici præfatus au-
 thor: xiv. Kalendas ejusdem (Januarii) Domi-
 nus Paulus Prænestinus Episcopus, in ecclesia S.
 Mariz Pisarum, majoris Ecclesie Pontificalem ca-
 thedram eam adeptus, levatus ab hospitio S. Pauli de
 Ripa Arci, & largiente Domino vocatus est Clemens
 Papa III. Quia autem notat nullus Ms. nostri, quod
 etiam servit Baronus, cessasse Episcopatum dies xx.
 causam differenda Communi Clementis fuisse creden-
 tem, quod tam valentem in urbe Romana suscipere. Sed
 fixi, impedimentum alienum fuisse oportet: constat
 enim Pisis non fuisse ultra xvi. Kalendas Febru-
 ariæ pluribus ejus Episcopis: prima autem quam
 Roma desisse notatur, notata est ita. Idus Martii. Quod
 autem ibidem agit in Ms. nostro ex Martino sic nota-
 tur. Hic ex patre Joanne Scholari, claudum S. Lau-
 rentii extra muros ordinavit, & Laterani Palatium
 fecit altius, & puteum ante equum xreum fieri fecit.
 Videt etiam sanctum Legatum, a suis decessore orde-
 nate: de qua Chronologus Sane Chronicum suum hic
 finitur, ita scribit. Anno Domini MCLXXVII. Im-
 perator Fredericus pro Legatione Apollonia, de ad-
 patorio Orientalis Ecclesie, omnibus Principibus
 Teutonici terre & ceteris fidelibus, Curiam in me-
 dio Chauragense Moguntie instituit, ubi Impe-

razor inspiratus et Deo, in presentia Albanensis legati
 & sociis Imperii, in remissione omnium peccatorum
 Crucem accepit: & deinde filius ejus Dux Sve-
 viz, Langravius & multi Episcopi, Duces, Co-
 mites & Nobiles, Milites & viri militares Cru-
 cem acceperunt. Ad eam Curiam (convenienter)
 quatuor millia virorum electorum, & expeditio in
 ionum integrum dilata, in die S. Georgii Ratipon-
 ze statuta est.

a De die mortis certum nos addit Rogerius Hoved-
mus. hujus præfati temporis scripsit, cum as: Men-
se Aprilis, iv. Idus ejusdem mensis. Feria quarta,
obiit Clemens Papa III. ubi quæ dicit mensis & feria
hædenda optime conveniunt, non moror auctoritate
Oubon a S. Blasio annum MCKCI. hinc morte assignan-
ti. De Sepultura apud Rappinam hæc verba leguntur.
 Clemens III. in medio Basilicæ Lateranensis tumula-
 tus erat, in marmorea urna, sigillis ornata, ante
 chorum antiquum Canonice novum, versus aulam Con-
 ciliij.

3 Notet hic Oldonius noster, in suis ad Cies-
timus Additionibus notat, quod licet Guiberti Ro-
manus, in notis & Sedem Apostolicam a schismatico
Imperatore transiit, cum magno totius Ecclesie scan-
dale, Clementis III. tumulus in præfatis: nulla tar-
tem.

Pisan Chronici
Præfatus

noto titulo
inferunt
an. 1013.

Pisan mensis

Oldonius &
Blasio

Titulus
Totius

A nec illius ratio hic habita, quippe vero vivensque Pontifici Gregorio VII. successit Insuperindulsi, idcirco hic de quo agimus dictus fuerit indubitanter Tertius. Quod, ferus quam alius, fieri commode potuit, quia nunquam a Clero Romano suscipitur Guiberti ista, nulla nemini sui monumenta in archivo Ecclesiastico aut apud Apostolicos Notarios reliqui, quorum causa, ad utandam consuetudinem, necesse esset Tertii nomen eidem quamvis Plando-pape relinqui, hunc vero de quo nunc agimus Quatum vocari: omnibus enim adique orthodoxis constabat, vivente Gregorio nullum esse, nisi nomen falsi Clementem Papam. Hoc autem in esse, ut diximus, patet ex hujus Clementis Bullis, quarum nam exhibet Ughellus tom. 4. col. 673. ita subscriptam:

Datum Laterani per manum Moysi S. R. E. Subdiaconi, Vicem agentis Cancellarii, 12. Kal. Julii Indict. VII. Incarnationis Dominice MCCC. Pontificatus vero Domini Clementis Papae III. anno III. Cum antea Guibertus abbas in schismate pios agens, meritis idem Oldivinus eidem abjudicaret, & hinc, de quo agimus, vero Pontifici adjudicaretur sigillum plumbeum, CLEMENTIS PAPAE THERCII nomen ex una parte inveniscriptum, ex altera vero verbi Ovis, Petrum Pontificem influentem, de quo officii sui partibus influentibus hoc versu:

CORRIGE, PARCE, FERI, PETRE, PANDE, MEMENTO MEDERI.

CLXXVII. CÆLESTINUS III.

CÆLESTINUS, natione Romanus, ex patre Petro Bobonis, antea Hyacinthus Diaconus Cardinalis S. Marie in Cosmedin, creatus XII. Aprilis, consecratus die Refurrexionis, XIV. ejusdem anno MCCC. sedit annos VI. menses VIII. dies XXVIII. tempore Henrici VI. & Isaacii Angli Imperatorum. Obiit die VIII. Januarii MCCCXVIII. sepultus in basilica Lateranensi: & paucis horis vacavit Sedes.

De anno
1291. ad
12. m. 6.
p. 3. d. 18.

DE ejus ordinatione Rogerius Hevedornus ait: Clementi III. successit Hyacinthus Diaconus Cardinalis S. Marie in Cosmedin, & in ipsa Vigilia Pasche ordinatus est in Sacerdotem, & in die Pasche, que in XVIII. Kal. Maji evenit, in Romanum Pontificem consecratus est ab Octaviano Offensii episcopo, & vocatus est Cælestinus Tertius. Addit autem M. nostris: Hic secundo de Pontificatus sui, coronavit Henricum Imperatorem, hujus nomen P. Regem vero Germanie VI. & fecit Palatum apud S. Petrum. De morte ejus hoc Rogerius: Senio & gravi morbo confectus obiit Roma mense Januarii, VI. Idus ejusdem mensis, feria VI. VII. anno Papatus sui: & Laterani sepultus est. Ita Rogerius, in hoc solum corrigendus, quod anno MCCCXVIII. computat VI. Idus Januarii cum feria VI. que solum sunt V. Multo autem magis corrigendi alii, qui hunc Pontificatum prater annum VI. adscribunt menses IX. dies XI. Autem vero M. nostris cum die XI. Pontificatus coronatum Imperatorem ait, (quod omni diebus festum feria XI. Pasche) satis ostendit se ad antiquam styliam revertis, inchoando Pontificatum a die Ordinationis Episcopalis, non a die Electionis: sed nos capro semel styli recentiori insulam: scilicet habebimus signaturam nostram, cum vel alius aliter suppositasse invenimus, vel ipsi Pontifici in Bullis suis novum in die Ordinationis mutasse, in quo fortasse panis recessurus ad antiquum usum.

Utriusque aditus formam prout hic describitur Bonanni ex libro Centi Camerarii, unde ipsam transcripserim damus inter Acta S. Cælestini Papae IV. ad cap. 2. lib. 2. de Coronatione Bonifacii Papae VIII. modo sufficiunt prima ejus linea, que ad presentem rem facit: adeat cum hoc tempore, & fortasse jam tunc Camerarius eras Cretius iste, postea Honorius Papa III. Sic ergo incipit: Mortuo Romano Pontifice & sepulto, id est in Lateranensi Basilica temporaria depositus, quod ipso die totius plerumque saltem ex praecedentibus intelligitur: omnes Cardines ad propria revertuntur secundum antiquam consuetudinem. Secunda vero die, id est sequenti ipsam mortis diem, conveniunt in ecclesia Lateranensi: & Missa mortuorum cantata, omnes similiter secundum consuetudinem antiquam procedunt. Tertia autem die, iterum omnes in ecclesia congregati, & Missa sancti Spiritus ibidem primitus celebrata, tractant de Electione: & percurata omnia Cardinalium voluntate ab aliquibus de ipsis, in quem major & melior pars convenit.

Prophetam Mai.

neris Cardinalium, ipsum Prior Diaconorum de pluviali rubeo innuant: idem Electio nomen imponit. Deinde describitur ceremonia reliqua, atque deductio & installatio in Lateranem. Post hac autem, ait idem Cretius, in proxima die Dominica Electus... vadit ad ecclesiam B. Petri, & ante altare majus consecratur. Secundum hunc antiquissimum (ut videtur) ordinem: intelligitur, novum si minimum diem interponendum Decessoris moris & Successoris obsequiis, nisi extraordinario aliquo casu fuerit, hoc praecipiendo: deinde expellendum jusse pro Consecratione, aut festum pro Coronatione (quod de Consecratione non solum Eusebius, jam ante Episcopus) Dominatum dicit, neque citra evidentem necessitatem quidem esse statuerendum in colligenda ratione temporum, quod hinc ordinem describit.

Item quod ad sepulcrum Cælestini attinet, locum indicat his verbis Respons: A porta sancta versus aram maximam & S. Mariani del Ripolo quem vocant, erat sepulcrum Cælestini Papae III. quamquam alii putant eum sepultum fuisse prope aram S. Salomonii. Sed quis hic S. Salomonius, non solum Romano Martyrologio ignotus, verum alius quoque nonnullis fassus omnibus? Libenter hoc decernamus, & diem quo cultus in fuisse altari fuit. Quod si S. Domitii & sancti Martyris Salomoniani, quarum corpora circa Baptisterium Lateranense reposita dicimus XI. Aprilis, intra ipsam Basilicam dicatam altare commune hoc ab eis nomen habuerit, sed a vulgo corruptum, ut S. Salomonii dictum fuerit, quod et SS. Salomoniorum. Haec ego diem mecum: quoniam Ramon servicus querendum de S. J. Antonio. Martire illo curavi, sed inveni non nisi nomen, qui plura quoniam nomen ferret. Tandem repertum apud eundem Respons lib. 2. cap. 12. indicari Altare Beati Antonii, seu Salomonii Martyris. Refertur aliquis Rome passus Antonium, sub Commodo XXI. Angusti: sed neque tuac, neque alius illa in Lateranem mentio illius sit, & cum altari deservit cultum videtur omnino.

De altare
prope aram
del. Lateran.

F

De S. J. Antonio.

DISSERTATIO XLII.

De Annalibus Ecclesiasticis, nonquam satis laudandis, Casaria Cardinalis Barozii, hic desinentibus.

I. Insuperindulsi Caesar Catholici Beroyni cum Pontificatu Cælestini III. fieret Arianismus sanum re-

G g 3

A ment dediturum, & Horatius plane laboris meum
qui nuncur attingit; nemo Kal. Junii anno MDCLV.
ipsum affertur Paulo V. Pontifici tunc Maximo, & non
perdite Kalendaris Iulii vota *factus*. *Æthiopum* in po-
tentiam abest ut apud nos aliquantulum immutetur in re-
fectorium quem *Æthiopi* in ordinanda ethnologia successit;
quoniam hic sui enatus supplicare; ut plurimum aucto-
ritati tali propitio conjuncta necessitas, totam æque duo-
decimam (quod auctore uerbi nuncupum licentia)
eiusdem soltem emulandi, simulque cognoscendi
demonstravit in asynallabile preclarissimi scriptoris meriti-
bus et re historice Cætilianorum *narratela*. Omnis
enim mihi *romæ*, quod *Lacus Nictis* Erythræa prima
perit Pynaceticus *fatusque* sibi *conuigisse*, *se loquens*.
Cum in Baronii scriptis meorum & cogitationem con-
jicio, plane vehemens exhorreo, neque satis alle-
qui intelligente possum; unde homini, in excipitio-
dis confessionibus, in sermonibus habendis, in fa-
credendo Milfiz *sacrificio* faciendo, in Horatii
prestantis recitandis, in rebus suis natura se necessi-
tatis tradendis occupat, tantum spatii congerit,
ut infinitum uim rerum se varietatem. per infinitum

D proe libris diffamari atque diffamari, colligere, soecligeencia comprehendere, de uoquoque enom iudicare, se denique litteris doctè accurateque ma- dandare. Equidem quocumque cogitatione me flecto, nihil aliud comperio, nisi opus, Ecclesie imprimi necessarium, non potuisse nisi precipuo deo: Numinis inflectio, auxilio, atque adeo miraculo fulci- pi, capio: atque ad abolitoem perfectionis meae perducere. Multa partim levia, partim nugatoria, partim a veritate prorsus aliena, siue hominum in- iuria, siue ethonorum perfidia, siue haereticorum frau- de, io Ecclesiam historiam irreperant, quæ si- le, sua illa mirifica ad refoledum consuetudine usus, iactant, fraudes, ac sollicitas coarguit et conuicit.

3 *Vitam & virtutes eruditissimi viri simul ac fam-
iliosissimi, preloso volumine prefatus est idem, a quo
Magistri & Institutores v. S. Philippo descriptum bi-
bliorum datus, & P. Hieronymus Barnabae, Congrega-
tionis Romane cuiusvis Praepositi, in quo ab alijs
descriptis Patrum Oratorum monumentis accepta est
brevis illa Notitia, qua praeferat auii Italici produs,
de primis ac paucis V. S. Philippi Sociis. Hos inter Ba-
ronius tertium locum tenet, sedens post Iuvenalem de
Antico Episcopum Salernitano, pro cuius causa
interdum hanc paucis huiusmodi fuit, & Franciscum
Alciatum Taurinum Cardinalem. Quomodo autem ad fer-
bendam Aemulae ecclesiasticae fide admetus imperio S. Phi-
lippi, cuius precibus pridem in vobis servatus fuerat, az-
tione Lellum in Via ipsius S. Pauli, num. 61, & 483, per-
sonae quod de Notis ad Romanum Hieronymum respon-
dit, Praefate quodam Unione ante nos, quia, quia mul-
ti et in opere adiutores habuisti, Torcular calcavi so-
lus, de Analibus: quare intelligi potest refellatur et hinc
aurea apha volumina, etiam vobis adferret in Bibliotheca
de Vaticana; memini certe ipse se reliquit, qui vixit
laborem patris per eisdem mortuo illi profectus. Illi
autem, quod antequam; dum vixisset pium planis approp-
riationem; exscripturum; mansit tamen solida fons pro lau-
dibus vobis, inter studia solida ideam idem datus, Domi-
E ne auctoris ab ore suo verbum vetitatis.*

4. Veritatem enim vobis (in brevis Noctis Ausus lo-
quens) sincere confiteorque omnia, etiam si
contraria; & cuiusque tam reterenti volebat
bene; animo ad eandem implectendam & profici-
dam semper parato. Quotiesque vel dovo ad ha-
bitu studio, vel alio quocunque cognoscere ab ea le-
desse, retrahatibus continui assertia priores, quemadmo-
dum pluribus Analogia eius loci videre est. In mente
quippe habebat illa verba Ambrosii, quae etiam Sicut P.
scripsi, Unumquemque fallunt sua scripta & asserentia
percreant; atque ut filii etiam deformes desistant, et
lic etiam scriptorem indecore sermone sui palpare.
Talis promissio adhaerens ei ex postula animi de-
missionis, quae propter semper diffidit iudicium, autem
pauperis Prebendis conditio adeo videretur contentus;
ut cum praesens obedientia iuvencius mandata Clementis
VIII. cum egressi Cardinalium digressum admittere
iussu quorum consilio id scilicet iussu asseruit & quae
iudicium manifeste, neque meo vobis obligaret, nobis
iniquum agendi, quo sibi adus pisset ad Papam po-
tenti. Id quod post Leonis XI. mortem rursus deservat,
cum gratia eundem illam scripta a Musis Catholicis
Regis evocata semper, huiusmodi se exonerare pro
lucere. Ne videret, itaque, Pontificis sed vacan-
te, auram captare Regum ejusmodi iocundum lute-
raram, & ita sternere mihi viam ad gradus subli-
mioris confessionem. Sed procul abis, ut me Regum
favor, & non potius Regis Regum Christi gratia in
thronum provehat altiorum. Domus est assumptio
ostra, & Sancti Israel Regis nostri, a quo tantum ex-
specto (ipse scilicet) scilicet illam perennem, quam pro-
missi sequimur hic de discipulis. Adeo ut ex illa parte
compendii loco duxerim, fecit de illa dispendium,
ad quam excludendum esse etiam ipse debet
assensum, eo huius seotium detrimentum, &
gratias agere & bene precari magis usque oblitus,
quam qualiviam. In illius Epistola a. ordinum; cuius
exemplum hic seruo, iussu curata F. Bollandi ma-
nuscripta venimus.

*Notus fuerit Barocius Sive in Campania, ante
MDIIV. vivente agrate anno LIV. quon-
dam sub anno v. praefatus ferat prole diabet dederit
anno atq; ultimam Herculei filio leharis Tomam vixit
huius limine constitutus; & futuram, morti jam
propro, recogitant; (ut habet) supremis Audientia ad
Leclorum confessorio.) anno deinde Tatum tunc fi-*

အလေးချိန်
အရွယ်အစားနှင့်
အမျိုးအမည်
အမျိုးအမည် :

ಪ್ರಾಚೀನವಾದ
ಪ್ರಾಚೀನವಾದ
ಪ್ರಾಚೀನವಾದ
ಪ್ರಾಚೀನವಾದ
ಪ್ರಾಚೀನವಾದ
ಪ್ರಾಚೀನವಾದ

Allan Jones
 pres. L. P. H.
 Supd. Board
 J. Jones
 John

परिष्कारिता
प्रमाणित
होने वाली
है।

ad adiuvandum
gratiam ad-
petitum ad-
m. 15. 1. 1.

F

10. *quercus*
 11. *quercus*
 12. *quercus*
 13. *quercus*
 14. *quercus*

Anima: Sicut servus desiderat umbram, cum, sub aestu-
ris solis radibus labore fractus, calore dissolvitur; ita
& ego, porras pedibus diis & illis, exoptavi, ut
tandem facie solutus, sub umbra illius requiescerem,
quem semper concupivi a omnia mea. Et licet merce-
narius praestator foci operis fui; expectavi & ego,
ut inclinata ad vesperum die mercedem acciperem a
Patre-familias, denarium diurnum, ejus imaginem
culum & pretium altum, qui dixit Abraham,
Patri credentium, Ego ero merces tua magna nimis. Ab
hora oamque prima conductus, ejus auxilio, indefe-
ctus studio laboravi, ut pueros illos, quos antiquiores
Patres nostri fodere, amplius vero Palastrini obstrue-
rent, implentes humo, exhaurem purgareque ab
immofo superinfesta mendaciorum coagione; ipsos-
que purissimos intercepit latentes revocarem ad ulum
pristinum Ovium aique Pastorum. Quod vero jam sit
hora diei novissima, pulsare altum morte, sumpta
fiducia immensis Dei misericordiae, accuro ad
Patrem filius, sed Prodigio illi similis, misericordiam
petens. Pergit deinde suum hunc & plenum religio-
sissime humanitatis affectum pluribus verbis extendere,
sibi laus est prima illa, vultus est ere maritiae, le-
gisse; ut ostendat, quam parum versutis sit talis
argutiorum, in extremis pene ultimis Tami solis
imago cauda Religioſi Ordini offensum & cum pa-
renti passione scriptis, quae habet ad annum MCLX-
xii. de ejusdem Ordinis origine, in nobis aliquando,
non ex vulgo Fratrum aliqui, sed ipse ejus Generalis
scriptis, ad ea ex parte munit.

Quamvis videtur consiliorum suo tempore affectio
circa controversiam istam, eadem qua omnia alia
modeste scribit, major tamen quam alia brevitate;
ne quod sibi verbum, locum peritale, fortassis cu-
raret, quo delicatissimam explicationem antea ostendi,
omninoque spreto rationi, posset. Furtive, an non
sacris veritatem asseruit, etiam in ista paula, bis
non minus quare. Multa Baronium laus, non
numquam etiam ipsam arripuit, prudens vero ne-
gavit: dicat autem praesidio aliquo obrepit subin-
de, acrio tenet. Sed non dicitur oculis elasse veri-
tati, ne apparet possit, indigne animo Christiano,
neque jam praestantem meriti in janua positum, su-
perueniente suorum argutionum omnium aequo ad ser-
pentinum iudicem. Laudat patrem Baronianum An-
tonium sapientissimus Continuator Raynaldus; qui
fuit quum agri apud accepta esset, prolata a Baro-

nio, tam anodide tanque parat, sententia; contra
porta agendum sibi ostendit; malitiamque de Alberto Hiero-
solymitano Patriarcha, propter eam, quam habet
cum ipso Ordine amicitiam, nihil dicit (sicut malis
suggereret Innocentius III. ad eundem Epistolam) quam
obligatus videri, ad tangenda vel minus controversa
premita; ad quod nos obligamus illi, qui Henrice-
banium nostrum tam operose agimus tam silenti ac bre-
vitate servata in Martio, cum serie apertae ratio ex-
geret ut non amano immunes praeferas dnos, ex pri-
mo (ut putat ipse) Priusibus Beatis. Quam non
priori bona aream praestiterim ego, quidquam agimus
ut ne ad dispensationem illam pertineret iuravit, si
mihi non creditur, in quadam addiem xi. Maii Com-
mentariis explicans, praestantem integritate, ad quas
sapientiam jam provocavit, Epistola mea; unde sola illa
truncatur loca, in quibus, ut cum amico atque pri-
vato, fidens confitebar, non potuisse me reddere
silentii observationi, nisi eas, quas nec proinde habebat
nobis, nec ipsis provocantibus expediebant prodi.
Nunc, si potentiam passionis scripsisse arguit etiam
ipse, salubris mihi scietate Baronii, qui apud sic affe-
llat, ut libri eorum libellique demonstrant, non potuit
notam istam effugere.

7 Atque hac, in ipsius pauca, boni & amari
Baronii danda putavi, ubi Annalibus ejus valere jus-
sis ad Continuatorem sacrandum est transire, quem an-
no MDCLX. senem juvenis Roma cognovi, eadem qua
praestantissimus ille vestigio religioſe tenentem, & re-
sumpta jam inde ab anno MDCLXV. in praesentem, An-
nalium Tercium vicesimum, ultimum vero Continua-
tionis novae, usque ad annum MDCLXXV. habentem sub
prelo; nec non sub manibus Continuationis ejusdem ac-
curatissimam Epitomen. His ego ad Julium usque II.
vixi, deprecanti Austroem, non solum Dissertore suo
cautione fuisse solutorem, quod tractanda habuerit tem-
pora, quibus Epistolam Pontificum historia, cui po-
tissimum inhaerere statuerat, integre magis ex Regibus
haberi poterat; praeter innumera interea ad alia laborum
omnigenarum monumenta: sed etiam quod Chronolo-
gum tenere poterat assignareque restant, ut nos hoc
partem labor suavitatis innotuit fuisse, nisi opera praestantem
affirmasse poteset senem vocatum, propter M. Co-
dices nostrum quo ille servat, & vario quo ad ipsius
manum non pervenimus dei utiliter agenda instru-
mento.

CCLXXVIII. INNOCENTIUS III.

INNOCENTIUS, Natione Campanus, patria Anagninus, ex patre Trasimundo de Co-
mitibus Signiz, matre Clarina, antea Lotharius, SS. Sergii & Bacchi Diaconus Car-
dinalis, imperante Alexio Angelo, Occidentali vero Imperio vacante, creatus VIII. Janu-
arii MCCCXVII. consecratus est in festo Cathedrae S. Petri Antiochenae XII. Februarii,
in Dominica II. Quadragesimae, sedit annos XVIII. menses VI. dies IX. defunctus
XVI. Julii anno MCCCXVI. Perusii, ibidemque in ecclesia Cathedrali S. Laurentii sepultus:
& vacavit Sedes diem dumtaxat unum.

Qui res ejus gestis ipse adduxit vivente conscripsit,
quomodo eas ex Petri Collegii Fuxensis Mi-
nistrum edidit: Celebratus est, ingui, ejus electio
VI. Idus Januarii, anno incarnationis Dominicae
MCCCXVI. (ubi videt confirmatum usum Curiae annos
tunc numerandi more Florentinae) & quia tuos Diaconus
erat, dilata est ejus ordinatio in Praebiterum,
usque ad sabatum quatuor Temporum IX. kal. Martii:
& sequenti Dominica, iio qua tunc occurrit festum
Cathedrae S. Petri, fuit apud S. Petrum in Episcopum
consecratus, & in ejusdem Apostoli Cathedra

consiliatus. Haec illi, qui si recte Electio-
nem ejus adscriptis sexto Idus Januarii, de qua vix
passus dubitare; aperit una omnia diu esse, quibus
secundum antiquam consuetudinem triduum
impedendum fuisse supra doctus Continuator: ita ut non
illa mortuus Caesarius sit, nam celebratae tuncque,
eodemque mane ad Electionem progressum, quod eadem
Alia sit explicans: Defunctusque Caesario, cum
quidam Cardinalium se contulissent ad Septa solis, ut
liberum ibi possent & securus de Iucessoris electione
tractare; ipse cum quibusdam aliis ad Basilicam Con-
stan-

A Rationem voluit decessoris obsequiis interesse: quibus honorifice celebratis, ipse cum illis ad praefatum locum accessit: Missarumque solennis in honorem sancti Spiritus a suis ibidem Cardinalibus celebratis — omnes tandem consenserunt in ipsum. *Similia fere habet ipse in Epistola de sua electione, quae quatuordecim post diebus data, signaturque quinto Idus Januarii, in quibus praefatur, quod Celestino, vi. Idus Januarii viam univ. carnis ingresso, & in Lateranensi Basilica (sicut moris est) honorifice tumulato, Cardinales & ipse unum fecerunt, de substitutione Pontificis tractaturi: ut apparet, nec minus quidem dei meram fuisse interjectionem: cum sequens mens die, vii. Idus mensis Iulii ab ipsemet signata petentibus caperetur.*

Epistola Pontificis.

1 *Quod autem hic Pontifex, seu ab Elethienis, sed ab Ordinationis die usque sit numerare sui Pontificatus annos, patet ex Registre Epistolatum eius, nuper per Stephanum Balisium dubius semi edita, ubi primi anni Epistola pertingens usque ad xi. Kalendas Martii: imo eorum non ad Regem Anglia, perperam adscripta Nonis Martii, adscribenda nono Kalendas Martii: prima vero rerum, quae invenitur data anno secundo Pontificatus, signatur vi. Kalendas Martii, & sic consequenter, est non semper sue ordine singula: cum prima in secundo anni Registram relata, subnotetur viii. Kalendas Aprilis. Urspergensis xvi. Kalendas Augusti mortuum Innocentium scribit: Richerdus a S. Germano xvi. kalendas: & hoc affirmat successores ejus Honorius prima sua Epistola, data viii. kal. Augusti: idque praefate convenit cum spate Sedis supra notate. Idem fere exprimitur Martine Aulser M. n. n. n. sed videtur dum mortui non commemorasse, ideoque solum dies xxv. scripsisse. Interim hoc sue computationi & manifestum nobis declarat, rediisse se in viam antiquam, Pontificatum Innocentii a die Ordinationis, non Electionis, auspicandum. Nunc, in exist. Martine & M. n. n. n. aliq. rerum ab illo gestatum summationem accipe.*

Altera Epistola ad Ecl. M.

2 *Hic quantum fuit gloriosus, testimonium ejus opera perhibent veritas: fecit enim hospitale sancti Spiritus, & renovavit ecclesiam S. Sixti. Compositus decretales, sermones, & libros de miseria & conditione humani generis, & multa alia gloriosa. Dedit universis ecclesiis Romae unam libram argenti, pro singulis calicibus earum, non habentibus calices argenteos, tali pacto, quod vendere eos non possint. Hic etiam coronavit Ostiensem, & deposuit, quia non servavit fidelitatem. Hujus tempore a Franchia & Vencis capta est Constantinopolis, urbs de mundi majoribus, ac in magnificentia prima: cujus capitionem etiam post plures dies plerisque civitatis incolae non credebant, tum propter civitatis fortitudinem, tum etiam propter antiquam quam habebant prophetiam: prophetatum siquidem erat, quod deberet capi per Angelum, & non eum capi per hominem non credebant. Sed hostibus, per murum ubi erat deputatus Angelus, intrantibus, se deceptos incolae per aquivocationem Angeli cognoverunt. Hujus temporibus, Livonia pro parte cooverfa est ad fidem. Anno Pontificatus sui xvi. mensis Novembris, in Basilica Lateranensi, quae Constantiniana vocatur, celebratum est Coecilium generale pro subsidio Terrae sanctae, & statu universalis Ecclesiae: in quo fuit cum Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & aliis Praelatis summa mcccxv. Tempore hujus Coecili confecerunt ecclesiam S. Mariae trans-Tiberim. Idem, cum propter subventionem Terrae sanctae, inter Fisanos & Januenses ac Lombardos pacem facere intendere, in itinere ad hoc coactus, Perulii est defunctus, ibique in ecclesia S. Laurentii tumulatus. Et cessavit Papatus per unum diem.*

Epistola Propria.

3 *Caesar Crispolti, in libertatem natus Perugia natus p. 96. agens de Romanis Pontificibus in Cathedrali Perusina sepultus, scilicet Innocentio III. Urbano IV. & Martino IV. ita sequitur: Horum trium corpora intra unam capiam hodie requiescunt, supra ornatum armarium ipsius sacrilice: quae capsa cum clavis aliquando aperta, vidi saepius corpora duorum suis Matris atque Planetis aliisque parametis sacrilicibus antiqui moris, eorumque digitos etiam nunc ornatos anulis suis. Et haec quidem duo fasces bene conservata erant: scilicet autem vidi alia multa ossa, mra linteum convoluta. Cumque nulla adesset quae discrimen doceret scriptura, videbatur relinquere locum coniectandi, quod haec ossa forent Innocentii III. utpote omnium primi. Fuerint autem tria haec corpora tres similes dicuntur, & de suis in quibus primum jacuerit sepulchris, ante mcccxl. quando vetus Cathedralis destructa est, ut ejus loca exurgeret nova illa augustae basilica, quae hodie aedificatur. Liberum illud suum Crispolti composuerat initio hujus saeculi, cujus auct. vi. mortui modicum decessit fuit religiosus: qui vere vulgari cum anno mcccxl. iussit, cognominis avo nepos, Caesar Crispolti junior, nihil in eo sibi mandandum putavit: quod sane hoc locum faciendum fuisse Oidam: nescit uti decuit, cum prout per litteras, tam in suis Additionibus ad Ciacconium, ubi de nova praedicta ecc. translatione, veterem auct. post mortem senioris Crispolti fassa, sit legatur: Nostis hinc temporibus Napolen Compositus, Episcopus Perusinus, Innocentii III. sepulchro & aliorum duorum Pontificum, quorum ossa ex uno in alium locum translatis, hanc apposuit inscriptionem. H. OSS. A. P. trum Romanorum Pontificum, qui Perusia obierunt, Innocentii III. Urbani IV. & Martini IV. an. mccc. an. mccc. xiv. an. mccc. lxxv. ab hujus templi sacro hoc translata an. mdcxv. Eversae est inscriptura ista interea auct. supra tabulam posuit ex aegro marmore, quod limbus rubi marmorei includit, servitque*

4 *Caesar Crispolti, in libertatem natus Perugia natus*

gusta p. 96. agens de Romanis Pontificibus in Cathedrali Perusina sepultus, scilicet Innocentio III. Urbano IV. & Martino IV. ita sequitur: Horum trium corpora intra unam capiam hodie requiescunt, supra ornatum armarium ipsius sacrilice: quae capsa cum clavis aliquando aperta, vidi saepius corpora duorum suis Matris atque Planetis aliisque parametis sacrilicibus antiqui moris, eorumque digitos etiam nunc ornatos anulis suis. Et haec quidem duo fasces bene conservata erant: scilicet autem vidi alia multa ossa, mra linteum convoluta. Cumque nulla adesset quae discrimen doceret scriptura, videbatur relinquere locum coniectandi, quod haec ossa forent Innocentii III. utpote omnium primi. Fuerint autem tria haec corpora tres similes dicuntur, & de suis in quibus primum jacuerit sepulchris, ante mcccxl. quando vetus Cathedralis destructa est, ut ejus loca exurgeret nova illa augustae basilica, quae hodie aedificatur. Liberum illud suum Crispolti composuerat initio hujus saeculi, cujus auct. vi. mortui modicum decessit fuit religiosus: qui vere vulgari cum anno mcccxl. iussit, cognominis avo nepos, Caesar Crispolti junior, nihil in eo sibi mandandum putavit: quod sane hoc locum faciendum fuisse Oidam: nescit uti decuit, cum prout per litteras, tam in suis Additionibus ad Ciacconium, ubi de nova praedicta ecc. translatione, veterem auct. post mortem senioris Crispolti fassa, sit legatur: Nostis hinc temporibus Napolen Compositus, Episcopus Perusinus, Innocentii III. sepulchro & aliorum duorum Pontificum, quorum ossa ex uno in alium locum translatis, hanc apposuit inscriptionem. H. OSS. A. P. trum Romanorum Pontificum, qui Perusia obierunt, Innocentii III. Urbani IV. & Martini IV. an. mccc. an. mccc. xiv. an. mccc. lxxv. ab hujus templi sacro hoc translata an. mdcxv. Eversae est inscriptura ista interea auct. supra tabulam posuit ex aegro marmore, quod limbus rubi marmorei includit, servitque

ali corpus ipsius & aliorum duorum.

dicuntur an. 146.

B

et auct. an. 146.

CLXXXIX HONORIUS III

CLXXX GREGORIUS IX

CLXXXI GREGORIUS X

CLXXXII INNOCENTIUS IV

CLXXXIII ALEXANDER IV

CLXXXIV URBANUS IV

A per hanc marmorea simulacraque rubentis aetnae, tria corpora continentur, quomodoque monumentum hoc transfusum, cura sua delatatum, R. P. Andreas Alestepi. Reiter vestri Persini collegi anno MDCLXXIII significavi hoc monumentum inveniri in capella sanctissimi Crucifixi.

Ita munda Comitibus Rebus ad ducem Borsalep. miam.

5 Hic est ille Innocentius, qui anno Pontificatus sui vi. aetate, Ceteris mox. Albertum Episcopum Verulanensem, Carmelitani Ordinis Legislatorem futurum, Patriarcham Hierosolymitanum nominatum, aetate XXXIII. aetate ferri quomodo Regulam sibi traditam credi voluerunt antiquioris Carmelita, usque ad annum MDCLXXIII. in hoc errore defixi, sicut alibi ostendimus, productis ipsius Sicuti Generalis ad Albertum Mirum litteris. Dum autem in rem adeo veteri, summaque ad Ordinis statum momenti, qualis est Regula, sic erratum videmus, unus fortassis hominis culpa, qui cum sua consuetudine primas subscripsit Regulam annum MDCLXXIII. quo ipsam sacras multo antiquiorum aliorum Ordinum Monachorum Regulas (quod quasque forebat praestantibus, ceteri tandem reseruantibus habere suspensum, donec super ipsam Alberti cultu sit relinquendo cupimus et Romae discipuli) Dum itaque, circa Regulam ipsam, tandem tamque constanter errasse illi se fecerunt, cui obsecra tantopere indignantur nobis, non nisi timide sibi fidem adhibeantibus in rebus multis antiquioris memoria, quas deo apud se foveret credidit fuisse praecedenti.

6 Habentur modo, sicut supra dixi, non solum Innocentii Papa Aetate et trium aetate Epistola a Borsalep edita, sed aetate in omnes undecim Regulas et Aetate a Borsalep, ad aetate Pontificatus i. usque ad vi. et a. aetate usque ad ultimum; qui quidem annus x. fuit Alberti, in Terram sanctam appulso, ut summum tertius; quoad necum credimus ab eo datam praestant Regulam, sed potius etiam aetate ab adventu festum. In illis epistolis, quarum numerus ultra bis mille quingentas exatit, quam plurima sunt in Orientem datae, ad Principes Ecclesiasticos et Seculares, ipsaque etiam Albertum, de monasteriis quoad ius negotia, ad omnia conditionis praestantibusque homines significantes; nec tamen illa ibi omnia invenimus de Fratribus ad fontem sub obedientia Bernardi et Carmelo morantibus, quibus Regula data, undecum de aliis illis ipsosdem insistentibus alio in Palaestina, ut praedictum, manebant. Quare hoc istic tam late etque per tota monasteria, sub naturae generalis Provis obedientia,

etiam inter
pior quae
apud ap-
pioras con-
fiam.

nulla aetate
re ipsorum
memoria.

fusus tunc fuisse (ut de aetate aetate aetate, de qua Syrogeus se sicuti membris atque a Latinarum communione alienissimus) fuisse, inquam, tam late fuisse in Palaestina Carmelitae, quem velas, qui circa praedicta extendam palmodum laetam cum scriptura a me exigua, nescio cui certis bonis amplius probare se posse confidat, monere si qua consideraverit, quem molis difficultatibus impleta esse soleant Ordinum quorumcumque vel condendorum vel reformandorum principia; quosque libros impleant, qui ejusmodi occasionibus etiam scripta atque inveniantur apud alios.

7 Athenasius Kircherus vester, in libro cui titulus Vetus et novum Latium, p. 2. cap. 2. agens de Villaciceris, habet Crypta forata in agro Tusculanae, qua Basilianorum Graecorum Monachorum conditum est, ut quid ad loci antiquitatem antierit, apparet et diplomata Pontificum, quae ibi adhuc in ecclesia leguntur; deinde potissimum nos diplomata, sed Synoplim diplomatum; ac deinde debuisse, quae verissimiliter ea synopsis natus, adducere. Id cum praestant ipse, narrandis quae et adducendis rebus ejusmodi attentior, faciem ego: ac primam quae ibi videri legatur deferbam, propterea quod primus auctor dicitur hoc, quod de eodem, Petrus Innocentius III. omnibus fidelibus confessis et coarctis, istam sanctam ecclesiam devere visitantibus, diebus Dominicis et festivitatibus Sanctiorum Apostolorum, et illorum Martyrum quorum reliquiae hic sunt, et etiam S. Joannis Baptiste, festivitatibus praedicta Papa concessit omnium peccatorum veritate partis remissionem, & mille annos indulgentiae; aliis vero diebus medietatem istam indulgentiarum. Bonifacium VII. confirmavit praedictas Indulgentias etc. Credo scribi debuisse Bonifacium VIII. non Septimum, pluraque ducentis anni Innocentium III. praefixi. Errore igitur aetate excusa: sed credendum passum, aut Bonifacium confusisse, aut Innocentium concessisse pro ecclesia Cryptae foratae aetate monasterium Indulgentias, quoad ipsi Basilicae Vanciae majores Indulgentias (ut supra ostendimus), hanc alia septem annos ac septem quadragesimas extendebantur. Adde quod in ista Tusculanorum Indulgentiarum Synopsi alia plura leguntur de scriptis, Graecaeque levitatis fides sapientia, quae non hic attineat examinare et resutare singula.

affiliat
Indulgentia

E

CLXXIX. HONORIUS III.

HONORIUS, antea Cencius, Diaconus Cardinalis S. Luciae, & Caelestini Papae III. Camerarius, natione Romanus, patre Haymerico, postea sub Innocentio III. Presbyter Cardinalis SS. Pauli & Joannis tit. Pammachii, electus Perusinus anno M. CCXV. XVIII. Julii, regnante, quem ipse postea Imperatorem coronavit, Frederico II. consecratus xx. v. Julii in Dominica ibidem in ecclesia S. Petri; obiit anno M. CCXX. II. XVIII. Martii, Pontificatus sui exacto anno x. mense VIII. sepultus ad S. Mariz majorem ante aram Praeputii; & non vacavit Sedes, nisi in diem sequentem.

Bernardus Guidonis, uno post hoc seculo scribens, apud Othoneum Raynaldum aetate. t. 8. an. 116. ait quod vacavit Sedes per unam tantummodo diem, Petrus causis electionis Papae Cardinales coarctatis. Sed ejusmodi dies, constituenda ex hoc XXIV. aut pluribus, inter unum mortem et aliorum electionem interstitit, in modo calculo non constituere diem particularem, distinctum a diebus maris et electionis praedictae, atque inter illos medium. Mi vultum, et Romanum aliud quo usus Raynaldus, mensibus VIII. perpetam adjuvunt dies XXI. i. occasione (ut videtur)

sumpta ab iis, qui, sicut ipse Pontifex in Bullis, ita Sedem veteri stylo ordinantur a die Ordinationis; sed tunc solum debuisse scribi mensis VII. Quod autem ipse Honorius in suis Epistolis (quarum Registra unum aliqui vulgarent in Mss. Romanis, sicut jam olim vulgatum habetur Registrum S. Gregorii, et amper Innocentii III. ut dixi, quod et de aliorum Pontificum Registra, quae quidem in Camera haecum observantur, quoad praedictis veterum et novorum Pontificum historiae veritate) quod, inquam, in suis Epistolis Honorius majorem solum tenentis, a die Ordinationis

etiam
ad 1117. an.
et c.

Reale tem-
poris.

III

A nte Episcopos annis fuit Pontificatus eundem, inter alios probat lib. 7 apud. xv. apud Rainaldum ann. MCCXIII. a. 38. Dat. Let. 17. Kal. Augusti anno VI. qui fuisse dictatus annis VI. si prae, id est annis fuisse diebus Et hoc, ceteris non annis numeris. Et bene stylum tempe Successor, debemus prefare, quoniam eundem non probatur contrarius stylis diversi exemplis. Elijam autem et si dicitur fuisse, si in Regibus hanc temporum invenimus adscriptis autque Pontificatus eundem numeris Indictionis, si non promissum cuique fuisse conjugare ipsum Ceteris annis. Quantum autem ex reliis apud Waddingum & Rainaldum breviter intelligere possumus, neglecte hoc tempore a Registrum Collectoris Indictionis fuerant: quia tamen invenire est in Privilegiis solemniter datus per manus Cancellariorum et Vice-cancellariorum: ut nonnulla sequuntur Gregorii apud Ughelium tom. I. col. 157. & alia Alexandri apud Rainaldum ann. 1555. num. 36. &c.

2 Illustrius Principatus hujus monasterio, eius in-
eigo, exhibet Oldanus in nove Ciaccone; Abſſidm
ſciſcit in Baſilia S. Pauli, opere muſtro ornam.
B ubi ſuperior majore figuram dedit Chriſtum ba-
ſedentem in ſolu, proſtate ad pedem ſeſula Honorio,
brie Petre & Andrea inde Paſci & Luca adſcribitur
inferior vero dedit Apollas habet line inde ſenat;
inſide vanaſſant Innocentem cum inſtrumentis Paſſi-
mum Chriſti, eodem inter duos Angelos adorantem
duobus attrigere genuſſeſ, quarum adduntur nomi-
na ſe expreſſe, JO. CAJETANUS ABBAS. SA-
DENULUS SACRISTA. Additur Cornia ſua Zo-
phoria arſit ad edem S. Laurencium agro Verano, ubi
in modis ornatus expreſſe S. LAURENTIUS &
HONORIUS PAPA. Tertio expreſſimur, idem ſtatuit
Honorius ſignis, quatuor invenit eſſe in veteri ede
S. Bibiane ad Urſum Pſentam cum hoc ſuperſcripto: FEL-
LIX RECORDATIONIS DNUS HONORIUS
PP. TCRUS. Deſignat quatuor annis his gemine,
ſuperſcriptis ſciſcit Baſilia, quibus inferiuntur, ✠ IN-

CARNAGIOLIS DNICE ANNO MCXCVI. PONTIFICATUS DNI CELESTINI PP. III. ANNO VI. CENCIO CAMERARIO MINISTRANTE, HOC OPUS FACTUM EST; Quibus capella S. Iohannis Evangelij in fente, cum his verbis inscriptis. ✠ ANNO V. PONTIF. DNI CELESTINI PP. III. CENCIO CARD. S. LUCIE EJUSDEM DNI PP. CAMERARIO JUBENTE, OPUS ISTUD FACTUM EST. quibus priores ejus tituli inscripti.

3 De die mortis obita xv. Kal. Aprilis, in sacro
hifloria relatu, tam certus nos reddunt futejlor Grego-
rius prima fue epifcopa apud Reinaldum, ut certiores
fieri nos pojfimus. Intertransfcriptum quale fuerit ea in-
dito frequentij Pontificis de finiendo eff. Rerum porro
de hoc Honorio gellaram bnfijmodi fynopfim Anftor
M. nobis in Martini exhibet: Hic apud S. Laurenti-
um foris muror, Petrum Antiochenorum Comitiem
io Imperatorem Conftantinopolitanum coronavit.
Hic etiam ecclefiam S. Laurentii extra muros, & bafilicam
quod dicitur Sancta Iafodorum, renovavit.
Decretales composuit. Huc in bafilica S. Petri Frederi-
dericum, Regem Siculæ, Imperatorem Romanorum
coronavit. Hujus tempore Chriftiani Demian-
tam ceperunt: fed Saraceni, eafu fortuito contingente,
tam poftica recuperavimus. Hic Honorius Papa
Fredericum, fubi rebellem & Romanæ Ecclefie adver-
fariarum compertis, anathematizavit, arque Bar-
tholomæ ab ejus fidelitate abfolvit. Honorius Papa mori-
tur, & Romæ in ecclefia S. Mariz Majoris fepelitur.
& D. Ugolinus Obfidentis Epifcopus, in Papam
electus, Gregorius eff vocatus. Honorius primo an-
no fui Pontificatus Ordinem Prædicatorum confirma-
vit, B. Dominico, natione Hifpano, procurante &
illius inventore. Nam Innocentius Papa, qui durus
in hoc fuerat, vifione habuit quod B. Dominico La-
teranenſem Bafilicam ecclefiam caducenti humeris
fui fuffultaffet, confirmare deliberaverat, fed morte
præventus non potuit.

CLXXX. GREGORIUS IX.

GREGORIUS, antea Ugolinus Cardinalis Episcopus Ostiensis, natione Campanus, anno MCCXXVII. tempore Frederici II. electus XIX. Martii, coronatus XXI. ejusdem in Dominica IV. Quadragesimæ, sedit annos XIV. menses V. dies XII. defunctus anno MCCXXII. die XXI. Augusti; sepultus in Basilica Vaticana: & vacavit Sedes fortassis menses XI. dies V.

Gregorius ipse, de sua Electione scribens, Honorio, inquit, Papa predecessore nostro, xv. Kal. Aprilis, soluto debito carnis, de premissi fevelli nequum erepto, & in crallino iuxta morem celebratis exequiis, & ipsius corpore ad tumulum deportato, una cum Fratribus nostris ad eliopeidum conviviois Succesorem; & Missa, ut moris est, in honorem sancti Spiritus devote ac solenniter celebrata, post aliquantulum tractatum de substitutione Pontificis, omnes pariter ad imbecillitatem nostram quasi divinitus infusanti oculis direxerunt. Diem natus antier Vite apud Reinoldum hoc modo: Defunctio piz me. Honorio III. sexta feria, hebdomade vero majoris Quadragesime quinta in domo B. Gregorii, Gregorius ejus imitator affumitur. Incidit autem anno MCCXXV. habente litteram Dominicalem C, diei XIX. Martii in Feriam vi, hebdomade tamen non quarta (sic perperam transcripsisse videtur Regino) sed tertius. Porro signatur prefatus Gregorius Epistole, Lactantii x. Kal. Aprilis Pontificatus anno 1. ex qua clausula habetur testatum Gregorianum non esse vel x. Kal. Aprilis (quod fortassis typographicum

monum primum velidissimū Ciacconius, id admodū posita
 eductum transiit infirmitatem vel in die Paschae, ad
 idem Ciacconius habet, in huius sibi in eandem
 quod elucum dicit, altero post Honorii obitum, die
 8 postea dicit hunc vocat posthūm S. Benedicti: dies
 annū xxi. Martii, a morte Honorii quatuor, & in
 sepulchro 11. brūbe vnde cadent, argue in Elitium in
 argum in Coranionem Gregorii quadrat. Mense
 iunum quod, sicat Martinus Peloum scripsit, ille
 Gregorius fuit electus, fuit postea coronatus mense Martii,
 die ix. post festum S. Gregorii, id est vix. ipse festo S.
 Benedicti.

2. *De Aliis ejus Maribus Polonis in cadice nostro
se ferunt.* Hic S. Elizabeth, filium Regis Ungaris.
relictam Lanchgravi Thuringie canonizavit. Hic
Iseutium, quem Honorius prædecessor suus contra
Fredericum Imperatorem fulminaverat, roboravit.
Hic, cum Coacilio Romæ celebrare nititur, & ab
Imperatore viis per mare & per terram architecturæ,
duo Cardinales, & multi Prelati, Abbaes, & Cle-
rici, per mare ad Concilium venientes; per Pilanos
Imperatoris fautores capiuntur. Hic Papa per Fr.
Ray.

A Raymundum Ordinis Prædicatorum, Penitentiarium & Capellanum suum, ex pluribus voluminibus Decretalium compulvis volumine unum, mandavitque Doctoribus ubique co uti. Hic Gregorius, cum ab Imperatore, qui tunc magna ex parte patrimonium Ecclesiæ occupaverat, in Urbe obsideretur, videns etiam pene omnes Romanos per pecuniam coereptos esse, excipiens Capita Apostolorum, & processioneem a Laterano usque ad S. Petrum faciens, animos Romanorum sic revocavit, ut contra Imperatorem pene omnes Cruce signarentur. Quod Imperator, qui jam credebatur se intritum Romam, audiens timensque, longe ab Urbe recessit. Hic B. Dominicus, inventorem Ordinis Prædicatorum, Bononiæ sepultum & miraculis innumeris coruscantem, canonizavit.

3 Hujus Pontificis gesta quædam ac monumenta Græco-latine vulgari Romæ an. MDLXXXV. Gerardus Vossius, Præpositus Theologus ac S. Theol. Doctor Romanus, quod nihil sit aliud quam Apostolica litteræ, videlicet 1. de Primatu Pontificis Romani & unione

B Græcorum cum ecclesiâ Latinâ, 2. de duplici Gladio Pontificis Romani, deque legatione Apocrisiariorum Gregorii ad Græcos. 3. Apocrisiarium Gregorii definitum, quod Spiritus sanctus a Patre Filioque procedat. Quæ licet ad rem nostram parum faciant, carum tamen hic volui memorasse, quod auspice Consilium ordinis Auditoris ignorerimus ipsas Græco-latine haberi passim. Illustratur singula Notæ ipsius Vossii, uti etiam Litteræ Canonizationis SS. Francisci, Dominici, Antonii Paduani, & Elisabethæ Hungaricæ, ad aliam operis nostri partem spectantes. Illis igitur amissis solumque obiter indicatis, lubet adungere ejusdem Sanctissimi Pontificis Rescriptum an. MDCCXLII. Pontificatus primo usque integre expleto, missum Episcopo Alatrino, nescio an Joanni (quem Ughellus scribit vivisse anno MDCCXL.) an autem ejus successori Jacobo, cujus memoriam facti idem Ughellus pro anno MDCCXLV. indicans esse qui & Cardinalis & ipsius Pontificis officium fuisse dicant. Nihil ejusmodi ex hoc Rescripto colligitur, digno tamen an scriptis pluribus quod fuit parvi publici, sicut ipsum an authenticum, quæ Alatri servatur, etiam transscripti nostri Conradus Jannicus, cum ecclesiasticum per series Annuales devotionis causa visitaret; ubi ipsam illam sacram Historiam, in qua miraculum factum, adnotat anno MDCCXLIII. ac utriusque, eam in medium cylindri convolutum (ut solet in ere communianum fieri) etiamnum rubri ac sanguineis coloris notas præserte per crystallam cui insinuasit. Rescriptum sic Jonas.

4 Gregorius Episcopus, servus servorum Dei, venerabili Fratri Episcopo Alatrino salutem & Apostolicam benedictionem. Fraternalis viræ litteras receperimus, continentes, quod cum virgo quædam, ad suggestionem pravam cupidam maleficæ mulieris, facratissimum corpus Christi de manu suscipiens Sacerdotis, illud tandem tenuisset in ore, donec opportunè capta, clam in panno ligasset; tandem post triduum, Corpus ipsum, quod in forma panis acceperat, in specie carnis invenit, sicut adhuc apparet insipientibus manifeste. Unde cum utraque hoc tibi humiliter sit confessio, que sit eis penitentia injungenda, responso nostro postulas edoceri. Illi ergo primum gratiarum referimus, quas possumus, actiones, qui etiam omnia mirabiliter operetur, nonnumquam tamen innovat signa & immutat mirabilia, ut roborans fidem Catholicæ veritatis, spem erigens, & caritatem accendens, revocet peccatores, convertat perditos, & confundat hæreticam pravitatem. Ideoque Fraternitati tuæ per Apostolicas scriptas mandamus, quatenus virgini, que potius ex implicitate quam ex malitia credidit deliquisse (præsertim cum credatur satis in confessione confusa) injungas penitentiam minorem; alteri vero, quæ sui æquitas induxit alteram ad peccandum, præter alia (que tunc duximus arbitrio relinquenda) injungas, ut vicinorum Episcoporum presentiam adiens, suum eis confiteatur in humilitate reatum, veniam humiliter flagitando. Datum Laterani, tertio Idus Martii, Pontificatus nostri anno primo.

In plumbo pendente legitur ex una parte:

GREGORIUS
VIII.

Ex altera nomina Principum Apostolicum initialibus litteris sic expressa.

SA. PA. SA. PE.

5 Anno civilis hinc etiam Pontifici usque ad festum Incarnationis altera Kalendas Januarias postrellas fuisse, patet ex Caesari, 30. Ballori Cassinensi: cujus anagraphum datum legitur Viterbi, per manum Guilielmi S. R. E. Vicecellarii v. Kal. Martii Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MDCCXVI. Gregorii IX. Papa nono: quæ nostrum annum P. MDCCXXVI. jam inchoatum notat.

CLXXXI. CÆLESTINUS IV.

CÆLESTINUS, antea Gaufridus, Cardinalis Episcopus Sabinenfis, natione Mediolanensis, Friderico II. Ecclesiam persequente, electus fortassis XVII. Octobris, anno MDCCXLI. & coronatus 11. Novembris in Dominica; sedit diebus XVII. & obiit eodem mense, die fortitan XII. sepultus in Basilica S. Petri; vacavit Sedes usque ad XXIV. Junii, anni MDCCXLIII.

Richardus, hujus temporis scriptor Italus, apud Reynaldum, de hac Electione ait, quod Fridericus, in Cyprio-jerisæ præpæ Romæ posuisset, per certo accepit de Gregorio Papa, quod obierat Romæ XXI. Augusti: de cujus licentia Cardinales omnes, qui extra Urbem fuerant, pro electione Papæ faciendâ ad Urbem eviderunt. Ex postea, Mense, inquit Octobris Gaufridus Mediolanensis in Cælestinum Papam elegitur. Mense Paris, scriptor & ipse ejusdem temporis, suscipi profertur, quomodo Cardinales nuper jam docti, primum in duas partes descendendo, quinq; ex his Gaufridum elegerint; ceteri Romanum, quem si-

militer eorum Albericus Stadenfis vocat Episcopum Portuensem, & Cræcenius atque Ughellus agnoscunt, allegant pluribus ejus Actis. Verum quia Doctorialis Alaudina requiritur, ut si solum debet haberi Papa & acclamari, cujus Electioni duæ partes consenserint Electorum, mentionis & exparibus Cardinales dispersos fuisse dicit, infusa negotio. Illis deinde iterum convenerunt, ambo, inquit Albericus, cesserunt: & iterum Cardinales elegerunt unum, sed non de suo collegio; Romanique requirentibus qui esset, nomen illius exprimere noluerunt. Sed hoc postremum solutissimum videtur, nisi forte id aliquando fuerit simulatum.

Marc Or
tempus ele
stionis

an. 1145
ad Oct. ad
Novemb.
diebus 17.

litteras

A letum ab illis, ut sateretur eum esse nihil, arripuit a populo adstringeretur. Tandem tamen, sicut habet Mathiam, post multas disceptationes & diversas schismata (inter quae facile poterant se & vesperum habendam effundisse) Cardinales jam pauci facti (id est animi defecit) a tribulatione & dolore, Magistrum Galfridum Mediolanensem in Papam elegerunt, virum moribus praeditum & scientia, sed in aetatem iam senilem jam declinantem & debilitatum. Unde cum jam vix sexdecim diebus sedisset, praematura morte praeventus, naturae debita perfolvens, utinam non (ut dicitur) poisonatus? Sedem Papalem, imo universam Ecclesiam reliquit desolatam.

Adhibere
alibi

Et eius
dicitur magis
Rinowit

3. *Richardus praeaudatus*, Mense, inquit Novembri Caeselinus Papa Romae apud S. Petrum obiit: & de Cardinalibus quidam eo insulso de Urbe fugerunt, & Anagnin se conulerunt. Interim Osnubrius Fauvinius cumque fecerit Cincennius & interpolaretur sui, ix. vel x. Kalendas no. scribitur etiam Caeselinum, ut consuequeat pueri defunctum viii. Octobris, quod etiam in Necrologio sui Pontificis fecit Odetinus. Potuit sane prius Electio praedicta die facta

B fuisse, sed ob hoc (arbitratur voluntaria electio irritata) non debet iudicari Pontificatus; verum a secunda, quam ipse Octobri solam fecerat, & quidem ultra dimidium provellet, ut obitus postea eadem in Novembrium. Nihil per marem consuequeat mutare omnia mensum, servatque dicam numero viii. Novembri mortuum dicere Caeselinum: electum autem die xiiii. Octobris, & Dominici sequenti coronatum die xxvii. Ibi tamen explicarem, quomodo Mathias Paris dicit, post Gregorii mortem vacasse Sedem per annum & novem menses, id. vero nostrum mentis xx. dies xiv. atque usque ad creationem Innocentii IV. quod hanc Caeselinum a Pontificatu numero excludentes.

non Ode-
tini.

Insuper
fuit pariter
et inveni-
di capite.

Quod tamen te tempus ut perfectum habetur, oportet tempore ab illis expresso non solum ad xvi. dies Caeselinus, sed integrum insuper mensem, qui fuerat inter primam secundamque Electionem Caeselinus ejusdem. Etenim a vii. Augusti quo Gregorius obiit, & xxix. Iunii quo electus fuit Innocentius, menses omnia xxii. numerant, & dies xl. vel xlii. usque ad Innocentii coronationem, xlii. Iunii solam, protractas spatium. Quod igitur Parisius & Auctor codicis nostri conspexerunt, videtur mihi se posse intelligere, ut qui supra mense integro cum diebus xx. vel xxv. dicitur fuisse inter primam Caeselinus Electionem factam post initium Octobris, & mortem secutam provellet ultra medietatem Novembri, quo tunc tempore Auctor est non consuequeat vacasse Sedem, quam Caeselinus implebat. Hanc vero si dicamus, composito schismate, ab omnibus qui aderant Cardinalibus confirmatum tunc in Octobri, & 1. Dominici Novembri ejusdemque mensis xii. die fuisse coronatum; obitus ille circa xii. Novembri. Et sic commode conciliabuntur omnia, quae haec tam allegantur, antiquiorum Auctorum dicta: cessasse vero Sedem ante ejus electionem mensis xi. & dies x. post obitum autem annum 1. menses vii. dies xi.

Obiit cum
eius coron-
ationem
voluit ab-
que.

C Contra facit quod afferat Cincennius (sed, quantum habetur potui scire, primus) excessisse Caeselinum & virum ante Coronationem: & hinc assertum fore posse quod Mathias Paris dicit, vacasse Sedem per annum & novem menses. Auctor N. nostri menses ix. dies xxiv. numerat; atque ad obitum Gregorii ix. usque ad electionem vel Consecrationem Innocentii IV. plane ac si eorum modum Caeselinus non esset Pontificatus adnumerandas. Neque vero ulla ipsius invenitur epistola, de sua Electione data ad Principes & Praetores, qualem priores posterioresque hoc seculo dedisse compertum proximo ante retro post suam Coronationem die, unde suam auspiciabatur Pontifi-

catum. Si autem verum dicebatur, quod indicat Mathias, portionatum Caeselinum obisse, potius haec potius fuisse praebita priusquam advenisset proxima post diem Electionis Dominica, quae erat Coronatio factura, atque impeditur ipse arum suscipere. Quia tamen hujusmodi nihil indicat Successor Innocentius, & solum ait, quod Caeselinus Praedecessor suus, qui bonae memoriae Gregorio Papae succederat, infra medium tempus ipsius, solum carnis debito, ad Superos illi, uti creditur, evocatus, & exequis ejus in crastinum, ut moris est, celebratis, post vocationem diuturnam, electus tandem ipse sit; non eadem tunc Caeselinum negare Coronam, quam ei defuncto verum obsequium esset; quamvis ei ipsius Fredericus Interfectus hostis forebat, pendens adhuc schismate inter ipsum & Romanum, alterum Electorem; Caeselinum congratulans, uti fecerit Mathias, alium vero a Romano, tum alius de consuetudine, tum quia imponebatur ei, quod foret dissidium inter Papam Gregorium iam defunctum & ipsum Imperatorem. Accedit quod annis post hanc quadraginta electus Pontifex S. Petrus de Morano, illius respectu dictus fuit Caeselinus V.

4. *Id. nostrum* de hoc Caeselinus ait, quod in ecclesia S. Petri sepelitur; utique sepultura temporaria & festinata, qualem ratio temporis permittit; unde neque Paulus de Angeli, in descriptione veteris ac nova Basilica, neque Paulus Aringius Roma Subterranea lib. 2. cap. 5. enumerans Pontifices in Vaticano sepultos, ullam ejus istic memoriam invenit. Ubellius tamen in suis ad Cincennium Additionibus, ex Antenis Nigri in libro elegiarum familia Castellana, profert Epitaphium, ad sepulcrum ejus in Vaticana Basilica tunc (ut existimatur ipse) castratum, quod ne injuria temporum deperderent Proceres Castelliones in archiviis conservandum curant. Nemo, gente nobili Castelliana natus Caeselinum scripserat Iohannes Stello, saeculi xvi. & ante Stellam Plinius: ut scilicet tempore quo nebulosum Lombardicum fere omniem insulari quaedam occuparet, ab adulatore scelerum quondam natus, & in alia deinde Italia provinciam propagata, illius viciis quibus famulati adseribendi antiquioribus Episcopis, quibus exteras nomen fecerat agnomina dare. Hoc vero se gratis amine fieri videretur, invenit sunt etiam qui firmade sceleris episcopi supponerent instrumenta, ut quidem ipsi credi volebant, antiqua; sed novissime suam ipse stylo, plerumque iam aperte praefertente, ut facile agnosci impiorum possit; maxime cum per ignorantiam vera historia (ut saltem antea scripsit) usque nunc) admiscetur aliquis falsitas, certorum auctorum testimonium, postea praeferat opinionem vanaeque in locum, stupigantur.

5. Omnia haec in eo quod diximus Epitaphio tam manifeste elucet, ut mirum sit Ubellum & Odetinum a sed. decept. ad eo agnoscente resistendum non advertisse eorum. Ipsum interim accipe, & si saltem usum habet aliorum, sepulchro respectu affigantur actuali, sincere dijudica, verum an novum hoc sit?

est sepulchrum
adhibere R.
epitaphium

F

D. O. M.

Caeselinus IV. Castellionus, Mediolano. Pontifex Opt. Max. prudentia, doctrina, eloquentia, morum gravitate vitaeque integritate insigni: qui cum multis legationibus sub Gregorio IX. egregium pro S. R. E. operam navasset, summo totius Rei publicae Christianae gaudio, Cardinalium omnium iussuque, Pont. Opt. Max. promissionis est: sed conceptum ex ejus Pontificatu laetitia importuna mors publico motore delinquoque mox immutavit. Obiit viii. Id. Octob. ann. Salutis MCCCxi. Quam non concedere in ejus electione fuerint Cardinales, quamque agra ad tum

A inclinari poterant, sed solum quod necessaria erant ad constituendum Pontificum vota, supra istius temporis scripturis videmus. Horum praecipuus Richardus, sive in Italia scribitur, electionem Octobri, mortem Novembri adscribit: mox tunc minus temporis requirunt illa quae inter Gregorii mortem & Caelestini Electionem intercesserant, quod secundum Epistaphium iam relatam unius solum mense fuisse.

B Paulus Meriga ex Ordine Jesuatorum, Mediolanensis nat., annis praecipuis eorum opinionum promouebat quae Italici, hodie tam sunt rara, non sine visu extraneum; anno MDXCV. opus edidit de Nobilitate Mediolanensi; & lib. 2. cap. 1. agens de Pontificibus,

Die ordinatus & mortis.

CLXXXII. INNOCENTIUS IV.

INNOCENTIUS, antea Sinibaldus, Cardinalis Presbyter S. Laurentii in Lucina, natione Januensis de Comitibus Lavanis, imperante Frederico II. excommunicato electus Anagnini, anno MCCXLIII. die Nativitatis S. Joannis Baptiste XXIV. Junii; & die Apostolorum Petri & Pauli, XXIX. ejusdem, Feria II. ibidem ordinatus; sedit annis XI. menses V. dies XIV. mortuus VII. Decembris anno MCCLIV. & sepultus Neapoli in ecclesia Cathedrali: & vacavit Sedes dies XVII.

De diebus Electionis & Ordinationis restitit anni excerptio major, ut quibus supra est sumus verbi, prodierit a Rainaldo Richardus. Neque ad dubium movendum circa diem Electionis fuisse Bullarum Cassinensis Consil. 35. continens privilegium Sublacensi monasterio datum Abissi, Incarnationis Dominicæ anno 1132. decimo Kalendas Julii Pontificatus anno decimo. Suspecta causa & merito est eorum observatio, qui pro Romanis numeris xylas assumperant in transferendo, quamquam & typis hinc positi imputari viderent. Præter difficultatem non caret, quod, ut excederet hinc ut triduo citius, quam scribit Richardus, electum Innocentium; deberet tamen supponi de Electionis incertis ante Pontificatus sui, quod in eo qui solum Praebiter erat cum eligebatur, necdum factis certis exemplis probatur. De die mortis, qui postea dicitur fuisse festum S. Lucie, dubitari non potest idem Rainaldus, ut sine tota 13. Annorum verba successores Pontificis, utantibus quomodo ipse sit electus, sic transferent. Innocentio Papa prædecessore VII. Idus Decembris, in regno Siciliae in civitate Neapoli, de angustia & terro carnis carcere, vocato ad spatiosum & lucidum cell palatium, ut de multis laboribus, quos pro Ecclesie honore ac libertate constanter, percolit, mercedem quietis percipiat semper: ac deinde ipsius honorifice celebratis exequiis, ejusque corpore honorifice prout decuit tumulato, &c.

C Nescio quid exploratum haberi vel operari possit circa aliquos Pontificis interitus ac finem. Cum igitur Auctor Ms. nostri, Relicquius, & Martinus Pelonus, menses VI. numerant; intelligendi sunt dicere, quod obierit Innocentius fatis suis Pontificatus mense, supra annum XI. antea. Confirmat hic Chronicon Cavourse Abis. apud Rainaldum his verbis: MCCLIV. VII. Nonas Decembris (lege Idus: secum in Nonas Decembris habet) Obiit Innocentius Papa IV. in civitate Neapoli: & secundo die obiit ibidem Stephanus Cardineles: quorum corpora inhumata sunt in maiori ecclesia prædictæ civitatis. Videtur tamen morbus, tunc & mori Pontificis, a demeritis studiis acuitate fuisse: ne primum emanaretur, quasi tunc contigeret, die XII. Decembris: unde variorum scriptis traditum sit, obissem in festo S. Lucie. Hæc enim in errorem traxit Auctorem recitationis, de quo infra agemus, Epistaphius, & consequenter Ciacconium ejusque Interpolatorum, & Oldanum in Neologie; nec esse tantum, sed Proprium Mori.

etiam innocentem, D. Mathæum Spinnellum, scribentemque Innocentium, non nisi centum militibus passum a Neapoli disisse apparet, in Chronica mox præsertim: qui scribit quod morbus Papa istius periculum fuerit intellectus die 2. & XI. illatum sit de sperari de ejus Vita. Mathæus Parisius, tunc similiter in Anglia victor & scribens, ex litteris sacerdotis certius diem dicit, nisi quod pro VII. Idus (quem tamen Særo habet) notat VII.

3 Epigramma vetus, quod se restituisse merito gloriatur Archiepiscopus Anabiti, annis post mortem Innocentii non multis pluribus quam quinquaginta vel sexaginta scriptum, tale fuit: Hic Superis dignas requirit Papa benignus, Latus de Flisco, sepultus tempore perico. Vir facit & rectus, sancto velamine reclus, Ut jam collapso modo temeraria passo Sanctæ ministrari, Urbs quoque posset restitui. Concilium fecit, veteraque iussu refecit. Hæresis elisa tunc extitit atque recita. Mœnia direx, recte hic credita rexit, Stravit inimicum Christi, colobrum Fridericum. Janus de nato gaudet, sic clarificat Laudibus immensis: urbs quoque Parthenopensis, Pulcra decore facis: dedit hic tibi plerumque gratia. Hoc titulum iussu Umberto Metropoli.

4 Præfatus Ecclesie Neapolitanae Umberto ab anno MCCCLVIII. ad MCCCLX. a quo postum titulum, super antiquum fuisse sepulcrum, sed adhuc epigrammatum vocatum, ut restitueretur prædictis Anabiti (qui ab anno MDLXXVIII. ad MDXV. præconatus Ecclesie præfuit) in monumentum totum ædum fuisse videtur, quale in arce Oldani nostri Ciacconius continet expressum. Nam in eo videtur quod Pontificis triplicem ornamentum tunc, unumquamque, in adjunctis aliunde unumquodque typis, quale sit ipsum erat, fictitum laud dicit esse apparet, collatum cum unumquodque Honoris IV. apud eundem in Ciacconium, et Moser equitis Gualdi Sætur enim duplens in sacra ornamenta: primus auctor fuisse decimus quartus ab hoc Innocentio Bonifacius VIII. tunc vero addidit dicitur Urbanus V. Flisæ enim genus sanctum gentiliis in umbra effusum cernitur, ex temple tunc necdum Episcopi nota, & per Bonifacium VIII. præconatum similiter introductus cupit. Cetero tunc ipse oculis effusa, & lege vestitus epigrammati, majore in tabula, subijctum titulum recitationem, ut ex syllabis istiusmodi certius judicare possit de illo.

D

Ab anno 1161. ad 1166. m. 11. m. 14.

Epistaphius vero Chronicon præfatus ante diem.

F

rei sui an 1176. m. mense.

H h

A *Alte Medietanenſe*, cujus ſupra repudiavimus notitiam. Sic autem legitur.

D. O. M.

*ſubſcripto
reſcripto
alio.*

Innocentio IV. Pont. max. de omni Chriſtiana Rep. optime merito, qui Natali S. Joannis Baptiſtæ anno MCCLXII. Pontificatus ſequentis die Apollolor. Principi ſacra coronatus, cum Purpureo primis Pileo Cardinalis exornaret, Neapolim a Corrado everſam S. Preſtandam curaviſſet, innumerisq. aliis præclare & prope divine geſtis Pontificatum ſuum quam maxime illuſtrum reddidiſſet, anno MCCLV. B. Lucie Virginis lue, hac luce ceſſit. Annibal de Capua Archiep. Neap. in ſanctiſſimi viri memoriam, abſolute vetuſtate epigramma reſcripſit. *ſepulcrum, quod innovationem ſeu partem novam condidit divi, ex veteris ſortiaſſe ſepulcri deſignatione, huiusmodi eſt.* Supremo ſub arcu ſedes Deſpar, filium in gremio tenens, genitricis ad dextram Pontificis benedictorem piſſa vero benigno ſpectu ſinem ſimilitur a ſiniſtra Cardialem, quem credo eſſe Oſtebannum Diaconum ſic S. Hadriani a patre creatum, primiſſe ſepulcri candelam: poſtea Hadrianum Papam V. cujus Venerabilis epiſcopium noſſe qui alius ſimilitur poſtea tenuerunt.

*diſſerens
ſymptoti.*

5. Antiquior rerum ab eodem geſtarum compendium, in *Ms. noſtro Catalogo, hoc reperitur* Hic ſedes Cardinalium, multa tempore vacans, de perſonis, ex diverſis mundi partibus electis, reformavit. Hic poſt magnum tractatum de pace cum Imperatore, dum ipſius adverſus Eccleſiam contumaciam perſequebat, clam per Innocentium auxilia devenit in Gallias; & celebrans Concilium Lugduni, ipſum velut hoſtem Eccleſie condemnavit Imperio privando: curavitque Latravium Thuringie eligi in Regem Alamanie, & mortuo ipſo Comite Holandrie. Hic Lugduni canonizavit Edmundum Conſolorem, Cantuarienſem Archiepoſcopum, & Aſiſis S. Stanislauum Cracoviensem Episcopum, qui ab iniquo Principe fuerat interfectus. Hic mortuo Frederico Imperatore Apuliam cum magno exercitu ingreditur, ſed poſt paululum Neapoli moritur. Huius temporibus floruit, vita & ſcientia venerabilis, Ugo Cardinalis Ordinis, qui Doſtor eximius perſucide totam Bibliam poſſidebat.

*diſſerens
de Ordo
ſymptoti
ſymptoti.*

6. Quamvis prope deficientes in *Regiſtris Pontificis Anacron Chriſti & Indictionum actus, in textu originali ſolenium Bellorum requiruntur, diſſile ſicut ſe truncatus plebs diſſerere, anſueſe ſui matorum Pontificis in die Electionis ſua, ea vero in die Ordinationis, licet tunc in plerisque præſumere, docet contrarium caſus, veterem illos morem tenuiſſe, & diem Ordinationis ſeu Coronationis ſuum plerisque Natalem appellaviſſe. Latere de Innocentio certum poſſumus accipere argumentum ex Waddingo, apud quem in *Regeſt. ſtat. ann. 15. ejus Bullæ, data apud civitatem Caſtellamam viſit. Kal. Julii, id eſt xxiv. Junii, Pontificatus annus 1. quando deſcribitur annus 11. iſtaſque, ſi annus mutatus eſſe fuiſſet in die ſua Electionis.**

CHRONICON MS.

D. Matthæi Spinelli de Juvenatio, ad hunc & tres ſequentes Pontificatus pertinens.

*Reſcripto
ſymptoti
ſymptoti.*

D. *Un alia quadam per hiſce Commentariis quærit R. P. Bernardus Cervevignus, in aſſerit Venerabilis Collegii Bibliothecæ, multis variisq. Mss. inſcriptis, quæ non cum aliis ſuis omnibus libris Cardinalis Coblentis Collegii iſteſtatoris, mortuus anno MDCXXI. etiam Chronicon iſtaſque reperit ab anno MCCLXXV. ad MCCLXVIII. incluſive quod ejus eſſe cujus no-*

men præſtabantur antegraphum, ille quidem non ſuit auſus aſſerere, notavit enim annorum numerus Latiniſter ſcriptus quidem omnes eſſe, eadem ſancti manu etiam ſcriptum haberi ad calcem rerum memorabilium Indidem, cujus numeri per xſſas procedunt, quarum uſus in Italia agere credi poſſit ad hoc uſque uſque uſque. Poſſimilitudo ſane eſt, ſecundariam eſſe ſcripturam alienam, quiſque conſuetum uſum, cum ſi quæ reperit numerus latiniſter in notam tranſſit eodem, videtur ad uſum commodiorem ſubſtitutus Indidem, in quo, tanquam operi ſuo adhiberet xſſas, uſuſtiores tum ſibi. Hoc autem etiam eo poſſit apparere credibile, quod ex antegrapho avulſum videtur fuiſſe ſub ſinem ſolium; eque deſectum non animadverſo, omnia conſequenter tranſcripta habentur. Ut ſi eſt, autem ex ſcriptis que videt, vel e propinquo audiret, cum ageretur, unde primum excerpta quadam, hiſtoriam Pontificum propriis poſſentia, prædictis Cervevignus tranſmiſit, eoque placuisse intellexit, addidit integram Chronici illius totum: qui quoniam etiam ſe longum non eſt, nec alibi quod ſciam reperitur, uſi articulatim deſcriptus apud Ioannem Anthonium Summontium. 1. Hiſtoria Neapolitana lib. 3. non gravatorem eandem de ſum referre, ex ſuſtineſe redidit ſolius, ad E. angueſcendum diſtinctum impetatorum eorum qui in Eccleſiam aſſigebant, Frederici, inquam, Imperatoris & nobis eſt Maſſedi. Eſt autem Invenitum, ad v. uſque & ſcribentibus Aſſer, ſed ipſius Syndicus ſive Iudei, in ſerriſſis Bariſis epiſcopum ſuſtineſe, etiam Traſſam & Bariſum. Aliud tranſſum Chriſti eſt, etiam Januarius noſter reperit Rome in Bibliotheca Domus aſſer, proſeſſe ex Mss. prænotatorem, D. Michaelis Geſualdi, cujus aliam partem quoniam tranſcriptum in Belgium attulit, placet ex hoc etiam panſula vel in margine addere, vel conſuetum Uſuſtineſis eſſe poſſe.

*ex his Lau
tineſis -
batur.*

ANNO DOMINI MCCLXVII.

Imperator Fredericus, præliis victus in Lombardia, *F. Imper* venit in Apuliam ad aucupium falconarium. Ad finem autem anni prædicti, cepit militem colligere, traducendum, ut dicebatur, in Lombardiam.

ANNO MCCLXVIII.

Die xii. Martii, in civitate Tranſenſi, vir ex meliori nobilitate inſignis, cui nomen D. Simoni Rocca, cum haberet uxorem ſermoniam, & domum ſuaſignatum hoſpitum quemdam Soracenorum Cupianum, nomine Cocam; ab eodem, in dicta mulieris concupiscentiam accenſo, noctu evocatus de camera, oſiumque aperiens, tam precipitanter expulſus inde eſt, ut nec veſtes ſolam induere fuerat ei permiſſum, recuenta intus ad barbari libidinem explendam muliere. Id cum mane innotuiſſet per civitatem, coactio conſeſſum Senatus delegati ſunt tres Syndici, cum D. Simone duobusque germanis Fratribus ipſius matronæ, qui attractis præ verecundia ante oculos capuſis, acceſſerunt ad Imperatorem, Præſentibus agentem, procedenteque in genus ſacrum narrarunt, miſericordiam & juſticiam poſtulant. At ille D. Simoni dixit: Ubi interceſſit violentia, nulla debet eſſe verecundia. Et converſus ad Syndicos; ite, inquit, curabo ne tale quid amplius committatur: ſi de Regno natus fuiſſet reus, continuo juſſiſſem cum capite preſſi.

*F. ſermonem
in Apulia
parvum.*

*serum diſſi
mal ſer
lata.*

xx. Epiſodem menſis die, venit Tranſum Imperator, ut fabricam arcis inſpiceret.

xx. Aprilis, ſcienſum fuit, quod caſtri Barienſis Cavareſis (ita vocant Normanni publicorum conventum inſpectores, quorum erat decernere, aſſuſus au-

le-

A *l. xix habendi captivi essent*) intendebat vinculis dare effugiendi commoditatem: missus itaque illic ab Imperatore D. Andreas de Capua, qui erat Advocatus fiscalis, transivit Juvenatium cum duodecim balistariis.

foras rursus Regem adducit.

xxii. Facta est Bari iustitia, me istis praeiense; & Cavarentis discessus in partes quasor cum decem ipsis castri famulis, Domino autem Guilielmo de Tocco, & D. Leoni de S. Angelo, nec non cuidam Comiti Lombardo, cum duobus Florentinis, abscissum est caput; caeciliania vero oblata est a D. Petro Roccafolia, dataque Saraceno cuidam Nucernino.

diversis pluribus subactis.

xxiii. Iuovi, venerunt in Apuliam septem cohortes ex Saracenorum: quapropter viri nobiles multi, qui uxores habebant formosas ac juvenes, ipsis & sibi metuentibus, Trans Baricorum emigrarunt in Schavonium (*ita tunc ab hosti appellatur Dalmatiam dicit Isidorus Lincius, in opere de regibus Dalmatiae & Croatia*) & D. Taddaeus de Scilla obtinuit D. Joanni de Juvenatio immunitatem ab hospitio prebendo.

xxiv. Exiliatum fuit Biscutum, & subitus caesus Episcopus loci, *Borio distantia d. p. m. de quo noster regimus ad xxv. Aprilis in Pisa B. Iacobi, ibidem celebris est Ordine Minervae.*

B. de unius castri subactis.

xxv. Interfectus est tonitruum D. Zacharias, Medicus Polignanensis, qui ibat Andriam ad Imperatorem, inter Mollettam & Juvenatium.

i. Septembris, D. Paluccius de Barra occidit Saracenum quendam, & Barlettani eives eum salvantur: quapropter duo ex illis in vincula coniecti sunt, oppidumque mille Augustalibus multatum in penam.

Fello S. Lucie, ingressus Barlettam est Princeps Tarentinus, filius Imperatoris, *nobis scilicet Manfredus*: qui acceptis bis mille Augustalibus, liberavit Barlettanos ab hostiandis Saracenis: hi vero ierant Canosam, Saviellum, & Minerbinum.

v Novembris, fuit maximus terra-motus.

ANNO DOMINI MCCCXIX.

Imperator filiam suam despondit Comiti Casertano, celebratae sunt nuptiae Andrie: *qua est civitas mediterranea, Barletta & Transuribus maritimus distans 5. p. m. in territorio Baricensi.*

apud Pontifera divini comitatus.

xxi. Februarii, discesserunt Saraceni, bellum illaturum ditioni Pontificae. Eodem anno multiplicata locustae vastaverunt campellria Apulæ, Capitanatam, Basilicam, & Calabram.

xxii. Novembris, venit D. Bernardus Caracciolus Rubens, Iustitarius, in nostram terræ Bariensis provinciam. Hoc etiam anno collegit Imperator migrationem pecuniarum: scilicet ex Sicilia & Sardinia venire tam multas naves cum frumento, ut simulis non valeret nisi duos Augustales. Eodem mense Novembris, ex Apulia in Siciliam abiit Imperator: idque non sine caula.

ANNO DOMINI MCCC.

xx. Februarii, Vestiam appulit Imperator cum centum duobus tremibus; metatque hospitia exercitus ei in Calabria & Basilicam.

et ex horreis.

xxi. Aprilis, in Calabram venerunt septemdecim cohortes Saracenorum ex Barbaria, & hospitati sunt in Calabria atque Basilicam.

Mense Maio dicebatur, quod Imperator valebat in Lombardiam ire, veniente nuntius quod filius eius Rex Sardinie, *Ensis, & Domusianus, quorum agrum populandum ingressus erat, caesus fuerit, capitis aut cruciatu nonnullis ejus sequacibus; ideoque dicebatur, quod Imperator hoc annum non esset visurus perreberetur: alii vero dicebant, amore aliquo capum retineri.*

Proprium Maii.

Mense Augusto per omne Regnum constituta fuit D. collecta pecuniaria, gravius quam alias unquam, *procuratorum curam ad dicitur deo.* nus felicitati tari per singula capita.

In fello SS. Simonis & Judæ, Imperator venit ad castellum, Montis dictum.

v. Novembris, Iustitarius ivit ad Imperatorem, ferens sepiengenat uncias auri, quas ex collecta confaratas. Imperator autem vehementer indignatus fuit, quia non plus collegerat; dixitque multa verba injuriosa. Iustitarius autem respondit; Domine, si tibi non placet ministerium meum, de altero tibi propicias licet: quia oppida plane sunt depauperata. Ex eadem mulio magis Imperator: seque eovertens ad D. Taddaeum, dixit, quod nisi ei parceret propter amorem D. Joannis, mergi cum obici juberet.

xii. Factus est Iustitarius in provincia Bariensi, frater Admirali Siciliæ, qui erat Magister Portulanus (*s. Praefectus Portuum*) & erat Saracenus.

xiv. Fuit proclamatum ut unusquisque ad solum S. Andree collectam solveret, sub interminatione stricemium.

Ipso die S. Catharine, Imperator Nucernam verisus iter arripuit.

xv. Intellectum fuit Imperatorem infirmari.

v. Decembris, quotquot Juvenatio transiitum habebant, dicebant Imperatorem pessime valere. *Juvenatium, distans d. m. p. Nucernam fess. Luceria Pagano- rum (sic dicto, quia Frederici permissu ipsam vacabant Saraceni) iuxta quædam d. m. p. inter Apuliam collect est castrum Florentinum, ubi obiit Fredericus.*

x. Sparfa est fama quod Imperator evasisset periculum.

xxii. Fello S. Lucie, inventus est mortuus: vespere autem precedenti comederat pyra quidam condita zaccaro; dixeratque, quod mase loquenti vellet iurgere de lecto.

xxi. Venit epistola, quam scripserat Princeps Tarentinus, notificans oppidum de passu in passum mortuum fuisse patris. *Bala quis lib. i. Mactellentium suorum pag. 475. p. s. f. Epistola duas Manfredi ad Regem Conradum, quarum prior affirmat quod Imperator, in ipsis mortis indicis, præter dona misit & beneficia gloriosa, quæ in testamento ferre fidelibus gratanter indultit, sacro-sanctam Romanam Ecclesiam Matrem suam, in corde contrito, velut fidei orthodoxæ zelator, humiliter recognovit: & damna, quæ dudum Ecclesiæ, invitis forsitan vel potius provocata, intulerat, integre restituenda sancivit. Quæ si verè castrum Frederici voluntas fuit, utinam eam implere curavisset Manfredus!*

xxiii. D. Colenta Spinellus de Juveotio, patruus meus, tamquam Syndicus oppidi egressus est; furumque ei in subsidium expensarum faciendarum, proprio & suo famulatio, dati viginti Augustales.

xxviii. Transiit hac corporis Imperatoris, quod ferebatur Tarentum: & ego egressus sum ut viderem. Gestabatur autem in lectica, holofrico rubro operata; cinctum duodecim Saracenis pedibus, nrdinaria corporis Regis eulodia, & sex enhoribus equitum armorum: qui omnes cum locum aliquem ingrediebantur, plangentes inclamabant mortui nomen; sequebantur autem eos Barones aliqui, vestiti legibus, & Syndici apudmodum.

ANNO MCCC.

Die v. Januarii, Comes Molissi, qui comitatus fuerat corpus Imperatoris, Tarento rediens, venit Barium ad visitandum corpus S. Nicolai; & postea venit Juvenatium hospitandi causa, cum aliis Barionibus subsecutariis fuit. Et Dominus quidem Comes maslin in demo Mutii in domo autem mea receptus fuit Princeps.

H h a vallus

A. Vallis de Sagro: in alijs vero domibus fuerunt hospiti-
tati D. Conradus Gambateris, D. Leo de Montegano,
D. Servius Rufius, D. Bartholomaeus de Castanea &
Joannes Monticellus; univrsim Equites quadraginta
sepem: qui omnes splendide tractati sunt.

*Manfredus
Neapolitanus*

Principes porro Tarentinos, qui ad Regni gubernationem remanserant, statim ut cognovit mortem patris,
movit Neapolim versus: cum autem pervenit ad Monte-
Fulcium (oppidum in districtu Braccianensi, distans
Neapoli p.m. 30) intellectum est quod Papa Innocentius
IV. militat Neapolim & ad omnia oppida Baronum
Regni, ne cui alteri quam Apostolice Sedi praeferant
obedientiam, quia Regnum erat ad Ecclesiam devolutum:
quapropter multis Principes Comitem Casertanum,
qui mentem Neapolitanorum exploraret.

Venit Comes Neapolim vii. Januarii, cui cives in literis
Maraspanis id est in claris terminis, tamquam *litteris
annualibus, quales ad bellum fuerant, & securo & po-
lente* responderunt: tadio se affligi cum duntaxat interdi-
cti & excommunicationis: proinde certum sibi esse
omnino praeferre obedientiam, nisi qui veniret cura in-
veniretur & benedictioe Papali. Inde abiit Comes
cum D. Stephano Jervoli Capuam, ut illic exigeret ob-
edientiam: sed idem etiam Capuani responderunt.

*Erant
per hoc
Regnum in-
finita*

B. Die xii. Februarii, discessit Princeps Tarentinus a
Monte-fulcio, equitans per Regnum cum undecim
Saracenis, *fortassis quos undecim cohortibus Saracenis*
& trecentos ad illis reliquit in Principatu, et totidem
in Basilicata, per oppida quae spectant ad jus fami-
liae Sanseverinae: dicebatur enim quod Rogerio de S.
Severino, qui solus ex gente illa erat super, annorum
septemdecim adolescenti, Papa delapsus erat filium
Comitis Flosci, sanguine sibi conjunctissimum.

*R. Con-
radus in Ne-
apoli venit*

xx. Maji, intellectum est Regem Conradum appu-
liis Veronam, ut possessionem Regni intraret.
xxvi. Augusti, venit Rex Conradus cum classe Vene-
tae, & excommunicationis fecit Petram ad montem S. An-
geli: omnesque Barones regionis honoris causa ei oc-
currebant: qui die xxix. venit Barlettam.

Mense Septembrii, cum omnibus suis copiis progres-
sus est contra Comitem Aquinatem & Soracum, qui
Pontificia vccalla exultantes, cumque in die S. Martini
eos pectus dedisset, flamma ferroque vastantes eorum op-
pida, perrexit Capuam: quae ut igitur traderet, factum
est mediansibus familiis Leonidis & Jovolenis.

C. Primo die Decembris cepit oblidere Neapolim,

ANNO MCCLII.

*Neapolim
appropinquat*

Die xvi. Januarii venit Nuncius Papae, ut apud Re-
gem Conradum ageret in favorem Neapolitanorum,
cui Rex iussu responderi, quod melius faceret curan-
do homines veritate rationis.

xxv. Aprilis, in die S. Marci, Rex Conradus sta-
uit oppugnare Neapolim. Teutonibusque & Sarace-
nis promissa trientium mensium stipendia, praebenda ei
nationi quae prior in urbem irrupisset: convenit au-
tem inter eos, quod Saraceni aggrederentur civitate
ex parte Septentrionali, Teutonici vero ex par-
te Orientali. Venit deinde nuntius quod multi ex
Saracenis occubuerint, nec pauciores ex Teutonibus:
ab eoque die nunquam amplius cogitantur assultum
facere.

*Inter pre-
sentia*

Principio Maji, advennerunt tritremis Siculae & Ne-
apoli ceptum est annoe penuria laborari. Eodem
mense facti multi Barones accesserunt ad castra.

In Iulio S. Joannis mense Junio, viii. circiter qua-
dringenti egredi Neapoli per crypas quae Puteolos
ducunt, discesserunt per vias, magnam annoe sub-
sidium intulerunt ubi quod intelligens Rex Con-
radus, pulsat custodias & passus omnes fecit pabulato-
ribus claudere.

Sub finem Septembris, civitas Neapolitana deli-
tationem pepigit cum Rege Conradus, qui multos sup-
plicio afflicti, magnamque stragem eduxit: & nisi mi-
lites Lombardi qui erant in castris, bonam partem ci-
vium conservisset, quoque arma gestare poscerant
gladio fecisset interitum.

xx. Octobris, D. Donatus Cadurus, rediens Nea-
poli, divisit, quod Rex Conradus solo acquari fecerit
muros urbis Neapolitanae.

x. Decembris, Rex Conradus iussu Barlettam: &
ex tota provincia Bariensis iussu est ad illum cum mu-
nitionibus.

In Vigilia Nativitatis discessit, invitet Amalfim,
habituus ibi Parlamentum generale: & multi Baro-
nes illuc concurrerunt.

ANNO MCCLIII.

Die xxv. Februarii, factum est parlamentum, &
Comes Casertanus propoluit ut darentur Regi trigenta
milia unciarum auri. Nec mora quin statim capere-
duntur exactiones per oppida omnia: quancumque au-
tem tardabant solvere, continuo gravabantur hospiti-
um Teutonorum vel Saracenorum.

Sequenti Aprilis excisa sunt Aliculum, Aggenium, Ce-
renza, Guimutium, & Bisectum: pauci autem tertie re-
vassit exterminium, nisi Principes Tarentinos reme-
dum ausuisset. Eodem autem tempore in morbum in-
cidit Rex Conradus, & obiit intra quinque dies, relin-
quens filium trimalum qui est in Alemannia.

In die S. Petri mense Junio, impressas Neapolim est
Innocentius Papa, sumptibus possessionem nomine
Ecclesiae, & scripsit Brevia Baronibus atque oppidis Do-
minis totius, ut venirent ad praestandam sibi obedi-
entiam: tantum autem omnes tenebat sedum regimini
Saracenorum & Teutonorum: ut ad illius rei nuntium
universa Agulia exultaverit gaudio. Eo tempore
eram ego annorum viginti trium, morabamque Bar-
lettam: quae viderem Curiam Pontificiam, ivi Neapo-
lim cum D. Jelfolino della Morra iussu edente, ad ob-
edientiam Papae pro Barlettanis profectum.

xxvi. Julii, appulimus Neapolim, & eodem igitur
die D. Jelfolinus oculus est pedes Pontificis. Inven-
imus autem in Curia Pontificia D. Comitem Filicum
nepotem Papae, Richardum Aliculum, Comitem
Fusidanum, Comitem Celanensem, Comitem Lan-
dulfum de Aquino (Pater hic erat S. Thomas Aquinas,
jussu tunc in Ordine Praedicatorum agentis annorum gratia
xxii) quem Rex Conradus expulserat, & alii plures Co-
mites Longobardi cum Sinibaldus aique Odelinus de
Sanguine (cuius pater ejus locus, quae S. Petrus de Alano
ne, *scriptura de vita propria*, Castellum Sanguinis appel-
lat) alique Barones Apertini: & D. Rogerius de S.
Severino, caput egressorum a Regno.

Hic vico mihi occurrit notae, velut unum ex rebus
memorabilioribus quae contigerunt tempore viis me-
firmitatem illius D. Rogerii, quemadmodum cum mi-
hi retulit Donatellus Spati de Matera, famulus ejus.
Dixit ergo mihi, quod quando excisa fuit familia San-
severinorum ad plana Canole, Aymar de S. Severi-
no cupiens salvari, Bisectum veritas retendi, ut ibi
inveiret navim qua egrederetur de regno. Recordatus
autem Rogerii pueri novembris, convertit sese ad
Donatillum, dixitque: Mihi sufficere comites dome-
vale, Donatille, & vide si quo modo salvare possis
filium istum. Donatillus igitur iussu Spazzarolum, &
venit Vessulam circa horam octavam: locutusque
Castellum, mediantibus quatuor Auguralibus non-
nullisque minoribus, statim accepit puerum: &
nemine scitiorum id observante, per posticum eduxit.
Tum vero mutato illius habitu sedens ipse equo me-
riori, impoluit puero saccum amygdalarum, se-

*scribitur in
diaria Regis
anno 1253*

*scribitur an-
te hoc in
diaria Regis*

*Eodem die
in Neapoli
fuit*

*Neapolim
est in
Neapolim
fuit*

*Erant
autem
in Neapoli
fuit*

*aliis locis
etiam in
Neapoli
fuit*

*de quo nunc
est, nonnulli
dum con-
muntur in
familia*

*apud
genus in
Neapoli
fuit*

A readum post se: itaque via publica gradiens, loca tamen in quibus possent cognosci declinans, pervenit Gesualdum in vallem Beneventanā, ubi erat D. Dolphus de Gesualdo, paterfamilias D. Rogerii. Hic autem viro Donatillo, statim dixit. Vade cito cum Deo, & apage hinc: nolo enim amittere facultates meas propter familiam Sanseverinam. Statim ergo Donatillus iter intendit Celanum versus, ubi erat Comitissa Maria Polyxena, soror D. Aymari de S. Severino: gradiebat autem itineribus modicis, ne puerum fatigaret; nocte vero adveniente, ipsum imponebat equo. Porro cum venisset ad Morconensem diversorium, eodem hospitii capiendi causa advenit Archiepiscopus Beneventanus, & observavit quod puer (licet vilibus indutus ac laceris vestimentis) manducans ad mensam Dominorum, satis delicatus in cibo sumendo esset, nec vulgare prae se ferret nobilitatem.

et Celanum
ad amicum
Donatillo.

Interrogavit ergo Donatillus, quis esset: eo autem respondente suum filium esse: Verumtamen, inquit Archiepiscopus, similis tibi non est. Cui Donatillus, Deceperit me forsitan uxor mea. Post variis autem interrogationibus, dum cubitum concederet, notavit Donatillus, quod pergeret Archiepiscopus loqui de puero, timuitque ne sibi cum tolli deberet. Itaque Deo ac fortuna se commendantes, ingressi sunt cameram Archiepiscopi: eumque Donatillus per Deum oravit genibus flexis, ut infelicem collocaret in tuto, nec cuiquam de eo loqueretur. Tum pollicitus Archiepiscopus nemini omnino se eos manifestaturum, & bono animo esse iubens, in suum hospitium eum assumptis cum iisque Celanum venit, & saluum puerum Comitissa statim. Erupit mox in lamenta solvere, viro nepote sic afflicto & lacere (jam enim ab ostio intellexerat exitum) recreatumq; & ovium indutum vestibus, ut erat matrona prudens illa, statim ad Pontificem misit in comitatu quatuordecim Equitum. eversa enim erat familia, quia partes Ecclesie tenebat. Motus autem grandi miseratione Pontifex, mandavit praeberi mille florenas annue Donatillo, ad educationem pueri. Bionio post mortem Comitissa Celanensis, viginti quatuor florenas annua milia D. Rogerio reliquit: Papa vero, duobus annis prius quam moreretur Imperator, deponit ei forem Comitissae filii, addit in subsidium mille uncias auri, ad sustentandum egressos a Regno, quia omnes ipsum habebant ducem, sicutum jam juvenem formosum, & habilē a dres magnas gerendus. Atque haec omnia scripsi ex ore ipsius Donatilli, qui in praetorium moratur cum ipso D. Rogerio.

B

et per Pontificem
comitissam.

xxv. dicti mensis Julii, venit Princeps Tarentinus ad praesentandam Papae obedientiam: de quo omnes mirabantur, eo quod esset frater Regis Conradii, & dicebatur esse tutor filii ejus. In die S. Mariae ad Nives, Papa cecinit Missam Neapolitanam in ecclesia S. Mariae Majoris, magna cum pompa. viii. Augusti, Papa comitia habuit, dimissaque fuit per Provincias copiae Papales: Princeps autem Tarentinus promittebat dimittere Teutonicos, si eis stipendia solverentur. i. Septembris, D. Maxentius Bocca Transensis insularem fecit in D. Rayd. Saracenum, Justiciarium Barientem, inter S. Erasmi vicum & Vitale: eumque persecutus est ad tria & amplius miliaria, oculis tribus Saracenis de comitatu ejus: qui ipse salutem obtinuit, equi sui generositate mediante.

C

et per Pontificem
comitissam.

xxv. dicti mensis Julii, venit Princeps Tarentinus ad praesentandam Papae obedientiam: de quo omnes mirabantur, eo quod esset frater Regis Conradii, & dicebatur esse tutor filii ejus.

In die S. Mariae ad Nives, Papa cecinit Missam Neapolitanam in ecclesia S. Mariae Majoris, magna cum pompa.

viii. Augusti, Papa comitia habuit, dimissaque fuit per Provincias copiae Papales: Princeps autem Tarentinus promittebat dimittere Teutonicos, si eis stipendia solverentur.

i. Septembris, D. Maxentius Bocca Transensis insularem fecit in D. Rayd. Saracenum, Justiciarium Barientem, inter S. Erasmi vicum & Vitale: eumque persecutus est ad tria & amplius miliaria, oculis tribus Saracenis de comitatu ejus: qui ipse salutem obtinuit, equi sui generositate mediante.

iv. Septembris, Pontifex ad preces D. Rogerii misit in ditionem Barientem Justiciarium D. Fredericum de Morra, & D. Brandium Picinum, cum duodecim turmis equitum. Rogaverat etiam eum Princeps Tarentinus, ut mitteretur ad se Berardus Capicum Neapolitanus: sed noluit: & ego obsecravi, quod, quando D. Rogerius alicui exules occurrerent Principi, non discederent ipsi caput.

Proprium Mau.

et per Pontificem
comitissam.

Ad finem Septembris, venerunt duo Capitanei Teutonici, statim habentes in districtu Hydruntino; eperuntque cum Papa, & sublevarunt usque ad seflum. Dicitur autem quod Princeps Tarentinus utrumque sollicitabat, secretoque suadebat Teutonicis eo pacifcerent cum Papa; Cardinalis vero Fildus e contra, i demque suadebat Papae: ipse enim conceperat totius Regni abique sanguine obtinendi, intercedente Principi: hae vero verba illi debant, quia videbat Papam jam esse decrepium, nec diu posse supervivere.

Festis Sanctorum omnium cantavit Papa Missam in Episcopatu: & die sequenti discessit D. Jossolinus, & omnes Syndici Barientis Provinciae, atque ego cum illis.

Itaque est autem per D. Guilielmum de Marra-Serini, qui nobis comitem se junxerat, quod non fuerimus omnes occisi a grassatoribus, inter Avellinum & Cryptam Maxademam.

Nocte S. Catharinae terrae motus fuit per omnes Regum.

In die Conceptionis Dominae nostrae, D. Jacobus Savellus, Capitaneus copiarum Papalium, cecidit Saracenis Lucerenses, infra vicum S. Bartholomaei de Vado.

ANNO MCCLII.

xiv. Martii, transivit Princeps in Siciliam, ubi dicitur invenisse thesaurum, reconditum in aere Panormitana.

et per Pontificem
comitissam.

Sub finem dicti mensis, ad litus Melfettasum impugit extremis quidam Veneta, unde Almus Saracenus, tuos Vice-Admiralis, magnas divitias exstulit.

vi. Aprilis, ingens fuit tempestas, & corruit campanile S. Nicolai Barientis.

Mense Mayo, Princeps ivit in Capitanatam, secum ducentes quatuor cohortes Teutonicorum.

Hoc anno telonium pecuniarum ad quinque millia unciarum.

Mense Octobris, natus est Riccio filius crucepe, & statim obiit.

Die x Decembris, dicebatur quod Papa infirmabatur. Innostris jam obierat die vii. ad conflatus Evangelica Successoribus: sed apparet mortem fuisse a Cardinali Fildis occultatam, propter circumstantias temporis periculosa.

et per Pontificem
comitissam.

xii. Transiit aliquis per planitiem Melfitanam, unde dicitur inter Neapolim & Inveniam viam, qui proficisciebatur in ditionem Hydruntinam, dicebatque se Neapolim reliquisse Papam a medicis desperatum; quo etiam die credibile est, evulgatam Neapolim mortem fuisse, quae tunc primum obijt, adeo ut illius successoris vox putaretur falsa esse ante xv.

In die S. Thomae Apostoli, Princeps Tarentinus in provincia Hydruntina adunavit omnes Teutonicos, qui venerunt Altamuram. Est autem haec civitas Episcopalis in Barientis provincia, media fere inter Neapolim & Hydruntinam vias. Eodem tempore D. Jacobus Savellus cum omnibus copiis venit ad D. Brandinum Ursinum, qui erat Cirignola: misitque D. Fredericum de Morra Neapolim ad Collegium Cardinalem. Sed postquam intellectum est Saracenis Nucerenis exivisse in campum, ipsi eam Neapolim receperunt. Vix autem discesserant, quando D. Znid, eum duobus cohortibus Saracenorum, cepit etiam Neapolim tendere; & delendens usque Barlettam fecit extolli per socam provinciam Barientem insignia Conradii: Trani vero iussu aequari solo domos familiae a Rocca nominatae, cujus gentiles fugerant in Slavoniam. Princeps vero postquam exercitum collegisset cum Saracenis, arripuit viam per Basilicatan, fuditque Principi vallum Geimaldum Genuesem, qui istuc erat cum copiis Ecclesiae: intraque pau-

et per Pontificem
comitissam.

et per Pontificem
comitissam.

H h j cos

A cor dies obtinuit omnia oppida, quæ erant familie San-Severinæ. Neapolitani porro, qui cooperant alios muros edificare post mortem Regis Conradi (obierat hic anno eodem MCCLV. LXI.). Maji, filium relinquens Conradum premortuum, ejusque curiam Manfredi filio erogavit; iussitque apud se subsistere D. Jacobum & D. Brundium cum suis copiis, ulique dum electus esset novus Papa.

ANNO MCCLV.

Episcopus A.
honoratus

Cardinales, qui annum integrum & menses aliquos discordes fuerant, creaverunt Papam Alexandrum quartum de Anagnina. Ipse tamen mes in suis Encyclicis, 11. Kal. Januarii datis (quæ fallere nequeunt) ita legitur: Felix record. Innocentio Papa predecessori nostro, vii. Idus Decembris... de carnis carcere vocato. . . . ejusque corpore. . . . tumultu; Nos, tunc Officium & Velletrinis Episcopus, & ceteri Fratres nostri, mox pro eligendo successore simul convenimus, dirigentes mentes ad Deum, ut Gregi suo Pastorem idoneum consueta misericordia largiretur. Cumque, ut moris est, Spiritu. la nōi suffragio postulato, singulorum vota diligenter exequi-

scribit inter
se Cardines
liberæ quæ
discessit
fuerunt,

B ta fuisset, in Nos demum suum converterunt intuitum, direxerunt animos, & conceptus expressere, ac firmare consensum precligentes indignitatem nostram ad tante officium dignitatem. Nullam hoc ut appareat legimus Interpositis periturum mecum: quoniam erga illa tam diuturna discordia non ulla; pro eligendo Papa (licet id prima ratione videtur iniquitate verba) neque hoc patitur ipse. Anter, mox ea referens quæ hujus ipsius anno mense Februarii egit Papa, sub finem anni præcedentis electus. Quoniam igitur nec enim potest ulla fuisse, de qua tam expresse loquitur Anter, tunc vivens & servens. Existimo, quod jam inde ab anno MCCLIII. quidam supra dictum esse, mense Iulii die XXVII. Neapolim venit Manfredus, & obediens Papa juravit) discordare inter se Cardinales coepit, alii ei credi volentes, atque cum Cardinali Episcopo sperantibus pacem cum Teutonici haberi posse absque sanguine; alii domini perisio ac veris belli non fidemini; & quoniam Innocentio Papa jam decrepiti moris esse in janam credebant, utiqueque divos in solitione fuisse, pro designando successore, qui sine esset sententia: quam tamen descendit, mox a morte Papa, cessare fecerit Manfredus, jam jam utrumque cervicibus tumens, cum everto ad omnia occupanda fuisse. Buro.

Mitissimis
genu ad
Manfredum.

C Hoc tempore & mense Februarii, Capuz morabatur Princeps, missique ad sollicitandos Neapolitanos ut ipsi se traderent, nec permittebat transferri annonam in urbem. Eodem tempore Archiepiscopus Fulgini a Papa legatus ad Principem venit, mandans sub pena excommunicationis, ut reverteretur ad obedientiam Ecclesiæ ipsæ, & oppida omnia quæ occupabat. Ille vero respondit, Regnum nepotis sui esse. Legatum hunc fuisse Berardum an Ughellus, nec ulla est dubitatio; docet autem, Fulgini Ecclesiæ fuisse Archiepiscopatum, & Episcopatus Administrationem dominicam, ab anno MCCLIII. ad XLIV. cum Fulgini, Ecclesiæ rebellant, Episcopatus dignitate careret, obediens se Egidius eorum Episcopus, & ad regendum ecclesiæ Nucerinam translatum. Quomodo autem Berardus iste hic vocetur Archiepiscopus, qui nec Episcopus quidem erat, non recte explicatur. Dum tamen lege quod Alexander IV. xv. Kalendas Februarii primo sui anni, Berardo confirmaverit collatum a decessore Administrationem Ecclesiæ parie; quodque idem similiter in Archiepiscopatus Regni Neapolitanæ, Roccensis & Responensis, vacantibus designatis a suo decessore Augustinus non antea confirmatus (ut ex regilio Patavico docet Ughellus) data est facultas mu-

on ante de
episcopatus
& raris
Ecclesiæ.

nac consecrationis accipiendi a quocumque; maluerit D. ibidius Episcopo; suspensum Teutoniam Archiepiscopatum (nam de Brundisio, Cusentino, Hydruntino, & Sanseverinate suspensum esse nulle potestatis quaque vocasse, per mortem Henrici, ad Innocentium IV. in finem & confirmati anno MCCLV. Quot enim annis sedenti ille incertum sibi esse fateatur Ughellus; nec ante annum MCCLV. quomodo referant diaphano, & interius istius quoque Ecclesiæ administratione predicti Berardo potius committi, aut forte Archiepiscopatus quoque institutus idem fuisse, sic tamen ut, ea usu vulgi, preterit Ecclesiæ Fulginiensis titulus et adhaerere, cum tunc Archiepiscopi confusus. Pergit porro Mathieu;

Alexander
pro exilio
pro relictis
eandem regis
morte.

Tunc omnes qui Regno sponte excefferant se collegerunt, & miserunt ad Papam D. Rugerium Sanseverinum, D. Elam Gelfaldi, D. Fredericum, & D. Onuphrium de Marra, D. Pandulum Falanclum & D. Aymarum ex familia Sanseverina, rogantes ut auxilio sibi esset, ad redeundum in domos suas. Papa autem consensum creavit Legatum Apostolicum Cardinalem Ubalidum; iussitque consendi militem per omnes ditiones Ecclesiæ. Principe vero subito discessit Capua, transiitque in Siciliam, militi larurus stipendia.

Apolim
expulsi.

Ad finem Aprilis ingressus est Legatus præfatus in Regnum, multa cum turba, ut plurimum collectitiorum & relegatorum; quos jungens copias armatorum Neapolim repperit, duxit in Apuliam, atque obstant nemine venit ulique Barlettam; quæ ei consensum obediens obtulit, & Pontifici vexilla explicavit.

xv. Maji, transiit Trano, & Monopolim usque excurrit; cui præter Holsium, quod a Teutonici tenebatur, omnia Barrensis provincie oppida dedicationem fecerunt.

xvii. Junii, invasit exercitus Monopolim, Molam, Pulignanum, Borium, Mollettam, Tranum; reducitque Barlettam & inde in Campaniam, moribus graulantibus extenuavit.

Anter pag.
non ante.
ita consp.
etc.

In die S. Bartholomæi, eram Barlette, vidique ibi pulchrum conflictum: quia Anconitana quam navis, quæ illuc advenerat frumento oneranda, expectabat ventum; superveneruntque triremes quatuor ad eam oppugnandam. Harum due Siculæ erant, & una eorum D. Simonis de Vintemilia, tertia Surrentina D. Paulonis Donn' Orso, & quarta Puteolana D. Henrici Spatainfaccia. Circumdederant autem navim, canque in magnum adduxerant discrimen; quia triremes Puteolana & Surrentina eidem se applicuerant tam stricte, ut et epibæ undecim in illam transgressi puppim jam oppugnarent. Alii vero insiliebant, quomodo subortus vehementior ventus navim a triribus expulset; quæ remanserunt ipse sua frustrate, cum jactura, tam orem qui insilierant in navim, quam qui insilentes ceciderunt in mare, paucique eorum, natate docti, salvati potuerunt.

F

Die sequenti, missi me D. Jezzolinus de Marra ad triremes, qui in ancoris stabant juxta phatam Olenti; ut inde redimerent eque nepotem filium D. Petriili Acconcioli de Ravello, cum epistola directâ ad Jo. Joannottum Salvacolla, qui erat navarchus triridis Ichniensis, nec parum affinis illi. Neque stetit per D. Joannottum quo minus gratis captivum reciperet, sed aliarum triridum navarchi soluerunt, dicentes D. Petrilum esse divitem; proinde si filium recipere vellet, redimendos viceilium curaret D. Proculum Venenum Nobilem Puteolanum, & Josephum D. Marini; & Geraum Marstrum Juicem Surrentinum, qui capti erant in navim prædicta. Convenit ergo ut D. Petrilus Anconam miserat celocem ad redimendos illos tres; quod ei stetit plus quam quadraginta uncias, quibus

& pro ann.
in pluribus
mundo Bar.
horas.

non

A non potuit omnes res obtinere, nisi soluis in singula capita uocis decem.

Manfredus
omnem
effugerat

Hæc etiam tempore rescitum fuit, aduenisse in Siciliam nuntium, quod in Alemannis mortuus erat filius Regis Conradus: & Princeps Tarentinus fecit se coronari Panormi, appellare Regem Manfredum.

xi. Septembris, transiit Rex Manfredus in Calabriam, dimisitque magnam partem Teutonorum qui erant in Regno: transiens autem per Calabriam ad Principatum, in omnibus oppidis per quæ iter erat multas pariebatur gratias, & complures Equites creabat.

Salernum
ingressus

In vigilia S. Martini, intravit Salernum velut Rex, & Saraceni distributi sunt per viculos suburbanos.

xii. Die eisdem mensis, Comes Jordanus transiit plana Amalfitana, ut Luceriam tenderet.

xiii. Venerunt D. Rogerius San-Severinus & Pandolphus Fasarella, missi à Neapolitanis, ut colligerent copias dispersas per provinciam Barlicensem, traderentque Neapolim, ac primum Barleitanas, tum ceteras omnes: sed noluit loco se movere miles, nisi prius acciperet stipendia debita.

Ad finem hujus mensis, Comes Jordanus discessit cum tribus milibus Saracenorum Luceriosum, & transiens Crepaciorum, ibat ut circa montem S. Angeli se conjungeret Regi Manfredi, simulque accesserunt Nolam.

Neapolim
abscessit

Principio Octobris, Rea Manfredus misit legatos Neapolim, ut ei se redderet.

Die vi. venit D. Donatillus, tulique responsum Neapolitanorum, quod non possent amplius stipendia exercitus solvere, quia erant ad extremam paupertatem redacti: quoniam vero tam frigide agebat Papa, volebant iterum devolari propter spem vanam, sicut eis acciderat tempore Papæ Innocentii.

Festo S. Lucæ, venit Barleitanus ostentus de redditione Neapolim, quodque Rex promississet omnes bene tractare.

Tunc omnes Regno egressi manserunt vehementer afflicti.

fundavit
à Papalibus
Tentoria

xvii. Octobris, omnes copię Papales & Regno egressorum conveniunt in campetribus Canola, discesseruntque per Capitanatam, & Florentinum ac Dragoaram solo equarum, celsis quoque ibi invenerunt Saracenis, Luceriam vero duobus assultibus oppugnabant, sed capere eam non valentes egressi sunt Aprutium.

Manfredus
Neapolim
mutat post
quatuor

Festo SS. Simonis & Judæ, factum est Parlamentum apud S. Mariam extra Barlettam, adjueruntque ibi omnes Syndici totius provincię, metuentes ne demum in ipsos reciderent omnes calamitates. Tunc allata est eis Neapoli epistola à D. Alfrense Caracciolo Rubeo, qui erat ex parte matris frater D. Iezualini da Marra, nuntiabatque, quomodo Rex Manfredus, ingressus solenoi pompa Neapolim creaverat ibi triginta tres Equites, iusseratque bono eos animo esse, in quod valebat bonam concordiam cum Papa, & esse filius obediens Ecclesię. Recordatus suum Archipresbyteri Caraccioli, qui fuerat pedagogus suus, quævisit quoniam ex ejus familia superesset Neapoli. Intelligens porro duos superesse nepotes, accersitos ad se creavit Equites, cum provisione unciarum quinquaginta: unus eorum appellabatur D. Anselmus & alter D. Richardus. Denique scribebatur quod Rex volebat facere amissionem generalem: unde epistola ista bonam spem cunctis induxit.

pedagogi
papa vocat
erat

In festo Sanctorum omoium, ierunt Neapolim D. Coletta Canciagius, Notarius Stephanus Popaliterre, ad prostitendum Regi obedienciam, tamquam Syndici Barlettensi.

iii. Novembris, dicebatur quod Papa miserat omnes copias suas ad habendam in Campania Romanam.

omnium
pneum

vi. Publicatum Barlette suæ indultum generale,

cuiusque egresso de Regno, cui pauci admodum allicijus norz se crediderunt: ex omnibus enim aemore rediit prius Pauluccium de Marra.

xv. Venit epistola à Notario Stephano, significans quod invenerint Regem valde gratiosum, quodque omnes benigne exceperat, volebatur ipsodie celebrare festum S. Martini, ad quod invitati erant plurimique Neapolitanis.

Festo S. Andree, intellectum est quod Rex venisset Capuam & Sinuifium, sciebatque in Comitatum Fundanum venire septem vexilla armorum, itaque ademit Ecclesię Comitatum, quem ei donaverat Imperator Fredericus, sument Garilianum pro limite flaviena.

Eodem anno, Natale Dominicum celebravit Theate, & per omnia oppida Aprutii creavit Equites.

Fundanum
Comitatum
Ecclesię donavit

ANNO DOMINI MCCCII.

Mense Januarii venit Rea in Apuliam, ad venerationem quam vocant Incoronatam, quæ toto septennio celebrata non fuerat: conveniuntque ad eam plures quam quadringente persone. Et voluit Rex ut quidquid venas caperetur suum esset, capaxque esset multitudo ferarum quasi infinita.

Ad finem diei mensis, venit Sipontum decretumque esset oppidum transferretur ab illo maligno aere, in locum ubi modo consistit, & appellaretur Manfrediana.

In die Purificationis, fecit ingressum Barlettæ: egressique ei obviam sunt, cum palmis in manibus, ad septingentos, dicentes, Benedictus qui venit in nomine Domini.

xx. Februarii, venerunt Barlettam legati à Regina, uxore Regis Conradus, atque à Duce Bavarie: quos magno cum honore Rex suscepit.

xxiv. Dedit Rex Legatis publicam audientiam, quorum unus, perquam grandævus Abbas, orationem habuit, diaique, Conradinum filium Regis Conradus vivere; quodque cum rogabant Regina & Dux Bavarie, ut dimitteret Regnum orphano isti, sicum equum erat: eos vero, qui astulerunt mendax nuntium de ejus morte, castigare. Cui Rex sapienter respondit, Regnum orphano isti periculum fuisse; se autem illud manu armata vindicasse a potestate duorum Pontificum, quemadmodum notum erat omni mundo. Papam vero & Regnicolas nullo modo consentire usquam, ut donarentur Teutonici. Se tamen aliud non pretendere, quam ut ibi relinqueret Regnum ad vitam, morte sua rediturum ad Conradinum; Regiam porro recte saculam, mittendum filium educandum illis, & moribus Italicis inducantur, habendumque à Rege filii loco.

i. Martii, discesserunt Legati: cum quibus Rex misit equum generosum, donandum Duci Bavarie, & quadam mensis Duci Scocie, ad valorem mille uciarum eoque amplius. Eodem die i. Martii, donavit Rex officium Justitiarum D. Leonello Fajella Neapolitano, ingressumque fecit Barlettam.

Eodem tempore, Rex creavit D. Marium Capicum, mari terraque Commissarium supra fabricam civitatis Manfredoniam, quam extrui volebat: missumque est in clavianum pro trabibus: & copia grandis calcis atque arenæ, laxorumque & rerum aliarum convecta illuc est, adeo ut boves Apulie haberent in quæ occuparetur.

Eodem mense, Rea misit in Siciliam atque Lombardiam, accersens Astrologos duos, quia credebant eos stellarum conjunctionem apte capere posse: idque tantum, ut caperent momentum temporis, idonam primæ perz jaciedie.

Festum in
Apulia

Conradus
Bavarie
legatus

F

Barlettam,
notum erat

Mense

A Meofe Aprilis, in die S. Georgii, Rex perfonaliter venit, ad metationem murorum & platearum quædrarum ædificandam. Eodemque meofe poliuit eff primus lapis, & corpum eff fabricari ex parte Orientali, laborantibus in opere pluribus quam fecentis hominibus.

Majo fequenti, miſit Rex Tarentum, tranſivieque in Siciliam, ubi dicebatur eff ſuſpicio alicuius rebellionis, concitandæ iſi favorem Eccleſiæ.

XI Septembris, ad verba iſodeque ad maos venerunt D. Leonellus Fajella Juſtitiarius & Reſtius Saracenus, qui erat Prefectus portuum, manſique Juſtitiarius læſus in facie, & Portulanus vulgoſ grande habuit in capite: ſic autem vulnerum miſit Juſtitiarius capivum ad caſtrum montis S. Angeli.

XIII Cnmes Caferte, qui Neapoli maſerat cum titulu Vice-regis, inde miſit D. Andream de Capua Commiſſarium, ad formandum illorum proceſſum. Cumque veniſſet Barlettam, acceſſerunt ad eum conſanguinei Portulani, rogantes ut eum faceret vinculis eximi, ipſomque etiam Juſtitiarium carceri macipari. Sed D. Andreas reſpondit, oibul ſe facere poſſe, donec cognoviſſet poſeos quem culpa reſideret contentioniſ illius: multique Barlettanis examinaſtis & uſoſ Saraceni, abiit. Quimo autem poſt die revertoſ, maodavit ut D. Taddeus de Siouelliſ capivum adduceret Barlettam, curandum a vulore: quod & factum eff.

XVII Diſceſſit D. Andreas, & exemplar proceſſus formati miſit ad Regem in Siciliam: maſſique Reſtius Barlettæ in carcere: ideoque publicum fuit nullatenus culpandum effe Juſtitiarium, ſed fuiſſe præſumptionem illius Saraceni, quem ajebat omnes nan poſſe amplius tolerari.

XXVII Reſcitum Barlettæ eff, quod D. Andreas fuerit ſpoliatus graſſatoribus ad Turrim Manſer, quodque quætor baſiliarii aique tres famuli equaſſidem fuerit caſi ſubſitis. Pro certo autem habebatur eos fuiſſe Saracenos, qui vix iſodulium ipſi reliquerat. Stacimque Barlettæ miſſe fuot velles & alia neceſſaria.

Octobri fequenti, ex parte Capitaneæ magna diligentiæ adhibita eff ad cognofcendos auctores facinoris, nec pauci pecuariiſ Apuliani ex de cauſa terti fuerunt: ſed nihil unquam reſciri potuit.

Primo Novembris, venit D. Marius Capocius, præpoſitus fabricæ Maofredonianiſ, ſentendique epistolam mandancem, ut Juſtitiarius ac Portulanus reconciliarentur. Fecit ergo Portulanum, ſicut erat, ſaiſeus obligatum, equum concedere: ſimulque iuverunt Andriam, ubi erat Juſtitiarius: & pax conſecta eff.

Fellum Natalis Domini celebrant idem D. Andreas, divulgari fecit per nnoia appida, quod Rex primogenitum ſuum filio Regis Arragoniæ duxepoſuiſſet: proinde univerſi ſe præparant ad duceſm exolvendam.

ANNO MCCLVII.

Meofe Januario, egreſſi ſunt exactores tres, magoa cum ſeſtinatione collecturi prædictam dotem: quia dicebant, Aprilis proximo adventurus irremes Catalanaſ ad accipendum puellam, nomine Conſtantiam, ex priori Regis matrimonii cum Beatrice, filia Ducis Servie.

XIV Februarii, Juſtitiarius cum multa obilitate Barlettam & Tranenſi occupatur in venacione circa locum Trinitatis, quando magoum accidit iſoſortuom: quia Jeſuſolius Rubens Neapolitanus, nepos Juſtitiarii, curſando poſt leporem, fregit cervicem: eratque juvenis formoſus & georoſus.

XXVII Venit Belicavicus Saracenus, Juſtitiarius

Aprutii cum duabus cohortibus Saraceorum, conduccens Tarentum novem ſomas denariorum, deportandas in Siciliam. Tunc etiam D. Leonellus equitibus per provinciam pecoiaſ colligens, & initio Martii accepit Tarenti quantam milia & ducentas uncias auri, adeo ut diceretur, quod pro hiſce ſponſaliſiſ ultra medietatem lucratus ſit: nec enim filia ſue dotem amplioreſ fuiſſe quam trigefes mille unciarum: & tam ex Sicilia quam ex regno Neapolitano corraſſit pluſquam ſeptuaginta milia.

Prima hebdomada Maii, nuntiatum eff adveniſſe triremes Catalanaſ, præ auferenda puella in Hiſpaniam: quodque Regioſ diſſiceret affinitas illa, eo quod Catalani adeo male veſtiſ incompolique appereſrent. *Helena en erat, filia Michaelis Deſpota Theſſalica, qua deinde Beaventiſ capta a Carolo Rege, cum unico ſuperſtite filioſo Theſſalonica, apud ſilam in carcere obit.*

XXIV Maii, reſcitum eff quod triremes diſceſſiſſent Panormi, & quod Rex vociebat de Sicilia io Calabriam.

Junio Menſe, Rex in morbum Caferte incidit, non abſque gravi moris periculo. Eodem tempore D. Jordanus Predemontano datum eff Jovenatum cum titulu Comitiſ: dicebatur enim effe ſrater Regis conſobineus ex parte matris, Blanca ſcilicet Lancia Longobarda, ex qua Frederico Imperatori ſimiliter nati Erichus Rex Sardinie, Fredericus Princeps Aſchieſia, Henricus Rex Caſtie, & Ricardus Cretienſis, quam credo vocant Auſtria, in Feo-Julio.

Septembris fequenti, venit D. Raynaudus de Groyſis Juſtitiarius in provinciam Barcenſem aſque Hydraminoam, que nunquam alteri Juſtitiariſ ſubſtituta fuerat: abſque ad Leonellum, ſequentem cum honoſ omine, eſ munere (ut dicebatur) bene admilator: namejaſ tempore nullam violentiam perulit provincia a Saraceniſ: quapropter ei ſubmiſſa ſunt uique Neapolim, io dantem gratiam, pluſquam decem uncias auri.

X Octobria, venit Rex Foggiam ad venatinoem, & multi Nobiles Neapolitani eodem accurrerunt.

XXVII Iverunt Syndici Barlettanoi ad offerenda ei muera, & multi alii aliarum Provinciarum.

Sequenti die, accidit gravis caſus. Etenim coram ipſo Rege Saracenus quidam, cuſtodia Regis Capitaneus, D. Mazzeo Griſſi Equitiſ Neapolitano pugum impetit, qui reddita vicellum alapa enſipioſo ipſum languine perſuſit: itaque tam Saraceni Cuſtodes corporis Regii, quam Neapolitani maſus adinvenerunt armis, ſecuturumque erat graviffimum ſcandalum, niſi Barocci qui Regem circumſtabant mediocſ ſeſe interpoſuiſſent, fuerunt oibulomoniſ læſi hunc inde alque multi. Tum Rex, ut vidit ſedatum tumultum, iſſit ut D. Mazzeo amputaret manus: quo intellecta conſeſſum Neapolitani Nobiles acceſſerant ad Regem, orantes ne vellet mutilatum virum nobilem, qui fuerat dignos ipſius Regis maos Eques creati, idque ad petitionem unius canis Saraceni. Dominus autem Liguerus Caraccioloſ, nomine omnium, loquam ad Regem habuit orationem. Ille vero reſpondit, minus facere ſe noo poſſe: præ amare tamen ſupplicantiſ largiri ut manus ſini ſtra amputaretur.

Poſtera die quaſivix Rex, quomodo ſe haberet D. Mazzeus: reſponſumque eſſe quod ex ipſoſmo fuerit in periculo mortis. Tunc miſit Rex qui eum viſitarent, una cum dono centum Auguſtaliſ ſue Sacrum vero depoſuit officio, & alterum cuſtodie ſue Capitaneum creavit.

Dum autem ibidem Foggia Rex eſſet, miſit qui fabricam Manſredoniz inſpicerent: maodavitque fieri campum maximaque per provinciam audiri poſſet ad militaria quinquaginta, ut undique vociri poſſet ad fac-

ſeſtinatione collecturi prædictam dotem: quia dicebant, Aprilis proximo adventurus irremes Catalanaſ ad accipendum puellam, nomine Conſtantiam, ex priori Regis matrimonii cum Beatrice, filia Ducis Servie.

affinitas illa, eo quod Catalani adeo male veſtiſ incompolique appereſrent.

Helena en erat, filia Michaelis Deſpota Theſſalica, qua deinde Beaventiſ capta a Carolo Rege, cum unico ſuperſtite filioſo Theſſalonica, apud ſilam in carcere obit.

namque Juſtitiarius ac Portulanus reconciliarentur.

Magoa cum ſeſtinatione collecturi prædictam dotem: quia dicebant, Aprilis proximo adventurus irremes Catalanaſ ad accipendum puellam, nomine Conſtantiam, ex priori Regis matrimonii cum Beatrice, filia Ducis Servie.

Magoa cum ſeſtinatione collecturi prædictam dotem: quia dicebant, Aprilis proximo adventurus irremes Catalanaſ ad accipendum puellam, nomine Conſtantiam, ex priori Regis matrimonii cum Beatrice, filia Ducis Servie.

namque Juſtitiarius ac Portulanus reconciliarentur.

namque Juſtitiarius ac Portulanus reconciliarentur.

namque Juſtitiarius ac Portulanus reconciliarentur.

Magoa cum ſeſtinatione collecturi prædictam dotem: quia dicebant, Aprilis proximo adventurus irremes Catalanaſ ad accipendum puellam, nomine Conſtantiam, ex priori Regis matrimonii cum Beatrice, filia Ducis Servie.

Magoa cum ſeſtinatione collecturi prædictam dotem: quia dicebant, Aprilis proximo adventurus irremes Catalanaſ ad accipendum puellam, nomine Conſtantiam, ex priori Regis matrimonii cum Beatrice, filia Ducis Servie.

Magoa cum ſeſtinatione collecturi prædictam dotem: quia dicebant, Aprilis proximo adventurus irremes Catalanaſ ad accipendum puellam, nomine Conſtantiam, ex priori Regis matrimonii cum Beatrice, filia Ducis Servie.

Beleştire
 almanca ge
 Adnan

ANNO MCCLVIII.

*Supplement
Manufacture
means you
live.*

Virginia
San Carlos
San Carlos
San Carlos

quasi ad ea
gloria habenda
conducantur.

scripta Pau
p. naturam
e. p.

செய்து
கொடுத்தேன்.

Die III. Decembris, venit Despota Moreæ, qui erat cognatus Regis Manfredi, & extensum fecit Veltze: transivisque ad Papam, si forte inter ipsum & Reum posset pacem componere.

Taxonomy pro:
cubla,
dr.

1. **Introduction**
 2. **Methodology**
 3. **Results and Discussion**
 4. **Conclusion**

Второй ф.
состав РМ
РМ.

F
Coulter
et al. 2011
Jugate du
sacré

518

Mane die xxviii. Augusti, discessimus simul cum
præ-

A praedicto Comite, secum ducente viginti duos equos optime instructos, & vespere divertimus Gambasclam. **xxix** Gambasclam processimus in Campum-vascium, fuitque urbanissime excepti a Comite Molisii, & habuimus affatim delicias, ac veluti omnia bona mundi.

Mane sequenti equitavimus & prandimus in alin Comitis Molisii oppido, quod dicebatur Bovianum: & vespere pervenimus Sergium, comitantes nos D. Andreas de Jovolis, & D. Bernardo de Carbonaria, & D. Colao de Montesagano, Baronibus Aprutinis, habentibus secum equos viginti quinque.

Ultima Augusti, hospitati sumus ad S. Germani. **5** Septembris, pervenimus ad castra, posita in territorio Frefelionensi: & eramus equites satis multi.

11 Septembris, venerunt tres Nobiles, missi a Neapolitanis, rogaturi Regem ut faceret pacem cum Papa: quia Neapolis manebat excommunicata, & nolebat Archiepiscopus ut diceretur Missa. Is autem qui verbum ferebat, nominabatur D. Andreas Fajella, & loquebatur cum magna auctoritate. Rex vero respondit, suam culpam non esse quod bellum geretur; sed Papae, qui ipsum volebat peilare Regno suo: se autem missurum Neapolim trecentis Saracenis, qui curarent per vim ut Missa diceretur: Presbyteros poero & Fratres qui recusarent, ad se mitterent in tritremi. Omnes autem responderunt: Domine, ne miseris; non enim Neapoli volas hospitio luscipere Saracenos. Rex vero iratus est vehementer.

v Mensis, misit Rex Neapolim D. Loffredum de Loffredis: dicebaturque siedere ne civitas rebellaret. Eodemque die appulit Comes Flandria cum Francis, & castra in conspectu castrorum nostrorum collocavit. **vi** Cohortes duae Saracenorum abierunt ex castris, inieruntque horribilem conflictum cum equitibus inimicis: nec ullorum virum evasit, nisi Comes Falco Gelasidus, cum quatuor cohortibus gravioris armaturae, processisset in eorum auxilium: ubi tandem inventi sunt occubuisse Saraceni triginta duo & Philippellus Caraffa Neapolitanus, Scutifer Comitis Falconis, alique duo Milites Beneventani. Ipso autem vespere voluit Rex Comitem Falconem manere in tenorio suo.

vii Rex convocavit Magnates omnes in suum tentorium, ad consulendum quid fieri oporteret, erant autem Comes Calerz ex familia de Aquino, Comes Jordanus Pedemontanus, Comes Agnonis ex familia Carbonaria, Comes Falco Gelasidus, Comes Pandulfus de Grotta, Comes Bernardus Ruffus, Comes Bartholomaeus Gelasidus, Comes Guilielmus Avelanus, & Comes Vintemilensis, cum tribus Nobilibus Siculis & quatuor Capitaneis Saracenis. Hi omnes ingressi in consilium sunt. Nocte autem sequenti, fecit retrocedere Rex totum exercitum: transiitque Gariliano ibi jussit castra metari, & ipse in persona circumdare ea, munitiones ordinare, & eosdism disposens ad singulos passus.

viii Adventi in castra Comes Molisii cum equitibus exercitus sexaginta: eodemque die receptus est Comes Lorius, cum tribus Baronibus familia Caldror & sexaginta equis. **ix** Appulit ex Aprutio D. Conradus Aquaviva cum triginta sex equis. Eodem die advenrunt D. Jacobus & D. Raimundus Capetii cum duabus cohortibus equitum: & nihilominus magnus erat timor in castris.

xi Cum crederetur Comes Flandria vi tentaturus transiit Gariliano, nuntiatus est quod retrocedebat Romam versus, id quod Rex Manfredus initio nolebat credere.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

Diebus istis miserunt Romani ad Regem, qui orarent, ut dimitteret sibi parvum vellet.

xiv Rex publice dixit, quod vellet Romanis favorem impendere.

xv Omnes Barones qui erant in castris, receperunt se ad tentorium Comitis Molisii: conclusuruntque processarii, quod non obligarentur de Regno egredi ad bellum Papae inferendum, sed solum ad Regnum defendendum. Quo intellecto, fecit Rex modeste transferri ut Beneventi reciperent in domos suas; sibi autem muco darent eam pecuniam, quam secum in expeditionem attulerant. Hujus autem tractatus mediator fuit Comes Calerz: itaque est factum.

xix Unusquisque abiit in viam suam: & ipsi processerunt Romam versus, nos vero redivimus in Appulum.

Mense Octobri Papa Urbanus misit in Franciam, qui accerferent fratrem Regis, ut veniret ad conquerendum regnum Neapolitanum: id quod Batim innotuit: quia relegati ex Regno, qui apud Papam erant, id scribebant suis consanguineis. Paulo post mortuus est Papa Urbanus, & cretus est Papa Clemens, Francus etiam ipse.

ANNO MCCLXX.

Sub finem Maii, rescitum fuit, quod Comes Provinciae, nomine Carolus (passim dicitur Andegavensis) exercitum duceret in Italiam, ad servium & honorem Papae: quia Papa fecerat illum Senatorem Romanum. Tunc Rex Manfredus deiecit est animo, praevideus ruinam sibi imminentem.

xii Septembris dictum fuit quod exercitus Comitis Provinciae terrestris stitine veniebat in Italiam. Consequensque in vineula est D. Petrucci^{us} Tocco, qui dicebatur juvare egressum de Regno. In eographia Romano nobilitatis quam Petrucci^{us} conscripserat de Jerusalem amon, ac subit decessit.

Sub finem Septembris, misit Rex Manfredus Comitem Jordanum, cum quadringentis lanceis sufficientique pecunia, ut colligeret Regis confederatos ad resistendum Francis: cum istique ibat D. Leonellus Ayolla, ductus pulchram cohortem Neapolitanorum equitibus ac gravis armaturae.

xviii Octobris, equitibus (Nunfredus) cum novem milibus Saracenorum versus Marchiam: & totum Regnum eis rebellavit.

Hic parva ingens occurrat huius historiae, transcribimus vel evulsis ex eographia solius impunctis: quis enim erudit auctorem huc usque progressum, nihil scripserunt fuisse de ingressu Caroli Andegavensis in Urbem Romanam, eorumque in Regem utrinque Sicilia.

ANNO MCCLXXI.

Huius quoque anni pars prior deficit, quae notrandis erat cruciata ad Braccianum castris partem, **xxiv** Februarii: quando Manfredus occubuit, urbi insumptibus non cum hoste fugiente Francis capta est, & servitium in eorum ordinem, statim ne frum. Nam sub finem autem dicitur Beneventi Carolus, quem ut Pontifici vellentur nominare per litteras. Nam ipso adhuc quae fuerat pugnam.

Die S. Matthiae, discessit Rex Beneventi, & vespere hostatus est Cerra, quod est oppidum Comitis Calerzani, (ex familia de Aquino)

Sequenti die equitibus Neapolim versus: eumque pervenisset ad locum dictum Salicis, exiverunt in occursum ejus Equites omnes & populus Neapolitanus: Dominus autem Francicus^{us} Officio obtulit ei claves civitatis, fecitque pulchram orationem lingua Francica. Rex vero Carolus sublevisit ad audiendum cum, disjussitque ut equitaret sibi ad latere. Dominus enim

Franc-

A Franciscus noverat Regem, quia tempore Regis Francisci Ludovici fuerat cum eo in bello Syriaco, faciens passagium contra infideles. Ut autem ingressi sunt Neapolim, iuxta cum Archiepiscopo Cusentino ad Cathedrali ecclesiam.

In eodem ingressu venerunt etiam quadringenti Milites Franci, omnes plumati pulchre ac decore vestiti, & venusta cohors Frisorum, speciosius similiter insignitis distinctorum, tum plus quam sexaginta Proceres Franci, torquibus grandibus aureis spectabiles: ac denique Regina investita carpento, quod holoserico villato cunctis coloribus oblectum, totum litibus aurica conspargebatur, sic ut in vita mea non meminim rem magis speciosam vidissem.

Postquam Rex fecerat orationem, accessit D. Franciscus Loffredi ex parte civitatis Neapolitanae, & petiit captivis gratiam fieri: mandavit autem Rex ut ii omnes liberarentur, qui iussu Regis Manfredi detinebantur: & prodierunt universi in atrium Castellum, ad pedes Regis deosculandos.

B vii Martii, progressi sumus omnes Syndici Provincie Barientis, & ego qui eram Syndicus Juvenatium. Post festa Paschalia misit Rex Iusticiarios novos per omnes provincias: & ipse egressus est Regno iurus ad Papam.

xii. Maii, venit Iusticiarius in provinciam Barientem, D. Rainerus Buondelmonte, Florentinus.

Hac estate Rex favore prebuit negotiis Papalibus & Florentinam, humiliando partem Ghibellinam: quo facto grande fuit negotium concivis: quia Ghibellini miserunt qui Conradum ex Alemannia accerterent,

ANNO MCCLXVI.

Principio hujus anni, filius Regis primogenitus nominatus est Princeps Salerni, & ut talis per Regem equivavit.

Dominica Palmarum, Rex Carolus Romam rediit, ubi Papa ei dedit Iosam, faciens eum Vicarium Imperii: ob quod fuerat festa per totum Regnum celebrata. Eodem die evitit ingens terremotus, & corruit campanie Barientis, atque insuper satis multae domus.

Ultima hebdomada Octobris, venatum in Apuliam venit D. Philippus, quartogenitus Regis Caroli.

Eodem anno venit Conradus in Italiam: & Rex Carolus, qui erat in Francia, confilium rediit Neapolim, invadente Regiam uxorem suam obiisse.

C i. Novembris, Rex loci convocari omnes Barones & Syndicos provinciarum Regiarum ad parlamentum pro die S. Catharinae. Ipsoque die factum est parlamentum, & conclusum ut omnes Barones pararent se ad sequendum Regem in bellum, atque ut populi solverent duas collectas.

Isdem diebus dicebatur Neapoli, quod D. Petrus Pignatellus suadebat Regi Carolo, ut expelleret omnes familias ex stirpe Teutonica prognatas, tamquam suspectas in adventu Conradini. Noluit autem Rex, & D. Petrus magnam inde invidiam subit, maxime apud Caracciolos, Aydosas & Putiolos, satis potentes in foro Capuaeo.

In die S. Stephani discessimus Neapoli eum D. Franciscum Loffredi, eunse ad exercendum Iusticiarium in provinciis Barientis & Hydruntina: suis autem equites triginta sex: & in hoc itinere reconciliatus sum D. Francisco.

ANNO MCCLXVII.

In capite anni pervenimus Tarentum, atque invenimus totam Provinciam in seditionem conversam: &

D. Franciscus misit Petrum Rombum, Oriam, & D. Falconetum Cotugnum, Conventarium: & Marcum de Dura, Castellanaetam: ad conficiendum militem. Erant autem tres illi, viri nobiles. Monuit etiam omnes Capitaneos provinciarum Regiarum, ut solieie zaverent aliquam provisionem.

ix. Junii, D. Franciscus discessit Tarento, & abiit Altamura.

Sequenti die, rescriptum est, quod Comes Tricaricentis venerat ex Capitanata cum multis armatis: mandavit, Capitaneis ut ibi occurrerent in provincia Barientis: venerunt autem Quaratam.

Sequenti die Petrus Strambone venit, tulitque nuntium quod Comes Tricaricentis fuderat Marcum de Dura sub Castellanaet, feceratque extolli in sex oppidis vexilla Imperialia Aquilifera.

Die Veneris scilicet xv. Junii, D. Franciscus recepit se Andriam: per viam autem intellexit totam illam regionem esse in potestate rebellantium Regi Carolo. Paulo deinde post occursum Bonifacio Caraciolo, qui fuerat Capitaneus Andricensis, pulsus vero a civibus efferentibus vexillum Conradini. Recessimus ergo in Castellum Moeris, ibique manamus cum solis quatuordecim equis. Castellum porro illud crebra munitione, & agris pro quatuor sociis sufficulis panis, vinum ac lecti: equis vero suppetebat nihil: & quamvis villici habebant in arvis fruges, satis incommode tamen habebatur ibi, quia omnes dormivimus super nudam humum.

Indie S. Mariae gratiarum, Comes Tricaricentis misit tubicinem, qui interrogaret D. Franciscum, utrum se ei vellet tradere: hic vero respondit: Vade, & dic Comiti, quod melius ex vexillo Conradini faceret stragulum equestre, & extolleret vexillum Caroli, veri atque legitimi Regis: & ab Ecclesia probati.

Nocte sequenti ad horam quartam, venit L. Petrus de Grottois: & dixit, quod D. Falconetum Cotugnum alique Capitaneis copiarum nostrarum ingressi erant Bicumtum, perquam male coeordes.

Nocte sequenti ad primum somnum misit D. Franciscus Bicumtum D. Fieramontem, filium suum primogenitum: iuxtaque hic solus cum Paulo Pacifico de Aversa.

xx. Junii, accepit D. Franciscus litteras Barletta, quod D. Rogerius Sanseverinus cecidisset Robertum de Petropalumba, & occidisset magno copiam Rebelleum, multosque captivos fecisset. Eodem die venit D. Fieramonte cum parte exercitus nostri, equibus scilicet centum quatuordecim, pedibus quingentis, omnibus basilariis.

vi. Augusti, D. Franciscus egressus est Castellum, volebatque ire ad colloquium Comitis de Leonissa: sed videns, eum Syndici Andricenses, accusantem D. Bonifacium Caracciolum, quod culpa ejus perdebatur oppidum, rogaverintque eum ut veniret Andriam. Ivisus ergo illic sub vespere, & recuperavimus civitatem.

viii. Ivisus Canesam in occursum D. Rogerii Sanseverinatis, qui erat Capitaneus generalis contra Rebelleos, magnaque cum humanitatis demonstratione exceptus fuit D. Franciscus, Dominus autem Rogerius ducebat secum equites septingentos, magnoque numerum collectis pedicatus.

Vespere sumus Quaraniz: & D. Fieramonte pro magna gratia exoravit Patrem, ut mitteretur cum D. Rogerio in Basilicatanam & Calabriam. Dominus autem Rogerius id gratum habuit, & dedit illi xxv. equites, promittitque ipsum habere ut filium.

Die Martis, D. Rogerius de S. Severino inivit viam Amalfin verius, quo se receperat Comes Tricaricentis: nos autem circumviximus per provinciam, recuperando oppida que rebellaverant.

In die

A In die S. Laurentii, D. Franciscus misit D. Bonifilium Caracciolum ad castra Regia, & ego eodem tuius mille sexcentas uncias: erant autem viri octo-decim, omnes in equis.

Ipsodie mediis Augusti advenimus in castra, quæ erat turbatissima: & D. Bonifilius locutus est Regi: quod ei satis caretisset.

Inter castra
in pugna
die 26.

Hactenus D. Mattheus, moris versatissimè interveniente prohibuit reliquis subinde istius atque aliorum sequitur amorem plurimum gesta, pari fide & diligentia persequendum, amittere. Commisum est

eum prælum, in quo seorsum Mattheus occubuit, die XXIV. Augusti. Prælo isto voluit seorsumque Coccardius, & cum facio ex pedibus Frederico, alius in sua linea Austria Duce, florissimè perire, retrahit ex fuga, cum eodem publicè in foro Neapolitano, iudicente Carolo, seorsum percutus est, XXVI. Obiit anni MDCCLXIX. Quæ tragœdia cum totis fere undecim mensibus seorsum sit obitus Clementis Papæ IV. apparet evidentè calumnia verum, quæ editio iam inhumana, quæque inde libellum maculam iussu sume Catali, suorum approbatorumque illius facit.

CLXXXIII. ALEXANDER IV.

Ab an. 1244
ad 1251. an.
6. m. 5.

ALEXANDER, antea Raynaldus, de castro Gennæ in diocesi Anagnina, ex Comitibus Signini, nepos Gregorii Papæ IX. antea Raynaldus Cardinalis, Episcopus Ostiensis & Viterbensis, anno MDCCLIV. electus Neapoli in die Natalis Domini, coronatus Dominica proxima, festo S. Joannis Evangelistæ XXVII. Decembris; sedit annos VI. menses V. mortuus Viterbi anno MDCCLXI. XXV. Maji; sepultusque in ecclesia S. Laurentii: & vacavit Sedes menses 111. dies 111.

Terror ab
inimicis
Neapolitanis
virescit.

Mortuo Innocentio Papa, & adveniensibus Neapolim in clade ad Feggium acceptis per Moysedum, Guillelmum Cardinalem Legatum & Beroldum Marchionem, tantis Cardinalibus & aliis de Romana Curia timor incescit, quod viso Legato & Marchione, omnes voluerunt de Neapoli recedere, & in Campaniam redire: ad magnam autem instantiam & reformationem Marchionis ipsius, secesserunt: & in usum collecti, ad electionem novi summi Pontificis, elegerunt Dominum Raynaldum, Episcopum Ostiensem, vocatumque est Papa Alexander.

Natus in
castro Gen-
næ.

Passim Anagninus dicitur fuisse Alexander, quia fecit in Anagnina ducti natus: patria signum ejus Gennæ seu Gennæ dicitur, vulgo Jeone, antiqua Trebia Angusta municipium, pertinet ad jus Abbatis Sublacensis, tribus & dimidio milibus passuum situm supra Jaccum spem S. Benedicti versus Septentrionem, in crepidula Aniena. Sic ipse ejus patruus Gregorius IX. in Brevis quodam, hunc suum nepotem vocat Raynaldum de Gennæ: & sub quodam ejusdem pictura in monasterio Fassa nova subseribitur, Alexander IV. natus in castro de Jennes. Hujus castri frequentis est mentio in quodam Epitome Chronici Sublacensis, revoctus & nulli per Gennardum Maritum Trevirensis, monachum Sublacensem anno MDCXIV. propter curiam quæ Abbatis Sublacensis fuerat de illius Domini dispersione. Sic anno MCLXXIX. Joannes V. Abbas Sublacensis dicitur occupasse Castrum Gennarum ab Hildemundo, Prolocuto Consule Romano germano, in eoque condidisse novam fortissimam; sic anno MCLV. dicitur Philippus a Marano, supplex ab Alexandro III. obtinuisse Gennam in feudum; id quod Antioch confirmat ipsius Alexander III. Brevis, dato MCLXXVI. Sic dicitur anno MDCCLIV. idem castrum Gennarum confirmatum in feudum Philippo de Gennæ. Idem porro Antioch cum dixisset, quod anno MDCCLV. electus sit Alexander IV. Raynaldus Anagninus, professione monachus Sublacensis, veniensque Sublacum ibi dedit reformationis Bullam; paucis, inquit, iode diebus se consulit ad castrum Gennarum, ad revivendum patrum solum. Hec de patria addit subseribit Remo per nostrum Conradum Jomagnum. Annot. & dies electiois ac mortis Petrus Corvini in Summa Chronologica de Episcopis Viterbensibus, secuti hujus iussu conscripti, & ipsius verba inde nobis subseribit:

Obiit 27
Decembris
Neapoli.

3 Alexander IV. Anagninus, ex Comitibus Signini, Raynaldus Cardinalis Episcopus Ostiensis antea vocatus, Neapoli die Nativitatis Domini, post

obitum Innocentii IV. summus Pontifex electus. Tumultuante subinde Italia ob factiones Ecclesiasticas & Imperiales, quas Guelfas & Ghibellinas appellabant, Romanorumque dissidia moleste ferens, Anagninum se consulit: inde cum tota Curia Viterbium venit anno MDCCLVII. hic enim pro loci commoditate, ad seditiones Italia componendas, Sedem habere statuerat. Palatium ibi elegit apud S. Franciscum, ubi magis cenobium ejusdem Ordinis est: functiones autem suas in Cathedrali S. Laurentii ecclesia peritumque celebrabat. Plura etiam Alexander Viterbi fecit annis MCLXVI. & MCLXVII. ubi Bullæ ibidem edixit. Ecclesiam præcipue sanctissimæ Trinitatis, Ordinis Eremitarum S. Augustini, omnibus Cardinalibus suis assidentibus, solenniter consecravit: id porro indicat lapidea tabula ad ostium illius ecclesie. Hæc Corvini, perve apud me fidei scriptor, passim nunciat, quæ, quæ fidei Bullæ attestantem ebitum B. Rolfe Viterbiensis, caput statum tamen ex professo seorsum singulari libelli. Etiam ibi & hic cum esset defunctum anno MDCCLVIII. tempore hujus Alexandri, qui corpe ejus, ac tumultus, causa devotionis, fuerit in populo, clam sepeliri iussit, postea eodem anno MCLX. IV. Septembris, transiit ad sui nominis monasterium, post decimum octavum sui obitus mentem. Ubi primus non nunciat Corvini, inter Mortuum ac Septembrem dicitur a se eorumque metris omnia triginta recedere: deinde ipse, die ante Pontificatum f. Alexandri, scilicet anno MCLXI. commisit fuisse. Priori Predicatorum & Archiepiscopo S. Sixti, ut eximen sanctam & miraculorum B. Rolfe Viterbiensis collocaret, atque inde non solum anno prius ipsum obisset Alexandrum vere ex Bullis suis suis censens, non fuisse Viterbi, IV. Septembris anni MCLX. sed Augusti; & tamen hic dicitur tunc transiisse Bente illius corpus. Præside etiam illud locum expropterea oportet, & usque ad mensis Septembrem deferre quæstionem, an & quid Alexander in illius tunc egens. Huius animadvertit, resumo gentilemque statum Corvini, eximii eruditorem utroque subseribendum. Ultima Dominica Aprilis, ecclesiam pariter S. Mariæ ad gradus Ordinis Predicatorum S. Dominici, extra mœnia iussu civitatis Viterbi consecravit. Ante Fratres, ipsius memoria in tabella marmorea cernitur. Benigne enim erga Viterbienses agens, exemit & liberavit eodem a solutissime vestigium apud Moosens-stationem & Portum Corneti. Extat Bulla sua, data Viterbi XXVII. Augusti MCL.

Fluctibus
prope an.
1277.

Ante obitum
non fuit
post obitum
B. Rolfe.

Ante obitum
non fuit
post obitum
B. Rolfe.

A XVIII. In ultimo Consistorio, hic habito die x. Septembris ejusdem anni, quosdam fidei articulos declaravit, ut in suo diplomate legitur. Anagninam inde petiit. Cum autem Palatium S. Francisci amicus a Cathedrali distaret & angustum esset, Raynerius Gattus Viterbiensis, generalis Capiteanus, Pontificum commoditati ac patrie splendori Rudens, Alexandro absente, Episcopus Palatium amplificavit, & in decore formam redegit: quod Palatium Papale dictum fuit, ut in ejus vestibulo lapidea tabula tradit. Aboluit novum operis adificio, Alexander anno mccc. Viterbium cum tota Curia reversus est: & subeunte anno mccc. die xxv. Maii vita functus, in Cathedrali ecclesia sepelitur. *Utinque confirmat Episcopus Successor, et alii (ut scribit ipse)* Alexandro Papa predecessore octavo Kal. Junii; videlicet in festo S. Urbani Papae & Martyris, de carnis nexibus liberato; & ad gloriam supernae patriae, sicut speratur, assumptus, ac ejus corpore, post celebratas solennes exequias, in Viterbiensi ecclesia, prout decuit, honorifice tumulato.

4 *Hic Viterbi accepit adde in nostro Codice Ms. sequens:* Hujus tempore Manfredus, filius naturalis quondam Frederici Imperatoris, gerens se per pedem pogo Conradio predicti Imperatoris nepotis, ipso Conrado mendaciter publicato mortuo, sibi ipsi Coronam assumpsit: quod factum, qui in prejudicium Domini Papae fuit, primo excommunicatur: post magnum exercitum contra illum, sed nihil proficiens, mittitur. Hic canonicavit S. Clare, quae fuit Ordinis S. Damiani. Hujus temporibus Principes Alamanniae Electores, in duo se dividentes, quidam Regem Castellae & quidam Ricardum Comitem Cornubiae ad Imperium elegerunt: quod schisma duravit multis annis. Hic reprobatum duos pellitque libellos, quia unus dicebat quod omnes Religiosi, etiam verbum Dei predicantes, de collectis viventes, salvari non possint: alter vero asserbat, inter cetera erronea, quod Evangelium Christi & doctrinae novi Testamenti semper ad perfectum deduxit, & evacuanda erat post mccc. annos: & in xl. anno debet inchoari doctrinae Iosephum, quem conditor libri Evangelium aeternum cominit, totam perfectionem salvandorum ei attribuendo. Dicebat etiam ibi, quod Sacramenta nova Legis in l. anno evacuaretur: quae omnia & auctoritas Apostolica & praeteritis temporis experientia excludunt. *Claustra hoc manifestum facit, quod hoc vel non fuit annus primi, vel ipso factum scriptum post duos xl. annos clapsos, id est, post annum*

C mccc. **5** *Miratur nullum ejus epitaphium vel aliud conditum apud Viterbenses corporis monumentum produci, scriptum ad praesentem Bernadinum Coccoragium, a quo & promissa accepit, & etiam deinde Viterbi sepulchrum Pontificum monumenta, sine locis danda: de Alexandri autem sepultura accipere nihil potuit, quia nihil invenit, praeter nudam incertamque memoriam, ab annis circiter quadraginta, in quodam ipsius Ecclesiae Cathedralis Ms. sic Italice adnotata. Alexander*

IV. de Comitibus Anagnin, dictus primus Raynaldus Cooi, obiit Viterbi xxv. Maii mccc. fuitque sepultus in ecclesia Cathedrali S. Laurentii in sacello Domine nostrae: ejusque tumba est sub terra, infra custodiam lapideum sacri Olei. *Hic indicio antiqui Canonici, servanda in praedicta loco terram conservant: prout factum est x. Februarii mccc. xxiii. praefatus Canonici Pontificariis ipsius Cathedralis, Bernardino Co covagini & Andrea Benicofa utroque Sacerdotis Jesu, atque Antonio Camillo Cecchini similiter Canonico. Coram his retro pavimento, fossa ad quatuor palmos humus nihil exhibuit praeter exiguum umbram, terra & ossiculis caujdam parvuli plenam; neque profundius iri potuit, propter formicem novum ejusdem sepulchri in eodem loco ubi fodiebatur: hoc autem indicio fuit, quod ibi esse non posset tumba Papalis. Quia tamen ex uno latere recessum fuit quoddam subterraneum pavementum, placuit ipsum sepulchrum illius novae fornacem circa medium aperire, versus altare Deiparae: discoperitque in lateriori recessu, iterum effossa humus est ad quatuor alios palmos; & nihil plus reperiunt quoniam antea; cum tamen aperta eo loco facta sit, unde facilissime conspici posset capsa quaecunque, vel transversum polita versus Oleum sanctum, vel etiam in medio verius Presbyterium.*

6 *De Joanne Francisco Cardinali Gambara, Episcopo Viterbensi ante annum mccc. scribit Ferdinandus Ughellus tom. 1. Italia sacra col. 377. " quod Cathedralis exornavit, eamque ad meliorem architectonicam artis formam traduxit; multasque Reliquias Sanctorum, quae hac illacque sine decore iacebant, in ipsam intulit. Quis dubitare potest, quin idem Alexander IV. corpus, sibi id interitum fuisse, eoque loco conspecto deinceps repedit Sussella praeside praedicta Nobile, sive ea intelligatur de tempore ipsius Andris, sive accepta dicatur ex eorum memoria, qui ecclesiam viderant ante reformationem a Gambara institutam. Est tamen & altera pars dissonae inter credendum, vel tam humile sepulchrum fuisse Pontificum, absque ulla vel minimo tanta dignitate sedentis, in fundam capellam molientes, tanquam pavementum veteris aedificii latere inobscuratum poteris; vel ipsum Viterbi fuisse translatum alio, nulla aspici talis translationis veteris memoria. Id considerantes, quos ipsi inveniendo cupide tenebat, totam cambruius Canonici circumgyrantes caelestem, singulas angulas diligenter sum persequuntur: sed & aperiri sibi fecerunt caulem quoddam, ultimum capite adherens, quod nunc Confratribus sanctissimi Sacramenti servens, plene dicebatur Capella Beatae Virginis fuisse. Sed neque his spei ulla facta inveniendo quod requirebant, cum reverteretur ultam esse opera decore ibidem depicta SS. Francisci, Bernardini, Petri Martyris imagines; & praeterea effigiem novam, novae etiam patrium dealbatae; nec vestigium ullum sacri Olei ibi aliquando servati.*

CLXXXIV. URBANUS IV.

URBANUS, natione Gallicus, de civitate Trecenti, antea Jacobus Pantaleon Hierosolymitanus Patriarcha, electus Viterbi anno mccc. xxix. Augusti, coronatus iv. Septembris in Dominica, sedit annos xii. mensem i. dies iv. defunctus Perusii ii. Octobris mccc. xiv. ibique in ecclesia Cathedrali S. Laurentii sepultus: & vacavit sedes menses iv. dies xii.

C *Essasse post mortem Alexandri Pontificatum tribus mensibus & diebus circiter hebdomada, servavit Proprium Maii.* *his Matthaeus Paris; nique ad diem Coronationis tempus supputans, de qua Coronatione exteri episcopi*

A apud Rainaldum, Data Viterbii mense Septembris anno 1. eam addit de. *Antlor codici nostri inter pontificum extendens duravit usque ad dem Electionem, solum menses 111. dies iv. numerat, Sadigne tribuit annos 112. mensem 1. dies iv. Diem mortis, indicat Successor, etiam, ille, vi. Nonis Octobris, ut ait, vitam universae carnis ingressio, & (sicut de largissima Dei pietate confidebatur) post labores ad premium evocato; tantique Patris defuncti corpore, prope effiuria & moris, cum honore & reverentia ecclesiastica tradito sepulture. De ejusdem Actu hoc solum repetitur in M. nostro: Hic duas ordinationes fecit, exercitumque Sacerdotum, quem Manfredus in patrimonium Ecclesiae miserat, per Cruce-signatos fugavit, & Comiti Provincie Carolo, Regis Francum (Ludovici fratris) regnum Sicilie, ut a Manfredode totore recuperaret, tradidit.*

Pro Episcopum

2 Episcopum a Nilo alius aut nudi abbas, vel ipse sibi, vel alius per eo tale composuit, versibus finititer cadentibus quatuor, & indicantibus quomodo primum Archiducem Leodisium (Londinensem aliqui perperam scripserunt Ciacentem) non viduensis Episcopum, deinde Patriarcha Hierosolymitanus existens, ad summum Romanæ Ecclesie Pontificatum assumptus, Urbani nomen sumpsit: quod versus primus abbas in sua Bibliotheca Pontificia scribitur Ludovici Jacob Carmelus hoc modo: Archilevita fuit, Pastorque gregis, Patri-) Tum Jacobus: posui mihi nomen ab Urbe Moo-) Nunc cinis exilis: tumuli post condor in-) areda.) Te line sinefructibus mihi, summe Hier-) Sed Epitaphii huius reliquia, versibus consumpta, videri desierunt, passimque a prioribus ablatum corporis autem eorum composuit suis cum usibus Innocentii III. (ut supra dictum est) & postea nominandi Martini Papæ IV.

3 Vitam Urbani prope quidem, Gregorius Decanus Bajocensis, carmine versu, Theodericus Vallesolanus, ambo carui scripserunt, & mirumque laudatissimum Papam Missorem addit in Vita Pontificum. Sed istud Missorum repetere non potuit, in maxima cupiebat; nam vero non valet ipsum opusculum querere, eaque ea perpetuat ad suam praele moram aliquem interponere. Si quid illi habent hoc necessario referendum, dubitar in supplemento totius Meis, modo interum tribum (auspiciis) navesceat.

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

Pro Pontifice

DISSERTATIO XLIII. et XLIII

De Officio pro festo Corporis Christi, Urbani IV. iussu, per S. Thomam composito.

Videras Urbanus, cum Leodis Archiducem esset, maxime inter contradiotionem procellis, insistentem novum festum Corporis Christi, ex reversione Julia B. Juliana Cornutiensis; allabante venerabili Eva, ad S. Martini ecclesiam Rediase; & nigris hanc parum in pie cupis nequid severas: Officium etiam proprium, quod in Juliana direxit loannes eius Clericus composuerat, vehementer probavit. Anno abhinc decimo quinto & amplius laboravit, etiam inter Quadringentum magister in Romanam Pontificem; utique in Sacerdos, veniens Bolsensem, quod est oppidum non longe distans ab Urbe veteri, in qua Papa Urbanus quatuordecim cum Curia Romana residet, domo celebraret Missam, inter verba Consecrationis datus in fide, vidit carnis oculis Hostiam in forma pietatis, & de ea sanguinem fluere in calice. Quo territus, dum conaretur occultare & cooperire Corporali, apparuit mox forma pietatis in lingulis partibus Corporalis: & ita coactis illi populo assensit miraculum potestatera. Quod ubi populus comperit, ad Urbem veterem properans, summo Pontifici mirabilia & stupenda quae viderat nuntiavit. Stupente autem Curia per summum Pontificem (qui necdum oblivioni tradiderat, quod in Leodio approbaverat, dum adhuc apud S. Lambertum resideret) interveniente consilio & assensu Dominiour Cardinalium, deliberatum est, quod festum Corporis Christi per universam Ecclesiam semel in anno forentiner, feria quinta post Octavas Pentecostes in toto terrarum orbe celebraretur; & vocato B. Thomas de Aquino, qui tum praesens aderat, praeparatum fuit, ut Officium de tali festo, secundum usum omnium Ecclesiarum, componeret.

2 Thomas autem, divinarum armorum Scripturarum, ejus mentem obedientie & omnium virtutum decor collustraverat, praeparatum hoc libenter breviter, atque insigniter compievit, in ejus testimonium, in foribus ecclesiae Bolsense depictum est miraculum Sacerdotis celebrantis: depictus etiam est B. Thomas, sedens & scribens tamquam Doctor in cathedra, circumstante Curia: depictus est insuper Crucifixus, alloquens S. Thomam, coram se super genus adorantem, & dicens, Beneficentissimi de me, Thomas. Ita Joannes Duflesme B. Merne, ad S. Iacobi Leodensis Prae Ordinis S. Benedicti, art. 8. Commentarii de Institutione Corporis Christi, sub anno M. CCCXCVI. ab eo scripti; quae, quod Officium ex Urbani IV. praeparat per S. Thomam compositum, dicuntur confirmari ex summi Oratoris, quoniam ejus sententia, Fr. Reginaldus seu Reginaldus de Piperno, post mortem Sancti habuit, quomodo operem navesceat, & ex Brevario praeterea Commentarii, quod S. Ludovici Regi Franciae in usu fuisse crederetur, & ante primum Leodisium a. Noll. hac verba habere sermo Fr. I. homa de Aquino: confonant autem quae Guilelmus de Tocco, ante post Sancti abbatum quadraginta, scriptis in ejus Vita etiam alia plurima.

3 Haec ita consensum & compositum, non diu distulit Pontifex dilectum sibi Evam consulari: nunc opus est, ut per scriptum ad eam Breve, quod licet iterum in A. prid. post vitam B. Juliana, ante fecerim quam ista fierent defuncta, hic deinde tamen juxta representare. Urbanus Episcopus, servus servorum Dei, dilecte in Christo filia Eva, Recluse S. Martini, salutem & Apostolicam benedictionem. Scimus, o filia, quod magno desiderio desideravit anima tua, ut solenne festum sacratissimi Corporis Domini nostri Jesu Christi inhi-

tue-

Arum vir doctissimus, idemque ex frequentis mearum laborationum lectione animum meum perspectissimum habens, non veritati sic insensum, ut ea sibi proposita fastidire solent etiam contra prius asserta sibi ostendit sibi displicuisse, quod Collega suus, adversus Appendicem prefatus scripturam quidpiam, disia Expulsiatim, ad Generale Societatis directa, forma uti maverit, quam placide Dissertationis meum non agebat, et ea agebatur, qua carissimus erat, non terroribus vincenda. Ego vero saltem oculis respici, non cum esse me, quem scilicet non male lervigant, aut stylus parum blandus moveat, jam pridem assertum dantes pro veritate audere & ferre: eam ipsam inspiculam me propterea, & quatuor probata mihi ratione solida fuerit probaturum. Alii et quodvis sua bonitate ferri et hanc ementis semel expositis, nihil ultra moverunt conquiescere parati, etiam usque in tempus sciendi post multos annos Supplementi. Et ecce cum & plus quam speravimus alio prelo in verumdem presentem totum transfusi, & parum sicuti satisfactionem quidem semper, alius dare, sicut jam pluribus casibus dedi, quando pro vi viderem veritatem stare. Certe hanc nihil non possum, nec velis: hanc quousque ad causam non attuleris, multipliciter quantumvis libellis schedisque sanatis efficiet nihil, nisi ut taciti compariat in causam se sequenti, & causam pro qua pugnas ex male positem facient.

certis pro
hinc pro
pura.

Alia Offi
cium ut de
m. c. c. c. c.
Piscaria
omni p. 1000

B Pater occipiente mirabili Bullamensi, sub annum MDCCLV. potius, cuius causa S. Thomas iussu fuit Officium pro ipsa Venerabili, tunc Ecclesie proponendum, compunctus, libenter hic ex Joanne Villano addiderim aliter, annis ante illud origina quingessimum Floren-

tia: cuius in memoria devotus ageretur, ipsam Ord. D. Predicatorum professus alius: Mag. Joannes Caroli Florentinus, alius proprium Officium composuit, quod mihi ex Convocato S. Mariæ Novissimis missus a P. Mag. Raphaela Badii, transferendum iuxta vestrum exemplum ibidem assertum, inter plurima alia ejusdem Auctoris opera P. Mag. Enumerata ea in Bibliotheca Florentina Michael Poccianti; & in Dominiana, non haud decem annis Roma vulgata, Fr. Ambrosius de Altamura, integre fere seculo junger quoniam Poccianti, & quidem ut inscribitur a predicti Convocato Patrius: ambo tamen (quod miramur) taciti praeteritis Officium illud: ut vel idem mihi ad commemorandum hic faciat. Agit autem Altamura de Joanne Caroli, tam in contextu quam in Appendice ad ann. MDLII. quo, nos saltem anno MDV. ubi ipse exstet. Historiam indicat mirabili Italico reserit praedictis Villano, l. 6. c. 8. in hunc modum. Anno MDCCLX. die S. Florentii XXX. Dec. Presbyter E quidam ecclesie S. Ambrosii Florentia, Uguccio nomen, cum Missam dixisset, Corpus Christi consecrasset, pre senio non satis accurate extertit calicem, unde contigit ut die legemini eundem calicem accipiens, iora cum repererit sanguinem vivum, confitentem, & rubicundum, idque manifestum fuit omnibus Sanctimonialibus predicti monasterii, multisque vicinis ibidem presentibus, nec non Episcopo se Populo universo, illuc cum magna devotione accurrenti. Exemptus autem illi Sanguis praefatus de calice illo, & posuit in ampulla crystallina, & usque in hodiernam diem (id est ann. MDCCLXXIII. quo primam Historiam sua decodem Joannes furvus) monstratur plebi magna cum reverentia.

CLXXXV. CLEMENS IV.

Alia. 1000
an. 1000
p. 1000

CLEMENS, natione Provincialis, de villa S. Egidii, antea Guido Grossus, Cardinalis Episcopus Sabinenfis, in Anglicana legatione abfens electus XXIX. Augusti MDCCLXIV. assensum suum Perusii praeiit quinto vacantis Sedis mense anno MDCCLXV. die vii. februarii; & Coronationem suscepit ibidem prima Dominica Quadragesimae, eademque festiva Cathedralis S. Petri, XXII. ejusdem februarii. Sedit a die suscepti oneris Pontificalis annos III. menses IX. dies XXIV. mortuus Viterbi die XXIX. Novembris MDCCLXVIII. sepultus in ecclesia Praedicatorum. Vacavit autem Sedes annos II. menses X. dies XXVII.

Spontis
Vita.

Vitam ejus hisce verbis descriptam invenio ex Martino Palano apud Auctorem Mf. nostri: quoniam antea transcribere placet. Hic uxorem & liberos habens, primum fuit Advocatus famosus & Regis Francie Consiliarius. Demum mortuo uore, propter viam bonam & scientiam laudabilem, primum Podiculis Episcopus, & post Narbonensis Archiepiscopus, tandem Sabinenfis Episcopus & Cardinalis efficitur. Sed cum post in Angliam, propter pacis reformationem, a Papa Urbano IV. Legatus missus, abfens a Cardinalibus Perusii in Papam electus sit, vigiliis, jeuniis, orationibus & aliis bonis operationibus intentus, multas, quas tunc Ecclesia sustinebat tribulationes Deus fuit meritis credidit extinxisse. Hic, cum Conradus nepos Frederici Imperatoris, Regem Carolum, cui Pontifex regnum Siciliae contulerat, debellaturus intraret, & plerique factum Regis Caroli pro desperato haberent, tum propter ipsius Conradum multitudinem, tum propter regni Siciliae pene totius rebellionem; praedixit in publico sermone, factum Conradum tamquam summum transitorum, & ipsum tamquam ad victimam Apuliam intraturum: quod & postmodum probavit rei eventus. Nam Conradus postquam captus fuit & decollatus, & factum ejus paucis diebus post tamquam fumus evanuit. Hic etiam Papa canonizavit Viterbi S. Ed. item, quondam Ducem Poloniz, mira sanctitatis viderimusque

inter alia commendabilia, cum canonicato ejus per plures annos differretur, ipsa Procuratori in Curia Romana super eodem negotio, cum esset in tristitia, apparuit per visum; ac cum de expeditione negotii, & etiam de die expeditionis certificavit.

Historem ex Martino Auctore Mf. nostri, qui quod apud hunc in marginem fere legatur. Hic jam modus procedendi aliquantulum variatur, sic tenendum: A Clemente predicto praefens Chronica Stylum commutavit. Nam cum a principio per annos Domini currebat (non spermet Auctorem in nostro Mf. ubi tales anni desunt nota, sed Mortuus in epistola sua, cuius pars hic transcribitur) & quilibet Pontifex postus fuerit annos sui introitus, ovis quando plures Pontifices uno & eodem anno defuncti fuerant, & in eadem linea poni non poterant (nunc enim praedictus modus servari non potuit) [nunc] per annos Domini, non continendo sicut prius (ipsam Chronica), sed distinctam ponendo statum cuilibet Pontifici declaravi, sicut patet in Clemente & consequenter. Quia omnia ipsius Martini verba esse visus ambio, a transcripioribus quidem eorum in uide editio sumpta est exemplum amissa atque summam reposita in marginem, ob ea vero quo Auctorem codicis nostri usus est librum non fuit integre transcripserit, velut si praedictum ad Clementem elegimus, de quo in eodem Martini exemplaribus legatur, quod anno Domini MDCCLXVIII. mortuus est

Martini
in Chronica
Martini
in Palano.

CLXXXV. CLEMENS IV.

CLXXXVI. GREGORIUS X.

CLXXXVII. INNOCENTIUS V.

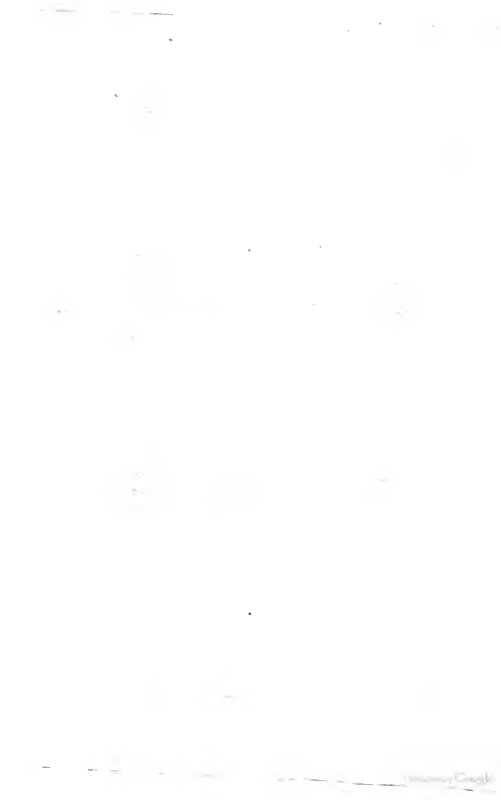
CLXXXVIII. ADRIANUS V.

CLXXXIX. IOANNES XXI.

CXC. NICOLAUS III.

A Viterbii, cum de aliis prioribus tale nihil legatur in scriptis, sed solum indicetur per *xystra* marginales. Solum subinde hanc interjectionem pauculis vocibus supplevit, ut videtur, quod post hoc sapienterendum erat praesentis habenti. Mi. autem, elegantia litterarum maiorem quam cura curatum.

*Constitutio
Sane Cere-
moniarum*

3. Cur accepta, sicuti dicit, Pontificatu v. Februarii, Pontificem Conventumque dissolvere suspicere Clementis usque ad xxi. ejusdem mensis, via alia ratio potest excogitari, quam ipsius humilitas: interm propter commodum potuerunt littere quaeque sunt de signata invenirentur. Et dicitur Perulii viti. Kalend. Martii anno 3. quem ab isto die suspicatum cum in commemoratio annu-
*Annalis
Piscatoris*

scularum Clementis non, ad Petrum Grollum nepotem suum, data in die Perpetuae & Felicitatis, id est vii. Martii, cum haec clausula: Non scribis tibi nec familiaribus sub Bulla, sed sub Piscatoris sigillo, quo Romani Pontifices in suis secretis utuntur: ad quam clausulam movet Ciceronius (id quod alibi jam attigimus in Martiane) Sigillum deo delegari; unum in sacris iustitionibus publicis, quae Bullas vocant, idque plumbeum est; B alterum in privatis ad quoscunque litteris: habet enim in annulo, Piscatoris effigiem, in navicula positi & retia laxantis, id est Petri.

4. Petrus Corretioni, inter sancti huius xvii. scribitur, in cuius Sanctae Chronologiae quendam Alexandri IV. vitam dedimus, in Philippo xvii. Episcopo Viterbiensi, de Clemente IV. hoc habet: Guido Cardinalis Sabienensis, Clementis IV. vocatus, ex Anglia rediens, in itinere nuntium fuit Creationis acceptum. De Massedi infidus versus, Religiosi mendicantis habitum indutus, clam Persum venit. Re cognita Cardinale illic properant, ac honorifice Viterbium adduxerunt, ubi die xiv. Februarii ejusdem anni mccc. xv. Consecrationis insignia recepit. Fuit quidem dies xiv. Februarii quia S. Martine Apollis sacer, a quo et xxi. idem Pontificis Coronationem, convinctur tamen expositis Corretioni, ex iam allegata Clementis Bulla data viti. Kal. Martii; nisi error fuerit transcribentis *xystra*, & 24. pro 22. notantur. Perus autem Corretionis elegium sic exere. Vir profecto fide, religione, pietate, sanctique moribus omnino laudandus. Viterbii sapienter conciones habebat, populumque in fide Catholica confirmabat. Carolum, Hierosolym & Siciliam Regem, paulo ante a Cardinalibus Legatis coronatum, hic excepit. Bullae ab eodem Pontifice Viterbii emissa, annis mccc. xv. & mccc. xvi. gesta sua probant. Postero vero anno i. Kal. Aprilis, Pontificatus xii. ut in eius litteris legitur, Hedwigem Polonae Ducissam, multis miraculis illustrem, in ecclesia S. Mariae ad gradus Viterbii solenniter in Carolorum Sanctorum retulit. Stephanum Hungarum, Cardinalem Praepositum, Viterbii sub Clemente decessisse constat, ac unicum tantummodo Cardinalem Pontificem ipsum ibidem creasse Catalogus Cassinensis docet, Bernardum scilicet Agilrium, Gallum, ejusdem Ordinis Abbatem, a Ciaccone praeremissum. Temporibus illis S. Thomas Aquinas, Ordinis Praedicatorum stella fulgens, atque Christianae republicae splendor, de Pontificis mandato conciones publicas universo populo Viterbiensi habuit in platea S. Mariae novae, ubi suggestum adboe lapideum extat. Nonnulla alia Clementem Viterbii egisse, tum diplomata, tum monumenta tradunt. Anno demum mccc. xvii. mense Septembris, die scilicet illa qua Carolus Sicilia Rex Sedis Apostolicae rebelles coecidit, dum in Cathedrali S. Laurentii Viterbiensi ecclesia Postex concionaretur, in extasim raptus divinoque Spiritu afflatus, exclamavit, ecclesiam hostes suos fugatque fuisse. Die autem xvi. c. Novembris ejusdem anni, in Domino mun-

Proprium Martii.

donis curis solutus occubuit, & in praedicta S. Laurentii ecclesia tumulatus est. Corpus vero suum alio translatum videbimus.

DISSERTATIO XLIV.

De Sepultura Clementis IV. & diuturna post ejus mortem vacatione, atque insito Coelivum Pontificiorum.

Scribit S. Antonius de Clemente, quod sepul-
tus quidem est Viterbii, ubi tunc Curia residebat, in ecclesia Fratrum Praedicatorum, ubi ipsemet sibi elegerat sepulcrum; sed de facto translatus est ad ecclesiam Cathedralis, ad voluntatem quorundam. Postmodum, distans iustitia, per successorem Pontificem restitutum est corpus ipsi Fratribus, & ante capellam majorem in latere honorifice ut patet collocatum. Ears in quodam ipsemet Patrum Praedicatorum Ms. Cadheri sub anno mdc. xvi. transmissa Fr. Hypocrito de Nabilibus Demonicis, sic descriptur, cum brevi vortatum in vita, & miraculorum post mortem memoria.

Clemens Papa IV. vir vere sanctissimus. Hic Praedicatorum Ordinem intime dilexit, ac ejus habitus sub Pontificalibus vestibus iodium. Est apud Leandrum Albertum & Sebastianum de Olmeda & Jacobum de Sufuto in sua Chronica. Cilicio ad carnem semper usus. Venerbi die xxi. Novembris mccc. xvii. in morbum incidit: in ecclesia Gradeni corpus suum sepeliri mandavit. Die xx. x. ejusdem mensis Novembris, miraculis confusus cepit: indeque populi, ejus sanctitate ac miraculis moti, ad ejus sacrum cadaver visendum, tangendum, & deosculandum confuere. Unde Presbyteri & Clerus Cathedralis in eorum ecclesia corpus dicti Sancti Pontificis, contra Patrum Praedicatorum voluntatem, tumulandum eorum. Facta autem instantia per dictos Patres apud Reverendissimos Domios Cardinales, ab eis ordinatum fuit, ut, quod interea fabricaretur sepulcrum, per Dominum Archiepiscopum Narbonneensem, corpus in quodam loco tantquam in depositum collocaretur.

Presbyteri Cardinales inde cum audentes, ut eorum ecclesia tam inchoatum marmoreum sepulcrum quam corpus sanctissimi Pontificis detulerunt, & illud prosequeretur. Cum autem Gregorio X. necdum coronato, qui post bionium vacato Sedis successit, a Cardinalibus S. Marci & S. Eustachii relatum esset, quod Canonici & Clerici contra eorum iura, corpus adstulissent, summus Pontifex Cardinali S. Angeli hujus causae iudicium commisit. Ipse autem Cardinalis, re cognita, Fratribus Praedicatoribus corpus sua sententia restituendum fore decrevit. Sed cum obedire oporteret, dictus Pontifex sex Bullas direxit Cardinali S. Angeli, ut compelleret Archiepiscopum & Capitulum Cathedralis & Pastores per coeclus ad restitutionem; & iam multo labore, circa septem annis ab obtutu dicti sanctissimi Pontificis, restitutum est, & in ecclesia Gradeni honorifice collocatum.

3. Crediderim horum vicariorum cause cessasse miracula, cum isque sublatum ipse fecimus forsan canonicationis, saltem minus solennis, & popularis, qualis Sacerdoti Gregorio X. apud Arcinum, & Urbano V. apud Massilienses obtigit. Tamen ad hoc exare non apud Praedicatorum intelligas, ex additamentis Viterbiensis & Ughelli ad Ciacconium, ipsum, ab Oldenico neglectum, Viterbii curam suscipiendum in eorum, oculis, per scripturam exhibendum pro venerande antiquitatis memoria. Est ergo apud universum latum palmas xv. altum xxx. & elegantibus marmoris fovearum aeneae coloris lapillis embeccatur distinctum: in cuius summitate, sub capite S. Petri apertum fovea lilia; qua potius Francisci originis indicem esse

A crediderim, quam sanctum (ut vulgo putatur) gentili-
tium. Certe Ludovicus Jacob, in sua Bibliotheca Pon-
tificia pag. 49. prae se probat, Grossum sicuti im-
primi Agnatum nigrum in campo entis. Ad latera marmoris, et
aerulis fidei, sub Despaira scriptis imagine, emittentis,
Episcopium longum interisquit Gerbois (id est Tru-
tonis) alio incipit continenti, flectit sapient jam me-
morata Sancta, de qua ex altero latere ut legitur litera
sive Romanis: In hac sacrosancta ecclesia sacra
Hedwigis, Poloniz Ducissa, a sacrosancto Pontifice Cle-
mente Quarto, hic tumultu, a soleanni rito Sanctorum
numero adscripta fuit, anno Domini MCLXXV. Se-
quuntur autem duo versus, Rudase (ut videtur) orati,
qui praeinde legi non poterunt: sicut etiam post verba,
sub ipso arvis interisquit sicut sic scripta, Petrus Oderi-
fii sepulchri fecit hoc opus, legi non parvis aliud quod
sequebantur verbum, neque nota noni que saltem epus
indicabatur. Similiter evanescunt littere, minus du-
lla, supra tamquam iocundis ad pedes Episcopi, nisi quod
initio videatur adhuc legi Petrus Grossus. Plac olim
legi praeterea Hystoriam de Nobilitate, qui etiam
episcopus monumenti delationem libro suo inferius
cum hisce verbis: Petrus Grossus de Sancta Agidio
... hic jacet, ait aatem, quod Nepos ejus (Jo-
hannes Clementis) fuit, sed ab alio Pontifice, necio cu-
jus civitatis Episcopus creatus; certe non Cardinalis,
quod quidem hostiens sciri possit. Sed neque Gallia
Christiana Summariorum Fratrum, neque Italia
sive Ferdinandi Ughelli, quorum tomis singulis sub-
pelli Indices Nominum atque Cognominum, ipsum ad-
huc aspicim nobis ostenderunt.

3 Episcopium, quod capere integre tabella nostra D
non poterat, fuerim extendi.

Lector fige pedes, admirans quam brevis aedes
Pontificum quartum Clementem concepit asilum.
En datur io coeres Patri luccellar & heres,
Cujus si memor es, non mundi gaudia quares.
Hic Judex primus: quem sic successus opimur
Reddidit, ut (serrur) Miles probus effigetur.
Taleque sortitus nomen, Jurisque peritus,
Virginis unitus fuit uoicis ipse maritus.
Qui viduata ca, mox Christi sorte petita,
Amicentisita dignus fuit Archilevita.
Praeful ibi factus, post Archiepiscopus actus,
Pastor ut egregius Narbonne paxifuit ausus;
Utque Deo gratus vir, Cardinibus sociatus,
Papatus nomen clarum suscepit & omeo.
Sic sublimatus, sic denique clarificatus,
Perficicodo gradus confectus ad altis levatus,
Annis sex decis octo cum mille ducentis.
Transflectit Christi, Clemens tunc potare datur isti,
Aghios quare, qui transis, corde procare,
L'r finalis ei dent gaudia summa diei. Amen.

4 Sicuti porro interpontificis hystoriam, pealandaus
Petrus Corretius sic prosequitur. Sede vacante Jorda-
nus Pirutus Cardinalis de Comitibus, Terracionensis,
moriatur: ceteri, decem & octo, omnium inter sedis-
cordes, novi Pontificis electionem ad nondum ulque
mensum supra biennium protraxerunt: nondum eum
conclavis usus invaluerat. Porro Cardinales Viter-
bii (ur alibi quoque consueverant) in Cathedrali eccle-
sia summo mane conveniebant, & comitibus peralhis
ad eorum domicilia revertebantur. Ita quoque Pan-
vinus & Ciacconius tradunt. Cum igitur anno MCCXV.
die xxv. Maji, post decimum septimum Vacationis me-
sem, Cardinales ipsi, una cum Philippo Galis & Carolo
Siciliis Regibus, Guidone Montisfortis Comite, aliisq;
Principibus, qui paulo ante Viterbium venerant, ut no-
vi Pontificis electionem accelerarent, in eadem Cathedra-
li S. Laurentii ecclesia convenissent, sacrumq; sole-
ne celebraretur, Guido Montisfortis, diabólico spiritu
actus, in elevatione sanctissimae Eucharistiae, ense sacri-
lego evaginato, Henricum Cornabaz Comitem, Henrici
Regis Angliae nepotem, qui & ipse reperiebatur in
Curia, horribile dictu transiit, trucidavit, ac incolumi-
tus evasit. Tali tantoq; execrabili scelere permoti Reges
Viterbio recesserunt, & ad propria reversi sunt.

5 Cardinales quoque rebus insectis abire cogita-
bant: Viterbicoes autem suavis S. Bonaventurae, qui
tunc ibi degebat, duce Raynerio Gatto civitatis por-
tis obsecratis, & Cardinalibus ipsi in Pontificum
Palatium, prope Cathedrali (ur dicebatur) cons-
tructum, adductis, omnes ibidem incluserunt: sic-
que Conclave originem traxit, ut Panvinus etiam
eum Ciacconius affirmant. Joannes interea Zanc-
ogia, Cardinalis Episcopus Portuensis, qui ovum
monasterium apud ecclesiam S. Mariae de Paradiso
extra Viterbii moenia jam exercebat, in Conclavi exis-
tens, Moniales Ordinis Cisterciensis primo loco so-
arodocendas nominavit, & litteras emanavit. Cete-
rum Raynerius Gattus Viterbii primarius Conclavis
custos erat, ac alimenta necessaria Patribus quotidie
subministrabat: qui pervicaciores oibolomous sa-
cti, ad alios sexdecim menses electionem proroga-
runt: quasvis Palatii ejusdem Conclavis tedium Vi-
terbienses jussu Raynerii detexerint, ut incommode
ac tadio affecti electionem ipsam accelerarent. Edo-
liss fortasse Raynerius erat: a Joanne Cardinali Por-
tuensi, qui (ut Pappyrus Massonus & Panvinus re-
ferunt) ad sociorum discordiam exprobandam, Pa-
latium, in quo electio fieri debebat, testis & late-
ribus audendum praecebat. Quod sine sabulo-
rum atque commentorum nonnulli existimant:

* id est, 11.
Ann.

Franco
Anno 1201
de 1

anno Ro-
gatus Fran-
cis & Ro-
mulo in
electio-
nem Nepos
de Anglia 2

F
Conclavis
Palatii
electio & P-
conclavis

in hoc Con-
clavi electio
episcopi & al-
terius

A sed ut veritas ipsa pateat, ejusdem Concilii diploma, Henricum Cardinalem Officium infirmis gravatum inde extrahendi causa editum, & in hujus Communiis Secretaria servatum, ad verbum registrare libuit.

quasi Can-
didi Offi-
cio, refer-
re.

mandata
Hic reser-
vatur in
Archivio.]

6 Non miseratione Divina Episcopi, Presbyteri, & Diaconi sacrosanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, infirmis Venerabilis Fratris nostri H. Officis & Venerabilis Episcopi fraterno compatiuntur affectu: vobis Alberto de Monte Bono Potestati, & Raynerio Sancto, qui pro Capitaneo Viterbiensi te geris, & communi Viterbiensi, tenore praesentium, sub debito fidelitatis, quo nobis & Ecclesiae Romanae tenemini, districte precipiendo mandamus; quatenus, cum idem Episcopus juri & voci tibi competentibus in electione Romani Pontificis assentiaveris coram Nobis, quantum ad praesentem vacationem duxeris, volens,

ut non obstante ejus absentia, sine ipso hac vice libere procedamus, ad providendum Romanae Ecclesiae de Pastore, ratam habitoris & gratam electionem seu provisionem, quam de Romano Pontifice, abique ipso & ejus requisitione, duxerimus faciemus, ac instanter petierit vobis mandari, ut de Palatio, in quo sumus inclusi, ipsam permittentes exire, eundem Episcopum de ipso Palatio statim egredi libere permittatis, nec ipsam de cetero aliquatenus detineatis. Datum Viterbii in Palatio discepolo Episcopatus Viterbiensis vi. Idus Junii, anno Domini mclxx. Apostolica Sede vacante.

† † † † †
Quos fecisset hic Graeco videt, eundem appens. sigilla sunt, absque alia nominum subscriptione, a quibus cum ubi sigillum ipsum Henrici, patet cum illa ostendit Cardinales auctoritas tunc fuisse.

CLXXXVI. B. GREGORIUS X. E

B GREGORIUS, natione Placentinus, antea Theobaldus Archidiaconus Leodiensis, Viterbii anno mclxxi. l. Septembris electus, absens in Palatinam, electioni assensum praeiit xviij. Octobris, exindeque censetur sedisse annos iv. menses ii. dies xv. licet primum coronatus Romae xvij. Martii, anno mclxxii. in Dominica iij. Quadragesimae: obiit autem anno mclxxvi. x. Januarii, sepultus Aetii: & vacavit Sedes dies x.

Ab eo 1079
ad 1081, an.
q. m. d. p.

Ratio sup-
ponit,

D. de electionis consuetudine decretis Cardinalium, ad ipsum in Syriam missi: Acceptus seu inis Pa-
tristatus dicit, pendet a dictum et supra annos xv. affigendum numero, dum ex Palatio Lucensi consiliis, quod mortuus est apud Aetium xv. Idus Januarii, anno scilicet mclxxi. quoniam die ut Sanctus celitus ab Aetio, ejus incorruptum corpus in sua Cathedra servandis, & pro solenni consecratione satagendis, nostrum Mf. dies iv. Rollevick & Stella x. Martij. xv. numeris: & hinc inferamus, sed ex Stella affirmamus sententia v. ut sententiam fore tempore istius impendens nuntiandum in Syriam, & Gregorius venerandus in Italiam; dicitur enim Brundisium appulisse 1. Januarii, Viterbi quoque ad Cardinales accessit x. Februarii. Inde sortibus ad regem Franciae. xv. Novas Martij, Ne miretis, inquit, quod Bulla oon eximens nostrum omen est appolita praesentibus, quae ante Consecrationis & Benedictionis nostrae solemnia transmittantur: quia semper ii, qui fuerunt in Romanis electi Pontifices, coeuerunt, in bullis indistinctis ante suae Consecrationis munus, modum huiusmodi observare: & fuisse signat, suscepti a nobis Apostolatus officii anno: quod idem invenio in Bulla Felicitis Anapiae, nequid conferrati, cum etiam laudam signandum ejusmodi Bullarum formalem. Iste vero Gregorius post Consecrationem suam signavit consuevis episcopales Laterani xv. Kal. Aprilis Pontificatus anno i. & deinceps die vi. Kalend. Aprilis multos ante Pontificatus nihil ambigo. Aliteram synopsi in us. nostri ex Martino hoc est.

Episcopus non
dum con-
secratus in
Italiam.

Exemplum
auctoritatis.

a Hic cum Archidiaconus esset Leodiensis, & devotionis causa iussit ultra mare, ibidem existens, o Palatio Viterbiensi in Papam a Cardinalibus est electus. Hic fecit Ordinationem suam quoque Episcoporum Cardinalium, quae plurimum laudabiles, quia honestas & valentes personas assumpsit. Hic etiam flos Pontificatus anno, pro utilitate Terrae sanctae, quae perlonaliter visitare intendebat, Lugdani ille celebravit Concilium, in quo Graecorum & Tartarorum solennes orationes interfuerunt, Graeciae ad unitatem Ecclesiae redire promittebant; in eoque signum Spiritum sanctum processit suae a Patre Fiko-

que procedere, Symbolum in Concilio solenniter decanando: oventi vero Tartarorum, infra Concilium baptizati, ad propria redierunt. Numerus autem Praetorum, qui fuerunt in Concilio, sunt quinquaginta Episcopi, Abbates & alii Praetati circa mille. Hic in Concilio multa bona instituit: videlicet pro subsidio Terrae sanctae, pro electione summi Pontificis, & pro statu Ecclesiae. Hujus tempore Rex Romanorum & Francorum, cum multis Baroibus, pro subsidio Terrae sanctae Cruce signati sunt. Hic Papa suis experientia miris in secularibus, nec in ecclesiasticis pecuniarum lucris, sed pauperum elemosinis. Mortuus est Aetii, & sepultus ibidem.

3 Nescio quid causa habuerit Bullandus noster, ut cum ejus diem obitus novaret a ducentis fere annis eum Aetianorum decreto quali festum celebrari, accensis ad tumulum sacibus, poneret missae Praetorij, domo Apostolicae Sedis auctoritate in Beatorum aut Sanctorum Album referatur, cum apparet eandem cultus antiquitatem eminus facere casum scriptum a decretis Urbanianis, quibus prior cultus nequaquam obregatus, sed continuari permixtus ceteri debet. O. deinde noster ad Concilium addit, quod major Aetii Basilica extructa denuo, sancto Pontifici Gregorio X. consecrata est, tamquam Patrono Urbis ac Divo Tactelari, & ab eo tempore, hoc est a tertia omnino saecula, ex Senatorum praescripto notatur in libris rationum, ceterorum litterarum centens, offendere a Magistratibus Urbis ad arum, ipso ejus anniversario die: plebi etiam in iunctum ab Antistite suis, ut cesset eo die ab operibus coepitiosis. Nihil igitur dubitabo, in eo quod post Julianum videtur premi fuisse supplemento, locum dare B. Gregorio Papae X. & Vnum ejus, quod ponitur in Historia Placentina tom. ii. pag. 323. ex vultus Placentina Ecclesia membrans; palea sub-
ficere, & quicquid in super de ejus miraculis vel jam editum vel ex Praetibus Aetii suggerant, cum eorum veteri continuatione cultus arguerent, fere facimus de alio similibus Beatis aut Sanctis, quorum Julianus Canonizatio adhuc pendet suspensa, de fide non tam probationem, quam sumptum hoc etate requirunt.

Cultus in
Aetii apud
Aetianum.

Ex vultus
auctoritatis.

Epistola]

4 Interim Gregoriano a post Aetium mensu muni, mi modo

A

modo est, delineationem accipe; qualem nobis delineavit D. Jo. Baptista Blendi Aretinus, de mandato D. Jo. Baptiste Capelli, Decani ecclesie illius, viri non solum ætate & dignitate, sed etiam sanctitatis venerabilis: quoniam apud alios quoque promovere editis opusculis nonnullis spiritus nobis conatus est; quemadmodum significat mihi operis nostri studiosissimus Magliabechius, cuius suggestionem curata a Decano res fuit. Est autem monumentum illud iuxta sacrorum ad monum singularem, & ante illud seculum perpetuo ardens lampas. Figuris in fronte arce sculptis quatuor Evangelistas representari, ad caput vero Desipram Christumque adulterum, ad pedes S. Petrum & Paulum, idem Decanus nos posita docuit. Olim hoc quoque Epitaphium eidem insculptum legebatur.

Gregorius deus, virtutum locus serenus,
Dormit in hac arca, dignus Romæ Patriarcha
Quem genuit Placentia, urbs Aretina tenet.

Ad ingressum vero ipsius capelle, crux ferrea firma promissa, super eandem cratem spoliatus effigies tangit. ipse Pontifex, cum titulo, Gregorius X. P.M. Placentinus. Supra tabulam grandis crux et incrustata preceat, hoc monasterio inscripta.

Quam caluit pacem, nobis Gregorius avert.
Denique prope ipsam sepulcrum ingens alia tabula appensa continet, continentis varia miracula, ad præsentiam sancti corporis, dum adhuc supra terram expositum foret, patrata, atque etiam postea, non minime referenda.

CLXXXVII INNOCENTIVS V.

De. 1796. a
18. Jan. ad
18. Jan. 1800.

INNOCENTIVS, natione Burgundus de Tarentasio, ex Ordine Prædicatorum, antea Petrus Cardinalis Episcopus Ostiensis, electus Aretii anno MCCLXXVI. XXI. Januarii, coronatus Romæ in Dominica 1. Quadragesimæ XXIII. Februarii, sedit mensis v. dies 11. defunctus Romæ anno eodem, XXII. Junii; sepultus in Laterano: & vacavit Sedes dies XVII.

Nulla nota
postulatione
non dedit.

Hic nihil custoditur, quin statim a sua electione, ipsoque in loco, inciperet exorere paternam suam sollicitudinem, tamquam Electus Episcopus, Servus Servorum Dei, scripsit Patellati, Capitaneis, Anzianis, Consilio, & Communi Januensi, optans eis spiritum consilii sanioris, ut illis ad mortem concordiam revocaret, misse tam in rem Hugonis de Ubersinis, Ordinis sui Prædicatorum Lectore in Convvento Senensi, qui eorum Depositori Romam venire faceret, infra secundam hebdomadam instantis quadragesimæ; ubi Innocentius evocatus in finem, nomen suum non expressum in Bulla, quia hi qui fuerunt hactenus in Romana Ecclesia electi Pontifices, consueverunt in bullandis litteris, ante suæ Benedictionis munus, modum huiusmodi obsequere. Adornato deinde itinere, Viterbium accessisse docet S. Antoninus. Deinde in Basilica Vaticana coronatum, sese in Lateranum recepisse ex Bernardo Guidonis scribit Reynaldus.

Ratio
composita.

2 Ipse in Encyclicis, cuius datam a Rainaldo non expressim perquam incommodum accidit, indicat per viam Servitium electum se fuisse, ipso festo S. Agnetis. Diem interim Coronationis ex Innocentio sumptum, licet electus nihil mora videatur interposuisse quin Romam accederet. Ibi, inquit Prolemani Lucensis, in S. Petro coronatus & consecratus. Inde se transfert ad ecclesiam Lateranensem, & ibidem infirmatur, æ XXII. die Junii moritur, in magna gratia Collegii: ac præsentem Rege Carolo, in eadem ecclesia honorifice sepelitur. De ejus tamula miror nihil apud Responsum legi. De ipso Martinus Palensis scribitur in ms. nostro. Hic a pueritia in Ordinem Fr. Præd. Doctor in sacra Scriptura examinus efficitur: demum in Archiepiscopum

Lugdunensem, & post in Episcopum Ostiensem, tandem in summum Pontificem assumitur. Hic, licet multa facere proposuisset, morte preventus nil noverit fecisse. 3 Quia ejus curas apud Convallierum effigies specialiter meretur considerari, quia omnino videtur sumpta ex

CLXXXVII INNOCENTIVS V.

Episcopus
Pia.

A ejus temporis pictura, verosimiliter Romæ supra Minervam vel ab Sabinam inventa. Hoc enim suadet sermo habitus Dominici, arboris longe quam nunc Reliqui isti nantur capacio, & in vasislibus ipsiusmet S. Dominici imaginibus omnibus reperto. Quare dignum censeo, quæ scorsim tabulatur. Non tamen hæc certa probari putem, quamvis euisimem verosimi-

le, Innocentium, etiam in Pontificatu tam brevi, retinuisse Ordinis sui habitum. Hæc certe, nunquam immediate superimpoluit Pallium, cujus nullus: contra Sacra est usus; sed hoc sibi licere voluit Pictor, cum etiam is, qui nuper nobis S. Antonium Archiepiscopum Florentinum in veteri statui pinxit, ad denotandum Pontificem ex ordine Prædicatorem, ad

CLXXXVIII A D R I A N U S V.

A D R I A N U S, natione Genuensis, antea Ottobonus Diaconus Cardinalis S. Andreae, ^{an. 1527. a} electus Romæ anno MCCCLXXVI. x. Julii; fedit mensem I. dies ix. & antequam consecrari posset infirmatus, obiit Viterbii xviii. Augusti, sepultus in ecclesia Fratrum Minorum: & vacavit Sedes dies xxviii.

an. 1527. a
xx. Julii ad
18. Aug.

Epitaphia
Fide.

D Ecedens ex Martino Auctor Mf. nostri: Iste Adrianus fuit opus Innocentii IV. & ab ipso in Cardinalem tituli S. Adriani promotus, a D. Cleme- IV. legatus in Angliam, pro guerra quæ ibi inter Regem & Barones exorta fuerat sedanda, missus fuit. Hic Papa sanctus, Ratim constitutionem, quem Papa Gregorius X. in Concilio Lugdunensi de constitutione Cardinalium, ad accelerandam electionem summi Pontificis, ediderat, suspendit, proponens eam aliter ordinare: sed morte præventus. Constitutionem sic suspensam reliquit. Bernardus Guidonis apud Rinaldum, ex seniore scriptore Jordano, addit, quod obiit nondum promotus in Sacerdotem, nec coronatus, nec consecratus. Hoc tamen non animi cum verorum Romanorum Pontificum numero, quando Electio, absolute & nullius approbationis indiget, qualis hoc avo fuit, postquam accepta est ab Electo, Pontificem constituit, sicut quæ primis a. fecit.

Marmora
Epitaphia.

2. Oldestius noster in archa marmorea conditum ait

am hoc Epitaphio: Hic requiescit corpus sanctæ memoriæ Domini Adriani Papæ V. qui prius vocatus est Ottobonus de Fisco de Junia, tit. S. Adriani Diac. Cardin. Epitaphium istud vicinam legimus interius videretur de scissatibus, tres lineas implendibus. Nos ipsam Menselem avo curavimus incidendam, & Epitaphii litteras, eam loco proprio expressi: cœmède non possent, in utroque superne vacante angulo eadem forma effingi fecimus. Alioquin sculpenda iussimus in illa marmorea tabula, quæ sub Tera Clavicularis Papalibus continet insignia gentis Fisco, ut cernat; simulque discat, non recte dici, quod Booficius Papa VIII. primus fuisse in ejusmodi gentilitas insignibus ascriptus. Est autem Menselem, ut videt, fuit simile ei quod Clemeo IV. possum exhibuimus, ejusdemque magnitudinis & altitudinis; ubi sacri Marmorei Pontificis Flavialis corpus indatur; cuius fibula, rotundo ac radiato monili præserte, Agnus Dei continet; in utroque vtroque Flavialis etiam ascriptur, tamquam Phrygiæ opere, hinc dictum intendit Joannes Baptista, cum ibi supra caput verbi, EGGE AGNUS; inde Desuper Virgo cum lilio lateris, B. MATER. Is quoque recentiori memoria Flavialis hoc repulsi fecit, in vacante supra Papalia insignia pariete, colore rubro, pingi iussit titulum, in cujus fundo albo lateris nigrit hoc novi styli Epitaphium legitur: Adrianus Quintus Pont. Max. Fical & familia nobilissima Genuensis, mensis unius dieique ix. magistratum Pontificum perrexit, diem Viterbii fuisset, hac honorifice sepultura donatur.

E

VICEDOMINUS ELECTUS

F

V Icedominus de Vicedominis, patria Placentinus, Gregori X. ex sorore Nepos, ex Archiepiscopo Aquis, Episcopus Cardinalis Prænestinus, electus Viterbii anno MCCCLXXVI. v. Septembris; obiit vi. ejusdem mensis, sepultus Viterbii apud Fratres Minores.

an. 1527.
s. Sep.

S I naret onepolis Joannes XXII. ea de more legentis quomodo electus fuerit, intellexerimus vicinam præter illam aliquis moris Hadrian V. iussit, & quoniam dictus fuerit. Nunc solum habemus ex Historie Placentinae auctore Petro Maria Campi, electum fuisse unum ex familia Vicedominorum Placentinarum; qui alius ab eo de quo agimus Gregori X. nepos esse non potest. Sic enim invenimus in Id. quadam Chronica. Placentina, apud Aulicem prædictum: Sunt & io dicta civitate Placentinæ Vicedomini: quæ est magna domus & nobilis; nam de ista domo fuit unus Papa: qui oco fletit in Papatu nisi per unum diem, & mortuus est Frater Minor. Hanc Chronicon, inquit, Petrus Maria, cum an. MDCCXVI. Romam detulisset,

Historia
Viterbi
in
Chronica
Id.

A sem, & ostendissent tribus sacris historicis (videlicet Andrea Paderelli, Luca Waddingo & Gabrieli Fabri, atque variis Praetis) fuit bene ponderata, & existimata fide digna.

3 Quis tamen in alius Placentinus Mss. non allegandis nulle Papatus mentionem facit, existim, cum qui jam ante eger Roma (ut dicitur) casamentum candidaret t. Julii, & Puerbum fecerunt venerat, Elebunt (ut sit) magis eliratum fuisse, & effusum distulisse usque in crastinum, si forte morbus remitteret, spernere perendi poro Pontificatus sacros: cum autem accotat videret se mori, loco Pontificatus Pallii petisse & affusuisse habitum Minorum, in eoque egresso, nullo dum sumpto Papali nomine: & hinc solum esse, quod non nomenur ab antiquioribus Catalogorum collectoribus. Annales Placentini Mss. satis accurate illum describunt, necnon quomodo ab ipso verbo initio laudationis usq., a quibus incipit elegimus Clemens IV. in nostro Mss. Verba Annales hae sunt: MCCXXVI. obiit Vicedominus de Vicedominis, de Placentia, Episcopus Prænestinus Cardinalis: qui habuit uxorem & liberos, & famulus Advocatus fuit: qui mortua uxore, propter ejus vitam bonam & scientiam laudabilem, Clericus & Præpositus Grassa efficitur, post Episcopus Aquisgranensis: deinde a Gregorio Papa X. in dicto Cardinalatu promouitur fuit: & in Ecclesia Fratrum Minorum in Viterbio sepelitur. Sicut autem videri Episcopatus Grassa & Aquisgranensis in Provincia.

& hister, similiter elegantiam hodiernam spicantibus, D sic inscriptis epitaphium stylis etiam recentioris: Hic Iohannis, Lefflor, duræ sunt munera, Primi

Iste Vicedomini continet ossa lapus. Successit Petro: dedit hunc prior Ordo Minorum: Elebunt, statim funera sacra tulit. Post hec eo modo videri nulle, conigit Jenningum nostrum anno MDCLXXXV. Viterbio transire, ubi totum monumentum invenit repulsum delatatumque, & prius Episcopi loco substitutum aliud trium distichorum: Schemate laxa rudi tibi, Lefflor, muta loquuntur; Neve raduca putes, teste latente, monent.

Namque Placentinis Vicedominis ortus ab oris,

Francisci Soboles huc veteranda jacet.

Ferre vices Domini fors huic dedit improba: verum Una Petri solum lux feretrumque dedit.

Porro si quis gratias perscrutans Auctori utriusque Episcopi Vicedominum I. remente veteri nomine, vocandum fuisse, si consecrari eum contigisse, ita non magis est faciendum quod eredi videtur, prius Ordinem Minorum amplectum esse, quam ad Apostolicam Sedem elegeretur. Ipsius Monumenti inscriptura bis accipit & usum de veritate operis iudicium, ex probis, videri.

4 Diem autem, atque adeo electionis prægressu, mortis autem Mr. Majoris Ecclesie Placentine bis videri. Octavo Idus Septembris obiit D. Vicedominus, quondam Episcopus Prænestinus MCCXXV. & reliquit huic Ecclesie anniversarium in die obitus, qui fuit die vi. Septembris, ut in Archivio. Ea bis per se doctri consuequi videntur: prime, non nisi mortuum suscepisse habitum Franciscanum; nam si id fecisset statim ad solium est viduus, ante alios suos promouitur, non tacerent id Placentini Annales, tam accurate omnem ejus potorem statum describerent: atque ne manet, quod habet Ordinis Franciscani traditio, primum ex eo fuisse 5 Bonaventuram, cui Cardinalatus obvenit, est eodem creatore aut priori solus purpureus ab etate suis susceperit Vicedominus. Secundo sequitur nec Papam quidem vere fuisse, sed simpliciter Elebunt: atque autem non refutata, sed delituisse cum a Catalogo vel ipsi etiam Annalibus commemorari; itaque ejus notitiam sola familia traditione fuisse conservatam. Non est autem ex dictis omnino certum, quod eadem Elebunt solum die præterierit mortem, cum potuerint inter hanc, & diem refutata Elebunt plures dies intercessisse: si tamen solis Elebunt aliquando fuit fuit. R. P. Antonio Pagi, Ordinis Minorum Constitutum in Provincia Theologus, multum de ea dubitat: neque non familiarum nobilium genealogis solentis morem fidem habere, circa documenta idonea, præsertim in rebus magnis, quibus est Elebunt ad Papatum: sedulius tamen agere die volui conjectura usui, ad quam urant puto adstringendum.

C

3 Idem qui, monumentum Joannis XXI. delineavit & fabricavit arifex, hoc verosimiliter fuisse, etiam hujus Vicedomini epitaphium simili forma extruam:

CLXXXIX. JOANNES XXI.

Idem, 1746
ad 1777-78
p. 4.

JOANNES, antea Petrus Juliani, Cardinalis Episcopus Tusculanus, natione Portugalensis, electus Viterbii XVI. Septembris, anno MCCCLXXVI. coronatus ibidem die XX. in Dominica; sedit menses VIII. diem I. mortuus Viterbii XVI. Maii, anno MCCCLXXVII. & sepultus ibidem in ecclesia S. Laurentii. Vacavit sedes menses VI. dies VIII.

Dicit effigiem
ut & obli-
vis.

Epitaphium quidem ejus, sub initium Pontificatus ad Regem Francorum scriptum, Oldmanni noster addidit Cicerone, sed diem dato non eorum repræsentat. Licet autem Idibus Septembris comminatum Cracovius scribet, de tempore tamen Sedis ejus certissimo credimus tunc vocari, & histerium suum finient, Martino Polono: addito irrefragabili de die mortis documento, quod ex Necrologio Dispenfensis ecclesie talo præstatur. Aera MCCCV. XVII. Kal. Junii, obiit Papa

Joannes XXII qui dedit Capitulo domus suas ad faciendum Anniversarium. Similiter corrigenda Polmanus Lucensis, cum circa finem Septembris eum pampum scribit Dominum Petrum Hispanum: nisi intellegi velit de die Coronationis, quam factam oportet saltem XII. Octobris: saltem die Constitutionem Gregorii, ab Hadriano suspensam, ut minus foret, velat ex. Ad hoc autem die Pontificatus ejus mortis est, qui tumulo ejusdem die Epitaphium fere insculpi: Joanni Lu-

A Lusitiano XXI. Pontificatus Maximi sui mense vii. mortuus MCCXXVI. Sed hoc Episcopium vel novum vel immovatum esse mihi attendis litterarum ipsarum forma perspicillius Romano, & triplex tunc coronamentum, atque ista medium inventum. Interim ejus quod hodie videtur monumenti designationem hic vide.

nomen resumpsisset, & jam passim in Catalogis Pontificum, ille Joanne filio Roberti cum ceteris relatis excrevisset numerus, ita ut diceretur Joannes XVI. qui dum viveret vocatus semper fuerat XV. & ita de ceteris consequenter; conigit hunc vocari XXI. quod non potuimus nunc recte commemorari, cum exemplum postea fecerit ante alius duo, scilicet XIV. & XV.

4. Invenitur nihilominus in aulicis Ciacconio Signum hujus Joannis (nec enim alterius dici potest) ubi sub nominibus Apostolorum, inter superiorem per medium orbem ducta crux latera scriptis; inter inferiores notatus reperitur numerus Viginti, Sed una dona venia Oldani noster, qui ipsum peritum Ciacconio inseruit, non est illud Signum, quale pro Chronographo Pontificis pingebatur sub Bullis; sed enim necesse erat singulis litterarum ductu exprimi, sed sigillum plumbum, Crux & characteribus analogis impressum: quod ut veris ipsi patens, ipsum ejus iconem non gravatior exhibere, comparatum cum altero, quod similiter ipso postea

Synopsis
B. Martini.

1. Martinus ejus Alia sic complexus est: Hic Pontifex Joannes, Petrus antea dictus, in diversis scientiis famosus, primo Theulosus Episcopus, tandem Romanus Pontifex efficitur: qui scientiarum florem & Pontificatus dignitatem, morum quodam soliditate deformabat, adeo ut naturali industria carere videretur. In hoc quem plurimum laudabilis fuit, quod se tam pauperibus quam divitibus communem exhibens, multos egenos studium litterarum amplectentes fovit, & beneficiis ecclesiasticis promovit. Et cum sibi multum vite spatium & annos plurimos extendi crederet, & hoc coram aliis alliceret, subito cum camera nova, quam pto le circa Palatium Viterbii ipse construxerat, solus cecidit: & inter ligna & lapides collisus, sexta die post casum, Sacramentis omnibus Ecclesiasticis percipit, exspiravit: & ibidem in ecclesia S. Laurentii sepultus existit. Cum autem exspiraret hic Pontifex XVI. Martii, eo anno quo Pascha celebratum fuit XXVII. Martii, consequens est expropheta ipsa die Pentecostes, Ciacconius forte in Olera Pentecostes mortuum credidit, & idem Sedes ejus supra menses viii. dies etiam viii. assignavit: erroris nem, quando ex male interpretatis Martini verbis, Joannis Petri genitricis nomen eidem ante Pontificatum adscribit, utque putat nomen non mutasse, sed solum secundum amississe.

Quo respo
B. Martini
XXI.

3. Genuini tamen idem erroris, quando hunc in aliquam ipsiusque calculo solum Viginti, credidit Viginti primum dici doctum, ab his qui fabulosam & commentariam Joannem semioam numero Pontificum interierunt. Factum id enim non respectu illius fœmine (que peritum signum est, nullum habuit in Pontificis litteris fundamentum) sed respectu Joannis Filii Roberti, qui inter Joannem XIV. & XV. medius, & in usu merito nomine negligens a ceteris ejusdem nominis, usque ad Joannem XIX. inclusivus; postea, cum per annos CXX. nemo alius idem

viri primus, nec dubitavit, esse Joannem XXII. ejus quem post Ciacconium dici vult XXI. ut revera saltem erat, sed non dicebatur. Hoc ultimum, ut sua ruditate veram veteris plumbi rudem exprimit, sua prius elegantiam plane novitiam sapit, dumque merito fidem reddit, vel ipsius plumbi (si exco fideliter expressum est) vel illud exprimentis. Quapropter non dubitabo asserere, vel in typo vel in prototypo admissam fraudem, omittens unum numerum, in propriis onitorum alterutrum judicio, atque adeo non esse obviandum, quin tam hic quam ille, ejus post annos erutum successer Joannes, sic ut ab aulicis ceteris vocabantur, ita & seipso scripserunt XXI. & XXII. Talem autem errorem numeri, ortum ex dubio de Joanne filio Roberti, esse Pontificum adscribendum (si tamen error dicendum est, & non prius Episcopi ad evasum evitandum) nemo mirabitur, qui consideraverit, quod Martinus sui nominis revera solum Tertius, anno MCCXXVI. creatus, Quintus dici voluit (nisi ex omnibus ejus Bullis patet) licet ejus proximus in eodem nomine ante duo secula Desesset Martinus, vulgo Quattus, solum Secundum se scripserit, ut erat; eo quod alii inter ipsum & S. Martinum medius duo, Martinus, non Martinus, proprio nomine vocati fuerant. Nec hoc videtur latuisse Martinum V. sed vulgare jam usum parasse, quod & seipso dico nostrum Joannem, de altero omnino certo vastat.

Stillicem
plumbum
ubi ex nota
vultu
Hic res sit?

5. Hic finies Martinus Petrus, de sequenti Pontifice, sub quo ipsemet obit, ita scribere cepit, Nicolaus III. natione Romanus, anno Domini MCCXXVII. sedit bonis. . . cetera addidit si superavisset. Que deinde, cum ejus Chronica, ex Mf. Val d'el, edita esset Constantini Anonymi usque ad Joannem XXII. unde accepta fuit mensura: istam aeternam pietatemque verbis precedit, quibus Mf. nostrum, sed hoc in multis postea dicitur longe est.

Martini
Petri anno
etque.

CXC. NICOLAUS III.

NICOLAUS, natione Romanus, de Domo Ursinorum, antea Joannes Card. Diaconus S. Nico'i in carcere Tulliano, electus Viterbii die xxv. Novembris anno MCCXXVII. consecratus & coronatus Romæ anno sequenti die x. Januarii in Dominica, sedit annos 11

8. an. 1177
etque
m. S. S. p.

m. c.

A mensis VIII. dies XXX. defunctus Suriani prope Viterbium XXIII. Augusti MCLXXX. sepultus Romæ in Basilica S. Petri: & vacavit sedes mensis V. dies XXIX.

Dilectissimi,
viri, non
matris,

Matris,

Epistola de
Matris.

Matris de
Matris.

Epistola de
Matris.

Epistola de
Matris.

I N Feste S. Catharine electum esse, declaratis ipse in Epistola, quam dedit Romæ apud S. Petrum XVIII. Kalend. Februarii anno I. ex qua dicitur etiam colligitur, ejus ordinationem factam Dominice, diebus quingens progressu Datam epistola: nec enim errorem possumus suspicari in Raynaldo, aliat in salubrem semper accuratissimo, quasi sub epistola legi debeat XVI. Kalendas, itaque ordinem salu sit eodem die, quo signata epistola: quia VIII. Kal. Februarii ortum Acherius reperit in egrapho misso ad Regem Francia, quod exhibet Tom. XI. Spiritibus p. 385. In Obitu autem Assumptionis mortuum esse, scribitur Ptolemaeus Luceus & Bernardus Guidicus: forte quia tunc cum apoplexia ceciderit, quo ipse mox nullo sustinuit esse: nam Clerici Basilica Vaticana annuerciarum ejus memoriam venerat X. Kalend. Septembris, cum commemorative prelia acceptorum ab ea breviter, que ab Oldoino nostro invenimus addita Cicerone. Foris autem tumulatus in Sede S. Nicolai quod ipse subrepererat: hoc vero cum postea Nicolaus V. circa medium Februarii xv. resurrexisset, videtur illius facta translatio, de qua in Martyrologio Basilica ejusdem sic notatur XVI. Kalend. Junii. Eodem die facta Translatio corporis sancti memorie D. Nicolai Pape III. in monumentum novum. Unius hujus saltem (nam veteris repræsentari non potuit) in prædicta Basilica scriptis adhuc servata invenitur memoria. Rerum ab O. sub te gestarum scriptis hanc tu M. noster accipe.

a Parum ante suam promotionem per aliquot dies, Tiberis Flumen in tantum excrevit vias transcendens alveos, quod cunctis cernentibus erat formidini: nam super altare B. Mariæ Roundæ per quatuor pedes & amplius transibat. Hic Nicolaus unam ordinationem fecit, videlicet quinque Episcopos Prebenium, Tufulanum, Ostiensem, Portuensem & Albanensem: quorum Præbentium & Tufulanus fuerant Seculares, Ostiensis & Portuensis Prædicatores, Albanensis vero Ordinis Minorum. Item duos Presbyteros, D. Gerardum tit. XI. Apostolorum, & D. Hieronymum de Ordine Fratrum Minorum tit. S. Prædix. Item duos Diaconos, Magistrum Jordanum Fratrem suum tit. S. Eustachii, & Jacobum de Columna tit. S. Marie in Via lata. Hic palatium S. Petri multum ampliavit, quamplurima ædificia ibidem faciens, & juxta illud prædium inclusit, & fontem ibidem fieri paravit; mœnibus & turribus Jardi-

num magnum, diversis arboribus decoratum, includendo. Hic Carolum Regem Sicilie, nobilem Ecclesie pugilem, a Vicaria Tuscie, ceteris de causis quas præcedebat, amov. i, ac se io Senatorem ad vitam (ut dicitur) eligi procuravit. Ac constitutione faciens, tam de electione prælatorum, quam de electione Senatoris Urbis, & Senatui ipsam fere per duos annos regi suænt, mortuus est in Suriano, Castro prope Viterbium: ubi Cardinales & Cives in Viterbio morantes ad suum conspectum evocabat: ceterique hodie mox priores anno Domini MCCCLXXX. (x) Kalend. Septembris decessit, & vacavit Sedes mensibus V. diebus XXI. i. mox XXI.

Post ejus mortem statim Hannibaldenses, quam cito ejus decessum sciverunt, convocata parte sua Capitolii & totarum urbium, existentium sub custodia Vicariorum quos idem Nicolaus constituerat, partem domini in viis Urbis habuerunt. Itaque ex pastio inter eos habito, pro parte Hannibaldensium unus, pro parte Urbinotum alius, io Capitolio Senatorio officium exercentes, fuerunt constituti: sub quorum regimine multa homicidia, plurimæque dissensiones, & alia quam plurima mala habita, tam in Urbe quam in ejus districtu, fuerunt perpetrata & ecclesie imposita. Viterbenses tunc, perum post obitum ipsius Pape, D. Ursini, nepotem ipsius Pape, ab officio Potestatis turpiter amoverant, licet absentem: & post hoc in obfessione castri Valeriani existentes, a D. Bertoldo fratre dicti Urbis, cum adiutorio Tuderinorum, fuerunt imbecilles debellati: ita quod quasi sine bello defensionis, campum relinquentes ac tentoria, multi fugientes ex eis capti sunt, & aliqui interfici. Eo tempore parat navigium Petrus de Aragonia, de quo plenius dicitur.

A Videtur hic Pontifex die electionis sue numeravit ejus Pontificatus, signavit in Registro ejus fecundum ordinem temporis descriptam epistola: que enim ibi est anni sui XII. epistola 80. epod Weddingam sub ejusdem nomine Bulla 58. præcedens Bullam 59. (que in Registro est epistola 50. data Idibus Februarii) Signata habetur Noctis Ianuarii, id est, die V. quando solum numeratus pontificatus Annus XI. sic numeratus fuisse videtur XII. Ianuarii anni MCLXXX. Sed scire suspexit non valde esse Ordinem Registrorum: quare hinc a communis alicuius stylo exceptioni; inde sumpta, non valde fide.

CXCI. MARTINUS II. al. IV.

MARTINUS, natione Gallicus; antea Simon tit. S. Cecilie Presbyter Cardinalis, electus Viterbii anno MCCI XXXI. XXII. Februarii, consecratus & coronatus Urbe veteri XXII. Martii, Dominica IV. Quadragesimæ; sedit annos IV. mensem I. dies VII. mortuus Perusii XXVIII. Martii anno MCLXXXV. ibique in Ecclesia S. Laurentii sepultus: & vacavit Sedes dies IV.

Jordanus quidam ejus temporis Historicus, scripsit ab Odorico Raynaldo allegatus ejus, M. cat in Bibliotheca Vaticana sub nom. 1960. Hic, inquit, felicit Martinus post ejus promotionem a Viterbio discedens, noluit ibidem consecrari; sed transiit se ad Urbem veterem, & ibi consecratus fuit X. Kal. Aprilis: fuit autem hoc ipsissima ejus Vita verba, quam invenimus in MS. nostro, in qua omnes præmissa nota chronologica repræsentant: videturque idem omnino Auctor præmissa de Nicolao scripsisse: ipsam ergo vitam, necdum alicubi vulgatam hic accipo. Floruit hoc tempore quidam

Jordanus, Ptolemaeus Luceus Vir magnæ excellentie & innocentie, Frater Nicolai Pape, ab eodem creatus Diaconus. Card. S. Eustachii, defunctus anno MCLXXXVIII. sed ne bene ordinamus auctorem historie Martiniane, prohibet Raynaldus; dum videtur ab eodem Auctore citari etiam Nicolai Pontificis Vitam, ante cujus electionem mortuus fuerat Cardinalis Jordanus.

EXCI MARTINVS IV

CXCII HONORIUS IV

CXCIII NICOLAUS IV

CXCIV CELESTINUS V

CXCV BONIFACIUS VIII

CXCVI BENEDICTUS XII

ACTA HUIUS PAPATUS

Jordano Aul. ante XII. Maji MDCCLXXV.

Ea noctis Mrt. Vitis Pontificum.

Martinus IV. natione Gallicus, eligitur anno Domini MDCCLXXV. in die Cathedre S. Petri. Hic vocabatur Simon tit. S. Cæcilie Presbyter Cardinalis, fuitque per Urbanum Papam promotus ad Cardinalatum; & per eundem Urbanum primo, & secundo per Gregorium Papam X. in Franciam missus Legatus; & per plures annos ibidem Legatus existit. Hic sedit IV. annos, mensem I. dies VI. Hic prius ejus promociorem a Viterbo discedens, noluit ibidem consecrari, sed se transfudit ad Urbem veterem, & ibi consecratus fuit. Calend. Aprilis. & Ordinationem in Vigilia Resurrectionis Dominice proxime sequenti faciens, D. Gerardum tit. S. Apollinorum in Sabinensem, ac D. Hieronymum tit. S. Potentianæ Presbyteros in Prænestinum, D. Bernardum Gallicum Arelatensem Archiepiscopum in Portuensem, Episcopos; D. Hugonem Anglicum tit. S. Laurentii in Lucina, D. Gerusalem tit. S. Martini, D. Gausfredum Curquindum tit. S. Solanæ, D. Joannem Cholet tit. S. Cæcilie, D. Comitum Mediolanensem tit. S. Maryrum Marcellini & Petri (in Presbyteros Cardinales) D. Benedictum tit. S. Nicolai in Carere Tullianum in Diaconum Cardinalem promovit.

A hic electus in Senatore, de Domino sua Familia Regis ipsius, exiens in Urbe veteri, iussit multos ad regendum tam Patrimonium, quam Campaniam, Marchiam & Ducatum Spoletanum pro Romano diola vero destinavit Comitum Joann. de Apia, cum soldariis Francigenis fere octingentis, contra Guidonem Montis-feltri, qui terram Ecclesiæ in illis partibus occupat detinebat. Qui Guido de civitate in civitatem maliciose se transferens, intra fortissimè se rebarat, interdum prædam rapiens, ut exorte lequaces sui passerentur. Eo tempore quadam die Dominica, per quemdam Latinum de Familia Regis & alium Urbe-vetanus, fuit exorta dissensio magna inter gentem Regis & Urbe-vetanos: & ut multi refruunt, Renerus, tunc Capitaneus Urbe-vetanus, ad id factus videbatur præbere assensum, ut Rex & Gallici vituperium sustinerent & damna. Nam cum tumultus magnus haberetur per terram, & clamores validos emitterent Urbe-vetani, morient ad Gallos exclamantes, Renerus, frepe vocatus ut gentem illam refronares, ingebat se infirmum. Sed tamen cessavit dissensio, aliquibus hinc inde vulneribus & compluribus Urbe-vetanis interfecit, de familia Regis omni tantum garcione moriente, cum de plurimorum morte nil sciretur.

3 Demum illiæ & bieme completis, mensis Februarii, primo anno Pontificatus dicti Domini Papæ, eodem Domino Papa residente in Urbe-vetere, pici-farius in effigie leonis caput fuit, in illa plaga maris que sita est versus Montem altum, & portus est apud Urbem-veterem. Multitudo Curialium ad videndum hujusmodi monstrum (nec mirum) accedebat: quia pelvis plosa erat, pedes breves, cauda leonina, caput vero leoninum; aures, os, & infra dentes quasi leu referrebat, ita quod in ejus capitione planctus horribiles emiserat: sicque multum prognostica futurorum exinde asserbans. Exceco quod parum post in regno Siciliæ Panormitani, succensurabie, Gallicos qui ibi morabantur omnes, tam mares quam feminas, & senes ac juvenes, in prædicti Regis contemptum occiderunt, & quod detestabile fuit, latens aperientes mulierum Latinarum prægnantium, que dicebantur a Gallicis concep-

Proprium Marti.

se, partus occidebant antequam nascerentur. Deinde Sicilia tota se rebellans, Petrum Regem Aragoniæ in suum deflorem & dominum vocaverunt. Eodemque concursu temporis, inter Romanos vii dissensio maxima & paratis hinc inde aciebus suis, pars Urbinorum se transfudit in Penestrum; Hannibal de fines vero, eredentes se habere bellum cum eis campessere, se illuc transfuderunt cum Vicario Urbis, qui certis de causis eos fovebat & ab eis fovebatur; & vastarunt totam contratam usque ad muros Penestri, non sine multorum occisione in fortalio se tenentes.

4 Itaque die Jovis II. Kal. Maji, prefatus Joannes de Apia, contra Guidonem de Monte-feltri progressum, burgum civitatis Forlivii cepit hostiliter: & per hanc diem & noctem sequentem ibi cum comitiva sua remanens, die crastina prima die Maji congregatis aciebus, ordinavit tres turmas militum, & unum pedum stabiliavit in burgo, in facie civitatis Forlivii. Sed para adversa [ram] per ipsam portam quam alias diversimode sunt emitit bellatores ut plus altibus quam victur [contra] dictum Joannem bellare [posset]. Sicque factus est hujusmodi conflictus, in quo cecidit Comes, nobilis pugil Ecclesiæ, fere cum quingenta Gallicis; ex adverso quam plures nobiles & ignobiles, fere mille quingenti. Tandem nocte superveniente, superfluit ad suam partem (se retro) traxerunt, nulli Gallicorum vita cum capiditate attributa. Eodem [tempore] concursu inter Anglicos & Portugaleses durissimum bellum fuit. Tunc etiam in Tunno magna Paganorum multitudo, per ipsius Regis Aragonum assensum; inter facies Montium oppressa fuit: & ibi occiderunt Paganis quam plurima millia, paria adversa fortiteria millia. Tunc etiam Soldanus Babylonie a Tartaris fugatus esse dicitur per octo dies, & occisum Papani ultra quinquaginta millia: sed viribus & animis (resumptis) Soldanus dictos Tartaros Orientales fugans, circa triginta millia Tartarorum in hujusmodi fuga dicitur occidisse.

5 Tunc temporis circa festum nativitatis B. Joannis Baptiste, dictus Dominus Papa se transfudit apud Montem-falstem: sed Romani pervertentes eundem, exercitum congregato circa Cornetum, eo vivente, vincas, hortos, & blade vastarunt; & exinde alias prædam facientes recesserunt. Perulini; contra inhibitionem Domini Papæ, super Fulginate exercitum facientes, quiddam extra muros civitatis suis undique devastarunt; excommunicationis sententiam proinde promulgatam incurrentes. Parum post Principes, Filius Domini Caroli Regis Jerusalem & Siciliæ, rediens de Francia in Apuliam, magna Milium comitiva secuta est, inter quos (Comes) Alenconensis, frater Regis France, Comes Arrebatensis, Comes Bononiæ, Comes de Domino Martino, & Comes Burgundie venerunt, cum multis nobilibus; eodem Rege Carolo, de Siciliæ partibus, ubi fuerat in obidione Mollini & parva profecerat, jam reverso in Calabriam, & ex exilente in plano S. Martini. Post hoc ipse Carolus & Petrus de Aragonia, qui jam Siciliam occupaverat & se fecerat in Regem Siciliæ coronari, & propter hoc erat excommunicatus, & regno Aragoniæ & omni eo quod ab Ecclesiæ tenebat privatus, eorum Urbi in inhibitionem, passum taliter inierunt, quod eorum quilibet haberes centum Milites, quos vellet & posset, in plano Burdegaleis paratos ad pugnandum ad iocem centum contra centum, inter quos ipsi duo Petrus & Carolus computari debebant, prima die Junii anno Domini MDCCLXXV. & victus esset perpetuo infamia, privata honore & nomine Regis, & de cetero contentus esset uno solo serviente & cum eo solus incederet; & non veniens ad dictam diem se paratus, potius similes & etiam perjurum

K k

rium

A rium incurret. Ad quam diem cum dictus Rex Carolus fuisset, ut debebat, multis praefectibus uos cum Legato Sedis Apostolicae, dictus Petrus non venit, ut promiserat. Quidam tamen dicunt, cum fuisset locum, nocte praecedente diem statutum, afficiatur duobus sociis, Seneschallo Burdegalensi, in loco privato & remoto, praetendens quod, propter (Regis) Franciae timorem ibidem praesentis, postea servare non audebat.

B His ipse Collesse sequentem parentem interfecit. Auctor ille, partialiter loquens super isto negotio, non est erendus. Nam verum fuit, quod propter Regem Franciae ibi praesentem in defensionem Caroli, suo casu, & in offensionem Petri, cum duobus sociis tantum affuit, ter per campum currendo, semper clamando, Arago: & in praesentia Notarii publici, infinis circumstantibus praesentibus cum videtibus, dixit: Ego sum Petrus Rex Aragonum comparans ut promisi, neminem contrarium inveniens, petens a vobis fieri publica instrumenta. Hae est veritas & nulla alia. Ita ille, de quo alii viderent: Iordanus vero histeriam captam profertur.

B 7 Dum hac ageretur, Dominus Pape deservavit Guidonem de Monte-forti, virum strenuum, in Romanoliam, ut ejus praesentia confortarentur stipendiarum Domini Papae. Quo illuc veniente, Guido de Monte seltri statim terras & civitates occupatas per eum, ut praescribitur, ipsi Guidoni nomine Ecclesiae restituit, jurans (emendatis Ecclesiae pariterum): & ad locum, per ipsum D. Guidonem de Monte-forti sibi statutum, se transfudit, ibique ad mandatum Papae mansurum (se promissit): sicque per terram Romanoliam, ad ipsius Domini Papae auctoritate & praecipia (factum est) excepta civitate Urbis: quam dictus Guido de Monte-forti post hoc aggrediens hostiliter, quidquid extra muros sui vallavit, & in ejus advocat quinquaginta castra cepit didorum Urbanorum fortia, & habitantes in eis ad mandatum suum venire sunt compulsi. Eo tempore regnum Aragoniae, per milites & stipendiarum Regis Franciae, cum auxilio ejusdam nobilis de Aragonia qui vocabatur Joannes Longi, invaditur, & multa castra occupata sunt, & multi de Aragonia ceciderunt: praedicto Petro absente & procurante sibi subsidium, qualiter posset Regem ipsum, quo jam privatus erat, defendere.

C Huius quoque sic currentibus, Romani, more solito & in eis innotato, (alienati) a regimine Urbis, quemdam Nobilem de Apulia, Vicarium Urbis, officium Senatoris gerentem, expellentes ab officio, carceribus mancipatum detinere praesumpserunt: succedenteque rumore populari, per aliquorum Urbis Nobilium instigationem, ut fertur, quemdam Romanum, nomine Joannem Turchi, fratrem D. Latini tunc Officium Episcoporum, in Capiteano Urbis & Reipublicae Defensorem invocant: qui licet parum rexit, multos Romanos offendit, & domos Romanorum in pede Mercati, non sine vicinarum domorum spoliatione, dirui fecit. Romanis ad mandatum Papae reversis, vice Papae suscepit duos Vicarios Senatoris, Hanoibaldum Petri & Pandulphum de Sabello: sub quorum regimine quies fuerunt Romani, quorum multi credebantur (cum) Petro Caroli confederationem inivisse.

9 Post hoc praefato Rege Siciliae de Francie partibus descendente per mare, se transfudit versus Apuliam: cojus adventum scientes Siculi & Hispani, in Messinam partibus fortiam per mare habentes, cum xxvi. galeis armatis & munus venerunt per mare Neapolim prope, ut sua faciliatate possent ibidem aliquos offendere ante Regis adventum. Et tandem per vi. miliaria prope portum Neapolitanum existentes, multos proferbant clamores, & iudicia faciebant,

quibus moverent Gallicos ibi existentes ad pugnam. Tandem Princeps Salernitanus, filius Regis Sicilicis primogenitus, qui, dimisso tertio de caulis Comite Atrebatensi in Calabria, illuc venerat, incitatus clamoribus huiusmodi, animositate damno sumos insolitam audaciam, cum suis bellatoribus galeis intravit: & praefatos inimicos aggrediens, pugnavit viriliter cum paucis galeis (xvi. galeis de suis per frandem assurarum reverentibus Neapolim: in quibus nobiles erant & strenui pugiles. Verum idem Princeps, cum suis secum remanentibus, debellatus fuit & captus, non sine magna occisione inimicorum suorum: sed quia viles erant galeotti & nullius nominis, non fuit aequale damnum ad Gallicos, qui fuerunt ibidem interfecti, & aliqui capti: qui velut ignari praeliorum maris, experti sunt quod eo est ludus in mari. Sicque Princeps ductus fuit cum suis bellatoribus, & carceris custodie mancipatus: & quarta die sequenti, patre suo veniente Neapolim, Neapolitanos, qui iam post capsum Principis spiritum rebellionis assumpserant, & fugerant Gallicos qui ibi aderant & spoliaverant, castigavit: & cum eos tunc ecclesiasticis, quasi infestis, a suis cruciari fecit. Tandem post multos eventus, qui plenius inferius deferuntur, Dominus Rex peractis exercitiis, in Calabria invitatus, ibi Comes Atrebatensis viriliter se gesserat, ut Pharus transiret, cupios Messinam civitatem obsidere. Sed quod conceperat tunc adimplere nequie, multa vasa sua in portu Brandi, ob per statum hiemale vastarentur, ea caperentur ab inimicis, postmodum rediens, reliqua per mare, ut passagium custodirent, deslinavit.

10 Inter ea quo tempore Comes Rubens, pater uxoris praefati Guidonis de Monte-forti, diem elapsit exstremum. Quo audito, ipse Guido, de licentia Domini Papae, exercitum Ecclesiae in obsidione reliquit Urbis, se transfudit in Tusciam, ut terram quae sibi spectabat ex morte dicti Comitis, quam impetebat Comes S. Floris, desinere. Sicque eodem Guidone in praefata terra manente cum paucis sequacibus, comitiva Comitis Angulariae terram ipsam hostiliter invase, ut ipsam D. Guidonem occideret. Quod cum fieret idem Guido, cum paucis occurrere non tardavit: & quadam die fecit in praelio contra gentem Comitis Angulariae, sicque testatur eventus: nam ibi sagaciores Tusciam & de amicitia ipsius Comitis Angulariae ceciderunt, quorum capti fuerunt aliqui & aliqui interfecti, ipso D. Guidone graviter vulnerato.

11 Eodem tempore praefatus Dominus Pape, malitiam & nequiam Reneri Capitanis Urbis vetani ultra sustinere non valens, exinde discessit die Martis post festum S. Joannis Baptista, & secundo die castrum Bledis intravit: deinde per vineat corporis detentus ibidem remansit usque ad diem Dominicam propter festum S. Michaelis. Tunc exiit dictum castrum, in die S. Fraeostici Perulium intrevit: ubi cum iocundi gaudio & honore a Perulinis: qui jam venerant obviam, sententia excommunicationis supradicta, fuit receptus.

12 Eodem tempore Comes Tooi, qui remanserat in obsidione Urbanam, in tantam dementiae pravitate prorupit audaciam, ut Guelphos de Urbiveteri nobiliores & potentiores suppeditare tolliter videretur. Sed Guelphi sumptis viribus, & invocato D. Guidone de Monte-forti, qui eis adhaerebat, ipsum Renerem cum filiis suis, & tandem omnes Ghibellinos sibi adherentes, ab Urbe veteri torpuit, aniequam dictus Guido Messinam veniret, egerent. His undique se occurrentibus, parum post Rex Carolus infirmitate gravi concussus est: licet se quasi non rationem pro viribus suis ostenderet, ut a somni fortius, & exanimis sapacis animaretur, & (non deferrent) acquidem si Caroli infirmitas nota fieret, quam evadere

A cico fperabat. Ordinato deinde statu Regni primis, communicatoque suorum prudentium consilio, salutarique Corpore Christi cum Unctione extrema susceptis, in fideli ipsius Christi nominis invocatione, die Dominica, vii. die mensis Januarii, in Dominum requievit.

13 Post hunc idem summus Pontifex, audita praefati Regis morte dumfola, lugubres voces, cum Cardinalibus & Persulis, ut decuit, celebrans, ad celerem succursum praescripti Principi suisque heredibus, nec non & Comiti Atrebatensi strenuissimam (per cujus industriam, inclitae probitatis animositate decoratam, Regnicola quam plures, potius timore quam fidelitate, praestabant Gallis obsequium) impendendum, quamdam pecuniam summam, fere centum milia librarum Turonensium, eidem Comiti destinavit. Et post parum, videlicet die Resurrectionis Domini, quae fuit dies Annuntiationis Virginis gloriose, postquam celebrasset solitamque refectionem cum suis Capellanis sumptis, arripuit cum infirmis occultis: ex qua licet se graviter pati diceret, ejus physici, morbum ignorantes, & tamen astrictes in eo nullum esse mortis indicium, die Mercurii proxime sequenti, circa noctis horam quintam, debitu exolvens conditionis humane, ad Dominum (ut ceteris opinatur indicis) migravit. Nam diversarum afflicti (morbis) passionum, & specialiter visus, auditus, & loquelae ac ingressus, prostrati circa feretrum, in quo corpus ejus exiit sepulchrum, infra paucos dies, videntibus & adstantibus Clericis & laicis quampuribus, multi sanati sunt: nec adhuc quando, fuit haec scriptura compilata, xli. mensis Maji, cessabant ibi miracula. Vacavit scilicet ii. diebus.

14 Hactenus ille: qui haec videtur dicere, die Mercurii post Pascha, ad est xxxviii. Martii, sicut & nos posuimus, obisse Martinum, non tamen repugnat Encyclica successori, 24. Kalend. Aprilis adferentis eum mortem: dies autem xxix. Italis incognitis post festi octavam, & ubi ille quinto hora natus, quando alteri, diem naturalem affirmanti a media ad mediam noctem, adhuc affirmabantur ultima hora currite diei praecedente. Dilectum est quod miracula per scripta non fuerint, quodque in eandem cum ipsius corpore cretam calcatae Persuli posita fuerint, sicut dicitur superius, decessum ejus Innocentii III. & Urbani IV. pariter Perusii de sanctiorum ac separatiorum corpora, excois jam fessatis qui in antiquis de se servabant reliquias quam ceteris cultis, & refrigeratae pietate consensibus miraculis.

15 Stylus Martinus, in ordinandis Pontificatus sui annis a die Ordinationis, videtur in Regesto ejus apud

Waddingum colligi ubi anni ejus 1. Epist. 101. signata invenitur x. Kal. Januarii, & 107. vi. Idus Martii id est die x. Januarii ac ordine Regesti haberi potest aliqnod, oportet ut hac posterior ideo consecratur ad annum 1. Martini potius, quia si solum caput annos numerat a xxiii. Martii: nam si a xxii. Februarii capisset, numerandus fuisset annus 15. Hoc ignorans Waddingus in-erit videtur post tota. 2. Annalium suorum, quom hinc restitutum dicitur.

16 Signum Martini hujus, sub numero Secundi, primus Cracoviae illustratus inferat noster Oldemus hujusmodi.

Hoc si fucrum est (non apparet enim magna dubitanda ratio, cum simplicibus literis totum esset, itaq; potuerit fuisse sub vero ejus Bullis possum) sequitur, quod ipse sepe semper scripserit sui nominis Secundum, sicut utique, dicit, inter se & Primum medios, fuisse Martinos, non Martinos, uti supra jam dixi. Hoc vero potius; consequens esse videtur, quod Iordanus nostro Vita a se scripta, non posuerit Martinum IV. sed numerum monasterii nostri M. Antea, qui nullum aspiciam Martinum novit, semper Martinum scribitur. Proinde credi potest hoc error, Martinos & Martinos confusentium, primum intercalasse post fecum xxi. cui se accommodavit in quo in Constantinensi Concilio ac universa Ecclesia testis est Papa, nobis dubia vix Martinus V. dicit; uti apparet tum ex vero Bullis omnibus causisque sui temporis Historiis, tum ex Sigillo plumbico, quod Alphonso Cracoviae representat ut supra.

CXCII. HONORIUS IV.

HONORIUS, antea Jacobus de Sabello, Diaconus Card. S. Mariz in Cosmedim, electus Perusii 11. Aprilis anno MCCLXXXV. consecratus & coronatus Romae xx. Maji, Octava Pentecostes, sedit annos 11. dies 11. defunctus anno MCCLXXXVII. 111. Aprilis: sepultus est in Vaticano, & vacavit sedes menses x. dies XVIII.

PTolomaeus Lucensis diem electionis, invenit in nostro M. & apud Martinum Palesi continuatorem, nemineque ambigam pent, cum sit, Honorius IV. in octavis Paschae (id erat 1. Aprilis) alii dicunt die lune post Oshavam, in Cathedra Petri sedit: & addit: statim creatus in urbem se transferre, & in Monte Aventino juxta S. Sabinam magna fabricet palatia, & ibidem sedem Pontificalem constituit, tuncque ille mont renovavit in aedificis. Arguit solum Iacobus Cardinalis S. Georgii in Velabra lib. c. v. So. tamquam pessimi exempli in succedere Nicolao, idem faciens Proplem Moii.

ad S. Mariam Majorem. Existimo ego, iusto respectu id fuisse, ut ubi, distans Curia absconderet band parum desolata ac deformata, sit in locis instauraretur. Latentem praesentem talia absolverentur aut etiam inchoarentur, coronatus & consecratus fuit Honorius. Diem vero exprimit, sed ex Encyclica de sua electione, data Romae apud S. Petrum vii. 11. Kalendas Junii, Pontificatus tunc, videtur mihi posse colligere, Coronationem factam Dominice praecedenti, id est xx. Maji in Octava Pentecostes. Diem mortis, ubi in Cana Domini post biennium ab electione, docet Pascha au-

K k 2

A no MCCCXXXVII. celebratum vi. Aprilis.

2 *Laudatus olim Proleptus Laceris, hujus omnia exis scriptor, quod fuit homo sapiens, nulli la-
fivus, sed fuit bene prosperus, multum autem po-
dignus. Narrat Constatius ait, quod fuit impedi-
tus corpore in manibus & pedibus. In die mortis en-
te conveniunt: temporis autem ejus diffinitio hujus-
modi incertae in se ipso. ab eodem fons fons compo-
situm, qui & sequenti Nicolai Vitis scriptis Raval-
do dicitur: Eodem anno Domini MCCCXXXV. tem-
pore quo solent Reges ad bella procedere, Rex Philip-
pus Francie, cum filio suo Philippo Rege Navarre,
postea vero Francie, nec non cum Carolo filio suo,
tunc Rege Aragonum nominato, & cum Joanne Gau-
leri Cardinali, collecto exercitu magno valide, &
prædicta Cruce in toto regno Francie, & concessa
Cruce-signata plena indulgentia omnium peccato-
rum, vadit contra Petrum Aragonie, accipere sibi
Regnum; pervenitque ad Gironam, eamque obsedit,
& cepit tempore æstivo. Volentique exinde contra
Barcinonem (prohiberi), epidemia gravis exorta in
exercitu impedit. Interim dum hæc geruntur: qua-
dam pars exercitus Regis Francie, obvium habuit*

*Alia sub
vitis fons
fons:*

*Pauli sub
vitis fons
fons:*

3 Petrum de Aragonia: qui bellum campestre semper
declinans, in insidis & lateribus Gallicos oppugna-
bat. Et dum hinc inde pugnatur, idem Petrus fuit in
bello vulneratus: & post paucos dies in lecto de-
cumbens, obijt ex vulnere jam inflicto. Rex autem
Francie, videns exercitum tanta agitudine laboran-
tem, redire cepit cum gente sua: & in reditu infir-
matus, obiit in Pispiniaco, pridie Nonas Octobris
anno prædicto, regni sui xv. ætatis suæ xlii. delatum-
que fuit corpus Parisius, & in S. Dionysio tumulatum:
cor vero ipsius, prout ordinaverat, in ecclesia Fra-
trum Predicatorum ejus sepulchrum. Carolus vero præ-
fatus regnum Aragonie non potuit obtinere: fuitque
tandem processu temporis per Romanam Ecclesiam,
& filium & heredem memoratis Regis Petri de Ara-
gonia, cum consensu Regis Francie Philippi &
memorati Regis Caroli, concordatum & aliter ordi-
natum.

*Per inter-
vium hæ-
retici fons
fons:*

*Constatius
Alferius:*

3 *Pax ea facta est anno MCCC. sub Bonifacio VIII.
inter Eudæum Petri filium & Carolum Valesii: epi-
tam autem historiam sic progreduntur. Auctor in nostro lib.
Tempore Honorii IV. Fratres Carmelite, mantellos
barratos, ex albo & nigro seu griseo variatos, quos
antem portabant, in cappas albas commutaverunt. Nos
de illorum barratarum forma, seu barris circulariter cir-
cumscriptis ipsos mantellos, multa alibi diximus: quo
autem cogimus credere, non circulariter sed perpendicu-
lariter duobus barris istos fuisse, illorum hæcque nihil
esset ex auctoritate vel ex præsentibus contra nos: magnam
minisque suspensam auctoritatem & pellentes a nobis al-
legavit: quibus suffragatur Analium Ecclesiasticum
Constatius Odoarius Reynaldus, Villanus & S.
Antonius verba transcribens. Pergit auctor: Eodem
anno Rex Angliæ Eduardus venit in Vasconiam*

& in Catalogiam, pro liberatione Caroli, filii D
quondam alterius Caroli primi Regis Sicilie, ipsum
visitaturus: & cum Alfonso, tunc Rege Arago-
niæ, de concordia tractaturus. Hic Honorius Pa-
pa obiit Romæ in die Cene Domini, fuitque se-
pultus in die Parasceve juxta Nicolaum III. in eccle-
sia S. Petri anno prædicto, & vacavit Sedes
a die Cene Domini in hebdomada Sancta, usque
ad festum Cathedralis S. Petri. Pæso ex Vaticana
Basilica ad ecclesiam S. Marie in Ara celsi, iussu
Pauli III. Pontificis, traslatum est Honorii cor-
pus, & in sacello majorum coaditum Mausoleo
Marmoreo: cuius delineationem æri incisam videre
licet in nostri Oldoni ad Cræcium additis libris.
Ejus spectabilissima pars est ipsius Honorii se-
pulchrale simulacrum, ex cuius basilica veteris Va-
ticane altarium, cum aliis festis annuallis mar-
tyribus antiquis operis eodem spectantibus, & super-
impingitur æta item marmorea, in qua maris, ex
Aldebrandesibus nota, corpus primus conditum for-
mat: cuius etiam gentilitium scutum in tumba fons
spectatur inter Sabellia gentis insignia.

*Honorii sub
vitis fons
fons:*

4 Prædictum Honorii sepulchrale simulacrum. E
in habet Sacrosancti, cum Regis in capite, quo-
modo mori ætatis Pontificis tumulatores effert, qui
videmus in Appendice ad I. Partem, qua nunc
facta est Dissertatio XXXIX. atque in addendis ad
eandem, dedimus etiam quæ unumquemque. Restat
nobis reddenda ratio, cur in ejusmodi honorariis mu-
nibus (quorum sic eundemque, ut ipsorum Pontifi-
cum in imprimantur effigies, nescio quis primus
fuerit instigator, non credo tamen, multa antiqui-
tatem hoc sensu fuisse) esset, inquam, reddenda
ratio, cur tum his Honorius, tum alii plures
Pontifices, vulnerati expressim in Capite seu Pluvia-
li. Ibi alia ratio transversim non occurrat,
quam quod ejusmodi munus eundemque, non spor-
gendi in papalem, quando ex Vaticano in Latera-
num deducitur recent ordinatus Papa; aut ean-
dem occasione dissolvendi inter Penitentes. Con-
venerat ergo novum Papam illo in habito imprimi,
in quo ille sit primus processurus erat. Atque
hinc paulatim usus invaluit, ut etiam statim,
postea erecta eisdem seu vultus sui maris, sic sin-
gi caperent; quemadmodum Bonifacio VIII. se-
esse videmus Anagninam & Urbiveteranæ cruxi-
tor. Primus etiam nobis occurrit Honorius hic,
qui alteram sui manifestam partem emblematica
cessera araverit, diversa ab ea quam sibi elegit
circumferendam sigilla sua, per hoc verba,
Spes mea Dominus in secula. Ibi enim ornatus
cassida ex trinitatis specie corona, cum circumdan-
do lemmate, Et vitæ mortisque comes: quo op-
timum Pontifex videtur significatum voluisse, aliam
nullam se eternam ambire, nisi ea merito bonorum opo-
rum, qua vivit mortisque prædestinat.

*E
Capitulum
vitis fons
fons:*

CXCIII. NICOLAUS IV.

*Alia anno
1286. ad
95. et 96.
m. d. d. 14.*

NICOLAUS, ante Hieronymus, patria Afeulanus, Cardinalis Episcopus Prænesti-
mus, ex Ordine Minorum, electus xxii. Februarii, anno MCCCXXXVII. bissextili,
Dominica II. Quadragesimæ, coronatus xxv. ejusdem, Feria IV. festo S. Marthie;
sedit annos IV. mensem I. dies xxiv. mortuus XIV. Aprilis anno MCCCXII. sepultus ad S. Ma-
riam Majorem: & vacavit Sedes annos II. menses III. dies II.

*Dicitur
fons:*

D E hoc scribens sequenti seculo Henricus Reddor-
fius; Bis electus, inquit, cum lacrymis relig-

navit, tertio compulsus omnibus Cardinalibus ac-
quievit. Narrat hoc ipse plene in sua Encepsi-
ca

A et apud Raynaldum: in qua cum Dominica t. Quadragesima ceciderit ad electionem Cardinales dicuntur, nihil ergo quidem mutandum esse legendumque 12. sed intelligi, electionem non fuisse completam per ipsos consensum, nisi die viii. Porro cum dictam encyclicam versasse sit inter majorem datam esse, post electionem Convocationem; existimo corrigendum, quod apud Raynaldum impressa est, datam; atque pro vii. Kalendas Martii, legendum vii. quod ex anno bis dicebatur, festinus in Vigiliis in ipsoque festo S. Matthei; quod die, id est biduo post diem Electionis, ceterosum Nicenam dicit Labbeus noster, & omnino credibile puto, licet auctorum non invocamus. Diem mortis, unde spatium Pontificatus hujus definitum, explicat idem, qui Martini IV. vitam compendio scripsit, Jurdanus: quoniam vitam in nostro M. per incuriam librarii mutatum, ex Raynaldo videtur hoc modo integram servari, additis, quae omnia enumerat, hoc vero solum sibi censuit transcribendum, loco.

et mort.

alla hinc Pontificatus.

Nicolaus IV. natione de Metchia Anconitana de Elcula civitate, electus ad Pontificalem Cathedram, cum ascendit in festo Cathedrae S. Petri, an. Domini mcccxxxviii. Idcirco annos iv. & amplius, licet fuit de festo Cathedrae S. Petri usque ad Septimanam sanctam: vacavitque Sedes annis 11. & mensibus quasi xii. Hic prius vocabatur Fr. Hieronymus, de Ordine Fr. Minorum, quorum Ministri fuerat generalis, & exinde Presbyter Cardinalis (S. Pudentianae ac deinde Episcopus Penitentialis: postea Papa ad Cardinalatum promotus D. Neapolitanum & D. Petrum de Columna, Generalem Minorum Fr. Mithum de Aquasparta, Fr. Hugonem Magistrum in Theologia Ord. Predicatorum. Dominus autem Hieronymus, dum esset Cardinalis, imminente electione summi Pontificis, clausis Cardinalibus in S. Sabina post montem Honorii, ceteris propter infirmitatem locum supponentibus, solus ibi remansit & sanus.) Hic Nicolaus (cum Pontifex esset) anno Domini mcccxxxix. in fine mensis Aprilis, dum Letanias fierent S. Marci, Tripolis civitas capitur a Soldano & Sarracenis; fueruntque capti ibidem, & oculis, & alias capere vult plures Christiani, & Christianitatis nomen & cultus deiecit illi. Eodem modo, fere hinc jam exacto a captione civitatis Tripolis, in festo S. Potentianae Virginis, Arbon civitas capitur a Sarracenis: & capiuntur & occiduntur pluresque triginta milia personarum utriusque sexus. Causa autem hujus perditionis fuisse dicitur multitudo Dominorum, & diversitas Nationum, quae ibidem faciebant contrarietatem voluntatum. Anno Domini mcccxi. Rodolphus Rex Alemannie moritur, sine benedictione Imperiali, & apud Spiram civitatem sepelitur, Regni sui anno xviii. (expleto). Hic fuit in armis strenuus & Princeps providus.

Civitate Cardine dom.

Anno fuit Terrae sanctae.

Anno fuit Terrae sanctae.

paula post a Natali Innocentii pont. consp.

B Nicolaus IV. natione de Metchia Anconitana de Elcula civitate, electus ad Pontificalem Cathedram, cum ascendit in festo Cathedrae S. Petri, an. Domini mcccxxxviii. Idcirco annos iv. & amplius, licet fuit de festo Cathedrae S. Petri usque ad Septimanam sanctam: vacavitque Sedes annis 11. & mensibus quasi xii. Hic prius vocabatur Fr. Hieronymus, de Ordine Fr. Minorum, quorum Ministri fuerat generalis, & exinde Presbyter Cardinalis (S. Pudentianae ac deinde Episcopus Penitentialis: postea Papa ad Cardinalatum promotus D. Neapolitanum & D. Petrum de Columna, Generalem Minorum Fr. Mithum de Aquasparta, Fr. Hugonem Magistrum in Theologia Ord. Predicatorum. Dominus autem Hieronymus, dum esset Cardinalis, imminente electione summi Pontificis, clausis Cardinalibus in S. Sabina post montem Honorii, ceteris propter infirmitatem locum supponentibus, solus ibi remansit & sanus.) Hic Nicolaus (cum Pontifex esset) anno Domini mcccxxxix. in fine mensis Aprilis, dum Letanias fierent S. Marci, Tripolis civitas capitur a Soldano & Sarracenis; fueruntque capti ibidem, & oculis, & alias capere vult plures Christiani, & Christianitatis nomen & cultus deiecit illi. Eodem modo, fere hinc jam exacto a captione civitatis Tripolis, in festo S. Potentianae Virginis, Arbon civitas capitur a Sarracenis: & capiuntur & occiduntur pluresque triginta milia personarum utriusque sexus. Causa autem hujus perditionis fuisse dicitur multitudo Dominorum, & diversitas Nationum, quae ibidem faciebant contrarietatem voluntatum. Anno Domini mcccxi. Rodolphus Rex Alemannie moritur, sine benedictione Imperiali, & apud Spiram civitatem sepelitur, Regni sui anno xviii. (expleto). Hic fuit in armis strenuus & Princeps providus.

C Nicolaus IV. natione de Metchia Anconitana de Elcula civitate, electus ad Pontificalem Cathedram, cum ascendit in festo Cathedrae S. Petri, an. Domini mcccxxxviii. Idcirco annos iv. & amplius, licet fuit de festo Cathedrae S. Petri usque ad Septimanam sanctam: vacavitque Sedes annis 11. & mensibus quasi xii. Hic prius vocabatur Fr. Hieronymus, de Ordine Fr. Minorum, quorum Ministri fuerat generalis, & exinde Presbyter Cardinalis (S. Pudentianae ac deinde Episcopus Penitentialis: postea Papa ad Cardinalatum promotus D. Neapolitanum & D. Petrum de Columna, Generalem Minorum Fr. Mithum de Aquasparta, Fr. Hugonem Magistrum in Theologia Ord. Predicatorum. Dominus autem Hieronymus, dum esset Cardinalis, imminente electione summi Pontificis, clausis Cardinalibus in S. Sabina post montem Honorii, ceteris propter infirmitatem locum supponentibus, solus ibi remansit & sanus.) Hic Nicolaus (cum Pontifex esset) anno Domini mcccxxxix. in fine mensis Aprilis, dum Letanias fierent S. Marci, Tripolis civitas capitur a Soldano & Sarracenis; fueruntque capti ibidem, & oculis, & alias capere vult plures Christiani, & Christianitatis nomen & cultus deiecit illi. Eodem modo, fere hinc jam exacto a captione civitatis Tripolis, in festo S. Potentianae Virginis, Arbon civitas capitur a Sarracenis: & capiuntur & occiduntur pluresque triginta milia personarum utriusque sexus. Causa autem hujus perditionis fuisse dicitur multitudo Dominorum, & diversitas Nationum, quae ibidem faciebant contrarietatem voluntatum. Anno Domini mcccxi. Rodolphus Rex Alemannie moritur, sine benedictione Imperiali, & apud Spiram civitatem sepelitur, Regni sui anno xviii. (expleto). Hic fuit in armis strenuus & Princeps providus.

nium Ecclesiarum caput & magistra. Plura de hoc materia vide apud eundem cardinalem scriptorem verba Annus, ex cuius sententia non illibenter deinceps mutabimus aliquam in praecedentibus citatis scriptis, aliter aliquando constituta.

3 Porro annum a unitate Domini incertum proprie esse, quoniam vocatur Annum gratiae, asserunt Scidiger. Dicit autem hoc usus usque ad Pontificatum Gregorii XIII. nam decesserunt hujus Pium V. invenit annus in Noivione ad hoc usque, cuius Bulla xxi. i. in Bulla de Ceterubini, publicata dicitur Anno Nativitatis Domini mdxlvi. i. indictione x. die vero lune xxx. mensis Decembris, Pontificatus anno 1. quae omnia notant finem anni lvi. Apud nos videtur a Kalendis Januarii. Ipse vero Gregorius apud eundem, bullam suam viii. signat, Anno Incarnationis Domini mdxlxi. i. i. Kal. Januarii, Pontificatus anno 1. & publicatio ejus facta fuisse legitur, Anno Nativitatis Domini mdxlxi. i. indictione x. die vero xxi. mensis Januarii, unde insuper dicitur, ex style Curia indifferenter usque per Incarnationem & Nativitatem venerabilis. Atque ita usque hodie eadem Curia perseverat facere in Signatura Breviarum, quod pro Gallicis constituisse invenimus Ceterum IX. nam mdxlvi. qui ipse Breviarum nostrum in Annali veteris Treverensibus lib. 18. edixit, ut Gallorum veterum Regum more sublati, Januarii Kalendae annum deinceps operirent. Et hoc obsequio per Europam per annis susceptumque fuit, etiam ad nunc apparet: Roma; et in Treviris ac Senis, & aliis fortasse nominaliter in locis, Novis et Serbis publicis secundum personam sui a style sua veteri ac jura recedat, quod etiam Remorum Curia nunc servat in signando Bullis proprie dictis ad apparet in Diffinitione xlvii. 3. De corpore Nicolai IV. Cardinalis Silestus in scriptum reliquit. Nicolaus IV. jacet in terra prope portam minorem exiit ad Basilicam versus S. Pudentianam, habetque in Epitaphium, quod ita legitur: Hic humilis tumulus hominem, qui salubris auctus, Sic mortuus statuit esse manere sua.

et fuit Curia.

et fuit Curia.

et fuit Curia.

et fuit Curia.

et fuit Curia.

et fuit Curia.

et fuit Curia.

et fuit Curia.

4 De corpore Nicolai IV. Cardinalis Silestus in scriptum reliquit. Nicolaus IV. jacet in terra prope portam minorem exiit ad Basilicam versus S. Pudentianam, habetque in Epitaphium, quod ita legitur: Hic humilis tumulus hominem, qui salubris auctus, Sic mortuus statuit esse manere sua.

5 Porro relictis Nicolai morte, M. nescimus hoc subiungi: Anno loquenti Electores Imperii, iam Praetoriam Principes congregati, elegerunt in Regem Alemannie Adolphum quemdam Comitem de Naxove, virum quidem in armis strenuum, sed in patientia non multum. Quae ad Insuperpositi duraverunt hystoriam spectat, seu exaltatione descripta & notis illustrata invenimus in opere Metrico Jacobi Cardinalis S. Georgii de sequenti Pontifice, ad xxi. Maii, quae de causis hic breviter etiam erunt, quia autem causas successerunt Nicolai Cardinalium V. hinc electione sui v. Julii

et fuit Curia.

et fuit Curia.

et fuit Curia.

A non accepit sua electionis munus, adeoque non consecratus fuisse, nisi post medium Julium; idcirco tempus sedis vacantis post mortem Nicolai ultra biennium protrahi ad menses 3. dies 2. Signis autem malis, per

fissionem juris, consensum illum resisteretur ad diem D electionis, argue ab ea ordi Pontificatum Celestini, hinc suffragari ad biennium addere menses 3. dies 20.

CXCIV. S. CAELESTINUS V.

CAELESTINUS, antea Fr. Petrus de Murrone, Eremita ex regno Neapolitano, prope Sulmonem oriundus, electus Perusii v. Julii anno MCCCXIV. abfens, coronatus in ecclesia sui Ordinis prope Aquilam XXIX. Augusti in Dominica; sedit menses v. circiter; abdicavit Pontificatum XII. Decembris, & supervixit usque ad XIX. Maii anni MCCCXV. vacavit autem Sedes post abdicationem ejus dies XI.

die 12te
maio 31

Franci Pm
15ma Junii

V Errores Rollevinc, menses v. dies v. fuisse Caesellinum bene ostendit, a die electionis Pontificatum hunc dubie voluit aspicari: & hoc sententiam alii videntur, qui numero retundodimidium circiter annum scripserunt. Ita etiam infra, post mortem Benedicti X. Sedis vacante dicitur usque ad v. Junii, quando factus scilicet est Electio procul absente Clementis V. quia nempe accedens postea consecutus Electi, consensu retrotrahit ad ipsam Electionis diem, ipsamque complere sufficiens, ut ea tunc dici possit Ecclesiam Pontificem habuisse: & hinc scilicet patet ad diem acceptum Pontificatus, neque hoc neque in simili casibus, quicquam studere arandum putaverit: de quo hoc vix solum dicere possum, quod cum iter Perusie Sulmonem, cui adiacet Mons Murrone, ad passum milia circiter centum extendatur, ante dimidium Julium non videtur perituri vacans iste fuisse. Certe compertissimum fuit, itaque hic solum atque summarium historicum in nostro M. reperi, ejus auctor, si non est, saltem post Petri Canonizationem vixit, uti constabit ex sequentibus.

15ma Junii

Alban M.
1ma Junii

1 Caesellinus V. conversatione Eremita, natione de Terra-labori, oriundus prope Sulmonem, eligitur v. Julii anno Domini MCCCXIV. in Perusio, ubi Cardinales se transferunt post mortem Nicolai XIV. fuitque coronatus in Aquila civitate, in ecclesia S. Mariz de Colle-medio, in festo Decollationis S. Joannis Baptiste, sedique quasi anno dimidio. Ipse siquidem in Vigilia S. Lucie cessit Papatus oneri & honoris: & in sequenti Vigilia Natalis Domini. Benedictus Cardinalis in Papam eligitur & Bonifacius appellatur anno supradicto.

Petrus dicitur
perit 1ma Junii

vulgo non
difficilis

2 Hic Caesellinus prius vocabatur Frater Petrus de Monte-Murrone, de Ordine qui a plerisque dicitur S. Damiani, sub Regula S. Benedicti Abbatis. Est tamen diversissimus Ordo, Congregatio sanctae Crucis Avellana seu Fontis Avellanae, cui, sub eodem millennio reclusa, praecipuum solum incrementum dedit Prior suus post annos LXX. S. Petrus Domiani, de quo ad XIII. Februarii gimus; & hoc postea dicitur Caesellinorum Congregatio. Quia tamen utroque sub Regula Benedictina Eremitici rigoris perfectione amictus est; facile fuit utriusque nomen in principibus vulgariter confundi: quemadmodum Clerici Regularis Secretarii Jesu a Clerici Regularibus Theatinis, praepar habitis institutis similitudinem magnam, neque illa a multis distincti fuerunt, neque hodie dum nomen distinguuntur apud Hispanos, & utique vocantur Theatini. Interim ex illa ipsa equivocatione apparet, perperam antiquum esse hujus compendii M. auctorem, & incivile ejus Ordinis praenomen, quem S. Petri Damiani Ordine tunc adhuc tam male distinguebat vulgus. Pergit autem de Petro Auctor noster.

perit mense
1ma Junii

3 Qui, scilicet Caesellinus, eremita debebat in magna subteritute vixit, multos habens discipulos in illis circumvicinis partibus; quibus ipse praerat tam-

quam Pater. Hujus electio fuit miranda; persisterunt enim duobus annis & amplius Cardinales sic fixi atque divisi in voluntate & voia, quod in unum non poterant convenire. Tandem in hunc, ejus famam sanctitatis & odorem bonae conversationis aliqui ex ipsis audierant, tanquam in lapidem angularem oculos suos dirigentes, ex improvise prius in ipsum convenerunt, ipsamque communiter elegerunt in Perusio; miseruntque inde electionis fide decretum ad ipsum, qui tunc erat in partibus Apulia seu Aprutii, in suo habitaculo colens Deum. Postmodum venerunt ad eum, fuitque in civitate Aquila consecratus. Deinde venit Neapolim, ubi cum suis Cardinibus sedet, scilicet nonnullis Cardinibus, inter quos fecit duos Cardinales de Ordine suo. Hic homo Dei, in rebus secularibus minus expertus, theoriae & orationis magis deditus fuit; elegerique abesse esse in domo Domini & habitare secum. Unde, edita prius Constitutione, quod Papa Romanus possit Papatum resignare, ipse in conspectu Fratrum Cardinalium Papatus oneri & honoris, deponens ibidem Papatus insignia, in Vigilia S. Lucie in Neapoli resignavit: & se exuens Papalibus ornamentis, exemplum (dedit) humilitatis & objectionis voluntariae; unde non tam electionem suam quam resignationem mirari sunt universi. Quod si dicatur Miraculum, quia rarum est & insolitum orbi evenire, ejus miraculosa resignatio orbi proponitur in exemplum.

E

adventu,

4 Hic post cessionem fugere voluit, & redire ad eremum sicut prius; sed a Bonifacio comprehensus in fuga, rediit & in custodia tenetur cautus. Qui quidem in hoc bene fecit, praecavendo quod sibi & Ecclesiae accidere poterat scandalosum, si memoratus Domus Caesellinus ab aliquibus deinceps pro Papa haberetur: quod ex pluribus, quae tempore ipsius Bonifacii Papae (scilicet) fuerunt, in depolitione duorum Cardinalium & in regno Franciae, verosimiliter timebatur (maxime quia aliquibus debum videbatur, utrum Papa potuerit Papatu resignare) ex quo poterat scilicet in Ecclesia generari, praesertim quia ipse (Bonifacius) erat pluribus odiosus. Supervixit autem unum annum, menses IV. & dies XXVIII.

restitu
post fugam

F

6 Hic itaque Caesellinus, Fr. Petrus de Murrone & ante & post nominatus, tenens in custodia in castro Suononi, moritur sabbato infra octavam Pentecostes, scilicet XIV. Kalendas Junii, & in quodam monasterio sui Ordinis, quod dicitur Sancti Antonii de Ferentino, sepelitur anno Domini MCCCXV. Ille vir sanctus scitur & creditur, in vita sua & post mortem, miraculis claruisse: de ejus canonizatione facienda postmodum apud magnos viros in Curia fuit sermo habitus & tractatus: fuitque propositum aliquantes in Consistorio coram (Cardinibus) publice & privatim; tempore Clementis Papae V. fueruntque conscripta mira-

non fave
re

cano

A sacula, & oblata eximio ad hoc ipsum: fuitque postmodum canonizatus, & sub nomine Sancti Petri Confessoris Sanctorum Catalogo annotatus, per Clementem Papam V. apud Avenionem 111. Nonas Maii in sabbato, anno Domini MCCXXI. a transitu vero suo anno XVII. fuitque iocundata ejus festivitas XIV. Kal. Junii, qua transiverat de hoc mundo. Anno Domini MCCXIV. oritur discordia inter Regem Francie Philippum & (Regem) Anglie Edwardum, in partibus maxime Valconiz, in qua plurimi perierunt.

7 Corpus Sancti, Ferrusianisbus ereptum a sui Ordinis Religiosis, translatum est ad Aquilannum monasterium anno MCCXXVII. ibidemque hodie magne in honore habetur intra argenteam arcem: hoc vero clauditur marmoreo monumento: cujus hic primam frontem etiam exhibemus, beneficio D. Celsus Guicciardini Abbat & Procuratoris Generalis Castellorum in Urbe. Fronte posterior, e-

iusdem figura est, nisi quod istis videtur Christus, medius inter SS. Maurum & Sebastianum, sicut hic Desipula sedis, medius inter ipsum Sanctum Petrum Castellum & S. Benedictum. Latera, quo angustiora sunt, tenent statui: crates autem reticulata, quales antroscum hic videntur, tales etiam posteriori sunt; ubi etiam eadem aperitur, quousque apud est etiam vel ad processiones strabi, vel alias spectandam dari.

8 Multipliciter illustravimus ad diem XIX. Maii hujus Sancti Pontificis Vitam, ante, infra, ac post Papatum, cum defuncti Canonizatione & Miraculis: atque inter cetera edidimus integros libros, quos de sua istis argumentis scripsit versis ac prosa, testis Canonizationis oculatus, Jacobus Cajetanus de Stephansis, Sancti Gregorii ad Petrum Aureum Dilectus Cardinalis, a Bonifacio Celsus successore erant: quos libros lectis eximius ibi invenies, cum Annotationibus copiosis. Mirum est qui fieri potuerit, ut Franciscus Petrarca, in sua Pontificum & Imperatorum Chronologia, erraret in nomine; & Clementem, pro Celsellum, scriberet.

CXCV. BONIFACIUS VIII.

BONIFACIUS, antea Benedictus Cajetanus, natione Campanus, de Agnania, Presbyter Cardinalis SS. Silvestri & Martini in montibus, electus Neapoli XXIV. Decembris anno MCCXCV. consecratus & coronatus Romæ XXIII. Januarii MCCXCV. in Dominica sedit annos VII. menses IX. dies XVIII. mortuus XI. Octobris MCCIII. Romæ; sepultus in Ecclesia ad S. Petrum in Vaticano. Vacavit Sedes dies X.

Ab an. 1294
ad 1303. ann.
Romæ, p. 1.

Notis
propterea.

Dem Coronationis, ejus Historiam prolixè descripsit a Cardinali S. Georgii datus cum Actis Sancti Petri Celsus, fuisse tam quam dies Dominum, colligit ex Encyclica postmodum Data Laterani IX. Kalendas Februarii, quam vide apud Rappoldum. Ab hoc die, non vero a die Electionis, numerasse Bonifacium annos sui Pontificatus, discernit ex Bulla, qua sancto Ludovico, Ordinem Minorum professi, Urbis Tolosane Episcopatum concessit XV. Kalendas Januarii, anno Pontificatus I. Cum enim hoc factum esse tantum anno Christi MCCXVI. enumerant, debuisse Bonifacium annum III. numerasse, si voluisset a die Creationis ordiri. Hinc etiam certum fit eas que apud Waddingum habentur ann. 9. & 10. data IX. Kalendas Januarii, ipsiusque Kalendis Januarii anno Pontificatus I. pertinere ad finem anni MCCXV. quando aliter nominandus fuisset annus II. Sed cum harum epistolarum prope inveniatur in registro ann. 636. postior ann. 356.

Ista vero ad sanctum Ludovicum inter amicum medio ann. 630. potest non esse fidendum si ordinem quem Epistola in Registro habet, plane apparet fortissimum in multis. Petrus Electionis ad Mortem dies, adeoque & spiritum Pontificatus, ex Altorum synopsi habentur, que postea in MS. talis est, at nos iam debemus.

2 In suo, de quo infra, monumento exprimitur Bonifacius, tam duplici, Tiaræ coronamento, Duplex quoque primus adiectus, hoc reor de causa, quod, servante inter ipsum & Philippum Regem controversia, declaratum vultur, summum in imperabilibus aque ad spiritualium pontificatum sibi competere. Amplius tamen quam duplex Coronationem videri postea in ea pictura, qua eundem expressit Giotto, & postea Pelicci vel portus Basilica Lateranensis, benedicens populo; quam tabulam hic etiam placeat aspernare. Dubites autem, an qua pariter ibi populo praelegitur Bulla, edictum.

not.

Notis
propterea.

A

non sit Ludolgentiarum Jubilati, quod indicat & celebravit anno seculari xxi. tunc Jubilati sic meminit Jacobus Cardinalis presulandus, libro de Canonizatione S. Petri de Murro, natus Bonifacius Pontificatus admirandus, versu 140

C

Quorum uno, celebri fama seculique salubri, Catenis largiur opes; cui Carmina dudum Nostra canunt, ceteraque Prole diffusio nostris.

Disicite cateno detergi crimina Phlego: Dicitur, si latebris scabrosi criminis oia Deprequant conerita sinu, dum circulus anni Gyrat, perque dies quindenos extet, & Urbis Incola tricesmos, delubra patientia Patrum, Aetherei Petri, Pauli quoque Gentibus almi Doctores luceant, ubi congerit urna sepultos.

Nescio ubi nam modo inveniendo sit libellus iste, versu ac profa scriptus, eodem stylo, quo, non tam praeclarum Aetis decessit, dedit Jacobus duos libros, eum a nobis editis ex his de coronatione Bonifacii, ubi deservit v. 141. Tunc sen Frigim Pontificale, non memini duplices Coronamenti, sed v. 149. dumtaxat indicat geminas, quae vident Tiera, in praecipuo simpliciter candida, sacerdoti temporis accesserunt.

3 Perperad Jubilati praedicti tempore spectata etiam patens aliqui, aetate ejusdem Pontificis nuntius, in Egitus Gualdi Mufae sumptum. Sed evadere observantia incompletatates Ciceroni, vel illa imagine Salvatoris, supra portam posita in altera parte, inter duo cavendolabra cum hoc leuante circumdella, iusti intrent per eam, aliud ubi iuxta quoniam quod ipse de se ait Christus, Ego sum osium; vel, si Porta sancta ista intelligatur, quam in Jubilati aetate Pontificis moris est; namque aliquando postea fuisse consuetum, ab aliquo, significatum vultari, quod Bonifacius iste personam dem apud Romanos ducenti seculari annos erant, committit in sacrum Christiani Jubilati coronamentum, illud eum eum non fuisse tempore ipsius Bonifacii, tunc triplex coronamentum Tiera.

Anclere Urbano V. assumptum, annis lx. post Bonifacium, Clementi perre VI. qui Jubilati anno qualibet quinquagesimo infusus celebrandum, similis Nummus adscribitur, sed non additur pars antica; Pontificis vultum expressura.

4 Ad istam temporis differentiam non attendit Joannes Baptista Cavallarius (cujus opera & studio Pontificum effigies primam prodierunt figuris aetis inesse, quales Kuehars vester veluti representant) Bonifacio praedicti & successoribus ejus Benedicto XI atque Benedicto XII, triplici etiam fecit Coronamentum, deceptus fortassis exolitis coloribus picturam quas imitatus est, haud satis distincte effestationis numerum Coronatum. Nequiter contra historiam tam evidenter peccaretur, jussu tribus illis totum Coronamentum abradi. Qui eisdem imaginis nunc Roma mittant, iuxta sapienti calata deformantes pait, quam reformata, jam inde ab Alexandro III. annis cc ante Urbanum V. triplici coronamenti Tiera induerant. Exat Roma eius anno 1609. & Paulo V. dedicatis Tralibus M. Antonii Margeritii, de tribus Coronis Pontificis Maximi, nec non de osculo Sanctissimorum ejus Pedum, qui ut varia eruditione plenus sit, vix tamen censeri aliquod ad historiam: proinde satis est cum hic ex occasione nominasse.

Præterea
ex Tione
apud
Joannem
Cavallarium.

ACTA PONTIFICATUS.

Ex nesiro Ms. & ex aliis.

Bonifacius VIII. natione Campanus, de Anagnina civitate, fuit electus in Papam Neapoli in Vigilia Natalis Domini, anno Domini mcccix. suo praedecessore vivente: sedique annis vii. mensibus quasi novem. Hic prius nominatus fuit Benedictus Gajetani, qui fuerat prius Diaconus Cardinalis ne de novum Presbyter Cardinalis, fuitque Bonifacii nomine appellatus. Iscepit autem via quadam singulari suam potentiam & Papalem suam magnificentiam ampliare: cujus praedecessor Celestinus miracula operatus est in vita sua & post mortem, ipse vero Bonifacius Papa fecit mirabilia multa in vita sua, sed ejus mirabilia in fine mirabiliter defecerunt. Pontificatus sui anno i. anno Domini mcccix. statuit seffa Apostolorum, & quatuor Evangelistarum, & quatuor Doctorem, scilicet Gregori, Augustini, Ambrosii & Hieronymi, sub honore seffa duplicis, ab omnibus universaliter celebrari. Eodem anno Adolphus Rex Alemanniae Vicarium suum in Tusciam constituit & transfudit Joannem de Cabiloo, quem Bonifacius Papa favorabiliter recepit.

a Anno Domini mcccxi. fecit & erexit villam Apamienlem, in novam Civitatem, constituitque ibidem in Abbatibus S. Antonii Canonicorum Regularum esse in perpetuum ecclesiam Cathedrali, D. Bernardum Salsici Abbatem constituitque primum Episcopum in eodem. Insuper hujus Bullam, datam Anagnini xvi. kal. Octobris Pontificatus anno i. videtur licet apud Samaritanos tom. 2. Gallia Christiana. Eodem anno compit processum facere contra Columnenses, occasione & causa, quia Stephanus de Columna thesaurum ejusdem Papae fuerat depradatus: deinde Domini Jacobus & Petrus de Columna, patruus & nepos, Cardinales, videntes contra se motum Papam libellum consensit famosum contra eum quem ad multas partes dirigit, adherentes in eodem ipsum non esse Papam, sed solummodo Cephelinum; unde citati a Bonifacio Papa non dixerunt comprehendere, & facti sunt contemtae. Ob quam causam tandem fuerunt per eum in Consistorio, tamquam schismatici, condemnati & privati Capellis robeis, & omnibus beneficiis ecclesiasticis, & omni Cardinalia-

an. 1296.

1296.

des Columni
enjoyed Card.
deputati.

Ex ista
non est
non est
non est
non est

A. Institutum, commodo & honore. Insuper bona ipsorum & filiorum Joannis de Columna, videlicet Agapeti, & Stephani, & Sciarri, fuerant pariter confiscata in die Ascensionis Domini. Ipse Papa Confirmationem edidit decretalem ex tunc de Schismaticis, lib. vi. Ad fulciendos &c. Prædicti vero Jacobus & Petrus de Columna, fugientes a facie Bonifacii persequentes eos, multo tempore latuerant, donec ipse Bonifacius fuit mortuus & sepultus.

1290. Anno Domini MCCXCIV. III. Idus Augusti, idem Bonifacius canonizavit S. Ludovicum Regem Francie, & sanctorum Confessorum Catalogo annotavit. Eodem anno, scilicet v. Nonas Martii, idem Bonifacius Papa fecit publicari vi. librum Decretalium, quem per tres magnos & solennes viros fecerat compilari, plura ova constituit in eodem.

1298. Anno Domini MCCXCVIII. Adolphus Rex Alemannie contra Albertum Ducem Austrie exercitum congregat, & ejus sequaces pugnaverunt simul: in qua pugna occiditur Adolphus; & sui io fugam conuertuntur. Eodemque anno Electores Imperii, congregati in Aquigrano Leodiciensis diocesis, in Regem Alemannie & Romanorum, elegerunt prædictum Albertum Ducem Austrie.

1299. Anno Domini MCCXCI. x. Albertus prædictus Rex solennes nuncios mittit ad Curiam pro confirmatione electionis sue: quam Bonifacius Papa, multis tunc compellis, repulit, & ipsam dixit penitus esse nullam.

1300. Anno Domini MCCC. Papa Bonifacius concedit plenam Indulgentiam omnium peccatorum omnibus visitantibus limina Apostolorum Petri & Pauli Romæ, & facientibus ibidem quindena iossa annuum ipsum. Statuit (etiam) quod eadem Indulgentia (impetraretur) in posterum io omni anno canonicis, ad omnibus visitantibus eadem limina. Factusque fuit maximus concursus populorum Romæ de toto orbe, de omni conditione, sexu & ordine, ad Indulgentiam supradictam. Eodem anno Papa excommunicavit omnes, qui impediabant illos qui ad Curiam Romanam veniebant.

1301. 7. (Anno MCCC. . .) Eodem anno corpus cuiusdam nomine Armazini, quod ante annos xxi. tamquam Sancti in Ecclesia Ferraricensi extinerat voceratur, studio & mandato Inquisitorum hæreticæ pravitatis, fuit exhumatum pariter & combustum, tamquam hæretici & schismatici; & ejus ara, pretiosa

C. latis, fracta fuit & publice destructa. Eadem hæc verba in suo fardano, cuius M. servatur in biblioteca Vaticana, exhibet Odoarius Riccardus in Annalibus, verba reperta sub nota anni a nobis præfata: unde intelligi M. nostrum hunc inde contrahendo mutilum haberi anacronismum: illud autem Jordani M. allegatur ut signum ann. 1690. O. Oldensis in Bonificio verba quadam exinde sumpta adducit, ad docendum, quod Bonifacius Cælestinum jam abdicatum io custodis posuit, ad cautelam vitandi dissidii, quia aliqui mullabant quod cedere Papæ non potuit, ubi apparet peroratio nostri M. phrasi satis diversa. Quod autem legitur (quis Francie, annuū usque ad Pascha precebatibus, aliam ad huc diebus ante anno MCCC.) sub ejusdem anni nota hic niam immediata subiungitur.

1302. Anno vero supradicto Philippus Rex Francie, considerans quodacula prævia minus fecerat, convocavit omnes Prælatos & Barones personaliter, omnesque comitatus Regni per procuratores idoneos, & ad Parisius exivit venire, consilium & auxilium ab eis contra omnes homines petiurus, specialiter autem contra Papam Bonifacium intentio secebat: sique rumor magnus in toto Regno, turbatio cordium, & confusio rerum. Foruivque Bonifacio Papæ objecta crimina & titulus hæresis, suoque prædecessore vivente intrusio & ingressus illegitimus

ad Papatum, & quod eidem ooo erat parendum: D. sique contra ipsum Papam provocatio ad Concilium generale.

8. Anno Domini MCCCXI. Kalendis Novembris Romæ Papa Bonifacius celebravit Concilium, quod antea per annum & amplius convocaverat, in præsentia Prælatorum Regni Francie, omniumque Doctorum Regnicolarum, tam in Theologia quam in Juribus canonico & civili, contra Philippum Regem Francie memoratum: coruscationibusque multis prævis contra Regem, nulla pluvia apparuit confecta: defeceruntque ibi Prælati magni io Regno, quarentes quæ sua sunt, & sibi ipsis ad tempus tantummodo consulentes.

9. Anno sequenti MCCCII. Bonifacius movit litem contra Regem Francie, ipsumque excommunicat indirecte, quia non permittebat aliquem exire de regno ad Romanam Curiam libere, nec pecuniam asportare: ob quam causam idem Papa Albertum, filium quondam Rodulphi, Ducem Austrie, Regem Almannie, ejus confirmationem ante repulerat, in Imperatorem confirmat, eidem subijcens regnum Francie, sicut & alia regna. Eodem anno in Vigilia Nativitatis B. Mariæ Virginis, dum Bonifacius Papa Anagninæ, in patrio solo & civitate propriæ originis, cum sua Curia resideret, ubi tutus esse amplius merito crederetur, in gente sua & populo & natione; ibi, conficiis aliquibus domesticis ejus, productus fuit, capisque atque totus, & thesaurus suus atque ecclesiæ deprædatus & asportatus, noo fine ingominia Ecclesiæ & dedecore grandi: Cardinales vero timentes, relicto eo, fugerunt, duobus exceptis, scilicet D. Petro Sabiniensi & D. Nicolao Osiensi Episcopis. Hujus captionis & sceleris vexillifer fuit Guillelmus de Nogaret, de S. Felice Tolosane discipulus, cum pluribus civibus & contentaneis Columenensibus, ex quibus duosolim Cardinales decapellaverat. Super ipsum autem Bonifacium, qui Reges & Pontifices ac Religiosos, Clericamque & Populum horrendo tremore fecerat & pavere, repente tremor, timor, & dolor una die pariter irruerunt; aurumque oimis sciens, aurum perdidit & thesaurum. Ut ejus exemplo discas superiores Prælati, non superbe dominari in Clero & Populo; sed forma facti gregis ex animo & curam gerentes subditorum, plus amari petas quam timeri.

10. Hic apparet Ansthem, seditioi Calumeniam hæc parum abominis, casu fuisse, non quæ ventus sed quæ passio suggereret; prætermisissæ vero, quæ magnanimitas se gesserit deprehensus sit pater excommunicationis Bonifacius, qui Pontificali indutus utro se obtinuit inmensi, coque salu fuisse postulat majestate cecidit, ne in se manus extendere auderent. Deus autem non digne facinus sacrilegum ulrus, seditio concursu evium, quæ sua perfidia patre superat, liberavit Papam, alibi in fugam hostibus. Quare non possumus prætere quæ S. Ansthemius in Villano narrat, videlicet, quod cum per civitatem Mauriacensem, quæ est post transivit Alpium in Sabaudia, transiret nuntius, ista referens de capto Pontifice; Episcopus civitatis, qui erat religiosus & castæ conversationis, hæc cum audisset, coram multis ait: Hoc ovum debuit magnum gaudium Regi Francie; sed extrema gaudii lullus occubuit: oam propter tantum excessum, notabile judicium Dei irruit super eum & progeniem ejus: magnas ipse luet penas, adversa multa patietur, & ploranti insurgent contra eum & filios ejus: quod totum impletum est non multo post tempore, & hoc ideo quia scriptum est. Nolite tangere Chrislos meos. Nomen Episcopi, quod præfatus Ansthem videtur, fuggere Samuelitanum, quibus Ecclesiæ Mauriacensis Episcopus XXV. pro anno MCCCIII.

dis-

A dicitur Aymonius, vir pius & doctus; *signis sufficit* Aymo de Milano, *cuidam compromissi subscrip-* *to ad annum MCCCXIX. Dedito ego an fuit diversif-* *præfcriptum mediante Ambrado Aymo i. synodo* *Præfcriptum ad annum MCCCXXIX. subscrip-* *to, respellu* *cujus videtur fuisse Aymo ii. ab aliquibus dimittit* *dictus Aymonius aut etiam scriptus (non tamen* *in illis publicis instrumentis) quod diversum nomen* *videri fecerit: quo passio, videtur ille prædicti sui* *veritatem ad angulum complecti.*

Epistola
de Vitiis.

It Bonifacius porre, *fieri consequenter Auslar* *no-* *ster ait, de Anagnia Romam perductus, uno potius* *prestitus; xiv. die a captione sua in lecto doloris &* *amari tudinis positus, inter angustias spiritus, cum* *esset corde magnanimitas, obiit Romæ v. Idus Octo-* *bris: sequenti vero die fuit in tumulo, quem sibi vi-* *vens præparari fecerat, tumulus in ecclesia S. Petri,* *anno Domini MCCCXXI. Pontificatus sui anno IX. Te-* *mulum illum fuisse credendum juxta Portam Raven-* *nensem, intra sacellum S. Bonifacii, ab ipso Boni-* *facio VIII. reconstitutum ad locum superedictum.*

De rebus
episcopis
ad p. p. p.

B ficut hoc notatur in ichnographia Basilicæ veteris apud
Paulum de Angelis. Si enim autem tumulus antiquus
esse ad MDCV. quando Paulus V. antecessor quoque
veteris Basilicæ portam, interioribus aliis jam pridem
nova opere fuit, demolitis, ut hanc quoque portam
fabricaret, necesse habuit ipsum auverre: qua occa-
sione inventum est corpus post tria secula mirabiliter
integrum. Inventum autem accuratam descriptionem,
authentice instrumentis confirmatam, vide apud Ramal-
dam & Oldinum: ipsam vero, utro alibi monimen-
to ecclesie tradiderunt Proceres Cajetani, cujus moni-
menti expressum imaginem habuit utraq; editio Cae-
tani anno MDCXXX. & MDCCLXXI. aucti, & Joannes
Rubius tam laudandus: sed intra obfcurum; non quod
alibi extaret vel extaret, sed qualem ingeniose & cogi-
taverit aliqui, ad eas annis statuas, quæ variis in
circumstantiis, ut de illis ipse merito, publicatis
ecclesiæ fuerant, sub nam aspectum calcitrant: *quod* *hic* *memorandum fuit, ne qui levi oculo obiter rem* *intuerent, totam recta fuisse ad Bonifacii monumentum* *pertrahere. De ipso interrogatus Janinus noster, in* *hunc modum respondit: Monumentum Bonifacii VIII* *quod cum alius epus status exhibet Oldinus, est an-* *tiquum; vidique ipse in cryptis Vaticanis, in illa* *parte quæ ad frontispicium novæ basilicæ accedit prop-* *rius. Corpus autem ejusdem ubi modo sit, variis in-* *terrogatis respondentibus: cuius videtur colligere* *ex Turigio, in libro de sacris cryptis Basilicæ Vati-* *cane, eundem monumentum denno illam modo condi-*

Ad hunc
et ad hunc
f. 104. d. 10.

It Quæ res gestas Bonifacii, partem illustratas, partem
descriptas legere vult, respice Joannem Rubi Ben-
dictum in fine operis, Romæ editum anno MDCL. in
quo dicit, cum inter præstantiores Pontifici meritis
narrandum venire, longissime ab istis criminibus
obfcuris, quæ calumnias et offensionem adversari sui.
Certe quod abbas in Concilio & Gregoriam ad
Pontificem attulerit, præbendam habemus certum
quod purgat Asteram testimonio, ac nominatim
Jacobi Cardinalis S. Georgii; cujus de utroque Ponti-

fice opera demus xix. Moii: ubi inter alia leges, quæ
de Cardinalium concordia electis fuerit, & quomodo
venit.

--- Lacrymans & molis pondera libant,
Assensu gestare jugum, jam doctus ab ante
Quis labor, & meritis Cruciet quæ publica cura
Pontificem. ---

Idem testatur, quomodo conatus sit suadere Cælestino,
ut de obediendo Pontifici negotiaretur. Sed huius rei
testis etiam fide dignus erit Egidius Romanus, Augu-
stiniani ordinis Generalis, si (quomodo dicitur) Colan-
nensis etiam ipse fuit, adeoque propensum con-
sanguinitate attingens Columnas, infensissimæ adver-
sarius Bonifacii. Nam in libello de Renovatione Pa-
patus, contra eos qui illicitam esse sustinebant, scripto,
constanter assertit, comprobari posse ex pluribus non
viventibus, Dominum Bonifacium Papam VIII. tunc
in minoribus existentem, persuasisse Domino Cæle-
stino, quod non renuntiaret: qua suffocata Colle-
gio, quod nomen fuit Sanctitatis infocaretur super
eos: & pluribus audientibus hoc factum fuit.

It Adde porre Precessus in Concilio Viennensi in-
stitutum, & sententiam pro innocentia accusati latam, Re-
gisque Philippi potentiam & absolutum, Mon-
achorum, Doctorum Serventium, in opere de Monachis
part. 4. l. 7. cap. 18. satis dilucide explicat his verbis:
Bonifacium ita in Domino mortuum, post novem
annos, scilicet annos MCCCXXI. Clemens V. annu-
entibus trecentis Patribus, in Concilio Viennensi (ubi
præfatus aderat Rex Francie Philippus Pulcher) ve-
rum, Catholicum, nullaque labe pollutum fuisse
pronuntiavit. Omnes malevolorum inimicorum ca-
lumnias, impossuras, opprobria, mendacique, in
illius Pontificis famam honoris quoque conorta, qui
illum atrocibus criminibus infamaverant, ut Fran-
corum Regi Philippo placerent, placendo illuderent,
illud blanditiis fallacibus straudibus deciperent,
ipse Pontifex cum toto Concilio detestatus, execra-
tiones subiecit. Omnes facientes conspiratores, op-
pressores, detentores, captivoque hujus Bonifacii
VIII. qui captum atrocibus opprobriis injuriisque fe-
deratissime lacerant, simili execrationis anathe-
matique fulmine conflixit, nisi quos gravissima pe-
nitentia, cum detestatione tantorum scelerum, plena
contritione satisfactioneque, convertisset. Ipse
vero Regi Philippo, agnoscens diffidiorum crimina
contra Bonifacium VIII. parata, eaque per ignoran-
tiam se committente, proditorie fycophanarum illu-
sionibus calumniarumque salomonis perfidis illusum
deceptumque presentem, Clemens V. ejusque . . .
quæcumque Bonifacii contra cum ejusque regum,
velut in ultionem Pontificis læte majestatis, sub for-
ma anathematis & interdicti fulminaverat --- abro-
gavit, & ex tabulis Ecclesiæ Romanæ regibus ex-
pungit, unaque luvæ circumditi præcepti, postquam
omnes famulos libellos, calumniarum impossurarum-
que codices, contra Bonifacii memoriam aulo sacri-
lego, conscriptos, ut illos ardentes mandari flammis
imperavisset. Habemus bene Galles, etque
muni suspellabilis.

Monach
pro concilio
demerit

f

CXCVI. BENEDICTUS XI.

Ad hunc
et ad hunc
f. 104. d. 10.

BENEDICTUS, antea Nicolaus, ex Ordine Prædicatorum Cardinalis Episcopus Ostiensis,
Tervizæ in Lombardia natus, electus anno MCCCXIII. xxii. Octobris; coronatus Domi-
nica sequenti xxvii. ejusdem mensis: sedit mensis VIII. dies xv. mortuus Perusia vi. Julii
anno MCCCIV. ibique sepultus in ecclesia Fratrum Prædicatorum. Vacavit sedes mensis x.
dies xxix.

A Notant omnes, in hujus Pontificis electione curam observari legem Gregorii X. quam renovando inserpentes inter Pontifices priores mortem & convectionem ad concilium pro Successoris electione. In quo ipse, postred ingressus Cardinalium, ab isdem electione se scribit in sua Episcopica XI. Kalendas Novembrii: hoc vero data legimus Kalendis Novembrii Laterani, quem diem ideo officio hunc electionis arbitror, ut fidelium preces implerent in terris, etiam in eadem omnium Sanctorum sibi consiliarios suffragia ad munus recte obrandum. Sed brevis fuit Pontificatus, in quo quoniam Deus placuit fuerit anima ejus, declaratus edita, ad ejus sepulcrum invocationemque miracula, quae 10. annis 14. Annalium Ecclesiasticorum Rainaldi co. notant. Nos hic synopsin offerimus ex Mss. nostro dantur.

a Benedictus, natione Lombardus, de Tervetate civitate, fuit electus in Papam Romae XI. Kalendas Novembrii, & coronatus ex more die Dominico II. quenti. . . Hic prius erat vocatus Fr. Nicolaus, de Ordine Fratrum Praedicatorum. Hic Benedictus Papa denuntiavit excommunicatos, publice & in scriptis, auctores sceleris & captionis praedecessoris sui, nominatione & expresse Guillelmi de Nogaret, & Sciarrae de Columna, & quosdam alios nominatim, & generaliter omnes alios complices cum eisdem captionis & facinoris, quam ipse Benedictus Papa, tunc Cardinalis, fide viderat oculata. Hic Papa reconcilia vit ad Ecclesiasticam unitatem, non tamen ad Cardinalatum restituit, Jacobum & Petrum de Columna, restituent illa quae ipsorum fuerant, quae Ecclesia tuoc tenebat.

b Anno Domini MCCCLV. post Pascha Benedictus Papa recedit de Roma, & vadit Perusium cum Curia sua. Hic simultatem & dissidium, quod suborta fuerant inter Bonifacium Papam & Philippum Regem Franciae sedavit, privilegia & libertates, quibus Regem privaverat Bonifacius praedecessor, eidem Regi restituit & concessit sicut antiquitus, in hebdomada Pentecostes, praesentibus Regia Nuntitiis, Perusii in Consistorio, anno praedicto. Item ibidem edidit unam Constitutionem, quae incipit, Quisdam olim, in qua restrinxit penam Constitutionis Bonifacii, ut non vendiceret sibi locum. Hic Benedictus obiit in Perusio (11) Non. Julii, sepultusque est in ecclesia Fratrum Praedicatorum ante altare, anno Domini MCCCLV. S. Antonius P. 3. Tit. 20. cap. 9. scribit, quod dicitur intoxicatus recentibus scibus, sibi praesentatis per Abbatissam S. Petronilae, hoc per alios procurant, qui scilicet venenum eis asperserant, certe antiquior ex Villanuis id ita narrat, ut interitus nomen praetantur solammodo fuisse indiet, ut minus suspectus esset oblatio praestantium scierum, quorum apprehensus esse Papa sequebatur. Franciscus Petrarcha, Orator & Poeta celeberrimus, in brevi quem Italici scripsit Pontificatus Imperatoris unquam Petrarcha Civitatem, ad usque Gregorium XI. sub quo obiit praedicta, scibus illis admanum admanum fuisse ait, quod nibi non legitur: & si verum est, intelligi debet admanum in pulverem cinisum fuisse, non ad confisecrandum mortem, nec alias quod fecimus praesentatis exemplo. In praesata Ecclesia Fratrum Praedicatorum Perusii hujusmodi monumentum est praesentis. Ibidem (ut scripsit Aulus prescriptus) Divina virtus & bonitas, ejusdem Benedicti merita corporis evidenter miracula declarare. Vacavit autem Sedes a praedicta die, per illum & sequentem annum, usque ad v. diem mensis Junii, Cardinalibus existentibus inclusis, non valentibus eo tempore concordare, quamvis a Perusini pluries artati fuerint.

c Addit Ransoul, ipsum quidem, sicut iusserat, Maritima, nulla pompa, sepulcro humili tumulatum fuisse: posita tamen ab ipsius memorie cultoribus politissimo marmore sepulcrum elegans fuit excitatum, cum Episcopio. Formam Sepulchri, alii Palmis Romanis triginta duos, lati quatuordecim, ari corsum subitui, beneficis R. P. Andrea Alepici, nostrorum Perusia Patrum Relictis, anno MDCLXXXI. qui & nomen, intra octoginta annos tabernaculum celestium volutas, cerni vestigia figurarum Angelicarum, quique in singulis: ipsas plerisque serie subitui esse, in fronte autem vestis, Pontificis statura eminentis, videri imagines pectoris tenus dulas Apostolorum quatuor Petri, Pauli, Joannis, & Bartholomaei: quod hic indicandum fuit, si forte id minus perspicue sculptor expressit in tam exigua forma. Epitaphium, Gombis litteris incisum marmore ad laius sinistram Manfrola, ad usque transscriptum, legitur etiam in auditorio Caeceno, totum visa seriem complectens hoc modo:

Quem laudandus, quem dulciter est venerandus, Inclutus ille Pater: Prius extitit ordine Frater Sancti Domitici, Christi vigilanti amici. Lector, honoratus, Pius extitit ipse vocatus, Effusus talis Frater quoque Dux generalis. Post Ro. doctrinae, post haec fit Cardo Sabina, Ollis, Velletri titulus sibi dant pia laus. Perficit Ungariae Legatus iusta Sophia. Fit Pater ipse patris, caput Orbis, gloria Fratrii, Ex merito distinctus, nomine, vir Benedictus, Trevifidatus: hic primo sed Pontificatus Anno decessit, sibi recte subditu rexit. In nono mense is mortis prolestinus caese.

Huc

A Hunc hominem sanctum reddunt miracula tantum: Innumeros ignis dat gratia juvenina dignis, Lectore habe menti: curbebant mille trecenti, Quatuor appensis, dum transit hic homo mitis Mente: die sexta Julii sunt talia gesta.

Ratio non parum.
S Facti hic ultimi versus, ut cognoscerem errorum amantissimum in M^{te}. Benedicti merentem assignari Nonis Julii, idque corrigere: quemadmodum exponebat etiam debui, ne confusum tellori parcerem verba, quibus dicebatur quod sedam annis duobus mensibus quinque; proxiq; uniguo nimis obfcura. Sensus tamen eorum hic solum est, quod ex anno MCCCII. mensis quinque ultimos, & ex sequenti quinque primos sue Pontificatus occupavit incubando unum a mensi Martii, uti patet consideranti nomina mensium, in principis & fine distincte expressa. Error puto, quod Nonis, proinde Nonas, invenitur signata m^{te} Benedicti duodecim, transit ad annos pro seipso Ordinis qui cum inter Beatos reputat, ad nominat Scraphinum Regem in Vitis Sanctorum ne B^{er}onum Predicatum,

& Dominicum Mariam Marchesum in eorumdem Diebus sacre. In Cracovia profecto lectum in festi Versus popularis tale est, Sic Ro. doctrina: & hoc magis placeat. Verum quid est Ro. doctrina? Quasum consilium possum intelligi Titulus Doctrinae, defensor in R. id est, Doctor; quasi dicitur; Sic, qui Doctor erat, factus est Cardinalis. Insperat autem Magister Generale Ordinis, electus in Capitulo, Argentina celebrato anno MCCCXVI. uti videre est apud Leonardum Albertum lib. 1. de viris illis s. Ord. Prædicatorum ubi etiam habes Breve Bonifacii VIII. obsequium in Gallia Cardinalium doctissimum. Datum Roma Nonis Novembris, Pontificatus anno 11. id est MCCCXVI. adeoque postquam Ordinem renasset, non bicanum & sex menses, ut scribit Leander, sed unum annum & sex menses, & Capitulum prædictum celebratum in Germania fuerit mense Maio anni MCCCXVI. cum decesset Stephanus Bignoniensis Lucæ in Etruria obiit 11. Novembrii MCCCXV.

CXCVII. CLEMENS V.

Ratio non parum.

CLEMENS, antea Bertrandus Burdegalenfis Archiepiscopus, natione Vasco, electus Perusii abiens anno MCCC. v. Junii; coronatus Lugduni, XIV. Novembris in Dominica; sedit annos VII. menses X. dies XVI. defunctus in Rocca-Mauri super Rhodanum anno MCCCXIV. XX. Aprilis; sepultus Uzestiz, Vastentis disceffis vico: & vacavit Sedes annos 11. menses 111. dies XVII.

Ratio non parum.

E Lectum hujus & Vacantissimæ com. prægerit Historiam, in Joanni Villani, anno MCCCXLVIII. descripta adque etate proximi, prælixi narratioe litteræ, Latine fide contrallari stylo, nitide satis redditæ J. Antonius, & ex hoc comento 17. Ecclesiasticorum Annalium infertur Odoarius Reynaldus. Sed ob valde diversæ est illa, quæ Italice legatur in capite Italici cujusdam libri, absque Collettori Typographi, ac loci nominis editi (nisi fallor) Lugduni, sub titulo Conclavum Pontificum, a Clemente V. usque ad Clementem IX. adeoque ab anno MCCC. ad MCCCXLVII. Est autem liber editus, ipso quo postremum electus est annis, atque adeo annis XV. post prædictum ultimum Annalium. Collettori quidem præfati non nisi originalis Acta Conclavum dare, qualia reperire antiquissima parit; valde tamen suspecta mihi est, non solum veritas, sed etiam antiquitas narrationis de Clemente, adeoque non cessus Latine reddendam. Com. autem Villani, ex quoque Antiquis, Nicolao Cardinali Præfati tribuit præcipuas partes in toto hoc negotio, ad Regis Francie commodum dirigendo; Augustinus iste eisdem transfert in Petrum & Jacobum Cardinales Calumniatores, a Bonifacio octavo depostus; quem tamen Conclavi isti non assensisse, sed tunc adhuc ambigisse, versatissimus est. Certe nec nominantur quidem in Decreto Electum apud Odoarium ex M^{te}. Vacantissimæ relato. Præterea idem Relator ait, Burdegalensem famularissimum amicissimumque Regi Francie fuisse, qui contra & longe versatissimus dicit Villani, idem electum a plerisque, quod ex ejusque strati & graves acceptos imperias infusus esse secretis, mercedem autem eam concessit, tanta spe sibi per Regem facta, cui Præfati rem indicaverat. Atque hoc fuit sit, ad illius Relationis fidem suspensam habendam, non meretur.

C *Ratio non parum.*
S Hic porro pronuntium velim, quod Dicitur Stephani de Infiliura, sepeli allegari ab Odoario Reynaldus, & existat in Epistolæ Vaticane sub nom. 3194. motum summi cum electum Clementis V. & per integrum seculum XIV. ne tunc fuit XV. subsequens præsentia, pertingat usque ad annum MCCCXIV. qui succedat sua brevitate mereri videntur ut integro aliquando lucem aspiciant, quod alii finitibus apud pluribus aptaverim. Hujus Clementis imago apud Cevalerum præfati est singularis; satisque, ut videri possit ex vera effigie sumpta, sed tunc pila cum adhuc ageret Burdegalensem, non dico Archiepiscopus, sed Archiepiscopus: quantum enim drumando assignet, Disconplem Dalmaticam citius ibi inveniret quam Flanciam Sacerdotalem, sub qua Crux pendet ex abies.

Ratio non parum.

S Dicit Electum & Coronatum pronuntii habetur ex Actis Pontificatus meo dandi, quorum licet Author curvatus fuerit, noluit tamen, in uti qua Templarii spectant, polliceri ab eo certissimum veritatem; cum admodum varietur relationes istius temporis, pro

varis ejusque effectis; multisque in gratiam Regis atque Pontificis affingere in potentes adulatio atque calumnia, quæ tamini aliqui voraciter felici de se confessi sunt alii consensu negaverunt. Sciantur tamen scripta pro sententia fuisse, quam Pontifici & Cardinali antehabuerunt. Est Serpentes alii, qui allegantur pro Templariis, consensum cum lege pluribus diversis scriptis, sicut eos Franci quidem receptis cautela, apparebit, credo, non mequam scriptum causa esse in uti, qui ex incerto facti ramore diversæ scriptum, sicut ex compassione erga mures, sicut animo alienare a rege Francorum, obnoxioque potestati ejus Pontifici. Prodiverunt Parisiis Tractatus quidam Historiam Francie concernentes, Gallice compositi a Patre Patreano Claudis filio, Consiliorum regis variegae eruditio, ubi primum locum obtinet Historia Condemnationis Templariorum. Hanc legas, qui valet utroqueque & diligenter collecta habere omnia, argumentum illud spectantia. Ego rem prædictam exanimandam relinquens alii, privisquam ad extrema hujus Pontificis evasum; Acta illa prænt in nostro M^{te}. inventum hic transcribam, antecidenter notans, quod præfati sumus illi Carboneus, ex Pontificis iura decessit in de Coronationis sue, præfati mihi videntur nobilissimum Ordinem, sub eo ab Ecclesia canonica detrahendum.

S Hic porro pronuntium velim, quod Dicitur Stephani de Infiliura, sepeli allegari ab Odoario Reynaldus, & existat in Epistolæ Vaticane sub nom. 3194. motum summi cum electum Clementis V. & per integrum seculum XIV. ne tunc fuit XV. subsequens præsentia, pertingat usque ad annum MCCCXIV. qui succedat sua brevitate mereri videntur ut integro aliquando lucem aspiciant, quod alii finitibus apud pluribus aptaverim. Hujus Clementis imago apud Cevalerum præfati est singularis; satisque, ut videri possit ex vera effigie sumpta, sed tunc pila cum adhuc ageret Burdegalensem, non dico Archiepiscopus, sed Archiepiscopus: quantum enim drumando assignet, Disconplem Dalmaticam citius ibi inveniret quam Flanciam Sacerdotalem, sub qua Crux pendet ex abies.

CXCVII CLEMENS V

XXXIV

CXCVIII IOANNES XXII

CXCIX BENEDICTVS XII

CC CLEMENS VI

CCI INNOCENTIVS VI

CCII VRBANVS V

*A di seu lini seu serici Strophio: ejus tamen forma certior-
em distindtionemque explicationem optatim exemplis
minime dubiis discere.*

ACTA HUIUS PAPATUS

*Auctore Bernar'do Guidonis Episcopo
Lodovensi ex MSS.*

Clemens V. natione Vafco, de loco Villendram Burdegalenſis dieceſis oriundus, ex patre Bertrando, de Milne (Clericus) fuit electus in Papam in Peraro in Vigilia (Pentecoſte) que ſuit Nonis Junii, anno Domini Mcccv. Hic prius vocabatur Bertrando de Got, Epifcopo Conveaſcor falſus per Bonifacium VIII. exode tranſiit ipſum in Burdegalem Archiepiſcopatum ubi ſedit annis quatuor ſex. Burdegalem, prout dictum eſt, archiepi in concilio Perulii x. menſis Januarii, (v. menſis Junii) ipſum in ſummum Pontificem elegerunt. Recepto Burdigalin decreto ſue deſtinationis, Clemens vocari voluit: de Burdegalia vero receſſit in fine menſis Auguſti, verſus Lugdunum preſtius locus dirigitur, ubi Cardinales ad ſe vocas. Fuit autem coronatus ſoleoneſter in Lugduno, in eccleſia ſ. Julii, Dominica infra octavas ſ. Martini, in craſſimum ſ. Brici, ubi Rex Francie fuit preſens cum nobili conjux.

a Cunque de loco coronationis, ut Possides proferat coronatus, eum romiuita Papali praece et Regali, cooocurrentibus & comprimentibus se turbis, ut viderent tanquam Salomone, in suo diademate coronatum, depassa macris cuiusdam muri non magis corruis prope Papam, ac eum circumstantes: ceciditque ibi corona de capite eius, & in calu a vultus ipsi carbunculus pretiosus, cujus pretium dicebatur fuisse milium florenorum, & ipse Papa depolius est de equo sed nimis fuit laesus. Fuerunt tamen duodecim circumstantes hic collisi, quod infra paucos dies obierunt: inter quos unus fuit maior & precipuus. Dux Britannie Ioannes, qui se collisus paucis diebus perierat & diem clausit extremum. Frater vero Regis Francie D. Carolus, fuit gravior collisus, sed non letalis. Ex quibus admirari fuit uoueri. Hic Papa Clemens fecit plures Cardinales de paribus Vasconia, Tolosa, Cadurci, Lemouicensi, de aliis paribus, videlicet in Adventu Domini tabulæque: repositi vero duo de Columna, quos Bonificus depoluerat, restituitque addignitatem Cardinalatus.

3. Anno Domini mcccv. Papa Clemens in mense Martii confirmavit regem Aragonum in regno Sardinię, dethrono Regis Iovis Papae fidelitatem pro dicto regno promittens iuxta verbum alcedere dictam insulam in mense Septembris tunc primis sequenti. Et deinceps anno Papa de Lugduno rediret, rediit Burdigalam, transiens per Binaricum, Lemoviciem & Pictavorum; sedique Burdigalim cum iuxta Cuias anno illud. Eodem anno fecho S. Marie Magdalene de mandato & ordinatione Regis Francie, fuerunt capti omnes Judaei abie iux regio Francie, quoslibet perciperet ab eis, & coactis sunt omnia bona ipsorum quaecumque procurator inveniri, fueruntque Regno exsuli, ulterius minime reverfuri.

4 Anno Domini mcccvii. Clemens Papa cum sua Curia de Burdegalia vadit. Pictaviu, prostratando pecciores Regem Philippum & Regem Anglie Eduardum: stetitque in Pictavi Curia anno uno & amplius. Eodem anno in mense Julii obiit memoratus Rex Anglie, vir in omni probitate famosus: cui successit in regno filius eius, limis omnis Eduardus: qui eodem anno inferius in mense Februarii duxit uxorem, filiam Regis (Francie) nomine Isabelle. Eodem tempore res mira illis accidit temporibus, quod

futuris scribere memoranda. In feſto ſiquidem Eduardi Confeſſoris ꝑꝛ. Idus Octobris, capti ꝑꝛimo Templari obsequio regio France, ac ordinatio Regis & Coſtulis inopinate ſane, mirantibus cunctis , audientibus antiquum Templi militiam, ab Eccleſia Romana nimis privilegiatam uno fabbato captivæque. ſimque ignorantibus capitanei tam repentina, exceptis paucis ſecrariis & juratis : que cauſa tandem detecta fuit & publice infama, profana videlicet eorum preſidio, cum abnegatione Chriſti & eaſupitione ſuper Crucem in opprobrium Crucifixi : fueruntque ea eis priores niam de majoribus illius Ordinis, confeſſi fuſ nefanda profeſſiones rixum tam abominabilem, tam æcrocibilem & nefandam, qui antea nullo potuerat uenire ſciꝛi : pluriſimi autem iſorum minime conſentientes voluerunt, quavis multa ſubieci facerent tormentis & queſtionibus. Demum Sedes Romanæ, cui factum incredibile videbatur, & capitaneo predictam augete ferebat, effecta certior io Picſavi ubi tunc Curia morabatur , Templarius novoculus productus coram Papa & aliquibus Cardinalibus, ubi denovo conſtituentibus (illis), & confeſſionibus factas ac teſe cognoviſcentibus eſſe veras ; iſorum confeſſionibus intellectis, conſequenter extitit ordinatum, ut ubicumque Templarii caperentur, & veritas prodiret in lucem.

3 (Anno Domini mcccviii. . . .) Eodem anno
fuit occisus Albertus Rex Alermania, a nepote suo
filio fratri sui: cuius causa fertur, quia omnia dabit
filis suis, & de iplo parum curabat, quamvis esset
filius primogenitus. Anno praetato mittuntur nuntii
& legati a Domino nostro Papa ad Regem Ralrici,
qui prius ad Papam fuit nuntius destinaverat, in-
censentes quod voluit fidei & obedientie Romae Ec-
clesiae subiacere & libelle, & Regium suum pertra-
here ad hoc ipsum: fueruntque omni Papa recepti a
Rege debito cum honore: hinc tamen incensus nullus
fuit aut modicus fubiecit, quia ipse, matris sui &
fratris metu retractus, penitus nihil egit. Eodem an-
no Papa Clemens ad universa Christianitatis tam re-
gna quam climata litteris Apostolicis destinavit, ut
ubique Templaria caperentur, & contra singula-
res personas illius Ordinis per Diocesanes, cum ad-
iunctis tunc personis religiosis, inquisito heret super
artibus redditis per ipsos, & iudicarentur in singu-
lis provinciis in Moxopolitano concilio. Fuerant
insuper per Papam delegati viri spectabiles & in-
fignes, in diversis partibus Christianitatis superinten-
dentes, qui de toto Ordine inquirerent, ut possit il-
lius reformatio debita, vel totalis defectio fieri in pro-
ximo futuro Concilio Generali.

6 Anno Domini MCCCVIII. in festo S. Catharinae, Electores Regis Alamaniae conveniunt in Frankfurdia, & concorditer elegerunt Duces Lotharingensem, Henricum nomine, in Regem Alamaniae & Romanorum: fuitque coronatus in Regem Alamaniae Aquilam in festo Epiphaniae Domini subsequenti. Eodem anno circa finem Augusti, Clemens Papa cum Curia sua recesserat Petaviam, declinavit se ad Sedem S. Bertrandi Confessoris, (Episcopi) diemque quod dicitur Conveniunt, ubi in festo S. Marcelli Papae corpus sacrum S. Bertrandi Episcopi & Confessoris, cuius ipsefuit enotius in nomine & successit in loco & sede, de loco quo prius erat, in capiam transiit praeterea, quam ad hoc idem Papa praesecerat fuisse sumptibus fabricari: magnas quoque concessit indulgentias visitantibus ibidem sacras sancti Confessoris Reliquias annuatim.

7 Anno Domini mcccix. in Cotoa Domini io Aveoione, Clement Papa magnum procellam fecit contra Venetos & eos anathematizavit, & priva vit confortio & commercio aliarum ei vitatum, & perfonas

1.1 as

...
...
...

Development
Legislation
Vol 12

2011-2012
 2013-2014
 2015-2016

*Lapfu was
powerful and
wise.*

Great Car
driver 3

of Japan
Tadashi

Explain how
the new
law.

Copyright © 2000
All rights reserved.
C. J. Lee

Papafati,
prohemus,

Diffusion-Limited and Reaction-Limited Regimes

Prove that
every
man

J. Sivaram
Chennai.

*Prunella
Jellum Pa
per cover
J. J. J. J.*

A ac resecorum exposuit voluntatis eos occupare; omneque Religiosum mandavit exire de Venetiis & de quibuscumque aliis locis sue ditionis subiectis, quia Veneti Ferrariam civitatem contra Ecclesiam occupant. Fuitque missus Legatus a latere quidam Cardinalis in Italiam festinanter, & subsecuta est hominum maxima strages: fuitque capta & recuperata Ferraria per Legatum in sequenti mense Augusti, in festo S. Augustini, non sine magno effuso sanguine Ferrariensium & Venetorum in proelio juxta Padum, capta & expulsa Veneti de castro Thebaldis quod conjungitur civitati; unde ipsam civitatem graviter oppugnant: ipsiusque castrum, cum burgo ac turri que est in capite pontis, ac pontem quem prius Veneti occupaverant & tenebant (recepit Legatus).

Confirma-
tur in regni
Henrici;

B Eodem anno venerunt solennes nuntii Regis Alamannie Henrici ad Papam apud Avinionem, confirmationem electionis & coronam Imperii petentes; Papa vero electionem admittit & confirmavit in mense Julii subsequenti, volens ipsam nominari Regem Alamannie & Romanorum, & quod possit agere quae Caesaris erant; & coronationem Imperii promittit, tempus assignans ut a festo Purificationis ad duos annos Romanus veniret, coronam Imperii ibi susceperat. Eodem anno Idibus Septembris apud Avinionem Clemens Papa, ad instantiam Regis Francie &

Ammonet
Templarios;

B suorum, in publico Consilio pronuntiavit, ut liceret profecti voluntatis procedere contra memoriam Bonifacii Papae VIII. defuncti, qui ab eisdem jam dudum de crimine heresis existeret diffamatus. Eodem anno v. Idus Maii, per Archiepiscopum Senonensem cum suis Suffraganeis, in Consilio provinciali Parisiensi coadunato, fuerunt sententia & condemnatio ex propriis confessionibus quinquaginta quatuor Templarii & reliqui Coenae seculari, tamquam ammonentes super nefanda & profana professione sua: & alia die fuerunt quatuor alii similiter judicati. Item paulo post infra mensem, in alio provinciali Consilio, Silvanensi celebrato per Archiepiscopum Remensem cum suis Suffraganeis, fuerunt viginti alii Templarii simili de causa simili modo sententia, & per Curiam seculari condemnati.

Rhodus sa-
piens ab
Hospitalita-
ribus;

9 Anno Domini mcccex in festo Assumptionis Beatae Virginis, exercitus Christianorum cum Hospitalitarius obtinuerunt civitatem Rhodi, quae est caput & metropolis totius regionis & insularum vicinarum: & ex tunc insula Rhod. & aliae insulae circumvicinae reddunt sunt sub potestate & dominio Christianorum, Turciae penitus subjugatae. Sunt autem ibi multi portus, & patet ibi apertus transitus Christianis in Aegyptum & Cyprum.

Romani ex-
pugnati in
his;

C Eodem anno filius Henrici Regis Alamanniae cepit in usum filium Regis Bohemiae, quae erat heres regni, unde & ipse factus est heres cum eodem. Eodem anno Henricus praelatus intravit Italiam, jura Imperii percipitur: & primo venit Taurinum, deinde ad civitatem Assensum deinde de Vercellis, postea Mediolanum, ubi in Epiphania Domini recepit coronam ferream de manu Archiepiscopi Mediolanensis, quam tamen debebat [accipere] in Modestia ab antiquo: sed hoc ex causa fecit Mediolani: & fecit Milites ducentos de diversis nationibus. Deinde requirit alias civitates Lombardiae de homagio sciendo: Cremonenses vero & Laudenses subesse a principio noluerunt, sed paulo post, resistere non valentes, consenserunt. Braxienfes vero dux & loege, usque ad languinem & stragem hominum, resistebant: & postmodum voluntati ejus se submiserunt, & civitates dediderunt, de quo finaliter doluerunt.

Caesarem
gen. Francie

10 Anno Domini mcccxi. t. i. h. a. n. Octobris, fuit per Clementem Papam, apud Viennam super Rhodanum, generale Praetorum Concilium convocatum, inique prima Sessio Concilii inchoata

xvii. Kal. Novembris. Ubi Concilio residente summo Pontifice proposuit de rebus agendis, videlicet de statu Ordinis Militiae Templi, qui de nefanda professione graviter culpabatur; de Passagio transmarino, ad recuperationem Terrae sanctae; & generaliter de reformatione totius status Ecclesiae; & conservatione ecclesiasticae libertatis; ut Praelati recogitarent super praedictis salubriter ordinandis, & circumspicione provida terminandis. Post praedictam vero Sessionem, inter colloquia & traslaus, deductum est tempus per totam subsequentem (hiemem). Sequenti vero mense Martii, feria iv. in hebdomada sancta xi. Kal. Aprilis, summus Pontifex, multis Praelatis cum Cardinalibus coram se in privata Consilio convocatis, per provisiones potius quam condemnationis viam, Ordinem Templariorum cassavit & penitus annullavit, personis ac bonis ejusdem Ordinis ordinationi suae & Ecclesiae reservatis. In sequenti vero mense Aprilis die xii. anno Domini mcccxi. incitante, fuit secunda Sessio celebrata, in qua praedicta cassatio Templariorum exiit per summum Pontificem, sacro Concilio approbante, publice promulgata, praesente Rege Francie, cui negotium erat cordae D. Carolo fratre suo, & tribus liberis ejusdem Regis, scilicet Ludovico primogenito Rege Navarrae, & Philippo, & Carolo. Scq. annullatus est Ordo Templi, post annos circiter lxxxi. quibus militaverat, & impugnavit & dilatavit nimis, multisq. libertatibus & privilegiis Sedis Apostolicae communiis.

per totam
die xii. anno
Domini mcccxi.

11 In eodem Concilio bona quondam Templariorum fuerunt applicata & concessa, cum certis conditionibus & pactis, Ordini Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, sicut ea Templarii prius possidebant ubique terrarum, exceptis regnis Hispaniae, Castellae, Portugalliae & Azagoriae, & Majoricarum, pro eo quod propter bona quae in dictis regnis habebant Templarii, tenebantur ipsi Contrariosi Sarracenis Gramate in illis partibus milititer defendere ac tueri: sicut ibidem in Concilio propositum (fuit). Verum non diu post, bona quondam Ordinis Templi, similiter sicut & alibi, habuerunt. De personis vero Templariorum sic extitit ordinatum, ut, quibuscumque nominatis expressis dispositionibus Sedis Apostolicae reser vatis, ceteri omnes iudicio & dispositioni Conciliorum relinquantur, ut cum eis per eadem Concilia procedatur; ita videlicet, quod illis, qui super erroribus exegente justitia fuerint absoluti, de bonis quondam Ordinis, unde juxta statuta sui decernant sustentari valeant, misistretur. Inter alias autem Constitutiones, quae fuerunt in dicto Concilio factae, fuit una quae incipit, Exivi de Paradiso, super declaratione seu interpretatione Regulae Fratrum Minorum qui Spirituales dicebantur, & contra alteram [Ordinis partem] tumultuantes, alterius privatum & publice concubinae, & iudicium Sedis Apostolicae postulant.

Clemente
Papae
Petrus de Murroze,

12 Anno Domini mcccxi. i. Clemente Papa celebrato Concilio revertitur Avinionem, ubi v. die Maji in Sabbato, fuit Fr. Petrus de Murroze, quondam Castellanus Papae, canonizatus, & sub nomine S. Petri Confessoris sanctorum Confessorum Catalogo annosatus per Clementem Papam V. Pontificatus sui anno viii. Eodem anno Domini mcccxi. i. in festo Pentecostes, Rex Philippus tenuit Parisius Curiam valde magnam Nobilium regni sui, in qua interfuit Rex Angliae cum sua conjuge Isabella, filia ejusdem Regis Philippi: in quo festo idem Philippus Rex Ludovicum filium suum primogenitum Regem Navarrae, & alios duos filios suos Philippum & Carolum, accinxit baltheo militari. Item in eadem hebdomada ares praefati Reges, videlicet Philippus Francie, Eduardus Angliae, & Ludovicus Navarrae, cum praefatis aliis duobus Regis Francie fratribus, Carolo Comite

Regis in
venerat Pa-
risi;

Cum illis
ab eis sus-
cepit;

A milite Valesii & Ludovico Comite Ebroicensi, cum aliis multis Nobilibus regni Francie Crucem suscipiente transmarinam, per manus (D. Nicolai in. S. Eusebii Presbyteri) C. a. finalis, (qui) propter hoc ex parte Sedis Apostolicæ ad regnum Francie (dellinatus, Crucem pro dicto Passagio publice in Regno) prædixit.

Templari
castris

13 Anno predicto in Vigilia B. Gregoris Papæ, Parisius Magister Ordiois quædam Templi (combustus fuit), cum alio quodam magno ejusdem Ordinis Præceptore; qui tamen fuerant prius cum peritorum & Prælatorum consilio iudicati ad egerendam aliam penitentiā: sed audiens Rex Philippus & Curiales consilii sui, quod dicti Templarii confessiones suas revocabant, dicentes se falsis fuisse confessos, eisdem Templariis indilate perducti fuerunt ad locum supplicii & comburi, oculo alio iudicio Ecclesiastico deluper expectato, quamvis ibi essent presentes duo S. R. E. Cardinales. Anno eodem in festo B. Benedicti Abbatiss, scilicet xxi. Kal. Aprilis, in castro de Montillis prope Carpentorensem civitatem, in qua tunc Curia morabatur, Clemens Papa fecit coram se in Consistorio publicari Constitutiones, quas prius fecerat ordinari: ex quibus decreverat fieri liberum unum, quem (quem vulgatum fuit) volebat septimum

Clementis
promulgat

B Decretum appellari, sicut fecerat sextum Bonifacius anteceffor: capique Clemens Papa extendit aggrare. . . & sic liber ille non fuit missus ad Studia generalia, ut esset moris, nec expulsi communiore ad habendum; sed remanentes Constitutiones illæ sic fecerunt quadrennium in suspensio: donec postmodum per eius successorem fuerunt publicæ, & sub Bulla ad Studia generalia destinæ.

Mori Papi
officio,

14 Hic Clemens Papa sedis senis vi. mensibus x. diebus xvi. a die creationis sue usque in diem sui obitus computando. Obiit autem in octavo præcedenti diei subarii subsequenti, quæ fuit xii. Kal. Maji. Pontificatus sui anno ix. anno Domini mcccxi. apud Rothomum, quod est Castellum Regis Francie super Ebrodorum, in finibus Rhodensium apud Carpentorensem civitatem, ubi Cardinales cum alia Curia residebant. Sequenti mense Augusto de Carpentorato transfertum fuit corpus in Valcoiam parvam suam, fuitque sepultum in ecclesia S. Mariz de Ureillis diocesis Valatensis, ubi paulo prius Casnoicos instituerat seculariter, in villa minus insigni, & lais flebili & exili. Defuncto Clemente Papa, Cardinales octavo xxiii. qui apud Carpentorascodem civitatem cum alia Curia residebant, intrantes Coocave in Episcopali palatio pro electione summi Pontificis facienda, cum ibidem aliquandiu perstitissent, non valentes, suborta gravi & grandi turbatione inter familias concordandæ, ipsum circa festum S. Mariz Magdalene condiderat exiverunt, statutoque tempore intra quod redire deberent ad eundem locum, ad electionem summi Pontificis celebrandam. Sed subortis multis invicem querimoniis, quæ stylo magis relinquende sunt quam scribendis, illic minime redierunt. sed in diversis civitatibus & villis dispersi sunt, steruosi que sic divisi loco & proposito nisi amplius quam duobus.

de sequen-
tia,

Dispositio
Cardinalis,

C Hactenus non tam M. nostram (ad signum, asseu qua transferentis incerta, omittens qua aliter erant Clementis) quam Odoarius Rasmidi in Annalibus, allegat Codice Vaticano 3765. Nunc rursus ex M. nostro reliqua accipit.

15 Anno Domini mcccxiv. in Vigilia B. Andreæ, Sede Romana vacante, obiit Philippus Rex Francie, anno xxx. regni, in castro de Font-Blauidi, inquit, sepultus apud S. Dionysium, cor vero ipsius apud Puliacum in monasterio Moialium, quod ipse fundaverat dum vivebat: cui successit in regno filius ejus Ludovicus, Propetius Mai.

Rex
anno

qui tum erat etiam Rex Navarra. In sequenti vero D. mense Aprilis, obiit uxore prima D. Ledovici Regis Francie, filia Ducis Burgundie, quæ ob erimen adulterii in privata tupe confosio tenebatur. Eodemq, anno circa Natale Domini stella cometa apparuit, cursum suum per noctem faciens circa polum, caudam vero suam longam nunc versus Orientem, & aliquando ad alias partes protendebat: duravitque ad finem Februarii. Paulo post apparuit alia stella cometa in parte Orientali, sed minor quam alia videbatur.

Cometa
duo regni

16 Anno Domini mcccxi. Nonis Junii obiit Ludovicus Rex Francie, regni sui anno 18. fuitque sepultus in ecclesia S. Dionysii, noicam filiam reliquens ex prima uxore, secunda vero Clementia, Domino concedente, grvida remanente & prægnante; gubernacula vero regnorum Francie & Navarra, sub nomine non Regis sed Regentis, tenenda, suscepit Philippus, germanus ejus, Comes Flandriensis, 6 post masculus nasceretur, usquequo ad intelligibilem ætatem aboruit xiv. pervenisset; si vero filius nasceretur, ipse Philippus Rex Francorum fieret & regnaret; & duæ filie Ludovici haberent & dividerent sibi regnum Navarra & Comitatum Campanie: & hæc dicuntur fuisse pacta primo inita & firmata, quamvis postea aliter fuerit ordinatum. Post hæc vero die xiv. mensis Novembris, Dominica die, memorata D. Clementia Regina peperit filium suum primogenitum Parisius, & Joannes vocatum est nomen ejus, in cujus nativitate multi sunt gavis: sed gaudium cito transiit, nam vii. die a nativitate ejus obiit, abique regnum sibi accipere sempernam, & regnum Francorum præfatio D. Philippo remanet.

Philippus
Regis
natus
est

etiam
duo
anno
duo
versus
indit
fuit

17 Hinc hystoria antea non licet non nomen Collober nostri M. non dubitari appellare Bernardum Gaidens, cujus fragmenta ab Odoario Repaldi citata his verbentibus reprobantur, fuit nundum videtur Chronicon ipsum, in quo ex lerdans supra laudatis locum partem descriptit, quantum ex similibus fragmentis cum nostro M. collatis colligere potui. Obiit autem Bernardus anno mcccxxx. itaque non potuit perire totam quam in eo habemus sequenti Pontificatus hystoriam, itenante alterius præcedendam. Ad Clementem quod attinet, ejus postea ab Italiis scriptoribus in nostris M. (perperam scripta Michadren vel Michadren) suis Vilhandraud, haud multo post a Vassensis metropoli versus metropolim distans quam duabus leucis. Via autem circiter media versus Occidentem destinata Uzelle occurrit, ubi in Ciarconis adhuc videtur sepulchrum Clementis marmoreum admirandique operis, octo columnis ex jaspide pulchre efformatum. Hec indicio admodum sagax Collegii nostri Burdegalensis Rector P. Antonium Blanchard, in sepulchrum illud nabis delineandam curavit. Tentavit se commendando sibi negotium esseque, sed ex loco pulverentis distans aliud non potuit obtinere, quam solius tumba lapidea, nigra marbre incrustata, accuratam dimensionem, his subus expressam, cum superposita ex albo marmore statua descriptioque verbali, absque ulla mentione columnarum aliarumque ornatus circum vel supra dacti: cujus tumba altitudo (præter statnam quingens & semis pedes longam, aliam unum) pedum amittitur cum dimidia est, latitudo pedum duo & semis.

Paris
M.

Epitaphium
Uzelle,

CLEMENTIS PP. QUINTI.

L. I. 1 18 L.

A plicibus quam ex prelati diversarum dignitatum Sanctorum Catalogo inferri 15539. *Needum tamen facta ad alia: nam Gabriel Barchinensis, in praefatione ad Menologium Benedictinum, Canonizatorum Ordinis a nonnullis illarum rerum peritoribus quinquaginta quinque milia & septingentesimo numerari, ait. Habemus illi fidei peritiam faciem: mihi placet modestissimi ac religiosissimi scriptoris tenuis Mobilianus sententia, in Praefatione ad rem. a. Alterum saeculum sic scribens. Quid actioe clementis & filitius Ordini Benedictino asfingere honores, cum suo satis superque splendore illustretur? Na illi ignavam & oculum familiae suae dependunt operam, qui ejus decora immodicis effertur elegiis: nec tantum perficere in ejus injuriam possent injusti contemptores aut vituperatores, quantum laudatores nimis & precipites, qui dum laudibus sine delectu student, & vera falsis immiscet, etiam veritatem in discrimen adducunt; contingitque illis, ut nec vera dicentibus credatur. Unam vero, quae illi commensuratur, Sanctorum Catalogus Annalique Pontificum reverte angustiam scripti fuisset, & in Romana Ecclesia Archiepiscopi reperti: quantum historia laetum attulisset illi: quoniam ab antiquis scriptoribus allegati fuissent: quosque laborem adeo atque alius pascebam foret.*

B *4. Bernardus Guidonis, anno MCCCLXXX. vita sancta, non potuit totam hujus Pontificatus historiam absolovere: tam tamen ex Ms. domus quatuor habere possimus: reliquam partem supplere ex historia ecclesiastica Ptolemaei Lucensis, quae similiter Ms. servatur Romae in Bibliotheca Vaticana; unde jam alibi dedimus narrationem de S. Calestino Papa V. & unde etiam ipsius Bernardi verba interferimus aliqua, [] dignifera. Imago ejusdem apud Cassellensem malum vultus signa praefert: sed non vere ipsius sit, & non potius alterius antiquior, dubitare facit simpliciter tiora extraneum, quod a saeculo XIV. incipit & prius operas esse duplex.*

ACTA HUIUS PAPATUS.

Ex Ms. Bernardi Guidonis & Ptolemaei Lucensis, coarctum.

Iohannes XXII. de Caureo civitate oriundus, ex patre Arnaldo, fuit electus in summum Pontificem VI. Idus Augusti, in Sabbato, anno Domini MCCXV. Lugduni, in conventu Fratrum Praedicatorum, ubi Cardinales erant aat. i. numero (postquam ad Cardinatorem civitatem, ob gravem turbationem commotam, a conclavi, quod prius miraverant, exeuntes discesserant, & dispersi in diversis civitatibus & villis steterant annis amplius quam duobus) tandem congregati fuerunt & inclusi, diligentia & ingenio Philippi tunc Comitis Thuriensis, germani Regis Franciae Ludovici, cui successit in regno Francorum: qui ad hoc antea anno fere dimidio laboraverat multis modis, cum oia possent in unum locum alias congregari. Et quadraginta diebus ad inclusionem ipsorum, quae facta fuit in Vigiliis Apostolorum Petri & Pauli, ipse tamen quod inclusi deberent nescientibus pariter & invitis; tandem transfusus perhabito, in praesentem D. Joannem omnes consenserunt. Erat autem Cardinalis Episcopus Portuensis, & Jacobus vocabatur: sed Joannes inde vocatum est nomen ejus, fuitque coronatus Nomia Septembris, in Dominica prima ejusdem mensis, Lugduni in ecclesia majori. Lugduno vero circa finem mensis praedicti in Sabbato, recedens, venit Avenionem 12. die Octobris in Sabbato, ubi Curiam suam fecit prius die proclamari. (Primo anno fecit unam ordinationem octo Cardinalium apud Avenionem XVI. Kal. Januarii.

Propter illud.

2 Ipse canonizavit & Catalogo sanctorum Confessorum annotavit Ludovicum Episcopum Tolosanum, filium quondam Caroli II Sicilis Regis, vi. Idus Aprilis, anno Domini MCCXVI. (quia ejus fuit magister, ea continua conversatione cum eodem ipsius sanctitatis certior; puta quod ejus gesta & acta vir sublimis & indagans, & oculis vidit & experientia manu contrectavit). Item deposuit a Pontificali ordine & dignitate Episcopum Caturcensem, Hugonem Geraldii, ablati ab eodem omnibus Pontificalibus insigniis, videlicet annulo, mitra, & cappa, cum Romana camisia & bireo; sique relictus primo in simplici habitu Clericali, fuit adjudicatus perpetuo carceri tui. die Maji apud Avenionem. postmodum vero extitit, in forma a Jure tradita, actualiter degradatus per Cardinalem Episcopum Tusculanum: sique degradatus fuit traditus Curiae seculari, per ejus iudicium fuit tractus publice, & in aliqua parte excoriatus, & demum combussus in mense Julii, quia, sicut dictum fuit, in mortem summi Pontificis sui machinatus. (Eodem anno ad titulum S. Eustachii promovit D. Arnaldum de Vis, suum ex sorore nepotem.)

3 Eodem anno, tam in Julio quam Augusto, Cathedralis S. Sepiani ecclesiam Tolosanam erexit in Archiepiscopalem Sedem, (consistens) D. Joannem de Convenis, quem transfudit de Magalonensi Sede, in novam Metropolitani Tolosanam. Episcopus vero Tolosanensis sine Episcopatu remansit, cui postmodum de Regione Episcopatu idem Domus Papa providit, quem noluit acceptare: diocesim vero Tolosanam, quae in redditibus Episcopalibus plurimum abundabat, in seia Episcopatus divisit, quorum Episcopi sunt Suffraganei Tololani sex: villasque in novam civitatem erexit; videlicet villam de Ravis, villam & Abbatiam de Lomberis, villam de S. Papulo, villam de Vabro, villam de Mirapice. Episcoposque Episcopales Sedes constituit in singulis earundem: fueruntque, consequenter, iussu & ordinatione summi Pontificis, dioceses certis terminis limitatae. Item in Archiepiscopatu Narbonensi duos Episcopos fieri ordinavit in eodem, sed paulo post Sedem inde transfudit ad Abbatiam de Elechio; & secundum Episcopatum instituit infra annum, & sic Sedem ejus posuit in Abbatia S. Pontii, fueruntque limitatae consequenter dioceses.

4 Item Episcopatum Albiensem divisit in duas, Episcopalem Sedem instituit in Abbatia Monachorum apud Castrum, villam Castrensem in novam erigens civitatem. Item Episcopatum Agensem divisit in duos; villamque Condomensem in novam erigens civitatem, Episcopalem Sedem posuit in Abbatia S. Petri de Condomo, sique consequenter diocesis limitata. Item in Episcopatu Lemovicensi alium ordinavit fieri: Episcopalem Sedem, Episcopalem posuit in Abbatia Tutelleni; novam ibidem erigens civitatem. In Episcopatu Petragoricensi in villa de Sarlat, modo consimili novam ibi erigens civitatem, in Abbatia instituit novam Sedem. Item in Episcopatu Claremontensi, in Villa S. Flori novam erigens civitatem, similiter instituit novam Sedem. Item in Ruthenensi Episcopatu alium ordinavit, Sedemque ejus posuit in Abbatia & villa de Vabro, eandemque erigens in novam civitatem. Item in Episcopatu Prigavensi duos Episcopos alios instituit, Sedem proximam & diocesim cuiuslibet designando: in Abbatia liquidem de Maleto Sedem esse constituit, & Malleacensis diocesis appellatam villa vero de Lucione in Abbatia Sedem posuit, & inde Lucionensis diocesis dicitur. Item in nonnullis villis de Tolosano, Carcassensi, Albigensi, & alibi, fecit & instituit ecclesias Canonicorum secularium cum Dignitatibus & Praebendis, congruis redditibus singulis ecclesiis assignatis.

L 1 2

3 Item

D. Canonizavit
S. Ludovicum
Tolus. Ep.

Appendix B.
Episcopum
Caturcensem.

E. Tolosanensis
Archiepiscopus
Episcopum
Tolosanensem
fecit.

Episcopi
diocesis
Tolosanensis
divisi

Item plures
novae Episcopatus
eriguntur in
Avenione.

F.

G. Comen-
tarius.

Episcopi
vnde
supra.

Episcopi
vnde
supra.

Episcopi
vnde
supra.

A 5 Item in Pontificatus sui anno II. sub anno Domini MCCCXVI. edidit declarationem rationabilem, cuius tenor incipit, Sedes Apostolica, ad dubitationis scrupulum amovendum, quid sit censendum & tenendum quoad beneficia vacatura, per litteras Apostolicas impetrata, in memoratis diebusbus prius integris ac postmodum subdubius, ac etiam quoad litteras Apostolicas, iustitiam consistentes in eisdem diebusbus impetratas. Item edidit salubre statutum, cuius tenor incipit, Suscepti regimini, circa perceptionem fructuum primi vel secundi vel etiam alterius cuiuscumque sequentis anni Beneficiorum vacantium, rationabili moderamine dividendam inter illos quibus dudum de consuetudine, privilegio, vel statuto applicabantur in totum, & illis qui Beneficia ipsa obtinent, ad quos alias de iure fructus ipsi spectare debent, ut tam bi quam illi in fructuum perceptione participent, & ecclesie debitis servitiis non fraudentur. Item edidit sacram Constitutionem, cuius tenor incipit, Execrabilis quorundam contra execrabilem consuetudinem habendi ab uno in diversis ecclesiis & partibus plures Dignitates, Personatus, Officia seu Primatus aut diversis Beneficia ecclesiastica curam habentia animarum, per quam talium ambitio & cupido insatiabilis debito moderamine regulatur, & affirmata multitudine Statuto salubri refragatur.

B 6 Item anno eodem Domini MCCCXVII. in mense Novembris, fecit publicari, & sub Bulla sua ad generalia Studia destinari Constitutiones, quas D. Clemens prædecessor suus fecerat, tam in Viennensi Concilio quam antea & post, quæ innumera fuerant ad generalia Studia destinata, sed usque tunc fuerant in suspensio. Anno eodem, post gravem dissensionem quæ fuerat in Ordine Grandimontensi, idem Ordinem reformavit, & plura utilis ad conservationem & bonum regimen dicti Ordinis instituit & ordinavit, ipsamque domum Grandimontensem, quæ totius Ordinis noscitur esse caput, & quæ sub Priore & Prioratus nomine (sine) Abbatis electione ab initio tegebatur, Abbatis dignitate & Abbatia nomine voluit insigniri, & quod Abbatibus electio ad Conventum pertineat.

7 Anno Domini MCCCXVIII. in mense Augusti, idem Joannes Papa Archiepiscopum Tarraconensem, unicum in regno Aragonie, divisit, & constituit in eo duas esse Episcopales Sedes, Casaraugustam in Archiepiscopalem Sedem erigens, pro secundo vero sibi Suffraganeis Episcopis designatis ex illis undecim, quos prius Tarraconensis Metropolis obtinebat, sex tantum Suffraganeis illi reservatis.

8 Anno Domini MCCCXIX. pridie Idus Martii, idem Dominus Papa instituit novum Ordinem Militum, qui diceretur de Militia Jesu Christi, in regnis Portugallicis & Algarbis, ad resistendum in illis partibus Saracenis, pro defensione fidei & Christianorum, prout faciunt in partibus Rhodi Milites de Hospitali S. Joannis Hierosolymitani: principalis vero eorum Sedes esset apud Sendamum, in Castrum marino Solvensis diocesis, quod Castrum marinum datum eis fuit per Regem Portugallicum ad continuum residentiam; cuique Dominus Papa concessit & donavit etiam bona quæ Templarii possidebant in jam dictis regnis Portugallicis & Algarbis, Regi & Portugallicis consentiente. Voluitque quod ille Ordo & Milites illius possent visitari, corrigi, & puniri per Abbatem monasterii de Alcobatim, Cisterciensis Ordinis prepositi Ulisibonensis. Juramentum vero præstiterunt Regi Portugallicæ ac prelati Abbatum, ac in futurum præstare debent, prout illa & alia plura latius continentur in litteris Apostolicis super hoc concessis. Item eodem anno veterem Abbatiam Montis Cassini S. Benedicti Abbatem in Episcopalem Sedem crexit, eidem de primo Episcopo suo tempore provisorum.

9 Anno Domini MCCCXX. Kalendis Maji, apud Avenionem canonicavit & sanctorum Conciliorum Catalogo annotavit S. Thomam Herfordensem Episcopum, a transitu ejus anno XXXVII. qui fuit vir nobilis genere, nobiliorque vita & moribus, præditi scientia & doctrina, Doctor in Decretis & Magister in Theologia (miraculis clausit, ita ut etiam mortuos suscitavit). Item eodem anno in mense Mayo, fuit pactum & concordia reformata Parisius inter Regem Francie Philippum ex una parte, & Robertum seniores Comitem & Civitates Flandrie ex altera. Comes Flandrie homagium Regi personaliter (præstitit), & Civitates per procuratores idoneos, intervenientes, pro majori foderet, matrimonio filiar Regis nomine Margarete, vix octennis, cum Ludovico primogenito Ludovici Comitis Nivernensis, filii primogeniti præfati Comitis Flandrie senioris, in pactis inter cetera hoc adjecto, quod præfatus Ludovicus, primus genitus Comitis Nivernensis, debeat succedere in Comitatu Flandrie: nupsique celebrata fuerunt Parisius in sequenti mense Julii: guerra vero, non sine magna sanguinis effusione, ac damnis & jacturis corporum & provincialium permissis, per annos plurimum vaganti excanduerat. Ad executionem bujusmodi pacis non modicum laboravit D. Anselmus, Presbyter Cardinalis: qui ad illas partes hæc de causa per præfatum Dominum Papam missus fuerat.

10 Eodem anno Domini MCCCXX. nova quadam pestis caoris est in regno Francie (& similis reperitur in Chronici jam elapsis annis LXX. contingit) quæ ideo futuris temporibus scribitur memoranda, ut ex eveniis præteritorum malorum pericula similia a posteris evitentur. Subito furebat quadam congregatio hominum simplicium promissive seans, qui se Pastores vocare ceperunt, contentes se velum habere & animum transferendi ad recipiendam Terram sanctam, nullum habentes super se Ducem seu Principem, nec aliquem navigii apparatus. Crescebantque numero, & multiplicabantur quotidie paulatim, adductanturque ad illos inopes & alias vagi, viri & mulieres, velamen querentes militiæ libertatem & evestique ibant de loco in locum, perentes illi præfati subsidium, sub specie pietatis, arte & genere mendicandi. Et dabatur eis victualia abundanter, innotuitque rumor eorum in toto regno Francie: & alibi eadem Regnum: quibus favor populi non modicum præbuit incensivum, non iudicium neque providens pericula, quæ in futurum contingere poterant; discentibus simplicibus rem a Deo fieri, ut per eos excitaretur & promoveretur fieri generale Passagium transmarinum.

11 Videntes autem Pastoresque turbam suam crescere quotidie & augeri, fueruntque inter eos nonnulli in malitia & astutia aciores: & ut eorum favor amplius cresceret in populo, & zelus aliquantisper patret, communem fecerunt vocem, ut omnes Judæi, ubicumque reperirentur, qui nolent baptizari, interficerentur ab eis, nullo alio pudico prævenire, quod & opere compleretur. Persequentes autem Judæos in civitatibus, villis & castellis, nolentes baptizari abque omni judicio trucidabant, bona eorum torripientes & suis vilis applicantes. Factaque est strages Jodeorum magna ab eis in regno Francie, & speculatim in provincia Burdegaliensi & partibus Vasconie, in provincia Tolosana & in diocesi Causcenti & Albiensi: crevit enim in pejus eorum numerus & dementia, quod etiam Communitatibus villarum & castrorum & præfatis divitiisque, terrorem incusserunt. Castrum quoque Verdurum-Regis in diocesi Tolosana, in quo Judæi confluxerant, ut eos inde castrarent, obsidebant; & in ipsa civitate Tolosana suam

Glenn
nes
get,

Grandi
montensi
prepositi.

Joannis
Episcopi
Tarraconensis
diocesis.

Joannis
L.C.

Concilio
I. Thomam
Herfordensem

Pro
fuerunt
inter
R.
Francie
& Comites
Flandrie.

Passagium
transmarinum

Infinitum

F
superioribus
Judeis.

A suam vrsaniam favente vulgo exercentes, Judæos una die subito trucidarunt, Regalis Curie & Consolium potentia non obstant. In ipsa quoque civitate Parisiensi signa sui demeritis erigentes, Præposito Parisiensi & servientibus Regalis Curie publice resistunt, nec ab inceptis audacibus desisterunt.

12 Sicque proficentes in pejus, videntes nomen suum esse majoribus ad terrorem, & favorem sibi a pluribus etiam personis gravibus exhiberi; amplius in malitia gloriantes, & mala malis accumulantes, pro-fugi & latrunculi additi sunt ad eos; & facta est turba, turbans pariter & turbata, ita ut auderem invadere & prædari. Corporum autem vi tandem Præsidentes & Rectores Communis & locorum eis vias præcludere, & obstruere, & fortalitia contra eos claudere & munire. Sed nisi prudentia & potentia majorum obstitissent, procedebat versus Romanam Curiam apud Avenionem, ubi eorum fama per infamiam apud Dominum Papam & Cardinales advenerat, & a Prælati & majoribus eorum infamia timebatur plurimum; quia ubicunque venientes habebant fautores plurimos; qui rem a Deo fieri credebant aut se credere simulabant. Fuitque decretum postmodum per nonnullos ex eis, quod in Clerum & Religiosos, habentes divitias, insurgere & eorum bona surripere disponebant; sed præclufa est via eorum malitiae ipso tempore autumnali, nec potuerunt ultra Carcassonam progredi, ubi capti fuerunt plurimi & suspensio elevati. Et deinde in territorio Tolosano plures capti sunt & suspensæ, & alii aufugerunt & dispersi sunt, non compuncti; qui quasi in momento quasi excubita exorti sunt, sed ad solis radios æneæ radice aruerunt, & tamquam fumus evanescunt.

13 Anno Domini MCCCXXI. agente Austrore & amatore salutis humanæ, sua detesta ac deprehensa concepta nequitiis leproforum, qui contra sanos conspiraverant; videlicet omnes aquas, tam fluviorum quam fontium & puteorum, disposuerant pulveribus infectis & venenosus inficere, ut omnes sani aut leprosi efficerentur aut morerentur, & sic efficerentur domini totius Fræcie: scilicet inter eos dividebant locorum dominationes, & sibi imposuerunt nomina Potentum, Comitum & Baronum, prout uni-que distributum erat inter eos dominium, si id quod conceperat eveniret. Fuerunt capti complures, qui concessi militiam suam, præceptores & majores hujusmodi sceleris publice sunt combusti: alii vero in civitatibus, villis & castris, quorquor reperti sunt complures & culpabiles nequissimi iustitia, tam homines quam mulieres, in domibus suis conclusi cum omnibus turbis suis, fuerunt ignibus appoliti a populo in pluribus locis abque alio iudicio concremati. Tandem matroni consideratione præhabita, reliqui omnes, qui superfluit remanserunt & non fuerant inventi culpabiles, reclusi sunt in locis ex quibus omnquam egredierentur, sed ibi degerens & tabescentes perpetuo, ne possent nocere ac multiplicari, viris a mulieribus penitus separatis.

14 Anno Domini MCCCXXII. apud Avenionem, D. Joannes Papa prædictus sententiam excommunicationis, dudum latam per D. Nicolaum III. contra quoscunque gloriantes vel exponentes Constitutionem aliquam per ipsum editam super Regula Fratrum Minorum, que Constitutio incipit. Exiit qui seminas; ac contra determinantes in scholis seu prædicantes contra contenta in Constitutione prædicta, (confirmavit.)

15 Anno Domini MCCCXXIII. apud Avenionem Papa Joannes canonizavit, & Catalogo Sanctorum annotavit, S. Thomam de Aquino Ordinis Predicatorum, a felici ejus transiit de hoc mundo anno quinquagesimo decurrente. Hic siquidem fuit Doctor Ec-

clesiæ eximius, & multa notabilia & utilia scripsit in D. fide Catholica: oobilibusque ortus natalibus, videlicet de præfata Comitum de Aquino, vita, moribus & scientia præclarus, miraculis plurimis coruscatus, prout in Legenda vite sue sanctæ latius continetur & scribitur.

16 Item eodem anno pridie Idus Novembris, concertationis quorundam, assensum quod Christus & ejus Apostoli oibit habuerunt in speciali vel etiam in communi, finem imponens, ad perpetuam rei memoriam perpetuo declaravit edicto, quod in posterum pertinaciter affirmare, Christum & ejus Apostolos nihil habuisse in speciali nec in communi, hæreticum sit censendum; assertionemque hujusmodi pertinacem, deinceps esse erroneam & hæreticam definitivam; eum Scriptura sacra contradicere, quæ in plerisque locis ipsos nonnulla habuisse testatur. Item pertinaciter affirmare, quod Christus ejusque Apostoli, in his quæ ipsos habuisse Scriptura testatur, nequaquam jus utendi competierat, nec illa vendendi nec donandi jus habuerint, aut eis ipsa alia acquirendi deinceps, fuerit erroneum & hæreticum declaravit: cum Scriptura sacra testetur ipsos præmissa fecisse, (& fecisse) facere potuisse supposit; (contra vero) talis assertio, ulum eorumque in præmissis suis evidenter concludat fuisse non iustum, quod utique de Salvatore nostro sentire nefas est, & Scripturæ sacre contrarium, & doctrinæ Catholicæ inimicum: prædictamque definitionem seu Bullam ad omnia studia generalia destinavit.

17 Anno Domini MCCCXXV. idem Dominus Papa repetebat & finaliter condemnavit in publico Consilio quandam pelleram Pollillam, quam Fr. Petrus Joannes, olim Ordinis Fratrum Minorum, de Serviliaco doctores Biterrensis, fecerat super librum Apocalypsis Joannis, tamquam continentem hæreticum & pellerum dogma, contra unitatem Ecclesiæ Catholicæ & postellam summi Pontificis Romani & Sedis Apostolicæ. Constat enim plures articulos erroneos & hæreticos (Pollilla illa): ex qua sumebat originem & fontem secta quædam pelleram illorum, qui Beguini sunt vulgariter appellati, qui se Fratres pauperes de tertio Ordine S. Francisci communiter nominabant: ex quibus fuerant plurimi, per iudicium Prælatorum & Inquisitorum hæreticæ pravitatis tamquam hæretici condemnati, & relictis Coriz seculari iudicio, & combusti in diversis locis. Hic Papa Joannes plures Constitutiones edidit, utiles & salubres.

18 Hic quoque contra Ludovicum Ducem Bavarie, qui se pro Imperatore gerebat, multos fecit processiones per temporum debita intervalla, quibus duxit comprehendere. Sed (Ludovicus), pravo ulis consilio, contra summum Pontificem Vicarium D.N. Jesu Christi, & contra Ecclesiæ unitatem & Sedem Apostolicam, multipliciter & barbare se erexit: & quendam pseudo-antipapam Romæ fieri fecit; dictum Fr. Petrum de Corbario Ordinis Fratrum Minorum, anno Domini MCCCXXVI. qui scindere nifus est & adhuc hodie nititur Ecclesiæ unitatem & tunicam inconsultum D.N. Jesu Christi, iupote membrum Antichristi. Et quoniam adhuc debachatur in pejus, et necdum venit finis malorum ipsorum, in prætensi latius scribere distulimus longiore narratione seriem, suo post tempore scribendam. Ita Bernardus Gnidinis, anno MCCCXXVII. Decembris vifantis, inter quos locum tenentis jam inde ab anno MCCCXXVI. Operas tenent ut ille de his scribere duobus crederet omnes ante mortem, quandoquidem desinente eo adhuc Ecclesiæ turbaret pseudo-papa, quem consilium anno MCCCXXX. batifim & scripsit ejus-

Quæstio de
proprietate
Christi &
Apostolorum.

E

Alia de
pelleram
demulsi.

Plures de
Confessione
Ludovici
Antipape
factis.

Alia facta
Bart. Gudi
ante.

A *roffo. Reliqua Pontificatus illa dare possit Historia Ecclesiastica Ptolomei Laertii, ex Ms. allegata ab Odoario Reynaldo: licet enim illius breviores Annales, qui habentur ex editione Lugdunensi, ultra annum MCCCLII non pertingant, longius tamen predicta historiae, scilicet usque ad annum MCCCXXXV, nade finem Joannis hujus pontificatus.*

19 *Annus autem Domini MCCCXXXIII. septimo Kalendas Augusti, io publico Consistorio, quod habuit Joannes Paps apud Avenionem in palatio suo, ad petitionem Philippi Regis Francorum, Passagium generale predicavit, constituendo eum ducem illius exercitus: & decimas Regni sui sibi per sex annos concessit, io subsidium Terra sanctae & Passagii predicti.*

Ecclesiae suae Romanae per sex annos decimas universalis Ecclesiae reservavit similiter pro Passagio, quod incipiebat disponit a Kalendis Augusti per tres annos proxime subsequentes. Io predictioem Consistorio Petrus Archiepiscopus Rotomagensis, & Joannes Episcopus Mochenfis, & Decanus Parisiensis, & Henricus Miles distus de Algora, habentes procuratorem sufficiens, io noimam predicti Regis juraverunt, quod iret in propria persona vel filius suus Rex Joannes, si causa legitima patrem impediret quod Passagium predictum perficere non posset, & quod decimas predictas, sibi per sex annos concessas, in alios usus non converteret, quam io subsidium Terra sanctae, quam personarum visitare juravit per Procuratores predictos, ut supra est perhibitum. Eodem etiam anno cepit movere quaestionem de Visione, in qua sibi Rex Francorum & Studium Parisiense resistunt, unus cum Magistris Theologiae. Verum Paps tuotatus, in Consistorio suo (profectus), quod in predicta quaestione nihil desinendo, sed recitando dixerat: & quod paratus esset revocare, si quae errores distisset. Ex plorac Auctores pro & contra collegat, quos fecit tunc legi in Consistorio quinq; diebus, in anno Domini MCCCXXXV. a festo Innocentium usque ad Epiphaniam Domini, & cooculuit ut supra.

20 *Eodem anno MCCCXXXV. circa Quadragesimam, incepit trasfate cum septem Cardinalibus, ex procuratore Regis Bohemiae, quod Ludovicus, qui se Imperatorem intolabat, deberet cedere; & quidam Henricus Dux Bavariae, consanguineus predicti Ludovici, deberet eligi in Regem & promoveri ad Imperium: quod tamen fuit contra Regem Robertum, qui hoc corpus Paps indignari: cui Rex Hungariae favit cum Gibellinis tyrannus, qui iura Imperii usurpabant; & cum Guelphis, maxime Florentinis, qui super hoc impediendo suos ambasciatores, & unus cum ambasciatoribus Regis Roberti & Regis Hungariae, ad Papam Joannem direxerunt, ne ipse creatio ni novi Imperatoris consentiret. Rex autem Francorum, una cum Joanne Rege Bohemiae, laborabat ut eligeretur Henricus Dux Bavariae, io Imperatorem promovendus.*

21 *Item eodem anno Domini MCCCXXXV. io Vigilia Pascae, dum Paps Joannes Officium celebrasset, & Communione facta vellet unum Cardinalem Diaconum, qui sibi ministraret, communicare, Dionisium scilicet Jacobum Gyrani; cum porrigeret sibi partem Hostiae, & crederet se ori ejus impositurum; ille respondit se nihil percipisse, & ideo per horam quaestio est par illa hinc inde in sede Paps ubi steterat: & tandem fuit introitus in plica casula Papalis, & data predicti Cardinali. Officio autem finito, Paps dixit, se visibiliter vidisse quod Corpus Domini de maculis suis descendendo disparuit, & casulam videre non poterat ubi se referavit: & Paps hac pro miraculo habuit: & factum est hoc xviii. anno Pontificatus sui.*

reventia. tunc: Duo, crudi foveri, punitio ditione.

22 *Illo etiam anno, in Septimana sancta, expulsus fuit Dominus Officulis Episcopus Cardinalis de Bononia, & amissis quasi omnibus reversus fuit in festo Pasce. Reversus fuit etiam D. Joannes Gaytani Diaconus Cardinalis, post mortem Joannis Papae & ante electionem Paps Benedicti XII. qui fuit Legatus in Tusciam: & similiter ibi nihil profecti: sed umbo infinitum thesaurum expendit, & vacui recesserunt. Item predictus Paps Dominus Joannes instituit, quod festum Trinitatis sollempniter celebrari deberet singulis annis, Dominica post festum Pasce. licet Romana Ecclesia hoc festum tota singulari Officio non consuevit celebrare, ut etiam de Ferris. Instituit etiam ut post Orationem Domioicam, io Canone Missae, in sua capella flexis genibus Sacerdos distat Psalmum, Latus sum, cum aliquibus etiam certis Collectis, contra hostes Ecclesiae. Et hoc etiam non fuit de antiqua consuetudine, quae prohibet Domioicis diebus fieri publice gentilem, ut in Decretis patet.*

23 *Annus autem Domioi predicti MCCCXXXIV. cum Paps Joannes duabus arduis causis valde diligenter intenderet, scilicet creatio ni Imperatoris novi, in quo festo Rex Philippus Francorum, & Joannes Rex Bohemiae filius Henrici Imperatoris sibi multum favabant; & determinatio ni quaestio ni Visio ni, in qua scilicet Sancti io patria haberent visionem effotie divinae; & dum predictis & aliis causis sollicitus intenderet, & iv. Nonas Decembris Consistorium mandavit, ut aliquas provisiones quibusdam fieret, in nocte precedente Nonis predictis, post primum gallicantum, iussit cum morbus. Ex amissio festi Consistorio, illa die iv. Nonas Decembris oibis fecit: sed 111. Nonas die sequenti post Vesperas, fecit vocari omnes Cardinales qui erant io Avenione. Hoc dico propter Joannem Gaytani, qui non erat praesens tunc in civitate; & propter D. Napolaeonem Romanum Diaconum Cardinalem, qui erat in Cardinalibus antiquior omnibus Cardinalibus; qui licet io civitate esset & vocatus per Papam, ipse tamen noluit venire, nec interire exequis nec testamento Paps. Et praesumitur quod id ex eo fecerit, quia Paps io sua electione, qua apud Lugdunum celebrata fuit, juravit se nunquam ascendit equum vel mulum, nisi iret Romanam: quod & servavit: quia navigio ivit usque Avenionem, & pedes ascendit palatium, de quo postea, nisi invadendo Ecclesiam Majorem, de quo postea, nisi invadendo Ecclesiam Majorem, quae contigua palatio est, non exivit; & sic fuit sacramentum servavit, quia post sacramentum praestitum, sicut fecit, oimquam egrevit: unde predictus Cardinalis sibi non favit. Sed Paps nihilominus coram aliis Cardinalibus disposuit rite & legitime testamentum suum, recommendans sanctam Ecclesiam & Nepotes suos Cardinales. Et sic 11. Nonas Decembris, post auditam Missam io aurora die, & Communionem percipit, orando migravit ad Dominum de hac seculo, hora 111. & Dominica die, quae erat tunc 11. Nonas Decembris. Sepulchus est autem in ecclesia Cathedrali Avenione Nonis Decembris. Sedit autem annis xviii. mensibus iv. minus duobus diebus & vacavit Sedes xviii. diebus (nisi ipse dies mortis & dies electionis secunda vacationis adnumerentur) sed xiii. Kal. Januarii elegerunt Cardinales, ut infra sequetur.*

24 *Hujus tam doctissimi Pontificatus ut negotia plurima, sic numerosa fuerunt Epistola & Bulla, a Joanne, vel per seipsum distata, vel ab aliis sub ejus nomine compilate, stylo qui eruditissimum Pontificis decet gravi, concinnis, & magis fore quam ea temporis seculi Latine. Martum vel paucos qui legentis attentum, nequaquam insubstantia repudiandis quibusdam barbarae concine stultitiae scriptis, quae magno cum strepitu pulcritudine de seculis nostris a ceteris bonis.*

Epistolarum numerus ingens.

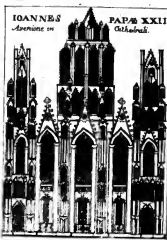
Epistolarum numerus ingens.

A minibus, promouenda potestate zelo motis fuisse, non videtur tamquam spei habere, ut quosdam apud se perinde ac opusculis sublimis causam auctoritatis resisterent fuisse, quibus tam satis ab aliis scriptis responsum sit, non est quod alium agere his velint: non idem pari argumentorum solidum discesserunt: potestas confirmations quorundam Pontificum, quod indulgentias illis scriptis consentas, quibus confirmations hoc solum effectum dici potest, ut tales indulgentias tam vere non habeantur, ut si a Joanne date fuissent, non autem ut eas hic reipsa dederit. Singulare vero illa erga Desperam Virginem devotio, uti promouenda talia scripta subservire voluit, creditur adeo multis miraculis dignitas confirmata, tantaque fidelium approbatione esse recepta, ut profectum iam incerta, aut potius nullius fidei, omnis non radiceat.

25 De ecclesia Cathedrali Avenionensi vulgo S. Mariz des Doms dicta (quod Latine vestra fuisse de Donis vel Dominorum quam de Donis redderetur) in qua sepultus Joannes fuit, videtur agi in Historia Chronologica Praefatum Avenionensem Franciscum Nonguier, de quo ejus origo, in Bulla quadam Sixti IV. anno MCCCLXXV. refertur haec verba. Cum itaque, sicut accepimus, Ecclesia Avenionensis Ordinis S. Augustini (siquidem Canonorum Regularium tunc erat, quae una post quintum idem Sixtus a votis religiosi solus seculorum permissi) quae inter ceteras Cathedralis Ecclesias illarum partium claret, a B. Marthe, Jesu Christi Hospita, ad laudem ejus & gloriae Virginis (primum extructa) manu Dei (ut fama est & antiquiorum habet relatio, & aliquorum Romanorum Pontificum litterae attestatur) consecrata existit.

Non existimo quoniamque isti, qui hujusmodi factis, fuerat haec a Sixto assignantur, & asserta dicuntur a decessoribus ejus aliis, patet indubitatum fidem adhibendum, quibus velis ab ista Avenionensi traditione, undequeque incertissima (quod probare alterius loci ac temporis est) emigrationem duce ad similes alii, similis occasione aut modo, ab eodem Sixto IV. antea Romanis Pontificibus, attestatas. Nam ex talibus aliud quaelibet solis sequitur nihil, quam Sixti aetate (dum nunc quoniam innotuit neglecta jacebant hanc littera, & sacrum historiarum studia) ejusmodi narratunculae, nemine illas discentis, si deum habuisse majorem, quam habet impetravit a viris eruditissimis, aut saltem auditis parentibus, & indulgentias fuisse etiam a Pontificibus Romanis receptas, quoniam non videtur recipere, si propecerant contradiktionis iudicio censenda.

26 In ista parvo, a quocumque primum condita & consecrata Ecclesia, recipi certo opere a seculo non ita multis instantur, jussu Joannes in pulchro illo & superbo monumento, in aiti praeterea Nonguier, quod cernitur intra capellam, hodie dictam S. Josephi prope sacrarium. Est illud altum palmis triginta quinque cum dimidio, latum undecim, profundum sex: & Joannes quidem Pontificis stipes ex candido marmore elaborata, reliquos ornatus parum fecit parum plumbis esse aptis, iussu formam huc expressam. Iussu expressum legitur compendium Altorum, rectoris opere, a quo et alius Sixtus XII. de quo supra, composuit, tenuis hujusmodi: Hoc in Mausoleo inhumatum fuit corpus felici memorie Joannis XXII. Pontificis Maximi, qui ante Pontificatum vo-

cabatur Jacobus de Ossa Caturcensis, ex Episcopatu Foro julienfi, in Avenionensi, a Clemente quinto Cardinalis vocatus anno 1321. ac demum Papa ad 7. Kal. Aug. anno 1316. Avenionem e Lugduno, ubi coronationis insignia suscepit, Sedem Romanam transtulit, & in eadem urbe per decem & octo annos & aliquot menses commoratus est. Vir fuit firma corporis valetudine, parvus corpore, sed ingenio magnus & acer, doctrina & prudentia insignis, magnarum rerum appetens, & juris Ecclesiastici defensor acerrimus. Ludovicum Bavarum Imperatorem, jura ecclesiastica invadentem, excommunicavit, eumque contumacem absolviere noluit. Petrum de Corbaria Pseudopontificem, ac eodem Imperatore & suis electum, Romae coronatum, et Nicolaum V. appellatum, Avenionem adduci caute curavit, et penitentem ad misericordiam excepit. S. Thomam Aquinatem Theologorum Coryphaeam, & alterum Thomam Episcopum Erfordensem, item S. Ludovicum Ordinis Minorum, miculis in vita & morte claros, in sanctorum numerum aggregavit; aliisque multis et preclara, summo Pontifice, viroque magnanimo, et instructo corde digna, in sui Pontificatus decursum peregrinavit, ac tandem Dominica die, quarta Decemb. B. Virginis et Martyris Barbarae sacra, post audium Sacrum, et sacram Eucharistiam susceptam, orans et plallens, nonagenario major, obdormivit in Domino: quae die in multis ecclesiis et monasteriis, ab ipso fundatis, videlicet in ecclesia S. Agricoli, juxta eam antiquum sepulchrum hic sepeliri voluit. Item in ecclesia B. Mariae Villae novae, et in Cathedrali Caturcensi S. Remigii, Carthusia Compostellae, et aliis locis, anniversaria commemoratio soleniter quinquannis tali die celebratur.

NICOLAUS ANTIPAPA.

Petrus de Corbario, agente Ludovico Bavaro praetense Imperatore, a paucis ex inferiori Clero Romae electus, assumptum nomine Nicolai V. anno MCCCLXVIII. initio Maii, post annos 11. menses IV. ante pedes Joannis Papae, anno MCCCLXX. XXV. Augusti,

A gusli, Avenione, sicut antea Pisis fecerat, ejuravit schisma, culpam salsus: recepitque D in gratiam, supervixit in honesta custodia annos III. mensem I. defunctus Avenione anno MCCCXXXIII. mense Septembri exeunte, & sepultus apud Franciscanos.

B Eatus Odoicus de Pertu-Nomis, cujus *Aſſa* de-
dinavit XIV. Januarii, ipſo quo Petrus de ſua re-
conciliatione egreſſus anno, ab longinqua XVI. annorum pre-
grinatione egreſſus in Italiam, & ſequenti anno mor-
tuo, inter alia ſcripta dicitur brevis Chronicon reli-
quiſſe ad hoc uſque tempus, quod Mf. adhuc reſer-
vat. En hoc Ciacconius interpolator dicitur Petrus iſte, in-
ter minores laudabiliter ultra annos quadraginta con-
verſarius in Urbe; vic magnæ abſtinentiæ, pau-
peratis Evangelicæ, & religioſæ obediavit, qui mul-
tos in viam ſalutis reduxit. Sed bacilli ex ſama ſola
ſcriptura, inter Imperiales auditores Pisis quo appoſuit,
& Urini ubi obijt, atque per viam, dantur; inno-
centio aliquo delere ſolito, propter ſchisma & turbas
per Petrum in Eccleſia ſuſcitatus. Sed alius ex eodem
Mſeruo Ordinis ſcripſit æque ævus, Aluonius Pe-
lagius lib. 1. de Planctu Eccleſiæ cap. 37. & ceteris
proprieque uſitatis, & ſchisma & mulieres ſe deſcri-
pſit: Ludovicus Bavarus, in Imperio inſtruſus, olim
Dux Bavariz, cum populo ſulto & infidelis & ſurioſus,
& Clero phanaticis Romano adulante ſibi, in ſuria
Teuonica, & in inſipientia ſua & vendicta, D. Pa-
pam Joannem XXII. in ejuſ tempore ſcribo hunc li-
brum, depoſuerunt in Urbe, & ſibi ſubſtituerunt de
ſaſto pseudo-religioſum de Ordine Minorum, Fr. Pe-
trum de Corbaria: quem cognovi in Urbe, verum
hypocritam, cum Conventualis eſſem ibi Romæ in
Araceli, decimantem mentem & animum in quibus-
dam abſtinentiis exterioribus & in aperto, & in abſo-
luto loculos complacentem, & inter mulierculas Roma-
nas quali continuo reſidentem & gloriam aucupan-
tem: & (ſicut mihi teſtimonium perhibuerunt Mi-
niſteri illius Provincie Romanæ & Cuſtodes, tunc
cum eſſem in eo magno Concilio Romano, de ſaſto
ejuſ & aliorum qui Eccleſiæ & Ordini rebellaverant
Anagoriz) minus habentem, ſcilicet in caſtitate; &
ſic ſidem paupertatis & mundiſiæ, & obedienciæ, quæ
ſunt legis præcepta, relinquentem. De ſepulchro ejuſ-
dem, utique arctate, interrogatus R. P. Antonius
Pagli, inter Minores Conventuales conditione & ſer-
vitiis clarus, reſpondit, nullum veſtigium non ſuper-
eſſe; non ſolum quia (ſicut coſpicere licet) commu-
nem cum ceteris naſtus eſt tumulum: ſed etiam quia
ſepulchra Cardinalium, aliorumque in ea eccleſia de-
poſitorum, everti ſunt & abſolvi initio hujus ſeculi,
quando Chorus ligneus, qui ipſam eccleſiam nimis
arctare credebatur, ſublati ſunt.

ACTA HUIUS SCHISMATIS.

Ex Mf. Faverii Bernardi Guidonis
apud Beſignium.

Quem ſupra vidimus Bernardum Guidonem in eve-
dione Antipapaſum tenuiſſe Chronicon, eod-
em jam pluries ſerſum tranſcripto reſermoni ca-
lamum, ipſumque preſequenti, ultima hæc tempora
reliqui paſſivi in Mf. Faverii, quod Framerſus Beſig-
nienſis naſtus, inſeruit Hylſoria hominum Pontificum,
qui & Gallia orti, in ea ſederunt, ab anno MCCCXCIII.
ante annos quinquaginta Pontifici exſulte: unde, quæ
non omnibus abſente libet eſſi, uenientia in hæc Chro-
nologia tranſcribere placeat.

Iste (Joannes) quoque contra Ludovicum Ba-
variz Ducem, qui in concordiſſione in Imperatorem
electus fuerat (ſed ejus electio per Sedem Apoſtoli-

cam, ſicut eſt moris & juris, non fuerat approbata)
& pro Imperatore he gerebat, multos fecit proceſſus
per temporum debita intervalla, cum publicis & per-
emptoriis citationibus editis: qui non duxit com-
pendium, ſuæque ſandem per eundem ſummum Pon-
tificem privatus jure, ſiquidem libi ratione talis elec-
tionis competierat aut competeſcit, nec non excom-
municatus, & hæreticus & ſautor & deſenſor hæreti-
corum adjudicatus. Qui Ludovicus, pravo uſus ma-
lorum conſilio, contra eundem ſummum Pontificem,
Vicarium D. N. Jeſu Chriſti, & ad verius Apoſtoli-
cam Sedem & Eccleſiæ unitatem multipliciter & har-
barice ſe erexit, venientes Romam, quemdam Pſeu-
do-anipapam Romæ fieri fecit, legibus & ordine per-
verſis, & execratis nationibus execratis potius quam
conſecratis, ſub anno Dominici incarnationis MCC-
XXXVII. in mense Maji qui Antipapa ipſe Lud-
ovicus reverentiam exhibuit tamquam ſummo Pontifi-
ci, & tamquam Papam manu ſecuit & deduxit, in
grave ſcandalum Eccleſiæ D. Jeſu Chriſti.

2. Præſatus Pſeudo-antipapa fuit Petrus Raynaldus
de Corbario Reatinæ diocceſis, de Ordine Fratrum
Minorum: qui antequam habitum ejuſdem Ordinis
aſſumeret, uxorem habebat Joannem Marthæ de
Corbario, cum qua cohabitavit conjugialiter annis
quinque; & rupto ſocietate conjugii, ipſa virore &
invidia, ipſeta hæc conjugii ad Frateres Minorum ſe
contulit, & habitum eorum ſumpſit, & B. Franciſci
Regulam eſt profeſſus. Hic Petrus de Corbario, æter-
na miferia dignus, de ſecta Nicolaitarum, quam Jo-
annes in Apocalypſi odibiliter deſcribit, ipſeta tam
religioſum quam Catholicæ fidei profeſſione, proſane
& infano electioſi in Antipapam manum dedit & a-
nimum, & le Nicolaiſmum quantum a ſua partis con-
ſuetudine voluit nominari: coſpicue iſoſuando agere
& ſegetere tamquam Papam Romanum in ipſa Urbe, in
opprobrium dicitur Urbis: ſecutique Cardinales ſecum
complices in veſania, & conſatus eſt ſcindere Eccle-
ſiæ unitatem, uſque inſeruit & membrum Antichriſti.
Præſata autem Joanna uxor ejus ipſam repetiit in
judicio coram Epilcopo Reatino, oblato libello, pro
quo Joana coacta prædiſcit Petrum per D. Joannem
Epilcopum Reatinum lata ſuit ſententia publice, ſer-
vato jure ordiſis, penultima die menſis Novembris
anno Dominicæ incarnationis MCCCXXVII. ſicut in
tranſumpto ſententiæ plenius legimus contineri.

3. Ciacconius Interpolator ait, ſententia quidem u-
ter ſaſtum eſſe divorcium, ſed Epilcopo libellum diverſi
concedente; & ſuſcepit quod Joana, diviſis ſen-
tentiaſis, quibus maritus ſplendebat, alleſta, repetiit
maritum, jam Pontificem locupletem, quem tot a-
nis ſpreverat monachum mendicum. & Ejuſſimo ego
pretentiaſis divorcium cauſas fuiſſe, quæ illius tempo-
re Epilcopo viſa fuerint juſta, puta adulterium vel ſimilem
quompiam ex parte Joanne; quæ magis in ſpeciem
quam cauſa delictiſis ab eis ſeparari, unde nec quidquam
meritiſis per annos quod dragmata; nec uſitata fuerint, ut
ſi alii (hæc ſententiæ opportunitatem occaſerunt) ſatis ſchiſ-
mati diſtinctando, poſſquam jam diſceſſerant ex Italia
Ludovicus, vel ſaltem in contemptum adducendo An-
tipapa) uſi alii, inquam auctores ſuſſimè reſumendo
cauſas; quam facile obſervari, ævenire po Petro agere
ſi quiverint ſe pro legitimo ſoluto habere bona con-
ſcientia potuerint, ipſe poſteriori judicio non obſtante;
ſicut neque poſtea poſſumus eſſe unquam de reſumendo
uore; ſed nec reſumere ſuſſimè poſſumus, ut inſtra
apparebit. In Mf. Faverii ejuſdem Bernardi, quod
alle-

Propter autem
revelandus
a B. D.
dicitur.

ab Aluonius
Pelagius qui
inter antipa-
pas.

qui diſſimile
ſcripſit alium
ſubſcribit Petrus
reſpondens.

alium dicitur
aliquando
tari.

F

per annum
quod dicitur.

Uſque huc
tempus.

Ludovicus
a ſervitiis
excepſus.

Tempus ſer-
vitutis excep-
ſum.

*A*llegat Raimaldus sub nota numeri 2043. verbis aliquantulum amplius, expresso notatur annis MCCXXVIII. quem pro VII. apud Bolognensem Iesla substituit, ita historia id exigunt: sed quomodo ibidem invenitur electio atque exaltatio Petri Jassa circa festum Assumptionis Domini, dista anno celebrata XXI. Maii, non capio, cum Ciacconius interpolator eam adscripserit XVI. Idem Maii: idque exigit consuetudo Bernardi, qualem ex Mf. Fanzagii Belgarrum sic prosequitur.

*P*refatus itaque Fr. Petrus Raimaldus de Corbarin, a patre suo rustico & paupere sic cognominatus, postquam fuit per dictum Lucivicum Bavarum inthronizatus, sicut permixtum est, fleuit in eadem Urbe Romana a Kal. Maii usque ad IV. diem sequentis mensis Augusti, cum eodem Bavaro: qua die idem Bavarus compulsi Urbem exivit cum suo Antipapa, gressus suos ad civitatem Viterbiensem tamquam fugitivi pariter dirigentes. Tandem per maritima pervenerunt, receptique fuerunt a Pisana: ubi dictus Petrus Antipapa residit, & Curiam suam tenuit in Palatio Archiepiscopali: donec predictus Bavarus, civibus Pisana odiosus effectus, inde exivit. Qui idem dimisit Vicarium loca suo quemdam Tarlatum omnino: qui post discessum dicti Bavari de civitate Pisana, calidè cogitationibus appropriare dominium civitatis, ad voluntate tivum Pisanaum, qui erant de tyrannide Bavari graviter afflicti, cepit trahere de pace, cum Possessore, ecclesiasticis & civibus Florentinis: & tunc dederunt commestum predicto Petro Antipapa, ut inde recederet & abiret. Cumque peteret a predicto Tarlato, ut sibi provideret de securo conducto, donec pervenisset ad Bavarum, qui adhuc erat in paribus Lombardis, negavit Tarlatus. Et tunc predictus Antipapa secretis dedit donarium in manibus Bonifacii, Comitis novelli de Noronatico, Pisani: & ipse Bonifacius fecit eum de nocte occulte duci, cum quodam suo Anticardinali Fr. Paulo de Ordine Fratrum Minorum, ad usum castrum suum in maritima, quod vocatur castrum de Urgari, quod distat a civitate Pisana per XXV. miliaria. Verum cum comes Florentinus quicumque ex causa duxissent exercitum gentium versus parces illas: dubians & timens predictus Bonifacius Comes ne hoc facerent, quia predictum Antipapam scirent ibi latere, & qua-

*C*erent ipsum Antipapam habere, fecit eum quanto potuit occultius reduci ad domum suam in civitate Pisana: ubi tenuit cum absconditum & occultum, usque ad IV. diem mensis Augusti, anno Domini MCCXXX.

*D*um autem sic teneretur occultus per dictum Bonifacium, per quamdam personam cepit paulatim negotium detegi, & secretis illis qui erant pro parte Ecclesie revelari: & de maiori Episcopi Lucani aetium fuit cum prefato Bonifacio multis modis, ut ipsum deegeret & redderet. Qui a principis negavit penitus se ipsum eundem habere: sed tandem, post multos tractatus habitos cum eodem et amicis suis, expostis fibi malis et periculis, quæ, nisi ipsum degeret et redderet, sibi ex sua domo imminabant: famiori usus consilio, acquiescit ipsum reddere, et mandavit Domino Papa, se eundem Antipapam reddidit, iussu fuit piscium et mandatum. Et tunc Dominus Papa per certum nuntium suas transmissit litteras Apostolicas Archiepiscopo Pisano et Prefato Episcopo Lucano, quatenus dictum Antipapam reciperent a Bonifacio predicto: et, si certos articulos in litteris Apostolicis expressos abjureret, et vellet redire ad Ecclesiam unitatem, ipsum possent abolvere a sententia excommunicationum quibus erat ligatus, quod et factum est. Sicut fuit postea in galea in portu Pisano, et traditus Clerico Domini

Papa, ad hoc destinatum cum pluribus armatis & conducto leuaro, in Vigilia B. Dominici anno Domini MCCXXX. Sicque deductus est, tam per mare usque Massiliam, quam per terram: per provinciam Provincie transiundo, & errores suos in villis publice recogitantes. Ubique autem in toto itinere ab omnibus populo, in villis & civitatibus, maledicebatur eidem Antipapa.

*P*erductus est igitur predictus Antipapa, anno & mense immediate præscriptis, apud Avenionem ad presentiam D. Joannis Papa XXII. & Cardinalium, & coram eodem Pontifice & Cardinalibus, publice in Consistorio, pluribus adstantibus, confessus est & recognovit in iudicio, ore proprio & in scriptis, & etiam cum publicis rebellionum instrumentis, errores suos devotio in quibus incidit. Hæc ipsam Confessionem, ex Pontificia Bulla desumptam, transcribit Bernardus, qualis fuisse eandem conscripta fuit VII. Idem Septembris: qua confisus, quatenus ad eodem perlegi non poterat, proprio animi desilio confessionemque, iterumque cum aggressus fuisset obmuerat, denique die XVI. mensis Septembris, in privata Consistorio, cum laqueis verum VI. die Septembris ac deinceps gestum commemoratum, & pluribus in fine actibus, dictam Confessionem pertransiit, prout edita est apud Raimaldum. Bernardus autem narrationem suam sic concludit: Quibus peractis prefatus Petrus fuit clementer & misericorditer successus ad penitentiam, postus in detenti custodia ad cautelam, ut probaretur an ambularet in tenebris vel in luce: ibique hodie cum hæc scriptum tractatur ut familiaris, sed custodiatur ut hostis. Petarcha parum verosimiliter addit, quod obsecrat, quam petierat, gratia, manifestis hostis Ecclesie. Adit Lucas Waddingus in Annalibus Minorum an. 1330. num. 7. quod in hac hostia & religiosa custodia vixit Petrus annos decem, mensem unum, & vita sanctus honorifice sepultus est in Ecclesia Minorum Avenione, in habitatu Franciscano. Dico credo expressisse epistolam, si quod postum est fuisse: nullum certe unum invenimus in hodierna Fratrum Minorum ecclesia, quorum Guardianus anno MDCLXXXIII. R. P. Pissel, cum nescio P. Casale Febra, veteris ecclesie reliquias diligenter scrutatus, nec vestigium talis sepulcri potuit invenire, nec monumentum ejus in archivio.

DISSERTATIO XLV.

*A*n Petrus de Corbaria credi possit habere partem in libro de Imitatione Christi, controversis inter Joannem Gerson & Thomam a Kempia: de quo hujus super invento corpore.

*P*Radix Reme anno MDCLXXV. apud Jacobi Dragandrelli, de Iuvencia Episcopo Vicegerentis Indulgentiarum de eo Maxima fere Palati Hispaniæ Libelli, Conjectura de libro de imitatione Christi eorumque auctoribus; ubi Conjecturas, expensæ quæ hinc inde serventibus dispensat Persin etiam, & Bernardinus quidem per Joannem Gerson Abbate Vercellensi, qui ab anno MCCXXX. ad XLV. Ratisse narratur; & Canonici vero Regalibus pro Thoma a Kempis, quos manu anno MDCLII. scriptum exemplum ipsius habuerat; tandem in tam se aliis concessisse sententiam, ut non unum, sed plures Auctores fuisse opus: ad Thomam quidem Kempis laudem reliquas Compilasse, quantum veralibrum adscribit indubitanter Joannem Gerson: de tribus posterioribus libris in dubio relinquit, hinc attribuit Joanni Vercellensi (quem cum Joanne Scoto Erigena, sub anno MDCCXXVIII. clare, omnino male confundit) an Ultriviro de lita Castalensi (qui anno MCCCLXXV. in Franciscano Ordine ad Beandicti- fuge,

A *non transiit* vel *Petro Cuthbertus* post *abdicacionem*: *Quod Petrus initius Mariano Florentino*, qui in *Chronico suo Ms. ipsi tribuit* De imitatione Christi librum 1. putavit *Marianum* istum *scripsisse* anno MCDXXX. *Sed videntur errare*: ad eadem enim *Chronici*, quod *Rome ad S. Iulianum* servari ait, additur: *(Dionysius Pulmarisius, in proemia sui Chronici Provinciae Tulfice, refert Marianum obiisse anno MDXXXII. Iulii in Ceppo, qui locus pius est, in quo pestilentia correpti curabantur.*

quoniam
fuerit
Petrus de
Cuthbert

2 *Petrus namque* *Ubertinus* de *Ilia*, quam *Petrus* de *Corbario*, eodem titulo de *Imitatione Christi* scripsisse aliquid, sed idem quod in manibus est alterutris esse, solus titulus non probat, nullis ententionibus sub eorum nomine in exemplaribus eorum qui nunc cum prefatu Titulu habentur liberatur. Pro *Ubertino* nec congruentiam quidem minam adferri *Conjellator*; pro *Petro* sic ententionem: Legitur lib. 3. de *Imit.* cap. 50. Quantum unusquisque est in oculis tuis, Domine, tantum est non amplius, nisi humilis sanctus I. rancidus (nihil enim moror alterationem illam, ut & quando Sancti nomen adscriptum deleverim fuerit) sed certo hinc conspicio *Franciscum* fuisse scriptorem, quia & *Papam* ex his verbis lib. 2. cap. 33. Nemo est in mundo sine aliqua tribulatione vel angustia, quamvis Rex sit vel *Papa*. *Affixit* *nobis* tam certa exemplationis praesumptio: pro *Papa* nihil hic plus video, quam per *Regem*. *Petrus* namque *Ordinis* *Albanum* humilem *Franciscum* (sive solum intra legebat) quavis scribere petuit: sed debebat *Sanctus*, non solum id addeat parvi *Franciscanus* aliquis, sed alius quilibet, etiam *Joannes Vercellensis*; & hic imprimis, utpote recentior adhuc memoria *Consecrationis*, anno MCDLXXVII. a *Gregorio IX.* facta.

post illud
fuit
Petrus
Christi

3 *Si Joannes Vercellensis* auctor est operis (quod in *judicio* *contradictio* *habetur* *Parisiis* ventilarum & *medum* *plena* *disquisitione* est) *scripsit* *sui* & *Ubertino* & *Petro*, eorum *namque* (quale hic in *custodia* *capitulum* habuit) *improbat* *quatuor* *libellis* de *Imitatione* *contradictio* *in* *nomine*, quatenus *Epistola* *ad* *nos* usque non perveniret. *Nescit* *autem* *quomodo* *pro* *alterutra* *faciat*, *quod* *in* *haec* *charta* *affixi* *Conjellator*, *sive* *solum* *Corporis* *Christi*, *ex* *Urban* *IV.* *indultum* *anno* *MCDLXXII.* *in* *Gallias* *propagatum*. *Commentum* *lib. 4. cap. 10.* *autem* *ostendit*, quod non sit de *facili* *Communio* *relinquenda*, *sanctum* *conceditur* *aut*, *Qui* *aliter* *se* *non* *preparat*, *nisi* *instante* *seculo* *vel* *conscientia* *compellente*, *sepius* *improbat* *erit*. *Cum* *itaque* *haec* *aut* *Aut*, *nec* *cogitasse* *quidem* *videtur* *de* *seculo* *Corporis* *Christi*, *sed* *locutus* *de* *quorum* *Festa* *vel* *Divinitatem*, *quidam* *communicare* *nos* *Religiosis* *erat*, *prout* *alii* *dici* *enique* *Ordinis* & *monasterii* *de* *consuetudine* *proprii*. *Nescit* *enim* *quomodo* *idem* *Conjellator* *scripsit* *sibi* *persuadere*, quod *apud* *et* *canonicos* *lectos* *animadvertit* *in* *libris* *de* *imitatione* *Christi*, *stylum* *esse* *varium*, *nec* *tenorem* *ubique* *eundem* *servari*, *non* *diversum* *esse* *eloquii* *vulvum*; *cum* *hanc* *diversitatem* *habetimus* *non* *poterimus* *ignorare*; *hoc* *solum* *excepto*, quod *libri* *quatuor* *per* *sermonem* *Dialogi* *inter* *Discipulum* & *Salvatore* *sive* *enim* *etiam* *procedit* *tertius*; *nec* *tamen* *ipso* *admirari* *Gerfonem* *tertius* *quaque* *libri* *esse* *autem*. *Phrases* *aliquae* *in* *omnibus* *libris* *tam* *eodem* *sunt*, *ut* *diversitatem* *styli* *in* *ipsis* *quatuor* & *videtur* *in* *scriptis*, *praefata* *idem* *esse* *videtur*.

sed hoc non
ostendit

4 *Quod* *puto* *ad* *stylum* *autem*, *quales* *hic* *Petro* *videtur*, *quomodo* *a* *stylis* *librorum* *istorum* *diversas* *fuerit*, *utpote* *erant* *et* *consecrationis* *de* *de* *libris* *asferre*, *facile* *satelligare* *est* *in* *instrumentis* & *verbis* *Conjellatoris* *sui*, *quam* *in* *Sacerdotis* *Conjellatoris* *praedicti* *post* *alii* *prae* *missis*. *Cum*, *ut* *quis*, *fatigatus* *ex* *labore*, *de* *debitatus* *in* *vigore*, & *confusus* *ex* *rubore*,

Petrus enim
stylum
autem

confususque *ex* *rubore*, & *timore* *(confusus)*, *impeditus* *in* *clamore*, *extinctus* *in* *devotione*, *mortuus* *tandem* *in* *amore* (eo quod dilecti dudum malitiam super benignitatem) *justo* *Dei* *judicio* *obmutescit* *avideret*, & *sicut* *vultu* *non* *potuerim* *omnia* *exprimere*... *ideo* *latus* *in* *praesenti* *Conjellatorio*, *relinquens* *confortativis* *viribus*, *postquam* *de* *benignitate* & *humanitate* *Sanctissimi* *vultus* *apparuit*, *quoniam* *non* *ex* *operibus* *justitiae* *que* *numquam* *feci* *actualiter*, *sed* *secundum* *magnam* *Dei* & *vestram* *miseri* *cordium* *me* *salvasti*, & *operibus* *omnia* *mea* *scelera* *de* *peccata*, *laborem* *meum* *oppressum* *sedando* *pacifice*, & *vigore* *perditum* *michi* *refluendo* *integre*, & *dolorem* *afflictivum* *duclendo* *consolative*, *ruboremque* *confusum* *laudabiliter* *removendo*, *ac* *timorem* *meum* *confortando* *viriliter*, & *clamorem* *meum* *raucum* *sanando* *celeriter*, *extinctamque* *devotionem* *meam* *suaviter* *inflammendo*, & *amorem* *meum* *mortuum* *vivificando*, *cum* *confidentia* *securitatis* *pacificae* & *benigae*, *errores* & *haereseis*, & *omnia* & *singula* *scelera* & *delicta* *mea*, *iniquissima* & *nefanda*, *proponere* *considi*.

forasse de
Thoma
Kempensis

5 *Nec* *michi* *persuaderi* *Petrum*, *quomodo* *premeditatus* *aque* *de* *serpente* *hac* *restitutus*, *itali* *tamen* *in* *articulo* *sibi* *vultu* *mississe*, *ut* *aliter* *quam* *ex* *gratu* & *ingratu* *sua* *rationem* *exciperet*, *cui* *nec* *omnes* *quidem* *simile* *aliquid* *in* *libris* *de* *Imitatione* *reperit*. *Alii* *porro* *judicant*, *an* *eorum* *operum* *que* *Thoma Kempensis* *nomine* *citra* *conventum* *praesignatur*, *ulla* *sit* *affinitas* *styli* *cum* *illis*, *quibus* *ipse*, *non* *ut* *aut* *illius*, *in* *principio*; *sed* *ut* *descripserit*, *subscriptis* *in* *fine*, *ex* *sepe* *modo* *que* *alii* *alii* *in* *locis*. *Finis* & *completo* *anno* *Domini* *MCDLXXII.* *per* *manus* *fratris* *Thomae* *Kemp.* *in* *monte* *S. Agnet.* *prope* *Zuvell.* *Nam* *hic* *michi* *suadet* *causa* *decessum* *praevenerit*, *consecrata* *jam* *littera* & *adhuc* *pendente*. *Ingenium* *tamen* *sacer*, *acque* *P. Godefridi* *Heystebae* *acque* *michi* *non* *quam* *visum* *esse*, *quod* *efficitur* *aliquid* *per* *Thoma* *argumentum* *passim* *in* *libris* *subscriptis* *haberi*. *Agnosco* *etiam*, *Idem* *illius*, *quos* *cum* *Testamentum* *nostra* *lingua* *communi* *haberi* *opululentum* *ipsum*, *quosque* *ad* *scripsit* *Henrico* *Summolin* & *Heriberto* *Rafeslein* *amicos* *fuerunt*, *ad* *ipsum* *tam* *cuncta* *ad* *scribendum* *Kempensis*, *ex* *praedictis* *subscriptis* *nominis* *damae* *nostrae*, *nec* *visu* *unquam* *Codices* *Gerardomense*, *qui* *adhuc* *antiquis* *omnino* *ante* *annum* *MCD.* *scriptis* *notabatur*; *agnosco*, *itaque*, *Idem* *illius*; *aque* *ut* *magis* *speciata* *Italicam* *linguam*, *in* *Latina* *formatam* & *certi* *Longobardum*, *magnam* *cum* *Tenentia* *similitudinem* *habere*. *Si* *autem* *ea* *que* *Joannis* *Geissen* *fratris* *Gerfien* *Abbatis* *nomen*, *non* *invenimus*, *sed* *praefatum* *habere* *exemplaria* *revera* *sunt* (ut *praedictum*) *ostent* *enim* *aut* *etiam* *antiquiora*, *non* *eorum* *nomine* *propria* *Abbas* *praedicti* *manu* *scriptum* *fuerit*, *ut* *editum* *in* *Veneris* *anno* *MCI.* *ad* *scripsit* *aliquis* (sive *autem* *illud* *potuit* *idem* *ipsum* *quod* *nunc* *est* *nostra* *Antiquitas* *demus*, *amane* *perantiquum*, & *solum* *in* *manibus* *hinc* *veraciter* *in* *causa* *praedictis* *membranis*) *band* *agros* *efficitur* *sustinentibus*, *librorum* *praedictorum* *audientem* *potius* *confundam* *esse* *Joannem* *idem*. *Huc* *vere* *concessit*, *non* *enim* *enim* *erodem* *senum* *deus* *destruam* *Thoma*; *qui* *quam* *devotus* *religiosusque* *scriptor* *fuerit*, *fuit* *ex* *aliis* *et* *per* *operibus* *ignotis*, *quoniam* *etiam* *ante* *MCDLXXII.* *non* *sine* *periculis* *reperimus* *ipsum* *corpus* *die* *viii.* *Augusti*. *Sperare* *nos* *fuit*, *fuit* *aliquando* *ut* *religiosum* *calum* *non* *licet* *venerari*, *quam* *veneremur* *Audientem* *libelli* *quantum* *magis* *aut* *aque* *per*.

quoniam
esse
autem
non
est
tamen
re
causa

6 *Invenio* *productum* *hic* *ex* *juncta* *at* *reflexione* *praesentis* *ocularis* *que* *testis* *Joannis* *Wayer*, *Praebiter* *Secularis*, *Swallenses* *in* *Teutonicana* & *Catholice* *pro* *no* *strae*.

Thoma
re
pro
no
strae
negot.

A viridi iuvenis, fidelis narratio rei tunc gesta, alias non facile locum habitura in opera nostra, digna autem quae postlerorum memoria commendetur, qualem ipsius manu descriptam Belgica nostra lingua accepit a R. P. Theodoro de Rudder, nostro Secretarii ibidem missionario, Job hoc Titulo: Attestatio de inventione ossium beate memorie Thomae a Kempis, in monte S. Agnetis, vulgo Berg klooster, id est, Montanum monasterium nuncupato, date 111. Augulli stylo veteri, anno Domini MDCLXXII.

7. Ego infrascriptus, bisce litteris attestor, has esse Reliquias Beatae memorie Thomae a Kempis: quarum veritatem loquentes rationes & indicia habere possunt. Primo. Invenio in Chronicis Canonico-regularium Montis S. Agnetis, pag. 137. Thomam a Kempis in transitu Orientali, id est, portu ad Orientem ita, sepulchrum esse. Secundo. Ego saepe audivi ex venerabili Sacerdote & viro insigni doctrinae S. T. Licentiatore (Volkwerus Hercingae nomen erat) qui quadraginta quatuor annis in Pastoralis cura huius S. ostenlis civitatis transactis, obiit XXI. Novembris anno MDCLXXII. Audivi, inquam, B. M. Virum Thomam a Kempis in portu ad Orientem, septem pedum spatio, inter portam qua exitur Choro & sepulchrum interjecto, requiescere: jamque illud, defuncto Reverendo illo Presbytero, omnes me excepto latebat. Itaque, postquam iam ibi, de mandato

B. Cerenissimi & Reverendissimi Domini Electoris Coloniae Masimiliani Henrici, Reliquiarum inveniendum causa, per tres pene hebdomadas fodere, jamque fossore sepulchrum non longe aberant; ego supra illud flammam, locumque designavi, dixi: Si hic non invenieris, nolite ultra quærere: & ad hoc dicendum movebat indicia praememorata.

8. Igitur tertia Augulli stylo veteri, cum effusa terra locus potius, inventa est compages ossium, continere admodum firmiterque inter se nexum, quod pluribus admirationis pietatisque affectum excitavit. Caput supra duos cervices jacebat, qui etiam integri conspiciuntur, adeoque incorrupti ac hie recentes effossi essent. Latere dextero terae inclinabat: unde dextera pars capitis nominis corrupta erat. Dentes, adhuc albescentes, superiorem oris ordinem implebant: sed attactu, duo tresve eaciderunt. Manus decussit in formam Crucis compositae, dextera scilicet supra sinistram, digitus manuum pedumque integris: coxae tamen & scapulae consumptae erant. Pars Stole incorrupta collum cingebat, & usque ad humeros protrudebatur; reliquum computruerat.

C. 9. Ea his plura alia indicia apparuerunt.

1. Scroterum illud, secundum lapidatam traditionem, septem pedes a Chori jama aberat, cuius fundamentum nunc quoque adeo firma solidisque confusum: aut non nisi vectibus ferreis perfringi possent. Sane cum mihi perstraderem, errorem subesse via posse, hie distantia illa septem pedum inveniretur; ad fundamentum pertingo, distantiam metior, & adeo praecise septem pedes comperio, ut nec latitudo unus straminei differet.

11. Jacebat Choro proximum, ut dignior reliquis, qui in eadem portu sepulti erant: quin & facile ostendi potest, neminem unquam Choro proprium sepulchrum fuisse hoc Viro venerabili. Quippe latius colligi poterat, ubi tumulus cujquam luster, ex nigris lineis, qui in arena videbantur, latitudinem & longitudinem sarcophagi experimentes: quoniam lineae ex quatuor aliteris sarcophagorum, tamquam imperfecta quaedam vestigia, relictæ fuerant, nullae autem inter praedictum cadaver & Chorum conspiciuntur. Manet igitur, cum, ut dignissimum, ita Choro proximum quiescit.

Prophyllum Mai.

111. Solito etiam profundius erat defossus, ita ut D pedes infra fundamentum porticus jacerent, nempe quo non facile inde effodi sui ascereri possit.

1v. In Vita ejus legitur, quod statura fuerit infra mediocritatem: & facta autem dimensio, inventus est mediocri hominis statura minor, scilicet trabus digitis infra se a pedes.

v. Colligitur ex praememorata parte Stole, aliis elegantioris. Siquidem Gerardus Corbeon, tertius ab illo stylo, circum collum partem Stole habebat, sed ex rudiori panno; ille autem ex fasteio vel holoserico albo, nigris flosculis intertexto, quam partem Serenissimus Elector Colonienis sibi reservavit.

vi. Hoc notatu dignum. Pulchri inventi sunt flores, qui non sparsim sed in fasciculum collecti creverant, vernantes identitque, floribus Majalibus similes. Flores illi radices habebant in talo sinistae tibiae, ad partem internorem erecti in alitudinem pedis, colore albo, rubro, & flavo, quo ego dextera manu decerpi. Coniecti fuerant terra decem pedes alta, aut potius arena, cum praedictum monasterium in monte arenoso situm sit, dedicatum S. Agneti: led arena adeo densa & sibi coherens, ut magno labore fuerit effodienda: ideoque flores illi a praedictis interjectis aliquod habebant, cum sol eos nunquam irradiare poterit.

vii. Nullibi, praeterquam in ejus tumulo, limus commentarius inveniebatur, quo sandapila oblita fuerat, ad corpus diutius incorruptum custodiendum. Huc accedit, quod supradictum Chronicon dicit pag. 137. Thomam a Kempis ad latus Fratris Petri Herbot Diaconi sepulchrum fuisse, illicque proximum. Hic Petrus Herbot (ut idem Chronicon asserit pag. 135.) erat parva statura, & natura adeo tenera, ut consuetas Regulas servare non posset. Inveniebatur quidem, in loco proximo ad Thomam a Kempis, linea nigra, sarcophagi. (ut dictum est) in talo, sed locus vacuus erat, ita ut hic Diaconus Petrus Herbot, pro temeritudine & debilitate corporis, totus in cineres abierit, nihilque de ipso inveniretur. Item affirmat idem Chronicon pag. 136. hunc Petrum Herbot, sepulchrum esse ad latus fratris Gerardi Corbeon, in anno MDCCCLX. ut ipse Thomas a Kempis in suo Chronicon refert. Hic erat Sacerdos, natus in Harder-yck, hinc fortis & aptus ad communes & graves labores p. 136. Scelerum ipsius proximum reperiebatur loco vacuo, in quo fuerat sepulchrum Petri Herbot; collum, ut dixi, circumdatum Stole parie ex rudiori panno: & facile colligi poterat ex ossibus, cum fuisse magnum & robustum, adeoque apum qui tempore messis egregie laboraret, & hiemis tempore ligas cederet, & alia laboriosa lubret.

viii. Habeo veram effigiem Thomae a Kempis, appensam in Sacello meo, quatum cranium convenit.

x. Ex omnibus his praemissis rationibus & indicia concludi potest, praefatas Reliquias esse B. M. Thomae a Kempis: quae ossa, ordine naturali in vicem junctis, firmiter adhaerebat. Verum hoc xiii. Augulli stylo novo, in praesentis Reverendissimi D. Canonici Metropolitane ecclesiae Coloniae, Henrici Meringh. utriusque juris Doctoris, Commissarii sua Cellitudinis, D. Emanuelis van Tuenbuijlen, Praetoris Swollenis; P. Francisci Corlei, P. Galparis Everhardi Schrick, Canonico-regularium; me quoque infrascripto, pluribusque aliis praesentibus; primum a Patre Corlei, deinde, cum hic deficeret, a P. Schrick juncturis exemptae eadem ossa sunt, ac denique, ex loco sepulchri, in quo decusit & uno anno quiescebat, reverenter sublata, & rhexis imposita, S-wallam avelia. Postmodum Serenissimus

M m

&

A. & Reverendissimus Elector Colonienſis, per diſtictum Commiſſarium Caneonicum Colonienſem Henricum Meringham tranſſeri ipſa oſſa juſſit in Sacellum meum, S. Joſeph dictum, ut hic requieſcant, diligenterque cuſtodiantur, & nihil ex ipſis alienari poſſit; ſicut mihi mandavit Serenitas ſua, cum in prociuita eſſet ut diſcederet. In hunc ſinem reliquit in mandato Domino Mering Commiſſario ſuo, ut curaret fieri capſam pretioſam, recondendis cuſtodiendiſque Reliquiis huius Deo amabilis vici, prout factum eſt. Ego enim ipſe xlii. Junii, feſto Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli Relyo veſteri MDCLXXV. majora oſſa capſa impoſui; & minora in ſcrinio, intra eandem capſam collocavi; item in altero ſcrinio ſupra alterum poſito, recondidi aliquot ipſius dentes & particulam cappelae; aliquos etiam flores aridos, qui circa talum ſiniſtri pedis ad interiorem partem creverant, ut ſupra memoratum eſt; nec non copieſes duos, qui capiti ſuſpoſiti fuerant; limum commentarium, quo Iacophagus circumlitus; & elavos, quibus connexus fuerat: haec enim omnia juxta eadem ver inventa ſunt.

Or. g. Aug.
de reſurrexione

propterea
nec diſpoſuit
reſurrexione

ut ſepulcrum ejus omni tempore inveniri poſſit, ſtatim poſt ſublatas Reliquias, in teſtamentum poſiti ſunt duo grilei lapides, de templo aut monaſterio; unus ad caput, ut ad pedes alter, terraeque connecti. Haec omnia, prout ego mea manu deſcripi, vera eſſe coram Deo Hominiſque declaravi, & propriis manu ſubſcripsi. *Subſcriptum etas, Arnol-*

duſ, Waeyer, Paſtor Filiolus Swollenſis; verni: D oclariſis teſtis.

12. *Hollens ille, Belgica noſtra ſeu Teutonica lingua: Latina deinde ſic proſequitur:* Poſtquam Reliquias pii Thomae a Kempis mihi in cuſtodiam tradidit, & in ſacello meo collocavit ſunt; ſequentes gratias ejus patrocinio ad dictas Reliquias acceptas acceſſi. Anno MDCLXXV. tempore aſtiſſo, Virgo devota, cujus manus dextera aliquo tempore arida, omneque motu ac ſenſu deſtituta, atque a chirurgis derelicta erat, vivit, ubi pius Thomas a Kempis ſancta Eccleſia in Sanctorum numerum relatus eſſet, velle ſe annuatim in ejus profeſſione jejunare; & feſtum ipſum, Confeſſione, Communione, ac piis exercitiis ſine ſervili opere celebrare. Alii illo pondum Sanctorum numero adſcripti, id peragere non poſuit. Haec Virgo tamen, ſub meo regimine exiſtens, in eadem intentione permanſit, & votum ſuum implere voluit. Interim ſacta Confeſſione, ac ſumpta Euchariftia, ſedens coram ejusumba, votum, quae aeterna obſervaverat, renovavit vi. die Novembris, & coepit convaleſcere: & brevi tempore ſanitati reſtituta eſt, adeo ut dextera manus ſuis omnibus officiis ſuſtineretur, ſicut altera quae nunquam manſa fuerat. Praeterea varias perſonas, dolore demum laborantes, & ejuldem patrocinio liberatas comperi. Inſuper in ſacello meo ſuaviſſimus odor aliquoties, a variis & ſide dignis utruſque ſexus, imo & in congreagatione populi more noſtro habita, perceptus eſt.

qui etiam
gratias agi
quae nunc
in mente
Thomae
habetur.

E

CXCIX. BENEDICTUS XII.

de anno
xlii. ad
xlii. m. p.
m. q. de f.

BENEDICTUS ex Ordine Ciſterciienſi, antea Jacobus Presbyter Cardinalis tituli S. Prisca, natione Tolofanus, de Savarduno, electus Avenione xx. Decembris MCCCXXIV. coronatus viii. Januarii ſequentis in Dominica, ſedit annos vii. meſes iv. dies vi. deſunctus Avenione anno MCCCXLI. xxv. Aprilis, ſepultus in Eccleſia Cathedrali; & vacavit Sedes dies xi.

Reſtituit
de coronat
dicitur

Vita ſancti Anonymus apud Beſquetum, ſuit, in qua, electus die xvi. meſis Decembris, die vero xi. ſuit coronatus: verum erratſe convincitur ex eo, quod ultima haec dies non fuerit Dominica, ſed feria xli. dies autem a nobis praenotatos M. noſtrum & Ptolemaeus Lucenſis confirmant. Quoniam autem illa ejus prolixior Vita ſatis extat apud Beſquetum, ſolum breviorum hic placet dare ex Ptolemaeo Lucenſi & quoniam ultimorum annorum illa ex noſtro M. proponere, cum ſimile exemplar Rainaldus allegat in eodem Benedicti, tamquam in Bibliotheca Vaticana exiſtens ſub num. 1040. noſtrum autem ſic incipit: Benedictus XII. de partibus Tolofanis, electus eſt anno Domini MCCCXXIV. xii. (imo xlii.) kal. Januarii, & coronatus vi. Idus Januarii anno Expectationis. Car ſta vocatur annus MCCCXXV. haſſenus non comperi, nec libris divinis: ſubſentire dicere; etiam hunc Penſificum more majorem initium annorum ſuorum diſſiſe a die Ordinationis ſuae: ſiquidem Bulla ii. apud Waddingum, praconſtituendo Minoris Pendi coronatus, data viii. kal. Decembris ante t. habetur in Reſcripto ordine pti. eſſeque ultimo tatum, quos, iſta prima anno, Chriſti MCCCXXV. Franciſcani datus, plures reſcri ſedem Waddingum. Quo eſt huius inſcriptio apud Corderium, cum proſus talis ſit, qualis eſt ſtatua Bonifacio viii. in Vaticano eccleſia, & obſervaverit meſes, ne inde poſſim accipere ſit, quoniam ex vero Benedicti XII. protopito, alioque non vana praſertit verſificatio indubia.

de hoc ſancti
tatum annus
Penſifici.

per Comitem Novalium in Palatio Avenionenſi, in quo Papa Joannes deſceſſit in Vigilia autem Thomae Apoſtoli xlii. kal. Januarii, an. Domini MCCCXXIV. Cardinales praedicti numero xlv. elegerunt in Papam unum ex ſe, videlicet D. Jacobum, Presb. Card. tit. V. Prisca, natum de provincia Tolofana, monachum Ordinis Ciſterciienſis, Magiſtrum Theologiae, & vocatus eſt Benedictus XII. Qui in primo Conſiſtorio quod habuit, ſcilicet xii. kal. Januarii, mandavit reparari eccleſiam Rationam S. Petri, item eccleſiam Lateranenſem & alias eccleſias, & palatia ibidem deſolata, & ad fabricam donavit quinquaginta miſſia florenorum. Item ad ſubveniendum neceſſitatibus ſuorum Fratrum, Collegium Cardinalium donavit centum miſſia florenorum. Dixit etiam quod vellet partem reformare in tota Eccleſia. In die autem Nativitatis D.N. Jeſu Chriſti, in publica Miſſa, quam celebravit D. Petrus Epicoſus Preſbitimus, fecit gratiam omnibus qui interſuerant, ſeptem annos & ſeptem quadragesimas de injunctis poenitentibus; diebus autem Sanctorum Sepphan & Joannis tres annos & tres quadragesimas. Anno autem Domini MCCCXXV. Benedictus XII. deſcendit de palatio, in quo electus fuit, & ivit aſſociatus cum Cardinalibus, ut moria eſt, ad locum Fratrum Praedicatorum vi. Idus Januarii, & vi. Idus Januarii in traſtulum ibi coronatus eſt, per D. Napolitem Cardinalem Diaconum.

Reſtituit
notas.

reſtituit
notas.

reſtituit
notas.

reſtituit
notas.

ACTA PONTIFICATUS.

Ex M. Hiſtorio Ptolemaei Lucenſis, in Codice Bibliothecae Vaticanae, 3766.

ANNO DOMINI MCCCXXV. Idibus Decembris, Cardinales omnes includuntur numero xlv.

Et v. Idus Januarii reſcendiſſe ſuum Palatium: & petitiones ſibi oblatas primo die poſt coronationem recipere reſuſcavit: vult enim noſſe conditionem perſonae ſupplacantis, & ſummam redditionum, & ſi impetrans ante fuerit Beneficiatus. Item v. Idus Januarii in Conſiſtorio ſuo quod habuit, licentiaſcit omnes Praelatos & Curatos, ut poſt Feſtum Purificationis irent ad

reſtituit
notas.

ad

A ad sua Beneficia; alioquin Juris remediis uteretur erga eos, nisi causam legitimam standi haberent in Curia, quomodo iusque scire volebat ab eis. Item a xi. Kal. Februarii usque ad i. i. Kal. ejusdem mensis vacavit circa petitiones Cardinalium expediendas. In Purificatione Beatae Virginis primo anno Pontificatus sui celeberrime fecit sermonem, & erat suum Thema: Ecce sponsus venit, Matthaei xxv. in quo publice dixit, quod Sancti viderent clare effusio Dei, contra opinionem praedecessoris sui, qui de hoc dubium fecerat, ut supra dictum est de eo. Item pridie Nonas Februarii fecit vocari omnes illos ad suum Consistorium, qui praedicaverunt opinionem sui praedecessoris, quod visum non esset effectus Dei, volens scire ipsorum motivum. Item Rex Franciae ad Papam militi suos Ambasciatores, & petiit Thesaurum Ecclesiae pro pallagio faciendo; sed Papa dare recusavit, nisi intraret mare, & pallagium iniciaret, & promissionem impleret, quam fecerat sub Joanne XIII.

D quod Benedictus super hoc habuit, propositum fuit per Dominum Marquardum de Randegge Canonico Augustensis Ecclesiae, qui unus fuit de Ambasciatoribus praedicti Domini Ludovici: & legato talis fuit, qualiter petiit absolvi a Processibus factis contra eum per Joannem Papam, offerens se satisfacturum Ecclesiae & Papae. Super hoc respondit, se deliberaturum cum Fratribus suis, qualiter hoc produceret ad bonum finem; licet grande esset quod petebatur ab eo, quia in multis excessibus praedicti Ludovici nil penitus fuit determinatum, & fuit thema proponentis; Eripies me a contradictionibus Populi, & constitues me in caput georum Pl. xvii. Item Dominus Eberhardus, filius Comitis de Ostingen, decessit facto Idus Octobris anno primo Domini Papae Benedicti. At decimoquinto Kal. Januarii, Papa Benedictus revocavit omnes gratias, factas a suis praedecessoribus, illis qui nondum in re habebant. Item decimoquinto Kal. Januarii in publico Consistorio iussit procuratorem Regis Aragonum, de Regno Sardoniae & Corsicae, percipere ab eo homagium consueta.

E Anno Domini mcccxxvi. Pontificatus sui anno secundo, Benedictus Papa in publico Consistorio, quod habuit in Palatio Avenionensi quarto Kal. Februarii, determinavit opinionem Visionis essentialis, videlicet quod Sancti in Patria tunc clara vident, & gaudent illa Visione faciali, & eodem mysterio, de quo loquitur Paulus in Epistola sua, Tunc autem facie ad faciem, & contrarium sentientes puniri decrevit, ut haereticos. Revocavit etiam Papa Benedictus Decimas Decimarum quibuscumque concessas, ex quo pallagium vidit neglectum esse per Philippum Regem Francorum, qui hoc juraverat, ut superius est dictum. Decretis insuper, ut percepta de Decimis praedictis restituerent ecclesiis, excepto Rege Francorum, & facta est praedicta revocatio anno Domini mcccxxvi. decimo septimo Kal. Januarii. Anno domini mcccxxvi. quinto Nonas Martii, Rex Philippus Francorum venit ad Papam Benedictum, & ibi exclusis omnibus, solus cum Papa habuit colloquium super pallagio, quod debebat incepisse Kalendaris Angulii proxime praeteriti, & sic remansit inexpectum, ex quo multa mala inferebantur Christianis per Saracenos, & maxime Armenis: qui eodem anno fuerunt superati, & planicie amittentes periebant montana, sperantes subsidium Ecclesiae & Regis Philippi.

F Anno Domini mcccxxvii. Henricus Dux Bavarie per Procuratores suos quos ad hoc misit, petiit se absolvi a sententiis, quas incurrit communicando cum praedicto Ludovico: & Papa Benedictus anno Pontificatus sui tertio ipsum absolvit. Item anno praedicto, ultima die Januarii, iterato misit Dominus Ludovicus Dominum Robertum, filium Domini Rodulphi fratris sui, Ducis Bavarie & Comitis Palatini, una cum Comite Conrado Juliacensi, ad Dominum Benedictum Papam: qui eos bene recipit de praedicta, qua ingressi fuerunt Avenionem, licet antea fuerant cum Philippo Rege Francorum, & de illo venerunt de lapradicta ad Papam Benedictum: qui Duci Bavarie praedicti, 11. Kal. Aprilis, Dominica qua cantabatur Letare, dedit Rosam post Missam, in qua quatuor consecravit Episcopos, & duos benedixit Abbatibus in sua Capella Avenionensi. Prima autem die Aprilis, venerunt Ambasciatores Domini Regis Franciae ad eum super causa praedicta. Item 11. Idus Aprilis respondit praedictis Nuntiis, quod Dominus eorum non esset penitens; & idcirco ad praesens ipsum non posset absolvi; & sic nunquam absolvi eum Papa Benedictus XII. quia moriebatur sub anno Domini mcccxxvii. A tempore autem suae creationis, videlicet Benedicti Papae XII. usque ad annum vii.

Prophetiam Mari.

M m a com-

venit legationem anno 1122, mcccxxvi.

venit de Visione faciali, dicitur de penna.

Legatus Ludovicus Bavaricus.

venit de Visione faciali, dicitur de penna.

Defunctus Eberhardus, filius Comitis de Ostingen, anno 1122.

Defunctus Rex Francorum, anno 1122.

F. Henricus Dux Bavarie, anno 1122.

Henricus Dux Bavarie, anno 1122.

Defunctus.

A completum, præter præmissa nihil dignum relatione fecit: nisi quod Capellam sui Palatii ampliavit, & quod turrim magnam conjunctam luo Palatio construxit, & quasi perfecit: quæ etiam ad sui similitudinem, magna & quadrata existit. *Hæc sunt illæ de Benedicto, capite nuncu. Adla, emissis prioribus, in aucto M. sola leguntur hoc modo.*

Adla alia
Pars fidei

8 Hic anno IV. Pontificatus sui, in temporibus jejuniis, ordinavit sex Presbyteros Cardinales, videlicet Eberhardum, Alburn, Guilielmum Montastolivarum, D. Goticum de Ariminis, D. Rotomageensem, Dominum de Rodis. Hic confirmavit atque corroboravit sententias contra Ludovicum de Bavaria, asserentem se Romanorum Imperatorem. Hic constituit D. Lucianum de Vicecomitibus, tyrannum Mediolanensem & multarum aliarum civitatum & terrarum Pedemontis & Lombardie, in Vicarium pro Ecclesia Romana; tamquam Imperio vacante & ad Sedem Apostolicam spectante. Item simili modo D. Martinum de Senlis in Veronam & Vincentiam; item Dominos de Gonzaga in Mantuam & Reginam civitatem; item Marchionem Ferrariensem, in Mutinam, Constantinam, atque Argentinam. Anno illo Pontificatus sui prædictæ guerræ morales & crudeles incipientibus inter Reges, Philippum Franciæ & Eduardum Angliæ. Pro pace vel treuga inter ipsos ponenda duos Nuncios Cardinales dictus Papa transmisit, sed modicum relevavit. Item luo tempore Rex Angliæ cum suis armis debellavit armatam Regis Franciæ, in die Joannis Baptiste supra Scholas portum Flandriæ, in quo bello mortui fuerunt circiter XXXIII. millia Galli, & Normanni amiserunt octingentas naves.

Relatum in
re Franciæ
et Angliæ

9 Item dictus Papa fecit fieri totum magnum palatium, ubi ipse residentiam faciebat Avenione, cum turribus circumcirca, atque viridario bene fabricato cum veronibus circumcirca. Hic fuit homo durus & constant, magnus Magister in Legibus & Divinitate. Hic multum thesaurum ecclesiæ congregavit. Hic nihil dare voluit alicui de suo genere vel consanguinitate. Ille vir non timet barbaque, quamvis jus & iustitia non obliuiscatur ubique per universum. Hic nimia bonos dilexit, & malos odio habuit. Tandem anno Domini MCCCXLIII. in die S. Marci Evangelistæ, Avenione, in palatio quod constructi fuerat; ad Christum migravit: cuius morte tota Curia ac Christianitas condoluit. Et sic sedit ab ejus electione annis VII. mensibus XV. diebus VI. a coronatione ejus sedis annis VI. mensibus XII. diebus XVI. & vacavit Sedes diebus XI. sepultusque est in ecclesia Cathedrali Avenionensi.

Lato Rom.
dicto

et mag.
dicto

dicto

Septuaginta

Adla alia
Pars fidei

C *Ante P. Avenionem apud Bisqueum.* In qua adhuc jacet, in capella sibi specialiter fabricata, etiam miraculis confusando. *Dominus de Fregues, alibi nobis laudatus, in Inducto M. S. Gregorij ac Beatorum Avenionensium, eandem Beatorum nominat, ut in auctoris Seriptorum Cisterciensium, & nobile sepulcrum appellat, in quo hodieque quiescit.*

Epitaphij

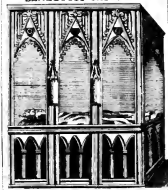
10 *Oldowus noster ad Cisterciensium nos insuper ejus Epitaphium recitat.* Hic sublimi cineres & ossa BENEDICTI XII. PONT. MAX. qui fuit oriundus ex oppido Savarduno, dioc. Apamensis in Comitatu Fuce nsi, & appellabatur Fr. Jacobus Furnerius, Monachus Cisterciensis. Theologus Doctor eximius. Fuit primum Abbas Monis frigidij, inde Episcopus Mirapicensis, demum Presb. Card. tit. S. Prædix, a Joanne XXII. cui immovent in Pontificatu successit, creatus. Vulgo Cardinalis Albus dicebatur: quem ob rei familiam angustiam Cardinalium pene ultimum, ob eam viæ integritatem, elegerunt in Vigilia S. Thomæ Apostoli, in conventu Fratrum Prædicatorum hujus urbis, ubi etiam Kal. Januariæ, per Neapolitanum de Urinis Diac. Card. coronationis insignia suscepit anno 1331. Vir fuit doctus & viæ integritate præfatiissimus, virorum do-

norum & doctorem valde studiosus: multa præclara distulit, ad morum & præcipue Clerici reformationem & ecclesiasticam disciplinam restaurandam spectantia. Sed in Pontificatu annos septem, menses quatuor, dies sex, unica tantum habuit sex Cardinalium, virorum præstantissimorum creatione. Deceffit in Avenione, quod ipse fabricari jussisset, ex tibia dolore, VI. Kal. Maji anno 1341. Funus in præfata Ecclesia magnifice curatum fuit, omnibus qui aderant ad tantam Pontificis necem collacionibus. *Hic verum antiquumque ejus epitaphium esse nemo mihi perscrutatus: cum ab usu illius aut styli sumum discedit, ad hoc epitaphium in annorum notis, & error in die Coronationis manifeste redarguitur in eorum, opinionem arguens.*

11 *Hic scriptum accepit a P. Carolo Faber accuratum Monumenti ipsius delineationem, palmis illud ad eum, largi monente, & quinquæ cum dimidio profunde acceptam manu ad m. R. D. Georgij Fallois Presbyteri Avenionensis: simulque distes, verissime judicasse me de epitaphio, minime antiquum esse, nec ullum sui monumenti insculptum unquam fuisse: sed id quod supra de Oldowus retuli, scriptum esse ab annis fortasse centum in pergonico, appensumque ad parietem juxta sepulcrum: in quo pergonico etiam sequens notitia continetur: in quo duo Cardinales immediate sepulti, & ex ipsorum antiquis monumentis in hoc facellum translati fuerunt. Primus, qui pro insignis habet duos leones, fuit Mag. F. Helias de S. Heredio Gallus Ord. Minorum, Magnus Theologus, ab Innocentio VI. tit. S. Stephani in Cæliomonte Cardinalis creatus, obijt Avenione 6. Idus Maji 1367 ad Minores primo sepultus, deinde (absoluto quod fieri jussisset mousulo) in hanc ecclesiam translatus. Alter fuit Faydus de Agri folio Gallus, Episcopus Avenionensis, a Clemente VII. in sua obedientia Presbyter Cardinalis creatus vit. SS. Salvestri & Martini in Montibus. Obijt Avenione 6. Non. Octobris 1391. la vero qui jacet ante pedes Benedicti, creditur esse Bernardus sive Bernardus, Episcopus Rutenensis Electus, tit. S. Cyriaci in Thetris ab eodem Cardinalis creatus: duarum Capellaniarum in hoc facello fundator. Obijt Avenione sub Clemente VI. anno 1344. Quorum animæ quiescant in pace. Amen. *Postquam hæc notitia lapideanda etiam posthæc Cisterciensium servare, quandoquidem Oldowus noster sit carere: interim delineationem hic accipio.**

E
communis
veterum
sepulcrum
Cardinalium

BENEDICTI PAPÆ XII.

A 13 Idem Oldinuz, ad convulsum moram qui Caraculum fuisse contendunt, tam alim edfert, tum ipsum ejus bullam integram ex Ugello acceptam, & postea de Convocationis datam ad Abbatem Cisterciensem alioquin ejusdem Ordinis de suo evocatum, ubi eas sic allegantur: Nos igitur qui juvenitus nostrae tempora in Ordine vestro peregrinus, sub sanctae obediencie imperio & observantia regulari; ac in eo effusis alumni, id dignitatis & administrationis gradu sumus operosi &c. Ita etiam antea Vica apud Balgnetum: In juvenute sua sub habitu regulari & monastico decrevit Dominus famulari: fuitque receptus & indutus in monachum in monasterio Balbonensi Ordinis Cisterciensis, diocesis Mirapicenis: ubi postquam edoctus

fuit in regularibus observantiis & claustralibus discipline, diutius circa studia literarum insudavit, tam Facilius quam alibi permanendo: in quibus adeo profecit, quod tandem fuit effectus sufficienti & notabilis Magister in sacris Theologis: deinde primo ad monasterium Montis-frigidis diocesis Nationensis, secundo ad Apamizum, tertio ad Mirapicensem fuit promotus Ecclesiae. Perse Apamizensem Episcopum fuisse anno MCCCLXXI. indeque Mirapicensem anno MCCCLXXV. probatur Semanarum: ut etiam ex Apamizensi Episcopatus promotione argui possit parum exalta cognovisse verum ad Benedictum pertransiit, in eo qui supradicta Episcopio videtur voluisse totum in ejus vitam complecti.

C. CLEMENS VI.

CLEMENS, natione Lemovicensis, antea Petrus Rogerii, ex Archiepiscopo Rotomagensi Presbyter Cardinalis SS. Nerei & Achillei tit. Fasciolae, electus Avenione vii. Maji anno MCCCLXII. coronatus xix. Maji in Dominica Pentecostes, sedit annos x. menses vii. dies xxx. defunctus Avenione anno MCCCLXII. vi. Decembris: sepultus in suo, ubi Abbas fuerat, Casz-Dei monasterio: & vacavit Sedes dies xi.

ACTA SUB HOC PAPATU.

Ex nostris MSS. Finit Pontificum.

CLEMENS VI. natione Lemovicensis, de quodam loco dicto Monthrio Lemovicensis diocesis. Alii Malmonte, loca natum scribunt: & Bernardus Guidonis patrem appellat Guiselmum Monthrium, Roset vici Dominum: sunt autem sub Turenfi diocesis Lemovicibus loca vicina Maumont & Rosaces: sed Monthrium nomen nunc invenitur. Hic primo vocatus Petrus Rogerii, postmodum monachus & Abbas ejusdem monasterii, nuncupati in Casz de Dio; postmodum Abbas Fisanensis in Normaniis, deinde Archiepiscopus Rotomagensis, deinde in Cardinalatum, & ultimatim in Papatum vocatus. Hic largissimus fuit, atque in omnibus placidus & affabilis, nec non conversibilis. Hic sub MCCCLXII. fuit electus Noois Maji Avenione ad locum Praedicatorum: coronatus xiv. Kal. Junii, sedique s. m. x. m. o. l. b. s. v. l. d. i. b. s. x. vii. ab electione. Hic anno primo Pontificatus sui, temporibus Januarii Septembris, ordinavit Presbyteros Cardinales octo & Diaconos Cardinales duos, videlicet D. Tuellensem suum fratrem germanum, primo monachum Tutellensem, D. Guiselmum, suum nepotem ex parte fororis germanae, Dominum de Guardia, suum consanguineum; Dominum de Turre, de Angnis; Dominum de Nicola, Archiepiscopum; Dominum Tomaseosensem, de Florentia; Dominum Bolognensem, de Chaitres, de Lemoviceno, (quisque) postea Innocentius VI. Papa; Dominum Ademrui Roberti, Lemovicensem: anno autem sequenti unum Presbyterum & unum Diaconum Cardinales; videlicet Dominum Lemovicensem, suum nepotem ex (parte) fororis germanae, Diaconum Cardinalem; Dominum Arebatensem, nepotem quendam (Domini) Bertrandi Senioris Cardinalis) Auxiliorem Cardinalis Presbyterum.

C 1 Hic concessit Romanis, rogantibus ut, sicut Bonifacius VIII. concesserat eis, quilibet anno Domini centesimo indulgentiam & remissionem peccatorum visisibus limina Apostolorum Petri & Pauli, tantum obtinerent in quolibet quinquagies quoties eveniret. Hic instituit Episcopum Pragensem in Archiepiscopum Metropolitani Bohemae. Postquam

quum reconciliaverat Ecclesiae praedecessoribus suis Dominos de Vicecomitibus Mediolanensis, ex quibus usum fecerat Archiepiscopum Mediolanensem alterum in temporalibus Vicarium Ecclesiae, licet esset tyrannus, & in pluribus urbibus Lombardiae, hic etiam acceptavit eisdem. Hic etiam D. Elionum fecerat archiepiscopum (Regem) de regno Insularum perditam, sed postea fioneum nunquam habuit dum vixit.

3 Hujus tempore fere omnes civitates, terrae & castra Patrimonii S. Petri, Marchiae Anconitanae & Romanolae re rebellaverunt Sedi Apostolicae; & ipsius in illis partibus Recloribus & Officialibus, & omnes deveniunt in manibus tyrannorum, videlicet Patrimonium in manibus Joannis de Vico, Praefecti Vicecomitis; Marchia, in manibus Dominorum de Malatesta & Galeotti de Arimino, Nollis & Gelasis atque suorum fratrum, Nepotis Comitum Guidi de Montefelso, D. Aloturi de Fabriano, Nepotum Burgariti de Malatella, Limadati de S. Hieronymo, Nepotum D. Gentilis de Verno, Nepotis Mahelli de Monte Miliano, Nepotis D. Pangioni de Cingulo, Nicolai de Socarato, Filiorum D. Raimundi de Elio, & quum plurimum aliorum tyrannorum; Romanensis vero, in manibus praedictorum de Malatesta, Francisci Sinibaldi Capitanei Forolivi, Domini Joannis de Manfredis de Faventia, & Bernardini de Poleota: quos provincias praedicti tyranni cum eorum sequacibus tenebant per multa tempora, ipso Papa vivente.

4 Anno Pontificatus sui iv. Comes de Arbi Anglicus, cum ejus alligatis Vasconibus, guerram mortalem & durissimam, ita tunc manu potens, per Vasconiam, Petragoricensem & Pissavenensem provincias fecerat, ferro & igne (omnes) pene illas partes devastando. Nec non simili modo Comes de Norwinton Anglicus, cum suis alligatis Britonibus, in dicto Ducatu Britanniae (praesumebat) sciendum. Hujus tempore & sub seculo xvi. de mense Augusti, Rex Edwardus Angliae, cum obtingentibus variis bene munitis, adgressum in Normanniam applicuit, & viribus armorum villam Cami, & innumerabiles villas, castra & loca in dicto Ducatu occupavit, ferro & igne devastans usque Cium prope Parisius: io quo loco dictus Rex Angliae cum suo exercitu, per diem totum & noctem sequentem, estrametatus est. Per paucos vero dies sequentes videlicet die Sabbati xvi. mensis Augusti incedit, &

M m 3 Rex

De facto
fuit ab
eius Cl
fuerunt
fuerunt

Baria Cle
mentis

gradus per
quos sup
erant

Cardinales
maest.

* Iuxta An
gelesum &
Innocentium

Institutione
ad 10. an
ni addita

Ad ann
eigen. ad
10. an. 10.
m. 6. d. 10.

Typogra
phus
curavit.
R. Nodori
de Gora
R. Nodori
Pissavena
1870.

Indice per
quos sup
erant
maest.

F.

Anglicum
provincias
meditell.

* C. C. C.

Papae res
maest. ad
di. Franc.

A Rex Francie, una cum Rege Bohemie & Rege Navarre, & Rege Majoricarum, cum innumerabilibus Comitibus, Baronibus & Nobilibus, nec non comitatibus armorum, prælum cum dicto Rege Angliæ & suis gentibus habuerunt. Ultimate, permissione divina, dictus Rex Angliæ & suæ gentes bellum prædium obtinuerunt, & dictus Rex Francie eum paucis apud Ambianenses esse receptus. Dicitur autem Rex Angliæ per duos dies Regis subus tentoria die nocturne, in loco qui dicitur Crefley, in quo fuit bellum commissum castra messaua esse. In quo bello mortuus est Rex Bohemie, Dux Lotharingie, Comes de Lausano frater dicti Regis Francie germanus, Comes Flandrie, & alii multi Comes & Barones, & Nobiles Francieque: nec ois (ut dicitur) plerumque duodecim milia hominum Gallicorum in dicto bello ceciderunt mortui: de Angliis vero pauci fuerunt mortui.

B Obtenno bello prædicti Rex Angliæ cum suo exercitu versus villam Calesii iter assumpsit, & dictam villam obsedit: & ibi personaliter ipse Rex, cum Regia & filii atque duo filii, in dicta obsidione steterunt per x. menses & xvi. dies: donec ex vi & compulsionis famis dictam villam liberam ad suæ voluntatis mandatum habuit, invito illo tunc Rege Ianeio Philippo & suis gentibus. Item durante dicta obsidione, gentes Regis Angliæ debellaverunt Regem Scotiæ & suæ gentes in territorio Eboracensi: & dictus Rex Scotiæ vulneratus & captivatus est, acque conductus & positus in turrim Londinariam: & hoc fuit de mense Octobri anno Domini mcccxlvi. Item durante obsidione, gentes d. Regis Angliæ, que erant in Ducatu Britannie, habuerunt prælium cum Duce Britannie & suis gentibus: ultimate d. bellum Angliæ obtinuerunt, & dec. milites de gentibus d. Ducis in d. bello mortui ceciderunt, & d. Duas vulneratus acque conductus in Angliam, est postea in turrim Londinariam. Item in mcccxlvi, Comes de Arby, qui erat Locum tenens d. Regis Angliæ in Vasconia, cum suis Vasconibus, nec non cum suis Angliis quos de Anglia conduxit, habuit bellum de mense Octobri, cum Comitibus Baronibus & Nobilibus: acque comitatibus pene totius illarum partium Lingue uxantiane, in quodam loco nuncupato Albatris: ultimate d. Comes de Arby & suæ gentes d. bellum obtinuerunt. In quo bello mortui fuerunt, Comes D. Aymonius de Pictavo, Comes & Capitaneus Francorum, cum multis aliis Nobilibus. Circa tria milia inter mortuos & captivos de Francigenis in d. bello perierunt: nem capti fuerunt Comes de Infala, D. Riconetus filius Comitissæ Pictaviæ, & quam plures alii Comites & Nobiles. Item dicti Anglici viribus armorum, post d. bellum, cepertunt civitatem Pictavensem, villam S. Joannis de Angelis, Turellam, Brogeactum, & multas alias villas & loca: nocturne hoc & illuc Anglici prædicti per illas provincias discorrentes, ferro & igne pene omnia consumentes, cum infinitis captivis & prædis in Burdegaliensem (provinciam) se cum honore receperunt.

C Hic Papa miserat Delphinum Viennensem cum Cruce signato ad partes ultramarinas, sed modicum relevavit Christianis. Item misit DD. Anibaldu & Neapoleonem Cardinales & D. Claramontensem Cardinalem, ad tractandum pacem vel aliquam tregnam cum Regibus Franciæ & Angliæ & ipsorum gentibus: qui Cardinales in tantum operaverant, quod tregnam inter dictos Reges & ipsorum regna ordinaverunt per tres annos: sed modicum fuit observatum, specialiter in Vasconia & Biscania. Hujus tempore famæ valde fuerunt fete per totum universum. Item annis quinquaginta & octononies mortalitas terribilis & feruissima incepit per totum mundum, & duravit præ tempora, ita & taliter quod de centum personis tam

mationem mulierum, & tam juvenum quam senum, viz lupervietur in exitu d. mortalitatis live epidemias decem perfoze, in aliqua mundi parte pene quinque de centum. Item hujus tempore incipit palatium novum, cum aula sua nova & capella atque turribus, & quasi completum, nec non magos iudeos, que postmodum eremavit. Hic etiam canonizavit S. Yvone, Presbyterum & Confessorem Britannicum, anno sup. Comenationis. Rex Janii. Item anno Domini ut supra, Pontificatus sui anno vii. ordinavit Dominum de h. Illoste, lunis nepotem germanum, in Diaconum Cardinalem.

D Hic ratificavit acque roboravit processum & leantias latus contra Bavarium: nec non vivente ipso ordinavit cum suis Fratribus Cardinalibus de creatione ovis Imperatoris: quod & factum est, privato Archiepiscopo Moguesino, qui suspecto Bavaro heretico adhaerebat. Tunc Electores, ad quos electi Romani Imperatorum spectabat de consensu Sedis Apostolicæ & volente, elegerunt acque dominaverunt in Regem Romanorum & Alamannie & pro Imperatore, D. Carolum Tertium, filium Regis Bohemie: quam electionem d. Papa ratificavit & approbavit. Hic etiam d. Philippo Regi Franciæ & D. Joanni Duci Normanniæ de thesauro Ecclesiæ in eorum guerris, ut dicitur, mansavit: aliquid dicunt quod donavit circa octo milia florenorum auri. Hic dicitur omnes Frates, eujuscumque conditionis vel status essent, iam de beneficis ecclesiasticis quem de thesauro aq. officia & divitiis mundania. Hujus tempore Comes Haynois pene cum omnibus suis Nobilibus mortui ceciderunt, in bello habito cum i. renobis in ipsorum territoria. Item Leodioses habuerunt bellum cum Brabantinis, ubi circa decem mille Leodienfes & mille Brabantini mortui ceciderunt in territorio Leodienfi. Tempore huiusmodi Hispanie debellavit Regem Belomarjannum Sarracenum, nec non cept per obsidionem villam Sevelis, supra quam fuerat subus tentoria d. Rex Hispanie per duos annos vel circa.

E Hujus tempore D. Lucchianus de Vicecomitibus, tyrannus Mediolanensis, pene omnes civitates & terras Pedemontis occupavit, & paulo post mortuus: D. Joannes suus germanus, Archiepiscopus Mediolanensis, efficitur Dominus Mediolanensis & omnium terrarum occupatarum per suam tyrannidem. Hic Papa ipsum Archiepiscopum & nepotes excommunicavit, propter occupationem fallam per ipsos de civitate & comitatu Bonaventini & Pedemontis, & postea propinqua abolvit, nec non concessit ipsis d. civitatem per a. annis futuris, (ut habebat) dominium & regimen nomine Ecclesiæ, solvendo a. milia florenorum anno quolibet Romanæ Ecclesiæ. Item simili modo concessit civitatem & districtum Ferrariensem Marchionibus de Est tyrannis, solvendo d. Camerz anno quolibet x. milia florenorum auri.

F Hujus tempore Rex Siciliæ & Apulie Andreas, frater Regis Ungariæ occidit suum domesticum d. regno, consentientibus (ut dicitur publice) aliquibus Regibus d. regni & Regina sua uxore Joana: propter quam mortem pene totum Regnum fuit delolatum & destructum. Paulo post Rex Ungariæ, cum infinitis gentibus armorum, & aliquorum omnium Isuleorum & Communitatum, atque aliorum Nobilium d. d. regno, d. regnum manu potens intravit, & pro eorum ad suas manus pervenit, capiendū Ducem Dariatæ & ipsum decollari succedo i. dictamque Reginam cum D. Loyso de i. araco, afferente suum virum esse, in Pro: inciam ex timore d. Regis sagavia: quod regnum Siciliæ & Apulie d. Rex obtinuit, & paulo post in Ungariam recessit, idem d. d. regno aliquos suos Capitaneos cum gentibus armorum.

Item

A Item in d. tempore d. Papa Cardinales duos Legatos exilare, unum in Italiam & alium in Ungariam, pro pace inter d. Regem Ungariz & Regnum atque D. Loysium præ. fecit, transiit, videlicet Polonianus & Neapolitanus; qui Cardinales pacem inter ipsos posuerunt, & d. regnum Sicilia & Apulie in manibus d. Regine & D. Ludovici, nomine Ecclesie Romanæ possidendum; & in possessionem posuerunt d. D. Ludovicum, in Regem per Archiepiscopum Bracarensem, ab Apostolica Sede Commissarium in hac parte, de d. regno coronatum.

10 Hujus tempora Archiepiscopus Mediolanensis & tyrannus transiit circa quinque milia * barbata & tantumdem pedites, cum consensu & adiutorio nobiliorum Ghibellinorum da Tulfia, ad occupandum civitates & loca Tulfica que erant in communi: sed ultimatam modicum eis relaxavit, & dictæ civitates pacem cum d. Archiepiscopo habuerunt. Hic anno ix sui Pontificatus, tempore jejuniis da mense Decembris, ordinationem de infrascriptis Cardinalibus fecit; videlicet D. Egidium Hispanum, Archiepiscopum

Tolentanum; D. Guillelmum, Archiepiscopum Casar-Augustinum; D. Raymondum, Archiepiscopum Tolentanum; D. Fr. Pastorem, Archiepiscopum Ebredunensem; D. Abbenensem Episcopum; D. Nicolaum Capocci, Romanum, Urgellensem Episcopum; D. Appamianum Episcopum; D. Raynaldum de Urbin Romanum, Protonotarium Papæ; D. Joannem de Carmania, Protonotarium; D. Abbasem S. Dionysii, Dominum de Molis, Generalem Prædicatorum; D. Petrum, Antistitem Iudæensem Episcopum.

11 Hujus tempore Rex P. Philippus Franciz moritur, & coronatus est primogenitus suus, nomine Joannes Dux Neomandri de eodem regno. Hujus tempore Guido Boloniensis Cardinalis, de consensu Papæ & suo motu proprio, ivit in Franciam suis expensis, ad transigendum pacem cum d. Rege & Eduardo Regi Angliz: propter quem tractatum Dux Borboniz, pro parte Regis (Franciz); & D. pro parte Regis Angliz, venerunt Avenionem, tempora Innocentii VI. anno Coronationis sue primo, ad perficiendum ea que ordinata fuerant per d. D. Cardinalem, circa d. pacem inter dictos Reges habendam: sed ultimatam concordiam non potuerunt & discordes de Curia dicti Duces, cum eorum ambasciatoribus, ad eorum regna recesserunt: & hoc propter defectum Regis Franciz, ut communiter dicebatur, illo tunc denegante ea que tractata, scripta & sigillata erant per ipsos, atque jurata in manibus & presentia d. D. Cardinalis, de voluntate & consensu d. Regis Franciz & sui consilii.

12 Hujus tempore Rex Majoricarum accessit fuit da regno suo & da Comitatu Rossillon per Regem Aragonum: qui Rex & Regina cum filiis suis Avenionem venit, & per plures annos in Curia cum competenti statu permansit. Et paulo post d. Rex Majoricarum cum suo posse civitatem Majoricarum manu armata intravit: sed resistere non potuit gentibus Regis Aragonum, captivum existit per ipsos, & decollatus fuit, nec non sui sequaces petierunt in manibus Aragonum. Hujus tempore Rex Joannes de Francia fuit in Curia ad visitandum d. Papam: quem d. Papa honorifice recepit, & per tres dies bulla in forma pauperum apud ipsam generalis. Hic non modicum minuit iura, jurisdictiones, libertates, thesaurum atque patrimonia B. Petri & Ecclesie Romanæ. Hujus tempore Pisanæ debellarunt Florantinos super territorium civitatis Lucane, & obiderunt dicti Pisani eandem civitatem per octo menses, & fame compulsi cum decedentes, reddiderunt se Pisani, & civem fuit coactis in eorum manibus.

13 Hujus tempore quidam Nicolaus Renti, de urbe Roma Notarius, suu industria & sine con-

sensu d. Papæ, sed moris ipsius & populi Urbis, factus est Tribunus & Dominus Urbis, regnavitque per aliquod tempus in Urbe. Præstavit illo tunc cum Columnensibus & eorum Insuperbis ad portam S. Laurentii dictæ Urbis: quon dabbellavis, & moris occiderunt Stephanus da Columna, cum Joanne filio suo & tribus suis confobris, & aliis quam pluribus eorum sequacibus. Qui Tribunus posthac aliqua præsumptio contra jurisdictionem Ecclesie facere, proptar quod d. Papa, cum consensu suorum Fratrum Cardinalium de Urbe, d. Tribunal suo officio excolet, ipsumque fugavit de Urbe, acceptavitque (illam) sibi. (Qui Nicolaus Renti fuit) in Almania apud Bohemia, ubi captus existit per nuntios Caroli, electi in Imperatorem Romanorum: & Avenionem d. Papæ cooductus, captivus existit per tempora, & per suum successorem Innocentium relaxatus, & transmissus paulo post per d. Papam ad suum officium reassumendum: quod & factum est ultimatam. Paulo post per suos amicos captus existit in Capitolio, & ibidem cruciatus.

14 Hujus tempore civitas Avenionensis emper fuit pro Ecclesia a Regina Joanna, constantiana suo viro D. Ludovico de Tarento, postea coronato in Regem Siciliz & Apulie de consensu d. Papæ & Cardinalium. Hic die vi. Decembris in die S. Nicolai, anno Domini MCCCLII. Avenione in Palatio Apostolico, ad Christum migravit. Sepultus est in monasterio de la Casa di Dio Claromontensis diocesis. *Hæc eadem sit contineri in Crd. Vaticano 2040. præfatus avallia loca, ubi Odesius Rinaldis ex eodem infirmo plane verba ascripta: vult autem fuit dignum quæ integræ præsentarentur fuit illo genuis ad simplex stylo, potius quam fuit quæ erat apud Bosguem, band dubio recitaret, cultus tamem pleniorque, sed & non parva hic accuratius digesta sunt: corrigenda vero ubi dicit quod Clemens hic sedet annis x. censibus vi. diebus v. quæ apparet male esse supputata ex die vii. Martii usque ad vi. Decembris, quæ erant dies fuit ille apud Bosguem nobis nominis pro diebus stultitiam & morti.*

15 Aliud M. Vaticanum, anallis apud anony, allegat Rinaldis, signum num. 3755. ubi de sepulchro sic legitur. Corpus portatum fuit in ecclesiam B. Mariz Virginis cathedralem, ubi fletit utque ad existat; deinde asportatum in monasterium Caladæ, ubi pridem fuit Monachus, quæque Cardinales comitantibus ipsum, in capella ad ipso confecta compolitur & rumulatur, ejus anima requiescat. *De sepulchro apud Ciacconum generum hæc lego, in pfeferendis editionibus storiæ: Sepulchrum, in choro monasterii illius, quod ipse vivens Avenione a peritissimis artificibus fieri curaverat, ex candido & Pario marmore compolitur erat, & exornatumque variis imaginibus. Statua marmorea superpolita tumulo videbatur, antea hæc pellifera bella, quibus Gallia pene deformata erat, cum de religione inter Catholicos & Calvinianos decertaretur. Monasterium namque ipsum anno MDLXII. cum obideretur, milites Calviniani pluvium barbarum templum diripiunt, statum confringunt, sepulchrum violant, ubi ipsa Clemens pene formidabilis jacebat: armati enim hominum statum axhibere videbatur, quia singula corporis partes plumbo ictæ erant. Cadaver igitur nudato, nihil præter ossa & cineres repererunt, atque in flammam sacrilegi misere. Est vero statua Clementis comitatus fuit, imago tamen ejus subter cernitur Lutetiz Parisiorum in vitrea fenestra, quæ prima omoiomo occurrit ingredientibus templum Sorbonice domus, ubi flexo genu & manus ad celum tendens, supplicii habitu Virginem sacram veneratur: ad anim templum ejus opus & favore conditum est jtaque*

* a. Gale.
1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

1800. 1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

Joannes
Philippo
Patri apud
Franciz
fuit

incor ann
Reg. Aragon
fuit

1800. 1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

Calippon
Reg. Aragon
fuit

1800. 1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

1800. 1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

1800. 1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

1800. 1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

1800. 1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

1800. 1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

1800. 1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

1800. 1800.
Tulcia
Mediolani
fuit pro
Ghibellinis

A imago illa antiqui operis inscripta videtur. CLEMENS PP. VI. PROVIDOR HUIUS DOMUS.

16 Hæc Ciacconius, superiori seculo xvi. ætate
hæc perit. librum suum imprensit: nunc autem nihil ejusmodi
æmplius invenitur Parisiis, ubi veteris Sorbonici collegii
nulla præter reliqua supersunt: sed a fundamen-
tibus nova spectant omnia, & in singulis tam ec-
clesiæ quam collegii semestris Rectoris Cardinalis fun-
damentis novæ restructio impetitur. ædificium. nec aliud

the called
person,

down flatbed
radiograph.

Nec minus crudeliter, *inquit*, corpus ipsum sancti Pontificis violarunt. Præcolum nempe caput, velut orbem lutorium, deagitatunt, tandem flammis immol cum ceteris offibus dederunt; sed pleraque igniburentia, corio cervino inclusa, in tumulum no-

உயிரினங்களின்
உயிர்வாழ்வுத்
திறன்.

dem illa sunt. Porro nulla inscriptionis nra super-
est; nec mihi fatis compertum est, utrum aliquis olim
extiterit: hoc unum circa dubium potest afferi, quod
scilicet ex inferiori gradu marmoreum surgebant ante
violatum sumumque variae figurae et ornatusque operis
anselphi. ad altitudinem sesqui-pedis aut circiter.

[illegible]

Maize germpl.
Genetic diversity
Genetic diversity

E

CCI INNOCENTIUS VI

CINCENTIUS, natione Lemovicensis, antea Stephanus Cardinalis Episcopus Otiensis, electus Avenione anno MCCCIII. XVIII. Decembris; coronatus XX. Decembris; fedit annis IX. menses VIII. dies XXVI. defunctus Avenione anno MCCCXII. XII. Septembris; sepultus apud Carthusianos Villæ-novæ prope Avenionem, & vacavit post mortem ejus Apostolica Sedes mensem I. dies XVII.

[illegible]

Topolovo
Presnovo
B.F. 4.

V. *Attamen* M^oq. apud Rainaldum *lib. numero*
3765. *Ad huc* *non* *Franciscus* *hic* *sancti*. *Polli* *hac*
D. Innocentius, *modicum* *decembris*, *com* *effecti* *hic*
huius *et* *rate* *confectus*, *die* *xii*, *mensis* *Septembris*
huius *et* *xiv*, *februarii* *in* *ecclesia* *D. Mariz* *de* *Don-*
nau, *ibique* *manus* *ultrique* *translatus* *fuit*. *Trans-*
lationem *autem* *sancti* *(sic* *scriptum* *est* *hic* *apud* *Be-*
rgium) *ad* *domum* *Carthusianorum* *Ville* *nove*, *in*
hunc *vivens* *fuit* *perpetuum* *elegit* *se* *februario*. *De-*
betur *itaque* *ipsius* *monumentum*, *ante* *totius*, *ac* *ac*
delincentem, *in* *ipso* *loco* *ac* *ac*, *com* *lapide* *indici* *per-*
petui *se* *poluere*, *aliquis* *non* *merito* *cond* *ipsum* *hunc*

Maya from
movie.

doi:10.1017/S0022292412001619

no Procurator, & iudex postea fuit, nec non doctus in iure Canonico, postmodum Cicerius & Episcopus Claromontanus; deinde Cardinalis. Ex electus est in Papam per Cardinales annos Domini sexcentos, die Martii xviii. Decembris, hora Tertiarum, & coronatus die Dominica penultima dicti mensis, Avenione in Apollitico palatio. Sedit annis novem, mensibus octo, diebus xlvii, & vacavit Episcopatus eius mensis uno diebus xxi. ipse mensis die computatus.

8 Hic fuit vir iustus et durus in concedendis Beneficiis & (circa) iura ecclesiastica. Subito post suam Coronationem multas reservationes, factas per Clementem prædeceßorem suum suspendit, & constituit Praelatos & alios Beneficiarios, & Curia illis tunc morantes, unumquemque ad suum Beneficium personam suam applicare, & ibi residendum facere sub pignus communicationis: quod & factum est. Hic dimisit expensas & familiares suos & etiam omnium Cardinum

ACTA PONTIFICATUS.

Ex nostro Ms. supplens ex Ms. Vaticanus 1040.

I Nnocentius VI. Stephanus nomine, natione Le-
movicola, de villa ----- ex patre ----- Hic pri-

A malum. Hic ordinavit stipendia Auditorum sacri Palatii. Hic fortis & robustus ad recuperandam provinciam, terras, & iura sanctæ matris Ecclesiæ, quæ diu temporibus suorum prædecessorum fuerant per tyrannides occupate in partibus Italiæ, quas pene omnes ad mandata Ecclesiæ reduxit manu potenti. Hic ordinavit & transmisit anno primo suæ Coronationis D. Agidius Hispanum Cardinalem in Legatum ex latere in istis partibus Italiæ ad recuperandam prædictas provincias, terras, & iura Ecclesiæ occupata per tyrannides: & facta est executio manu potenti per d. D. Cardinalem infra quatuor annos, cum multis laboribus & expensis thesauri Ecclesiæ. Hic anno 11. suæ Coronationis transmisit D. Petrum Orsinesem Cardinalem, ad coronandum D. Carolum Quartum, filium Regis Bohemæ in Romanorum Imperatorem, quod & factum est.

postquam
Ecclesiam
reperit in
Italia,

Secundum
indictam.

3 Anno primo suæ Coronationis die xxv. Augusti, Januenses fuerunt debellati in Sardinia in mari per Venetos & Catalanos: in quo bello dicti Januenses xxxiii. galeas perdidit. Huius temporibus dicti Januenses cum omnibus eorum castris & iurisdictionibus, subemerunt se Archiepiscopo Mediolanensi tyrannidi: & post paulo dicti Januenses debellaverunt Venetos in mari magno, ubi dicti Veneti amiserunt xl. galeas & alia navigia, nec non homines qui erant in dictis navigiis. Huius tempore pax facta fuit inter dictos Januenses & Venetos, & exclusi fuerunt Catalani ab ista pace.

Legati pro
pacis
Regni

Cardinalis
indictam.

4 Item sub mcccvi. de mense Junii, D. Thalyrandus Petragoricensis & D. Nicolaus Capotii Cardinales, transmissi fuerunt in Nuntiis Apostolicis per d. Papam, ad ponendam pacem finalem vel tregam huiusmodi inter Reges Joannem Franciæ & Eduardum Angliæ ipsorumque Regna. Qui Cardinales de mense prædicto de Curia recesserunt, & in regno Franciæ applicaverunt, continuando ipsorum diutius pro pace vel tregua, inter ipsos Reges & Regna ponenda. Item sub prædicto anno d. Papa una Ordinatione, in die Veneris xxi. Decembris, ordinavit de infra scriptis Cardinalibus, videlicet de D. Petro, Archiepiscopo Rotomagensi, D. Francisco de Taderio, Episcopo Florentino, Petro, Episcopo Pamplonensi suo nepote; Eliæ, Episcopo Utricensi; Fr. Guilielmo, Generali Ordinis Predicatorum de Aragonia; Fr. Nicolao, Generali Ordinis Minorum, Lemovicensi. Item, eodem tempore & sub mcccvi. ordinavit D. Andoanum de Burgundia Abbatem Cluniacensem, in Rectorem et Governatorem omnium terrarum Ecclesiæ in Italia, dum d. D. Hispanus Legatus eibidem moram contraheret; et recessit de Curia die ultima Februarii, et sub die v. d. mensis sui ordinatus. De mense vero Augusti d. anni, d. Legatus, apud Bertheoniam, totaliter vires suas in spiritualibus et temporalibus d. D. Abbati commisit: et in paucis diebus iter verius Tasciam cum suis familiaribus, & Dominis de Malareffa, de Arimino & aliis Nobilibus de Marchia & Romandiola, causa applicandi ad Curiam, assumpsit. Die vero lune xxiv. mensis Octobris, hic in Curia, d. D. Legatus Agidius, a D. Papa & omnibus Dominis Cardinalibus & morantibus in Curia, benevole est receptus.

Ab Clavibus
Ecclesie
reperit in
Italia.

Ab Amal
aus de ver
vols Ar
chigenti
de Venetia

5 Huius tempore & sub mcccvi. i. Dominus Raynaldus de Servitia, dictus Archiepiscopus de Venetia, oriundus de Petragoricensi Comitatu, ex transu. D. Amaldi de Bantio, Dominus Raymundus de Bantio Comes de Avelino, D. Carolus de Pyterio, D. Garmotus de Aerzo, D. Bertraadus de Bioffio, & D. Joannes de Rubiffello, & fere omnes nobiles de Provincia, præter Cancellinenses & tres alias domos dictæ Provinciæ, fecerunt & ordinaverunt maximam partem eorumque predictam, unicuique Christianam

nationis, qui fuerunt in summa circa quatuor milia hominum, & vocabatur Societas del acquisto; & coadunaverunt se in Lemovicino in Auvergnia, & per illas partes circa Rhodanum. Et sub die Jovis xlii. Julii, de consensu Domini de Rosillio transiverunt Rhodanum: & applicaverunt; continuatis eorum dictis, in Comitatu Veranensi, de consensu (se publice dicebatur) d. Papæ & aliquorum Cardinalium de Lemovicino; nec non prædicta omnia (dicebantur) ordinata fuisse per D. Thalyrandum.

* en. vii
navigium

6 Hic in nostra Mf. vocat integra pagina, gnosciplet aliunde suppleri. Supplementum speratur & peti in Mf. Codicis nobis Bibliothecæ Vaticane, sed frustra quia nihil ibi amplius quam in nostro invenitur. Dabimus ergo que in Cartibus Villa-novæ Calendarum de mense describenda nobis curavit Dominus I. F. Marten Cartusianus, simul nuntius ipsius pulcherrime monumenti consensum; quem & notatur alium esse palmis triginta quatuor & dimidum, latum octodecim cum dimidio, profundum vero sex cum dimidio, mara quod jacet ipse marmoreus: reliquum vero apud en eo est lapide, quem Peranseum nuntiant, a loco unde erant in Comitatu Prædicto: marmorei etiam sunt statuenti, quibus satis multis hoc monumentum ornatur, ut videre est: non item aque facile divinare de singulis quorum Sanctorum sint. Postum est autem in sacella Sanctissime Trinitatis, hoc forma.

Martini
Villa nova

E

Non tamen in hoc mauseleo jacet corpus, sed metu Hugoniarum, omnia quæcumque penetrabatur vastantur & Pontificum nomina inessetivorum, ablatum fuisse significat prælatum Dominum Marten, interius

anna

A anno MDCLXXXIII. XXVI. Maii signatus ad P. Carolum Faber: collocatumque ait intra crassimum muri, predictam sanctissimam Trinitatis Sacellum ab altari majore separavit. Coessente autem metu non fuerunt iterum ad insulam relata esse, sed eidem parvis additum est marmor, alio excelsitum huiusmodi.

B In hoc lapide ad pedes Papalis stant, spectantur quae a seculo spectari nequunt insignia Pontificia, qualia apud Otacianum videre est. Quodamtenus conatus sumus exprimere, spatio: alios vocatum intra medium arcum monumenti praemissi: cu altera vero parte leguntur haec verba: Hic jaces Innocentius Papa sextus, primus fundator hujus domus, qui obiit anno Domini millesimo trecentesimo sexagesimo secundo, die vero duodecima mensis Septembris: cujus anima requiescat in pace.

Genio
summa in
i. illi. anno
Cassio.

C 7 Hic praedicti venit ad id cuius supra memini Pileatorum Kalendarii monumentum, verbi sequentibus conceptum. Fundationis hujus causa fuisse fertur visio quadam terribili ejusdem sancti Eremitae, ad quem Sanctissimus Papa Innocentius sextus, dum adhuc in minoribus consisteret, dictus Cardinalis Stephanus Alberti, anno videlicet MCCCLXXI. devotionis ergo visitaturus adveniens, invenit eum in extasim raptum: compage pulsanti non aperiretur, irruentibus tandem famulis in cellam, quodam impetu excutatus, quasi homo de gravi somno confurgens, cepit exclamare dicens, O mi fili! Ecce vidi mirabilia: conspexi dictu horribilia. Sciscitante autem Cardinale diligenter quae intus faceret, responsum hoc dedit: ductus mentis excessu ad infernum perve-

ni, ibique animas, sicut nivem densissimam acrem D obnubilantes, adverti in abyssum descendere; in purgatorium vero, velut nivem rarissimam; sed ad paradisum tres dumtaxat animas pervenisse, revelatum mihi est: illius scilicet Episcopi, illius Prioris Carthusienfis, ac illius viduae Romanae, singulos hujusmodi designans nominibus. Cardinalis igitur cum maxima polleret prudentia, investigare volens visionis hujusmodi veritatem, missis hinc inde nunciis, certissime comperit, praenominatas animas eadem hora corpore solutas; sique qui prius timuerat aliquantulum de nimio Catholice rigore, maxime propter abstinentiam carnis perpetuam, amississimum Ordinis fastus propter illius sanctitatem, novam pro monachis Carthusianis procuravit fieri domum: quam, cum Ecclesiae praefecti regimini, opere complevit, sicut rei probat effectus. Eadem alii verbis & contrariis aliquando leguntur in Pascente tempore Veronae Kellerwink, perinde usque ad annum MDCCC. unde etiam deserta praedant ad ejus monasterium, non cum hujusmodi memoria dedicata ecclesiae. Noverint praesentes & futuri, quod Sanctissimus in Christo Pater & Dominus, Dominus sanctae memorie Innocentius Papa Sextus, natione Lemovicensis, fundator hujus monasterii, fecit consecrari hanc Ecclesiam, ipso ibidem tunc praesente, una cum Collegio S. Romanae Ecclesiae, per Reverendissimum in Christo Patrem, Dominum Guidonem de Bolognia, Dei gratia Episcopum Cardinalem; ad honorem & memoriam Dei & beatae Mariae Virginis, sanctique Joannis Baptistae, ac S. Stephani Proto martyris; anno Domini 1358. & die 19. mensis Augusti, quae est dies praecedens festum S. Bernardi. Consecratione omnibus & singulis Christi fidelibus, die Consecrationis praedictae devotae ecclesiam ipsam visitantibus, quae sunt in statu gratiae vel erant, infra octo dies proxime sequentes, singulis annis perpetuo per Bullam potentem septem annos & septem quadragesimas dierum de vera Indulgentia. Etiam durantebus Octavis diei Consecrationis, concessit omnibus ipsam devoto visitantibus, pro quolibet die, tres annos & tres quadragesimas dierum Indulgentiae. Summa annorum & dierum praedictarum Indulgentiarum sunt, triginta & unus annus & 15. dies.

Et talis
genus in
hoc deducit
con-

CCII. B. URBANUS V.

de maffia
ad. an. 1.
m. d. 19.

URBANUS, natione Lemovicensis, antea Guillelmus Grimoaldi, Abbas S. Victoris Massiliensis, electus abfens XXXIII. Septembris, misit Massilia subsegnatum decretum electionis suae XXVII. Octobris, & Avenione inthronizatus XXXI. ejusdem, consecratus & coronatus fuit sequenti Dominica VI. Novembris MCCCLXII. sedit a die inthronizationis suae, annos VIII. mensem I. dies XIX. defunctus Avenione XIX. Decembris MCCCLXI. sepultus in Abbacia S. Victoris Massiliensis: & vacavit Sedes dies x.

Capitulum
patrium
m. d. 19.

Nosttram Ma. hoc ei elegium scribit: Hic summus Pontifex, vir sanctus & eminentis virutis habitus, libertatis ecclesiasticae fortissimus defensor & innocenticus vixit. Veniens enim ad Italiam & Romam intrans, caput Apostolorum Petri & Pauli, quae ubi locata fuerant in memoria hominum esse desiderant, invenit; & de altari Basilicae Sanctae Sanctorum in palatio Lateranensi, (ubi) cordia erant, reverenter levavit, caque auro & preciosissimis gemis ornavit: fabricatioque tabernaculo cum cuborio marmoreo super altari ligneo, quod in Lateranensi ecclesia est, illa omnibus conspicienda & veneranda honorabiliter collocavit. Fecit etiam palatium in monte Flacone, prospectum habens ad lacum Vulcanum. Aliud item palatium in Urbe veteri magnae

structurae fabricavit. Ex Italia deinde rediens Avenionem, animo tamen ad Italiam (ut ferebatur) redeundi, ibi defunctus est.

De praemortuorum sanctorum Apostolorum capitulis, anno MDCLXII. insignem libellum, magnae nobis usus in summo futurum, vulgavit Joseph Maria Serresius, Lateranensis Basilicae Presbyter Beneficiarius, ubi pag. 47. apud Urbanum, illam inscriptionem praeposuit, Breve exhibet, datum apud Montem Flaconem v. Kal. Augusti anno Pontificatus vestri. id est anno MCCCLX. ipsarum quoque statuarum, anni praecedentis nota inscriptionem (quae mille ducentarum marcharum argenti fuisse offerri dictum Breve, ac Margaritis & lapidibus preciosis ornatas) iconum exhibet. Sunt autem consideratione hic dignae, vna-

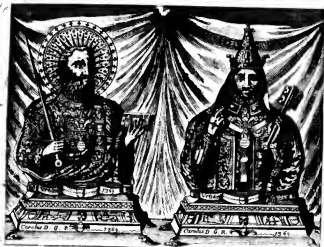
Et, novis
argenti
abito or-
nata,

A mensa quidem Pontificalis omnis (qua nescis an ad spem aliquam venturum in idem officium formatum sis) sic celebrata credens, an vero an ista temporis illius) impet. et tamen Tiro, non elevaret in modum formae exilis turbata, sed inflaret eam cuminata: qualem in multis ejus aut iterum ejus Pontificum monumentis reperio. Hoc tamen bene, quod triplici amicitiae coronamento, fuit hic Urbanus primus instituisse dicitur a Nicolao Alepensi, in Dissertatione historica de Periculis Lateranensibus pag. 239. Aliquod tamen tertium coronamentum in modum apparet in circulo illo, qui desuper quasi claudis secundum coronam in monumentis Joannes XXII. Benedicti XII. atque Innocentii VI.

3. Sub illo, ante pedes utriusque statua, pendet orbiculus distincte inscriptus: quod quidem distincton sic integre legimus ad S. Petrum. Exigit ut propriam Sedem, in sua, Petre, redibit. Huc, Vaticana Palatium ab arte Petri.

Servatus tamen, omnia proposita, in, perscrutando

serius potestaria, leges tua, quod obsequium etiam D sensum facit. Eiusdem ego indicari, quod Urbanus, an. MCCCLXXI. mensis Octobris Romanus reverteretur a Gallia, et tunc in Vaticana Palatio commemoratus, propositum habetur migrandi ad Lateranensem adit, conserpens anno MCCCLXXII. Kal. Martii. Quando ad Lateranensem ecclesiam veniens, cum in Sanctis Sanctorum Missam celebrasset (ut habet Andae Adlarum ejus apud Bosquetum) Capita illa, quae anni multis fuerant recandita, et sub altari in quo Missam celebraverat servata, ascendens in amplexum altaris ecclesiae, ad communem placam prospicere habens, toti Romano populo sibi adstanti exhibuit. Etiam ibi, in quibus praeterea erant recandita, essent satis modica et parva valeris, autem alias necesse et perscrutando perordinavit, quae fuerant sequenti anno perscrutata. Eorum recensum, licet ab aliis jam representatum, placeat tamen hic recurre, ut tam insignis Urbani Pontificis monumentum apud nos quoque reperitur.

4. Subque S. Petri statua verba haec leguntur, Urbanus Papa V. fecit hoc opus, ad honorem Capitis Beati Petri Apostoli, anno Domini MCCCLXX. In infimo autem basii ipsius margine: Carolus, Dei gratia Rex Francorum, qui coronatus fuit anno Domini MCCCLXX. donavit praesens liliam, ad honorem Capitis Beati Petri, quod est positum in pectore ejus: ex laevo vero, Joannes Bartoli de Senis Aurifaber nomen suum legendum notavit. Similia autem fere verborum leguntur circa S. Pauli effigiem: sed distincton, praedicti ex laeva hanc inferiorem habet:

Cedit Apollonicus Princeps tibi, Paule: vocaria Nam Dextra autus, Vas, Tuba clara Deo.

Certum hac aetate Urbani sapient, quam Oratio subjuncta Brevario, id est brevi Historiae, Confratrum et Confratrum sacri Scapularis, tertium jam Galliae reufo, antea Philippo a P'statione Numeri 1681. et nobis hoc loco nullatenus dissimulanda, quae ipsam recitantibus hic Urbanus VI. et Nicolaus V. divotio post secula, concessisse dicuntur Indulgentiam sexcen-

arum dierum, effigie hujusmodi. Omnipotens et clementissime Deus, qui Montis Carmeli Ordinem gloriosissime Virginis Mariae, genitricis Filii tui Domini nostri Jesu Christi, sacris utula insignitum, Sanctorum tuorum, Eliae & Elidai Prophetarum, Angelis & Anastasi Martyrum, Cyilli & Alberti Confessorum, Euphrasie & Teresae Virginum, & aliorum plurimorum meritis decorasti, ac per Sanctum Simonem magno saluic ligna provexit, tribue nobis quaesumus, ut per eorum suffragia, ab instantibus malis animae & corporis liberati, ad te verum Carmeli verticem, gaudentes pervenire valeamus. Per eundem Christum Dominum nostrum. Nemo scilicet S. Teresiam superiori saeculo primum notam fuisse: de Sanctis autem Anastasio atque Euphrasia Carmelitaeum Sanctorum Albo inferendis, nemo probari potest vel somnasse Urbani aut Nicolai illius aetate: cum neque inveniantur in vetustissimo apud nos Carmelitaei Ordinis Hagologio, ante annos pluri quam ducentos excusso; neque eos omnes Gassius in Visidario, ipsum scri-

de dono Car-
viti P. Fel-
gia Regis.

Indulgentia
Urbanus ap-
pelle.

A scribere professus, ut Denis in novi ac veteris Testamenti sanctis Fratibus ac Devotis Ordinibus, qui in vita paciter & in morte miraculis claruerunt, laudetur atque magnificetur.

Dixi de
Romani

Piscina
regia.

sepulchrum
in S. Vi-
ctoris Ma-
siliensi.

antichro-
nicon
post macti-

sepulchrum

3 Perre elegatum superius Mf. nostrum, post indicati-
catum primum hujus Papae nomen, pariter audiatur,
et abbatem audi fuit assumptus, sic in Elegii princi-
piis habet: In legatione ad Dominos de Vicecomitibus
in Lombardia, electus est in Papam anno Domini
MCCCLXIII. XIII. mensis Septembris; sed scribendus
erat dies XXIII. in Vaticanum alio Mf. Vaticanum 3573.
dicitur, quod Cardinales, peractis exequiis D. Inno-
centii, more solito novem diebus, decima die se con-
cluserunt, videlicet in die S. Mauritii, hoc autem est
XXIII. Septembris. Similiter erravit librorum noster,
Sedis ejus ademerant annos octo, menses quatuor,
dies Nam licet ab ipsa electione du, quae vixit
acceptanda esset vehementer ambigebat Cardinales,
numerae quis velit; solus poterit menses 11. dies
XVII. invenire. Sed qui vixit decessit scriptis, tem-
pus vacantis Sedis usque ad deum incarnationis sup-
putavit. Etas dupliciter fuit habenda in illa
Mf. Vaticanis, citaturque et Rainaldo tamquam in-
venienda in eadem 3573. et 4026 prater verum enu-
mum apud Besquetum. Prior dicit diem ingressus Car-
dinalium ad conclave, sicut praedictum est; dies item
apposuit in Galliam, incarnationis, et consecratio-
nis. Altera in Archiepiscopo monasterii S. Victoris allata
fuit, et prae ejus morem deferat, Testis sit finis:
Fuitque sepultus in ecclesia majori Avenionensi, de-
mum transferendus ad monasterium S. Victoris Ma-
siliensis, ubi vivens suam perpetuum elegerat sepul-
turam, magis & splendidi miraculis confuscando: va-
cavitque Sedes XI. diebus, ipso mortis die computato.

6 Ciacconius addit, quod Gregorius XI. ejus suc-
cessor praeceptis solenne sepulcrum, more Pontificum,
in monasterio S. Victoris Masiliensis fieri: quodque
post septendecim menses Avenionensis sepultura, car-
pas in civitatem et ossa resolutam, illuc fuit translata,
anno MCCCLXXI. & posita in capella S. Severi, ju-
ta majus altare, Nonis Junii, ubi nunc requiescit:
effigieque ejus adhuc videtur, quae obelo vultu & pen-
dentibus genis eum fuisse demonstrat. Eodem tran-
scriptis in Annalibus Masiliensibus, sub annum 1657.
editis, Jo. Bapt. Guispyus noster, nescio quo erro-
re assignat: mortu ejus diem XI. mensis Maii: deinde
Saulgerum imitatus (qui Urbanum cum longo elogio,
sed minoribus litteris expressit, tamquam necdum Bica-
stuscentum, Martyrologio Galliecentum Pius retulit)
Ciacconius utroque verba sic clarius distinctaque ex-
plicat. Laudatissimus omnium Pontifex, cujus ex-
tant plurima praefare gesta, tam in Vitis ejus ab au-
tore illius temporis conscripta, quam in Articulis,
quorum monachi Masiliensis S. Victoris, tum Pe-
trus Olivarius Canonici Aqueensis, procurator Caroli
Francorum & Ludovici Sicilia Regum, laborumque
Principum atque Praefatorum, obtulere Clemensi
VII. qui Gregorio successus est in Ichidmate: ut iis
motus cum Albo Sanctorum Catholicae Ecclesiae in-
scriberet, cum multis fuisset ingenuis post obitu
miraculis: Deo illustratus, quae magno numero
eodem vixit ejus Praeclari recentiorum. Cuius illas
omnes passim meae, Decembrem elaboravit, de-
scribit.

7 Jurvis nunc spectandum exhibere monumentum,
quod hodieque exat, licet a parte inferius primum ha-
bitum maleque custoditum, sicut illud post multam in-
flammas non fuit sumptus, delictum tandem accipi;
simulque iustitiae, totum opus unius generis fane, co-
que non vixit praesentia, confutare. Simul etiam accipi
delictum: etiam ferrea praegnam elegantem, ante
ipsum monumentum praefusa, cum catenula simili

aperit ac materia obis ex latere de vtero fuit ad eorum D.
epistola: quae erat altitudinem habet palmorum octo,
et vixit pinnaculo coronatur: sed hic representatur
non potuisset obisque grandi impedimento conspectus
praecipui in ipsum monumentum.

8 Epitaphium, eidem sepulchro olim appensum, in
Ms. Atempiano Roma hujusmodi legitur, eferretur-
que etiam in Additionibus ad Ciacconium:
Hic quiescit Urbanus Pontifex in ordine quintus, Epitaphium.
Summus divini Romanorum Praefatus electus:
Auctor bonorum, lux, censor, normaque morum,
Speculum cunctorum, dogma duaeque monachorum;
Bonorum director, malorum quoque corrector;
Iustitiae cultor, studiorumque reparitor.
Nullius acceptor, direxit iustitiae libram.
Virtutibus fulgens euectus, vera reddidit idem;
Atque Simoniam fuit splendore fugavit.
Ecclesias nempe reparavit Romae divinitus.
Apostolorumque capta mire recondidit.
Pauperes alendo Christi mandata complevit.
Hicque bonus Pastor ad hunc Christi rediit
Graecorum Caesarem, errorum caligine tectum.
Post labores tandem multos desuperque vocatus,
Inter Fratrum manus ille fracta membra resolvens,
Christi Vicarius transivit ad astra beatus.
Iquem Deus multum exaltat per signa sepulcrum:
Qualis enim fuerit signis tanta clare demonstrat:
Ad tu muben ejus laqueumque membra sanantur.
In multa alius provinciae quoque clare conuiscat.

Nec

CCIII GREGORIUS XI

CCIV VRBANVS VI

CCV BONIFACIUS IX

CCVI INNOCENTIVS VII

CCVII GREGORIUS XII

CCVIII ALEXANDER V

Nec non Italia ab ipso multum amata.
Miraculis late hic in Hispania patent,
Ac io Bohemia, nobiles Franci tota.
Gaudet provincia Arelatenfis jure vocata,
Per tanta signa meritis Urbani peracta.
Ergo meos pariter Urbano beati,
Pontifici summo, lesior, devoto commenda.
Anno millesimo tercentesimo septuageno
Curresce Domini, molique decimo nona
Decembris erit dies, cum ille beatus
Urbanus ad Christum transitu felici migravit.

S. Urbanus Papa assumptus fuit ad Papatum anno Domini MCCCXII. v. Novembris. Obiit io Avenione MCCCXX. XIII. Kal. Januarii. Translatum fuit sanctum Corpus ipsius, de Avenione ad sacrum conebium S. Victoris Massiliensis, & positum io capella S. Petri anno MCCCXX. II. Nonas Junii. Sed in Papatu annis VII. et. moribus II.

Vitus de
tophus &
Oratorius.

9. In eodem Bibliotheca Aitremptiana invenit sequentem Antiphonam, de S. Urbano Papa V. post informationem de Vita & miraculis; qua forte etiam invenitur in Ms. Vaticano nec eodem habemus; nec non in Ms. S. Martini Tornacensis fol. II. E. Cod. 28. continens Antiphonas, Collatas & Sequentias per anni circulum.

ANTIPHONA.

O fugator Simonie, vera calor iustitie: regulator monachorum, propagator clericorum, consulator tyrannorum, & defensor oppressorum, Urbano

vir magnifice, qui resisti mirifice, ora Deum qui te fecit, & Ecclesie preficere, quod ovis det hic gratiam & in futuro gloriam.

7. Salutate Urbanum.

8. Adjutorium nostrum in Christo.

ORATIO.

Deus qui B. Urbani, Confessoris tui atque Pontificis, preclara vita meritis multis modis mundo manifestas miraculis; concede, cunctis ejus memoriam agentibus, suarum effectum petitionum evanesque fulgurarem, veniamque peccatorum in presenti, & in futuro caelesti cum Christo gloria coronari, per D. N. J. C. Eodem Antiphona, ut dixi, est in Ms. S. Martini Tornacensis, sed diversis Versiculis & Collectis, quo sic uti leguntur.

9. Justus ut palma florebit,

10. Sicut cedrus Libani multiplicabitur.

ORATIO.

Deus, qui pro reformatione universalis Ecclesie & dilatatione fidei Catholice, Urbanum summum Pontificem miraculose fieri voluisti; preste quesumus, ut miracula quibus nunc fulget, ut pie credimus, sic multiplicare & manifestare digneris; ut qui summum Pastorem hujusmodi io terris fide mentis scrupulo vreamur & columus, intercessorem summum habeamus in caelis. Per D. N. J. C.

CCIII. GREGORIUS XI.

GREGORIUS, natione Lemovicensis, antea Petrus Diaconus Cardinalis S. Mariz-novæ, electus Avenione XXV. Decembris anni MCCCXXX. consecratus & coronatus v. Januarii sequentis in Vigilia Epiphanie, sed Dominica tunc die; sedit annos VII. menses II. dies XXVII. mortuus Romæ anno MCCCXXVIII. XVII. Martii, & sepultus in ecclesia S. Mariz-novæ Vacavit Sedes Pontificia dies XI.

Manuscripto
ad 18. et 19.
m. 2. 17.

Lucas de
Benedictis.

EX illo Capitolis descendens per Forum Romanum, quod hodie Campus-vaccinus dicitur, tria via duci in S. Mariz-novæ, qua hodie S. Francis Romanæ appellatur, ab hujus corpore hoc ille & reliquissime cultus. In ante majora altavilatus nam, quod Epistola est memini me videri marmoreum Gregorius XI. monumentum sicut illud est incisum novus suo Ciacconio Olavicus inscribit, veluti post annos CCVI. elegantiori opere renovatum in Romani Senatus decreto, propter monumentum reditum ab illo in Urbem Sedi. Olavicus vero Pincelinius, de eadem ecclesiæ relictam suam finitima, Reg. 2. eccl. 1. idem ante dixerat, sed solum scriptionem anno MDLXXIII sub Gregorio XIII. & hoc confirmat scriptum, ab ipsius Olavicus relata sui verbi: Gregorius XI. Lemovicensis, humilitate; doctrina, pietateque admirabili; qui ut Italiam seditionibus laboranti moderetur, Sedem Pontificiam, Avenionis diu translatam, divino assilatus numine hominumque maximo plausu, post annos septuaginta Romam feliciter reduxit, Pontificatus sui anno VII. S. P. R. Q. totius religionis beneficiis non immerito, Gregorius XIII. Pont. Max. comprobante, anno ab orbe redempto, MDLXXIV. posuit. Scriptum itaque Olavicus nos servare voluerit, anno post ducentum vigesimo sexto: convocat enim etiam nomen Consilium trium & Consilium ab ipso expressis, cum insignibus super huiusmodi consilium suspensum in prædilectis Manfies. Petris, quod ante ratum, sepulchri & Episcopii memoriam Propylæum Mæti.

Alfredus
Gregorius.

revelationem istam voluisse fuisse, est quod debent amantissimi antiquitates. Res ipsas Gregorius, qui antea Vita apud Bologniam preloxi & regnavit, in vestro Ms. hic ponere optet.

2. Gregorius XI. natione Lemovicensis, prius vocatus Petrus Bellifortis, & Nepos Clementis VI. dum esset Cardinalis S. Mariz-novæ, concorditer a Cardinalibus electus est in Papam in Avenione, anno Domini MCCCXI. mense Decembris. Sedit annos VII. menses III. & sepultus est Romæ io ecclesia Diocenis, qua Nova nuncupatur, & cessavit Episcopatus dies 21.

Ratio tam
pari.

3. Hic dum esset anorum circiter XVII. sanctæ memorie Clementis VI. ejus patruus, cum Diaconum Cardinalem S. R. E. assumptus: & ne cuius & sauguii acquirisse videretur, coactione cum excellentissimis Doctoribus juris utriusque, & uliarum scientiarum non vulgaribus præceptoribus, tradidit erudiendum, qui ita io multis scientiarum generibus profectus, ut non modo medicorum, sed eminentissimæ iuriconis Doctor & cunctis haberetur: in tamquam culmen & summam doctrinæ evasit, ut a famosissimis Italia Doctoribus, a Baldo præcipue de Persilio, in cathedra leges iuræ civilis, ejus opiniones & dicta adduceretur io modum, sepulchre ejus dictis allegatis diceret, Dominus noster in hac lege sic dicit, intelligens de D. Gregorio XI. cujus scripta non ad medicos solum, sed & eruditissimos jam pervenerant. Vita etiam ioconotissimæ fuit, placidus io moribus, &

Præterea
Gregorius a
pauca inglu
naus.

et parit
parit in
solent.

N a fu

devotus
ergo R. P.
Marianus.

id est
sicut
fratrum
prole.

Marianus de
reynardo
Urbis.

id est
sicut
fratrum
prole.

id est
sicut
fratrum
prole.

A super omnes humilis, & devotus: vultu pallidus, & complexione admodum delicata. Egregius Panisfius huius erga Dispartem Virginem devotus probatus fese, quando ad instantiam Philippi de Mazeris, Cancellarii Cyprici, post mortem totius negotii discessum, cepit festum & Officium Praesentationis; quod coram se fecit celebrari Avignione in ecclesia Fratrum Minorum, die Dominica, xxi. Novembris, anno a Nativitate Domini mcccclxx. Id est, x. an. postea ut ipsius Philippi ad omnes fideles Episcopi de antiquitate festi Praesentationis, & quando & qualiter illud in Ecclesia Latina celebrari cepit. Eum Epistolam uno cum plures ad idem argumentum spectantibus, cepitiam a nobis inter opera ipsius Philippi Parisii, ad divinis Parthenonibus fideles, fecit devotus amplexu nostri R. P. Danielis u. Virgine Maria Carmelinae reus, cui eandem, non cum praestitit omnibus aliis quae memoraverat, communiaveramus. Non enim utque uenerat illam anno mcccclxx. Cantuarii Amnerpae impetendum libellum, sub hoc titulo. Praesentate gloriose Virginis Maris in templo in Ecclesia Orientali antiquissima festivitatis institutio, in Latina exinde recepta, opera & zelo illustris viri D. Philippi de Mazeris, Regni Cyprici Cancellarii, a Mariano Ordine semper venerata, ac demum novissimo seculo Jesu Societate mirum exaltata, ex variis tam manuscriptis quam impressis authenticis. Ibi vetus Officium lesit novum, nec non solenne praesentationis ordinem, sub quo saepe illud mysterium, in Ecclesia Eminentissimi S. Augustini, ibidem Avinionis exhibitum fuit, anno mcccclxx. coram Clemente Antipapa; innotuit Bullam inter Pauli II. anno mcccclxx. xxi. Kal. Februarii, Pontificatus prime, illud festivitatem celebrandum, usque in ejus Vigiliae jejunioribus, relaxantia centum dies de ieiuniorum praestantia. Ipsi per Gregorio, in praemium sua istius devotionis generosa voluntas, generosum illud animi propositum ac votum, quod mos sequutus anno executionis mandavimus regressus in Urbem Romanam, sicut in M. vestre huius verbi legimus.

B Dum in palatio Avinionensi moram traheret, & die quadam in aula deambularet, comitante eum Episcopo quodam ejus Cubiculario, diceretque Gregorius Episcopo, Domine Episcopo, quate non vaditis ad Ecclesiam vestram? & continuo Episcopos respondens dicens, Et vos, Pater Sancte, quate ad Ecclesiam vestram non acceditis? intelligens de Roma, quae Sedes est Petri & Christi Vicarii propria; ita animo compunctus est & statim conscientia castus, ut statim veniendo Romanam cogitaret. Erat per idem tempus totum fere Ecclesia Patrimonium in Italia, opera Florentinorum, per tyrannos plurimos Ecclesia occupatum: & hinc occasio sumpta, paucis huius sui secreti confisus, paratis galeis, coarta attentione & amicorum voluntate, Romanam venit, quo anno ultra lxx. a tempore videlicet Clementis V. Romani Pontificis praesentia, qui in Urbe coartate residere, privata fuerat. Intravit ergo in Urbem, cum iocundo Romanorum letitia & incredibili applausu receptus, acclamantibus cunctis, Benedictus qui venit in nomine Domini Pastor supremus. Gaudebat omnes videre faculum Pontificem, dimissis parentibus & noxis, dimissa patria propria, spretis omnium perlationibus ac non venire, in Sede propria collocatum.

C Dum hic Romae moraretur, veluti Pastor bonus & Christi verus imitator, agere cepit via pacis ad reducendum Populum Florentinum, qui omnis se ab Ecclesia separaverat, multaque contra Ecclesiam commiserat, propter quae fuerant majores de civitate anathematizati & civitas interdictio supposita. Pro qua redituione & pace cum dictis Florentinis tra-

standa & firmanda, & recuperatione terrarum Ecclesiae, milit ad eos Legatum de latere, D. Joannem tit. S. Marcelli Cardinalem Ambianensem: aote eujus legationis finem, sicut Domino placuit, D. Gregorius infirmatus, & Romae moritur die xvi. Martii, an. mcccclxxi. cum omnium multo dolore & merore; & vero dolore praefago futurorum malorum, longi videlicet schismatis, quod ex ipso morte in ecclesia Dei secutum est; cuius initium & causa inferius seriose describitur, veritatem sequendo licet proprie accidit in facto, licet aliter forte ab aliquibus casus huiusmodi schismatis ponatur in terminis.

D Joannes Gerson, Universitatis Parisiensis Cancellarius, in lib. de examinatione doctrinarum p. 2. Confid. 3. scribit, quod hic Pontifex, potius in extremis, habens in manibus sacrum Christi corpus proelatus est coram omnibus, ut cavearet ad hominibus, siue viris, siue mulieribus, sub specie religionis loquentibus visiones sui capitis; quia per tales ipse deductus, dimisso rationabili iurum consilio, se traxerat & ecclesiam ad discrimen schismatis imminenti: quibus Gerson verbis nos glisse apponitur, ad Catharismum de Senis id trahens, per quem Papa, ut ait, indultus est, qualiter se Romam transferret, Cardinalibus & ceteris dissuadentibus. Fugientem istud, quidem quae Gerson accepit, viderem fuisse, qui translatum Gallum sedem agro ferrebat, non pendens dubitaverit. Quam autem in iussu ab infidelibus, demonstrat, & Gerson praudentem meritis his requirit nuper scriptor Francus, videlicet Natalis Alexander: quoniam simili phantasia etiam in progressu & subsistentibus intelligit. Cur enim eo loco, quo in favorem Apostolicae sedis scriptis aliquid, non possit tam bene ipsius Sanctae Sedis vices numerari Antiochiae, nequam tunc dignos fide, quante alius minus potest perire Pontificis auctoritatis, ideoque consensum promereri? Sane redituus sedis Romae non dedit causam schismatis, quod ex tempore meo dum imitator: & sicut in aliis subleto gratitudinis causis post eorum mortem solutum est, pueris quoque Avinionis ex Roma fieri. Nec paucissimi fructus Gregorii sui itineris, spe Italiae pacanda suscepit, Bononiensibus morae obsequium reversis, Florentinis autem proximam spem sacrorum sua redituus, upud quos tunc etiam Gregorii legatus funderat Catharicos. Quod autem hoc non loqueretur visiones sui capitis, agnovit ipse Gregorius, cum votum suum, Deo soli notum, de Urbe respectu ipse revocavit, sicut etiam testatur ipse Pius II. in bulla canonizationis. Quare oblegitur ob eruditum virorum scriptis ejusmodi fabella, tam ipsi Gregorio, quam sanctae Catharinae sanctaeque Brigittae (cum & haec intelligi velint) injuriis.

E Interitum Gregorii, Avinionis Romam, & Roma Anagninam, accurate quidem ac minutim, sed rixibus in iussu & stile obscurissime, descripsit Pet. Petrus Ameliosus Augustinus Erenius, Urbani V. sacrisse & Confessoris: qui in morte etiam sub Gregorio perstravit, & insulam Episcopos Scagallenses natus, quemadmodum & alii tales plures, episcopatum illud composuit, quod primum produxit Pappus Massenus inter Vitas Pontificum: ex quo ipsum successore reproducerant in Ciacconio Fildoribus, Ughellus, & Olduinus, de Antiquis de quo Historico Pontificum optimo narratur, singulas Amoenitates addidit sed ad subsidium Librorum. Sed hoc sermone optari facilius quam praestari possit ab uno aliquo, nisi epistolam conuenerit plures alii, in eorum per quae transiit fuit locorum antiquitates & temporis illius historiam apprimo versus, in Gallia, Liguria, atque Italia. Ego certe frustra renatum me libens facer, & a quo fructu impetrasse amicum rem quae possit erodere aliis: quod.

D Roma moritur.

id est
sicut
fratrum
prole.

id est
sicut
fratrum
prole.

id est
sicut
fratrum
prole.

id est
sicut
fratrum
prole.

id est
sicut
fratrum
prole.

id est
sicut
fratrum
prole.

id est
sicut
fratrum
prole.

id est
sicut
fratrum
prole.

id est
sicut
fratrum
prole.

*His fuit
Clementis
Petrarcha*
A **¶** In ea qui perro sequitur Pontificatus finitus Petrar-
cha Christianus, superius semel iterumque laudatus,
mortuus anno MCCCLXXV. Et sub hoc conditus Epis-
copus, quod ipsam sibi scripsisse arbitretur,
Frigida Francisci lapsus hac tegit ossa Petrarchæ.
Scilicet Virgo parentinam: Sate Virgine, parce:
Felleque iam terribili requisivit in arce.
Ipsem ejus Christianum (cujus exemplum ex Romana Al-
tissimi Ducis Bibliotheca ad nos pervenit) primum fla-
gentis ante MCCCLXXV. evulsam, ante MCCCXVI. ven-
dendam curavit, idem qui & Constantiensem ad sua
usque tempora subiecit, Nicolaus Garanta; vel
ex magis hic nominandus, quod ejus nomen, & ad Pon-
tificatum distans cellula apta, lausque amicum no-

strum Ludovicum Jacob a S. Carolo, antea in Biblio-
theca Pontificia, in duos libros distinxit, in quorum
primo agitur ex professio de omnibus Romanis Ponti-
ficibus a S. Petro usque ad Urbanum VIII. ac de
Pseudo-Pontificibus, qui scriptis clarescent: in
secundo vero de omnibus Auctoribus, qui cum
in generali tum in particulari eorum vitam &
laudes, nec non præcellentiam auctoritatemve po-
steritati consecraverunt: cui adjungitur Catalogus
haereticorum, qui adversus Romanos Pontifices al-
iquid ediderunt: ipsi notissimum, & nostris in-
finitis imprimis commodum, ideoque hic jure meri-
toque laudamus.

D
continua-
tur a p. 11.
Nicolai
Garanta
in fine ad
p. 116.

CCIV. URBANUS VI.

URBANUS, natione Neapolitanus, antea Bartholomæus Archiepiscopus Barenfis, ele-
ctus VIII. Aprilis anni MCCCLXVIII. coronatus ipso die Paschæ, XVIII. Aprilis:
sedit annos XI. menses VI. dies VIII. defunctus MCCCLXXIX. XV. Octobris; sepultus ad
S. Petrum in Vaticano: & vacavit Sedes dies XXII.

di. anno
1378. ad
Hy. an. 11.
M. C. L. X. IX.

*Caro fuit
Petrarcha*
B **¶** Antea Aringius Roma subiecitur lib. 1. cap. 3.
agens de summis Pontificibus in Vascan sepultus,
Urbanus VI. regis, inter altaria Annuntiationis Be-
atæ Virginis & S. Blasii, ad lavum introitus, in
marmorea urna conditus est: inde vero anno MCCCVI.
die XII. Septembris translatus, sub novæ basilicæ pa-
vimento, ceteris Pontificibus aggregatus est. Monu-
mentum perquam magnificè atque exco. rati formam positi-
tatis servatum capienti Oldonno nostro, avinensium in-
duque ex præfata exhibit: ubi licet insignis Pontificis
superimpicta cernatur iterum circumscriptum itera,
ipsius tamen supra nitum parietis marmorea statua u-
nus demanet cernamens est: unde appare, etiam
salis iterum penitus non coelestis, ante jam præ-
dictum circumscriptum nunc: extantem autem ipsius atque
lucis inscribitur.

*Monu-
mentum.*

disse deleremus magis, nisi multa curaret alia ejusdem
de eadem re, & sunt eodem tenore, ad Imperatorem
alia iterum aliter, ut nra Cardinalium Roma profes-
sum, ad abentes Avinionem; has autem omnes metas
simulacionem fuisse metaque exteras, credat qui possit.
Causam a pluribus agitatam fatis, noli deinde tradi-
dam suscipere, curata impetum quendam scriptorem
Francum: placet tamen ex nostro MS. illius tempo-
ris monumentum producere, cellasam cum editione
Anonymi Collectis Conclusionem in Clemente VI.
allegata, ubi hoc Concilium locum servatum tenet:
et eam plenè, quo in hoc Concilio ad seculum XIV. per-
tinentiam istre invincuntur. Invenio autem scriptum il-
lud in nostro Codice post elegendum Gregorio XI. dignum
quod et quæ Bosquetus edidit relationi ex adverso
comparatur.

HIC ACET URBANUS VI. PONT. OPTIM. MAX.

ACTA ELECTIONIS ET SCHISMATIS

Ex nostro MS.

Episcopio
C **¶** Basili videri, cui nra insigniter celata inscripta, hujus-
modi Episcopii legendi offert apud eum Oldonno:
Hac animo magnus, sapiens, iustique Monarcha
Perthenopous adeit, Urbanus Sextus, 10. æra.
Fervens fidei latebras conferre magistris,
O docui: his latus semper pot prædica fuitis.
Schismaticis magis animo majore regebat:
Omne Simoniacum tanto sub Patre tremebat.
Quid juvat hunc terribili mortali tollere laude?
Pro meritis cæli splendet tibi gloria valde.

*Caro fuit
Urbanus VI.
Flandria ad
avinionem
fuerit in
vita illa
dicta.*
3 Qui Gregori Papa XI. vitam apud Bosquetum
descriptis antea Gallis, de electione subiecta scripsit,
qualia potius, Clementis Schismate inherens, ex sua
falsitate sensu: contra que aliique, a Galis adversus
Urbanum electionem perferri solita, multam ejus servam
monumentum deprecantur producat Analasium
Ecclesiasticum continentes Abrahamus Brevius &
Odericus Raynaldus. Mihi, domini Belgæ, permagni
semper usum est, non quod Urbano constantissime sem-
per adhaerens Belgæ, asperissima quoque ex nomine a
Francis passus: sed quod Comes Flandriae Ludovicus,
Francorum partibus tam constanter sublevis, ut an-
nos servatus, ditionis, & vitæ ipsam ejusdem consecra-
verit, nullis fuisse lapsum ex de causa rebellantem ce-
rentibus a fidei Gallicæ revocabilis: nunquid tamen
induci potuerit quantivisque confideraturum Gal-
lorum sollicitudinis, ut Clementem pro vero agnosce-
ret Papa, a cuius ipsiusque manu dictas jam habere &
monstrabat latus de electione Urbani; quas interci-

D **¶** Defuncto Gregorio XI. erant tunc in Romana
Curia præsentes sexdecim S. R. E. Cardines
Collegium constituentes, videlicet:

Petrus Portuensis, vulgare dictus Card. Florentinus.
Jo. Penestrinus, vulgare dictus Card. Lemovicensis;
Guillelmus S. Stephani & Cælio monite, dictus de
Agrifolio;
Bertrandus S. Cæcilie, dictus Gladstoneus Ordinis
Minorum;
Robertus XII. Apostolorum, dictus Gebennensis;
Hugo SS. quatuor Cardinalium, dictus de Britannia;
Guido S. Crucis in Hierusalem, dictus Putzvenensis;
Petrus S. Laurentii in Lucina, dictus Vivariensis;
Franciscus S. Sabine, dictus Cardinalis S. Petri;
Simon SS. Joannis & Pauli, dictus Mediolanensis;
Gerardus S. Clementis, dictus Montis-majoris;
Joannes S. Georgii ad Velum-aurei, dictus de Urbinis;
Petrus S. Eustachii; Guillelmus S. Angeli;
Petrus S. Marie in Via-lata, dictus de Veruchio;
Petrus S. Marie in Colmedim, dictus de Luca.

Alii item S. R. E. Cardines, videlicet D. Alba-
nensis, D. Tusulanus, D. Sabianensis, S. Anastasie,
Vitalis, S. Marie in porticu erant in Evensone: Do-
minus vero Joannes S. Marcelli Cardinalis Ambrosien-
sis, de quo supra, legatus erat Apostolicæ Sedis in Tu-
sciam, numero XVIII. quorum quatuor tantum erant Ita-
lici, videlicet D. Florentinus, D. Mediolanensis,
N n 2 Domi-

Cardines
16. sunt
presentes;

* et Ver-
uchio ad
Veruchio.

dom alium
p. 116.

A Dominus S. Petri, & dictus Dominus de Urinis.

procedit
per totam
obsequia
Civitas

1. Convocatis igitur ad le, per iam dictos Cardinales presentes in Urbe, Senatore Urbis, videlicet D. Guidone de Prohitis Milite Ultramontano, ceterisque alius Urbis Officialibus, eis prestiturum solenne iuramentum in forma iuris, de observanda Decretali, Ubi periculum, & de custodiendo fideliter burgo S. Petri, & de Palatio, ubi fuerat eras Conclave, ab omni violentia & impresseione preservando. Quod quidem iuramentum, cum multis etiam oblationibus gratissime subierunt. Dum autem sapientissimi Cardinales frequentes adfuerint in ecclesia S. Marie nove, ubi Gregorius corpus traditum fuerat ecclesiastice sepultus; pro celebrandis exequiis defuncti Pontificis, ut moris est; ipsis quidam de sic ibidem congregatis, Officialibus praefatis, tam nomine suo quam aliorum civium & populi Romani, non minus humiliter quam devote dictis Cardinalibus supplicarunt, ut aliquem idoneum & sufficientem virum eligere dignarentur in Papam, qui esset natione Italianus; assentes non modo hoc utile, sed prope necessarium fore Romanæ Ecclesie totique populo Christiano; postulationem eorum fundantes causis & rationibus infrascriptis.

representat
per totam
pallium
Civitas
per totam
obsequia
Civitas

B 3. Imprimis itaque allegaverunt & dixerunt, quod Romana Sedes, quæ Apostolica etiam effecit, imo fere Italia tota, propter longissimam summorum Pontificum abientiam ab ipsa Urbe, in qua divina & incommutabili ordinatione Romana Ecclesia fuerat stabilita, multipliciter collapsa & depressa fuerat, propter diuturnam longam summorum Pontificum abientiam; quodque monasteria & ecclesie Urbis, palatia, claustra, adficia, in quibus S. R. E. Cardinales sunt intulati, in eadem Urbe & Urbis adjacentibus, a longo tempore erant diruta, neglecta, & collapsa, & quasi irreparabiliter ad extinctionem deducta, in periculum exemplum non modo omnium ecclesiarum & ecclesiasticarum personarum, sed in scandalum etiam Christianorum omnium, Urbem devotissimè aut pregrationem tanta visitantium, quorum oculis neglectus iste sacrarum rerum notissime subiectus erat. Adjicientes quod nulla erat reparatio & reformatio aprior via, quam quod summus Pontifex, quem Deus in Sede Romana collocaverat, & Cardinales pariter in Urbe residentes, quemadmodum omnes retro Romani Pontifices & Cardinales ibi residerant, usque ad tempora Clementis Papæ V. a cuius electione citra usque ad hæc tempora, Romani Pontifices & Cardinales in urbe Roma, vel saltem in Italia prope Romam, residentiam facere non curaverunt, sed potius se a propria Sede sequestraverunt: quæ locustatio ex eo potissime provenerat, quod dictorum temporum Romani Pontifices non fuerunt Italiani, sed Gallici vel Ultramontani, huc potius patriæ natalis soli rationem habentes, quam honoris & loci ad quos provecti fuerant & divina dispositione vocati.

ecclesia
per totam
obsequia
Civitas

C 4. Insuper addiderunt toti mundo fore notorium, quod occasione prædictorum defectuum, civitates, oppida, castra, villæ, provincie Romanæ Ecclesie, per Italiam constitute, peculiare & antiquum ipsius Romanæ Ecclesie patri-monium, per dicta tempora fuerant guerris, dissensionibus, partialitatibus innumerabilibus supposita, vexata, & lacerata, & per tyrannos & malos Officialibus, maxime Gallicos vel Ultramontanos, miserabiliter subjugata & oppressa, in tantum quod ipsa Romana Ecclesia ex ipsis civitatibus, oppidis, terris, &c. valde modicam, imo nullam utilitatem fuerat dictis temporibus consecuta; quæ imo pecunias & thesaurorum omnes, quos aliunde eadem Ecclesia, etiam cum magnis oneribus & gravaminibus omnium Ecclesiarum mundi, acquieverat & congregaverat, consumpserat & quotidie consumebat

pro ipsarum civitatum & terrarum defensione; adeo quod eadem Ecclesia, quoad temporalia, fuerat, eras, & est, maxime novissimis hinc temporibus, quasi ad nihilum notorie & manifeste redacta & exhausta, & in magno contemptu ubique posita.

5. Non videbatur præterea hocessum & tolerabile, quod post tot annorum curricula Romani Sedes sine Pastore, & ipsius sui presentia & solatio destituta maceret, ne dicam contempra; & alibi valde remotis partibus, contra Dei præceptum, per tot annorum defectum tot Romani Pontifices, carissima & neglecta, elegerint habitare. Disserunt etiam, verum, clarum, & notorium fore cui-libet inventui, quod ex continua residentia Romani Pontificis in Urbe Roma, vel saltem in Italia, sequeretur multa Romanæ Ecclesie, & toti Italie & Christianitati Deo dante profuturæ; recuperatio videlicet terrarum & dotis Romanæ Ecclesie prædictarum, quæ notorie propter rationes iam dictas contra ipsam Ecclesiam rebellarent; nec non & pax & tranquillitas ac pacificus status Romanæ civitatis, & ejusdem totius Italie, quæ non minima pars erat & est totius Christianitatis. Et quod prædictis rationibus motus Urbanus Papa V. Italiam visitavit & licet post aliquos annos redierit Avinionem, & quasi incontinenti discesserit; intendebat tamen (ut affirmabatur a quibusdam, de sua mente informati) quod si supervivisset, procul dubio ad Italiam redisset. Gregorius quoque XI. contra volentem & magnas parentum instantias, patri, fratri, nepotum, consanguineorum, adfinium, & amicorum omnium suorum, ac etiam multorum Regum & Principum, Cardinalium, & familiarium suorum, hares proprios dimittendo venire voluit ad Urbem Romam & venit, cum magnis laboribus & expensis personarumque periculis, in Sede propria moraturus. Qui etiam dicebat, quod tempore quo erat Cardinalis, diffugerat sibi D. Urbanus reditus de Italia sine recessu, & hoc ipsum Urbano prædictis pluries affirmabat. Propter magnis precibus supplicabant, quatenus his attentis rationibus, italicum Pontificem pro hac vice eligerent, qui his periculis sua presentia valeret & posset, prout opportunum erat tantis necessitatibus, providere.

6. His rationibus auditis, Reverendissimi Domini Cardinales paucis verbis in bone fere modum responderunt: Quæ nobis exposuistis & supplicastis attente audivimus & intelleximus: disponimus autem, nulla exceptione nationis vel personæ, Ecclesie Dei providere de Pastore utili & idoneo, prout Deus inspiraverit, & conscientie nostræ videbitur, & non aliter. His prædictis, & ordinatis per dictos Dominos Cardinales tam Palatii S. Petri quam burgi ejusdem fida custodia, deputatis etiam custodibus Conclavi, ut illi moris, ut sic cum omni libertate, omni impresseione & violentia cessante, electio summi Pontificis canonice celebraretur; Cardinales ante ingressum Conclavi simul in certo loco aliquando congregati, inter se colloquia haberunt, super persona futuri summi Pontificis tractantes & colloquantes. Qui tamen non poterunt concordare; quoniam Cardinales Gallici inter se erant discordes; Lemovicenses scilicet ex una, & reliqui Gallici ex alia; nec ad eligendum de Collegio Italianum dispositi videbantur: & Italici tantum quatuor, videlicet S. Petri, Mediolanenses, Florentini, & de Urinis non habebant potestatem, quia minor pars, eligere tamen italicum voluissent, & in Gallicum non libenter consentirebant.

7. Patet igitur discordia inter Lemovicenses Cardinales & alios Gallicos, reliqui Gallici qui non erant Lemovicenses tandem concordaverunt cum Car-

ecclesia
per totam
obsequia
Civitas

ecclesia
per totam
obsequia
Civitas

ecclesia
per totam
obsequia
Civitas

ecclesia
per totam
obsequia
Civitas

ecclesia
per totam
obsequia
Civitas

ecclesia
per totam
obsequia
Civitas

ecclesia
per totam
obsequia
Civitas

ecclesia
per totam
obsequia
Civitas

ecclesia
per totam
obsequia
Civitas

A dinalibus Italicis, de habendo potius Italieum quam unum Lemovicensem, dicentes aperte, quod totus mundus erat attentissimus admodum de Lemovicensibus, qui tanto tempore Papatum possederant quasi hereditarii. Lemovicenses vero, intelligentes tam Cardinales Italicos quam reliquos sibi adversari, deliberaverunt & inter se concluderunt, quod ubi non possent habere sufficientem numerum Cardinalium, ad faciendum Papam unum ex ipsis vel saltem D. Vivarianensem eorum sequacem, eligerent potius Italicum, sed de extra Collegium: & nominabant Archiepiscopum Barensem, qui Urbanus postea VI. dictus est.

B & Erratio quare in istum Archiepiscopum vota sua dirigebant, potissimum erat, quia sperabant Cardinales Italicos in istum Italicum potius quam in alium Gallicum debere consentire: credebant etiam quod alii Cardinales Ultramontani in hunc concurrerent, quoniam Archiepiscopus Barenfis erat hominem valde scientificus, practicus, doctus, & instructus in hylis Curie & Castellarie, & ab antiquo familiaris ac domesticus Cardinalis Pampilonensis Vice cancellarii qui ipse Lemovicensis erat; & dum Gregorius XI. venisset ad Italiam, ipsum D. Barensem Archiepiscopum, tamquam benevolum & de quo D. Cardinalis Pampilonensis plurimum confidebat, posuit ad regendam Cancellariam loco ipsius Pampilonensis Vice-Cancellarii: tum etiam quia ipsi Cardinales habebant & repugnabant ipsum D. Barensem unum Ultramontanum & ipsorum moribus conformem, et eo quod multis tempore fuerat cum Dominis Cardinalibus Ultramontanis conversatus in Avinionensi: tum etiam quia ille Barenfis erat de regno Siciliae & civitate Neapolitana oriundus, cujus regni & civitatis erat Dominus Serenissima Regina Joana, quae fuerat & est sanctae Romanae Ecclesiae devotissima, & ipsi Cardinalibus valde grata & accepta. Et ante ingressum Conclavi iam erat quasi praefecta huiusmodi Cardinalium Lemovicensium voluntas & despositio, ita ut decreverat multis quod D. Archiepiscopus Barenfis esset futurus Papi; imo & aliqui ex ipsis Dominis Cardinalibus, prout ferebatur, se sibi verbi placidis commendaverunt, sperantes eum in summum Pontificem assumi debere.

C Adveniente autem tempore intrandi Conclavis, omnes Cardinales, qui erant numero sedecim ut praediximus, intraverunt Conclavem, die videlicet vii. Aprilis, anno Domini supradicti, videlicet MCCCLXXVIII. Quia die vii. mensis Aprilis, hora laeta tarda, iam clausa Conclavi & bene custodita, Cardinales de Agrifolio & Pictaviensis accesserunt ad D. Cardinalem S. Petri, & ipsi aperuerunt quae inter se de Dominis Barensi tractaverant & concordaverant, persuadentes ei ut in persona D. Domini Barenfis consentiret: quorum petitioni Dominus S. Petri respondens statim annuit & consensit. Eadem verba D. Pictaviensis dixit D. Cardinali Mediolanensi, qui similiter respondendo consensit in d. Dominum Barensem. Et statim cum d. Dominio de Agrifolio computaverant eos qui consentirebant in d. Barensem, & invenerunt duas partes Collegii in ipsum consentire, scilicet praesentium Cardinalium.

D Die vero sequenti, vii. videlicet Aprilis, omni impressione cessante, sed Conclavi bene custodito & munio, Cardinales convenerunt in epistula Conclavi; & audita prius Massa de Spiritu sancto, ut moris est, coeperunt de negotio electionis inter se tractare. Cardinales vero praedicti, scilicet de Agrifolio & Pictaviensis, coeperunt tentare sigillatim unumquemque, utrum possent ex Dominis Cardinalibus habere vota & voces, quae sufficerent ad eligendum praedictum Barensem; & tandem reperi-

runt voces & vota Dominorum Cardinalium in D. numero sufficienti concurrentium. Unde immediate Dominus de Agrifolio, omnibus aliis Cardinalibus ibidem existentibus, dixit haec verba: Domini, sedemus statim: quia pro certo credo quod in continenti eligemus, habebimus Papam. Cardinalis vero de Urinis, qui ad Papatum (ut credebatur) aspirabat, videns quod Dominorum directae & concurrentiae ad eligendum in Papam Dominum Barensem, conabatur ipsum negotium electionis d. Barenfis divertere, & differre, & (ut crederetur) impedire; unde haec & similia verba protulit: In effectum, Domini mei, differamus istam electionem in aliud tempus, ut possimuscludere istos de populo Romano, qui volunt & clamant habere Papam civem Romanum: & vocemus ad nos unum fratrem Minorem, eique imponamus cappam & mitram Papales, & fingamus nos eum eligisse in Papam, & sic recedamus de loco isto, & postea alium alibi eligemus. Erant enim aliqui de populo in platea ante palatium facti, nullam tamen violentiam vel comminationem facientes, sed incaute clamantes, Romano loquens; & expectantes potius, publicae electione Romani Pontificis, currere ad domum Electi, & per quemdam abusum domum Electi spoliare in signum gaudii, quum volentes aut valentes aliquam impressionem facere, sicuti in veritate postea alio electo quam Romano non fecerunt.

E Cui Cardinales Lemovicenses & alii sequaces responderunt & dixerunt: Domine de Urinis, certe hoc nos faciemus: quia nolumus facere idololatram, & decipere, & clamare animas nostras: imo certe intendimus de praesenti eligere & eligemus verum Papam: & de clamoribus & verbis istorum de populo non curamus. Videns autem Cardinalis de Urinis quod non prohibebat ad intentionem suam, & Cardinales fecerant ad dictam electionem celebrandam; videns idem Dominus de Urinis similiter divertere & impedire, quod D. Archiepiscopus Barenfis non eligeretur, persuasit dictis aliis Cardinalibus, quod eligerent Dominum S. Petri Romanum, & eum ad hoc nominavit. Fuit autem responsum ei per D. Cardinalem Lemovicensem, quod licet Dominus S. Petri foret hominibus & sanctus, duo tamen obstabant; primum quia Romanus erat; & Romanus per aliquos petebatur, & ideo non haberet Romanum, ne etiam forte decreteretur Papa factus ad clamorem populi. Secundo obstabat, quia Cardinalis S. Petri erat nimis debilis & infirmus, nec posset sufficere ad onera Papatus: & adiecit haec verba, vertendo se ad Florentinum, Tu vero, Florentine, esis de Florentia, quae est inimica Ecclesiae Romanae, & ideo non eligimus te. Dominus autem Mediolanensis est de terra Bernabonis tyranni, qui semper fuit in eoera Ecclesiam: Dominus Cardinalis de Urinis similiter est Romanus, partialis, & nimis juvenis pro Papatu.

F His dictis Cardinalis Lemovicensis, praesentibus & audientibus omnibus dictis aliis Cardinalibus, & coram eis ibidem omnibus existentibus, in Papam & Romanum Pontificem elegit D. Bartholomaeum Archiepiscopum Barensem, utendum verbis istis in effectum: Ego pure & libere eligo & assumo in Papam D. Bartholomaeum Barensem Archiepiscopum; illicoque sine aliquo temporis intervallo ceteri omnes Cardinales; in numero sufficienti, facientes & constituentes multo maiorem partem duorum partium ipsorum Cardinalium in Conclavi existentium, pure & libere eundem Barensem Archiepiscopum similiter in Romanum Pontificem elegerunt. Cardinalis Florentinus, videns quod duae partes & plures d. Archiepiscopum Barensem elegerant, accessit, & eundem Archiepiscopum pure & libere ibidem ele-

Agit. Quae electio fuit celebrata, Conclavi adhuc bene omni ex parte clauso & firmato existente.

qui ex his
fuerunt

13 Cresco autem D. Archiepiscopo Barensi in Papam, Cardinales inier se fuerunt locuti, deliberantes an expediret dictam electionem statim populo publicare: & tandem concluderunt quod publicatio huiusmodi differretur, donec transisset tempus praedictum, & donec ipsi praevisi fuissent. Causa autem dilationis huiusmodi haec fuit, quia tunc d. Electus non erat in palatio: & si dicta publicatio facta fuisset, aetque iam Electus venisset ad palatium & ad ipsos Cardinales, dubitari poterat quod aliqua ratiōis & sinistra via eidem Electo possent occurrere, eo quod ipsa Electus non erat Romanus, & Romani libenter habuissent Papam nationis Romanum.

differtur
publicatio
electionis
usque post
papam.

Alia etiam fuit causa, quia ex quo ipsi Cardinales iam elegerant, intendoebant ante publicationem praedictam, aliqua vasa argentea & quondam alia bona, quae tunc habebant infra d. Conclave, facere ad domos eorum vel alibi reportari, quod non credebat tunc scire posse, si in continenti d. electionem publicarent. Unde pro maiori securitate ipsos Barensis Electi, & ut aliquis inquirere suspicari vel praesumere ipsum esse Electum, Domini Cardinales miserunt pro nonnullis Praetatis Italicis, qui moram strabant Roma, ut ad eos venirent pro nonnullis arduis Romae Ecclesiae negotiis: inter quos fuit Barensis Electus, Patriarcha Constantinopolitans, Episcopus Ubiensensis, Episcopus Nucernus, Abbas Cassinensis, Abbas S. Laurentii extra muros Urbis. Qui omnes, post vocati existerant, accesserunt ad palatium: non tamen Cocleare intraverunt, sed seorsim ab ipsa Cardinalibus praevis fuerunt, & similiter ipsi Cardinales iocra Cocleare praevis fuerunt.

interius
conclavi
ad
conclavi.

14 Sumpto autem prandio, ad maiorem expressionem libere voluntatis & liberi consensus eorum, & ad maiorem etiam cautelam, in praesentem Barensis Archiepiscopus iterato, libere, & concorditer ac unanimiter, omni prorsus impressione cessante, sed Conclavi adhuc bene custodito remaneat, consenserunt, & cum in Papam iterato elegerunt. Praemissa suggesta & consummati, vox cepit exire & dici apud aliquos de Romano populo, sicut verum erat, quod Papa esset factus, sed ignorabat quis esset vel de qua natione: & propterea ipsi de populo clamare ceperunt & petere, quod hoc eis indicaretur & diceretur. Et tunc per D. Episcopum Massiliensem, Locum-tenentem Camerarii & Conclavis Custodem principalem, dictum suum ipsi populo, quod irent ad S. Petrum, & tunc hoc diceretur & publicaretur ei. Quibus verbis dictis quidam de populo, intelligentes vel male percipientes, quod iteō ad hospitium Domini S. Petri, credentes (quia erat Romanus & Romanum habere desiderabant) ipsum Domineum S. Petri esse creatum Papam, ad hospitium Domini S. Petri reverunt, & bona quidam mobilia quae ibi erant secum apportaverunt. Quidam vero de populo stabant apud palatium & clamabant, Papam Romanum desideravimus, & Romanum habemus. Et licet verba huiusmodi sic ab aliquibus de populo jactarentur, quia tamen electio iam facta non publicabatur, suspicati sunt aliqui, quod populus per moram illam illuderetur, eo maxime quod quondam pars Conclavis fuit aperta, causa asportandi vasa argentea & alia bona Domineorum Cardinalium: ideo quidam de populo hoc percipientes unam portam Conclavis aperuerunt, ad finem ut Cardinales non exirent, nisi facta & publicata electione.

per praesentem
archiepiscopum
clavum.

15 Cardinales Ultramontani videntes populum intrasse iocra Conclave, & timentes valde quia Romanum non elegerant, iocurrerunt Domineum S. Petri ut contentaretur induci tamquam Papa ad placandum

populus
propter
quod effectus
ad S. Petri
hinc ingressi

populum: sique est indutus ut Papa, & populus D. tunc ei tamquam Papae, credentes eum esse Papam, reverentiam exhibuerunt. Dum hac sic per tumultum ageretur, omnes Cardinales, excepto D. Cardinali S. Petri, de palatio recesserunt, & ad eorum hospitium secure reveri sunt; D. Barensis electio in Papam in palatio in quadam secreta camera remanebat. Post recessum Cardinalium de palatio, D. Cardinalis S. Petri adhuc in palatio existens, hac verba protulit in effluo: Ego non sum Papa, nec volo esse Antipapa: sed melior me est electus in Papam D. Archiepiscopus Barensis. Quidam vero de Cardinalibus, timentes quod populus Romanus irritaretur contra eos, propter fictionem quam fecerant de Domineo S. Petri, domos proprias reliquerunt, & castrum S. Angeli ingressi sunt: hi fuerunt Cardinales, Lemovicensis, de Agrifolio, Pictaviensis, de Britanno, Vivariensis, & de Verucha. Quidam vero extra Urbem ad aliqua castra munia le comulerunt: hi fuerunt Cardinales Gebennensis, qui accessit Zagorolum, Cardinalis de Ursinis, qui accessit Vicovarium, Cardinalis S. Angeli, qui accessit ad ad quoddam castrum montis S. Pauli. Ceteri vero Domini Cardinales, tam Ultramontani quam Citeramontani, remanserunt Romae in domibus propriis, sine aliqua lesione vel violentia: & hi fuerunt Domini Cardinales, Florentinus, Montis-majoris, Mediolanensis, Glandanensis, & de Luna.

populus
propter
quod effectus
ad S. Petri
hinc ingressi

16 Eodem vero die, videlicet Aprilis de festo, Cardinales qui castrum S. Angeli iocurrerant, & alii quidam ex eis qui ex Urbe discesserant, miserunt ad D. Archiepiscopum Barensis, electum in summum Pontificem, nuntios; & scripserunt & intimarunt, quod pro eo quod non erat Romanus electus, ne ei aliquid iniuriam posset occurrere, bene faceret pro securitate personae suae & statu universalis Ecclesiae, exire de palatio & se iocra aliquo loco tuto retinere. Quae requisitioe audita, praefatus Electus conculit D. Cardinalis S. Petri, adhuc in eodem palatio existentem. Qui ei respondit, quod ipse erat verus Papa & secure manere poterat: hinc tota nocte sequenti in eodem palatio remansit. In crastinum autem de consilio & voluntate d. Cardinalis S. Petri; fuit electio Domini Barensis intimata Officialibus Urbis, qui de electione huiusmodi remanserunt & fuerunt valde contenti: & voluerunt accedere, & accesserunt ad d. Electum, ad exhibendam ei reverentiam summam Pontificibus exhiberi solitam: qui noluit talem reverentiam sibi fieri per dictos Officiales nec per alium quempiam, dicendo iocra cetera quod pro nunc volebat oominari nisi Archiepiscopo Barensi. Eodem die mane illi Domini quinque Cardinales qui remanserunt iocra domibus, videlicet Florentinus, Montis-majoris, Mediolanensis, Glandanensis, & de Luna, accesserunt ad palatium ad d. Electum, ei congratulando de sua concordia electione, & humiliter supplicando quatenus dignaretur vellet acceptare: insuper persuaserunt quod mitteretur pro alii sex Cardinalibus qui erant in Castrum S. Angeli, requirundo quod coconvenerint omnes simul, & iocurrerant Electio electionem de se factam, ut praeberet consensum & demum inthronizaretur, ut est moris.

populus
propter
quod effectus
ad S. Petri
hinc ingressi

17 Ipse vero Electus, videns in sua conscientia esse securum, auditis quae per dictos Cardinales dicebantur sibi, interrogavit eos & unumquemque de per se, utrum revera ipse sincere, pure, & libere, & canonice per omnes Cardinales in Conclavi fuisset electus in Papam: Qui responderunt, quod pro certo iam pure, libere, sincere, & canonice electus in Papam, sicut aliquis canonice eligi potuisset; ei persuadens quod ulla modo recusaret vel differret electionem de se factam consentire, propter periculum lon-

populus
propter
quod effectus
ad S. Petri
hinc ingressi

populum: sique est indutus ut Papa, & populus D. tunc ei tamquam Papae, credentes eum esse Papam, reverentiam exhibuerunt. Dum hac sic per tumultum ageretur, omnes Cardinales, excepto D. Cardinali S. Petri, de palatio recesserunt, & ad eorum hospitium secure reveri sunt; D. Barensis electio in Papam in palatio in quadam secreta camera remanebat. Post recessum Cardinalium de palatio, D. Cardinalis S. Petri adhuc in palatio existens, hac verba protulit in effluo: Ego non sum Papa, nec volo esse Antipapa: sed melior me est electus in Papam D. Archiepiscopus Barensis. Quidam vero de Cardinalibus, timentes quod populus Romanus irritaretur contra eos, propter fictionem quam fecerant de Domineo S. Petri, domos proprias reliquerunt, & castrum S. Angeli ingressi sunt: hi fuerunt Cardinales, Lemovicensis, de Agrifolio, Pictaviensis, de Britanno, Vivariensis, & de Verucha. Quidam vero extra Urbem ad aliqua castra munia le comulerunt: hi fuerunt Cardinales Gebennensis, qui accessit Zagorolum, Cardinalis de Ursinis, qui accessit Vicovarium, Cardinalis S. Angeli, qui accessit ad ad quoddam castrum montis S. Pauli. Ceteri vero Domini Cardinales, tam Ultramontani quam Citeramontani, remanserunt Romae in domibus propriis, sine aliqua lesione vel violentia: & hi fuerunt Domini Cardinales, Florentinus, Montis-majoris, Mediolanensis, Glandanensis, & de Luna.

populus
propter
quod effectus
ad S. Petri
hinc ingressi

18 Eodem vero die, videlicet Aprilis de festo, Cardinales qui castrum S. Angeli iocurrerant, & alii quidam ex eis qui ex Urbe discesserant, miserunt ad D. Archiepiscopum Barensis, electum in summum Pontificem, nuntios; & scripserunt & intimarunt, quod pro eo quod non erat Romanus electus, ne ei aliquid iniuriam posset occurrere, bene faceret pro securitate personae suae & statu universalis Ecclesiae, exire de palatio & se iocra aliquo loco tuto retinere. Quae requisitioe audita, praefatus Electus conculit D. Cardinalis S. Petri, adhuc in eodem palatio existentem. Qui ei respondit, quod ipse erat verus Papa & secure manere poterat: hinc tota nocte sequenti in eodem palatio remansit. In crastinum autem de consilio & voluntate d. Cardinalis S. Petri; fuit electio Domini Barensis intimata Officialibus Urbis, qui de electione huiusmodi remanserunt & fuerunt valde contenti: & voluerunt accedere, & accesserunt ad d. Electum, ad exhibendam ei reverentiam summam Pontificibus exhiberi solitam: qui noluit talem reverentiam sibi fieri per dictos Officiales nec per alium quempiam, dicendo iocra cetera quod pro nunc volebat oominari nisi Archiepiscopo Barensi. Eodem die mane illi Domini quinque Cardinales qui remanserunt iocra domibus, videlicet Florentinus, Montis-majoris, Mediolanensis, Glandanensis, & de Luna, accesserunt ad palatium ad d. Electum, ei congratulando de sua concordia electione, & humiliter supplicando quatenus dignaretur vellet acceptare: insuper persuaserunt quod mitteretur pro alii sex Cardinalibus qui erant in Castrum S. Angeli, requirundo quod coconvenerint omnes simul, & iocurrerant Electio electionem de se factam, ut praeberet consensum & demum inthronizaretur, ut est moris.

populus
propter
quod effectus
ad S. Petri
hinc ingressi

19 Ipse vero Electus, videns in sua conscientia esse securum, auditis quae per dictos Cardinales dicebantur sibi, interrogavit eos & unumquemque de per se, utrum revera ipse sincere, pure, & libere, & canonice per omnes Cardinales in Conclavi fuisset electus in Papam: Qui responderunt, quod pro certo iam pure, libere, sincere, & canonice electus in Papam, sicut aliquis canonice eligi potuisset; ei persuadens quod ulla modo recusaret vel differret electionem de se factam consentire, propter periculum lon-

populus
propter
quod effectus
ad S. Petri
hinc ingressi

A ne vacationis Papatus, quod posset occurrere, pro
ten quod Domini Cardinales cum magis difficultate
posset iterum congregari. Cardinales vero qui erant
in castro S. Angeli, per publicum instrumentum de-
derunt plenam & liberam potestatem illis quinque
Cardinibus qui erant cum Electo in palatio S. Petri,
circa iochronizationem d. Electi omnia faciendi, quae
ipsimet personaliter facere possent. Cum ad notitiam
Senators & aliorum Officialium pervenisset teor
hujusmodi sebedula, accesserunt ad d. castrum & hu-
mili ter supplicaverunt, quatenus ex ire vellet & se
conjugere aliis Cardinalibus qui erant in palatio,
quoniam in nulla habebant dubitare quin erant in lo-
co libero, tuto & securo: & licet ipsi non elegerint
Papam Romanum, de Electione tamen Domini Ba-
rensis populus Romanus remanserit valde contentus,
pacificus & quietus. Qui Cardinales auditis illis ver-
bis de d. castris exiverunt, & ad palatium iverunt: qui
omnes in capella convenientes, iterum & ad caute-
lum, praefatum D. Barensem in Papam elegerunt, vel
ut electus esse confenserunt, pure, libere, concor-
diter, & unanimiter.

B 18 Quo facta, statim per Domineum de Agrifolio
d. Electus ad Cardinales introductus exiit: qui ab
eis, tamquam in Romanum Pontificem electus, fuit
receptus: atque inter eos pro tunc confedit. Quibus
sic confeditus, Cardinalis Florentinus nomine ce-
terorum ad Electum orationem habuit, proponens
illud Apostoli Pauli: Talis debet ut nobis esset Pon-
tifer, impollutus. Et cetera praefatus, cum or-
atione rei gesta & negotii electionis de ipso celebra-
ta, requisivit ipsum Electum ut consensuaret electio-
ni de se facta. Qua requisitione facta, ipse Electus
verba illa assumptis divine Scripturae: Timor & tre-
mor venerat super me, & contremuit me crebra.
Et cum profectus fuisset ad finem, ut videbatur,
volendo le excusare a facina tanti oneris, vel sal-
tem velle tempus ad deliberandum: Cardinalis Flo-
rentinus & alii Cardinales tunc dixerunt, quod pro-
secutionem auctoritatis per eum proposita pro tunc
omitteret, quia non erat de more, cum alias ipse
haberet facere eis sermonem: eumque iterum requi-
siverunt, quod eis responderet, & electioni de se fa-
cta in nomine Domini consentiret. Ipse vero Ele-
ctus, ipsorum precibus & instantia devictus, tan-
dem cum timore & tremore animi d. electioni humi-
liter consensit.

C 19 Praefato consensu per ipsum Electum, & cae-
ta primo Te Deum laudamus; statim ipsum iochro-
nizaverunt, petieruntque ab eo quo nomine vocari
vellet: qui respondit quod volebat vocari Urbanus
VI. continuoque ei Papalem reverentiam exhibue-
runt. Et tunc Cardinalis de Veruchin adquamdam
fenestram accessit, & dixi alta voce his qui aderant,
Aonuoio vobis gaudium magnum, quis Papam ha-
bemus, qui vocatur Urbanus VI. Eadem die tres ex
dictis Domini Cardinalibus, scilicet de Agrifolio,
Lennicenis & Pictaviensis recesserunt ad partem in
dicto palatio cum praefato Papa in loco studi: & in-
ter cetera dixerunt eidem, quod ipsi tres fuerant cau-
sa suae promotionis, & supplicarunt pro executione
testamenti D. Gregorii XI. & quod fratres suos & de-
gentis sui haberet commendatos; & praecipue digna-
retur praefare certum subsidium pro redemptione D.
Gregorii, fratris ipsius D. Gregorii in Agilia capi-
vi: & quod in prima creatione Cardinalium quem
faceret dignaretur assumere in Cardinalem unum co-
rum consanguineum, quem D. Gregorius facere in-
tendebat, filium scilicet D. Hugonis de Rupe, Mi-
litis, nepotem dicti quondam D. Gregorii. Pete-
runt etiam ut dignaretur in suum Cubicularium reti-
nere D. Joannem de Baro eorum consanguineum, qui

etiam fuerat Cubicularius praefati D. Gregorii. Qui
omnibus D. Urbana benignissime respondit,
& in suum Cubicularium praefatum D. Joannem
retinuit.

D 20 Die vero sabbati, quae fuit x. Aprilis, D. Ur-
banus, sociatus ab omnibus dictis Cardinalibus &
Domino & de Urbinis, qui de castro Visovari rever-
sus fuerat, aliis Cardinalibus ab Urbe tunc abscen-
sibus, descendit ad ecclesiam S. Petri, ubi in cathedra
Papali, quae est in capite ante majus altare, sedens;
praefatis Cardinalibus & tota populo recepit reveren-
tiam a Canonici S. Petri: & tunc cum iubilo can-
tatum est Te Deum laudamus. Deinde audivit Mis-
sam submissa voce in d. altari: qua finis dedit Papae
benedictionem: & una cum Cardinalibus praedi-
ctis numero xiii. rediit ad palatium, & iuxta morem
Romanorum Pontificum collationem seu sermonem
Cardinalibus fecit: qui, sermone finito, petierunt
ab eo plenarium Indulgentiam omnium suorum pec-
catorum, & dispensationem super quibuscumque
irregularitatibus quas ipsi quacumque ex causa susce-
perant incurrisset: quod etiam Papa sibi libenter con-
cessit: & consequenter quilibet eorum sibi elegit
Confessorem, per quem in forma Ecclesiae se absolvi
fecerunt.

E 21 Die autem xi. Aprilis, quae fuit Dominica in
Palmis, D. Urbanus VI. more Romani Pontificis,
dedit tam Cardinalibus quam Praefatis & omnibus al-
liis palmas & ramos olivarum, ut moris est Romano-
rum Pontificum: in cujus praesentia tunc celebravit
D. Cardinalis Florentinus. Die xii. exequiis solem-
nissimis cum Missa, pro anima felices recondidit
D. Gregorii XI. praedecessoris sui, & Missam celebra-
vit D. Cardinalis Pictaviensis. Diebus vero sequen-
tibus, usque ad diem Jovis in cena Domini, D. Ur-
banus exivit sociatus ab omnibus dictis Cardinalibus,
ad dandum Indulgentias populo & peregrinis, qui ve-
nerant causa devotionis ad limina Apostolorum. Die
vero Jovis exivit similiter ad fulminandum processit,
ut moris est: cui adhererunt dicti Cardinales cum ca-
delis accensis, secundum consuetudinem Romanorum
Curiae: & postea D. Cardinalis de Agrifolio Missam
in ejus praesentia celebravit. Die Veneris sancta in
capella D. Mediolanensis Cardinalis coram Papa ce-
lebravit: qui dislocatis pedibus reverenter sanctam
Crucem adoravit: & subsequenter praedicti Cardina-
les & alii successive Crucem adoraverunt. Sabato
sancto Urbanus ad capellam exiit: & coram se illius
diei Officium cum benedictione Ceri & Missam dixi
fecit, quam celebravit D. Gebrenensis.

F 22 10 die sancto Pasche coronatus est D. Urbanus
Papa VI. cum omnibus ceremoniis & solemnitatibus
requisitis, coram universis populo, & peregrinorum
qui causa devotionis venerant multitudine capiose;
Cardinalibus omnibus numero xvi. assistentibus, pre-
sencibus, & sic fieri volebant, ipseque D. Urbano
ministrantibus. Omnes enim dicti Cardinales nume-
ro xvi. qui in electione fuerant, in hoc Coronationis
festo interfuerunt, pureque & libere consenserunt
& quatuor illi Cardinales qui ab Urbe recesserant, jam
foerant ad Urbem reversi: ubi omnes dicti Cardinales
per tres menses continuos steterunt, ipse D. Urbano
assistendo & ministrando, Confessoris & alia per Car-
dinales cum summi Pontificibus fieri consuevia facien-
do; usquequo dicti Cardinales seu eorum aliqui de
ipsa Urbe & delictis d. D. Urbani ad Anagnin se
contulerunt. Et, duraeque tempore dictorum trium
mensium, dicti Cardinales semper tractantur & ha-
buerunt D. Urbanum pro vero & unico & indubito
summo Pontifice, eum honorando, visitando, gra-
tias petendo, amicos & alia praefata jocalis ei lar-
giendo: in Missis quoque ipsorum, tam submissa vo-
ce

A te quam in canis celebratis, Orationem illam dicendoleu dici faciendo, Deus omnium fidelium &c. pro ipso D. Urbano, tamquam pro summo vero Pontifice, divinam auxilium implorando, ad felix ac prosperum regnum Ecclesie sue sancte.

23 Die xxv. mensis Aprilis, D. Cardinalis Ambianensis de legatione sua reversus est, & a Papa Urbano consiliarius receptus, ut est moris recipiendi Legatos de latere. Qui D. Cardinalis, pede Papae disculso, & manu, & ore, ipsi D. Papae exhibuit Papalem reverentiam. Adveniente die Ascensionis Dominice, Urbanus Missam publice celebravit, in qua interfuerunt omnes Cardinales praesentis, & D. Petrus de Luna Diaconus Cardinalis ei servivit de Evangelio & alia caeremonia consoletur. Similiter in die sancto Pentecostes, & in die Corporis Christi, D. Urbanus celebravit in Pontificalibus, cui omnes praedicti Cardinales, parati sacris vestibus, assistunt, & eidem serviant; in die Pentecostes D. Cardinalis de Urbinis cantavit Evangelium, & Dominus de Veruchio in die Corporis Christi. Fecit quoque D. Urbanus, praesentibus & consentientibus dictis Cardinalibus, in Consistorio secreto multorum Praelatorum promotiones & translationes, tenoque Consistoria publica, & causas commisit Cardinalibus praedictis, super quibus definitis sententias tulerunt; pro se ipsius & pro familiaribus suis dispensationes & gratias impetravit; ad diversos mundi Principes sponte & libere scripserunt, se D. Bartholomaeum Barensen in verum & indubitatum Romanum Pontificem elegisse; ipsi etiam consultantibus assentes, quod non haberent fidem alicui qui contrarium assereret, vel super eo dubitare vellent; & coram pluribus bonis & gravibus personis sapientissimis asseruerunt, ipsum D. Urbanum verum fore & indubitatum Romanum Pontificem.

24 Ipsique etiam consultantibus, assistentibus, & consentientibus, D. Urbanus electionem illustris Principis D. Wenceslai in Regem Romanorum electi confirmavit: Dominique Glantandensem, fructuaria vocis singulorum Cardinalium, ipsum Cardinalem Presbyterum in Episcopum Offensem promovit: cuius promotionis vigore D. Offensis praedictus possessionem dicti Episcopatus cepit, ipsumque re- it, administravit, & tam in temporalibus quam in spiritualibus gubernavit, & aliquando actus Episcopales gessit, conferendo & ordinando prout Episcopus Cardinalibus facere convenit. Et per idem tempus quo praedicti Cardinales in Urbe fuerunt, continoe abique violentia & molestatione, omni peroris metu seculoso, habitarunt & steterunt in Urbe. Una autem diebus D. Urbanus, convocatis ad se Cardinalibus omnibus; multas eius admonitiones fecit pro bono regimine Curiae Romanae, & pro bono exemplo de seipso populo tribuendo. Monuit enim ut abstinerent & manus suas exercebant ad omnia munere; detestant & graviter le ultorum affirmant Simoniacos & omnes turpes lucis sectatores: in habent etiam ne munera quaecumque, si ve a magno live a parvo, reciperent; intendens negotia coram eo promovere gratias, nihil iode sperando. Monuit etiam eos de bonelle vivendo; cum ipsi essent Cardinales, Ecclesiam militante sustentantes; & tamquam signum positum ad laetitiam, debebant de se normam & exemplum alia bene vivendi dare & praebere; detestant superfluum sumptus & numerosam familiam, eorum quoque & vellum & convivantium superfluitatem; asserens haec omnia, pomposa & inflata, cedere ad gravamen potius quam relevamen honoris Curiae Romanae & Ecclesiae; multaque elemosynas propter hos sumptus pauperibus depere affirmabat; dixitque praeterea suam intentionem fore, quod iustitia administretur

reut omnibus petentibus absque aliqua personarum acceptione: & addidit quod, cum dispositione divina Romana Sedes esset in Urbe collocata, intentio sua erat in Urbe residere, ibique vivere & mori; quod si aliter faceret, crederet se male agere & Deum offendere.

25 Hac dum sic agerent, Archiepiscopus Arelatensis, qui fuerat Camerarius D. Gregorii XI. & penes quem erant omnia iocalis pretiosa quae fuerant D. Gregorii, per mensem post D. D. Urbani coronationem, de Urbe absque licentia recessit & ivit ad Anagninam, secumque asportavit dicta iocalis, & inter cetera iuram pretio am, cum qua consueverant nonnulli Romani Pontifices coronari, & cum qua ipse D. Urbanus fuerat coronatus: propter quod D. Urbanus commotus, mandavit Dominis Cardinalibus de Agrifolio, Pictaviensi & Vivariensi, qui & ipsi erant Anagnin, ut ad Archiepiscopum arretrarent. Cum autem in castris S. Angeli esset Castellanus quidam, Petrus nomine, potens ad instantiam Cardinalis Montis-majoris; volens D. Urbanus pro sua securitate castrum illud habere ad maiorem suum, requiri fecit D. Castellatum de ipsius castris restitutione. Sed Castellanus, spiritus rebellionis assumpto, illud facere recusavit, & se summi Pontificis rebellem constituit: cuius quidem rebellionis ferebatur confici, participes, & traitor praefatus Cardinalis Montis-majoris. Cumque id ad D. Urbani notitiam pervenisset, reprehendit acerrime Cardinalem Montis-majoris, eique comminatus fuit quod contra ipsum procederet, & de eo iustitiam faceret, iuxta formam & tenorem processuum felicis recordationis Joannis XXII. contra talia perpetrantes promulgatorum. Similiter reprehendit & comminatus est D. Ambianensis Cardinalis, pro eo quod favebat Francisco de Vico, alme Urbis Praefecto, qui occupabat civitatem Viterbiensem, quae ei nullo modo pertinet, & est de Dominio Romae Ecclesiae.

26 Fuerat etiam D. Urbanus informatus, quod Cardinalis S. Eustachii quidam occultis praefatis & conventiones tenebat & fecerat cum Britonibus, in damnum ipsius Domini Papae: imo ferebatur, quod Cardinalis praedictus sibi etiam pecunias retinisset, quas Papa ei dederat ad finem recuperationis castris S. Angeli; unde etiam huic comminatus est quod contra eum faceret iustitiam. Fuerat praeterea D. Urbanus adfatus, quod D. Cardinalis S. Angeli, per suos versutus & subiles tractatus, & per blandas & deceptorias verba, & falsas & dolosas inductiones, sollicitaverat ipsum D. Urbanum ad dandum Societati Britonum magnas pecuniarum summas, quibus receptis ipsi Britones se hostiliter opponerent praefato Urbano: & quod earum machinationum confici erant & auctores existerant Cardinales Gebennensis, Ambianensis, & Montis-majoris, & nonnulli alii Cardinales Ultramontani in Italia commorantes: ipsique Cardinales bene sciebant D. Urbanum de his omnibus notitiam habere. Unde, propter jam dicta, & quia D. Urbanus denegaverat aliquas gratias concedere ipsi Dominis Cardinalibus Ultramontanis, credebatur eos de sua Sanctitate non contentari; imo erigere velle cornu contra eum, prout tandem fecerunt.

27 Nam circa finem Junii anni Domini mcccclxx. nonnulli ex ipsis Dominis Ultramontanis in Urbe existentes, Cardinales videlicet Lemovicensis, de Agrifolio, Glantandensis, Gebennensis, de Britania, Pictaviensis, Vivariensis, Montis-majoris, S. Eustachii, S. Angeli, de Veruchio, & de Luna, ipsi eorum quilibet supplicaverunt & supplicari fecerunt de habendo licentiam secedendi de Urbe & eundi ad Anagninam; praetendentes in Urbe nimiam caliditatem

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

ipsi in papae
fuerunt
huius sancti
alibi ad
soli;

Atem & aeris interperiem; & Anagninis erat aer tem-
peratior & clementior: unde D. Urbanus, volens eis
complacere, concessit eis licentiam abeundi. Qui,
prout ante conceperant, recesserant: & Papa, post
paucos dies a recessu Cardinalium, recessit & ipse de
Roma, & venit Tibur. Dum autem Papa sic esset in
Tibure & Cardinales in Anagnina, jam in apertum
dissidium inter Papam & Cardinales res vergere cœperat,
jam affirmantibus Cardinalibus, quod D. Urbanus
non esset verus Papa, nec canonice electus,
quâ per impressionem; & quod electio non fuerat
celebrata in loco tuto. Propter quæ Cardinales, in-
teligentes le cum Principe de Fundis, illuc accesserunt;
& tamquam Apostolica Sedes vacaret, Con-
clave intraverunt, Dominumque Robertum, Ge-
bennensem Cardinalem, in summum Pontificem, seu
in idolum potius creverunt, qui vocari voluit Cle-
meas VII. unde in Ecclesia ortum est ingens schisma,
quod multorum malorum causa fuit. Nam Principes
Christiani dividi cœperunt, & quidam Urbano, qui-
dam vero Gebennensi adhaeserunt. Urbano autem ad-
hæsit tota natio Italica, excepto Comitē de Fundis
& Præfeto de Vico, tota ostio Germanica, regnum
Portugallia, Anglia tota; Gebennensi adhaeserunt
ostio Gallicana, tota fere Hispania exterior & ulte-
rior: sicque subiecta sunt difficultates & errores plu-
rimi in populo Christiano, & quod una ligabat alter
soluebat;hebantque hinc inde processus, privationes,
anathematizationes, in magnum Ecclesie &
Christianitatis vilipendium: eadem potestera Ecclesia
dabatur duobus, & vi armorum quandoque dirimeba-
tur his, unde sequebantur hominum occisiones, de po-
pulationes agrorum, & plurimorum strages; propter
quod etiam secutum est illud famosum bellum, quod
commissum est inter Ducem Burgundie & Leodiensem,
in quo (ut fertur) xxx. milia hominum interem-
pti sunt prope Leodium.

B Cardinales qui idolum creverant, vel novum
Pontificem secundum eos, de Italia una cum Electo
voo recesserunt, & ad Aveionem se contulerunt.
Dominus autem Urbanus, videns quod altum fuerat,
fecit in consensum unam Ordinationem xii. Cardinalium,
electissimorum hominum & maxime commendationis:
fecitque processus, & privavit Cardinales
quicquid in Anagnina vel in Fundis, una cum eorum
præsentia Pontifice, ens etiam anathematizando, &
ipsas & ipsorum bona occupantibus concedendo. Fe-
cit etiam processum contra Principem Fundorum, &
contra Francicum de Vico alme Urbis Præfatum,
qui Viterbium occupasset. Et contra ille Gebennensis
contra D. Urbanum & ejus loquaces processus salu-
tinavit: sicque tota Christianitas, hæc pebe schis-
matis involuta, annis xlv. & ultra laboravit, usque
ad tempora feliciter Concilii Constantiensis, de quo
infra dicitur, Urbano sic cum Gebennensi contende-
nte.

C Cardinales noviter creati, viri zelantes bo-
norum Ecclesie & populi Christiani, utzidiati etiam
moribus Urbani (cujus omnia fœverat, potius quam
injustitia tituli Papatus, revocaverat Cardinales a
quibus creatus erat ad eo discedere de schisma consilia-
re) secreto modo inter se agere cœperunt de dando

D. Urbano Coadjorem, & tractare cum Cardina-
libus obedientia D. Gebennensis de onecoda Ecclesia.
Quod percipiens Urbanus cupivisse septem ex ipsis;
& quatuor ex eis dum esset Janus fecit in terro carce-
re triangulari. Et ad parandum sibi amicitias pluri-
marum Civitatum & Dominorum, Romæ in S. Maria
in Transiberim existens, fecit unam Ordinationem
xxxix. Cardinalium, inter quos multi de civitate
Sua Neapolitanæ connumerati erant. Inter ceteros
Janus ioterfectus fuit D. Ludovicus Donato Venetus,
primo Generalis Ordinis Minorum, & postea per
eundem Urbanum creatus Cardinalis. Regem insu-
per Sicilia ne potem suum creare constituit: qui enim
per mare navigaret, cum uxore, filiis, & universis
bonis suis, tempestate suborta periclitatus est; & uno
momento ipse cum navi, & qui cum eo erant, maris
fluctibus demersus est. Passus est hic Pontifex graves
persecutiones, & obfessus est per aliquantum tem-
poris in arce Nucerina in Regno. Ferunt tamen omnium
persecutionum harum ipsum possimam causam exis-
tisse, propterea quod homo nitra quam decebat seve-
ritas erat, & sui capitis, & sibi magis credens quam
ceteris. Tandem liberatus ab obediōne, in Sede pro-
pria Romæ residens moritur, & in Ecclesia S. Petri
in Vaticano sepelitur.

30 Longa verborum serie hujus Pontificis assump-
tio narrata est, pro eo quod schisma subiectum
longi temporis fuit, & multorum malorum, in præ-
dictis causis; & ut ex pelli in electione ipsdem in-
telligi posset iustitia tituli Papalis sui, quævis longè
alter a Cardinalibus qui recesserant ab eo postea
possum existerit, pretendendo neminem, qui eadere
posset in constantem virem, in actum electionis inter-
venisse: quem de tribus mensibus, quibus continuo
severunt cum D. Urbano, nequam allegarent, sicut
revera allegare non poterant. Et propter variam po-
sitionem casus necesse fuit varia peritorum consilia
hinc inde emanare, quæ fuerunt causa ut schisma du-
tius duraret, qualibet parte pretendente se iustitiam
fovere, & alia aliam vere schismaticam dicere posse.

31 Hætenus M. assensum, perquam consensum ipsius
schismatis tituli, quæ allegat Odoricus Raynaldus in
Annalibus, tamquam in Vaticano servatus atque in
quatuor plures volumines digestus. Nolo eorum cum alia
comparationem instituisse, multo minus potestem agere
illius quævis, cuius designatione esse testare se
idem Ecclesie vultus, congregata in Synodo. primum
Pisana, deinde & Constantiensis; sed aliam com-
mendationemque viam unam reseranda ingressa, finem
apertum tandem est consensu. Nihil sane in altera-
tram partem deserviendo (quo id fuit sua, videlicet ar-
um expedit) non sustulit pte hystoria veritatis iada-
toribus libertatem apud se servandi, quamcum in
potem major voluerit versificando: & Ecclesia
Romana, cui boni fideles libentes adhaerent, Urbani
partem iustitiam amplectens, Clementem ejusque
successorem Benedictum pro Antipapæ semper habuit,
in hujus ergo communi apud Catholicos amari sensu,
non ante propositum vultu, et eisdem ut Antipapæ
agamus; relicta aliis aliter statuendi sententiaque
liberate.

CLEMENS ANTIPAPA.

ROBERTUS ex Comitibus Gebennensibus, natione Gebennensis, Sanctiorum XII. A-
postolorum Presbyter Cardinalis, a seditionis Cardinalibus Fundis electus, anno MC-
CCLXXIII. xx. Septembris, assumpto nomine Clementis VII. & xxxi. Octobris in Domini-
ca coronatus; usurpavit Papatum annos xv. menses xi. dies xxviii. defunctus Avenione xvi.
Septembris, anno MCCXCIV. & vacavit Antipapatus dies xi.

A Item & alius prolixè deferiptus exhibet Bosquetus, ex M. Regie Bibliotheca, Audere enarrare, & quantum licet conjeturare cævo: qui cum usquam diem Coronationis indicet, nescio unde accepit Ciacconiam fuisse proximo die Dominico Kalendis Novembris, qui annus ille fuit ultimus Ottonis. In fide tamen Ciacconi id recipere, causam dilatoriam fuisse suspicor, spem solutissimè concepit a schismaticis, de Urbano a Romanis obtinendo, Remaque celebranda Coronatione preclilla.

Mon. Cl. m. d. v. d. v. d. v.

B Eodem Vita, prætermissis omnia circa mortem ad, ipsam parci per verbis explicat: Tandem, proptur Domino placuit, post fatis brevem infirmitatem, die xvi. mensis Septembris, anno mcccxciv. diem clausit extremum in Avenione. Sebodo quodam Bibliotheca Francus M. opud Bosquetum in Notis pag. 372. sic habet: Anno Domini mcccxciv. die Mercurii, quæ fuit xvi. Septembris, in palatio Pontificali Avinionensi mortuus est D. Papa Clemens VII. natione Gebennensis, ex Comitiibus Gebennensibus; qui obitu dicta die circa horam sextam. . . . die Veneris, xvii. Septembris. Sepultura corporis facta fuit hora ante Tertiam, & receptum fuit corpus de capella magis palatii, & portatum ad S. Mariam Ecclesiam Cathedralis Avinionensis, ubi congregati erant Cardinales: celebravitque Missam Dominus de Giffoso Cardinalis, & fecit Sermonem.

Mon. Cl. m. d. v. d. v. d. v.

C Corpus de Cathedrali translatum ad Ecclesiam Celsiternam Monachorum, a Clemente in urbe Avinionensi fundatorum, compositum fuit, intra tumbam marmoream perquam elegantem, contra gradus majorem altaris: unde non ita pridem remota tumba illa est passibus aliquot versus Occidentem, at inter ipsam & gradus altaris transfusi doteat missus fructibus, nec amplius opus esset vel circue tumbam, vel per ipsos gradus transfusi facere minus ordinatum. Tumba istius accuratam delineationem a D. Joanne Baptista Leuze Avinionensi pictore faciendam curavi nobis P. Corneus Faber, ex scortis statum Clementinum eidem impostam; in qua ad perspectivam leges componende supra ipsam tumbam se peccatum est aliquid, nostrum est, nec debet Avinionensi pictori imputari: non enim opera primum videbatur ea causa vel ob curationem scriptoris nostri ferri animo deorsum, vel novam curare scripturam, vel multiplicare rationes: idcirco etiam obstitimus a representanda ea qua tumbam circumstante, quæque figurarum conspectum vehementer impedivisset.

Monumentum Clementis in sua obedientia Papæ VII. Avinionæ apud Celsiternam

D 15

D Mensura operis totius in altum est palmorum quatuor & quadranti, in latum palmorum sex, in longum vero palmorum tredecim; statum, uti & statum, ex albo marmore, sed cui hinc inde indoluit color niger, præsertim in limbo seu loco Epitaphii, sic ut is ex nigro marmore omnino esse videatur; tabula vero, supra quam jaceat statua, ex variegato. Ex candido quoque marmore sunt statuæ celsæ marmoreæ viginti, qui tumulum ambiunt, ex utroque scilicet latere septeni, atque ad caput & pedes terni. Sunt autem illi varicem Sanctorum, Apostolorum imprimis, ut clare apparet in SS. Petro, Paulo, Andrea, nec non ex tribus fratribus, quos tenent singuli, aureis olim litteris insculptis articulis duodecim Apostolici Symboli, quæcum etiam nunc aliqui legibiles supersunt. Qui autem post præscriptos Apostolos primus sequitur Episcopus habet, verosimilitudinem S. Rufus, primus Avinionensis Episcopus, quem Ecclesia istius tradidit quædam faciem suam Symonis Circensis, celebrati in E. Evangelio, Dominica cruce hujus; sed hoc erit xvi. Novembrii eximium. Qui ad pedes stat, atque altare respiciens pascitur esse S. Gregorius Magnus, & S. Petrus Celsiternus, medium habentes Decipram. Ceterum in prædicta transfusione monumenti solium videtur, ut inde statuæ celsæ immutatas ac perturbatas annuunt fuerit.

Mon. Cl. m. d. v. d. v. d. v.

E Ad pedes porro, atque ad caput jacentis expressa insignia gentilitia videntur, sed ex laevo spectanti non apparent, quæ ad caput sunt; apparent autem tum in duplici, quod illi subleventur, effusio, tum in extremitatibus arentis supra idem caput operis, scilicet scissilem caroleis quatuor, quingue aureis punctis. In largo illo extensorum limbo, qui ambis lapidem tumbæ impositum, Gothicæ (ut vulgus appellat) forme litteræ oblongæ, de post caput jacentis statua circue incursant, exprimitur hujusmodi epitaphium. Hic requiescit D. Clemente Papa VII. primus hujus cernobii fundator, ex patre Amodeo Comite Gebennensi, matre vero Marthilda de Bononia genitus: qui fuit Prothonotarius Morinensis, & Cameracensis Episcopus, deinde Cardinalis, demum ad Papatum Focidum assumptus, & Curia tunc iocolumi reducta, Dominum Petrum Cardinalem de Luxemburgo, miraculis coruscantem, in hoc cœmeterio sepultum, ad Cardinalem assumptum: & in fine anni xvi. sui Pontificatus migravit ad Christum die xvi. Septembris mcccxciv. Cujus anima requiescat in pace.

Mon. Cl. m. d. v. d. v. d. v.

A Jovem Urbanum potentius & animosius caritate videntur, quam politici quorundam Regibus adulari solitorum genus probare possit. Quasi non extaret SS. Bernardinus Petri Damiani, contra Anacletum & Cadelum Pfendo-pontifices coramque fautores, quatuordecim sublimis, incoercibile acriora; dum Patres isti, alibi non melius, volumus duntaxat Phineas, & pro Christi Veritate depugnantes, omnem humane mollitiei ad studium concitantes. Unicum autem scripserit, suppellectile fundamentum affinis, quod epistolam eorum anam allegat Odericum Reynaldus, dicit datam sextis Maii die, quae tamen promittitur Viherri, ab Urbeni exortibus de Neapolitanis porta, die XXVII. Aprilis, uti apud eundem Odericum scribit Pandolphus Castellanus. Sed si Rainaldus meruit, ob non auctoritatem ipsiusmodi nostre ditionis, nonnulli redargui; haud meruit, in dubium vocari tota epistola, propter datam errorem descriptam, dum scilicet librum nomen Maii obrepserit loco Martii. Quamquam non quidem sub hoc correptione certa satis reddiderit. Data: nec enim (si mihi scribit Rainaldi fuisset & continuatur Leander Castellanus) originalibus Sancti epistolae descripta dicit videretur: quia non, ut nunc, etiam & tunc subfignatibus semper semitibus epistolae, non dies Virgineum sed nec Episcoporum, dies ac missis, & plurimae negligebatur. Invenimus quoque dilectam Epistolam exemplaria sine optima obsequio hujusmodi notis; & sic impressa Venetiis Joannis Epistolae praeditae originali sua Isidore lingua, primam anno M.D. per Aldum Manutium, iterumque anno MDLXVI. per Fredericum Testamum; quae postrema editio apud nos habetur. Notae autem istae omnino videntur ab eis qui arguunt eisdem praeposuit, ex conspectu periti, quae originali scripturae fide adjuvant. Quod si Sancti in epistola sua Antipapam & Anticardinales execratur uti demones, tales utique auctores qui contra suam ipsorum jurantes consociatum Christianis in schisma manentibus: pejerant autem, si vera juravit S. Catharina Vassanensis, filia S. Brigide, ante Romae praesentem cum Urbanus eligeretur, quae de plenissima electionis libertate, ex informis Cardinalium possit se retractantium ore deponit publico instrumente, suaque signavit manū: quod instrumentum legi potest apud Odericum praefatum anno 1379. in. 20.

et invenimus
epistolam
S. Catharinae
de vita S.
Brigide.

Petri quidem
notae hae
sunt.

sed modo
differunt.

et invenimus
epistolam
S. Catharinae
de vita S.
Brigide.

B Tribus illis apparere videntur aliqui Petri Luemburgi, evocati a Clemente Cardinalis; plurimis clausisque miraculis nequissimam sanctitatem: unde auctor Vitz Clementis apud Bisquetum, fuit, inquam, status dicti Clementis iustitiae & solidior multitudine reputatus per quam plures, estimantes & certis tenentes, quod ipse, qui iam Spiritus Dei plenus fuisse, & secretorum celestium in quantum salus sua in eis rangebatur) notitiam quantum habuisse credidit, libi non adhaesisset, nec promissiones suas ab illis recepisset, nisi quidem sciverit iustum habere titulum in Papatu. Sed si hoc in pressuere titulus, qui dona fide Clementem sequebantur, alii contra, de causa melius informati, credere debuerant; autem septendecim adolefcentulum, non ab illa quacunque promotione lectis gradibus postremo affinitum, morboque semel ubi de expurgatum, prius quam scilicet quod esset esse humanum possit; fuit ita ut XVII. annis nondum completis, raptem esse ex hoc mundo, Ne (ex legatur Scriptura Septuaginta. v.) malina Celsitum praeparatum, vero, si formaliter schismaticorum, murare intellectum eius, aut nec illi deciperet animam illius; quae quae placita erat Deo, praeparat educere illum de medio iniquitatum.

C Petrus sub obedientia Clementis mortuum, in ejusdem favore allegatur etiam S. Vincentius Ferrerius, Prædicatoris Ordinis non minus deus in saecula, quam fuit in saeculo S. Catharina, vir utique divinus & miraculis clarissimus, praesentis in ultimo Aprilis nostri ita videri est, ubi interiusque illa omni fide dignissima illustravimus. Vincentium istum illud reperit Petrus de Luna, ut Antipapam Clemente in Hispaniam fide obedientia adhortentur directus, eorumque annos natum XXVII. tum quoniam Apostolicus Nuncius Magistrum in Theologia creatus anno MCCCLXXV. & sexto post anno secum duxit in Franciam; ac demum solus ipse Antipapam eandem Avinionem evocavit, suumque Causassem, & Magistrum sacri Palatii instituit; denique vero dimisit parentem ad verbum Dei praedicandum amplissima facultate instructum annos natum XXVIII. Eodem tempore, atque etiam aliquando postea creditur Vincentium, non tam sua electione, quam auscendi conditione, parvi detestari implicitum, publicis in suis sermonibus solium praedicare, sicut ait Theodorici a Norm., quod dictus Petrus esset versus Papa, & quod libenter pro hanc unanimes sponte sui Papatu cedere vellet, quia se dictum Fratrem, & aliorum plerumque decepit.

D Sed post Pisanum Concilium saepe cum eodem congressus Vincentius, eumque Principibus viris aliis, multum sibi hae arguit deferentibus; tandem animadvertit, neque promissis fide Benedictum oportere iam tempore, neque sustinere suis fidei: & taliter declinavit ab ipso, praedicandum publice in provinciis & locis per quos transiret esse iunctis, quod si vir pravus & fallax & fictus, decipiendo populum Dei, ut ait predictus Theodorici: Præstat utem & praedicare periret Sanctus usque ad annum MCCCLXX. quando obiit die V. Aprilis: in cuius Vita nihil apparet, quod vel leviter censeri possit aliquid divinitus didicisse in favore Clementis aut Benedicti, sicut expresse dicitur de Sanctis quae a contraria parte stant; sed contra cum post eumque apud Benedictum moram Avinionem, mente plurimum agnoscitur, & intra se quæretur quid sibi agendum esset in tanta rerum angustia & perplexitate; repente magna vi febrium occupari se sentit, quorum die duodecim affertens et Christus, Quam primum convalescit, inquit, ex Cura Benedicti discede, nullo addito verbo, quo hunc vere Papam esse intelligitur; & Evan-

D
Aliaque
Petri Luemburgi
notae hae
sunt.

gravis affinitas
invenitur in
Clemente.

sed de his
causis
grati.

Petrus de
Luna
fr.
quod fuit
S. P.
Franciscus
Ferrerius.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

sed ab eo
debetur
primum
agnoscitur.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

etiam fuit
S.
Catharina.

A gulusa predicationis manus per Hispaniam Galliamque eadem imposuit.

*Archiepiscopus
F. Coletus,*

55 *Alia Sabina, quæ aliquis singularis negotium*
Benedictio in Parisius habuit, sua Coleta, cuius *A-*
de illastravit vii. Martii. Hinc Carthevolese an-
no xii. Benedicti, Christi MCCCV. Natus est apud
Regem, Antonius de Chalant dicitur, S. Maria in
Vir-lata Diaconus Cardinalis, facultatem agnoscendi
in reclusoria vivendi in monasterio episcopi. Eidem,
ad S. Clara Ordinem in Gallia positum ac Belgii re-
formandum divinitus electa, idcirco ad se adveniens,
benigne amatus, Benedictus, ipsum admisit ad di-
ctam Religionis sanctam Professionem, super caput
ejus velum imponens: & consequenter illum benedi-
cens, & consecrans eandem in Matrem, Abbatissam
instituit constituit Religiosorum exinde reformanda-
rum, uti scribitur num. 39. Sed ibidem antea legebat
num. 37. quod postquam, Sancta venit ad presentiam

*duo de solis
invenitur
parvitas.*

illius, ipso dulciter oculos levante & distam ancil-
lam Dei pie respiciens benigneque salutare volente,
divina providentia signum admirationis non modice
celeriter intercepit: nam Benedictus, in alta cathedra
religiosa, ad primum aspectum humilis ancilla
pernomine, subito cecidit in terram... non parum
inde perterritus. Quæ miranda non solum accedens
meritum videtur posse etiam agnoscere, sed etiam sag-
gerente intus conscientia remissis, quam suam non es-
set quod usque manus, & qui Deus suum potestatem
de sua ipse pietatitudine supplicis quod indigni alius
illegitimique ministeri deest potestati. Ipsa vero, ut
primum certis & indubitabilis Pontificis in Conspectum,
si Consilio electus fuit, se suum monasterium eadem hu-
militer subiecit: novumque in Belgio existendi facili-
tatem ab eodem accipiens anno MCCCLXVI. in eodem
Gradavi vixit atque obiit, anno MCCCLXVI. exple-
to ætatis sui LXVI.

CCV. BONIFACIUS IX.

BONIFACIUS, antea Petrus Tomacellus, Presbyter Cardinalis S. Anastasii, natione
Neapolitanus, electus die 11. Novembris anno MCCCLXXXIX. die xi. ejusdem mensis in
scito S. Martini consecratus, coronatus autem Dominica sequenti xiv. Novembris; sedit an-
nos xiv. menses xi. dies. Obiit die 1. Octobris MCCCLXIV. sepultus in Basilica Vaticana, & vacavit
post ejus mortem Apostolica Sedes dies xv.

*Idem, 139
et tempore
anno 141
mense 146
E*

*duo de solis
invenitur
parvitas.*

Electionis diem indicat nobis M. nostrum, Con-
secrationis vero diem (eos præsertim Dominicum
Coronationis assignamus) Theodoretus a Numis: Sacer-
dotis autem littera docet quoad obitum. Fumus est idem
Theodoretus laus humilis et in præfata Basilica Principi
Apostolorum, iocuncta capella Gregorii Pa-
pæ ad dexteram, dum iur ad altare B. Gregorii Pa-
pæ, & prope sepulcrum Gregorii Pape V. Ipeleba-
tur: sed interim, quod Ladislaus Rex Imperium
tenuit Romanum, magnam & prelosum valde mo-
numentum fratres ejusdem Bonifacii sibi in eadem capel-
la conscribi fecerunt. Hujus scripti verum, si quod supra
dictum Urbano VI. fuisse erectum monumentum simili-
mum, fere perennia, atque adeo gemmam, antea si-
militer tabula expressum, exhibet Ovidianus in eodem Cr-
atone; nec non Epitaphium quod olim legebat. Nunc
vero propter ætate basilicæ fabricam subleata sunt omnia,
& ad Vaticanum expressum fuisse sententiā, saltem ære
marmoreæ, corpus Pontificum continens. Epita-
phium transcripsisse satis fit.

*qui additum
pessus non
conveniens*

Novembris, dum esset adhuc satis juvenis annorum
circiter xxx. Hic postquam ad Pontificatum assumptus
est, in alterum virum est profusus mutatus. Moribus
enim & vita vivebat ut senex, & ita continentia vitam
in perpetuo sua, usquequam suisfrem aliquod de
ejus vita prodiret in publicum. Magnanimitas & alti
cordia, & qui primus de multis prædecessoribus suis
habuit dominium Romæ, quæ ante per Populum Ro-
manum regeretur, & per multa tempora per multos
Pontifices desiderat gubernari. Verum cum stipatus es-
set ampla & nobili familia, maris videlicet, fratrum
& nepotum, multa per manus vel suggestiones se habent
eorum, quæ hujus Domini famam aliquantisper deni-
grabant. Invaluit enim per hanc occasionem Sini-
macia pravitas tempore suo, & pleneque Indulgentia
ad quæsum omnibus fere potentibus dabatur, ita ut
etiam numerolæ ac vilescent Clavium auctoritas,
opulque fuerit ut Bonifacius met illas revocaret: qui-
bus revocatis, iterum eas simili modo concedere ag-
gressus est.

*magna pro-
vixit viri
dicitur.*

*reperitur
quædam ca-
pæ, non
grævis.*

*duo de solis
invenitur
parvitas.*

C 1. Hæc super Pugilem Claves, Crux, alba Tiara,
Ecclesia viduata viro, simul inelata Roma.
En petra parva Parem, sub calce sidera primum,
Claudit, Apostolicæ solium quæ rexit habena
Catholicamque fidem, servans a turbis sanctum
Remigium Christi, victis virtute tyrannis.
Orthodoxus erat super omnes, arca superni
Consilii, sua jura tuens, & grandia tractans
Corpore conspicuus roseo flor, fame constans,
Auditore placens, miseris miserator opimus.
Ossa jacent: mens alta, polum felicibus alis
Ascendens, micat ante Deum: nova lucis origo
Glorius Antistes. Quisnam BONIFACIUS alter,
Novus ut ille, sua quæ Chronica scripserit umquam?
Quodve genus parlem dicet avo? Nomen & omnes
De Tomacellis fulget, subleget in annos,
Parthenopæ lustras Tui buic genus omne Latinum,
Quidquid alit tellus, & quod tegit omnia cælum.
3. Ad Pontificatus in missa M. hæc profertur,
cum notata aliquæ continuat schismatis. Bonifacius
IX. natione Neapolitanus, prius vocatus Petrus To-
macellus, post mortem Urbani Romæ concorditer
electus in Papam anno Domini MCCCLXXXIX. die 11.
Prepositum Meni.

*invenitur
duo*

3. Creavit hic summus Pontifex Ladislaus de Dur-
rathio, filium Caroli Regis Ungariæ, quem Urbanus
excommunicaverat (Regem Siciliæ); quoque
sibi favores præstitit, ad regnum illud acquirendum
& manu tenendum. Multos de sanguine suo exalta-
vit in domio temporali; duos fratres suos præ ceteris,
quorum unum Marchionem Marchiæ, alium
Ducem Spoletanum constituit: qui omnes, Domino
disponente, ad magnam inopiam postea redacti sunt,
& per D. Regem Ladislaus de regno Siciliæ pulsi. Or-
dinationes plures nonnullorum Cardinalium fecit,
inter quos D. Baldassarem Cossia, natione Neapolita-
num, Cubicularium suum, assumptis, qui postea Jo-
annes XXIII. dictus est.

*F
Ladislaus
Regem in-
ducit.*

4. Hujus tempore Clemens VII. se in sua obedien-
tia nuncupatus, moritur in Avinionem: & Cardina-
libus qui ibi erant, creatus est Petrus de Lana, qui
Benedictus XIII. nominari voluit: homo certe de-
gustissimus, & (excepto schismate) exemplarius sci-
entiz, & magnæ commendationis eminentisq; scientiæ,
de quo aliquid infra dicetur. Moritur autem Bo-
nifacius Romæ ex dolore illorum, & in Ecclesia Be-
trici in Vaticano sepelitur. Anno tamen creationem
O o Bece-

*duo de solis
invenitur
parvitas.*

A Benedicti, & similiter ante creationem Innocentii VII. Cardinales utriusque Collegii, ad evitandam infamiam, ne in schismate tollendo diceretur opelegit, dum essent in Conclavi, fecerunt certa iuramenta & promissiones, quibus se adstringebant periculis unionem: & D. Petrus de Luop juravit idem, in forma de qua infra.

7 Idem Boosifius, festivitate Visitationis Elisabethae Despari, quem decessit suus solenniter celebrandum instituerat, sed morte preventus non potuerat publicare, edita desuper Bulla communem totius Ecclesiae fecit, sui Pontificatus anno i. v. Idus Novembris. In hac Bulla obfero, eum Pontificatus sui annos ad hunc censuram de sua, non Creationis, sed Consecrationis: scribit enim tamquam iam Episcopus, adeoque

anno MCCCXXX. quando iam pontifex incepisse annum sui Pontificatus nisi voluisset a moribundis a die IV. Novas Novembris que fuit Electus sed ante Idus Novembris novum Episcopus. Quis primus postea Sylvanus mortem medium tempore, non facile est mihi scire voluntatem dubii in Pontificatum Episcoporum, que Roma servatur, Regibus: servandam tamen Obsequium Bullarum hoc tempore, quod Eugenius IV. exortus 11. Idus Martii MCCCXXXI. & consecratus vi. Idus Martii ejusdem, Consecrationem in favore Carolinum ediderit signatam anno Incarnationis Dominice MCCCXXXI. VIII. Idus Martii, Pontificatus anno 11. Idus Martii, quod ante jam tunc mortem fuisse Sylvanum antea decessisse adhuc dixi annus primus.

BENEDICTUS ANTIPAPA

PETRUS DE LUNA, natione Hispanus, S. Mariae in Cosmedim Diaconus Cardinalis, a Schismaticis Avenione in Antipapam electus anno MCCCXCIV. XXVIII. Septembris, consecratus & coronatus XI. Octobris in Dominica, sumpto nomine BENEDICTI XIII. non solum non cessit cedente timore, uti facturum se ante electionem juraverat suis Pseudo cardinalibus; sed neque ad gemini Concilii sententiam, Pisani primum anno MCCCXIII. V. Junii, ac deinde Constantiensis anno MCCCXVII. XVI. Julii, dimisit male usurpatum titulum, usque ad extremum pertinax in schismate, defunctus licet ab omnibus Obiit Paniscola, Regni Valentini arce, XXXI. Maji, anno MCCCXXXIII. ubi sepultum corpus, postea Iglueicam, Arragonis oppidum, delatum est,

A Nam & diem mortis notavimus, quom in suo Pontificatu & Antipapatum Romanorum Neologus elegit Oldieum noster, Zaritum & Moriamum fecerat; licet Clacensis ad eum sequentem mensis quod Septembrem nomen etiam ad extremum Novembrem mortem istam differant, adeo enim contemptum mors Antipape excepta est, ut ejus temporis scriptor nullus accuratus eam notare dignatus sit. Quare ut

que nos dignum censuimus opere pretium scilicet, quare Iglueicam, cum aliquo monumentum in ista a nepote suo Joanne de Luna constitutum sit. Quod autem corpus adhuc integrum esse dicitur, ut scilicet belfami ad illud condendum adducti, fatis vixissimiliter refutari videntur suspitionem, quod homines alienigenae praebrum putant aliqui.

CCVI. INNOCENTIUS VII

INNOCENTIUS, natione Sulmonensis, antea vocatus Cosmatas de Melioratis, tit. sanctae Crucis Presbyter Cardinalis, Episcopus Bononiensis, electus anno MCCC.V. XVII. Octobris, coronatus II. Novembris in Dominica, sedit annos II. dies XXI. defunctus VI. Novembris, anno MCCCXI. sepultus in Basilica S. Petri; & vacavit Sedes dies XXII.

REverentia Gobelini Persona, Cosmodromionis sum hoc ipso tempore scribens, quem secuti sunt alii, fecit, ut in nominando Cardinalis titulo discederem a nostro Iste in quo alius dicitur Dominus Cosmatas Eustachii Dionisio Cardinali. Boosioensem diem semper voluisse (licet, non recipiens eum civibus, ad hoc episcopatum postea Ravennatem suscepit) scribit Ughellus. Primum fortasse ejus Titulus Diocesis fuerit, a quo mea translatum sit ad Presbyteralem. In hoc ipso tamem mirum est error antiquam litteram passisse, ut preterea non immerito fidei autem adhibere Germano Gobelio, licet antiquari.

Epitaphium. a Sepulcrum, inquit, Paulus Aringus in Rema subterranea lib. 2. cap. 8. a Nicolao V. restauratum, acate nostra conspicebatur in pavimento facili S. Thomae, quod ad sinistram pariem situm est, ejusdem ibi excelsa imagine, & sepulchrali lapide his verbus praepono. Innocentio Septimo Pont. Max. eum neglecti ejus sepulchri memoria interiret, Nicolaus Quintus Pont. Max. restitui curavit.

3 Alia Pontificatus in nostro Iste sic notatur: Hic Cardinalis exiens, vie admodum cunctis vix habere est, & suorum praedecessorum ostanta negli-

gentiam, quod schisma in Ecclesiam introductum extirpare neglexisset, assumptus ad Pontificatum. Cum omnes crederent, hunc esse per quos operam & diligentiam pax daretur Ecclesiae, ipse in hoc Urbani & Bonifacii scilicet vestigia, non solum unionis negotium prosecutus non est, sed agere satis secebat de re illa sibi fieri verbum. Dum autem populum & requisitus aliquando foret de unenda Ecclesia, tam a contentante secum quam a Rege Franciae per suos Oratores, hujusmodi zelo Ecclesiae ducti, elegerunt duodecim ex praestantioribus civibus Romanis, qui supplicarent humiliter D. Innocentio, quatenus hoc negotium uniois aggredere, adducentes in medium rationes, quibus ab hoc tam sanctum opus intendere debebat. Innocentius hac legatione audita, satis benigne pro tempore respondens, eos a se dimisit. Dum vero redirent domum, & transiens ante Hospitalem sancti Spiritus in Saxia, ubi hospitatus erat D. Ludovicus, oecos carnalis D. Innocentii, vocari ad se fecit omnes illos cives, quos sigillatim unum post alterum trucidari mandavit, & corpora de foetibus in terram praecipitari iussit. Propter quod tam horribile facinus, in cives Romanos perpetratum, Populus Romanus

D. Pont. Pont. Pont.

Cardinalis

Idem ann. 1499. ad 1499.

In primis

Idem ann. 1499. ad 1499.

Idem ann. 1499. ad 1499.

Idem ann. 1499. ad 1499.

Epitaphium.

Idem ann. 1499. ad 1499.

Idem ann. 1499. ad 1499.

Idem ann. 1499. ad 1499.

Idem ann. 1499. ad 1499.

Idem ann. 1499. ad 1499.

Idem ann. 1499. ad 1499.

Idem ann. 1499. ad 1499.

A manus in iram & in furorem versus, arma cepit. Eius occasione Papa una cum Corialibus, magna cum solennitate, Urbe exire compulsi sunt, & concito gressu in Viterbium se recepit: multi tamen Coriales deprecati, multi etiam in domibus quorundam Cardinalium Romanorum salvati sunt. Ausugit pariter nepos Pape Ludovicus a facie Romanorum, qui ulcisci parabant mortem tot electorum civium; tam crudeliter & inique, & sine causa occisorum.

Cardinalis
detestatus

4 Innocentius in Viterbio exiens, concordiam tandem cum Romanis firmavit, ita ut Romam redire non dubitaret: ubi unam ordinationem plurium celestissimorum Cardinalium fecit, inter quos creavit D. Angelum Coriarum Venetum, Tituli S. Marci, qui postea successit in Papatu; D. Petrum Philardi, natione Cretensem, Basilicæ xti Apostolorum, qui postea Alexander V. extitit nominatus; Odoanum de Columna,

natione Campanum, de Principibus Urbis, S. Georgii ad Velum aureum Diaconum Cardialem, qui postea Martinus V. dictus est. Ferrus, bone Innocentium Pontificem, in maribus pleuicum & valde affabilem existisse, quin etiam magnis viris in pretio habuit, & paucos post Innocentium IV. fuisse, qui in Consistorio publico in promptu & recte de iure responderet. Nepotem suum, D. Ludovicum prædictum, Marchionem Marchie Anconitanæ & Principem Firmarum constituit: qui multo tempore Marchiam gubernavit, & tandem in Firmans civitate se munivit, & in pace mortuus est. Apoplexia demum moritur Roma Innocentius, Pontificatus sui anno xi. & in ecclesia S. Petri sepelitur, in capella quæ Pontificum nominatur, modò restaurata per S. D. N. Nicolaum Papam V. Quæ utinam verba epistolæ addita ab Austero fuisse, dum nostrum extrajam referendum distulset.

scribitur
populorum.

B CCVII. GREGORIUS XII.

GREGORIUS, natione Venetus, antea Angelus Corarius, tit. S. Marci Presbyter Cardinalis, creatus Pontifex anno mcdviii. xxx. Novembris, coronatus v. Decembris Dominica ii. Adventus, in Concilio Pisano una cum secum contentente Benedicto abdicatus anno mcdix. v. Junii, non tamen ante coactum Constantiense Concilium Pontificatu cessit, quod in eo per procuratorem Carolum Malatestam Constantiæ fecit anno mccccxv. iv. Julii, cum ad eam usque diem sedisset annos viii. menses vii. dies v. mortuus Recineti anno mccccxviii. cum titulo Episcopi Cardinalis Portuensis vel Tusculani & perpetui Legati Marchiæ, iv. Julii, ibidem in Cathedrali ecclesia Pontificaliter tumulatus.

Munera,
cum sepul-
crato.

Munuscula sepulchralis iconem Oldonis noster habet, ubi supra prominentem avem facit effigies Pontificaliter indutus, ad pedes sedentis in cathedra Pontificis, Pontificaliter item indutus S. Petri, de super eminentibus Censuræ pectus insignibus cum mitra & clavibus. Eadem vero insignia in fronte ipsius arcæ, ad utrumque Episcopii lateris, exprimentur cum pice Cardinalis: quibus designari patet, nepotem ex fratre, Antonium Corarium, S. Petri ad vincula Presbyterum Cardialem qui parva bene meritis illud extruendum curavit. Epitaphium in medio sepulchri sic vocatur.

Episcopii.

Maximus Ecclesiarum Princeps summusq. Monarcha, Ordine Gregorius bissecula clauditur arcæ. Hic pro pace datum, celsi munere, semper Ferbit. Et barba Superis unire decem. Archicelsus malum (facta hæc dementia Pisis) Ipse pius releva, facti est Constantia tellis, Cardine sacro Palloris cunctis Sedes Marchia; suscepit Romanus Flavius ade.

S. J. Purgans
Cardinalis.

Nempe his Cardialem vidit etiam Marchia, & Reveniens, vixit Reveniens Ecclesia innotem Patrum venerat S. Flavium Marium, pectus U gressu, qui utriusque hie dicitur Flavius. Pectus de aliis electionis & Pontificatu in nostro Ms. legimus, ut sequitur.

Præsent
Præsent
Præsent
Præsent
Præsent

8 Dum schisma hic penetraretur in longum, Principes Galliarum, Ducez videlicet Bituricensis, Burgundia & Aurelianensis, qui regnum Franciæ gubernabant propter infirmitatem Regis Franciæ, huius jam inveterati schismatis mediis afflicti, personaliter Avenionem venerunt ad D. Petrum de Luna, Benedictum XIII. nuncupatum in suis obedientia, qui ibi tunc cum suis Curia morabatur, supplicantes nomine Regis Franciæ & sui pariter, ut per omnem viam possibilem, etiam usque ad cessantem Papatus inclusive, prout promiserat & juraverat in Conclavi, daret pacem Ecclesie, ne diceretur juramenti transgressum illi.

for: quoniam hoc facere maxime ad summum officium pertinebat, nec minus ad eos qui Catholici Principes erant bene procurare nomine Christianissimi Regis, ipso D. Benedicti in partibus Galliarum potissime commorante. Parati etiam erant requirere contententem secum de Papatu ad similem effectum, sicut etiam per solennes fratres nomine Regis Franciæ requisiverunt: quod D. Benedicti Principes prædicti persuadere minime poterunt; alleganti graviter Deum offendere se posse, si sic Ecclesiam Dei, cuius se Sponsulum affirmabant, deferret ad preces tuijunctum cum de iustitia tituli Papatus sui Rex & Principes ipsi minime haberent dubitare: quodque Ecclesiam Dei poneret in periculo, si ipso remanente alter forte cum ipsa contententem tenuerit reculari, vel renuntiatio fieret in loco non libero, & multa; dant ipsæ alias vias & media, per quæ secundum eum ad unionem poterat promoveri; hoc tamen semper afferens, quod quando haberet certitudinem, quod per suam & contententis renuntiationem daretur pax Ecclesie, per unius summi Pontificis assensum primum; ipsa etiam, ut tantum bonum sequeretur in Ecclesia, renuntiatio non recuset; (quia) ad bene effectum permississet & juraverat, & non sinit: sed hæc via admodum sibi inoffensibilis videbatur.

3 Hi autem Principes, intellecta intentione D. Benedicti, & percipientes eum velle in suo proposito permanere, cogitarunt quomodo via facti possent D. Benedictum ad hoc inducere. Unde ipsi suspicantes ne qua sibi violentia inferretur, munivit se in Palatio Avenionensi: in quo per aliquot menses obsecrati sunt, & tandem paratis galeis in Rhodanum de palatio clam ausugit, & in Catalonia domum amicum erat transfugit. Ferunt quidam, Dominos Cardinales Gallicos, edm habentes D. Benedictum, & pro eo quod erat alterius nationis quam Gallicæ, & quia inter se de uno Gallico post mortem Clementis VII. non potuerunt concordare, properes in istum conveniunt; & non bene ferentes mores suos, cum esset concitiorius & Summiacæ pravitate maximus per-

de quo
scribitur
ad
m. 2. d. 1.

ad hie
scribitur.

scribitur
Ca.
p. 10.

A fecutor, moribus gravis & continentissimæ vitæ; sollicitissime hos Galliarum Principes ad hanc requisitionem & insinuationem.

*Reman-
Cardinales
permanen-
tiam in fa-
ciliore*

4 Ex alia parte, Cardinales qui remanserant post mortem D. Innocentii VII. videntes negligentiam eorum Pontificem in hoc tollendo schismate, & quod Ecclesia Dei periclitabatur in tam diuturna divisione; attentius etiam requisitionibus multorum Regum & Principum, qui contendentes de Papatu & utrumque Collegium sollicitaverunt ad remedia, perque schisma tolli posset; congregati & in unum convenientes in Conclavi Romæ & in palatio S. Petri, pro negotio electionis unius summi Pontificis qui iam impediebat Innocentio succederet, anno Domini mcdvii. Indictione xiv. mense Novembris, in Deo & in omnibus Sacris ejus voverunt, & invicem omnes alteri juraverunt & promiserunt, ut si quis eorum assensum daret in Papam, tenueritque suo iuri & Papavi, pure libere, & simpliciter; si & quando Antipapa, qui est & qui erit pro tempore, consimiliter renuntiabit & cedi suo præsentio iuri & Papavi sive decedat; dummodo etiam Anticardinales cum eia velint sic coevenire, quod ex ambobus Collegiis sequatur electio unius summi Pontificis & indubitati.

*si Innocen-
tius fuerit
genitus*

*et si illam
et ut eos
flavorem
dona pater
staret*

*per se mem-
orari ab in-
terrogante
plene*

B Et pari modo promiserunt & juraverunt, se euratores & facturos eandem promissionem fieri per eum qui de infra Collegium, vel forse de extra Collegium, eligeretur in Papam, infra mensem a die sue inthronizationis, per suas potentes literas dispendias Imperatori seu Regi Romanorum, Antipapæ & Anticardinalibus, Regi Franciæ & aliis mundi Principibus, Prelatis, Universitatibus, & aliis secundum videre Dominorum Cardinalium: quodque se offerret ad omnem aliam viam rationabilem, per quam prædictum schisma tollatur. Et ultra infra tres menses, a die inthronizationis sue in aenea comparandis, suos designabit oratores, ad eos de quibus prædicto Collegio videbitur, cum plena potestate conveniendi de loci decenti, ad implendum vel exequendum promissa. Et quod non creabit Cardinales de novo, nisi forte ad augendum numerum Cardinalium alterius Collegii: & hoc intimabit Antipapæ & Anticardinalibus ut ipsi similiter faciant. Quodque post ejus electionem confirmabit omnia supradicta authentico modo, & de novo etiam similem faciet promissionem, coram omnibus Cardinalibus de Collegio, Notario & Testibus ad hoc vocatis; & manu propria similem faciet subscriptionem: quodque etiam in primo pu-

blici Consistorio hoc ipsum promitteret. Multa alia D. Insuper Cardinales promiserunt inter se, voverunt & juraverunt, se fortiter adstringendo ad prosequendum unionem Ecclesiæ, creari summo Pontifici, etiam se propriis manibus subscribendo.

6 Anno Domini mcccvi. prædicto, die xxx. mensis prædicti, elegerunt D. Angelum Corario, tituli S. Marci Presbyterum Cardinalem, (Patriarcham) Con-
*si de illis
Cardinalibus
la*

solio in
impetant

8

7 Unde Cardinales utriusque obediencie Pædis convenientes, generale Concilium celebraverunt: ibique formato processu contra ambos contendentem de Papatu, sententialiter deposuerunt D. Gregorium & D. Benedictum. & in Papam postea elegerunt D. Petrum Philargi, Basilicæ XII. Apostolorum, qui vocari voluit Alexander V. cui adhuc tota fere obediencia D. Gregorii, paucissimæ exceptis, adhuc etiam pars magna obediens D. Benedicti, ex parte Hispania citeriori & ulteriori, nec non regno Scotia & Comitæ Armeniaci. Dominus vero Gregorius se primum Gajetum contulit, postea in Civitatem Austria, ubi Concilium generale convocavit: sed quia parum se ibi tutum reputavit, tandem Ariminum concessit, ubi a Carolo Malatesta benigne susceptus, ibi curiam suam continuavit. Benedictus vero, post celebratum Concilium in Perpiniano, ad castrum Paniscolæ Dertusensis diocesis coniugit, ubi diutissime moratus est. Fecerunt utrique ordinationes Cardinales: & inter ceteros D. Gregorius, dum esset in Luca, cum Cardinalibus qui nondum recesserant ab eo, assumptis in Romanæ Ecclesiæ Cardinalem D. Gabrielem Condelmarum, qui postea Eugenius Papa moderatus dictus est.

*si de illis
Cardinalibus
la*

*solio in
impetant*

8

*sol apud
pila in
vna domo
dicta*

*utroque co-
ordinem
Pædis obedi-
entiam
duo*

*solio in
solibus
substantia
f*

CCVIII. ALEXANDER V.

*di ante
1499. ad
10. m. oct.
d. l.*

ALEXANDER, natione incerta, de Ordine Fratrum Minorum, antea Petrus Candianus, tituli XII. Apostolorum Presbyter Cardinalis, in Concilio Pisano, post depositionem Gregorii & Benedicti, assumptus anno mccccix. xvi. Junii, & ibidem coronatus VII. Julii in Dominica, sedit menses x. dies viii. defunctus Bononiæ anno mcdx. III. Maji; sepultus ibidem in ecclesiam Fratrum Minorum; & vacavit Sedes controversi juris, propter Gregorium adhuc viventem, dies XIII.

*si de illis
quibus
quibus*

M Odam electionis & diem Coronationis Theoderici ad Arem scripto consignatum reliquit. De morte extat apud Olsionem Rasaldum accuratissima relatio, utraque illa successerit reperta, his verbis: Est sciendum, quod felici record. D. Alexander Papa V. qui Pilsa post Concilii generalis celebrationem, contra Petrum de Luna & Angelum Corario, de Papatu contendentes, seu ponsu colludentes, celebravit, electus fuit die xvi. mensis Junii, anno a nativitate Dom. mcdix. post diem Sabbati III. mensis Maii anni mcdx. in palatio Apostolico, Bononiensi videlicet, post quosdam

horam missis sequentis diei Dominica, qua computata fuit IV. Maji, incipiendo dictas horas die Sabbati ab occulo solis, diem suum clausit extremum. *Mr. Messum, dum verbum supra memoratum electionem ejusdem incipit, Vir profecto, inguit, altissime scientiz: etiam dicendo illa se summam percerat.*

8 Hic pueritia sua Ordinis Minorum Frater effectus, sedes, vacavit liberalibus disciplinis. In Studio Parisiensi in sacra pagina Doctor subtilissimè evaluit, ita ut super libros Sententiarum elegantissime scriberet. Magnus sermocinator, etiam ex tempore, & longam & multam

*si de illis
quibus
quibus*

*& longam
& multam*

A & multis auctoritatibus & sententiis orationem eferant saepe texebat. Vocatus a Galraio Principe Lombardie, secum eum habuit in consiliis. Deinde Episcopus Vicentinus efficitur, postea Novatensis, deinde Archiepiscopus Mediolanensis creatus, procedente tempore a D. Innocentio VII. factus est Cardinalis Basilicæ xxi. Apostolorum, ac demum ut dictum est in Papam creatus fuit. Hic Pontifex, re & nomine Alexander, omnium prædecessorum, qui multo tempore eum antecesserant, supertulit liberalitatem, modo habuisset in facultatibus: sed juxta statum Pontificalem multum pauper existens, dicere consueverat se fuisse divitem Episcopum, pauperem Cardinalem, & Papam mendicum.

3 Hic Ladislaus Regem Siciliæ, approbante Pisano Concilio, regno privavit, & jussu dicti regni Ludovico Duci Andegaviz competitte declaravit. Finito Concilio venit Bononiam, ubi Legationem tenebat D. Baldasar Cossæ, Cardinalis S. Eustachii, cujus auxilio sacras prædictum Concilium congregavit: ubi cum aliquot mensibus moram transisset, infirmatur. Ante ejus mortem convocatis ad se Cardinalibus, ad eos sermonem habuit, proponens illud Salvatoris nostri verbum, Pacem meam de vobis, pacem relinquo vobis, exhortans eos ad unitatem servandam, & prætestans per eam morem, quem se continuo factorum cogitabat, credere & tenere, rite & juridice omnia processisse in Concilio Pisano, ipsumque licet indignum fore Christi Vicarium, rite & legitime ad apicem summi Apostolatus vocatum. Familiam suam Cardinalibus valde commendavit, affirmans, quod propter modicum tempus quo fuerat in Papatu, non poterat esse gratus his qui sibi servierant. Ipse lacrymans, Cardialibus etiam lacrymabundus, ipse benedixit. & paulo post Deo animam dedit. In ecclesia Fratrum Minorum sepelitur.

4 Hic ejus insignis alim vestitus in marmore monumentum: ubi jacebat ipse Pontificaliter indutus, sed nudus, subtus pedes SS. Francisci & An. omni Patrum mediæ Deservorum stipantium, sub insigni cum Petre culti conopæ: & idem quod hodie legebatur Epitaphium, nescio quo loco tunc descriptum.

Summus Pastorum Alexander Quintus, & omnis Scripturæ lumen, sanctissimus Ordo Minorum Quem edixit, & proprio Cretensi nomine Petrus, Migravit anno mcccc.

Ipsum monumentum jam olim vestit delirantem nostris Odeis vestit, quemadmodum suis anno mdxxxiv. reparatum, nunc suo Ciceronis inscriptum, non cum ipsius reparations titulo hujusmodi:

Filardo Cretensi Viro insigni, Oratori Gentium Concionatori fecundissimo, Consiliario Ducum, disputatori acerrimo Parisiis Publico Theolog.º proflentis, in quatuor sent. lib. Scriptori Loculentiss.º Qui ex Ord.º Minorum Episcop.º Vicentie Novariæ, Archiep.º Mediolan.º Cardin.º, & tandem ad summi Pontif.º Apicem evectus Alexander V. Appellatus Bononiæ Moritur Anno salutis mcccc. Pontificatus sui mensis viii. R. Jo. Bapta Paganus Propylæum Mæii.

De Zanettinis Bononien. Hoc Templo plura Divini Cultui pararet, Hoc etiam Mausoleum reparavit Anno mdxxxiv. Die xxi. Septembris.

5 Quærenti mihi quo loco Epitaphium veius, quo etiam titulus recitatur legentem, missos Alexius Carnielius respondit, etiam illud quod Ciceronis exhibet monumentum, recentissima memoria innovatum denique esse, ac fore pro quarta parte destruitum. Occasione enim fenestrarum, ad ventilandum in adeo ærem per gyrum aperierant (erat antea signis etiam nunc monumentum positum inter duas fœ parastatas, quarum una in hemicyclum dacti salientis usque ad fornices) illud quod divi conopæum cum imagine Dei Patris, atque adhuc in claustra visenda, subterram fuisse: quodque sub illa alim erat monumentum, nunc videri sub fenestra. Addidit perinde Carnielius, de loco Epitaphii nihil se potuisse interrogandi cognoscere, fieri autem posse, ut prædicta restantibus titulis eodem modo piti ut fuerit, super ipsa conopæi spatium inter Sanctarum statuas; sicut idem nunc quoque inter similes statuas parietis decubito inscriptus legitur, his in suis verbis auctus: Restauratum fuit anno mdclxxxi. In hoc novissima restoratione propriæ patriæ immutata nonnulli sunt, & latitudo apertæ contracta non parum est, ut ipsum, licet revoca humilis sit, aliis tamen in proportionem videatur quam prius; adeoque aperta pectus censui, novam ejus sculpturam curare.

ejus anno
1584. in-
novari de-
lucendi.

E

A 6 Titulus porro promemorat, seu malis vocari Episcopium peccat, iugis, Carniolus in historiis, in grammaticis, in orographiis, in interpolationibus &c. at fideliter adducit eum in finem scilicet, uti legis, descripti. Non meminit quod fuit Patriarcha Gradensis, quod tamen lego apud plures historicos: (sed quomodo aut quomodo fuisse patetis eisdem non capio) & tacet fuisse Episcopum Placentinum, quod est certissimum. Ait obitu mense Pontificatus octavo, cum exccellerit nomen (imo, desitum) nominatque illum Cretensem, secundum usurpata pridem appellationem, & hinc natum in vulgo opinio. Verum constat ex ipso Alexandri Pontificis ore, fuisse, & non Cretensem, non Mediolanensem, aut Bononiensem, Nempe hoc ipsum testatur sub mortem est, dixitque se natum Bononiæ, ubi decebat, in via Casarsurgellana, vulgo di Zaragoza, domo infima, & aditum a Fratre Ordinis Minorum, Theologia Magistro, ductum Venetiis, ubi habitum ejusdem Ordinis suscepit, inde Parisios, tandem in Cretam, unde adhuc et cognomen. Hæc apud Ghirardacium, Bononiæ, Alidosius, & alios nostros historicos in aperto sunt, ex quibus hausi Masinus quæcumque diligenter collecta result in librum de Pontificibus, Cardinalibus, & Episcopis Bononiensibus. Hæc ille. Mediolanensis contra pro se adducit, quod habeat in sua Infubria oppidum territorii Papiensis, Candia dicitur, unde videtur ipsi Candianus vocari, & hinc scilicet in alio Cretensem fecerint. Sed ex Creta, quæ nunc Candia dicitur, vix exeat ad alia, si nunc natum, in seipso est, atque hic cognomen alterum

remanisse: Candia autem, cuius meminisse videntur Mediolanenses, non in Mediolanensi sita, sed Pedemontio est, sub ditione Eperedensi, a civitate illa distans vi. P. M. distans, cum Mediolani abisset pluribus quam P. M. L.

7 Manet interim, usitate vulgariter cognomen & cognomen Philargi? Candia nomen dictum: quod Platina magis Latine potuit posse Cretensem reddi, M. nostrum neque nomen neque cognomen exprimit, Philargus etiam passim a Scriptoribus cognominatur, quod nomen enim Grecum sit, beneque etiam amicum notet, vix litteras prequam idem, assumptis sibi in Creta pennis: & nomen familiaris fuisse, ex aliqua Græcæ urbe insula deducit, cum inter Papienses familias una ejus appellatensis esse feratur, quæ & Chursinallum, oppidum Novariensis diocesis, fiduciarie potestate tenuisse dicitur apud Natalem. Alio cendum. Sed hæc ut verum sit, mihi videtur Mediolanensem prodesse posse, quia illa Philargi apud Papienses gentis claudis, non bene convenit cum ea temeritate, in qua nunc & educatum Petrum, solis ingenui dicitur dricem fuisse, vixisse pleique, Quod quod Ferrariæ in possessione conuocatione tituli, non Philargus sed Filardus scribitur: hoc autem fuisse potuisset patris nomen Bononia in Italia, & nescio quid T. Antonium seu Longobardicum fecit, generum Valard pium ingruat, & ita inde potestatem significat. Nihil ego desidi, dices computat scilicet ambiguitas, in quibus ipse sum nobis cognomen indiget, ad enucleum tamen Litteris excutendum studium, hoc proponere non sum gravatus.

CCIX. JOANNES XXIII.

JOANNES, natione Neapolitanus, antea Cardinalis Diaconus S. Eustachii, Balthasar Cossa, electus Bononiæ xv. Maji anno mccccx. coronatus est xxv. ejusdem mensis in Dominica II, post Pentecosten; cuiusque sedisset annos v. dies xv. in Concilio Constantiensi se abdicavit anno mccccx. xxi. Maji; & vacavit Sedes annos i. menses v. dies x. ipse vero obiit Florentiæ anno mccccx. xxi. Decembris, sepultus in Cathedrali.

Dum Elestinus viii. Kal. Junii nominat Gobelinus in Cosmographie. Theodorus vero a Nicæ, qui adiecit, ipsa Ceremoniarum die suam scripturam suam supponens, scilicet ait ipso festo S. Urbani Papæ. De mortis anno, die ac loco in seipso attulit perga M. nostris exhibere contentum, qui hujusmodi est. Joannes XXIII. prius vocatus Baldassar Cossa, de Nobilibus Neapolitanis originem ducent, dum esset Legatus de Latere in civitate Bononiæ, post mortem D. Alexandri concorditer a Cardinalibus creatus in Papam anno Domini mccccx. Hic tempore adolescentie sue in Jure canonico Bononiæ studuit; tandem summo gradu Doctoratus & ad Curiam Romanam venit, Bonifacius IX. eum suum Cubicularium secretum fecit, deinde ipsum Cardinalem S. Eustachii creavit, & ad acquirendum quædam Bononiæ ipsum Legatum de Latere misit, quam de manibus gentium armorum Ducis Mediolanensis eam occupantem acquisivit, sequæ annis circiter novem prudentissime & fortissime illam gubernavit. Aliquot Romanolice tyrannos etiam ultimo supplicio tradens, totam Romanoliam ad manus suas nomine Ecclesiæ Romanæ redegit. Erat tunc nomen suum in Italia celebre, & multis etiam potentibus formidabile. Annis quibus Bononiæ gubernavit, floruit multum civitas, & adacta est longa pace. Dum autem instaret tempus celebrandi Concilii Pisani, ipse omnes Cardinales qui a D. Gregorio recesserant, pecuniis Legationis suæ in Concilio sustentavit.

C Gregorius Papa ad Elefiores Imperii misit, exhortando ut in Imperatorem eligerent Sigismundum de Luxemburg, Hungariæ & Bohemiæ Regem, quod &

factum est; & quia in Concilio Pisano decretum erat aliquid Concilium debere celebrari ad certum tempus pro reformatione Ecclesiæ, ipse Concilium Roma convocavit, ad quod accessit. Sed Ladislaus, regno Siciliæ privato, Papam persequente, cogitur de Roma exire & iterum Bononiæ se conferre. Ordinationem unam fecit Cardinalium, hominum profecto magnæ commendationis & non mediocri scientiæ. Dum autem animo gereret Ecclesiam unire, quæ adhuc superflite Gregorio & Benedicto scissa remanebat, de Bononiæ recedens ivit perlinarier ad civitatem Laudensem in Lombardia, ut cum Rege Romanorum Sigismundo, qui illuc venerat, loqueretur de materia unionis & celebrationis Concilii generalis. Propter quam causam postea misit ad Alamanniam, prolegendo loco sæpe dicti Concilii, Dominos Cardinales Florentinum & de Celancho: qui concorditer elegerunt civitatem Constantiensem Magnificentis diocesis: ad quam personaliter accessit, duxique secum viros in Jure divino & humano peritos.

3 Dum esset aliquot mensibus ibi, expectando vocatus ad Concilium, tandem Sigismundus predictus in nocte Natalis Domini venit Constantiam, & in Martinis, D. Joanne præfatore, septimum Sessionem cantare voluit. Deinde procedente tempore, cum multa D. Joanni obijcerent, & ipse timeret ne in personam suam committeretur violentia; habitu dissimulato de Constantia fugit, & Schafasam se contulit, quæ civitas fuit oppidum erat Ducis Friderici de Austria. Aliqui Cardinales secuti sunt eum usque ad locum illum: sed postmodum per Concilium,

et. anno
1455. m. 3.
et. 14.

et. anno
1455. m. 3.
et. 14.

et. anno
1455. m. 3.
et. 14.

et. anno
1455. m. 3.
et. 14.

et. anno
1455. m. 3.
et. 14.

et. anno
1455. m. 3.
et. 14.

et. anno
1455. m. 3.
et. 14.

et. anno
1455. m. 3.
et. 14.

et. anno
1455. m. 3.
et. 14.

CCIX IOANNES XXIII

CCX MARTINIVS

CCXI EUGENIVS

CCXII NICOLAIVS

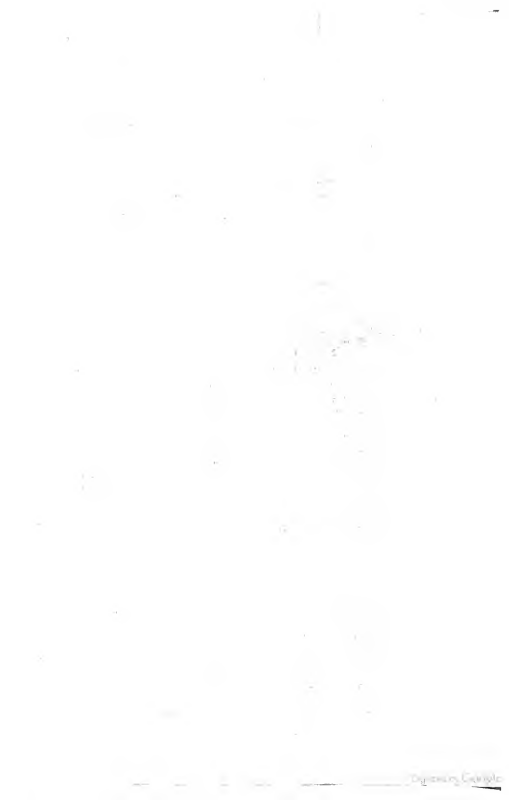

CCXIII CALISTVS III

CCXIV PIVS II

A. Item, quod Constantie remanserit, revocatur, Dominus veto Joannes de Schafuis iuxta Eriburgum, cum proposito eundi ad terras Ducis Burgundie: sed procurante Concilio, per medium Imperatoris Sigismundi, D. Joannes capitur, & in quadam insula S. Marci prope Constantiniam, in palam Episcopi Constantinensis, prope civitatem, in carcerem detruditur, anno quatuorvi Pontificatus.

Summa deponendi ad ipsam Constantiam.

4. Concilium causam fuge suæ & criminum contra eum commisit Judicibus, qui examinarent omnia & causam instruatam referrent: qui tandem revenerunt, propolitus (ut dicebatur) & probatus XL. Capitulis & ultra contra eum, quorum aliquæ concernebant scandalum Ecclesiæ & ejus incorrigibilitatem, quædam vero concernebant fidem: ex quibus Joannes sententialiter de Papatu deponitur & privatur; ipseque sententiam contra se latam approbavit. Sed post latam sententiam, de loco ubi erat, mittitur custodiendus non minus Ducis Ludovici de Bavaria, qui erat de obedientia D. Gregorii XII. Fuirque D. Joannes politus in castrum quoddam ipsum Ducem vocato Heideberg: ubi anas tribus & ultra stetit, absque alicujus Italici societate aut de finis. Sed semper custoditus per Theutonicos, cum quibus tacite signis & multis loquebatur, quia ipse linguam Germanicam ignorabat, & qui eum custodiebant Italiani non noverant. Hujusmodi privationis sententia tantum ab illis de obedientia D. Joannis lata fuit, quoniam de obedientia D. Gregorii & D. Benedicti nullus adhuc convenerat. Et ut jussum fundere jurisdictionem ad validandum eorum sententiam, Synodum decretum promulgaverunt, per quod affirmabant, Concilium generale, legitime congregatum, habere immediate a Christo potestatem: quæ fundamentum præpositum, ipsum etiam Papam Concilio subieciunt.

in castrum Heideberg.

non iam supremum Concilium.

5. Hypothesis hæc an & quatenus consistere possit, cum supra quædam in summa Pontifice meliores Catholicæ omnes agnoscent potestatem, non est hujus loci disputare, eoque replicare & limitare. Id vero a me nunc fieri multis minus opus est, præquam Hincfridus Schelstratus, notis huc occurrentibus tantum solis quam distulsi, prædixit in fide iudei habendi originalium Mss. gerunt ipsius Concilii (quatenus hæc scribere videtur). Atque subiunctum ipsum Dissertatione per quam errata, quæ de manifestis, tantum abesse, ut Decretum i. Sessionum IV. & V. æque Decretum II. Sessionis V. de superioritate Concilii intellecta, ab Occidentica Constantiensis Synodo edita & Sede Apostolica comprobata sunt, ut potius Decretum i. Sessionis IV. a Basilienibus corruptum sit; Decretum vero r. & II. Sessionis V. contrapositionibus Cardinalibus & Regis Gallie Oratores abesse, omnia deumum a Concilio mundum universale pronuntia fuerint; quæ proinde ipsius Constantiensis Concilii Patribus, post tunc obedientiam omnino, non recepta & ab ipso Martino V. infirmata sunt. Ita ritalis episcopi, per quæ appropinquat in locum dicit, in argumento, quod omni quidem ecclesiæ, eruditionis animas commovet, super vero maxime cum strepitu resumptum, schisma Ecclesiæ minari cupit. Contra hæc Tractatum, Gallie quondam scripserit, elegantia styli, quam doctrina soliditate & reverentia Sedis Apostolicæ clarior, strinxit saluberrime, scripsit libello nihil quam priores fuerant melior. Sed res ipsæ idem argumentum Schelstratus, & magnum sui sessionis Romanæ Curie, addidit anno MDCLXXVI. Tractatum antiorum, De sensu & autoritate decretorum Constantiensis Concilii, sessione IV. & V. circa potestatem Ecclesiasticam aditorem: ubi præmissi Compendium Chronologicum rerum, ad Decreta Constantiensis eorumque sensum & autoritatem spectantium; quod censui hunc Chronologicum apte inferendum, post signentem Pontificatum.

adulterio, ut per ipsam Concilio.

et ab hoc potius in præfate.

6. Utinamque vera istos se habent, certum magis quod Joannes, si non uti sententia ab eis lata, qui jam tunc Concilio generalis autoritatem & auctoritatem sibi; saltem in vi spontanea obediens sententiam fecerat, non tamen ab eodem præterita voluntas vel intentio retrahente, deservit Pontifex esse, etiam illud ante oculos fuisse, quod ipsam contraveniebant Gregorius. Cum hoc ergo, evenire ut personam suam Concilio potestatem committeret, sicut Joannes fecerat, suam in hoc sincerissimam mentem abunde probant, longe honestius illam esse ad nunc Malatesta intervenientem, cum pro Joanne, tunc certe, si non minus olim, vero optime, intercessissent utrumque quos maxime obstruere deservit, & quibus hæc convenerat potestatem fecerat, quod sunt Imperatori Sigismundo & alio magno de decore merita veritate, verobis utique etiam tunc ad eis qui audiebant, potestatem ecclesiasticam secuti, tametsi sui iura custodire tractum & omnino, in tanto seculis præteritis homines per magnum suum benivolentiam deservit, qui vel a Benedicti significatione minus habendus fuisse.

D. Joannes Gregorius deponitur.

E. Concilio deponitur.

7. Mss. notum in Vita Martini V. reliquum Joannes ferriam tuncquam profectus hoc modo. Anno MCCCLXXII. Martino Florentino exsistente, erat D. Baldassar Costa adhuc in carceribus apud Heideberg, in manibus Comitum Palatini carceratus in Germania: pro cujus relaxatione (soliti) quidam eives Florentini, pœner quos magna D. Baldassar pecunia fore dicebatur, agere ceperunt apud beatissimum Pontificem, rogantes, pro liberatione prælati Domini partes suas interponerent; quod & fecit. Missi enim legationem ad Comitum Palatinum, perlegendi eis ut D. Joannem relaxaret. Ipse vero, acceptis primis XXX. milibus ducatorum, quibus se D. Baldassar redemit, eum tandem carceribus dimisit. Qui cum iter faceret ad Italiam, pergens per Lombardiam ut venaret Florentiam, relictis via ad terras D. Petri de Rossis Parmensis districtibus pervenit. Ibi D. Baldassar nuntiatum existit, infidus sibi parari in via, & si progrediret ulterius, futurum fore ut iterum caperetur & carceri manciparetur. Hoc intellexit D. Baldassar, quibus tantum focus comitatur, nobis de loco ubi hospitatus erat surrexit: & auxilium D. Petri de Rossis, qui sibi antea amabat, clam nuntius Papæ cum comitatibus, fugam petiit, sequæ tandem contatis in potestatem D. Thomæ de Camporipolio Januensem Ducis, cui & in Cardinalatu & in Papatu, per multa retro tempora, amicus & servitor extiterat.

non tunc concilio deponitur.

F. servitor extiterat.

8. Vulgata D. Baldassaris fuga, cum esset homo altius cordis & unus fuerat de contendebus de Papatu, creditum est a multis periculum aliquod imminere Ecclesiæ, quasi per hæc fugæ occasionem schisma reintegrari deberet: non deluerant etiam qui eadem persuaderent, ut tentaret fortunam & iterum Pontificatum arripere. Sed Deus opus unionis, tot periculum comparatum, deserere nolens, D. Baldassar animam inspiravit, ut personaliter veniret Florentiam. Venit ergo, cum magna totius populi Florentini & Romanæ Curie expectatione; & ad D. Martinum pedes procidentem, cum verum & indubitatum summum recognovit Pontificem, & omnia quæ circa Pontificis electionem gesta forent. Mira profecto res hæc vifa omnibus & Dei manu beata, ut homo, in summorum sagittis consiliis, de Papatu decessit, in loco libero & ubi plurimum diligebatur & poterat possus, hoc faceret, quod multum etiam a Cardinalibus, qui fuerant de obedientia D. Petri de Luna vix sicis oculis inspicere poterant. Hæc hominilioris & recognitionis peracta per D. Baldassarum, decursu diebus aliquot; D. Martinus Episcopus Cardinalium Tufcalanum creavis: sicque in diem obitus ejus, inter

aliquos si Florentino sicut Martini Papæ.

G. hincque receptus movetur Cardinalis.

Ater Cardinales sanctæ Romanæ Ecclesiæ sedet. Post aliquot vero menses idem D. Baldassar Florentinæ moritur, & in S. Joannis celeberrimo templo sepelitur.

Epitaphium
Epitaphium
Oltovius noster in additionibus ad Craccanum, in Vigilia Corporis Christi XIV. Junii exceptum a Martini, ut Balisajarem, tradidit obisse XXII. Decembris; quod etiam confirmatur ex Epitaphio sic lecto: Joannes quondam Papa XXIII. obiit Florentinæ; anno Domini MCCCXXI. XI. Kalendas Januariæ. Monumenti elegantissimi formam esse expressum apud eundem Oltovium videre licet. Super eorum altæ tumbæ, ex Epitaphio istud insculptum, sub conspectu marmoreo Depictæque divindæ imaginis, jactat aut fatus illa & innuente, Cardinalis Episcopi iustas meritas. In basi operis inferioris tres assisunt statua marmorea; quarum media mulieris habitus, cornu-copia fastidia, ærdemque dicata lampadem præstendere videtur. Feliciter nesci scilicet æternam decantans, lacrimęque perpetuam; quem mœnibus iunctis Patientia voritate, mulieris item habitu adsumit. & calicem adversarius velut a Domini manu propinquat gratanter elabere patet; cuiusque a rebus omnibus terrenis abstrahit, quem et altera parte expressas alas Angelus, manibus in altum levatis speciem exhibens adorientis. Alter tamen ex statuas conspicitur Florentino, & non itaque interpretatur. Spem aletia atque in Deo suam, Caritatem ardorem, omnis veri boni feracem, quam statas insuperavit machinæ autem Donatus, vulga Donatellus; Fidei vero sacramentum Calicis præstans opus sit Michelletti, quem prior discipulum habuit & adjectum non inducitur.

a Casus
Epitaphium
Addis sepe memoratis Oltovius sepulchrum huiusmodi curavit a Calmo Mediceo, cive Florentino,

carissimæ Joannis amico: quem homines exilimarunt pecunia Balisajaris nepes luas in tantum auxilium, & primarius apud Florentinos cives & distissimus nomen, cum apud Italorum apud exterarum nationes, deinceps sit habitus. Ego vero existimo, non tantum magnas illas divitias, sed etiam collatum deinde in ipsas pestes patriæ Præcipuum, ac dignitatem solæ Regi inferiorum, fructum fuisse fidelitatis amico servatæ; pro cuius liberatione intercedere malueris. & grandem temporibus illis XXX. milium ducatorum summam refundere ei in lycram, imo quicquid apud se de ejus pecunia reliquum erat representare; quam ille deservit intermittere depositum, quod ex parte nonnulla similiter potuisset, si Calmus pecuniam amicis præhabuisset. Quod si veridem illum instituit Joannes moriens, minime hoc fuerit pars gratitudinis debita.

a Casus
11. Apud filios & heredes Carli Struzzi, Senatoris Florentini p. m. inter alia viri cuiusvis collectionem, servatur Codex in folio, signatus TT. 416 ubi in libro Memorias Alamanni quod Ludovici Mannici obitus 1398. usque ad 1420. descriptum vulgari lingua, sit notatum legimus; die XX. Decembris prædictus Joannes Papa obiit Florentinæ, & huic Communitatis testamento reliquit digitum S. Joannis Baptiste: qui delatus fuit ad ecclesiam S. Joannis die XIII. Januarii MCCCXXI. Cur id ad quinquecentum dilatatum sit, non magis referri solet: plura item Alamanni, tunc vivens & scribens, exire Joannem nesciverat, quæ nonnulli descriptis, aut a defuncti filio cuius potuisse: sed ea respectu temporis non permittit, olim autem deservire ipsa non curavit, quia solus Sacerdotum munus colligebat, nihil tam cogitans de hoc Conato.

CCX. MARTINUS V.

a Casus
Epitaphium
MARTINUS, natione Campanus; de Principibus Urbis Domus de Columna, antea Ortho Diaconus Cardinalis S. Georgii in Velabro, electus concorditer in Papam Constantiæ anno MCCCXXI. XI. Novembris; coronatus XXI. ejusdem, festo Præsentationis ac simul Dominica; sedit annos XIII. menses XII. dies X. defunctus anno MCCCXXXI. XX. Februarii. Sepultus est in Basilica Lateranensi, & vacavit Sedes dies XIII.

a Casus
Epitaphium
IN EXTREMO MS. nostri limite nullam equidem offendiculum metachæm; quando improvise impet in Epitaphium, subscriptum ipsius Martini pedibus, in ille ædes monumenti, quod ante Capito Apostolorum ipsi olim ecclesiæ, nunc in eadem Basilica Lateranensi novis operibus illustrata alio loco erectum visitur. Exhibet illud Oltovius noster elegantis imaginis, & quidem veterem Martini in misivatum ævæ circumdatum; unde & iconem ipsius excepti, inferaque imaginem ad illustrationem Descriptionis XXXI. ex variis monumentis collecta, ex Palati Pontifici formam modis ævæ mutatum representanti. Epitaphium itum ibi insculptum, iam ab Alphea Ciacconio, Odorico Ruspoldo, & Casere Rospone concorditer transcripsum, hic ipsi non alius consilii notis: MARTINUS PP. V. SEDIT ANNOS XIII. MENSES III. DIES XII. OBIT ANNO MCCCXXXI. DIE XX. FEBRUARII. TEMPORUM SUORUM FELICITAS.

a Casus
Epitaphium
2. Quis crederet huius rei concorditer expressi Epitaphii subesse errorem? Subest scilicet. Nam cum die S. Martini, unde & nomen sumpsi, electum fuisse constet, & X. Kalendas Martii defunctum dicat in fine successi Eugenius, non potuit supra annos XII. plus quam X. dies sedisse, ut considerandi patet. Sed si quis laborem sumat elucubrare ecclesiæ, quibus eorum scriptis sunt nomini omnes Martiniani, eorum compa-

randi cum litteris plane Romanis in Epitaphio imaginis; non difficulter dignoscitur hæc quidem recentioris sobria esse, istos semper Trinitates, sive (ut nonnulli nunc perperam appellant) Gorkies, aut sui sermonis præferre. Preterea ex stylo tunc habito usitato Romę, notandum fuisse annis MCCCXXX. non XXX. quo primam numerum inscripserat XXV. Martii.

3. Temporis igitur sequentis longioris læsa extrinsecus Epitaphium, recentiorum aliqui curaverunt, sed videretur: & revidere nomen invenientes eum tunc annos XIII. menses III. vocant autem festis dies XII. hoc putaverit ad Pontificatum pertinere. Quod miror nec a Kamalde quidem observatum fuisse.

4. Oltovius præfatus, in suis Pontificum Necrologio, æstusque causa, die XXI. Februarii defunctum Martini statuit: sed repugnant litteræ successores, scilicet Idus Martii, apud Ratisladam, hoc principis scriptis. Cum felicis recordationis Martinus Papa V. Fructuosus noster, sicut Dominus placuit, auper, videlicet X. Kal. Martii, ab hac mortali luctum valle ad immortalis vitam emigravit. Quibus prænotatis in nostro MS. subijungo Massini Aila.

HISTORIA HUIUS PAPATUS.

Ex M^o nostro, huc usque perducto.

Priusquam ad Joannem, factum est per medium Sigismundum Imperatoris, ut D. Gregorius convocaret simuliter Concilium in Constantia predicta, & quod unirent se Cardinales sui, & ceteri de sua obedientia, (Cardinalibus) D. Joannis in Constantia congregatis: quod & factum est. Misitque Gregorius D. Carolum de Malatestis de Arimino, cum pleno mandato ad pure & libere resignandum juri suo & Papatus: quod & factum est. Nam ipse Carolus in solenni sessione, nomine Gregorii, illius mandati vigore, expressit renuntiavit: & ipse D. Gregorius per Concilium factus est Legatus in Marchia Anconitana. Qui Recanati existent, ante creationem D. Martini diem obiit, & sepultus est in ecclesia Recanateni.

His duabus obedientiis unitis, restabat tertia longe major, Domini scilicet Petri de Luna, pro quo reducendo, ut hoc ipsum faceret quod Gregorius iecerat, D. Sigismundus praeiudicium ad multas mundi partes perrexit: ad Regem Franciae primum, deinde ad Regem Angliae, deinde Narbonam una cum Orationibus Concilio: ubi etiam convenit Rex Aragonum Fernandus, qui & ipse non solum regnum Iulium Hispaniae, sed etiam Aragoniae, quod erat de obedientia D. Benedicti, gubernabat: fueruntque capita conclusa & firmata, quibus inter cetera continebatur, quod deberet requiri D. Benedictus, ut hoc ipsum faceret quod D. Gregorius fecerat: quod si non fecisset, promitterent Principes de sua obedientia eum deferere & Concilio Constantiensi adherere. Benedictus autem, in castris Paniscola manens, in sua peremptoria sententia, dicens ipsum esse verum Christi Vicarium, & Constantiam non esse locum autem pro celebratione generalis Concilii, allegans quae manu violenta facta fuerant contra D. Joannem, etiam per eos qui erant de obedientia sua, & detestans in loco non securo resignare in manibus eorum qui imperfectionem fecerant. Principes vero Hispaniarum, videntes duritiam D. Benedicti, Concilio Constantiensi adhererant. Sicque per solennem Sessionem celebratam, unius fuit illi de obedientia D. Benedicti ceteris de obedientia D. Joannis & D. Gregorii.

Tunc qui gerebantur in Concilio, expediebantur per Nationes quique Italicae, Gallicae, Germanicae, Hispanicae, & Anglicae, quae nationibus consisterent totum Concilium: priusque in nationibus obtinebatur determinatio una, deinde in generali congregatione omnium rationum concludebatur, deinde decretum fiebat super concluso & publicabatur in Sessione. Hic erat modus & ordo procedendi in Concilio: per hunc modum contra D. Benedictum iocubatus est processus per Concilium, & tandem generaliter priusquam de Papatu. Non venerant Cardinales D. Petri de Luna ad Concilium, sed adhererant adhuc, una cum Praelatis aliquot de regno Hispaniarum & Sociae & Comitae Armeniaci, & D. Benedicto.

Et completis omnibus quae ad unionem spectare videbantur (condemnans tamen prius haereticum Joannem Wiclef, & combussis duobus haereticis, Joanne Hus & Hieronymo Pragae eius discipulo Magistris Pragenses) cum jam Sedes Apostolica annis duobus & ultra vacasset, & circa reformationem Ecclesiae non bene poterat vacari abique Papa: ab hac causam, & ut Sedes ipsa non diutius vacaret, tractare coeperant de electione futuri summi Pontificis. Et ut debita Concilio auctoritas redderetur, & nullus

futuram electionem columnari posset, quodque electus in Papam pro vero & indubito summo Pontifice apud totam Christianitatem haberetur, sicque dici posset vere datam pacem Ecclesiae, & antiquissimum schisma extirpatum esse per canonice & indubitata electionem: totum Concilium in hoc convenit, quod quilibet Natio eligeret sex, qui una cum Cardinalibus praesentibus in Concilio iocurrerent Conclavem, & haberent facultatem eligendi Papam una cum Cardinalibus: & qui a duabus partibus ex deputatis nationibus eligeretur in Papam, ille pro summo Pontifice haberetur & teneretur.

Anno ergo Domini MCCCLXVII. die VII. Novembris, Cardinales, qui erant numero XXXII. vel XXXIII. una cum deputatis ex iuribus nationis numero XXX. intrarunt Conclavem, praemissis primo multis orationibus & processionibus, ut Deus inspiraret Electores ad eligendum virum sanctum & idoneum, in cuius humeris cum pace & unitate quiesceret Ecclesia. Arbitrabantur omnes non esse facile, tot Nationum diversarum homines in unam personam convenire posse, praeclerit cum in postellae trium personarum, trium videlicet ex sex unius Nationis, esset electionem impedire credebaturque non solum per dies multos, sed per menses, Electores debere stare in Conclavi antequam concordarent: rebat autem omni die processio circumque Conclavem, quod optime custoditum erat a magnis Dominis & Praelatis. Tandem Dominus, compatiens longas calamitates Ecclesiae, manus misericordiae suas aperiens, ita Electores inspiravit, ut tantum in tribus diebus in Conclavi essent. Nam die XI. Novembris, quod festum B. Martini celebratur, hora Tertiarum, D. Oddo de Columna, S. Georgii ad Velum aureum Discomus Cardinalis, tam a duabus partibus Cardinalium & ultra, quam a duabus partibus Deputatorum Concilii & ultra cupiens Nationis, Spiritu sancto inspirante, electus est in Papam. Non fuisset lingua narrare, quanto gaudio totum Concilium, una cum Imperatore Romanorum Sigismundo, repletum sit. Publicata enim electione, statim ipse Imperator Conclavem intravit, ad pedes summi Pontificis procidens, ipsos non sine lacrymis cordis & corporis, devotionem pariter & laetitiam exprimentibus, osculatus est: ipseque Pontifex e contra, cum lacrymis Imperatorem ad osculum pacis recipiens, eum benigne amplexatus est: & quae in die S. Martini fuerat electio de se facta, & pax ecclesiae data, ac etiam unio Ecclesiarum Christi subiecuta, vocari voluit Martinus V. *Ipse ipse sua electione die quaque versum, aique imprime ad Pontificatus detinuit Civitates, expediendos curavit litteras circulares: quarum exemplar praesentium P. Bernardinum Coccovium natus in archiepiscopo Friburgensi civitate ubi servatur inter Bullas sub nom. 127. needum nisi reperitendum, hic non graviter attinet: tam quia nonnulla continent illae, in finalibus Pontificum censurabatur non assensu, propter Electionis huius specialium modum: tam quia needum ordinum Praepositor, multo minus Episcopos (hoc cum primis solus est XI. Kal. Decembris, indictione ab electione die eodemque Dominica, procedens sublimis Praepositor censuratur) non Electum, in supra Innocentius V. sed abbas Episcopum sese scribit Martinus: quod aliquando ante situm in ipso fuisse, suspicari possum, probare non possum, debentur apud Raynaldum & alios, quibus id probem, exemplar. Martini Bulla haec est:*

Martinus Episcopus, servus servorum Dei, dilectis Filiis & Prioribus Populi & Communis & Civitatis nostrae Viterbiensis, Salutem & Apostolicam benedictionem. Misericors & misericors Dominus, unigenitus Dei Filius Jesus Christus, qui celestis simul & terrena suae Majestatis omnipotentia dirigat

Gregorius
Conclavem
fuit cum
Recanati
miser.

Joannis
ad
con.

Idem fere
revertitur
Remanens.

de fuisse
si a obedi-
entia Prius-
patus.

Modus pro-
cedendi in
Conclavi.

et non
procedit
seorsum.

quo ante
1470.

omnibus de
procurator al-
tius.

11. Novembris
fuit, necesse
Martini
fuit.

et aliam
ante Odo-
morum in
fuit Episcopum
Iugum.

et aliam
ante Odo-
morum in
fuit Episcopum
Iugum.

et aliam
ante Odo-
morum in
fuit Episcopum
Iugum.

A rigit & gubernat, sacrosanctam Romanam Catholicamque Ecclesiam, Sponsam nostram, quam non solum, sed sui proprii ac sanctissimi sanguinis aspersione fundavit, suae pietatis oculis ab alto respiciens, (ita est consolatus) ipsius Ecclesiae viduitatis incommoda (post resurrectionem juris Papatus, per olim Joannem Vigelimum tertium ac subsequenter Gregorium duodecimum, ipsiusque etiam Joannis depositionem ab ipso Papatu, & per privationem ac depositionem de Benedicto XIII. etiam a Papatu huiusmodi, ut toti Orbis jam debet esse compertum, in hoc Generali Concilio Constantiensi ac per ipsam a canonice celebratas) [ut ipsam Ecclesiam ea] deplorare ulterius non sit passus. Nam post longos, varios, diuturnosque tractatus inter Collegium venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, & quondam venerabiles Praelatos, & alios Deputatos Nationum praefati Concilii, super electionis futuri Romani Pontificis celebratione, saltem habitos & consilia repetita; diebus bis proximis, ad insitit miraculi, divina superillustrante clementia, in ipso Concilio existit summum omnium consensu, pro efficaci saluberrimaque unione in praefata Ecclesia consequenda, totalique extinctione nefandis schismatis, salubriter ordinatum; ut Collegio ipsorum Cardinalium, ad eligendum ipsum summum Pontificem, per quaque Nationes in eodem Concilio existentes, sex per quilibet, in Collectores adungerentur; ita ut ille qui per duas partes ipsius Collegii concordaret; & consequenter per duas partes Collectorum ejuslibet ipsarum Nationum, in Papam etiam concordaret eligeretur, pro unico vero se indubitan Romano Pontifice a cunctis Christi fidelibus haberetur; prout in Decretis dicti Concilii, confessis desuper ac saltem (approbatus), latius continetur.

per Electionem
non factam
a Cardinalibus et
Nationibus
Praefatis.

B Fratrurn nostrorum S. R. E. Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, & quondam venerabiles Praelatos, & alios Deputatos Nationum praefati Concilii, super electionis futuri Romani Pontificis celebratione, saltem habitos & consilia repetita; diebus bis proximis, ad insitit miraculi, divina superillustrante clementia, in ipso Concilio existit summum omnium consensu, pro efficaci saluberrimaque unione in praefata Ecclesia consequenda, totalique extinctione nefandis schismatis, salubriter ordinatum; ut Collegio ipsorum Cardinalium, ad eligendum ipsum summum Pontificem, per quaque Nationes in eodem Concilio existentes, sex per quilibet, in Collectores adungerentur; ita ut ille qui per duas partes ipsius Collegii concordaret; & consequenter per duas partes Collectorum ejuslibet ipsarum Nationum, in Papam etiam concordaret eligeretur, pro unico vero se indubitan Romano Pontifice a cunctis Christi fidelibus haberetur; prout in Decretis dicti Concilii, confessis desuper ac saltem (approbatus), latius continetur.

in eam per
Joannem
Cyprianum.

7 Unde sic equidem Altissimo placuit esse effectum, quod celebrata per Nationes ipsas electione dictorum Collectorum, triginta numero, & approbata per ipsum Concilium, die Lunae proxime praeterita, circiter horam quartam post meridiem, in illius nomine qui perpetua mundi ratione gubernat, Cardinales numero viginti tres, & triginta Collectores huiusmodi, cooperante Spiritus sancti gratia, Conclave, libertate atque securitate, & celeberrima ab extra custodia munissimum, ad pacem aspirantes, intraverunt; Missarumque celebratis de more solennis, ac deinde consiliis habitis & repetitis, prout tantae rei sublimitas caposcebat, ac praesenti die Jovis, celebrata B. Martini Confessoris atque Pontificis, hora quasi decima, eodem Spiritu (qui fidelium corda vivificat, illustrat, ac dirigit semper in bonum) memores nostram uniformiter & humillime ac etiam concorditer inspirante, ad Altissimi laudem & gloriam, ac statum ipsius Ecclesiae evolvinemque totalem ex sacro Domini corpore praefati schismatis, Cardinales & Collectores praedicti, io Nos, tunc S. Georgii ad Velum aureum Disconum Cardinalem, licet de fragilitate humanae conditionis ad tantum onus regimini universalis Ecclesiae insufficientibus humeris, eorum vota unanimiter, discrepante nemine, direxerunt; in jubilo hymnum Te Deum & cantico decantantes, naque inchoantem ac etiam adorare solenniter, ut est moris: quae Devotionis vestrae duamque, ad vestram iocunditatem eorumque, specialiter intimanda.

modis
spiritus
significat.

C Nam Universitatem vestram, & privatam & publicam, etiam dum minori fungebamur officio, contuimus semper affectibus, in nostris gelissimus ac gere intendimus visceribus caritatis; ac de tranquillo statu vestro & aliorum subsidiorum, animarumque & corporum salute jugiter cogitare, & circa illa

la seculo disponente internalis vigilantiae nostrae curas. Vos autem, prout certissime credimus, sic in devotione, fidelitate & obedientia nostris ac praefatae Ecclesiae matri, Domine vestrae, magnopere continuis affectibus & effectibus persistitis, ut, ultra nostram & Apostolicam Sedis benevolentiam & gratiam, a Largitore munerum supernarum, valeatis semper vitz gratiam promereri. De hoc autem, quod Bulla sine impressione nominis est appressa praesentibus, eadem vestra Devotio non miretur, sed potius gratuletur; maxime cum eisdem nostrae sinceritatis desideris accurrentes, easdem litteras ante Coronationis insignia providemus dirigendas; infra, quae usus perfectae Bullae, cum nostri impressione nominis, non habetur. Datum Constantiae Moguntinae Provinciae, 13. Idus Novembris, suscepti a nobis Apostolatus officii anno primo.

C. de Collis.

Soli ergo Petrus & Paulus faciem suam Bulla occupant, vacante ultra; formalem vero conspectum Bullae, non perfectam ante Coronationem, annis exstante Martinum, videmus ascriptum, diversis dumtaxat Praefatis, a Gregorius X. ad Etienne Regem serventis, ipsique successore Innocentio V. Genuensis ad concordiam mutuum exstantis. Sed cetero ad Alia Martini, ex nostris huius ipsius semper Mi. referenda.

9 Si Pontificis huius dotes singulas narrande forent, & quae in annis fidei Pontificatus gesta sunt, per modum codicis surgent quae dicenda forent; pauca tamen de multis dicendum, per quae hominis huius prudentia & vita fatis percipi poterit. Hic a juventute liberalibus artibus eruditus, a parentibus praceptoribus liberalium artium traditus, evasit in virum magne commendationis & fame. Erat supra modum humilis, gratus & dilectus hominibus. In Persu postea Juri Pontificio aliquot annis aegram dedit, indeque plisquam mediocriter eruditus discessit; & Romam rediens, Domini Papae Urbani VI. Referendarius factus, cum magna integritate manus illud explevit. Deinde in Diaconum Cardinalem a Domino Papa Innocentio VII. assumptus, non propterea naturae conditionem deseruit, quinimo eandem (tenuit) humilitatem & viveodi in omnibus suavitatem, quam ab incunae pene aetate imbiberat, ita ut potius remissus quam multae aetivatis homo crederetur; in rebus publicis non multum se immiscuit, nisi quantum dignitatis suae onus requirebat. Unde cum in Concilio Constantiensis multae hinc inde alterationes, propter contentiones hominum diversae obedientiae, insurrexissent; ipse velut aquos arbiter, in nullam se partem constituit defensorum, sibi ipsi potius vacans & alima non curans; gratus propterea tam Imperatori quam Cardinalibus ceterisque de Concilio factus; & (ita) hunc, quem omnium Nationum parentem judicabant, in summum Pontificem petierunt, summo animorum consensu & concordia, ut nulla summi Pontificis electione ex multo tempore maior vatarum & animorum unitate celebrata fuerit.

10. Hic in summum Pontificem electus, sciens se vocatum in plenitudinem auctoritatis & potestatis, omnem illam remissionem & neglectum rerum praeteritarum excussit; manumque mittens ad sortis, etiam alios ad honorem Ecclesiae & republicae Christianae utilitatem excitabat. Somo & quesi & cibis etiam indulgens, jam in virum aliorum mutus videbatur, de coque recte illud dicebatur, Principatus virum offendit. Multa facilitate omnes ad se admittens & suadens, cunctos a se laetos & vni compeoraque contentos dimittebat. De prudentia vero ipsius, quae certe extima erat, omnium idem iudicium habebatur, per paucosque ex Romanis Pontificibus existit sece-

E
divinus
ludicium
per,

et namque
modi huius

qui non
eigenus sui
fuerat mai-
nus affec-
tus.

A ferebatur, qui in consulendo tam sapienter rei & rationis modum teneret. quid etiam amplectendum quidve fugiendum etiam ex tempore tam apte iudicaret. Secreti sui tantissimius fuit, ita ut perpauci quid facturus esset vix omnquam intelligere possent. In sermone brevis: & quae exprimebat sententiae plena erant. In ceremoniis quoque ecclesiasticis, quae ad Dei cultum ad statumque summi Pontificatus pertinebant, ita se habebat, ut cunctis ad summam devotionem & reverentiam provocaret. Iustitiae amator & nullius acceptans personam, aequa lance unicuique quod suum erat tribuebat. Talem profecto Pontificem decebat Ecclesiam Dei habere, post tam longum & tam ioveteratam in Ecclesia Dei dissidium & antiquum schisma, qui sua bonitate, prudentia, & tolerantia, sciret & posset naviculum Petri, quae pene submersioni proxima fuerat, in traquillo & quieto portu collocare; quemadmodum Domino adjuvante, brevi tempore hic almisit & a Deo dilectus Pontifex collocavit, & moriens etiam in magna tranquillitate & pace relictus.

B Post creationem itaque suam, miraculose (ut sic dixerim) factam, Petro de Luoa cum (quatuor) Cardinalibus & nonnullis Praefatis sic in Pansicola permanentibus, cum adhuc quidam populi Aragoniae in animis suspensi remanerent, decrevit, sacro Constantiensi approbante Concilio, ad paries Aragoniae destinare Legatum de laere D. Alamannum de Admaris, tit. S. Eusebii Presbyterum Cardinalem, oratione Florentinorum, virum singularem; pro exequendo processu contra dictum Petrum, iam de Papatu dejectum, & contra eius fautores & adherentes. Qui cum ingrederetur legationis suae terminos, Cardinales quatuor praefati, videlicet Montis-Aragonis, S. Georgii, S. Eusebii, & S. Angeli, sic in sua obedientia nominati, una cum ceteris Praefatis qui remanebant in Pansicola, multum reverenter pluries lapidatum D. Petrum de Luoa requisiverunt, vellet iam facere & adimplere quod promiserat. Allegabant enim per privationem Joannis & renuntiationem Gregorii, per consensum omnium fere Christianorum postea factum, Ecclesiam Dei iam unitam esse in persona D. Martini: unde non potera amplius dubitare, quod ipso eedente remaneret amplius Ecclesia in schismate: & quod impleret ille, qui per suam renuntiationem poterat indubitatum pacem dare populo Christiano, & ita ut deinceps nullus serapulus amplius posset remanere. Quod si hoc faceret, pro quo magna precibus etiam cum lacrymis supplicabant, sequeretur ei magna laus & meritum apud Deum, & de mortuis quoque hominum omnia hesitatio tolleretur. Ad quod D. Petrus de Luoa respondebat, se nolle resuatiare, faragines suae commensurati argumente electionem tantam sanctam, de D. Martino praedictam, improbare; addens intellexisse multa de humilitate & bonitate D. Martini, & quod cum ipso bene concordaret. Videotes igitur Cardinales & Praefati praedicti non posse hominis cor induratum fistere, tandem ab ipso recesserunt, & cum Legato Apostolico concordaverunt, & ad obedientiam D. Martini, recognoscendo unicuique & indubitatum Pontificem, tandem venerunt. Cum dicto autem Petro de Luoa remaneret duo Anticardinales, unus Catholiceolis & alius qui dicebatur D. Christoforus Dobba, qui fuerat unus Auditor Cameræ. Jam etiam ab eo recesserat tota Hispaniarum obedientia: remanebant solum Rex Sotiae & Comes Armeniaci; qui tandem veritate cognoscentes, in plenam obedientiam D. Martini venerunt. Sicque tota Christianitas, Pansicola excepta, usum Ecclesiae ipsius D. Martini tenebat & reverebantur.

C Ecclesiae unione perfecta, non tamen absque

magnis laboribus tam secularium quam ecclesiasticorum Principum, & imprimis iovicissimè Romanorum Imperatoris significandi, cui praecipue opus hoc Deo inspirante fuit attribuendum, restabat ut fieret in sacro Concilio reformatio morum, tam in Clero quam in populo Christiano. Sed cum jam anno circiter quasso Concilium in civitate Constantiae perficere, cum multo Praetorum & Ecclesiarum particularium incommodo & etiam gravi sumptu; placuit summo Pontifici Martino, sacro consensu Concilio materiam hanc reformationis in aliud tempus & in aliud Concilium differre; ita ut in proximo Concilio materia reformationis duceretur in medium. Et quia non omnium nationum idem est ritus & vivendi modus, & juxta B. Hieronymi dictum quolibet provincia abundat in sensu suo, iuxta unicuique nationis mores in quibusdam capitulis cum unaquaque ad quinquennium canum, D. Martinus loco generalis ejusdem reformationis concordavit. Et quoniam schisma fuerat in Ecclesia Dei introductum, eo modo quo supra narratum est; ex ipse duratione multa mala in populo Christiano fuerant subsecuta, nec facile postmodum fuerat extirpata; decretum quoddam contra futura schisma & de celebratione & generali Concilio fuit promulgatum statim post D. Joannis fugam. Aliud quoque decretum ediderunt de celebratione generalium Conciliorum, inter cetera hoc habent, quod a fine Concilii Constantiensis, ad quinquennium deberet generale Concilium celebrari; & a fine illius Concilii ad septennium, aliud item Concilium concelleretur: a fine cuius ad decennium aliud item Concilium deberet celebrari; & sic, de decennio in decennium, generalia Concilia teneretur pro accessibus Ecclesiae. Quod quidem decretum generalium Conciliorum, licet promittitur de tempore in tempus celebrandum, D. Martinus recepit, & per suam Bullam approbavit: cetera vero decreta, ante ejus assumptionem facta, quatenus fidem Catholicam concernebant & non aliter, similiter recepit & auctoritate Apostolica approbavit.

D Ut autem D. Martinus decreto de celebratione Concilii satisficeret, & aliud generale Concilium ad quinquennium celebraretur, xiii. Kalend. Maii publicam sessionem tenuit, in qua sacro consentiente & approbante Concilio, civitatem Papiae in Lombardia deputavit, pro loco futuri Concilii in dicta civitate celebrandi, cuius quidem deputatus & Apostolicæ Bullæ tenor talis est: Martinus Episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam. Cupientes ac etiam volentes decreto huius generalis Concilii satisficere, inter alia disponente quod omnimodo generalia Concilia celebrarentur, in loco summo Pontifex, per mensem ante finem huius Concilii, approbante & consentiente Concilio, deputare & assignare teneretur; pro loco dicti proxime futuri Concilii, eodem approbante & consentiente Concilio, civitatem Papientem tenore praesentium deputamus & etiam assignamus: statuimus & etiam decreverunt, quod Praefati & alii qui ad generalia Concilia debent convocari, tempore praedictum ipsam civitatem Papientem accedere tenerentur. Nulli ergo hominum licet: hac paginam nostrae depositionis ac etiam assignationis, statuti, decreti, & constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire: si quis ausu contumacia contempniverit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum & actum Constantiae, in loco publicae sessionis dicti Concilii, xiii. Kalendas Maii, anno primo. Aliam quoque sessionem, ultimam scilicet, solenni ritu celebravit, praesente Imperatore & copiosa Principum & Prae-

*Afferret ad
proximo
Concilium.*

*quod fecit
quoniam
fuerat
concordia.*

*Propter
eandem
causam
Tegy*

*Legatus
contra Pe-
tro de Luoa
non in Hispa-
niam dispo-
nitur.*

*In pro-
prio per-
petuo.*

*non a
davitati-
bus suis pla-
neque dispo-
nitur.*

*Tractatus
de reformati-
one*

A. unum multitudine, die xxii. mensis Aprilis anni Domini mcccxcviii. io quo sacro approbante Concilio, illud Constantiense tam magnum, nec non tam memorandum quam venerandum Concilium dissolvitur; Reverendissimi D. Vitalis, S. Viti in macello Diacono Cardinali, de modum d. D. Martini & consensu totius sacri Concilii, verba alia & intelligibili voce dicente, Domini, ite in pace: sicque Concilio dissoluto, quilibet cum gaudin ad propria remeavit.

de Confessione
venerabilis
et alius
de
de
de

Martini
Itanium
Papa

14. Fuerat summus Pontifex Martinus magnis precibus extraxit ab Imperatore, se aliquantum temporis conserueret in Germania; Domini autem Gallici precabantur ut proficisceretur io Galliam: ipse vero Pontifex, considerans totum patrimonium Ecclesie in Italia occupari per tyrannos & gentes armorum, quodque etiam Urbs Romana peste fame & guerris dislabatur, & pene ad interuentionem redacta fuerat, compatiens Sedi propriam & indolens ejus calamitates, ita malis in persona propria occurrere statuit, & ad Sedem propriam remeare decrevit. Decebat eum ut facta unione in persona sua, sua Sede unicus & indubitatus Christi Vicarius collocaretur.

de Martini
primus

Recessit ergo de Constantia, & iter faciens per Sabaudiam venit Mediolanum, deinde Mantuum intrauit anno Domini mcccxcviii. die ... Novembris, ibique Curiam suam tenuit mensibus circiter quatuor. Anno vero Domini mcccxcix. die ... Februarii, de Mantua recessit, & per Viterriam transiens & Romandolam, venit Florentiam, ubi Curiam tenuit mensibus xvi. non enim per Bononiam transire voluit, quoniam tunc rebellis erat Ecclesie populus Bononiensis, itaque a dominio Ecclesie post privationem Baldassaris Cossie (subtraxerat), & in sua rebellionem usque tunc perdurabat.

de Florentia
mcccxcix

15. Causa autem, cur potissimum se ad civitatem Florentinam contulit, illa fuit, quia Brachius de Montone tunc Ducatum Spoletanum & Patrimonium B. Petri, una cum civitate Perusina, & multis aliis civitatibus, castellis, & terris, occupabat, si-bique etiam conservaverat multos Tyrannos & armorum Capitaneos; quibus sic per tyrannidem occupatis, non erat ipsi D. Martino ad Urbem, ad quem proficiscit conciliorum, tutum accessum: erat autem per id tempus Brachius de Montone valde potens & armis & terris, & multum amicabat populo Florentino.

C

Per hanc ergo occasionem, ut mediatoribus Florentinis Brachius terras Ecclesie restitueret, & tutum iter ad Urbem Pontifici faceret, Martinus ad civitatem Florentinam divertit. Ubi cum Brachius in sua duritia perstiteret, & terras Ecclesie restituere recusaret; beatus Pontifex ad arma spiritualia recursum habens, contrarium in forma juris processit, & in publico Consistorio excommunicavit, & in terris quas occupabat Interdictum posuit: Ducem Spoletanum, Comitem Antonium de Urbino exavit. Unde Florentini hoc videntes, se mediatores pacis constituerunt inter D. Martinum & Brachium occupatorem; tandemque pax firmata est, & Brachius ad pedes D. Martini veniam postulaturus accessit, magnam partem terrarum Ecclesie quas occupabat relaxavit, & insuper contra Bononiam rebellem Ecclesie potentiam manu se convertit, ut tam in potestatem D. Martini revocaret: pro qua expeditione creatus est tunc Legatus de latere, D. Gabriel Condemariis, tit. S. Clementis S. R. E. Presbyter Cardinalis, postea Eugenius IV. cum quo Brachius contra Bononiam perrexit, & tandem in potestatem Ecclesie civitas ipsa redacta est.

de Martini
con Ecclesia
mccc

de Florentia
Brachius
mccc

de Martini
Brachius
mccc

16. Martino itaque Florentiam exilente, personaliter venit ut Florentiam quatuor alii Cardinales, de obedientia olim Petri de Luna, cum magnis comi-

va Prelatorum & Coelectorum Hispanorum, ad D. numerum fere sexcentorum equorum, in valde decenti apparatu: qui in publico Consistorio cum magno gaudio a Papa & a tota Curia suscepti sunt, quorum tres erant Diaconi Cardinales, videlicet S. Georgii, S. Eusebii, & S. Angeli, quartus vero Presbyter, Cardinalis Montis-Aragonum, Canonicus Regularis. Erat per id tempus D. Baldassar Cossa adhuc in carceribus apud Heidelberg ut supra. Dum Papa sit Florentie moraretur venerunt Oratores Imperatoris Constantinopolis, petentes velle uniri Romanæ Ecclesie: quos Papa benignissime suscepit, atque Legatum Apostolicæ Sedis super hoc creavit D. Petrum de Fante sicco, Cardinalem S. Angeli, Hispanum, virum per omnia doctum: sed premisit Papa Constantinopolim Fr. Antonium de Maffis, Ordinis Minorum generalem Ministrum, ad explorandum Imperatoris mentem & dispositionem ad pacem sanctam opus. Appropinquabat tempus, quo beatissimus Pontifex Martinus Sedem suam Romanam peteret: sed per memoriam perpetuo Florentinorum, voluit ante ejus discessum civitatem ipsorum bonore Metropolitico decorare. Cum enim habuisset Episcopum ab ipsa pæ origine civitatis, Episcopatum exivit in Archiepiscopatum, eique subiecit & Suffraganeos fecit Episcopatum, Vulturannum & Pistoriensem. Consecravit etiam manibus propriis altare sanctæ Mariæ anvellæ Ordinis Predicatorum, ubi continue, dum Florentie foret, moram traxit, indulgentias ibi tribuendo.

de Martini
imp. CC.

de Florentia

Florentiam
in archiepiscopum
episcopum

17. Ex dum jam omnes difficultates sustulisset, quibus iter suum ad Urbem retardabatur, tandem de Florentia discedens io crastinum Nativitatis Domini nostræ, versus Urbem profectus est: quam cum Romanorum omnium incredibili iustitia & singulari applausu intravit xxi. Septembris anno Domini mcccxcix. Invenit civitatem Romanam pacificam, sed ita inopia laborantem, ut via præ se civitatis faciem ferret: omnis cultus, omnis ornatu, propter mala quibus afflicta fuerat, ab ipsa recesserat. Compassus pius Pastor civitatis suæ, omnem modum quo restaurari posset adhibuit: & tandem per Pontificis studium de tempore in tempus sic convaleuit, ut inter primores Italie civitates, quoad opes & cives egregias, Pontificatus sui tempore, verissime computari poterit; meritoque etiam non modo summus Pontifex Romanus, sed patriæ Pater debuit appellari. De mense vero Novembris anni sequentis, in Vigilia B. Andrea, flumina Tiberis extra alveum suum egressum, a Campo Floræ per viam Papæ & Parionis, per portam Flaminiam ingrediens, Urbem inundavit. Templum Pantheon aqua repleum est usque ad altare majus. Damque aqua sic ad statum fere duorum hominum excrevisset, navigareturque per vices quas aqua Tiberis preleverat; tandem post duos dies siccatæ sunt aquæ, & Tiberis ad proprium alveum regressus est, non sine multo Romanorum damno, & animalium que in campis remanserant perditione. Venit facta illata Romæ Rex Ludovicus, (filius) quondam Ludovici Regis, pro titulo regni Siciliæ, quem & a D. Martino imperavit, cum subscriptione Cardinalium tunc presentium in Curia: qui Rex adoptivus factus Regina Joanne II. putabat per hanc viam consequi posse pacifice regni Siciliæ gubernacula: sed studio patrum predictorum Rex Ludovicus repulsi, in Calabriam secessit.

de Martini
mccc

de Martini
mccc

de Martini

de Martini
mccc

18. Appropinquabat tempus quinquennii, infra quod in Papæ, juxta Bullam suam & decretum Constantiensis Concilii, debebat beatissimus Pontifex celebrare Concilium, quod & ipse ante discessum suum de Constantia folenniter iudicaverat: attamenque est secretioreque consilio omni Fratrum, premittet

A tere ipse aliquot ad civitatem Papia praedictam, qui Concilium illud inchoarent; ipse vero cum Cardinalibus initio Concilio sequeretur. Destinavit itaque pro hoc Praesentibus suis numero quatuor, videlicet Petrum Donatum Archiepiscopum Cretensem, Jacobum de Campello Episcopum Spoletanum, Petrum Abbatem de Rolario Aquilegensis diocesis, Referendarios suos, & Fr. Leonardum de Florentia, generalem Magistrum Ordinis Praedicatorum: qui ad civitatem Papianensem accedentes, neminem invenerunt praeter duos Abbates de Burgondia, qui illuc pro celebratione praefati Concilii jam convenerant. Statuta tamen die Praesidentes ipsi, una cum his qui aderant, convocatis etiam Prelatis circumvicinis, in Dei nomine Concilium inchoarunt: & in prima Sessione Missam celebravit Rev. P. D. Andreas Episcopus Pochenensis, & sermocinatus est Magister Joannes de Raguso Ordinis Praedicatorum: sicque per multos dies Beterunt paucis adhuc compensibus. Supervenerunt tandem ex Anglia Prelati & Abbates aliquot, cum quibus vix aliquid fieri poterat, quoniam Concilium carebat paribus suis ipsum videlicet constitutis, Nam de natione Germanica nullus venerat; & de natione Gallica erat Episcopus unus tantum, videlicet Ambianensis, qui de Episcopatu Constantiensi in Normandia ligabatur. Et licet forte cum his paucis qui aderant possent multa expediri; tamen parvi momenti cognoscences fore, quod esset, licet forte iudice, a paucis stabilium, decreverunt adhuc modicum absentes praesolari. In hac itaque expectatione stantibus tam Praesidentibus Papae quam ceteris paucis, supervenit Papae grandis pestis, quae compulsi Praesidentes ad transferendum Concilium ad alium locum tutum & sanum; habuque super hoc consultatione, de communi omnium ibi congregationum concordia in solenni Sessione, translatum est eandem Concilium de Papia ad civitatem Senarum; in quo loco major multitudo convenit ex omni natione, quam Papae convenerat.

19 Per idem tempus D. Alphonsus Aragonum Rex infensus erat D. Martino, pro eo quod tantum regni Siciliae, ad quod aspirabat, ab ipso habere non poterat. Erat etiam eidem D. Martino Brachius de Montione effectus inimicus, qui rupis fuderibus pacis, Ecclesiae velut publicos hostes inimicabatur. Misit igitur Alphonsus Rex ad Concilium Senense Militem quendam Oratorem suum, qui quotidie secretas praedicas habebat cum quibusdam de Concilio de dudenda Synodo in longum, & quasi vellet iterum per distoratas vias introduci sacre causam Petri de Luna adhuc superstitis, in Paniscola existentis, qui de Papae fuerat ejus. Hae perpendens D. Martinus, & intelligens quam perniciosum effectum hac Concilii protrahio parere poterat per hac machinamenta; cum jam aliqua decreta fidei Concilio in eodem Concilio fuissent publicata; mandavit Synodum dissolvi; prius tamen efflato & deputato loco, ubi haberet generale futurum Concilium celebrari. Praesidentes naque, una cum Prelatis omnium nationum, civitatem Basilensem provinciae Belfutinae concorditer deputarunt pro loco futuri Concilii, ad septennium celebrandi. Per hunc modum & Concilio Senensi, & machinationibus volentium iterum schisma suscitare, finis impositus est.

20 Hic beatus Pontifex, anno 11. sui Pontificatus, per manum D. Petri S. Martini in Colmedin Diaconi Cardinalis; coronari fecit in Regnum Siciliae D. Joannem II. fororem olim Ladislai Regis; qua tempore succedente Alfonso praedictum Regem Aragonum in filium adoptavit, cum naturalibus & legitimis filiis Regina careret, in eaque domus nobilis

Prophetae Mari.

de Durachio extincta est. Eundem tamen Regem D. Alfonso Regina praefata, publice proposita causa, postmodum abrogavit; & Ludovicum, filium Ludovici Regis Siciliae, D. Alexandro V. & Joanne XXIII. (depulli) de regno Siciliae & principis de civitate Aquilana, quem multipliciter oblidebat (Brachius), intrinsece (voluit). Contra quem D. Martinus exercitum paravit: sed Deus de caelo victoriam ministravit fovens pacem jussione: victus enim Brachius in campo prope Aquilam, captus & interfectus, corporeque ejus Romam delatum, & extra portam S. Laurentii in loco profano sepultum. Brachius obitus fuit Braccii Gesta libri fca descripti Joannes Antonius Campanus, praesentia vultu Mss. Romanis in insigni Canoniarum Regularium S. Salvatoris Bibliothecae vultu. Mss. huiusmodi Italici pag. 196. in eorumque fuit hoc Epigramma legi addit.

Cum caderes, Bracci, bellicarissime Princeps:

Virtus occidit, foete premente, iubar.

Obiit XVI. Kal. Novemb. MCCCCLVII.

Per hanc victoriam magna D. Martino felicitas accrevit, & summa quae omnibus terris Ecclesiae. Nam hoc extincto, civitates omnes quas timebat, in potestatem Ecclesiae Romanae pervenerunt; inter quas fuerunt Perusia, Tuderum, Assisium, innumerabique alia castra & oppida munitionibus; multique praeterea tyranni & occupatores terrarum Ecclesiae fuit tunc D. Martino sponte submisit. Hae igitur victoriae parva, & terris humiliorum in Domino Ecclesiae existentibus, decrevit almicus Pontifex pace a Deo sibi de coelo parva frui, & ab armis penitus abstinere; sicque omnes ejus nomen reverebantur & timebant. Nullus erat viarum obscurior, nullum peregrinis in via praesidium impediens, diu nocturne hominum securum iter erat, & cum bonis & rebus suis in memoriam velut in civitatibus aliquando irascentes habitabant: tantaeque erat tranquillitas, tantaque securitas, tantaque etiam in omnibus terris Ecclesiae pax, ut Octaviani Principis tempora venisse crederes.

18 Hic ad armatam Bohemiam haereticam extirpandam, quae omnem pene Germaniam timore percussam tenebat, in manu forti & potentia, destinavit primo Henricum Cardinalem tit. S. Eusebii, deinde D. Brundum Cardinalem Placentinum, postremo D. Julianum Cardinalem S. Angeli Apostolicae Sedis Legatum: qui pro tunc (non tamen culpa sua, sed ignavia potius Catholicorum, haereticorum poeniam & sevitiam nimium permiscensium) parum profecit. Hic a Deo dilectus Pontifex multas ecclesias Urbis reparavit. Nam porticum S. Petri, quae ruinam minabatur, ex integro magna impensa reedificavit. Pavimentum quoque navis medice Lateranensis ecclesiae sumptuose valde fecit constructum lapidibus porphyreis & serpentinis: eandem etiam navim de novo preciosis lapidibus & mira arte fabricatis ex parte pingi procuravit; sed morte praeventus complere opera non potuit. Palatium etiam Basilicae XII. Apostolorum, in quo magno tempore habitavit, quasi ex novo costructis. Ad ipsius imitationem omnes Romanae Ecclesiae Cardinales eorum Titulos, ruinae pene proximis, repararunt, & ad magnum ornatum suum perduxerunt. Hic Papa ordinationem fecit nonnullorum S. R. E. Cardinalium; inter quos episcopum suum, D. Prosperum de Columna, & Georgii ad Velum-aureum Cardinalem creavit. Hic interponitur Antipapa Agidius Munoz, de quo infra.

P p

19 Habo.

A 19 Habebat hic beatus Pontifex [duos fratres germanos] Jordanum Principem Salernitanum & Laurentium Comitem Albi. Erat D. Jordanus grandior patre, quem ut patrem ratione aetatis Pontifex ipse colebat; & Laurentius minor erat aetate, ipseque D. Martinus medius inter eos. Contigit frater majorem ex acutissima peste infirmari; & cum mori proximus esset, nequirit se Pontifex continere, quin fratre, omni timore pestis obiecto, antequam obiret, videret, visitaret, alloqueretur, & manu tangeret, & per magnum spatium cum eo continuu Christiane exhortando remaneret: quod certe grandis, immoderatus amoris signum ab omnibus existit iudicatum: & quod paucissimi, etiam privati homines fecissent, ipse Pontifex, nimio fratris amore devictus, ex fraterna pietate intrepide facere etiam aggressus: cujus mortem postea ita patienter tulit, ut de se cunctis spectaculum simul & exemplum praeberet. Alter ex fratre, dum in parvi quidam igne casu inopinatus absumptus foret, magne antequam celebraret (inhabat autem dies solennis) novum illud tam inopinatum & casum tam miserabilem domesticis ei succurrant: quo intellecto non dimisit propterea publice divina etiam sicca oculis celebrare: sed quieto & placido, ne videbatur, animo omnem Missae solennitatem explevit. Erat enim homo constantis & integri propolitis, quique ad omnia adversa paratum iam animum habere.

B 20 Cum vero Deus statisset post tot benedicta D. Martinum ad aeternam vitam vocare, circiter hanc mensis februarii anni Domini MCCCXXXI. ex apoplexia, iam sumpto praedio, infirmus est; & nocte sequenti paulo ante diem, hic beatissimus & omni aevi memorandus Pontifex Deo animum reddidit, aetatis suae (ut scribitur) anno LXIII. cujus quidem mors, non modo populum Romanum, sed universos Christi fideles magno dolore confecit. Dimisit tamen Ecclesiam ab omni profus schismate liberam, & ab omni strepitu bellorum in felicissimo statu quietam. Corpus ejus terra, ut ipse in vita mandaverat, in ecclesia Lateranensi sepelitus est, ante Caput Apostolorum Petri & Pauli: ut quorum semper teneretur memoria, & pro quorum semper honore pugnaretur, ipsi apud Deum pro eo ferebant continui intercessores.

C 21 Haec enim nostrum M. Calogi Pontifici, suum in Martino faciens, licet aliquam multum post eisdem eandem annu, in alia Roma sedes, eleganter manu exarati curavit ab Austro, non absq; mentione duorum Martini successorum Eugenii III. & Nicolai V. Additum autem in fine, eadem quo semper praefati, ad vacantis Sedis tempus duntaxat notandum, & cessavit Episcopatus die XXII. Idem habet Stella: Placuit solum X. scribit: Sanctus autem Antonius 16. 22. cap. 10. in principio, ait, quod post Julianum Martini successorem, Cardinalibus in Conclavo constitutis, intra paucissimos dies creatus est summus Antistes Eugenius, anno Domini MCCCXXXI. cuius ex stylo Romana Curie, postquam ex Gallia rediit, est. more ad huc Gallianum tenentis, quodammodo patet ex 3. Bulla ejusdem Eugeni apud Cibo-bonum Lotzmann. Data anno incarnationis Domini anno MCCCXXXI. XV. Kal. Martii, Pontificatus anno I. quoad ex habetur alia scribenda fuisse annos XII. istius fecit.

D 22 Quod ad initium annorum Martini Pontificatus attinet, id vix majorem (qui vix hactenus quoniam contrarium invenimus) iussisse ipsum a die, non Creatorem, sed Ordinatorem, probat Bulla ipsi apud Waddingum, Dni Walteri Electi Rotlensis, XVII. Kal. Decembris, anni. ad huc auctore usque ad XII. Calendias, licet antecessoribus a Creatore, fuisse XI. Novembri, iam quatuordecim praeterisset. Accipitur ergo esse Bulla ista, non data anno MCCCXXXI.

D nec enim mandum ordinis sui fuisse Episcopum iussu. tunc, sicut ibi facit; & ut fuit fuisse, negotio argutiora quo totum in me requirebant Martinum ad non permississent. Inq; quo apud eundem Waddingum Bulla 122. data 111. Idus Novembri, ipse Ordinationis anniversario, velle ponitur prima eorum, quae data anno Pontificatus 1313. ex parte anni Christi MCCCXXXIV. Bulla vero 214. & 215, data XVI. & XV. Kalend. Decembris anni XII. non pertinet ad annum MCCCXXXIII. ut creditur Waddingus, sed ad MCCCXXXII. quia ad habendum finem anni XII. addis decem dies v. vel vi.

COMPENDIUM CHRONOLOGICUM

Rerum ad Decreta Constantiensis eorumque sensum & auctoritatem spectantium.

S Ervato insula, quo Illustrissimus Austro intentum ad liberationem scopum optime explicitum, libertatem suam, continentem ejus tenentem, iussuolendi partibus Paragrophorum, magis historice, & ostendendi brevitate consue allegationes originalium Austro Austro, post singulas per arctius subijcet. In ergo

5. I. Pifani Concilii irritis pro statuenda unione conatib; conque servatis duxum Obvenerunt Constantie conegissent, ad eundem finem.

UT Constantiensis Concilii historiam a sua origine repetant Auctorem ipsius compilatores, notare consueverunt, quod ex Filano comperit; Pifanum vero Concilium ortum habuisset ex horrendo schismate, quod sequenti occasione inconsultum Christi tunicam dilaceravit. Clemens V. anno MCCC. ex Archiepiscopo Burdigalensi in Romanum Pontificem elegit: qui, pro suo in nationem Gallicam amore, Sedem Apostolicam Avenionem transtulit, ubi plures annos, annis sub variis Pontificibus permansit. Anno MCCCXXXII. Gregorius XI. hortante etiam S. Catharina Senensi, ad Urbem rediit: eoque ibidem satis functo XCVII. Martii Cardinales, ad instantiam Plebis, Papam Italiam petentis, VIII. Aprilis elegerunt Archiepiscopum Barensen, qui se Urbanum VI. nominavit. Cardinales vero Gallici, cum tribus Italis, assentes cum per meum electum, Funda convennerunt; & XXV. Septembris Robertum ex Comitibus Gebennensibus elegerunt in Pontificem, qui Clementis VII. nomen assumpsit, & Carbedram rursus Avenionem transferre conatus est... Ex horum duorum electione ortum habuit magnum & horrendum schisma, cui nullum simile fuit, neque temporis, diuturnitate, neque causa & rei dubietate; neque regnorum & provinciarum divisione. Clementis enim VII. adhuc ortum omnes Gallia, ab Alpibus inclusive usque ad Belgium & Oceanum Britannicum, Scotia, Hispania cum insula eadem subditis, Cyprus, Rhodus & Janua; Urbano autem paruerunt reliqua regna & provinciae, Italia nimirum cum suis insulis, Germania, Belgium, Bohemia, Hungaria, Polonia, & Anglia....

A Mortuo Rome Urbano VI. a Cardinalibus istius Obvenerunt, anno MCCCXXXIII. IV. Nonas Novembri, electus est in ejus locum Bonifacius IX. cui anno MCCCXV. successit Innocentius VII. qui, cum Cardinalibus in Conclavo eussentibus sese juramento adfuerat ad credendum Papae, quos alterum Obvenerunt Bonifacius idem faceret: quod juramentum quoque praestitit Innocentius successor Gregorius XII. anno MCCCXVI. mense Decembris in

Pos-

A Pontificem electus; sicut & praefertur Avianio Petrus de Luna, Benedictus XIII. in Clementis VII. successorem anno sexages. substitutus. . . . Anno MCCCXCV. Gregorius XII. & Benedictus XIII. promissionem cedendi Pontificatus non adimplentibus, Cardinales utriusque Obediunt & ab his cessaverunt; & duos illor. de Papae contententes ad Concilium, pro extirpatione schismatis & unione Ecclesiae Anno sequenti habendum, advocavit. . . . Ad Benedictus XIII. post subactam sibi per Gallia Regem obedientiam, fugit in Aragoniam ad Perpinianum, sequo Concilii iudicium subiectum non esse respondit; Gregorius vero XII. Senas retrocessit, ad se Concilium convocationem spectare asseruit, ipsosque Cardinales ad aliud Concilium in provincia Aqueleensi evocavit. . . .

B Anno MCCCXV. celebratur ab utroque Obediunt Cardinalibus Pisana Concilium, in quo adeo non fuit decisa questio de superiorem Concilio, ut ne quidem decisa fuerit questio de auctoritate Concilii supra Papam tempore schismatis. Licet enim Universitatis Parisiensis & Bononiensis sententia esset, quod, stante dubio Papae inextinguibili, propter dubium facti & iuris, provisio spectet ad Concilium & Ecclesiam universalem; Patres tamen Pisani non fuerunt aucti hoc titulo duos de Papae contententes depone- re; sed voluerunt primum probari, Gregorium & Benedictum ad invicem collidere, & non quidem docendo, sed operando contra Arisculum Symboli da una Ecclesia Catholica, schisma fovere, eoque proinde, tamquam schismatis nutritores & veros haereticos censeri debere. . . . Die v. Junii Sessione xv. Patres Pisani *Pisus & diligenter inspectis omnibus & singulis, produbis, probatis, & agitis in praesenti casu, obsequia prius inter se ipsos, & de nouo cum capite multitudine Magistram in sacra Theologia eius, actus; lurs Doctorem plures diligenti collatione, & dem, deliberatione mature, in praedictis, tamquam de Papae colludentes, schismaticos, & veros haereticos, sententiam depositionis pronuntiant;* & die xxv. Junii Cardinales in eorum locum eligunt Petrum de Candia, Ordinis Minorum, qui se Alexandrum V. nominavit. . . .

C Depositis in Concilio Pisano duobus contententibus, & in eorum locum subiecto Alexandro V. schisma non extinguitur, sed adhaerens fuit: nihilque aliud Patres Pisani asseruit sunt, quam quod duobus de Papae contententibus tertium adiecerint. Non obstante enim praedicta depositione, Benedictus adhuc regna Scotiae, Navarrae, Castellae, & Aragonum, cum Sicilia, Majorica, & Canariis insulis, aliisque terris tam Regi Aragonum quam Comibus Fuxi & Armeniaci subiectis: Gregorius vero XII. dum post Pisana Concilium, paruit regnum Neapolitanum; & usque ad Sessionem decimam quartam Constantiensis Concilii, in ipsius obedientia fuerunt Carolus de Malatesta cum Romandiola, Duxes Bavariae cum pluribus Episcopis Germaniae, ultra plures timoratos, qui Gregorium usque ad sessionem Papatus pro vero Pontifice habuerunt, & cessantia est S. Anthonius paria p. tit. 12. ubi affirmat Gregorium XII. non colluisse, nec schismaticum sui haereticum fuisse. . . .

D Anno MCCCXV. mortuo Alexandro V. ab eius Obediunt Cardinalibus in Pontificem eligitur Bartholaeus Cossa, Legatus Bononiensis, qui Joannis XXIII. nomen assumpsit; & cum Rege Romanorum Consimulando Laudam anno MCCCXV. convenit, ubi, pro extirpatione schismatis & unione Ecclesiae, Concilium Constantiense ad annum sequentem convocavit. . . . Anno MCCCXV. die xxviii. Octobris, Joannes publice Constantiam intravit, & xvi. mensis Novembria primam Sessionem habuit: in qua nihil omnino actum est de materia

Unionis, sicut nec post illam Sessionem usque ad finem Januarii sequentis, quia apud aliquos erat morbus Noli me tangere. . . . Die 11. Novembria MCCCXV. ante valvas Conventus Augustinianorum, qui pro habitatione Legatum Gregorius XII. iacebatur, affiguntur insignia, vulgo Arma, praedicti Pontificis: quae sequenti nocte, de mandato forsan Joannis XXIII. amosa fuerunt: ob quod gravis questio eorum est inter Patres Concilii, quorum aliqui, Arma praedicta a Legatis apponi non potuisse, alii recte apposta fuisse existimant: amnes autem in eo convenerunt, quod Gregorius ipse, si personaliter Constantiam advenisset, Arma Pontificia, non obstante Joannis XXIII. praesentia, potuisset affigere. . . .

E Anno MCCCXV. mense Januario, Legati Gregorii petum saluum conductum a Rege Romanorum; & Joannes Dominicus, cum Capello tubo, tamquam Cardinalis, Constantiam ingredi cupit. Variae hanc ob rem inter Patres eorum fuit disceptationes: & quamvis Joannes XXIII. indubitus Pontifex haberi volens, Gregorium, instar Pseudo-pontificis ob haereticum Pisu damnari, quod Legatos minime audiendo esse passus; Concilium tamen neminem Joannis in hac minime secutum fuit, & quod sessionem de pure Pontificatus iustitiam relinquit, Joanni Dominico, in habitu Cardinalis, Constantiam ingredi permisit xxi. Januarii. . . . Cumque Ludovicus Bavariae Dux pro Gregorio XII. obediens Patribus Concilio, quod sele uniret, & Gregorius ipse personaliter ad Concilium accesserit, qui Joannes XXIII. a praesentia ipsius amoveretur; nonnulli Patres exte animum arripuerunt agendi de materia Unionis. Circa initium itaque mensis Februarii, cum Cardinalis S. Marci schedulam publicasset, qua de variis viis quibus ad unionem deveniri poterit, mentem suam exposcebat; & de via conciliationis nonnulli scripserunt, quod Joannis iustitiam tenere videbatur, pro eadem tres schedulae edunt sunt, in quibus pro barei- co habendus esse dicebatur, qui indubitus Pontificem, de nullo barei crime infamatum, ad Pontificem cedendum cogi posse tuerunt.

F Quibus schedulis per nonnullos Constantiae editis, aliam schedulam vulgare Petrus de Alliaco Cardinalis Cameracensis, in qua per modum Conclusionum de aliorum opinionibus sententiam suam exposuit. Ac prima quidem Conclusio supponit, agi de Pontificatu, quem licet obedientia Joannis XXIII. eidem canonice competere existimabat, alia tamen duae Obediunt probabiliter contrarium tenebant; quodque in ea opinionum diversitate non essent minores difficultates iuris & facti, quam erant ante Pisana Concilium. Secuta autem Conclusio (scilicet, quod, auxata perplexitate casus praesentis, contententis, pro pace Ecclesiae acceleranda, possint ad sessionem compelli, & nolentes cedere deponi: eamque Cardinalis Cameracensis opinionem Concilium secutum postea fuisse, ex infra dicendis constabit. . . . Tunc vero praetermissis supradictorum examine, (scilicet, viam sessionis tenendam esse idem Concilium credidit, & pro ea apud Joannem instare cepit: qui die 11. mensis Martii, in Sessione publica obulit, se Papatus cessum pro unione Ecclesiae, casu quo alii duo de Papae contententes per se vsi per Procuratores cederent. . . .

G Anno MCCCXV. mense Januario, Legati Gregorii petum saluum conductum a Rege Romanorum; & Joannes Dominicus, cum Capello tubo, tamquam Cardinalis, Constantiam ingredi cupit. Variae hanc ob rem inter Patres eorum fuit disceptationes: & quamvis Joannes XXIII. indubitus Pontifex haberi volens, Gregorium, instar Pseudo-pontificis ob haereticum Pisu damnari, quod Legatos minime audiendo esse passus; Concilium tamen neminem Joannis in hac minime secutum fuit, & quod sessionem de pure Pontificatus iustitiam relinquit, Joanni Dominico, in habitu Cardinalis, Constantiam ingredi permisit xxi. Januarii. . . . Cumque Ludovicus Bavariae Dux pro Gregorio XII. obediens Patribus Concilio, quod sele uniret, & Gregorius ipse personaliter ad Concilium accesserit, qui Joannes XXIII. a praesentia ipsius amoveretur; nonnulli Patres exte animum arripuerunt agendi de materia Unionis. Circa initium itaque mensis Februarii, cum Cardinalis S. Marci schedulam publicasset, qua de variis viis quibus ad unionem deveniri poterit, mentem suam exposcebat; & de via conciliationis nonnulli scripserunt, quod Joannis iustitiam tenere videbatur, pro eadem tres schedulae edunt sunt, in quibus pro barei- co habendus esse dicebatur, qui indubitus Pontificem, de nullo barei crime infamatum, ad Pontificem cedendum cogi posse tuerunt.

H Quibus schedulis per nonnullos Constantiae editis, aliam schedulam vulgare Petrus de Alliaco Cardinalis Cameracensis, in qua per modum Conclusionum de aliorum opinionibus sententiam suam exposuit. Ac prima quidem Conclusio supponit, agi de Pontificatu, quem licet obedientia Joannis XXIII. eidem canonice competere existimabat, alia tamen duae Obediunt probabiliter contrarium tenebant; quodque in ea opinionum diversitate non essent minores difficultates iuris & facti, quam erant ante Pisana Concilium. Secuta autem Conclusio (scilicet, quod, auxata perplexitate casus praesentis, contententis, pro pace Ecclesiae acceleranda, possint ad sessionem compelli, & nolentes cedere deponi: eamque Cardinalis Cameracensis opinionem Concilium secutum postea fuisse, ex infra dicendis constabit. . . . Tunc vero praetermissis supradictorum examine, (scilicet, viam sessionis tenendam esse idem Concilium credidit, & pro ea apud Joannem instare cepit: qui die 11. mensis Martii, in Sessione publica obulit, se Papatus cessum pro unione Ecclesiae, casu quo alii duo de Papae contententes per se vsi per Procuratores cederent. . . .

I. Joannis XXIII. & Gregorii XII. proposita sessio, tamquam fecerit ad sessionem solvendum via.

D Le xi. Martii cepit Rex Romanorum, cum Napolitanis, Gallis, Germanis, & Anglicis, instare apud Joannem, quod vellet confluere Procuratores ad cedendum Papae, ubi & quando Concilio vide-

P p a

reitur

modum ut
tota Consti-
tium Pisanum
1399.

intelligi fa-
perit ut
quibus, et
ut ut
reuer ab-
dicavit.

ut
sistima
mens, ista
dilectio
die 12.

qui sessio-
dus fuit.
die 12.

Concilium
Constantiense
1399/1400

ad quod re-
verit Lau-
renti Grego-
rius.

sessionem
officiarii &
quorum lau-
renti.

ut ut
per solvenda
fuit causa
de dissensu.

Anno patet
ut ut
quod
per solvenda
fuit causa
de dissensu.

1399/1400
per solvenda
fuit causa
de dissensu.

A retur expedire. Quod cum Joannes animadverteret excoꝑatam, ad ipsum ante alios duos contententes Papam privandum; nihil intentatum reliquit, ut hoc telum a se averteret: abulitque die xv. ejusdem mensis, se Papam cellurum pro unione Ecclesiarum: & casu quo per ipsum foret quo minus unio fieret; tunc ab omnibus vellet haberi: pro non Papa, perinde ac si Papam expresse renuntiasset. Verum persistens Germaniæ & Angliæ Nationibus in petendo Procuratorio; & die xix. Martii accedente ad eorum concisionem majori parte Nationis Gallicanæ; Papa hoc sentiens, post mediam noctem, inter diem Mercurii & Jovis xxi. Martii, fugam arripuit, Duce Austris Friderico illum conduci licentia: & Schaffusam, quatuor miliaribus Germanicis a civitate Constantiensis distantem, pervenit. . . . Ex hoc Papæ discessu magna mox oritur turbatio Constantiæ; nec minus ex mandato, quod mox post fugam suam eo misit, & valvis ecclesiæ affigi iussit, quo omnes Romanæ Curia Officiales suosque familiares Schaffusam evocabat. Unde Collegium Cardinalium, die xxi. Martii, nominavit tres Cardinales Legatos ad Papam, ne Concilium dissolveret, sed Procuratores ad renuntiandum Papam constitueret.

Constantiam
perijt, &
Concilium
dissolutum.

Tunc vero
superioribus
quæstionibus.

Constantiam
perijt, &
Concilium
dissolutum.

Constantiam
perijt, &
Concilium
dissolutum.

9 Legatis autem die sequenti ad iter se parantibus, monentur omnes Cardinales, pro parte Regis Romanorum & Nationum, ut vellent interesse Missæ sancti Spiritus, pro unione Ecclesiæ & extirpatione schismatis. Post quam Missam habuit sermonem Joannes Gerlonius, Universalis Patris Cancellarius, in derogationem Jurisdictionis Apostolicæ. . . . Occasione hujus sermonis orta est quæstio, tam Schaffusam quam Constantiam, de potestate Ecclesiastica. Cum enim tres Cardinales Legati eodem die Constantiam discessissent; & una cum eis Archiepiscopus Remensis, Ludovicus Bavaris Dux, & Nicolaus de Calvilla, Regis Galliarum Oratores ad Joannem pervenissent, ac de fern cum eodem locuti fuissent, Papa amaro animo conquestus est cum Oratoribus prædictis, quod Joannes Gerlonius, unus ex ipsorum collegis, quædam contra Sedem Apostolicam auctoritatem effutire ausus fuisset, aliosque Patres ad falsam & erroneam contra Romanum Pontificem concludenda incitasset. Hinc autem quærela, apud Oratores Christianissimæ Regis interposita, effectus, quod ea de re cum Cardinalibus egerint, & sese cum eis conjunxerint, ac Decretis contra Sedem Apostolicam auctoritatem edendis obstitierint. Joannes vero eodem die xxi. Martii, datis ad Wladislaus Poloniæ Regem alioque Principes litteris, conquestus est inter alia, quod Constantiam suffragia Patrum neque libera essent, neque singulorum vota in Sessionibus audirentur; sed quatuor suffragia quatuor Nationum, per eorum Præfides lata, tantam auctoritatem Concilii representarent. . . .

10 Die xxi. Martii, Constantiam redux Archiepiscopus Remensis, offert Regi Romanorum & Nationibus Procuratorio ex parte Joannis sed exacerbat ad ipsius fugam Patrum animis cuncta quæ pro illo offerebantur, figmentorum instilar habita sunt: & feria tertia post Palmas, quæ fuit xxvi. Martii, celebrata est ante meridiem Sessio in eam non interfuere nisi duo Cardinales, Cameracensis nimirum & Florentinus, reliquis omnibus aut Schaffusæ constitutis, aut indecorum reputantibus eidem assilire, ut fidem faciant Acta Victoris. Constitutum autem fuit in illa Sessione, Concilium Constantiense, per recessum Joannis, dissolutum non fuisse; sed nec dissolvi debere ante extirpationem schismatis, nec ad alium locum sine consensu Concilii transferri posse; nemini demum sine iusta causa ante finem Concilii discedere licere. Quæ omnia Petrus de Alliaco

Cardinalis Cameracensis, & Franciscus Zabarella Cardinalis Florentinus, non alia ratione publicari permiserunt, nisi sub conditione, quod Joannes ea ratificaret. Omisam hac de re a Basiliensibus in compellente Actorem Constantienium Processionem, habeo in Regestis Concilii & Ms. Capranicensi, ex quo etiam addit Labbæus. Postquam Sessionem eodem die Constantiam revertisse tres Cardinales Legati, cum duobus aliis: qui de fero coram Rege Romanorum & quibusdam Patribus, agere cuperent de auctoritate Joannis; qui sibi, tamquam vero & indubitato Pontifici, potestatem dissolvendi Concilium competere existimabat, eoque occasione locuti sunt contra ipsum Concilium, scilicet quod dissolutum esset, propter absentiam & discessum Papæ. Cum vero nonnulli Patres sese erigerent, suffragio contra Cardinales clamora, Cardinales insulato hoste abierunt.

11 Die Mercurii post Palmas, Cardinales & Ambassadors Regis Francorum, volentes lenire quæ precedenti die pronuntiaverant, regulentur Nationibus & Regi in congregatione publica, quod Joannem induxerant ad dandum Procuratorium, & continuandum Concilium, & non fugiendum ad loca remota, dummodo ipsi præstare securitas. Quæ parum accepta fuisse Nationibus & Regi: omnia enim, tamquam ludicra, & sibi pro parte Joannis oblata, credebantur. Unde multæ altercationes, tam ipsa die xxvii. quam xxviii. sequenti, fuerunt inter Dominos Cardinales & Nationes; suisque ibidem exclamatum: *Hic non schismaticus, sed Sessio: hoc Sessio*. . . . Die Veneris sancto Joannes a Schaffusa de novo aufugit: unde, turbatis contra ipsum cunctorum animis, plures ex Nationibus, Germanicæ, Gallicæ, & Anglicanæ, deliberarunt in crastinum celebrare Sessionem iv. & in ea statuere, Primo, quod Concilium Constantiense potestatem habeat immediate a Deo, qui etiam Papæ obediunt teneatur in his quæ spectant ad fidem, extirpationem schismatis, & reformationem Ecclesiæ in capite & in membris. Secundo, quod cogi possit, si libere consummaret contemplerit. Terzio, alia plura. Quæ omnia, contradicentibus pluribus Patribus, apud Nationes conclusa sunt. Cum autem non solum Nationes Italianæ displicerent, sed & sacro Cardinalium Collegio ad deliberandum oblata non fuissent, poluerunt dicti Cardinales & Ambassadors Regis Galliarum ad Sessionem venire, nisi inter alia Capitula secundum omittatur, & in Primo non fieret mentio reformationis Ecclesiæ in capite & in membris. . . .

12 Sabbato in Vigilia Pasche, cum Patres jam parati essent cum mitris & pluvialibus ad celebrandam Sessionem, mediantem Rege Romanorum, *edictum est quoddam moderatum in expediendo 2a illa Sessio*, quod inimirum inter cetera Decreta omitteretur secundum, de potestate coactiva Concilii, & in primo nulla fieret mentio de reformatione Ecclesiæ: sicut reipso observatum fuisset restantur omnes Codices Man. . . . Porro cum Cardinalis Florentinus, ad quem, tamquam ultimum Cardinalem publicatam, venisset ad verba de reformatione Ecclesiæ in capite & in membris, quæ Nationes in seculum dolere omiserant; *substans, eaque falsa esse, & propter communem deliberationem addita, alterius*; unde non solum tunc omnia sunt clausula de reformatione; sed eadem Sessione iv. Cardinales monuerunt Nationes, quod suspenderent ad tempus materiam illam, quæ habet magnas difficultates, & maturam eorum deliberationem. . . . Post xv. Sessionem Patres Constantienses non influunt de Arcticalis & Decretis controversis examen publicum coram Nationibus, neque statuerunt coram Concilio ipso habendum; sed, quasi de parvi momen-

cum vero
Joannis fu-
peravit
omni.

omnes de
concl. Sessio
est q.

F
quædam de
reformatione
Cardinalis

Nationibus
autem ad
perferenda
paratis.

A si ageretur, nominaret aliquos, qui cum Cardinali Florentino desuper agerent. Ubi autem inter eos aliqui aliter disputant, Deputati quatuor Nationum die 11. Aprilis inter alia multa statuerunt, quod *proxima Sessio concilii accituli & elausula, concordata per Nationes, in ultima Sessio pratermissa expendantur*

prohibetur
illud in
conferentia

23 Die vi. Aprilis, cum Cardinales Nationibus nullatenus consentirent, quod articulos & elausulas Sessione 14. pratermissas, easque fide inuita Sessione 15. publicandas esse perciperent; statuerunt primo non venire ad Sessionem, sicut & quatuor Cardinales ad eam venire noluerunt: ubi autem alii animadvertunt, omnes sine publico scandalo & periculo dissolutionis Concilii abesse non posse, statuerunt ad Sessionem venire, pratermissa tamen Protestatione secreta, in camera Pamentorum palatii Constantiensis, quod *propter scandalum existendum ad Sessionem ibant, non animo assensituri his que audierant in ea statui debere*. Eandem protestationem fecerunt quoque Legati Regis Gallie, qui sese quam firmitissime cum Cardinalibus coniuuauerant. Adeo ut, non solum contra mentem Joannis, sed & contra sententiam totius sacri Collegii Cardinalium, & ipsorum Gallie Legatorum, publicatis sint Decreta, quae D. Maimborg de superioritate Concilii intellecta, non solum indubitate auctoritatis, sed multis dogmatum fidei habenda esse credebant Præmissa igitur protestatione non dicta, ad Sessionem 15. veniunt Cardinales, & inter eos Florentinus, Cœnoscilium sui temporis facile princeps, ad quem tunc spectabat Decretorum publicatio: qui rogatus ut Decreta legeret, munus illud exequi recusavit.

publicatur
adhibetur
Decreta

B 14 Electus igitur Porcanensis, legis Decreta, per modum Constitutionum Spontaneum, quia Cardinalis Florentinus non legere voluit. Postquam autem ea sic recitasset, legit alia in materia fidei, contra hæreses Wicleffii, Hus, & Hieronymi de Praga

et aliquid
ad
et Sessionem
Nationum ibi
dependente
a Catalogo
agitur

15 Læti Decretis, tamquam primi (ante Sessionem 14.) apud Nationes deliberatis & conclusis; dicere quidem poterant quatuor Præsides, quod illorum publicatio placeret majori parti Nationum, non tamen Collegio Cardinalium. Cum enim Cardinales, post fugam Joannis, frustra petiissent pro sacro Collegio suffragium, a Nationum suffragio dissociatum; separaverunt se a Nationibus, earumque congregationibus interesse noluerunt: unde factum est, quod Nationes sine Cardinalibus deliberant & concludunt; sicque a 111. Sessione, usque ad 11. inclusive, *pene in omnibus Decretis Concilii solam est, Cardinalibus interitis, quod tam ante & brevi tempore offensa sint Decreta jam conclusa in Nationibus, ut non fuerit in eorum potestate suffragentur deliberare, & in magnum contemptum haberi fuerint* Quamvis igitur reperitur, quod singulis Sessionibus præfederit uox ex Cardinalibus; qui votum tulisse perhibetur; nullibi tamen significatur eorum, decem primis Sessionibus, pro sacro Collegio votum tulisse Imo in Gestis Concilii Sessione 15. dicitur, *Et responderunt quatuor Præsides pro quatuor Nationibus, Placuit & Cardinalis Officiis pro Collegio Cardinalium, Placuit & hoc nunc primo responsum est in parte Cardinalium*.

15 Die xiv. Maji Sessione 11. læta est sententia contra Joannem XXIII. in qua mentio habetur erimnis & famozie schismatis; ut, sicut Concilium Pisanum eo illico depulserat Gregorium & Benedictum, ita Constantiense eodem Joannem, de Pontificatu cum superioribus contemnendum, deponeat. Verum cum, læta sententia, Cardinalis S. Marci eundem Patrem admonuisset, quod Joannes læpius obdisteret conditioni unionis, & Procuratores ad nomen suo Papatu eundem nominare voluisset, sicque de futuro schismate & erimnie hæreses non

deputat
Nationem
a depulso
tunc ad
concilium
dilecti

Preceptum Maii.

confaret; Patres sententiam ferre ausi non sunt, sed D. consensum ipsius Joannis accedere voluerunt. Unde post Sessionem 11. Rex, Cardinales, & Deputati, pluresque alii statuerunt materiam, quod *Papa confutaret sententia sua de postumum, & ex abundantia remaneret*. Et fuit ordinatum quod aliqui Cardinales, *quodam de Urbin, Cameracensis, de Thillano, Salustianum, & Florentinus, tunc ad Papam, qui erat detentus in apud Sella ad duo miliaria; non tamen ex parte Concilii, sed Collegii, ad persuadendum sibi conuenerunt in dicta scheda: qui iuvenit, & Papa confusus* Ergo, Sessione 12. die 22. Maji, læta est in Joannem sententia, quam Concilium misit ad Papam Sella detentum: qui ut sese Concilio subiecerat, ita sententia illius acceperat, & ex abundantia remaneret

16 Deposito Joanne XXIII. statim Gregorius XII. de cedendo Pontificatu egit, & pro incunda unione Constantiam misit Carolum de Malatestis, Dominum Ariminoensem, & pro Sede Apostolica Flaminia live Romandiole Rectorem; quos Constantiam ingressi die xv. Iunii, se postidie Sigismundum Romanorum Regem salutationis causa inuiderit; significans missum se a Gregorio ad dandam pacem Ecclesie; directumque ea de causa ad ipsum Regem, non ad Concilium, quod illud Gregorius non approbaret Die 14. Iulii Sessione 12. facta est unio Obedientie Gregorii in manibus Regis Romanorum, non vero Concilii. Dederat namque Gregorius in mandatis, tam Carolo de Malatestis quam aliis Nuntiis suis Constantiam conuocatis, ne Concilium tanquam a Joanne convocatum auctoritatem asponderet. Antequam igitur prædicti Nuntii seire uiderent Patribus Concilii, conuenis inter utramque Obedientiam, quod non fieret mentio de Pontificato Joannis; & ex parte Gregorii fieret, nova conuocatio Concilii: quæ duo Sessione 13. observata fuerant, ut patet ex omnibus Actis Constantiensis Concilii, tam edictis quam ineditis: in iis enim refertur, Joannem Dominici nomine Gregorii XII. Concilium Constantiense convocasse & autorizasse; ipsum vero Concilium, per organum Archiepiscopi Mediolanensis, dictam conuocationem & auctorizationem admittisse; hucque observatis, sessionem Papatus nomine Gregorii factam, eisque Obedientiam Obedientie Joannis iudicam fuisse.

ma felle,
effusa
inter
Gregorius

propter
fuit
anno 12.
a Joanne
XXIII.

§. III. Benedicti XIII. a sua ipsius Obedientia se haereticis deserti, Abdicato per Concilium suae primam Generali.

P Postquam Sigismundus Romanorum Rex, cum Deputatis Concilii ex una parte; & Rex Aragonie, cum Regum Castellæ & Navarræ Oratoribus, Comitibus de Fuxo de Obedientia Benedicti XIII. ex altera parte, sapienter Perpinianis egissent de unione; tandem concordata interuenit die 12. Decembris, in Capitulo Narbonensis ecclesie, quæ a eritate nomen Narbonensem obtinuerunt. Primus articulus fuit, quod fieret nova convocatio Concilii ab utriusque partis Prælatibus: sic ut Patres Constantiam congregati, absque ulla mentione generalis Concilii, vocarent Prælatos Obedientie Benedicti & Prælati illi, vice versa, convocarent Patres Constantiam existentes ad Concilium, in quo se unirent: qua uoluntate mediantibus, Constantiense Concilium Narbonense suum Christianitatis fides, quod, iuxta Obedientiam Benedicti, non nisi particularis congregatio fuerat. Anno mcccxi. Die 14. Februarii, in Congregatione publica Patrum Constantiensium, læta sunt Concordata Narbonensis; & singularet per singulos Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Ambassiatorem Regem & Primas, etc.; *universales per universos, approbata, confirmata & observari jurate ordinatumque, quod*

F
Dicitur
Dictionem
anno 12.
a Joanne
XXIII.

Concilium
anno 12.
a Joanne
XXIII.

A Collegium Cardinalium & quilibet Natio deputaret aliquos, ad faciendum omnia que ad executionem dictorum Capitulorum pertinebant; a quibus Deputata ordinatae sunt littere convocacionis Hispanorum, iuxta formam sequentem. *Miseratione divina Episcopi, Presbyteri, & Diaconi Cardinales, Patriarcha, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, & ceteri in Constantia provincia Magnificentissimi in Christi nomine congregati, Illustri Principi Ferdinando Dei gratia Aragonum & Sicilia Regi &c.* ubi nulla fit mentio generalis Concilii, sicut nec in toto Epistolæ contextu, ut quique videre potest.

Interueni-
non proce-
dit ante

18 Prima die Martii intravit Constantiam Generalis Magister Ordinis B. Marie de Mercede, tamquam Orator Ferdinandi Regis Aragonum. Ultima autem die Aprilis sequentis, nuntiatus est Patribus, Regem illum in sua resolutum initia, vitam cum morte commutasse. Ex quo cum in dubium vocaretur unio cum Obedientia Benedicti; xvi. Maji allatae sunt littere Alfonsi Primogeniti Regis Aragonum, qui patri succederat, & se illius propolium, in materia unionis, totis viribus perfecturum promittebat. Lente interim processit negotium; & cum iv. Julii, secundum concordata Narbonensia, Legati Regum Castellæ & Navaræ, cum Oratoribus Comitibus de Fuco & Prælatibus Obedientie Benedicti, Constantiadesse deberent ad unionem inuendam; nemo pro parte Regum, Principum, Communitatum, & totius illius Obedientis comparuit, præter Generalem Ordinis B. Marie de Mercede, Nuntium Regis Aragonum defuncti.

propter ab-
sentiam
Hispano-
rum

Post decem dies, xiv. Julii, allatae sunt littere Regis & Regine Castellæ, ad Congregationem quatuor Nationum in Constantia (sic enim inscripserant) non vero ad Concilium Generale Constantiæ congregatum, utpote quod Obedientia Benedicti ante suam unionem agnoscere volebat. *Litteræ autem fuerunt, xv. Julii apud Deputatos, & contrahant, quod Rex & Regina acceptis litteris ad illam Congregationem, exhiberetur mittendi Constantiam pro nomine Ecclesiæ, cui rei adhuc vacare non poterant, obstante morte Regis Aragonum, interius Regis Castellæ, qui Regnum Castellæ & Regem gubernabat: sed quam primum mitterent ad Constantiam sui Nuntius solenne, prius instructus.*

et apparet
Aragonum

19 Die v. Septembris, quoque Legati Alfonsi novi Aragonum Regis, intraverunt Constantiam, cum quibus sepe actum est de inuenda unione, iuxta concordata Narbonensia. Cum autem illi in mandatis haberent, quod fessè Concilio uenirent, adveniensibus Prælati Hispani, quorum nemo hucusque advenerat, responderunt, quod videbatur ipse impedire, & expellere Legatos Regis Castellæ, quod ille esset major & preceps Hispaniarum Rex. Cumque huic responso non acquiescerent Patres Concilii, post mensem integrum quo hac de re actum erat, Legati Regis Aragonum discesserunt, quod vellent se ante Concilium, non tamen repensate esse generale Concilium, æque agi de rebus Concilii generalis, donec veniant Legati Regis Castellæ.

novi
Aragonum

Die xv. Octobris Sessio xxxi. unio facta est cum Legatis Regis Aragonum, sub conditione, quod haberent in Natione Hispaniæ voces tantæ auctoritatis, quante essent voces omnium Prælatorum & personarum Cleri regnorum dicti Regis, quæ citra & ultra mare possidebat, in quibus erant insule Canariæ, Siciliæ, Sardinie, Corticæ & Majoricarum. Licet autem Legati Regis Portugallicæ, qui post Sessionem xxi. die v. Junii primum Constantiam advenierant, contra conciliandum Aragonensibus vocem proferrent, & Legati Jacobi Comitibus Marochiæ, appellantes se Regem Siciliæ, qui etiam tunc primum appaierant, contra loca Aragonensibus tributa egissent, processit tamen Concilium ad unionem, iuxta concordata Narbonensia: quorum primo Capitulo, de nu-

adveniens
novi a
Lisbonæ

va convocacione Concilii, publice perlecta, dixerunt Legati Regis Aragonum: *Cui quidem Capitulo facti fuerant, convocacionis vos amicos Prælatos & ceteros Dominos de hac Congregatione, juxta tenorem dicti Capituli.* Ubi videre est nullam fieri mentionem generalis Concilii, sicut nec facta est ab Archiepiscopo Mediolanensi, qui nomine Concilii legit sedebat sequentem. *Non permittitur divinis Episcopis, Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus, Patriarcha, Archiepiscopis, Episcopis, Prælati, & ceteri hoc congregati, aliam convocacionem acceptamus.*

20 Edidit circa hoc tempus Petrus de Alliaco Cardinalis Cameracensis Tractatum suum, de Ecclesiæ & Cardinalium auctoritate. Licet enim Illustrissimus Annalium Continuator Spondanus possit, Tractatum illum editum fuisse anno mcccxcv. post fugam Joannis; & licet initium Tractatus inter opera Geronsi notatum habeatur, quod *liber scriptus sit in Concilio Constantiensi anno mcccxcvii.* in antiquo tamen Codice Ms. Bibliothecæ Vaticanæ; habetur ad finem ejusdem Tractatus, *Explicit Tractatus de Ecclesiasticæ potestate, editus a D. Petro de Alliaco Cardinali Cameracensi, datat Constantiæ de mense Octobris anno Domini mcccxcv.* Patetur autem Cardinalis Cameracensis inter alia, quod apud annales magnam perplectentem induant, *ac Nationem Constantiæ congregatam bobant auctoritatem privando Romanam Ecclesiam, & sacrum Collegium ipsum representans, jure suo, habetis seiscitæ vocem in sacro Concilio, & summam Pontificem eligendum.* Significat autem Parte i. cap. 4. se ideò dubium illud cum aliis omnibus proposuisse, ut in Concilio super his deliberetur, & providetur quod in futurum illa non possit ab annis reprobari. Quæ bene notanda sunt; cum ex his patet, ab ipsa Constantiensis Concilii tempore nonnulla ejus Decreta in dubium revocari coepisse.

editusque
Tractatus
de auctoritate
ecclesiasticæ
& Concilii
editus

E

21 Post Sessionem xxxi. corporum mense Novembris Legati Aragonum fœdere Nationem Hispanicam, & non solum dare Deputatos pro instituendo processu contra Benedictum XIII. sed & subjugare per modum Nationis astæ & mandata Concilii, ob quæ graves controversiæ ortæ sunt inter Nationes. Sessio xxv. die xiv. Decembris, Xanxius Oloronensis & Bernardus Aduensis Episcopi, Legati Comitibus Fuxi, unierunt se Concilio nomine dicti Comitibus & trium Statuum Bearne. Exhibitis igitur Procuratoris Episcoporum, Abbatum, Capitulorum, Cleri, atque Baronum & Nobilium ac Plebis, Statuum prædicti Ducis, facta est nova Concilii convocatio, juxta concordata Narbonensia; ut facta erat Sessio xxxi. quando regnum Aragonis fessè Concilio univertæ. Mense Decembris intraverunt quoque Constantiam quatuor Legati Regis Navaræ, inter quos duo Episcopi & duo Doctores, qui Sessione xxvii. nomine dicti Regis & trium Statuum Cleri, Nobilium & Populi ejusdem regni, sese unierunt Concilio, illud de novo convocando, juxta concordata Narbonensia; & convocacionem nomine Patrum Concilii Constantiensium admittente Archiepiscopo Mediolanensi.

Ubi dicit
regnum

F
Protestatio
in q. Nav-
arum acco-
lunt, dno
Concilio
interueniend.

22 Die iv. Januarii anno mcccxcvii. relatum est Concilio, quod mediante Alfonso Rege Aragoniæ Rex Castellæ subtraxisset obedientiam Petro de Luna; & litteras convocatorias per totum Regnum publicasset, ac Legationem solennem ad Concilium misisset. Nuntiatus quoque circa hoc tempus Patribus Concilii est, quod eorum litteræ convocatorie in regno Scotiæ publicatæ essent; iestæque sunt litteræ Ducis Albanæ; tunc Regis nomine Scotiam gubernanti, quibus reverenter significabatur assensum ad unionem Ecclesiæ, sequè commendabat Concilio, quod vocatus Congregationem in Constantia, pollicebatur se missurum Legatos, cum plenè possente ad omnia que

ad

A ad univiam Ecclesie pertinebant. Forma vero litterarum erat: *Reverendissimi Reverendique Patres, Doctores egregii, spectabiles Domini, ceterique devoti Viri, pro nomine sanctis Mariis Ecclesie in civitate Constantiensis congregati.* Die xviii. Januarii, Rex Romanorum Sigismundus (qui, post creatum in Narbona, Galliam petiverat, pro pace componenda inter Franciam & Angliam Reges) Constantiam reversus est, una cum Nicolao Goezzenio Archiepiscopo, quem Concilium ei itineris socium dederat. Attulit autem Goezzenius Archiepiscopus libellum Joannis a Falkenberg, quem acceperat a Doctoribus & Studiosis Parisiensibus, dum eos Luteri ad convivium excoeperat: effecit autem idem Archiepiscopus, ut Joannes a Falkenberg in tetrum carcerem detruderetur, ejusque libellus famose, in *Wladislaus Regem & omnes Poloniam unum conscriptus*, a quatuor Nationibus & Collegio Cardinalium damnaretur, & statueretur quod censurari debeat in Sessione publi-

cas, quibus petebatur Decretum Concilii de modo eligendi socorum Pontificum: dicebaturque ad Regem non spectare, in rebus Ecclesiasticis sequenda prescribere. Quae aliaque efficerent, quod iuxta die xi. Julii publicatis litteris feceratis, & in quatuor locis Constantiae affigi jussit.

25 His litteris publicatis, unanimi consensu statutum est procedendum ad sententiam, diffinitivam contra Petrum de Luna, ex tribus de Papau conuentibus ultimum: quae, xxvi. Julii Sessione xxxvi. lata est in dubium illum Pontificem, tamquam *perjurum, universali Ecclesiae scandalizantem, saniam & naturalem inveterati schismatis & inveterati schisma & divisionis Ecclesiae sanctae Dei, pacis & unitatis ejusdem Ecclesiae imprudenter & inobtemperantem, schismaticum & haeticum ac a fide devium; & Arriani fidei, Unam sanctam Ecclesiam Catholicam, violenter pervertentem; cum scandalo Ecclesiae Dei incurribilem, notitiam ac manifestum; omni vitio, bono, gradu, & dignitate indignum; in Deo ejusdem & praesentis, & omni jure, eodem in Papam & Romano Pontifici ac Romani Ecclesiae quomodolibet contemptum, E ipso jure privatum, & ab Ecclesia Catholicis; tamquam membrum aridum, praesentem.* Post electionem Petri de Luna, qui Benedictus XIII. in sua Obedientia vocabatur, nominati sunt a Nationibus Deputati pro reformatione in Capite & Curia Romana. Quod animadvertentes Cardinales, statim materiam electionis proposuerunt; & contra Decretum, de non eligendo Pontifice absque consensu Concilii, quod Sessione xiv. ipsis inanis editum erat, protestati sunt apud omnes Nationes. Rogarunt etiam ac exhortati sunt Patres, ne, praeter reformationis, negotium electionis differrent.

5. *W. Elsie Martini: per quem Ecclesia reverbis, jam inter se unitis, accessit Caput, saltem in omnibus hujus ipsius Superioritate.*

Cum post electionem Petri de Luna, Rex Roma-²⁶ norum incepisset se iterum immiscere negotiis Concilii, & cum Nationibus Germanicis ac Anglicanis conclusisset, non agere de negotio electionis nisi post absolutum negotium reformationis; tres aliae Nationes sese unierant Collegio Cardinalium: factumque est, quod auctor coeque Gobelion Personam in Cosmodonio, anno 6. cap. 69. his verbis describit: *Orta est seditio inter Regem & Nationem Germanicam parte ex una, & ceteras Nationes parte ex altera; Regem cum suis volente, quod, priusquam ad electionem summi Pontificis procederetur, fieret reformatio Ecclesiae tam in Capite quam in membris; ceteris contentantibus ex adverso, quod prius procederetur ad electionem Papae, per quam reformatio Ecclesiae esset adiacenda ad effectum. Tandem reformatio concepta, ipsa tamen noctem publicata, processum est ad electionem.* . . . Cum itaque Natio Germanica sepius a tribus Nationibus & Collegio Cardinalium, ad dandos Deputatos pro materia electionis, frustra monita fuisset, ipsae Regi Romanorum firmiter adhererent, Cardinalis Pisanus, die x. Septembris, dedit legendum coram natione Germanica profectionem, ex parte trium Nationum Hispanicae, Gallicanae, & Italicae, ac sacri Cardinalium Collegii; cupis lectio, ob strepitum & discursum Regis, tunc perfici non potuit: die tamen xi. Septembris, a Cardinali Pisano in Ecclesia Constantiensis, non obstante tumultu a Germanis excitato, integre lecta fuit.

27 Plura a tribus Nationibus & Collegio Cardinalium dicta sunt in illa Profectione, notatu dignissima, & ad auctoritatem & sensum Decretorum Concilii v. quae maxime fuerant. Dictum est enim Ec-

B Penultima mensis Martii, intraverunt Constantiam Legati Castellae Regis, duo scilicet Episcopi, duo Milites, quatuor Doctores, & unus Secretarius: qui 11. Aprilis exposuerunt desiderium suum ad unionem Ecclesiae, addentes se primum informari debere de aliquibus concernentibus statum Concilii. Rogati autem die v. Aprilis Rege Romanorum, de iis circa quae informari volebant; dederunt in scriptis quaedam Capitula, quae ut plurimum spectabant ad libertatem Patribus concessam in rebus ad Concilium spectantibus, & admodum qui observandus esset circa electionem futuri Pontificis. Hae vero fuerunt rationes, ob quas de his informari volebant: prima, quod scirent quidam per impressionem Constantiae facta, inter quae erat Decretum, de non eligendo Pontifice sine consensu Concilii, Sessione xiv. editum, in quod Cardinales nunquam libere consentirent: secunda, quod solent Cardinales ab electione excludi; & loco Cardinalium Hispanorum, qui Benedicto adhererant, Hispani quodam de ejus Obedientia vellente eligere. . . . Occasione horum Capitulorum, ceperant Cardinales urgere materiam de modo eligendi futurum Pontificem, de quo cum Rex Romanorum agi nollet, nisi post electionem Petri de Luna, & reformationem Ecclesiae in Capite & in membris, facta est magna animorum contentio: quae dudum duravit; persistente Rege Romanorum in suo proposito, & nolentibus Legatis Regis Castellae se unire Concilio, nisi certificati de modo electionis.

28 Compendii terminos excederet, si cuncta hac occasione inter Nationes acta describerem. Unico igitur verbo notasse sufficiat, Nationes Germanicam & Anglicanam adhaesisse Regi, Italianam & Gallicam Collegio Cardinalium: quibus ultimis post varias turbas significarunt Legati Castellae die xv. Junii, quod vellent se unire Concilio, prout fecerant post triduum Sessione xxv. in qua, juxta concordata Nationensia, facta est nova convocatio Concilii, quod Castellani hac aequo agnoscere noluerant pro Generali. . . . Post Hispanorum unionem, voluit Rex Romanorum observari ordinem in rebus gerendis & primo quidem, ut egeretur Petrus de Luna; secundo, fieret reformatio in Capite & Curia Romana; tertio, ceteris reformationibus Papae reservatis procederetur ad electionem Papae. Quae cum sepius Nationibus proposuisset, & apud omnes nimium urgeret; protestata est Natio Gallicana, die xvi. Junii, de laxa libertate, quam Rex cum omni securitate cunctis promitteret. Cumque Rex Romanorum sese exulare niteretur, die xxvii. ejusdem mensis fuerunt datae Regi, ex parte Nationum Italiae, Galliae, Hispaniae & Collegii Cardinalium requisitiones in feri-

Antecessor Benedictus in Papam per hanc in causa.

non enim Castellae.

illi autem eodem anno decedunt.

et tunc priusquam generalis.

Acta de reformatione, de Electione alio ante egi natus, huius.

F

agunt Cardinales, qui hanc electionem per unum, pugi.

cle.

A elefantuncuisse, *inflat corporis accepti*, id est, sine Capite; & quorundam regnorum ac provinciarum populos, *mandum solido & clare Concilio adhibuisse*, sed expressisse *flenda electionis summi Pontificis votum*, ut, si Canonice eligeretur, ei obedirent, aliter non. Adjunctum, quod *fides quorundam*, qui *idem Conventus adhaerent*, propter rumores discordiarum & quasi imperfectionem, *quos in eodem Concilio fieri audiebant*, jam vacillare ceperant; & in urbe Roma ac Italia de assumendo aliquo Pontifici plurimum dubitari. Demum Decretum Sessionis a v. de non eligendo Pontifice sine consensu Concilii, non ligare Nationem Hispanicam, quia Sessioni illi non interfuerat: ex quo a fortiori concludi poterat, Decretis Sessionis iv. ac v. de Potestate Ecclesiastica, non teneri Romanos Pontifices, utpote qui ubi illis non solum abfuerant, sed constanter contradixerant. Non tamen expresse & in terminis tres Nationes Decreta illa reprobare viderentur, easio sensu, quam Rex Romanorum & alii volebant, intelligenda esse dicerent. Afferunt namque, Decretis illis statui, quod prius agitur de unione Ecclesiarum quam reformatione in Capite. *In omnibus enim locis, ubi in Concilio vel de his capitulis de agenda in isto Concilio loquuntur, semper proponitur nunciam: quia non nec est nec dici potest perfectio, nisi Ecclesia unum Caput ministeriale habeat, cui corpus Ecclesiae univertum. Duplex enim, secundum sacros Doctores, est unio Ecclesiae: una, numerica ad invicem, quae jam crebrius esse solita; altera, membrorum ad Caput, ut constituitur Corpus integrum & perfectum; & ipsa una est soluta, igitur primo loco secundum.*

quo intelligitur
Ecclesia in
unum esse
debet.

minime
sunt quae
passim
recurrunt
videmus.

sed intelligitur
esse aliquo
modo
ligari
aliquid
potestatem
re-

vel nullatenus
esse in
potestate
omnium.

a8 Lecta hac Pioneffatione, tanta animorum conturbatio orta est in Natione Germanica, ut Rea Romanorum, habito cum suis consilio, egerit ut cupiens nonnullis Cardinalibus: qui de ea re per cives Constantiensis admoniti, statuerent die 11. Septembris, *quod propter tales minas & servores accessit, ut propter machinationem quas Cardinales sequebantur fieri contra eos, non dimitteret perfectionem univerti Ecclesiae usque ad mortem; & peritiam Capellum rubrum in signum metus, si opus esset, pro Ecclesia Dei, nec de aliquo terrorebat.* . . . Post plures turbas & tumultus, cum Natio Anglicana adhuc esset Collegio Cardinalium & tribus Nationibus, ad dandum deputatus pro materia electionis; tandem Natio Germanica, quae constantiam Cardinalium vincere nequiverat, egere cepit de cautione, quod facta Pontificis electione fieret reformatio Ecclesiae: & peroratio assensurorum per Decretum irritum, quod post electionem Papa fieret reformatio ante Coronationem ejus & administrationem aliquam. *Cumque solita esset varia forma Decreti ad hoc, tandem dictum fuit, quod Papa electus ligari non poterat.* Quo responso significatum fuisse, quod verus & indubitatus Pontifex a Concilio ligari non poterat sed potius depositionis, latius ostendit alibi. Verum quidem est, quod Sessione xxxix. quidem in materia reformationis edita reperimus, sed magna cum cautela, & sine ulla mentione potestatis quae auctoritatem Concilii directivam, non vero coactivam indicant.

19 Illud est hic de re exemplum in Capitulo Frequenti, de celebranda Concilii generalibus & provisione etiam futura schismata. Cum enim Patres Constantiensis statuerent Concilia generalia in quinquentium, septuagium, & decemnum celebranda esse, plurimum auctoritas circa tempus & locum in Romano Pontifice agnoscent, nullusque potius mentionem facimus. Ubi vero de sopiendo schismate, quod orti possit, agitur; penam privationis imponunt illis qui simul de Papae contentum; ut ipsi Patres Constantiensis, Concilium, non nisi tempore schis-

mat, potestatem coactivam in Pontifices habere, D significavit. Cum ea his constaret, quod Concilium supra verum & indubitatum Pontificem potestatem coactivam non assumere, mediante Episcopo Wintoniensi, parvo Regis Angliae, qui tunc primum Constantiam advenerat, consulit Rea Romanorum, quod ante reformationem procederet ad electionem Pontificis, statueretur Decreto Concilii Sessionis xl. quod Pontifex de proximo assumendus, uoa cum Concilio vel ejus Deputatis, reformaret Ecclesiam in Capite & in membris. Cui Decreto, licet irritans non esset, nec aliquam penam Pontifici Ecclesiam reformare decreta impoeret, ipsa tamen Natio Germanica acquievit, contenta addere inter Capita reformationis hoc unum; *propter quae & quomodo Papa possit corrigi & deponi*: quod ideo adjunctum fuit, ut Pontifex cum Concilio quovis de potestate coactiva Concilii, quam Joannes Gerlioni Sessione v. decisum fuisse crederet, decideret. . . .

20 Notavimus supra, Cardinalem Cameracensem, in Tractatu de potestate Cardinalium, Nationes monuisse, quod usque plures dubitaretur, cum Cardinalibus potuerit privati voce in sacro Concilio, tam quoad actum, quam quoad electionis summa modum. Quae ne quicumque putes ab eo tam sine fundamento proposita fuisse; notandum est gestis Concilii, quod uno mccccxviii. mense Octobris, loquentibus quibusdam de excludendo ab electione Pontificis Collegio Cardinalium, ut Colligio; Cardinale S. Martini se opposuerit eorum opinioni, dicens, ad Collegium Cardinalium de jure pertinere electionem: *Et multis locis, inquit, quod Concilium sine Papa non potest alia jura mutare, multae quae Novae sit electum uoa reputare per Papa.* Quia Cardinalis verba tanti momenti visa fuerunt, ut die xxv. Octobris, nihil solutum fuisse diceretur; *maxime utrum Concilium potest derogare juri, edito super electione Papa, vel illa tollere.* . . . Ex quibus patet quam graviter halucinentur, qui omnia Decreta Constantiensis Concilii, ante trum Obsequium unionem edita, irrefragabilia putaverunt. Postquam autem id actum fuerat inter Nationes & Collegium Cardinalium de modo eligendi futurum Pontificem; convenit inter omnes, die xxviii. Octobris, quod una cum Cardinalibus se deputati ex singulis Nationibus haberent suffragii: qui proinde viii. Novembris Concilio ingressi, postmodum, in festo S. Martini, cum incredibili votus orbis Christiani laetitia, in summum Pontificem elegerunt Odonem Cardinalem de Columna, qui, ob se ipsum suae assumptionis, Martinus V. appellari voluit.

31 Hic cum Praefixis Nationum, ad se evocasset, ut ea parte illarent eligenter Deputati, qui cum his Cardinalibus a se deputatis agerent de reformatione, per plures menses frustra inter illos usum est de hac materia, una Natione volente hoc modo, alia ulio. Unde prudentissimus ille Pontifex, auditis Nationum opinionibus, Capitula obtulit, quibus illis satisfecit, quod Sessione xl. de reformatione u Nationibus fuerat desiderata: ad Capitulum vero, quibus de *causa Papa possit corrigi vel deponi*, respondit; *Non videtur, prout nos visum fuit in pluribus Nationibus, circa hoc aliquid novum statui vel decreti.* Ita duo Codices Mss. quos Vazianus, alter Palatinae bibliothecae: ea quibus non solum apparet, multa esse Capitula reformationis u Labbo edita; sed & constare clarissime, Martinum firmare soluisse Decretum Sessionis v. eo sensu quo a Joanne Gerlione exponitur, quae potius novitatis accedat & reprobale. Quod ipsum ostendi potest ex concordatis particulatibus, a Martino cum singulis Nationibus initia, in quibus cum de ceteris reformationum capitibus, falsa Sedia

E
Electionem
de jure illis
rem ad
electum
fieri
concedit.

et tandem
per ipsum
Nationem
disponere
potest
Papa
ut Cardinalis
est.

pot., repre-
sentat
necesse
est
fieri
necesse
est.

A Apostolica auctoritate, fluere; de hoc capite ne verbum quidem fieri voluit, quantumvis Natio Germanica in suis adversariis post electionem id instanter petiisset. Idem Martinus, anno mccccxviii. mense Februario, rogatus a Patribus, jubet per omnes orbis Catholicos regiones inquiri in haereticos Hussitas & Wicleffistas; antequam litteras executorias, ad haereticos pravitatis inquisitores, in Anglia, Polonia, Bohemia constitutos, publicaret; voluit primam auctoritatem Apostolicam confirmare omnia decreta in Concilio Romano sub Joanne XXIII. & in Concilio Constantiensi ante suam electionem contra haereticos edita; qua de re etiam ejusdem Pontificis Bulla authentica in Archivo Apostolico, huc usque inedita, & orbi Catholico his nostris temporibus plane ignota, data Constantiae diebus Kal. Martii, anno Pontificatus primo.

B Nicolaus Gneznenfis Archiepiscopus, cum aliis Oratoribus, qui a Wladislo Rege suo & Wictholdo Lituanis Duce litteras acceperant, ad prosequendum censuram errorum & haereticum in partibus suis pullulantium; cum vidisset in litteris Synodicalis ad Inquisitores Polonicos contra haereticos, die xxii. Februarii datis, nullam mentionem errorum famosissimi Joannis a Falckenberg, multis indicantur esse appellationem ad futurum Concilium interjecturum. Quod cum ad aures Martini pervenisset; ille, sexto Idus seu i. die Martii, in Consistorio publico Constitutionem, ad perpetuam rei memoriam, edidit, in qua appellationem a Sede Apostolica ad futurum Concilium his verbis prohibuit; Nulli fas est a supremis Judicibus, videlicet Apostolica Sede seu Romano Pontifice seu Christi Vicario in terris, appellare. Quo Decretum auctoritatem Pontificis super Concilium esse indicavit; & Decreta Sessionis v. in sacra Basilensium de superioritate Concilii intellecta, rejecit &

infirmavit. De Martini Constitutione testatur Gerodionus, in Dialogo apologetico pro Constantiensi Concilio, hactenus (ut puto) incognito, & in Tractatu, *An & quando appellare liceat*.

33 Mense Aprilis, Sessione xlv. & ultima, Oratores Regis Poloniae, videntes quod Martinus initium cum libello Joannis a Falckenberg ageret; *remaneant ausi*, inquit Cromeus Warmienis, lib. 12. de rebus gestis Polonorum, *ad futurum Concilium appellaverunt*. Qua de re cum multa dicerentur, & tumultus in Concilio fieret; Martinus, impolito omnibus silentio, respondit ad praedicta & dixit, quod omnia & singula in materia fidei conciliariter decreta & statuta confirmaret, neque aliter, neque alio modo. Quibus verbis Articulum de propositione Joannis Petii, a Joanne a Falckenberg in libello praedicto renovatum, se cum Concilio Constantiensi damnare; statutum tamen Nationum & Cardinalium, de damnandis in Sessione publica praetendi aliis libelli erroribus, sese rejicere, significavit. Cumque Oratores Polonicos appellationem suam ad futurum Concilium prosequi vellet; Martinus, suprema sua Sedis auctoritate usus, & contra Constitutionem suam de non appellando ad futurum concilium procedi nolens, appellationem prosequi volentibus, silentium sub poena excommunicationis imposuit; itaque in medio Concilio, instantibus cunctis trium Obedientiarum, omnium Nationum, & ipsius sacri Collegii cardinalium Patribus, fecit, & actis publicis ad perpetuam rei memoriam inferi voluit. . . . Post Synodum vero, non solum ostendit Martinus supremam Sedis Apostolicae auctoritatem, in insensum cum singulis Nationibus concordatam; sed & in probandis nonnullis Constantiensis Concilii Decretis, quae illi confirmanda offerbantur.

CLEMENS ANTIPAPA. f

ÆGIIDIUS MUNITIONIS, natione Catalanus, Canonicus Barcinonensis, post Petrum de Luna electus a paucis Pseudo-Cardinalibus Antipapa, anno mccccxxiv. nomen Clementis VIII. assumpsit cum insigniis Pontificis, coronatus anno mccccxxv. Paniscola xvii. Maii, in die Ascensionis Domini; & exhinc nomen Papae usurpavit annos iv. menses 11. dies x. abdicavit autem anno mccccxxix. xvi. Julii festo S. Annae, & schisma ex toto cessavit.

Coronationis illegitimae, abbasianisque annos 6. dies nescio unde necperis novissimus Ciceronii interpres Oldovianus; nec vocari sperare servari; non enim ad manum sunt Balibasi Perrenni elegia Cardinalium Hispanorum, vel Felici Constantii Etenchus, prima hae sententia compulsi libelli. Quod autem apud ipsum Oldovianum Coronationis assignatur dies 18. ejusdem diebus nequaquam convincunt, typographicum esse erratum veluti praesumitur, & 17. esse substituendum; cum ita necesse temporaria sit, ut nulli scriptoribus consuetis ritus ceremonialibus observare studeant in adenda dignitate, quoniam qui cum sibi disputandum fuerint, voluit contra sua illegitimae assumptionem; inter res autem Pontificales vel unius ex primariis esse, ut Coronatio fiat in Dominica vel aliqua majore fide. De hoc Antipapa in Mi. nostro ista habentur, supra missa & ad hunc locum dilata.

3 Interes Petrus de Luna, in Paniscola, ut saepe dictum est, moram trahens, & usque ad ultimum vir spiritum in sua duritie perulens, diem clausit extremum. Ipso defuncto, Anti-Cardinales qui ei adhererant, quos supra nominavimus, novam constituere idolum aggressi sunt: nam quendam Ægidium Munitionis, canonicum Barcinonensem, genere nobilem, elegerunt; & non sine voluntate Alfonso Aragooem Regis moderni, qui adversarius D. Martino, pro eo quod ab eo titulum regni Siciliae obtinere non poterat; & ipse Ægidius professionem de sacris confensus, voluitque clemens VIII. appellari; creavit etiam cardinales, & reliquis fecit quae per summos Pontifices consueta sunt fieri. Tandem de consensu D. Alphonsi, Regis Aragooem praedicti, reconciliatus Martino, eo cuius patris & regno erat castrum Paniscola, D. Martinus ad partes illas D. Petrum cardinalem de Falso misit Apostolicae Sedis Legatum; in eam manus ipse Ægidius suo praesentio Pontificatus sponte resignavit: quoniam postea in Episcopatum Majoricensem D. Martinus promovit; ceteri autem cardinales ab ipso creati omnes libere cessarunt. Dum vero Anticardinales alium Petri de Luoa, qui hunc Antipapam creaverant, in sua duritie permanentes, ubi ipse D. cardinalis de Falso capto fuisset, & duris carceribus mancipati. Sicque ex omni parte schisma tam longum & barrendum, studio hujus Pontificis, extinctum est.

Oldovianus in *Neologiae Pontificis diem xxviii. Julii mortis ejus assignat*: quod pariter unde excepimus sit nescio, uti nec locum nec annum quo obijt.

CON-

A CONTINUATIO CATALOGI,

A Joanne Stella Sacerdote Veneto Venetiis
edita anno MDVII.Ejus hic
titulus.

Non fuerit quidem initio operis propositum mihi ab-
ste Marium V. portare Chronologiam, ex-
tine apud auctores liquida minimeque controversam
considerari tamen Joannis Stella opus de Pontificum
Papa, veteri stylo ac simplicitate compilatum, & anno
MDVII. Venetiis prima vice excusum, deinde Basilien-

rensum MDLXX. ad hoc tempore esse arum, ut manu-
scriptis possit adnumerari; partem illam ultimam, qua
sua aetate Pontificum Alia paucis expressit, digne hic
duci recedendum. Amplius Viterum deducendum
qui voluit, Baptista Platina opus adeat, in anno MC-
CCCLXXI. desinens; sed casum esse recensum sapientem
auctarium, primum Osneperti Pontifici, usque ad an-
num MDLXXI. deducit; ac Antonii Cicerelle, in
Urbe VIII. nobis aui Pontifici terminatis. Invenit
autem prima verba in cuiusque Pontifici chronolo-
gica Synopsi, usque ad signum, esse Stella ipsius,
sequens autem nostra.

CCXI. EUGENIUS IV.

per anno
1459. ad
1461. usque
1461. d. 13.

EUGENIUS, Papa IV. ejus nominis, natione quidem gloriosissimus Venetus, familia
Condelmeria vetusta, patre Angelo, Gabriel religiosissimus antea vocatus, (Canonicus
Regularis S. Georgii in Alga) II. Nonas Martii apud Minervam Romae anno MC-
CCCXXXI. post Martinum Papam Pontifex creatus, cum esset Presbyter Cardinalis tit. S.
Clementis; coronatus XI. Martii in Dominica IV. Quadragesimae, sedit annos XV. menses
E
XI. dies XIIII. mortuus XVIII. Februarii anno MCCCXXXV. I. & sepultus in Vaticano;
vacavique post ejus mortem Apostolica Sedes dies XV.

Basilien-
ren apud
Stellam.

Joannes Stella, annum scripserat MCCCXXX. quo
Eugenius fuerit electus; & ista consequenter sty-
lem eodem prosequens, martem 12. Februarii obitum ad-
scripsit anno seculi XLVI. quod addito i. aetateque sup-
pletur, nec bodienis usque stylo proderem; idque in
hoc Auctore docere mihi licere peto. Interim redeat
ubi in memoriam volui, quod sapra ad Pontificatum
Leonis IX. decem a Mediolane, jam inde a seculi XI.
medio in usum apud Pontifices Romanos fuisse, ut anni
Interfectionis Bullas etiam subscriberentur; quem usum
parum infanter adhiberent, partim intermissum,
primum continuo cupia debere Eugenius hic, & qui-
dem incedens annos ob ipso Incarnationis die, mensis
septembris post Kalendas Januarii. Hinc saltem
ut quatuor Martii Epistolae ipsius colligerent, quarum
plurimas Waddingus habet post quintum totam suam
Annalium, multas etiam Cberubinus Lottius in
Bullario, nec quos dedit in fine anni sui I. cum nota
anni MCCCXXXI. crediderint datas ipso Pontificatus
initio, & (quod hinc consequens est, sed solum suffi-
cere poterat ad dubium movendum) ante susceptum Or-
dinationem Episcopalem; signatur enim ann. VI. Idem
Martii: sed intelligi debebat ab eis a Kalendis Janua-
rii incipientibus annum, ferendum esse pro XXXI.
XXVII. annum ab initio Pontificatus retinendum I.
quo hic conscribi debet durasse usque ad XI. Martii ejus-
dem anni MCCCXXXI. idcirco dicendum de omnibus
quos quolibet anno ante XI. Martii dedit.

quod saltem
etiam in
omnibus
Episcopis.

2. Quod autem Eugenius assumpserit annum, non a
Kalendis Januarii, sed a XVI. Martii sequentis incen-
dendi, liquet ex ipsius Bullis apud Cberubinum pro-
mulgatum. Quae cum apud nos esset servata, data anno
Incarnationis Dominice 1451. quinto decimo Kales-
dis Martii, Pontificatus anno primo, necessariis spo-
dit ad annum nostrum MCCCXXXI. nam die XV. Febru-
arii ante priorem necesse erat Eugenius. Idem
priores ejusdem pro Congregatione S. Justina Privile-
gium in Bullario Cassinensi pag. 591. aliisque in Bulla-
rio Argensiano pag. 112. Non invenio autem quod
stylo hunc materet capereque a Kalendis Januarii
annum numerare, nisi forte circa finem sui Pontificatus
& sic in Bullaria Cassinensi etiam ultimos tres
(quorum primus est Constantinus S. Nicolai de Tolentino)
annos datos anno Incarnationis Dominice 1457.
Kalendis, Nonis & VII. Idus Februarii, Pontificatus
anno sexto decimo. Dicitur ferre quae successit Ni-

colus, in suis Bullis apud Waddingum, eosdem
annos praetulerit usque ad XV. Martii, vereri me so-
let, nec in Bullario per errorem notatis fuisse 1447.
pro 1446. tunc adducere Romanum curante, cum nobis
jam esset incertus verus. Quod autem hic dixi de Eu-
genio, usque ad ultimas fere vasa annos ipso incipiente
a festo Incarnationis, confirmationem accipere potest
in Bullario Lateranensi, ubi referuntur data ejus
Bulle data 15. Kal. Februarii & quarto Idus Januarii,
Pontificatus anno quinto, & quomodo Incarna-
tionis Dominice millesimo quadringentesimo trigiesi-
mo quinto, & 1445.

3. Partis pro hoc verbi ante primum, postea vasa sa-
piens annorum numerus, expressis in Bullario,
sicut inveniri, exhibere. Interim notandum Lottium ve-
terem, novum Pontificum Romanorum, vel ante vel
post Eugenium ejusmodi expressum usum, a de quo nec
ipsum Eugenium: sed numerus ante usque in bodien-
tem diem in stylo Curiae expressum vel litteris numerati-
bus 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, vel verbis ad longum scriptis.
Quare non possum non vehementer dolere, quod quibus
vel sapientis saeculi exempla transcribere, Bullarios
aliosque libris imprudenter inserenda; libertatem sibi
assumpserint numerale notae commutande, expressasque
substituendi. Sed longe gravius delinquere, de quo pu-
blice per nos mereri videtur illi, qui scrupulo sibi non
dant mutare aut alterare numeros ipsos, non adma-
nare Lottio de mutatione solis, sed quasi sic invenis-
se. Proinde optandum foret, ut qui Waddingo ad
imprimendum Annalium totum I. suum Lugduni ope-
ram commoderant, id non fecissent eo quod ipse sub-
jungatur Pontificatum Bullarum Regula: nam de
Waddingo ipse saltem scripsit, aut sic creare potissim-
e, aut vasa aliud innotare contra fidem per origina-
lem. Dicitur, non Waddingo, aut ipse notavit id
quod de Eugenio dicit, extreme ut jam in Pontifi-
catu capisse non numerare a Januarii, & ante Pon-
tificatus eius usque Waddingo a die electionis; illa
quam dicit numerare notandum subterfugere Lottio
pugnantem, dignoscendi eorum verum verum Bulla-
rium, quod inter XI. Nonas & V. Idus Martii idem
Pontificatus dedit, quosque ego dice, non ad initium, sed
ad finem ejusque anni Pontificatus pertinere. Quod an-
tem stylo sic mutaverit eorum numerus, patet an-
te Eugenium singulis; nam quatuor invenimus datas
anno eius primo, inter Kalendas Januarii & XI. No-

ad hoc
fere ad
annum
notandum
notandum
in Bullario
apud Stellam.

E

A Clerus cum insignibus ornamentis occurrit: omnis ætas, seans uterque, omnique coadun in sese per itinera quæverum diffuderat; ut nusquam transire ferme Pontifex posset, fueritque nactus disseminare pecuniam quacumque iter ageret, ut hinc colligendis occupati a pressura desisterent. Testa ferme omnia ipseque sancta via capere spectantes poterant. Mulieres, matres-familias, puellæque innuptæ, præcipuo muliebri mundo compositæ, editionibus in locis sedentes, magnum plerique sui præbuerunt spectaculum; fusque in unum populus tunc vere prospexit civitas. Ad principalem ecclesiam civitatis, per illustrata urbis loca, ea pompa deductus; natione fusa, inde ad habitationis suæ locum eadem frequentia & celebritate deductus est; Pontificali insulis ornatus, & equo candido insignibus phaleris eaulante invehitur; quæ omnia, perisquam Urbi propinquaret, nubluerat Civitas. Ita morte nostra Florentia, profugos Pontifices duos, Joannem scilicet XXIII. atque Eugenium IV. sine funi fulcipere meruit, & inter hos medium Martium V. annum fere & semis tenuit; immo ut verum esset Pontifex & indubitatus efficit, quamvis illis ad ejus vestigia (qui iudicio multorum iniuste abrogatus fuerat) Joannes accessit; verumque Vicarium Christi & Petri Successorem confessus, ipse mirandis cunctis efficitur perstitit.

Romani
interim
sunt
per
capitulum
attentissimi

et prius
solummodo
magis
per
attentissimi

per
solummodo
magis
per
attentissimi

per
solummodo
magis
per
attentissimi

B Ramani, postquam Pontificem evasisse didicerunt, mox quoque rei illius nequaquam ex voto successerat, ad pedem conversi, omnia illius exilare pergunt, furere inodiosum; complerique Curiales violare, & imprimis nepotem Pontificis Franciscum, Tituli S. Clementis Præbiterum Cardinalem; & reliquos agere dimissis, illum artificissima custodiæ tradunt, via sibi cuiusquam colloquium permittentes, ingentemque pecuniam summam & Castellum munitionis, quod S. Angeli appellatur, Oslamque petunt. Enituit Pontificis constantia summa, dum neque affectu Nepotis potuit vinci; & quidem cum se plurimum arerent, & frequentibus litteris illius pulsaretur, ut aliquod ex his quæ postulabantur indulgere acquiesceret. Sum ipse quoque hanc ipsius magnitudinem animi summe admiratur, cum se arantem ut saluti juvenis consuleret, responso ratissime & gravitatis plena compluit, dicens: Nihil referre, uter alterum præcederet, se Nepotem, an ipsi Nepotem; cum conditione communi in vicam ambo essent ingressi. Præclare, si Nepos succederet Ecclesie capula: se non posse salva conscientia integritate & dignitate sua, ea efficere quæ postulabantur. Denique cum hujus rei gratia postea Senas ipse concesserim, ab eo missas; & ea asserim, quæ nequaquam viderentur esse respicienda, ne his quidem acquievit, sed rigorem constantiamque ferverat; ita ut hinc ipse severitatem plenique carperet, crudelitatemque interpretarentur. Deo tamen dirigente negotia, consilium sententiamque Pontificia approbavit omnes, dum & ille liber evasit, & sub diuione Ecclesie cuncta perstiteret. Præbuit se spectaculum populus in ecclesia S. Joannis Baptistæ principali, sedens editioni in loco, & ipse quoque spectans Processionis solennia, admiransque magnificentiam singularum atque ordinem; dignam processionem miracula rem, & quam, nisi conspectam, credere quicquam aut capere ann posset, Inneque difficillimum esset errare: tam multa, tam mirabilia, tam varia vidimus; namque & ipsi cum Pontifice spectabamus: sed ea narranda relinquimus ceteris.

C Aliqua hic fere desit, postquam de negotiis privatis pergitur, multas Codex, multa de hoc Pontifice digna sunt legenda; si alibi non reperiantur. Nunc præcedendum Stellam subsequi placeat, qui insigniter monuit adversus Eugenium præjudiciis

abruptis, interruptis superius actis huc subjungit. Eo D autem tumultu Basilienfem Concilium, athena Martini decretis inchoatum, augeri per Hispaniæ Gallia Pannonique Regibus corpus est, qui communiter Christianam gubernationem in archiepiscopio reponerebant. Ad quod quidem Concilium Eugenius hinc terque citatus iter recusavit: quoniam ob causam Eugenio Pontificem abrogam, Amedeus Eremite, nunc Sabaudia Dux, Pontifex electus est. Eugenius autem indignatione permotus, cum inter Carolum Francorum Regem & Philippum Burgundis Ducem pacem composuisset, Delphinum Caroli Regis filium cum magno comitatu in Basilienfes enatavit, cuius impetu ille conventus statim dissipatus est, quamvis primo eum approbasset, unde infinita subsequuta sunt mala. Fervat autem hunc Eugenium, prout Pontificis dignitatem, mirum in modum amale bella; verum postea ad se reversum prudentius & constantius existit. Unde & Concilium Florentie habuit, in quo Orientalem Ecclesiam cum Occidentali, maxime cum impendit & labore, univit: ubi & Joannes Palæologus Constantinopolitanus Imperator cum suo Patriarcha, cum Episcopis, Archiepiscopis acientis (numero) doctissimorum virorum atque nobilium totius Græciæ, interfuerunt; qui omnes impetibus Romani Pontificis atque Romanæ Ecclesie nutriti acin Græciam reportati fuerant; eoque in Concilio assuerunt & Amedei, Atiropi, Georgien, Jacobini, Libyam Asiæque incolentes, atque alii ea Alta minant, Ponto videlicet, Calicia, Syria & Africa: qui omnes fidei Catholicæ Romanæ tandem se submiserunt & humiliter subdidit: idemque Sigismundum Calarem, perbenigne Romæ receptum, Imperii corona insignivit. Philippum tamen Mediolanensem Ducem quoad vixit inimicissimum habuit, a quo per Nicolaum Picininum & Franciscum Sfortiam adven bellis indequeque veratus fuit, ut via ei respirandi facultas daretur. Bona tamen multa Urbi contulit, maximeque circa Vaticanum; quia grati officium & aream palatii instauravit, ac Urbis vias multas in loca stravit; & ea Lateranense palatium restituit, juxta quod monasterium dignum, jam diu conditum, instauravit: in quo, pulsi Canonice secularibus, Regulares Canonicos huc Regula D. Augustini supereminere excitavit, ea Frisonaria loco Lucensis agri accitit, introduxit, basilicamque S. Petri & ejus sacrarium multa suppellectili donavit.

Concilium
Florentie
actum

Perferenda
Eugenii
actum

Diffinitio
Eugenii

ultimus

in Religiosis omnes, huc regularibus institutis vivere valentes, mirum in modum dilexit, & privilegiis atque gratiis plurimus juvit; gymnasia munim quod diligentissime fovit. Erat in nomenclibralis, sed postquam doctos fœvit, quorum familiaritate, licet ipse modice litteraturæ esset, delectatus est. Et licet nunquam ad perdiscendam aliquam particularem litteraturam animum adhiberet; doctrinæ tamen Ecclesie & oratores atque historicos libros ita assidue legebat, ut subtilissimo ingenio omnes intellexerit. Hic Vladislavus Poloniarum Regem, cum xxi. milibus apud Andrinopolim cecideret. Erat Eugenius hic aspectu Angelicus, omni venerandine dignus: gravis semper & moderatus in dicendo: parvus in vultu suo, sed in familia splendens: familiares habuit doctos viros & sanctitate probatos, quorum opera in rebus arduis utebatur. Unum in eo reprehensibile fuit, quod Annuas annuum beneficiorum, post Bonifacium IX. & ipse confirmavit, quod in Indulgentiis quoque pericerebat cœnimus. *Hec Stella, non tam sua sententia & verba, quam eorum quorum meritis compleretur assensum: namque familiaritatem quorundam doctos viros huc innotatam invenit inter pontifices: quod juvenis animadvertit, ad stylum Accidit*

Aric cognoscendum, quia ipsi, sed in quo transgressi impu-
tandum, non aliqui erroris et facti moderatum.
Ita quod inter ipsos, Eugenium inter ipsi Pontificatus,
divina humanis, omnia conturbando. Romanis popu-
lum ad arma coactis, ex seditione alienigeni Romani
calem fuisse debet; quod modum et rite et Consili
Basilienis pariter videtur accepta verba nonnulla,
hanc facti agna tam factis Pontifici, quam significans
ipsorum signa verba; ex demum, reprobus animatus,
tam iustorum, quam facti invariabilis semper in quo
in evanone omnium puritatem in Ecclesiarum bonum su-
sumus cogit Romane Ecclesie, in isdem ferendis vi-
gilant ad ipso. Deinde vero Sylla hic concludit.

18 Obiit autem, Eugenius anno a Natali Domini
ccccxxv. (nobis vii.) xii. Kalendas Martii,
atis sex lxxv. quo quidem annu B. Nicolaum de To-
nino in Sanctos reulit Confessores. Eo itaque mor-
m in B. Petri ballica sepelitur, sepulchro marmoreo,
in hoc Epiatichin :

EUGENIUS jacet hic QUARTUS, cor nobile cuius
 Tellefuer vixit splendida facta fuit.
 Illius ante sacros se præbuit, alter ab Ortu,
 Alter ab Occasu, Carula uterque, pedes:
 Alter ut accipiat fidei documenta Latinæ,
 Alter ut aurato cingat honore caput.
 Quo ducet & Armeni, Græzorum exemplo secuti,
 Romanam agnoscent, & Ethiopique fidem;
 Inde Syriæ se Arabes, moedique & himbus Indi.
 Magna: sed hæc animi cunctis minoræ funt.
 Nam valida rursus Turcos jam classe petebat;
 Dum petiit alii, idem fulsit atræ dries.

Qui semper vanos mundi contemptu honores :
Atque, Hac impressa condidit, dixit, humo,
Sed non, quem rubro decoraverat ille Galero,
Non hoc Flareificus, stirps tua clara, tulit :
Suscipeque memore meriti, tam nobile quod nunc
Cernis, tam praestans surpere iussit opus.

ta *Additis* *Clascomius*, quod in reedificatione Basilicæ Vaticanæ, cum sepulcrum diremunt, Canonici S. Salvatoris (iussu S. Georgii) in Alga, Romæ effulgentes, miserati memoriam tanti Pontificis, armora quibus erat constructum emerunt, & monumentum ex ipsis in claustrum conferunt, cum humiliori Eloquio:

Urbs Venetum dedit ortum. Quid Roma? Urbis
& Orbis

Jur. Der optanti calica Regna Deus.
 Equitatus Tullius proleus, quem memoris Eugenii IV.
 congregato praeclari a magno Fundatoris religiosi
 Pietatis causis P. C. concordans curavit. Opus ipsum
 in incipit representat Ovidius, locum predicti simul
 plectens imagine duplici numismatis sub eo inscribi de quibus
 aliisque defunctis (qui vocant) medallus, vnde in
 apote, Martinus V. scriptis, cui titulus: Historia
 immorum Pontificum per eorum numismata, a Clau-
 de de Monnet collectum Opus MDCLXXI. X.

25 Aliquam Eugenii imperij Vitam M. allegat Odo-
ratus Raynaldus, scire et sine Penitentie Antea
sedem Florentino, quondam sibi communicatum ab
habe: sed ea bellum non potuit inveniri, atque post
modum inquisivimus, sed cum ad Oderici successore
Andree Cordone. Nichil magis forte nos requirenda fide
ita exordium Eugeni IV. Vita, quam scriptis & fac-
tibus ipsius Nicetas V. missis dicitur Iasonis Iuvonis
notas, post ipsos Epistolares, Mattheanensem, Ro-
manensem & Ambrosianum S.R.E. Presb. Cardinalis tunc
Lucentini in Lucina: nam quae fide reperta in Bi-
bliotheca Patrum. Infuso est specimen quod tunc in
anno Anselmii Continuationes translati Oderici,
ipsius suis antea veteri Authori verbi: quem quidem
nilotum ait addere, ite redigebat in compendium Vi-
tam, cum de rebus memoria dignis ab eo gestis ingens
Frobenius Man.

volumen conficere potuisset. *Profecto opera pretium foret illam inveniri & in us publica fieri. Interim ea Italico Scriptoris coevi ac verosimiliter unus ex Cardinalibus, testis oculatus, reddo historiam paulo post electionem successisse descriptam, & compilationi Conciliorum Pontificiarum insertam.*

ANONYMUS COEVUS.

De Obitu Eugenii IV. & Crestinne
Nicolai V.

Ex veteri Mr. Justice.

SUm felix memoria Eugenius Papa IV. eo ef-
flet adductus, ut de vicia ejus corporali mem-
oria jam desperaret excellentissimi quoque medici;
ideoque ab eis effret Reverendiss. Archiepiscopo Florentino
non significatum, Italicum ad suam Sanctitatem se con-
tulit, secum deferens Extreme-unctionis sanctissimi
sacramentum. Hoc animadvertens Pontifex,
atque verius cum se revolvens, interpres vocare sic al-
locutus est. Que illuc novitas? Venissit! ut mihi Ex-
tremae-unctionis sacramentum administrares? Non
credis quod novissimum opportunitatem ejus rei tempus?
Nunc quidam fatis robur me sentio, & quando
oportet advocari te faciam: veramentum aliquantulum
hic mane. Enimvero instanti mortis generosus tunc
obiturbatur Sanctissimus; & prout dixerunt experi-
ti atque prudentes medici, cum ipsa aliquandiu li-
tabatur. Unde cum id retulisset etiam Aloisio Arago-
nensi Regi, dixit circumstantibus: Nihil mirum vo-
bis videatur quod mortui resuscitatus, qui vivens inter-
bellum gerens optulisset se Comiti Francisco, Co-
lunnensi; & Yoshii. imo Italicis universis.

Tandem tunc, immo, tunc, ubi ad finem sciemus,
accidit ad se fecit, immo, tunc, ubi ad finem sciemus,
dualium quibus in hunc modum conlanti vobis
locutus est: Adhuc tempus, venit hora. Fratres carissimi,
qui mihi conlanti mori: Nihil est quod de
legibus, quibus queramus, per vos nobis longum
latitudinem, ut sit vobis, ut sit vobis, ut sit vobis,
quod utinam ita videri, ut sit vobis, ut sit vobis,
ficus, muneris nobis et Dei honor et ge-
bat. Verumtamen fecit vobis, ut sit vobis, ut sit vobis,
firma spe, immo, quod bonam voluntatem ad
propositum quod ad honorem et operum infestum
sit qualitate. Dignitatem vobis, ut sit vobis, ut sit vobis,
delideravisse me, ut hominem carne comestum,
cum tamen unquam iudicio ambivi. Multi ac
varii calce Apollonia Sedi supervenirent, dum eam
admirabamur: non tamen id credimus minus
nos placuisse Divinae Maestati: quod enim diligit,
corripit, utque calceat. Ceterum quia abbreviavit
vobis, ut sit vobis, ut sit vobis, ut sit vobis,

fratres meos; et perquisivi ubi essetis vocatum totum
vultu mihi; prius quam discederem a vobis, vultu
vobis coram me convenire; daturus vobis eo modo
pacem; quo cum Dominus novisset Iesus Christus de-
disit caris dilectis dilectis filiis, quando volebat
digredi ab eis ex hoc mundo, Pacem meam do vobis:
pacem meam relinquo vobis. Ego vobis omnes ad Car-
dinalitum dignitatem assumpsi, excepto uno solo,
quem nihilominus ut filium genuinum dilexi: praeinde
omnes vos fratres eius. Rogo igitur quam potius ar-
dens mihi, habetote per oculos semper vinculum pa-
cis, unionemque a moris statim. Longe sit a vobis
fidelitatem, etque abominamini, fugientes coram omni-
bus, quicumque suboriri possent, occasione: econtra
adimplere legem Christi, supportantes invicem et
donantes vobis: sicut solis.

3 Sponsa Christi Ecclesia mox capite fun videtur
manebit. Nostis optime, quæ doles io summo
O q Pontifice

**Differenzierung
von Finanz
märkten**

E

*Journal of
Experimental
Psychology*

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 278: 1039-1044.

F

2005年10月
 中国科学院
 博士论文
 答辩委员会

Figure 10

A Pontifice requirantur: quapropter oramus ut eligatur personam, doctrina & moribus eminentissimam. Amanissime obsecro procul a vobis omnem humanum affectum, in omnibus & per omnia intueantur honorem suae Divinae maiestatis, publicumque commodum & utilitatem Ecclesiae, non privatam unicuique vestrum. Quod si me audistis, potius eligite medicorum conditionia hominem, qui concordare studeat; quam fastidiosum, licet alias eminentissimum: ubi enim invenitur & regnat pax, ibi Dominus. Insuper obsecro quam potius instantissime, ne post meum ea hac vita transiitum consumatis tempus in adornanda pompa esequiarum, sed simpliciter assecutioni mandetis ceremonias & ritus funerals Pontificis: quia cupio sepeliri ad imitationem felicitis memoris Eugenii Terti, loca humili & abspecto. Haec maxima cum expressione affectus locutus Pontifex, Cardinalium omnium extitit lacrymarum. Nihilominus cum idem ipsi eum rogassent, ut sua Sanctitatis dignaretur Cardinalem Capuanum ab exilio liberum pronuntiare Romamque revocare, noluit assentiri; sed dixit, *Nescitis quid petatis*: magis enim expedit procul eum haberi, quam voco vestro fieri factis. His gravi cum pondere pronuntiatis, iussit praebere sibi sanctissimum Extreme-unctionis sacramentum: quo per supradictum Archiepiscopum Florentinum suscepto, defunctus viribus ad meliorem vitam transiit, XVII. Februarii MDCCLXV. Corpus eius statim conditum ballamo, totio illo die profectus in ecclesia, ut accurrenti populo praeberetur facultas deoleuandi pedes eius: postea portatum fuit in Vaticanum, atque sepultum in basilica S. Petri iuxta sepulcrum felicis Eugenii Papae III. quem admodum vivens imperaverat.

*per hanc
intra
humidit*

*per hanc
intra
humidit*

4 Tempore huius Pontificatus multa prospera eveniunt, cum in plerisque bellis victorias penes Papam steterint. Cardinales aliquot, qui sub nomine Concilii abiectionem ejus moliebantur, audire ipse omnino recitavit, eisdemque gradu suo movit. In electione ad Pontificatum multos habuit competitors: in bellis neutraque partium (quod sine rarum) se ostendit: obediensque ejus se subaxit Germania, nihil tamen minus recuperavit Sedi suae obedientiam nationis Graecae: Jacobitas adduxit ad fidem Catholicam: contra Turcos strenue bellum gessit: S. Nicolaum Tolentinensem canonizavit. Romae caput, inde profugit, eodemque majori deinde cum gloria revertit. Occupata contra eum Marchia fuit, sed eandem postea recuperavit. Braccium, qui armatus Campaniam obtinebat, eacommunicatione absoluit; Joannem Visellium ad magnos honores attulit; multas expeditiones suscepit, in quibus aliquoties victor extitit, alias adversam esse expertas fortunam cum maximo damno.

*per hanc
intra
humidit*

5 Viadum ad alteram vitam transierat, cum adveniens Legati Regis Arragoniae cum litteris credentibus, Regis sui mentem declaraturi sacro Collegio, atque dicentes; quod cum ad aures sacrae illius Majestatis perlacum esset, Sanctitatem suam decessisse ex hac vita, maximum conceperit dolorem, eo quod Ecclesia remaneret privata tali tantoque Pastore: rogabat suam sacrosanctum Collegium, ut succederent ei eligere plenum doctrina & bonitate, ac firmiter credentes, nullam a sua parte esse causam dubitandi, quin promptissimus esset ad Ecclesiam istamque sanctam Pontificis electionem, omni quo possit modo, jurandam ac prosequendam: quapropter honoriter imitantes quidquid eederet posse proficere ad opus tam pium; incunctanter enim imperatoresque poterant. Respondit Collegium Cardinalium; securos esse omnes de ejus optime voluntate, neque ulla ratione ambigere. Interea more solito celebra-

ta sunt exequia Sanctitatis suae per novem dies, quibus semper post prandium agabantur conventus ad Minervam, consultantibus Cardinalibus circa expeditionem rerum, ad futuram electionem circumfarsarum.

6 Cardinalis Capuanus, mox atque intellexit de decessum fel. record. Eugenii IV. festinus Romam rediit: ubi non solum ab omni populo, verum etiam a Clero, maximo cum plausu & júbilo exceptus fuit. Sic autem ingressus Urbem continuo praesentem se sibi exequas Pontificis, divinae Majestatis instanti supplicans penam defuncti, dicens fuisse virum in suo more prudentem, quique maturum admodum consilio usum ipsum voluerat Roma abesse. Quis autem erat ipse mulae literaturae, atque gravi & moribus optimis, populus eundem optabat Pontificem: sed ejus iudicium voluntati non conveniebat propensio Cardinalium, quorum pauci admodum in eum inclinebantur. In furem Eugenii Papae IV. dixit sunt orationes duae, una a Malactia Auditore Rotae, altera a Cardinali Bononiensi, in quibus multum laudata est vita illius Pontificis. Prior de qualitatibus Curiae dixit, alter expositus qua ratione deberet Eugenio succedere eligi, exhortando omnes ad seponendum si quod forte esset inter eos odium omnemque humanum affectum: tanto autem cum spiritu atque vebementia pronuntiata oratio haec est, ut Angelum non hominem audiri sibi omnes dicerent, multique oratore ipsum Papatu dignum judicarent.

7 His ita peractis tres Cardinales, Ordinem Capiti, cum reliqui totius sacri Collegii consensu, portarum custodiam disposuerunt ea ratione, ut ad custodiam Capitoli excurreret Procurator Ordinis Escalceatorum, circa custodiam autem Castri S. Angeli nihil mutaretur. Ordinem etiam fuit ut Coacclava fabricaretur: contra ecclesiam ad Minervam, quatenus Canonici contra nitescentes opponerent convenire, ut id potius fieret in Palatio Vaticano, ubi ut plurimum morari consueverant Pontifices, eo quod locus esset securior. Tunc multi ex Romanis Baronibus accesserunt ad Conclave, volentes interesse Pontificis futuri electioni; verum admissi non sunt a sacro Collegio Cardinalium, metuendum ne alio aliquo ad istam dignitatem pertraherent eum quem ipsi magis gratum haberent, aut aliquo alia ratione macularent electionem, vel etiam schisma procrearent. Nemo hujusmodi exclusioni vehementius resistit, quam D. Joannes Baptista Savelli, vir nobilis & aetate gravis, generoso omnino animo procellens, cum honorem sibi ex jure antiquo competere, pro quo tenendo obligaret etiam vitam ponere. Verumtamen necesse fuit, ut tranquillitatis publica causa cederet etiam ipse & hac occasione commode edi Romani, liberati fuerant a multis oneribus antiquis sibi impositis. Erectum autem fuit Conclave ad Minervam in publico dormitorio, sub custodia quatuor clavium, quatuor personis sigillatim commissarum, videlicet Archiepiscopo Ravennati & Aquisgranensi, Sermonetate & Episcopo Anconitano, simul residentibus in Capitulo: ad quorum custodiam depositus a sacro Collegio erat Legatus Equitum Rhodienfium.

8 Decimo post Eugenii mortem die transacto finitque exequiis, Cardinales omnes sub horam vigesimam conveniunt ad ecclesiam supra Minervam congregationeque eo die celebrata, solenne iuramentum proposuerunt Officialibus eundem praefandum itaque inchoant a Clericali hymno *Veni creator Spiritus*, cum omni submissione capitis atque oculorum, ingressi sunt pariter omnes in Conclave: ubi quosque se recepit ad assignatam sibi cellam. Cella vero non erat

*Capuanus
Cur. voluit
ut admi-
nit:*

*funditus
per hanc
intra
humidit*

*intra
humidit*

*Conclave ad
Minervam,
quod con-
fessum Romae*

F

*per hanc
intra
humidit*

A erant distinctis asseribus; sed panno coloris vitidis aut violacei: solus Cardinalis Bononiensis mandavit, ut albi coleris panno cella sua extrueretur, quamvis mens ejus fortassis neque purior neque rector esset quam aliorum. Mane sequenti conventum in capellam est, ubi celebrata Missa confusa de Spiritu sancto, factum est primum scrutinium. Verum quia Cardinales numero octodecim erant, adeoque pro obtrundendis duobus textis suffragiorum necesse erat duodecim omnino vota concurrere, non potuit Pontifex eligi scrutinio illo. Decreti inter Cardinales moris erat, ut quicquid primis diebus Conclavis liceret ipsis quibuscumque vellet cibis vesci, deinde vero per sequens triduum uno solo ferculo tostae vel elixae carnis contenti degerent, prout maluissent; quod si oia tunc quidem crearetur Papa, adtingeretur ad certam panis ac vini portioem. Non poterant autem ibidem in Conclavi aliis vii ministris quam Capellano & Crucifero: nec alii illis insuper aderoat praeter duos Ceremoniarum Magistrorum, quibus concedebatur, ut post novi Pontificis electionem haberent sibi omnem ejus cellae ornatum ac suppellectilem. Porro ex eo die & hora, quibus ingressi fuerant Cardinales in Conclave, constans opinio perseveravit, quod Prosper Cardinalis Colonna esset ad Pontificatum assumendus. Verum factitioso proverbio Romae dicitur, eum de Conclavi Cardinalem egredi, qui Papa ingreditur.

B quod etiam ipsi accidit, quamvis Cardinales complures ei faventes, puta Cardinalis Aquilejensis, Cardinalis Minoretensis, Cardinalis Vice-cancellarius, Cardinalis Tarentinus, alique.

9 Secundo die duo scrutinia facta fuerunt, quorum primo Cardinalis Colonna decem vota est consecutus, & Cardinalis Firmianus octo: nemo autem oumerum sufficientem habuit. Reliquis dies consumptis inter Cardinales est statibus variis circa novi Pontificis electionem & Cardinalis iste, ad omnem locumnam prospectum adversusque obarmatus, omni conatu adestabat pro sua. Sequenti die aequi dimissi, fecerunt etiam secundum scrutinium; quando plures Cardinales, aliqui extra Conclave nominarunt, interque eos Archiepiscopus Beneventanus, Episcopus Florentinus, & Nicolaum de Cula: Cardinalis tamen praedictus superabat numero vororum qui decem obtinuit, Cardinalis autem Bononiensis solum tria. Videns ergo Cardinalis Firmianus, Cardinalem Columnam proxime attingere ad Antistitatus Pallium, exclamavit, Ut quid tempus consumimus, cum Ecclesiae nihil sit periculosius quam si creatio Pontificis protelctur? Romana Civitas bilisiam scinditur, Rex Aragonis prope est in mari cum exercitu, Dux Sabaudis Amedeus adversum nos pro se nititur, habemus Gomitem Franciscum inimicum: & hae omnia patientes ecut non expellimur, ut Sponsa Christi Pastorem suum ac Duce demus? Ecce Dei Angelus, Propter, inquam, Cardinalem Columnam, instat aequi manifestum: hunc non eligimus Papam? Jam decem vota habet, duo solum desiderantur, quin lurgis & hae quoque ei additis? Si vel unicus accedat, actum erit, accedet enim etiam alius. Nihil ad huc moti alij, velut Columnae perlisitbae in gradatulo Eugenium repaetatos inter Corvallerianus rpsuodi, ut propostum videretur ad votum similitudinem expresse, eodem que Regularis Censuarius utebatur habuit, nade sequitur, quod vel hunc ille non minores Pontifex, vel in a politus sit ante Pontificatum: dignum prout censet que jersum hae proferatur.

10 Tunc Cardinalis Bononiensis, & Dei Ecclesia per illiusmodi motum gravius damnum pateretur, surrexit, volens ad Cardinalem Columnam accedere: quod animadvertens Cardinalis Tarentinus, Pippium Manu.

CCXI EVGENIVS IV

ditur: Subside paululum, neque tantum festinus: quia in negotio adeo gravi opus est consilio bono. Rem magnam tractamus & habemus pra manibus; neque lero coosciciendam, dummodo bene: quapropter occesse est majori eum consideratione procedere: neque enim apitue de electione alicujus, qui unius dumtaxat civitatis eum gerat, sed qui totum mundum regat atque gubernet; alicujus, inquam, qui habet potestatem ligandi atque solvendi, eludendi & appetendi, denone alicujus, qui su quasi alius Deus super terra. Ad hae Caranialis Aquilejensis teposuit: Quisquid dicitur applicat, o Cardinalis Tarentine, eo solum spelat, ut o Cardinalis Colonna ad summi culmeo Apostolatus perveniat, atque ex suo arbitrio Pontifex eligatur: die ergo, quem tu Papam desideras? Bononicolem, inquit. At mihi respondit Aquilejensis, quemcumque tu nominaveris, is placebit. Interim ad alios decem undecimus accessit Cardinalis Marinus, quando subito aslurgens Cardinalis S. Sixti: Ex ego, inquit, o Thoma te o Pontifex, ipso die quo S. Thome Vigiliam agimus: statimque alii Cardinales omnes electionem laudantur. Qui licet indignum se nosceat, orareque Cardinales nese eligerent, sed in ea quam agebat via minare facient; omnium tamen F precibus aequievit tandem.

11 Dum porro Sanctitas sua a ceremoniarum Magistris induebatur vestibus Pontificis, interrogatus quod nomen sibi optaret, respondit dici velle Nicolaum Quintum, idque in honorem Cardinalis sanctae Crucis, preceptoris sui, eo nomine appellari. Interim Cardinalis Colonna, Prior Diaconorum, de morte aperuit fenestram sublimem conclavis, elataque foras Cruce ad populum exclamavit, electum esse Pontificem: sed qui eminenter locus erat, intelligi oon potuit nomen Electi, quin multi dicebant electum esse Cardinalem Columnam: subitoque effratis sunt patieres Conclavis. Interim Urini, quibus talis electio non valde placebat, confestim suas domos valido praedio muniverunt, diligenterque custodiebant bona sua. Romani veto esilientes Romanum aliquem Cardinalem sibi obtigisse se Pastorem, rila, plasu, ac tripudio ingentem tellabantur letitiam. Alii cum parato tumultu

Q q 2

expiata

morem
fuisse esse
tradidit;

Populi Co
dici Co
fuerit alio
genti sp
ramus;

hic quidem
m. vnde ob
scurus;

apertus
pro uti. and.
Firmianus pe
ne elegit;

Et Tarenti
nus voluit
se non esse
Bonomi;

solito an
fuisse con
ter curio in
S. Maria;

o Nicolaus
appellatur;

hunc papa
huc credit
fuisse Co q
hominem;

A expulsa subito fuisset domus Cardinalis Capuae, innotuit veritas; itumque est in domum Cardinalis Bononiensis, & quae ibi erat, modica licet, supellex direpta. Regi Arragoniae non fuit valde grata electio tam sancta, multum enim operaretur ut Cardinalis Colonna ad superiorem gradum exaltaretur.

18 Denique pro rei totius consensione, Sanctitas sua magno cum strepitu portata fuit in ecclesiam Minorum: ubi collocatus super altari, ab omnibus Dominis Cardinalibus, exhibentibus sibi obediendum, fuit adoratus. Deinde in equum subitum, eo sine ulla apparatu, impositus, ductus est ad ecclesiam S. Petri, frantum equi tenente uno ex Romanis Senatoribus, nomine Procopio: quem omnes Regum ac Principum Oratores: cum

maxima populi multitudine, affectabantur. In ecclesia S. Petri iterum Electio praestita obediens est, adoratusque a Cardinalibus deductus est ad gradum S. Petri: ubi Sanctitas sua infinitis quasi turba, ad hoc congregata, benedixit ex more, in ejusmodi servari solito. Inde redactus ab omnibus Cardinalibus ad cameram Papalem, majorem coram partem secum in prandio habuit: itaque electus ab iis est ad custodiam palatii totiusque Dominici Gregis: quem divina Majestas diserveret incolam ad publicum totius populi Christiani utilitatem & summi Numinis sui majorem gloriam. In hoc Conclavi praeteritis fuerunt illi, qui omni studio Papatum ambiebant, & in qui eodem aperte recubabat electus, per misericordiam Dei, qui vivit & regnat in saecula saeculorum. Amen.

Populo laudantur.

FELIX ANTIPAPA.

FELIX, V. ejus nominis, natione Sabaudienfis, Amedeus Eremita antea vocatus, anno Domini MCCCXXXIX. die XVII. Novembris, Eugenio Pontifice a Basilicensi Concilio Philippi Ducis (Mediolanensis) procuratore deposito, Pontifex electus in schismate, Antipapatum accepit XVII. Decembris, coronatus Basileae anno MCCCXXXIX. die XXIV. Augusti festo S. Bartholomaei: a qua die sedit annis VIII. menses VII. dies XV abdicavit se Lausannae VII. Aprilis, anno MCCCXXXIX. postea Cardinalis Episcopus Sabiniensis, pie defunctus est Genevae anno MCCCCLII. VII. Januarii; ac Ripariae, loco sui primi secessus, tumulatus. ^B

ANNO & diei mortis maluit ut Goichoneo, hystoriae Domini Sabaudiae accuratissimo scriptore, acciperet, licet Odisianus noster in Nostrologio Pontificis inter XI. Januarii anni MCCCCL. Abdicationsis sua diei & annum ipsomet indicat, Bulla, quam ea occasione vulgavit Pontificalium actionum ultimam, quamque liberis in praefati Odisiani Adducibus ad Cracoviam legere, Coronationis solennitatem, a qua ipse in suis Bullis invenitur annis Pontificatus numerasse, descriptis Membris soluit, tunc Felici & Basilicenses adherent, ipsomet postea Pontifex Pius II. descripsit annem illum suscipi Epistola, data Ludovico Angusti, delissima vero Magistro Joanni de Segovia, Theologo excellenti, ipsius i. elicia ad dictum Bimontensem Orationem. Illa denique Concilio Basilicensi Sess. 39. & 40. confirmant diem electionis acceptationisque praefata, quam Stella perpetua anno uno praeterit; de Felice autem in hunc modum scribit.

3 Eo errato & vestigio magna seditiones in Ecclesia Dei exortu sunt, cum Christiana respublica trisariam divisa, sui Felicem, aut Eugenium lequeretur, essentque qui neutrales vocarentur, quod neutri obtemperarent. Hic itaque Felix primus Sabaudie Dux fuit, qui prius Comitum appellabatur, a Sigismundo Caesare titulo Ducatus obtento; cum aonissere XI. post patrem provinciae gubernacula tenuisset; nullo patero imperio, porta undique pace, demum restitit principalis gloriae fastibus, in eremum se recessisset, cum sex viris Equestris Ordinis: & utique iam proventus mundo & pompis renuntiasset, Ripariae locum, tamquam paradisum delictorum; sibi delegit. Cumque eo in statu vitam caribrem ageret, a Basilicensi Concilio Pontifex electus fuit, barbem totandis quam antea nutrierat, Ducatum primogenito suo tradidit, ecclesiasticas ceremonias dididit, stipatus magna Nobilium cetera Basileam perrexit: ubi inter duos filios, egregia facie adolecentes, tamquam Romane Praetuli Ecclesiae coronatus est. Celebravit saepe divina, benedixit plebibus, Officia Curiae ordinavit, Cardinales doctrina & auctoritate praestantes assumpsit. Verum cum pacis & humilitatis amator existeret; mortuo Eugenio Pontifice, illico, nullis pulsatus precibus, Nicolao ejus successori humanissime cessit; relicto nomine Papae

Cardinalatus honorem retinuit; in patria sua Legatus de latere creatus, defectu in senectute bona. Fuit autem clarissimus Princeps, propter genus & suae elegantiae formam, ac regiam dignitatem & promptam eloquentiam; moribus integer, vita & religione sanctus, in subditos elemens, in bello magnanimus, & in omnes iustissimus; ac demum animus felix, si senium suum Ecclesiasticis titulis non sordidasset.

3 Anonymus quidam, Carolo Emanuelis Ducis Sabaudiae hystorographus, itam hujus Antipapatus hystoriam, ex originibus documentis conscripsit, satis fideliter Perisus edidit, sub titulo Amedei Pacifici, & Basilicenses Concilii illa improbandi quarevis olim multis Principibus Universitatibusque praepata, ostendit contra culpam fuisse Amedeum admittenda Papatum; & Blandi Fluvii Fontembris fudus in Felicem salutem obsequis: quibus nomen credulus Odisianus Reinaldi, Analium Ecclesiasticorum Continuator, ejus memoria videretur fuisse iniquis. Hic ergo noster Odisianus in Cracoviam se opposuit, ex praedicto Anonymo complura describit. Ceterum satis illum videretur videretur Lausannensi Synodo & Nicolai Papa de Felice se abdicante elegit, amplissimae privilegia ipsi relicta. Regestum Epistolatum ejus, cum non modica hystoria detrimenta, voluminibus pluribus Genevae offerretur, ab illius civitatis Magistris hystorico pertinaciter suppressi, ita ut nos praeter nos praeter praesentibus Sabaudiae Ducibus permittatur, idem Anonymus merito queritur. Zelatores concordiae pacisque Austriam appellat Lausannensi.

4 Nicolaus Papa, Basilicenses & Lausannensi Synodorum Abdications approbans, quatenus ad novum Ecclesiasticum opus erat, gratias a quondam Felice saltem ratas esse iussit, Eugenius vero contraria illa aboleri atque deleri: mirum autem Amedeum, & (sicut Philippus Bergomensis in Chronica testatur) miraculis multis clarum, insigni ornatu elegit. Talem, inquit, se ad unionem & pacificationem Ecclesiae in oculis nostris & omnium Christi fidelium exhibuit, ut quidquid nobis fuisse possibile viderimus; sua recordatione ac honori — liberet tribuamus. Perisus Goichoneus servit, descriptis corporis, ut Sancti, fuisse in bono habitum Ripariae, usque dum Bernartus hereticus, pater Cabanensis relictus pater, sepulcrum evertent, nihil ejus

Rege infirmo.

Regestum Genevae.

Alia & Nicolaus F. ap. praesentia.

et laudat memoria.

A reliquum dimittentes prater unius marmoris frustum, in quo Sabaudie stirpis insignia cum turri & clavibus conspiciuntur: esse vera cu sepulchri rudibus collecta, Cecilio-Emmanueli Ducis cura, deperata sunt Taurinam, atque Domus illius Regie monumentis illata in templo Cathedrali, cum hoc Epigrapha, per Comitem Taurinam composita.

*Prospiciti
Taurinam
officium
politi-
cum
Episcopi*

5 Amedeus Pacificus, Sabaudie Comitum ultimus, Ducum primus, Chablasi & Augulze nobilissimus, tot Regum nepos, tot Reginarum pater, gelis, prudentia, sanctitate ter felix, xvi sui Salomon acclamatione docuit Sabaudie serenitatis esse pro Christi Ecclesia tam bella dissipare quam gerere. Pace itaque Italice partis, ditione aucta urbibus, ornata titulis, stabili legibus, celestis aspirans regno, suo sese abdicavit, aspirans solitudini. Sed nobis clarior dum laetet, imaginis dignitatem contemnit, annuum maximam dignitatem huius supplicem vidit. Eugenio enim Quarto Pontifice Maximo, Basilensis Concilii ac totius penae Europae consensu exhortato, non regnandi libidine, sed obsequendi necessitate, impodium artem sustinuit ne coerueret, FELIX PONTIFEX nuncupatus, aliis felicitur quam sibi. Nam Christianae reipublice reformanda, sedandis Principum dissidiis, sollicitum decem annis impendens, publicam tranquillitatem praeclit sue, orbemque pacare maluit, quam regere. Nam Nicolaus Quinto ad Pontificatum rite assumpto, quam invitum dignitatem susceperat sponte abiciens, Pontifex adhuc meritis & insignibus, bonae fidei testibus; nec iam titulis, sed virtute sanctissimus; amica in solitudine, sollicitudine deposita, sacra S. Mauricii militum cui sustineret auctoritas, iterum FELIX AMEDEUS esse cepit, cum FELIX PONTIFEX esse desinit. Epus sanctissimus, gella, & acta Ecclesiae saluberrima, Nicolaus decrevit, populus plausu, eulum miraculis comprobavit. Debus illius religioni ecclesia, quod illud schisma ultimum fuit. Haereticorum seditione

Europam subvertente, fama notior fuit quam tumore. Denique diligentia Emmaouelis Philiberti abnepotis, Sabaudie Ducis, Regie familiae sepulchro sub Taurinensi basilica composuit, ut singulare Sabaudie cineris lumen singulariter etiam claresceret, Carolus Emanuel II. Sab. Dux Cypri Rex, aeternae memoriae posuit anno MDCLV.

6 Princeps etiam *Monasterium marmorum in ecclesia olim colla statum erigendum eidem Comiti curavit, cum hoc inscriptum titulo.* Amedeus a Sabaudia, nomine scriptus, successit decimus tertius, Ducatus primus, ter Maximus; in puerili innocentia, iuvenili enajugio, senili castitate, ter Pius; cum filiis, cum subditis, cum vicinis, ter Pacificus; in Ducatu, Pontificatu, Legatione, ter Iustus; suorum, exterorum, Conciliorum acclamatione, ter Salomon; in eremi cultu, ab eremi exultatione, ad eremum rediit, ter Felix; vita, obitu, miraculis, ter Sanctus; cum in Augustiniani tirocinii Carianensis secretarii delubro ad vivum expositus, immemorabilis sed privata pietate colebatur; Mauritius Princeps a Sabaudia, ad maiorem Dei gloriam, populi religionem, Regie stirpis decus, ad propriam denique quam semper ei praestitit venerationem, imaginem hinc ab illa exculptam publice collocavit anno MDCLVI.

7 *Cassanensem istam, ad vivum (ut praefertur) expositam alicuius imaginem, cum altera recentius exculpta, delinere mihi sapienter petii: sed vestigiis in hoc mihi servare cupientibus desensu haerens commodius idoneis postis, qui ellypsos ad me mittendum formaret in loco, mediis fere diei tunc disto ab Augusta Taurinorum; unde necdum amos specu abijcitur, concupiscit accipere, interim obsequium, Ripalium in Praefectura seu Basilica Thonensis ad meridionalem Lemus Lacus ripam consistit, pueri fere senectus vii. intermisit ab Urbe Genova, & Rhodani lacum illum effluens efflu, Helvetiae limite.*

anno 1714.

CCXII. NICOLAUS V.

NICOLAUS Papa, ejus nominis V. natione Genuensis, patria Sarzanensis, Thomas antea vocatus, patre Bartholomaeo chirurgico, humili familia natus, anno MCCCXXXVII. omnium suffragis Pontifex creatus, vii. Martii, coronatus xix. Dominica IV. Quadragesimae; sedit annos viii. dies xix. defunctus xxiv. Martii MCCCLV. sepultus in Vaticano: & vacavit Sedes dies xiv.

*Placuit
perit & R.
Episc.*

*O*uidquid de die electionis scribant alii, tenendum est ferre, quod supra audivimus & ore Cardinalis S. Sixti, electionem eo die, quo S. Thomas (scilicet Agnoscit) vigilia agebatur. Nam quod in concilio, post die quinta mensis adduci possit & Raynoldo, reperitur in libro primo diplomatum huius Pontificis, memoriale scholam esse convincitur, ex conjuncta eadem nota diei lunae; quae anno MCCCLV. habebat litteram Dominicalem A. non fuit quinta, sed sexta mensis Martii. Ex autem ibi legimus initio scriptum, & fuit Coronatus dies indicatur bis verbis: Liber primus Bullarum de Curia, inceptus in primordiis assumptionis sanctissimi in Christo Patris ac Domini D. Nicolai divina providentia Papa V. Ramus, ubi idem Dominus, aetate doctus Thomas tit. S. Sufianus Praebyter Cardinalis, Bononiensis coelestis, die lunae; quinta (imo sexta) mensis Martii, anno a Nativitate Domini MCCCLXXXVII. Indictione x per Reverendissimos Dominos S. R. E. Cardinales, in monasterio B. Mariae de Minerva, ad summi Apostolorum apicem concorditer assumptus est, die Dominica xix. die mensis Martii in Basilica Lateranensi coronatus. Quae de huiusmodi ejus generis habet Stella, confirmantur a Pita scripturae Innocentii Proprium Mui.

Monasterio, qui postea nominis Bartholomaei Perugini medicum; alii scriptor Conclavium ejus mortem fecerit, dicit praeterea stirpe nobili, quae Luca originem suam traxerit, natum vero in castro Fidiado, terrarum fuisse Sarzanensis. Lucandi exegomen addamus aliqui.

1 Obiit Nicolaus dicitur a Stephano de Infissura (quem alii apud Raynoldum nominati sequuntur) Tempore huius quinquagesimae, fuisse Italiam borealem ad occasum solis, quo sensu mens eadem die xxv. Martii a S. Antonio, ab alio Petri xxi. attribuitur; concurrebant autem illis dies cum tali Feria, anno MCCCLV. habente litteram Dominicalem E. Nobis tamen, ad medium usque noctem praetendendum datur, adhuc correptos dies xxvi. Martii; Roma tunc aliquos locos in gradu xlv. Borealis altitudinis posuit, tale die non habebatur media non, nisi quinquagesima ante sextam, ut videtur est in Herardi Ecclesiastica Theodori Ruber Tabula 16. Perre Nicolai vitam sic breviter describit Stella, ex Bergomensi Chronico hic (ut & alibi) nonnulla mutatur.

2 Vir certe, Nicolaus suus, tanta Principatus dignissimus & necessarius, omniumque litterarum scientissimus, ac virorum doctorum observantissimus, Q. q. 3 quos

*Nicolaus
anno 1714.*

A Locenſe civitate, libera inter Heruſos Republica.

In eius Pontificatu præ multis insignibus operibus illuſtriſſimè emouit, quod maxima & admirabili cum frequenſia populi, ſolempniſſime celebraverit Annum ſanctum, Jacram Pontam referens in Vigilia Natalis Domini MCCCXIX. quo etiam tempore B. Bernardinum Senenſem Canonicum, coronavit etiam in eccleſia gloriſſimorum Apoſtolorum ſacram Maieſtatem Frederici Imperatoris cuiusque uxoris Leonore, cum omnibus ceremoniis ritibusque ejuſmodi actus convenientibus. Multas Romanæ Urbis eccleſias magnifice reſtaurandas curavit, plurima ſpectioſiſſima ædificia inchoavit, duratoreque Pontificatu ſuo pleraque perduxit ad culmen. Eminentiſſimæ Cardinaliſtis dignitati adiunxit viros nobiliſſimos ſeptem, interque eos Philippum Cardinalem Bononiensem, hominem doctiſſimum & ingenii perquam acuti. Carere clauſtro dum ac deinde ſupplicio capitali afficiendum mandavit Stephanum Porcariolum, nobilitate præcipuum & Romano populo valde carum. Severè cavet ut Roma ſcriberetur nova forſaque emitterentur. Denique Pontificatus ejus omniſſiſſimus ac nominatiſſimus fuit, ſi bellum Turcicum demas, quod famæ ejus haud parum detrivit; cui reparandæ dum ſtudet, colicis doloribus oppreſſus varieque agitur, traſiſit ad vitam meliorem: quo factum eſt ut ingens expeditio contra Turcos jam parata evaſerit.

Interim ordinæ fuerunt ſolempniſſime exequiæ, per novem continuos dies more ſolito a Cardinalibus celebrandæ: quibus præſiſſis, inſumtum iſdem Cardinalibus per aſpiciendos eſt, ut io diem ſequentem convenirent. Hi cum variis congreſſibus ſuis maximæ cum prudentia diſpoſuiſſent omnia neceſſaria ad euſtodiendam Palatium & Civitatem, cæteraque tali eſſu opportuna præparaiſſent, receperunt ſeſe ad electionem futuri Pontificis; itaque celebrata de more a Cardinali Decano Miſſa de Spiritu ſancto, proceſſionaliter ingreſſi ſunt in Conclave numero quindecim: manſit autem Conclave apertum uſque ad quintam horam noctis, ut Principum Oratores Aſſeſſoresque poſſent agere cum Cardinalibus: illis vero digreſſis, nec oſo aliis omnibus quibus jus non erat in Conclavi remanendi, a Cardinalibus Ordinum capitibus clauſum Conclave eſt. Qui hic inveniebantur Cardinales, factionibus inter ſe diviſi, difficilem reddebant ſummis Pontificis electionem; cum multi eorum ſupremum illum gradum ambirent: unde factum eſt in ſcrutinio duo electi curaverit.

Tum vehementer urgeri cepit Electio Cardinalis Beſſarionis, ex civitate Orno (Trapezuntium poſſum alii ſciunt, nec Orni nomen aſſum reperio) eo quod ipſum judicare præcæuſis aptiſſimum, ad ſuſtinentum pondus tanti regimini; etque ſpes pro illo videbatur certior, quod jam conſpirabat ſufficiens numerus, neque dubium videbatur quin proximo ſcrutinio relatus eſſet duarum tertiarum votorum: quare jam etiam ei perant ſtatus Principum commendari, & pro hoc illo negotio ſupplicabat duos unum nunc alter. Hæc cum a partiſanis referrentur contrariæ factioni, Cardinali Avenionenſi imprimis commiſſum eſt, ut modo hunc modo illum Cardinalem conveniens, eoſdem a tali electione diſmoveret: ipſe autem intrepide dicebat: Sanctus igitur Latinæ Eccleſiæ præſentis hominem Græcum, & ad ſummum Pontificatus culmen provehens Neophytum? Quid autem voceris ſecit de ſinceritate conversionis ejus? An ergo Paſtor oſter erit, qui oſa iſta pridem fidem Catholicam oppugnabat? Ad eamſem Eccleſiæ noſtra eſt redacta inopiam, ut in ipſa nemo inveniat idoneus qui regat & gubernet Gregem Domini? Expergeſcimini, illuſtriſſimi Domini; neque permittite ejuſmodi ſcandalum fieri in Eccleſia Chriſti. Egocerte

ejuſmodi electionem non probor: nec alius, quiſcumque verbis meis fidem habuerit, unquam conſentiet ut ejuſmodi perſona eligatur in Vicarium Jeſu Chriſti, & ejusque Gregi prædicator, cum tanto Chriſtianiſmatis periculo. Fuerunt tanta cum energia tamque vehementi ſpiritu hæc prolata, ut ad electionem Beſſarionis nunquam valuerint duo tertie ſuffragiorum adduci: unde licet à tota nocte, propter favorem ſuorum conſtantiam, crederetur proximis eſſe Paſſio, extorto tamen quo eligendus erat die, longe ſe remotum vidit ab eo, quod nocturno præcedenti ſperabatur & pro certo habebatur. Ita ſcilicet contingere ſolet coſſidens in hominibus, omniaque in jeritum eadere.

Nihilominus adherentes Beſſarionis Cardinales, cum eum omnino promovere vellet, tentarunt eligendum curare per viam acceſſus, à qua eatenus abſtinuerant: tandem tamen duo Cardinalium partes elegerunt eum de quo minima ſuſpicio erat, videlicet Cardinalem Alphonſum Borgiam, Tit. Sanctorum Quatuor Coronatorum, natione Hiſpanum ex civitate Valentia, nobilitate natum, excellentiſſimi ingenii, atque in regimine eccleſiaſtico exercitatiſſimi, quo & ſecularium negotiorum peritiſſimi: cui auctoritatem addebat maris & gravitas tantum non decrepita ætas, annos ſeptuaginta ſupergreſſa. Hic, cum ſedem primam vacare cogeretur, palam omnibus & intrepide dixerat, ſeriem Pontificatus caluram in ſe: ſequē indubitabiliter futurum Papam, eſſi nemo Cardinalium id affirmare ſibiſque adhereret. Hinc pro more ſenim delirare potius credebatur: ſed ſeriem implendum erat vaticinio, hominum optimi B. Vincentii, qui palam prædixerat, quod poſtquam deceſſiſſet ex hac vita (diſſerſit autem anno MCCCXIX.) quidam ſux Hiſpanæ nationis debebat ad ſummum Pontificatus gradum aſſumi: ipſe autem poſtea fuit reſtus in Catalogum Sanctorum Chriſti Conſeſſorum; nemp̄ eodem die anno MCCCCLV. XIII. Junii.

Post celebratam ergo miſſam de Spiritu ſancto, unanimiter omnes Cardinales, ſaſſo ſerentiſſimo voſſuque apertis, elegerunt Alphonſum: qui ſimul a cunctis abſenter adoratus, interrogatusque quod nomen ſibi poſui veller, Callixti tertii appellationem optavit: iterumque adoratus, recepit obedientiam Cardinalem, & per conſuetam ſenſendam annuſum eſt populo a primo Cardinalium Diſconorum. Vix creatus erat, quin ſtatim ut verus Paſtor, ſtudium omne converteret ad bellum Turcis iſolandum: quo ſine mora denuntio colloquio eſſet, militibus omnibus plenariam peccatorum Indulgentiam obtulit, ac denique Legatos in Franciam & Ungariam deſtinavit, ad accelerandam expeditionem copulæque contrahendas. Poſtea in ſella portatus fuit ad eccleſiam S. Petri, & ſaſſa coram altari Sanctiſſimi Sacramenti oratione, collocatus ſuper altari Apoſtolorum; quando iterum ad genus acciderant Cardinales omnes, cumque ut Papam ſalutaverunt, abique alia cuſuſquam contradictione vel repugnancia. Relatus deinde ad cameram Pontificam, poſtquam juremenco confirmaviſſet capitula aliquot, in quo ante triſiduum convenerat totum ſacrum Collegium, ut deinceps etiam a ſummis Pontificibus inviolabiliter obſervanda; ipſum ad Gregia ſui euſtodiendam diſmiſſum. Allegat Raynaldus Stephanum de Viſſura in Mr. Vau. ſign. 111. qui ſolium ad dicti vi. Idus, id eſt, viii. Aprilis, indeque Mr. pergit ſuare uſque ad obitum Alexandri VI. & annum MDIII. ſalutem igitur Ludovicum Jacob a S. Carolo in Bibliotheca Penſiveſia, qui hinc Stephanum attribuit Diaria Alexandri V. Romani Pontificis, qui ante annos ſere centum creatus fuit: dicere voluit ſeſum.

A *Lexendrum VI. Notat autem Cellerar. Affarum Can-*
clavialium, vixisse, cum Eladio fieri, Candi-
calas viginti, quorum primado quingua absentes D
fuerunt.

CCXIII. CALLISTUS III.

CALISTUS Papa, III. hujus nominis, natione Catalanus, patria Valentinus, patre Joanne viro nobilissimo natus, Alphonsus Borgia antea vocatus, Nicolaus Pontifici omnium suffraganeus, jam decrepitu, anno MCCCCLV. suffectus est J. VII. Aprilis, coronatus XV. die, eademque Dominica XI. post Pascha; sedit annos III. menses III. dies XXX. defunctus VI. Augusti, anno MCCCCLVIII. & sepultus in Vaticana basilica. Vacavit Sedes Apostolica dies XII.

Expositio
in Turco
falsaque,

M Agni, inquit Stella, vir consili & excellentissimi animi decoratus, & universi Juris peracutus Doctor, atque Regis Alphonsi prius precipuus Secretarius; qui Pontificatu suscepto, ut antea decesserat, bellum in Turcos statim indixit, & ad id persciendum per universum orbem Christianum predicatorum misit, qui Christianos in eam expeditionem animarent, ut cum his opibus adjuvarent. E quibus elemosynis tredecim trimesium primum edificavit, & in hospiis per Patriarcham Aquileensem eisdem praefectum statim misit: qui cum illis toto triennio Turcos acriter vexavit, & magnas clades illis intulit, & eorum multas infusus cepit. Alphonsus vero Rex & Ludovicus Burgundiorum Dux, plurimum animati in eam expeditionem se invicem sponederunt: sed suorum regnorum voluptatibus impediti tantam tamque sanctam rem omiserunt. Nec idcirco Callixtus hic optimus Pontifex literis & auctoritatibus reliquis Christianorum Principes cessavit ad hujusmodi rem per necessitatem adhortari. Cujus rei causa etiam Sacrosanctis omnibus celebrantibus mandavit, ut orationem contra l'aganos quotidie in Missa decantarent, ut Deus assiduo rogatu beneficietur. Voluit quoque ut in meridie domum campaniam darent, sicut in sero, ad salutationem Virginis Mariae, ut ex oratione eos adjuvaret qui contra Turcos continue dimicabant. Ea etiam de causa Transfigurationis D. N. Jesu Christi festum & officium ordinavit, jussitque cum Indulgentiis illud celebrari, sicut solentem inter Corporis Christi. Praeterea legatos ad Ulum cassanum, Armeniam & Persarum Regem, cum multis & magnis muneribus misit, ut eum in Turcos excitaret: cujus plana persuasione magnas eisdem plagas intulit.

Aliaque,

a Hic B. Vincentium Catalanum, suum compatriotam, Ordinis Praedicatorum; & B. Edmundo Anglicum in sanctos retulit Coelestiores. Hujus inter cetera praecipua laus fuit, quod elemosynas pauperibus & Deservientibus & frequenter dabat, virginisque pauperes maritis cum dote collocabat. Nobiles etiam ad inopiam redactos suis impensis proposita juvabat, omnesque ad se venientes mira benignitate & benevolentia complectebatur, & eorum preces libenter proposita audiebat. Denique moriens centum & quinquaginta millia aureorum, quos in Turcos conquisierat, reliquit: cujus sumus in B. Petri basilica templo reponendo sepe dicitur. Addit Ciacconius inter posteros aliquos, quod S. Mariae in seculis dicitur, & hodie pro sacramento, quod Sacramentum vocant, in usu est, olimque Apollinis templum fuisse putatur, Nicolai V. impensis restructum. Alii Oldovicum ex auctoritate Romae subterranea, quoniam in Sacello, quod ipsemet in honorem SS. Andreae & Jacobi crexerat in subterranea adicula: ex quo loco, dum postea sacellum ipsum destrui contigit, translatus est post marmoreale organum; & inde demum anno MDCCV. inter recondita aliorum sepelitur, sub nova Vaticanae pavimenta depositus. Domum anno MDCCXIII. die XXX.

verumque

Januarii, ossa ejus cum cineribus Alexandri VI. opera Reverend. Joannis Baptiste Vives, translata fuerunt ad ecclesiam S. Mariae Montis-Serrati, nationis Coronae Aragonum de Urbe; in cujus ecclesiae sacro in loco plumbo servantur. *Fuerunt monumentum effigiem, cujus statue & marmore quodam Vaticanis in cryptis etiamnum spectantur, videndum et ex Oldovicum Ciacconius exhibet. Raynaldus allegat Petrum nobilissimum Poggio Florentinum, ex Mss. Cardinalis Firmiani: quoniam quassata si accepit, hic dicit totum voluisse, sed neque Roma, neque Florentiae ballenas cum repertis parvis plerumque stragulis amorem diligenter, vel nobilitatem, investigare.*

3 Callixtus porro, eodem anno marmoreum circulum intus quo fuit Decretorum, a die festae Incarnationis Dominicae, probata Bulla ejus in Bullarium Casinensem & Augustinianum, accersit apud Waddingum, data ante illam diem anno nostro MCCCCLVII. & VIII. ibi autem adscripta anno MCCCCLVII. & LVIII. Quae per se ipsam eandem Waddingum in oratione Bulla n. etiam nos docet, non nisi a die Coronationis antecessit annos Pontificatus sui. Data quidem invenitur anno Incarnationis Dominicae MCCCCLVIII. decimo septimo Kalendas Maii, Pontificatus anno tertio, qui fuisse antecessit quatuor, finemque ducitur ad VIII. Aprilis quo facta electio. In ea Bulla ibidem 14. die MCCCCLVIII. sexto Idus Aprilis, Pontificatus anno primo (si error nullus fuit) sequitur, antecessit Ordinationis suae anno tantae praefata clausula impastasse, contra quam possum fecerunt alii, in ipsius antecessit alio non antecessit panes dicit primum, non ultimum videri.

HISTORIA CONCLAVIS

Unde prodit electio Pii II. ex Italico.

R Ede, mea quidem iudicio dicit non nomen, Conclavia Pontificiarum electionem, esse glutinam mixturamque exquisitorum prudentiae, cum in via Divina sapientia, ad omnium stuporem, confundit humanam; manibusque palpat, maxime secretis dissimulataque negotiorum, quibus politica ratio impendit quicquid habet aculeorum, momento dissipari; & caelesti quadam operante virtute, in effectum ad incerto diversissimum evadere. Veritas haec antea ratione cognoscitur certum, quoniam ex eorum relationibus fieri, qui ante omnia parti ea scribere, quae eorum oculis non viderentur, praesentia ipsi, & Arcanissimum subinde dilectam sollemnemque oculis vel auribus testis dum res ageretur. Itaque dissimulata Conclavi, post Callisti III. mortem celebrata, atque annuallum legatumque ex Italia accipit.

1 Formatum fuit Conclave in Palatio Pontificio ad S. Petri, comprehensum in eo duabus solis duabusque capellis. In illarum majori ordinatae fuerunt cellulae decem, in quibus comederent & dormirent Cardines.

Expositio
de Conclavia
quodamque
dicitur.

De Conclavia
Angustianum
dicitur & B.
Angustianum.

A dinales; minor, quæ S. Nicolai appellatur, reservata fuit electioni summi Pontificis: cæteræ aliæ omnes recreationis & obambulationis Cardinalium & Coarchiepiscoporum relictae fuerunt. Ipso die quo illis ingressi Cardinales fuere (fuit is versimiliter ab eodem Calixti decimo, Augusti mensis decimo festus, feria Hebdomadae quarta) nihil omnino actum circa electionem est. Die sequenti capitula quadam sanxerunt, inviabiliter servanda a Pontifice futuro, in quæcumque fors caderet. Tertiæ die ab ingressu Conclavis, post Missam de Spiritu sancto celebratam confectio rita, eum ventum esset ad lictatioium, reperti sunt Cardinales Bononiensis & Senensis ad Pontificatum postulati pari vocorum numero; ex aliis nemo fuit qui quatuor vota ferret: Guilielmus Cardinalis Rotomagensis nec unum quidem pro se habuit, sive id odio hominū factum est, sive fide dispositum callidioris astu.

Confoeverunt autem Cardinales præfatos, factis & publicato scrutinio, considerare & colloqui, & forte iocunda vellet aliqua mutare sententiam, & votum uni datum alio transferre: qui modus electionis dicitur fieri per accessum, eoque facile inire concordia. Modis hic prætermisissus ea vice fuit: cum itaque præteriti fuerant facies electi mortui, quæ heri ad ipsos accessum non poterat. Inde itum ad primum est, multaque conventu alia habita poterunt, qui auctoritate & gratia præpollere videbantur. Studebat autem unusquisque allicere ad se minus potentes, & vel sibi vel amico Pontificatum obsequere, obsecrando, promittendo, vel etiam comminando. Nec deerant qui seipsos prædicarent Papæ dignos, puta Guilielmus Cardinalis Rotomagensis, Petrus Barbus Cardinalis S. Marie novæ, & Joannes Castelli Cardinalis Papiensis: cumque eorum quilibet ipsos se multis modis jactaret, gradus reversa erat inter eos contentio, occiditque nequie dabatur requies.

Nihilominus Cardinalis Rotomagensis, non tam illos timebat, quam suspexit habebat licentiam Cardinalis Aeneas Senensis, in quo plus robore agnoscebat esse, quam in aliorum loquacitate. Accerbat ergo modo unum, modo alterum, atque dicebat: Quid vobis cum Aeneas, quod eum Papæ dignum judicatis? Vultisne Pontificem nobis dare podagrium & pauperem? Quomodo egois ille & debilis, agenti vacillante Ecclesie succurret? Modo nobis ex Germania venit, quid scimus eo eodem non sit deducendus?

Curiam? Quas autem litteras didicistis? An in Petri Sedem collocamus Petram? An regemus Ecclesiam ex fluctibus legibulque Gentilium? At forsitan dignum Papæ judicatis Philippum Bononiensem; hominem scilicet servilem, qui eoque seipsum novit regere, nec audire bene consulentes. Ego inter Cardinales sum senior, oqueq; meretricius vel stolidus, quantum autem ad doctrinam haud indigens Papæ; Regia ioseph stirpe dignus, abundo amicis, opibus, & facultatibus, quibus succurrere possim egeni Ecclesie: multa etiam beneficia ecclesiastica possideo, quæ per renuntiationem poter vobis dividuntur. Prociis multis etiam minas addebat. Si quis autem opponeret, Simonis infamia pridem notatum, haud idoneum Pontificatum videri, qui beneficia omnia habiturus esset venalis, non diffidebatur sordido illo vitio se quidem aliquando laborasse, sed iurejurando affirmabat abstinentem deinceps manus ab ejusmodi decore.

4 Favebat illi Cardinalis Avenionensis, homo auidax & sordide avarus, non tam quia Francus, quam quia ex promotione Cardinalis Rotomagensis sperabat hic certo obveheretur Rotomagensis Ecclesiam, & Romæ Palatium Vice-cancellarie. Multi etiam ad instar muscerum alliciebantur promissorum magnotu-

dine: & efca capiti, absque Christo, vestem Christi vendebant. Horum ergo plures in loco se esset, tamquam magis secrete securus ab arbitris, convenienter, tractaret inter se de modo promovendi iurisdictionem Rotomagensis, eoque se obligabant iurejuramentum etiam scriptis firmato. Quibus ille fretus, promittebat eorum quilibet beneficia officique, quia & in variis provinciis designabat munia; nec alibi apud firmari poterant conventiones tam sordide. Guilielmi Cardinalis partes amplectebantur Cardinales Gregorio duo; Cardinales item Genuesis, S. Sixti, Papiensis, Avenionensis, & Colonna. Verum Cardinales, Bononiensis, Urlinus, & S. Anastasius pendebant animis, quamvis etiam ipsi viderentur se adjuvaturi ceteris, ejusque rei ipem aliquam fecerant: dum enim ad effectum venitur, non desit qui dicat, gratia demerenda causa, Ego quoque Papam te creco.

Hoc in statu erat, jamque confecta credebatur, & solum in expectatione erat dies, quod ad scrutinium veniretur, & eum medio nocte Cardinalis Bononiensis Cardinalem Locum requirit, dixitque: Nos iam quod jam habemus designamus Papam? Conjuravit uni locum Cardinales aliquot, desiderantque eligendum Pontificem Guilielmum, & solummodo desuper peccatur. Consilio itaque ut de lecto surgens eum ipse adeat, & priusquam electio fiat rum quoque ipsi votum offerat: ne, eum contradicente se factus fuerit Papa, habeas inimicum. Ad me quod attinet, curabo ut ne recidam in soveam tandem, propria sciens experientia quam durum sit habere Papam inimicum: docuit id me Callistus Tertius, qui me propterea quod ad ejus electionem non concurrerim, nunquam benevolæ oculo est intuitus. Et vero multum juvat preoccupare gratiam ejus qui futurus videtur Papa: ideoque consilium tibi de quod sempi mihi.

6 Ad hæc Aeneas Cardinalis: Consilium unum tibi habeo. Ego ut eligam in successorē Petri, quem profusus indignum tali munere iudico? Servet me Deus a peccato tam graui: quod si alii elegerint eum, viderint ipsi quam ratione datus sint Deo; ego culpa vacabo, neque confitebor meum gravabo. At, durum est, inquit, habere Papam inimicum. Fateor: scio tamen, quod non occidet me, quia ipsum non elegerim. Non faciet bene, non augebit reditus, non instruet mensam, paupertati meæ non subveniet. Alii paupertas non est difficilis ei qui ipsi assuevit. Vixi pauper hæcenus: nihil refert si pauper etiam moriar. Non auferet mihi Musas meas, dulce in tensi fortuna hac solatium. Ceterum non credo, quod Deus ter maximus dilectam sibi Spousam Ecclesiam possit perire inter manus Rotomagensis. Quid enim concipi potest alienam magis a professione Christi, quam fieri Vicarium ejus, qui simoniacus atque impudicus nota infamis sit? Numquam divina bonitas patietur ut hoc Palatium, tot Sanctorum Pontificum habitaculum, committeretur in speluncam latronum & diversorium meretricum. Deus ipse est qui confert Pontificatus: quapropter ne dubites fore ut evanescent consilia eorum qui ipsam Papam elegerunt. Merito sane ejusmodi conjunctio coaluit in loco sordido sordidoque; conatus enim eorum quibent in secessum, eundemque habebant exitum quem Ariana perfidia. Cras apparebit quod Romæ Pontificatus non ab hominibus, sed a Deo confectur: quod si vere Chrisianus es, nunquam eliges eum quem nosti esse membrum diaboli. Hic dictis deterruit Philippum, ne & ipse confectur electio Cardinalis Rotomagensis.

7 Summo mane Cardinalis Aeneas adivit Rodericum Vice-cancellarium, quæsitivæ, num capessat etiam pergitur ipse, in partem Rotomagensis concessisset. Quid enim, reposuit ille, vis sciam, quan-

post prius
foram
fuerit
Romæ,

multis Pa-
pæ am-
plius;

duplatis
Card. Ro-
magensi;

palam sol-
datis;

plures pro
quæsitivæ
efficit con-
spirationem;

quibus jam
fuerit
Card. Ro-
magensi

et
idemque
fuerit
Card. Ro-
magensi

ne forte
propter ab-
sentiam
morum

Cardinalis
Vice-can-
cellarius

A de jam acta res est? Convenierunt eorum aliqui in locis necessariis, ibique definiunt eum eligere: mihi vero non placet ut solus maneam expertus gratia novi Pontificis: quare majori parti me adjungo. Certus autem sum, non auferendam me Cancellariam, quia de hac fidem ipsius habeo firmatam chirographo; si vero meo eligam ipsam, eligentis, et privabor officio meo. Aeneas ad hoc: O stulte ac temerarie! Ergo juveoem, tuum ostensio inimicum, Pontificatui admovebis; et chirographo hominis, fidem nullam habentis, habebis fidem? Tibi pollicitationibus istis deluso manebis chirographum, sed Cardinalis Avenionensis habebis Cancellariam; nam sicut tibi, ita etiam illi promissa est ac ratificata. Cui autem potius magis praestodam fidem? aut cui potius amicus erit homo Francus; Catalanus, an Francus? extraneus, an conserraneus melius faceret? Vide, quid agas, incuncte: quod si Ecclesiae utilitas te non movet, facias quietam parvi religionem et Deum, quibus obligaris dare idoneum Vicarium; tui saltem te moveat respectus: peristi enim, si Papa Francus eligatur.

de Taphin
de finit
de finit
de finit

B Audivis Vice-cancellarium amicum patienter, seque contempsit: postea vero vidcos Aeneas Cardialem Papientem; Intellego, inquit, etiam te esse ex numero eorum qui Pontificem elegerunt Rotomagensem: quidam? Respondit ille, Promissis ei dare votum meum, ne solus remanerem. Jam facta res est, neque dubitandum quidpiam quin futurus sit Papa. Subiicit Aeneas, Ego vero alium te virum esse rebar, quam revera sis. Tuus quondam avunculus Martinus Braodus, Cardinalis Praeaeitus, quo tempore Papa morabatur ultra montes in Germania, eo quod Joannes XXIII. Sedem trans Alpes detulerat, dum Concilium Constanciense ageretur; oon acquievit, donec Pontificem redisset in Italiam; tantumque indultus fuit ingenioque effudit, ut ad eum gradum eveheretur Marius Quintus, et familia Columenensis. Brandus ergo avunculus tuus Romanam Curiam et Germania reduxit in Italiam, et tu nepos ejus eandem ex Italia in Franciam transieris? cumque sis homo Italus, Francie potius quam Italiae studebis? Ah, inquit, juratus promissis, oomquam ex Italia abiturum se abique Senatus consensu, hic vero nunquam consentiet, ut eat. Dic obsecro, si nihilominus discedere velis? quis Cardinalium resistit homini, jam tu, qui cum obituieris bonam illam Commendam, dicet ei? Vade, Pater sancte, quo placerit: quid enim Italia absque Romano Pontifice? argumtus est ut Apostolorum recinet, quae amittit Imperium? Quod deinde lumen videbamus, abique illo lumine? Dixerat autem quod tua auctoritate, persuasione et consilio, sumus ex privati. Saecul Papa ibit in Franciam, et patria nostra remanebit absque splendore sui ducis; vel coimter nos perseverante, Italia ipsa, mundi Regina. Domus extraneae serviet, et Francorum firmus mancipia, qui occupabunt regnum Sicilliae, civitatelque et munitiones Ecclesiae. Sapientem te facere potest Calixtus, sub cuius Pontificatu omnia tenebant Catalani: vos expertus, nunc etiam cupis experiri Francos? Verumtamen crede mihi, fore ut citius quam existimes, tu te pigniteat experientiae; videbis mox Collegium Cardinalium plenum Francicis, nec umquam de moribus eorum extorquebitur Papatus. An alieno studio et improvidens es, ut eo polito non videas perperum jugum imponendum nationi tuae. Quid porro de via eius et moribus dicam? Non te pudet, hominem lubricum, animique venalis ac fordidum, creare Vicarium Christi? Profecto bonum sponsum Sponsae Christi eligisti, ut ovem fascibus lupi tradas. Ubi conscientia? ubi zelus Dei? ubi iustitia? ubi est prudentia vestra? Ao tua tibi meos

de finit
de finit
de finit

C verum atque regimiois potient? Primus usque eris tu, qui cum obituieris bonam illam Commendam, dicet ei? Vade, Pater sancte, quo placerit: quid enim Italia absque Romano Pontifice? argumtus est ut Apostolorum recinet, quae amittit Imperium? Quod deinde lumen videbamus, abique illo lumine? Dixerat autem quod tua auctoritate, persuasione et consilio, sumus ex privati. Saecul Papa ibit in Franciam, et patria nostra remanebit absque splendore sui ducis; vel coimter nos perseverante, Italia ipsa, mundi Regina. Domus extraneae serviet, et Francorum firmus mancipia, qui occupabunt regnum Sicilliae, civitatelque et munitiones Ecclesiae. Sapientem te facere potest Calixtus, sub cuius Pontificatu omnia tenebant Catalani: vos expertus, nunc etiam cupis experiri Francos? Verumtamen crede mihi, fore ut citius quam existimes, tu te pigniteat experientiae; videbis mox Collegium Cardinalium plenum Francicis, nec umquam de moribus eorum extorquebitur Papatus. An alieno studio et improvidens es, ut eo polito non videas perperum jugum imponendum nationi tuae. Quid porro de via eius et moribus dicam? Non te pudet, hominem lubricum, animique venalis ac fordidum, creare Vicarium Christi? Profecto bonum sponsum Sponsae Christi eligisti, ut ovem fascibus lupi tradas. Ubi conscientia? ubi zelus Dei? ubi iustitia? ubi est prudentia vestra? Ao tua tibi meos

excidit? Numquid saepe dixisti, pericula Ecclesiam, Dei si in manus Rotomagensis deveniret: teque mortem operaturum potius quam Pontificem illum eligeres? Quae tanta obsecro tamque mirae mutationis causa? Numquid momento temporis ille ex damnoo factus est Angelus lucis, vel tu ex Angelo transformatus in daemonium, qui ames libidinem, fordes, et avaritiam talis hominis? Quod nunc abiit amor ille erga patriam, quem praeterebas, una cum iis verbis, quibus Italiam praeponebas universis nationibus mundi? Credebam ego, quod licet ceteri omnes ei rebelles fierent, tu oomquam ab ipso esses defectorus: decessisti me, vel potius decessisti te ipsum et patriam nostram, nisi errorem illum corrigas.

9 Haec dicente Aeneas, haerebat attentus Papieus: ejusque verbis, non minus dolore, quam pudore motus, erupit in lacrymas; postquam vero aliquamdiu ingemisset; Verecundor, inquit, Aeneas, sed quid agam? Jam fidem obstitisti, et si non eligo Cardinalem Rotomagensem, traducor ex proditor et homo nullius fidei. Tum Aeneas; Eo, inquit, adducta res est, ut in quacunque pariem te verteris, futurus es proditor: restat ut e duobus alterum eligas; patriamne et Italiam, an Rotomagensem malis prodere. Convictus ergo Cardinalis Papieus, melius esse iudicavit iniquique malum Rotomagensem prodere quam Ecclesiam. Sed Petrus Cardinalis S. Mariae novae, intellecta conjuratione Francorum, et amissa spe obtinendi Papatus, movente cum simul amore erga patriam, simul odio contra Rotomagensem concepto, cepit ambire Cardinales Italos, neque prius quievit, quam omnes apud Cardinalem Gensensem ac postea Columenensem adunasset: ubi exposita conspiratione contra Franci in necessariis confabaverat, addebat ruinae imminere Ecclesiae, si Rotomagensis consequeretur Papatum; orabatque ut se viros generosos praebent, zelumque ardentem professi statu Sanctae Ecclesiae infelicis: et iussitque Italiam: exhortabatur deinde ut, sepositis odiis et rancoribus moribus, Italiam potius quam extraneum Pontificem eligerent: quod si arbitris suo rem agere vellent, omnibus praeponebat Aeneam Piccolominum.

10 Adierat simul Cardinales septem, qui omnes verba Petri laudabant, excepto Aeneas, qui modis omnibus se iudicabat tali movere iudicio. Postea isum est ad Missam, qua finita venum ad scrutinium. Postea fuit super altari calix aureus, quem tres Cardinales observabant, ne quis error aut fraud subreperet, videlicet Ruthenensis Episcopus, Rotomagensis et Columenensis: ceteri festum se receperunt ad sua quaeque loca, atque profusa dignitatis gradu anastique surgentes poebant in calice schedulas, in quibus descriptae erant eorum nomina, quos designabant eligebantque. Cum ergo accederet Aeneas, volens suum quoque schedulam calici impoere; exterritus Rotomagensis, dixit, O Aeneas, miserere mei, meque habeto commendatum. Verba enim vero inconsiderata ac temeraria, tali praeterit tempore, quo acquiebat mutari scriptura: sed ambitio ex cecaverat hominem sanumque iudicium ei abulbatur: Aeneas autem aliud oihil respondit, quam, Mihi vermiculatoe commendat? missaque schedula in suum locum locum recepit. Idem cum ceteri quoque fecissent, posita in medio mensa, praedicti Cardinales ipsas schedulas super eam effuderunt; dumque ligillarum alta voce legeremur, omnes norabant singulorum iussu inscriptorum nomina, ne posset dolus aut fraud subfere: quod vehementer Aeneas prolixi. Cum enim subduceretur votorum numerus, et lectore dicente ipsum octo vota habere omnes tacerent; Rotomagensis, non ferens ipe sua se frustratum, mandavit lectori ut schedulas inspiceret accuratius: Nam ego, inquit, oovem vota

de finit
de finit
de finit

de finit
de finit
de finit

de finit
de finit
de finit

de finit
de finit
de finit

de finit
de finit
de finit

A habeo. Id ut fieret conferentur omnes: lector vero, ut qui sibi videbatur errasse, subitico modum & ordinem ichedularum, quas manus propria quisque sic notaverat, Ego Petrus, vel Joannes, vel aliud quodcumque nomen, nomino & eligo in Romanum Pontificem Aeneam Cardinalem Senensem & Jacobum Olisipponensem: poterant enim duo vel tres aut etiam plures nominari, sub hac tamen tacita conditione, quod primo nominatus praeferretur; hic vero si non haberet sufficientia vota, succedere et immediate secundus, idque eo sine ut facilius in unum concurrerent Cardinales. Verum contingit saepe, ut quod pro majori bono excogitatum est, in pravam finem uteretur ab aliquo: quemadmodum eodem die fecit Cardinalis Ursinus, septem nominans, ut eo beneficio allesti devinctique sibi jungeretur in sua seruitutem, vel alium non eligeret quam ipse: quia tamen fraude cognita, parum ei profuerunt illi sui.

Publicato seruitutis, cum reditum esset ad numeranda vota, compertum est, sicut diximus, quod novem Cardinales Aeneam legerant, soli autem sex Rotomagensis: qui veluti percussus stetit, videns tot suffragiis Aeneam superare: admirabantur etiam ceteri omnes, neque enim quicumque recedebatur, quod aliquis ferunt lectus usqueum pervenisset ad tantum vocorum numerum. Cum tamen is non sufficeret, sessum se receperunt, tentate volentes an per viam accessus, ut vocari, possent eo die creare novum Pontificem. Videbant omnes in silentio, pallidi ac veluti attoniti extraque se rapti; nec quisquam audebat loqui, vel os movere, vel aliam aliquam partem corporis, praeter oculos, quod modo in hanc modo in illam volebant partem. Mirum ergo erat videretantam taciturnitatem, sed magis vultus singulorum, qui tamquam statuae herebant fixi absque voce, absque motu. Ita aliquandiu constitierunt, expectantibus inferioribus ut superiores principium facerent accedenti. Tum furgens Rodericus Voce cancellarius dixit, Ego accedo ad Aeneam. Fuit ea vox tantum sica in corde Rotomagensis, adeo ut emori videretur. Facto deinde silentio, dum alter in faciem allicuius intuebatur, monstrabant signis passiones affectus animi. Jam sibi videbantur Aeneam videre Pontificem: quod formidantes eorum aliqui excesserunt loco, ad evitandum infelicitatem diei illius, videlicet Cardinales Ruthenus & S. Sixti, praeterea ceteros corporalem aliquam necessitatem: sed cum eos aliqui non insequenter, confestim reverterunt. Tunc Jacobus S. Anastasia Cardinalis dixit, & Ego adjungo Senens. Iterum omnes obliuierunt obmutueruntque: jam enim una solum vox Aeneae decessat, cum ad electionem Pontificis requireretur duodecim.

12. Haec ergo gloriam vindicare sibi volens Prosper Cardinalis Columna, surrexit in pedes, volens modo solum votum dare cum gravitate sed medium hominem arripuerunt Nicenus & Rotomagensis, vehementerque inceperunt, quod Aeneae vellet accedere. Cumque nihilominus sibi in suo constaret proposito, conati sunt eum violententer abducere a loco, alter dexterum, sinistram alter trahentes brachium. Verum eorum verba nihil faciens Columna, quamvis antea votum dedisset Rotomagensi, ab olim tamen amicitia junctus Aeneae, ad alios Cardinales se convertit, & Ego quoque, inquit, Cardinali Aeneae me jungo, eumque Pontificem facio. Hoc intellecto animus statim adversarius concidit, omnisque eorum machinatio evanuit: unde Cardinales universi, nec tantilli quidem temporis interposita mora, ad pedes Aeneae se prostraverunt, Papamque salutaris: ac rursus sui confidentes locis electionis sessum constituerunt, nemine contradicente aut repugnante. Qui interrogatus de nomine quo appellari vellet,

Pium dixit; & continuo appellatus est Pius Papa II. D. Hinc Bessation Cardinalis Nicenus, quo coramque omnium nomine qui Rotomagensi faverant, sic prolocutus est: Gaudemus, o Pontifex maxime, de tua electione, certo credentes eam esse a Deo. Equidem semper te dignum hoc gradu existimavi, quod autem te non elegerim exigua tua sanitas fecit; cum enim postdura labores, hoc unum deesse judicavimus sufficienti: tunc, maxime cum Ecclesiae opus habeat homine assiduo, qui non formidet labores itinerum, et seque exponere possit periculis imminentibus a Turca; tu contra quiete indiges; idque nos movit in partem Rotomagensis. Quod si fuisset corpore validus, nemo hic erat quem tibi praefendum judicavissimus. Nunc quoniam sic placitum Deo fuit, nobis quoque oportet ut placeat: Dominus qui elegit te, supplicet etiam delectum pedum, neque calligabit ignorantiam nostram: adoramus te ut Papam, & quantum in nobis est eligimus, fideliter tibi servire.

13. Ad ista sic respondit Aeneas, Profecto, multo melius judicasti de nobis, quam nos ipsi existimemus, qui soliti pedibus delectum tribuimus. Nos agnoscentes imperfectiones plures nostras, ob quas parum mereamur hanc Sanctam Sedem: libenterque fateamur, non esse merita nostra, quae ad eam nos extollerent: quin potius omnino indignos nos dicereamus, nec ulla modo admitteremus honorem oblatum, nisi Dei iudicium nos vocantis formidaremus: quod enim a duobus partibus Collegii sit, id certum habemus a Spiritu sancto emanare, cui se opponere nefas. Obedimus itaque vocations divinae; Te vero, Nicene, etiam laudamus, quod cum eis tibi conjunctis, secuti delectum concitasti vestrae, me veluti infelicientem non judica verius eligendum. Omnes aequiliter cari nobis eritis, agnoscentibus nostram vocationem non ab hoc vel ab illo, sed ab uni verso Collegio atque a Deo esse, a quo bonum omne omnisque perfectio principium ducit. Hoc dicto suis se velibus abiecit, assumptumque albam Christi tunicam: ac iurejurando confirmatis articulis quibusdam ante tres dies formatis, collocatusque supraltare, devoto adoratus fuit ab omnibus Cardinalibus, qui singillatim ejus pedes manum & faciem osculati sunt. Hoc facto per unam fenestram publicata est populo novi Pontificis electio, clamamusque Pium II. dici, & esse Cardinalem Senensem.

14. Aetha hac, tertia post solis ortum hora, die XII. Augusti, die quarto post ingressum Cardinalium in Conclave: hoc autem misit Cardinalium, qui pariter inclusi fuerunt, aggressi sunt spoliare cellam novi Pontificis, sed quae distraxerat argenteam, licet modicam, supellectilem vestique & libros; plebs vero Romana, vilis atque infamis, non solum exilavit sed everit domum totam, ipsa etiam marmora secum auferens. Alii quoque Cardinales haud parvum damnum passi sunt: suspensio enim in expectationem populi, cum variae voces audirentur, & modo hic modo ille diceretur electus, crebatur vulgus ad aedem eorum, & incipiebat spoliare: cumque semel auditus esset nominari Genuesis pro Senensi, magnus pars supellectilis domestica ablata est. Verum licet satis multi nominarentur, nullus nisi Senensis nomen exiebat: cum applanu. Quando enim clamabatur quod Rotomagensis, Genuesis, aut Mediolanensis erant creati Papae; omnes allicti, dejecti in terram vulu, maledicebant Collegio Cardinalium: hi enim per alios erant in predicamento. Sed quando constitit Cardinalem Aeneam evehum esse in supremam S. Petri Cathedram, incredibile gaudio petuli fuerunt universi. Vidisses non solum homines, sed omnia quasi animalia, pene dixeram ipsa Romae urbis audacia, exultare. Ubique plausus, ubique cantus & risus strepebant, audiebanturque vocem clamantium, Se-

omne Aetha
fervens
datus

Quod de Car
dinalibus
habetur
in hunc
modum

E

Et aliter
et aliter

Spoliatur
non nisi
datus

Antea in
modum
datus
et aliter

A Sena? Sena! Felix & fortunata Sena! Cumque tota civitas esset in armis, nec ubi quam in ferro posita videretur securitas; mox atque innouit populo Papam esse creatum Æneam Cardinalem, exarmavit sese; & Urbs, quæ tota videbatur esse Martis, subito facta est, non dicam Urbs Veneris, maris Trojani Æneæ, sed Pacis atque Tranquillitatis, undique laetissima & securissima.

13 Intarim novus Pontifex, restauratis nonnulla refocillatione viribus, deduxit se ad S. Petri Basilicam; postisque est supra altare majus, sub quo sacra corpora beatissimorum Apostolorum; paulo autem postea, secundum morem, in sublimi throno ipsius cathedra Apostolica. Ubi ad sedentis pedas deosculandos accesserunt, primum Cardinales & Episcopi, deinde plurimus populus, adorant eum in throno Papali velut Christi Vicarium. Denique reditus ad palatium fuit: sub noctem vero per omnes plateas eunclaque turres lucebant ignes, audiebantur planctus acclamantium sibi invicem vicinorum, intersonantibus tubis litanisque; & cunctis certatim deprecantibus aliquod argumentum insolite hilaritatis, sic ut dicentes leniores, tantum gaudium nunquam a se fuisse in populo Romano conspectum. Ipsa nocte nonnihiliores Barones civitatis, concessis equis albis, funalia manu ferentes, perreverunt ad palatium salutandi summi Pontificis causa: et quorum longissima series a Castello S. Angeli usque ad Basilicam S. Petri tendebatur. Neque Roma dumtaxat, sed plurimæ aliæ civitates Italiae multique Principes, audita assumptione Æneæ ad summum Pontificatum, singularem demonstrarunt læticiam: præ ceteris tamen exultabant Senenses, eivem suum videntes tantopere exaltatum, ut primum inter homines locum teneret; licet majori Nobilium perii ea res displiceret, indeque affligeretur, utpote eadem inimici.

14 Ferdinando Siciliæ Regi tantius lætissimus accidit, quod in amicum patris sui collata esset S. Petri successio. Franciscus Sforza Dux Mediolanensis, licet alii Papam optaverat, audita nobilissimi Æneæ electione lætatus est: quia cum olim in suis sedi-

bus Mediolani honorifice exceperat hospitio. Borus Dux Mutinensis, ut illustrius gaudium patefaceret, instituit ludos ac torneamenta: quia veteri arteque amicitia devinctus erat Æneæ, vicissimque ab eo diligebatur, ab eo tempore quo ipsi Ducatum obtinuerat ab Imperatore Frederico, multam partem habens in ea concessione expediendi. Sperabat; Borus, sub hoc Pontificatu res suas meliori loco saturas, & dilatandos terminos: ideoque mandavit ut Ferrarie, & in cunctis dominationis sue locis, singularis demonstratione lætitiæ celebraretur novi Pontificis electio. Marchiones Mastuanus, Montisferrati, ac Salutarum similiter ex hilarati sunt: quia omnes erant Æneæ amici. Venetis tamen & Florentinis inter alios minus gratus ejusmodi nuntius accidit: Florentini liquidem metuabant sibi, naturali quodam odio persequi Senenses soliti: unde tam molesta eis erat assumptio Æneæ ad Pontificatum, ut cum ambulanti per plateas salutem preestabant obvii, dicebantque Deus te salvet, ut moris est; illi vocem reponerent indignationis plenam. Nihilominus tam ipi quam Veneti publice quædam dedere lætitiæ signa, miserumque homines honoratissimos Romanos, æque ac alii Potentatus Italiae, novo Pontifici gratulantes obedientiam delaturos. Inter Transmontanos Principes lætissimus fuit Fredericus Imperator, a cupis servitio Æneæ fuerat ad Cathedram elevatus; omnes autem Reges Hispaniæ, qui Christum adorant, gavisi fuerunt; aut Scotiæ, Daniæ, Poloniæ, Franciæ, Ungariæ atque Cypri Reges, parum libenter audierunt Æneam factum esse Vicarium Christi. *Haslemi Relatio illa, quam vel ideo libenter Latine feci, quia videt Joannem Gobelium, in Vita Po II., ante Commemorationis ejus memorabilium vitam, multa verborum hæc transcripsisse. Innotando de Electionis interpretis orographi, modo fuisse est impresso, erat, ut pte 29. scribitur 27. quod non aliunde certo sciret esse mendam, sed iterum notavi, idem postea aliquoties factum, cum ceteris dat nota, nuntium 27.æ editionis ostendit.*

CCXIV. PIUS II.

P IUS Papa, II. ejus nominis, natione Hetruscus, patria Senensis, Æneæ Silvius antea vocatus, Poeta egregius, patre Silvio, n-bili suis familia Piccolominia natus, anno MCCCLVIII. Calisto Pontifici surrogatus) XIX. Augusti, coronatus III. Septembris in Dominica; sedit annos v. menses XI. dies XXVII. defunctus Anconæ XIV. Augusti MCCCLXIV. sepultus primum in Vaticano, denique in ædem S. Mariæ de Valle Patrum Theatinorum translatus. Vacavit Sedes dies XV.

S Acroscandis insulis, inquit *Raynaldus*, redemitur est Pius apud S. Petrum XI. Nonas Septembris, ut Gobelius alique testantur. *Hinc corrigis typographi omnesque mendam in Regeste Waddingo, ubi Bulla 15. Prius nomen data anno Incarnationis Dominicæ MCCCLX. IV. Septembris Pontificatus anno 12. apparet non legendum esse IV. Nonas Septembris, ut habetur dicit ultimus annus fœnodi, servatis aliisq. diebus fœnodi annis testati: nuntiatem quod huius ævi Pontificibus, & multo magis Pio Latino lingue sanctissimo, in usu consuevit fuisse, per Kalendas, Nonas & Idus numerare dies mense Romano, non ante in isto usque vulgari. Eundem Datæ, sic correctâ, insuper discernit, non nisi ab Ordinatione diei ordinis anni Pontifici hujus: quod vero continuaverit eam ipso exilium anno ordinis incipere in XXV. Martis pluribus ex Bullario & Waddingo exemplis probavi, cui id necessarium erit.*

2 Fuit vir, inquit *Stella*, plane omni laude dignus, utpote eruditissimus, eloquentissimus, copiosissimus, ac fortitudinis & prudentiæ singularissimus; qui non ad ocium nec ad sequitum. sed ad res agendas & quidem maximas vocatus, magnæ Pontificiæ pugnæ nilis est, per quam neque Reges aut Duces, neque populos aut tyrannos ullos formidasse compertum est: imo siquid delinquentes vidisset, & bello & eorum tandem perfectuebat, quo ad usque ad sanitatem redire agnovisset. Propterea Ludovico Francorum Regi adversarius existit, quod libertatem Ecclesiæ suo Regno minuire tentaret: Borlio, item, Elleni cognominato, eo quod Sigismundo Malatestæ & rebus Galliis contra Ferdinandum faveret. Sigismundum Austriæ Ducem, quod in Cardinalem ad Vincula Petri animadvertisset, diis execrationibus persecutus; Mogutinum insuper Antiphem, male de Ecclesia Romana sentientem, Sede deiecit, & al-

Pius
Senensis
perignatus

B

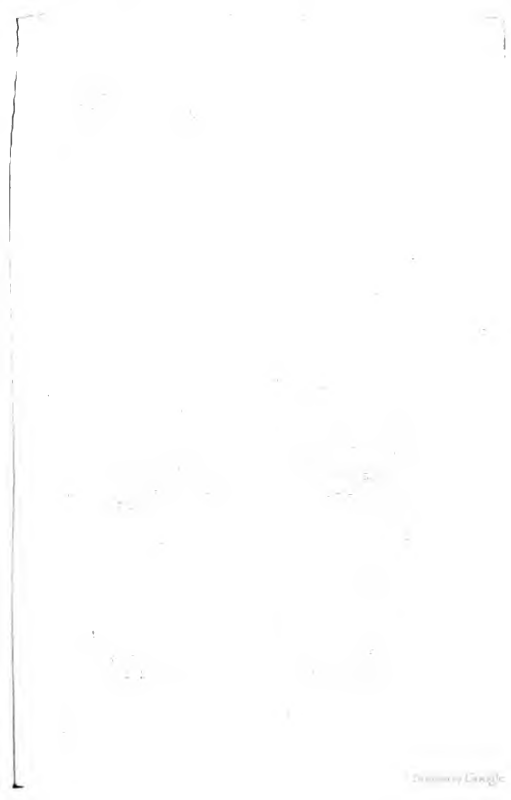
Principio
huius

Ab æ. 1458
ad æ. 1503
et 1504

Diploma

Senensis
Hæc
data
anno
diei
fœnodi

Senensis
Hæc
data
anno
diei
fœnodi

CCXV PAVLVS II

CCXVI SIXTVS IV

CCXVII INNOCENTIVS VIII

CCXVIII ALEXANDER VI

CCXIX PIVS III

CCXX IVLIVS II

A terum ejus loco sufficit. Beneventanum quoque Archiepiscopum, contra ejus voluntatem res novas molientem, & Beneventum Gallie prodere volentem, Archiepiscopatu submovit, multasque Campanie urbes in partes Ecclesie redegit. Nil Regibus, nil populi timore vel avaritia unquam concessit: Ecclesie inimicos, veluti hostes publicos, confosore & iotrepide persecutus est: amicos autem humanissime & officiosissime semper adjuvit.

3 Hic primo sui Pontificatus anno Mantue conventum pro fide Christiana habuit, & in eo Principes omnes congregavit, ut Turcis bellum indicereot. Sed frustra id fuit: ea quippe de causa innumerabiles viros ex Hispania, Gallia, Germania in Italiam convocavit, quos, dum ipse Pontifex Anconam proficereot, inveniit: quorum magnam partem, & maxime Germanorum, tum benedictione Apostolica in patriam remisit, quod minus idonei viderentur. Fuit autem pons hic Positifex imperius, ut supra monstratum est, studiosissimus ac doctissimus homo, & doctorum virorum amantissimus, coarctentissimaeque vitae, & oris ac desiderii inimicissimus: status brevi, facie foecula & serena, canoque capite: qui tandem anno aetatis suae LXX. cum Ancone esset ut cum innumerabilibus populi proficereot, lenta febre percussus, diem clausit extremum. Cuius funus Romam delatum, in basilica Petri, apud altare S. Andreae, sepulchro marmoreo conditum est, cui epistaphum inscriptum est Hic toto suo Pontificatu Cardinales xv. veteribus addidit: urbem Romanam etiam multis aedificiis exornavit, & Tiburum arcem extinxit.

4 Epistaphum, sanctae Stille exampum, quia sine mutilum, hic integrum accipit ex Ciacconio.

PIUS II. PONT. MAX.

Natione Hetrusci, patria Senensis, gente Piccolomini, sedit ann. vi. Brevis Pontificatus ingens fuit gloria. Conventum Christianorum Mantuae pro fide habuit, oppugnantibus Romae Ecclesie intra atque extra Italiam resistit, Catharinum Senensem inter Sanctos Christi restituit, Pragmaticam in Gallia abrogavit, Ferdinandum Aragonesensem in regnum Siciliae fecit secum recessit, rem Ecclesiae auxit, solus inventum primum aluminis apud Tolphum instituit: cultor iustitiae & religionis; admirabilis eloquio, vadens in bellum quod Turcis indixerat Ancone decessit, ubi & clauum paratum & Ducem Venetoorum cum suo Senatu committentes Christi habuit. Relatus in Urbem Pattum decreto est hic conditus, ubi caput Andreae Apostoli, ad le ex Peloponneso adveffum, collocari iussit. Vixit annos quinquaginta octo, menses novem, dies xxvii. Franciscus Cardinalis Senensis avunculo suo sanctissimo fecit, anno mcccclxiv. Idem Epistaphum Ciacconius refert: sed dictum postea, inquit Oldanus, antiquo monumento, Pii corpus sub oeva basilica fundamentum translatus est: usque quo Alexander Cardinalis Pererius in D. Andreae de Valle templum deduxit, & per nobili monumento collocavit: quod idem Oldanus cum patrege nonnullis, impendit charae consue nonnullis addit, ex ore representant, vortique Epistaphum, quare additis manifestis ibidem restatque, cum hoc clausula: Romam relatus in Basilica S. Petri anno mcccclxv. conditum tum, relicto ibi-

dem Capite S. Andreae, ubi ad se ex Peloponneso adveffum collocavit; Alexander Pererius Card. Monachi pietate, hic, cum Pii III. nepotis offibus, summo translatus honore, hic honorifice tumulatur. Kal. Febr. an. mcccclxv. Excepit illa Andreae Capiti, infra tumulum & supra Epistaphum medio spatio, eleganter sculpta exprimitur in marmore tabula: supra ingressum vero lateralem praedictae ecclesiae, ad levam, ipsam monumentum hic insula legimus: ALEX. PERERII S. R. Vicecanc. Card. Monachus in Piccolominiarum domo, a Constantia Amalphis Decr. Cler. Reg. dono data, D. Andreae templum edificavit, Pii I. P. M. Manum. restituit & ornavit. A. S. MDCLXIV.

5 Qua ratione celebrata fuerit sequens electio, ex epistapho Jacobi Cardinalis Papensi quod fuit, tam clare & aperte. & eleganter scriptum invenit in Amalibus Odovici Raynaldi, ut ex Italia quae habetur relatione certius ea res disci ut quae, nisi quod hinc insuper intelligatur, prohemiarum Congregationem habuit in camera Cardinalis Conventui, qui tunc Aquilegensis erat ibique decretum esse, ut ad disceptandum consisteret Cardinalis 3 quod ingressus Cardinalis sexto Kalendas Septembris cum diebus praedictis Papensi, non passum non erroris suspensum habere notam dies 25. Augusti, quae habetur E. mpresso per 27. Mergis miris, quomodo, dicitur Raynaldi, voluit ex eodem Papensi, quod Pius obierit xiv. Kal. Septembris, pervigilio assumptae in celum Virginis, nocturnae hora crevit tertia, hic legem ad meliorem viam emigrasse Pium die septimo Augusti. Utinam vel ad manum essent originale epistaphum praedicti Papensi, vel propria typis verba singularia elaborata fieri alia transcripserit Raynaldi, tunc enim usas crederem emigrare quodnam. Nunc differtur apparet, quomodo ra emia, quod ipsi Papensi verba ante ingressum Cardinalis illa narrat Raynaldi, fieri potuerit intra dies duosque mediantes, quae a xvi. Augusti usque ad xxv. excludit utriusque extremis, supersent. Denique cum sequenti mo xv. Augusti, licet alias festivitatem, producta in templum cadavere, iusta a Patribus versuto more perlata Ancone, ubi tunc Curia erat, intata in expeditionem Sanelam, eodemque die audiam a Collegio Venetoque Ducem, ac dedulum ad classem & die xvi. in Venetum & Hungarorum gratiam ea decreta subsidia, quorum ca. se regatus Dux fuerat cum adiacet dum Ancone a gere, fuerit ut minimum xvi. dies, prius quam Romanam egresserentur Cardinales: quod, nullum Italidum egresserentur eum sit, dies ut minimum quingue requireret, etiam a festinationibus. Quomodo autem inveniri poterit novendium a regendo Rome peragendum? O tamen, non nisi celebratis ibi exequiis, Conclavum ingressus Papensis est. Aut igitur contra illa illa ad pariter dicti sunt, propter urgentes mutanda electionis causas, aut vii. Augusti obierit Pius: quod postea cum lites exommodaret, non tantum praesume de fuisse, nisi ipsius interitus Papensis visis, quod anodum lites. Nihil hoc juveni Vite scripta tunc post hoc festum per Gobelium, Antlerum in notandum tempore extenuantibus non standissime verisatibus: magis fere juveni & praedicti Papensi, sed emulorum malignitate deperditus, quoniam Ludovicus X. & S. Carolus, si illa postea usque inveniantur.

CCXV. PAULUS II.

PAULUS Papa, II. hujus nominis, patria Venetus, patre Nicolao, matre Polyxena natus, Petrus Barbo ante vocatus, Eugenius Pontifex ex sorore nepos, anno mcccclxv. pridie Kal. Septembris ex Cardinali S. Marci Pio Pontifici successit: coronatus ix. Septembris in Dominica; sedit annos vi, menses x, dies xxvi; mortuus xvi. Julii anno mcccclxxi, sepultus in Basilica Vaticana S. Petri; & vacavit Seder dies xii.

Propterea K. vi.

R r

Com

A Um pridie Kal. Septembris exierat Paulum dicere, non solum Stella, sed etiam Placina, in hoc Pontificis librum suum fuisse; neque cur ut. Kalendas deinde cum Quaprio legere, tanta palliari: sed in eo quod v. Kalendas Augusti mortuum dicitur, error agnoscendus est, non tam Placina, quam librum, siquidem fuisse sitis, in epistola de hoc oratione, siquidem se sit, Paulo II. de mortis huius vici arum in ad celsam patriam, sicut Domino placuit, sepulchrum Kal. Augusti evagato. Quod fecerit est mortem eius Conclavem, non carni infamia aliqua uoluntatis et obsequentia nimis erge potestatem; ingenuus enim Papianus; Si adesse voluisset, inquit, ubi periculum agebatur, et quibus offensum Principem sciebam, fortassis alio quam Xyllo nomine Pontificem haberemus: non igitur in iura me Deus ulciscitur, qui facere omiserim quod iusto opus esse viderem. Distinctionem plura de his fecimus, qui Conclavem istum habuerunt, tam accuratum distinximus, quam habemus aliorum quorundam. Fuit nobilissimus eximius valde Pontifex Xylus fuit et Paulus, quorum neminem ex istis in consiliis fuisse deigrare: sed de his videantur Annales Reginaldi: de Paulo sic Stella.

B Magni certe animi magnamque prudentiam vir, corpus habens magnum ac majestatem Pontificis dignum; qui Pontificatum adeptus, mox ejus majestatem cum auctoritate cum armis augere conatus est: nam & duo bella toto suo Pontificatu in Italia suscepit, quae nulla re prius repetita, sed insidius primo inchoata, postea deseruit. Talpam enim veterem abidens & oppugnans, supervenientibus Regis copias, quae cum Urinis militibus, cum adhuc lxx. passuum milibus abessent, repens obidionem solvit & locum deseruit. Eo etiam modo Robertum, Sigismundum Malacitae filium aggressus est: qui cum Arminum aliquem mdis oppugnasset, & aliqui ejus suburbia tormentis lacerasset, ab Regio & Florentino exercitu solus aique fugatus, obidionem solvere coactus est.

C Quam autem Pontificum inquit, statim Abbreviatores omnes, quos Pius Pontifex praedecessor suus instituerat, abrogavit & exactorum viri: & Canonici Regulares, & S. Joanne in Laterano a Calisto Pontifice pulsos, restituit. Multa apud S. Marcum & in Vaticano extruxit, quae viri magnificientissimi dignitatem seferunt. Fuit inter cetera iustus Pontifex, & pauperum, praeterim Cardinalium, Episcoporum, Principum, & Nobilium viatorum, amator; quos una cum virginitas, viduis & agrotis, propriis pecuniis frequententer juvabat: episcopi praecipua cura fuit, ut omnia ad victum necessaria Urbi non decissent. Sed in hoc aliquotulum reprehensibilis fuit, quod in colligendis pecuniis & localibus pretiosissimis nimium diligens extitit; & imperio cum amissa ageret, omnibus odiosus erat. Denique decem Cardinalibus creatis, inter quos Franciscus a Ruver Savonensis unus fuerat; & cum annos plurimos vivere libi perficeret, non saluti nostrae necesse lxxv. kalend. Augusti, hora secunda noctis, cum eo die lectum Consistorium habuisset & iucundissime convasset, apoplexia correptus, vitam cum morte mutavit. Cujus corpus cum in Vaticano sepultum, transitum fuisset, postmodum incredibile sepulchri marmorum a suis nepotibus Cardinalibus, cretum est.

D Indecus Oldisrad fuisse illud opus Monacho, pro illo elari ussici, in facello S. Andrea locatum, cuius elegantiores partes bodie in arceps Vaticanus monstrantur, siquidem, ut alim fuit, ea erant imaginem idem Oldisrad representans. Nuper (propter Marcom cognatum Puerquem, qui opus idem in Epistopo urbatum invenit) Cincem, ex duabus fuerat, Bapetiam Zenium, Episcopum Tufcanum, Cardinalem S. Mariae in Porticu; & Joannem Mercolinum, Cardinalem S. Angeli Episcopum Perusinum. Episcopatum vero sic legabatur.

PAULUS II. VENETUS PONT. MAX.

Eversita Barborum familia, praclaris naturae doctibus a vultu Engewio IV. non inferior; iustitia, pietas, divinarumque ceremoniarum cultor religiosissimus; Ecclesiasticae libertatis majestatisque decens confantissimus; praecipuo pietas servandae fidei, & singulari omnis generis miserum abstinencia, formidanda etiam lege Magistratibus imitanda clarissimus; in principes munificentia, in pauperes misericordia indignis; patrio more auctoritatem copiam Urbi dedit; Patrimonium B. Petri, erratis populorum indulgentissimi parentis affectu emendatis, conservavit & auxit; furemque armis haereticos repressit; & quod per difficilem rerum temporumque conditionem effici cum dignitate non poterat, mature cunctatione feliciter subterfugineque disposuit. Urbe annos lxx. menses x. dies xvi. Marcus Barbus, Cardinalis S. Marci, Patriarcha Aquilejensis consanguineo B. M. P. Ad hujus Pontificatus rei imprimis memoranda spolia videri videtur Imperatoris Romam accessit, sub annis anni mccccxviii. & intra usque ad ix. sequentis Januarii. Eum insigni Epistola accuratissime descripsi Augustinus Petrus Senensis, & eo ipso delictum Reginaldi in Annalibus, totum vero, lectis sine dignissima, inferius Muses suo Italico Joanne Mabille ex MS. Valligellano.

E Sub hujus Pontificatus initium adhuc in usu fuisse annos usque ad xxv. Martii praefatus, demonstrat quem supra in Gregorio XI. allegimus Bulla, pro celebrandis Praefationibus Martiae festum, dati Romae anno Incarnationis Dominicae mccccxv. xii. Kal. Februarii, Pontificatus primo. Eodem festo celebratum in Bullaria, Lateranensi Indultum, velis Datum apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quatercentesimo sexagesimo quarto, quinquagesimo Kal. Februarii, Pontificatus anno primo, numeri singulis diebus ad longum scriptis, & tumen annorum quatercentis productum usque ad diem Incarnationis, Nec non ea Bulla, quae prima erat apud Waddingum, data sub festo annorum nona v. Nonas Martii. Quod tamen sub eodem Pontificatu cupit esse in ipsius stylis, etiam sique anni initium ad Kal. Januarii retrogradi, probari possit, ex ipsius Pauli decretis in Bullaria insertis: ubi etiam tercia data legitur Anno incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo sexagesimo sexto, quinquagesimo kalendas Aprilis. Pontificatus anno secundo; sex v. vero, millesimo quadringentesimo sexagesimo octavo, octavo Id. Januarii, Pontificatus anno quarto, ubi fuisse numerandi Pontificatus anni veritas & sextus, si annis Christi operaretur autem usque ad xxv. Martii, idem patet ex Bulla ejusdem Pontificis apud Waddingum, data 10. Domini, Incarn. mccccxvi. vi. Idus Januarii; anno Pontificatus. Quae porro post eisdem Annales est prima, data anno Incarnationis Dominicae mccccxviii. Kal. Septembris, Pontificatus anno quarto, demonstrat annos Pontificatus aliter deum dicens, qui fuerat pridie kalendas Septembris, praeterendum esse usque ad diem Ordinationis, non fuisse usque v. Idus Septembris ejusdem. Idem probat ejusdem Christi, in Augustiniano Bullaria, data Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo septuagesimo, pridie kalendas Septembris, Pontificatus anno sexto, esse scilicet dies quo prius fuisse inchoandos annos v. i. sed quia ibidem praedicti Confutius i. constanti Peritoleum Congressumque Lombardiae datur anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo sexagesimo nono, Nonis Januarii, Pontificatus anno sexto, ostendit, quod de una initio kalendas Januarii retrahit super dicti, non ita universales usurpatus fuisse, quos etiam contrarium quandocumque fuit.

CCXVI. SIXTUS IV.

SIXTUS Papa IV. hujus nominis, natione Ligur, patria Saonenfis, Franciscus a Ruvere antea vocatus, Ordinis Minorum generalis Minister, anno MCCCCLXXI. Paulo Pontifici repentinò interitu sublatò) furrogatus 1x. Augusti, coronatus xxv. in Dominica, secundo annos XIII. dies IV. mortuus MCCCCLXXIV. die XII. Augusti; sepultus in Vaticano. Vacavit Sedes Apostolica dies XVI.

Rationem
post.

Licet Stella mortuum Paulum scripserit v. Kalendas Augusti, & successorem creatum ipsi Idibus, jam tamen ascendimus vii. Kalendas obisse Paulum: quod etiam pro Idibus, legendum sit v. Idus, quæratat Sixtus, persuadent Mss. Vaticana & Reynaldi allegata.

Responsum
annotat
ad
M. Marci
Benedicti

a Hic autem Pontifex, abrogat, quem Paulus inveniri permiserat, usque inchoandi annum a Kalendis Januarii, deservit alterum stylum præstare debet, propter Bullas compleri, tam in Bullario quam apud Waddingum, cum Pontificatus annum notantes, qui computantur cum anno Christi, nisi usque ad ipsam Incarnationis Dominicæ præterita. Tales in Bullario sunt Bullæ 4. 12. 23. 16. & 22. apud Waddingum vero Bullæ 3. 4. 5. 11. 14. 31. 32. & 33. Idem probat in Bullario Augustiniano Constitutio 3. signata Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septuagesimo quarto, septimo Idus Februarii, Pontificatus anno quarto. Quomodo autem apud eundem Waddingum Bullæ 13. legatur de die 22. Januarii 1474. Pontificatus anno tertio, non valde labor, quia videtur diem mensis vulgari notari numero, nisi ex stylo Curie ferendi debuerit 21. Kalendas.

B Februarii. Suscepit igitur est numerus anni, ut non secundum originem descriptum, sed ex hodierno usque subdistinguitur: aut forte nonnumquam interpositi pro Junii. Magis veretur quod quæ est in Bullario anno. 14. habetur data duodecim Kalend. Aprilis, cum anno Dominicæ Incarnationis MCCCCLXXI. Pontificatus anno sexto, scriberetur P. an. 7. itaque argueretur error scribisse. Quævis enim in numero per 25. annos scripta error faceret, quam vis eo ad longum extendenda; in hoc tamen non semper accuratissimum fuisse Chronologum liquet ex Bulla 16. & 17. data (ut quidem habetur) anno Incarnationis Dominicæ 1478. tertio Idus Januarii, Pontificatus anno nono, ubi ut summam legi debet octavo; cum tamen in margine legatur Dat. P. an. 7. ut mirum non sit, si in tam vitioso scripto Bulla, pro millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, in usu Curie ad longum scripse, aliquis styli veteris ignarus ex suo calculo scripserit 1478. ut saltem annum Pontificatus septimum notatum in margine, tamquam genuinum. Idem saltem videtur in Bullario Cassinensi, ubi Constitutum 96. signatur die 13. Februarii 1483. Pontificatus duodecimo. Quævis negotii vitæ eruditissimus ipsiusmodi libraria sphaera, quæ nisi ex plurimum aliarum monumentorum collatione inter se agnoscerent, agnita autem via aut non via quidem certo corrige.

Et anni
Pontificatus

C Dat. P. an. 7. ut mirum non sit, si in tam vitioso scripto Bulla, pro millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, in usu Curie ad longum scripse, aliquis styli veteris ignarus ex suo calculo scripserit 1478. ut saltem annum Pontificatus septimum notatum in margine, tamquam genuinum. Idem saltem videtur in Bullario Cassinensi, ubi Constitutum 96. signatur die 13. Februarii 1483. Pontificatus duodecimo. Quævis negotii vitæ eruditissimus ipsiusmodi libraria sphaera, quæ nisi ex plurimum aliarum monumentorum collatione inter se agnoscerent, agnita autem via aut non via quidem certo corrige.

3 Requiritur porro Bullam aliquam, indicatorem unde anno Pontificatus sui duxerit Sixtus, duo occurrunt in Bullario, quæ sanctum, et duobus a die sua Electionis, videlicet Bullæ 10. data anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto, decimo Kalendas Septembris, Pontificatus anno sexto, et deinde inchoate ante 12. Kalendas, quo primò requiritur diei Ordinationis annoque scriptum: itaque Bulla 17. data anno millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo, quinto Idus Augusti, id est ipso anniversario Electionis, Pontificatus anno octavo, tunc præfata inchoat. Contrarium tamen videtur fieri in Bullario Cassinensi & Augustiniano, ubi Constitutum 96. signatur die 13. Februarii 1483. Pontificatus anno nono, ubi ut summam legi debet octavo; cum tamen in margine legatur Dat. P. an. 7. ut mirum non sit, si in tam vitioso scripto Bulla, pro millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, in usu Curie ad longum scripse, aliquis styli veteris ignarus ex suo calculo scripserit 1478. ut saltem annum Pontificatus septimum notatum in margine, tamquam genuinum. Idem saltem videtur in Bullario Cassinensi, ubi Constitutum 96. signatur die 13. Februarii 1483. Pontificatus duodecimo. Quævis negotii vitæ eruditissimus ipsiusmodi libraria sphaera, quæ nisi ex plurimum aliarum monumentorum collatione inter se agnoscerent, agnita autem via aut non via quidem certo corrige.

etiam non
satis nota

4 Vir ingenio tantus, ingens Stella, quantum nostro tempore fuisse, præcipue doctrinarum vigore, & propere de potentia Dei scriptis, librumque de sanguine Christi, de futuris contingentiis, de Conceptione B. Mariæ Virginis, & quædam alia perpulchra. Fuit namque ante Pontificatum ac etiam in ipso Pontificatu mississima consuetudinis ac vice pontificissimæ in pauperes, Religiosos maxime, munificentissimus atque devotus & affectus: quos omnes uno ordine amavit & fovit, æque amplissimis privilegiis & gratiis, aliisque spirituales & temporales beneficiis indefinenter adjuvit: nam omnes mendicantes Religiosos, ad emulationes evitandas, in privilegiis & gratiis cœsovit æque æquales. Inde inter amicos & familiares jucundus exilens, elementis & modestis voluit nominari, Principes etiam pauperes, & nobiles viros patriæ extores, præsertim Palatologorum filios Bosnæque Reginam, æque alios complurimos & Rhodiorum Milites ac Ferdinandum Regem a Turcis vexatos mira & incredibili pietate consolvit & adjuvari fecit.

5 Diem quo Sixtus obiit, ex Epistola sumimus, & statim, quia eodem quo obiit anno consilium id est: alius tamen præcedentem diem notantibus indulgendum putamus errorem exiguum, quia notum obit, hoc post solis occasum quinta.

6 Urbem Romanam, cœnosam & incompositam ac vexillatam multis in locis collatam & deturpatam, pro posse in omnibus instaurare satagit, & vias ejus omnes cultissime & decentissime stravit. Postem super Tiberim maxima in pensâ extruxit, & a Sixti pontem nominari voluit: aliis quoque ædificiis quasi innumerabilibus, tum in Vaticano, tum in urbe Leonina, atque Romæ extructis: quibus mirum in modum Apostolicam Sedem exornare visus est, quasque ob res ipse Urbis novum conditor appellari merito potuit. Adesit usque Pontificatus multis in locis apud S. Petrum: non modo cultiores, sed cultissimas reddidit: ubi etiam ecclesiam novam, & quidem ornatissimam fabricavit; & in ea novos Sacerdotes constituit, additis multis provantibus ac ipsorum sustentationem, qui divina quotidie in ea fide nomine celebrarent. Hospitale sancti Spiritus in Vaticano permagnificum, quasi da nostro fabricari fecit, in quo & viæ sue ordinem depingi voluit. Et cum beatissima Virginis Mariæ devotissimus esset, ecclesiam S. Mariæ de populo sic nuncupavit, quasi vexillatam collapsam, magnis impensis quasi de novo erigere fecit, & ipsam tandem perfectam multis muneribus decoravit: atque alia innumera tum spiritualia tum temporalia hic Urbis Romanæ contulit beneficia. Et, ut brevitus concludam, in ipso Pontificatu nihil egit quod merito reprehendi posset, nisi quod etiam ipsa (ut sic) suos numum amavit, eis videlicet divina & humane

7 Urbem Romanam, cœnosam & incompositam ac vexillatam multis in locis collatam & deturpatam, pro posse in omnibus instaurare satagit, & vias ejus omnes cultissime & decentissime stravit. Postem super Tiberim maxima in pensâ extruxit, & a Sixti pontem nominari voluit: aliis quoque ædificiis quasi innumerabilibus, tum in Vaticano, tum in urbe Leonina, atque Romæ extructis: quibus mirum in modum Apostolicam Sedem exornare visus est, quasque ob res ipse Urbis novum conditor appellari merito potuit. Adesit usque Pontificatus multis in locis apud S. Petrum: non modo cultiores, sed cultissimas reddidit: ubi etiam ecclesiam novam, & quidem ornatissimam fabricavit; & in ea novos Sacerdotes constituit, additis multis provantibus ac ipsorum sustentationem, qui divina quotidie in ea fide nomine celebrarent. Hospitale sancti Spiritus in Vaticano permagnificum, quasi da nostro fabricari fecit, in quo & viæ sue ordinem depingi voluit. Et cum beatissima Virginis Mariæ devotissimus esset, ecclesiam S. Mariæ de populo sic nuncupavit, quasi vexillatam collapsam, magnis impensis quasi de novo erigere fecit, & ipsam tandem perfectam multis muneribus decoravit: atque alia innumera tum spiritualia tum temporalia hic Urbis Romanæ contulit beneficia. Et, ut brevitus concludam, in ipso Pontificatu nihil egit quod merito reprehendi posset, nisi quod etiam ipsa (ut sic) suos numum amavit, eis videlicet divina & humane

8 Urbem Romanam, cœnosam & incompositam ac vexillatam multis in locis collatam & deturpatam, pro posse in omnibus instaurare satagit, & vias ejus omnes cultissime & decentissime stravit. Postem super Tiberim maxima in pensâ extruxit, & a Sixti pontem nominari voluit: aliis quoque ædificiis quasi innumerabilibus, tum in Vaticano, tum in urbe Leonina, atque Romæ extructis: quibus mirum in modum Apostolicam Sedem exornare visus est, quasque ob res ipse Urbis novum conditor appellari merito potuit. Adesit usque Pontificatus multis in locis apud S. Petrum: non modo cultiores, sed cultissimas reddidit: ubi etiam ecclesiam novam, & quidem ornatissimam fabricavit; & in ea novos Sacerdotes constituit, additis multis provantibus ac ipsorum sustentationem, qui divina quotidie in ea fide nomine celebrarent. Hospitale sancti Spiritus in Vaticano permagnificum, quasi da nostro fabricari fecit, in quo & viæ sue ordinem depingi voluit. Et cum beatissima Virginis Mariæ devotissimus esset, ecclesiam S. Mariæ de populo sic nuncupavit, quasi vexillatam collapsam, magnis impensis quasi de novo erigere fecit, & ipsam tandem perfectam multis muneribus decoravit: atque alia innumera tum spiritualia tum temporalia hic Urbis Romanæ contulit beneficia. Et, ut brevitus concludam, in ipso Pontificatu nihil egit quod merito reprehendi posset, nisi quod etiam ipsa (ut sic) suos numum amavit, eis videlicet divina & humane

9 Urbem Romanam, cœnosam & incompositam ac vexillatam multis in locis collatam & deturpatam, pro posse in omnibus instaurare satagit, & vias ejus omnes cultissime & decentissime stravit. Postem super Tiberim maxima in pensâ extruxit, & a Sixti pontem nominari voluit: aliis quoque ædificiis quasi innumerabilibus, tum in Vaticano, tum in urbe Leonina, atque Romæ extructis: quibus mirum in modum Apostolicam Sedem exornare visus est, quasque ob res ipse Urbis novum conditor appellari merito potuit. Adesit usque Pontificatus multis in locis apud S. Petrum: non modo cultiores, sed cultissimas reddidit: ubi etiam ecclesiam novam, & quidem ornatissimam fabricavit; & in ea novos Sacerdotes constituit, additis multis provantibus ac ipsorum sustentationem, qui divina quotidie in ea fide nomine celebrarent. Hospitale sancti Spiritus in Vaticano permagnificum, quasi da nostro fabricari fecit, in quo & viæ sue ordinem depingi voluit. Et cum beatissima Virginis Mariæ devotissimus esset, ecclesiam S. Mariæ de populo sic nuncupavit, quasi vexillatam collapsam, magnis impensis quasi de novo erigere fecit, & ipsam tandem perfectam multis muneribus decoravit: atque alia innumera tum spiritualia tum temporalia hic Urbis Romanæ contulit beneficia. Et, ut brevitus concludam, in ipso Pontificatu nihil egit quod merito reprehendi posset, nisi quod etiam ipsa (ut sic) suos numum amavit, eis videlicet divina & humane

R 2 a con-

A contribuens, præter Dei & Romanæ Ecclesiæ dignitatem atque honestatem: in quem sane errorem enim superiorem Pontificum etiam cecidit. Duos enim nepotes suos Urbis Præfectorum videlicet Leonardum & Joannem successores constituit. Manfredus, Immoles Urbis Regulus, videlicet patrem & filium, inter se diffidentes; & postmodum Ordinalis similiter, e Forolivio expulsi; & ipsas eorum Urbes Hieronymo Riariorum, concivibus & necessario suo carissimum, concessit, cujus quidem consilio arduis in rebus uti saepe voluit.

*Italia sub
re regis
Florentini*

7 Hic Jubilæum, a Paulo Pontifice prius per universum orbem Christianum institutum, honorifice & utiliter in anno xv. Pontificatus sui celebravit. & R. Bonaventuram, Theologum Ordinis sui, in Sacrorum Confessorum numero adscripsit. Hic quidam bella, iudicio multorum præter iustitiam, suscepit: & imprimis Laurentium Medicem Florentinum excommunicavit, & ipsius Florentinus bellum indixit, eo quod Raphaelæ Diaconum Cardinalem, Comitem Hieronymi Riariorum ex forore Valentina nepotem, ac Franciscum Salviatum Pisum Archiepiscopum, cum recentis viris qui Julianum Medicem, ipsius Laurentii fratrem, in Divæ Reparatae templo obrutaverant, detinuerant ac suspendio iociter missent: quæ res cum huic Pontifici nuntiata fuisset, horrore ac indignatione repleta, bellum contra Laurentium ipsum Medicem & Florentinos suscepit, & damna multa eis intulit. Aliud postea adversus Ferdinandum Apulæ Regem suscepit, quod nollet illum Herculi Effensigenero suo, a Venetis obsecro, auxilium adesse: indeque cum ipso Ferdinando pace conclusa, pro eodem contra Venetos mutata sententia pugnam suscepit, eo quod Veneti ipsi, nolentes eidem obtemperare, ut Hieruleum obsecro dimitterent atque ablata eidem restituerent, & propterea non modo omnes Italici Principes & Potentatus contra eos concitavit, sed, veluti Clement VII. alias fecerat, ipsos Venetos interdixit, excommunicavit ac maledixit, atque etiam omnibus dignitatibus eos privavit, nequaquam vixit illi absolutionis beneficium impendere voluit: dumque hac ageret febris decubuit, & pater inter Venetos & reliquos Principes confecta & audita, mox vivens exhalavit.

*Pontificatus
dom. R.*

8 Fuit nihilominus Pontifex hic inter ceteros optimus, ac per omnes ceteros felicissimus & fortunatus, quia omnes Christiani Principes toto tempore sui Pontificatus obsequentissimos habuit, & quos voluit, deprecat, quos autem voluit, pro voluntate exaltavit. Sui etenim, ut præmissum est, siue ulla contradictione, multa ac plurima consulit beneficia: & si multos habuit detractores, tamen (ut verum fateor) vir bonus erat & iustus Pontifex Summa. eorum instantia & alacritate novissimum cultus exitit, cupiditate omnino a se recessit, iras compressit, & malitias omnes extirpavit, & virtutibus semper inhaesit. Triginta duos Cardinales toto tempore sui Pontificatus creavit, & quibus tria fuerunt Romani, duo Græcoes, & quatuor Sacerdotes: inter quos Julianus S. Petri ad Vincula ex fratre nepos fuit: qui ipsius corpus maxima pompa & deventissimis exequiis, ut decuit, novo in templo suo Lucullo apud Vaticanum in S. Petro sepeliri fecit. Hic etiam multorum (sanctorum) Officia ova, & institutiones sibi vivatium veteribus addidit: & multorum Sanctorum festa, videlicet Seraphici Francisci, Conceptionis & Praledicationis gloriosissimi Virginei Maris, S. Annæ matris ejusdem, sanctissimi quoque Joseph sponsi ejus, celebrari iussit: ac multa alia, ad cultum Dei pertinetia, hic Pontifex observari mandavit. Quo mortuo vacavit Sedes dies xv.

*Interim
fuerunt*

9 Nominatum, qui in prædicto Saeculo ante ejus artem maximam facundiam in iustis arte curavit, inter cetera Urbis ornamenta imprimis cooperatum, ut ait

Alia nota

*Monum.
tum*

Oldoinus noster, fuit opus Antonii Palajoli Florentini, D arg. auro, pict. arte clariss. Dom. MCCCCLXXXIII. obf. inum; fuit sculptum legatur sub Epistaphio, ad pedes decumbentis Pontificis literis corporis curatus, in hunc modum: SIXTO QVINT. Pont. Max. ex Ordine Minorum, doctrina & animi magnitudine omnis memoriz Principis, Turcis Italia summotis, audientie Sedis auxilia, Urbe instaurata, templis, ponte, foro, viis; bibliotheca in Vaticano publicata, jubileo celebrato, Liguria servitute liberata, cum modice ac plano solo conditi mandavisset, Julius Cardinalis parvus R. M. majori pietate quam impensa F. cur. Obiit Idib. Sextil. hora ab occasu quinta, an. Chr. MCCCCLXXXV. Vixit annos LXX dies XXII. horas XII. Ipsam monumenti summissimam, sed non nullam supra pavonem extantem delineationem Oldoinus representavit, cujus superiorem arcum duodecim distinguens arcibus, per medium limbi figuram iocentis circumcurrentes, ita ut extrinsecus quatuor anguli fletore gratia insignis occupent, ad eorum arcum duo Caritas, ad tempora Fides & Spes affident, tum vertentes quatuor Cardinales: infimus ad pedes locutus Episcopum præsentem habentis lateribus vero, quatuor a pavimento ecclesie emittent, ordine a pedibus circumdante super infimum limbum assidere videntur totumque limbum occupare liberales omnes scientie, Grammatica, Rhetorica, Dialectica, Astrologia, Arithmetica, Philosophia, Theologia, Geometria, Musica, Prospectiva. Peris Sacellum Suti, ubi sacrum olim Canoniale ordinarum, exaltat ad levam introeuntibus basileum S. Petri, ut ferunt in Romæ fastibus Aringet lib. 1. cap. 8. addit: quod ipsum Monumentum prædictum, una cum Sixti corpore, in veteris pariter Basilicæ Canoniarum chorum translatum, & demum Urbano VIII. iubente amovum, quod facris ibi functionibus impedimento esset, in sacellum quod e regione Chori epulidum fuisse est, servatur.

10 Fuit Sixtus Drapera Virginis cultui adhibendum, nemo dubitabit, qui Cinccentum ejusque regatiorum & ampliatiorum valentes legere. Pius etiam cultus habentur, & fœssum exhibuit, apud Magnam illum Portheophilum, Hippolytum Maroneum, in libello quem edidit anno MDCLII. sub titulo, Pontifices Mariani, ubi Sixtus IV. caput 76. bene legimus implet. Sed quod in ex Menacho Mariano Joannis Baptiste Grimaldi ad A. Maji, quodque ex Martetio indicat etiam Oldoinus noster ad Cinccentum, extare summam quendam solutandi Draperam, sub amovio Sixti hujus, expertum in antiquis Henrici Parisiensibus, quæsi si eam devote recitantibus undecim millia annorum Indulgentiam concessisset: non facile, recipiet, qui consideraverit quæ de hac materia, & de eorum illa tot annorum amovio notavi ad Pontificatum S. Gregorii. In eadem, ex quo alibi relatas & reseratas ledulgentias sumpti, antiquæ Brevario, cuius Verum sub annum MDXXXI. invenio finitior ostendunt, seu potius Salutationem, eodem quidem qui istum apud Martetium principio, sed in progressu tam diversum, & verbi & style, ut apparet quædam antiorum esse: & tamen etiam huic præponitur, quod cum Sixtus ipse confecit, & dedit ad eum xi. millia annorum, & debet dici coram imagine Beata Virginis in sole, id est, (ut ego interpreor) cum solis radiis circumfusa depicta, ut apparet ipsius Apocalypsis mulier amicta sole. Ut autem magis clarior quam veris suspensa mihi sit omnia ista Hæreticorum librorum Parerga, obsequio conscientia, in casibus) Curia Romana olim variis in locis extra Urbem adjecta, occupat utramque civitatem, devotum quidem, sed valde diffusum. In Brevario, apud me servato, sic legitur.

11 Ave Sanctissima Maria, mater Dei, regina celi, porta paradisi, domus mundi. Tu singularis puri

Epistaphio

translatio

*affertur
translatio
mariæ
Drapera*

*non habuit
propter
non
dram
ante
fuit*

pur

A pure virgo: tu concepisti Jesum sine macula: tu peperisti creatorem & Salvatorem mundi, de quo non dubito. Libera me ab omni malo, ora pro peccato meo. Amen. *Hic per modum Antiphonæ præmissis, sequitur quasi Versiculus & Responsivum*

*Idem de die
vultu ante
Pontificum
anno 1326.*

O regina poli, mater gratissima proli:
Spernet me noli, me commendo tibi soli.
Item per orationem salutacionis insular Collesia:
Ave Maria, ancilla Trinitatis humillima;
A. M. sponsa Spiritus sancti amabilissima:
A. M. mater D. N. Jesu Christi dignissima:
A. M. filia Dei Patris dilectissima:
A. M. soror Angelorum pulcherrima:
A. M. promissio Prophetarum desideratissima:
A. M. regina Patriarcharum gloriosissima:
A. M. magistra Evangelistarum veracissima:
A. M. doctorum Apostolorum sapientissima:
A. M. fons & pulcherrima Confessorum suavissima:
A. M. decus & corona Virginum jucundissima:
A. M. salus & consolatrix vivorum & mortuorum promptissima:

Mecum in omnibus tentationibus & tribulationibus, angustis & necessitatibus & infirmitatibus meis: & impetra mihi veniam omnium peccatorum meorum: & mox tunc in hora exitus mei non desis mihi, o piissima Virgo Maria. Amen.

*12 Confer hoc cum Hieronimo Parisiensi apud Maracum, & iudica quam parum convenerint sint testimo-
nia, ad fidem faciendam fide evocantem Indulgentie, tamquam a Pontifice aliquo recepta concessa, ita habet:*
Ave Sanctissima Maria, mater Dei, regina celi, porta paradisi. Tu es singularis Virgo purissima: tu concepta sine peccato originali & ideo immaculatissima: tu sine macula conceptus Jesum Salvatorem: tu facti verissime ante, in partu, & post partum inviolata & illibata. Fac me tuis sanctis precibus puer, pater, & sancte vivere: & ora pro nobis Jesum filium tuum dilectum: & post mortem me luscipio. Ab omnibus malis mentis & corporis libera me, & alius fac me liberare, opera misericordie acquirere, & in gloria paradisi ad eternum tecum gaudere. Amen. *Hoc quædam fecit secuturii multo consensientem quam priore, nullus dubito, & tamen hoc eadem tradidit Indulgentia. Hanc ergo ut omnino ipsam fictitiamque fecit, causæ certæ & indubitabilis præmonstrat Sixti Bullas, etiam isto arto, ante elapsos annos duodecim ducentos, non nisi perquam moderatas Indulgentias largientes: mihi & amplius causæ sufficienter, in Bullis Lotharii Chervini. Est ibi ordinis Tertii, data anno MCCCCLXXII. Pontificatus nem in hoc Sixtus, post prælium commemoracionem suam contra S. Franciscum Assisium obligacionem, velum ipsius festivitatis diem celeberrimè magnifice devotum & cunctis fidelibus acceptabilem reddere in futurum, velle se duas, ipsam ut festum duplex a cunctis Christianis celebrari, ab omni opere servili abstinere, & sub observantia & præcepto comprehendere: sic autem eandem observantibus, annuam quinquaginta annos & totidem quadragesimas de iniunctis penitentis relaxat. In Bulla quoque XV. ad instantiam Margareta Duxissa Britannie data, voluit omnes fideles civitates ad dextrum ipsum Palatii seu Regia Mariani, per eam quinquaginta salutationes Angelicas decurrere, pro quolibet quinquaginta præfati Palatii, quique annos & totidem quadragesimas Indulgentie misericorditer in Domino relaxare se declarat. Denique in Bulla Consecrationis S. Bonaventurae, omnibus vere penitentibus & confessis, qui in secunda Dominica Julii, qua festum ipsum agendum decurreret, ecclesiam in qua sanctum eius corpus requiescit devoto visitaverint, annuam septem annos & totidem Quadragesimas indulget. Ex tali autem bu-*

Propheta Rioni.

*jus temporis paritate liquet, profusionem illam, quæ
anxiis ante hoc tempus centum usque arguuntur Bonificii
IX. familiaris, ejus facilitas & omnia abnecantes quoque
Plebarie Indulgentias ad quæsum omnibus fere
petentibus dabatur, tunc admodum temporis fuisse,
forte nec illam Pontificum vacasse.*

*13 Tunc 1. Aprilis nostri pag. 792. & 793. nominatur
quodam Injuri Pontifici, in præcedendum Bulla de
curtus per errorem (necnon inde indicatur, qui deinde
iteratur ante Tomum 3. Maji pag. ix. col. 1. sub finem) de-
scribit, inquam, ejus mentio ipse omisit, ubi maxime
debetur commemorari. Id licet nihil magnopere faciat
ad reviviscere substantiam, libenter tamen nunc
retrahere distulimus: si ita, in quorum gratiam id fa-
cere vultem, a quoniam patet non res suas dissemi-
t & quom evigilet a nobis celeritatem caritatis, si
quid forte peccatum fuerit, nunc jam aliquoties pro-
vocati exemplo præficerent ipsi in longe graviores, &
tunc controversia summam attenderent. Expellens
igitur mensis Aprilis Supplementum, aut saltem Ap-
pendicem addendam tom. 6. Maji pro hoc hoc mensis ubi
illud & alia quodam leviscula errata, ab illis obser-
vata, fideliter corrigimus.*

*Error dicti
quodam
quædam
inducitur.*

*alio cor-
rigendus.*

HISTORIA INTERPONTIFICII

Ab Anonymo curæ Latine descripta.

De decima Augusti, videlicet in festo S. Laurentii Martyris, S. D. N. Sixtus Papa quartus, visus fuit compluribus manibus in vespera & multum tristis. Deinde sequenti die accesserunt ad eum Oratores Consideratorum, potentes forte asserere ei aliquod gaudium; & conspulerunt ei quod omnes Pontificis de liga & consideracione reddita erant ad concordiam: de quo ipse multum oblitusque, & miratus est quare pax sine eo conciliata esset, attento quod (ut dicebat) ipse principaliter debuisse intervenire. Et cum hoc lapsus interrogasset ab illis, & esset certissimus quædā pax esset conciliata, adeo quod non posset amplius retrahari, doluit valde. Et causa doloris, communi omnium estimatione, hæc fuit, quia semper in omnibus suis operibus animam offensus in hunc finem, ut aliquem statum, potentiam, sive dominium acquireret Comiti Hieronymo, ut videri posset per exemplum primo propter bellum quod gessit, Tuderis, Spoletanis, Civitatibus Castellis, & Florentinis: deinde propter consideraciones suas fecit, primo cum Rege Ferdinando, secundo contra eum cum Venetis, tertio contra Venetos eum deinde ille, & in aliis similibus. Putabat modo in hac pacis commotione se posse aliquid omnino Comiti Hieronymo acquirere, & ista de causa intravit in tali consideracione, & pecuniam Ecclesie expendit: sed postquam vidit se illusum, & cecidisse ab hac spe, & pecunias Ecclesie expensas perdidisse, nihilque ex bello prædicto acquiritur, doluit valde. Itaque, tam ex primo dolore quam ex novissima infirmitate est febre, jacuitque in lecto & obdormuit, visusque fuit exanimis per aliquod spatium: deinde in se reversione, insano guttute, duodecima Augusti, videlicet die Jovis, quinta hora noctis, ex hac vita migravit. Inter sequenti comitis ejus delatum fuit in ecclesiam S. Petri, eum interortus, in quadam antiqua aures planens, paucis comitatum hominibus. Ista illi, necnon ad invicem enarrante: ubi libenter intelligit, quinquam horam noctis currentem, non capiam, quia media nocte, adeo incipiens est XIII. Augusti, tunc habebatur quinquaginta annis ante finem quinquam post solis occasum. Quæ parva idem Audier habet de eadem morte, videtur mendaciter ab annis consilio, indigna proinde quæ hoc referant, se dicant autem scriptis in notam, a Sixto avertum, idcirco taliter erratum.

Mari Tini.

*quædam
impulsa.*

F

De matris
filiis
domus illi
propter op-
portunitatem

De matris
filiis
domus illi
propter op-
portunitatem

De matris
filiis
domus illi
propter op-
portunitatem

De matris
filiis
domus illi
propter op-
portunitatem

De matris
filiis
domus illi
propter op-
portunitatem

A - 3 Eadem die & mane multi juvenes accesserunt armati ad domum Comitit Hieronymi, putantes illum se posse ibi invenire; & cum non invenissent, effecitque domus illa pro majori parte evacuata, clamantes for-
titer, Columna: Columna dictum domum diripuerunt, illamque de residuo expolierunt atque destruxerunt, vastantes & destruentes ferris bipennibus portas & fenestras marmoreas; & omnia alio portantes, extraxerunt viridarium, & arbores penitus convulserunt (prout de praesenti videri potest) quod nullum ei ostium sive fenestra relicta est. Eadem die juvenes cum simili clamore trans Tiberim se contulit, ibique juxta ripam fluminis duo Magazena mercibus plena quorundam Genuensium similiter ad factum, ut dicitur, miserunt; & post illa duo navilia viri ejusdem Genuensis, cum omni instrumento nautico, alio asportaverunt; & reversi in urbem, ubicumque fuerunt aliquae domus vel boni dictorum Genuensium, similiter accepterunt & dissipaverunt. Nec deerunt aliqui qui se ad castrum Jubili conulerunt, ubi centum vacas & totidem capras, mulos, porcos, alinos, anseres & gallinas, quae orant Comitibus, abstulerunt, una cum magna copia carnum salutarum & casei Parmensis, & suppellectilium quae ibi invenerunt. **P**ostea maxima pars aperuerunt ecclesiam S. Theodori, & horrea S. Mariae novae, indeque extraxerunt maximam quantitate frumenti, quod anno praeterito vendi non poterat, sperabant tamen Papa vendere illud in futuro.

3 Die XIV. Conservatores & Officiales Populi Romani ceperunt curam civitatis miserruntque; proclamam sub pena furorem, quod nullus offenderet aliquem Corialem vel alias derobaret polueruntque custodes portis & pontibus; & fecerunt nummum Marciscum pro guardia in quolibet Rione. Eadem die castrum Cavarum reverterunt ad Dominos Columnenses, inmerso Castrum stabili & duodecim pedibus; & reliquis per cussis & e muris precipitatis. Et illa eadem hora castrum Capranice, similiter casis custodibus, ad praedictos Dominos reverteri est. Et cum castrum Marini petiisset auxilium a Camerario, & denegatum esset, ad praedictos Dominos reverteri est. Eadem die Comitissa, uxor D. Comitit Hieronymi, castrum S. Angeli intravit, & Virginis Ursinum cum sua comitiva & Comes Hieronymus retrocesserunt iterum ad Insulam.

4 Die sequenti Cardinalis Columna revertisse est Romam, & infinitissimi cives comitati sunt eum, & multismodi pedum infestis, & cum magno clamore & triumpho intravit domum suam parvam in Regione [...]. & in continenti revertisse est Prosper & Fabrianus, cum magna multitudine militum pedum, balistariorum & coccoporum, in maximo numero, steteruntque in domibus eorum.

5 Sequenti die, quae fuit Martii, XVI. Augusti, incepta fuerunt exequia, in quibus non fuerunt multi Cardinales, propter timorem castris S. Angeli. Eadem die factum fuit concilium in Capitolio, & cives Romani decreverunt supplicare Cardinalibus quod dimitterent arma: omnes enim domi erant armati, multumque muniti; & rogarunt ut essent concordēs in creando Pontifice, & cito. & quod facerent Concilium in loco tuto; & omnia & majora, quae ab eis petita sunt, verbis & promissionibus obtinuerunt.

6 Die XXI. Comes Hieronymus reitavit castrum & fortellitas omnes ecclesias, quas tenebat; sed non quoniam solus ei per Cardinales quatuor millibus ducatis pro ejus stipendio; & jam reitavit, ut dicitur, facta sunt hoc modo: scilicet quod Episcopus Tuderinus, qui ibi est Castellum, paret in manu Collegii, tenere dictum castrum ad eorum instantiam, & illud restituere summo Pontifici; & omnes custodes propitius mutare & dimittere ad voluntatem Collegii; &

ies jara. Et similiter facta est concordia inter Cardinales hoc modo; videlicet, quod, restituo castrum Collegio, & Virginis & eorum; & alii Domini de Urbis statim Viceribus petant, & per unum mensem non possint adhuc Urbis: Domini Columnenses cum sua cohorte similiter exeant, & hinc in loco remoto ab Urbe: nec non Jacobus de Comitibus dimittat eam Palatii, & recedat: fuitque firma concordatio duorum mensum, incipiendorum a die Conformationis futuri Pontificis.

7 Die XXIV. Augusti, Coegregati Cardinales omnes in tribuna S. Petri, promiserunt Populo Romano unanimiter & concorditer observare qualem gratias contentas in una scedula (cujus summum est Stephanus de Jussura, qui videt & legit, exhibet Odoarius Ragnaldi sum. 42. ante hanc) in auxilium & commodum Populi Romani; & inter alia promiserunt omnia officia & beneficia Romana concedere non aliis quam Romanis, prout sunt Bullae Nicolai, Callixti, & Sixti. Item observare ad unguem Bullam Sixti, removere Officiales ad vitam, & facere ut omnes terrae, subiectae Populo, praesenti ei obedientiam in carniservitio.

8 Die sequenti, videlicet ultima exequium Sixti, Cardinales ierunt ad S. Petrum, ut promissum erat, praeferunt Sabellus & Columnensis; & causa fuit, quia in nocte praeterita, contra Capitula & promissiones praedictas, in castris S. Angeli intraverunt centum quinquaginta pedes bene armati: propter quod Cardinales praedicti & omnes alii multum admirati & turbati sunt, Sed Domini Cardinales curarunt, Comitissa, cum tota familia, & cum dictis pedibus, castrum Collegio restituerunt; & ipsa abijt die XXV. videlicet in die S. Bartholomaei.

9 Die XXV. Augusti allatum est nuntium, qualiter Diophobus, filius Comitit Averla, revertisse est ad terras suas, & quod in continenti cepit Rationem & Castrum Jovis sine prelio. Eadem die Cardinales omnes, nemine discrepante, ierunt verum Concilium, in capella majori Palatii S. Petri; & fuerunt numero XXV. & tres alii Cardinales fuerunt absentes.

10 Die XXIX. Augusti, hora videlicet XIV. in die Dominico & in festo decollationis S. Joannis Baptista, Joannes Baptista Cybo, dictus Cardinalis Melpheus, creatus fuit Papa & vocatus Innocentius, & Chavus, filius Aron Cybo, qui fuit Senatus Urbis tempore Callixti, & stemmata ejus sunt in Capitolio. Et modus creatiois fuit iste. Videlicet, quia cum die Sabbathi in hora vespertina flarent Cardinales in Jerusalem, qui erant omnes numero XXV. causa faciendi Pontificem, Cardinalis S. Petri ad Vincula, intererat, dixit Cardinali S. Marii, qui illo tempore habebat XI. voces, si volebat promittere donum suum Cardinali Aragonensi, filio Regis Ferdinandi; & ipse promittebat ei tres alias voces, ita quod essent quatuordecim. At ille respondit, se minime hoc facturum; nam si hoc fecisset, non esset canonice (ut decet) electus: item quia domus sua fortiter praeparata castris S. Angeli, unde si hoc fecisset, fuisset forsitan causa disturbance Urbis & totius fidei Christianae: nam postea de facili ibi Rex venire, & facere fe domum Urbis, & disturbare statum Ecclesiae. Deinde praedictus Cardinalis S. Petri ad Vincula accessit ad Vice-cancellarium, dixitque ei, si volebat simul facere unum Pontificem ad votum eorum. At ille, dummodo disturbance retineat electio S. Marci, quoniam solum oculo habebat, consensit. Deinde superveniente nocte Cardinales omnes ierunt dormitum: quibus dormientibus, praedictus Cardinalis S. Petri ad Vincula, cum dicto Vice-cancellario, traxerunt cum omnibus Cardinalibus, ut darent voces eorum Cardinali Melpheus, praeterquam cum sex de senioribus & principibus; videlicet cum Cardinali de Comitibus,

qui Populo
multum gratias
agunt
dicitur

receptum
donum cum
sua praesentia
fuit

Innocentius
fuit
dicitur

ubi Cardinales
fuerunt
dicitur
dicitur
dicitur
dicitur

omnes fere
conspicere
populum
dicitur

A bus, S. Marci, Gerundensi, Lisbonensi, Senesi, Neapolitano, & aliqui dicunt de S. Maria in porticu: qui Cardinales dormiebant in eorum cubiculis; itaque ceteri dederunt vota sua, & elegerunt dictum Pontificem.

11 Mane autem facta vocaverunt illos dormientes, dixeruntque illis: Venite, Papam fecimus. At illi dixerunt: Quem? Respondit, Melphitensem. Dixeruntque illis, Quomodo? Respondit. Hoc nocte, dum dormivissis, congregavimus omnes voces, paterque vestrum dormientiis. At illi, videntes quod erant octodecim vel novemdecim qui convenerant, & quod ipsi tanquam pauciores non poterant alium disturbare, consenserunt. Deinde die sequenti detectum fuit, quod pro habendis vocibus multa bona Ecclesie promiserant, quæ (ut fertur) sic distributa fuerunt. Primo Cardinalis Sabellus habuit calstrum quod dicitur Monticelli, in partibus Insule, item Legationem Bononiensem; Cardinalis Colomennensis, calstrum Ceperani & Legationem Patrimonii, & pro restauratione domus combustæ & damnorum viginti quinque millia ducatorum, & fuerunt illi promissa beneficia quamprimum vacantis pro septem milibus ducatis; Urlicus habuit Legationem Marchie, quæ fuit adempta Camerario, item calstrum Cerveteris; Maticonensis, calstrum Capranica & Episcopatum Avenionensem. Filio Regis Ferdinandi fuit concessum Pontem-eorum. Item data fuit domus vel palatium, quod fuerat Domini Papæ dum erat Cardinalis, videlicet S. Laurentii in Lucina, Cardinali Parmensi; palatium S. Joannis della Magliana cum omni ejusdem loco, Cardinali Medianensi. Archiepiscopatum S. Joannis Lateranensis & Legationem Avenionensem; Cardinalis S. Petri ad vincula: & Præfatus Urbis ejus frater habuerunt Fanum, cum quinque aliis terris circumstantibus, promissumque facere dictum Præfatum ejus fratrem Generalem Capitaneum Ecclesie. Ita ille: *ecce iam Stephanus de Insula apud Reinaldum affert quod rite & recte & absque aliquo calumniam creatus fuit Innocentius: quærit tamen esse eodem Rainaldo, Cardina-*

*in quibus
beneficiis &
officiis suis
communi.*

*profectus
Cardinalis
Lateranensis.*

les amplissima bona ecclesiastica, nec non munera publica, tum in Urbe tum extra Urbem, inter seipartitiones, quæ ipso videtur confirmari jam ex alio relato, diffinitas observantur in hac partitione non dicatur sed in compellat, adeoque ipsi evocati ex paterneque parte Simoniaci; Miratur porro quod in Cæciliensi, jam totius regentis, aliquem appareret inter Electores Innocentii aliqui enim titulo S. Petri ad Vincula; alii deinde egerunt, quod Julianus Cardinalis Roboreus, papa ad Episcopatum translatus Ordinem, solus esset Orieolus & Viterbenus. De hoc autem sic porro Relator noster.

12 Qui Cardinalis S. Petri ad Vincula continuo residet & manet cum ipso summo Pontifice, & omnia quæ gesta sunt & geretur, ex suo consilio, siue potius ad suum velle sunt: & cum aliqui per eum inadverteat aut infuso dicto Cardinale fuerit, illico revocatur. Inter quæ est, quod Paulus Ursinus fuit per Pontificem deputatus cum militibus suis ad guardiam sive custodiam palatii, cum stipendio consensit: in quo officio solum unam diem permansit, deinde licentiarum cum magna indignatione ab urbe recessit. Deus concedat sibi gratiam recte vivendi & administrandi: quod difficile videtur, attento ejus præterita vita, cum sit juvenis Geouensis, & ex pluribus mulieribus septem filios inter mares & feminas habeat; & aucta etiam qualitate ejus electionis, quæ deterior fuit electione Sixti: adæque omnes quodammodo uno ore, tam Romani quam alienigenæ & Civiles, de ejus futura vita & gubernatione imperii & civitatis per maxime suspicantur, faciuntque super eo diversa judicia. Verum ipsa ejus ante sacros Ordines suscepta recommendata, exasperat integritate membra, quam exinde tenuit: solumque arguitur, quod in suis illis moribus (quarum duo postquam nominantur) effusus fuerit, novo nec sane bene accepto palam ex habetur, & dicitur ejusmodi. Alioquin sciamus ipsa de se præjudicia egregie refutavit Innocentius, Pontifex ceteris bonis & inculpatus, nisi non apparebit.

*E.
omnis enim
laicus
& presbiter
et benedi-
ctus.*

*F.
Annotat.
ad cap. vi.
p. m. c. l. d.*

CCXVII. INNOCENTIUS VIII.

INNOCENTIUS, Papa VIII. ejus nominis, patria Genuensis, patre Aaron, Cyborum mediocri familia sed honorata natus, Joannes Baptista antea vocatus, post Sixtum Pontificem ex Cardinali Presbytero S. Cæcilie, anno MCCCCLXXXIV. Pontifex creatus) XXV Augusti, coronatus XI. Septembris in Dominica, fedit annos VII. menses X. dies XXVII. mortuus anno MCCCXCII. XXV. Julii, sepultus in Vaticano: & vacavit Sedes dies XVI.

*Innocentius
genus illius
fuit.*

1 O Unum meritis Stella (non jam utpote corvi verbi bene vicinisque Pontificatus ardor usque ad notam) quam meritis, inquam, Stella famulium Cyborum, licet ex temporis fortuna mediocrem, honoratam tamen nomen pervenit, ex Cæciliensi intelligi potest. Quando ipse cum a verissima nobilitate apud Græcos, quæ in duas divisa erat in Neapolitanis Tomacellos dederit, ex quibus fuit Bonifacius VIII. Genuensis Cyborum, unde in Hungaria præfatus Cybaci; quam unam Americæ, anno MDXXV. Temesvarensis Comitatus Titulum obtinuit. Inter Cybos autem Genuæ plures, primus a Cæciliensi laudatur Guilielmus, a sacra Rege Ludovica vel ejus filia equestris dignitatus ornatus. Pater autem Joannis Baptiste Aruco, equestris ordinis vir primarius fuisse dicitur, quem Romanus Andegavorum & postea Alphonso Aragonis, Regis nrisque Stellæ, filii Neapolitis Prætorum substituerunt; adeoque a Calisto III. Senator Urbis creatus, tam dignitatem, tunc non solum committi nisi veri-

pinnis præcipuis, namque cum laude gessit, cuius idcirco insignia cum elego et habuit in Palatii Capitulis cum Cæciliensi scriberet. Idem Cæciliensis illam ipsam fortunam mediocritatem, quam Stella indicat; bene vulgariter commendat; dum filium, jam solum Cardinalem, vicum appellat distillare paupertatis, in qua, tanta moderatione alear multam honestamque familiam, ut in resta privata domus gubernatione optimam se universalis Ecclesie Reformationem futuram præmostraret. Ad Sixtum post attinens, ejus non capiti Araco, in præcipuis Republicæ muneribus diu multumque versatus, tantæ magnæ fuit, non magnæ in iis doctis collegis, quibus filius complectitur & summi Principibus pariter relinqueret: & bene laudem nunc filii propriam videtur, illius post de sacra dignissimus Nepos Alderanus Card. Cybo, ex muere Primi filii Innocentio XI. Micioli aliud nihil sibi sanctorum, quam curæ & laboris. Sed quod pro meritis isti agimus, & ex Antea no-

stra

A Bre ceptum innocentii elegium persequamur

© 2004 Blackwell Publishing Ltd
Journal of Internal Medicine 255: 105–112

■ Hic inter ceteros Cardinales, cum pauperibus, humilior, asque humanior habebatur, *inguit* Stella, proprius apulus humanitatem et mansuetudinem Pontificum minus prudenter meruit: ferebat etiam le in rebus gerendis prudentissimum et magnanimum asque constantem, eo quod Senes et alibi Legatione proxime functus fuisset, et magnam sui regiminis et prudentie Patribus prae praestitit. Factus deinde Pontifex, ut erat vir optimus, Ecclesiam deo pro posse in pace continere conlultit. Et meriti quidem Innocentius fuit appellatus, quia et scilicet quoniam animi magnitudine cum quovis optimo Pontifice conferri potuisset; rerum divinarum maxime appetentissimus, manifestique, et quam maxime in pauperes, ut veros decet Pontifices. Nihil erat quod illi melius pace communi videretur, cum ejus omnia consilia quiescente: nec tamen bellum efflueret, cum pro tutela Ecclesiae dignioris suscipiendum foret. Sed sermo, non oratione victoriorum, neque propter in-

gested that
the 1997

jurium vindicandam, fumenda dicebat, sed propter potatem obediendam: finem vero belli, non rapinam aut gloriam, sed quietem esse debere.

a. Hujus itaque Pontificatus per duos annos infelix pluvium extitit, & multorum bellorum plenus: & quod a principio multa cum infamia ab omnibus Potestatibus expetivit, difficillime tandem obviavit. Quolibetque eorum oratoribus a principio, ad persuadendam eidem ex more obediendam venientibus, fummoque pacem & concordiam fudebat, armaque omnibus deponere precipiebat. Sed inimicus homo, ut bonis ejus dederitis obsequer, haud multo post in languorem maximum cum perduxit, itaqueque inter Urinos & Columenfes maximum diffidium excitavit. Tunc etenim inter ipsas potestissimas familias immortale intercesserat odium, quod vivente Sixto Pontifice sopitus esse videbatur: sed ex Pontificis defuncto, Columenfes contra Urinos arma sumere, & multis eis incommode afficere, ac universam Urbem perturbare: quas ob res multis secleratis & damnatis, in Urbe & extra Urbem, licentia concessis fu-
dit. Quae res cum ipsa permixtus maximum animi dolorem Pontifici optimo inflixit, indeque pro Ecclesiae libertate & ipsarum subditorum tuitione, videlicet Aquile urbis aliarumque urbium & procerum, magnam

also allow
publicity.

bellum, licet inuisus, contra Ferdinandum Apuliz Regem lufcipi; & Robertum San-Severinacum, maximam cum impetu, contra ipsum ducem conduxit. Sed post varia de populatione, & vallatione atque incendio, tandem rogatus pacem cum omnibus facere voluit, et assilicet lege, ut Rex ipse tributum Ecclesie, quod singulis annis pendere consueverat, quodque Sixtus Pontifex relaxaverat, de cetero Pontificibus Romanis integre perfolveret; utque regi Proceribus, contra ipsum Ferdinandum Regem erecta, omnino ipse Rex parceret: atque illum purpurando adfringeret, ne deinceps contra Romanum Pontificem arma moveret; & pace conficienda etiam diffidia Ursinorum & Columnensium compodit, quibus ex rebus magnam fidei virtutis & constantie laudem reportavit. His ex sententia bene gestis, etiam Buchallum, Oxim Principem fidei Tyrannum, qui contra Ecclesiam rebellerat, & ad Turcum defecerat, debellavit ac expugnavit; illumque tandem capium & victum, ad Ludovicum Sfortiam Mediolanum transfudit, & opusculum sibi & Ecclesiam subiecit.

¶ Multa denique hic opusum Pontifex & Circa Pontificiam dignitatem reque publicam Christianam, nec non amorem utilitatem facere decreverat: led ob temporis brevitatem, iamque infirmatatem, ac bellorum & epidemie perturbationem, non adimpletæ modo, led nec incipere potuit. Hic Cardinalis

multos in toto suo Pontificatu creavit, inter quos (ut
alios missos faciam) Antonius Palavicinus, vir
profecto religiosissimus, optimus unus fuit. Hic post
beneficium lanitatis adeptum, Leopoldum nunc Aus-
triacum, jam diu defunctum, ab crebra miracula
enarrata, in sanctorum Confessorum numero ag-
grevavit. Venenque ab interdicto Ecclesiastico &
extensa, in eam suo praedecessore fulminaria, libera-
vit & absolvit, & eisdem hinc consideratis & amicis
efficit beneficium siquidem, quoad potuit, circa
duo imprimis amicosque, pro viribus impetravit. Nam
post corporis sanitatem, inter cetera, pro gratiarum
actione, monasterio & ecclesiae S. Mariae de populo
argenteam ecclesiam, miro artificio elaboratam, cum
magna cleri populi Romani frequentia, ipse pro
suis manibus super altare obtulit: atque alii quidam
ecclesias alios locosque jam condonavit. Paren-
tibus & agnatis aliquod beneficii signum, nisi Fran-
cis & Theodorici filijs, ostendere minime potuit:
ante enim Pontificatum & Cardinalatum, sicut duo
vires Augustinus dum in minoribus esset, diu ex
damnato coitu susceperat filios, videlicet Franciscum
filium & Theodorinam feminam, quibus nemo affi-
ciebatur amorem: ambos enim pro virili sui enebatur
amplius amare. Unde imprimis filium honoravit &
lustravit matrimonio, cum ingenti dote, colloca-
vit: Francisco autem filio dilectissimo illustris Lau-
rentii Medici Florentini filium conjugem dedit: e-
que cum moreretur maximis thesauris de consensu
Cardinalium dimisit: quos nihilominus ipse, dum
abque Pontifice pater viveret, sursum abulavit, &
Florentiam ad praedictum Medicem socerum trans-
tulit.

different,

4. Fuit itaque hic dignissimus Pontifex amabilis
virginitas, que in Pontifice maximo requiritur
decoratus, sanctitate videlicet, & iustitia, atque
prudenter: quippe qui propriam virtutem, & non alique
favore nec fortuna, ex hominis loco ad id fastigium
evehctus fuit. Tanta enim huius Pontificis fuit gloria,
ut nullus laude crearet antilique viviperatione de-
erearet: nec plura de ejus laude ob ingenii exiguita-
tem referenda censeo. Denique relicto apud omnes
Christianos fidei desiderio, moritur, & apud S. Petrum
magis launetur postquam fepeliatur. *Sirphobus de Insigni-
bus apud Raynaldum, die, August, xxv. Julii in die S.
Jacobi, sexta vel septima hora noctis: que ubi, post
ultimæ mediæ corruentibus diem naturalæ, esset inter
secundam & tertiam nocturnam* mortuus est. In-
nocentius Papa VIII. cupiens amplexari requiescent in pace.
Carringtonius ait in sequentibus hystorie impressæ typis
23. *& Gerolamum s. jam usque docti quam viris sine spe
suis esset editoris, eum laud dabo amicum, quem
qui Mij. veterum exempla submisserunt Conclusionem
Gellio.*

3 Sepulchrum autem Innocentius, jussu Ciacconio, in aereo monumento, quod extra jussit ejus nepos Laurentius Cybo, Cardinalis Beneventanus, jussu *Septimus?* aram ab eo designatam, in qua ferrum haet, quo Christi laus apertum fuit, condidit. Hunc monumentum, equis *Artemus?* ejusdem ad vivum superpositum est simulacrum, eodem aere, *Pauca?* effidens in vitro, & dextera lanceam manu tenens, in memorem illius sacra Lancea, sibi a *Bojardo?* Turcarum Imperatore transfuisse. Quod quidem nobilissimum monumentum, una cum eodem, alteriusque desuper jacenti ut mortui simulacro, ad hunc usque diem in navi ejusdem Ecclesiae, in amplissimo formae exedificat, ad sinistram introitus ibi apparet: eleganter vero totius aperi *capitulum?*, aere expressum lamina, videre licet in *Oldani?* sepe dicto Ciaccone

6 *Quod attinet initium anni civitatis in Bullis Inno-*
centii

Apud eum ad certamen anni creatus nuntius sub hoc Pontifice
 A centii hujus servatum, si eos sales consideres quas prius Waddingus, immo etiam judicibus abjectis sub servatum fuisse, ut nupam ad xlv. Martii praeberetur annus: hoc enim invenies scire Bullam 4. 10. 15. 16. 17. 22. 26. 36. & 45. nec quidquam propriis eris quum ut judices, per moram 17. postea errorum solum ut pluribus signati nota anni 1488. quarum antepenultima data fuit v. Idus & pridie Idus Januarii, ultima vero v. Kal. Martii, omnes anno Pontificatus quinto, interseferunt penultima una eodem quinto anno data 12. Kalend. Martii, sub nota anni 1489. Verum ad Bullarum Cherebini effertent oculis, videbit non ita constanter servatum morum antiquitatem, quia aliquae ordiantur annum a Kalendis Januarii. Nam Bulla ista 53. signata data Anno incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo octuagesimo octavo, Idibus Januarii, Pontificatus anno quarto, secunda Bulla 17. signata anno millesimo quadringentesimo nonagesimo primo, octavo kalendas Februarii, Pontificatus anno octavo: quae nequeunt comparari, nisi annus ille Christi praeberetur a quo in Martium anni nostri accitetur. Eodem modo procedunt in Bullae Augustiniano Constantino prima & ultima Innocentii, haec signata die decima sexta Februarii, millesimo quadringentesimo sexto, Pontificatus anno secundo; illa die decima septima Martii, millesimo quadringentesimo octuagesimo nono, Pontificatus anno quinto. Item in Bullae Cessurensi Constantino 103. data die 5. Januarii 1488. Pontificatus anno 4. cui si aptari debet, correptione recte, Constantino 100. ibidem, pro ea quae nunc fessur die 30. Februarii 1487. Pontificatus anno secundo, scribi debet, 1486. vel anno tertio: alterentium non conveniunt charactere. Est porro in Cherebini Bullarum etiam mirabilis, quod in praecitata Bulla 13. cui 10. in subsecutiva quum in publicatione die ad longum subseribitur annus octuagesimus octavus, addaturque in publicatione etiam nota Indictionis sextae, quae mensis Januarii cadere non potest nisi in annum dominicatum MCCCLXXXVII. subseriptum legitur in style vetere, Lecta Roma in Cancellaria Apostolica die Sabbati, 19. Januarii 1487. Etenim sub Bulla 3. style vetere data anno millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto xiii. Kalendas Martii, Pontificatus anno primo, subseribitur in forma style recentioris, Lecta & publicata fuit superascrips Bulla in Cancellaria Apostolica die Jovis, xvii. mensis Februarii, Pontificatus Domini Innocentii Papae VIII. anno primo, quae magnam styli inconsistentiam sub hoc Pontifice arguunt. Ceterum statim passim, quod anni Pontificatus totum sumptum fuerit a die Creationis, eo quod Bulla 9. data 21. h. D. MCCCLXXXV. tertio Kal. Septembris, & 10. signata die trigesimo Septembris, dicantur data anno Pontificatus tertio, una scilicet ante altera die post anniversarium Creationis. Sed contra est, quod Bulla 33. apud Waddingum veterem data anno Incarn. Dom. 1490. 7. Idus Septemb. Pontificatus 6. qui Septembris fuisse, si annus esset a v. Kalendas Septembris subseribatur: scilicet tamen uno in sequepore errorum recte, quum in duobus numeris ad longum expressum sit errorem in sensu suppositis: nisi in hoc versasse Notarios Pontificis dixeris.

INTERPONTIFICII HISTORIA

Et Italico Anonymi curvi.

Scripta hujusmodi
 Obit Innocentius Papa VIII. post longam infirmitatem, xlv. Julii MCCCLXXXII. inter quorundam & sextam noctis, & quapropter multi Cardinalium, qui decreverant proximum Augustum hilariter transigere, & ferventem in leocoseum tolerare beneficio

temperantis per vicina castella aeris, consilium fuerat ad creandum succellorem regredi in Urbem. Corpus defuncti portatum fuit maiore ad S. Petri, contrantibus illud Cardinalibus Beneventano, Albicini, S. Anastasia, Medice & S. Severini, qui tunc pro Galero accipiendo advenerat: remanisque expositus venerationi populi ad plantas ejus defunctus accurrens: felix, cui deinde sepulto idem locus obtigit in quietem, ubi olim inventa fuerant S. Augustini Reliquiae. Verum Urbs tota erat in tumultu, voluntatis per eam male feriatum hominum catervis, nec paucos occidentibus, quia in tribunalibus nulla ministrabatur iustitia, dum Judices clausos se continebant metu mortis. Hac de causa, nec in seditionem res verteretur, Cardinales deputaverunt viros duos, quorum unus custodire Palatium, alter Civitatis praehideret. Gubernator autem Palatii fuit Gundisalvus Archiepiscopus Tarracensis, nobilissimus & sapientissimus Hispanus: cuius opera per fuerat conclusa inter Innocentium Papam & Regem Neapolitanum, deinde sedicio Afcularum composita, quomodo Alexander Papa Urbis denique Praefectum fecit.

Sequenti die corpus suum exequi, quibus Octavo Augusti finitus cantata est Missa de Spiritu sancto; cui Cardinales omnes praesentes interfuerunt. Finita Missa, Bernardinus Caravaglia Episcopus Caragenensis, Orator Regis Hispaniarum, eruditissimus elegantissimisque sermone habuit: quae res, quoniam tunc multi Hispani ad publica munia adhibebantur, augurio fuit Papam quomodo Hispanum forem. Ad hujus electionem in Conclave processerunt Cardinales xxiii. quos inter Massius Girardus Cardinalis Patriarcha Venetus, ex Ordine Camaldulensis, homo decrepitu: qui intellecta morte Innocentii Romam venerat ad recipiendum Galerum, quamvis age movere se ac pedem figere possit. Fuit autem Conclave constitutum in capella Sixti aulique vicinis, ad cuius custodiam excubabant Principum Oratores.

Discurrebant per urbem turmatim latrones, homicidae, exules, & quodvis genus hominum pestiferum; palatii autem Cardinalium, ne expleretur, prospectum erat per custodes idoleptarios. Tamen, licet tota in armis esset Roma, nullus notabilis tumultus exortus est; solum inimicitiarum causa occidebantur impune multi. Plateae Burgi, repagulis strababatur clausae, custodiebantur a milibus, & leviores armatae equites continuo circumstant Palatium. Cardinales interim, multa diligentia tractantes inter se, die secundo omnes volentes accesserunt ad adorandum Rodericum Borgiam Vicecancellarium: qui omnem artem induit: quae impudenter ut immoderate ambitioni suae faceret latis, modique omnibusque licitis & illicitis conciliaverat sibi animos omnium Cardinalium potentiorum. Sub Auroram, exposita per fenestram Crucis, publicatum est haberi Pontificem sub nomine Alexandri, & Basilica S. Petri flammis repleta est populi quasi innumerabilis multitudine, spectatum accurrens. Dum igne rediebat ecclesiam, erant ego altari majori vicinior: cui cum appropinquasset Papa, exceptus inter brachia fuit a Cardinali S. Severino postquam in Cathedra; ubi ei publice obedientiam praestiterunt Cardines per pedum osculum.

3 Prius autem quam ab altari descendere Papa, Vice cancellarius creavit Afcianum Mariam Sforza: quia hoc ei promiserat in Conclavi. Deinde cantata est more solito Missa; & Cardinales suum quoque domum reverti sunt, maecente apud Papam ad prandium Cardinali Sforza, & pauculis aliis. Tota Urbe laetentissimis ignis infulsit fuerunt, ejusque Senator (erat hic Ambrosius Mirabilis, Eques Medicolanensis)

restituere
 non est
 illud

E
 Corinthe
 1. Corinthe
 1. Corinthe

de prius
 per eum
 portaretur

relatam de
 la ma Card
 Borgiani

non inven
 non quibus
 moti erant
 domus

36) in Capitolini signa laticia indistincta exhibuit: fuit enim in e dignitate confirmatus a Pontifice. Postea autem Episcopatus Persinus datus fuit Joanni Lopez, antea e Scriba Papali, cui prius data fuerat Dataria: & in hac successore obtigit Bernardinus Luna Papensis, cum favore Cardinalis Antooni Sforza. Transactum ipsius creationis die, sub horam secundam noctis, Seniores, Conservatores & Capita. Regionum Urbis. cum plurima Romae nobilitatis juventute, necesserunt pulcherrimo ordine ad Palatium Pontificum equites omnes, cum sacibus in manu ardentibus: & in area S. Petri quoddam quasi torneamentum instituerunt, varios in flexus gyrosque circumferendo esidem faces. Idem etiam fecerunt in atrio Papali Palatii, cum maxima satisfactione sue Sanctitatis: quida camera propiciens, sua eos benedictione impertivit.

4. Postea die xvi. Augusti, coronatus est Papa maxima cum ceremonia: longe tamen majestuosior fuit processus ejus ad S. Joannem Lateranensem, pro inenda possessione supremi Episcopatus: in quo ceteros omnes Papas antecessores suos splendore & magnifi-

centia superavit: cum placeat omnes ornata esset D. corymbis & floribus in arcus triumphales contextis, ad imitationem veterum triumphum. Ultimo Augusti Consistorium habuit, in eoque Cardinalis creavit Archiepiscopum Montis-regalis, nepotem suum: *scilicet Joannem Borgia. Hoc habui quo addere memoriam, ejusdem fere sententia nec minoris auctoritatis, a Reginaldo additis de creatione Alexanderi: in quibus praecipue considerationis sunt verba Stephani de Infisura, Anno Domini mcccxcix. Augusti mensis die undecima, videlicet die Sabbati, summo mane, Rodericus Borgia, nepos Callisti, Vicecancellarius, creatus fuit Papa. Concursum dei & Sabbathi non patimur dubitare nos, quia certus sit dies Creationis: qui videtur supra secundus dici, non ab ingressu in Conclave, sed a capta translatione inter Cardinales: si vero ipsi illud ingressi sunt die octavo Augusti, ut supra dicitur: & eaque differri intelligatur capta sequenti die, non post mortem Innocentii (sic enim notatur xxvi. Julius) sed post constitutionem Gubernatorem Palatii alioque provisiones factas per Urbis consilia.*

CCXVIII. ALEXANDER VI.

ALEXANDER, Papa ejus nominis VI. natione Hispanus, Rodericus antea vocatus, S. R. E. Archidiaconus, Callisti olim Pontificis ex fratre nepos, anno mcccxcxii Innocentio Papae consensu Cardinalium Pontifex successit,) xi. Augusti, coronatus, xxvi. in Dominica; fedt annos xi dies viii. defunctus anno mdxi. xviii. Augusti, sepultus in Vaticano: & vacavit Sedes mensem i. dies iii.

Hunc quaque Pontificem a die Creationis suae capisse annos Pontificatus numerare, saltem magis ordinari, fuisse Bulla 9. apud Cherubinum, data anno Incarnationis Dominicae mcccxcix. xi. Kal. Septembris, Pontificatus anno viii. & Bulla 19. apud Waddingum, data anno Incarnat. Dom. xiv. Kalend. Septembris. Pontificatus anno tertio, respectu Ordinationis necdum incognita. Ipse autem Ordinationis die invenit signatas gratias datas primas apud Waddingum. Ne tamen absolute ad valuisse afferam, facis Bulla 77. apud eundem Waddingum, data (nisi error subit) anno mcdi. xxi. Kal. Septembris, Pontificatus anno xv. qui cum respectu ad diem Electionis debuisset numerari annos 2. a novem diebus incognitis.

Magis certum est, verum fuisse tunc temporis styli Notarii, etiam in Curia, quod ante circuli initium. Nam apud Waddingum inveniantur omnia Bulla quindenis, videlicet 4. 5. 17. 19. 34. 37. 38. 43. 44. 50. 70. 81. 82. in quibus producti dicendus est annus usque ad diem Incarnationis: inveniantur autem nihilominus novem, videlicet 9. 12. 13. 19. 68. 69. 71. 72. 81. quae confenda sunt annis ordinis Kalendis Januarii: & cum his facit tertio in Bullaria Cherubini, data anno Incarn. Domini. millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, septimo Idus Januarii, Pontificatus anno quartum. Denique in Bullaria Lateranensi invenitur Breve simili styli, datum sub aenulo Piscatoris, die undecima Februarii, millesimo quingentesimo, Pontificatus anno octavo, numeris ita ad longum expressis.

ACTA PONTIFICATUS

En Visit Pontificum Joannis Stella.

Hic ex gente Borgia, nobilissima Hispaniarum familia duxit originem, quem Calixtus Papa III. ejus patruus a puero educavit, instruxitque atque

ad hujus dignitatis gradum preparavit, unde & literis humanis pariter & divinis a principio summo pere illum instituit & erudiri curavit: in quibus certe, ne erat acri ingenio adolefcent, praestantissimus evasis: quo factum est ut in explicandis consiliis optimam facundiam, ab ipsa sua adolescentia, demonstraret. Quapropter & in ipsa juvenili aetate Cardineum manus ac Vicecancellarius officium, ad quod prope omnes graves Curia Romanae referuntur expeditiones, ubi & maxime ecclesiasticarum rerum referantur mores, eidem concessit. In quo quidem officio tanta cum omnium Carialium benevolentia atque admiratione se exhibuit, ut tandem ad id saluginem merito pervenire mereretur: in quo quidem officio per quatuor & quadraginta annos, maxima rerum pericula atque naufragia constanti animo (serens), maximum experimentum de se dedit. Nulla equidem negotiorum gravitas, aut Romanae Ecclesiae conditio, temporumque difficultas contigit unquam, quam in officio non fuerit expertus, quaque non concessit consilio. Idcirco itaque Pontificatus ab omnibus Christianis Principibus, & praecipue Italici, maxima pompa est saluatus.

Hic ideo hoc nomen magnum decretum fuisse arbitri, quod ejus regius imprimis aspectus, ac coelestis quidam in eo species virique & homini & Pontificatus spe conveniret: quia Alexandri omnes tum Pontifices tum Reges, Pontificum & Imperium sollicitudine gessere, ut eorum gesta feliciter demonstrant. Hic itaque ex suis, ut moris est, duos Cardinales, videlicet Joannem Borgiae Montis-regalis nuncupatum, & Valentianum similiter Borgiae creavit: quem quidem Joannem nepotem, S. Salinae Presbyterum Cardinalem, ex sacri Senatus-consulio Legatum declaratum, secundo fuit Pontificatus anno, Neapolim, cum ingenti Praetorum & Curialium comitiva, ad Alphonsium super Regem cretum irrevocandum & coronandum, misit: quod & factum fuit, multa cum

Cardinales creantur ex fide.

Attendant ordinem.

fo-

A sollemnitate & ceremoniarum omnium exactissima observantia. Quo facta, fusus cum eo, maxime propter adventum Caroli Gallorum Regis, inire: in quibus duobus, videlicet Pontifice & Alphonso, spes omnis contra Gallos relicta erat. Tunc Iulianus a Ruvere, S. Petri ad vincula Cardinalis, Sixti Papae nepos, Officiis oppidi Dominus, jam cum Gallorum amicis & Pontificis hostis effectus, Tiberim fluvium interclusit, & ex commatu in Urbem devehentibus quosdamque statim Romam ad eorum omnium inopiam devenerunt. Tum vero Pontifex, cum aerea Romanorum numero & virtute strenuus secutus esse videretur, appropinquante Gallorum Rege adeo territus est, ut vi illa ac magnitudinis animi elanguente, ad oblatam per Regis Legatos conditionis primus deliceret.

Tum populus ex summa tristitia in plausum & letitiam converterit: Pontifex invitus Regis (Alphonsi) copias, quas in auxilium venerant, extra Urbem excludit, ipse vero in arcem S. Angeli se contulit, formidinis pteos. Carolus Kalendis Januarii cum universa exercitu Romae excepit, in palatio Divi Marci sedem locavit: ubi cum Pontifice compositis rebus, inter mutuos complexus, Maclaviolem, unumque Baronibus Regi carissimis, meritis amicis auctorem, Cardinalem designat. Subjugata deinde rerum quasi domina Roma, v. Kal. Februarii Rex Gallus discessit: & jussu Pontifice, Zizimum Imperatoris Turcarum fratrem, virum maxime virtutis & strepui acoim, ut omnia in Turcos moliri videretur, secum abduxit. Ejus causa Pontifex quadraginta militibus omnium auroreum singulis annis data ratione ac fratre accipiente, tradiditque cum ob causam habens Turcos extra Italiam coercitos fuisse: qui paulo post negligentia Regis rheumatismo moritur, non parva rei Christianae peritura.

His cogitis Alexander Pontifex sibi timens, depolita spe, quam in Romana turba rei militaris experire posuerat, Urbe extrema inopia laborante, cogito Caroli Regis odio ac Valentini Cardinalis fugi, instantem ruinam refutandam, inexta consilio valvatae: (tandemque) statuit, convocato Patrum concilio de summa rei deliberare, in quo hac paucis cunctum accepimus. Videtur, inquit, filii, Carolum Gallorum Regem magno Italiae parrem subegisse, & eam armis virisque implevisse, ac Pontifici Sedi oppida urbesque ademisse, jamque penitus Ecclesiam eversum. Videtur etiam multos proditores, multos Ecclesiae hostes cecidisse, nemo saltem in reliquo totus erit: hinc profecto mea sententia discedendum est. His dictis consilia vocis fuisse, aliis alia judicantibus. Tandem visum est, in tanto rerum presentium discrimine, ostantes Italiae res Principum posse sordere contineri, & ed id Maximilianum Romanorum Regem, Ferdinandum & Elisabeth Hispania Reges, Senatum Venerum, ac Ludovicum Sfortiem Mediolanensem Principem idoneos esse. Missis igitur Legatis nova fœdera inter hos Principes circiter Kalendas Aprilis ita fuerunt, ut Senatus Venetus per Legatos suos adeo constanter hoc fœdus stabilivit, ut imperium omne pro Italia & Ecclesiae salute facile expositurus esset. Regrediente autem Rege ex Neapoli Romam, cum id intellexisset Alexander Pontifex, Hieronymo Georgio Equite, Veneto Oratore, fœdente, militibus, quos Venerum Senatus paulo ante ad ejus tutelam miserat circumsepsit, in Urbem veterem primum secessit, deinde Perusia decessit: Anconam adire, & Venetiam postremo navigare si opus fuisset.

Reverso denique in Galiliam Carolo Rege, & ibidem haud multo post defuncto, ac Ludovico Aurelianensi eidem Regi iurrogato, Alexander pristina formidine liberatus, plurima meditari coepit, & quid

quidem permixta, quæ ad preces usque ad votum D per omnia semel succelleret. Nam Ludovico Vicentinis Mediolanensem Ducem captivum, & in Gallis visum abductum, & ejus imperio ad Gallos perducendo, cumque & Parthenopium regnum Galli denuo sibi woodicasset: hic suppositum Pontifex cum Francorum Rege & Venetis nova percessit fœdera, in quibus confectis exercitus magnos congregavit, & Valentini Borgia virum imperrimum eidem ducem & imperatorem præfecit. Qui dum congregatis omnibus imperio, primo omni cura contra Catharinum Vicecomitem, Hieronymum Riarum Comitem relictam, (Forlivium) Principem, expeditionem assumpsit, & cum legionibus tandem Imolam civitatem devenit, quam peos Catharinus in nullo perterrita confederat, (tamque) expugnavit. Ubi cum Valentini virtus videretur superior, Catharina virago relicta Imola Forlivium se recepit, in quoque relictam a Valentino obsequiatur. Quam cum aliquando appropinquasset, & mira solertia se defendere, in magnum periculi rerum opportunitatem deduxit est. Vtrum tandem cum viribus Pontificis obfistere Catharina non posset, post captam armorum vi civitatem, & arce tormentorum ictibus lacerata, a Valentino capta est: argue ipsa Catharina captivata Romam missa, Pontifici viam presentata est: ex quo Pontifex ipse, non aliter ac si permaximum superasset Ducem, est gloriant. His gestis bellum contra Faventiam, munissimum Manfredorum orbem, movit (Valentinus): quam deum post multas oppugnationes, cum magna suorum militum coede, obtinuit (qua tandem in Venetum meos devenit) & Hallorem patrum urbis Principem, pro sibi oblato, Romam ad patrem Pontificem in triumpho modo perduxit.

His facinoribus tam egregie tamque strenue a Valentino confectis, Pontifex in admirationem sui adductus immolupescens, ipsum protius cum eustoriæ Apostolicae Ducis dignitate insignivit: illamque civitatem eorumdem atque aliarum ditionis Ecclesiasticæ urbis Principem declaravit. Deiecit itaque Regulos omnes, quos prædecessores sui Pontifices, maxime Clementis VI. annis centum elapsis, in urbibus Flaminis & Umbriae Vicarios Ecclesie instituerant, videlicet Manfredos, Ordelfos, Malatellas, Feltranos, & Varanos: & eorum civitatem Valentini Borgia, jam Ducem & titulo Ducatus decoratum, Principem instituit. Hic ubi, multas pecunias in belli sumptibus, atque in dotanda Lucretia filia, quam copulavit matrimonio Alphonsi Essensi Ferraris Ducis, splendide erogaverit, nihilominus & in monasteria S. Angeli arce, quam minus infirmis ultra modum ingenti impensa reddidit, & in exorandis Divæ Mariæ Majoris Urbis templo, eplum ejus incredibili polibritudine desaurando, vias quoque publicas Leoniorum viris sternendo, atque alia & alia in Urbe ædificia instaurando, plurimas pecunias onoc usque erogavit. Multos etiam Cardinales hoc usque creavit, inter quos fuerunt duo Veneti, Dominicus Grimani, & Marcus Cornelius Juliburgum, per univerfum Christianam orbem a prædecessoribus sui institutum, in anno salutis millesimo quingentesimo honorifice celebravit.

Tandem, post multa bella in Italia atque in urbe gesta, xviii. die mensis Augusti veneto perit, & apud S. Petrum, ut decet Pontificem, magna fuerit pompa sepelitur: quo mortuo vacavit Papatus mensis i. & diebus v. compunctis atque tristibus. Monumentum quod cum habuit in Vaticana, & ejus reliquias adhuc servantes in egypto, elegant fane & vasa dignam, Oldisius representavit, alio aucto Epitaphio inscriptum quam penitus hifce verbis: Alexandri sexti Pontificis cadaver hic clauditur: quando die postea

factus cum
Alphonso
& Nepos
Caroli
Sixti

hic tamen
autem regis
autem Alexan-
dri

de quibus
autem
autem

Alphonsus
Ferdinandus
Ferdinandus
Ferdinandus

Gallia
Gallia
Gallia

per Pontificem
autem

Roma
Roma
Roma

per Clementem
autem
autem

Alphonsus
Ferdinandus
Ferdinandus
Ferdinandus

Alphonsus
Ferdinandus
Ferdinandus
Ferdinandus

A *translati sunt in Urbanam ecclesiam nationis Hispana, dicitur in Calisto Papa III.*

Tamhu Cap
tuli de
no Hispan
na Regibus

B *Haec Pontifici Hispaniarum Reges acceptum referant Titulum Catholici: testatur enim Philippus Comitus, lib. 5. de bello Neapolitano indeque ad annum 1496. refert Oedericus Royaladus, decrevisse Alexandrum attribueri illi ut Christianissimi dicerentur, & in suis ipium litteris acque sermone hoc vocasse: sed cum ex Cardinalibus quidam resistere, neque Galliam vellet appellare illa privari, Catholicos nominari iussisse, ob Catholicum scilicet fidem, expulsi Manica flabiam in Hispania, & in novum Orbem felicitate vocem. Nec desuerunt sui isti Titulo Sacerdotes, perpetui fere bellis contra infideles haereticos gerendis, videlicet Carolus I. Rex, at V. Imperator sui nominis, & rursus consequenter Philippi: quorum egregio potest Carolus II. nunc solus reges, & Austriacae Potestatis eque Venerabilem Eucharistiam illustria renovat identidem exempla, sicut in Prophecia Moysi fuisse declarari. Dignus proffuso illorum, quod dixi, & Corboam in Hispania Regum bene: cui perquam congrue aptentur elegia, quibus ab Ariano haereticis ad Catholicum Religionem tradidit Recaredo Regi Tolentano Concilio anno dicitur invenitur acclamasse. Cui a Deo aeternum merium, nisi vero Catholico Recaredo Regi? Cui a Deo aeterna corona, nisi vero Orthodoxo Recaredo Regi? Cui praesens gloria & aeterna, nisi vero Amator Dei Recaredo Regi? Ipse novatum pibum in Ecclesia Catholica conquisitor: ipse meretur veraciter Apostolicum merium, qui Apostolicum implevit offi ium: ipse sit Deo & hominibus amabilis, qui tam mirabiliter Deum glorificavit in terra. Responsum porro in Hispania Religione inflatur Alfonso I. Iam inde ab anno DCCXXXVII, quo Sacerdos Pelagius Regi successit, & cognominatus Catholicus, teste Luca Tudenzi, eundem Titulum, sine hereditatibus transmissit ad successores, multis tamen suspendendi dimisit: non quibus apud Michaelem Angelum Laetis in Vita Italica S. Ferdinandi, Ordinum I. anno DCCXXXVII. Sanctus Castus anno CMXXX. Alfonso VI. anno MLXV. Alioquin VIII. anno MCLX. & Joannes I. anno MDCCLXII. Castelle Reges, eundem Titulum adamque perenniter in vestitus monumentis, utitur in Argentea Petrus I. & II. sub anno MDCV. & MDCVI. Quid quod etiam Christianissimi Titulus, Franciae Regibus, jam inde a Scipio ferunde origine quodam quasi jure proprius, Hispani detestantur ante illos pervenire: nec enim soli Recaredo acclamatus est, tam in Concilio Tolentano quod dicitur, immo etiam in altero anno DCXVI. de Barcomensi anni dicitur. Sub istius Cunctis in Tolentano vi. anni DCXVIII. ut itatem ex praefero Sisebutum, qui expulsi tota sua regna Judaei eandem appellatorem commovere dicitur, etiam anno DCXVI.*

INTERPONTIFICII HISTORIA

E *et Italico Joannis Brocardi, Clerici Ceremonialis praesentis.*

Proven
turi
dicitur
a
m
n

V *Enno eximium Alexandrum vulgore apino fuit, etiam scriptis confirmata a Petro Cardinale Bambo & Raphael Volaterrano, ad eamque opinionem alius figenda in volis, quod eadem potest tempore morbo correptis fuerit Caesar Burgis, & Hadrianus Cardinalis, uno cum Pontifice tuati. Sed ubi huiusmodi indicant Diaria Vaticana, ad famam illius dissimulandi fidem allegata a Royaladus, morbum postulat aeri tribuere, & verbum fere consensu communi quod natus Historie Interpontificii huius scriptis Italica Ceremonialis Clerici, uti hoc praesentis, in sequenti autem Interpontificio de scribendo ipsum se no-*

minans Joannem Brocardi: quem placet Latine & D *finire scribitur audire, fuit audire & vidit, in cyris, quas vultu scribitur invenimus, sed de corrigendis, dum annis 1511. pro 1503. hora 12. pro 12. & alia nonnulla exarant contra memum dilleris, quibus errasse non possit.*

Me. fides
fuit m
m

x *Sabbato mase, die xii. Augusti motu. Alexander fecit Pontifex Maximus sentire caput se male habere, & circa horum xxi. correptus fuit febris; quod ipse ad extremum adfuit dumque afflixit. Die xvi. cum extraxisset esset sanguis ad sex uncias, supervenit tertiana. Die Jovis, quae erat xvii. medicinam sumpsit. Die Veneris proximo, Confessionem fecit Domino Petro Episcopo (Rainenem Italicus tentus vocat, Culmenem Lemus: qui a nem Cisterna vulgo Rain, eorum quidem in Bavaria oppidum, sed non habet Episcopum; Culinia vero Episcopatus quidem est, sed in Proffia: utentem fatis placet, neque in mundum aliquod iussit vancor) Idem Episcopus, postquam coram Pontifice Missam celebravit, eidem residendi in lecto Viaticum sacrum percipit. Missa intercurrente infirmitate Cardiales, Cozcozicos, Montini, regalis, Ardenensis, Calanova & Constantiopolitani, ad quos deinde se convertens Papa, dixit se male habere. nec multo post, cum extremam Unctionem suscepisset a praefato Episcopo, expiravit coram Domino Dataro, eodem Episcopo & equitibus nonnullis, qui habebant culcidium. Die Valentini, quo eo tempore decumbat ager, misit D. Michael cum multo comitatu, ut clauderet portas, responderet cameris & habitationi Rapali. Eorum vocis, inveniens Cardinalem Casae novae, minabatur strangulare eum & per fenestram deicere, nisi sibi traderet claves Pecunia: & omnia. Perterretus ille, porrexit claves: ipsi vero turmatim magnas cum violentia intrantes in tamen am fecerunt, quiddam in duabus capis repererunt nummorum (erant autem circiter decem milia ducentorum) diruperunt.*

E

Dilectus per
m

3 *Circa xxi. horam aperta fuerit porta, & publicata est mors Pontificis: Intererea temporis ejus famuli vindicaverunt sibi modestam illam sepeliscellam, quae erat in vestuario. Die Valentini rogo magnitudinis temporis omquam vivitque Papam. Socius meus, Ceremoniarum Magister, videns Papam mortuum, suis manibus quod posuit fecit, ac deinde iussit per famulos de lecto extrahi. Vocatus quoque ego ium, paulo antequam mors Pontificis evaniret Cardinalibus: quibus omnibus deinde intamari possi, ut dignaretur lesistere ad Minervam, ubi in medio sacralitae dispositi in quadrum fuerant scannae quatuor. Sequenti nocte Romam rediit (ita leguntur, qui ex burgo S. Petri, ubi est Palatium Vaticanum, Tiberim transeunt) comitatus octo custodibus Palatii, relicto Papa subique custodia illa: mandavitque Carolo Corsi ex parte Vice-cancellarii, sub prima amittendi officio, ut ipse et socii universi Clero civitatis iam Regulari quam Seculari edicerent, convevendum sequenti die, ad horam xii. in Palatio, pro convevendo calavere Pontificis a Capella Majori ad ecclesiam S. Petri, fueruntque in eum finem preparatae fontia trecenta calabae.*

publicat
in morte

4 *Die sequenti, praecedente Clero Religioso de more, portatus fuit Papa per arcam basilicae S. Petri a quatuor pauperibus, manum feretro ex laere admoventibus Canonici. Cum repositus esset in ecclesia, cum expectare ut diceretur. Non intra in iudicium, haud reperiebatur Clerus. Cepit tandem Responsionem, Libera me Dominus: quod dum canitur, milites, quibus demandata erat custodia Palatii, violenter rupturunt suavia de manibus quorundam Clericorum. Reliquus Clerus se contra illos ipsi utebantur suavia, milites vero armis inflabant: unde terribi*

F

indicant
resque

quibus
a multis
n

A omnes, omisso cantu, ecurrerunt in sacrificium; & mandit ibi Papa solus. Ego igitur aliquo arripimus feretrum Pontificale, deculimusque ioter altare majus suamque sedem, converso ad altare capite. Eodem mane sedecim Cardinales convaluerunt ad Misoriam, qui Gubernatores Urbis nominaverunt Episcopum Ragulinum, assignatis ei pro custodia militibus ducentis. Postea officium Camerarii dederunt Archiepiscopo Salernitano. Coram illis Cardinalibus diffra- gunt etiam fuit plumbum Plumbasorum Alexandri Scati; mandatumque est ut *Annulus piscatoris* con- signaretur Dato, quod fecit Cardinalis Calisto- novus. Deinde factum est inventarium suppellectilis & mobili- um Papalium, quod inventa fuerunt esse maximi pre- tii: & quomvis a supradicto Michaelotto perquisita esset diligentissime omnia, inventum nihilominus adhuc est leoninum, panno viridi opertum, in quo erant gemmae ac lapides pretiosi, quorum valor ad vi- ginti milia scutorum aestimabatur.

G Dum Papa adhuc staret ante altare, cepit e- gressere & deformari, ita ut sub horam xxiii. si- milis esset aeternino panoo; facies autem profus ob- scura & sorda, natus plenus leetoris, os dislensum, & lingua adeo tumefacta ut tota labra impleteret, quod sane horrendum visu erat. Vespere post horam xiiii. delatus est ad Capellam a sex bajulis duobusque li- gnariis fabris; qui circum eum jocabantur ridebant- que. Et cum sandapila facta esset iusto brevior, com- pingebant & pedibus conculcabant corpus, ut totum introruerent, postquam prius ipsum epollissent mitra & panis, eorumque loco obvolvissent vetus sordidissimumque caputem; atque ita posuerunt in sinistro angulo altaris S. Petri. Eodem die Silvius Sa- vellii, Marelicallus Curie, permisit omnes Savellos incarcerationis libere egredi.

Io secunda congregatio, habita xxi. Augusti, cum illis fuit Carolo Alfonso Capitanio, ut cum his mille militibus lobano stipendio custodiret diligen- ter civitatem: placere etiam repagulis obnoxia sunt, ne esset equitibus liber transitus discursusque, Castellanus S. Angeli promissa quibusque Cardinalibus scilicet Crucis, Medici, & Casarino observare fidelitatem Collegio, idemque promisit pro eo Orator Regis Hispaniz. Eodem die liberati fuerunt ab eodem Castellano, sub cautione viginti millium ducatorum, Audi- tor Camerz, Abbas Cajetanus, Bernardinus Abbas Alviati, Jacobus de Saranello, & alius quidam Ab- bas. Eodem die Hispani incenderunt palatium Urbi- norum ad Montem-Jordani.

In tertia congregatio, habita ad Minervam, factus fuit magnus tractatus ad inveniendum concordiam cum Duce Valentino: qui valde humilem se monst- rabat Collegio, offerebatque ei *jurare fidelitatem* quan- documque placeret. Deposuit igitur fuit Pandolfus Notarius Camera, quicum Duce stipularetur quod- dam mandatum, in persona D. Agapiti de Ameria Secretarii sui. In quarta congregatio, quae fuit se- decim Cardinalium, ab eodem Pandolfo lectum fuit mandatum, & D. Agapeto pre-jurando firmatum juxta, quod alius etiam Dux fecerat coram Papa. Pro- misit insuper defendere Collegium & quemcumque Car- dinalem sigillatim; nobiles item Romanos, civiles; & populum, nec non Cardinalium domus custodire. Hoc vero ut faceret etiam libentius, confirmatus est ei ti- tulus Capitanie Ecclesie, usque ad electionem novi Pontificis, cum omnibus consuetis honoribus & su- orationibus. Denique de consensu omnium Car- dinalium constitutum fuit Conclave, parandum in Ca- stello S. Angeli. Ut autem majori cum tranquillitate posset Pontifex eligi, ea parte Collegii scriptum est ad Prosperum Colomanum & Urbinum, ne venirent Ro- mam: sed contra voluntatem Collegii iocravis Pro- *Proprium Mss.*

per eadem die, ac postea sacraliter Sequenti die, quae fuit xxi. Augusti, Romam eum ingressi sunt Ludovicus de Rutiliano & Fabius Ursinus, cum ducentis equitibus totidemque pedibus, ac plures quam ducentas domos expilarunt circa Palatium eandem, inter quas fuerunt ades Cardinalis Casani; ac postea da mandato Collegii recesserunt.

In Die Venetia, quae fuit xxi. Augusti, vocati fuerunt in Congregationem duodecim Cardinalium qua- tuor Oratores, Regis Romanorum, Hispaniz, Fran- ciz, & Venetiarum, simul cum Secretario ejusdem Reipublice; etique inunctum fuit, ut perisderent Duci Valentino excedere Roma; Oratores autem Hispaniz & Franciz inunctum est providere, ne milites sui eodem accederent. Dulsatum fuit inser Cardinales & Oratores per horas tres; multaque pro- posita & conclusa sunt, quae longum foret recollere sigillatim. Ipsi vero Oratores eodem die reverunt in Vaticanum; ubi habitabat Dux, fusseruntque ei ut Urbe excederet & milites suos ablegaret. Respondit Dux, neque intra neque extra Palatium securum esse se; adeoque necesse esse sibi ut Romae maneret cum suo armato milite. Obvenerunt ei, duobusque vel tribus ex- fuit, cameram & recursum in castello S. Angeli: sed non placuit ei castellum tamen acceptabat, quando il- lue ingredi posset cum suis quoque vellet, offensa reliquos deinde foras dimittere. Reversus sunt ergo Oratores cum modica omnino satisfactione nam Collegio, quod opinabatur castellum esse sub obedientia sua, non placebat Ducem illum admittere eo quod volebat modum, ne poterat ei aliter securitatem prestare. Interim inaudi- vit castri Praefectus, quod Cardinales consensum ha- berent in eo Conclave instruere; nec voluit altatenus acquiescere, dicens, quod jura vidisset locum conserva- tum Pontifici, adeoque vellet praestare.

In Die Lucae, quae fuit xxviii. Augusti, ingressus Ro- mae fuit D. Jacobus, frater Cardinalis Senensis. Die Martis, Cardiolis Volterranus, Die Veneris, quae fuit x. Septembris, in duodecima Congregatione, habita in adibus Cardinalis Neapolitani, accessit fuerunt predi- cti Oratores: cum quibus multa definita sunt, atque im- primis sequentes conditiones propositae Ducis. Pro- misit sacrum Collegium dare liberum ac securum tran- situm, per civitatem & iterum Ecclesiae ipsi Duci & toti ejus comitati, cum tota te tormentaria & anno- naria: sicut etiam Populus Romanus pollicitus est, nec ipsum nec homines ejus ledere, sed tormentarium ap- paratum ejus deducere: & praestare se conservare ei annuam. Obtulit etiam Collegio scribere reipubli- cae Venetae, ut nullum ei officendulum vel impedimen- tum praeberet in terris Romanis. Ipse autem promi- sit iocivem, non offensionem se Populum Romanum; nec permittitur ad offendendum a suis vel ab ille vel bo- na, vel persona, animalia, aut res alia quemcumque ad- eundem pertineret; dacturum autem se Roma iocera eridum, & Prosperum Colomanum cum suis tota die sequenti. Insuper Oratores Regis Romanorum & Re- gis Hispaniz, suo ac Regum suorum nomine, promi- scuit, quod neque Dux, neque milites ejus, neque Co- rumanenses appropinquarent civitati ad decem millia- ria, durante vacatione: praedictum idem pro Urbinis ipso- rum Legatus Francis proque militibus ejus.

In Eodem die Dux Valentinus subscripsit capitulis conventionis, & Populus Romanus promissa Car- dinalibus Hispanis, quod neque ipsis neque domibus eorum noceret. Idem Legati Franciz, simul cum Odo- ardo equitem suorum Magistro, qui heri Urbem io- gressus fuerat, petierunt ut sibi consignaretur castrum Viterbien- se, sed non potuerunt imperare. Eodem die rediit Romam Coruarus; atque edictum pae- praeconem fuit, sub pena vitae & bonorum, ne quis cuiuscumque conditionis aut status auderet mo- *S f*

*super officio
causae in-
linguatur;*

*et rem fin-
de defirma-
tum;*

*patrum re-
surrexerunt
ambigunt;*

*Cardinales
detrahi con-
gruent;*

*passi quidam
venire cum
Duce Valen-
tino;*

*omnes non
esse nisi mod-
est agere
aut vaporem
ab ipso ma-
nente;*

*ambrosia an-
no in pro-
prietate jura-
mentum;*

*et pater
Cardinalis
fuit;*

*et alius
ille s. In-
pam;*

A decessu esse Duci Valentino ejusve comitatu in recessu, qui futurus erat die Sabbati, id est 11. Septembris, uti reipsum dicebat incognitus intra septimum quoddam Cardinalis Carlinus operabatur eum extra portam, quae ducit ad Montem Marium, ut ipse loqueretur, sed dictum est illi, quod Dux iter cepisset versus Neapolim, quod ipsum secutus est Cardinalis S. Severinus. Die Lunae & 14. mensis Romam venerunt Cardinalis S. Petri ad vincula, scilicet Julianus Rotomagus, & Cardinalis Cornelius.

Proclama-
tione de
Septembris

21 Tandem ordinatum est Conclave more consue-
to, in eoque distribuitur cellae xxxix. quae deinde sortito
distribuitur sunt inter Cardinales, cumque Cardi-
nals Senensis per sortem obtigisset suam, eo ipso loco in
quo solitus erat Papa residere, res in omnes versa est.
Eodem die Urbem ingressi sunt Cardinales Rotomagen-
sis & S. Georgii: omnibus autem ingressis in Con-
clave, praestata fuerunt Capitula ejusdem, scilicet
ab Innocentio VIII. mandatumque ut unusquisque
Cardinalis eorum exemplar libri sumeret: octodecim
vero illorum sequenti die exposuerunt, quod illis ad-
ditum dempnumque vellent, sicut statim est factum.
Die xxi. veniens in lance una quondam scholam,
directam Cardinali Bononiensi, quam apertam vidi
& tactu, ex re id fore iudicant. Multum inter
Cardinales vivebant factiones, & magnae varietas
consiliorum, quae reticeo, propter turpitudinem ad-
mixtamque ipsi Simoniam: nam hac sine veracum-
dia illoque pudore inter eosdem exercebatur. Denique
adjuvantem Domino, die Jovis & xxi. mensis, Cardi-
nales Africanus, Volaterranus & Rotomagensis con-
sultabant de eligendo Cardinali Senensi, qui multa ip-
sis promiserat, si ipsis mediantebus fieret Papa: inven-
tisque sunt multi Cardinalium quibus in animo erat ip-
sum eligere, qui tamen illum adverterunt exilaturum
se cum ipso: mane autem sequenti Sacrista petuendi
fecit quondam portam obturata, multique schedu-
lam in domum Cardinalis Senensis, qua nuntiabatur
ejus assumptio.

De consue-
tudinibus
Septembris

22 Die Veneris, quae fuit xxi. ejusdem, dixi
Missam de Spiritu sancto cum commemoratione Sedi
vacantis: deinde Cardinalibus suggesti, ut, quoniam
inter eos jam convenerat, electio fieret per viam
Spiritus sancti. Sed respondit Rotomagensis hanc
viam esse periculosam, in quod vel uno solo contra-
dicente electio sit irrita. Aggravabat quidem tunc Cardi-
nalis Senensis: sed vigilabat pro illo Cardinalis S.
Georgii alique: itaque scrutatum facto resultat vota
duarum tertiarum parium: quod cum Cardinalis
Neapolitanus intellexit, statim ipse aliquis ex ordi-
ne processerunt ad pedes Electi desculandos; eum-
que induerunt vestibus Pontificis: ipse autem sibi

Interdum
v. Septem-
bris

proposuit nomen Pii III. & Cardinalis S. Georgii expo-
nere per lentissimam Crucem, alta voce proclamavit, *A-*
menius vobis, Pape habemus. Delatus deinde Pon-
tifex in Basilicam S. Petri non potuit genus flectere,
eo quod uno crurum infirmabatur; verum ita sedens
inclinavit se altari adoravitque. Eodem deinde impos-
itus cum esset, inchoatum est *Te Deum laudamus*,
iterumque adoratio facta a Cardinalibus. Postea dis-
missis sub portica S. Petri Cardinalibus, Papa relictus
ad Palatium est, ubi sequenti die dedit publicam au-
dientiam Cardinali eique contulit Signaturam. Dix-
it autem mihi Sacristis sua, quod volebat Presby-
ter ordinari a Cardinali Neapolitano; sed cum hunc
id retulisset itque renuisset, acquievit sua Sanctitas
ut ordinaretur a Cardinali S. Petri ad Vincula, qui
promptissimo animo id se facturum recepit, quod ad-
modum & fecit die xx. Septembris: interim die Mer-
curii xxvi. fuerat Papa in eodem loco duobus crux,
cum magno ejus cruciatu.

De inter-
dum Jacobi

consecratio
S. Petri

23 Dominicae quae fuit i. Octobris, Pontifex fuit
consecratus Episcopus a Cardinali S. Petri ad Vincula,
in Camera Papagalli, id est Plitraci. Sequenti
die Urbem ingressus est Dux Valentinus, cum equi-
bus & pedibus suis, & hospitium cepit ad S. Petri
die Martis sequenti fuit visitatus a Cardinali S. Praxe-
dis Dominica, videlicet viii. mensis, fuit Papa co-
ronatus in gradibus S. Petri, a Cardinali S. Georgii
cum ceremoniis debitis. Die Jovis publicata per Ur-
bem fuit uox & liga inter Comenenses & Urinens,
quod simul omnes proficiscerentur in regnum Neapo-
litana, in auxilium Hispanorum contra Francos.
Eodem die sumptis Papa medicinis, & correptus fuit
frigida febris. Dominica, videlicet die xv. Dux Valen-
tinus egressus est Roma cum omnibus suis, per portam
Belli-prospicte. Angios aliarum se ire ad inspicien-
do: stabulendisque suos, fuit eorum aliqui continuo
fuit regressi. Hinc cum auditum ab Urinens esset, egres-
si sunt per portam S. Pancratii, eo animo ut Duci Va-
lentino obviam se darent: quod ille suspicatus, rediit
Romam, hospitauitque est in Caesari Rotomagen-
sis, milites suos reliquens in area ad custodiam Sala-
cii. Urinens vero incederent portam Turrionis, ubi
haud pauci occubuerunt. Dux porro Valentinus, ma-
joris securitatis ergo, deducit fuit in Castellum S.
Angeli per isoeniorem meatum, cernitur Cardinali-
bus, Arboresis, Salernitanus, Surcino, Bono-
niensis, Rotomagensis, & Borgia. Cuius illuc cen-
tisque receptus esset, de mandato Papae cum duobus eph-
ebis & famulis quatuor, ceteri causa securitatis iussi
sunt discedere. Fervens etiam eodem adducti omnes
ejus liberi, & major eorum positus a Castellano in lo-
ca qui nuncupatur Masculus.

De Valen-
tini egres-
su, ut in
loco
notat.

CCXIX. PIUS III.

Pius, Papa III. hujus nominis, natione Hetruscus, patria Senensis, nepos Pii II. Francis-
cus Piccolominus antea vocatus, S. R. E. Archidiaconus tit. S. Eustachii Cardinalis,
Alexandro successit xxii. Septembris, anno
mdlii. defunctus xviii. Octobris: sepultus in Vaticano, translatus fuit ad S. Andream de
Valle: & vacavit Sedes dies xii.

Annus
1548
ad 13. Oct.

Exemplum

Hic vir, inquit Stella, tantae modestiae & integri-
tatis fuit, ut omnium fere consensu Pontifex
creatus sit: & praeterea ocella injuria affectus sui igno-
minia notatus fuit, propter temporis brevitas: em. Mo-
rientia xv. kalendas Novembris, in B. Petri Basilica se-
peliatur: quo mortui vacavit Sedes diebus xiv. atque
terreno campamento. *Gladius noster ad Cruciatum addit,*
quod corpus in scello S. Andree Apostoli conditum
est prope avunulum, marmoreo elagato sepulcro;

ex quo eque ac illius nulla extat memoria, nisi quatenus
utramque translationem habetur apud verum S. Andree
Theatrum ecclesiam, super Pompeiani theatri rui-
nas extructam, supra utramque lateralem ingres-
sum, Avunculam ad dexteram, Neponem ad levam:
hic supra utramque portam posita via. Alex. Perce-
tus, S. R. E. Vice-cancellarius Card. Montanus, se-
pulcrum Pii III. ex adverso positum, Paulo V. P. M.
concedente & Vaticano translatus, magnificentiam
repro-

Apollonia

A reponendum curavit. A. S. MDCCXIV. Sub umbra ex-
primetur magnificentiſſima illius Coronatio, in ma-
rmaria tabula (est enim utriusque monumenti restaura-
ti forma perſus eadem, ſolique ſtatuarum illud er-
ranatium varietate diſtinguitur) & ſub hoc Epitaphium
nonnulli immutatum legitur, quod res ab eo geſſas
brevis complexum in Vaticana ſate erat, nri Oidius
reſert.

PIUS III. PONT. MAX.

Epitaphii: A. Pio II. avunculo, duos & 42. annos natuſ, in Car-
dinalium Collegium ſecitor. Urbis ac Piceni lega-
tione integerrime functus, a Paulo II. ad Frideri-
cum III. miſſus, ut Germaniarum arma in Turcas
conſtitat, conventum frequentiffimum Pontificis
morte diſſolutum habuit. Sub Innocentio VIII. Um-
broſiſſime pacavit. Carolo Gallorum Rege in
Italiam irruente, ab Alexandro VI. ſero admo-
dum obvium miſſus. Eo mortuo duodequadraginta
Patrum ſuffragiis Pontifex creatus, dum de reſtituen-
da in priſtina maiestate Chriſtiana republica ac
Urbe agit viginti ſex dies, ex tanta expectatione re-
rum publico omnium luſtu deceſſit. Eloquentia, pruden-
tia, religione, innocentia & gravi tate domi ſorſi; in-
ſignis, in dicendis in Senſu ſententiis liber & graviſ-
ſimus. Vixit annos LXIV. menſes v. dies x. Obiit anno
ſalutis Chriſti MD. XLV. Kaled. Novembriſ. Iacobus
& Andreas fratri Sanctiſſimo poſuere.

INTERPONTIFICII HISTORIA

Ex Italia eſſeſdem Clerici Generalis.

A Non MDLXI. die Martii XVII. Octobris, Pius
Papa III. graviter infirmus communicav-
it de manibus ſui Conſeſſarii; acceptaque ſequenti no-
die extrema Unctione per eundem, reddidit Domi-
no Deo ſpiritum; & anima eius ad celeſtem quie-
tem evolavit ſub horam x. Ego vero Ioannes Brocardi,
Clericus Cereſimialis, vocatus fui ad Palatium
per annum ex equiſonibus ſtatimque co me conſuli.
Eapoſitum fuit corpori Papale in antecamera ſua, indu-
ſumque Pontificalibus omnibus collocatum ſupra cul-
taram, operam holericorum viridij ſola Cruce defi-
ciente, quam ipſi in eius locum ſeci ea quatuor limba
ſtragulo pendentes, quas totidem aciculis ſui ſupra
eius peſtus Portato deinde in in cameram Papagalli,
compoſitoque ſupra menſam, Pœnitenziarii ipſi recita-
rant ſupra eum Officium mortuorum, quia noſtra
Capella Cantores nobiles ad facere, & alii Religioſi
ſerius advenſerunt. Dum autem tranſibatur per eam-
ram, dicebatur Pater noſter & Ave Maria cum Oratio-
ne, Deus qui inter Apoſtolorum Sacerdotes &c. & pedibus
eius unguisq; dabat oſculum. Delato deniq; corpore
in S. Petri a Canonici & Beneficentia ejusdem Ballivi,
recitavit ab illis ſuis idem Officium defunctorum; &
cadaver collocatũ in Capella Sixti, cum pedibus extra
cancellos, ut ad eos oſculandos accedere populus poſ-
ſet; ſedque maſſe uſq; ad diem Jovis & horam Tertia-
rum. Deinde præcedente Clero cum ſonalibus accen-
ſis portatum ab equiſonibus eſt in Capellam S. Grego-
rii ubi poſt decantatam Miſſam de defunctis, ſepultus
fuit in monumentum, quod ſua Sanctitas ſibi met vivens
præparaverat. Tunc ad cuſtodiam Palatii deputatus eſt
Archiepiſcopus Tarentinus. Eodem die Ioannes Mar-
chus Salutensis, Nepos defuncti Pontificis & Capita-
neus Palatii Apoſtolici, habitationem ſuam tranſiit
in ades Cardinalis Senenſis patri ſui.

A Die Veneris ſub horam xx. habita eſt Congrega-
tio Cardinalium in Aula Poſticiſſima, eorum ſcilicet
qui voluerunt interſſe; æque inter alia ordinatum
Prophyllum iſtius.

fuit, ut omnes milites Urſinorum vacuum facerent
Burgum, atque ut Cardinales Flicus, Medicei, & Cæ-
ſarini, nomine Collegii reciperent juramentum fide-
litatis ab Epifcopo Senogallienſi Castellano S. Ange-
li: quæper ſinita congregatione iidem Cardinales
equitarunt verſus Caſtellum, diſtinctumque juramentum
exceperunt. Die xxi. tantum inter vit aqua Tiberina,
ex præcedentium dierum continuis phœvis, ut circa S.
Celli & ad domos Bankariorum, aqua elevaretur ad
hominis ſtaturam. Prima Miſſa ex æqualis diſta fuit a
Diacono Cardinali S. Petri ad Vincula cum interven-
tu xv. Cardinalium ſunbre orationem præſentavit
Dominicus Criſpus. Hiſpani & Francici Cardinales,
metuentes militiam Pauli Balonis & Urſinorum, que
ſe in Burgum receperat, melius ex equis interſſe,
exulantes quod nequirent ſecure iranſire per Bur-
gum. Poſt Miſſam iterum habitus eſt conventus in
Aula prædicta, cui interveſſerunt aqua & Francici
Cardinales: ſuitque mihi ab Epifcopo Maſſano, Sa-
crista & Thelaurario Apoſtolico, mandatum, ut in-
tenderem diſtribuendæ cera ad excequias Pontificis
ſicut ſoci euaſtis excequiarum dicebatur.

3 Die xxx. Octobris commiſſa mihi fuit, de man-
dato Illuſtriſſi DD. Cardinalium, ſchedula tenoris
inſcripti. Ex commiſſione Illuſtriſſimi Collegii
Cardinalium ſignificatur ſuis Illuſtriſſimis Domina-
tionibus cuſſis, quod die craſſima, qua erit ultima
menſis Octobris, Illuſtriſſi D. Cardines Alexandri-
nos celebrabit Miſſam de Spiritu ſancto, & Reveren-
diſſimus iſſeſpus Caſtri habebit orationem de Po-
ſſeſſe eligendo: qua ſinita ingredietur Illuſtriſſime
Dominationes ſuas in Conclave ad electionem ſummæ
Pontificis, hora commoda & opportuno tempore fa-
ciendam. Similiter ex eadem commiſſione indica-
tur omnibus Præſatis & Oratoribus Principum, ut
eodem die ad horam x. dignentur venire ad Concla-
ve, & audire quid ipſi ſibi committendum ex parte Il-
luſtriſſimarum Dominationum ſuorum. Eodem die
Cardinalis S. Petri in vincula collocatus eſt in Pa-
latio Vaticano, cum Duce Valentinio & DD. Cardina-
libus factionis Hiſpanice ſibi præſentibus, ubi inter
ſe varia concluserunt capitula; inter que, præter alia
que non debent publicari, Cardinalis S. Petri in
Vincula præſato Duci pollicebatur, quod quando-
cumque ejus opera eligeretur ſummus Pontifex, ere-
ret ipſum Conſalonierum & Generalem S. Eccleſie,
ut ſcilicet ipſi eum ſequacibus ſuis ſaveret: ipſe vero
viciffim multa pollicitus eſt Papa: & omnes Cardina-
les ibidem præſentes promiſerunt & juramento ſe ob-
ſtinuerunt, in prædictum Cardinalem conferre vo-
ta ſua, ad creandum eum Papam.

4 Die Martii ultima Octobris, convenerunt Car-
dinales inſimul triginta quinque: & Miſſa per Cardina-
lem Alexandrinum, ſicut jam dixi, celebrata, pro-
ceſſionaliter ingreſſi ſunt Conclave, Canonici S. Pe-
tri indefinenter cantantibus Hymnorum, cui crearet Spi-
ritus, & poſtea Antiphonam, Emitte Spiritum tuum.
Omnes caſtides ſacri Palatii, unus poſt alterum, præſ-
titerunt ſecundum conſuetudinem juramentum fide-
litatis in manibus Cardinalis Camerarii. Circa horam
xxi. ſuſta congregatio Illuſtriſſimarum Domina-
tionum ſuorum in tertia aula, in qua fuerat conclufa
Capitula, ſuique ordinatum, ut eadem a futuro Papa
ſubſcriberentur. Veſperi eodem die, ſub primam ho-
ram noctis, conclufa eſt inter Cardinales factionis
Hiſpanice, ut Illuſtriſſimus S. Petri in Vincula ſerret
Papa: ſtatimque omnes excepto Alexandrino iuraverunt
ad cellam ejus, ut gratularentur ei, & ego cum illis
qui mihi promiſit eccleſiam Horatiam, ſuique mu-
lum cum parentis, Cappam & Rochetum.

5 Die Mercurii, ſeſſo Sanctarum omnium, ad ho-
ram xvi. a D. Epifcopo Maſſano, Sacriſſa præſente &
genu.

- A** Theſaurarii Apoſtolici, diſta eſt Miſſa de Spiritu ſancto, cum Oratione ſolita Sede vacante, cui inter- fuerunt **xxxi.** Cardinales; & ego Pacem obſtuli prioribus tribus qui ſtabant in fronte. Miſſa finita ſi- ſignavi omnibus Cardinalibus Incum ſuum, circa meſenſem ſerutarii: ubi ſue Illuſtriſſimæ Dominationis arduarum ſubſcripſeruntque Capitula, quæ ſinguli iuravit præmiſeruntque obſervare *ad ſu- perius*: & ego, ſic jubentibus illis, ivi ad Cardinalem Neapolitanum, deinde ad ceteros omnes per ordi- nem, excepturus eorum juramenta: ſicut fecerat omnes, juranda *ad ſupra Deo Evangelia*; & rogando D. Adrianum de Caprinis, Raimundum de Raimun- dis, Garziam Farinendam, aſque ipſos tamquam pu- blicos Notarios, D. Venturam Episcopum Maſſanum Sacriſtam, Paulum Plancæ, Juſtinum Caroli, Alfan- ſum Dicensum, Advocatos Conſiſtoriales, & Diony- ſium Marone Scribam Apoſtolicum. Preparata deinde meſin ſuit, in qua legeretur ſerutinium ſuper quam poſſet Calice, egreſſi ſumus de Capella & clauſimus portam. Conclaviſſe vero loco ſolito fecerunt ſuam congregationem etiam ipſi ſerutinium illius matutini temporis ſui tenoris ſequenti; Illuſtriſſimus Græma- nus elegit S. Petrum in vincula: & ſimiliter in omnibus aliis ſcholis ſcriptum erat, S. Petrus in Vincula: qui ipſemet poſtea elegit Virbanicum & Ratenſem: ſem omnes autem ſus quique manu ſchedulas conſcri- pſerant, exceptis Neapolitano, Ratenſem, & Caſano- ſum, qui ſcribi fecerant in ſum Conclaviſſis.

*de ſolito
ſi obſervat*

6 Publicatus ſerutinio, Cardinales omnes acceſſerunt ad gratulandum novo Pontifici, cui plaſuit aſſum- ere nomen Julii II. itaque publicatum ſuit. Ego etiam ipſum chlamyde: & remotis ſabellis ſerutarii, ad novi Sedem Pontificem, in quam ſa Sanctitas ſua collocavit: Cardinalis autem Neapolitanus inferuit dignitas annuſum Pauli III. minaque allatus eſt an- ſus alius cum nomine Julii II. dictus *Annoſe Piſce-*

D *ensis*: jam enim a duobus vel tribus diebus ſcitum per Urbem totam fuerat, quod Illuſtriſſima Domini- ſum eſſet Papa ſuturus, unde ſequenti mane apparue- runt multis locis expoſita inſignia ejus, ſum Regno piſto ſupra chartam. Cepit autem ſus Sanctitas ſub- ſcribere Capitula: cumque Cardines feſtinationem ſui tres ſubſcripſerunt: & nos, ut ſupradictum, ſui- ſum tales præſente ſubſcripſimus. Nihil Pontifex illi ſupplimentum ſubſcribere, ſed poſſi eas & veſtigia ſig- nari a D. Fabio, quem paulo poſt declaravit Datarium: promiſit tamen ſignare omnes, æque ac bellas Con- claviſtarum. Ex caſtella Capella monſtrata eſt Crux populo, clamaſumque contenta voce *Papaſ habemus*, Finis ſubſcriptiſſimis ingreſſus eſt Sacriſta in Ca- pellam, & Sanctitas ſua æxus fuit Roſethen atque Ve- ſtie, quam mihi ſumpſi, non obſtante contradicſſione Sacriſtæ. Indutus eſt autem Pontifex veſte alba aliſque ornamentis Papiſſicalibus; poſitum ſuper alteri Car- dinales omnes exhibuerunt reverentiam: mihi autem præmiſi denovo eccleſiam Hortenſem, ad interecſſio- nem Cardinalis Aſcanii.

*E
ſic conſue-
rit ipſa Ma-
ſionibus.*

7 Denique Sanctitas ſua in cathedra deportatus eſt denſum in eccleſiam S. Petri, præcedentibus Illuſtriſ- ſimis Cardinalibus: ſalſique debuit orationibus, in- ſumit Hymnus *Te Deum laudamus*: quo finito, ſec- rum Cardinales & Prælati proſtricti ad ſcolum pedum manumque; dictaque oratione a Cardinali Neapolitano, ac data populo benediſſione, Sanctitas ſua reducta eſt ad aſam ſum ſum. Multi autem Car- dinales rediverunt in domos ſuas: alii remanſerunt cum Papa ad meſiam, interque eos Roſenſis & S. Se- verinus. Die Veneris & 111. menſis (Novembris) Dux Valentinus, de mandatu ſui Benivudinis, cepit ha- bitare in Palatin, fueruntque ei aſſignata camera no- vem ſupra Audientiam. Deinde Sanctitas ſua propo- ſitum enunſi de 11. menſis prædicti, ſepa gradat S. Petri ſecundum conſuetudinem,

CCXX. JULIUS II.

*de anno
1503. ad
1504. p. m.
ſi obſervat*

JULIUS, Papa II. hujus nominis, natione Ligur, patria Saonenſis, Julianus a Ruvere antea vocatus, Sixti olim IV. Pontificis ex fratre nepos, hoc anno MDIII. pridie Kalen- das Novembris, ex Presbytero Cardinali tit. S. Petri ad vincula, poſt Pium III. Pontificem creatus eſt Pontifex coronatus XVI. Novembris in Dominica, ſedit annos IX. menſes 111. dies XXII. obiit anno MDXII. XXI. Februarii. Inferendus monumentum, quod in eccleſia S. Petri ad vincula ſibi vivens curaverat, manet adhuc in Baſilica Vaticana: & vacavit Sedes dies XVI.

INITIA HUIUS PONTIFICATUS

Ex eadem Italia Joannis Breardi,

*Episcopos
de Valentini-
ſis*

Dominica & XII. (Decembris) Dux Valentinus ſub mediâ noctem diſceſſit Roma, ut iret O- ſiam, atque inde maris Franciam, cunctante eum D. Berne Raboren nepote Pontificis: ſed poſtea, propter aliquam occurrentem novitatem, revo- catus eſt Roma, ac deſenque iterum remiſſus Oſiam. Die XX. Novembris ſub haram XXI. ingreſſus eſt Urbem Dux Urſinus per portam Flaminiam, cui obviam pro- ceſſerunt Electus Episcopum Narbonenſis, Episcopum Roſenſis, & de Francus Orator Regis Francie. Ho- ſpitiuſque ſattem accepit in Palatio Apoſtolico, acceſſit- que ad Sanctitatis ſue pedes deſcendens. XXI. Novembris Sanctitas ſua in Conſiſtorio ſecreto, curam univerſo ſacro Collegio annuſiavit ſubſcripſit qua- tuor Cardinales, Francicum-Guilielmum Narbone- ſem, Joannem Hiſpalenſem, Clementem Mediola- nenſem, & Galeotum Luſentem, quorum duo ultimi grant nepotes ſui. In hoc Conſiſtorio expeditæ fue- runt plures Eccleſiæ: & ego ſacſus ſum Episcopum Hortenſem, ſum reſervatione officinam & benedictio- rum. Finito Conſiſtorio, novi Cardinales non pro- ceſſerunt ad agendas gratias Pontifici ſus Cardinali- bus aliis, ſicut alias ſolitus erat, & ſicut ego ſus ſa- ſeram; ſed manſerunt in ſuis cameris, neque move- runt pileolum, neque veſtem neque chlamydem; va- rum ad proximum Conſiſtorium venerunt in habitu Cardinalitio, quando eis obligatum ſuit, & ſe in- quenti Conſiſtorio apertum. In eodem Conſiſtorio de- ſignatus fuit Legaſus ad Regem Francie Illuſtriſſime Cardinalis Roſenſis: eodemque die Romam ingreſſi ſunt Oratores duo Ducis Ferrarienſis.

*reſcribit
Dux Urſi-
nus?*

*conſueſſit
ſerutinio?*

8 Die Veneris XV. Decembris habitum ſuit pu- blicum Conſiſtorium in tertia aula, in qua poſt ſolita reverentia Cardinalium Illuſtriſſimus Crifus Ro- manus propoſuit primam conſiſtorium; & hac ſinita Alonſus Cardinalis Picenus expoſuit ſecundam; qua inchata, interitum dum Orator Ducis Ferrarienſis præſtabatur in capella minori, præſtiterunt ſue Sanctitati obedientiam ſecundum conſueſſum inſen- ſum morem. Die Martis XIX. Decembris rediit Roma

*Deſ Valen-
tinus poſt
quod ſue
preſentiam*

A Romam D. Carolus Mediciaveller, Camerarius Domini nostri, missus a sua Sanctitate, cum quodam Petro, etiam Camerario suo & Alexandri quondam Papae VI. Ducis Valentini, qui ab hoc gerebat mandatum, ut arcem Castellanem aut Foroliviensem configuraret D. Carolus, cum recepturo nomine Pontificis Resulit autem Sanctitati suae, quod Castellanus, lesus litteris Ducis & receptis contrariis signis xv. mensis, suspensus fecerat praedictum Petrum, ubique eo quod aliquid ipsi esset confessus. Hoc intellecto fecit sua Sanctitas advocari Cardinales Olisiponensem & S. Georgii: fuitque decretum, ut Dux Valentinus deduceretur in castrum S. Angeli: eo quod nesciatur quomodo fuerit regressus Romam, & utique in horam illam manserit sub custodia in quadam camera supra habitationem Pontificis, in qua cometa usque ad eandem horam fuerat Cardinalis Rotomagensis. Non fuit tamen tunc deductus ad castrum jam dictum, sed postius in camera alia supra turrim novam Alexandri VI. Cardines Surrentinos & Borgias, eodem vel pere discidentes ex suis habitationibus in Palatio, equites abierunt in ades suas proprias, sitas & regione ecclesiarum S. Marcelli: cumque inextinguibilem Dux clam retineri, abierunt noctu versus Marinum.

deputatus
superior,

et post
dum post
dum post

B 3 x. Januarii (mdvii.) die Mercurii & Dominica sequenti, Orationes Senecae & Florentini seculum praestiterunt obedientiam Domino nostro in Consistorio secreto. xvi. i. equitavit sua Sanctitas ad S. Antonii, cum amictu & singulo albo, atque caputio holoserici rubri ac stola rubra. xiv. celebratum esse festum in Tella co. xvi. fuit Consistorium secretum, & Sanctitas sua praesentiam illuc introitorem, in secreto loco cubiculo coram Cardinalibus S. Georgii, S. Crucis, Albornoz, Cusentino, Capite aquae, & Elensii praesentium invitum Duce Valentino quemvis abente, cupis illico fuerant expedire Bullae: praesentem autem fuit, ut Dux infra dies quadraginta libere configuraret Papae terras Calenae & Forolivii, & vicissim sanctitas sua. licet illum cum bona committere & securae deduci Olivam, ubi maneret in arce. Suscepit coram Ducis in se Cardinalis S. Crucis, promissive quod non fugeretur: postquam autem praedictas terras relaxasset, cum bonis ac impellentiis illa pollet libere ire quocumque: velles, prout dictus Cardinalis ex parte Papae Duci pollicebatur. Quod si intra illos quadraginta dies regia non impleteretur restituito praenominatarum terrarum Domino nostro facienda, reduceretur Romam perpetuo carceri mandandus. Die Jovis, quem pinguem vocant (advog. non xvi. Januarii, qui perperam transcriptum & excusum: sed xv. Februarii) celebratum festum in Piazza Navona. Prima Dominica Quadagesimae (fuit ex xvi. Februarii) intravit Urbe Oratores duo a republica Genueis, ad peragendam Domino nostro obedientiam.

mutatus
officiis

C 4 Die Mercurii (advog. non xvi. ut herum notum perperam, sed xviii. Februarii) Aquinus de Coloreto, Clericus Aquilejensis, homicida bonae memoriae Cardinalis S. Angeli, degradatus fuit in arce ante basilicam S. Petri, in theatro ante gradus, per manus D. Petri Episcopi Civitatis velle, de expressa commissione Domini nostri coram Domino A. C. Quae sententia cum lesa esset, etiam coram Domino Cefeo suum locum tenente, & Senatore Capitali cum suis, flanta supra ipsum theatrum in medio, consueto mora degradatus fuit, & traditus manibus praedicti Senatorem: qui cum in sabato decapitaretur fecit.

et post
dum post
dum post

D 5 Die xix. Aprilis Dux Valentinus Offia Neapolitanam abiit. xii. Maji Urbem intravit per Portam Belli prospectus tres Oratores Regis Angliae: qui die xx. praestiterunt obedientiam suae Sanctitati, obolueruntque litteras credentiales Regis sui, quibus supra scriptum erat, Henricus Dei gratia Rex Angliae & Franciae, Duxque Hiberniae. Dominus autem Robertus Propinquus illi.

Reperitur
per aliam
non Regis
dixitque,

Episcopus Redonensis, Orator Regis Franciae, coniecit D. le in genus coram sua Sanctitate, instantique oravit, ne permitteret Oratores illos Anglos obedientiam proficere cum titulo sui Regis, quam gratiam a sua Sanctitate obtinuit: unde praedicti Oratores simpliciter professi sunt obedientiam nomine Regis Angliae & Ducis Hiberniae. Orator autem Franciae rogavit de se publicum instrumentum. Die xix. Maji restitum fuit Domino nostro, quod Capitaneus Guido Ferrandus, intra castrum Neapolitanum captivum conclusisset Duxem Valentinum, Romosinum & alios tres. Die xxix. Junii in sabato, dedicato gloriosissimi Sanctis Petro & Paulo, post Missam Paralem oblatus fuerunt suae Sanctitati duo altarciones albi, pulcherrima instructi ornateque, quorum alterum oboluit Episcopus Redonensis Orator Regis Franciae, nomine sui Majestatis Christianissimae in censum pro regno Neapolitano cui Sanctitas sua respondit, acceptamque abique praedictio nostro & aliorum.

et post
dum post
dum post

E 6 De Aylo hujus Pontificatus in Regnandi Bullis quod intantum anni crediti, aliud dicere non possum, quod necdum ita regulatum fuisse, ut absolute deberetur Novam Apostolicam annuum praestare ultra Kalendas Januarii. Nam licet ab his incipias prima in Bullae An. E. gressum, & iterum quodam apud Cherubinum quam apud Waddingam, quae tamen apud hunc fuit Bulla S. 16. & 17. regimini ut annus crederetur durare usque in Martium. Porro ipso die sua Ordinationis, fuit decessit fuerat, gratias plures signavit Julius, fuit sua res prima apud Waddingam; sed utrum deinceps Pontificatus sui annis ab hac die capere numerare, an vero a die Creationis, non habeo unde definiam; quia nullam addit Bullam eius exeri, intra pridie Kalendas Novembres & vs. Kalendas Decembris praedictas, unde id possum asserere.

Epistolam
in Bullis
Regnandi

F 7 Monumentum quod hic Pontifex sibi praedictum esse potuit, maxima ex parte marmoreum, celeberrimum archiepiscopi Michaelis Angeli Bonaventurae, videre in Oldenico Giacomini licet, inscripturae expresse, fuit parum & oblique Episcopis. Ut enim dicitur Oldenico scribit, corpus amplo funere, non ad S. Petri ad vincula, sed ad Vaticanam basilicam illatum esse sepulchro, in Canonico choro iuxta Sixtum IV. parvum: inde progressu temporis sub pavimentum ejusdem basilicae translatus, scribant omnesque templum illud scriptis illustrant.

Epistolam
in Bullis
Regnandi

G 8 Invenio Stella anno mdv. die xxiii. Januarii Opus de Vita Pontificatus fuisse, quod ab eodem, sed ad eadem legimus: summa cum diligentia revivum atque correctum praedictum, impressum Bullae per Michaelem Furter, anno Christi mdvii. pridie Kalendas Septembris; post ea quae inno de Julio praefatus verba, sic videretur, inter. Sed et alique in praesentium anno i. mensibus 11. & diebus xxiv. vir certe bonus & tanto Principatu dignissimus, qui Pontificatu suscepit, omnia quae ad religionem Christianam dignitate pertinere adhibebat curio circumspexit animo, maximeque circa Ecclesiae pertinentia mira usus est pietate, si prudentiam, sapientiam, consiliumque quo plurimum valet aspicies: iustitia vixit atque clementia in insignis habebatur, ut difficile judicaretur qua in re majorem promeretur laudem. Fuit enim bonarum litterarum scientissimus ac virosorum doctorum observantissimus, quos ut diu; perquisivit, eosque semper & ubicumque pecunias & beneficiis miserie juvit. Tali namque Pontifice indigebat Ecclesia Dei, qui Petri navium, virosorum fluctibus diu acriter quatitum, redigere in portum salvis seiret & posset: ut quae speramus divi Petri Apostolorum Principis vestigia esse imitaturum.

et post
dum post
dum post

H 9 Huc cum Stella haerum Tractatum, herum eandem impelleret usque sa tem progressum, quousque annales Ecclesiae continerentur Odericus Raynaldus, per concilio quousque,

Epistolam
in Bullis
Regnandi

A dent cum Pontifice Clementis, qui fuit post Julium II. vivens: quoniam et reliquis virginis, usque ad praefectum Innocentium XI. Insuper non annis dimittens, sed indicata singulis Chronologia integrare Catalogum, persolvendo ubi libet eorumdem Bullas, quatenus ex eis aliquid cognosci poteris de stylo numerandi Pontificatus annos, non semper eodem observato a singulis.

ELECTIO SUCCESSORIS

Ex impresso Italico Auctoris cuori, & versatilibus unius ex Conclavistis.

Mortuus Ju-
lio.

Julius II. Savonararum anno MCCCCLXV. Decembris, a patre suo Sixto Papa creatus Cardinalis fuit. S. Petri ad vincula anno MCCCCLXXI. factus est Papa anno MDI. post mortem Pii III. die decimo quarto, ac denique obiit in Vaticano, XXI. Februarii MDXII. aetatis suae anno LXX. cum renuisset Pontificatum annos IX. menses III. & dies XXII.

Ex Cardini-
bus ingre-
ssis Conclavem
& Martii.

B a Praefatis solitis ei aequi, die IV. Martii MDXII. Feria V. sub horam XIII. celebrata est Missa de Spiritu sancto in capella S. Andreae, quae dicitur Pii III. ab Illustriss. Cardinali Srigoniesi. Ea oratione habita per Episcopum Castellae ad mare, processionaliter ingressi sunt Cardines Conclave, comitantibus Camerariis S. Petri, sub horam circiter XVII. Eo die aliud nihil actum est, quam quod juramentum fidelitatis de more praestitum sit in manus Cardinalis Camerarii, coram aliis Cardinalibus, per Praefatos aliosque Officiales, deputatos ad custodiam Conclavis; itemque per Conservatores & Capiteanos, deputatos ad publicum regimen civitatis. His praefatis, sub horam XVI. clausum fuit Conclave, praemissa tamendiligenti perquisitione totius loci, per Illustriss. Dominos Cardines Camerarios, Arragonis, & Farnesium, ne quis in ulla camerarum remaneret praeter Cardinales & Conclavistas eorum. Eodem vespere, hora circiter XII. ingressus Conclave est Cardinalis Adrianus, qui Romae non fuerat, sed ipso vespere advenerat.

a. ex illis
de Capiteanis
vitis.

3 Die Sabbati, V. mensis, mane ad horam Missae, Magister ceremoniarum pullavit tintinnabulum ad portam capellae majoris Sixtinae, alisque voce dixit, Crociz. (Sunt nomen Crociz, inquit in Hieronymo Magrius, cappe nigri coloris, quibus Cardines utuntur in Conclavi, aurea collum crispata, longa usque ad terram, & ex parte anteriori aperta, minus Gracrum Episcoporum similes, nisi quod habeant in parte posteriori eundem caputem, ad instar illius quod fertur in Moyses.) Ex venientes omnes Cardines exierunt se Crociz, audi veruero Missam in praedicta capella: quae finita ac resumptis Crociz, intraverunt omnes in ultimum aulam tractatus super caputulis Conclavis. Intraea tamponis etiam Conclavisti in aulam convenerunt, ad postulandas exemptiones & praerogativas solitis illis concedi. Paulo post eodem intraverunt Cardines XXI. supra conclusionem Capitulorum Conclavis: sed nulla recepta, redierunt in suas quique cameras.

6. Martii
ad intraverunt
plurimos.

4 Dominica mase, die VII. hora consueta, pulsavit Magister ceremoniarum tintinnabulum; & omnes Cardines ingressi sunt in Capellam ad Missam audendam, quae solita convenirent in unum. Eodem tempore intravit Conclave chirurgus quidam, dictus Jacobus de Briera, ad instantiam Cardinalis de Medicis, ut apostemam ei secaret; ingressum autem non permiserunt ceteri egredi; quantumvis multum instaret. Eodem die ad horam XXI. congregati Cardinales, loco consueto, determinaverunt quidquid faciendum erat circa Caputula Conclavis.

5 Feria II. die VII. hora consueta, congregati

sunt in capellam Cardinales, & consensu iniuriam super diveris Caputulis aliis. Praedicta die sub horam XXI. fuerunt a Magistro ceremoniarum convocati Conclavisti, ut scriberent Caputula sua, distante sua Thoma Fedra Secretario Collegii, & multis Conclavistis ad scriptum exciperentibus.

D
7. Martii
Conclavisti
caputula

6 Feria III. die VIII. hora consueta, venerunt omnes Cardinales ad Missam: quae finita illique congregatis, cum Conclavistis formati Caputula sua, deputaverunt quatuor e suis, qui ea confirmanda atque subscribenda offerrent Dominis Cardinalibus; videlicet D. Gabrielem Sacristam, Thomam Fedra & Bartholomaeum Salicetum Secretarios Collegii, ac Petrum Rapelli. Hi, una cum Francisco Armellini, Rainerio Gentilis, & Petro Ruffinardo, ingressi ad Dominos Cardinales, supplicarunt ut dignarentur subscribere Caputula & gratias Conclavistarum. Quae cum essent exhibitae, sicut ea ipsi Conclavisti in bonam firmam redegerant, fuerunt eis reddita: responditque est, quod Domini Cardinales cura veras fieri praedicta Caputula & gratias, tali modo ut esset eis sciendum satis; atque ita Caputula facta per Cardinales fuerunt ab ipsis subscribita, gratanterque & citra contradictionem utramque, susceperunt a Conclavistis, scientibus iam quid illi continerent. Id autem a Cardinalibus factum est secreto, neque publicatum statim quia essent ipsa Caputula & gratiae: egressi tamen Conclavisti suas, quae ipsimet scripserant, lacerarunt. Perro extra Conclave positi, quibus incumbat admittere visitula ad usum Cardinalium allata, retrinxerunt ea ad unum solum feroculum, juxta Bullas desuper emanatas.

8. Martii
Conclavisti
diximus.

E
qui alia & alia
scripserunt & lacerarunt.

7 Feria IV. die IX. hora consueta venerunt Cardinales ad Capellam, Missae audita subscripserunt Caputula, & postea ingressi sunt in Capellam consuetam S. Nicolai, ubi ordine & suo quique loco confederunt. Cumque Secretarius Fedra advocasset Notarios, qui erant in Conclavi, multoque testes; aliquantum disceptatum fuit super praedicta Caputula: & tandem communi consensu jurati omnes promiserunt, inviolabiliter servaturos se illa, secundum eorum formam & renorem: quo super juramento rogati fuerunt omnes Notarii & Testes qui erant in Conclavi. Deinde lecta sunt litterae D. Joannis Golanisii, significantis Illustrissimo Capitulo, quod Patma & Placentia rebellaverant Duci Mediolanensi contra Hispanorum: iisque lectis receperunt in Cardinales ad prandium. Ad horam vero XIII. iterum congregati in loco consueto, ibidem manserunt usque ad primam horam noctis: disputaruntque inter eos est, notum vota ad Pontificis electionem publice danda essent.

9. Martii
Conclavisti
scripserunt & lacerarunt.

8 Feria V. die X. hora consueta venerunt ad Capellam omnes Cardinales. Eisdem post Missam audiam residentibus loco suo, illis acti charta & sacramentum; atque de ipsorum mandato praefata Bulla Julii II. fel. recordationis de Simonaca electione Pontificis. Tunc omnes Conclavisti iussi sunt foras egredi, iisque manserunt Cardinales ad primum servitium faciendum: ipsi vero Conclavisti, a Magistro ceremoniarum reclusi in Capellam Sixtinam maiorem, etiam ipsi fecerunt Congregationem suam; statuerunt & manus se obligarunt, quod Conclavisti ille, utique Patronus in praefata Conclavi aligeretur Papa, teneretur ecclesiae Conclavisti solvere ad rationem Camera Patroni sui, ad Pontificatum assumpti, mille quingentos aureos camerales, proportionaliter distribuendos: ac desuper rogatus fuit Notarius Camera Apostolicae. Porro facto primo servitio a Cardinalibus in Capella S. Nicolai, multi ipsorum retulerunt honorem aliquot suffragiorum: sed nemo pervenit ad numerum requisitum. Quare absolutis votorum lectione, redierunt omnes

10. Martii
Conclavisti
scripserunt & lacerarunt.

qui fuisse
alio.

CCXXI. LEO X.

CCXXII. HADRIANVS VI.

CCXXIII. CLEMENS VII.

CCXXIV. PAVLVS III.

CCXXV. IVLIVS III.

CCXXVI. MARCELLVS II.

A omnes in cameram quique fuam: & quia in predicto sermone Cardinalis Alborensis habuerat tredecim vota, usque adeo exterriti fuerunt ejus ausuli, eo quod vulgo & universaliter estimaretur effa vir sapiens, non admodum bone, ut creperint pro se ipsis esse solliciti.

*die 10. post
feriam re-
nov. colla-
tionem
Card. P.
Georgii &
Medice,*

9 Post prandium audiebatur per Conclave rem ca-
lidae et vehementer agi, numquam tamen regeji-
tuit in cujus favorem ageretur: in quo multi Cardina-
les, praesertim seniores & papabiles, essent con-
flerati, non velentes comprehendere quid tractaretur,
eo quod tractatus essent eodem modo secreti. Circa
horam porro xxi. invicem collocuti sunt in Sala Ma-
jori Cardinales S. Georgii, & de Medices, prostrato
publice ultra horam sermone, nemine tamen intelli-
gente qua de re agerent. Id cum alii Cardinales nota-
visset, statim judicaverunt agi de eorum uno ad Pon-
tificatum evadendo, creperuntque ambire eos, ad di-
scordium inter ipsos seminandum, na quid in alterum
concluderetur. Taliter aliquandiu tritatis illis, cum
tandem in venire res parate atque matura, publica-
tum toto Conclavi est, Cardinalem de Medices futu-
rum Papam. Tunc omnes Cardinales, videntes quod
non possent in venire modum excludendi eum, invenerunt
ad aulam in qua districtus Cardinatus erat: ejusque manus
deosculati, gratulabantur ei de tam sancta electione:
postquam autem cum eo satis diu collocuti fuissent,
deduxerunt ipsum ad laicum cubile, ubi tota nocte re-
cepit visiones & obsequia Cardinalium.

*die 10. post
feriam re-
nov. colla-
tionem
Card. P.
Georgii &
Medice,*

CCXXI. LEO X.

Leo, antea Joannes Laurentii de Medices, petria Florentinus, ex Diacono Cardinali
tit. S. Marie in Dominica, electus anno
bato, Lateranum progressus solenniter xi. Aprilis festo S. Leonis Papae, sedit annos viii.
mensis viii., dies xxi: defunctus anno mdxxt. t. Decembris: sepultus in Vaticano,
translatus est ad S. Marie super Minervam. Vacavit Sedes mensis duos, dies xiv.

*die 10. post
feriam re-
nov. colla-
tionem
Card. P.
Georgii &
Medice,*

A hoc tempore habemus nani civilis incivium in
Bullis Brachylogis Pontificum ferme continuo
signum Kalendas Januarii: Pontificatus autem anni
principium non eo modo sub hoc Pontificatu sumptum
videtur: nam Bulla 16. & 17. apud Ciceronem signa-
tur anno Incarn. Domin. millesimo quingentesimo da-
cimo sexto, xvi. kal. Aprilis, Pontificatus anno
quarto; atque istud cuiusquam elaborator series
annos die Ciceronensis sumptum, Etenim vero apud
Weddingum ad invenitionem anni videtur expleri
dus illo: nam Bulla 7. signatur 17. Martii, 1514. Pon-
tificatus anno primo, Bulla 13. datatur, 15. Martii,
1516. Pontificatus anno tertio; & 14. Bulla, 17.
Martii, 1519. Pontificatus anno sexto. Quod etiam
qua sunt apud eundem Weddingum Bulla 26. 27. &
28. notate ante Incarnationis Dominicæ mdyxiii.
decimo nono mensis Februarii, 5. Kalendas Martii,
& 1. Martii, amos habentur adscripta anno Pontifi-
catus vi. quod series potest nisi confundendo & com-
pendendo ad Kalendas Januarii incivium anni Pontificii,
non minis quam civilis.

ELECTIO SUCCESSORIS

*Ex simili styli & auctoritatis impressa
Italica.*

Dominicus die se prima Decembris, mdxxt.
obijt octidie sequenti Leo Papa Decimus, non-
no anno sui Pontificatus, non absque suspitione vene-
ni. Ferie 12. ac 13. die mensis, hoc mane, venerunt
Cardinales ad Palatium Apostolicum in aulem, ubi
invenerunt Pontificem defunctum: quem adorato, cui-

*Marcellus
de consilio
huius
Pontificis,*

to Feria vi. die 21. mane, Cardinales invenerunt ad
cameram Cardinalis de Medices, ibique manserunt
horam unam circiter, quoad usque omnes congrega-
verunt in Capella S. Nicolai: ubi celebrata more con-
sueti Missa, & Conclavisti omnibus foras missis,
porraque oblata, itum in suffragia est, & commu-
nibus votis, nemine profus diffidente, electus in
Papam Cardinalis de Medices. Ergo reclusa porta,
inromissus Magister ceremoniarum alique omnes
qui foris expectabant, induerunt novum Pontificem
confectis Papalibus vestimentis: deinde collocatum
in Sede Cardinales omnes cum adoraverunt, vicissim
emplexu osculoque dignati: tum dixit se velle appella-
ri Leonem Decimum.

*die 10. post
feriam re-
nov. colla-
tionem
Card. P.
Georgii &
Medice,*

12 Die 12. Martii, mdyxiii. fuit Sanctitas sua
cum confectis ceremoniis coronata, eorum maximo
numero personarum: magnaque cum exultatione pro-
cessit die 12. Aprilis, ad inveniendam possessionem Pa-
triarchi Lateranensis, civitate tota pulcherrime or-
nate, per plateas vestites tapetibus & distans arcu-
bus triumphalibus, atque in laetitia ingentem effu-
sa. *Hademus Aulicis carvas, quos sine dubio crediderim
fuisse Paridem Grassum, Ceremoniarum Magistrum,
cujus Diaria in Vaticano sibi viso allegat Vellutius,
si hoc Italice scriptum dixerat: invenit eos ex consilio cor-
rigendum ex se iam impressi nescit, Ciceronensis diem assi-
gnant 18. pro 19. Martii.*

*die 10. post
feriam re-
nov. colla-
tionem
Card. P.
Georgii &
Medice,*

verunt in aliam aulam propinquam, ibique elegerunt
Officiales; et cum Capitaneum Civitatis, D. Con-
stantinum Cominum, Ducem Macedoniam, Guber-
natorem Urbis, D. Vincentium Cassia, Archiepi-
scopum Neapolitanum; Custodes sacri Palatii, D. E-
piscopum Spoletinum, & D. Hannibalem Rangone.
Pro exequiis autem alique negotiis expediendis, de-
putarunt Dominos Cardinales S. Martini in Montibus
Episcopum, Piccolominum Presbyterum, &
Cesium Diaconum. Huius congregationi non interve-
nerunt cardinales de Medices, Cornaro, Cornarus
& Cybo: & quotidie habebatur congregatio in aule
secunda. Inchoatis porro exequiis in ecclesia S. Petri
loco consueto, tres deputati convenerunt in cameram
cardinalis S. Martini in Montibus simul cum cam-
erario, multaque expeditur ad custodiam urbis Ro-
mae, placarumque & pontium ac portarum ejusdem.
Die x. venerunt cardinales, Grimani, Soder-
rini, Seduensis, Gonzaga, Hippogentius: sed
dum veniret Hippogentius retentus fuit Papae: quo-
propter collegium scripsit D. Hieronymo Morone,
aut Roti, alique Baronibus Mediolanensibus; neque
prius voluerunt ingredi conclave, quam scirent libera-
tionem cardinalis istius.

*die 10. post
feriam re-
nov. colla-
tionem
Card. P.
Georgii &
Medice,*

3 Die xi. finitis exequiis, fuit facta congregatio
generalis in mediis cardinalis Decani super ingressu
in Conclave; & ex Cuthodibus Palatii eductus in su-
spicionem fuit Comes Rangoni, factaque super eo
protocollum est, ut ei rei aliter provideretur. Præ-
terea adfecti sunt duo Barones Colomneses, Vesa-
sius & Profer Junior, duo item Domini Ursini,
Ludovicus Comes Petisani, & Laurentius Cajetanus;
qui a Cardinalibus deputati postularunt sex milia
duca-

*die 10. post
feriam re-
nov. colla-
tionem
Card. P.
Georgii &
Medice,*

*die 10. post
feriam re-
nov. colla-
tionem
Card. P.
Georgii &
Medice,*

*die 10. post
feriam re-
nov. colla-
tionem
Card. P.
Georgii &
Medice,*

*die 10. post
feriam re-
nov. colla-
tionem
Card. P.
Georgii &
Medice,*

A ducatorum pro faciendis provisionibus. & quia tanta pecunia non inveniebatur, cogitavit Cardinales illi eam mutuo accipere; assignando creditoribus fructus ac redditus communes minutae servitii, quae solvitur Collegio Cardinalium.

4 Die xii. facta est congregatio generalis in archibus Decani, cui omnes interfuissent, exceptis Grimanis, Cybo, & Mantuano: qui satis habuerunt praestare assensum suum.

5 Die xiv. Cardinales deputati, simul cum Camerario, sumperunt mutuo ab Elisis duo milia ducatorum: & D. Thomas Righi, Clericus Cameralis, tantumdem eis commodavit gratis.

6 Die xvi. facta est congregatio in Capella Sixti IV. ad S. Petri: & cantata Missa de Spiritu sancto, ingressi sunt in Conclave Cardinales viginti novem: sed ea die nihil tractatum fuit circa electionem Pontificis; solumque de custodia Conclavis & audientia danda Legatis Principum.

7 Die xx. adductum in deliberationem est, utrum vota deberent esse secreta, & singula scheda clausa se sigillatim ea parte ubi esset nomen electoris; alia vero parte complicate, sed non sigillatim; ut si quis vellet accedere ad eum qui nominatur, iram committi non posset: decretumque est ut singula obligarentur certaequid nota, ut qui vellet accedere, exhiberet notam suam, & sic aperto nomine accedi posset ad nominatum ab eo. Hae forma jam decreta fuerat die vii. Decembris, sed hodie iterum proposita: multique Cardinalium discerebant sententiam, nec acquiescebant ceteris, malebantque ut servata forma antiqua publica essent suffragia. Major autem pars evicit ut non darentur signata, quantum ad nomen electoris.

8 Die xxx. fuit Missa celebrata per Sacram in Capella Papae Nicolai, factumque est primum iterum, ubi Capita Ordinum Cardinaliumque Araceli & Priamus circuibant ferentes schedas, quas Cardinales Cornarius legebat: legebat autem vota omnia, & postea nomen Cardinales legebat ea in scriptis suis. Inventus vero est Cardinalis Offensis habere vota novem, Grimanus decem, Volaterranus quinque, ut etiam Filiscus, de Mantibus, & Anconitanus; Farnesius & Jaconacius septem, alii denique pauciora.

9 Prima Januarii factum scrutinium secundum, in quo scheda una reperta tredecim omnino nominant: quod multi indigne tulerunt, volebantque schedam illam aperiri: factum tamen non est: in aliis unus, duo, aut plures usque ad quinque nominabantur: habuitque Cardinalis Offensis ad quinque suffragia, Filiscus, Piccolomineus, Comensis, Jaconacius & Urbinus septem; Medicus, Transilvanicus, Anconitanus, Araceli, & Cornarius quinque; pauciora ceteri.

10 Die ii. factum est scrutinium tertium, in quo Cardinalis SS. Quatuor coronatorum retulit suffragia quatuordecim; Offensis & Anconitanus quinque, Filiscus, Jaconacius & S. Sixti septem; Valentinus, Sedunensis, Araceli & Mantuanus sex; S. Martini in Monibus & Urbinus quinque; Volaterranus, Bononiensis, Medicus, Campegius & Aegidius quinque.

11 Die iv. factum est quartum scrutinium, & habuit Filiscus vota novem, Sedunensis vero, Sanctorum Quatuor coronatorum, Valentinus, Jaconacius, Campegius & Urbinus quinque.

12 Die v. factum est quintum scrutinium, & Filiscus iterum retulit novem suffragia, Sedunensis octo, Sanctorum Quatuor coronatorum quatuor, Cardinales de Vio septem, Offensis, Anconitanus, Bononiensis, Medicus & Jaconacius sex.

13 Die vi. factum est scrutinium sextum, ad quod Anconitanus & Urbinus tulerunt schedam Cardinalis Cybo infirmus, & ipse habuit vota duodecim. Tunc

dixit Cardinalis Sanctorum Quatuor coronatorum, D. Papam habemus: & ad eundem ceperunt multi accedere, videlicet Medicus, Petrus, Valentinus, Campegius, Coronenis, Araceli, Rangonius; Calarinus vero accessit ad Aegidium. recedens a Farnesio, cui dederat votum suum: quod causa fuit contentionis magno, cum dicerent alii seire se velle, utrum liceret inspicere votum accedentis ad alterum, & utrum posset auferri votum a prius electo: sed decidum nihil fuit; & tamen dicebatur, Papam habemus. Cardinalis Grimanus, partim propter infirmitatem suam, partim quia videbat multa agi quae sua conscientia ferre nequebat, recessit a Conclavi, frustra dissuadentibus aliis: Cardinalis autem Aegidius Conclave totum conturbavit, multa mala dicens de Farnesio, cujus ab annis pluribus jam elapsus fuerat Conclavarius.

14 Die vii. factum est scrutinium septimum, in quo Jaconacium nominavit vota undecim; Urbinum, Filiscum & Sedunensem decem; Grimanum septem.

Die viii. factum proelium debis est scrutinium octavum, band diffinitis praebitis, sed ex his historia festinavit inter transferendum librario incidere.

15 Die ix. factum est scrutinium novum, in quo Cardinales Offensis & Derulensis retulerunt suffragia quiddecim. Cardinales autem S. Sixti dictus de Minerva dixit, quodcumque Cardinalis Derulensis esset vir probus, virtuosus, ac doctus, eidem accederet, orans ceteros ut eidem accederent etiam ipsi, si cum fecerunt Columenensis, Cavalensis, Mentensis, Friulensis, Piccolomineus, Anconitanus, Araceli, Araceli, Jaconacius, Comensis, Transilvanicus. Tunc Cardinalis sancti Crucis dixit Farnesio, oportere ut accederet etiam ipse: sed respondit, non factum, quia non noverat Derulensem, quandoquidem numquam Romae fuisset. Nihilominus accessit ad eundem major pars Cardinalium, ipsumque in summum Pontificem elegerunt: de quo rogatus D. Darius de Grassis Episcopus Pisanensis, tamquam Pronotorarius Apollinensis, alia voce & Latine dixit: Papam habemus, Illustrissimum Dominum Adrianum, natione Florentin, ex civitate Trajectensi, tit. SS. Joannis & Pauli Presbyterum Cardinalem, Derulensem (Episcopum) absentem, commemorantem in Hispania in civitate Victoria: & fuit publicatum per D. Cornellum die 11. Januarii mdcxii. Post publicationem praedicti Pontificis, Cardinales in aula congregati, per fabas nigras & albas deputarunt Legatos duos mittendos iuxta Sanctitatem, videlicet Cardinales Pompejum Columnam & Alexandrum Calarini: quo facto iuxta libito releserunt Conclave.

16 Die x. in tertium Legatum legerunt Cardinalem Urbinum, decreveruntque ut, quoad venisset Pontifex, tres ex tribus Ordinibus lecti per ordinem penitum gubernarent manerentque in Palatio.

17 Die xi. Februarii, Cardinales Cybo & Grimanus petierunt exculari a regimine propter suam infirmitatem, & deputatus fuit Cardinalis Filiscus, qui similiter se exculavit, sed exculatio ejus admitta non est: adeo ut necesse ei foret regimen acceptare, verumtamen noluit in Palatio residere.

18 Die x. Aprilis D. Guilielmus per litteras eventuales publicavit nomen Pontificis, Adriani Papae VI. quod non placuit multis Cardinalibus, quia mos erat nomen mutare.

19 Die xii. Augusti solvis Pontifex & portu Tarracoenis: & xiv. appulit ad portum Liburnensem cum eremibus quatuordecim: eademque nocte in ipsas tricesimas recepit Cardinales, Medicum, Piccolomineum, Petrus, Coronensem & Ridolfum, qui obviam ierant Pontifici ut ei gratularentur, pedes

in quad. v. d. Martini non gressi Com. ducuntur

decedunt non egreduntur farnesius f. p. p. p. p.

in ducunt. de farnesio

in farnesio

in ducunt

in ducunt

in ducunt

in ducunt

in ducunt

in ducunt

in ducunt

in ducunt

in ducunt

in ducunt

A des oscularentur, & comitatum praestarent.

80 Die xxvi. praedictus Pontifex cum octodecim utrimbus venit Centumcellas.

81 Die xxvii. adveniens Cardinales Columna & Ursinus in navem qua Pontifex veheretur, cumque ei obulissent litteras aliquas a sacro Collegio, osculati sunt pedes ejus: propter urbanam autem perhiliendam elegit Pontifex ipsa nocte in tririmi manere.

82 Die xxviii. Sanctitas sua ab Ostia per flumen, in Brigantino quod vocant navigio, multistriribus subsequens, ascendit usque ad basilicam S. Pauli: ubi accesserunt ad eum multi Cardinales, Legatique Principum cum Populo Romano.

83 Die xxix. eadem Sanctitas sua induit Pluviale,

& Mitram in sacrificia Paulina ecclesiae; & omnes Do- D minos Cardinales recepit ad pedum oscula. Postea cum Cantoribus accessit ad altare majus praedictae Ecclesiae, supra quod positus Pontificaliter denuo recepit Cardinales ad pedum oscula: eodemque die invehit aequo Pontifex cum galero & stola, per plateam Judaeorum & Campum Flore, in Basilicam S. Petri: ubi consueto loco positus, iterum suscepit adorationem Cardinalium.

84 Die xxx. Augusti vestitus Pontificaliter, in Capella S. Andreae, celebravit Missam ad altare S. Petri: postquam coronatus fuit ante gradus S. Petri a Cardinali Cornaro: convivium autem fuit in aula Innocentii VIII.

CCXXII A D R I A N U S VI.

ADRIANUS, pater Florentio Trajecti ad Rhenum, sive Ultrajecti in Belgio humiliter natus, ex Dertulensi in Hispania Episcopo Presb. Cardinalis tit. SS. Joannis & Pauli, electus Romae absens ipse in Hispania, anno MDXXII. ix. Januarii, Pontificatum suscepit Victoris in Cantabria xvi. Februarii, Romae coronatus xxi. Augusti in Dominica; sed die accepti muneris annum i. menses vi. dies xxx. mortuus anno MDXXIII. x. Septembris, sepultus in ecclesia Teutonicorum S. Marjæ de anima: & vacavit Apostolica Sedes menses ii. dies xv.

Historia
per scripta
a Nicolao
Drauzio

Totam Pontificatus Historiam, eleganter ac luculenter descripsit hodiebus, sub hoc titulo: *Liberarium Adriani VI. ab Hispania Romam usque, ac ipsius Pontificatus eventus, per Blasium Ortizium, in Decretis Doctorum Canonumque Toletanum ac generalem Vicarium, summa fide collectum: de hac autem opus Illustrissimo ac Reverendissimo Domino D. Joanni Martino Siliceo, Archiepiscopo Toletano Hispaniarumque Primati: fuisse primum quidem editum Toleti anno MDXVI. per Joannem ab Ayala typographum, curante Blasio Garaya; sed quia rarissimum erat exemplum, dignum censui ut eruditissimus Stephanus Bailegius, quod librum verito Missaliteranturum forem super remittens. Atque hinc ab eo corrigens error Joanni Tomasi de Salazar ad xxv. Octobris, in ista Archiepiscopatu retinens Siliceo descriptum Joannem de Tavera usque in annum MDXII. quoniam propria hujus Chronica, per D. Petrum de Salazar edita 1603. Carolus in suis *Annalibus Hispaniæ* docet, abisse MDXV. Sed in rem nostram potissimum facinus sequentibus parva.*

ad hoc
scriptum

Quod cum Auctor Undecimo Kal. Februarii esset Lucroni, illuc transfretus cursor, qui litteras Domini Gerondensis Episcopi, Romae commorantis ad amicum datas deferbat; quibus contineretur Dominum Adrianum, Cardinalem Dertulensem, Inquisitorem Generalem; in Christi Vicarium unanimiter a sacro collegio creatum. *Adve. ut cursor iste intra dies xiv. iter illud consumpsit fuisse.*

aliquos
mensis
post illud

Quod cum de hujus illa die ambigeretur Villoria, ab Adriani auct, & quo man ad gratulandum aulæ occurreret; tandem Nonas Februarii nobilis quidam Hispanus ex Pincia, Antonius Studillo, Reverendiss. D. Cardinalis S. Crucis a Carravajal Camerarius, Breve facie Electionis deculit.

per
scriptum
fuisse
id. Pinc.

Quod cum de hujus illa die ambigeretur Villoria, ab Adriani auct, & quo man ad gratulandum aulæ occurreret; tandem Nonas Februarii nobilis quidam Hispanus ex Pincia, Antonius Studillo, Reverendiss. D. Cardinalis S. Crucis a Carravajal Camerarius, Breve facie Electionis deculit.

Toletanos Canonicos creatos, & Secretarium Confilii generalis Inquisitionis Aragonie Joannem Garfiam, virum satis egregium, elegit iussuque intrare in cameram interiore, praecipuis offitiis, ut neminem neque domesticum neque externum sinerent ad se ingredi: unde non tanta novitate pertentus expectabamus, non ad invicem conspicientes. Cum verum summus Pontifex in loco secretorii esset, hoc verba fatus est. Jam dudum intellectus electionem a sacro Collegio de me factam, cujus testimonium aulicis Camerariis Reverendiss. Cardinalis a Castvajal: cuius quidem acceptionem haudcens dissuli, timentis muneris tanti onus sustinere: quavis non me lateat, nihil esse in hac vita, & maxime hoc tempore, facilius & hominibus acceptabilis Episcopi officio, & praecipue Papae, sibi ter & ut hominibus tantum ardeat, atque adulatorie rem agat. Sed nihil est quod periculosius homines suscipere debuissent, si arduissimam Deo reddendam rationem pro oculis mentis haberent, si non eo modo militetur quo noster imperator Christus praecipit. Sed quia suspicor ex repudiatione graviore discrimina Ecclesiae imminere, ideo divino auxilio suffultus, munus hoc sacrosanctum vobis praesentibus assumere statuo. Et quia ad hanc dignitatem sua inferatibili praesentia me vocare dignatus est, spero illius gratia me idoneum ministrum evasurum, atque hujus acceptionis peto a praesenti Notario fidem, vosque testes rogatos volo, injungens vobis neminem rem gestam dicentis.

E
ad ann.
1522. ad
16. m. 1.
p. 2. 10.

per
scriptum
fuisse
id. Pinc.

ad ann.
1522. ad
16. m. 1.
p. 2. 10.

ad ann.
1522. ad
16. m. 1.
p. 2. 10.

Quod cum quarto Idus Martii, egressus ab urbe Victoria, cum eo qui creatus Generalis creatus ab apem Italia laborans ferendum comparsa aliusque, Lucroni Caesaris usque acceptis pontificatus usque, facta die solenni benedictione Palmerum, aliusque Paschate prima die Maii, regulas Cancellariæ, a se noviter editas, solenniter promulgari iussit. atque a die illa negotia omnia undecumque sub annulo (quavis ab aliquibus esset dubitatum utrum Papa ante Coronationem facere possit) expediebantur.

Celebravit ingressu Pontificis maximi in urbem Romam deservitur cap. 21. facta die Veneris quarto Kalendas Septembris, & Caput 22. est de Commemoratione Adriani Papae facta proxima Dominica.

ad ann.
1522. ad
16. m. 1.
p. 2. 10.

A 3 *Ab hac solennitate videtur Adriacum auctor fuisse Pontificatus: cuius vultus: sequitur sub Bullario Cofmmentariis Conflit. 179. signatus Romæ apud S. Petrum sub aulico Pifcatore, die vigesima septima Aprilis 1513. Pontificatus auno primo: & in Registro Waddingii, Adriaci bullas Pifcatore die 8. Junii 1518. apud S. Petrum sub aulico Pifcatore die 8. Junii 1518. Pontificatus primo. Neque contrarium præstat prime date Bullæ apud Cæsaribum. Dum enim vultus præstat date Romæ apud S. Petrum, prior v. Nonas Marti, altera bullæ aulico Pifcatore die 10. Julii: & utraque nihilominus anno Incarnacionis Dominice MDCXIII. prior ad linguam scripto, altera per scriptas expressio, & utraque anno Pontificatus primo: apparet manifestè vultum esse utrumque, vel in loco vel in auno, cum Romanæ non cessasset Panisæ anno MDCXIII. ante XXXI. Avaris.*

3 *Es primam quidem, qua Administratio Militiarum S. Jacobi, de Calatrava, & de Alcantara in Regnis Hispaniarum Corona Regis perpetuo conceditur, cum omnibus iuribus quae eorum Magni Magnifici habent.*

B. *Inter omniaque pericula quae eorum auxilio suscepisse docere
 confiteremur. Crediderunt tunc, ipso quo fecistis
 anno dante, non tamen Rem, sed Caesar-augustinus
 misitque Adrianus monachos, autem sancti formosus, ois-
 que episcopatus qui lo comiterunt Praefecti, tirof-
 que illiusce complures cap. 3. litteras emittentes,
 primam inde digressa dixerunt, Solem sancti primam,
 tertio Idus Iunii. Quis autem nativitas octavo Idus*

Julii capta, non ulla ad sequenti mense commissa fuit,
 & Breve pretorium disquisit Inquisitor Comitis, pre-
 sentis fibi confirmari societatem a dreeffordus Pontifi-
 cibus datum prebendari contra maleficia & adhe-
 riam diaboli prelosum, idem dixit militem anno dux-
 tate sequenti datum, sicut illi de quibus supra; &
 eodem temeritate, qua supra scriptum fuit, Romæ,
 hic notatum est per litteras 1512. ut emissa esset confirmatio;
 ubi conjungimus illis quod prebendarius de more
 ante Petrus in Hispania & in nostro tractu.

4 Unde alterius intelligitur, *quam non tenere in ce-*
bus Chronologicis nos Bullas credi possit; sique o-
pendum magis quam sperandum, ne singulis Bullis
ac Brevis ac deinde ad sua originis relatis, Data quas
vocant recognoscere, & si ubi errare ignorantia
vel negligentia fecit, ad positum formam reducere.

remur. Et diligenter quidem defunctis exemplaribus sepe sumi (quod cum bene animo utique & quoadmodum debet, praestare sepe possit) sed quod ignorans temerarius peccat, alterius sine ulla originis et aetatis, dum se putat cum docto lectionum se ferre, excusare si infra cernit intensius mirare mala; cum sibi et propter quatenus opus est leiter, & fidei praestari integra possit, addat ad marginem vel subius indicio facile aut socunda mutationem.

C HISTORIA CONCLAVIS

Ex imperio Italico Antiochi synchroini.

Cum anno MDXXIII. die 7. Augusti, Adriam
Papa VI. iussu ad S. Mariam Majorem, causa
Iolenohis illi scilicet, ibidem eodem mane publicis scit
ligam contra Francos: qui iam praez Vetoos con
currentes contra Henricus Rex Angliae & Ludovicus
Rex Hungariae, omneque liberae Civitates Italiae,
Principes item omnes ac Toparchae subditi Ecclesiae;
& Generalis exercitus declaratus est Fredericus Gon
zaga Mantuae Dominus. Quia autem Sanctissus sua
admodum fatigata erat prolapsive officii, tempore
tam exalto celebrari; receptae ad ecclesiam S. Marii
in Monibhus, loco vicino, fumedi commodius
prandi & quiesci causa, Cardinalis vero Columa
Iunptuolumac regie apparatur epulam fecit Card

nibus Principumque Lepatis. Ibi Pontifici adven-
tibus, quae sibi nihili aestimata a medicis,
tandem facta esse iustitia. Ea ergo tempore clementem,
cum se appropinquare suo Ibi Papa videret, iussit se de-
portari in Vaticanum: convocatoque ad se sacro Col-
legio Cardinalium, commendavit eis sanctam Dei ec-
clesiam & Christianam religionem, creavitque Car-
dinalium unum; & paucis horis post, die xlv. Septem-
bris, transiit ad vitam meliorem, cum fuisset Pon-
tificis anno xvi, mensibus octo, & diebus sex (*fieslet*,
a die eius anni memorabitur). aetatis fuit anno lxxv.

a. Moris e Romanis promissa, eidem gratia supra modum accide: univerrum enim Curie parum acceptis Adrianus erat, eo quod fua Beatusdus longe discreparet ab illa amplitudine, magnificentia & pleodore, quem proximioris sui decedentes letati fuerant; quam vis revera esset propinquoior bonis illis qualitatibus, que requiri solebant in electionibus Pontificum, temporibus a primitivis Ecclesie Spiritu minus remotis. Id autem alio publicum erat, ut cum labente supereminiori capite Papali, Sacerdotis fua, quemdam more ad Missam audientium illuc intraret, venerenter esset periculatus de vita (cuius etiam amilantur milites Helveti oomunli de cultodia corporis, petra illis ruota oppressi) quod esset salvisque fructibus, non modo non fuit gavisus Prælati multos qui præfentes aderant, sed etiam vixit eorum fuit, qui veremur ioter Cardinales ea de fortuna moti, non fecerunt ioter fortunæ factique maledicere, quibus fuerat a morte ereptus: quodque mirabiliter erat, maledicis sique blasphemis ille, a nemine Cardinalium reprehensus calumpniis, pacatus omnium auribus ac fere annuentibus frontibus auditus & toleratus fuit. Lacerabatur viget par ille sanctus bonum linguæ atque dicitur, & acut parum idoneus regimini rerum secularium, variatque calumnias impetebatur: quia non habebat moralem lautam curamque magificam, sed privatum inlatum religionis vixchat, uouum lecum habens familiarissimum ludum, quem etiam uouum creavit Cardoariem. Fuit etiam divulgarum de eo, quod non solum a strolitge pudicariis luderet, sed etiam arti magice daret operam: quæ calumnia ex optimi cuiusque potentia falsissime erant.

Uter fuerit, facti sunt ei polibonum suum exequi, quum proflissimæ & magnificentiassimæ, cum maiori quum folest possim conculari populi: quibus exspectationem inpresti fuit in Conclave, ad novi Pontificis electionem, Cardinales numero triginta; inter quos erant varii valde considerabiles, peritum Pompeius Columna, Alexander Farnesius, Julius de Medici, Franciscus Ursinus, & Cardinalis Pacietus: zelumissimi tamen pro ceteris erant Medicus & Columnensis, ambobus locis dignitateque caris ac famosi, potentius tamen erat Medicus, propter magnum numerum adherentium ei Cardinalium, idque mediante recenti ac grata memoria felicissimi Pontificis Leonis Papæ, paratulus fuit. Columna e contrario magis piebat etiam ipse, propter clarescentem laqueum, favoreque & strictam amicitiam Caroli Querti imperatoris.

arbor
 pti
 F
 P
 100

quattro
anni di
funzion
amento
mi è

de guerre
dans les
deux cas.

good service
more laptops
on Dublin
Latham?

Formalge
re figure
maF.100

fabriola
parvipes
ex magna
Africa

Journal of Management Inquiry
20(1) 3–14
© The Author(s) 2011
Reprints and permissions:
sagepub.com/journalsPermissions.nav

E
 always will
 stay calm
 and puffing

புதிதான
மரபுகள்
இருந்து வர
விளக்கித் தீர்
வை 4.

in dunt. fign
verat fa-
lunt i per
Hilicarium
7 Colum-
en, fign.

A scire, quæ confiderent haud difficulter obtinenda.

Juniores Cardinales, ex parte altera magis affecti Medicæ, vehementer ei votis suis omnibus suffragabantur: sed non poterant numerum Columnensium æquare. Videns ergo Medicæ, propter Columnam frustrari se desiderio suo, nullamque ferme spem relictam sibi videns; proposuit Cardinalem Ursum, declaratum hodie Columnensio, dicens quod cum vellet errare Papam, desenvolvendo in eum vota sequacium suorum omnium. Conterritus ad hanc deositationem Columna, exposit fasces pro ejus exclusione, palamque profiteri; quod in alium quemcumque sibi proposuisset confecturus, præterquam iò illum.

B Interea sedulo sollicitoque tractabatur pro Cardinali Earnesto, multumque videbatur promotum negotium: verum quia fautores Medici dicebant se politicos vota servare ipsi, neque de suffragio suo audere disponere præter ejus assensum; multa quoque acta in contrarium sunt. Cum ergo apparet, propter nimiam inter Medicæ et Columnensem animositatem, nullam fundari in quoquam spem posse: quis abique partis utriusque consensu frustrare non erat vel cogitare de Papa eligendo; multi ex Cardinalibus decreverunt palam in Congregatione protestari, omnino tempus esse tandem aliquid concludere, eo quod tam diuturna mora gravissimum præjudicium crearet toti Christianitati. Respondit autem eis Medicæ, quod etiam Columna dixit, simul tum aliis suis magne auctoritatis Cardinalibus, id quoque sibi constitutum esse: proinde decretum ab omnibus fuit, sequenti mane procedendi ad electionem fore.

C Proxima ergo die, primo mane, villi sunt multi Cardinales accurre ad cameram Medicæ: & jam per totum Conclave si argueretur factum esse Papam, nisi nemo fieret cum certo nominare. Paulo autem post progressus de camera Medicæ, cum magna a tergo laetitia, discessit voce: Nunc imus creatus Pontificem. Hoc cum esset relatum Columnæ, ille dubitare metueret ne non eligeretur Ursum, quem videbat perquam hilarem & festivum in comitatu Medicæ; cepit cogitare, quod si peresset in locum Medicæ contentione, hac tandem illum eveheret ad Papatum, utpote archi-confessionarium annexum familiæ Medicæ, & suum intestissimum inimicum. Ut ergo disturbaret bujmodi electionem, & seque ipsum periculo præsentis subduceret; exhortabatur Cardinales omnes, ut ad sciendam licet ipsam Medicæ eligere; eo magis, quod jam ante cum multis Cardinalibus amicis suis perquam diligenter egerat, ut proponeretur alium quemdam, tamen ne deveniret ad electionem Ursum.

D Illi ergo cum intellexissent resolutionem Columnæ, eo instanti factam in favorem Medici, solum tendere ad exclusionem Ursum; dixerunt, quod qui tantum jam laboraverant ipsius intuitu, eoque infirmum adduxerant ut persona ipsi grata eligi posset, neminem eo viderent apertum, quem qui illi aderat Cardinalem SS. Quatuor coronatorum, maximo meriti & valoris virum: proinde dignum videri ut pro eo teneretur sortitus; efficeret ergo Dominatio sua illustissima ut ille proponeretur, si non ad alium finem, saltem ne illud ab eis videretur. Volens ergo Columna prestare fidem verbo suo de eligendo ea die Pontifice, respondit dignum & bonum illi fore: & conversus ad pariteros Medici, orabat eos hanc gratiam sibi facerent, dignarenturque acceptum habere, ut proponeretur Cardinali SS. Quatuor-coronatorum; sciens nunquam perveniret ad competentem numerum suffragiorum, eo quod multi illum palam excludabant. Eodem coocurrunt etiam Medicæ, quamvis nonnulli ex creaturis ejus nolent suffragium suum illuc convertere. Proposuit proinde etiam Cardinalis præ-

dictus, multaque in favorem ejus vota coocurrerunt, non tamen tam multa ut sufficerent electioni, licet pauca deficerent. Nihilominus constanter divulgabatur per Conclave jam electum esse Papam; idque universaliter affirmabatur ab omnibus, cum admiratione uniuscujusque. Vehementer autem gavisus est Columna, quod ejusmodi satisfactionem desisset sacro Collegio, a quo sacra tam infanter rogatus.

E Interim ceperunt alii diversi rogatus, multumque & vehementer tractari pro Cardinali Offensio, ut pote viro maturo, magnique judicii ac multe experientie circa regimem, & toti Collegio singulariter caro. Verum Cardinalis de Montibus, qui optabatur etiam ipse desiderium suum consequi, dixit, ea ratione processum iri in infinitum, occasioneque suggeri longius etiam protrahendi Conclave; quoad quidem nunquam esset perveniendum ad finem operum nisi ad concordiam adduceretur Medicæ, Ursum, & Columna. Idem dicebat Cardinalis Casarius, quoad cupiebat promovere ut clarum pro Cardinali Earnesto, qui & ipse dignissimus erat Papatu, postquam satisfacere omnibus illis, quorum merita talia videbantur, ut & ipsi deberet aliquid experiri quo ad tantam dignitatem ascenderent. Tum vero Cardinalis Medicæ, considerans Columnam quidem consensisse omnibus in suum favorem, & declarasse quidem vellet ipsum efficere Papam, & nihilominus prelati tantopere electionem; vereri cepit ne Columnam dare fidei pœniteret, aut si moram istam studiolo incederet, ut vel ipsam tandem eligeretur, vel aliud commodum consequeretur, aut deoque ea causa sibi prorogata. Quapropter, volens explere donec improvisi aliqui casus superveniret, ipsamque omnino cogitantem involveret, decrevit quoque modo Cardinalem Ursum eligendum curare, ut quæprimum suum consequeretur interitum.

F Tractat igitur ut propostum negotio, invenitque sufficienti votorum numero, convocavit Cardinales omnes in unum. Jamque procedebat Cardinalis de Montibus in comitatu Medici atque Ursum, & interrogans eos dicebat. Quoniam imus? Respondit Medicæ, Eligere Papam, ex hinc enim tempus oon erit amplius. Tum Columna, tantam turbam collectam videns, atque formidans ne procrastinationibus suis aliud nihil effectum esset quam ut facilius eligeretur Ursum, tantopere invidiosus illi; sumpta fiducia se convertit ad usum quemdam entum qui sequebatur Medicæ: &, Ego, inquit, pergitis animotam determinato? An irritis ad eligendum Cardinalem Ursum? Respondit ei est, Nescire eos quod esset consilium voluntatis Medici, credere tamen potius illum ipsum esse quam diversum. Unde io propiorem tamen adjectus Columna, denovo cepit dicere, se quod promiserat Cardinali Medicæ omnino præstaturum. Hoc vero postquam est Medicæ relatum, ceperunt omnes unanimiter discrepante nomine prelati, quod vellet Medicæ eligere in summum Pontificem, & simul Papam proclamaverunt: atque ita, post expectationem duorum mensium ac quatuor dierum, quibus Conclave duraverat, elegerunt Cardinalem Medicæm xix. Novembris MDCLIII.

G Tunc vero recessit officio capella accessitque ceremoniarum Magister; qui ingressio consilium Sanctissimæ suæ vestitus Pontificaliter, collocata fuit supra altare, atque ab omnibus pariter adorata cum pedum osculo. Ipse vero singulari amplexu alacriter, declaravit se velle nuncupari Clementem Septimum; de qua benedictione plurimo populo, qui perfractio in oculi nictu Conclavi irruerat. Adscendit etiam solum continuo Clerus S. Petri, cum multis Episcopis, Prelatis atque Proceribus, in magna hilaritate atque

omnes in
die hinc
monstrum
reflexum
aliqui

quæ co-
muni re-
sponsum
fuit de
fuit

in
fuit
fuit
fuit

in
fuit
fuit
fuit

aliqui
monstrum

aliqui
monstrum

Medicæ
omnes re-
sponsum
fuit de
fuit

quæ co-
muni re-
sponsum
fuit de
fuit

in
fuit
fuit
fuit

in
fuit
fuit
fuit

in
fuit
fuit
fuit

▲ *aque frequentia: delarague est Beazitudo sua deorum in ecclesiis, cunctis Cardinalibus comitantibus; & postius Clemens sopra altare ad limina Apostolorum, denuo ac publice adoratus fuit, non deficiente eo mane benedictionem suam imperitris accedentibus bono temporis spatio; ac deinde reductus est ad consuetas cameras Pontificias. Placuit vebementer etiam illis multis, prefertim in qui Romæ fuerunt sub Pontificatu Leonis, dicentibus hunc aque felicem fore Atque si fueras, quandoquidem sua Saecula vitæ æque maxime dignitas, auctoritas, & obolitas; quodque iis omnibus majus est facti: expertus iis negotiis feculis, nec minus prudens atque peritus. Primam nomen Julio fuisse, filio Juliani, de Medicis, germano fratris prius Laurentii. Divina majestas dignetur cum conservare longo tempore in vivis, et possit cum amore & caritate regere & gubernare Ecclesiam universam, repetuntque in ea gregem: quod nobis Deus concedat.*

111 Hoc porro finis nobis esse in impresso Collectiōne
 Consecrationum relationum, a testibus in plurimum co-
 cunctis descriptarum, augendi hanc Traditionem, jam
 ultra quæ ævum aspicere speram recesserunt. Etenim
 in Clementis VIII. descriptis Annales Ecclesiastici,
 a Casare Cardinali Bavario iunctis. Et ab Odorico Bo-
 hemis deductis; quorum alibi laudandissimum descriptio-
 nis; corrigendis supplendisq; Constat usitum vulgi
 positissimum deservire, quasi derelictis a capessere me-
 rentibus spem ipsi veram vestigia colligende. Dum
 autem eisdem Annales auge preloquantur carissimum nos-
 trum; et totius scripturarum dignissimos successores, Leon-
 der Colledus, non lubet sollemniter in nossem ipsius,
 alius intrare.

12. Deinde fortassis aliquando in locum debuit digredi alia grandiorque hujus argumenti Cultrix, et Affr. Calabro, in curatissima Bibliotheca Leonaria videri fuit Iurisfuita ad Aristodemum, in praefatione ad Epitomen Graeco-misicae a me audita, inventis; Et puto perquam magno sui laudis redemptis, praestito ante Aprilis. Continent autem, Totum prius, in tres libros divisis, discipulis Italos de ratione, primi, mysteriisque Comelorum, secundum ad tertius, eorumdem librorum a Clemente VI. id est ab anno MCCCLXXII. usque Iohann. III. annoque MDL. desinitis. Latini omnes praeter nomen; annotationis etiam fere interitumque ad auctoribus diversis differentis, quosdam desinere ac quinque, similes Italicas, a Maximo III. successore Julii III. usque ad Clementem

VIII. *anno missi* eidem. Si viri esse clarissimi, consensu et promissa nudi non detestemur, tamini vobis pariter, dante B. sociis, quem iustis populi fuerit, Martini V. scribit, habetis exte- riorum; licet et signis istarum (sive communis) necesse est, etiam de novis monitionibus et de iudi- cibus; fortasse pariter materiam opportunitatem fugere autem Annales ecclesiasticos profectus ut post- quam illis, et hoc loco cum determinato ad qua- tumvisque partem offerendum licetioris contendere possint. Nihil refert aliud, quam indagare, quisnam se Nisi, quibus Ems. Ite innotuit et tandem in Homburgi evasit illis. D. Boro de Kul- man Egg, qui non aliquid nisi confa, sed sola ar- gumentatione addidit, eidem volens orare suum libellum. Non fuit ergo mihi difficile, dum iam iam impetretur ad meum adducere, ab- his huius viri impetrare ex Tom. 3. ad specimen reliquum, transcribere aliqua, quodmodum illi- fiam macti, carante R. P. Henrico Hae, jam elibi- nudi laudat ad sumum Beodri V. de ferpente- facient, qua ibi habetur de Etiliano Clementi VI. Innocentii VII. Gregorii IX. Bonifacii IX. Inno- centii VII. et Gregorii XII. His autem viri, apper-

[illegible]

13 Non aliam ergo nunc sapienter agendum iudici,
quoniam ut pergam, propterea, ferentem Bullas ac Bre-
via, quatenus habuerim impressa, quatenus, quam
gausque Pontifici tenenti auctoritas totum numerum
totum Episcopum. Res hac, a nomine (quod quidem scri-
psi possum) habentem observata, videtur utilitatem non
parvam habere, atque adeo digna esse, pro qua sa-
tisparum labor, maior quam facile altissimi ac in-
terpositi possit, quatenus solus publico bene respectui ve-
leat calcare. Prout tamen quam progrederi, placeat
hinc ac Appendicibus, ipsi primam Partem huius Ca-
pituli alios editi, accipere Tertiam, quae data Tri-
um. Differantibus, habentibus nunc iniquam.

DISSERTATIO XLVII.

De usu annorum Incarnationis in Cancellaria Pontificia diu vario, ossia etate primum firmato, diversoque ab usu signatus Breuium.

A Consuetudo S. D. N. Innocentio Papa XL. fuit Bulla Brevis
nominatim Conatus meo impetrantis, cum Roma
genuerunt, utriusque infirmitas Pontificatus cum
non tam tunc, electioque, ad Ceremonias Pontificalis
monitus inde fuit, quod in Cancellaria vel Camera A
postolica annuo non incipit a Calendis Januarii, sed a
xv. Martii, quo mysterium incarnationis celebra-
tur. Id quomodo cum Bullis Terminis ultimus constituitur,
et quidem non servaturque; postea autem inter
adnotatos dicitur, Stylum istum, et quomodo dicitur
Constitutionum, quae eduntur per Bullam, aut dicitur,
non item contra, quae in forma Brevis dantur, sub An-
nulo Piscatoris, ad supplicationem potestatis vel alius
Motu proprio, sine exemplis Bullarum solemnitatibus,
expediantur: nam tunc non omnia iachare constant a
Calendis Januarii. Interim necesse habere censurae,
quod nomen Bullae, indifferenter, et more vulgi, usus
sum in Decretis Religiosarum Pontificis appellandis.
Quamvis enim non ignoratur, in rigore verborum aliud
esse Bullam, aliud Breve, aliud Motu proprium,
atque verisimile et multisplacitum intercedere inter ea differ-
rentiam; tamen tamen asseritur aliquo modo spectare
ad rationem temporum incutendam, et ideo non potius
utrisque distinctionem aliquam hic faciendam, sicut nec in
Bullario secretis ejus Compilatoribus, qui aliud ap-
pellant, quamvis in ea collectione multo plura Brevia
sine quam Bullis solent d*ici*. Ad obsequium porro a
me cu Bullaria fuisse, sic mihi responderet. Fieri
poterat quod in Bullario apparet aliqua discrepantia
quoad datas; et licet distinguendum erit Anno Cancellariae
Apostolicae, qui (salem moderno tempore)

A Incipit xxv. Martii, & Annos Secretarius Brevisium, quicum anno politico incipit a Kalendis Ianuarii.

a Quodvis de moderno tempore, ipsi qui scribere possunt ac debent nolunt invenire antiquorum quæstionem: licetentes tamem scribere, quam olim ita resumptum sit antiquis illis usis, ac sciatis, quo præstare tempore in debent habere pro regula. Ad primum nota Romanos Pontifices, postquam pontificali sese capere solent Servos servorum Dei, & cum eo titulo nomen suum sui scriptis præponere huc modo, N. Episcopus, Servus servorum Dei, eodem modo tenentur usque ad nostrum seculi xiv. quando Clemens V. Joannes XIII. Martinus V. Eugenius IV. Clemens VII. Paulus III. Brevisium nonnullis sui scriptis manus solebant præponere præponere Nomen suum, cum titulo Papæ & nomen nomen, hoc modo, Clemens Papa V.

Quod quidem initio rarum & infrequens (ut colligitur ex Bullariis) superius seculi frequentius valde cepit; cum hoc tenore distinxerit, usque in nostrum diem duravit, quod Bullam non incipit Pontifex, nisi huius nomen sui cum titulo Episcopi & Servorum Dei; Brevisium vero ac Moxibus propriis, a tempore Julii III. addidit ad nomen titulum Papæ cum numero nominis. Quia ante Julium seculum, primi,

B quod eisdem servorum. Alexander VI. capta litteras suas aliquas eggerit sub Anno Pontificatus; ob insensum Petri piscatoris signato. Hinc Anselmum fons pontificum usque, & sub Julio III. plane sibi constanti, addidit usque Brevisium. Alterandi exempla ex pura aliorum extant quod Waddingham Tom. II. non in Bullariis attestant. Ab illo ergo tempore convenit Bullas Brevisium distinguere secundum istud principium. Bullarum autem usque in duo sunt genera, alia quidem a Pontifice & Cardinalibus secretariis subscripta; alia non item de utriusque auctoritate indifferenter procedit quæstio, quandoque utriusque secretarii Cancellarii Romanæ adhibere auctoritatem Incarnationis prodendum ultra Kalendas Februarii ad xxv. Martii. sic ut id pro regula fuerit. Ordine autem post medium seculum xvi.

3 Invenit ergo Pauli IV. Brevisia aliquam auctoritatem Incarnationis diem præcedere; invenio nonnullas, quod ejusdem Pauli Constitutio 19. quæ atque Bulla habetur, & ob ipsorum Pontificis ac viginti Cardinalibus propriam manu subscriptam firmata, data dicatur anno Incarnationis Dominice 1519. quaterdecimo Kalendas Martii, Pontificatus anno quarto; adeoque auctoritas istæ inest in Bullarum, quæ alias distinxit suis.

C fci, Pontificatus annus quintus. Pii IV. Constitutio 73. similiter Bulla similibusque subscriptis firmata, eodem tenore stylum, ut habetur impressa, tamquam data anno Incarnationis Dominice millesimo quingentesimo sexagesimo quarto septimo Kalendas Februarii, Pontificatus anno quinto. Sed Chersonesus, dum notat in margine tertio, nescio an significatum voluerit ita, in excerptis suis habere, aut ea in Cancellariis haberi debuisse; adeoque facultatem nobis auferit ex ea quidpiam discernendi. Posterius tamen Lelliani fuit successit Pii V. qui licet seculum Electi sit in Leonario anno MDLXVI. primo Pontificatus sui anno & mense dedit nostra Societas Bullam contra Apostatas, anno, nescitur, Incarnationis Dominice millesimo quingentesimo Incarnationis quinto sexto decimo Kalendas Februarii. & similiter in Bullariis ejusdem Constitutio 119. ad Ordinem Humilitatum extantissimum Bullas, ob ipsorum & quodraginta tribus Cardinalibus subscriptas, Anno Incarnationis Dominice millesimo quingentesimo septagesimo, septimo Idus Februarii, Pontificatus anno sexto; quæ auctoritas non possunt habere, nisi cum præcedendo ultra mensem Februarium. Sed huius Pontificatus cum antea fuit alia Bulla, solum minus solenniter, prætulitque in

Proprium Mox.

non Pius Episcopus servus servorum Dei, argue D sub annulo Piscatoris expressit, in quibus testatur annus a Kalendis Ianuarii, ut primum exemplum ad hoc rarum sub eo videtur fuisse; & tales sunt Bullæ 29. 30. 33. 118. & 122. inter quos ultimus ponitur unica illa de Humilitate, annos præcedens; sui addi post Constitutio 31. data Anno Incarnationis Dominice millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, septimo Idus Februarii, Pontificatus anno tertio, auctoritas omnibus ita ad longum scriptis, nisi ad dubium foret Chersonesus in margine notans D. P. an. 2. id est, Data Pontificatus anno secundo, inter ceteros anni Bullas etiam ipsam ponit.

4 Similiter Gregorium XIII. Bullam, quæ Bajæ etiam attestat, dedit quarto Kalendas Februarii, anno Incarnationis Dominice millesimo quingentesimo septagesimo nono, Pontificatus sui anno octavo, asseruit Urbanus VIII. in sua sessantesima Constitutione, damnavit eisdem articulis & simul prohibente librum cui titulus, Augustinus Cornelii Iansenii olim Iprealis Episcopi. Cumque pertractantes ejusdem libri defensores prætexcerent errorem Data, in illa Constitutione allegata; atque ita ipsosmet Urbani Constitutionem interitorem reddere de suspitione suspectam; responsum commune idem est a peritis Iulii Cavallii, Cancellarii Pontificis præterit esse auctoritatis usque ad festum Incarnationis, itaque auctoritatem MDLXX. in Bulla Gregoriana, cum Pontificatus anno VIII. compari qui alia fuisse notandus MDLXXI. Pertractantes aliam simile exemplum in ista huius sat longi Pontificatus Bullariis nullum quidem occurrere, sed in excerptis Illustri Societatis nostre habetur auctoritatis longe certissimum; confirmatio scilicet ipsius Illustri ac Constitutionem ejus festo anno Incarnationis Dominice millesimo lxxviii. Kalendis Ibris, Pontificatus anno XI. in ipse nihilominus Bullariis ejusdem Bullæ; 26 42. 45. auctoritas Kalendis Leonarii ordinatur.

5 Sixtus V. similiter plurimas edidit Bullas, sic auctoritates; & quidem primo suo anno Bullam 17. 18. 23. 24. quorum penultima etiam solennis est, ob ipsorum & Cardinalibus viginti octo signata, anno Incarnationis Dominice millesimo quingentesimo octogesimo sexto, Id. Februarii, Pontificatus anno 1. similis etiam alius ejus anni invenitur, page 75. & 101. ut quoddam minus solenniter sagax. Nihilominus Tomo 3. Bullarum in Appendixe Pag. 38. invenio Solennem valde Bullam, prohibentem alienationem officiarum seu jurium & emolumentorum officii S. R. E. auctoritatem, quam idem Sixtus dedit anno Incarnationis Dominice 1589. 18. Kalend. Februarii Pontif. anno 3. publicatam autem festo post dies tredecim, adhibens anno a Nativitate Domini 1590. Indict. 3. die vero 18. mensis Januarii, Pontificatus anno V. habet etiam Secretis nostre ab eodem Sixto V. facultatem, aggregando primario Romanæ Sedulitatis Secretarium Sedulitatis alius per nostrum Generalem, cum communiore indulgentia in illis concessione, datum anno Incarnationis Dominice millesimo MDLXXXV. utque ultra Kalendas Ianuarii præteritis, Nonis Januarii, usque Pontificatus anno secundo; Eodemque modo Bullarum Cathacense ann. 139. præter Constitutio Gregorii XIV. velut datam anno Incarnationis Dominice millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Idibus Martii, Pontificatus anno primo Hinc dum conferunt ejusdem Bulla 3. & 4. in Bullariis, eodem Incarnationis & Pontificatus anno notata, Idibus Martii & duodecimo Kal. Aprilis, etc. aliunde quidpiam asserunt quod præter Constitutionem ipsam non fuisse auctoritatis usque ad festum Incarnationis; viderunt nobis posse placere quod etiam in præteritis ea regula observanti, nisi ita sum sequeretur

T t

afu

et hactenus
sub anno
Episcopi.

Bullæ Cancellarii
ordinis
procedit
ante
anno
et ad
25. Martii.

superius
seculum
fuit.

hoc fuit
primo
Gregorius.

E

& Tomo 1.

F

fuit
in
Gregorius
16.

revertens
anno 2.
fuit a
Kalendis
Ibris
supra.

A usque plane contrarius ejusdem Cancellaria sub Clemente VIII. cuius cum plures inveniantur Bullae, inter Kalendas Januarii & diem Incarnationis data, puta 12. 19. 20. 26. 39. 42. 55. 58. & 66. anni tamen (præter annum 40. adscriptum anno millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, pridie Kalendas Martii, Pontificatus anno quinto, sed Bulla de Breuibz anni xvi. permixta conuenit, inquam, aspicimus annum prædictis Kalendis.

6 Leo X. nullas Kalendas Januarii vidit, in breui suo decem paueram Papæ. Pontificatus etiam Pauli V. nihil suggerit quod hoc faciat, ante Pontificatus annum xv. qui in tome 4. Bullarum Constitutione 17. data Idibus Januarii, suum ipsum annum composuit cum anno Incarnationis Dominicæ 1619. sed cum manifesta visio in nominando mense: nisi non legatur Junii (scilicet Januarii), adhuc cunctabatur annus Pontificatus decimus quartus, cum Paulus solum elicitus sit anno MDCC. mense Maio. Ita nihil ingressus fecerunt xvii. exatque anno occurrit, qui diu postea in Cancellaria firmasse nolumus, cuius firmitatimum quærimus, quod annum ultra Kalendas Januarii protrahendum: donec veniamus ad Gregorium XV. Hujus quidem Breuie omnia annum inchoant a Kalendis Januarii, etiam tamen, anno MDCLXII. mense Februarii, prima Bulla de Privilegiis Consuevissum data legimus anno Incarnationis Dominicæ MDCLX. utique, facta dictum est postea, Idibus Martii, Pontificatus anno primo: eodemque stylo procedit Bulla 18. & que ordine temporis priores sunt hæc, 19. atque 20. anni ordinis Cælestinis Electi Pontificis, altera sanctorum Canonum adscriptis S. Tereciani, ambe adhuc adscripta anno festi b'z xxi. quarto Idus Martii, Pontificatus autem anno secunda. His a dote ex eodem Bullarum Constitutione 27. et dote; concludit, annum saltem fixum fuisse usum, quem sub præfixis Pontificibus toto seculo xvi. instabilem fuisse ostendimus.

7 Placeat tamen etiam subsequendum Bullas ferat; sic autem inveniantur Urbani VIII. Constitutiones 10. & 11. signata undecimo Kalendas & pridie Idus Februarii, anno ejus 1. adhuc adscripti anno Dominicæ Incarnationis millesimo sexcentesimo vigesimo tertio, quo alius ipse creatus fuit vii. Augusti. Successor

sum insigni Bulla confirmans, Gregorianam de Electione summi Pontificis, quinto Kal. Februarii, Pontificatus anno Tertio, tribuitur adhuc anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo vigesimo quinto. Similiter in Tome V. Bullarum invenitur Constitutio 7. signata anno Dominicæ Incarnationis MDCLXII. undecimo Kalendas Februarii, Pontificatus anno primo. Et Constitutio 160. indies seu deinceps super omnibus fructibus ecclesiasticis Italie, bullarum in subsignatur anno Incarnationis Dominicæ 1631. 14. Kal. Februarii, Pontificatus anno IX. Eodemque stylo procedunt alia ejus solennes Bullæ, ut de multis solennibus nobis dicam. Hæc si observare servitissæ continuationes Bullarum, & ordinem temporis recte, sicut conveniens erat; debuisse ejusmodi Bullas ponere post Brevia, totumque nunc vulgari data; qua anno invenimus male permixta Breuibz Leonarii et Februarii, rursusdem annus vulgarem inchoantem.

8 Innocentii X. Pontificatus, ut illi in Bullarum, nihil suggerit quod hoc faciat. Alexander VII. annus videtur ne qua loca Ecclesiasticis statui vendicari gravari contingeret, anno Pontificatus sexto, 17. Kal. Februarii, & sex Decimas in decem super fructibus Ecclesiasticis in Italia & Insulis adjactantibus, Nono Kal. Martii, stylium jam suum sequitur, & annum Incarnationis Dominicæ MDCLX. vocat, qui in publicatione, post festum 14. vocatur MDCLXI. inter ejus anni Breuia Tome 6. Bullarum, jam sapientissimi Collectores ejus, prædictas Bullas reposituras. Sequitur Clementis IX. Pontificatus, nihil habet in Bullario quod hic referri mereatur: nam B. Reza Linana Beatificatus, fidei Prædicæ Kalendas Martii, Pontificatus anno primo, Dominicæ Incarnationis 1608. fidei per Breve, & subsignatur Placet. Mox prope. Et Clementis X. eundem Canonurgus pridie Idus Aprilis, de quo tempore nobis quæstio non est. Solennitate in Appendice ad Tome 6. Bullarum, istius Pontificis Constitutione 1. quod data legitur anno Incarnationis Dominicæ 1670. Natis Martii; Pontificatus anno primo evidentem probat continuationem anni præconsecratum, cum certum sit ipsum creatum Aprilis anni erevli 1670. primum effectum.

CCXXIII. CLEMENS VII.

CLEMENS, patria Florentinus, antea Julius Juliani de Medices, ex Archiepiscopo Florentino & Cardinali Presbytero tit. S. Clementis, electus MDXXIII. xix. Novembris; coronatus xxvi. Novembris Feria v. sedit annos x. menses x. dies vii. obiit MDXXIV. xxv. Septembris: sepultus in Vaticano, translatus fuit ad S. Mariz supra Minervam: & vacavit Sedes dies xvi.

Utrum hic Pontifex a die Electionis vel Ordinationis numeretur ante, differatur ex Bulla 16. apud Oberhamm & apud Waddingum, data utroque vigesima tertio Novembris, Pontificatus anno tertio; nisi Oberhamm Bulla anteaque data millesimo quingentesimo vigesimo quinto; Wadding vero anno 1526. Veniet tamen iure suspensa est ex se, qua errari facilius, patet: si sequenti non apud Waddingum Bulla, qua signatur tamquam data anno Incarnationis Dominicæ 1526. sexto Idus Martii, Pontificatus anno quarto, ubi scribitur 1527. Interea operiet; nisi dubitare velis, utrum a Kalendis Januarii inchoandus fuerit annus erevli.

a Cum hoc autem Pontificatus defunctus non Regisrum Waddingi, nullis ad multa collectis, si esset aliquando accuratior. Sequenter non Bullarum Cæsarens

& Augustinianæ, usque ad Urbanum VIII. perveniant. Similiter pro continuatione Annalium protestantorum Odenius Reinaldi, hic ut dicitur, ad eundem usque Pontificem deducit Continuationem Iohannis Spandani; quia & Alphonzi Casconius, in Vita Pontificum & Cardinalium edidit anno MDCL. ætatis perire & continuatur a variis, videlicet ab Adreæ Villællæ & Ferdinando Ughele sub annum MDCLX. ac deinceps anno MDCLXXVII. ab Augustino Oldenico nostro. Vitæ quoque Pontificum descripsit a Platina quas Onuphrii Panvinius a Sixto IV. usque ad Pium V. inclusit continuaverat, præfatus deinde Antonius Cæsarini usque ad Paulum V. & Abrahamus Brevius usque ad Urbanum VIII. nonnullis quoque usque erat: sicut etiam impressa Collectio Constantini usque ad Alexandrum VIII. data.

CCXXIII PAULUS III.

PAULUS, natione Romanus, ex patre Petro Aloyfio de Farnesio, antea Alexander Cardinalis Episcopus Ostiensis, electus anno MDXXXIV. XII. Octobris, coronatus XII. Novembris Feria III. sedit annos xv. dies XVIII. obiit MDXLIX. X. Novembris, sepultusque est in Vaticano. Vacavit Apostolica Sedes menses II. dies XVIII.

Hic Pontifex, agens ac procedens, quia eius Episcopatus cum eligentibus, videtur existisse liberum sibi esse, quia magis placuit die venerari, praeferre insuper exemplo Leonis X. qui die Martis XV. Marti factus Presbyter, & die Jovis XVII. consecratus, ac die Sabbathi XIX. coronatus Papa repentinissime fuerat, ante Dominicum Patrum: quia servitus in Consistorio diei XIV. fuerat consolem, propter septimanam sanctam quam instabat, non decere Pontificem non fore Presbyterum, & consecraturum ac coronatum.

Bea quatuorvis antiqua consuetudines, dum semel gravi aliquo urgenteque in speciem eo esse praevertitur, aliis aliisque emergentibus possit facile antiquari aut celare.

Quod autem Paulus Electus suae anniversariam revera constituta epocham Pontificatus sui, intelligitur ex ejus Bullis apud Cherubinum; foliis 15. & 48. quae invenimus data anno Incarnationis Dominicae, prae quidem millesimo quingentesimo vigesimo septimo, pridie Kalend. Novembris, Pontificatus anno quarto; altera, 1549. decimo quinto Kalend. Novembris, Pontificatus anno quinto decimo, assignentur spatium, Electus & Coronatus anniversarius diebus interjectum. Idem probatur Bulla 35. Dat. Romae apud S. Petrum Kalend. Novembris, anno nullo, si habetur anni Incarnationis additum, qui fortassis festinanti librario excidit, sicut ad vultum sequentis Bullae 36. dat anno Incarnationis Dominicae, Pontificatus nono, non solum anni Christiani numerus per evidentem concordiam deflatur, sed etiam dies III.

Novembris expressus in Margine. Nominis viris suspecta est cyfra, subscripta Constitutione 169. Bullarum Casimiro, quae signata est die 13. Octobris 1549 Pontificatus anno duodecimo, cum supponendo ab antecessoris Electionis supra fuerit annis decimus sextus.

Electionem Paulum die XII. Octobris habes Clericinus Laurentius ante ejus Bullas Tomo I. Bullarum; id fecutus sum, quia obesse leguntur Claretus, Cardinalis Conclave ingressus diei VI. Idus Octobris, id est die 12. & Paulum electum post duos a Conclavium ingressus dies, quod solum notetur diei XII. mensis. Verum die XII. factam electionem scripsit noster Philippus Labbe in ebdomada Episcopi, & quotquot imagines Pontificum ediderunt, cum brevi ad singulas synopsi chronologicae. Ex ea, qui descripta breviter Conclave, in quo Pauli III. electus solus est, nihil definire possumus solum enim ait, prius pene factam, quam Conclave clauderetur; nempe quia ipsa vixit ingressus Cardinalium tantum non conclusa fuit. Tandem Oldisius in Additionibus aliquas Manu scriptum Tabularum Capitolini, in quo notatur dies 13. Octobris: quo merito ut nunc quique, melius istum notetur, & supra annos XV. Pontificatus solum ponatur dies XXV. Nam quod in Historia Chronologica Pontificum Romanorum Francisci Carreri an. 1663. iterum Lugduni edita mihi autem nunc primum vita, scribuntur solum dies 18. typographicum in cyfra mendum esse censeo, non autem.

CCXXV. JULIUS III.

JULIUS, natione Hetruscus, ex oppido S. Savini, antea Joannes Maria Vincentii de Monte, Cardinalis & Episcopus Prenestinus, electus VIII. Februarii, MDI. coronatus XXII. Februarii, sabbato festo Cathedrae S. Petri Antiochiae; sedit annos I. mensem I. dies XVI. obiit MDIV. XXIII. Martii. Sepultus fuit in Vaticano. Vacavit Sedes dies XVI.

Festum sabbatum 8. Februarii, habet Bullae & testis oculatus in Historia hujus Conclavis; Oportet veros Pontifices, tam in Vita quam in Chronico, 7. Idus, id est diem VII. Februarii notat; & quidem addita in Chronico nota diei Veneris, quae facile conciliantur, ut quod Electio facta dicitur circa hanc noctem post solis occasum, quando confecti vestri inchoari diei VIII. mensis; ut magis quod non nisi septem nunc publicata populo illa sit. Et si etiam Antonius Claretus VI. Idus sabbatum vii: quod Spaldam decepto, aut ambiguo solum legi fecit.

Idem consuetudines quod VIII. Kalendas Martii, &

quidem proximo Divi Petri Cathedrae Antiochens solennitatis, ut scribit Panvinus, Coronatio successit. Quae propter quod in Historia conclavis impressis legatur die 11. Februarii, melius inter ejusmodi menda cyfrata, quibus pluri fecit iniquitatem precipitata impressio auerere. Invenimus porro apud Cherubinum tres Juli Bullae, datae anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, Kalend. Martii, videlicet 11. Februarii 1510 Pontificatus anno primo: sed utrum bene deinceps Naxiam habuerit, an vero in die Electionis sui Pontificatus annus inchoaverit, nullam invenio Bullam quae doceat.

CCXXVI MARCELLUS II.

MARCELLUS, ex patre Richardo Cervino, natione Picens in oppido Montis-Sini natus, antea Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hierusalem, electus anno MDV. IX. Aprilis, & mox propter imminens festum Paschae sequenti die consecratus, ac corovo

Pyrylham Mai.

T. 2. natus

A natus Feria IV. Majoris hebdomadæ, fedit dies XXII. defunctus nocte ante diem I. Maij, & sepelitur in ecclesia Vaticana: & vacavit Sedes Apostolica dies XXII.

Tempus
curiosum
pulsatum
accipere.

F X paucis quæ forte didici Ballis, extat unicus in Bullaria Castanensi, quarto decimo Kalendas Maii, id est Feria II. Paschalis, quæ prefatus, quod Julio Papa III. rebus humanis exempto, Camera Apostolica in tepegesta reperta est, ut neque ipsius Prædecessoris exequique modo solido, neque Conclavis expensæ commodè fieri posuerit; quin imo ad eas satis remiss-

se faciendæ oportuerit multum ex alienum, cum gravi ipsius Camere pectura, coereretur: idcirco subsidium teinale recentiorum militum sententiam ac decimarum super fructibus Beneficiorum ac Monasteriorum, a Paulo Papa III. indultum & a Julio item III. successi- que commutatum, in eam ipsæ ad aliud item nam, & de- inde ad beneficium Sedis Apostolicæ, prout.

CCXXVII PAULUS IV.

Ab anno
1555. ad
79. 80. 4.
et 81. 82. 3.

PAULUS, antea Joannes Petrus, patria Neapolitanus, patre Joanne Caraffa, Cardinalis Episcopus Ostiensis, electus anno MDLV. XXIII. Maii, festo Ascensionis Domini, & proxima Dominica XXVI. mensis coronatus, fedit annos IV. menses II. dies XXVII. obiit anno MDLIX. XVIII. Augusti, sepultus in Vaticano, ac postea translatus ad Miner- vam: & vacavit Sedes menses IV. dies VII.

Ab anno
1555. ad
79. 80. 4.
et 81. 82. 3.

O Ue apud Cibrabini est hujus Pauli Bulla 17. Et in Bullario Castanensi alia sub numero 178. ambæ datæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, decimo kalendas Februarii, Pontificatus anno quarto, demon- strant nequid prædictis exaluisse in Curia Romana usum preterbendi vultu anni usque in Martium, alioz solum præmissis annis tertius numerari. Fuit ordo, quæ Cibrabini dictam Bullam postpositi alteri datæ 17. Kal. Ja-

nuarii, eodem Incarnationis & Pontificatus anno. Cum antea datæ sit in forma Brevis sub annulo Piscato- ris, causa fortassis reperi postea ad propriam Bulla- rum stylum: verum & huic rationi obstat Bulla allegata Disquisitione XLV. num. 3. Nihil magis placet ordinem iuxtaquam ducere, & credere quod Paulus, primo sui Pontificatus anno in complete relicto, secundum a Kalendis Januarii incipere: hoc enim non facile admiscere, nullo certiori exemplo persequi.

CCXXVIII P I U S. IV.

Ab anno
1555. ad
79. 80. 4.
et 81. 82. 3.

PIUS, natione Lombardus ex civitate Mediolani, antea Joannes-Angelus Bernardini de Medicis, Presbyter Cardinalis tit. S. Priscæ, electus XXVI. Decembris MDLIV. coronatus VI. Januarii in festo Epiphaniæ in Sabbato, fedit annos V. menses XI. dies XIV. defunctus MDLXV. IX. Decembris, sepultusque in Vaticano, & inde translatus in Ecclesiam S. Mariæ Angelorum. Vacavit Sedes dies XXVIII.

Ab anno
1555. ad
79. 80. 4.
et 81. 82. 3.

E Pisapianum ei a nepotibus postum, præter Pontifi- catu annos V. menses XI. numerat dies XV. non accurate subdulo calendo: quia ante Natalem Domini sequente super buram septem & octavam, nobis post mediam noctem primo, electus fuit, & sic vulgo obtinuerat ut ipse Natali die electus diceretur: nam in die mortis v. Idus Decembris etiam Epitaphium coar- vit.

C Evidentius per postulatis omnino error obrepit ei. Nisi unde habemus historiam Conclavis, electum præ- gressi. Cum enim profectus Auditor esset, vacatioem fuisse mensium quatuor dierum septem, qui a XVIII. Augusti ducunt ad XXVI. Decembris, legunt nobilissimus Electio facta 23. Octobris, vacante non solum XV. quæ serio in autographo erat 25. sed etiam men- sis unum, quod utrumque transcribentibus, non Au- ditori imputandum nobis perijades.

3 Quamvis hujus Pontificatus Bulla postum ducunt initium anni a Kalendis Januarii, sit ut patet ex exam-

nanti Bullarium Cibrabini, tamen quæ ibidem est 19. et stylum signaturque anno Incarnationis Dominicæ 1560. Nonis Februarii Pontificatus anno 3. (si non esset etiam in XV. procedit alter: quare publicatio subjunctum facta diebus anno a Nativitate D. 1561. Ind. 4. die vero 15. mensis Februarii Pont. Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pii divina Providentia Papi IV. anno 11. Plures quoque ejusdem Constitutionis præfati- onis aut subscripsum habent Motu proprio, quod antea non invenio in usu fuisse.

3 Idem Pontifex Pontificatus sui annos invenit in annuversario sua Electionis, uti patet ex Bulla ejus 24. datæ die ultima Decembris 1560. Pontificatus anno secundo; & ex Bulla 44. solennissima, quæ Reformatione Rotæ Romanæ continet, subscriptionibus Cardinalibus regata duobus. Anno Incarnationis mil- lesimo quingentesimo fidei sagellum primoletio Kalen- Januarii Pontificatus anno 3.

CCXXIX B. P I U S V.

Ab anno
1555. ad
79. 80. 4.
et 81. 82. 3.

PIUS, natione Lombardus, ex oppido Bofchi, antea Michael Pauli de Gisteriis, ex Ordine Prædicatorum, Presbyter Cardinalis tituli S. Mariæ super Minervam, anno MDLVI. electus VII. Januarii, coronatus die suo natali et festo S. Antonii, XVII. ejusdem mensis Febr. v. fedit annos VI. menses III. dies XXV. vita functus MDLXVII. I. Maii, & sepultus in Vaticano, ac postmodum translatus ad Basilicam S. Mariæ Majoris, Beatificatus autem anno MDCLXXII. a Clemente Papa X. & die V. Maii Officio ecclesiastico coli iussus. Post mortem ejus vacavit Sedes dies XI.

Vnam

CCXXVII PAVLVS IV.

CCXXVIII PIVS IV.

CCXXIX S PIVS V.

CCXXX GREGORIUS XIII.

CCXXXI SIXTVS.

CCXXXII VRBANVS VIII.

A tribus Conciliis Nicenis statutum erat, reductetur, ablatia semel tantum a mense Octobri illius anni decem diebus. *Quo solam statum est, ut sancti Mater Teresia, qua ipse anno obiit Idibus Octobris, iuxta Kalendarium Romani emendationem, unus solatur xv. Octobris; quo si die non citius obisset, quando ante correctionem surrexit die iv. mensis, dicta fuisset obiisse & coleretur iv. Nonas Octobris. Hic vero sicut haereticorum quorundam Statutum ac Regnum hoc seculo perveniat: qui necessitatem correctionis istam notam habentes, sciantque nihil hic ergo Gregorium nisi de consensu Imperatoris ac plebisque Principum Christianorum, habemus tamen recensitas ipsam admittere, cum proprio suo incommodo non levi & periculum rursus; dum scilicet novissimum confes, quando conspectus iam in eius Luna, ipse se ostendit ad dies aliquos a sua sanctorum nomine progressum videtur idem tantum, ut a Romano Pontifice didicisse, videantur.*

*Pia a M.
Averna
Capituli
proprie.*

3. *Vitam Italici scriptis, & sexto post mortem Gregorii anno evolvit, Gregorio XIV. dedicavit Marcus Antonius Ciappini Senensis. Ea Capituli paucis distinguunt, sub hoc Elencho. 1. De origine & patris Gregorii XIII. & dignitatibus ante Pontificum obsequiis. 2. De multis ad publicam utilitatem fabricis aedificisq; 3. De inventione et translatione Sanctorum Corporum; institutione novorum Ordinum Religiosorum; fundatione monasteriorum, locorum piorum in Urbe, Collegiorum ac Seminariorum per orbem universum. 4. De actionibus heroicis atque per omnia secula memorandis, in commodum Apostolica Sedis & Reipublice Christianae. 5. De studio ad pacem atq; unionem inter Principes populosq; Christianos, sublati discordiis, faciendum conservandaque. 6. De elemosinis in pauperes, & singulari erga vivos ac mortuos caritate. 7. De mirabili zelo in conservanda augendisq; rebus, ad fidem Catholicam & cultum divinum spectantibus. 8. De viris principibus Christianis; sub eius Pontificatu Romanis appellis, legationibus atque obedientia, ex partibus etiam remotissimis, delatis; & honoribus officioq; a sua Sanctissae vicissim redditus. 9. De conversatione, moribus, statuta ac rationibus dotibus Gregorii XIII. & de seipso eisdem transitu. 10. De Titulis sive Inscriptionibus eidem per varia loca positis. Penultimum Caput videtur Auctor a comparatione instituenda inter ipsum & S. Gregorium Magnum sive Primum: qua comparatio, cum jure complatur summam praevalentem Caput, utraque Societas Pontificis istius tantum quantum ex illi alteri debeant, vixit nihil hic Latine reddendo.*

*etiam J.
Gregorio
Mortuorum,
p. 101.*

C. 4. Sategit Gregorius, Sanctus & Primus hujus nominis, ut doctrina, verbo ac scripto tradita, solidaret Ecclesiae Catholicae fundamenta, omnique ab haereticis seculariq; concussa. Hic autem illius successores dignissimos eodem inveniunt, tum observationibus ac lucubrationibus suis in sacros libros, tum maxime opera ad nos Canonicum emendandum collata, repurgando ipsum ab erroribus & corruptelis propemodum infinitis, partim per librarios solummodo, partim per nequitiam inimicorum fides subductis; illud insuper locupletando vultuissimis ac saluberrimis Constitutionibus ac Legibus multis, idq; celeritate admirabili & promptitudine tanta, ut satis apparet, eas iam pridem omnes in ejus Catholico pectore conceptas digestasq; fuisse. Taceo reformationis Kalendaris, per anni reductionem, & ut vere Gregorium nolo eum Caesarum dicere. Quod si Gregorius Sanctus, Ecclesiae Doctor, galles est videre sub regimine ac solitudine sua, ad Romanam Ecclesiae obedientiam adduci penitus toto divites (ut Poeta loquitur) orbe Britannos; ecce ex insula, non una, sed pluribus, sique amplissimis ac remotissimis, allatos de Catholica huc sub Gregorio XIII. auspiciis promulgatae nuntios, atq; imprimis ex vastissimo Ja-

ponim imperio advehos Regum Arimae, Bongi atq; O. D. mura Legatos, ad quorum conspectum posuit cum Davide dicere, Populus quorum non cognovi servivi mihi. Fuit Gregorius Magnus ipsissimis caritatis erga pauperes Christi ides: Decimus tertius autem eadem in se expressit, thesauros suos in videri, orphanos, egenos, quae tam larga distribuit manu, quam forsitan praeteritis seculis nemo. Primus, iustum lites iram placavit, quando supra molem Adrianam videlicet Angeli, reducio in magnam gladio comperere pestilentiam, Urbe tota grassantem, hic autem ejus Synonymus, quo tempore Venetias, Mediolanum, Genuam, Siciliam insulam, atque alias Italiae partes similis desolatus calamitas, meruit ex, non solum Urbs Roma, sed totum etiam Ecclesiasticum Dominium a flagello isto immensum fervaret. Primus, ergo fidelium defectorum animas misericordissimum seculo exhibuit, applicando in sacrificiis quibus a purgandis flammis abolerentur; hic vero Decimus tertius, quem fuerit idem juvenum in mentis, tellamur tot Altaris privilegia, non solum Romae, sed per totam Italiam omnemque orbem Christianum, eo sine erecla. Denique, Primus annis tredecim Ecclesiam rexit, maximo cum profectu, & iste ejus imitator, totidem annis novum Petri gubernans, portum deique celestis beatitudinis attingit, Fetus 17. ante Dominicam Palmarum, anno MDLXXXV. die 3. Aprilis, sub horam XVII. aetatis suae anno LXXXI. Mors aeterna hoc modo contigit.

5. Die VII. mensis eademque Dominica Missam in secreta sua Capella Pontifex celebravit, deinde in Capella Sixti IV. una cum Collegio Cardinalium, Sacrificio solemoni interfuit. Sequenti die Consistorium habuit, atque in diem XI. indixit Signaturam. Sod hanc indictionem revocari fecit D. Ludovicus Blanchesius, Magister Cubiculi, animadversum malo minime levi extremitateque sanctissimi Petri delibatus; iussit autem advocari medicos. Hi cum advenissent avertiamque explorasset, habito inter se consilio responderunt (ut solent) morbum levem videri, nec sine spe magna coalescentem: Ientem enim febriculam esse eam modico catarrho praesente vero debilitatem aetam ex Quadragesimalis jejunii observantia: tum praescriptis nonnullis quae opportuna videbantur, in horam decimam octavam reducos se condixerunt, relicto apud suam Benivolentem primario ejus Medico ac Simplicia Papali, Michaele Mercatis. Is vero mox ad S. Sixti Cardinalem, Papae Nepotem accedens, dixit utcumque illi periculum nullum praesens agnoscerent, se tamen, atrecta languentis aetate, existimare in horam singulas expectandum mortem. Igitur in omnem mutationem intentus; pulsusque captores, pone totum defectu animae veritatis ac levato tantisper Cubiculi Magistro iocundavit, parum admodum vitae restare, exhaustissimum spiritibus mox migraturum Pontificem. Ad hanc denuntiationem mestus fuisse, subito accessit D. Sacriflam, cum eoque ad lectum decumbent accedens; Beatissime Pater, inquit, ne consterneris, quod hic admodum cum Oleo sancto, extremam animae corporisque medicum fecisti. Ad quos vultu hilariter coarctus Papa; Ut quid, inquit, illi vixima morte consilium geramus, scientes ex natis nos esse? Cum igitur ulque eo processerimus, facite quicquid convenit. Inter ungendum ergo recitans Credo aliusque Orationes, animum suum gregemque commissum commendabat Deo, verbus ac gelibus devotissimis. Denique signo fide Crucis obarmans, dum illud certum iteraret, cum multis circumstantium adificatione Jesu nomen pronuntiavit, & expiravit.

Interrogavit.

F

CCXXLI. SIXTUS V.

SIXTUS, natione Picens, ex oppido tunc, mox civitate, Montis-alci, antea Felix Perretii de Peretis, Ordinis Minorum confamilias S. Francisci, Presbyter Cardinalis tit. S. Hieronymi Illyricorum, electus anno MDLXXV. XXIV. " Aprilis, coronatus x. Maii feria iv. sibi semper felicissima, utpote quæ & natus fuerat, & factus Frater, Generalis, Cardinalis, ac Papa. Sedit annos v. menses iv. dies iv. defunctus anno MDXX. XXVII. Augusti, sepultus in Vaticano, postea translatus ad proprium suum sacellum in Basilica S. Mariæ Majoris: & vacavit Sedes dies XVIII.

[illegible]

**Erwin
Haller**

Etim die cum anniversario sua Eleonoris matris
annis Pontificatus: itaque Beata ejus bo. apud
Cerberinam, signata anno Incarnationis Dominice
millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, asse-
derunt Pontificatusque quarto, festis ante triduum
inchoare, simulat Constatina 128. Bellarii Gase-
sa, motu proprio facta, tertio Kal. Maii anno fecun-
do. dicatur Requiesce die octava Junii 1587.

Fire safe.
Snap-Lock

a Bibliotheca Pontificia Ludovici Jacob ad triginta
 sex scriptores enumerat, qui Sinti quique latine con-
 siderant: sed compendio plerique. Cuius antea-
 ppositae supersse videtur Gregorius Leti, tanti Pon-
 tificis vitam admodum decem libris Italice complens,
 quae nuper etiam Franciae loquentis accipimus a Gal-
 lia. Ejus versibus additi secundae praemittitur fac-
 ticia totius Vite Syntaxis, digna quae his Latine se-
 renus.

explicit for
nothing
there are
but -

3 Sixtus V. primam lucem vidit xix. Decembris,
anno mdxix. cuius in quodam Marchie Anconitanæ
vico, esse Opatius, vulgo Grosius, nomen est,
parentibus summa inopia pressis, Felix tamen in Ba-
ptismo nuncupatus. Vix anno ætatis anno in ingre-
ssu erat; cum puerum pater suus (Franciscus Peretius
nomen erat) opulento cuidam ejusdem vici inquilino
tradidit, oves ejus in paucis custodiendos: verum
quia Domino suo minus et se recusat fatis, transire
ad ovibus ad porcos agendos jussus est. In hoc cum vili-
miniflori versabatur, cum Deus, qui, cum sibi vi-
sum fuerit, sulcatat de terra inopem, & de floreore
(sicut Psalmista loquitur) erigit pauperem, ut collo-
cetur cum Principibus, cum Principibus Populi fatis,
fecit ut illar transiret Religioſus quidam ex Ordine S.
Francisci. Adfulum missus ad hæbendos per Quadra-

Journal of
the
Royal
Society
of
Medicine

4. Tum literis discendis applicitis, intra sex hebdomades eas legere perdidit; nee plus quam biennio opus fuit ad linguam Latinam. Ex hinc Philoſophus ſubtilis, præſtans Theologus, Cocoonator eximius factus, ad ſtultiora emerſit; nominatus Conſultor in ſecre Officii Romæ, Inquiſitor Venetiis, Generalis Ordinis, Epicoſopus, Cardinalis, & denique Papa. Paucos invenias qui tantam ſummam dignius impleverint, adeo a natura factus ad regimine aptarebatur. Summo apud Reges ac Principes in preſio ſuit, univerſis certantibus omni ſibi conciliare. Vigilantia ad iudicandum, legumque tam civilium quam eccleſiaſticarum obſervationem curandam inſatiabilis pollebat. Primo ſax ad Pontificatum angreſſu Eccleſiaſticum ſtatum repurgavit a publica peſte Proſcripſit (Ban- diſtos appellavit illi) qui Jatrocinicos impone, in- iſtasque uſulas & oppida, ſæpi numero, ſe interba- bare; atque ita ſecuritati communi conſuluit. Ur- benſes ſonitibus & edificiis pulcherrimis ornavit. Exer- citum viginti ærum millium ſe formavit diſtribuitque, ut quacumque ſuperſuſcitente neceſſitate poſſet tota memem Collegii totus. Quinquaginta miliones inſultu in Eccleſia gratium; pauperum nihilominus amareſcereque, præſertim vercundorum, in quoſ magnoſ legatius elegerat ſynas faciebat. Noſocomium erexit, cum dote quinquaginta milium liberarum annue perſepiendum; tum Collegia plura; ſe denique Bibliothecam Vatiſicam, omnium quotquot ſocios ad orbem inſtruiſſimamque nobiliffimamque

Stella par-
voluta

4 *Pemphigus*
- *canis*

© 2004 Blackwell Publishing Ltd

F

1. *... ..*
 2. *... ..*
 3. *... ..*
 4. *... ..*

(sicut Plalmista loquitur) : « gressu pauperum, et collo-
cationem cum Principibus, cum Principibus Populi fui,
fecit ut illic transiens Religioſus quidam ex Ordine S.
Francisci, Aſcolum miſſus ad habodes per Quadrage-
ſimam, conſonacione, hæretet in quadriduo, anceps in
viam potiſſimum partem dirigeret grefſum. Vidit id
emendat ex eculi porcos paſcentibus loca Felix, ac-
cendens obſequium ſuum obditi; ac viam que Aſcu-
lum duceret requirenti, mira cum alacritate præ-
currere cepit. Inter colloquendum indicavit,
quomodo ambe tenebret liberacionem artium dīſcen-
tarum: idque verbis, tanta energia ac ſpiritu plenius,
ex Religioſo ille non dubitavit ex eo quæſſere; num
vellet habitum S. Franciſci aſſumere. Reſpondit citra
hæſitationem Felix: Feliciffimum ac forte futurum
ſe. Duxit eum ergo Aſculum Frater, & Guardiane
Covenus commendaſſe; qui, ſicuti & ceteri ſili
Religioſi, mox plurimumſque, cum ſui Conſonacione
landaverat, magnæ indolis deprehendiſſe iudicii,
centuſque indiſſi fui Ordinis habitum.

CCXXXII. URBANUS VII.

URBANUS, patria Romanus, antea Joannes Baptista Colini Calineæ Genuensis, Presbyter Cardinalis tit. S. Marcelli, electus MDXC. xv. Septembris, fedit dies xiii. obiit, nec ordinatus nec coronatus, xxvii. Septembris, sepultus in ecclesia Vaticana: & vacavit Sedes menses ii. dies vii.

15

A **Q**uia verus Pontifex hic gaugere sinit, dabitur non vult Cicerelle, cum *Dilect. 23. cap.* in nomine Domini, *deuotum legator*, ut in qui electus est in Apostolatum, si iuxta consuetudinem in theozari non valet; Electus tamen, sicut verus Papa, abineat auctoritatem regendi Romanam Ecclesiam & disponendi omnes facultates illius; quod B. Gregorium anteforum Coronationem fecisse legimus. Ita Nicolaus II. anno ab Incarnatione D.N. J. C. milia mense Aprilis Indict. xii. auctoritate Apostolica decreuit: *... & volens futuris calibus prudenter occurrere: sua tamen Decreto, non tam quid videri esset iura defunctis, quam quid iuris deinceps futurum. Electi esset preiur consuetudo. Quod autem S. Gregorium anteforum, singulare becepit privilegium fuit (contra grauantis presidentia, & est, quibus regenda Sede vacante Ecclesia ius erat, conuenire prebentis) extra ordinem ei concessum; cum aliquos eo atque, sicut vidimus, Electi, si Diacenus solam erat, regidem primum locum teneret. Non defuit autem Nicolaus, quod Electus ante coronationem sit verus Papa, sed sicut verus Papa abineat auctoritatem regendi & disponendi. Namque, non erat tempore Nicolai tam absolute, et a Principibus eiusdemque; autem independens, nec ulla ratione irritabilis auctoritate Pontifici, an nunc esset, quando solus Electi assensus tam complet; adeoque verum Papam non faciebat, ut scit modo. Fecit autem, dum et consensu iurisdictionem absolute in omnes subditi & facultates Ecclesie, qua-*

*non quia id
fuerit
fuerit*

*sed quia id
fuerit
fuerit*

teus ejusmodi iurisdictionis potest absque ordinatione E. D. pispeli exerceri. Et hoc exemplum ante etiam Episcopis, postquam suam Confirmationem Roma accepissent, scribunt se absolute Episcopos (cuius qui sacrorum Ordinum, saltem majorem, expertis manent) & tales a Romanis Pontificibus appellatur.

3. Hac vero ad summum, nec amplius, voluit Clement V. quando, ut est in ultima Extravaganantia ejus cap. 4. anno suo 11. Christe MCCCLXII. sic scribit: Quia nulli . . . asserere non veretur, quod summus Pontifex ante suam Coronationis insignia se non dehet iocommittere de provisionibus, reservationibus, dispensationibus & aliis gratis faciendis; nec se in litteris Episcopum simpliciter, sed Electum Episcopum scribere; nec etiam uti Bulla, in qua nomen exprimitur ipsius; Nostalium temeritates compellere cupientes, singulos, qui occasione hujusmodi aliquas litteras nostras, super negotiis quibuscumque concessas, quae a nobis ante Coronationis nostrae insignia emersant, ausi fuerint impugnare, excommunicationis lententia innotamus.

3. Ad Urbanum quod attinet, et etiam mortis Pontificis omnia insignia detulit in statum suum, et reliqua in ecclesie super Mactum inuale, Constatemus iurisdictionis Assumpta, ejus et esse heres; ac videtur est in aucto Oldoni Cicerone, ubi quae adduntur similis forme, ut Pontifici jam coronati, nuntiata, videretur in diem Coronationis fuisse concessa, diligentia prematura.

*E
Emmanuel
fuerit*

CCXXXIII. GREGORIUS XIV.

GREGORIUS, natione Lombardus, ex civitate Mediolani, antea Nicolaus Francisci de Sfondratis, Presbyter Cardinalis tit. S. Caecliz, electus anno MDXC. v. Decembris; coronatus viii. festo Conceptionis Immaculate in sabbato; sedit menses x. dies xi. defunctus MDXCI. xv. Octobris; sepultus ad S. Petrum in sacello Gregoriano: & vacavit Sedes dies x.v.

*ab anno
ab anno
ab anno*

CCXXXIV. INNOCENTIUS IX.

INNOCENTIUS, natione Italus, ex civitate Bononia, antea Antonius Antonii de Fachinetti, Presbyter Cardinalis tit. SS. Quatuor-coronatorum, electus xxx. Octobris, MDXCI. coronatus iii. Novembris, in Dominica, sedit menses duos; defunctus xxx. Decembris anno eodem, & sepultus est in Vaticano. Vacavit Sedes mensem unum.

*ab anno
ab anno
ab anno*

CCXXXV. CLEMENS VIII.

CLEMENS, natione Hetruscus, de civitate Florentia, antea Hippolytus Silvestri de Aldobrandinis, Presbyter Cardinalis tit. S. Pancratii, electus anno MDLXXXII. * xxx. Januarii; ordinatus ii. Februarii, in Dominica festo Purificationis, & coronatus ix. ejusdem similiter in Dominica; sedit annos xiiii. mensem i. dies iii. defunctus anno MDCV. iiii. Martii; sepultus in Vaticano: & vacavit Sedes dies xxix.

*ab anno
ab anno
ab anno*

Qued hic Pontifex ante Coronationis suae auctoritatem, atque adeo a die sua Electionis vel ordinationis annos Pontificatus numeraverit, constat ex ejus Bulla 99. apud Ciceronem, signata die tertia Februarii, millesimo sexcentisimam, Pontificatus anni duodecimo. Si tamen annus, sic ad longum extentus, recte se habent, nec alterius fallit, sicut recte fallit in subscriptione Bulla 40. data (ut legatur) anno Incarnationis Dominice millesimo quingentesimo anno sexagesimo quinto, pridie Kalendas Mar-

*Episcopi
Episcopi*

tii, Pontificatus anno quintus: nam si dixerit annum fecit produci usque ad xxv. Martii. responderi tibi Bulla immediate praecedens, data septimo Kalendas Martii, Pontificatus anno quinto; Incarnationis nobilissimus millesimo quingentesimo annos sexagesimo sexto, ut & alia praecedens pluresque sequentes. Illarum namque pirraque, ex nuntiata Bulla 39. expedita fuerunt sub Annulo Piscatoris, ut passim a Signatura Breuorum prescissa assumeri.

CCXXXIII. GREGORIUS XIV.

CCXXXIV. INNOCENTIUS IX.

CCXXXV. CLEMENS VIII.

CCXXXVI. LEO XI.

CCXXXVII. PAULVS V.

CCXXXVIII. GREGORIUS XV.

CCXXXVI. LEO XI.

LEO, patria Florentinus, antea Alexander Octaviani de Medices, Cardinalis Episcopus Prænestinus, electus MDCV. 11. Aprilis; coronatus x. ejusdem, Dominica Pasche; sedit dies XXVI. defunctus XXVII. Aprilis; sepultus in Vaticano: & vacavit Sedes dies XVIII.

CCXXXVII. PAULUS V.

PAULUS, patria Romanus, antea Camillus Marci-Antonii de Borghesii, Presbyter Cardinalis tit. S. Chrysogoni, electus anno MDCV. XVI. Maii; coronatus in festo Pentecostes XXIX. ejusdem mensis; sedit annos XV. menses VIII. dies XIII. obiit XXVIII. Januarii, MDCXXI. sepultus in Vaticano, ac deinde translatus in Basilicam S. Mariz Majoris ad exstructum hujus imagini ab eo facellum. Vacavit porro Sedes dies XI.

In Pseudepistolis anuvoyario, id est, die decima sexta Maii, millesimo sexcentesimo sexto anno secundo, signata Bulla 20. apud Cherebinum, acrius nos redderet de Epistola annorum hinc Pontifici assata, ut apud nos esset plura exempla conquirere alinade; nisi ibidem inveniretur Bulla 80. sub die 16. Maii, 1614. Pontificatus anno nono, quando conformiter ad priorem debuisse inchoari annus decimus; itumque in Appendice Bulla 1. alia 89. futura, sed die 19. Maii, 1611. Pontificatus anno 6. quando similiter debuisse inchoari dies septimus. Sicut quidem suspensa nobis semper esset, quatenus in usum amicum fuerit in Romana Cancellaria receptis discum liberari ab iis quibus potest illius arcana, cum bullensis nihil inde vel ex Dataria aut Congregatione Indulgentiis propolis viderem nisi Latinis signatum numeratibus. Si tamen auctoriam duorum consensit, compari possit cum annis bullensis, in qua numeri ad longum ex pressi reperiuntur, tunc monerit aliquid desinere, donec serva auctoritas, eoque ortus, in alteram partem iudicium fellerit.

Religionem libertas permittitur, sperari potest, longe suten major, quam fuerit tribus primis seculis in tota Europa. Nam ubi tandem in Europa, primo prædicati Evangelii secula, erectæ sunt publice ecclesie, uti in Sinis? ubi imagines & statua publice exposita, que, etiam tempore persecutionis, cum tamquam rei rebellionis ac capitis in aulam citabantur fides Christiane ministris, prohibita sunt tamen decreto Regio profanari ac destrui? Quis non miretur, & Regulos, & nominis precipui Præfatos, cum ad ades Patrum gratia visendi veniunt, in templo prius coram sacra imagine, & capite in terram prona, adorare Salvatorem; quando post trecentos & amplius annos, in ecclesia Roma per S. Silvestrum publice consecrata, primum apparere visa est imago illa, depicta in pariete? Cui oon miraculi insular videri possit, singulis Dominicis ante festum, ad templum, ad conciones, ad Missas quibuscumque in urbibus convenire Christianos, intentionibus atque dissimulantibus Ethnicis, Sinis pariter & Tartaris? Denique quid ad Religionis commendationem illustrius; quam non solum in Provinciis precal ab aula positus, sed in ipsa orbis Sinici Regia, eorum immensa populi gentibus applauduntque multitudine, celebrari iunctibus pompas Catholicorum, in quibus vestigia Regis Christi prodeunt, superet Crucis mysterium, & imagines Deiparæ Virginis atque Archangeli Michaelis, præcætibz tibicinctibus, & incensis suffibus, deferuntur in pagamentis serico vestitis, per lassissima compita, ipselantibus & frequentibus, ipso cum Erebo, Idololatria impietate, perfidia Mahometana, & Politice arrogantes?

Sed hæc & alia, que Relator diffinissimis præsequitur, ostendit etiam recedente, unice post Deum decepti Astronomi Europe, & in ejus estimatione cupidiusque fundato favori Regio. Hinc vera quæ perpetuum fore aut saltem diuturnum speret, in tanta Regiarum æstimatione mutabilitate? maxime quando Sinenses ipsi Tartarorum nostrum ipsorum libris edoctrati sibi tantopere attet propriis assensu studio, non amplius egrediant peregrinos flagitios? quod promitte, quod super penes saltem erat, prout sit minima aliqua occasione simul omnes exterminari. Hinc ergo progrediente Ausiliis ad demonstrandum, nullum hæcenus stabile fundamentum reperiri in Sina conservanda propagandæque per externos Sacerdotes Religionis Christianæ, adeoque per indigenas id fieri debere: quod tali fere modo fecit.

DISSERTATIO XLVIII.

Cuius causis motus Paulus indulsit, lingua Sinensibus eruditus communi per indigenas Sacerdotes celebrari Sacra.

Actum Dissertatione XVIII. anno XXX. de lingua Slavonica nra in sacris, festis Christi nunc ab Apostolica Sede, per Nicolæum Papam I. ac Successores ejus plures approbato, præfatus etiam, occasionem illius argumenti tali loco tractandi oblatam suisq. mibi, ex adventu R. P. Philippi Couple, pro novella Christianis Sinensibus in Urbem Procuratoris, ad pedes S. D. N. Innocentii Papæ XI. annu persequam de causa, si liceret impetrandi executionem Decreti, a Paulo Papæ V. anno Christi MDCV. impetrati, in favorem Sinensis lingue (cujus nomen quo Eruditi nuntiant) ad Christianam mystera recipiendo, secundum Romanam Missale, vigore decreti illius in presens more ac typis Sinensibus. Hic ille dum agit lentius quam optabat, quoque popularum exurgere videbatur necessitas, nec tamen peregris Pontificis aula curis fore totum in Tartarum aversis bellum; cum habuisset pluresque iustissime sceleranda brevis Relatores, de statu & qualitate Missionis Sinicæ, post reditum Patrum & Canonum exilio, sub anno MDCCLXX.

Relatores autem concludit ille, afferendo, quod libertas propaganda hoc tempore apud Sinas Religionis tanta fere est, sub Tartaro dominante & dissimulante, quanta in iis Europæ partibus, ubi variis

A §. I. *Rationes ab amplitudine, genio, & politia Genis, non diu externis toleratae; cum ad-
huc decessione ad decemum tam solus tandem
evocationis mandantur.*

Numerus Christianorum, cum inde discessit, *Propaganda
Societas
de China* anno MDCLXXII. non videbatur excedere, forte nec necedere ad ducenta quadraginta milia; ex quo satis colligitur, quam parum per tot annos, in tam vasto Imperio, procreta sit Religio; quodque ea, licet jam centenaria sit, adolefcenti tantum cense-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* ferri debeat. Accidit hoc, tum ob gentis politicae ac superbissimae aversionem ab omni extranea & natione & religioe, tum ob ingenium hominum, qui pederant & multa cum patientia, rationibusque potius quam miraculis aut martyriis, stentendi sunt, ad com-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* fere modum qui in Germania Hollandiae inter heterodoxos apudum est; tum deque quod, et si rationibus convincantur Sineses, multis iisque gravissimis illigenit impedimentis; cuiusmodi sunt, eorum quae a maioribus acceptorum peritiam observantia, sui suarumque rerum immixtio immodica, superstitionum alte radicatarum multitudo, auri & boorum per fas ac nefas acquirendorum cupiditas penam implacabilem, polygamia licetia, pullissima imitatio, suspicacitas &c. Mirum proinde non videbitur, con-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* siderant quod libertas Christiana Romano in Imperio post tria primam secula effluerit, si eadem in hoc amplissimo Regno, post unum dumtaxat seculum, nondum eo procreta sit, quod sibi in Europa imaginantur aliqui; licet per tredecim omnino Provincias (Regna potius dixerim) praedicata propagataque dicatur Religio Christiana. Nam quod sunt ducenta etiam trecenta Christianorum milia, ad ducentos & amplius animarum miliones, qui obique controversia in China censentur, nulli vix circiter ad mille? Quid septuaginta fere urbes sunt oppida ubi ecclesiae habentur, ad his milia & amplius civitates? ut nihil de locis militaribus moro cunctis dicam, quae plura ioluper numerantur; nihil de iocundioribus vicis municipi-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* que frequentibatur; nihil de luminibus laetibusque, navigiorum numerofas familias contineantur non minori multitudine coarctatis, quam terra domibus; ioculis autem utrobique tam multis, ut simul omnes sufficerent non sint quotquot in Italia sunt Sa-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* cerdotes, excolende colligendaeque messis.

§ Interim non potest sperari humanitas, ut in ea laboratur Saerdotum Europae, ad magnum numerum sinatur excrefcere. China enim, quae per annos quater mille nullum cum externis habuit commercium, sed legibus severissimis omnes aexclufit; pau-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* cos illos quos recepit habentis, solius Astronomiae titulo fulcepit, eum diplomate Regio, in Aulam & Imperium, ceteri vero, tam Societatis quam alio-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* rum Ordinis Religiosi, clam Rege & supremis Mag-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* gistratibus irreperant in remotiores ab Aula Provin-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* cias; idque per solam portam Macaeensem, quae paucis unica, reliquis omnibus maritimis locis portubulque clausa. Astronomia vero Europae, cui haftenus in-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* nituitur Religio Christiana, & quia eam consequuntur fa-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* vores Regis, quam debile fulcrum sunt? quot casu-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* bus amulacionibusque obnoxio? maxime quando obierit P. Ferdinandus Verbeest, nunc quidem sum-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* mam Mathematicae rei Praefecturam gerens, sed in-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* ceruus de lucefflor, Europaeum ac Chinelem fit habiturus. Imperator sane, qui anno MDCLXX. per quinq; menses, docente P. Ferdinando, Maribus acque Astronomiae Europae confuflatur applicuit mu-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* num, iussit perpetuas Ephemerides ad his mille an-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* nos expensas confici, servasse in archivio Regio; & aliquando Ferdinandum interrogavit, cur non edo-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* cret discipulos suos theoriis motus Planetarum,

rationemque Eclipsium Europae more accurate cal-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* culandarum, cum ingenio non minus acuto ac per-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* spaci Sina quam Europae pollera viderentur. Hae fau-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* culae omnia videntur eo tendere, ut ab extraneis paulatim se liberet, cum tamen ipse Tartarus, extraneus quoque censendus sit. Quid ergo, si pulso Tartaro Imperium aliquando recuperet Sina quomodo se erga
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* externos afficiet, Tartarorum indulgentia ad istum auctoritatis gradum tantisper e vestre?

Ad hac, novit quidamtemus suspicacissima haec natio potentiam Principum Europaeorum, ipforum ad ea legationibus edocta; unde fit ut Batavos, quin-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* rumvis de Tartarico imperio meritis optime, quia eorum potentissimas classes ad Fokien vidit, non au-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* deat recipere ad commercium. Novit & Americae pro-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* vincias, & vicinas sibi Philippinas, armis Hispano-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* rum subactas; strageque ibidem non semel editas, occisis multis millibus indigenarum. Novit vicini-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* ritiam Japoniae decreta contra Christianos, & atroci-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* ssima supplicia de iisdem fumpta, quae in publicis co-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* mitiis Imperii totius obiecta fuerunt nobis ab adver-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* sario nostro & verbis & scriptis. Ex istis autem omnibus apparere majores multo molissimas esse, sta-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* bitem in China pedem figere, quam in regis Siam, Camboye &c. ubi liberrima est facultas nationum om-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* nium, tam vicinarum quam Europaeorum, more suo & habitu conversandi. Apparet etiam Religioem Christianam nullum stabile fundamentum habere ibi haftenus. Nam si corruat Astronomia Europae, aut ad eam procurandam soli Sineses recipiantur; cessant fa-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* vores Imperatoris, & (quod consequens est.) Praefectorum omnium; adeoque vel minima persecutio sufficet, ut omnes ad usum Europae, etiam prae-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* textu pietatis debent parentibus, in patriam remit-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* tantur; ocellidanturque janua urbis Macaeensis, adeoque & Religio Christiana; licet haec ipsa, in publi-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* cis Imperii comitis, declarata sit rectis rationi & gubernationi pacifice vultuatae contraria.

7 His aliisque gravissimis causis mocus S. D. N. Paulus Papa V. felicis memoriae, tamquam perlagus
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* furarum in genere tam politica perfectionum, & buma-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* narum bello ac pace vicissitudinum; pro fus er-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* ga Sinesium salutem paternam sollicitudine, post ha-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* bitas ideutidem cum Purpuratis Patribus deliberatio-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* nes, anno tandem MDCCV. Apostolica auctoritate con-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* cessit & indulgit Clericis Regularibus Societatis Jesu, in florentissimo & amplissimo regno Sinarum pro tem-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* pore commorantibus, ac inibi conversioni illarum gentium operam dantebus ut sacra Biblia in lin-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* guam Sinarum, non tamen vulgarem, sed eruditam & literaturum propriam, transferre, illisque sic transla-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* tis uti (ita tamen ut in eisdem translatione summam & exquisitam adhibeant diligentiam, ut translatio fidelissima sit) insuper perfectio unionis Sinarum quae ad fidem Catholicam veniunt; ut, postquam Cano-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* nica fuerint ad sacros Ordines promoti, sacrosan-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* ctissimae Missae facificationem praestant ac divina Officia Horum Canonicorum, nec non (postquam ab ha-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* beata auctoritate inter reperte & admixta fuerint) Sa-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* cramenta ecclesiae sanctae ministrare, & alias quoscumque ecclesiasticas functiones, lingua similiter Sinarum & litterarum propria, juxta ritum tamen Ecclesiae Romanae, celebrare, recitare, ac ministrare & per-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* agere respective possunt & valent.

§ Non audeo, ut caeside confitear veritatem, o-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* minio hic exulare quorundam olim operariorum Societatis nostrae in Sina languorem, & nimiam per-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* tot suos eundationem, in suscipiendo & executione mandando Pauli V. indulto, multo minus probare possum aliquorum Macae gentium exiguum de gan-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* te Sinae opinionem, quod si ad minus Sacerdotale non satis idoneos homines nigan; quod tamen nemo pos-
*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi* set

*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi*

*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi*

*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi*

*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi*

*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi*

*quoniam ab
auctoritate
pro-
pria generi*

A set abique injuria Ecclesie existimare de Maronicis, Coptis, Slavonicis, Armenis, Syris, tanto quam Sinæ sint minus cultis, quando ut omnibus propriis Sacerdotes nunquam cunctas illi concedere: quis & Apostolicum gentium, cui *Gregorios* sunt, *venere* *epi-* *scopi, semper mandatis*, etiam inter ipsos operit quos *Episcopos & Presbyteros consecraret*. Aliter profecto de Sinis iudicant, qui cum gente cultissima ulum aliquem habuerant, lingue morumque notitiam vel modicam adeperit. Hos non postea, ut nec responso quidem dignos arbitror; ita priores multimodis video excusabiles esse, quibus, ut maxime volumus, temporis opportunitas defuit, ut perlatum ad se decretum executioni mandarent.

¶ Etiam in nascente & pene adhuc balbuente Sinarum Ecclesia, pauci admodum reperiebantur adulationes ac vidui, ad manus Sacerdotum idonei. Necdum etiam facta erat versus Missalis aliarumque recum, ad peragenda ritus Sineis sermone Sacra requisitarum, qui labor nisi aliterve exercitaretur, sed alias occupatissimo demandandus, non erat brevi tempore circumferendus. Deinde viadum perlatum in Sinas indultus, quasi mor contra illud totus infernus armatus, orta est gravissima Imperio toto persecutio contra præcones & evangelicos, quæ omnes denique anno *MDCCXVII* t. excedere China, Macaumque se cogentem recipere. Dum autem hi a suis ecclesiis adunati, Tartari, semper Sinensibus formidati, carperant communi, præliis non uno virores timere magis, & qui quidem eo bello, per occasum peritorum præstitumque a Lusitanis auxiliorum, revocati sunt; qui ante bonum exierant, austerius etiam numero & qui latuerant, prodierunt in publicum; sed barbarorum potentia quotidie magis magisque invalenscente, ac tandem anno *MDCCXXV* vira viscera regni recepta, ad compellendam latronum exitalem tyrannidem; data occasio novis hostibus est transcendendi ad se ab indigenis Imperii. Has interurbas, continuasque hinc inde formidines, dispersa hinc inde Sociæ, & alius capitis, alius fugientibus, qui locuerat vel copiam de indigenis ad Sacerdotum disponere? Licet enim non parum creverit etiam tunc Religio Christiana, tam Sinis quam Tartaris favorem præstantibus; nihil tamen cupiam certum alieni erant, pendente adhuc & variate fortuna, ac veluti ambigere, utris Imperium cederet. Prius autem quam hæc jactatio conquiesceret, extincta penitus Regum priorum familia, & Tartaria dominio absolute potius, defecit ab Hispano Rege anno *MDCCXL* Lusitania; nec potuit sibi ultra Episcopos impetere ab Apostolica Sede, nedum Indis aut Sinis; nolente scilicet Pontifice præiudicare Regi Catholico, vetus jus suum adhuc armis & legibus persequenti. Denique annis abhinc viginti, Christianæ ære *MDCCXLV* gravissima de novo excitata fuit tempestas, hostibus hæc nihilominus quam univærsæ rei Catholice apud Sinas exitium machinatis; quando primum rei capitis omnes fuimus convocati in Regiam, deinde in Castrum æneis exitum relegati, non tantum nos, sed etiam duorum sanctissimorum Ordinum Religiosi, Franciscani & Dominicani, quotquot aditum sibi in Imperium fecerant.

to Hic primum carpiamus aperire oculos, & damna- re (si quis velit) errorem nostrum, ac serio apprehendere necessitatem adhibendi ejus medi, quod a Paulo V. indultum fuerat; quandoquidem in procinctu esse videbatur, ut ad artem maris jam positi Missionarii, omnes omnino in Europam amandemur: quod omnino factum esset, si novus in aula Ferdinandus Verbiest fœdalem sententiam non avertisset. Mox igitur missus ab ipso exili nostri loco, in Urbem Procurator est P. Prosper Incoretta, ut hoc negotiorum negotium

Romæ Curia exponeret. Eandem in spem Societatis Generalis Joannes Paulus Oliva, anno *MDCCXLIX*, jam dederat Vice-provincialis Sinensis cum suis ad pristinas Stationes rediit, facultatem amplissimam, admittendi in cœsum nostrum ex Litteris Sinensibus viros ætate maturos & Sacerdotio idoneos sacros, flacim aique itis, penes quos est auctoritas flacendi de mediis fidei propaganda, non essent eos consecrari, sub ea quam Paulus V. addiderat, Sinæ eos lingue conditione. Quæ causa licet tunc fuerit a sacra Congregatione rejecta in tempus aliud, suspensis omnino in luctum, quem habituri essent Episcopi, cum Vicariorum Apostolicorum Titulo in Orientem destinatis; nunc certe, cum illi penetrarunt in Sinas, quin tempus antea amissum redimatur, & præfenti occasione utitur Congregatio?

¶ Sane, si tantam commoditatem elabi nobis nunc finimus & manibus, frustra (quod utinam non vereretur!) redire eadem votis omnibus cupimus; quod, alienato levi alius exculpatione Rege, nova (quæ timeret quotidie) procella involvet & exturbabit & Sina ipsos, cum Missionariis nostris omnibus, Apostolicis Vicariis, quos solos spectat iudicare de aptitudine proponendi ad Sacros Ordines & hos ipsis conferre. Equus tunc obsecro mones erit rem Christianam apud Sinas arigendi? Profecto, nisi quamprimum admoveatur manus negotio tam salutari, formidandum est valde, ne, ut de Japonia, sic & de Florentissimi Imperii salute in multa secula, ac forsitan in æternum, sit actum; & deque irreparabili animarum innumeraurum iactura triumphet infernus. Cur autem triumphet? Aspirante Deo, triumphet Ecclesia de ipso imperio Inferorum; apponit tartareis potestatibus tot millenas animarum Sinarum ad Christum convertendum myriadas, & erepta orco ipsa cœlis inserat; dum potentissimum istos medio divingloria, per indigenas Sacerdotes procurande, longe lateque dilatabit sese, & ad ulque terminos orbis terrarum palmites suos propagabit. Tunc enim vero impectum spectabit Europe illud Malachia Prophetæ, *Ab eris suis usque ad Oceanum, magnum est nomen meum in Gratias; & in omni loco sacrificantes & offerunt nomini meo oblationes*. Tunc etiam verificatum spectabit Isaie vaticinium, dicentis Cap. XLIX. *Ecco isti de longe venient, & illi ab Aquilone & mari, & isti de terra Australi*. Hæc litteræ habet de terra Sinis; quapropter Olorum, Arias Montanus, Cornelius Lapide alique veterum, de terra Sinarum. Horum certe Imperium, initium sumens Gradus altitudinis, sub quo etiam l'Alphina est, per XLVII Gradus versus Austrum porrigitur; nec potest plures Sinis commodius quam Sinæ reddi, sicut *Goleim Galizi, Gebudum Judæ, Affortum Assyri, Casum Chaldæi*. Ipsi sunt igitur populi de quibus dictum est, *Excepsi de longe venient*: unde mor subdit sacer Vates, eorumdem conversionem, cum ejus terræque plausu cito securum; *Laudate eum! & exalta terra, jubilate montes tandem; quia conspectus est Dominus populum suum, & pauperum suorum miserationem*.

¶ Illi porro ex parte palatæ Sinensis deducit rationes, latent vias, ipsas publicas facientes, nam de proprio addere, ex parte Europæorum ipsorum. Nempe quod, licet omnibus portis perhibet, servæ ac marte, patere China ad illos exierit; mor aliter tamen sperant non possit futurum, ut Sacerdotes nostras eo ingrederentur tanta copia ad remissionem, quanto opus esset, ad tot vastissimas Provincias evangelizandi; sic ut quadamtenus illi sinissimus talis minister dignum. Non enim solum difficillimum est capere linguam; sed ut & premittat characteribus, qui cum singulis singulis respondent vocibus & nominibus, in tantum excreverant numerum, ut (Athanasii Kircheri verbis uter) & sum-

A morum litterarum numero non habentur, qui octingenta characterum millium noticiam non possederit; & quibus fateremur decem milia, ad idem perdiscendum, ut tolerabiliter conversari quia possit, necessaria sint.

§. II. Rationes ex morali impossibilitate docendi Sinat adulescentes Latinam linguam, aut eam in suam originem pertrahere.

A Latino lingua derivata

P RATER rationes communes his omnibus nationibus, quod alio quam Latino sermone Sacra facere per Orientem sinuntur, una, Sinis particularis ac propria, movit Paulum potius debuitque, quod Latino linguam intelligeret adeo Sinensibus peregrinam ac promissariū difficilem esse, ut moraliter impossibile ipsi sit eam recte addiscere. Hoc ut nunc etiam intelligatur ab omnibus, placet diversissimas Sinens linguas & Latina conditiones paucis perscrutari. Non ago autem de lingua Tartarica, quia hac ob rationem politici statui esse verita Regis edicto doceri, non etiam de peculiari cujusque provinciae apud plebem usurpato idiomate, quia characteres non habet quibus exprimi possit, non item de ipsa communi lingua, nonnullis in provinciis sic corrupta, ut non minus quam Italica Latina, distaret a Mandarinica Eruditorum lingua. Et hanc locum Pontifex adhiberi in Sacris probavit, velut totum Imperium universaliter laudant, vicissitudinis alterationique nulli sicut aliam vulgarem obnoxiam stabilemque: quam soli percallant eruditi, ceteri vero plus minusve intelligant, prout plus minus culti sunt: omnes tamen carentes, quatenus ea opera habent ad quodam in usu & convitiis quotidianis formulata; quales pro Christianis sunt, Kyrie eleison, Gloria Patri, Oratio Dominica, Agnus Dei, Domine non sum dignus, aliaque similia.

Latina lingua derivata

Latina lingua derivata

I N ista autem Mandarinica seu Litterarum lingua, non numerantur universim plura vocabula seu dictiones, quam trecenta ac viginti circiter; quae licet Europaei scripta littera polytypilla subiunde videantur, revera tamen omnia monosyllaba sunt, & cuiusque vocabulo respondet propria littera seu character: sed eadem tam paucis vocabula, sub diversis sonisive accentu pronuntiata, diversim induunt formam. Toni vero, cum aliis quatuor aut sex, nonnullis octo, vel etiam undecim spectari possunt; hi, ut universa Sinicarum dictionum sic diversificabilium numerus ad ducentas supra mille ascendit. Tum vero uoum idemque vocabulum, sub uno eodemque pronuntiarum tono, plures habet significationes; decem aliud, aliud etiam viginti, & quadraginta; quas significationes tam multiplices cum discernere vix aliter Sines possint quam characterum diversitate, contingit saepe, ut litteratus aliquis, audiens epistolam legi, non intelligat nisi characteres videat: ob eandemque vocabulorum paucitatem, & accentuum unius vocis similitudinem, non semel vidi, ipsosmet Doctores, inter se colloquentes, de subiecta materia nihil intelligere, donec formam in aere vel palma manus characterem, declararet aliter, quae de re sermonem instituerit. Quae igitur minus tendendum erit, ne Missam, tali stylo compositam, intelligere possit promissum vulgus; praeter paucas ordinarias formulas, in manuali precum contextibus, & ab omnibus facis pronuntiandas? Manebit proinde fusa sacra mysteria reverentia in vulgo, neque ut magis, quam per Latinos Grammaticos, eruditis solis notas linguas in Europa.

Latina lingua derivata

Latina lingua derivata

S ED ab his rursus fac differi illa, quoad formam modumque Grammaticae, ut huius affici adulescentes, ad Latinam Grammaticam conformare phantasiam ordinare nequeant. Siquidem verba omnia, tam a-

liqua quam passiva, cum sint Sinensibus inconjugabilia, ad personarum distinctionem utuntur Prænomini-
bus, *Ego, Tu, ille*, in vulgari quidem sermone, *Nos, Vbi, Te*, quidem in Plurali addunt particulam *Mes*; in stylo vero litterarum *Nos, Vbi, Te*, vel *Ki*, quibus in Plurali addunt *Chai*, vel *Pai*, vel *Tem*. Ad Praeteritum tempus denotandum particulam *Leo* verbo postponunt. Futuro praeposunt particulam *Ciem*. Modum Imperativum quomodo explicent, esse Oratione Dominica patet: sic enim recitant, si verbum verbo Latine reddas: *Existas in calce vestri Petri, nos desideramus tuum nomen fieri sanctum, tuum regnum advenire &c.* Sic in Missa, *vi Oremus*, dicitur, *Cum tuum tantum*, id est, *Invoca amos summi cre-*
re. Modus Optativus exprimitur tribus vocabulis, *Pa, Pu, Te*, quae singula respondent, Latino *Ur-nam*. Passivis formandis servit praeposita particula *Ng*, quod est, *Recipere*. v.g. *Ng-pa-te ngai*, verbo tenet, *Ego recipi ipsam amare*, id est, *Amor est ipso*. Porro quoad admodum inconjugabilia sunt Verba, sic & indeclinabilia Nomina, quae etiam neque per genera neque per numeros variantur: saepe autem Verba & Nominibus non differunt, eademque vox pro varia positione Nomen substantivum & adjectivum, Verbum & Adverbum esse potest; quod fit ut lingua Sinica, quamvis adeo paucis constet vocibus, copiosissima tamen videatur.

Latina lingua derivata

Latina lingua derivata

O MNIS tamen haec difficultas capaci ac subtili Sinarum ingenio superabilis foret, nisi vocis argana sic haberent longo usu disposita, ut quantorvis sonato adhuc nequeamus efformare altissimas alia linguis ac Latina imprimis consonantes B. D. R. quarum vix pronuntiant P. T. L. verbi gratia, Beatus, dicunt, *Pe-pa-tu*; Deus *Te-m-fu*; Crux, *Ca-in-fu*. Praeterea in medio dictionis nunquam consonantem unam immediate subiungunt alteri, sed opus habent interposita vocale, huius pro, *Ba-pre*, pronuntiant *Pa-pa-se*; pro Cardinalia, *Kia-ni-te na li fu*, pro Spiritus, *Se-pa-tu-fu*. Ad haec vocales A & E nequeunt in initio dictionis efferre, sed loca A pronuntiant *fa*, Adam; *Pa-tu*, vocali autem E praeposunt *Ng*: itaque conjunctio *En*, mulieres recurrentes in sermone Latino, fiet *Ngre*. Denique finales consonantes nullas norant, praeter M & N; alteri vero eumque necesse habent addere E. vel V. *Christus* ergo ipsis erit *Kia-li-fu-fu*; *Noster*, *Ng-fu-se*.

Latina lingua derivata

U NIVERSE autem istae difficultates vix concurre-
runt in forma Consecrationis Latina, ubi enim dicimus, *Hec est corpus meum*; dicunt Sines, *He-ke-ge-fu-se-ge-nim-se-na-pa-fu-se-nim*, quod nemo Europaeorum luger veritus intelligit: ipsi autem qui sic pronuntiant, animamque reflectent ad linguam, pro diversis quibus eas voces exprimebas imaginabuntur characteribus, disparatissimos volvent in imaginatione conceptus; aut enim intelligunt verba hoc sensu, *Fluunt, possit, occupat, assignat, labor, quis, quisque, tu, non, servus, pulvis, Domini*; aut eisdem voces alia littera expressas interpretari possunt, *Ignis, balneum, labor, illa, vultus, frons, praefat, frater, auri, refectio, mare, medrari, domi*; vel sub aliorum characterum conceptu sic, *Quomodo, unctio, fons, resurgere, anima, se-quens, cadens, duo, panis, gratificari, tria, potum*. Opus ergo erit, ut cum verba illae sensum nullum inter se faciant, singula tamen intelligant, credat se Latine dicere, *Hae sunt corpora mea*; quod est ediculum, & idem ac si Hebraica vel Truonica vocabula, nullam inter se connexionem facientia pronuntians audientive credatur, eadeque se dicere, *Pater noster qui es in caelis*; quo sane non mediocriter augetur Sinis difficultas in pronuntiandis quomodocumque Latinis vocabulis. Foret enim utcumque to-
lera-

Latina lingua derivata

A lerabilia, si cum in modum distictæ litteræ syllabæque, nec loquenti nec audienti aliud quidquam possint significare: sic enim facilius sibi videretur Sinæ Latine loqui, loquentemque audire, licet vos revera nihil manus quam verba Latina sonare; & enuntiationis defectum ut cumque posset supplere phantasia, hoc, quod docta est, dici & audire perfusa. Nunc vero (quod nescio an alia aliqua in lingua inveniendum sit) perperam via erit adhibenda intellectioni, ut aliud dici credat quam dici audit; audit autem tam disparata; ut ad eorum inordinatam conglomeracionem adveniens animus vel ipse Heracitus, converso in risum fletu, Democritus feret.

17 Et eam tandem bono serviet, in tam sacrosancto Mysterio, per tantas difficultates & ambages, cum tam, to invalidanda forma periculo, cumque onere intolerabili, & indecentia tam insula, obigare Sinenes ad ejusmodi Consecrationis pronuntiationem! Quod si hanc nolitis tolerare (quia revera sic pronuntiantes neque Latina utentur lingua, sed nova & incognita hæcenus, formata ex vocabulis Sinenibus, nativa sui significatione exutis, ut per imperium voluntatis Latinis vocibus æquivalere creduntur) si, inquam, pronuntiationem, quæ per ignorantiam altari tam facile & dubium facere formam Sacramenti possit, tolerare nolitis; cui bono eisdem Sinas æternum torquere, cum Magistrorum, alibi melius occupandorum, nihil minori quam ipsorum molestia & eorumque, in ipsos infusæ lacias ad exprimendas combinandasque in unam syllabam consonantes, quas per quatuor annorum milia nec poverit nec possunt tolerabiliter pronuntiare aut copulare; cum interim ipsi in sua lingua habeant Latinis verbis æquivalentia verba, quibus Laconice & eleganter explicent necessarium sensum. Sunt enim Ministralis Sinenis verba sequentia, Cui ex eis quæ hæc sunt, per verborum reddenda, *Nam hæc est mea corpus, seu, mea corpora substantia*. Ista si possitis, licet mihi quære, an si Apollonium Principes Petrus & Paulus in Sinam prædicatori adventissent, non id facturi fuissent quod Romæ & Athenis fecerunt; & relicta lingua Hebræo-Syriacæ, ut ibi ubi luce Græcæ & Latinæ, ita apud Sinas Sinica lingua in sacra non fuerint usuri, hæc quidem vulgari illa, sed Mandarinica & Provinciarum omnium eruditis viris communi?

18 Haud equidem diffitor, prædictas pronuntiationis lingue Latine difficultates magna ex parte posse superari a pueris, aliquo in Seminario erudiendis. Verum annorum septuaginta ex periculis non docuit, ejusmodi in conatu alumnus limul & operam perdi. Nā & Macai & in Nam-cheio Provincie Chiekiang Collegio institutis ejusmodi Seminariis, a quod professus est nihil improbo sanis temporis labore maxime impendisse, quam quod inde sex septemve meliores indolis adolecentes fuerint ad gradum temporalis Anjutoris in Societatem admissi, præstaturi domesticis serviciis operam, quam exiguò stipendio conducti infimæ conditionis laici secularis præstare nobis potuissent. Movit ad id tunc temporis tetrandum Moderatores nostros successus felicissimos ejusmodi Seminariorum in Japonia; ubi ex tam viri Principes honori suæ familiæ ducebant, filios instituentes tradere Patribus nostris ad obsequium vocæ Religionis, sicuti ibidem Ethnicis suos non dubitant credere Bonziis inservientes. Videbant ex ejusmodi apud Japones Seminaris tot rantes egregios produisse viros, qui secundum Christi fructuosissime pendicarent, suumque pro ea sanguinem constantius plus quam Europa fuderunt: superlegendum ergo tantisper conuectus ab executione Pauli indultis. Sed idem tandem, licet serius, agnovit, nec in Japonia quidem durabile fuisse, quod per Sacris lingua Latina celebrandis haud im-

Propterea Ritu.

prosperè susceptum consilium videbatur; expulsi tandem tam indigeo quam externis Sacerdotibus, & simul cum eis Latine lingua, adinque per annos lxxv quinquaginta oculo; idemque videtur non esse pari modo in Sinis practicabile, tum propter naturalem Gentis præ Japonica inconstantiā, maxime in adolescentia; tum propter fraodes molestatione parentum & consanguineorum, pueros suis ulibus suæ educationi repositurum; tum denique propter exhaustis illa in ætate juvenutis Sinenis libidinem, quam contineri vix possibile sit.

19 Quocirca multo tutius expedivisse videtur, hisce præsertim initiis, Sacra administranda committere viduis ac maturioris ætatis viris, quemadmodum & Apolloli ubique tartarum fecisse sciunt. Quando enim aut ubi legimus eorum aliquem instituisse adolescentium Seminarium, ad Sacerdotem formandos vel linguam Syriacam eisdem docendam? quomodo si Græci aliqui Latine didicerunt, ideo solum id fecisse noscuntur, ut Sacra Biblia Rabinorumque commentarios Græce Latine traducerent, sicut Europæos libros in Sinenem Europæi traducunt. Accedit quod eo modo Sacerdotes habituri sinus viros graves & honoratos, & ut tales sua popularibus notos; com e contrario alumnos colligere ex nobilioribus familiis difficillimum sit futurum; emere autem a parentibus parvulos, vel pauperum filios gratis suscipere, atque pueros excolos & Latinam edociles linguam evellere ad ministeria sacrosancta, plurimum detrahet assiduationis status Ecclesiastici; cum illis enim, sic natis, sic educatis, literaturæ autem Sinenis expertibus, literarum nemo, nemo nobilia vult agere, quantumvis Christianus.

20 His addo, quod minime sperandum sit, fore ut hæc Gens, tam politica, tam luxuriosa, tam aliena ab externis doctrinis ac ritibus, præsertim nostro temporis, patienter ferat apud se vigere usum peregrinæ lingue: quam Judices urbium; Præfatos neque in intelligere, hoi autem Europæorum hominum discipuli, ex iisque ordinati Sacerdotes intelligant, qui per eandem possint ea nobilia qualiter inter se consilia agitare, & sine arbitrio productiones moliri. Quoniam vero augescit ut sperandum est Christianorum numero necessarium erit alia atque alia semina singulis præce in civitatibus institui, quis obsecro persuadere sibi possit, id permittum in a Sinis? Non aliter credo quam si vestitum Gallicum aut Hispanicum eo introducere vellet aliquis; cum neque Tartarus Imperator, qui toti jam China pacifice dominatur, nativam Gentis suæ linguam valit a Sinenibus disci, nisi foret a paucissimis aliquibus ex specialis indulgentia ac dispensatione sua. Itaque non solum erant res illiusmodi difficillima in initia; sed, ut speratur labore improbo & pertinaci constantia quæcumque, saltem, non poterit illa unquam diuturnitatem sperare; verumque domus super arenam fundata, brevi momento eius corruet tota, si non & ipsos fabricatores suos una pariter ruina involvat.

21 Denique, ut alia plurima prætermittam, deus possibile est, quod hæcenus impossibile conatus sum demonstrare, & Latinam linguam multi se facili apud Sinas discant; quod scilicet in errorum; periculis exponetur religio Christiana per libros, quos illuc certatim invectit Batavi atque Angli & heterodoxi alii, causa commerciorum affluxit? Quid ibi istic non leger illa Gens, omniumque usque usum sunt curiosissima, de Christianorum Principum dissensionibus ac bellis, de populoorum integritatem ab Apostolica Sedis obedientia deflectionibus, de scandalis per improbos Ecclesiasticos ubique terrarum etiam supra veritatem exaggeratis, de novis in fide ac religione opinionibus, de rituum quamvis alia bonorum piorumque diversitatibus? Econtrario, si purio sermoni

V u si quisque

CCXXXIX. URBANVS. VIII.

CCXL. INNOCENTIVS. X.

CCXLI. ALEXANDER. VII.

CCXLII. CLEMENS. IX.

CCXLIII. CLEMENS. X.

CCXLIV. INNOCENTIVS. XI.

A scripita, vel longissimi temporis scientia ac tolerantia Sedis Apostolicæ vel Ordinarii, colebantur. Respirationem ad hujusmodi Decreta Rescribendis: & quasi gravi solatus esse, videbatur sibi Cynosuram prescribere, ad quem carum dirigere; sed occupationes quædam alie urgentiores, ac sollicitudo post annos paucos morti, non permiserat opus procedere ultra cogitationem; comperta licet non eamque materia, sed earum discretio opus esset non minus quam supplemento, cum redirent multæ, deficerent plura.

4 Sacristia merenti primum Joannes Hollandus: qui licet ad suscipiendum rejecit, tamenque discrimen per Constitutionem præstatam satis jam instructus, ut quæ duodecim vel tredecim prima secula agnovissent Sanctis, quæcumque auctoritate recepit, extra omittentem admittens; recentissima vero memoria nominem, nisi quem Apostolica sedes expressè annuisset præstatum haberi; ambigens tamen non crederet circa non paucos annos modis, quando non habebatur definitum, quod esset confusum longissimum tempus, illiusve immemorabilis cursus, sufficiens ad calum alienigenæ, nunquam expressæ Sedis Apostolicæ Canonis aut Beneficentis, excipiendum a lege illius lata. Sed huic quoque sacramento veniendum fuit idem Pontifex, quando anno MDCCXXXV. declaravit, eo nomine in-

telligi tempus; centum annorum metam excedens. **D** Tum vero ab eis causæ factæ, quæ statim daretur premissum impressioni, ad quam mutandam fecerit etiam accesserat Godefridus Hennebruns: eo tandem anno MDCLXIII. prægrandibus doctus Tomis præditus Januarius, ejusdem Urbani VIII. summi meritis inspectus, ad eas leges fuit exaltatus.

5 Eiusdem Barbarina familia, mortuo uxore Urbano, subina Eminentiſſimis ejus doctus Nepotibus, Franciscis & Antonio S. R. E. Cardinalibus, opus hoc penultimæ ætatis complexa, provocavit ipsum præteritæ: quod & in parte Martii. Cardinali Franciscis dedicanda, illustratiſſimus: non vero placuit restari deano, præfatus Dedicatoria Tomi IV. imaginis Urbanis Monumenti; quod ipse sibi vivens origi fecerat in Vaticanæ Basilicæ, manu & arte celeberrimi hoc ævo Archiducis Joannis Laurentii Bernini Equitis Romani. Placuit etiam in ipsa tabella eidem hinc inde appendere Neptunum effigiem, non Eminentiſſimi Præpositi Caroli Johannis addere; ut ad eorum memoria non separaretur, qui ipsorum virtutem prædicationis, justitiam, pietatem, religionem, munificentiam, a morum erga homines & literas tam egregie pergit Romanæ urbi & urbi Christianæ repræsentare, dignatus etiam nonne adhiberi hujus Operis Mæcenatibus, ad eamque posteritatem merendis.

CCXL. INNOCENTIUS X.

INNOCENTIUS, patria Romanus, antea Joannes Baptista Camilli Pamphilli, Presbyter Cardinalis tit. S. Eustachii, anno MDCLIV. electus, xv. Septembris; coronatus * iv. Octobris ferias III. festo S. Francisci sedit annos x. menses III. dies IV. defunctus MDCLV. vii. Januarii; sepultus in Vaticano, ac postmodum translatus ad ecclesiam S. Agnetis in foro Agonalis. Vacavit Apostolica Sedes menses III. seu menses II. dies XXX.

REvocavit hic Pontifex in consuetudinem, quæ jam penè in oblivionem venerat, ut sui Pontificatus annos non inciperent nisi in Consecrationis sue anniversario: & sic inveniantur tomæ 5. Bullarum Bullæ

II. ac III. data 19. & 23. Septembris, 1645. Pontificatus anno primo: itemque 59. Bullæ, signatæ 25. Septembris, 1654. Pontificatus anno decimo.

CCXLI. ALEXANDER VII.

ALEXANDER, natione Hetruscus, patria Senensis, antea Fabius Flavii Chiffi, Presbyter Cardinalis tit. S. Mariz de Populo, Episcopus Neritonensis, electus anno MDCLV. vii. Aprilis; feria IV. post Octavas Paschæ; coronatus XVII. ejusdem, Dominica III. post Paschæ; sedit annos xii. mensem I. dies XIV. obiit MDCLVII. XX. Maji sepultus in Vaticano, & vacavit Sedes mensem I. seu dies XXX.

STylus hujus Pontificis, nunquam suæ grati animi commemoratione nominandi in hoc de Actis Sanctissimæ, cui singulariter servit, fuisse unius certa videtur, ut die Electionis sui anniversario, Pontificatus annum maret: sic enim procedunt quæ habentur sub ejus nomine in Bullariis Constitutiones 63. die 9. Aprilis, 1660. Pontificatus anno quinto; 90. 123. & 139. Nam quod antea illis una, festis 16. legatur

data anno Dominicæ Incarnationis millesimo sexcentesimo quinquagesimo sexto, Idibus Aprilis, anno primo, licet numerus ad longum scriptus, videtur per incuriam, fuisse non tam scrupulosè quam transcribentis scilicet. Etenim quæ subjungitur publicatio, isdem anno ac mense facta, Indictione vero nona, adscribitur anno ejus secundo, æque ad longum.

CCXLII. CLEMENS IX.

CLEMENS IX. natione Hetruscus, patria Pisoriensis, antea Julius Hieronymi Rospigliosi, Cardinalis Presbyter tit. S. Sixti, electus die XX. Junii, MDCLVII. & XXVI. ejusdem, Dominica quarta post Pentecosten, coronatus, sedit annos II. menses V. dies XX. defunctus MDCLXIX. IX. Decembris; sepultus in Basilica S. Mariz Majoris: & vacavit Sedes menses XV. dies XIX.

RELATIO AUTHENTICA

gloriosi exitus, quem sub hoc felici Pontificatu habuit accusatus Legis Christianae apud Sinas.

Quoniam persequens, anno MDCLV. mota contra Christianam legem praedicantem in China, facta est meorum Dissertatione superius, u.g. neque gloriosissime terminata fuit prius quam & novus existeret Clemens IX. placet tam memorabilem, sub hoc, quamvis brevis, Pontificatu, historiam Tractatui praefari inserere. Nam qui Latius Sinas re de argumens habebatur libelli, anno MDCLV. in Quam chœa metropoli Provinciam Quam tunc exisset, rari admodum fuit: salaque Latina versis instrumentorum, illic etiam Sinas perstruderem, abunde sufficiens, qui rem, videretur lateris & sermonibus in Europa vulgatissimum, audentius nosse cupimus. Titulus libelli, Sinas igitur, id est signum formae transi, hoc est; Innocentia victrix, fide Sententia Comitorum Imperii Sinici, pro innocentia Christianae Religiosis, lata iudice per annum MDCLV. iussu R. P. Antonii de Govea, Societatis ipsiusdem Vice-Præfationis, Sinico-Latine exposita.

Accusaverat Evangelicos Praeceptis in China livor & impetus Ethnicorum, de ignorantia artis Astronomicae, de meditata perditione, de falsitate ac pravitate Religionis: verum, pugnante pro suis illo qui ipsa est veritas, eorum quidem experientiaeque caelestia, erroris & ignorantiae convinceret amulos; suspicionem perducit, communis ubique Neophytorum quies, innocentia, patientiaeque dispulsi; calumniam salique pravæque Religionis, Christianae tam veritas, quam sanctitas opposuit: penas interim severissimas de perveris impugne tum calumniaribus tum etiam Iudicibus exigente Deo, tunc, iudice, & ultore; ac tandem innocentiam & aequitatem caelestis, per illos ipsos, a quibus damosa olim fuerat, eo quo subiectus ordine & modo, mirabiliter declarante, & in conspectu Sinarum revelante iustitiam suam.

Multum quidem peccaverant quatuor Proceres, natione Tartari a quibus, Imperatore etiam omni puer, Sinica res administrata fuerat vicaria cum potestate. Verumtamen haud ulla illa re peccaverant gravius, quam quod innocentissimam Christi Legem, uti seditionis pravamque, damnarent. Neque tulit injuriam innocentiae vindex Deus. Unum ex ipsis, Sosa vulgo nomen habuit, mors, morbum consecuta, humano quidem eripuit iudicio supplicioque, at non divino. Alterum, Sucum nomine, ipsemet Imperator, simul atque, suscepit Imperium anno MDCLV. tota cum stirpe iussu interfici Reliqui duo per nosi spatum non impuniti modo permanserunt, sed in gratia quoque ipsius Principis, cuius adolescentiam indigere adhuc videbatur consilio ipsorum. Quosd anno MDCLV. in cui Patrocinium nec suo Ngoo-Pai nomen erat, coelesticia meritorum laetorem;que utique non fuerat medicina) io semilum haec Imperatorum Tartarorum, tumidus atque insolens; quem non auctoritatem modo Regiam, sed etiam potestatem visus afficere, idem; horum acer & acerbis Christianae Religionis, cecidit tandem aliquando; reulque agitate deflectionis, alios complures qui ipso nitebantur, nec non Collegem suum, Erpium nomine, in eandem secum, minus tamen atrocem, suspensionem traxit & ruinam.

Edissum protinus, ut quicumque damni quidpiam ab alterutro passus essent, oblati de more libelli id exponerent Imperatori. Plurimum passus fuerat Christiana res. Huius ergo causam suscipiunt tres & Societate Jesu Sacerdotes, Ludovicus, Gabriel, Ferdinandus;

qui destinati plane consilio Numinis iussu fuerant in D Aulâ perflittere; reliquis omnibus divinae Legis praecibus, numero viginti quinque, in extremam Provinciarum Australem ablegati. Commodissime etiam paucis ante mensibus acciderat, pericula singularia rei Astronomica, qua pollebat Ferdinandus, cum denso portam releverat Evangelio, quam cum olim aperuisset industria Societatis Jesu, Sinarum deinde superbia invidique Mahomedanorum occulserat: sed nunc, demonstratis, ipso ipso clarius, & horum & illorum erroribus, emergerat quodammodo, velat ex eclipsi sua unanorum circiter quatuor, Astronomia Europaea, peris sinique usus & dignitatis restituta, plurimorum studis atque sermonibus, maxime quidem Tartarorum, celebrabatur. Erant jam illo nomine, non modo Ferdinandus, sed etiam duo Socii, perquam gratiosi apud Imperatorem, qui adeo, non pro libellum supplicem; sed (quod rarissimè felicitatis est) coram & per se exponunt omnia, occasione proflus inasperant tantae rei offerente Deo. Et ipsem quidem successus nptatam audientia attentio benigna;que fecerat: ea tamen haud contenti, exacti deinde biduo, Regulae sive Principibus stirpis Regiae, quibus suscipiendorum libellorum datum erat munus, de scripto quoque declarant acceptas in re Christiana injurias atque damna. Hoc traxerunt.

Offerunt libellum supplicem Ludovicus Bagliuti, Gabriel Magellanus, Ferdinandus Verbiest. Causa supplicandi multiplex: frasi imprimis, qua circumventus Princeps; & violentia, qua precipiti in exitium innocentes, communi cum indignatione & offensa tam superum quam mortalium. Obsecramus itaque Majestatem Regiam, ut extinguat quidquid criminum latet nequeat confederare; & se palam faciat causam innocentiaeque Joannis Adami Schall, viis licet jam defuncti. Hoc igitur cum dolore gematur nos tres dicimus; ansem jam egi quadragesimum octavum, quod popularis ille noster & longioqueus advena Joannes Adamus, pervenit ab Occidente in hanc Aulam; & imperante etiam tum familia superiore Mm, procius mandato Regio curam susceperit rei Astronomicae; deinde vero beneficio singulari novae huius Familiae Tartarica, novo iussu diplomate perleverare in illo munere; constanter annos viginti & amplius, nemine omium vel adversante vel obsecrante; mortales caelestes annuq; vicissitudines accurate supplicatas, rite quotannis vulgavit per Imperium; quous (pro dolor!) tandem incidit in infidias ad manus imperbi veteratarii Yambum-Sien Qui quidem homo, imperante Familia Mm; iussu Regio caelestis sustibus, jam pænos semel dederat accusationis, abique iusto fundamento & cum pervicacia infiditatis; & tamen idem p nunc rursus, tyrannicae ferus auctoritate unius maxime Patrocinium, haud dubitavit erroris arguere Astronomiam Europaeam, eamque Regulam, quam praecedens Imperator ab antiquo decem & amplius stabiliverat, temere criminari: quod iudicis nuper Comitis (io rem nostram fane sceleris) ipsi sunt Principes primi & secundi Ordines, nec non Regiorum Tribunalium Praefides & Assessores, examinate decem novam illam methodum, quae & approbat auctor fuit, summum cum assensu omnium; & ipse mox Ferdinandus, iussu beneficioque Regio, Astronomiae fuit curam denuo suscepit; oculos deinde cuiquam fuit movere amplius hanc controverfiam.

Sola ovoc superest declaranda similiter Lex atque Religio Domini calorum, de quo perventus ille codex velle sit, Supremus est & maximus Imperator, sicut et descendens in hac inferna tremendam suam Majestatem manifestat, esse; ipse Conditor omnium rerum & Dominus. In Occidente quidem nostro servavit ipsius Legem triginta & amplius regna

tanquam
veritas
non
fuit
necesse
in
Qua
chœa
inde
inter
fuit

quod
fuit
dignitas
in
Pugna
Comi-
tatu
congrui

fulgent
qui
Christi
legem
non
fuit
necesse
in
Qua
chœa
inde
inter
fuit

de
trium
plures
de
quod
fuit
necesse
in
Qua
chœa
inde
inter
fuit

hinc
coram
Imperatore
fuit
fuit
fuit

per
fuit
fuit
fuit
fuit
fuit

per
fuit
fuit
fuit
fuit
fuit

per
fuit
fuit
fuit
fuit
fuit

per
fuit
fuit
fuit
fuit
fuit

per
fuit
fuit
fuit
fuit
fuit

A & fatrapæ, uoius omnes familiæ scindant, idque jam per aonos mille ac trecentos, nec secus ac si foret dies una: ex quo etiam potest intelligi Legi eisdem tam antiquitas quam amplitudo. Quid? quod imperante Vao Liæ Rege, existeret in hac China? suotque adeo jam a noi octoginta & amplius, quod eam Doctor Europæus Mathæus Riccius, fixo hic domicilio, scripserit verboque vulgavit. Summa porro Christianæ Legi hæc est, ut veneretur cœlestis Numen, ac diligamus Proximum: nec alio fere spectant quæ docet præterea, quam ut nos vincamus ipsi, & impleamus naturæ nostræ leges omnes, fidei imprimis erga Regem, obediencie observantique erga Majores, moderationis item modestiæque, quæ omnia præcipua sunt illius capita. Et talis quidem inter ipsa præcipua passim audiebat Lex nostra: quam adeo tum Nobilitas, cum etiam Magistratus habebant eam & in pretio. Xianchè cetero, conditor hujus Familiæ Imperatoris, adivit sapienter ad nos nostras ac templum, & in hujus quidem atrio jussit ipse de censu Regio maritiorum erigi monumentum suæ erga nos benevolentie: aliud item præfixi voluit ipsi foribus, quo ades ipsas more gentis celebrabat, nimirum, SENA ILLUSTRATA PENETRANTIS ARGANA: ipsum denique Adamū honoravit novo hoc cognomeno PRÆSTANTIS ET ARGANA LEGIA DOCTOR. Quod si Religio Christiana perveria est ac falsa, quomodo virtus illa ac sapientia memorati Imperatoris non est severe omnibus interdixit?

B Ex nunc tamen, propterea quæ Yām quādam Sita coofortis, concrematis fuerunt libri diviniæ Legiæ adque defuncti: quin & idem præterea Yām quam Sita reum agit Joannem Adamū meditata: peruelionis. Atqui non ceterique Sociorum, tam remotis e regniæ advenæ, & qui terra marique posuimus annos omnino tres in hoc itinere fladiorum nonages mille & amplius; nos, inquam, qui nunc in China degimus, homines dumtaxat viginti & aliquot, oati quidem in Occidente, sed viventes & moventes in hoc Oriente, quibus tandem alis instructi sumus, quibus obsecro subsidia, ad suscipienda peruelionis consilia, & occupandum (armis scilicet) hoc Imperium? Et tamen o illud coruolum fudolæque coofortione tanrum effectuerunt, ut innocentes isti advenæ, viginti & aliquot, ablegati sint in Provinciam Cantoensem; ubi etiamnum hærent miseri, victorum instar, & nec progredi sinuunt nec regredi: cumque oculum crimen aduiderint, quod bonorum publicationem metueret; ades tamen ipsorum traditæ sunt alius incolæ, loca sepulture destinata alii invaluerunt. Quo magis etiam urgemur nos tres clara voce conqueri de tanta iniquitate. Cumque jam tyraonis illa Parrocium tandem protraxit sit in lucem, & insignis illa insolentia solis instar jam patefuit; obsecramus Majestatem Regiam, ut demittat sese, ac discoperiat hos qui etiamnum latitant dolorigue examinet ac declarat eorum iam istam: ut sic patefacha defuncti jam ministri innocentiæ, deprædicti in ipse beneficentiam Regis sui, quam vivus moruūque ioseferit. Offerebant hunc libellum anno octavo Cam Hi Imperatoris, Luna quintæ die quinto, Salutis humane MCLXXI. XXI. Juui.

C Exceperunt cum Regum cum insulata quadam significatione voluntatis erga eos fuz, quamvis ad hæc quæquam tunc probaretur Præfidi Concilii Rituum, quippe hosticapiū Christiani nominis: quo etiam acerbis ipsi deinde ultiric, opinor, quod eundem libellum illius ipsemet: e Sinico reddere Tartarici, referri viderit inter alios primi ordinis, ac primo loco recitandos Imperatori. Recitatus est igitur, & quidem ab eo qui oīne Colaois inter est primus, idemque patris Imperatricis. Verum perspecta jam dudum erat Principi causa nostra & causa æquitas. Placuit ipsi nihilominus (quo perrenius, credo, esset firmiusque be-

officium) referri de postulatis nostris ad Concilium, D quod modo disti, Rituum. Est illud inter res majores Concilia Regiæ ordine tertium, propriumque illius munus de rebus ad Religionem spectantibus leotentiam dicere: ceterum nunquam adhuc faverè visum est rei Christianæ, postremum vero hinc temporibus adversari tam quoque esse perferre. Hujus rei egregie consensit tres Patres, ubi deatam eo causam cognoverunt, angustiam atque aduare scilicet. Nec mora: is, cui Ferdinando nomen, adit rusus Imperatoris, rogat cum lacrymis & obtestatur, ad aliud Tribunal causam traduci ut jubeat. Annuit: jubet traduci. Sed enim favorem benigni Principis ceteritas inimicorum jam antevererat. Prodit illico responsum, quo homines impij, ipsam illam sententiam, quæ acce annos quatuor inique lata fuerat, tuerentur & confirmant inquit, in hoc verbo.

D Præter Concilii Rituum, cum suis Affessoribus suisque Consiliariis, libellum offerit, quo exquiri reverenter voluntatem suæ Majestatis. Ego subditus ac minillor Regiæ ceterique admittunt, insinuata communi consulatione, compertimus, secundum ea quæ referuntur in libello supplicis Ludovici Buglii, Gabrielis Magellani, & Ferdinandi Verbiest, quod Lex & Religio Domini celi jam existeret in China temporibus Van loe, qui fuit superioris Familiæ Mim Imperator; jamque adeo effluxisse annos octoginta & amplius, quod Europæus Doctor Mathæus Riccius pervenit in hanc Orientem, fixoque hic domicilio vulgare capit doctrinam suam, quæ & scripto verboque declaravit: summam porro Christianæ Legi hæc esse; venerari cœlestis Numen ac diligere proximum; nec alio fere spectare quæ Lex illi præterea docet, quam ut vincamus nos ipsi, & impleamus naturæ nostræ leges omnes, fidei imprimis erga Regem, & obediencie observantique erga Majores, nec non modestiæ & moderationis.

E Nos inter, facta disquisitione, cursum compertimus, quod anno decimo tertio Xūn Chī Imperatoris proxime defuncti, lata undecima; & excepimus venerabundū edictum Regium, quo præcipiebatur huius Rituum Concilio huc venire: Ego, ut admittam recte hoc Imperium, debeo ante omnia necessariū dirigere probeque instituere subditorum morum corda, adque regere doctrinas omnes atque pravas ac perverlas. Et tres quidem secus, una Laterarorum scilicet, ac duæ quæ suo quoque ritu idola colunt, si pariter consideremus, omnes hoc efficiunt, ut avant se se ab eo quod pravum est, & ad id quod est rectum convertant. Verum dantur præter istas aīæ quadam scitæ, aberrantes ac sinistræ, quæ confundunt impietatem multitudinem, & quæ sociant inter se homines improbos, nosti congregantur, disperguuntur orta luce. Ex harum idolatroribus, si qui temerios sunt numina fere inhiant, ac turpitudini dedunt fidei: qui vero potentiores sunt, prius abiciunt obedienciam Regi cedebant, & clanculum defensionis. Porro adhibui ego licet numero severa quadam remedia: nondum tamen (utique præter meam opinionem) penitus extingui potuerunt reliqui illius mali. Totum hoc re, vera oritur ex eo, quod denter in ipsa Aula scitantes quidam, qui cum affiliant Imperatori, patrocinantur interim illis hominibus, qui in speculo nomine religiosarum supplicationum & oblationum, multa interim perpetrant temere & invereconde, viri pariter ac feminis parum honeste concurrentibus &c. Nos igitur voluntati Regiæ tam dilata reverenter morem gerentes, vulgavimus tunc se veram interdictionem: extarque processus totius rei in archivio nostro.

F Præter fundator hujus novæ dominationis Imperator defunctus, honoravit Joannem Adamū e logio marmorei idiculpto. Elogij pars una si. habebat:

V u 3 Ego

Proprium Nam

A Ego dum lustro septima venustiora, sita ad meridionale platum Regis nostrae; forte irasivi per templum quoddam, in quo vidi Spiritus casualdam venerandam effigiem, similem hominibus illius regni (*scilicet Europaei, etque ferre de pila Christi Salvatoris imagine*) forma quoque templi & suppellex & ornamenta respondebant normae illius regni: libri denique mentis in positi dicuntur agere de rebus quae spectant ad Legem Domini caeli. Joannes autem Adamus, qui ante decades aliquot annorum in Chinam est ingressus, praeculare servat Legem istam, servitque dicto Spiritui (cui etiam extruxit novum istud templum) non sine laude insignis observantiae, integritatis, innocentiae, plane vir est egregia vitae morumque constantia; ad haec vere impiger sed sedulus, & denique vir prioris emines: aliaque ibi dicuntur ejusdem fere sententiae. Dicimus praeterea, Ferdinandum Verbiest ac socios ipsius, prout ipsimet juridice interrogati professi sunt, admittere in Legem suam mares aequae feminae: quo etiam tempore utentes aqua pura ablucant ipsis frontem, & sic remittant eorumdem peccata. Ad haec quotiescumque, seu viri seu feminae, ex iis qui jam susceperant Legem, quodpiam delictum commiserunt, ipsos tunc loco Dei solvere illud se remittere: quoque item agrosani cum periculo, inungere illis oleo sacro organa quinquae sensuum; & Deum, tunc procul dubio miseram illi, ignoscere peccata. Ceterum isdem isti Christiani non creantur pagyrum avis suis ac majoribus vita sanctis, sedula in praeceptis est, quae maxime, quae *Bonaeque audient subdiligent; Pythagorae, epistolarum emanant innotum manent, apud inferos detentis* quod est utique non observare legem honorandum parentum: nec est interim quicquam ex quo dilucide pateat vel solutio peccatorum, vel opusculatio, vel alia quapiam utilitas istius Legis, sed perinet ipsa ad sancta, a tribus sacerdotes diversis. Non est igitur vera Lex, lex Christiana: neque expedit eam admitti.

B Et adeo vero quod praeterea in libello suo praedicant res Europaei homines, creatos fuisse Liberos suos, aedum suarum alias fuisse destructas, alias vero traditis certis hominibus qui incolebant; loca item sepulturae suae destinata ab aliis fuisse occupata &c. Rependimus: liberos quidem qui trahant de Religione Europaea: item area numismatica ab aliis; etiam libelli, de propagatione Religionis ejusdem novissime exculi, haec, inquam, omnia, itaque res proprias Christianae Religionis, jam tum fuisse concemata. Templum quoque ipsorum se domicilium, quod ad plagam occidentalem Regis Pekinensis situm est, ex mandato Regio, quatuor scilicet doctores Procerum, tunc vocati *gentium Imperatoris pueri* tradita fuisse duobus summis Praesulibus (*Tartari & Sinae*) Collegii Astronomici: alterum vero eorumdem templum, situm ad plagam Orientalem ejusdem Regis, concessum fuisse Adamo, Ludovico, Gabrieli, Ferdinando incolendum: tertium denique templum, situm extra portam Fui chum distans, traditum fuisse Concilio Regio operarum publicarum, a quo & venundatum est; emptor vero demolitus est illud in utrumque suum. Alia interim templa, extra Pekinensem provinciam sita, nra, obtemperantes mandato item Regio, annuum destruximus, quod habuisti ipsissimum ab aliis: loca tamen destinata sepulturae eorum, nondum cuiquam tribuimus, sed ipsis relicta sunt.

C Praeterea quod attinet ad Titulum, favore Regis praefatum foribus, SEDES ILLUSTRIS PENETRANS TIBICANA; simul cum altero Titulo, qui similiter collatus fuit ipsimet Joanni Adamo, scilicet, PRASANTIS ET ARCANAE LEGIS DOCTOR: uterque hic Titulus ideo collatus est sui a Fundatore novae dominationis, quia callebat ipse Astronomiam, non autem qua commendat vel illustrat ipsius Religionem;

quin ima propter illam ipsam causam, quod exerceret Joannes Adamus ac propagaret Christianam Religionem, scilicet privatus fuit sua dignitate, & traditus criminum Tribunali uti castigaretur; *veritatem bene ac innocentiam nostram audiat Europa, eamque; perfectionem tam gloriosam gratuletur nobis, qui utique gloriam novimus, etiam inter Sinae, in eorum Dominis nostri Iesu Christi* dum autem deliberatur de supplicio, non interim Titulos modo dictos eradi jussimus. De reliquis interim hominibus Europaei numero supra viginti; cum vereremur, ne furelinguerentur hic, denuo vulgarent legem & doctrinam suam; nos, consultis prius Majestate Regia, ablegavimus illos in Provinciam Cantonensem. (*Invidenda fere nostra: Exilium in per selet, tamen si decemala fiat, quod jam nunc est quinquennale, quando talia sunt exalendi causa*). Ad extremum quod attinet ad tres illos Regios ministris; Tum quoque xi (*his tribus in provinciam, quae Praeterea administraverat, impetere foverat res Christianae. Jampraeque foverat in exalanda adit foverat*) Doctores item Hui cum gem, Hui chi gien, alioque: hos nomen vel propter collatas pecunias in exoranda templa, vel quia susceperunt legem ipsam, vel propter conscriptum Proseum libelli supradicti de propagatione Religionis Christianae, reos esse vite judicavimus, adeoque privandos dignitate publica: neque est quod res ista vocetur jam amplius in deliberationem. Quippe post examen accuratum lata fuerunt sententia, extante Processus rei totius in archivo nostro. Ceterum par erat a nobis simul omnia sic exponi, & exquiri sententiam Majestatis Tuae.

D Hae illi, multa nequiquam cogitantes consilia, quae nunquam stabiliere possunt. Proinus enim cognovit vel Imperator ipse, vel certe privatus ipse ad supremum Concilium (quod ex Celsis fero cunctis) non alio tendere ambages tam subdolis illo- rum Judicium, & narrationis nomini Christianam tam invidiosam, quam ut tenebras fundarent animo Prin- cipis adolescentis; & inani quidam specie aequitatis, iniquitatem maximam superiorum temporum ac judiciorum offuscarent: parum interim memores peccati- abile hoc pacto, non solum adverteri eum qui bene imperat; sed etiam adversus Xuchuum, ejusdem patrem, & fundatorem Tartaricae dominationis; dum hic perleverant reos agere doctrinae fallae perveritque bomae istos, e quibus alterum filius, tanta cum significatione honoris ac benevolentiae, rei Astronomiae rursum praefecerat; alterum pater ipse tam raris celebrat encomiis, utique non ab una petitis Astronomia, sed multo etiam magis ab observantia cultus religiosi, ab etiam vitae morumque constantia, innocentia, integritate, a praestantia denique ipsius divinae Legis (quam vox Kiao circa controversiam significat illo loco, uti Sa vox altera, Magistrum seu Doctorem) qui adeo Legis audiores atque adeo- pulos ei similiter permisisse dici debet: quam denique Legem, ut alia desuissent omnia, sola septem voces, Regio praefixa monumento, id est, MANUMEN- TUM INCISUM MARMARIS PRO TEMPO DOMINI CAE- LORUM, satis superque & usuri deberatur & commenda- re; ceteris interim hominibus impique nihil prorsus afferentibus, quo probrent innocentissimae Legis praesentem, praeter neglectum superstitionis unius, & quae ipsam Literariorum Sinenium scholia diceris verbis non ideo, redicula atque inanem vocat. Sic ut miranda plane fuerit cecitas illa hominum vere perit- nacum; & eo quidem magis miranda, quod fuit ipsi collati jam penas videlicet iustissimas, quae dederant (dederant autem non illo quidem rei nomine, vere tamen & illo rei, & occulto postquam iudicio Dei vindicant) omnes illi, qui tribus ante annis in utroque Con- cilio & Rurum & Criminum, causam rei Christianae

Or legi na
fuerit
na mudi
de dicitur

numera de
de dicitur
fuerit

Or legi na
fuerit
na mudi
de dicitur

numera de
de dicitur
fuerit

Or legi na
fuerit
na mudi
de dicitur

numera de
de dicitur
fuerit

Or legi na
fuerit
na mudi
de dicitur

Or legi na
fuerit
na mudi
de dicitur

A tam inique violentoque trahebant, omnes scilicet, præter nomen qui omne Præfati erant, spoliari sua dignitate, succedebunt in eorum locum hisce, qui, nisi nunc videmus, & errare cum prioribus, & pugnare secum ipsi per se verarent.

*Res iude
ad Comitatus
transfere
antiquam.*

14 Ceterum Imperator, multo plus tribuens acquitanti causæ & Ferdinandi lacrymis, quam paronis impietis tot calumniarum & iudicii tam perverbi, jubet sine mora transferri causam a Tribunali Rituum ad Comitatus ipsius Imperii: quæ dom verbis edicit sane gravibus, ordi voluit ab illo nomine, quod Consilarii illi consulo malitioseque præterierant, veteratoris scilicet Yâm quâm Siêo, qui quidem dux & administrator fuerat totius fraudis ac secleris. Mandatum Imperatoris tale erat. Superioribus mensibus jam semel in Comitatu Imperii, iudicatus fuit Yâm quâm Siêo reus esse gravissimis criminibus, atque adeo & coepit, quomodo idem propterea condonatum fuerit, perindeque contestatur sententia, non tam Imperatori, quam doctum Patrem Patrum & Episcopum, qui essentium dominabantur: propter accusationem, quam iusserat quondam contra Joannem Adamum.

B quidem accusatione & processu iudiciali homines item aliquot (quingque Mandarini Christiani in Collegio Afronensis) dammati fuerant capiti, alique aliis ad dicti penis. Verum cum nunc aperte dicatur, quod crimen & condemnatio Joannis Adami ex inimicitia calumniasque processerit; quomodo hæc sit non examinare dilucide, num ita res habere, necne? Quocirca præcipio Principi Comitiorem Præditi, aliisque Principibusque Promotibus huius Regis, item Præditi, tam Siêo, quam Tarsari, Conciliorum nostrorum; nec non Consistorii Imperii ostendit, ut coacto riteceptu examinent de novo accurate lingua, ac deinde faciant pro de omnibus certiore. *Holius Imperator.*

*Alia sententia
audire.*

15 Omnis scies coactus est ceteris ille gravissimus, oee nifus res admodum graves solius iudicii. Tres Societatis Jesu Sacerdotes ter adesse iussi: & in secundis quidem iudiciis cum impio Yâm quâm Siêo, præcipio perfectionis administrari, pugnam fuit acerrime. Perduellionis simul ac falsæ religionis infame crimen, cuius ille nos reos agere per se verabat, egregie diluit; se profusus, ut cum indignabundis Principes ac Primores Tartari calumniosorem tam gravem sine mora vincendum esse indicarent, Iudices autem Sinæ hic dissentirent, consilio per iocundum Imperatore & assensente Tartari, in ipso statim vestigio conspectuque omnium vinceretur. Confecta res erat, nisi frans in erecessisset. Cum enim Comitatus, quæ proximæ seculis sunt, multa præclare statuisse in rem nostram; memoratus ille Præfati Concilii Rituum, a oobis & a Christo alieni, alioquissimi & ipse, dum Acta Comitiorum deliribus Imperatori recitanda, voculæ nimis fraudulenta commutatione evenit rem nostram. Sed Imperator frandem, credo, iudiciorum (Præfati certe quidem non multo post dignitate sua privatus est) iterum jubet iterumque haberi Comitatus, & quæ minus declarata videbantur rutilum desisti. Prioribus iterum audire Patres, & pro libertate innocentieque Christiana fortissime dimicaverunt: quo autem successu patet ex sententia Comitiorum, quam subijungimus.

*quædam per
fuerunt in
phalaris.*

C 16 Ego summas Præfati Comitiorum (arimas hic est Princeps sanguinis Regis, idemque misit nunc fovei hominibus nostris & rei Christianæ) ceterique necum Iudices, obtemperantes mandato Imperatoris nostri, postquam coacto rite ritu de novo institutis disquisitionibus & consultationibus nostris; compertimus Yâm quâm Siêo, hominem improbum & nequam, confictis maligne criminibus, importune violenteque accusasse Religionem Christianam falsitatis ac pravitatis: quæ quidem Religio rejecta tam fuit & vetita

*Loc Chien
mondi est*

per sententiam trium Conciliorum, cui deinde subscripserant Imperatoris nomine quatuor Præfati. Nunc autem perspicue nos cognovimus, quod professio illa Christianæ Religionis nihil veritas continens, quod pravum sit, vel ad defectiones pergit perturbatioque publicas. Quapropter per se rursus constituere, ut itis qui sequuntur Religionem Christianam, liceat eandem profiteri, pristino cum ritu ac libertate, sic tamen ut prohibeatur instituire cæcus major, item spargere supradictum libellum de propagatione ejusdem Religionis; area item numismata; ne detur ausa scilicet renovande suspitionis & calumnie, quæ nos jam absolverant, de agitate etiam deficiente. Concilium Joannis Adami, quæ ipsam Xûn chi Imperator bonorum gratia quondam amovet, scilicet Præfatis & Arcanæ Legis Doctor, eodem restituitur. Curæ sit etiam Concilio Magistratum (primum est inter sua Regia, propriamque illius manus dispensat Magistram, & de eorumdem causis cognoscere) ut eidem similiter restituitur gradus suis dignitasque pristina, tametsi vita jam præditi fuisse, nec perest illa gratia scilicet, quæ sequebantur post meritum comperit est causam innocentem. Pari modo quoque antiochæ Doctorem Hui quâm cêm & alios (ceteris duobus, Christiana Legis causa dignitate prius) mandatur dicto Concilio, ut exquirat eorum publici muneris ipsi quondam gesserint, & restituant unicuique manus suam.

*Quædam
re
concedit
inimicis
nunciat
propter am.*

E

*pluribus
reparat.*

17 Quod item attinet ad templum ac domicilium Societatis Jesu, sita quondam extra portam huius Regis, seu Chim dictam, restituantur, & pretium quo venditum fuerant, & Quasfari Regis, & ab emptore dno destruita, & fundus ipse Ferdinando & socia: Detur vero in mandatis supradicti Gubernatori Provinciarum Quâm sium & Quâm si, nec non Proregi proprio Provincie prioris, ut expendant aliquos & ministris suis, qui homines quinque & viginti, ob causam Religionis Christianæ aliquos in dictam Provinciam, deducant in hanc Aulam: quoniam pervenerint, exquirat tunc Concilium Rituum voluntatem suæ Majestatis. Præfate Mandariorum Li çh pî, & alia quatuor Collegio Afronensis, personis publicis munerare, fortassis ac viti, procuret Concilium Magistratum, ut singulis pro suo cuiusque gradu ac impendatur beneficentia Regia, quæ mortuis consuevit impendi, aliisque & frates eorumdem ab eisdem revocari, quosque publicam gesserint digitorum, eam recipiant.

*calumnias
invenit tam
quantum.*

18 Jam si agatur rursus de Yâm quâm Siêo, utique innuissile fuit iniquo patrocinio gratiasque Patrum. Nuper certe, cum per se examinasset Imperator quæ non illo peccata fuerant, variis in rebus spectantibus Afronensem cui furor Præfati, impune tamen peccata propter auctoritatem per se Patrum; sine mora privavit hominem suo Magistratu, usurus deinceps opera Ferdinandi, ad Afronemque rei curam & administrationem. Ex quo potest intelligi, eundem Yâm quâm Siêo, dum gratias in quondam iustitiam mendacis & calumiosis, id revera fecisse freum auctoritate potentiaque per se Ngâm pî, siue Patrum: qui & auctor ipsi fuit ut sic fecerit. Plane sic res habet. Iovius Yâm quâm Siêo illi societati improbumque quæque rebellium, per meras fraudes & calumnias præcipue vii homines innocentes in interitum. Idem quoque supæ auctoritate demolitus est ac destruxit mare seu pegma sacrum, nec non marmoreum Monumentum in templo Domini celi, cum tamen ea mandato Regio vetita fuisset violari. Quæ cum ita sint, cum fuerint octo capitum accusationum, ex odio & temeritate profectum, quibus Yâm quâm Siêo occur certis hominibus; eumque alias similiter instruxerit calumias paulo ante memoratas; ipse quidem ple-

*pluribus
reparat.*

clatur

A Seraphica S. Francis unum, reliquos minime Societatis nostrae) cum Legibus eiusdem causis innocentes et ipsi, multas tamen gravesque irummas et contumelias passis essent praerelicti in Regia Pekinensi; praerelicti etiam honorati sunt in eadem Regia: volente sic ipsos honorari, non tam Sinico Rege, quam eo in cuius manu sunt omnia eorum Regum: qui uti posuit, ita etiam voluit illustrare innocentiam Legis immaculatae, innocentium contumelia simul et honore: idque eo admirabilis, quo sua vius fortisque et accommodatus (ut ita loquar) ad ingenium Sinarum. Cuius quidem fortissimam suavitatis, et quae haec famula-

ta est Regiae voluntatis, adeo propensae in rem nostram, et plerisque Magistratum iam perfectae, non minus illustre quam recens argumentum hoc est, quod videamus interdictionem illam, seu potius suspensio-nem propagandae Religionis Christianae, sic esse vul-gatam, ut timori quidem officioque politico factum sit satis, re autem vera propagetur ipsa Religio, ou-merulque Christianorum novis iocibus accessibus, tam in hac ceterisque Provinciis, quam in ipsa Regia, nemine vel prohibente vel inquirente, scilicet suggeratur.

D
et si fieri non
possent, pro-
paganda esset.

CCXLIII. CLEMENS X.

CLEMENS X. patria Romanus, antea Æmilii Laurentii de Alteriis, Episcopus Camerinus, et Cardinalis, nondum accepto Galero Tituloque, Pontifex anno MDCLXX. XIII. Aprilis, coronatus XI. Maii, Dominica quinta post Pascha; sedit annos VII. menses II. dies XXV. obiit anno MDCLXXV. XXII. Julii; sepultus in Basilica S. Petri, et vacavit Apostolica Sedes mensem I. dies XXXI.

*Ab eo, ut in
not. ad. 14.*

E

*Episcopo
Bullarum.*

Omnium Clementis IX. Bullam nullam innovari, quae decessit, utram exemplum Innocentii X. sentiat, solum in die Consecrationis anniversarii insisteretur reliquis Pontificatus sui annis esse numerandum; in affirmativum tamen propendebat conjectura, etiam praesumptum ab eadem definitum acceperem: quia innovandum, id fecisse hunc ejus successorem Clementem X. iuxta Bullas ejus in Appendice ad tomum 6. Bullarum, quatenus ultima die data juveniantur die 17. et die 10. Maii, 1673. Pontificatus anno quarto: ita autem immediate praecedenti, post anniversarium Consecrationis electionis, sed ante anniversarium Consecrationis expedita (videlicet 34. 35. et 36.) signantur die 6. ant die 8. Maii, 1673. Pontificatus anno III.

*Novum una
quomodo
reversum
Bullarum.*

2. Esi autem notabilis nobis harum ultima 36. confirmatio et approbatio Indulgentiarum oblata sibi, velut etiam tenus concessis insigni eisdem religio Ordini: quorum quae istae referunt Summarum, in omnia quae circa illas oriri possent dubitantes recideretur, prout aliqui Sedi Apostolicae multaverunt definitum haberi, non solum quod illae, dampnis demandis (opere scilicet pottingentis manus adiutrices Fratrum, Monialibus, Ecclesiis, vel Domibus praefati Ordinis, sub quae plures earum dicebantur elongari, atque adeo per P. V. Consecrationem revocatae) prout, inquam, definitum, non solum quod illae fuerint in eum, in quo erant ante dictam revocationem, statum restituta et revalidatae, sed etiam quod omnes istae enumeratae fuerint, ab eis qui non commiserunt etiam ante saeculum XI. Pontificatus, cetero siem praetendunt concessae: quod tamen, sicut in dubitationem nonnullam venerat de aliquibus eorum, quae fuissent praedicti saeculo XI. concessae, et atque prae-jacti quassio; si non intendit Pontifex stabilire, nec intendere praedictis prout: esse servatis intendit in ejusmodi gratia, licet et nemine forsitan revocata concessis alim, sed in summo die postea acquisiti, utpote nemini concessis, suppetere quatenus non solum satis, sed et solis definitum.

*aliqui sunt
ut dicitur in
not. 14.*

*nonnulli sunt
sunt etiam.*

3. Hanc autem errorem in talibus potuisse et posse quoadque intervenire, non dubitabit, qui legat Bullam 34. praenominatam, ubi de Fratribus ejusdem Ordinis, Congregationis Hispaniae, quatenus Pontifex, quod nulla ista mentione expressae prohibitionis, sibi solida de non sustinendo Bilbas exponitur, imo ex falsa relatione, quod a civibus et incolis dicti loci de Bilba desideraretur dicta non va fundatio; exorierent a felicitate recordat. Clemente Papa IX. ut peccatum licentiam fundandi concederet, velut nulli in tempora-

libus damnosam, et omnibus in spiritualibus proficuum: ex praesentibus quae constabat ex conciliis publicis et contraditionibus semper factis a populo, ecclesiis Parochialibus, et Conventibus SS. Francisci et Augustini, semel iterumque decretis Pontificis, non esse locum praesentis fundationi. Quae autem praedicta Indulgentia, ab eis quorum nominis proferantur versumolus nonnullum concessis, contraditionem ejusmodi posse non sint, neque cum primum Apostolica Sedi praesentis fuerint, in turba aliorum maximam ecclesiam; neque enim deinde iterum iterumque petito est eorumdem confirmatio; prout sanse, ex his et aliis dictis.

RELATIO II.

De restitutione Praeconum Evangelicorum apud Sinas in ecclesias suas ann. 1671.

Juxta exemplum Latino-Sinice impressum in Quodam-ebis Provinciae Cantonensis Aethiopici.

DUobus circiter post mensibus, quam superior Narratio typis edita fuerat, cum nos, admodum suspensi animo, successus novos expectaremus novorum consuevit quae certissimum; tandem die XX. Martii anni hujus MDCLXXI. et privatis publicisque nuntiis cognovimus, desideram ad divinitatem nobis fieri ad Imperatorem ad ecclesias et nationes prioras reverendi. Quae res quae primum Clementis X. annum ita Ecclesia, pro Sinis prout sollicita, lassissimum cecidit, placet ipsum habere Pontificatus ejus, velut dignissimum quod ad posterum memoriam in hoc opere conservatur: sola enim consuetudo est ex antiquioribus documentis, quae veritatem conservati, non tamen in-bisla ecclesiasticae intercessit, sed etiam prout ad consensum Lectoris, forem prout Sacerdotum in hoc primum explicatum habetur.

2. Annuerat eoque amplius, quod Socii Pekinenses conserislerant labellum, et ex consilio virorum prudentium atque amicissimum sapientum ad limam revocatum, verbis instruxerant acriter inibus, ad ingenium utriusque gentis, Suenfis ac Tartarae, mira accommodata, quibus adeo gratiam illam ac facultatem supplices flagitabamus. Verum cum usitata ac prope necessaria offerenda libelli ratio ac via esset, ut per manus ejus, qui Rituum Concilio praedebat, offerretur; nunquam hic, id ut faceret, exorari pos-

*Prout ita
signo rem-
issum Com-
missionem*

tpe-

A patrium, vitasuntis ut impenderetur solita miseria-
tio Antonio ceterisque etiamnum deensis in Provincia
Antonienſi, poſſetas ut fieret ſingulis ad propria
templa redeundum. (*Liquet igitur, idque teſtimonio ho-*
minum jam acrius nobis aduerſantium, placuisse tunc
Conſilio Imperii cunctari neſcitum, ne maxime con-
ſilio, ut diuiteretur inde, maiori cum honore & au-
ſuriant, ad priſtinas eccleſias & ſtationes noſtras, &
quidem ſine ulla prohibitione divina Legiſ propoſenda.)
Sed quoniam venerandum Majestatis Tuae reſponſum
deinde fuit ac placitum, vereri te, ne forte in hac
aliſque Provinciis denuo existerentur ab ipsis tem-
pla, atque indigne Legem iſtam ſuſciperent, cumq;
adeo rurſum preſcripſerit ſeveram ejuſdem prohibiti-
onem, eodemſque nos haud eſſe peditare, ut ſinguli
revertantur ad ſua templa. Verumtamen quia caritati
illi ſunt commuoi noſtrarum condonatione & gratia,
ſiquidem detrahetur etiamnum in Provincia Anto-
nienſi, & quia plures quam decem dicuntur eſſe inter
ipſos periti Aſtronomii, poterunt ſatis conveniente
evocari omnes in hanc Regiam, ut ibidem ſimul cum
Ferdinando commoretur. Die xviii. menſis xxi.

B Micio aliquanto ſententia, verum divina Legiſ
promulgatione noſtrique liberati non minus quam
prior adverſari. Quamquam ſperari non poterat quid-
quam melius ab eo certi Conſiliario, a quo nulla
unquam ſecta vel religio legitime ſuſcepta vel appro-
bata fuiſſe dicitur, quando ſicet hac Monarchia,
præter unam quæ ſibi hinc nuncupatur, eſſetque propria
hominum litterarum ac Miſeritatum: quamvis
interim multi ſape Principes Imperii totius, quin
& Praſides ac Senatores huius ipſius Concilii, privata
quodam ſuperſtitione, ſectis aliis aliſque impenſe fa-
verint. Sæpe porro ſu hinc, rationi legique natura
ſatis conſcientia, primis illis Monarchiam temporis,
dum ſane perſiſtaſſe videtur inviolata (quantum
nobis licet conſpicere ac veſuſſimis gentis libris ac
monumentis) quoad lapſu vicioſe temporis depravi-
taſſe ceperunt, qui illam maxime profitebantur, ac
tot erroribus totque ſuperſtitionibus tandem inquinar-
i, ut hoc tempore præci quidem codices illam confer-
rent: Litterarum vero multi ſolo illius nomine &
ſucata quadam ſpecie gloriorentur: quo minus eſt mi-
randum, adverſari tam conſtante legi Gratia, qui
Naturæ parere deſerunt.

C 9 Accedit etiam, quod tam Sine quam Tartari,
propriis inſuper ſimilis contra oſos concitetur: Sine
quidem, livoris ac invidie, dum ſe non æqui
modo, ſed etiam ſuperari vident ab iis quos in incultis
barbariſque, outeraſſerant, dum item lux Evangelica
ſuas vel iuvicis exhibet maculas, ac palam ſuam quem
tunc lumen fuerit præſe ipſorum Philoſophia, quam
cum adeo deprædicant tumidi, ſuas tamen erroribus vir-
tutiſque tam ſæde commaculat. Tartaros perpetua
quodam ſuſpicionibus agitant atque formidines, quas
gignit paucitas ſua conſcientiaque occupat Imperii, &
ſic occupati: quo ſit ut nihil ipſi videatur alienum ab
omni prudentia cætionaque politica, quam homines
exteros, & quidem Magiſtros peregrinaſ Legiſ, per
urbes ac provincias ſuas diſpergi. Multitudo interim
callideque metnaſſos & conſus nonnulli Sinarum exag-
gerant, non tam ut conſulant publice incoluntati,
quam ut barbari credulique viſſocit animus contra nos
ferocius concitetur. Superſtitio denique & demonio-
rum cultus multorum animos vehementer a nobis alienat
(quamvis hoc ipſum mira tegant diſſimulatione
quoties juſdicant) ſerunt enim peracbe, quod ex
numina, quo ipſi tanta cum ſuperſtitione colunt, Chri-
ſtiana Religio perſe ac deteſtetur, & demonia eſſe
decet accitit infernum ſupplacit addita.

10 Ex his quidem aliſque de cauſis, ubi duo iſta Se-
nator-poſulta ad ſupremum intimumque Concilium

delata ſunt, tam ſerociter ibi contra nos vota noſtra
pugnatum fuit: ut ab amico nuntiaretur tribus Sociis,
non poſſe jam diutius adoleſcentulum Principem, tam
obſcuritatem tot ac tantorum virorum ſeminaſ relin-
ſſe. Conſtabat certe. Colos omnia tres, etatione
Sinas, palam adverſari rebus noſtris: ſic ut ſupendum
fuerit ac divine tributione potentia, evicille boam
Principem, ut reditus nobis ad eccleſias, cum tam il-
luſtri teſtificatione innocentie noſtre, tamenſ non
cum ea qua par erat libertate, concederetur. Placi-
tum Imperatoris ac ſententia, data ejuſdem menſis
xii. die xxi. talis fuit. Secundum ea quæ nobis ſigni-
ficata ſunt a Ludovico Bugio ac Sociis, Antonius ac
ceteri (quos inter multi ſunt annos plus minus ſeptua-
ginta nati) tam diu & abſque culpa ſua detinentur in
Provincia Cantonienſi &c. Ex his igitur qui petiti
ſunt rei Aſtronomicæ jubemus ſeliget ac venire in Re-
giam, una cum Ferdinando commorantur: qui ve-
ro petiti non ſunt, ſi gratiam facimus, ut revertantur
ſinguli ad propria templa. Verum præter eaſcientia
virtutum cultuſque divini, propria Religioſiſ ipſorum,
haud permittimus ut quicquam in hac aliſque Provin-
ciaſ ſuſcipiat Legem iſtam, ſed etiamnum vigere vo-
lუმus priorem prohibitionem.

11 Effluxerunt duo menſes cum dimidio, poſt
decretoſiam hanc in cauſa noſtra ſententiam: quando
perlatæ ſunt litteræ Curiales ad Gubernatorem provin-
ciaſ Cantonienſis, a duobus exaratis Conciliiſ Re-
giſ. Ritum ſcilicet Reque militaris, quibus exco-
municatio ſententia de more mandata fuerat. Repere-
batur autem diſtis litteris magna cum fide ſupplex li-
bellus noſter, ac deinde recensitantur noſtra Sacerdo-
tum Europæorum nomina, nec non Provinciarum, in
quibus dicat Deo habemus templa. Dignumque eſt
animadverſione, quod, cum ſimile enumeratione tem-
plorum, bona fide per nos facta in libello quodam paulo
ante perſecutionem edito, tam graviter offendiſſet, ac
innocentiam noſtram inſuſpectionem trimentum vo-
caverit: nunc, ubi declarata ſuit innocentia, Judi-
ces ipſimet in favorem noſtrum eandem repetant provin-
ciarum ac templorum commercioſi, hoc ot-
dine.

12 Nos, omni cum reverentia obſequentes man-
dato Regio, quemquidem, quod annis ſuperioribus
degebat, in eccleſiis quidem provinciaſ Nan tū, An-
tonius de S. Maria *Hiſpanus*, in *Conſtantienſi* caſtro de-
ſunſtus, Joannes Valat *Gallus*; in eccleſiis provincie
Xen ſi, Michael Trigault *Gallus*, deſunſtus ut
ſupra, Chriſtianus Herriſch *Auſtrianus*; in eccleſiis
Provincie Nan kim, Emmanuel Georgius *Luſitanus*.
Franciſcus Rougemond *Flandrebelgus*, Joannes Domini-
cus Gabiani *Pedemontanus*, Franciſcus Brancati
ſcualus, deſunſtus ut ſupra, Jacobus le Favre *Gallus*,
Feliciſcus Pachecus *Luſitanus*, Philippus Coullat
Flandrebelgus; in eccleſiis provincie Huquam, Jaco-
bus Motil *Gallus*, in eccleſiis provincie Kiam ſi, Pe-
trus Canavari *Geneſis*, Adrianus Grelon *Gallus*,
Proſper Intorcera *ſcualus* in eccleſiis provincie Che-
xiām, Humbertus Augeri *Gallus*. Dominicus Na-
varrete *Hiſpanus*, Philippus Leonardi *Hiſpanus*, Do-
minicus Sarpetri *ſcualus*; in eccleſiis provincie Fo-
xiām, Antonius de Gouves *Luſitanus*. Ignatius a
Coſta *Luſitanus*, deſunſtus ut ſupra; in eccleſiis provin-
cie Xen ſi, Franciſcus de Ferraria *Pedemontanus*,
Clausius Motil *Gallus*; in eccleſiis provincie Quam
idem, Stanislaus Torrens *Romanus*, Andreas Labelli
Luſitanus.

13 Poſt hac referentur ea, quæ duplici conſilio
ſtatuertur Conſiliariis, & quæ Imperator ipſe ſupremo
Coloſum Conſilio decreverat: ut tandem hac ſequen-
ti clauſula litteræ ſinebantur. Ubi decretum hoc Re-
gium debita cum veneratione deſatum eſt ad Conſi-

A nostram; oportuit nos pro officio expedire litteras ad Gubernatorem supremum provincie Cantonensis, qui adeo perlectis litteris diligenter examinet, quam multi sint inter ipsos valde periti rei Astronomice, & cuncti ut honorifice deducantur in Aulam: efficiat etiam ut qui minus periti sunt Astronomice, ad suas singulas provincie ejusque adeo ac repleta revertantur. Nos itaque premisimus hic causae totius seriem & acta. Gubernator autem provincie illius non gravetur expendere omnia, & secundum ea quae Imperatoris placito continentur, reverenter executioni mandare. *Hactenus Concilium.* Porro quod vix auri fueramus sperare, permittum nobis fuit eligere pro arbitrio qui pergerent in Aulam, nec eo casu fuimus plures duobus eodem delinisse; magno neque commodo rei Christianae, in tanta ministrorum penuria.

14. Dum hac itaque praelo committuntur, ipsi nos ad iter accingimus: & alii quidem ad leucarum ducentarum iter, ad quadringentarum alii, multi etiam ad quingentarum eoque amplius. Qui Aulam petere expensis ibant Regis & singulari cum dovato, quem Gubernatoris oppidorum, urbium, provinciarum, ubique deserent: reliquos etiam omnibus (quod modo nobis nuntiatur) Prorex hujus provinciae navigia, per trecentas circiter leucas, attribueda esse edicto censens; simul docet id ita fieri oportere, ut ministri Regi cum exemplo ipsius Regis, benignae foveatis exerceant, conformentur. Quoniam vero superioris argumenti litterae ad Praefectos aliarum quoque Provinciarum sunt expeditae, dubitari vix potest, quin, dum antequam revertamur ad ecclesias nostras, ex cura ministrorum Regionum (sic quidem sperata nos jubet Socii Pekinenses) vixque ferventur in adventum nostrum.

15. Quod interim prohibebatur indigne Legem Christi suscipere, nos usquequoque non angit: tum quia non veniuntur in ea perleverare qui jam susceperunt; tum vero maxime, quod vix graves ac prudentes, & in his Eschicis, fidenter astant, speciebus id factum. Et vero qui potest fieri, ut quo edicto Lex illa tam serio tamque dilerte pronuntiatur innocens, & innocens qui illam proficimur ac promulgamus, eodem ipsa edicto serio prohibetur? Quod si post interdictum, anno MDCCLX. prima vice vulgatum, tamen illo ipso anno, & quidem in Aula conspectuque Principis, transirent nulli Christiano sunt adiuncta, ut ex postremis Sociorum litteris accepimus, quid in terris ab Aula remotioribus eris sperandum? Necessaria tamen erit in posterum summoque necessaria moderatio, prudentia, vigilantia singularis: verendum est enim, ne errora quavis levi & peccato zeli percellantur atque praeservidi, sive eorum qui foris cum degant, ad eum libi quoniam in hacce missionis; sive horum qui filios suos in Christo, a quibus per exitum sex annorum fuerunt distracti, dum jam revivunt; Christianae iterum adducuntur in discrimen, & multa quidem gravius eo quo modo est perfuncti. Atque adeo quae Sinum clausura potiusque Europaei hominibus adhuc quidem non factum nisi necesse, metuendum erit ne culpa nostra reddatur adamantine aeternaeque obstrata, cum incredibili damno tot animarum, pro quibus mortuus est Christus; nec minores injuria divini nominis, quam siroces imperique suspiciones & calumniae, quae in multorum animas non tam et vixitque contra conspiciuntur sunt, de quo (quod aversat Deus) suscitabuntur, & multo quam antea vehementius exardescant. Cum e contra sperare possumus, non liberatem modo pristinam, sed etiam Consilantissimam quoque temporis pacem ac felicitatem, fopidem, freit Deo, cum prodeunt caritate Apostoli gerantur, qui omnibus fiebat omnia, eorumque manifestum ac patetiam Christi

Jesu; cuius innocentia, peccatorum alienorum pondere quondam oppressa & in crucem acta, tam gloriose vicit ac triumphavit in aeternum.

DISSERTATIO XLIX.

De epikia seu disputatione, in predicanda Siois Tartarique Evangelio tenenda.

S. Auster praemissae Relationis iure moris potius formidare incommodum, rei Christianae aliquando inferendum ad usum ipsi, qui, licet et ante in ea gentes versati, ad ecclesias tamen diu desideratas redirent, band satis forte moderari possent ferendi sui; quoniam maiora pericula metuenda erant a novorum. Et incertiora hominum regressa; maxime, si idem perpassi viderent, alia omnia ratione, quam saltem hactenus, statuti Naturae piramque debere, ad solidum in ea firmam secundum. Haec ergo periculosa summa persequi seipsum debet ad fuerit Europaei homines, in tam missum statum, huius viderentur, jam pridem capis de Evangelio istis Predicatoribus suisque comest diffimulare, & quidquid aut omnino ex se ipsis assenti ad illis agitur in suspensum vocare abasit. Luceat siue etiam qui affirmarent, occultari omnino apud Sinas Crux Christi mysticam, quia illa non abique in maribus est, nec possit ante oculos Gentium patiri. Quam bene nota Neophitis Crux Dominica sit, docet hic iuncta sermone, cum quibus jam pridem plerique fideliter, posteritatem quoniam vera pietatem relinquere volentes fides, sui vivuntque predicatorum. Quam prudenter Crux eadem cum expostione ubique conspicienda, praesentem aude erigere in servilla, praesentem Praedicatoribus Pasquis explicant. Dicitur Tirologus, per modum epistolae scriptae Gallice eandem in China stare Missionem, & super moribus illis tenendis, auctantibus ea huius praesentis praedictis serapalis morant. Ea Dissertatio cum melius hoc tempore attente habere possit, breviterque, delineat de solida expostione per seque difficultates, circa modum propagandi inter eos gentes Evangelium meum, decess & pericula & discretionem, non solum in alii rebus omnibus, sed etiam in Christo annuando tenendis; ipsam accipe, Latine redditam a R.P. Eusebio de vau Osters S. I. hanc missi operam commendare dignata.

1. Studium illud ardens, Amicorum optime, quod te, relicta patria, ad extremos orbis hujus lines illustrandos impulit, ut emperis Christi languine animas in viam salutis revoces & reducas, eo laudabilis est, quo iusto quodam moderatioris, iudicii, prudentie freno temperatus; uno verbo (quoniam ita loqui cogor) quo discretus: quam virtutem in istis litteris, quas ad duos & discipulis animi servidioris dedit, Apostolus Paulus tantopere commendat. Etenim diversi Regiorum mores & vix consuetudines, longo seorsum utriusque & confirmata, gravi solent esse hominibus obstrata, quo minus Religionem amplectantur peregrinam; tum maxime, cum qui consilio, tam cerco quam praeceptis, seu potius incofulto animi impetu, totum prioris vitz genus, reperta & uno quodam icla convellit & inverteit, etiam in istis rebus, quae Religionis neque prolium multum, neque incommodum, & vulgo dicuntur indifferentes.

2. Haec agendi ratio tam parum Ecclesiae menti respondet, & ex rationis, quam Christus in terris tenuit ejusque primi discipuli; ut, si vel obiter examines, prolium videas aperteque pugnare. Singularis illius sapientiae vim miror toties, quoties cum animo reputo Dei Filium (quicquid mente adierat das terras, ut dissipat Synagoga ruinis animi Legem quodammodo inapudaret atque erigeret) totos triginta sex annos annos ex Judaeorum praescriptis transgisse, nec

Crux fignis
Siois addi
potest

Epikia
religionem
cultum
dignare
facit

Dilecti
discipuli
Christi

sermones ad
fines multos
vix tenent
ita quod
fides non
facit

sermones
quos in
dynamis

Semper Re-
gio reli-
quas Pe-
nia

Quot aut
prohibet
Bona pro-
pago Pe-
nia

Solum non
aut pro-
pago Pe-
nia

FORMA CRVCIS

ex argento, aere vel ligno factæ
cum qua plurimi Christiani Neophyti sepeliuntur
ad perpetuum suscepti fidei Christi monumentum.

FACIES ANTERIOR.

FACIES POSTERIOR.

INRI

sin
vân
gâi
tiên chủ lân

信
愛

Credo,
spero,
amo,
gratia ye ti

ngo
sin

我
信

Ego
Credo

體一位主天

Caeli Domini, trinum
nhiâm
lay

仰
賴

personis innumera
affectu gl
innicis

ki
oêu
nân
yân
yân

共
受
難

eum
esse
passum
etc
etc

je
fu
cân
câm

耶
穌
聖
功

Je
fu
sanctis
Meritis,

Pi.
tâm
oêu
cú
kú
fù

被
釘
十
字
架
死

of.
fixum
decimar
litterar
Constructioni
(dest Cruci)
mortuum

hồ
châm
lêm
chũ
ngên

堅
信
切
望
後
生
之
恩

firmiter
Credo,
ardenter
spero,
cessur.

tionis
eterna
que
vitar
gratiam

三
多
名
者

救
我
等
於
我
仇
惡
能
助
及
我

號
天
主
我
等
主

以
十
字
聖
架

聖
號
經

去
世
已
行
教
禮
賴
天
主
仁
慈
息
安
所

中
年
八
月
十
日
領
洗
聖
靈
在
我
甲
歲
于
康
慶
年
四
月
廿
五
日

松
江
人
于
順
治

徐
永
昌

亞
孟

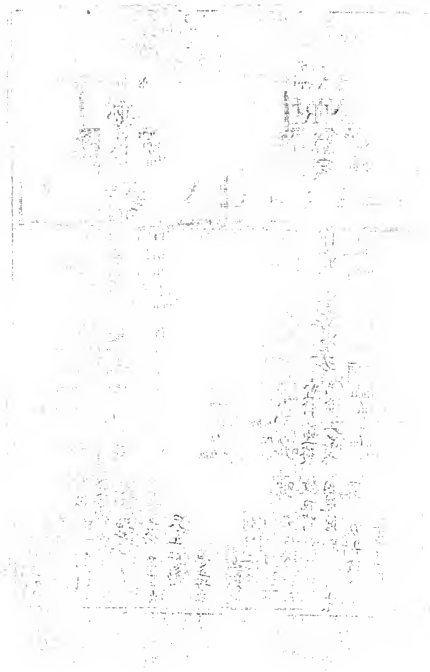

S. SIGNI ORATIO.

Per decimas litteras sanctae Constructionis signum
Caeli Dominus Noster Dominus,
liberet nos de inimicis Nostri
In Patris et Filii, et spiritus sancti Nomine,
amen.

SIV VVM CHAN (est nomen defuncti).

funkienensis Curia xii mci (Imperatores) anno kii kin dicto
i luna, je die baptizatus, factum nomen est ipe fuit in seculo 40 annis,
Imperantis Caeli sit anno kii Cu, 4 mense as die abijt e seculo,
postestum actum mare Chiois confisus Caeli Dei piet misericordia.
Requiescat in Pacis loco.

A Nil; in is innovasse. Quemadmodum vixerat, ita vivere debet, ritus Moyses Legem observans. Neque templi velum ante mortem ejus scissum est, radioliq; lucia admitti, quibus recondita veritates divinaeque mysteria panderentur, quorum solis Iudaei ducti fuerant promissa, & figuris insanibiles allesti. An non & tu, mecum admittas, prudens Apostolorum institutum suspici, Christianismi fundamenta, stante, nec adhuc convulsa veteri Legē, molientium Tingebatur quocidie templum victimarum sanguine, & spargebatur cineribus holocaustorum, etiam tum cum primi Servatores discipuli aeterno Patri incruentam Filii hostiam sacrificabant. Baptismi salutaris usus viguit, circumcisioe modum abolita. Paulus ipse (qui Petrum graviter castigavit, quod Gentilium cervicibus ad meliora iam converterat jugum intolerabile imponeret) janus abrogataque ceremonias non negligebat interdum, ne offensum esset in quibuscum viveret. Quos prius Gentium ritus in nostrum vel conversi sunt sancte, vel sapienter retenti, ne forte eorum exasperarent ingenia, qui, cum nondum ita essent affecti animo, ut omnino ceremonias omnibus remitterent, ad Ecclesiae gremium tamen aspirabant?

B Neque ideo se fugit, quia me quae profundius id genus arcanis scrutatus es: esse quiddam, sine quibus Religio stare neq; potest, nec concipi, qualis, in Scholis vocamus Eidentialem; quiddam vero, quibus sine pernicie & incommodo graviore facile carere possit, dicis; solent Accidentales. Eae hoc genere nonnullis videmus epistolae, ut in natura spectata sua, sint potius indifferentes, solae; hominis animo ad Deum verum dirigentes sint bonae, vel interdum (si alio veritatem pessime, ut sunt ea quae nobis cum haereticis & idololatriis sunt communia: videlicet praedicationes, vota, corporis abstinentiae, supplicationes, templa, imagines, sacerdotes, quae omnia Deo reddunt commendabiles, illos vero dum abutuntur execrabiles. Unde sacra palam nomina mutui sumus, si non a Gentilibus? Hinc templa, caeremoniae, liturgia, mysteria, sacramenta. Eant liquidum esse, primi eorum linguarum magistri, quibus vel usque Religio, vel postea tradita. Deniq; de rebus hisce dici prae videtur posse, quod Philo sophus veteres de Materis prima tradiderat; esse nempe velut promissum, formaeque diversorum capaces, quibus bonae efficiant vel malae. Erigimus nos statuas & imagines, eriguntur & a Gentilibus. Ecclesiae & nos colimus, & colunt illi: quos tamen asserimus? Abominabiles Deo sunt illic, quia vim quandam altioris & caelestis nomen in his praesens Gentes venerantur: nostrae vero Caestibus Deoque acceptae, qui nihil in his cultu dignum agnoscimus, nisi id quod repraesentant. Reducunt ea nobis in memoriam mysteria quaedam, quibus animus altius attollitur, divinumque aliquid cogitat & veneratione prosequitur, quod imaginibus incelle nequaquam exsistat. Numquem ille cultus non flet, ut Gentilium fides, in simulacris caereticis ea tenet signis dehis haeret: & in his honoribus, quos Sanctorum hominum memoriae tribuimus, Deum veneramus maxime, sanctitatis omnia solum. Solemus enim tum potissimum caestibus gratiae virtutem admirari, quia mors eorum praesentia redditur in conspectu Domini, & transacta via velut exemplar quoddam imitationis nostrae dignum.

C Artes et, quibus Evangelii praenuntii inter Sinas usi sunt, ut aditum Religioni panderet, humanae animae videntur, inquit; Altruismos semper, scientia quaedam illustiores, quas Mathematicae complectitur. Ita favorem Principis sibi conciliavit & nationis, quae caeli conversionibus plurimum tribuit, aliaeque naturae effecta, quae prodigiis loco sunt apud eos, qui sic ea observant, ut causas neque penetrant neque assequantur. S. Paulus, ut existimas, alique Apo-

Propytem Mart.

stolorum Principes adjuvantes ejusmodi non leguntur usi, dum per omnes orbis Christi nomen & fidei lumen spargebant, quas a se mutuo disjuncti post Magistrum necem peragrarent. Geminus Doctior aperte negat, ad Corinthios scribens, eloquentia se fecit sua venisse, sed periculis libilibus humane sapientiae verbis. Non inficior utiq; & esse verissimum, ad custodiendam & simul confundendam Ethnicorum callidam sapientiam t. vangelii simplicissimis placuisse, & ad Philo sophorum superbiam Crucis ignominiosa domandam, non placuisse Christo, nisi indoctam & humilem paucorum piscatorum manum, quae fidei faciem terribi ierret, caestisque acceptas proderet veritate. Verum & tu considera, qualis is fuerit, qui haec instrumenta, tam parum de se apta, ad rerum tam grandium molitionem adhibuit. Christus ipse, cui ut erat facillimum Patria & virtus & sapientia, cui ut erat facillimum stupidas discipulorum mentes subita atcanerum omnium intelligentia acere & illustrare, cumque iidem paratiorum prodigiorum vim summam communicare, ita non fuit dissimile lapides istos, ut ejus phraei loquer in Abrahā filios transformare. Cupis esset imprudente, cupis arrogantia sperare, necdum in animum, e ducere, idem nos illa via consecratos? Fuerint discipuli rerum ignari omnium, eo quo vocati loco tempore, & in filiis Dei contrubernium admitti: certa nihil erat illis doctus, nihil perspicax, cum Apostoli ipsi sunt. Spiritus sanctus linguis ultimam quasi manum imposuit, & ad sacre traditionis cultum, ut Magister multo ante praedixerat, perduxit. Et adhuc hodie in Epistola Petri, Joannis, Jacobi, Evangelii Matthaei & Joannis, ejusdemque Apocalypsis, non obscura Theologiae admiranda vestigia deprehendimus. Da mihi Missionarios, domus talibus instructos, neque magnopere repugnare, quo minus ejus generis homines, simplices & ignorantes, ad stabiliendum in exteris regiminibus Christianissimum deducunt. Verum ubi loci tandem aut temporis compertiet, vel ab Apostolia vel ab Ecclesia munus Apostolicum viri redibus unquam esse commissum? illos in sacrorum praedicationes aut praedices electos? Lucam sibi Paulus adpensis: medicina peritum. Dionysius Arologia non fuit tantum juris & iustitiae consultus, sed & Altruismos disciplinae imbuitus. Sanctus ipse Paulus, cuius non exemplo moveri cupis, Gemalieleu audierat cum Stephano, copas totius ardor visque in dispensando, cum variis Hierosolymae scitis, eo clarius emicuit, quod esset in Lege sacrisque Variis versatissimus.

D Et quoniam mentio cepit de Paulo fieri, quae tibi F videtur ejus viri, divino spiritus pleni, quaeque sapientia? Quam ille dextere, quam prudenter, quor, quomodo diversis viis Christum pectoribus hominum inserit? Vide, quae potissimum ratione Athenienses aggrediat, multarum disciplinarum nomen, quales quos tibi tu Sinas finge. Philo sophorum tellimonia citat, quos summo noverat apud eos esse in pretio: extat Poetarum, & ex inferisque arce cupiudam, ignoto Deo consecrata, occasione capta, eum Deum notum facit, ejus propagandam nomen ibat. Vide rursus, quibus telis Iudaeos premat, in Epistola ad Hebraeos. Geminus Christi Sacerdotium ex eorum placitis statuit & fimit; alterum, secundum ordinem Leviticum, quod in ipso finem accepit; alterum, secundum ordinem Melchisedech, sempiternum. Quo demum impetu, quanto argumentorum pondere, quanta eloquentia vi Romanos instruit, ut & Iudeorum animis, qui se Romanos ceperant, vanum hiucum extorquet, quae gloriabatur sibi solis venisse Servatorem; utque Gentilibus persuaderet, Philo sophos, quos vice magistros sectabatur, voluntaria seie vanissimum opinionum nocte mergisse, ut eo peccarent liberius, arque

A atque ita execratis, flagitiis omnibus contaminasse, Ductos exemplo tam factio, non possum non suspicere prudentiam eorum, qui Sinenfium Philosophorum scripta adhibent, ut iis populus probent, Philosophos eos Deum verum solo ostura lumine agnovisse; quoniam non ea, quae per erant, aspicere gloria. Id ipsum ad Romanos Apollonius inculcavit olim, etque viciis & facillima & redolens, quae populos hos ad agnitionem veri Dei deducit, qui se gentium omnium existimant acutissimos & eruditissimos, quique magisteriorum suorum veterum placitis adeo multum delectant; Nomen istud, quod colendum unice annuntiat, demonstrare illis ipsa fuisse cognitissimum.

periculi: Lo-
gi Pastra
ex fuisse
mois pende-
re.

7 Quod de Astronomia ceteris, tamquam artis parum Christiana, & Religioni sanctandae minus idonea; nescio utrum notaveris aliquando, hanc unam esse ex iis scientiis, quas Deus voluit nos ante alias cognoscere. Abrahamus, pater & dux priorum hominum, qui ante Legem per Moysen latam fuit, hanc inter Chaldaeos didicit: Deique olim, diserte iubens ut sol & luna vicissitudines temporum designarent, Judaeorum ceremonias per novilunia & eorum solis conversiones distinxit. Idem ille instituit, ut Agnus paschalis immolaretur, & manducaretur tunc decima quarta luna post aequinoctium verum; unde necessaria fuit Sacerdotibus & Legis peritis quidam astronomiarum rerum intelligentia. An non & simile quid, circa Paschalis celebrandi tempus, in Ecclesia Christiana usus obtinuit? An non opus aliquando fuit peritissimis viris, qui naves, eae de colites graevaeque controversias dirimerent & confopirent, Viscere Pontifice maximo, S. Irenaeo temporibus, qui Romanae Ecclesiae Galliae legatus venit, ut, quid de toto hoc negotio sentiendum esset, edoceretur? Adeo artes haec cum Christianismo non pugnant, ut ab iis ipse duxerit exordium.

per curia de
Ecclesia
regi.

Unde sapientibus Magis Servatoris natalis innotuit, nisi per novum sidus, quod in Oriente observaverant? Unde potuissent illi discernere, quid sibi vellet id offensus, in quo nihil non erat extraordinarium, nisi corporum caelestium naturam, cursum, motum apprime calluissent? Noti sunt tibi sermones, quos in Herodis aula solidis fundamentis nixos tenuerunt: nota quaestiones obiectae legisperitis, quos in Regiam ierusalymae Princeps convocavit, unde opportunitas ista est Servatoris naturam manifestandi & confirmandi, cum Prophetarum oraculis, tum lacrarum Literarum testimoniis. Si sunt, ut affirmas, Sinenfes adeo calli observationibus dediti, per quid aliud possumus facilius adduci, ut cognoscant verum Deum, quam per ea prodigia, quae quotidie deseguntur in caelo? Neque Firmamentum laudes ejus & gloriam tot linguis annuntiat, quot in eo videmus sidera? Solis Lunaeque cursus tam constans, tamque apte per spatia dementat; Stellarum varietas, magnitudo, lumine, & stantibus, aspectibus, tamque diverso inter seitu & conjunctione discernuntur, quae sapientissimum quoniam Sinarum sapientem deinceps, nullumne poterit in Conditoris notitiam trahere? Aliae rationes Grammaticae, scilicet seculi sui discretissimae, Theologos acutissimos imitatus, divinum providentiae rerum omnium moderatricem, naturam ejus potentiam, sapientiam habilem, & demonstrat? Ex hoc fonte argumenta plerique manant, quae vocamus naturalia, et quae ille transiit in admirabile suum Catechismum, qui, tamquam perfectissimi operis singulare quoddam specimen, inter id genus pia opuscula, reconditur.

periculi: Lo-
gi Pastra
ex fuisse
mois pende-
re.

C 8 Si fieri debemus omnibus omoia, ut hominam animas iheramus Deo; quid iocereff, utram sub a-
stronomia habitu an militie, medici, an mercatoris, philosophi an cupislibet denique, populus illi, in erro-
rum nocte argentibus, lucem Evangelii portem? Deo

filius, qui studium animarum rebus comparat diver-
sissimis, modo caelo ipsi, modo pecunia & nummis,
alii ingentis pretii margaritae, convivis alius, inter-
dum adificio, interdum expeditioni bellicae, variam
in tam variis industriis haud obfcurat, quae di-
vino mancipentur homines obsequio. Neque refert,
haec via, an alia Deus verus innoscat; modo co-
gnoscat & honoretur ea ratione, quae cognoscit ipse
ab homine, & honorari desiderat. Quoniam Deus
fit ab omni materia & concretione sejunctissimus,
quamquam purissimus spiritus, atque adeo ab iis a qui-
bus adoratur adorari vellet in spiritu; mundum tamen
hunc aspectabilem, velut imaginem magnitudinis
sue, oculis hominum obicit, in qua tamen in spe-
culo reloceret. Per has igitur sensibus quotidie expoli-
tas res eque tot corporibus concretas, voluit intelligi,
insepelabilis ipse, & nulli materiæ obnoxius. Et
profecto, quandoquidem Christus Jesus, dum nos
coram instrueret, tot tamque varias similitudines mi-
scuit, ab Agricultura, Itineribus longinqua, Medi-
cina, Architectura, Astronomia petitas, ad illustranda
quae docebat arcana; quid tu adeo nos prohibes, per
illiusmodi artes, captare opportunitatem vulganda
veritatis? Agnoscis altro, vastissimum Sinarum re-
gnum, ubi ante annos centum circiter nullum erat
Christianae religionis vestigium, modo plenum esse
Christi cultoribus. Constrictae sunt innumera templa,
seclique quae oratoria nuncupant, in quibus verum
Nomen adoratur; idque Mathematicis & emendatis Ka-
lendaris beneficio. Quod majus poterit in gentibus bo-
num, quoniam quod haec artes pepererit, procurari? Qui
Moysen olim populi sui ducem & magistrum destina-
vit Deus, perque illum Aegyptiorum frangere contumaciam decreverat; priusquam illi posset fieret pa-
trandorum prodigiorum, quibus & populum & religionem
eriperet, voluit ut in Academiam Aegypti omni-
bus imbueretur scientiis, quas tum superba haec natio
proficerebat. Sanctus Stephanus, in eloquenti illa
disputatione quam ad convincendos Judaeos instituit,
nobis affirmat, hunc Hebraeorum legislatores, & Philo-
sophum egregium existisse & Astronomum excellen-
tem, haec ab eo scientias in Aegypti scholis haustas.
Erat siquidem, eruditus omni sapientia Aegyptiorum, S.
Franciscus Xavierius, qui in ipso Sinarum aditu, post
promulgatum Indis & Japonibus Christum, ex-
haustam tot laboribus animam Deo reddidit, necessarium
harum artium peritiam jam pridem agnoverat in, qui
gentibus hinc caperebant fidei veritates aperire. Etenim
in literis ad Academiam nostram datis, quibus
& missionis suae succedent Doctoribus exponit, quibus
et culturam agri, a quo messis tam ample speratur, in-
vitat; diserte novavit, opus esse viris rerum caelestium
consilii; physices peritissimas: quoniam frequenter res
esset cum Bonis, Philosophum profectus; quoque
gloriamur, se rationis unius lumine posse religiosam
nostrae fundamenta a subvertere.

periculi: Lo-
gi Pastra
ex fuisse
mois pende-
re.

9 Quis non videt opus esse periculose plenum alex,
cum hoc hominum genere stupido quodam & huma-
narum scientiarum radices committere? Quamlibet ma-
gno flagrent illi animarum studio, plus detrimenti
Christianismi propagationi adferent quam obsequii,
nisi vanam Doctorum horum sophisthica scientia de-
gere, delectamque expugnare, soluis, quas de natura re-
rum institunt, quaestiones. Haec naturae peritia Xa-
verius inter Japonos utebatur tam dexteris ejus, quae
quot essent, & ingenium mirarentur & scientiam. Si
quos volebat aperius confutare, non aliud quam hu-
manis mentibus iodium rationis lumen adhibebat,
petitis ab eo demonstrationibus ipsa facile victi abant
maioris, & convertebantur ad meliora; quoniam modum
pariter so celebri disceptatione, de mundi officio co-
ram Bongi Rege instituta cum Bonzio quodam, qui
num-

periculi: Lo-
gi Pastra
ex fuisse
mois pende-
re.

periculi: Lo-
gi Pastra
ex fuisse
mois pende-
re.

periculi: Lo-
gi Pastra
ex fuisse
mois pende-
re.

periculi: Lo-
gi Pastra
ex fuisse
mois pende-
re.

A mandum hunc concedebat esse sempiternum. Victus est Bonitius, Rex certamina prestat cum plerisque alicoribus, hac occasione, ad Christum & veritatem accessit. Ecomarino super accepimus, quantum damni passus Religio apud Persas, Missionariorum quorundam infamia: qui cum nihil invenirent, quod questionibus de corporum castitatem observatione curiosioribus responderent; speravetant citraze sambucæque, cum fides non male pulsare didicissent, & reliquo mulctis apparatus, populos holce in amorem & existimationem nominis sui pellicere. Verum non ita multo post, accepta insigni ignominia, regno roto possi sunt cum instrumentis musica, coactique Christiani, vulnera tanto nec minore dolore percussu, Judæos, Astronomæ & naturalis Philosophiæ calientes, inueneri in eorum locum substitutos. Neque a vero alienis, Missionarios hos, de quibus agis, si nihil aliud Sioenosis populos docuissent præter Euclidis elementa aut Cæli accuratius systema, si quoddam duntaxat aut de Sphæræ tractatus aut de Trigonometria Sinica lingua donassent, non magnum minimeque a me approbandum operam prestitisse. Non erant inter B tot pericula tam vasta maria transmittenda, ut de Mathematicis disciplina in extremo orbe scholæ erigeretur. Verum ex libris inde huc delatis, qui in Vasinensis Regiæ Bibliotheca tuebantur, videmus industriam industria Sioenorum novum Testamentum, vim ingentem Catechismi, & ante alios Concilii Tridentini, Summi S. Thomæ, diversos præstationum librorum, orationis Dominicæ, Symboli Apostolici, præceptorum divinarum explanationes, Vitam Jesu Christi & Sanctorum, Missale Romanum & quoddam fasciolorum Patrum volumina, eadem lingua vulgari. Demum; prima liber, qui rhytmi Sinici editus est auctore Michaelæ Rogero, anno salutis MDLXXIV. sine tam sacra legum Historiam complectebatur. Præcipua mysteria Verbi divini; hominem induti, & ætæ huius pro nobis in Crucem morte defuncti, attestatione summa in eo elucidata leguntur.

C Huius tunc quæmoniz, quæ spectabat ætas, quibus prima jacta fuerat apud viam Christianissimi fundamenta, subnectis aliam multo graviorem, neque æquis auribus audientem, si quid illi forte subli verum. Missionarios, qui sedem in Sinis fixere, accusari ais, quod Christum populus non annuntiant Crucifixum, sed Crucis opprobria quo possunt studio celent. Nullum inter eos præterea manibus Crucis verba facere, quod solenne est quibusdam aliis per Indiam Religiosis Crucifixi imaginem in aris populi venerationi non expoi; neq; baptismum jam initiatis, neque neophytis quos instruant tenaculis hujus generis dari: quo protectio patris Cæcis inimicis, non Christi præcones se exhiberent. Verum accipio tem habere letus, præconesque istos adeo Christi Crucifixi opprobria non celasse, ut aperte totam ignominiosam necis historiam figuris æneis insculptam vulgarent, additis ad linguam mysteria justia explanationibus. Hinc famosis ille Lam-Quam Sien, capitalissimus hostis, quem tunc Sioenorum imperio valens Christiana respublica habuit, occasione avide arripuit persequendi Missionarios. Decepta enim ex eorum libris Christi effigie, inser duos latrones in tutem suffixi, & ad hujus exemplar innumeris alius excusis; librum scriptis, quem cum his spargeret in vulgus; quoællæ infamissimæ, homines ejusmodi, qui Deum crucifixum, latroibus laus verumque stipantibus, adorarent, non tacite favere perduellionis Prædonum publicorum, qui tyrannidem apud Sinas ætæ tempore afflictabant, nonnullasque jam iam Provincias subegant. Neque currit successu tam assidue compositum valentissimi hominis scelus. Doctores Evangelii in jectis cæcis; Tutoribus Principis, necdum per atatem Imperii capessit, calumniamorem fo-

venibus. Neq; fuisset spes libertatis innocentibus, nisi D cælum inauditis prodigiis in miserorum patrociniis conparasset. Ex tibi rem gestam seu factum, quod in duabus aut tribus litteris Sioenorum religionibus legi: & est una penes me lectissima Sinicis latinique in China impressa, quæ inscribitur INNOCENTIA VICTORIA, quæ se strenue Christi pugiles, ad versus calumniam defendunt; & editio Imperatoris declarat immunis & innocentes. Disco insuper in plerisque Provinciis in quibus admittitur est & coacta Religio, erecta esse Christi Patiensis fodalitas, quæ Neophytis frequenter eo more, quo solent oratoria in Italia, dictus Veneris funestam Christi Crucifixi historiam meditatur, ubi se flagellis excipiunt, participes furari penarum & dolorum mortis ejus, per istos penitentia & Christianæ submissiois actus. Quod si populi adhuc ab Evangelio abhorrentibus partem aliquam mysterium rursus subducimus, ut oculis lippitibus aperium solem, aut delictiori stomacho solidiores cibos; imitatur Apostolos & primos Christianissimi Magistros, qui tam parci fuerit cæcique in communis tandem Religiosis arcibus cum iis qui necdum erant initiati aut Catechumeni; ut inde, quod notat, prebita si occasio nigerimarum calumniamum, per quæ accusantur de priorum crudibus quos vorarent, & abummandis flagitiis qui in cæcis subterfugia committerent.

E Quid est præterea quod Missionarios holce culpes, si veterum Philosophorum Sioenorum scriptis & testimonio in Dei notitiam populos eos adducant, quibus naturalis ingenii lumen multo est subtilius & expeditius, quam gentibus ceteris namque humanitas legibus exaltis, penes quos est innumerabilium librorum copia, antiquitate ipsa venerabilium, ubi differitur de natura divina, deque principio primo; quod condidit res ceteras & auctus est omnia boni? Quid in eo, inquam, viruperatione dignum, quod per Magistros Sioenorum Sioenifis doceant, Nomen, quod annuntiant, majoribus ipsorum non fuisse iugum? Quam tandem alia ratione Paulus Apostolus Athenienses traduxit ad Christum? Huc est obligare sibi Sioenifis ingenio, nec minora duntaxat sed & dicto audientia recedere; Confutius, quique tanta est illi veneratione, quem pro Sapientia oratio colunt, rectem adhibere doctorem; ex ejus vetustissimo libris Numeo illud supremum adstruere, ejus moralia hæc omnia agantur & temperantur imperio; qui & æternitatem ejus agoverit, & maiestatem, & justitiam, & sapientiam, & omnipotentiam; quique suos olim moverit, qua reverentia, quo cultu par esset prosequi solem bonorum omnium & auctorem rerum, qui malos supplicis, premiis afficeret bonos. Si tam præclare de Deo sentit sibi Philosophus, docuime jam præclate, ut tu ipse auctor es, qui monumenta ab eo posteris relicta hultaveris; adeo non reprehendo eos qui strigam tam illustria manibus tenent, eorumque cum laude meminere apud populos, qui memoriam sanctorum doctorum supra modum venerantur, ut vehementer probem, præsertim cum in his nihil sit cum Christi placitis aperte pugnant, quorum auctor vixit ante natum Christum. Laudo enimvero & admiro novorum hujus ætatis Apostolorum prudentiam singularem industrium, qui genera hujus infamissimum ab eo potissimum ostendant, quod nullo negotio notitiam sempiterni nominis mentibus inliverit, facileque convincat, unum esse Dominum, terrarum & cæli moderatorem, improborum vindicem, remuneratorem proborum. Harum enim rerum percipio iusto naturæ ordine præcedit, & viam ferunt ad agnoscenda secretiora multoque aliorum, ut sunt Divini Verbi cum humana natura intima conjunctio, quam sancti Patres incarnationem nominant, nativitas, vita, mors, resurrectio Christi Jesu; siquidem natura Divina ab æterno

X x a
fuit,

ut sic Chri-
stianis legi
librum prius
peru Sinas
legit.

autem vi-
no allesti ut
Crucifixus
dicit non
propter

ut hinc fene-
stræ gran-
dissime in-
fatuemur
omni

multum
in gratia
dicit per-

ipso hinc
multum
peru adhi-
beri

per

A questionum tuarum alturam, de extrema Unctione videlicet. Quod Sacramentum Missionarii feminis Sinenſibus ita impertitur, ut nunquam pedes ungant, quas illæ ſemper ſtudioſiſſime tegunt, & audere hanc corporis partem parum verecundum & honeſtum putant. Quod ſi iſta eſt, nihil utique video quod viſitaperi hac in parte debeam, multum vero quod laudare. Quippe, ſi ſolo pudoris reſpectu, diſerte caviſſet Eccleſia, ne mulierum renes ungerentur, cum tamen ſoleat Oleo ſacro viros in ea corporis parte linere; certum haberi, non eſſe ejus mentis, Unctionem ſacroſanctum mulierum Sinenſium pedibus admovere, quoniam in eo multum in eſſet indecori. Illa verecundia cura, quæ ritum perverſum abolevit in Baptiſmo, per immerſionem fieri ſolito, cur non quæcunq; aliquam in extrema Unctione conferenda ceremoniam innovare? Cumque ſola incanadura fieri nata in ſacroſancti Sanguinis diſtributione in Communione fidelium, Eccleſiam poterit impellere, ut Laicis uſum Calicis denegaret, ita tamen ut Sacramenti integritati ſubſtratum ſit nihil: tunc exiſtens aliquid detractum iri Sacramenti hujus efficiat, ſi Unctio una vel altera prætermittatur, ab cauſam ſanctæ gravem iſtaque, quantum præbet in veteras regiones univerſæ conſuetudo? ubi ne medici quidem amittant ſeminarum venam explorant, niſi laetæculo interpoſito: ubi mariti ipſi remedia applicant ægris, quæ manum pollicentur expertiſſimum Chirurgorum? Age vero quantum inquirere, ſi cuperes ex ſacrarum Litterarum teſtimonium offendere populiſtæ, Unctionem pedum eſſe neceſſariam? Quid enim habet Jacobus amplius, qui clariſſime omnium hujus myſterii meminit, quam Sacerdotes advocandos, fundendas ad Deum preces, Oleo ungendum ægrum? An non ſufficit, ut valeat Baptiſmus, ſi pars quæpiam corporis abluatur? An non animi ſic abluſi Deo propius conciliantur, immuniſque ſit ſordium peccati? Et quot moribundis accelerata repente mors & temporis anguſtia unam aut alteram harum Unctionum invidet? Judicium etiam abſolute proba, quod, ſanctæ Lavacro Sinenſes feminas abſolvunt, de more peſtus haud ſineque Oleo Caſtechumenorum. Non id enim ſolum hiſce populiſtæ videretur peregrinum, ſed natum foret ab hoc myſterio abalienare, & ſacros Præcones ita reddere ſuſpectos, ut cauſa una opem eſſet graviore tanto regno exturbata tamque inſanæ, qui ceremonias inducerent verecundæ legibus tam inimicis.

B Reliqui tui ſcrupuli ratione mihi videntur niſi juſtior, atque ille imprimis, qui te non mediocriter cruciat; ſi tamen verum eſt, permittere Miſſionariis itaſum adorari Conſucium, celebriſtiſtiſti Philoſophi, qui Sineſium mores ante annos amplius biſ mille ſanctioribus emendavit diſciplinis. Eſt ea proculdubio idololatriz quædam ſpecies: neque eſt quod malum populi fidem excutent Cruces, idem ſanctus ſtatui appoſuit, quali ille honores hos venerando Chriſti ligno redderet & non profanis ſimulacris. Abominanda præter hypocriſis, quæque parere poſſit in animis ad ſtancium inſideliſum errores pernicioſos & offendiſculo plenos; facile, perſuadere, ſimili nos dedito cultui, & eodem habere pro diis, quos adorene ipſi. Odit germana pietas fures tam periculoſos: & vix inducor ut credam, in veſtram iri Theologiſtæ eolores quoſpiam & titulos, quos abominationes hujuscemodi videri queant tolerabiles. Quære, ut exactius reſpondeam, doceri per te primum volo, num Sineſes Conſucium iſtum habeant per Numine, utrum honores ii, quos tribuant, divini ſint, & quidam quali Religionis æſtutem, ut loquimur, pure civiles poliſicque. Hanc pen- det omnis nodi hujus diſſicilis explicatio. Neque enim ignorare te arbitror, eſſe quoſdam adorandi modumque civiles, quales eſſe ſolent ii, quibus rerum

potentes & principes in terris coluntur, dum coram D^o proſtrantur. Noli Romanos Pontifices, ſimul atque electi ſunt, a Cardinalibus quodammodo odorari. Neque abſte ſuerit, ſi breviter hic expoſuero, quid in ceremony ſimili eveniret Alexandro VII. ad ſummum Pontificatum erecto. Cum tranſitus eſſet de more, ex ſatello Conclavis ad S. Petri templum, ubi ſtabat in ara parata fedes, & in aræ quidem medio; voluit ille, ductus ſingulari quodam modeſtie & reverentia inſinctu, ſedem ad alterutrum laus dimovere, ne eodem proſus in loco adoraretur, in quo Chriſtus Jeſus, Sacrificii divini tempore. Verum Franciſcus Cardinalis Barberini prudenter monuit, non exhiberi hos honores Fabio Chiſio, ſed vivæ Servatoris noſtri imaginis, cujus Vicarium ageret in terris; & ſas ipſi eſſe eodem illic admittente, ubi lignæ æneæque Crucifixi ſimulacra, quæ Dei ſitum ſanctiſſimum repræſentent indicium tam illuſtribus, afficiuntur indes haud diſſimilibus; utpote Chriſti viſus gerenti, & ſummo Eccleſiæ in terra Capiti, & ſingulari Spiritus ſancti affluat in ejusdem adminiſtratione præſentio. Haud diſſimile hujus generis honoribus, quos Pontificibus deferimus, haud parum haereticos offendiſ. Noli pluriſatis, quos propere inſolentia Molinæ, auſus impendere orbi toti Paulum V. ſeu quendam idolum Catholicorum Romanorum offentare. Sed horum offendiſ tanci nobis eſſe non debet, ut ceremony Eccleſiæ ſanctiſſimæ veſtium atqueſimus. Nec Pontificis ſolos venerandiſſimi proſequimur, verum etiam Reges ſeuque Principes. Qui miſerant Angliæ Regibus, genus ſupercilii incurvante: eodem corporis habitu ſervi Ordinis delegati Galliarum Reges affantur. Et poſtquam ſceprio, veſtium eſſe Sineſium morem, natali cujuſque die, coram parentibus te proſtrant, quoties eos inſiſtunt, & quotiens idem fieri coram Imperatoriſtæ nomine, teris Sineſia in ampla tabula expoſito, in æſtuo ad hæc ceremonyam deſtinato, ſateor ingenuè, ſi reverentia nomini & memoriz Conſucium deſeri ſolita generis fit judicium, neque aliud per hæc cultum teſtatur Sineſium, quam virum magnum fuiſſe Conſucium & ſapientem Legislatorem, cujus memoria apud eos in veneratone ſit, quorum mores reformari; ſateor, inquam, nihil in eo videri, illique non diſſimile quod progreſſores ſuos afficiunt, quos tamquam Deos colere haud volunt; quemque ſanctiſſimæ & noſtræ Religionis Antiſtitibus exhibemus. Haud ſecus Episcopos honores, quibus ad obſequia ſupplex accedit, ut, ſatis prius poſſeſſare, ſacra obſequia munera, ad miſſionem properanti bene precetur.

C Labet hic mihi commemorare rem ſatis ſingularem, quæ Patavii contigit in honorem Titi Livii, Hiſtorici perquam celebriſ, qui res Romanas, Auguſta imperante, multis voluminibus complexus eſt. Ab hinc duobus circiter ſeculis, nescio quo cauſa, in quodam angulo nobiliſſimo monaſterii S. Juſtini, deſerta eſt plumbea ſcapula, oſſa quædam ſervans. Additum erat Epitaphium, Titi Livii nomen præferens. Mox deſiderium honorandi memoriam ſcripſitoris tam clari impulſit Patavinos, ut depoſitum tam carem in Curia ærium transferrent, ubi magnificum erexere monumentum. Andreas Dandulus Senator Venetus, trelque ſimul aut quatuor Equites, lreſi humeros ſetro ſubjecere. Zacharias Treviſanus, & Leonardus Mocenigus, duo Reipublicæ Magiſtraus, ſunus inſinctu proſequébantur, ſolenni cum pompa per nobiliores urbis vias circumduſtum. Alphoſus Rex Aragonum, litteratorum amator inſignis & uſuſmator, ſimul atque theſaurum hunc eratum agnovit, tranſmitti ſibi brachium poſtulavit per Antonium Vanormianum inſinctu Potentem, qui le-

Itaque in
ſententiis
ſeſiſſimis
ſententiis
ſententiis

ſententiis
ſententiis
ſententiis
ſententiis

ſententiis
ſententiis
ſententiis
ſententiis

ſententiis
ſententiis
ſententiis
ſententiis

ſententiis
ſententiis
ſententiis
ſententiis

ſententiis
ſententiis
ſententiis
ſententiis

ſententiis
ſententiis
ſententiis
ſententiis

ſententiis
ſententiis
ſententiis
ſententiis

A gatione pro Rege ordinaria apud Rempublicam fungebatur. Datum id precibus Regis, nullum brebiumque longo post temporis intervallo monumentum statui curavit Joannes Pontanus, crepto rebus humanis Alphonsus, priusquam Neapolim navis appelleret, tanto ingenio munere, quod avide Princeps erat prefatus. Manusculi impium, imo non sit magis, Titi Livii reliquias ex veneratione excipere, quo sollemis passim Sanctorum corpora, quam Consulium nomen honorare? Interim, neque Congregatio Rituum Patavios denoluit sepulcrum iussit, neque legimus nobiles hos Venetos apud fidei Qualiores idololatrie postulas, quod honores publicos tanta cum pompa Ethnicis hominis offusis desulissent. Sineusium vero ritum omni suspitione impietatis liberat ipse, quando videlicet, in Gymnasii & Scholis publicis duxerat, affirmas, Confucius nomen adorari, additis sepugnieta discipulorum nominibus illustratum, quibus pariter affurgitur, & Mandatorum filios magni ambitu apud Imperatorem condescendere, oblata saepe grandi pecunia, ut parentum suorum nomina, qui civitates regere, praecipueque sancti sunt magistratibus, iidem mandantur tabulis, & inter tanti Magistri discipulos reconstituit, iidem quibus discipuli augendi honoribus, tamquam qui sapienter, ex Philotophi huius placitis, reipublice praefuerint, nomenque sit meriti dignum quod cum Magistris nomine transeat ad posterum. Adus insuper, Imperatoris effusis diserte veritatem, ne quis in templis aut extra scholas parietes hoc observaret, & honorum genere utatur: ex quo manifeste licet cognoscere, non esse Confucium Sineusibus quasi quemdam Deum.

17 Quod sacra spectat & officia in mortuis, non si perveculum Ecclesiae morem: publica exponi corpora, indumentis suis induta, quorum usus est in pompis sollemnibus; Pontificum pelles per dies complures patere piorum hominum oculis in sacello ad S. Petri; aduberi cereos accensos, iutha, flores; neque tamen est quicquam qui nos ausu acculet idololatriae, quamquam haec caeremoniae nobis sint cum Gentilibus communes. Quod de epulis dicam, quas mortui Sineus appariunt? Nisi Galliae consuetudinem, quidquam Rege mortuo vultus usus obineat, nec opus longe exempla repetere. Excellebat & vivis Franciscus primus anno M. XLVI. Regis mox effigies per undecim continuis dies collocatur in lecto, magnifice ad ostentationem composita: statui prandia cenaeque temporibus, velut in scena representatum quidquid vivo Principi solebat obsequi: strata mensa, per triclinia Praefectus, mensaria suppellex per Nobiles ad id munus castissimos illata: expeditur canistris ceterae: aderat pincerna, strator aderat, qui dapes appositae delibari & distribui ret, praenume apparitor Regio: decompiti scyphi, & inclinato de more reverenter corpore mentis impoliti: exploratum vinum, pane in frusta secta, perque mensam distributo, ioferrum: fercula, Hispanae Accenso Regis; Oeconomi, Pueri nobiles cubiculo, rei culinariae Praefectus, vasorum Custos stabant, suo quique intenus muneri, mantile per Oeconomum viro, tum in aula Principi, nblatum, per quem Regi daretur in manus: recitavit per Cardinalem preces, quibus eibi conlatur: aqua lavandis manibus sedis regio, non aliter aeli adieci, portecia: continuati tres ferculorum missus, exduarum cum pompa, adnotique calix eo tempore quod habebat bibere, his nempe refectionibus singulari, tandem gratis actis largiorum bonorum omnium Deo, precipue Cardinalis Placidum *De Praefectis*. Ausu haec ut caeremonias idololatrie vel impie superstitionis condemnaret? Quid dices denique, cum intelligis? Similis plane ritus observatus in fuisse Constantino Christianum Imperatorem primitivissima Eusebio

18 Hic Imperator, ejusque salorum Deorum cultum, Christum professus, ejusque in imperio & religionis succedore, titulum Pontificis Maximi retinere, ut legimus in veteribus numis. Insuper hic ille erat ipse, quo Gentiles sacrorum suorum Principes supremosque arbitros donabant. Verum Ecclesia Praefides & Patres publico Religiois bono censuræ conducibilis, non eripi Christianis Imperatoribus tantum dignitatem, cupis beneficio facilius auctoritatem sustinerent suam, & superstitis salorum Deorum cultus possent fœdum sine sensu radicibus extirpare. Equidem non arbitror Mandarin dignitatem, apud Sinas vehementius adversari nomini Missionarii Apostolici, quando & ipsa facere tam multum possent ad terminos veræ pietatis ampliandos, & Christianam rempublicam firmius stabilendam. Quippe & titulus quidam est, quo litterati homines supra vulgus effertur, & non ipsi similibus honorum præmia alimus artes & ingenia. Videmus quoniam Sacerdotio iniunctis, adeoque singulari cultu Christiani profectos, Academicis gradibus evehi, nec Doctores solum honorifice pronuntiar, sed in tribunalibus regum conciliis Assessorum, quos Consiliarios Ecclesiasticos dicimus. Sogerus Abbas S. Duseyfi, sancto Ludovico rerum potissime, admiserit Imperii factus, non putavi alienum ad institum suum, ita volente Principe, traslare regni negotia habenda moderari. Prapostui Generalis Fratrum Minorum, cujus nomen n. nisi modestam & sonat & iprat, Magnatibus Hispaniae accensebat. Neque utquam in Galia, vel Germania, dignatio Principis, Ducis, Paris, Comitis, Domini (ut loquimur) temporarii, credita est cum sacri Antillis dignitate pugnare. Si necesse iudices ut personam tantam per dignitatem fallerent, splendore velium pretiosorum abusi, alere famulatum fervoremque manum, rerum multarum ostentare apparatus, ita exigentibus Sineusium ingenia, nam munerit Apostolici sanctitas veniat in contempnium; ego propterea existimo, perimendos externas haec excellentie cusulam & nobilitatis notas, ne vilior fiat Christiani Sacerdotio ampliatum apud populos, qui cuncta splendore apparatusque externo metuantur. Fuere quidam qui Boniorum, hoc est Sineusium Sacerdotum & religiosorum, vitam & institutum studuerunt amulati. Quo tandem opere pretio? Nullo. Fugit incepti lenies, postquam se videre vilissimum cuique dispicabiles. Concedendum aliquid Evangelii dignitati, inter ingenia paupertatis & humilitatis inolerantia, quam Apostoli profitebatur.

19 S. Paulus, qui labore manuum victum quærabat ne cuiquam esset oneri, Romanum se civem appellavit, quando dixit hocque nomine ad Caesarem appellavit, ut inique ja Romani Praefides sententiae iustitiaeque subduceret: neque ausus est Praefes reluctari. Ut civis Romanus, cupis tuenda sibi iura sumptis, ductus aut Romam, simulque occasionem nascitur, incognitam adhuc Jelu Christi Philosophiam in Nervorum aula proferendi. S. Franciscus Xavierius (quo quis erat modestior?) usus est dignitate Legati Apostolici, adversus Gubernatorem Malaccensem, in ipsius Evangelio moras injungente. Offensionem fastuosam excellentiam, quo nihil vanius, studio vitandam scio: sed Sacrorum majestas, quando ita opus est, quibusdam indignis & ornamentis exquisitioribus nequaquam destitenda. S. Carolus Borromeus, perfectum quoddam Christianae modestie exemplar, lectis majoribus, veste Cardinalis galatere prodiit indignis. Quis etiam diversa velium & ornamentorum genera, pro diversitate cuiusque Ordinis quosque similes pompæ usus est, Ecclesia precepit. Possidet Romanus, quo se servum fervorem Dei toties nominat, tiam gestas triplici corona aurea de-

Confucius
cultus non
haberi per
Deum a Jis
negabit:

quorum ap-
pauit Jis
Jis Jis Jis

ut Jis
Jis Jis Jis
Jis Jis Jis
Jis Jis Jis
Jis Jis Jis

Mandarin
dignitatem
auctoritatem
sustinerent
suam

genu Jis
Jis Jis Jis
Jis Jis Jis

Jis Jis Jis
Jis Jis Jis
Jis Jis Jis

Jis Jis Jis
Jis Jis Jis
Jis Jis Jis

Jis

A similitudinem, vocaturque hac Tririgenum. Post hac omnia profecto non video, cur Patribus Dominicis, Franciscanis, Jesuitis, Augustinianis sericarum vestium usus sit interdixit; neque sit alere domesticos, lecticis quæstari, vitæque docere, equis exteros species ab habitu Doctorum Sinciorum non disceperet, modo dumtaxat id conducit auctoritatem Evangelii majori, neque præstium præbeat vivendi molis delicatiusculæ. Ad extremum, si ita est, ut dicis, serica corporum integumenta tam esse vulgaria inter Sinas, ut nec manuariis artibus dediti careant; Europæque, ex panno confecta simplici, majoris pretii luxuriae asserenda; modestæ quoddam genus est uti feracia. Sperandum insuper hos populos, postquam Christum Jesum penitus cognoverint, plura Evangelicæ consilia facturos, neque tum amplius paupertatem vitamque humilem & abjectam Christi causa, tam fore despicibilem.

B. ad Insurgendum hoc loco altius, gravibusque verbis castigarem avaritiam, negotia qualivola & commercii quoddam genus illic exercitum Sacerdotum; si neglectis animarum Juro, de quibus fluxas opes solum caperent, aurum, gemmas, coralia, molchum, faccharum, ut accusari quispian non semel audivi. Verum immensa hominum multitudo, tam brevi ænorum spatio Christianæ militiæ aggregata, quævis apologia facundius demonstrat & efficacius, quantum fuerit eorum studium, quæ cura rerum divinarum, quamque animis vitio tam turpi altior. Adeo ut nihil magis hos populos in admirationem rapiat Christique conciet, quam dum manifeste vident, ab extremis orbis hinc oppositi finibus, per totæ rerum discrimina, venisse tales viros, unico salutis sue desiderio impulsos; qui, cum nihil sibi expectant, hoc unum agunt, ut vite post mortalem hanc alterius memores Religionem amplectantur Christianam, sine qua sperari obiterque beata semperque felix non possit. Non foret absurdum hoc aliquod querere diversiculum, & paucis ex potestate notare dignum, quam super accepit. Europæi quidam recens erat in Chinam illapsus per insulam Formosam. Lustris curiose vicinos portus. Adeunt navigia complura, majoresque oneraria, mercurii plena. Videt immensam omnis generis mercatorum vim, Societatis inscriptam: spectabant autem ad Societatem indicem mercatorum nostrarum. Ille sibi fingere hæc Jesuitarum esse divitias, ductus ambiguitate nominis, quod per Gallias passim Jesuitæ, Patres Societatis appellentur. Neque opus habuit gravissimum argumentum, ut Romanis scriberet, Jesuitas in Sinis licetne negociari & exercere mercaturam.

C. Quæ potius diligentia inquisivi in criminosis nem alteram, Romæ pariter ab ingenio male fidei jactantem; Sineses nempe Missionarios Neophytis permittunt veterem idolorum cultum, modo sub statua delitescere Sineses, quæ animo venerantur, eo reverentiam omnem dirigentes. Deprehendi, meram esse calumniam: pessimum hoc simulandæ & dissimulandæ Religionis artificium temper habitum esse demonstratumque ut nefarium: arripit potuisset accusatio speciem obprobrium calumniandi cupidum, ex Christianorum consuetudine quadam; qui cum officii vel necessitatis causa cogentur adire Gentilium domos, ubi tum sacra idolis ferere, erigebant in cubicali sui mensa Crucifixi imaginem, & adorabant tamquam Deum suum. Memorabile est, quod in litteris Sinenibus super legi, Christianos fortitudinis exemplum. Doctor Sui Colatus, & primus Sini imperii administræ, Mandatissimum Princeps, dederat Christo nomen. Evocat subinde negotiorum causa in provinciam; instruit in adventum tanti hostis magnificum palatium, collocatis de more per omnia domos coacervatis salutorum Decorum simulacris. Ille, ut ingressus

est, vidique singula, rapinisculis in conspectu omnium Magistratum mallo diffingit; aperte professus, nullum sibi esse cum diabolis, ita vocabat, commercium, nedum commune donum. Simulacris collisus, erigi jubet in atrio ingentem Crucem; & continuo, novies solum fronte scietis nomine Sincio, supplex veneratur. Faciunt tam audax, coram tot tantisque testibus, satis superque declarat, hæc peccati Sinenibus Christianis pietatis cultum dissimulare, & celare modis tam perniciosus, quales sunt de quibus acculantur.

ad Denique, prius quam Epistolam prolixam finio, non moleste feret, si libere aperiam animum, & ea qua par est inter amicos sinceritate & candore, quidquid sentio expromam. Optandum magnopere foret, quodque iter illud arduum, quod aggredieris, iocundum, solo Christi spiritu animari, & caritatis flammam agi; non rari interdum invidiæ & obreccationum affectibus, non partium studiis, quibus separari se jurgijque videmur toties in Europa. Utinam Ecclesiastici, quos de Clero dicimus, Dominicani, Jesuitæ, Franciscani, Augustiniani; & quoque inter alios cum vestibus in China exorient sui quique Ordinis affectum, neque spectarent privatum deus vel emolumentum! Utinam omnes linguis unice quærent quæ Jese Christi sunt; & ejus gloriæ saluæque animarum voce fladerent: Id ex animo quidem opto; sed nescio an sperandum improba, si consuegi sperem. Apostoli hi nostri, sunt homines; humani subit ab iis alienum. Et quoniam Apostolorum primos multis infirmitatibus vidimus obnoxios, quæ Evangelium, quæ Acta, quæ Pauli Litteræ recantent; quid ab hisce nostris expectandum? Ceterum hoc perfecta prudentia tua multis in rebus, facit mihi persuasum, te neque illic ab ejus sapientia ductu declinaturum, neque aliam inivitur viam quam qua processisti hactenus tam feliciter. Considera in iis regionibus sapientissimos quosque, & longa experientia magistra usus. Eorum vestigiis insilire judicem consilium, quam hinc habere quorundam narrationibus, qui curiam Sinenam littera explorant; cumque jussu defluerentur prædium & meritis, non potuere sedem figere; hinc, cum nulla vere gloriæ spes assulgeret, umbram ejus in orbe nostro capiant, nomen illorum calumnias obfcurando, qui tanto jam tempore, frustra tam ubere, successuque tam fortunato, in hac Domini vinea, excolenda deludantur.

ad Hi a vero Catholicis discretisque Doctores ratione evidenti deducitis, placeat gravissime ponderare auctoritatibus addere ab Apostolica Sede jactis, expressis in sequens Breve Innocentii VI. adeo non improbandis præfatum Religionem Astronomicam etiam usque positum, ut illas apud Tartaros Sinas præfatum Ferdinandum Verbesi, eundemque universosque Petrarum Provinciarum Societatis vestra, vel ex nomine maxime collaudet. Brevis ipsius anno MDCLXXI. signatus, die 11. Decembris, tenor est in sequens: Dilecte Fili, salutem. Incidit prope argumentum latitæ astruerunt nobis litteræ, quibus, post devotas filiales tuæ erga nos observantæ significationes, duplex ex amissum illo Sinarum Regno munus ad te distulisti; Misdale videlicet Romanum, Sineni idiomate cunctis; & imagines Astronomicas, Sine illi ite more te affigere delinexas, ad conciliandum Catholicæ Fidei favorem Gentis, in omni disciplina liberaliter excolis, & ad omnem virtutem mirifice propendis. Jucundissimum vero præ ceteris fuit ex istis Litteris cognoscere, quam sapienter acque opportunè proferantur scientiarum usum, ad Sinenium populorum salutem, & ad Christianæ fidei incrementum utilitatemque deveris: earum beneficio repellens falsas criminationes & calumnias, quibus nonnulli in Christianum coem

desuper ap.
audire
q.

etiam
ad apud
E.
angelis

autem
per
f.

F.
Innocentius
ad
X.
Laudat
Ferdinandum
Verbesi

ad profectum
ad
cuius
fidei
utilitatem
paulatim

inve-

De negotiis
quæ
describitur

ad Europæi
navigium
per
insulam
Formosam

quæ de
Crucifixi
habitu
describitur

quæ de
Nephtis
fidei
describitur

A inveniebantur; viamque tibi sternere ad eum gratie locum apud Sinarum Regem ejusque Coniliarios, ut solutus ipse gravibus molestiis, quas diu magno forisque animo pertulisti, socioque tuos Missionarios ab exilio revocaveris, & religionem ipsam non solum pristina libertati dignitateque restitueris, sed etiam ad meliora indies speranda provexeris. Nihil enim est quod Dei adjuvante gratia sperari non possit, se tuique similibus viris apud Gentem istam Religiosis causam agentibus, & Rege ipso ingenio tam solerti atque animo ad Christianam pietatem propenso, sicuti prae ceteris declaravi, quæ in auctoritate consilioque tuo adversus hæreticos schismaticosque moedavit; cum e contra Catholicos Lusitanos omni amoris atque humanitatis significatioe complexus sit. Reliquum est, ut merito, quod in commissis tibi Provinciis gerenda egregio hæcenus comparasti, recentibus quotidie Religiosi zeli consecutæque indultæ documentis majorem cumulum adjungas: id quod opus omnia tibi a

*aliqui de
fructu vel
sine fructu
sunt.*

B Pontificia caritate, & ab hac sancta Sede polliceri debes: cum nihil antiquius pro Pastoralis nostri munere habeamus, quam Christi fidem feliciter adolefcere & propagari, in nobilissima ista & florentissima orbia terrarum plage; quæ quidem quamvis a nobis immenso pene terrarum tractu sepuncta sit; proximam tamen, imo præsentem facit caritas Christi, cujus impulsu in populorum Sinenfium æternam salutem sollicitudinis nostræ oculos curasque continenter intendimus. Pius interim laboribus & conatibus tuis tuorumque Sociorum, bene precamur; & paterni, quo

D vos & omnes Sinenfis Regni Fideles in Domino complectimur, amoris iocundem, Apostolicam Benedictionem, vobis peramanter impertimur.

C Breve hoc Gallus nuper reddidit videmus, inferturque Defensionem Neophytorum Missionariorum que in China, Japonia, Indis, videlicet part. 1. *Historia Missionum* cap. 3. art. 1. *disse Defensionis*, oppositæ in calumnias, quibus utrumque integritatem commendatæ nitens est auctor hæreticus Theatri Jesuitici, nomen & titulum Episcopi Malacianis invenit, quemadmodum Pissol *descripta radi* iste clarissimus evidenter demonstravit, edita non ad S. D. N. Innocentium XI. Querimonia Catholica adversus imposturam tam impudentem. Demonstrat autem Tractatus ista, similia etiam esse scripta et omnia, quibus calumniæ, in Theatro isto præpositæ, & ab auctore Moralis Prædictæ Jesuitarum vitia examini creditæ, superstruuntur, velut falsissimum & nemini suspectissimum testimonium. Eum sane Tractatum apertè præterit fuisse Latuerit, quæ videtur in solidum innormatæ nevitæ tam late propagetur quam late sparsa fuit calumnia, cum universæ Ecclesiæ injuria; cui ferende tali subteriberetur justissima contra Seditios gloriant. Hi enim, cum Christiani nominari velint, pro Christiana tantæ religionis propaganda nihil agunt, nequidem in ipsi illis regionibus, quas sui commercii operosissime aperuerunt & studiosissime obligatas tenent; dum interim saluti Romanæ unionis præferebant, Græcorum infideliæ conversioni, cum infirmi labori sanguinisque impendit nec fructu minori.

CCXLIV. INNOCENTIUS XI.

*de anno
1676. 21.
Septembris.*

INNOCENTIUS XI. natione Lombardus ex civitate Como, antea Benedictus Livii Odeschalchi, Presbyter Cardinalis tit. S. Omphrii & Episcopus Novariensis, electus anno MDCLXXVI. XXI. Septembris, coronatus IV. Octobris, in Dominica, vivat diu regatque, feliciter ad Religionis exaltationem, Mahometanæque perfidie exterminium, divinitus temporis huic donatus.

Hic annorum summum Pontificatum epocham elegit habere diem suæ Coronationis, prout jam nunc communis Pontificum aliquot decessorum ceptum afferunt, quæ Doctoria inferunt idque aptius scire possunt ac debent. Aliud quod postea de optimo hoc Pontifice monemus nihil est: solum autem restat, ut cum cetera opera nostra omnia Apostolicæ Sedis censura subiecta esse oporteat, hanc imprimi in chronologia Pontificis explicando Conatum, ad suæ Sanctitatis pedes, cum humiliter eorumdem auctoritate, offeram; pridem quidem adumbrati a me captem paulatimque promovem, ad

faciem tamen duntaxat perductum, anno MDCLXXV. ac deinde iterum revocatum ad eundem, dum postremi duo Tami mensis Maii parerent prælo. Cum hic autem, atque cum appendicibus tamorum præcedentium ejusdem mensis prodierit hæc Paralipomena anno præfati MDCLXXVIII. Alteram editionem, ubi singula suis referantur, corrigendaque locis, aptandam quidem scilicet cunctis; sed hoc virescenti opus tam multum esse, ut distractis prima editionis exemplaribus necessarium vel utile sit Bibliopoli secundam parare.

KALENDARARIUM ROMANO-PONTIFICIUM

Ex *Conatu Chronico - historico,*

Super Pontificum Romanorum Catalogo.

Augustinus Oldoinus *maſter p.m. ſape in proceden-*
ti tractatu cum ſando nemine, ſemperque lau-
dandus ob inſignem quam hiſtorie Pontificie ſimul &
Eccleſiaſtica nouiſſima nauuſque operam, recognoſcen-
da, ſecupſanda, continenda, & conuſgendo Al-
phonſii Ciacconi libri, de Viſu Pontificum & Card-
inalium; collata eodem adhuc nonnulli ſe credidi,
ſecurandem Pontificum Necrologio ſancti, & bene
quæſi ræcognitionem & obiter poſt ſollicitam adeo in-
ſignem videntem; quæcum in die obitus cuiuſque ſi-
gnando, vix aliquod noui doctura erat, ſed vſtigis
Emmentſi, Cerd. Baroni ſere inſtituerunt. Tali exem-
plis communiſſis ego, qui jam ſui uerſe reſormanda Pon-
tificie Chronologia ſubſidia mihi videbat reſeſſe;
non potui non iudicare, alio Necrologio, & principis
iſtæ inhaerenti opus ſue ſis, qui hunc Cenatui meum
proberat; excipiendoque putarent. Conſui etiam
eodem labori fieri poſſe, ut idem illi haberent, per am-
oris æui die digeſſum Kalendarium, obſervatum non
ſolum qui Pontifices quæque die obſerui, ſed inſuper
qui Electi, Ordinati, Coronati, vel etiam Abdicati,
aut ſolennibus æquis in Vaticana ad S. Petrum
Baſilicæ ſepulſi Depoſiti. Huius Depoſitionis, ſive
(ut Auſtaſius loquitur) Sepulchri diem, cum die
obitus baſilicæ male conſuſum fuiſſe, ſancti ſuperque in
prima parte demoneſtravi. Datus deinde in hac ſecunde,
non condem ſemper metiorum Pontificatuum fuiſſe
Reglem; cum initio quidem Epocha doceretur a die
ſeſceptæ Ordinationis Episcopalis, etiam epus qua
non conſiſtente Pontificem, ſed Pontificis captivi, æ-
gri, vel aliter impediti ad Pontificales ſanctiſſime Vica-
rium. Cum uero æſe hic ceſſaret, æſſiſſime quo ne-
ceſſarium ſeruat perſeuerantibus, tunc ſui anni Pon-
tificatus ſuppſetur a die Ordinationis Pontificis,
quantumcumque diu poſt Electionem celebrata, nuli
ipſius Electionis habita ratione; quippe qua medum
enſuebat Pontificem conſtituere. At uero, poſtquam
exiguitate demeritis ſecularium Principum coſſa ſuis
Eccleſia iugum eorumdem excuteſce (quod partim ipſa
ſibi, partim tyranni Barbarici impoſuerat) non ba-

beredi Pontificem, niſi quam Rex vel Imperator proba-

ſet; capereſſe Cantinatoreſ Pontificiorum Catalogo-

CORR. SS. Felicio Anno 170. & Innocentii 1:
401.
II Ob. Romani, 298
III Ob. S. Anteri, 326.
IV Ob. D. Deuſſedii 616.
V Ob. S. Telephori, 128. Ob. D. S. Siricii, 385. &
Gregorii IV. 828. aique Cor. Gregorii XL. 1371.
VI Ob. D. SS. Eutyſchii, 275. & Zolimi, 417. aique
Cor. Clementis III. 1188. & Pii IV. 1160.
VII DEP. Adriani I. EL. B. Pii V. 1566. Ob. Amedei,
ante Felicio Aſtiſpæ, Genevæ 1451. & Innocen-
tius X. 1655.
VIII Ord. Theodori II. 298. Ob. Celeſtini III. 1198. &
EL. Innocentii III. 1198. Item Cor. Benediſti XII
1235. EL. Adriani VI. aſſenſia in Hiſpania, 1512.
IX Cor. Nicolai III. 1178.

X Ob. S. Melehiadis, 314. DEP. S. Agathonis, 682
Ob. S. Gregorii XI. Aſſenſi, 1376.
XI Ob. S. Hygini, 150. & Gregorii IV. 844. & A-
gapeti II. 956.
XII VEL XIX. ORD. S. Pii I. 150.
XIII PAS. S. Cleti vel Aocletii ſecundum Nos, aut 122
Septemb. Eodem die vel XIX. CORR. S. Pii, 150. ſe-
cundum Nos.
XIV CORR. S. Hygini 1328. Ob. Silſanii 708. Ord. Jo-
annis XII. 956.
XV Vacat.
XVI PAS. S. Marcelli, 310.
XVII Ob. Gregorii II. 731. CAR. S. Petri Rome, 50
XVIII ORD. V. S. Soteria pro S. Aniceto, 161. ORD.
S. Marci, 336.

Ob. Pa-

JANUARIUS.

A Ob. Paschalis II. 1118.

XX Vacat.

XX Pas. & S. Fabiani, 450. Dep. Paschalis II. 1118.

XXI El. Innocentii V. 1176.

XXII Ob. Stephani IV. 817.

XXIII Cor. Bonifacii VIII. 1195.

XXIV CONF. S. Evaristi secundum Not. 96. vel XIX.

Septembris ARO. Benedicti X. Anipapae, 1059.

XXV Ob. Paschalis I. 817.

XXVI Ob. S. Deuldedis, 619. & Theodori II. 898.

Dep. & S. Vitaliani, 672. Item Ob. & Ob. Sergii D II. 841. & 847.

XXVII Vacat.

XXIX Ob. S. Aniceti secundum Catalogos, 150. Bonifacii III. 607. Ob. Gelafii II. Cluniaci, 1119. & Pauli V. 1621.

XXX Ob. S. Felicii III. 495. El. Clementis VIII. 1599.

XXXI Ob. Silvestri, 314. Cor. Nicolai II. 1059.

El. Gelafii II. 1118.

F E B R U A R I U S.

I Vacat.

II Ob. S. Gelafii, 492. Cor. Leonis IX. 1049. & Clementis VIII. 1599. & Ob. Martini V. 1431.

III Ob. Stephani III. 772.

IV Ob. Pelagii II. 590.

V Ob. Joannis IX. 898.

B VI Ob. Julii I. 337. Clementis IV. Electioni sue affertur, 1165.

VII Ob. Sabini, 606. & Anacleti Anipapae 1238.

Dep. Pelagii II. 590. & Simoni, 708.

VIII Ob. Joannis VII. 705. & Adriani I. 772. El. Julii III. 1550. & Gregorii XV. 1621.

IX Ob. Leonis VI. 930.

X Ob. S. Simplicii, 483.

XI Vacat.

XII Ob. Innocentii III. 1198.

XIII Ob. V.S. Stephani I. pro S. Lucio I. 853. & Ob. S. Felicii III. 483. Dep. & S. Gregorii II. 731. & Ob. Lucii II. 1145.

XIV Ob. Stephani VII. 930. & Leonis VII. 936.

El. Callisti II. f. 88. Clementis 1119. & Eugenii III. 8145. Ob. Honorii II. 1130. Cor. Gregorii XV. 1621.

XV Adrianus VI. electioni sue absens consentit, 1523.

XVI CONF. S. Cleri secundum Catalogos 77.

Ob. Joannis XI. 935.

XVII El. Innocentii II. 1130. & Anacleti Anipapae 1130.

XVIII Ob. Eugenii III. 1145. Ob. Gregorii V. 999 & Eugenii IV. 1447.

XIX Ob. Joannis IX. 898.

XX F. & S. Agathonis apud Gracos.

Ob. V.S. Filii pro S. Hyppolito, 146. Ob. S. Hilarii, 467. & Julii II. 1517.

XXI CAT. & S. Petri Antiochena, 37. El. Martii IV. 1281. & Nicolai IV. 1282. Ob. Gregorii III. 731. Cor. Clementis IV. 1165. & Julii III. 1550.

Dep. & S. Siricii, 399. & Sabini, 606.

XXII Ob. Innocentii II. 1130. & Anacleti Anipapae.

Cor. Innocentii V. 1176. Ob. Martini I. al. Martini II. 884.

XXIV Ob. Gelafii II. 1118.

XXV Dep. & Felicii 3. ad S. Paulum. Cor. Nicolai IV. 1282.

XXVI Vacat.

XXVII Vacat.

XXVIII Vacat.

XXIX Vacat.

M A R T I U S.

I Ob. Adriani III. 884. & Bonif. VII. Anipapae 974.

II Ob. Benedicti IV. 900. Cor. Gregorii X. 1273.

Ob. Pelagii I. 561. Dep. & S. Simplicii, 483. Ob. Theodori II.

III Ob. S. Zachariae 751. Theodori II. 898. & Clementis VII. 1605.

C IV Ob. Constantini, 708. Ob. & S. Lucii, 1351.

Dep. Pelagii I. 561.

V Ob. S. Simplicii, 467.

VI El. Eugenii IV. 1431. & Nicolai V. 1447.

VII Vacat.

VIII ARO. Silvestri Anipapae, 1045.

IX Ob. Celestini II. 1144.

X El. Lucii II. 1144. Ob. Benedicti III. 858.

XI El. Leonis X. 1513. Cor. Eugenii IV. 1431. Ob. Bonifacii V. 626.

XXII Ob. & S. Gregorii I. 604. El. Urbani II. Terracinae, 1088. Ob. Lucii II. 1144.

XXIII Ob. Doni I. 679.

XIV Ob. Adocadi, 672.

XV Dep. & S. Zachariae, 751.

XVI El. Gregorii Anipapae 1118.

XVII Cor. Gregorii Anipapae, 1118.

XVIII Ob. Constantini, 715. & Honorii III. 1227.

XIX El. Gregorii IX. 1277. Ob. Joannis XVII. 1004.

Cor. Nicolai V. 1447. & Leonis X. 1513.

XX Ob. Victorii Anipapae, 1138.

XXI Cor. Gregorii IX. 1227.

XXII Vacat.

XXIII Ob. Julii III. 1555.

XXIV Vacat.

XXV Ob. V.S. Evaristi pro S. Anacleto, 95. Ob. Nicolai I. 858. Cor. Martini IV. 1281. Ob. Benedicti II. 686. Stephani VII. 932. & Nicolai V. 1455.

XXVI Vacat.

XXVII Ob. Gregorii XI. 1378.

XXVIII Dep. & S. Sixti III. ad S. Laurentium 440.

XXIX Ob. Stephani II. 731. Ob. Stephani IX. Florentiae, 1058.

XXX Cor. Callisti II. 1119. & sub finem mensis. Ob. Benedicti VI. 974.

XXXI Vacat.

A P R I L I S.

S Ob initium mensis, Ob. Leonis VIII. 965.

I Ob. Joannis XI. 932.

II El. Leonis XI. 1605. Cor. Silvestri II. 999.

III Ob. S. Sixti I. 117. & Honorii IV. 1287.

IV Ob. Formosi, 896.

V F. & Pii V. exordiatione Clementis X. 1672. Cor. Benedicti X. Anipapae, 1058. Ob. Clementis III. 1191.

VI Dep. & S. Sixti I. 117. & & S. Callisti I. 433. Ob.

Benedicti IV. 900. Ob. S. Symmachi, 314.

VII Ob. Alexandri VII. 1655. ARO. Felicii Anipapae, 1449.

VIII El. Urbani VI. 1378. & Callisti III. 1455.

IX El. Marcelli II. 1555. Dep. Constantini, 715.

X Cor. Marcelli II. 1555. & Leonis XI. 1605.

Ob. Gregorii XII. 1585.

XI El. Honorii IV. 1285. Ob. Bonifacii VI. 896.

Leonis

- N** Leonis X. procellus fulminis ad Lateranensem Palatium, 1513. **DEP.** **†** S. Leonis L. 461. & Doni L. 679.
- XII** EL. Celestini III. 1491. **ORD.** S. Leonis IV. 847. **ON.** **†** S. Julii, 357. & Victoris Antipapae Lucae, 1164.
- XIII** EL. Gregorii XIII. 1572. **CNA.** Victoris II. 1055. **F.** **†** S. Marini Lapud Gracos; salidie aucti CP. in exilium Cherinnam.
- XIV** **ORD.** Pelagii I. 556. & Celestini III. 1491. **ON.** Nicolai IV. 1191.
- XV** **CONF.** S. Stephani I. 355.
- XVI** **ORD.** S. Eusebii, 310. **COR.** Alexandri VII. 1655. **ON.** Stephani II. 757.
- XVII** **ON.** **†** S. Aniceti, *secundum Catalogos*, 154. *secundum Nis.*, 162. & S. Agapeti Constantinopolitani, 536.
- XVIII** **COR.** Urbani VI. 1378. **ANN.** Joannis XIV. 985.
- XIX** **ON.** **†** S. Leonis IX. 1054.
- XX** **ON.** **†** S. Soteris 17. & **F.** **†** S. Guji, **ON.** etiam S. Victoris I. 107. Theodori L. 649. Leonis VIII. 965. Alexandri II. 1073. & Clementis V. in Rocca Mauri ad Rhodanum, 1314. **COR.** Callisti III. 1455. & circa hunc diem, **ANN.** vcl. **ON.** Joannis filii Roberti.
- XXI** **AND.** Gregorii Antipapae 1111.
- XXII** **ON.** Joannis II. 515.
- XXIII** **ON.** **†** S. Guji, 196. **DEP.** Alexandri II. 1073. & EL. S. Gregorii VII. 1073.
- XXIV** **AND.** Gregorii Antipapae, 1111. **ON.** Benedicti etiam Antipapae Avenione, 1453.
- XXV** EL. Sixti V. 1585.
- XXVI** **ORD.** Joannis XV. 986. **COR.** Gregorii XIII. 1572. **ON.** Bonifacii VI. 896. & Benedicti XII. Avenione, 1342.
- XXVII** **DEP.** **†** SS. Cleti *secundum Catalogos*, 84. & Marcellini, 396. **CONF.** S. Soteris, 162. **DEP.** Stephani II. 757.
- XXVIII** **ORD.** S. Cornelii, 151. & Bonifacii V. 680. **TRAMEL.** **†** S. Anastasi, a Sergio II. curata, circa 846. **ON.** Leonis XI. 1605.
- XXIX** **ORD.** S. Gregorii II. 755. & **ANN.** Benedicti IX. 1045. item Gregorii Antipapae 1111.
- XXX** **ORD.** S. Agapeti I. 555. & EL. Clementi X. 1670.
- XXXI** **ON.** S. Hormisdas, 123. & Joannis XV. 996. **ORD.** Joannis X. 915. **ON.** Marcelli II. 1555.

MAJUS.

- A** **ORD.** Severini, 640. **COR.** Sixti V. 1585. **ON.** B. Pii V. 1571. Sub initium quoque hujus mensis facta est EL. Nicolai Antip. 1318.
- II** **ON.** S. Stephani VI. 896.
- III** **PAS.** **†** Alexandri I. 117. **ON.** Alex. V. Bononiæ, 1410.
- IV** **PAS.**
- V** **PAS.**
- VI** **CONF.** S. Pii, *secundum Catalogos*, 154.
- VII** EL. Clementis VI. 1343.
- VIII** **ON.** Bonifacii IV. 615. **DEP.** Benedicti II. 686.
- IX** **ORD.** V. S. Lini pmt. Petro, 54. & Victoris III. 1087. **CONF.** S. Anacleti, *secundum Catalogos*, 84.
- X** **PAS.**
- XI** **ORD.** V. S. Anacleti pro a Cletu, *secundum Catalogos*, 83. **COR.** Clementis X. 1670. **ON.** Paschalis I. 844.
- XII** **ON.** Silvestri II. 1003.
- XIII** **PAS.**
- XIV** **ORD.** Benedicti II. 685. **ON.** Joannis XII. 963.
- C** **DEP.** **†** S. Theodori L. 649. EL. Clementis Antipapae, 1424.
- XV** **PAS.**
- XVI** EL. Pauli V. 1605. **ON.** Joannis XXI. Viterbii, 1177.
- XVII** EL. Joannis XXIII. 1410. **ORD.** Gregorii V.
996. **COR.** B. Pii V. 1566. **ON.** Vigilii in Sicilia. 555. **COR.** Clementis Antipapae, 1415.
- XVIII** **ORD.** S. Marcelli, 908. **ON.** S. Joannis I. in carcere Ravennæ, 116. & Admodati, 677.
- XIX** **ON.** **†** S. Petri qu. Celestini V. 1196. **COR.** Clementis VII. 1341.
- XX** **ON.** Alexandri IX. 1607.
- XXI** **COR.** Honorii IV. 1185.
- XXII** **ORD.** S. Pauli I. 757. **ON.** S. Leonis II. 684.
- XXIII** EL. Pauli IV. 1555.
- XXIV** **ON.** **†** S. Urbani, 121. **ORD.** Liberii 351. & Leonis VII. 939. EL. Victoris III. anno 1286.
- XXV** **DEP.** **†** S. Urbani I. 131. & Bonifacii IV. 615.
- XXVI** **ORD.** Benedicti VII. 975. & Joannis XXIII. 1410. **ON.** **†** S. Gregorii V. 1085. & Alexandri IV. Viterbii, 1261.
- XXVII** **F.** **†** S. Eleutherii. **COR.** Pauli IV. 1555. **DEP.** S. Soteris, 171. **ON.** Marini II. alias Martinii III. 946. & Doni II. 974.
- XXVIII** **DEP.** **†** S. Joannis I. 126. & Joannis II. 535.
- XXIX** **PAS.**
- XXX** **ORD.** S. Agathonis, 679. & Benedicti V. 964. **P** **COR.** Pauli V. 1605. **ANN.** Victoris Antipapae 1138.
- XXXI** **DEP.** **†** S. Felicis I. curata a Felice II. circa annum 356.
- XXXII** **CONF.** S. Sixti I. 117. **ON.** Eugenii I. 657. **ANN.** Joannis XXIII. 1415.

JUNIUS.

- I** **C** circa initium mensis, **ANN.** Christophori, 905.
- II** **CONF.** S. Telephori, 127. & **ORD.** Agapiti II. 946. & Clementis Antipapae, 1083. **DEP.** Eugenii I. 657.
- III** **ORD.** S. Soteris, 171. **ON.** **†** S. Ansteri, 236.
- IV** **PAS.**
- V** **ORD.** Eugenii II. 844. EL. Clementis V. 1305.
- VI** **ORD.** S. Silverii, 336. & Joannis XVII. 1003.
- VII** **PAS.**
- VIII** **PAS.**
- IX** **ORD.** Sergii III. 905. & Stephani VIII. 939.
- X** **ORD.** Joannis V. 686.
- XI** **ORD.** S. Zephyrini, 198. **ON.** S. Leonis III. 816.
- XII** **PAS.**
- XIII** **ORD.** V. S. Urbani pro a Callisto, 121.
- XIV** **ORD.** S. Martinii L. 649. **ON.** Landonis 915.
- XV** **PAS.**
- XVI** **ORD.** Benedicti I. 575.
- XVII** **PAS.**
- XVIII** **ORD.** Joannis X. 915.
- XIX** **PAS.**
- XX** **ON.** **†** S. Silverii in Pontia, 578. Joannis V. 687. & Joannis X. 915. EL. Clementis IX. 1667.
- XXI** **ON.** S. Pauli L. 767.
- XXII** **ORD.** Stephani IV. 816. **ON.** Innocentii V. 1276.
- XXIII** **ORD.** V. S. Lucii pro Cornelio, 151.
- XXIV** **CONF.** S. Pontiani, 222. **ON.** Nicolai II. Florentinæ 1041. EL. Innocentii IV. 1243.
- XXV** **PAS.**
- XXVI** EL. Alexandri V. 1409. **COR.** Clementis IX. 1667. **DEP.** Admodati, 677. **CONF.** S. Pontiani 838.
- XXVII** **PAS.**
- XXVIII** **TRAMEL.** **†** S. Leonis I.

A DEP. † s. Leonis II. 684. & † s. Pauli, 767.
XXIX PAS. † s. Petri & Pauli, 65.

OXD. Innocentii IV. 1243.
XXX ORD. s. Marcellini, 966. & s. Gregorii VII. 1075.

JULIUS.

I **V** *Act.*
OXD. Se. Telephori, 117. & Melchias, 310
AND. Joannis X. 918.
III *Vocat.*
IV OB. Severini, 640. & Angeli Corarii qu. Gregorii
XII. Recinco, 1417. in die anniversario AND. fa-
82, 1415.
V ORD. Leonis VI. 929. Ob. Benedicli V. Hamburgi,
965. EL. S. Caelestinus V. 1194
VI OB. Benedicli XI. Perusii, 1304.
VII ORD. s. Lini, 65. COR. Alexandri V. 1409.
OB. Gregorii XV. 1613.
VIII OB. Adriani III. Nonascula, 885. & Eugenii
III. Tibure, 1157.
B IX EL. Anastasii IV. 1153.
X EL. Adriani V. 1276. Ob. Benedicli VII. 984. & Be-
nedicli VIII. 1014.
XI OB. † s. Pii L. secundum Catalogos 161. secundum
Nos, 155.
XII ORD. s. Felicii IV. 586. & Anastasii IV. 1157.
XIII OB. † s. Anacleti secundum Catalogos, 95. &
Sergii IV. 1012. DEP. Joannis III. 575.
XIV ORD. † s. Aniceti secundum Nos, 153. Ob. s.
Symmachii 514. † s. Leonis IV. 855. & Innocentii
III. 1216.

XV *Vocat.*
XVIII EL. Honorii III. 1216. & Ob. Joannis XVIII.
1008
XIX ORD. V. s. Callisti pro S. Zephyrino, 207. & Jo-
annis XIX. 1014. DEP. s. Symmachii, 514.
XX ORD. s. Hormisdas 514. Benedicli VIII. 1012.
XXI *Vocat.*
XXII OB. Clementis X. 1676.
XXIII AND. Clementis Antipapa, 1429.
XXIV ORD. s. Dionysii, 259. COR. Honorii III. 1216
Ob. s. Sixti III. 440.
XXV ORD. V. S. Pontiani pro s. Urbano, 230. Stephani
V. 885. & Clementis Antip. 1080. Ob. Innocentii
VIII. 1493.
XXVI CONF. S. Everisti secundum Catalogos, 95.
Ob. Pauli II. 1471. AND. Clementis Antipapa,
1429.
XXVII *Vocat.*
XXVIII DEP. † s. Victoris I. 196. TXANEL. † s. In-
nocentii per Sergium II. circa 846. Ob. Victoris II.
Florentia, 1657.
XXIX AND. s. Felicii II. 358. Ob. Urbani II. 1099. &
Urbani VIII. 1644.
XXX ORD. Vitaliani, 657. DEP. Benedicli I. 580.
XXXI *Vocat.*

AUGUSTUS.

I **O** B. s. Caelestinus, 422. & circa initium hujus
mensis, etiam Stephani VI. 897.
II PAS. † s. Stephani I. 257. DEP. Severini, 640. &
Joannis V. 877.
III OB. CONONIS, 688. ORD. Stephani IX. 1057.
IV OB. S. Cornelii 512. & Marini III. 946.
V OB. S. Corneli, Centum cellis, 252.
VI PAS. † s. Sixti II. 258. AND. s. Marini I. in Na-
ro, 654. COR. Callisti III. 1458. EL. Urbani VIII.
1623.
VII ORD. s. Sixti III. 438. & Stephani III. 768.
OB. Stephani V. 891. DEP. † s. Hormisdas, 514.
EL. Joannis XXII. 1316.
VIII *Vocat.*
IX ORD. Agapeti III. 946. EL. Sixti IV. 1471.
X EL. Alexandri VI. 1492.
XI CONF. s. Bonifacii I. 419. Ob. Joannis III. 574.
Benedicli I. 579. & Sixti IV. 1484.
XIII *Vocat.*
XIV ORD. Falchalii II. 1099. Ob. s. Sergii I. 701. &
Pii II. 1464.
XV *Vocat.*
XVI *Vocat.*
XVII COR. Joannis XIV. 984.

XVIII OB. Adriani V. Viterbii, 1296. Alexandri VI.
1503. & Pauli IV. 1559.
XIX EL. Pii II. 1458.
XX OB. Joannis XIV. 985.
XXI ORD. Joannis III. 561. Ob. Gregorii IX. 1241.
XXII *Vocat.*
XXIII CONF. s. Sixti II. 257.
XXIV OB. Nicolai III. Suriani, 1280. COX. Felicia
Antipapa Baflez, 1400.
XXV ORD. Bonifacii IV. 608. COX. Sixti IV. 1471.
OB. Alexandri III. 1181. AND. Nicolai Antip. 1330
XXVI DEP. † s. Zephyrini, 218. COR. Alexandri VI.
1493.
XXVII OB. Eugenii II. 827. & Sixti V. 1585. F. S. Li-
berii apud Gracos.
XXVIII *Vocat.*
XXIX EL. Lucii III. 1181. Urbani IV. 1261. Clemen-
tis IV. abfentis in Gallia, 1264. Innocentii VIII.
1484. COX. s. Caelestinus V. 1294. AND. Callisti An-
tipapa, 1178.
XXX ORD. Sahimiani, 604. COX. Lucii III. 1181.
XXXI ORD. V. s. Sixti II. pro s. Stephano. EL. Pauli
II. 1464. COX. Adriani VI. 1512.

SEPTEMBER.

I **E** L. Gregorii X. abfentis, 1271. ORD. Valeg-
tini, 827. & Benedicli III. 855.
OB. Adriani V. 1159.
II *Vocat.*
III ORD. s. Joannis I. 523. & † Gregorii I. 590.
COX. Pii II. 1458.
IV OB. † s. Bonifacii I. 423. COX. Urbani IV. 1261.
V COX. Joannis XXII. 1316.
VI OB. s. Soteris, 185. CONONIS, 687. Joannis XIII.
573. Vicidomini, ante acceptum Electionem de-
functi Viterbii, 1274.
VII EL. Alexandri III. 1159. ORD. Eugenii annuans

S. Martino, 614.
VIII ORD. s. Leonis I. 440. Ob. s. Gelasii, 496. &
Anastasii II. 498. DEP. † s. Sergii I. 701.
IX COX. Pauli II. 1464.
X DEP. † s. Hilari, 462.
XI ORD. s. Victoris I. 186. & Romani, 897.
XII PAS. S. Cleti vel Anacleti ant 12. Januarii secun-
dum Nos. Ob. Innocentii VI. 1162. COX. Inno-
centii VIII. 1484.
XIII ORD. s. Symmachii, 498. Ob. Honorii I. 678.
XIV OB. Adriani V. 1512.
XV OB. Victoris III. Callisti, 1087. ORD. Anastasii I
496

- A 496. Urbani VII. 1385. & EL. Innocentii X. 1614.
 XVI TRANSL. Φ S. Cornelii ex Centumcellis, 1521.
 ORD. S. Celsitioi I. 423. EL. Joannis XXI. 1376.
 O. S. Martini in Cherfone, 655. Benedicti IV. 900. & Clementis Antipapæ Avenione, 1394.
 XVII *Vocat.*
 XVIII O. Φ S. Leonis IV. 855.
 XIX ORD. S. Evaristi, *secundum Nos vel XII Septembris*, 966. item Formosi, 891.
 XX DER. \dagger S. Agapini Romæ, 1366. & \dagger S. Martini CP. in Blucernis, 653. O. Joannis IV. 642. EL. Clementis Antipapæ, 1376. ORD. Alexandri III. 1159. Con. Joannis XXI. 1376.
 XXI EL. S. D. N. INNOCENTII XI. 1676. DER. Concordis, 688.

OCTOBER.

- I O. R. D. V. S. Alexandri I. pro S. Evaristo, 108. & S. Damiani, 366. Coa. Joannis XIII. 963
 B O. Bonifacii IX. 1404.
 II DER. S. Eusebii, 310. Coa. Sergii IV. 1009. O. Urbani IV. Petulii, 1166.
 III ORD. V. S. Telephori pro S. Sixto I. 126. & Celsitioi II. 1143.
 IV ORD. Doni I. 677. & Anastasii III. 912. ORD. Innocentii X. 1644. S. D. N. INNOCENTII XI. 1676. & Victoris Antipapæ, 1139.
 V ORD. V. S. Hygini pro S. Telephoro, 126. VI *Vocat.*
 VII O. Φ S. Marci, 336.
 VIII CON. S. Melchiasii, 310. ORD. Joannis VI. 702. Con. Pi. III. 1503.
 IX VEL S. O. Clementis II. Bambergæ, 1047.
 X CONF. S. Lucii, 1521. O. Valentini, 840.
 XI CONF. S. Clementis I. *secundum Catalogo*, 67. O. Bonifacii VIII. 1303.
 XII DER. S. Felicis IV. 539. Honorii I. 638. Joannis IP. 642. O. Celsitioi IP. 1241.
 XIII EL. Pauli III. 1534.
 XIV DER. Φ S. Callixti I. 122. O. Bonifacii II. 532.
 XV O. Urbani VI. 1389. & Gregorii XIX. 1591.
 XVI *Vocat.*
 XVII EL. Bonifacii II. 533. EL. Innocentii VIII. 1404.
 XVIII DER. Joannis VII. 707. O. Pi. III. 1503.
 XIX ORD. S. Leonis II. 681.
 XX CONF. S. Urbani I. 122. O. Bonifacii III. 607. & Urbani III. Fectarie, 1187.
 XXI EL. Gregorii VIII. 1187.
 XXII EL. Benedicti XI. 1303.
 XXIII EL. Urbani V. absens in Palestina, 1261. O. Stephani VIII. 942.
 XXIV O. S. Marcellini, 304.
 XXV DER. S. Bonifacii I. 415. & Bonifacii V. 616. ORD. Gregorii VIII. 1187.
 XXVI PAS. Φ S. Evaristi, 108.
 XXVII EL. Celsitioi IP. 1241. CONF. Bonifacii II. 530. Decretum Electionis Iuscriptum absentes, Urbanus V. 1261. & S. Gregorii X. 1271. Coa. Benedicti XI. 1503.
 XXVIII EL. Honorii Antipapæ, 1061.
 XXIX *Vocat.*
 XXX O. S. Pontiani, in Sardinia, 1235. O. S. Leonis I. 461. EL. Innocentii IX. 1591.
 XXXI O. Joannis XVII. 1003. EL. Julii II. 1503. Coa. Clementis Antipapæ, 1378. Item O. Doni II. 975 hoc mense, sed incerto die.

NOVEMBER.

- C I *Vocat.*
 II ORD. Innocentii VII. 1404. EL. Bonifacii IX. 1389. Benedicti Antipapæ, 1394.
 III ORD. Theodori, 642. Coa. Celsitioi IV. 1241. Pauli III. 1534. & Innocentii IX. 1591.
 IV *Vocat.*
 V CONF. S. Alexandri I. 102.
 VI Con. Urbani V. 1262. O. Innocentii VII. 1406
 VII *Vocat.*
 VIII DER. \dagger S. Desiderii, 619. O. Joannis XIX. 1013.
 IX ORD. Benedicti IX. 1033.
 X CONF. Bonifacii II. 530. O. Gregorii III. 741. & Pauli III. 1591.
 XI ORD. Bonifacii IX. 1389. EL. Martini V. 1417.
 XII TRANSL. Φ S. Martini a Constantiopolis. ORD. S. Hilari. 461. DER. Bonifacii III. 607. O. Nicolai I. 867.
 XIII ORD. Martini II. alias Martini III. 943.
 XIV Coa. Clementis V. 1305. Bonifacii IX. 1389. & Benedicti Antipapæ, 1394. ORD. Leonis IV. 935
 XV *Vocat.*
 XVI ABD. S. Clementis *secundum Nos* 1. & REST. S. Cleti, jam Anacleti *secundum Nos*; 83.
 ABD. S. Silvestri, 137.
 XVII *Vocat.*
 XVIII DER. Anastasii II. 398. EL. Felicis Antipapæ absentes, 1439. O. Leonis V. 904.
 XIX TRANSL. Φ S. Pontiani ex Sardinia, circa 137. ORD. S. Zachariæ, 741. EL. Clementis VII. 1513.
 XX O. S. Felicis I. abdicat in fove Prædilecto, 365.
 XXI DER. \dagger Gelsii, 496. Con. Martini V. 1417.
 XXII CONF. S. Symmachii 498. ORD. S. Anseri, 435. Vigili, 537. & S. Sergii I. 688.
 XXIII PAS. Φ S. Clementis in Cherfone, sub Trajano Imp. 107.
 XXIV *Vocat.*
 XXV O. Adriani II. 872. Anastasii III. 914. & Lucii III. Verone, 1185. EL. Nicolai III. 1277. ORD. Christophori, 904.
 XXVI O. Siricii, 398. EL. Urbani III. 1185. ORD. Pelagii II. 579. & Clementis VII. 1503. Coa. Julii II. 1503.
 XXVII DER. \dagger Gregorii III. 741.
 XXVIII *Vocat.*
 XXIX O. Clementis IV. Viterbi, 1268.
 XXX EL. Gregorii XII. 1406.

DECEMBER.

- 1 O B. S. Agathonis, 681. & Leonis X. 1531
 11 Ob Anastasii IV. 1154.
 131 Abd. S. Cleti, *secundum Nos*, 73. Ord. Joannis IV. 650.
 17 El. Adrianj IV. 1154. Ord. Landonis, 614
 Ob. Joannis XXII. Avenionne, 1334.
 V CONF. S. Clementis I. *secundum Nos*, 73. Ord. S. Anastasii I. 398. Cor. Adriani IV. 1154. & Gregorii XII. 1406. El. Gregorii XIV. 1590.
 Abd. Joannis XII. 963.
 VI Ord. Leonis VIII. 963. Ob. Clementis VI. Avenione 1352.
 VII Ob. Innocentii IV. 1254.
 VIII Pas. † S. Eutychiani, 182. Cor. Urbani III. 1185. & Gregorii XIV. 1590. Ob. Pii IV. 1565.
 B IX DEF. † S. Melchiadis. 314. Ob. S. Damas, 384. & Clementis IX. 1669.
 X Vacat.
 XI DEF. † S. Damas, 384. Ord. S. Fabiani, 236
 Ob. Callixti I. 1124.
 XIV Ord. V. S. Sixti I. pro S. Alexandro, 116. Adriani II. 867. & Joannis VIII. 882.
 XV Ord. V. S. Aniceti pro S. Hygini, 148. S. Caij 183. & Honorii II. 1124.
 XVI Vacat.
 XVII Ob. S. Zofimi, 418. & Gregorii VIII. Filiberti Felix Antipapatum accepit, 1429.
 XVIII El. Innocentii VI. 1353.
 XIX El. Clementis III. 1187. Oap. Joannis II. 512. Ob. Urbani V. Avenione, 1370.
 XX Abd. S. Clementis, *secundum Catalagos*, 77. Ob. S. Zephyrini, 217. El. Benedicti XI. 1324.
 XXI Ob. S. Innocentii I. 416.
 XXII Pas. Felix I. 274. Abd. S. Coelestini V. 1294. Ob. Baldassaris Cossa, qu. Joannis XXIII. Florentis, 1419.
 XXIII Ord. Marini I. al. Marini II. 882.
 XXIV Ep. Bonifacii VIII. 1294.
 XXV Quid. S. Sylvestri, 707. Ob. Adriani I. 793.
 Cor. Clementis II. 1046. El. Alexandri IV. 1254.
 XXVI CONF. S. Callixti I. 217. Ob. † S. Dionysii, 269. & DEF. † S. Zozimi, 418. El. Pii IV. 1559.
 XXVII Ord. S. Leonis II. 793. Cor. Alexandri IV. 1254. Abd. Gregorii VI. 1046.
 XXVIII Ord. V. S. Felicii I. pro S. Dionysio, 268. DEF. S. Dionysii, 269. Cor. Honorii II. 1124. El. Urbani III. 1185.
 XXIX Ord. A. Bonifacii I. 418. Cor. Benedicti VII. 975
 XXX El. Gregorii XI. 1370. Oap. Silvestri Antipapa, 1049. Ob. Innocentii IX. 1591.
 XXXI Ob. † S. Silvestri, 333. & S. Vitaliani, 671.

INDEX PONTIFICALIS

Ordine Alphabetico digestus

AD TOTUM CONATUM

CHRONICO-HISTORICUM.

*Præ numerus Ordinem Sessionis, secundus Nominis, tertius Initium, quartus finem Pontificatus per
annos & menses, quintus denique paginam designat. Hinc ultimo additus
Asteriscus * ad Partem secundam remittit.*

A in prima serie Antipapas; a in quarta notas Abdicantes vel Abdicatos.

oid.	Nomen	Initium	Finis	Pag.	oid.	Nomen	Initium	Finis	Pag.
77	Adeodatus	677 Mart. 4	677 Mart. 15	102	167	Caelestinus 2	1143 Sept. 16	1144 Mart. 9	* 10
79	Adeodatus	775 Febr. 9	775 Mai. 15	124	177	Caelestinus 3	1191 Apr. 12	1192 Jan. 8	* 31
108	Adrianus 1	867 Dec. 4	872 Nov. 15	140	181	Caelestinus 4	1243 Oct. 17	1241 Nov. 25	* 37
113	Adrianus 3	882 Mart. 1	885 Jul. 8	145	191	Caelestinus 5	1294 Jul. 5	1292 Dec. 11	* 69
171	Adrianus 4	1154 Dec. 2	1159 Sept. 3	* 23	209	Cajus	183 Dec. 16	1295 Apr. 23	* 40
188	Adrianus 5	1276 Jul. 10	1276 Aug. 18	* 57	171	Callistus 1	217 Dec. 26	212 Sept. 18	* 17
213	Adrianus 6	1512 Feb. 16	1512 Sept. 14	155	163	Callistus 2	1119 Febr. 14	114 Dec. 11	* 14
19	Agapetus 1	935 Apr. 29	936 Apr. 17	79	A	Callistus 3	1067 Aug. 1	1179 Aug. 29	* 16
113	Agapetus 2	947 Jan. 6	961 Jan. 11	160	113	Callistus 3	1455 Apr. 8	1458 Aug. 6	* 12
81	Agatho	629 Mart. 29	681 Dec. 3	103	223	Chiliphor.	904 Nov. 25	905 Jan. 19	* 19
7	Alexander 1	108 Nov. 5	1171 Mai. 3	20	3	Clement 1	67 Oct. 11	76 Dec. 18	* 17
158	Alexander 2	1068 Sept. 10	1073 Apr. 20	125	14	Idem	73 Oct. 5	82 Dec. 26	* 28
173	Alexander 3	1119 Sept. 7	1181 Aug. 15	* 85	15	Clement 2	1206 Dec. 25	1247 Oct. 9	* 186
181	Alexander 4	1154 Dec. 25	1161 Mai. 25	* 49	A	Clement 3	1030 Jul. 15	1101	* 1
208	Alexander 5	1250 Jan. 26	1250 Mai. 3	* 108	176	Clement 3	1187 Dec. 19	1191 Apr. 5	* 21
218	Alexander 6	1592 Aug. 13	1593 Aug. 18	* 41	185	Clement 4	1265 Feb. 6	1268 Nov. 19	* 13
241	Alexander 7	1615 Apr. 7	1665 Mart. 10	* 162	197	Clement 5	1305 Jan. 5	1324 Apr. 20	* 20
5	Anacletus	84 Mai. 9	91 Jul. 15	* 19	200	Clement 6	1328 Mart. 5	1351 Dec. 6	* 86
A	Anacletus	1130 Febr. 17	1132 Febr. 7	* 19	A	Clement 6	1358 Sept. 20	1394 Sept. 16	* 101
43	Anastasiu 1	398 Dec. 5	401 Dec. 14	65	A	Clement 7	1424 Mai. 14	1429 Jul. 25	* 117
51	Anastasiu 2	1065 Sep. 15	1068 Sept. 8	68	123	Clement 7	1525 Nov. 19	1529 Sept. 25	* 166
113	Anastasiu 3	912 Oct. 4	914 Nov. 25	115	135	Clement 8	1595 Jan. 30	1601 Mar. 3	* 161
170	Anastasiu 4	1151 Jul. 9	1154 Dec. 2	* 23	142	Clement 9	1667 Jan. 20	1669 Dec. 9	* 162
11	Anicetus	150 Jan. 19	154 Apr. 17	22	143	Clement 10	1670 Apr. 29	1676 Jul. 21	* 163
al. 11	Idem	151 Jul. 16	162 Apr. 27	22	143	Clement 10	67 Sept. 17	73 Dec. 3	* 18
20	Anicetus	135 Nov. 22	136 Jan. 3	32	14	Idem	77 Febr. 16	84 Apr. 26	* 117
B					14	Anicetus	86 Nov. 16	96 Septem. 26	* 118
64	Benedictus 1	575 Jan. 16	579 Aug. 15	87	90	Conflantius	708 Mart. 4	715 Mar. 18	* 116
83	Benedictus 2	685 Mai. 14	686 Mar. 15	102	A	Conflantius	767 Jan. 18	768 Jul. 29	* 113
106	Benedictus 3	855 Sept. 3	858 Mart. 20	131	11	Cornelius	251 Apr. 17	252 Aug. 5	* 14
119	Benedictus 4	900 Mart. 3	904 Sept. 16	149	D				
151	Benedictus 5	964 Mai. 29	964 Jan. 20	163	19	Damasus 1	1068 Oct. 17	384 Decem. 10	* 177
157	Benedictus 6	971 Sept. 12	974 Dec. 14	166	193	Damasus 2	1048 Jul. 17	1048 Aug. 8	* 128
159	Benedictus 7	975 Apr. 25	984 Jul. 10	167	20	Decidius	616 Jan. 4	619 Jan. 16	* 95
148	Benedictus 8	1012 Jul. 10	1014 Jul. 10	230	26	Diogenes	595 Jul. 24	599 Decem. 16	* 31
191	Benedictus 9	1033 Dec. 9	1048 Jul. 17	182	80	Dionis 1	679 Oct. 4	679 Mart. 13	* 103
A	Benedictus 10	1058 Apr. 5	1059 Apr. 11	194	138	Dionis 2	974 April. 26	974 Oct.	* 167
196	Benedictus 11	1103 Oct. 11	1104 Jul. 6	* 69	E				
199	Benedictus 12	1134 Dec. 10	1148 Apr. 25	* 85	11	Eusebius 1	171 Jan. 3	185 Sept. 6	* 16
44	Bonifacius 1	1418 Dec. 29	1431 Sept. 4	65	6	Evastus	95 Jul. 16	1 Dec. 16	* 29
57	Bonifacius 2	1503 Sept. 29	1512 Oct. 14	77	77	Engenius 1	654 Sept. 7	657 Mai. 31	* 101
68	Bonifacius 3	1607 Jan. 29	1607 Oct. 10	93	101	Engenius 2	824 Jan. 5	827 Aug. 17	* 128
69	Bonifacius 4	1608 Jan. 15	1615 Mai. 8	94	169	Engenius 3	1145 Febr. 24	1153 Jul. 8	* 211
71	Bonifacius 5	1620 Apr. 11	1626 Mart. 11	95	111	Engenius 4	1431 Mart. 6	1447 Febr. 18	* 128
114	Bonifacius 6	1666 April. 27	1666 Apr. 25	146	31	Eusebius	120 April. 16	310 Sept. 26	* 46
143	Bonifacius 7	1685 Jan. ...	1685 Oct. ...	169	18	Eutychianus	270 Jan. 6	283 Decem. 8	* 20
195	Bonifacius 8	1794 Dec. 24	1795 Oct. 11	* 67	F				
205	Bonifacius 9	1819 Nov. 2	1804 Oct. 1	* 102	21	Fabianus	235 Dec. 11	240 Jan. 2	* 32
C					27	Felix 1	270 Jan. 1	274 Decem. 24	* 38
45	Caelestinus 1	1125 Sept. 25	1138 Aug. 1	65	F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F					F				
F									

AD CATALOGUM PONTIFICUM.

533

ord.	Nomen	Initium	Finis	Pag.
R				
116	Romanus	497 Sept. 12	498 Jan. 1	148
S				
67	Sabinianus	604 Aug. 30	606 Febr. 7	91
86	Sergius 1.	688 Nov. 21	701 Aug. 14	111
104	Sergius 2.	744 Jan. 27	747 Jan. 27	130
111	Sergius 3.	925 Jan. 9	925 Dec. 6	153
147	Sergius 4.	1002 O.S. 2	1012 Jul. 13	179
73	Severinus	540 Maii 1	540 Jul. 4	98
60	Silverius	536 Jan. 6	537 Nov. 16	79
34	Silvester 1.	514 Jan. 31	535 Dec. 31	47
144	Silvester 2.	1092 Apr. 2	1093 Maii 13	176
A.	Silvester	1024 Dec. 30	1025 2 Mar. 8	181
49	Simplicius	467 Martii 5	481 Febr. 10	67
40	Sisicius	385 Jan. 5	398 Nov. 16	59
89	Sisinus	707 Dec. 25	708 Jan. 13	113
8	Sixtus 1.	117 Maii 31	127 Apr. 3	10
25	Sixtus 2.	257 Aug. 23	258 Aug. 6	37
46	Sixtus 3.	431 Aug. 7	440 Jul. 24	63
116	Sixtus 4.	1471 Aug. 9	1484 Aug. 11	139
131	Sixtus 5.	1585 Apr. 14	1590 Aug. 27	159
13	Soter	162 Apr. 16	171 Apr. 12	21
24	Stephanus 1.	255 Apr. 15	257 Aug. 2	36
El.	Stephanus	751 Mart. 6	752 Mart. 10	121
91	Stephanus 2.	751 Mart. 29	757 Apr. 16	122
96	Stephanus 3.	798 Aug. 7	772 Febr. 3	123
99	Stephanus 4.	816 Jun. 21	817 Jan. 11	126
11	Stephanus 5.	885 Jul. 15	891 Aug. 7	144
115	Stephanus 6.	896 Maii 1.	897 Aug.	147
117	Stephanus	930 Febr. 14	932 Mart. 15	157

ord.	Nomen	Initium	Finis	Pag.
132	Stephanus 8.	939 Jan. 9	942 O.S. 23	119
158	Stephanus 9.	1017 Aug. 3	1018 Mart. 19	191
15	Symmachus	498 Sept. 13	514 Jul. 16	68
T				
9	Telephorus	117 Jan. 1	118 Jan. 5	31
71	Theodorus 1.	642 Nov. 3	649 Apr. 10	100
117	Theodorus 2.	898 Jan. 8	898 Jan. 27	148
V				
101	Valentinus	817 Sept. 2	817 O.S. 10	119
EL.	Vacedomin.	1276 Sept. 5	1276 Sept. 6	158
15	Victor 1.	186 Sept. 21	196 Apr. 20	26
155	Victor 2.	1055 April. 13	1057 Jul. 28	191
160	Victor 3.	1087 Maii 1	1087 Sept. 15	199
A.	Victor	1138 Martii 16	1138 Maii 19	19
A.	Victor	1140 O.S. 24	1164.	15
61	Vigilius	537 Nov. 23	557 Maii 27	81
78	Vitalianus	517 Jul. 30	621 Dec. 31	102
18	Urbanus 1.	223 O.S. 20.	231 Maii 24	27
161	Urbanus 2.	1288 Mart. 11.	1299 Jul. 29	200
174	Urbanus 3.	1481 Nov. 26.	1487 O.S. 20	139
184	Urbanus 4.	1161 Aug. 29	1162 O.S. 2	51
202	Urbanus 5.	1162 O.S. 31	1170 Dec. 19.	51
209	Urbanus 6.	1178 Apr. 8	1189 O.S. 15	55
212	Urbanus 7.	1590 Sept. 25	1590 Sept. 27.	160
239	Urbanus 8.	1613 Aug. 6	1644 Jul. 29.	163
Z				
91	Zacharias	741 Nov. 29	753 Mart. 3	110
16	Zephyrinus	198 Jan. 11	217 Dec. 20	26
43	Zosimus	417 Jan. 6	428 Dec. 17	60

SYNOPSIS CHRONOGRAPHICA ROMAN. PONTIFICUM

Secundum Catalogos.

Secundum Baronium.

or- do.	Pontificis Nomen	Ordination. An. Men. D.	Sedis An. M. D.	Obitus An. Men. D.	Vac. M. D.	Electionis An. Men. D.	Sedis An. M. D.	Obitus An. Men. D.	Vac. M. D.
1	Petrus	10 Januari 18.	15 5 11	65 Januari 29.	0 9 45	Januari 18.	14 5 11	69 Januari 29.	0 9 45
2	Linus	61 Julii 7.	1 1 17	67 Septemb. 1.	0 17 69	Julii 7.	11 1 17	80 Septemb. 1.	7 2 4
3	Clement.	67 Octobris 11	9 1 13	76 1 Dec. 22	4 24				
4	Eletus.	77 Febru. 16	7 1 11	82 Aprilis 26.	0 13				
5	Lincolnes.	84 Mali 9	11 3 5	95 Julii 13.	0 11				
10	Clement.	67 Septemb. 27	6 1 7	73 1 Dec. 5	0 1 80	Septemb. 27.	11 7 1	93 Aprilis 26.	0 1 80
11	Clement.	74 Decemb. 5	9 1 11	83 1 Nov. 16.	0 0 93	Mali 18.	9 1 11	102 Novemb. 23.	4 10
12	Clement.	81 Novemb. 16	11 1 11	96 1 Sept. 13.	0 9 103	Aprilis 3.	9 1 11	113 Julii 13.	0 9 103
13	Evastiflor.	91 Julii 26	11 3 1	108 Octob. 16	0 9 113	Julii 26.	9 1 11	121 Octobris 16.	0 9 113
14	Alexander.	108 Novemb. 5	8 5 19	117 Mali 3	0 17 121	Novemb. 13	10 5 19	131 Mali 3.	0 17 121
15	Sitatus.	117 Mali 31	9 10 4	127 Aprilis 3.	1 29 131	Mali 28	9 10 4	141 Aprilis 6.	1 29 131
16	Telephorus.	127 Julii 2	10 7 4	138 Januari 5.	0 7 142	Aprilis 9.	11 5 4	152 Januari 5.	0 7 142
17	Hyginus.	138 Januari 13	11 11 30	150 Januari 11	0 7 154	Januari 13.	11 11 30	162 Januari 11.	0 7 154
18	Anicetus.	150 Januari 19	4 3 15	154 Aprilis 17.	0 18				
19	Pius.	154 Mali 6.	7 1 6	161 Julii 18.	0 14				
20	Pius.	160 Januari 19	1 5 13	164 Julii 11.	0 4 158	Januari 19.	9 5 13	167 Julii 11.	0 4 158
21	Anicetus.	161 Julii 26	8 9 1	162 Aprilis 17	0 18 167	Julii 26.	8 9 1	171 Aprilis 18.	0 18 167
22	Isidor.	162 Aprilis 26	8 11 18	171 Aprilis 22	1 11 175	Mali 4.	3 11 18	179 Aprilis 22.	1 11 175
23	Eusebius.	171 Julii 3.	14 3 4	181 Septemb. 6.	1 4 179	Mali 3.	15 3 4	184 Mali 3.	1 4 179
24	Callistus.	186 Septemb. 11	10 7 10	196 Aprilis 20	13 21 194	Janii 1.	9 7 10	198 Julii 28	0 13 194
25	Zephyrinus.	196 Julii 11	19 6 10	17 Decemb. 20	0 5 103	Aug. 8.	18 6 10	211 Aug. 8.	0 5 103
26	Callistus.	197 Decemb. 16	4 9 3	223 Septemb. 28	0 21 221	Septemb. 2.	5 9 3	236 Octobris 14.	0 21 221
27	Urbanus.	223 Octobris 10	8 7 5	231 Mali 24	0 30 226	Octobris 21.	6 7 5	243 Mali 25.	0 30 226
28	Pontianus.	231 Julii 26	4 3 3	235 Septemb. 28	1 14 233	Janii 24.	4 3 3	247 Novemb. 19	1 14 233
29	Anteros.	235 Novemb. 21	0 1 12	236 Januari 3	11 7 237	Decemb. 3.	0 1 12	238 Januari 3.	11 7 237
30	Fabianus.	236 Decemb. 11	13 1 18	250 Januari 2	6 1 238	Januari 16	13 1 18	253 Januari 2.	6 1 238
31	Cornelius.	251 Aprilis 27	1 3 10	253 Aug. 5	0 66 254			255 Septemb. 14	0 66 254
32	Lucius.	253 Octobris 20	2 4 31	255 Martii 4.	1 10 257	Octobris 19.	1 4 31	257 Martii 4.	1 10 257
33	Severus.	255 Aprilis 15	2 3 18	257 Aug. 2	0 16 257	Aprilis 9.	3 3 18	260 Aug. 2.	0 16 257
34	Sitatus.	257 Julii 3	0 11 1	258 Aug. 6	11 19 260	Aug. 24.	0 11 1	261 Aug. 6.	11 19 260
35	Dionysius.	259 Julii 24	10 5 3	269 Decemb. 26	0 5 261	Septemb. 11	3 5 3	273 Decemb. 26.	0 5 261
36	Felix.	270 Januari 4	3 11 12	274 Decemb. 21.	0 15 272	Decemb. 31	1 3 11	275 Mali 3.	0 15 272
37	Eutychianus.	275 Julii 16	8 11 3	283 Decemb. 8.	0 7 274	Janii 4.	8 11 3	284 Decemb. 8.	0 7 274
38	Cajus.	283 Decemb. 16	12 4 7	296 Aprilis 22	3 7 281	Decemb. 17	12 4 7	298 Aprilis 22.	3 7 281
39	Marcellinus.	296 Julii 30	8 3 5	304 Octobris 24	3 21 296	Mali 3	7 3 5	304 Aprilis 26	3 21 296
40	Murcellus.	308 Mali 18	1 6 3	310 Januari 18.	3 0 304	Novemb. 21	1 6 3	309 Januari 18.	3 0 304
41	Eusebius.	310 Aprilis 16.	0 5 11	320 Septemb. 26	9 11 309	Februarii 5	2 7 16	311 Sept. 26.	9 11 309
42	Melchiodus.	310 Octob. 8.	0 3 3	314 Januari 20.	10 11 311	Octobris 3	0 3 3	312 Decem. 10	10 11 311
43	Silvester.	314 Januari 21	2 11 1	325 Decemb. 31	0 17 314	Febr. 1.	2 11 1	321 Decem. 31	0 17 314
44	Marcus.	325 Aprilis 18	0 9 10	336 Octobris 7.	3 19 326	Februarii 14	0 9 10	336 Octobris 6	3 19 326
45	Julius.	337 Februarii 6	15 2 7	343 Aprilis 12	1 11 338	Octobris 16	15 2 7	341 Aprilis 12	1 11 338
46	Liberius.	343 Mali 23.	14 4 0	366 Septemb. 23	0 7 351	Mali 8.	14 4 0	367 Septemb. 9	0 7 351
47	Felix 2.	355	3 1	358 Julii 29	.. 355				
48	Damasus.	366 Octobris 1.	18 2 10	382 Decemb. 10.	0 15 367	Septemb. 15	17 2 10	382 Decemb. 10.	0 15 367
49	Siricius.	382 Januari 5.	13 10 21	398 Novemb. 26	0 8 381	Januari 12.	13 10 21	398 Novemb. 26	0 8 381
50	Anastasi.	398 Decemb. 5	3 0 10	401 Decem. 14	0 17 398	Mali 14.	4 0 10	401 Aprilis 27	0 17 398
51	Innocentius.	401 Januari 6.	14 11 21	416 Decem. 11	0 15 401	Mali 17	15 11 21	416 Julii 28	0 15 401
52	Zosimus.	417 Januari 6.	1 11 11	418 Decem. 17	0 11 417	Aug. 19	1 11 11	418 Decem. 16	0 11 417
53	Bonifacius.	418 Decemb. 29	4 8 7	423 Septem. 4.	0 11 418	Decem. 28	4 8 7	423 Octobris 25	0 11 418
54	Callistus 2.	423 Septemb. 16	8 10 17	431 Aug. 1.	0 5 423	Novem. 3.	8 10 17	431 Aprilis 6	0 5 423
55	Sitatus 3.	431 Aug. 7.	7 11 18	440 Julii 4.	1 14 431	Aprilis 27	7 11 18	440 Mali 28.	1 14 431
56	Leo.	440 Septemb. 8.	1 12 1	461 Octobris 30	0 6 440	Mali 10	1 12 1	461 Aprilis 11.	0 6 440
57	Hilarius.	461 Novem. 22.	5 10 4	467 Februarii 21.	1 1 461	Novem. 22	6 9 10	467 Septem. 10	1 1 461
58	Simplicius.	467 Martii 5	11 6 18	483 Februarii 10	2 1 467	Septemb. 20	11 6 18	483 Martii 2.	2 1 467
59	Felix 3.	483 Februarii 31	8 11 18	492 Januari 30	3 1 483	Mali 8.	8 11 18	492 Februarii 25	3 1 483
60	Gelasius.	492 Februarii 21	4 7 7	496 Septemb. 8	0 6 492	Mali 2.	4 7 7	496 Decem. 21.	0 6 492
61	Anastasi 2.	496 Septemb. 25	2 11 15	498 Septem. 8.	0 4 496	Septemb. 15	11 15 15	498 Septem. 8.	0 4 496
62	Symmachus.	498 Septemb. 19	11 4 4	514 Julii 16.	0 3 498	Novem. 23	11 4 4	514 Julii 19.	0 3 498
63	Hormisdas.	514 Julii 20.	9 16 13	523 Aug. 4	0 8 514	Julii 26.	9 16 13	523 Aug. 6.	0 8 514
64	Joanna.	523 Septemb. 3	9 16 16	526 Mali 18	4 11 523	Aug. 13	9 16 16	526 Mali 27.	4 11 523
65	Felix 4.	526 Julii 12.	1 11 30	530 Septem. 25	0 3 526	Julii 24	4 11 30	530 Octob. 12.	0 3 526
66	Joannicus.	530 Septem. 29	0 26 5	532 Octob. 24	1 4 530	Octob. 16.	1 0 5	532 Octob. 17.	1 4 530
67	Joannes 2.	532 Decemb. 29	2 4 3	535 Aprilis 21	0 7 531			535 Julii 26	0 7 531

SYNOPSIS CHRONOGRAPHICA ROMAN. PONTIFICUM

Secundum Catalogos.

Secundum Hieronymum.

Or- da.	Pontifici Nomen	An.	Men. D.	A	M	D	An.	Obitus	Vac.	Electio	A	M	D	An.	Obitus	Vac.
59	Agapetus.	535	April. 29.	0	11	536	April. 17.	1	19	535	536
60	Silverius.	536	1	5	537	Novemb. 26.	0	5	536	6	540	0
61	Vigilius.	537	Novemb. 23.	17	5	538	Mail. 17.	10	16	540	16	555
62	Pelagius.	538	April. 13.	4	10	539	Mail. 1.	5	18	555	4	559	4
63	Joannes 3.	539	Aug. 11.	11	11	540	Aug. 11.	10	3	559	Julii 27.	12	11	572
64	Beodictus.	540	4	1	541	3	13	573	Mail. 16.	4	3	577	3
65	Pelagius 2.	541	Novemb. 16.	10	2	542	Febr. 4.	6	19	577	Novemb. 11.	11	3	590	Febr. 8.	6
66	Gregorius.	542	Septemb. 3.	13	6	543	Mail. 11.	1	17	590	Septemb. 3.	13	6	604	Mail. 11.	5
67	Sabinianus.	543	Aug. 30.	1	5	544	Febr. 7.	11	11	604	Septemb. 1.	0	1	605	Febr. 19.	11
68	Bonifacius 3.	544	Januar. 29.	0	8	545	Octob. 20.	10	4	605	Febr. 11.	0	8	606	Novemb. 10.	10
69	Bonifacius 4.	545	Aug. 21.	6	8	546	Mail. 8.	7	16	607	Septemb. 18.	6	8	614	Mail. 31.	5
70	Deudedit.	546	Januar. 4.	3	0	547	Januar. 26.	11	0	614	Novemb. 13.	1	11	617	Novemb. 31.	1
71	Bonifacius 5.	547	April. 27.	1	10	548	Mail. 11.	6	16	617	Decemb. 24.	7	10	625	Octob. 15.	6
72	Honorius.	548	Septemb. 12.	11	11	549	Septemb. 13.	19	17	625	Mail. 13.	11	5	638	Octob. 12.	19
73	Severinus.	549	Mail. 1.	0	2	550	Mail. 4.	4	28	639	539	Aug. 12.	4	
74	Joannes 4.	550	Octemb. 3.	1	9	551	Septemb. 20.	1	13	639	Decemb. 31.	1	9	641	Octob. 14.	1
75	Theodorus.	551	Novemb. 3.	5	5	552	April. 20.	1	24	641	Novemb. 25.	7	5	649	Mail. 4.	7
76	Marcus.	552	Jan. 14.	6	1	553	Aug. 6.	3	1	649	Jan. 1.	5	4	654	Novemb. 11.
77	Eugenius.	553	Septemb. 7.	1	8	554	Mail. 31.	1	19	654	554	Jan. 2.	1	
78	Vitalianus.	554	Jan. 30.	4	5	555	Decemb. 31.	1	13	654	Aug. 11.	11	4	659	Jan. 17.	1
79	Adeodatus.	555	Mail. 14.	5	2	556	Mail. 18.	7	2	659	April. 9.	7	2	676	Jan. 26.	4
80	Donus.	556	Octob. 4.	1	5	557	Mail. 13.	2	15	676	Novemb. 3.
81	Agathus.	557	Mail. 29.	1	6	558	Decemb. 1.	10	17	677	3	681	Jan. 10.	1
82	Leo 3.	558	Octob. 19.	1	7	559	Mail. 25.	11	20	681	Aug. 15.	0	10	684	Jan. 28.	1
83	Benedict. 1.	559	Mail. 14.	0	10	560	Mail. 15.	1	15	684	Aug. 11.	0	8	685	Mail. 8.	3
84	Joannes 5.	560	Jan. 10.	1	0	561	Jan. 20.	1	18	685	Jan. 1.	1	0	686	Jan. 1.	3
85	Conon.	561	Septemb. 8.	0	11	562	Aug. 30.	3	13	686	Octob. 20.	0	11	687	Octob. 13.	2
86	vergius.	562	Novemb. 21.	13	8	563	Aug. 14.	1	13	687	Decemb. 27.	13	8	701	Septemb. 9.	1
87	Joannes 6.	563	Octob. 8.	1	1	564	Decemb. 21.	1	17	701	Octob. 29.	3	1	705	Jan. 10.	1
88	Joannes 7.	564	Febr. 18.	3	7	565	Septemb. 24.	0	3	705	Mail. 1.	3	7	707	Octob. 18.	3
89	Simplicius.	565	Decemb. 15.	0	4	566	Jan. 13.	1	19	708	Jan. 18.	0	0	708	Febr. 7.	0
90	Constantin.	566	Mail. 4.	7	0	567	Mail. 18.	0	40	708	Mail. 1.	6	1	714	April. 9.	11
91	Gregorius 1.	567	Jan. 28.	15	8	568	Jan. 17.	0	31	714	Mail. 21.	16	8	731	Febr. 11.	0
92	Gregorius 3.	568	Febr. 19.	10	8	569	Novemb. 20.	0	8	731	Febr. 16.	10	9	741	Novemb. 28.	0
93	Zacharias.	569	Novemb. 13.	0	3	570	Mail. 7.	0	15	741	Decemb. 6.	10	3	751	Mail. 15.	0
94	Stephanus.	571	Mail. 6.	0	3	572	Mail. 10.	751	Mail. 17.	0	0	751	Mail. 19.	0	
95	Stephanus 1.	572	Mail. 19.	5	0	573	April. 16.	1	5	751	Mail. 10.	5	0	757	Apr. 16.	1
96	Paulus.	573	Mail. 21.	10	1	574	Jan. 11.	13	16	757	Mail. 28.	10	1	767	Jan. 11.	13
97	A. Constantinus.	574	Jan. 28.	1	1	575	Jan. 29.	0	8	767	1	1	768
98	Seraphus 1.	575	Aug. 7.	3	1	576	Febr. 3.	0	5	768	Aug. 5.	3	1	772	Febr. 1.	0
99	Hadrianus.	576	Febr. 9.	23	10	577	Decemb. 15.	0	1	772	Febr. 9.	23	10	791	Decemb. 16.	0
100	Leo 3.	577	Decemb. 17.	5	5	578	Jan. 11.	0	10	791	Decemb. 27.	10	5	816	Jan. 11.	0
101	Stephanus 3.	578	Jan. 25.	0	7	579	Januar. 22.	0	2	816	Jan. 21.	0	7	817	Jan. 25.	0
102	Palchalis.	579	Januar. 25.	7	3	580	Mail. 11.	0	24	817	Jan. 28.	7	3	824	Mail. 14.	0
103	Eugenius 2.	580	Jan. 5.	3	1	581	Aug. 27.	0	4	824	Mail. 19.	3	1	827	Aug. 11.	0
104	Valentinus.	581	Septemb. 1.	0	40	582	Octob. 20.	1	15	827	Aug. 11.	0	10	827	Septemb. 20.	0
105	Gregorius 4.	582	Januar. 5.	16	0	583	Jan. 11.	0	15	827	Septemb. 24.	16	0	843	Septemb. 24.	4
106	Sergius 1.	583	Januar. 27.	3	0	584	Jan. 27.	1	15	844	Febr. 10.	3	1	847	Apr. 12.	0
107	Leo 4.	584	April. 12.	3	6	585	Julii 17.	1	15	847	April. 11.	8	3	851	Julii 17.	0
108	Benedictus 2.	585	Septemb. 1.	1	6	586	Mail. 10.	0	14	851	Aug. 6.	1	6	858	Febr. 16.	1
109	Nicolaus.	586	Mail. 25.	9	7	587	Novemb. 11.	1	1	858	April. 4.	9	6	867	Novemb. 13.	9
110	Hadrianus 2.	587	Octemb. 14.	4	13	588	Novemb. 15.	0	18	867	Decemb. 23.	4	10	872	Novemb. 1.	1
111	Joannes 8.	588	Decemb. 14.	10	0	589	Decemb. 15.	0	7	872	Decemb. 11.	10	0	882	Decemb. 15.	0
112	Martinus 2.	589	Decemb. 13.	1	1	590	Febr. 13.	0	6	882	Decemb. 28.	1	0	882	Jan. 18.	0
113	Adrianus 3.	590	Mail. 1.	1	4	591	Julii 8.	0	16	884	Januar. 20	1	3	885	Mail. 9.
114	Stephanus 5.	591	Julii 15.	6	0	592	Aug. 7.	0	1	885	891	
115	Formosus.	592	Septemb. 19.	4	6	593	April. 4.	0	6	891	4	6	896	Decemb. 14.
116	Bonifacius 6.	593	April. 11.	0	0	594	April. 15.	0	6
117	Stephanus 6.	594	Mail. 1.	1	3	595	Aug. 11.	1	896	300
118	Thomas.	595	Septemb. 17.	0	1	596	Jan. 2.	0	5	901
119	Theodorus 2.	596	Jan. 8.	0	0	597	Jan. 29.	0	8	901
120	Joannes 9.	597	Febr. 5.	1	0	598	Febr. 17.	0	11	901	3	0	911
121	Benedictus 4.	598	Mail. 12.	4	6	599	Sept. 16.	0	6	905	907

SYNOPSIS CHRONOGRAPHICA ROMAN. PONTIFICUM

Secundum Catalogos.

Secundum Baranum.

Ordo.	Pontificis Nomen	Ordination.		Sedis		Obitus		Vac.	Electiois		Sedis		Obitus		Vac.	
		An.	Men. D.	A.	M/D	An.	Men. D.		M/D	An.	Men. D.	A.	M/D	An.		Men. D.
110.	Leo 5.	904	Septemb. 3.	0	0 40	904	Novem. 18.	0	1	907	1 10	907
111.	Christophor.	904	Novem. 25.	0	6 0	905	1 Janu.	0	1	907	7	908
112.	Sergius 3.	905	Janu. 9.	7	3 16	913	Decemb. 6.	0	9	907	910
113.	Anasth. 3.	911	Octob. 4.	1	1 22	914	Novem. 25.	0	8	920	914
114.	Lando.	912	Decemb. 4.	0	6 11	915	Janu. 14.	0	3	933	911
115.	Joannes 10.	919	Janu. 18.	14	0 3	929	Janu. 10	0	14	933	918
116.	Leo 6.	919	Julii 5.	7	0 5	930	Febr. 9.	0	4	937	929
117.	Stephanus 7.	930	Februar. 14.	1	1 11	933	Martii 25.	0	6	959	931
118.	Joannes 12.	931	April. 1.	1	10 15	935	Febr. 16.	8	19	931	936
119.	Leo 7.	935	Februar. 15.	3	6 10	939	Maii 14.	0	15	936	939
120.	Stephanus 8.	939	Janu. 9.	3	4 15	942	Octob. 25.	0	10	940	945
121.	Martius 3.	943	Novem. 15.	3	6 14	946	Maii 26	0	6	943	946
122.	Agapetus 2.	946	Janu. 2.	9	7 10	956	Janu. 11.	0	1	946	951
123.	Joannes 12.	956	Januar. 15.	7	10 11	965	1 Decemb. 5.	0	0	955	964
124.	Leo 8.	963	Decemb. 6.	0	1	963	1 Febr.
125.	Joannes 13.	964	Februar.	0	1	964	Maii 15.	0	14
126.	Benedict. 5.	964	Maii 19.	0	1	964	1 Janu.
127.	Leo 8.	964	Janu.	0	9	965	April.
128.	Benedictus 5.	965	Maii	0	1	965	Julii 5.	2	15	965	965 Julii 4.
129.	Joannes 13.	965	Octob. 1.	6	11 6	972	Septemb. 6.	0	15	965	Octob. 2.	6	11 5	972	Septemb. 6.
130.	Benedictus 6.	972	Septemb. 23.	1	6	974	Martii 2.	1	973	974
131.	A. Bonifacius 7.	974	Martii 29.	0	0 1	974	April. 2.
132.	Dionis 2.	974	April. 16.	0	6	974	Octob.	6	973	Octob.	0	3	973	Janu.
133.	A. Item Bonif. 7.	974	Octob.	0	5	975	Apr. 1.
134.	Benedictus 7.	975	April. 15.	9	1 15	984	Julii 10.	1	8	975	984 Julii 10.
135.	Joannes 14.	981	Octob. 19.	0	8	981	Janu.	0	984	985 Aug. 20.
136.	Bonifacius 7.	981	Januar.	0	11 0	985	Decemb.	4	985	Aug. 10	0	4	985	Decemb.
137.	El. Jo. F. Robert.	981	Decemb.	0	4	986	April.	0	11
138.	Jo. 15. al. 16.	981	April. 15.	10	0 6	996	April. 10.	0	16	985	Decemb.	10	0 12	998	Maii 7.
139.	A. Jo. 16. al. 17.	996	Maii 17.	1	9 1	999	Febr. 18.	1	14	996	Janu. 14.	1	8	4	999	Febr. 18.
140.	Gregorius 5.	997	Maii	0	10	997	Martii	0	0	995
141.	Silvester 2.	999	April. 1.	4	1 11	1003	Maii 13.	0	14	977	1003
142.	Jo. 17. al. 18.	1003	Janu. 6	0	4 16	1003	Octob. 31.	4	18	1003	1003
143.	Jo. 18. al. 19.	1003	Martii 19.	5	4 0	1019	Julii 18.	1	13	1003	Novemb. 10.	5	8	1009	Julii 18.
144.	Vergilius 4.	1009	Oct. 1	2	9 13	1015	Julii 13	0	8	1009	Aug. 31.	1	8 13	1015	Oct. 15.
145.	Benedictus 8.	1012	Julii 10	11	11 11	1014	Julii 10	1	1	1012	1014 Febr. 18.
146.	Jo. 19. al. 20.	1014	Julii 19.	9	3 11	1035	Novemb. 8.	1	1	1014	Martii ...	9	8	1035	Novemb. 8.
147.	Benedictus 9.	1035	Decemb. 9.	11	1041	1 Decem.	0	1035	1044
148.	A. Silvester 3.	1044	Decemb. 30.	0	0 65	1045	1 Martii 8.	0	0	1044	1044
149.	Benedictus 9.	1045	Martii 8.	0	1 12	1045	1 April. 18.	0	1045	1044
150.	Gregorius 6.	1045	April. 18.	1	7 10	1046	1 Decem. 17	0	7	1044	1046 Decemb.
151.	Clemens 1.	1046	Decem. 25.	0	9 16	1047	Octob. 9.	0	19	1046	1047 Octob. 9.
152.	Bonifacius 9.	1047	Novemb. 8.	0	8 10	1048	1 Julii 17.	0	10	1047	1048
153.	Damasus 2.	1048	Julii 17	0	0 13	1048	Aug. 8.	6	3	1048	1048
154.	Leo 9.	1049	Febr. 21	5	1 8	1054	Apr. 19	11	14	1049	Febr. 12.	5	1 8	1054	Apr. 19.	11 14
155.	Victor 3.	1055	Apr. 15	2	3 16	1057	Julii 28	0	1	1055	April. 13.	1	3	1057	Julii 28.	0 5
156.	Stephanus 9.	1057	Aug. 3.	0	7 17	1058	Martii 29	0	6	1057	Aug. 3.	0	7 17	1058	Martii 29.
157.	Benedict. 10	1058	Apr. 5.	0	9 20	1059	1 Jan. 14	0	6	1058	1059
158.	Nicolaus 2.	1059	Januar. 11	1	4 15	1061	Janu. 15.	3	5	1059	1061 Jan.
159.	Alexander 1.	1061	Septemb. 10	11	6 12	1073	Apr. 20.	2	1	1061	Oct. 1.	11	6 12	1073	Apr. 20	0 0
160.	Gregorius 7.	1073	Janu. 30	11	10 16	1085	Maii 15	23	15	1073	April. 23.	12	1 3	1085	Maii 14.	12 0
161.	Victor 4.	1085	Maii 11.	0	3	7 1087	Sept. 15.	1	15	1086	Maii 24.	1	3	12 1087	Septemb. 16.	1 4
162.	Urbanus 2.	1088	Martii 12.	11	4 18	1099	Julii 29.	0	15	1088	Martii 12.	11	4 18	1099	Julii 29.	0 13
163.	Paschalis 1.	1099	Aug. 14	12	5 5	1118	Januar. 18.	0	12	1099	Aug. 12.	12	5 4	1118	Januar. 18	0 0

SYNOPSIS CHRONOGRAPHICA ROMAN. PONTIFICUM

Secundum novam a die Electionis Epocham, hactenus durantem.

Etiā notat, bujusque, an Coronationis Anniversario immoveat in Bullis annus Pontificatus.

N. ord.	Pontificis Nomen	Electionis & Coron.			Sedis		Mortis & Sepulchri		Loc. & Ecclesia	Vac.	
		An.	Men. D.	Men. D.	A.	M.	D.	Ab.		M.	D.
163	Gelasius 2.	1118	Januarii 31.	Februarii 24.	0	11	29	1119	Clusium	in ecclesia monasterii	0 15
164	Gregorius 1.	1118	Martii 16.	quidem 17.	3	1	3	1121	in C. Fumani	interitum quo anno	0 0
165	Callixtus 1.	1119	Febr. 14.	Martii 10.	1	9	18	1124	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
166	Innocentius 1.	1119	Februarii 16.	quidem 28.	1	10	11	1130	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
167	Anacletus.	1120	Februarii 17.	quidem 23.	13	7	8	1143	Roma	in Basil. Lateranen.	1 8
168	Victor.	1120	Februarii 17.	quidem 23.	7	11	21	1138	Roma	in Laterano	0 0
169	Celestinus 1.	1121	Martii 16.	quidem 20.	0	3	14	1138	in Basil. Lateranen.	0 0
170	Eugenius 1.	1121	Martii 10.	quidem 12.	0	11	4	1145	Roma	in Basil. Lateranen.	0 0
171	Hadrianus 4.	1121	Februarii 14.	quidem 18.	8	4	25	1153	Roma	in Basilica S. Petri	0 0
172	Alexander 3.	1121	Julii 9.	quidem 12.	1	4	23	1154	Roma	in Basilica Lateran.	0 1
173	Victor.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
174	Callistus.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
175	Gregorius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
176	Clementis 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
177	Callixtus 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
178	Innocentius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
179	Hadrianus 4.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
180	Gregorius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
181	Callixtus 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
182	Innocentius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
183	Hadrianus 4.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
184	Callistus.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
185	Gregorius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
186	Callixtus 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
187	Innocentius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
188	Hadrianus 4.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
189	Callistus.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
190	Gregorius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
191	Callixtus 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
192	Innocentius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
193	Hadrianus 4.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
194	Callistus.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
195	Gregorius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
196	Callixtus 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
197	Innocentius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
198	Hadrianus 4.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
199	Callistus.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
200	Gregorius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
201	Callixtus 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
202	Innocentius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
203	Hadrianus 4.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
204	Callistus.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
205	Gregorius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
206	Callixtus 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
207	Innocentius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
208	Hadrianus 4.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
209	Callistus.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3
210	Gregorius 1.	1121	Septemb. 7.	quidem 20.	11	11	19	1181	Roma	in Basil. Lateranen.	0 3

SYNOPSIS CHRONOGRAPHICA ROMAN. PONTIFICUM

Secundum novum a die Electionis Episcopum, hactenus durantem.

Ubi * notat, hujusque, an Coronationis Anniversario immoretur in Bullis annus Pontificatus.

N. ord.	Pontificis Nomen	Electio et Coron.		Sedis		Mortis & Sepulchri		Ver.
		An.	Men. D.	A. M.	D. An.	Men. D.	Locus & Ecclesia	
A	Cleomeas	1424	Mail 14	1425 Mai 17	4	10	1429 Julii 16	0 0
111	Engerolus 4	1431	Martii 6	* Martii 11	15	21	1447 Februar. 18	0 25
A	Felix	1439	Decemb. 17	1440 An. 14	8	7	1449 3 Aprilis 7	0 0
112	Nicolaus 5	1447	Martii 6	* Mar. 19	8	0	1451 Martii 24	0 14
113	Callistus 3	1451	April. 8	* April. 20	3	3	1458 Augusti 6	0 11
114	Pius 2	1458	Augusti 19	* Septemb. 3	5	11	1464 Augusti 14	0 16
115	Paulus 2	1464	Augusti 31	* Septemb. 9	6	10	1471 Julii 26	0 15
116	Sixtus 4	1471	* Aug. 9	* Aug. 25	13	0	1484 Augusti 11	0 16
117	Innocentius 8	1484	* Aug. 29	Septemb. 11	7	10	1492 Julii 25	0 16
118	Alexander 6	1492	* Aug. 11	Augusti 26	11	0	1503 Augusti 18	3 3
119	Pius 3	1503	Septemb. 23	Octob. 8	0	17	1503 Octob. 18	0 11
120	Julius 2	1503	Octob. 31	* Nov. 26	9	3	1513 Febr. 21	0 17
121	Leo 10.	1513	* Martii 11	* ejusdem 19	8	8	1513 Decemb. 21	1 14
122	Adrianus 6.	1522	Februar. 16	* Aug. 31	1	6	1523 Septemb. 14	2 4
123	Clemens 7.	1523	Novem. 19	* ejusdem 26	10	7	1534 Septemb. 25	0 16
124	Paulus 3	1534	Octob. 23	Novem. 3	15	0	1549 Novem. 10	1 28
125	Julius 3	1550	Februar. 8	* ejusdem 22	5	1	1555 Martii 23	0 16
126	Marcellus 2	1555	Apr. 9	* ejusdem 20	0	22	1555 Aprilis 30	0 11
127	Paulus 4	1555	Mail 23	* ejusdem 26	4	2	1559 Augusti 8	4 7
128	Pius 4	1559	Decem. 26	1560 Jan. 6	5	11	1565 Decemb. 9	0 28
129	Pius 5	1566	* Januar. 7	* ejusdem 27	6	3	1572 Mail 1	0 11
130	Gregorius 13	1572	* Martii 13	* ejusdem 25	13	10	1585 Aprilis 20	0 13
131	Sixtus 5	1585	* Apr. 14	Mail 1	5	4	1590 Augusti 27	0 18
132	Urbanus 7.	1590	Septemb. 15	0	13	1590 Septem. 27	1 15
133	Gregorius 14	1590	Decemb. 5	* ejusdem 8	0	16	1591 Octobris 15	0 14
134	Innocentius 9	1591	Octob. 30	* Nov. 3	0	1	1591 Decemb. 30	1 0
135	Clemens 8	1592	* Jan. 30	Februar. 9	13	1	1605 Martii 3	0 19
136	Leo 11.	1605	* Aprilis 1.	* ejusdem 10	0	26	1605 Aprilis 27	0 18
137	Paulus 5	1605	* Maii 16.	* ejusdem 29	15	8	1611 Januarii 28	0 11
138	Gregorius 15	1611	Febr. 9	* ejusdem 14	3	4	1623 Julii 7	0 19
139	Urbanus 8	1623	* Aug. 6	Septemb. 20	11	24	1644 Julii 19	1 16
140	Innocent. 10	1644	Septemb. 15	* Octob. 4	10	3	1655 Januarii 7	3 0
141	Alexander 7	1655	* April. 7	* ejusdem 12	11	16	1667 Mail 20	1 0
142	Clemens 9	1667	Julii 20.	* ejusdem 26	1	5	1669 Decem. 9	4 19
143	Cleomeas 10	1670	April. 29.	* Maii 11	6	2	1676 Julii 23.	2 4
144	Innocent. 11	1676	Sept. 21.	* Octob. 4				

Utique in anno piarum.

INDEX MATERIARUM.
ET DISSERTATIONUM.

PRELATIO, de hujus tractationis occasione ac scopo, servanda Baronio reverentia, quorundam terrarum Elcosio pemptuendis pag. 1.

APPARATUS PRÆVII PARS PRIOR, continens
Eacrtationes & Epistolæ, Christi Genealogiam,
& Chronologiam (notas et P. 2)

EXERCITATIO THEOGENEALOGICA, de
Christi Patre utrumque ejus, & Consanguineorum atque
Affinum Stirpem. ibid.

§. IV. Iosephi & Mariæ matrimonium, ex lege ocellarium meo in gradu conjugii contractum.

§ V. Josephi Genealogia duplex apud Mattheum
& Lucam. & Christi ex utraque processio. 9

§ VI. Reptomilliones digne a Salomonidis ad Nathanaelas translata: ex his Christi parentes secundum matremque lineam. 10

§ VII. Eorumque Fratres Domini vocentur in Evangelis, sanctique Precursoris, cum eodem Domino consanguinitas vel affinitas. 14

EXERCITATIO THEOCHRONOLOGICA.
G. Henricum, qui Christus anno aet. Aerae commo-
nis mortuus, & quinquagesimo aut illam aetate feode-
rat. c8.

§ 1. An recte statueretur Christus passus Duobus Geminis Consulibus, & viis Kalendas Aprilis? A ibid.

§ 11. Quomodo reliqua vita Christi dicta lectione sit apranda. 19.

§ 31. Dicitur iocunditia confirmatur et rebus post Christi passionem genis. 34.

PETRI FOSSINI EPISTOLÆ CHRONOLOGICÆ, de Anno Nativitatis, Baptismi, ac Mortis Christi, diversam ab Henſcheniana ſententiam adſtruentes. 27.

Ep. I. Negans alteri anno quam auctor. vulgaris.
Ex posse Christi mortem aptari. *Ibid.*

PARADOXON N. *Alexandri*. De quinquennio
Helleniano arte vulgarum *Æræ*, composu-
it cum sapientia, de crucifixione anno æræ, ejusdem
Æræ. 10.

C. EP. II. Confirmans, contra Natalem Alexandrum, fuisse baptizatum Christum anno præcisè trigésimo ut vulgaris Aeg. sic etiam ætatis loc. 34.

EP-III. Respondens tribus Henricheniani quatuor
oli ante vulgarem Aeram ponendi arguuntis 17.

CONSULTATORIA TRES, ad eundem Petrum Possinum.

EP. I. Super annq Christi trigefimo apud Locam,
& Evangelicæ historie principio eade ordinando.

EP. II. An dato, quod Christus integro anno ante
 initium Æra vulgaris sit natus, possit Magorum Ad-
 ventus in ætatem ejusdem anni & Baptismus in eam-
 dem partem anni rati. conferri?

EP. III. pgo majori illustratione Prioris, ostendens
ibi dista valere, sine quoque apud, sine nate apud vult a-
tam gram nate Christus dicatur.

APPARATUS PRÆVII PARS POSTERIOR
continens antiquiores Pontificum Catalogos, partim
ante hac impressos cum Actis Apostolicis, partim ex Mss.
vel aliunde nunc additos.

PRÆFATIO HENSCHENIANA de arte, an-
dote, ac stylo istorum Catalogorum. 16.

I CATALOGI PARS. I. eique, respiciens portu
Catalogi secundi generis S. Pontianum. 59

PARS II. in quatuor Sectiones pro varietate Anthe-
rum & stylis divisa, cujus respondens portio Catalog
Secundi usque ad Liberum 61.

PROSECUTIO CATALOGI II. a Liberio usque
ad Felicem III. 64.

CATALOGUS III. usque ad Stephanon II. per-
ductus, ex antiquis membranarum Palarinis Bibliotheca Va-
ticana, collatisque Codicibus Aethiopicis. 67

NOMINA APOSTOLICORUM usque ad Vigili-
um, ac postea usque ad Joannem VI. continuata, ex
Papii membrana nigra, tussata cum gemino Ad. Curjoni:
6. 70.

CONTINUATIO ex lib. H⁸. Eccl. Odessei P¹ralis.
NICOLAI MANIACUTI enumeratio metrica
lunorum Pontificum, usque ad Alexandrum III. ab
Omnib. Beatus in Mt. Leticianis m¹ra. ibid.

CONATUS CHRONICOHISTORICI PARS
I. A. S. Petroni (ex ad Pontificem na. Zicharism II)

PREFATIO de vulgari Pontificum iconibus,
Abditi enim sacrum in fidei fidem antiquitate. 74

Hinc persequamur Pontifices singuli, cum suis quibusdam Chronologicis Summaris & brevis illius Summaris demonstratione, quo ad primos nemini quae dies, caeteris Pontificis & Interpontificis assignatus. Commentariis autem illis quatuor intermiscemus nunc, ad Pontificum Historiam spectantes; quae ubi proficuerint tractationem reguntur. peculiari inflammatione Differtationi, ipsi Pontificum series hoc ordine inserta.

DISSERTATIO I, Chronologia Henrichiana

4. *Actum S. Petri, ab Ascensione Christi usque ad ipsius
Apostoli passionem, profecta Roma Nervae, atque ad
anno 65. vulgaris Aera, & in Hensherii Sententia ann.
37. 189 Salvaronia morte. ibid.*

DISSERTATIO II. De Sede S. Petri Antiochena
in quacunque de anno Crucifixionis sententia; deque ipsi
titio posita in Urbe Roma Cathedra; sit necne usque ad
annum 50. dilata; probatur ibi annis duodecim 15. m.

DISSERTATIO III. De singulari Primatu S. Petri prae universalis Ecclesiae, supra Apostolos aliosque sanctos S. Paulum, item aliqui etiam in Urbe Romano Cosopolitum & Cosopolitum. Ex postulo Exortatione P. C. L. Petri de Maris, Regis in Cataloniae te reatendi, postulo vero Episcopis Consecratis & Archiepiscopis propriis Tolosani, non autem Parisiensis Nominis; ad intelligendum, quomodo Romani Pontifices, et auctoritate Petri & Pauli Apostolorum, procedere se dicunt. Ro.

DISSERTATIO IV. de tribus Episcopis, a S. Petro pro Urbe Roma ordinatis, deque Vicariis Pouchicalibus, tam ipsius quam aliorum plurium sacerdotum, tempore persecutionis utiliter ac pios negotios in-
venis. 82.

³ Clement, in quo *Agendarum Decretalium* initium

DISSERTATIO V. Sententia Heulchenii de Or-

ordinatione, Pontificato, abdicatione & tempore obitus S. Clementis sub imperio Trajani. *ibid.*

4 Cletus, rei afflicta seque formula, Salutem & Apostolicam benedictionem ante Epistolas imperpetuam.

§. Anaclicus, juxta Henschenium, Catalogi, 17

ANAMNESIS, de Cleto & Anacleto, sunt in
multorum opulente uno eodemque & recte post Pe-
trum Clemente, sit ut Cleto Pearlsit ut infarium drosia
primum esse federit; & hoc tam Philosophus regis: quae
obli-

A abdicante, Clemens; quo similiter, propter Domitiani consanguinitatem, redente, Pontificatum re-
sumpsit Cletius, ex hoc evocato forte adeptus nomen
Anacleiti quo Anacleiti. 95

7 Alasoder, anno 108. cuius *Alia immerito suspi-*
da Baronius habuit. 94

DISSERTATIO VI. Chronologia fundata in ve-
tustis Catalogis, ex Adis S. Alexandri ab Henrich-
nio confirmator. 95

8 Sixtus, anno 117. 95. de cuius translationibus vi-
di. ibid.

6 Telephorus, anno 127. cuius Vitam, seu potius
Carmelitica Palastologia epistemon, a Zegero Paulo Carme-
litica composuit, Adis Januarii inseruisse parvulus Bol-
landam videtur. 98

10 Hyginus, anno 138. cui, sicut et aliis sequenti-
bus pluribus afflita decretata. ibid.

11. Et 12. Anicetus et Pius iuxta Catalogos; iuxta
Hegesippum, itemque Cr. Pius et Anicetus, an. 150
circa quas propositiones Notus Historicus, et si solummodo
addiderit Divinatam, ad Plurimum Aniceto praepandam,
ne necesse Catalogi Ceteros quodammodo serventur. 99

DISSERTATIO VII. Alia IV. de die Natalis seu
Depositionis veterem Pontificum, notata in Hiero-
nymiano Martyrologio, diffundenda que a die Eleve-
ntis seu Celsus vel Translatio, sub nomine Sepultura
notata in secundo Catalogo et apud Anacleitum. 103

13 Soler, anno 162. cuius Pontificatum, nec non In-
cepitum Probi refringere traditur Baronius fide, ne in sua
nominat hactenus probato caluho, pergeret iustione aberran-
te communi temporum ratione. 105. Offendit ergo Hen-
richinius legationem Martynam Lugdunensem ad Eleven-
tum, cum Sacris monumentis huc transferre. ibid.

14 Eleutherus, anno 171 — 15 Victor anno 186

16 Zephyrinus, anno 198. 103. cuius Decretum ex-
plicatur. ibid.

17 Callistus anno 217. — 18 Urbanus an. 225. qui
offenditur fuisse Patrem primigeni Catalogi. 104. et secon-
dam in hoc — 19 Pontianus, an. 231. 105

DISSERTATIO VIII. al. V. An inter Sanctos
Pontificum et Anterum locus esse possit Cyslico Un-
fula? et probatur hic agere commentitius esse, atque
Cytianus Hierosolymitanus Cruxi Domitiana inde,
quem tamen Crucifixum Ordo suum in Terra sancta Fan-
daturum credi pulsant. Agitur idem de Argumenti oc-
casione universalis efficacia in ejusmodi quatuoribus;
qua efficacia tantummodo pluribus posita exemplis. Praepa-
ratur denique conjectura de tempore et modo Usulani Mar-
tyrii. 105. et seqq.

20 Anicetos anno 235

21 Fabianus an. 236 Longior post utriusque mortem
Vacatio Sedis, ejusque causa indicatur, Confirmatur
etiam quod Fabianus Philippus imperator baptizaverit
112. 113. Cornelius, anno 251. 113.

DISSERTATIO IX. al. VI. Quo loco modo ac
tempore obierit S. Cornelius, et docetur quod sub Gal-
le et Polycarpo; Cereusque in exilio, ideoque meritis
sui Martyrii duci non autem Roma decedisse sub De-
cio, ne habetur ex falsis Alia. 114

23 Lucius, anno 252. Martyr sub Valeriano, Chri-
stianorum hujus, jam inde ab anno 250. dum adhuc vive-
ret Decius, contra quem sensit Baronius. 114.

24 Stephanus anno 255. circa quem notata Henrich-
nio sententia; ubi de rebus Translationibus et Carme-
ritis in Urbem, an Urbe Transm. et Trans Pijus 115. 116

25 Sixtus II. anno 257. post quem vacante Sede dicun-
tur Presbyteri profuisse. 116

26 Dionysius anno 259.

27 Felix anno 270. 117. 118.

DISSERTATIO X. ecclesia S. Felicis via Porten-

sisque sit; corpus eiusque sub Gregorio XIII. in-
veniam, Primio, an Secundo? 118. Et hoc quidem

Primi potius esse videtur, a Secundo translatum in orbi-
tam, per hanc via Aurelia constitutam, qua nbi fuerit
ante quorundam, adeoque diversa sit ecclesia ea, qua olim
S. Felicis, nunc S. Pancratii dicitur via Torrens. 119

28 Eustychianus anno 275. Lammis, an Lucensis? 120

29 Cyprianus anno 283. Torrens Legimus baptizatum. ibid.

30 Marcellinus anno 296. quem longa sinita Vacatio
propter servitium persecutionis. 121.

DISSERTATIO XI. al. VII. de S. Marcellini In-
spira et Penitentia, unde orta, et un vera opinio: con-
cluditurque pro negativa, et fidesita Sinensis Synodi
Alia reprobanda. 121. Obiit ex auctoritate Nitali Pa-
pa et Brevarii Romanis modo servatur. 124

31 Marcellus anno 308. cuius Episcopium corrigitur
et explicatur. 125.

32 Eusebius anno 310. ubi notatur Eusebii Casaria-
ni, circa ejus decessum, vigentia. 126

33 Melchisedech anno 310. ubi additur, non omni Pon-
tificis ejusque ad Hyginum, et mox minus usque ad Sil-
vestrum, Martyres obisse. ibid.

34 Silvester anno 314. solutus pignorum clau, et qui-
dem curata, sed evocantem simpliciter, cuius solutum
refertur ad Imperatorem Constantium, per insinuationem
supposititiam Donat. avocando afflita scilicet. 127

DISSERTATIO XII. expenditur et refutatur
vulgata narratio de lepra Constantini Magni; etque
per baptismum a Silvestro collatum purgata. Ex Te-
st. de Alia Sanctorum Marti 128.

DISSERTATIO XIII. De magna tabula Basilicam
Lateranensem in Urbem, et adscriptis in S. Silvestro
Indulgentiis; aliisque similibus, et S. Sebastianum,
et in Vaticano: qua omnes retentis aevi esse monstran-
tur, ex ipso quibus notatur testimonio. 129.

DISSERTATIO XIV. Icones Constantini Magni
et Helox mitti, ea eorum nominis ab Alexandro
Wilhelmus illustrant; secundum quas scripta eorum-
dem imaginis, offerantur fuisse Pontificis Cavalitatis
in Tabula. Et Tom. 5. Marti 136.

36 Marcellus anno 326. 136.

37 Julius anno 337 — 37 Liberius anno 357. agere
et priores omnes Sanctis adscriptis 138. In hoc autem fun-
tur Primus Catalogus, et continetur Secundus, non
sine apertis incomplicentis, inde in Romanam Brevia-
rium translatis, nec tamen diffundendis; uti ut diffun-
dendis erant indultis a Baronio, Brevarii Testimonis de
Pontificis sua propria Chronologia optante. 139

38 Felix II. anno 355. cuius totius Pontificatus Pon-
tificatus Liberii continetur. 140.

DISSERTATIO XV. al. IX. Utrum vere Roma-
nus Episcopus fuerit hic Felix: et indicatur fuisse salu-
tem Episcopus Pisanus, ex consensu Liberii, atque post
hoc iurisdictionem agere a multis Pontifex.

DISSERTATIO XVI. al. al. Obiit quod parum
verosimiliter idem Felix Martyr obisse dicatur creden-
dumque. 143

39 Damasus, anno 266. cui additur.

DISSERTATIO XVII. al. al. de anno mortis
ejus, et quibusdam antiquis Epistolis. 145

40 Silicis, anno 385. cuius Episcopium explicatur,
Epistola supposita refutatur. 146. 147.

41 Anastasius, anno 398. cui supposita Epistola ali-
qua, et Translatio ejus Episcopii innotuit. 148.

42 Innocentius, anno 402. cuius Epistola non male
additur Consolatur corpus an se Parisi amittitur. ib.

43 Zolimus, anno 417. cuius ex Epistolis fluctuat
ratio temporis. 149. Et de Trinitate aliquid additur. ibid.

44 Bonifacius, anno 418. hujus Episcopium, alteri
Synonymum perperam adscriptum. 150.

45 Celestinus, anno 423. ibid.

46 Sixtus III. anno 432. cui afflita iudicium in causa
Psychiatrici Ep. Hierosolym. nunquam invenendi, et qua-
dam corrigenda circa eum 151.

- A** 47 Leo, an. 440. *hujus erat Sermo, si non ipse die Ordinationis, non tamen ejusdem Anniversarii, sed in O-Bana habitus.* 123. *Agitur de variis ei adscriptis diebus, & nominis, qui patris Tertulliani.* 153. *Blasphemat Episcopatum habuit, exhibens formam corporis anno 1580. sepe 154. & an. 1580. sepe, quoniam ibid.*
- 48 Hilarius, an. 461. qui ad huc R. E. Archidiaconus Canonum Paschalem a Victoria Aquitana, max. Episcopo Comensis fuit, prout. 154-155
- 49 Simplicius, an. 467. — 50 Felix III. an. 483. S. Gregorii Magni. *Arant, in Martyrologio confusus cum Quirto.* 155. 156.
- 51 Gelasius, an. 492. *edidit librum Sacramentorum, id est, Missale, in regno de Nativitate S. Mariae.* 156
- 52 Acostasus II. an. 496. 157
- 53 Symmachus II. an. 498. — 54 Hormisdas an. 514. *causae Episcopi ad S. Romanum suppliciter.* ibid.
- 55 Joannes, an. 513. *obitus certus non notum initium, tunc hominum Pontificum Chronologia mutanda videtur, an. cum Commemorative.* 158
- B** DISSERTATIO XXVIII. *de quibusdam hinc Joanni minus verosimiliter afficit, imprimis Discretis quidam, et qui Signum, quod Joannis VIII. possit credi.* 159.
- 56 Felix IV. an. 526. *causae Elestio & Ordinatione denique probata fuit, gravitate ad aspicere Regis: Quoniam, an. aliter quam sub errore, quod fuit Atavus S. Gregorii, divinat S. Basilii.* 160
- 57 Bonifatius I. an. 530. *quo sub contentionis ordinatione, Regis arbitrio jugum Ecclesiae subit.* 161. *Discretis Regibus anni causae numerare ad locutionem, receptis multis, sed calumnias Pontificis, diversis ab illo, ex Anglia in Gallia, & hinc fuit in Italiam transiit. S. Basilii, cum saluando Florentina, eadem signum non prout.* 162.
- 58 Joannes II. an. 531. *ejus monumentum quoddam, & Episcopatum.* 163
- 59 Agapetus, an. 535. — 60 Silvester, an. 536. *Sub Theodora R. 164. 165.*
- DISSERTATIO XIX. *de. vi. de Ordinatione & ablatione Silvestri, ac Vigiliis subrogatione.* 165
- 61 Vigiliis, an. 537. *ponam talionem passus, ab commissa contra Silvestrum.* 167.
- DISSERTATIO XX. *de. vii. de duplici Vigiliis versione, una propter Arianismum, quoniam restituitur S. C. P. pollicetur extra, minus jam Paulus: altera, post anni sex, propter tria Capitula: disque Romani Ceteri schismate adveniens eundem, postquam etiam ipsi in iustitiam Capitulum damnatum consensisset.* ibid. & seqq.
- 62 Pelagius, an. 556. *causae Episcopatum explicatur, 171. & dispendit Episcopo.* 172
- 63 Joannes III. an. 560. — 64 Benedictus, an. 575. 173
- DISSERTATIO XXI. *de quadam Romae pictura, hinc Benedicto attributa, ac hinc t. Benedictum Abbatem, inter S. Petrum & Paulum: ipsa autem ostendit multo esse recentior, & representare Desipulam, mediam inter S. Marcom & Hieronymum Martyrem, a S. Basiliano, cuius ea ecclesia est, conversos.* 173
- 65 Pelagius II. an. 579. *notum hinc affilia Episcopi al. 174.* 175
- 66 Gregorius, an. 590. *causae Pica, prout illustrata.* 175. *Marti, hic additur.*
- DISSERTATIO XXII. *De S. Gregorii Parentum, quo ejus imaginibus, 177. Deque Indulgentiis ei afficit, occasione iustitiae ab ipso Statuendum, 180. Quoniam etiam de Tricenaria Gregoriana, & quoniam ejus usui non sit prohibita, declaratur.* ibid.
- 67 Sabiniensis, an. 604. *ejus virtutes in prope signato obsecra vindicantur.* 178. *Exhibere porci in prope die. Blaudium Pontificem, quoniam in statu in statu, 182. Additur aliquid de Sabiniensi, in statu, et auctoritas in statu.* Proprium Nati.
- 68 Bonifatius III. an. 607. *de ejus velle proprium, prout agitur in statu, in statu, & Bernardini Senensis.* 183
- 69 Bonifatius IV. an. 608. *quo possit altaris Titulus, male accipitur pro Episcopo.* 183
- 70 Druidedit, an. 616. *hinc fuit ejus nomine Episcopo ad Gaudiam Hispaniam.* 184
- 71 Bonifatius V. an. 610. *Duplex Episcopatum scriptatur.* 184
- 72 Honorius, an. 616. *Ob nimiam erga S. Basilii Indulgentiam infirmatur. Eiusdem Episcopi.* 186. *An ejus tempore infirmatur annus ab Internatione.* 187
- 73 Severinus, an. 640. ibid.
- 74 Joannes IV. an. 640. *Pontificatum hinc tempore initium: cui eodem plures S. Basilii Pontificis.* 188
- 75 Theodorus, an. 642. *Quis ejus pater?* 189
- 76 Martinus, an. 649. *Alia ea ejus Episcopi & scriptatur.* 190. *Corpus Roma in Ecclesia S. Martini Transversae.* ibid.
- 77 Eugenius, an. 654. — 78 Vitalianus, an. 657. *De re erratae calumnias Monachi Eusebii ad Vitam S. E. Amendi.* 190. 191.
- 79 Adeodatus, an. 672. *hinc rescripti pro monasterio Turon, an. 672. alia dubitatur, videlicet an. 192*
- 80 Domus, an. 677. *Discretis ad eam data, sine non tenetur, postea temere addita.* ibid.
- 81 Agatho, an. 679. *Ex Monachi hic fuit: sed an. 679. hinc, quoniam Gregorius XV. per se, Episcopatum rati pro plura secula? Prout in hoc potest, sed potius sententiam.* 193
- DISSERTATIO XXIII. *de. xvi. De Pontificatu Agathonis & Synodo oecumenica, ad sub eo celebrata, fraudulentum relato inter damnatos Honorii nomine.* ibid.
- 82 Leo II. an. 682. *Conversio Pontificis & Interpunctio anni solvitur, alia, alia in statu, 196. Relatio de ejus Electione ad Principes, & Sermo in die Ordinationis 197. seu patris in die Orationis.* ibid.
- 83 Benedictus II. an. 685. — 84 Joannes V. an. 686. ** Papii Agatho alia in statu, prout an. 199. 200*
- 85 Conon, an. 687. *Protestus fidei, ab hoc velle, prout edita.* 200.
- 86 Sergius II. an. 688. *ad hunc missi Canonis Synodi Quis fuit in statu, quibus sub scribitur consensum.* 201. *Ejus & Sergii CP. Signa plene.* 202
- 87 Joannes VI. an. 701. — 88 Joannes VII. an. 705
- 89 Simplicius, an. 707. 203
- 90 Constantinus, an. 708. — 91 Gregorius II. an. 715
- C** *Instituimus in statu Sabbatis in Quadragesima, abrogata cetero de re Meritibus, quia causa infirmatur.* 204-205
- DISSERTATIO XXIV. *de iustitia Exarchi Ravennatis, ad Ordinationem Electi Pontificis, hoc tempore altimum postulat, missi ad eum Episcopo, cum Consilio Ravennatis, nec non Apocryphus R. E. ibidem residentis quoniam scripturam formam exhibentur.* 205
- 92 Gregorius III. an. 731. *Affilia ei Indulgentia, 209*
- Ab eodem corpus usurpant Titulus Christianissimus, dandus Majoribus, deus ad postea Regibus Francorum: quoniam illi hereditario jure competere in statu in statu declaratur Paulus II. 210.*
- DISSERTATIO XXV. *De Episcopo & Concurrente, sub hoc Pontificatu notum in morte Theodorici Regis Francorum an. OCCXXVII. & Episcopo M. Godefridi Prandini ad Jo. Jacobum C. hinc.* 210
- CONATUS CHRONICO-HISTORICI PARS II. *a Zacharia usque ad Gelasium II. an. 1099. Plerumque, prout datus, tres Pontifices constituitur: ac magis agnoscitur divisi.* 65
- PRÆFATIO. *Ratio presentis divisionis: 212.*
- 93 Zacharias, an. 741. *affilia ei Canonizatus. E. L. an. fuit Stephano II. & Leonis III. Canonizatus.* 212
- 94 Trudis & S. Basilii, ibid.

DISSERTATIO XXVI de Titulo Regio apud Francos, Zachariam auctoritate translato a Prima ad Secundam Stirpem, quod ex falsa expulsiōe a panis recitatione, indubitabili Auctoritate sua vi reformationis soluitur: agitque de Stirpis Secundae initio atque Primae extremitate, magna sub intercessionibus traditis. 213

Stephanus, an. 751. *Electus tantum, ideoque praeferatur, Beroni tamen dictus Secundus, praeferat asum antiquorum, cum successore confusione.* 218

94. Stephanus II. an. 751. qui Pippinum Regem ejusque filium coronavit. 218. *ibid.*

DISSERTATIO XXVII. de Secunda Stirpis successione in regio Francie, stabilita a Stephano; deque ejusdem Stirpis fine, & Tertio origine. *ibid.*

95. Paulus, an. 757. cui oppositum Pseudo-papa Constantinus: de hujus Ordinationis scriptis observata Dominica, notata leguntur, & hic manifeste probatur. 220

96. Stephanus III. an. 768 sub quo confectus fabricatum signumque Constantiani Donatus. 221

97. Hadrianus, an. 772. Epistaphia, ut patet, tradita a Carolo Magno, ut si videtur Imperium tradere voluisse. 222

98. Leo III. an. 795. *Quem suum primum monogrammatice scribit, exemplum sequentibus alii.* 223

DISSERTATIO XXVIII. de Leone & Caroli imaginibus Romae, deque similitu lateris posteriori honore ad dextrum translato hac erate. *ibid.*

99. Stephanus IV. an. 816. *Asylum huius Decretum.* 225

100. Paschalis, an. 817. — 101. Eugenius II. an. 844. *Quoniam Auctor exarumini per Frigidum.* 225. 226

102. Valentinus, an. 847. — 103. Gregorius IV. an. 848. — 104. Sergius II. an. 844. huius Episcopium, & Interpositum Interpositum. 227. 228.

DISSERTATIO XXIX. de corporibus seu reliquiis Sanctorum, in ecclesia S. Silvestri & Martini, a Sergio II. collocatis, & Indulgentias ab eodem, ut praedictum, ibi concessis: iterumque de Stationaria, a Gregorio I. attributis. 229.

105. Leo IV. an. 847. — 106. Benedictus III. an. 855. cui subdantur aliqui Joannem Papam fuerisse. 234

107. Nicolaus, an. 858. Huius praedictum, de annis Decretalis indifferente sumptis, non patet ipsi subducere Erratum inditum, maxime reversionem multat eorum ut suppositicia. Hic vero incipimus ut Pontificatus metrico Flouardi. 235.

DISSERTATIO XXX. de lingua Slavonica in sacris, apud Bulgarios Moravosque recepta hoc tempore; & Apostolicis Sedis ea de re iudicio, contra praedictum nuperam Eximii P. Christiani Lupi, Si monachi Ecclesiae pulsata reversione suadente, quasi nihil simile anquam familia Sedes permiserit, cum recentis adhuc memoria sit indultum anni 1614. datum Carmelite in Perside pro fusa Arabica. 237

108. Hadrianus II. an. 867. ex patre postea falso Episcopo Minutius. *Alia a Flouardo deservit, & colne in causa Zacharii Regis adulteri.* 240

109. Joannes VIII. an. 879. Vita ex Ms. Epistaphia & laus ex Flouardo. 241.

110. Marione, al. Martinus I. an. 881. *Antea de populo Legatus ad Synodum CP. Et Episcopus Bulgaria, Alia ex Flouardo.* 242

111. Hadrianus III. an. 884. *Laus mortis Willachina, sepultura Nonantula, ad eundem pro Hadriano I. affectus eius erga Remensis, a Flouardo laudat.* 243

112. Stephanus V. an. 885. Epistaphia eius, & translati a Gelasio Papa in Bellum sub refugio. 244

113. Formosus, an. 891. *Affidit Epistola ad Episcopos Anglia.* 245

DISSERTATIO XXXI. De Formosi fructuoso ad Bulgarios Apostolica, adversariorum calumniam apud Joannem VIII. obsecuto, cum iustitia ipsius Bulgaria, deque eius laudabili Pontificatu. 246

214. Bonifacius VI. an. 896. *iure depositi, super meum laudatus a Flouardo.* 248

215. Stephanus VI. an. 896. *Alia ejus contra Formosum mortuum reprobat, Episcopium a consensu Sergio III. postquam Memoria Flouardo secretat.* 249

216. Romoanus, an. 897. *Commentarius de eo.* 250

217. Theodorus II. an. 898. *Huius laus ex Flouardo & ex Anzilio, ob pacificum Clerum & Alia Formosi restituta.* *ibid.*

218. Joannes IX. an. 898. *Trin ab eo celebrata Concilio, testis ejus Epistaphia, & Flouardo.* 251

219. Benedictus IV. an. 900. *Episcopium, a Flouardo transscriptum.* 252

220. Leo V. an. 904. — 221. Christophorus, an. 905. *utvisque Chronologia ex Flouardo correctis.* 253. 254

DISSERTATIO XXXII. de Successione Chronologia Regum & Imperatorum Italorum, post mortem Caroli Causi, secundo in. & Wide Imperator, & Synonymi filii Duce Spoleum diffusus. 254. *et seqq.*

222. Sergius III. an. 905. *Tempus Sedis ex Flouardo restitutum.* 256

DISSERTATIO XXXIII. Alia utriusque Septennii, Sergio, primam etiam, deinde Pontifice, tribus quorundam circa ipsam errores. 257.

223. Anstadius III. an. 912. *Huius & Landonis successus Pontificatus, deprecationis utriusque littera in Flouardo consensu apud Mahilani per correctis diffundunt.* 259

224. Lando, an. 914. *eius Chronologia estromanda ex Flouardo.* *Ejus etiam opusculum consensu inditum in Episcopis Ravennatis ad Romanosque apud Ughellum.* *ibid.*

225. Joannes X. an. 915. *Ratis temporis in Flouardo maneat. Epistaphia intererat & exitis non malos.* 260

226. Leo VI. an. 929. — 127. Stephanus, an. 930

228. Joannes XI. an. 932. *Notum quoniam iram Chronologia revivitur ex Flouardo & 161.* 261

229. Leo VII. an. 935. *qui Flouardum, hic finitatem, huius exaripit. Alia mortis laudat.* 263

230. Stephanus VIII. an. 939. — 231. Marione II. al. Martinus III. an. 942. — 232. Agapetus II. an. 946. *in quibus, uti & sequenti Pontificatus initio, mutanda sunt Chronologia, propter priores mutationes in eam ex Flouardo inditae.* 263. 264

233. Joannes XII. an. 956. *Alia ex MS. Monumentum Pontificatus in Sacris Lateranensi. Dicitur aliqua Indulgentia concessisse, quorum utriusque epistaphia.* 264. 265.

234. Leo VIII. an. 963. *Videtur verus Pontifex fuisse, saltem ab an. 964. mortuo Joanne exaripiente, & cedente qui sufficit contra ipsum fuerat.* 266

235. Benedictus V. an. 964. *si non ante, certe post Leonis obitum an. 965. verus Pontifex.*

DISSERTATIO XXXIV. de Benedicti Pontificatu, exilio, & sepultura prima Hamburgi, deque Professione ejus monastica: ubi ducitur episcopium quod videtur Krantzias, erroribus: fortum, etiam in fuisse fuisse 12. quod vero ibidem non est signum, fuisse in fuisse opus off. 268

236. Joannes XII. an. 965. *Episcopium & Alia ex Ms.* 170

237. Benedictus VI. an. 972. *an & quomodo huius successus.* 238. Donis, an. 974. 271. 272.

239. Benedictus VII. an. 975. *Episcopium multum, a Bonifacio VII. ablatum, a Joanne XI. restitutum.* 273

240. Joannes XIV. an. 984. *Antea Petrus dictus, primo ex reverentia nomen mutat, quod ante eum, sed ea alia causa, panis quidam fecerunt.* 274

Joannes, filius Roberti, an. 986. *multis consensu cum Joanne XIV. & nuncupatione ordinato, non exert Pontificatum mortuum.* 275.

241. Bonifacius VII. *jam inde ab anno 974. ordinatus Antepapa, post variam fortunam ad primum Pontificatum mortuum, an. 985. tandem verus Pontifex.* 274

- 142 Joannes XV. an. 966. *Vixit sine insigniter eruditus: non est tamus ejus Epistolam quod allegat Baroniis: sed aliorum per Cardinales, fideles integre posteriori.* 276
- DISSERTATIO XXXV. *Al. xx. de Iolemiem Canonizationem initia atque progredientibus, incipiendo a S. Udalrico Episcopo Austriaco, qui primarius circa fidei an. 983 decesserat: quia illi successores ipsius Alibi Canonizati.* 277
- 143 Gregorius V. an. 996. *Qui successit super Eberhardum Imperatorem infirmum.* 280. *Quonia ejus in Joannem XVI. Antiochenum Caput servavit, citra morte perit.* 281
- 144 Silvester II. an. 999. *Episcopus. Calumniam mortis impatit a Romanis: formamque ad Episcopos.* 283
- 145 Joannes XVII. an. 1003. — 146 Joannes XVIII. an. 1004. — 147 Sergius IV. an. 1009. *Episcopus ducem nostrum in episcopatu.* 284. 286.
- 148 Benedictus VIII. an. 1012. *S. Henricum Imperatorem.* 287
- 149 Joannes XIX. an. 1024. *Conradum Imperatorem.* 288
- 150 Benedictus IX. an. 1033. *ad imaginatissimum vitam gradum illi indigne: Antiochiam per se Silvester III. an. 1045. Papam sedis accepta possione, ejusdem an. 1048. regressu paenitentia per S. Nilo Abbate, ac vultu omnino revivendi mala mori.* 289. 291.
- 151 Gregorius VI. an. 1045. *disposuit in Synodo Sacra.* 290.
- DISSERTATIO XXXVI. *Al. xxi. ostendit Gregorium verum Papam, non alio modo Simoniacum fuisse, neque deponi potuisse, sed alio modo cessit.* 291
- 152 Clemens II. an. 1046. *eximius ejus erga primam Spemam Ecclesiam Bambergensem affusus: max. a Conventu ad hunc singularem effectum. Alibi ejus Bulla.* 292. & seq.
- DISSERTATIO XXXVII. *De sepulchro Clementis Bambergae, & hinc concessis a Leone IX. pro ipsius reverentia privilegiiis, Mirra pro Canonici, & Pallii pro Episcopo.* 293
- 153 Damasus II. an. 1048. — 154 Leo IX. an. 1049. *Laudatissimus Pontifex, cuius Vita et Sancti data xix. Aprilis.* 296.
- DISSERTATIO XXXVIII. *De quibusdam circa Bullas Pontificis notatibus hoc tempore coepit, fidei sit an. interuallo, adfessionis Pontificis a Cardinalibus, & eorum subscriptione, formalique in perpetuum & Benevalere monogrammatica expressio, item de Symbolo Papali, moneta sub Romanis numero testa, aliisque figuris emblematicis.* 298
- 155 Victor II. an. 1055. *ad invitum Imperatorem, cuius initium Confessionis & Confessionemque ad Imperatorem.* 300
- 156 Stephanus IX. an. 1057. *Riverentia mortuus, ubi & miraculis clarioribus ducitur: cum ejus non sit curio, Pisas transiit, a Benedicto illi ad ecclesiam, ac amicus prius quam prius, licet huius sit Odis Equivocis S. Stephani, cui ecclesia illa ducit regis sed dubium solvitur.* 301
- DISSERTATIO XXXIX. *Al. xxi. de Legatione Stephani Papae ad Imperatricem, pro arguendis Invenit, deinde de conciliatione Mediolanensis Ecclesiae ipsi tributa, fide ad Joannem XX. peritus referenda.* 302
- 157 Nicolaus II. *Abdicare causis Benedicto, tunc pectus clausit.* an. 1059. *in ducatus: eoque factus legatus ad Pontificis rebus illi ad Cardinales.* 305
- 158 Alexander II. an. 1061. *Itine & successores quique appropinquavit in Oratorio Lateranensi titulus Sancti ad Anastasiam II. Sub hoc capite numerari aut in Curia & Alexandri Joannem & Antiochiam per appellationem Honorii ejusdem Cardines Parmensis. 306. Hinc affuit nobis ejus innotuit Odorini Pictavi Aemali.*
- 159 Gregorius VII. an. 1073. *Sanctus, cuius Vita datur 25. Maii: & cultus Salerni, ubi obijt, probatur. Antiochiam peritae Guiberto Romanorum, qui se Clementem dicit, & anno 13. transiit Ecclesiam: in Constantinopolim Maii.*
- 160 Victor III. an. 1087. *Abbas antea Calvesinus, scripsit miracula S. Brandaui P. Hugonis Lugdunensis curia cum curato, & fide de mortuo perit per Gallias, 310. & seq. 161 Urbanus II. an. 1088. Ejus Epistola & Alibi. Ejusdem Bullae de excommunicatione S. Brandaui Caput, a Modione neque negata, neque contrariis aliorum Pontificum Bullis refutata: & res illi in talibus non apte deserviant in quibuslibet missali. Accurrit etiam aliorum & futurorum successorumque illiusque caput in publicis tabulis 311. & seq.*
- 162 Callistus II. an. 1099. *Vita. Antiochia Petrus Pisanorum, ex Mi. 314. Hinc appropinquavit, maxime suppressi Clementis Antiochia successores, Albertus, Theodorici, Magistralis.* 320
- DISSERTATIO XL. *Al. APPENDIX De forma Pallii aliorumque Pontificali ornamentorum medio pro mutata, videlicet Mitra, Cappa, & Pileato.* 321
- CONATUS CHRONICO-HISTORICI PARS III. *Lialia II. Gelasio II. usque ad hodie feliciter sedentem Innocentium XI. usque quatuor fuit, cum altera huius operis editio sit, notata (quod facit erit) nomine & tempore Eledionis ad Consecrationem, hincque descriptum, quia, quia tate refertur, Pontificis.*
- PRÆFATIO de mutatione Syllii, in hac tertia Pars, circa mensium Possesse ad Vasanis Sedis, ac hinc fuisse ad die Eledionis accepta, 327. quia sit delapsa tempore mutatorum Antiochia Catalogum & Episcopatum: quod tamen, quia non tamen Pontificis omnes fuerint, sed plures perierunt Consecrationis sua fide anno, ne Natalis agere, in eoque sui Pontificatus annos novissimos addidit indicat, ut de his illi fuisse ad aliorum in Bullis ad Eledionem, neque res majoris, quam primo fuisse videtur, moneri.
- 163 Gelasius II. an. 1118. *hujus temporis Episcopatum. Vita a Pandolfo Alerio comperta. Sub eodem Cardinales acceptis Episcopi, Ostiensis, Portuensis, & seq. 328. & seq. Eadem appropinquavit Antiochia Mauritanus Bordinus, sub nomine Gregorii, an. 1118. huius Vita a Balthazaro Calisto & edita.* 333
- 164 Callistus II. an. 1119. *quasi Vita, Antiochia Pandolfo Alerio in Mi. Magna ejus ubi scribit 331. & seq. 165 Honorius II. an. 1124. *quasi Vita. Eodem tempore revidetur, in Chronologia Saxonis Mi. Antiochia ad hinc scriptis nobis addidit, ubi & Vita Pontificum scripta a Joanne Stella, & Christiano Martini Poloni, postea Confessionis, non Confessionis Episcopi designati.* 334*
- 166 Innocentius II. an. 1130. *Episcopatum in S. Maria reuam illud in obijt.* 337. Eadem appropinquavit Anacleti, & an. 1138. Victor, Antiochia. 339
- 167 Callistus II. an. 1145. *Papae accepta in Eledionem Pontificis, quomodo hoc tempore requirit & delatari solent.* 340
- 168 Lucius II. an. 1144. *descript Bulla 341.*
- DISSERTATIO XLI. *De statibus & auctoribus Proprietatibus, SS. Malachie Episcopo & Joachimo Abbati adscriptarum, etiam successores Romanorum Pontificum: quorum priores, ferebant. 342. & seq. posteriores a Clerico de eorum communi auctoritate Arnoldo Wino, & recentissimi compendiosius sunt fuerunt: ac ipsorum Clericorum & notae ipsius, in eadem Pontificum Vita, sub silencio praeteritis.* 342
- 169 Eugenius II. an. 1145. *Ejus miracula in Mi. Alibi in Chronologia Saxon. Ecclesiae Pictavi conferrata 343. & seq. 170 Anselmus IV. an. 1153. *quasi Vita quatuor dicitur in ranno S. Helenae Regionis, ubi agit de hujuscece.* 345*
- 171 Hadrianus IV. anno 1154. *ubi iterum de* 346
- Z. z. Eni.

Episcopus Cardinalis. Ibidem.

172 Alexander III. an. 1159. *Alia ejus ex Chronico Sax. 347. & seq. Contra cum schisma exortum ab Ottaviano Cardinali, affirmante sibi nomen Victoris, continuatur successore tri, sub nominibus Paschalis, Callixti, & Innocentii. Alexandro effusa Indulgent. 348*

173 Lucius III. an. 1181. mortuus & sepultus Perus. an. 350.

174 Urbanus III. an. 1185. autem non Perseveravit, sed Mediolanensis Episc. Ferraria mortuus & sepultus. Ibid.

175 Gregorius VIII. an. 1187. defunctus Pisi. 352

176 Clemens, dictus III. an. 1187. nulla habita ratione Guilberti, qui eodem nomine abusus antea erat. 353

177 Celestinus III. an. 1191. Sepultura juxta altare S. Salvatoris, sive Antonii 353

DISSERTATIO XLII. De Annalibus Ecclesiasticis, nonquam satis laudatis, Celsari Cardinalis Baronii, hic defuissent. 353

178 Innocentius III. an. 1198. sub quo data Carolus Regula. Ejus ante Urbanum IV. & Marini IV. commune nomen Perusii monumentum 355

179 Honorius III. an. 1216. Pontificatus ejus monumentum Roma. 357

180 Gregorius IX. an. 1227. ejus rescripte confirmatum miraculum S. Petri, alteri in eorum versa. 358

181 Celestinus IV. an. 1241. non videtur ante Coronationem obisse. Epitaphium recentius imperite compositum. 359

182 Innocentius IV. an. 1243. ejus Epitaphium duplex, veteris atque recentioris. 361

CHRONICON D. Mathias Spinelli de Juvenatio, ad hunc & iter sequentes Pontificatus pertinet, ex M. Italici. 362

183 Alexander IV. an. 1254. Hujus *Alia* ex M. Petri Correnti non magna fidei, deprehensi erroribus hujus scriptoris circa B. Ruffum. Sepulcrum multum, sed frustra, regnum Perusii. 372

184 Urbanus IV. an. 1264. Hic instituit solum Cerpenti Crucis. 373

DISSERTATIO XLIII. An. 1211. de Officio illius Felti, jussu Urbani per S. Thomam compolito, & quidem sit, ut hic non videatur vidisse antiquius aliud Londi conscriptum, & (quod ita hic inspicere) scriptum in Ecclesia illa, satagentibus Beatis Juliano & Eva, contra quam alias consilia Append. Aprilis 374

185 Clement IV. an. 1265. notatur hic mutatis sylla Chronica Marini Polani. 376

DISSERTATIO XLIV. De Sepultura Clementis, & diuturna post mortem ejus vacante, atque initio Conclavium Pontificiorum, in Palatio Piterbensi, & quidem dispendio & civibz, ad accelerandam Electionem. 377

186 Gregorius X. an. 1271. ejus ut Sancti apud Aretinum cadit & sepultura. 379

187 Innocentius V. an. 1268. ex Ordine Predicatorum. 380

188 Adrianus V. an. 1276. Hujus apud Minores Monasterium Piterbi, aut Vicidomini, et mortuus Electi, ut praedictum Placentini. 381

189 Joannes XXI. an. 1276. Exhibetur monumentum, & redditur ratio numeri nominali, cum alius dicendus foret XX. 392. & seq.

190 Nicolaus III. an. 1277. Ordinationis ab ecclesiastica, tanta obitu ferat. 384

191 Martinus IV. an. 1281. Hujus *Alia* ex M. Auctore Jordano, an. 1285. ante 12. Maii compolita. Ratio auctori nominalis, quo 12. non IV. scribitur. 384. & seq.

192 Honorius IV. an. 1285. *Alia* ex M. Cur hujus & alterum honorarii numeri, Pontificum in Capto seu Pisanis referant. 387

193 Nicolaus IV. an. 1288. *Alia* ex M. humiliter

qui sepulsi Epitaphium. *Alia* scriptum 388. & seq.

194 Celestinus V. an. 1294. abbas Pontificatus, ut ante, S. Petrus de Montorio, cuius hic brevis *Alia* ex nostro M. cum forma altaris, supra quod servatus hunc Aquila corpus: ad diem vero 117. Itali dantes iocundis Pira & Canonizationi, *Alia*, & Jacobo S. Oregio in Pictura Cardinali prope ante versis scripta. 390

195 Bonifacius VIII. an. 1294. Coronationem duobus libris descriptis idem, qui supra, Jacobus Cardini, qui vide cum *Alia* Descriptis editis. Hic duplex Tura coronationum indicat, & Jubileum anni 1300. celebravit, ab eodem Cardinali descriptum opere bellendi indicat. *Alia* ex nostro M. dantur, atque defenditur ejus contra Francorum calumnias innocentia, ex Naudet & Josab. Rabes, 391. & seq.

196 Benedictus XI. an. 1303. Brevis *Alia* ex M. Sepulcrum Perusii apud Predicatores. 395

197 Clemens V. an. 1305. *Alia* Auctore Berth. Gaudens Episc. Lodovici ex M. Sepultura Vazari. Item pro lata. 396. & seq.

198 Joannes XXII. an. 1316. Hic effusa enumerationis curam Sanctorum Benedicti. *Alia* ex M. Bernardi Guidonis & Protonotarij Lucensis. Avenionensis traditio de sua ecclesia fundatrix S. Marthe, & Joannis ibidem sepultura 409. & seq. Opponitur eadem & Nicolai an. 1318. Petrus de Corbario, sub nomine Nicolai: & ipsius Schismatis *Alia* dantur ex M. Bernardi Guidonis. 406

DISSERTATIO XLV. An Petrus de Corbario creditur possit habere partem in libris de Imitatione Christi, contrivetur inter Joannem Gessen, Abbatem Italicum Benedictinum, hoc tempore florentem; & Thomam Kempis, Cameracensem Regularem in Belgis, seculo interiorem: deque hujus corpore, nuper invento prope S. Willam, restitutum narrat ex M. 407

199 Benedictus XII. an. 1334. *Alia* Pontificatus ex Historia M. Petrus Lantefi, Epitaphium & Monumentum Avenione. 410

200 Clemens VI. an. 1342. *Alia* ex nostro M. Piti Pontificum. Hic vendita civitas Avenionensis, eademque sepultura in suo Casa-Deimastensi obitu. 413

201 Innocentius VI. an. 1351. *Alia* Pontificatus ex M. Fandrio Corbessa Villanova: illi M. Manifestum. 416

202 Urbanus V. an. 1362. Ab hoc, Romano, rescripto, Apostolorum Capita novis argenteis libris ornata: descripta mortis monumentum & cultus. 418

203 Gregorius XI. an. 1370. *Alia* cum Synopsi ex nostro M. 411. Gersoni fabula, de pueritiae moribus ob fidem adhibita revolationibus, quibus moras Curia deduxerat Romam. 432. Itinerarii, & Petri Auerii scripti, optanda magis quam speranda expeditio, Hic. Hic usque Franciscus Petrarcha Italicis deditur Chronicon Pontificum & Imperatorum, quod Nicolaus Garzanti constituit. 416

204 Urbanus VI. an. 1378. Cur in hujus obedientia tam constant Ludovicus Comes Flandriae? Historia Schismatis tota datur ex M. 423. Emulsi ejusdem Clementis in Gallia: ejus Avenionensis monumentum insigne. 429

DISSERTATIO XLVI. Expenditur quoniam in favorem alterutrum contencionum allegari possunt ex Aetio Sanctosam, sub hoc schismate, sicut SS. Ursulae Parmensis, geminaque Catharina Senensis & Valentis ab anno 1. atque SS. Vincenzii Ferrerii, Petri Laurentii, & R. Colera Pignoli ab altera parte. 431

205 Bonifacius IX. an. 1389. *Alia* brevis. 433. Hic Avenionensis successores Clementis an. 1394. Benedictus XIII. sive Petrus de Luna pag. 434

206 Innocentius VII. an. 1404. promouenda unitate causam turpiter deservit, ibid.

207 Gregorius XII. an. 1406. sicut modo differre quid promissit, & Concilio Pisano deposuit, itinerarium ejus. 435

- 1208 Alexander V. anno 1409. *Hayas Manifestum Bononia apud Minor: de patris testamentis.* 436
1209 Joannes XXIII. anno 1410. *Hayas Acta: dispersa: et Gregorii, olim abbas ai. fortuna in Concilio Constantiensi: mors et sepultura Florentia ab amico fidei Cofmo de Medicis curata.* 438
1210 Martinus V. anno 1417. *Acta ex MS. Pius Pontificum huc usque produbis, Extinctum huc ex Schisma, eadem, qui Benedicte successores, Clemente, an. 1429. Ex hoc Catalogum continens Joannes Stella, Sacerdos Venetus.* 440. et seqq.

COMPENDIUM CHRONOLOGICUM rerum ad Decreta Constantiensis eorumque sensum & auctoritatem spectantium; ex *Actis Mis. et authenticis documentis collectum, ab illustris. Emmanuele Schelstrasio, Patritio Bohemicae Professore et auctoritate Basilicae Canonico, huc usque et apparet evideret, Sessionis IV. et v. decreta, contradicentibus Cardinalibus et Oratoribus Gallicis perlati; ipsorumque Concilium Convenit ante Obsequium trivium unicum, neque Generalis Concilii pondus habere, nec uti Acta a Martino V. confirmata, sed plane rejecta fuisse, quatenus videtur Concilio superius tractum. Praedit autem Historia per partes.* 446

- §. I. Pileum Concilium fecerat duarum Obsequiarum congressus Confessio ad unicum Ecclesiam statuerandam. Ib. §. II. Joannis XXIII. et Gregorii XL libidem procurata resiste, tempore securi ad schisma tollendum via. 447
§. III. Benedicte XIII. a sua ipsius Obsequia fecerunt: deserti, abdicatio, per Concilium tunc primum Generale. 449

§. IV. Elestin Martini V. per quam Concilio tandem Caput accessit, profectaque est Ecclesia una, salva ipsius Capitis superioritate. 451

- 1211 Eugenius IV. anno 1431. *Notatur abbas Italici transfigurationis, ut numeris, originaliter ad linguam, vel saltem Latinis litteris scriptis, reddat per scriptas. Acta ex Stella, ejus Roma profectus exceptio honorifica Pius et Florentia ex Indis per. Ambrosii Cameracensis, Felix, alias Amadeus Sabaudus, illi per Schisma oppositus a Concilio Basilensi, anno 1440. abdicatio quam ipse Antipapae clarior, 460. Anonymi Coevi de abate Eugenio, de quo creatas successores historia ex Italia.* 457
1212 Nicolaus V. anno 1447. *Acta ex Stella, 461. Ecclesiae Successores, Italiae descripta ab Anonymo.* 462
1213 Callistus III. anno 1451. *hortator Expeditionis in Turcia 462. Historia Conclavis, ejus mortem fecit, ex Italia ibidem.*

1214 Pius II. anno 1458. *Eligimus ex Stella et Epitaphio.* 464

- 1215 Paulus II. anno 1464. *Eligimus ex Stella et Epitaphio.* 469

1216 Sixtus IV. anno 1471. *Acta ex Stella, Affilia eidem cohabitantes Indagantia.* 471. *Historia Interpositionis, ejus mortem fecit, ab Anonymo curata.* 473

- 1217 Innocentius VIII. familia Cybo, honoris illustri, ejus ordinis, anno 1484. *Acta ex Stella. Hic quoque et alibi dignitas notatur initium Anni, tum Concilii quom Pontifici, sub quoque Papato.* 475. et seqq.

1218 Alexander VI. anno 1492. *Acta Pontificatus ex Stella.* 478

Interpontifici sequenti Historia, ex Italia Joannis Braccardi, Clerici Cameralis, Conclavis praesentis, 480

- 1219 Pius III. anno 1503. 482. *Conclavis historia, et sequenti Pontificatus initia, Antiqua eodem Joanne Braccardi.* 483

1220 Julius II. anno 1503. *Electio Successoris ex Italia Coevi, et versimiliter unius a Conclavistis.* 484

- 1221 Leo X. anno 1513. *Hayas mortem fecit Concilio.*

clave, simul stylo et antistitibus representantur.

- 1222 Adrianus VI. anno 1522. *Indicatur abbas ejus Historiae, a Blasio Orsino eleganter descripta, 497. quod in lib. 2. Missalium anorum Balazii, 489. Insignis Historiae Conclavis, ex Italia, Antiquis Insignis, et simul deinceps alibi quarenda indicantur.* 490

DISSERTATIO XLVII. de usu sanctorum Inmaculationis, in Cancellaria Pontificia duo variorum, nostra estate primum firmato, ut hac eisdem ordinaris affuso Inmaculationis, Kal. Januariis sequenti, Signatura antem Breve, eisdem iubente a Kalendis produbis, 492

- 1223 Clement VIII. anno 1523. in hoc finitur Coenonatio Annalium Eusebii, per Odeisum Rainaldum, cetera persequitur nunc Eminentissimus Leonard Colocodius, ex eadem Congregatione Oratorii Romani, cujus nunc duo Tomi sub praesentia versantur. Interim eodem Chronologum persequimur, 494

1224 Paulus III. an. 1534. 495. — 1225 Julius III. an. 1550. — 1226 Marcellus II. an. 1555. ibid. — 1227 Paulus IV. an. 1555. — 1228 Pius IV. an. 1559. — 1229 Pius V. an. 1566. 496. — 1230 Gregorius XIII. an. 1572. *Kalendarium reformatur 497. Ejusdem cum Magno Gregorio comparatio et abbas ex Vita Italiae scripta per M. Aur. Clappium formato mortem anno edita.* 498

- 1231 Sixtus V. anno 1585. *Vita a Gregorio Lezi Italiae scripta, Gallice reddita, unde datur Synopsidem praefixa.* 499. — 1232 Urbanus VII. anno 1590. — 1233 Gregorius XIV. anno 1590. — 1234 Innocentius IX. anno 1591. — 1235 Clement VIII. anno 1591. — 1236 Leo XI anno 1605. — 1237 Paulus V. anno 1605. 499. 501.

DISSERTATIO XLVIII. Quibus rationibus motus Paulus indullerit, linguae, Sinenfis Eruditio communis, per indigenas Sacerdotes celebrari Sacta. 501

- §. I. Rationes ab amplitudine, genio, et polia Gentis, non dum externis tolerantes, cum adhibitis ad Decretum tam salutare rationibus tandem mandandum. 502

§. II. Rationes in impossibilitate morali docendi: adhibitis Sinae linguam Latinam, aut eam in sumeritendi quatenus feminaria, 504

- 1238 Gregorius XV. anno 1621. — 1239 Urbanus VIII de Actis Sanctorum per sua decreta optime meritis, 506

— 1240 Innocentius X. anno 1644. — 1241 Alexander VII. anno 1655. — 1242 Clement IX. anno 1667. 507

RELATIO AUTHENTICA gloriosi catus, quem sub isto Pontificatu habuit accusatio Christianae legis apud Sinas, per sententiam in publicis Regni Comitibus evidens latam, anno 1669. ex impresso Quam chartae Latine finitae. 508

- 1243 Clemens X. anno 1670. 513.

RELATIO II. De restitutione Praeconum Evangelicorum in ecclesias suas, anno 1671. jussu Imperatoris Tortoso-Sinici facta. Ex eodem impresso. 513

DISSERTATIO XLIX. De epikia seu discretionis in predicando Sinae Evangelio tenendo: ubi exhibitae formae symboli Crucis, quam Nestorij filii curare solent secum ferendam, refutatio calumniosa negantium in China predicari Crucifixum: et de modo illis tenendo Missionariis novis moti in Europa scriptis, discurrunt a Doctore Theologo Parisiensi, per Epistolam ejus ex Gallico Latine redditam, 506

- 1244 Innocentius XI. an. longis optatus annos et non nostraeque sublimis, 514

KALENDARIUM PONTIFICIUM, per anni circulum ostendens unguemque diei, qui Pontificum electionem vel ordinatum, mortuum vel abdicatum sit, 525

INDEX Pontificum ordine Alphabetico digestus. 534

SYNOPSIS Chronographica Rom. Pontificum. 534

INDEX RERUM MEMORABILIUM.

A *Edictio* S. Clementis athenis 88. 91. & S. Petri
Caelestinal 390. Silvestri coacta 107 eam Episco-
po licitam esse fingitur decrevisse Bonifacius IV. 184
esse patet in facto.

Adamas Jui. Schell 5. J. Mathematicorum Praefes in
Chius, funebre elogio a Rege honoratus 512
Adaltrium Regem Lotharium persequitur Hadria-
nus II. 240

Aegyptii ostivitatem & epiphaniam Christi conjun-
ctim colebant 52

Aetate exigua Pontifex factus Benedictus IX. 289 Jo-
annes XII. 365 nec huiusmodi Sacerdos ordinatus 17.
annorum adolensens ibid.

Agnus Imp. mater Henrici IV. excipit Stephanum IX
pro abolitione investiturarum ad se venientem 302
Agnus Dei benedictio origo & ratio 33

Albia civ. Lailli, a Palebale II. recuperata, fugiti-
vum eum excipit 316. 318

Alysiis concessum corpus S. Sixti I. Aletrinis credit,
& utriusque pestilentiam tollit. 96. 97

Amalrichus Carmel. Hodepoticus ex eoque delicti-
pae fuga Eugenii IV. 455

Anacletus ex Dace Sabaudus Eremita, tunc Anti-
papa Felix, pactis rursus se abdicat. 460

Anagnis, patria Innocentii III. 355. & Alexandri
IV. qui ibi palatium adificat 372. in hoc caput a per-
duellibus Bonifacius VIII. 393

Anastasi Bibliothecarii Codices quorum nobis usus
fuit 71. Sepulture Pontificis dies ab eo varie sumptus
4 ejus fons & conformationes 236

Anselmus de Burgundia Ab. Cluniae, Vicarius Inno-
centii VI. in Italia 417

Anno eorumque Indulgentias dedisse fingitur Alex-
ander III. 348

† *Anno* Christi avia ex stirpe Aaron 15. 27
Anonymus Christoforus perperam afflicus Gregorio I.
176. & Pelagio II. 187. induci cepit 163. varie sum-
ptum eorum initium a 25. Martiani 13. J. 489. 470. 477. 493

Antelmi CP. *Petr. baronii* institutionem ante Pon-
tificatum male spondet, factus Pontifex constanter
negat Vigilias 168

Antiochenus S. Petri Episcopatus 79. 84
Apocryphi Apollot. CP. male ab Imper. habiti 200

Apolloniam communis possessus in quo sita, & quo-
modo omniem Caput S. Petrus 81. Diviso quando fa-
cta 79. ceteri infirmis patris praecipuum gaudium
lingua sacra dicenda 239

Aqua frigida probatio non fuit ab Eugenio II. in-
finitis 226

Arabia a lingua usque in Perside concessus Carmelitis
ab Urbano VIII. 239

Areni obitu & colitur B. Gregorius X. 379
Archelaus filius Herodis quando patris regnum Ro-
mae perierit. 21. 39

† *Ariadus* Maury Mediol. canonizatus 306
Areni schisma: ei peritantes in simul agenda Chri-
sti Nativ. & Epiph. ex opinione de una in eo casta 52

Arenalis de Servetia antioch. Societ. del Acquillo 417
Arenalis de Brizio, caput factionis Romanae pro re-
stitutio: suprema auctoritate Senatus 341

† *Arensi* Imp. expeditiones in Italiam 253
† *Arensi* Aquil. Metro. paroni 2. stirpis Regis apud
Francos hunc a Blithilde Clorbarli. filia deduxit a li-
quid 216. alius ex Sigeberto Merovingi primogenito 217

Aribonus Ep. Mediolan. episcopatum 258
Arenius electi Pontificis Benedictus XII. 420. Cle-
mens VI. 421. Innocentius VI. 426. Gregorius XI. 421. &
Benedictus XIII. 423. ubi moratus Petrus de Corbaria
Antipapa 408. Benedictus XII. 420. Clemens VII. 422

Argenti jocus de Herode, perperam tradidit ad
Infanticidium. 46

Aurelianus Comes Utr. Mil. etiam Princeps dictus,
sub Trajano Christianorum periculator, cum Aureliano
non Imp. male confusus. 91

B *Alares* insulæ ab Aragonis occupatus 415
Bambergenis Ep. postea Clemens II. illi sua Eccle-
sia scribit 392. Leo IX. Pallium Episcopis & Canonicis
miras indulget 295

Baptisma Christi quando factum? juxta Henschenium
6. Jan. 23. juxta oos positum Septem. praecedenti 50. Con-
stantinos Magna non Romæ a Silvestro, sed Antio-
chie sub mortem baptizatus est. 118. & seqq. *Baptisma*
ejus in Urbe sic dictum, quia ab eo conditum 133

Baronio Annalium conditori habenda etiam dum re-
sistatur reverentia s. Laus operum ejus 354. Sacerdotis
adversus figmenta circa respectum odii quod veritas
patris 348. extremum volumen scribens protestatio
opposita aculeatoribus ejus 355

† *Benedictus* Ab. perperam aptata vetus imago 173.
conscripta de ejus corpore ubi sit, non est dirimenda
per Bullas 313. Ex ejus ordine Pontifices non adeo
multi ut vulgo fertur 293

Brenno contra Silvestrum II. calomniis 284
Brenno regum in Italia 344. 355

Bregarii Haresisarcha retractatio & relapsus fre-
quens ac tandem lesa peccolentia 306. 308

Braardi Guidonis Ep. Lodovici. Pontificale, dante
inde Vita Clementis V. 397. ejus finis. 403

Bressanum Card. pene factio Papæ, obscuri Græci esse 463
Bethlemi non solum natos Christis, sed & educata
olique ad fugam in Aegyptum 45

Bona Card. impuberes Lectiones de lepra & baptismo
Constantini 132

† *Bonifacius* Ep. M. promoves olam ann. Christi 163
Bononia sepulchri Alexander VI. 437

Boracensis Archiep. blasphemias assumptus in Aoni-
pam, ejus Vita a Balutor collecta 333

Borviali R. m. c. i. s. u. s. h. q. u. e. s. i. n. i. s. m. o. d. e. s. t. i. n. d. i. c. a. n. d. a. ,
non canonizanda 139. 233

Brachium Pallii monast. ante sumptus Palch. II. 314
Bulgaris concessus in sacris usus Slavonicæ linguae
probante Apollotica Sede 237. Eorum post Græcos A-
postolici Marioni & Formosus, postea Pontifices 242

hoc etiam in Episcopum constanter pulsato, sed ne-
gato, ante Græcos illi stantem 247

Bullarum ante coelectrationem forma 380. cum titulo
absolutæ Epist. 441. Sigillatur plumbo, Capitis A-
postolorum impetio 85. inscriptio nominibus Pontifi-
cum 160. forma quadam 8. seculo 202. *Bullarum* in-
itium 189. Circa eas innovata multa 14. sec. 289. 299.

Orthonis I. Bulla aurea 265

C *Aspi* Caesar quando nitrum Consul dictus ab Au-
gusto & ad Particum bellum profectus 21. 40

Cajetani (Cont. ant.) Ab. multa fides in veteri imagine,
quæ venosissimè Deipara est, S. Benedicto applicanda
174. augendoque numero Pontificum ex suo Ord. 193

Cassa Taphelii Victorii Aquinasi 154
Camalierum Romanorum & Mediolanensium anti-
quus habitus 326

Canonici Regularis Eugenius IV. 454. 459
Canonizationes Sanctorum, Udalrici 277. aliorum qui
solemnitate parantur auctor. Lodovici Ep. 401. Tho-
mas Aquin. 423. Hedwigis 376. Vinc. Ferreris & Ed-
mundi Cantuar. 464. *Canonizationes* Sa. Kiliani, Tro-
berti & Suiberti perperam adscriptæ, Zachariae, Ste-
phano II. & Leoni III. 277

Capparium seu *Piscinariam* forma & usus 335. cui cum
ex Pontificis sculpti in nummis 382

Caput *Estifis* usum Petrus qui ei locum in hoc
addidit Paulum, a Diana & de Marca refutatus 80

Cardinalibus solis quando concessum jus electionis
Pontificis 305. an eo privari possent dispensatum nec
pro-

INDEX RERUM

probatum in Concilio Constantiensi 450. iii. annuatiari
quando cepti Episcopi 347
Carnelia 20 fuerit Benedicte vel V. val XII. 170
Carola Magna Imperator defunctus Hadrianus I. ab eo ut
pater honoratus Epitaphiū 112. scripta consert Leo III. 123
huius & illius imaginē Romæ 323
Caroli Adelphi in Regno Neapolitano fortuna 370
obitus 386
Caroli Simplicis turbatissimum in Francia Regnum 219
Caroli Comitis Simplicis nepos, ultimus Carolidarum a
successione exclusus cum liberia, moritur Trajecti ad Mo-
sam 219
Caroli de Malatestis Dominus Arimini, protector Gra-
tiani XII. 449
Casini an corpus S. Benedicte debeat 313. ibi obit Vi-
ctor III. 310
Cassianus seu *Planerianus* forma diu rotunda, quomodo
corpora ad latera aspici 315. 316
Catalagi Pontificum qui vetustiores & cuius auctoritatis
36. & seq. Catalogo Metrius Manasterii 72.
Catholici titulus Regibus Visigothorum olim communis in
Hispania, renovatus ab Alexandro VI. 480
Cavallotti (i. B.) Isidorus Pontif. qui levit fidei 74. & seq. 182
Cassius i. Christi nativitate, eamque prægressi 20
Cenimensis moritur S. Cornelius, non Romæ 213
Cerei Palchalis origo & usus 32
Chilensis Metropolitani Regum in Francia ultimus
videtur sui depositionis canonicos, fuisse autem filius
Chilparici II. non Dagoberti II. aut III. 214
Chirpachi frater Josephi, patris Marie, diversus ab ho-
spite Chilli in Emos 15
Christi Genalogia per Josephum propatrum, legalis
ad Salomonem, carnalis ad Nathan ducta: ex parte matris,
per Joachimum ex Juda, per Annam ad Aaron 8. 15. ejus
Frater & Sorores in Evangelio qui & quomodo 14. *Chri-
stum* duobus Geminis Conf. crachiam omnes fere antiqui
tenent, idemque rursus descendit Henrichus 18. 19. por-
to defendit Schellbratius & Pagius 53. Illic pro A-
ra vulgaris Possino & aliis 28. *Christi* erga omnes quomodo scrip-
tum in. sec. 264
Christiana Religio Innocentia, Imperit Sinci comitia
probat 511
Christianissimi titulus, jam olim Caroli M. mortibus da-
tus, & Francorum Regum exinde proprius, 210. multo
prius datus Hispanis Visigothi 480
† *Chrysostomus* (Joannes) promoveat divisionem Nativ-
tatis ab Epiphania 51
Cyriacus Papa, Eugenius III. & Bened. XII. 141
Cinnius Monachus, Palch. II. 114. sepul. Gelasius II. 118
Cognati & *Cognate* dicuntur alines, non consanguinei 17
† *Colera* villa regis & throno Bened. Antipapa, 433
Colomanus in Bonifacium VIII. conspiratio 393
ca. as familia Martinus V. 440
Compensationum Indulgentiarum initium 231
Conceptio Christi, Baptiste, ac Marie dies videtur
ex eorum Natalium diebus definiti 51
Candelis pro electione Pontificia initium Viterbil. 778
Inchoandum non die post mortem Pontificis, 395.
Forma ejus & legas 15. sec. 16. & 455. Relatores Cam-
erarii ab an. 1305. ad 1513. 397 490
Confirmatio Pontificum quomodo devoluta ad Reges
156. quo casu peti præmissa 161. an petita ab Eascho
Ravennate 188
Conjuncti, ut Magistro, haberi soliti apud Sinas hono-
res, pure civiles sunt 511
Conradi Regis gesta & mors in Apulia 363
Constitutionis forma Iulius Sineni 504
Constantinensis Concilium, nec aut trium Obediencia-
rum unionem generale fuit, nec synodali ter statuit ea
quæ merito postea fuerunt improbat 449
† *Constantinus Magnus* lepro & baptizatus Romæ, etiam
Occidentalibus multis olim dubis 132. Imagines ejus ca
nummis a Walthemo illustrat 136. *Constantini* quæ ab eo

MEMORABILIMUM.

547

Ecclesie fidei singulis, utas & auctor 8. sec. 318 312
Constantinopolis capta a Venetis 356
Constantibus signata tempora invenire quanti faciat Baro-
nius 57. *Consules* extraordinarii aut Urbani tantum, 8. sec.
cum titulum Pogonatus potiore habet Imperiali 106
Capti qui & quales in fide 3
Corona oblationis quid fuerit 104
Coronati Pontificis, etiam in Feria fieri cepta 16. sec. 495
Cusai de Medici egregia fides in reddendo deposito er-
ga Joannem XXIII. 440
Cyrenensis Consul Romæ infestus Pontifici. 276. 280. 382
Cruca, cappæ vigre Cardinalium 436
Cruce Papali novo invento triplax, sed in folii picturis,
278. *Cruces* in Basilis una aut plures 199. in primitiva Ec-
clesie dissemata? Palam habentur in China 523
Cyrenensis omnino prædicari Sinis, sed sudum minus
congrue exhiberi 519
Cyrenensis institutio, qua fide adscripta S. Cleto 790
Cruata ab Urbano II. publicata, 311
Cyrenensis familia illustris & vetus, 475
Cyriacus P. Urfelanus, morum signum, 405. & seqq.
† *Cyriacus* Ep. Hieros. consulit S. Julium Papam de die
natalis Domini celebrandi, 51. 138
Cyriacus quando factus *Præf. Syrie*. Ab eo ad Sinas
duo, 20 38
Dagobertus n. r. Fr. p. n. obiit, 215
Dalmatia, patria S. Cail & Joannis IV. 210 188
Dalmatium forma, 6. & 14. sec. 277 316
† *Damiani* seu Fontis Circus-avellane Ord. ab aliquot
bus cum Cælestinis confusus, 390
Davidi postlitteris omnis aut actincla aut ignota, 13
Davidi eadem habenda in ritibus sacris, & omittendum li-
quid ostendat. 520
Decretales veterum Pontificum consistit plerumque: qui
auctor, quam sine scrupulo aut false dicantur, quam
ridicule in omenclatura Consulens 5. 89. 98. aut nulla ju-
vat Pontificum ipsi ulorum auctoritas, qui tamen in co-
le circulasit 235. eademem utas. 187
Decretalium libri, iussu Gregorii IX. compilati, addi-
to feato autli a Bonifacio VIII. a Clemente V. edi proba-
ti, 359 393 399
Decretum Gratiani, ubi & quando conditum 291
Decreta filia aut suspecta, Bonifacii IV. 184. Stephani
IV. 225. Eugenii II. 216
Dedicandi Ecclesie & oratoria subsecraria a Rom.
Pontificis petenda facultas. 278
Dexteri & *Sinistri* lateris quando mutata dignitas, 224
quam ratio eorum in Francia sub vario respectu. 83
Dianci veteris habitus 326. in eo pida fuisse videtur
Clementis V. 396
Dies mensis vulgari modo cepti numerari 6. sec. 271
Dignitates secularis non semper de decet personam ec-
clesiasticam, 511
Digni corrupti in circa Cajum Casarem, 40
Dionysii Exigui calculus annorum Christi, 26. a vero
differre annis 23. aliquando cradit, 163
Dionysii monasterii archivio sua redditu æstimatio 4
Dionysii cum Bonifacio III. electus, falli accusatus
Simoni. 162
Diplomatica res & nobis ea occasione, nec sine erroribus
delibata; a Mobilione ex professo accuratius penetrata, 4
Disserio necessaria precoribus fidei, præsertim apud
cultiores gentes, 516
Dominica diei observantia ad Ordinationes Episcopales
cordium habet a S. Petro, 4. 79. 139. 149. 186. 220
Donatiani Constantiniensis falsitas, utas, auctor 222. 228
Donatista videtur finis lapsum S. Marcellini. 223
Cleopatra Romanarum nunc penitus oblitum Cata-
logus. 119
Epiphania mortem Herodis prægressa, 21. alie eodem pio
sententiarum varietate referribiles, 54. Alia sub Leone II.
chronologiam firmata, 196
Eli Tanti Pontificis libertas ab Odoacro haud impetu
subla.

sublata 156.000 facienda omni 3 die a depositione decessoris
181. a Constantino Pogonia restituta, sed frustra 197. Re-
latio ad Principes de eadem, ibid. Populæ Militum & O-
ptimatum ad eam jus. 206. dies ex die lapsi decessoris
petenda, 118. ad eam sequitur Mili Principum, 225. 227.
228. quod decreto sancti Jo. IX. 251. Dies Electionis quam
sero ceptus adhiberi ad oñdidos ann. Pontificum 5. ea non
faciebant Pontificum Lat. sec. 12. facien de forma 12. sec. 153
Electum Pontificem omnia agere posse, etiam ante Or-
dinationem, Brevi Nicolai II. 100
Electum imperatorem institutio, 281
† Elshirich Cognata, s. Affinis id est, Deipara. 57
Emmentana singulis Deipara & Elisabetha avia, 54
Epistola & Coarctationis quando notari coepit 250
Epiphania & Natalis Domini festa distinguere docet S.
Julius Papa, 50
Episcopas Apostolicas post Papatum S. Clementis, ante cur-
Martinus, 87. 123
Episcopio una civitate initio plures, sed subordinati, 84
Translatio ab una Sede ad alteram inusitata piscis ibid.
apostolice exempla vetera falso allegata, 122. ipsa Canonici-
bus contraria quidem, sed rationibus defensa, 258
Episcoporum officium circa electionem Papæ 12. sec. 329
Signatus Ordo 347. nominatur illi Episcopi Urbis, 332
Episcopi filii a pueris decretales ante Sixtum sub nomine
Anatoli 1. 147. Hieronymus 158. Joannis 1. 149. Bonifacii II
161. Silvestri 167. Pelagii I. 172. Pelagii II. 175. Desiderii
185. Pauli 1. 220. Formosi, 245. & seq.
Euse Rectore Leonidienis promotus festi Corp. Chr. 374
Eucharistia in hostiam in eodem versu miraculum Alethin
359. Aliud Beldene sanguine florent, 374. Item. Floren-
tia ea non latis absterit, 376
Eusebius circa Marcellum & Marcellinum negligenter 126
Eusebius Reversatur Pontificis electiones probant, 7.
sec. 188. quomodo a deo mitteretur Decretum 206
Excommunicationis mystica hereditas tolerata a Formoso
Episcopo, 247
Exemptio monachorum a lege Ordinarii, quo 2. anteq. 192
Exarchus R. Jada, solum legalis filius Achaa. 10
Favoritas (Apostolus) & amator hujus operis, 5
Felix II. inventum sanctitatem ejus confirmat, 144
Ferraria sequitur Urbanus III. 350
Ferdinandus Verbi est S. J. Collegii Mathematicorum
Praefectus in China, exules Missionarios restituit impetrat
514. laudatur Verbi laudat XI. 523
Fides profectio edita a Leone II. ad aliam S. Petri, 198
† a Conone vel Sergio, 205
Fiducia monumentum Benedicti V. Hamburgi, 169
Fiducia erga Imperatorem primus ulor Felix III.
† S. Leo I. eius Imperatorem 156
Fistula seu tubus opticus, Silvestri II. inventum 284
Furia Domitilla domus, alia Virgo M. alia hujus patris
Fl. Clementi Col. supra, 92
Friedrich Rhenensis Pontificale metisum, & opus de
Sanctis, 236
Florentia Archiepiscopatus titulo ornata, 444. patria
Clem. VII. Clem. VIII. Leonis XI. & Urbani VIII. 499. 501
506. illi sepulchri Victor II. Stephanus IX. & Nicolaus II. 500
394. Item Balchis Col. 4. Joannes XXIII. 438. Florenti-
um Coaciliis Acta, 456. Excerptus ab Eugenio IV. 455
Fortuna mira conversio circa Rogerium Sanleventina-
tem, eversa familia exaltatum, 364
Fortanatus iustitia Rex datus Ludovicus de la Corda, a
Clemente VI. 411
Francia, patria Calixti II. & Martini IV. 333. 384. ejus
Regibus acceptum retent Paulus II. paritimonium S. Petri,
128. regnum eorum non fuit ab initio hereditarium 214
aduratur a Stephano II. Principes, ne aliunde quam ex
Pippini posteris, Reges accipiant ibid.
† Francisci Adilstanti filium auget Sixtus IV. 473
Francis pbe liberatur per se adit Martinus V. 446
Fridrich II. sanctus Saracenos in Apulis, ibidem mo-

ritor, ejus filii nonni, 363. 368
Fulco Rhenensis Archiep. Marino Papa carus, 245
Fumanus Caltrum, custodia Gregorii Antipapæ & Pe-
tri Cælestini, 333. 390
† Gællus, patria S. Soteris, 102
Fancherius Sinenium, qualiter Fracorum cepa Re-
gem defunctum, 52
† Gerasius (Nicol.) pioleque Pontif. Petrarche. 453
† Gællus, patria Martini I. 212
Geminus Cæll. seu anno 19. Christum passum Patres sero
tenent, & Henschenio multa perscraserunt rationes, quas
dissolvere conatur Pollinus, 284. a. 27. & seq.
Genealogia Cbeisti 7. 8
Genealogiam quanta cura Judæis & quæ? 52
Gerardus, patria Clementis VII. Antipapæ. Ibidem obit
Felix Antipapa. 429. 460
Grana coltrum, patria Alexandri IV. 372
† Gregorius Mart. eliquis invenit Romæ a Zacharia Pa-
pa, & positus in Diaconia ad Velum aureum 212
Germania, patria Stephani VIII. & Leonis IX. 263. & 297
Ghislardus & Gællus unde dicitur 310
Glasman Germanus quid est 269
Glossa Juri Casuisti ordinaria, quomodo cohereda, 209
† Godefridus Ep. Trajecti. vita prolixus fabulosa, 217
Godefridus Vicarius Mantum institutus, an. 1218. 412
Godefridus, pater S. Gregorii Lejus & quousque filius 177
Græcia, patria Telephori, Hyginæ, Anagni, Martini II. En-
sebi, Zosimi, Theodori, Joannis VI. Zacharie Pontifi-
cum, 98. 112. 116. 226. 149. 189. 203. 212. Græci cur Latina
lingua minus usi 239
† Gregorius Magnus Felix, non IV. sed III. 156. Græci
Imagines 177. Gregorianarum Missarum tuncantur quæ
reprobantur. 280. 281
Gregorius Antipapa contra Benedictum VIII. 287
Guas Imp. an. 891. 233. distinguendus a Marchione
Spolitino fratre sui filio 214
Guido Monasterii, Ecclesie rebellis, domator 386
Hæreticus Relig. ulum an in Papæ Gregorini Eugenius
III. 323. Innocentius P. 381. Eugenius IV. 459
Hæretici Imperatores civili homines persecuti Pontifices
208. Cuiuslibet Hæretici Ordines non minus validi sunt
quam eorum baptismus, 245
Hæretici (Cælestini) Triumphus Pontificum, Teutonice
edendus, octavo fecit dedit huic Conatus, 392
Hedemeda majoris Officia Papalis, 427
Hedwigis Ducis Polonie Canonizatio, 376
† Helena nummi distinguendi a nummis Helene uxoris
Juliani Apostolice 136
† Hæretici Imper. coronatio, 287
Hæretici Imp. damnata esthesia 287
Hæretici obitus ab Henschenio & Alexandro aliquot an-
nis ante eam vulgarem, a Pollino ad ipsum tem initium
seclatus, 21. 36. Fuit genere Judæus, licet Alcalone natu-
s. ejusdem graves ante obitum morbi, statim a cælis in-
fantibus, 45. ac rutilum 48. 53
Hæretici patria Leonis I. Jo. I. Sabiniani, Gregorii VII
512. 158. 181. 207. Item Cælestini II. & Alexandri III. 340
347. præter alios certis Hæretici civitatibus a discipulis,
† Hieronymus quando Romam venit, & an ad Damas-
cum secessit, petens gesta Pontificum? Non vertit Scrip-
turas in linguam Slavonicam, 145. 138
Hieronymus a Tito exilia an. 70.
Hæretici Rhen. Archiep. Hadriano Hæret. 240
Hæretici Reges, dicti Catholici 480. olim etiam Chri-
stiani simi. ibid.
Hispania, Patria S. Damiani, 144
Hæretici L. Iam & præterea damnatio 187. Ada vs. Sy-
nodi circa eum depravata 295. 300
Hæretici similes Tartaris, prædas hominum ad quæsum
agere soliti 210
† Iohannes Zelandus, potuit ante mortem irille in Hispa-
niam, 25
Jannatus de Manetti scribit. Vitam Nicolai V. 462
† Ja-

INDEX RERUM

† *Jacobus* Ep. Hierosol. ex patre & matre Frater Domini, quando obiit 25
Jacobus calumniose afflicta Sinenfibus Neophytis 523
 eorum unus palam idola committit. ibid.
Jacurus Felix V. in Quadragesima instituit Gregorius II. cur ad ante vetitum. 205
Jesa Nomen quando scorum ab imis glacie plangi cepit 83
Jesuita 2. Cantuariensi seia annorum tallo ad suas ecclesias bonifice reducit. 513. Discretus eorum predicandi modus a talumais defensus, 520. 523. quam ridicule accusat de negotiations. ibid.
 † *Juanis* Antiocheni Epistula, sub triplici discrimine, quodam etiam interpolata. 93
 † *Juana* positus pro nomine, ut nec N. 206
Imagines Christi & Apostolorum in habitu religioso prohibet Urbanus VIII. 5. in Canonizationibus quando ceptis adhiberi? 280. inelegantia de eadem Formuli Pape 248. *Imagines* Pontificum a L.B. de Cavalleris edita, cur operi hinc ad id permittit 216. quam exigue auctoritatis ac retractat 75
Inmemorable tempus excedere spatium 120. annorum, definit Urbanus VIII. 507
Imperatoris ann. non desit primos notare Greg. VII. 198
Indictio Pontificalis a Nativitate cepta notari 208
Indigne Sacerdotis soli apti ad firmendam apud Sinas religioem. 503
Indignitas quid sit. Ecclesiam aliquam visitantibus, primum 11. sec. obferri cepta, probatur ex Anastasii & Duini Pontifici silentio 232. quanta paritae dabatur 12. se. 233 ad Sacerdotum Canonizationes & ecclesiarum dedicationes, quando adhiberi ceptis 279. Falstas eorum quoniam Silvestro tribuuntur, 235. Stationarias jullo antiquiores credidit Bonif. VIII. 233. Non veras confirmans Pontifex facit ut sint, 513. Enormes afflicte Gregorio III. 210. Alexandro III. & Innocentio III. 248. 357. Urbano V. 499. Sixto 3V. 472. Imitum eorum aliquod fec. 10. & 11. 231
Infallibilit Pontificum non extendenda ad questionem puri facti, 115
Inferus occisi ab Herode, non anno aut octidmisti post Christum natum, 20. 48. eorum cades dissimulata a Josepho: quo asti patra. 36. 43
Infula mitrarum Episcopaliu quid? 321
In peripatam, Monogrammate capessum, 258
Infinia fallo obiecta Pontificibus, 276
Infula gentilitis ante Bonifacium VIII. usurpat Adrianus V. & bullis inculpat Clemente VI. 381. 416
Inverita corporis, S. Stephanus I. 116. S. Leonis 5. 253
Victoris III. 311
Inveritura non sunt Carolo M. ab Hadriano concessa, fingit Siebertum & habet Decretum, 222. pro in abolendis in Germaniam ite Stephanus IX. 202. eandem correctio 512. & abolitio. 334
 † *Jacimus* Abbat lapidit prophetia de Pontific. 342
 † *Juana* Papija origo & fabulosa, 203. 234. 243
 † *Jo. Bapt.* Consoletur Christi per amitam Annun 17
 † *Joannis* & *Jacobus* Zebedi Nephtalium, extranei a Christi familia, 17
Joannes plures Pape: in numero nominis eorumdem consilio, 266. 283. 288
Jordanus scribit vitam Martini IV. 385
Joannes Card. Burgundi Epitaphium, Joanni XV. erronee tributum, 276
Joannes Brocardi Cler. Cameralis describit conclave Pii III. 480. & Julii II. 484
 † *Joseph* cognomento Panther 11. Deipara sponsus, ejusdem patris & grandis; fuit Legalis filius Jacob, naturalis Heli: debuit in genealogia Christi potius quam Joachim nominari, 89. fuit ipse & Virgo fortunae saltem medicis 17. 43. ex Voto Virgo 9. 14. Inuit conjugium ex lege necessarium. ibid.
Joseph & *Judas* Barabae, an consobrinus Deiparae ex patre Saba, non videtur, 33
Joseph, S. Jacobi Adelphothei frater. 46

MEMORABILIMUM:

349

Instrum Gregorii IX. metricum, 422. Adriani VI. 389
Josphi Judaei historici mala fides, an scripserit de apparitione Angeli facta Zaehariae 51
Jubilum instituit Bonifacius VIII. ad annum quinquagesimum illud contrahit Clemens VI. 392. 413
 † *Juda* scripsit Epistula, frater Jacobus ex alia matre, non Apostolus, 16
Judai cyclos depravati, 29. negat tamen Possinus sic posside eacerrae, ut vere obierit Christus 25. Martii, 29
Julia, Augusti filia, rea adulterii peracta 40
K *Ardenis* reformatio sub Gregorio XIII. 497. hereticorum in ea trespasata pervicacia, ibid.
L *Amberus* Imp. an. 893. in Italia, 254
Lateranensis Basilica restructores Pontifices, puz. scilicet Sergius III. & IV. 234. 258. 286
Latus Hagae cur fidei predicande suffecerit in Occidente, non item in Oriente, 239. ejus ad Sinas introducendum impossibilitas, imo & damnositas. 504
Legalis statuti carnali potior Judaeis, 21
Lemovic, patria Clementis VI. Innocentii VI. Urbani V. Gregorii XI. 413. 416. 418. 419
Leonardum versum rudimentum 123. 124. & practica cultura sec. 11. ibid.
Lepra Machinatio contra fanos in Francia an. 1321 403
Librum de imitatione, non an planetis afflueret? 407
Libri Pape lapsus non fuit certus, ejusdem at Sancti cultus. 239. 242
Livii historici ossa Patavii haereticis translata, 521
Lutheri Imper. coronatio 337
Lutherus, patria Stephani IX. 300
Luce, patria Lucii III. 249. Hujus an Lunensis S. Eutychianus? 210
Lutriciani foverunt Martyrium S. Felicii II. 243
Lutius (Joannis) suaser hujus Conatus, 2
Ludovicus Balbus, nunquid fuit Imperator coronatus? 41
Ludovicus Bononi, excommunicatus a Joanne XXII. petis absolvi a Benedicto XII. 402. 414
Ludovicus Fr. Rexis an. 900 Imp. in Italia, 255
Ludovicus Comes Flandriae in obedientia Urbani VI. constantissimus. 415
Lugdun electus Joannes XXII. 400
M *Abilianis* (Joannis) de re diplomatica opus insignis, cui non pariter occasio dedisse, 4
Matia fallo intulimatus Silvester II. 282
Megerum adorat Nativitate u Gracis jungitur, 240. test ea in elata accidisse, 48
Maiestas Ad. ad Pontificatum invitatus ab Imp. 275
Majoritatem Rea Jacobus ejicitur, capitur, occiditur, 415
 † *Malachia* Ep. e ipsorum propheta de Pontifice. 342
Manfredus, sparso nuntio de morte nepotis, coronatur Rea Siciliae. 367
Manfredonia superstitiose fundata & perfecta, desolata ex causa Siphonto. 367
Manentis Nicetae veritas de lesie Roman. Pontificum, 72
Mansueti cur lacer Sacerdos post susceptas Oblatas, 104
de Maria (Petrus) scribit de Primatu Petri supra Constantinos alios, etiam Paulum 89. Honorium volebat vindicare a nota hereseos 190
 † *Marcellian* lapsus fictionis redarguit, 222. & seq. *Marcellian* & *Faustina* Presb. libellus 139. eorum mala fides. 245
 † *Martini* & *Marcelliani* M. effigies ad S. Sebastiani, 174
Martianus parvus E. Berem nepem ubi educat in uxor. 89
Maria Delipera festa ferius inditura, nec recepta in Africa 72. Nativitas videtur a S. Gelasio decreta 157. Visitatio a Bonifacio IX. 434. Praesentatio a Gregorio XL. 410. Imago ad S. Sebastiani pro imagine S. Benedicti oberuta 173. Ecclesia trans-Tiberim restaurata ad Innocentio II. 337. Devoti ex Pontifices, Gelasius I. Anastasius II. Gregorius XI. Sixtus IV. 393. 421. 472
Maria Cleopha, consobrina Delipera, an eadem quae

que *Maria Jacobi*? 15. 16.
Mariae Steti negligens in annis notandis, 243
Marcia, Sergii III. Pontificis amata, mater Jo. XI. 159
† *Martina* an fundatrix ecclesie Avinionensis? 405
Martini Pontificis, quomodo quinque numerentur, 387
Martinus Tolomei, Electus Cumanensis: ejus aliorum-
que ab eo allegatorum Chronica, 336. notatio hylis in ea
176. conclusio ejus 383
Martus non omnes ante Silvestrum Pontifices, imo oec
Confessores: eorum tamen ut tales colantur? 327
Martirologium S. Hieronymi veros obituum Pontifica-
rum dies notat, 101
Mauritius Bardius, Ep. Bracar. Antipapa Gregorius,
Vita a Baluano collecta, 333
Maffius Lepidus S. Urbanus V. 410
Mediolanum, patria Alexandri II. 306. Urbani III. Cae-
lestini IV. Pii IV. Gregorii XIV. 350. 359. 360. 361. Ipsum
Schismate distractum a Romana Ecclesia per annos 100.
sed imperfecto, 303
Mendacium in Vita Sanctorum detestatur S. Petrus Da-
miani, 111
Mennius Regulus Col. suffector Sulp. Galbae an. 33. 41.
Melioris Jesu Christi in Portugallia insinuat, 404
Misericordia Ordinis Pontificis, Nicolaus IV. Alexander V.
Sixtus IV. Sixtus V. 388. 456. 471. 499
Misericordia Gelasiani veteris exemplum 157. Slavonicum Ro-
man exculum, Sineale in China auctoritate Pauli V. 501
Missa Episcopalis forma medio ævo, 311. ejus usus con-
cessus Canonice Bamberg. 293
Misericordia nomen Pontificiorum 223
Ea *Misericordia* assumpti Pontifices qui dicantur, an & 18-
les fuerint per aliquot contiosæ secula 193
Misericordia in Piceno, patria Sixti V. 499
Misericordia in Piceno, patria Marcelli II. 499
Misericordia universalis an. 1347. 414
Missa propriæ cepit scribere Pius IV. 496
Misericordia severe prohibuit ingressus intra ambitum
monasterii Tarconit, 263
Natalis Domini 15. Decemb. celebrandum decrevit
Julius I. 50. 138. postea it, usi & Basilis atque
Deipara ea libris Romanorum Censum certo scilicet 51. ab
eo initium anni Ecclesiastici & Martyrologiorum 46. Fuit
Orientalibus primo celebratus cum Baptismo, 6. Jan. ibid.
Natalis Domini libri probib. qualiter hic allegatus
Nepotus patris Bonifacii V. 185. Urbani VI. Bonifacii
IX. Jo. XXI. Pauli IV. 423. 433. 438. 196. ibi electus Boni-
facius VIII. 392. Sepulchro Innocentius IV. 361
Nepotus arguunt, profectum universalis, quanta via
107. 184. 231. 284.
Nepotus auctoritatem Jesum, ab eo qui viderat meritis
inscriptum stilo in Societate, scilicet Mercatorum, 513.
Nepotus in Pontificatu quis 167
Nepotus extrema acta & obitus, 78
† *Nepotus* orator. in Litterarum: ejus picture quales, 325
Nepotus L. error circa Decretales, 235
Nepotus in Grecia, patria S. Eleutheri 103
Nepotus maxima Callisti II. 333
Nepotus qui Pontifices primi mutavit 238. 244. qui
plumbo inscribere cepit, 153. 160
Nepotus Lepidus colitur Hadrianus II. 144. an etiam
S. Silvester? 128
Nepotus, patria Damasi II. & Victoris II. 296. 299
Nepotus conversionis intendit Bonifacius V. 186
Eorum Apostolus Paulinus ibid.
Nepotus Apollonius Nicolaus Episcopus Albanensis,
pater Hadrianus IV. 346
Nepotus Leo, non I. sed III. nomen impressit, 153
Nepotus in Cæsa propinque dicitur Epiphania I. Ma-
nifestatio Domini, 50
Nepotus Pontificis dies præ die sepulchri 9. sec. notari
ceptus, 226
Nepotus laicorum, panes; quibus suscepti manus lava-
bat Sacerdos. 103

Nepotus Antipapa, 348
Nepotus R. casus ob immutatum Electionis Pontificis
libertatem. 156
Nepotus etiam ab heretico collata, valida æque ac ba-
ptismus? 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

INDEX RERUM

<i>Postificii libri Author ap Anastasium? certe non Damasus.</i>	146
<i>Postificii Romani patrum annos 25. Sedis supergressi, cur seculo 7. plures essent. Passibiles in rebus puri facti, 80.</i>	128, 131, 135, 138. qui cum Papae priorem fuit Episcopatum retinebant
<i>Papali partes in eligendo Pontifice 14. sec.</i>	340
<i>Porphyria, in patria Joannis XXI.</i>	381
<i>Postum (Petri) defensor vulgaris nomen, 27. principis fasor ad hunc Constantium. 2. ejus Dialacticum Theogenologicon, obitus, opera postrema, posthumum imperfectum.</i>	8. 14. & seq.
<i>Prædicatorum as Ordine Innoceusius V. Benedictus X. Pius V.</i>	380. 394. 195
<i>Professio Urbis uno anno saepe plures.</i>	145
<i>Prima Graeci dialecti, quae Latini Palae.</i>	80
<i>Primi & Pictorii translatio Roma Mediolanum sub Sergio II.</i>	377
<i>Procuratio ad futurum Concilium sub excommunicatione prohibita.</i>	453
<i>Provincia Galliae, patria Clementis IV.</i>	376
<i>Præditi hymnus ad iussuam, non Cori Paschalis, sed Iacobi inscribenda.</i>	33
<i>Præditi Lucæ Histories.</i>	404
<i>Quadragesima Indagenciarum quando dari coepta.</i>	331. 332.
<i>Quæstio, Patria Joannis X. Episcoporum series sec. 10. correctæ.</i>	260
<i>Rehabilitatio quando tentata ab Aslanis?</i>	331
<i>Reliquiae in Piceno sepulchri Gregorius XII.</i>	435
<i>Reliquiae Tribuni Romani fortissimæ.</i>	435
<i>Reliquiae Abbatum dicti, non tamen ut distincti a secularibus Commendatariis.</i>	393
<i>Remissione Episcopatu an permiserit Bonifacius IV. 84.</i>	393
<i>Reliquia a grandine et pluvia intrusa, 190. eas transmittendi facultas a Pontifice petenda.</i>	ibid.
<i>Rufiniana Roma retinenda qualiter persuasum Gregorio XI.</i>	411
<i>Rota contra machinam petrarum inventum.</i>	331
<i>Rubens occupata ab Holsteis tenuis.</i>	398
<i>Ricini Card. iudicium de hoc Vitiator.</i>	4
<i>Ripalis in Sabaudia sepulchri Amadeus, alias Falia Antipapa.</i>	460
<i>Romanorum Ecclesiarum solo nomine nunc notarum capilogus 119. Eorum per Pontificum in Gallia abientium delolatio.</i>	414
<i>Rosa Pierbenedicti, quando mortua?</i>	382
<i>Rosarii ulum commendatarius IV.</i>	473
<i>Rosari, an frater Josephi & Joachim, pater Joseph & Judei Basilaburum?</i>	16
<i>Sabbatum vel per vel die Dominice ordinandi Episcopi.</i>	149
<i>Sabinus, patria Julii II.</i>	495
<i>Sabiniani nomen a calamita vindictam.</i>	181
<i>Sacerdotium solum legalis situs Jeronimo R.</i>	167
<i>Salamem Pape, scriptum 10. sec.</i>	167
<i>Salamem & Hapst. hendi. inscribendum non iustitia & Clemente, sed alii duo post illum.</i>	89
<i>Samlum, patria Felici IV.</i>	160
<i>Samlum vilio beatifica, dubitata a Joanne XXII. debeat a Benedicto XII. 404. 422. Colus ad Canonizandos & beatificandos refutatus ab Urbano VIII.</i>	506
<i>Sardina, patria Hilari & Symmachii.</i>	154. 157
<i>Saraceni, patria Nicolai V.</i>	461
<i>Saraceni, quando Preses Syriæ, quæ Centes ab eo abierit.</i>	80. 38
<i>Savardus diocesi Tolosana, patria Benedicti Pape XII.</i>	410
<i>Savone, patria Sicuti IV. & Julii II.</i>	471. 484
<i>Saxonia, patria Gregorii V. & Clementis II. 180. 191.</i>	180. 191
<i>Schellibratius (Emmanuel) in Canonico Antonop. Vaticana biblioth. Confos, & Ecclesie Canonici ejus opera Antiquitas illustrata, 1. Decreta Constantinensia explicata.</i>	441. eorumdem Compendium Chronolog.

MEMORABILIMUM.

351

<i>Schisma constitutum contra Vigilium electo Pelagio, 169. contra Urbanum VI.</i>	426
<i>Scientia profana non delectat sed fovet apud Apostolicos viros, præferunt apud Sinas.</i>	512. 513
<i>Sheshiani Mart. imago antiqua.</i>	173
<i>Sinensis ob impedimentum Christi apothecium occisum, ait Henrichenius, negat Possinus.</i>	15. 41
<i>Sinensis Romanus relictum sa scribit sub medium 31. seculi.</i>	341
<i>Sine, patria Bonifacii VI., Pii II. & III. Alexandri VII.</i>	249. 468. 181. 507
<i>Sepultura dies cum die obitus non confundenda, 4. temporaria in Laterano, solennis in Vaticano, longo saepe intervallo.</i>	147
<i>Sepulchrum Clementis II. non impone violatam a Lutherano. 294. Pontificalia monumenta extra Urbem ex ære hic representata, pagina variis.</i>	461.
<i>Sergii CP. hæretici filium.</i>	102
<i>Serica vestis usus communis apud Sinas.</i>	511
<i>Sirlis, patria Agathonis, Leonis II. Cononii, & Stephani III.</i>	185. 196. 200. 322
<i>Sigbertus R. Franc. Ripuar. an caput Stirpis 1. regni in Francia.</i>	217
<i>Sigis in Campania, patria S. Vitaliani.</i>	197
<i>Sinensis & Judæi Apostolico modo fratres Domini 16.</i>	377
<i>Silvia mater S. Gregorii I. ejus & viri efigies.</i>	77
<i>Simeon Episc. Hierosolymitanus, fr. Jacobi senior, 16.</i>	377
<i>Sinis quam necessario concedenda facultas, sacra celebrandi patria Eruditionum lingua, 239. 501. ejus linguæ proprietates 504. qualis apud eos sub Imperio Tartarorum fidei prædicanda libertas.</i>	319
<i>Sinensis contra S. Marcellinum Cœcilii fabulosa, 13.</i>	319
<i>Sinensis lingua usus in Sacris, Pontificibus probatus, 137.</i>	319
<i>Sinensis ambiguum nomen, ridicula in Jesuita calumniam fundamentum.</i>	515
<i>Scatellum Romanorum initium, Indagenciam quando iis attribuit.</i>	331
<i>Sidalia, quando videti a Magis cepta, quomodo oblectata 43. alia Averii prænotata ventura ad monasterium B. Joannis.</i>	47
<i>Silvia (Jesens) opus de Pontificibus.</i>	454
<i>Sinensis Episcopi potestas quam restricta.</i>	278
<i>Silvia, patria Cælestini V. Innocentii VII. 396. 434.</i>	396. 434
<i>Symbolum Sententia Pontificis, quando capiti Sinensis adscribit?</i>	199
<i>Symmachus quibus annis Urbis Praefectus fuerit, 145.</i>	145
<i>Syria, patria Simoni, Constantini, Greg. II. 103. 204. 109.</i>	103. 204. 109
<i>Sinensis ulum festum, an apud Joannem, adeoque & Christi, conceptionem indicare?</i>	31
<i>Talanti pena, Vigilio reddita, ob commissam io S. Silverium.</i>	194
<i>Tarvium, patria Benedicti XI.</i>	267
<i>Telphuri ad Carmelitæ vita, quomodo edita a Bolisodo?</i>	98
<i>Templariorum episcopus.</i>	197
<i>Tembra universales in Christi Passione notata a Phlegonte.</i>	80
<i>Terra sancta totalis amissio.</i>	389
<i>Telles subierit Bullis excepti.</i>	198. 313
<i>Theodorus legio, a quo baptizata?</i>	110
<i>Theodora, Joannis X. ante & in papatu sancta.</i>	160
<i>Theodorus Gueki R. funclis cultus.</i>	158
<i>Theodorus R. Franc. ali. non fuit Filina Dagoberti III. sed vel II. vel Childerici II.</i>	215
<i>Thomæ Aquinas composuit Officium Corporis Christi, 374. ejus adscriptum in rebus facti non curat Cajetanus, Thomam præcipuum.</i>	331
<i>Thomæ & Kempis an auctor librorum de imitatione? 407. Inventio ossium ejus.</i>	409
<i>Tiera Praefectus instat pilei, an auctor Constantinus? 118. monstra, asida Joannis IV. 189. ejus duplex ac triples coronamentum quando corpus?</i>	391
<i>Tibris communicata ab Augusti Imperium sine.</i>	20.

annos ejus numerari a Luca, ait Henschenius, negat Puf-
 kinus, 22. 28. ejus obitus, 25
Ydus, patris s. Simplicii, 155
Toga Confularis paulatim in largi fasciam mutata, 325
Toga, *Archiepiscopatus*, Primi per regnum Hispanie.

312. 347.
Tol-jana Ecclesia facta Archiepiscopalis, 401
Trajanus imp. obitus, 95
Trans transl. corpus s. Stephani I. s. 6. inde Pisanibid.
Treca in Gallia, patria Urbani IV. 573
Trinitatis scilicet, an. 1334. institutum, 404
Tuder, patria s. Martini I. 189
Tangorum amplitudo & defolatio fabulose exaggera-
 ta, 217

in *Tarso* bellum suscitavit Callistus II. 464. & Pius II. 469
Tuscanum, patria Benedicti VIII. Joannis XIX. Bene-
 dicti IX. 187. 288. 289

Tyranni plures dividunt Pattinamianum s. Petri sub Cle-
 mente VI. 423

V *Atatis Sedis* *discursum* post s. Siatum men. 11. d. 17.
 post s. Marcellinum an. 3. m. 6. d. 23. Item sec. 7. &c.
 propter jussu Imperialis CP. expectandum, 16. 124. 183
Valentia, in Hispania patria Callisti I. & Alexandri
 VI. 464. 488

Valentinus Burgis, Dux Pontificii exercitus, divites
 Ecclesie fortiter recuperat; mortuo patre Pontificia va-
 ria ejus fortuna, 479. 481

Valeria Marfura, patria Bonifacii IV. 183
Valis-Bratrum, patria Paschalis II. 314

in *Valiana* Basilica nemini nisi pontificibus sepeliri
 licet, 374. Indulgentie ei concessa, 180

Valerianus imp. etiam ante imperium persecutus Chri-
 stianorum, ejus primi Consulatus, 115. 117

Vascelini (*Goarabidi*) epistola de anno obitus Theo-
 doreti R. Francorum 311

Veretia, patria Gregorii XII. Eugenii IV. 435. 454. Pau-
 lill. 469

Vespera Sicula, ferali monstro masine punteggiare, 315
Vicarius Aurelin & Portuensis concitus, 118

Vicarius Episcopatus quanta necessitas initio Eccle-
 sie: necis repugnat Canon Nicenus, 84. *Vicarius*
 Sede vacante forma antiqua, Presbyteris vel solis vel cum
 Electo presidentibus, 117

Videtur *Tumescens* in notandis Consulatus parum ac-
 curatus, magisque corruptus sub finem, 154

† *Videtur* Ep. Canonum. auditor Canonis Paschalis, 152
Vicarius (*Luchini*) Vicarius Ecclesie in Lombardia

14. sec. item alius tunc Episcopus Mediolani. 412. 413. 414
Villanova Carthusiensis monast. fundatur & in eo le-
 pulvis Innocentius VI. 417

† *Vincenzus Ferrerius* Benedictum Antipapam delevit,
 Callisti III. Pontificatum praeclit, 452. 463

Virginum millia 32. ab Israelitis abacta ex sola Moabitida,
 quidam 11. millia ab Hionis ex Alemanna & Bulgaria

Vicari sepulti, Alexander IV. Clement IV. Adria-
 nus V. Vicedominus Electus, & Jo. XXI. 371. 376. 381. 383

Viterbiensis seculi ecclesie Martini V. 413
Ultrajectum patria Adriani VI. 489

Ursulani Martyrii, quatenus praeterea revelationibus
 & scilicet sepulchris minor, fabulosa, 208. Andro-
 reus, tempus, modus, verisimiliori conjectura definit, 110

† *Ursula Tarnensis* Clem. Anap. mortem praeclit, 451
 † *Valerius Christi* saluatio cum Indulgentia s. Gregorii,
 L. assidua, 180

Uscia sepultus Clemens V. 199
VV *Uscia*, an hodie Spina-Lamberti? ibi obit
 Adrianus III. 244

Z *Uscia*, pater Baptiste, Deiparae consolabris, 17
 non fuit summus sacerdos, nec Angelum vidit
 in sanctis visionibus, 58

Zarababab filii duo Nathanitarum familiam bisitantes
 sciunt, 13

Zosimus circa Constantinum infidelis relatio, 138
Zysarum quanta incertitudo in transcriptis, 454

INSTRUCTIO BIBLIOPEGI

CIRCA ORDINEM TABULARUM.

C *Arolus II.* Hispan. rex. X
Eusebium circa 55. Eucharistiam religio repre-
 sentata folio integro. XII
Petrus Georgius Odescalensis. XIX
Jesus Christus Pontifex aeternus. 7

Tabula 1. *Petrus*, *Linus* &c. 76
 II. *S. Alexander* &c. 94
 III. *S. Soter* &c. 102
 IV. *S. Pontianus* &c. 105
 V. *S. Sixtus* &c. 116
 VI. *S. Marcellus* &c. 125
 VII. *S. Liberius* &c. 138
 VIII. *S. Zosimus* &c. 149
 IX. *S. Simplicius* &c. 155
 X. *S. Joannes* &c. 158
 XI. *Vigilius* &c. 167

Imagines S. Gregorii Magni, ejusque parentum
 Gordiani & Salvae. 177
 XII. *S. Sabinius* &c. 181
 XIII. *S. Severinus* &c. 187
 XIV. *S. Adeodatus* &c. 191
 XV. *Conon* &c. 200
 XVI. *S. Gregorius II.* &c. 204
 XVII. *Hadrrianus* &c. 211
 XVIII. *Gregorius IV.* &c. 217
 XIX. *Joannes VIII.* &c. 241

XX. *Stephanus VI.* &c. 249
 XXI. *Christophorus* &c. 252
 XXII. *Stephanus VII.* &c. 261
 XXIII. *Joannes XII.* &c. 264
 XXIV. *Benedictus VII.* &c. 273
 XXV. *Joannes XVII.* &c. 285
 XXVI. *Gregorius VI.* &c. 290
 XXVII. *Nicolaus II.* &c. 305
 Abas Ottonii S. Nicolai. 320

Fl. *Anastasi* &c. *Palli* *Consularis* imp. & Pont. speci-
 mes 323
Formae *Calularum*. 325
 XXVIII. *Constantinus* &c. 328
 XXIX. *Constantinus* &c. 340
 XXX. *Lucius III.* &c. 350
 XXXI. *Homotius III.* &c. 357
 XXXII. *Clemens IV.* &c. 376
 XXXIII. *Martius IV.* &c. 384
 XXXIV. *Clemens V.* &c. 396
 XXXV. *Gregorius XI.* &c. 411
 XXXVI. *Joannes XXIII.* &c. 418
 XXXVII. *Paulus II.* &c. 469
 XXXVIII. *Leo X.* &c. 487
 XXXIX. *Paulus IV.* &c. 496
 XL. *Gregorius XIV.* &c. 500
 XLI. *Urbanus VIII.* &c. 506
Forma *Cruce* &c. 516

135. 1. 13.

